ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΥΠΟ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ

ΜΕΤΑ ΠΟΛΛΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΤΟΜΟΣ Β'.

ΕΚΔΟΤΗΣ

Ἀνεστης Κωνσταντινιδης

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1891

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΗ
ΘΠ
1942
Ν
ΑΘΗΝΩΝ

Νααρμάλχας, ὁ μέγας ποταμὸς ἢ ἡ βασιλικὴ διῶρυξ, ἡ συνδέουσα τὸν Εὐφράτην καὶ Τίγριν, διατηροῦσα ἔτι τὸ ἐγχώριον ὄνομά της, καὶ γνωστὴ ἤδη τῷ Ἡροδότῳ (Α, 193. — Στρβ. ΙΣΤ, 74. — Πολβ. Ε, 51, 6).

Ναβαρζάνης, Πέρσης στρατηγὸς εἰς τὴν ἐν Ἀρβήλοις μάχην, ἐνωθεὶς εἶτα μετὰ τοῦ ἐπαναστάτου Βήσσου κατὰ τοῦ Δαρείου (Ἀρριαν.).

Ναβαταῖοι, ὁ ἐπισημότατος λαὸς τῆς Πετραίας Ἀραβίας, κατέλαβε τὰς ἀρχαιοτέρας ἕδρας τῶν Μαδιανιτῶν, Ἀμαληκιτῶν, Ἐδουμιτῶν, καὶ ἐξετάθη μετὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας. Πρωτεύουσα αὐτῶν ἦν ἡ τῆς Πετραίας Ἀραβίας Πέτρα (ν. Σέλα), πόλις σχεδὸν πᾶσα ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμένη, 2 μιλίων περιφέρειαν ἔχουσα, πλουσία ποτὲ καὶ ἰσχυρά, ἧς ἀξιόλογα ἐρείπια διετηρήθησαν εἰς 11 γεωγρ. μιλίων ἀπόστασιν ΝΑ τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης. Ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ **Ἀ**λεξάνδρου μνημονεύονται οἱ Ναβαταῖοι ὡς λαὸς φιλοπόλεμος καὶ ἰσχυρός, καθ' οὗ ἐν ἄλλοις ἐκστρατεύσας τῷ 309 Δημήτριος ὁ Πολιορκητής, ἀπέτυχε (Πλούτ. Δημ. Ζ). Πηγὴ τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐημερίας αὐτῶν ἦν ἡ μεγάλη εὐφορία μέρους τῆς γῆς των, ἡ εὐρεῖα κτηνοτροφία των, τὰ πολύτιμα ἀρωματικὰ προϊόντα τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας καὶ τὸ ἐκτεταμένον ἐμπόριόν των. Ἐπεδίωκον δὲ κατακτήσεις πρὸς τὰ μεσημβρινώτερα, καὶ λῃστρικῶς πολλάκις ἐνέπιπτον εἰς τὰς περικειμένας χώρας (**Just. XI**, 126. — Ov. **Met.** I, 61), μέχρις αὐτοῦ πρὸς Β τοῦ Εὐφράτου. Πολλοὶ λαοὶ ἦσαν αὐτοῖς ὑποτεταγμένοι· δούλους ὅμως εἶχον ὀλίγους. Θρησκεία αὐτῶν ἦν ἡ μέχρι τοῦ μωαμεθανισμοῦ ἐν Ἀραβίᾳ ἐπικρατοῦσα ἀστρολατρεία. Ἐκυβερνῶντο δ' ὑπὸ βασιλέων, ὧν ὅμως μικρὰ ἦν ἡ ἰσχύς. Ὁ πρῶτος αὐτῶν φαίνεται ὅτι ἦν Ἀρέτας Α', ὁ ἐπὶ Ἀντιόχου Δ' μετὰ τῶν Μακκαβαίων εἰς φιλικὰς σχέσεις διατελῶν. Εἷς ὅμως τούτων, ὁ Ἰωναθάν, ἐπεχείρησεν ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Ναβαταίων. Καὶ ἄλλοι δ' ἡγεμόνες μετὰ ταῦτα, τῷ πρώτῳ ὁμώνυμοι, ἐξηκολούθησαν, πολλάκις ἐπιτυχῶς, τὸν κατὰ τῶν **Μ**ακκαβαίων πόλεμον. Αἱ συγκρούσεις δ' αὗται προὐκάλεσαν μέχρι τέλους τὴν ἐπέμβασιν τῶν Ῥωμαίων, καὶ τῷ 65 π. Χ. ὁ Πομπήϊος (Πλούτ. Πομπ. ΜΑ) προέβη κατ' αὐτῶν μέχρι τῆς Πέτρας. Διὰ τοῦτο Μάλχας ὁ Β'. ἡγεμονεύων τῷ 47 ὑπεστήριξε τὸν Καίσαρα (Cæs. **B. Afr.** 1). Ἀλλ' ἔπειτα, μετὰ τῶν Πάρθων ἑνωθείς, ἐτιμωρήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, καὶ συνεμάχησε μετὰ τοῦ Ἀντωνίου (Πλούτ. Ἀντ. ΞΑ). Κατὰ τοῦ ἰσχυροῦ δὲ Ὀκταβίου, κατακτητικὰς ἔχοντος διαθέσεις, ἐξηγέρθη· ἀλλ' ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ὀβόδας, ἡγεμὼν ἀσθενοῦς χαρακτῆρος, ἐβιάσθη νὰ βοηθήσῃ αὖθις τοὺς Ῥωμαίους εἰς τὴν ὑπὸ τὸν Αἴλιον Γάλλον ἐκστρατείαν των εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀραβίαν. Εἷς τῶν διαδόχων αὐτοῦ, τὴν θυγατέρα του δοὺς εἰς γάμον εἰς τὸν Ἡρώδην, ὅστις περιύβρισεν αὐτήν, ἐξεδικήθη νικήσας αὐτὸν καὶ τοὺς συμμάχους αὐτοῦ Ῥωμαίους τῷ 37 μ. Χ. καὶ εἰσήλασεν εἰς τὴν Συρίαν. Ἀλλὰ βαθμηδὸν ἠλαττώθη ἡ δύναμις τῶν Ναβαταίων,

καὶ ἐξέλιπεν ἐντελῶς ὅτε Πάλμας, ὁ στρατηγὸς τοῦ Τραϊανοῦ, ἐκυρίευσε τὴν πρωτεύουσαν αὐτῶν Πέτραν, τῷ 100 μ. Χ. (Στρβ. ΙΣΤ, 700, 767, 777, 779.—Δ. Κάσσ. ΞΘ, 14.—Eutr. VIII, 2).

Νάβις, Σπαρτιάτης, κατέλαβε τὴν ἐξουσίαν ἅμα ὁ Μαχανίδας ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Φιλοποίμενος. Ὡς φιλορρωμαῖος δὲ, συμπεριελήφθη εἰς τὴν μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων καὶ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος εἰρήνην (Liv. XXIX, 12). Ὡμὸς καὶ φιλοκερδὴς, ἔτρεφε μισθωτοὺς, καὶ δι' αὐτῶν εἰσέβαλλε διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης εἰς παρακειμένας χώρας καὶ τὰς ἐλεηλάτει· τὴν δ' ἀρχαίαν λακωνικὴν δίαιταν ἐπροσπάθει ν' ἀποσκορακίσῃ. Ὅτε δ' ὁ Φίλιππος ἦρχισε τὸν πόλεμον αὖθις, ἐκέρδισεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν Νάβιν, παραχωρήσας αὐτῷ τὸ Ἄργος (Liv. XXXVIII). Ὁ Φλαμινῖνος, ἀφ' οὗ ἐνίκησε τὸν Φίλιππον, ἀνεκήρυξε τῆς Ἑλλάδος τὴν ἀνεξαρτησίαν, ἐκινήθη κατ' αὐτοῦ, τῷ 195 π. Χ., καὶ τὸν ἐβίασε νὰ παραχωρήσῃ πάσας τὰς χώρας ἃς κατεῖχεν ἐκτὸς τῆς Λακωνικῆς καὶ ταύτης τὰς ἐπιθαλασσίους πόλεις, ἀφεὶς αὐτῷ ὅμως τὴν ἐπὶ τῆς Σπάρτης ἐπικυριαρχίαν (Πλούτ. Φλαμ. 15. — Liv. XXXIV, 22). Ὀλίγον μετέπειτα προσέβαλεν ὁ Νάβις τοὺς Ἀχαιοὺς, συμμαχοῦντας τότε μετὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐνίκησε μὲν κατ' ἀρχὰς διὰ θαλάσσης, ἀλλ' ἐνικήθη ὑπὸ τοῦ Φιλοποίμενος ἐν Γυθείῳ, καὶ τῷ 192 ἐδολοφονήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξαμένους, ἀρχηγοῦ τῶν ἐπικούρων οὓς τῷ εἶχον πέμψει οἱ Αἰτωλοὶ (Πολ. Ζ, 8. ΙΖ. 17.—Liv. XXXVI, 35).

Ναβουχοδονόσωρ (Νεβουκαδνεζάρ). Ἀπὸ τῆς μέσης τοῦ ιγ' αἰῶνος π. Χ. ἦρχον Ἀσσύριοι ἡγεμόνες ἐπὶ τῶν ἐν Βαβυλῶνι Χαλδαίων, Ναβονάσσαρ τις μνημονεύεται ὡς διατελέσας ἡγεμὼν, ὁ ἐπιχειρήσας ν' ἀποσείσῃ τὸν ξένον ζυγὸν περὶ τὸ ἔτος 747 π. Χ., ὅτε ἄρχεται νέα χρονολογικὴ ἀρίθμησις ἐν Βαβυλῶνι, ἡ λεγομένη ἐποχὴ τοῦ Ναβονάσσαρ, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς 14 (26) Φεβρ. 747 π. Χ. καὶ ὑπολογιζομένη οὐχὶ πλέον κατὰ τὸ σταθερὸν σεληνιακὸν ἔτος, ἀλλὰ κατὰ τὸ κινητὸν ἡλιακόν. Ἀφ' οὗ ἡ Μηδία ἀπεσπάσθη τῆς Ἀσσυρίας, ἐπροσπάθησε καὶ ὁ Μεροδὰχ Βαλαδὰν νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Βαβυλῶνα· ἀλλὰ μετὰ πέντε ἔτη, 704 - 699, κατεστάλη ἡ ἐπανάστασις. Ναβουπολασὰρ ὅμως, ὁ διοικητὴς τῆς Βαβυλῶνος, ἐν 625 -604 συμπράττοντα ἔχων καὶ τὸν υἱόν του Νεβουκαδνεζὰρ (τὸν Ναβουχοδονόσορα), συνενωθεὶς καὶ μετὰ Κυαξάρους καὶ τῶν Μήδων τῷ 606, κατέστρεψε τὴν Νινευΐ, καὶ ἐκυρίευσε τὸ Ἀσσυριακὸν κράτος εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Τίγριδος, καὶ ἔστρεψε πρὸς δυσμὰς τὰς κατακτητικάς του ἐπιχειρήσεις. Ὁ Ναβουχοδονόσορ ἐνίκησε τὸν Νεχὼ, ὅστις, νικήσας τὴν Συρίαν, εἶχε προβῆ μέχρι τοῦ Εὐφράτου, τῷ 604, καὶ ἀναλαβὼν τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως, συνεπλήρωσε, 604 - 561, τὴν ὅλην κατάκτησιν τῆς Συρίας. Μετὰ δύο δ' ἐκστρατείας, τῷ 600 καὶ τῷ 597, ἐκυρίευσε τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ κατέστρεψε, τῷ 586, τὸ κράτος τῶν Ἰουδαίων. Συμπίπτει δὲ πιθανῶς ὁ τελευταῖος κατὰ τῶν Ἰουδαίων πόλεμος μετὰ τῆς πολιορκίας τῆς Τύρου, ἣν παρέτεινε 13 ἔτη, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ νὰ καταβάλῃ τὸν βασιλέα Ἰθοβὰλ καὶ τοὺς μαχίμους κατοίκους τῆς ὀχυρᾶς πόλεως, καὶ μόνον διὰ συνθήκης ἀνεγνώρισαν οἱ Τύριοι τὴν κυριαρχίαν του. Μνημονεύονται δὲ καὶ ἄλλαι κατακτήσεις αὐτοῦ, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Ἰβηρίας καὶ ἑτέρων χωρῶν, ἀλλ' εἰσὶν ἀμφίβολοι καὶ μᾶλλον μυθώδεις τὸν χαρακτῆρα. Καταθεὶς δὲ τὰ τρόπαιά του εἰς τὸν ναὸν τοῦ Βαὰλ ὠχύρωσε τὴν Βαβυλῶνα, ἐκτείνας αὐτὴν, τὴν ἐκαλλώπισε διὰ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν, ὡς ἐν ἄλλοις μνημονεύονται οἱ κρεμαστοὶ κῆποι, καὶ τὴν χώραν ἠγωνίσθη νὰ ὑψώσῃ καὶ ἀναπτύξῃ διὰ πολιτισμοῦ καὶ ἐμπορίου, καὶ διὰ κατασκευῆς διωρύγων καὶ ἄλλων ἔργων ὑδραυλικῶν. Τὴν σύζυγον αὐτοῦ καλεῖ ὁ Ἡρόδοτος Νίτοκριν (Α, 184 - 188), ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἦν αὐτὴ ἡ ὑπ' ἄλλων Ἄνυτις καλουμένη, θυγάτηρ τοῦ Κυαξάρους, βασιλέως τῆς Μηδίας, ἥτις καὶ πιθανῶς ἀντικατέστησεν ἐπί τινα ἔτη εἰς τὴν ἀρχὴν τὸν Ναβουχοδονόσορα, παραφρονήσαντα. Οἱ διάδοχοι τοῦ Ναβουχοδονόσορος δὲν ἦσαν ἐφάμιλλοι αὐτοῦ κατὰ τὴν δραστηριότητα. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἐνιλ Μεροδὰχ 561 - 559, ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ κηδεστοῦ του Νεριγλισσὰρ (559 -555)· τούτου δὲ τὸν υἱὸν Λαβοσοαρχὰδ, ἐθανάτωσαν συνωμόται, καὶ τοῦτον διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον ὁ Λαβονήτος καθ' Ἡρόδοτον, ὀρθῶς δὲ Ναβονήδος κατ' ἐπιγραφὰς, ὑποταγεὶς τῷ 538 εἰς τὸν Κῦρον, ἐξ οὗ τὸ κράτος αὐτοῦ ἐγένετο περσικὴ ἐπαρχία.

Νάβλα καὶ Ναῦλα, μουσικὸν ὄργανον ἐντατὸν, φοινικικῆς καταγωγῆς κατ' Ἀθήναιον (Δ, 77), βεβαίως τὸ ἐν τοῖς ψαλμοῖς συνεχῶς μνημονευόμενον Νεβέλ. Ἦν δὲ δεκάχορδον, ἢ, κατὰ τὸν Ἰώσηπον (Ἀρχ. Ζ, 10) δωδεκάχορδον καὶ τετράγωνον, παιζόμενον διὰ τῶν δύο χειρῶν ἄνευ πλήκτρου, ὡς ἡ νῦν ἅρπη. Ἦν ἐν χρήσει εἰς τὰ συμπόσια, καὶ ἐπαίζετο ὑπὸ γυναικῶν (Ov. A. An. III, 327). Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ὑπῆρχε τοιοῦτο ὄργανον καὶ ὑδραυλικὸν (Ἀθήν. Αὐτ.).

Νάγαρα καὶ Διονυσόπολις, πόλις ἰνδικὴ δυτικῶς τοῦ Γάγγου, πιθανῶς ἡ πρὶν Νύσσα.

Νάγεδος, πόλις παράλιος τῆς Κιλικίας, ἀποικία τῶν Σαμίων.

Ναζαρὲτ ἢ Νάζαρα, πόλις τῆς Γαλιλαίας, μεσημβρινῶς τῆς Κανᾶς.

Ναζιανζὸς, πρὶν Διοκαισάρεια, πόλις τῆς Καππαδοκίας, ΝΑ τῆς Ἀρχελαΐδος.

Ναθὼ, ἴσως ὁ αὐτὸς τῷ Νεοὺτ (Πτλμ.), νομὸς αἰγυπτιακὸς μεταξὺ τῶν στομίων τοῦ Νείλου, τοῦ Βουσιριτικοῦ καὶ Βουβαστικοῦ (Ἡρδ. Β, 165).

Ναΐὰς ἢ Ναΐς, ἴδ. Νύμφαι.

Ναΐδια ἢ ἡρῷα, τάφοι ἐν σχήματι μικρῶν ναῶν, ἐν παραστάσι, πρόστυλοι ἢ ἀμφιπρόστυλοι. Ἡ δαπάνη αὐτῶν ἦν τοσαύτη, ὥστε ἐν Ἀθήναις διὰ νόμου ἐκανονίζετο ὁ ἀνώτερος ὅρος αὐτῆς. Ἴδ. Τάφος.

Ναΐσσὸς, πόλις τῆς Μοισίας, παρ' ἐνὶ τῶν ἀνατολικῶν ὁμόρρων τοῦ Μάργου (ν. Νίσσα, ἐπὶ τῆς Νισσάβας). Εἰς αὐτὴν ἐγεννήθη Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, διέτριβε πολλάκις ἐν αὐτῇ καὶ τὴν ἐκαλλώπισε. Κατέστρεψε δ' αὐτὴν ὁ Ἀττίλας, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα πάλιν ἀνῳκοδομήθη.

Ναμνῆται, κελτικὸς λαὸς τῆς Γαλλίας, ἐπὶ τοῦ Β χείλους τοῦ Λίγειρος. Ἡ πρωτεύουσα αὐτῶν Κονδιβίνεον ἦν ἡ ν. Νάντη. Ἦσαν δὲ σύμμαχοι τῶν Ἐνετῶν (Στρβ. Δ, 190. 198.—Cæs. B. G. III, 9).

Ναννὼ, ἴδ. Μίμνερμος.

Νάνος ἢ Νάννος, ὁ παρὰ φύσιν βραχὺς τὸ σῶμα. Ἐπὶ Ῥωμαίων ἰδίως ἐπεζητοῦντο οἱ τοιοῦτοι ὑπὸ τῶν πλουσίων ὡς γελωτοποιοὶ καὶ ὡς μῖμοι, καὶ ὑπῆρχε μάλιστα ἡ βάρβαρος ἐφεύρεσις ταπεινῶν κιβωτίων εἰς ἃ ἐνεκλείοντο καὶ ἐτρέφοντο παιδία πρὸς παρακώλυσιν τῆς αὐξήσεως καὶ πρὸς παραμόρφωσιν αὐτῶν εἰς νάννους. Τῆς Ἰουλίας ὁ νάννος, Κανώπας καλούμενος, εἶχε μόνον 2 ½ ποδῶν ὕψος· καὶ ὑπῆρχον νάννοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων (Suet. T. 6. LXI.—Lamprid. Alex. Sev. XXXIV). Διεσκέδαζον δὲ τοὺς κυρίους των διὰ τῆς αὐθάδους καὶ πολλάκις δηκτικῆς ἐλευθεροστομίας των, καὶ προσέτι διὰ μου-

Ἀγαλμάτιον Πομπηΐας

ΟΠ 1942

σικῶν ἢ ὀρχηστικῶν ἀσκήσεων. Ὁ Δομιτιανὸς τοῖς ἐπέβαλλε νὰ μονομαχῶσιν εἰς τὰ θέατρα κατὰ γυναικῶν. Οἱ πρὸ πάντων δ' ἐκτιμώμενοι ἦσαν οἱ μᾶλλον δύσμορφοι, κυφοί, δολιχοκέφαλοι, μακρὰ τὰ ὦτα, ὀγκώδη τὴν ῥῖνα ἔχοντες, συγχρόνως δὲ καὶ βλακώδεις, εἰς οὓς καὶ ἰδιαίτερον ὄνομα moriones ἐδίδετο (Mars. VI, 39, VIII, 13. XII, 74.—Plin. Ep. IX, 1, 17). Καὶ μικρὰ δὲ νανώδη παιδία ἐτέρποντο οἱ Ῥωμαῖοι ἀφίνοντες γυμνὰ νὰ περιφέρωνται ἐν ταῖς οἰκίαις. Κατὰ Τζέτζην (Λυκφρ. 1224), νάννος ἐλέγετο καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, τὸ ὄνομα κατά τινας λαβὼν παρὰ τῶν Τυρρηνῶν, παρ' οἷς δῆθεν διέτριψε περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του.

χαλκ. ἀγαλμάτιον

Ναννώ, αὐλήτρια εἰς ἣν ὁ ποιητὴς Μίμνερμος ἔγραψε πολλὰ τῶν ποιημάτων του (Ἀνθλγ.).

Ναντουᾶται, λαὸς Κελτικὸς παρὰ τὰς Ἄλπεις. Κατὰ Καίσαρα (B. G. 3, 1), ἔρρει διὰ τῆς χώρας αὐτῶν ὁ Ῥῆνος (πιθανώτερον ὁ Ῥοδανός). (Στρβ. Δ, 204).

Νάξος, 1) ἡ ἐπισημοτάτη καὶ μεγίστη τῶν Κυκλάδων, 5 □^{μ} ἐπιφάνειαν ἔχουσα, καλουμένη δὲ (παρὰ ποιηταῖς) καὶ Δία καὶ Στρογγύλη, Α δὲ τῆς Πάρου κειμένη, καὶ ὡς αὐτὴ ἐξ ὡραίου λευκοῦ μαρμάρου συνισταμένη. Τὴν ἔλεγον δ' ἐνίοτε οἱ ἀρχαῖοι Μικρὰν Σικελίαν διὰ τὴν εὐφορίαν της· δι' ὃν δὲ παρῆγεν ἐξαίρετον οἶνον εἶχε πολλὰς Διονυσιακὰς παραδόσεις. Ἐνταῦθα εὗρεν ὁ Βακχος τὴν ὑπὸ τοῦ Θησέως ἐγκαταλειφθεῖσαν Ἀριάδνην, κόρην τοῦ Μίνωος ἐκ Κρήτης, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὴν μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὰς περιοδείας του. Κρῆτες δ' ἐλέγοντο οἱ πρῶτοι αὐτῆς κάτοικοι, καὶ Θρᾷκες καὶ Κᾶρες· μετὰ δὲ τούτους Ἴωνες ἐξ Ἀττικῆς (Ἡρδ. Α. 64. Η. 46). Κατὰ τὸ ἔτος 536 ἢ 535, νικήσας ὁ Πεισίστρατος τοὺς Σαμίους, τοῖς ἐπέβαλε τυραννον τὸν Λύγδαμιν, ὑφ' ὃν ἡ νῆσος ἔφθασεν εἰς ἀκμὴν καὶ εἰς δύναμιν (Ἡρδ. Α, 64). «Ἡ Νάξος εὐδαιμονίῃ τῶν νήσων διέφερε» καθ' Ἡρόδοτον (Ε, 28), καὶ ἐκέκτητο ὀκτακισχιλίους ὁπλίτας καὶ πολλὰς τριήρεις. Ἀλλ' οἱ Πέρσαι, ὧν τὴν βοήθειαν ἐπεκαλέσθησαν οἱ ἀριστοκράται, ἀποκρουσθέντες (Ἡρδ. Ε, 30 - 34), παρωργίσθησαν, καὶ τῷ 490 κατηρήμωσαν τὴν νῆσον (Ἡρδ. ΣΤ, 96), καὶ εἰς τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος, τέσσαρα Σαμιακὰ πλοῖα, ὑπὸ τῶν Περσῶν στρατολογηθέντα, ἐπολέμησαν ὅμως ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων (Ἡρδ. Η, 46). Εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀθηναίων μετὰ ταῦτα προσαρτηθεῖσα ἡ Νάξος, ἀντέστη οὐχ ἧττον εἰς αὐτῶν τὰς αὐθαιρέτους βιαιοπραγίας, καὶ ὑπέστη μακρὰν πολιορκίαν, μεθ' ἣν, τῷ 466 ἀπώλεσε τὴν ἐλευθερίαν της, τῷ δὲ 453 κατεκληρουχήθη ὑπ' αὐτῶν (Θουκ. Α, 98. 137. — Πλούτ. Περ ΙΑ. — Διόδ. ΙΑ, 88) καὶ ἔμεινεν ἔκτοτε ἄσημος. Τῷ 376 κατεναυμάχησεν ἐν Νάξῳ ὁ Χαβρίας τὸν σπαρτιατικὸν στόλον, καὶ ἐβίασε τοὺς Ναξίους νὰ προσέλθωσιν εἰς τῶν Ἀθηναίων τὴν συμμαχίαν, ἀφ' ἧς ἀπέσχον τῷ 378. Ἐπὶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου ὑπετάγη ἡ νῆσος εἰς τοὺς Μακεδόνας, ἐπὶ τῶν διαδόχων δὲ εἰς τὴν αἰγυπτιακὴν βασιλείαν. Ὁ Ἀντώνιος παρέδωκεν αὐτὴν εἰς τὴν Ῥόδον, ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι αὖθις τὴν ἀπήλλαξαν τοῦ βαρέος ἐκείνου ζυγοῦ (Ἀππιαν. Ε, 7). Ἔκτοτε δὲ παύει μνημονευομένη ὑπὸ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας. Ἡ πόλις Νάξος κεῖται εἰς τὴν ΒΔ παραλίαν τῆς Νήσου. — 2) Τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν ἵδρυμα, ὑπὸ Χαλκιδέων κατοικηθὲν τῷ 735 π. Χ. εἰς Σικελίαν, κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν, Ν τοῦ ὄρους Ταύρου (Θουκ. ΣΤ. 3). Ἐκεῖθεν δ' ἐξεπέμφθησαν μικρὸν μετὰ ταῦτα ἀποικίαι εἰς Λεοντίνους, Κατάνην, καὶ ἴσως συγχρόνως καὶ εἰς Ζάγκλην. Ἐπί τινα χρόνον ὑπέκειτο εἰς Ἱερώνυμον τὸν Γελαῖον, (Ἡρδ. Ζ, 156)· ἐπὶ δὲ τῆς κατὰ τῶν Συρακουσῶν ἐκστρατείας τῶν Ἀθηναίων, συνεμάχησε μετ' αὐτῶν (Θουκ. Δ, 25), ἀλλὰ τῷ 403 ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Διονυσίου καὶ κατεστράφη· τῷ δὲ 358 συνέλεξεν ὁ Ἀνδρόμαχος τὰ λείψανα τῶν κατοίκων αὐτῆς, καὶ συνῴκισεν αὐτοὺς πλησίον τῆς ἀρχαίας της θέσεως, ἐπὶ τοῦ Ταύρου, καλέσας τὴν νέαν πόλιν Ταυρομένιον (ἴδ.) (Διόδ. ΙΔ, 15, 87).

Ναὸς, οἰκοδόμημα ἱδρυμένον πρὸς κατοικίαν τῶν θεῶν ἢ μᾶλλον, μετὰ ταῦτα, τῶν ἀγαλμάτων αὐτῶν (ἐκ τοῦ ναίω). Ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις καὶ κοῖλα δένδρα ἁπλῶς ἐχρησίμευον εἰς τοῦτο, ὡς ἡ φηγὸς ἐν ᾗ ὁ Ζεὺς ἐπιστεύετο οἰκῶν εἰς τὴν Δωδώνην (Ἡσίοδ.), ἐν Ἐφέσῳ πρέμνος πτελέας (Διον. περιηγ. Α, 5), ἐν Ὀρχομενῷ κέδρος, ἐξ οὗ ἡ Ἄρτεμις ἐλέγετο Κεδρεᾶτις (Παυσ. Η, 10). Ὠκοδομοῦντο δὲ ξύλινοι κατ' ἀρχὰς οἱ ναοί, ὡς ὁ τοῦ Ἱππείου Ποσειδῶνος ἐν Μαντινείᾳ (Παυσ. Β, 58), καὶ ἄλλα μνημονευόμενα ἱερὰ (Ἡρδ. Δ, 108.—Παυσ. Αὐτ. 55. 56), καὶ ὡς ἀποδεικνύει ἡ ἔλλειψις παντὸς ἐρειπίου ναοῦ ἐκ τῶν πρώτων χρόνων τῆς ἱστορίας, ἐν ᾧ ὁ Ὅμηρος μνείαν ποιεῖται τοῦ Ἐρεχθείου (Ἰλ. Β, 549. Ὀδ. Η. 81), καὶ ὁ Παυσανίας τοῦ ἐν Δελφοῖς, ὃν ἀνῳκοδόμησε λίθινον πρῶτος ὁ Τροφώνιος. Τὸ ἀρχαιότατον λίθινον οἰκοδόμημα, ὃ δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς ναός, ἐστὶ τὸ ἐν Ὄχῃ (ἴδ.) τῆς Εὐβοίας, καὶ ἕτερον ἐν Στύροις. Καὶ χαλκοῦς δ' ἐλέγετο ὁ ἀρχαιότατος ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Σπάρτῃ, καὶ αὐτὸς ὁ τῶν Δελφῶν, εἰς τὴν δευτέραν του περίοδον, πιθανῶς ἀμφότεροι ἐπίχαλκοι ἐντὸς, ὡς ἦσαν οἱ θησαυροί. Ὁ δὲ τῶν Δελφῶν ἐλέγετο καὶ πτέρινος (ἴσως ἀντὶ περίπτερος) ἐγερθεὶς μετὰ ταῦτα. Ἡ θέσις εἰς ἣν ὁ ναὸς ἱδρύετο, ἱεροῦτο διὰ τελετῶν· περίβολος ἐμόνου αὐτὴν ἀπὸ ἀνθρωπίνων καὶ βεβήλων οἰκιῶν, καὶ πολλάκις ἔκτασίς τις καθιερωμένη καὶ κατάφυτος (τέμενος) τὴν περιστοίχιζεν. Ὅτε δ' ἡ τέχνη ἐπελήφθη τῆς νεωδομίας, οὐδεμίαν, ὡς ἐν ἄλλαις οἰκοδομαῖς ἔχουσα νὰ θεραπεύσῃ βιωτικὴν ἀνάγκην, ἀπέβλεψε πρὸς τὸ καθαρῶς καλὸν, διατηρήσασα ὅμως καὶ ἐν τῇ λιθοδομίᾳ τὰ πρωτότυπα σχήματα τῆς ξυλοδομίας εἰς τοὺς κίονας (ἴδ.) καὶ εἰς τὸν θριγκὸν (ἴδ.), ἰδίως εἰς τὸν ἀρχαιότατον ῥυθμὸν, τὸν δώριον, καὶ βαθμηδὸν αὐτὰ ἐπὶ τὸ κομψότερον καὶ πολυτελέστερον μεταποιήσασα εἰς τοὺς δύο ἄλλους ῥυθμοὺς, τὸν Ἰώνιον καὶ τὸν Κορίνθιον. Τοῦ ναοῦ τὸ μέρος τὸ περιέχον τὸ ἄγαλμα ἦν ὁ σηκὸς (Α), μὴ ἔχων παράθυρα, καθὼς καὶ αἱ οἰκίαι, καὶ εἰς τοὺς μικροὺς ναοὺς φῶς μόνον λαμβάνων ἐκ τῆς θύρας, ὅταν ἠνοίγετο. Ἠνοί-

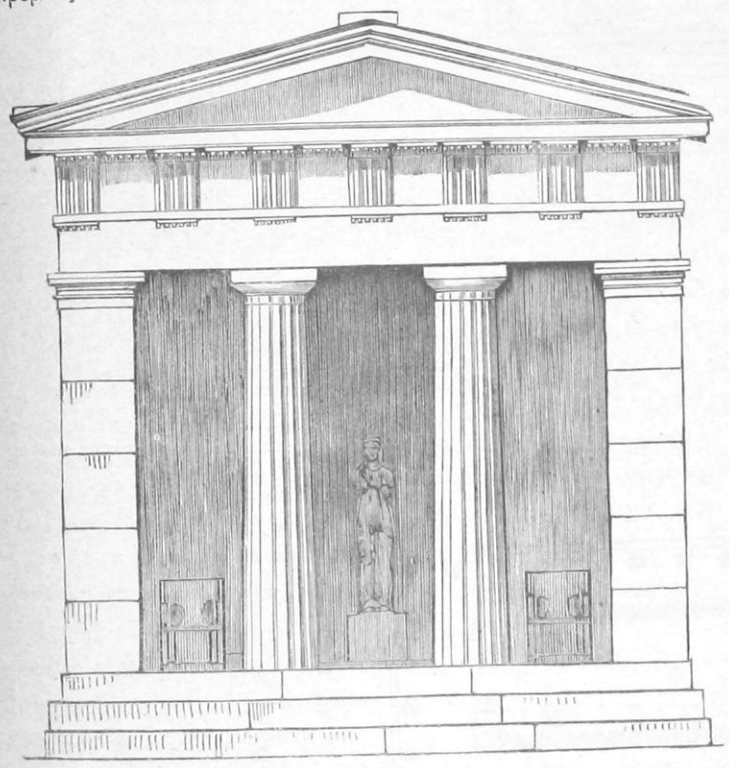

Πρόστυλον.

γετο δ' αὕτη πάντοτε πρὸς ἀνατολὰς, πρὸς ἃς ἦν καὶ τὸ ἄγαλμα ἐστραμμένον. Πρὸ τῆς θύρας δὲ καὶ ὁ ἐλάχιστος τῶν ναῶν εἶχε δύο κίονας, καὶ ἐπ' αὐτῶν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν δύο παραστάδων, οἵτινες ἦσαν αἱ παρεκτάσεις τῶν πλευρῶν τῆς οἰκοδομῆς μέχρι τῆς γραμμῆς τῶν κιόνων, ἐπεκάθητο ὁ θριγκὸς, καὶ ὁ τοιοῦτος ναὸς ἐλέγετο «ἐν παραστάσιν». Ἂν δ' ἀντὶ τῶν παραστάδων, ἢ μᾶλλον πρὸ αὐτῶν, εἶχε καὶ δύο ἄλλους κίονας, τέσσαρας κατὰ πρόσωπον, ὠνομάζετο (τετράστυλος) πρόστυλος· ἂν δ' εἶχεν ἄλλους τόσους καὶ πρὸ τῆς ὀπισθίας (τῆς δυτικῆς) πλευρᾶς, οἷος ὁ τῆς Ἀπτέρου Νίκης εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, ἐλέγετο «ἀμφιπρόστυλος». Ἂν δὲ κίονας εἶχε καὶ περὶ τὰς τέσσαρας πλευρὰς, ἐλέγετο «περίπτερος» διότι «πτερὸν» ἢ «πτέρωμα» ὠνομάζετο ἡ περὶ ἑκάστην τῶν (μακρῶν) πλευρῶν σειρὰ κιόνων. Οἱ δὲ περίπτεροι εἶχον εἰς τὰς

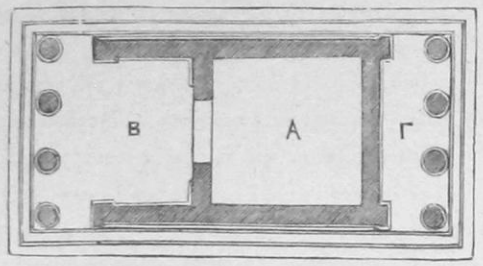

Ἀμφιπρόστυλος.

βραχείας πλευρὰς οὐχὶ ὀλιγωτέρους τῶν ἓξ κιόνων, καὶ τότε ἐλέγοντο «ἑξάστυλοι», ἀλλὰ καὶ ὀκτὼ, καλούμενοι «ὀκτάστυλοι», καὶ δέκα, οἱ «δεκάστυλοι»· ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν κιόνων τῶν μακρῶν πλευρῶν ἦν κατὰ κανόνα, οὐ ὁμως ἐξαιρέσεις ὑπάρχουσι, διπλοῦς τοῦ τῆς βραχείας πλευρᾶς, πλέον ἑνὸς (περιλαμβανομένων καὶ τῶν γωνιαίων)· ὥστε ὁ ἑξάστυλος εἶχε 13 κίονας εἰς τὴν μακρὰν πλευράν, ὁ ὀκτάστυλος 17, ὁ δεκάστυλος 21. Προσέτι δ' οἱ περίπτεροι εἶχον καὶ εἰς τὰς δύο μικρὰς πλευρὰς καὶ ἀνὰ δύο κίονας ἐν παραστάσι. «Ψευδοπερίπτεροι» δ' ἦσαν οἱ εἰς τὰς μακρὰς πλευρὰς ἀντὶ κιόνων ἡμικίονας ἔχοντες ἐπὶ τῶν τοίχων. Κατὰ τὰς ἀποστάσεις δὲ τῶν κιόνων ἀπ' ἀλλήλων οἱ ναοὶ ἐλέγοντο σύστυλοι, ὅταν οἱ κίονες διίσταντο κατὰ 2 διαμέτρους τῆς βάσεως, διάστυλοι ὅταν κατὰ τρεῖς, καὶ ἀραιόστυλοι ὅταν κατὰ 4, ὅπερ μόνον εἰς τοὺς Τυρρηνικοὺς ναοὺς ἦν σύνηθες, καὶ τότε τὰ ἐπιστύλια ἦσαν ξύλινα, διότι τοιούτων διαστάσεων λίθινα δυσκόλως ἐπρομηθεύοντο. Ὑπῆρχον δὲ καὶ μέγιστοι ναοὶ, οἵτινες διπλοῦν εἶχον πτερὸν ἢ σειρὰν κιόνων εἰς τὰς μικρὰς πλευρὰς, καὶ εἰς τὰς βραχείας πολλάκις καὶ τριπλῆν ἢ καὶ τετραπλῆν, καὶ οἱ τοιοῦτοι ἐλέγοντο «δίπτεροι»· ἂν δ' ἡ ἀπὸ τοῦ τοίχου ἀπόστασις τῶν ἔξω κιόνων ἦν ὅση ἀπῃτεῖτο ἵνα ὑπάρχῃ καὶ δευτέρα σειρὰ, αὕτη δ' ἔλειπεν, ἐλέγοντο «ψευδοδίπτεροι». Τὸ μεταξὺ τῆς θύρας καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς κιόνων μέρος ἐλέγετο «πρόναος» (Β)· εἰς τοὺς μεγάλους δὲ ναοὺς ὑπῆρχεν, ὀπίσω τοῦ σηκοῦ (Α) ἰδιαιτέρα διαίρεσις, ὀπισθόδομος (Γ) καλουμένη, καὶ εἰς ἐναπόθεσιν τῶν ἱερῶν σκευῶν χρησιμεύουσα, συνεχομένη δὲ μετὰ τοῦ σηκοῦ συνήθως διὰ δύο πυλίδων παρὰ τοῖς πλαγίοις τοίχοις αὐτοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ ἔξωθεν, ἐκ δυσμῶν, πύλην ἔχουσα, ἥτις καὶ αὐτὴ τότε κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ ναοῦ, ἦν ἢ ἐν παραστᾶσιν ἢ ἔχουσα διπλῆν κιόνων σειράν. Οἱ μεγάλοι ναοὶ, ὡς ὁ Παρθενὼν, ὁ τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ, εἶχον τὸν σηκὸν ὕπαιθρον. Κατὰ τὰ σωζόμενα δὲ λείψανα καὶ ἴχνη ἐντὸς αὐτοῦ, κατὰ μὲν τὴν ὀπισθίαν, δυτικὴν πλευρὰν, ἵδρυ-

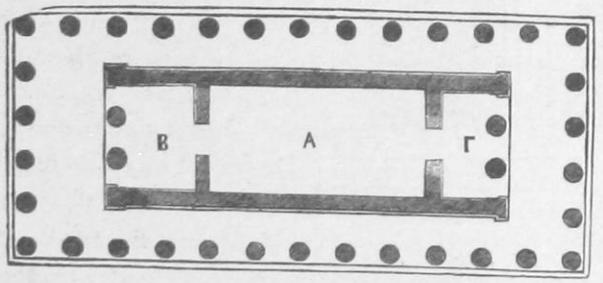

Τὸ Θησεῖον καὶ διάγραμμα.

το τὸ ἄγαλμα, κατὰ δὲ τὰς τρεῖς ἄλλας πλευρὰς ἐπεκράτει περιστύλιον διπλῆς ἐπαλλήλου σειρᾶς κιόνων, ἥτις, ὡς καὶ ὁ ὀπισθόδομος, εἶχεν ὀροφὴν, πιθανῶς ξυλίνην, ἐκτεινομένην καὶ ὑπὲρ τὸ ἄγαλμα, καὶ διὰ λιθίνων κεράμων κεκαλυμμένην. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο ἐπαλλήλων σειρῶν εἶχε καὶ πάροδον ὑψηλήν. Τὸ δ' ἀπὸ τῆς στοᾶς ταύτης μέχρι τῆς ἀνατολικῆς πύλης μέρος περιελαμβάνετο καὶ αὐτὸ εἰς τὸν πρόναον. Οἱ Τυρρηνικοὶ δὲ ναοὶ ἦσαν, κατὰ Βιτρούβιον (IV, 7) τετράγωνοι, δίχα διηρημένοι· καὶ τὸ μὲν ἐμπρόσθιον αὐτῶν ἥμισυ ἦν στοὰ ἀνοικτὴ, ἐκ σειρῶν κιόνων, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ ἦν ὁ σηκὸς, ἔχων τὸ ἄγαλμα ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ ἀνὰ μίαν προσέτι κιόνων σειράν, ἢ ἀντ' αὐτῶν ἀνὰ ἕνα τοῖχον, ὥστε διηρεῖτο ὁ σηκὸς εἰς τρία δωμάτια, ἓν εὐρύχωρον ἐν τῷ μέσῳ διὰ τὴν πρωτίστην θεότητα ἧς ἦν ὁ ναὸς, καὶ δύο ἄλλα ἐλάσσονα ἑκατέρωθεν διὰ δευτερευούσας θεότητας, ὧν ἡ λατρεία συνείχετο μετὰ τῆς ᾗ ἦν ὁ ναὸς ἀνατεθειμένος. Ἐπὶ Ῥωμαίων δ' ᾠκοδομοῦντο καὶ στρογγύλοι ναοὶ, μετὰ στρογγύλου περιστυλίου. Συνήθως δ' ἵσταντο πάντες οἱ ναοὶ ἐπὶ ἐδάφους ὑψουμένου ἐπὶ τριῶν βαθμίδων, αἵτινες, ἐν τοῖς μεγάλοις ναοῖς, πρὸ τῶν εἰσόδων διετέμνοντο διὰ δύο ἄλλων, διατηρουμένου πάντοτε τοῦ περιττοῦ ἀριθμοῦ, ἵνα ὁ προσερχόμενος, διὰ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς ἐπιβαίνων τῆς κατωτέρας βαθμίδος, φθάνῃ πάλιν διὰ τοῦ δεξιοῦ εἰς τὸ ἱερὸν ἔδαφος. Ἐπειδὴ δ' ὁ ναὸς ἦν κατοικία τοῦ θεοῦ, εἰς αὐτὸν δὲν εἰσεχώρει τὸ πλῆθος, καὶ τὸ μέρος ἔνθα τὸ ἄγαλμα ἵδρυτο ἦν κυρίως ἄδυτον· οἱ δὲ προσκυνηταὶ ἐπλήρουν τὰ περιστύλια καὶ τὸν ἐκτὸς ἱερὸν περίβολον, ἔνθα καὶ ἐτελοῦντο αἱ δι' αὐτοὺς θυσίαι, εἰς βωμὸν πρὸ τῆς εἰσόδου ἱστάμενον.

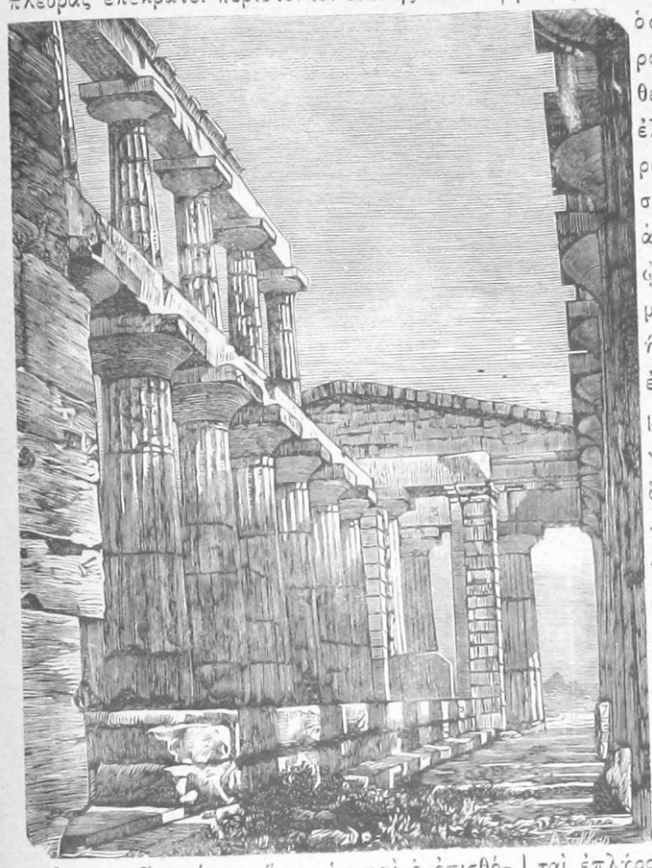

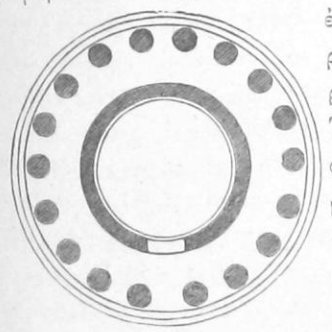

Ναπαῖαι, ἴδ. Νύμφαι.

Νάπητα, πόλις ἐπὶ τοῦ Νείλου, βορείως τῆς Μερόης, ἡ ἀνθοῦσα μητρόπολις τοῦ βασιλείου τῆς Αἰθιοπίας. Οἱ Ῥωμαῖοι μέχρις αὐτῆς προελθόντες ἐπὶ Πετρωνίου, τὴν ἐλεηλάτησαν (Στρβ. IZ, 820). Ἡ θέσις αὐτῆς σήμερον εἰσέτι ἀμφιβάλλεται.

Νάπης (ἡ), τόπος δασώδης τῆς Λέσβου.

Νὰρ, νότιον παραποτάμιον τοῦ Τιβέριος ἐν Ἰταλίᾳ (ν. Νέρα), θειοῦχον ἔχον τὸ ὕδωρ, πηγάζον δ' ἐκ τοῦ ὄρους Φισκέλλου κατὰ τὰ ὅρια τῆς Οὐβρίας καὶ Πικηνίας, δεχόμενον τοὺς ῥύακας Βελίνου καὶ Τολένου, διερχόμενον πρὸ τῆς Ἰντεράμνης, καὶ μεταξὺ Ὄρτης

καὶ Ὠκρικούλου εἰς τὸν Τίβεριν ἐκβάλλον (Στρβ. Ε, 227).

Ναράγαρα, ἐπίσημος πόλις τῆς ἔσω Νουμιδίας, μικρὸν τῆς Ζάμας ἀπέχουσα. Εἰς αὐτὴν εἶχον συνέντευξιν, ὀλίγον πρὸ τῆς ἐν Ζάμᾳ μάχης, ὁ Ἀννίβας καὶ ὁ Σκιπίων (Liv. XXX, 29) (ν. Κασρ. Τζαβέρ).

Ναρβών, ἐπίσημος μητρόπολις τῶν Τεκτοσάγων εἰς τὴν ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν Γαλλίαν τὴν Ναρβωνιακήν, παρ' ἣ ἔρρει ὁ ποταμὸς Ἄταξ. Ἀπὸ τοῦ 118 π. Χ. ἦν Ῥωμαϊκὴ ἀποικία, Μάρτιος ἐπωνομαζομένη· εἶτα δὲ κατέστη τῆς χώρας πρωτεύουσα (Cic. Font. I. Bent. XLVI.—Cæs. B. G. III, 20. VIII, 7].

Νάρδος (ἡ), φυτὸν πολλαχοῦ, κυρίως ὅμως ἐν Ἀραβίᾳ φυόμενον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Κελτικῇ, ἡ νῦν βαλεριάνα. Ἐκ τῶν ἀνθέων αὐτοῦ (τοῦ ναρδοστάχυος) ἐξήγετο εὐῶδες ἔλαιον, τὸ νάρδιον, λίαν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ μάλιστα τοῖς Ῥωμαίοις. Τῆς νάρδου ἐγίνετο χρῆσις καὶ εἰς κατασκευὴν τοῦ οἴνου, ὅστις τότε ἐκαλεῖτο ναρδίτης (Διοσκορ. Α, 6. 7. 8.—Plin. XII, 12.—Linn).

Νάρθακιον, ὄρος ἐν Θεσσαλίᾳ (νῦν Κασιδιάρης), καὶ ὁμώνυμος πόλις εἰς αὐτοῦ τοὺς πρόποδας, νοτίως τῆς Φαρσάλου καὶ τοῦ Ἀπιδανοῦ ποταμοῦ. Μνεία αὐτοῦ γίνεται ἐν τοῖς πολέμοις μεταξὺ τοῦ βασιλέως Ἀγησιλάου, ἐξ Ἀσίας ἐπανελθόντος τῷ 394 π.Χ. καὶ τῶν Θεσσαλῶν, οὓς ἐξήγειραν κατ' αὐτοῦ οἱ Θηβαῖοι (Ξεν. Ἑλλ. Δ, 3, 9.—Ἰδ. καὶ Ἀγησίλ. Β, 5.—Πλούτ. Ἀγησίλ. ΙΣΤ.—Θ, 431).

Νάρθηξ, 1) φυτὸν καλαμοειδὲς, ὑψηλὸν, γονατῶδες καὶ ἀκανθωτὸν, ἐν Ἑλλάδι ἀφθόνως φυόμενον, ἐν Κύπρῳ, ἐν Σικελίᾳ, ἐν Ἀπουλίᾳ, ἐγκλεῖον δ' ἐν τῷ κορμῷ αὐτοῦ ἐντεριώνην (μυελὸν) ὅστις διατηρεῖ τὸ πῦρ ὡς ἡ ὕσκα. Εἰς τοιοῦτον κάλαμον λέγεται ἐγκρύψας ὁ Προμηθεὺς τὸ πῦρ ὃ ἔκλεψεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (Ἡσίοδ. Θεογ. 567). Τοιούτους καλάμους εἶχον καὶ αἱ Βάκχαι διὰ χειρῶν εἰς τὰς διονυσιακὰς ἑορτὰς, καὶ δι' αὐτῶν ἔτυπτον καὶ αὐταὶ, καὶ εἰς τὰ σχολεῖα οἱ διδάσκαλοι τὰ παιδία· οἱ δὲ χειρουργοὶ μετεχειρίζοντο αὐτοὺς εἰς ἐπιδέσμους τεθραυσμένων μελῶν. —2) Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ στελέχους τοῦ φυτοῦ τούτου κατασκευάζετο μικρὸν κυλινδρικὸν κιβώτιον, νάρθηξ ἢ ναρθήκιον καλούμενον, πρὸς ἐναπόθεσιν κυρίως πολυτίμων κοσμημάτων, οἷον ἐν εὑρέθη ἐλεφάντινον ἐν Πομπηΐᾳ. Τοιοῦτο βαρύτιμον εὑρὼν ὁ Ἀλέξανδρος μεταξὺ τῶν περσικῶν λαφύρων ἐν Ἰσσῷ, ἐνέκλεισεν εἰς αὐτὸ τοῦ Ὁμήρου τὸ χειρόγραφον τὸ φέρον τοῦ Ἀριστοτέλους τὰς διορθώσεις, ἐξ οὗ καὶ ἡ κατ' αὐτὸ ἔκδοσις τοῦ ποιητοῦ «ἡ ἐκ τοῦ νάρθηκος» ὠνομάσθη (Πλούτ. Ἀλέξ. Η. — Στρβ. Η, 594).

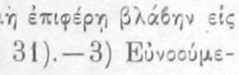

Ἐκ Πομπηΐας.

Νάρκαζος, υἱὸς τοῦ Βάκχου, πλούσιος, κτίσας ἐν Ἤλιδι ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς Ναρκαίας (Παυσ. Ε. 6).

Νάρκισσος, 1) ἴδ. Ἠχώ. —2) Ἀπελεύθερος τοῦ Κλαυδίου περὶ 41—54 μ.Χ. ὅστις μεγάλως ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἀγαπώμενος, ἐξήσκει ἐπ' αὐτοῦ ἀπεριόριστον ἐπιρροὴν, καὶ ἐπωφελήθη αὐτὴν ἵνα πλουτήσῃ, καταπιέζων τὴν Ῥώμην. Κατώρθωσε δὲ τῆς Μασσαλίνης τὴν ἀπομάκρυνσιν, ἀλλ' ἐπεσπάσατο τὸ μῖσος τῆς Ἀγριππίνης, διότι ἠθέλησε νὰ μακρύνῃ αὐτῆς τὸν Κλαύδιον (Tusc. Ann. XII, 57), καὶ ὑπ' αὐτῆς, συλλαβούσης τὴν πρόθεσιν νὰ δολοφονήσῃ τὸν Κλαύδιον, ἀπεμακρύνθη τῆς Ῥώμης, καὶ κατόπιν ἐθανατώθη (Ant. XIII, 1). Πρὸ τοῦ θανάτου του δὲ ἐξηφάνισεν αὐτὸς τὴν μετὰ τοῦ Κλαυδίου ἀλληλογραφίαν του, ἵνα μὴ ἐπιφέρῃ βλάβην εἰς ἄλλους (Δ. Κάσσ. Ξ, 31).—3) Εὐνοούμενος τοῦ Κομμόδου, μετέσχε τῆς δολοφονίας αὐτοῦ, καὶ ἐθανατώθη ἐπὶ Σεπτιμίου Σεβήρου (Ἡρωδιαν. Α, 17.— Spar. Sept. Sev. XIV).

Νάρκισσου πηγή, παρὰ Δονάκῳ τῶν Θεσπιῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, οὕτω κληθεῖσα κατὰ

τοὺς παραφυομένους πολλοὺς ναρκίσσους (Παυσ. Θ, 31, 7.—Ov. Met. III, 407)

Ναρράγα, μεγάλη διῶρυξ ἀπὸ τοῦ Τίγριδος μέχρι τῆς Μηδίας (Ξενφ.— Plin.).

Νάρυξ, Νάρυξ ἢ Νάρυκιον, πόλις τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν, ἔνθα ἐλέγετο γεννηθεὶς ὁ Αἴας ὁ Λοκρός. Μετέπειτα δὲ μετωνομάσθη Φαρύγαι (Διόδ. ΙΔ, 82. ΙΣΤ, 38. —Στρβ. Θ, 425). Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μνημονεύεται «πίσσα Ναρυκία», ἀλλ' ἀφορᾷ προϊὸν τῶν Βρουττίων Λοκρῶν, οἵτινες καὶ αὐτοὶ ἐθεωροῦντο ὡς ἄποικοι τῆς Λοκρικῆς Ναρύκης.

Νάρων, πόλις ἐμπορικὴ τῆς Δαλματίας, ἐπὶ τοῦ Νάρωνος ποταμοῦ, εἰς 20Μ ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ κειμένη τῆς μεταξὺ Σαλόνων καὶ Δυρραχίου (Cic. ad Fam. V, 9, 10).

Νασαμῶνες, ἰσχυρὸς καὶ τραχὺς λαὸς εἰς τῆς Ἀφρικῆς τὰ ἐνδότερα, ΝΔ τῆς Κυρηναϊκῆς, ἐκτεινόμενος μέχρι τῆς μεγάλης σύρτιος, καὶ οὗ γενάρχης ἐλέγετο Νασάμων τις, υἱὸς Ἀμφιθέμιδος (Ἀπλ. Ῥόδ. Δ, 1496). Οἱ Ῥωμαῖοι ἐν μετέπειτα χρόνοις ἀπεδίωξαν καὶ περιώρισαν αὐτοὺς εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Μαρμαρικῆς. Περιγράφονται δὲ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα αὐτῶν διὰ μακρῶν ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου (Β, 32. Δ, 172)

Νᾶσος ἡ Νῆσος, μικρὰ νῆσος μετ' ὀχυρώματος παρὰ τὰς Οἰνιάδας τῆς Ἀκαρνανίας ἐν τῷ Ἀχελῴῳ (Πολῦ. Θ, 34.— Liv. XXVI 24).

Νάστης, Νομίωνος, ἡγεμὼν τῶν Καρῶν, σύμμαχος τῶ Τρῴων (Ὁμ. Ἰλ. Β, 867).

Ναυκίδης, Ἀργεῖος, γλύπτης, ἀδελφὸς τοῦ Πολυκλείτου, συνεργασθεὶς μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ Ἡραῖον, καὶ διδάσκαλος Πολυκλείτου τοῦ νεωτέρου (Παυσ. Α, 9. ΣΤ, 6. —Pl. XXXIV, 19, 19).

Ναύαρχος. Ἐν Σπάρτῃ οἱ ναύαρχοι εἰς τὰς κατὰ θάλασσαν ἐκστρατείας ἀντικαθίστων τοὺς βασιλεῖς. Προσεδίδοντο δ' αὐτοῖς καὶ σύμβουλοι καὶ οἱ λεγόμενοι ἐπιστολεῖς (ἴδ.), εἶδος ἐπιτηρητῶν καὶ ἐλεγκτῶν αὐτῶν (Θουκ. Γ, 79. Η, 39). Ναύαρχος ἐν Σπάρτῃ ἐξελέγετό τις ἐφάπαξ μόνον καὶ δι' ἑνὸς ἔτους διάρκειαν. Ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη πολλάκις διαφόρως ὑπεξεφεύγετο. Ἐν Ἀθήναις εἶχον οἱ στρατηγοὶ τῶν ναυάρχων τὴν δικαιοδοσίαν, πιθανῶς ὅμως οὐχὶ καὶ τὸν τίτλον, εἰ καὶ ὁ Πλούταρχος (Θεμ. ΙΗ) καὶ ἄλλοι οὕτω πολλάκις τοὺς ὀνομάζουσι.

Ναύβολος, υἱὸς Ὀρνύτου, βασιλεὺς τῆς Φωκίδος, πατὴρ τοῦ Ἀργοναύτου Ἰφίτου (Ὁμ. Ἰλ. Β, 518.—Ἀπλλν. Ῥόδ.).

Ναυκλείδας, ἔφορος τῆς Σπάρτης, συνοδεύσας τῷ 403 π, Χ. τὸν Παυσανίαν εἰς Ἀθήνας, καὶ συνδιεξαγαγὼν μετ' αὐτοῦ τὰς διαπραγματεύσεις περὶ τῆς ἐκ νέου ἀποκαταστάσεως τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἀθηνῶν (Ξεν. Ἑλλ. Β, 4, 36). Ὁμώνυμον αὐτῷ, ἴσως τὸν αὐτὸν, κατήγγειλεν ὁ Λύσανδρος ἐπὶ ἀκολασίᾳ.

Ναύκληρος, 1) ὁ οἰκίαν ἐγκεκτημένος (ἐκ τοῦ ναίω) (Πολδ. Ι, 20).—2) Ἰδιοκτήτης πλοίου ἐνοικιάζων αὐτὸ δι' ἐμπορεύματα ἢ εἰς ὁδοιπόρους.

Ναυκλῆς, Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς (Ξνφ. Ἑλλ. Ζ, 10).

Ναυκραρία. Ἐπὶ Θησέως ὁ ἀττικὸς λαὸς διηρέθη εἰς φυλὰς 4, ὧν ἑκάστη διηρεῖτο εἰς 3 τριττύας, καὶ ἑκάστη τριττὺς ὑποδιηρεῖτο εἰς 4 ναυκραρίας (Πολυδ. Η, 102.—Φώτ.), τὰς μετὰ ταῦτα δήμους κληθείσας (Φώτ. λ. Ναύκρ.), τὴν διοικητικὴν καὶ φορολογικὴν μονάδα τῶν ἐγκεκτημένων (ἐκ τοῦ ναίω). Ὁ Πολυδεύκης τὰς λέγει οὕτω κληθείσας ἐκ τοῦ ὅτι ἑκάστη παρεῖχεν εἰς τὴν πόλιν ἀνὰ ναῦν μίαν· ἀλλ' ἐσφαλμένως καὶ ἀναχρονιστικῶς φαίνεται τοῦτο λέγων, διότι ὅτε ἤδη ὑπῆρχον ναυκραρίαι, στόλον, τοὐλάχιστον σπουδαῖον, αἱ Ἀθῆναι δὲν εἶχον. Ἄλλοι δ' ὀρθότερον παράγουσι τὴν λέξιν ἐκ τοῦ ναίω. Καὶ λέγει μὲν ὁ Ἡρόδοτος (Ε, 71) ὅτι ἐπὶ Κύλωνος (Ὀλ. 48) οἱ πρυτάνεις τῶν ναυκράρων ἔνεμον (ἤτοι ἐκυβέρνων) τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ κατὰ Θουκυδίδην (Α, 126) ὑπῆρχον ἤδη πρὸ πολλοῦ,

ἀπὸ Ὀλ. 20, δ' (Παυσ. Δ, 15), ἐγκατεστημένοι, ὥστε φαίνεται ὁ Ἡρόδοτος μόνον τὴν εἰσέτι τότε ὑφισταμένην πολιτικὴν αὐτῶν ἐπιρροὴν αἰνιττόμενος. Ἀπὸ δὲ Σόλωνος, τοῦ δεκαδικοῦ συστήματος ἐπικρατήσαντος ἐν τῇ διοικήσει, ἑκάστη τῶν 10 φυλῶν διηρέθη εἰς 5 ναυκραρίας, ὥστε ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ποσῶν ηὐξήθη ἀπὸ 48 εἰς 50. Ἀπώλεσαν δ' ἔκτοτε, ὡς φαίνεται, τὸν πολιτικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα, καὶ διετήρησαν μόνον τὸν οἰκονομικόν, μέχρις οὗ καὶ αὐτοῦ ἐστερήθησαν μετὰ τὸν ὀργανισμὸν τῶν λειτουργιῶν (ἴδ. Λειτουργία).

Ναυκράτης, 1) Σικυώνιος, πατὴρ τοῦ Δημοτίμου (ἴδ.) (Θουκ. Δ, 119). — 2) Μαθητὴς τοῦ ῥήτορος Ἰσοκράτους, διαγωνισμὸν ὑποστὰς ῥητορικὸν μετὰ τοῦ Θεοπόμπου καὶ τοῦ Θεοδέκτου, εἰς τιμὴν τοῦ θανόντος Μαυσώλου, τοῦ βασιλέως τῆς Καρίας (Cic. d. Or. II, 23. Or. 51.—Gell. X, 18).

Ναύκρατις, ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου, εἰς τὸν Βολβίτιον βραχίονα τοῦ Νείλου, ὅστις κατ' αὐτὴν καὶ Ναυκράτιος ἐκαλεῖτο, ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν Μιλησίων περὶ τὸ 550 π. Χ., διότι μόνον ἐνταῦθα ἐπετράπη τοῖς Ἕλλησι νὰ ἐξασκῶσι τὸ ἐμπόριον (Ἡρδ. Β, 179). Ἐνταῦθα ἐγεννήθησαν ὁ Ἀθήναιος, ὁ Φύλαρχος καὶ ὁ Πολυδεύκης (Στρβ. ΙΖ, 801.—Ἀθήν. ΙΓ, 596. ΙΕ, 676.—Pl. V, 10, 11).

Ναυκύδης, γλύπτης, πιθανῶς Ἀργεῖος, καὶ ἴσως ἀδελφὸς τοῦ Πολυκλείτου, ἀκμάσας περὶ τὴν 9ην Ὀλ. (Ἰδ. Ῥαγκ. Ἱστ. Καλλ. Α, σ. 362), ἐργασθεὶς δὲ διὰ τὸ Ἡραῖον τοῦ Ἄργους Ἥβην χρυσῆν, Ἑκάτην χαλκῆν, Ἑρμῆν κριοφόρον, δισκοβόλον, καὶ τὴν ποιήτριαν Ἥριννα (Παυσ. Ι, 9.—Β, 22, ΣΤ, 6. Η, 9.—Pl. XXXIV, 79, 19.—Tac. Gr. LI).

Ναύλοχος, λιμὴν καὶ χωρίον εἰς τὴν ΑΒ παραλίαν τῆς Σικελίας, μεταξὺ Πελούριδος καὶ Μυλῶν (Ἀππ. Ε, 116.— Suet. Oct. XVI).

Ναυμαχία. Πρὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ναυμαχίας ὤφειλεν ὁ ναύαρχος νὰ ἐξετάζῃ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν τὴν φύσιν τῆς θαλάσσης ἐφ' ἧς εἶχε ν' ἀγωνισθῇ, καὶ προσέτι νὰ δύναται ἐκ τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ἐνδείξεων νὰ προβλέπῃ τὴν προσεχῆ κατάστασιν τοῦ καιροῦ. Τὸ εὐκταιότερον ἦν ἡ νηνεμία, διότι τὰ ἱστία οὐδόλως συνετέλουν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν, ἀλλὰ τὸ πᾶν ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τῆς ἐπιδεξιότητος τῶν ἐρετῶν καὶ τῆς ἀνδρείας τῶν ναυμάχων. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐντελὴς ἔλλειψις ἀνέμου ἦν σπανία, ἀπέβλεπεν ἕκαστος τῶν ἀντιπάλων εἰς τὸ νὰ ἔχῃ τὸν ἄνεμον ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Ἡ εὐνουστέρα θέσις ἦν ἡ τῆς ἀνοικτῆς θαλάσσης, δι' ὃ καὶ ἠγωνίζετο νὰ ὠσῃ τὸν ἐχθρὸν πρὸς τὴν παραλίαν, διότι ὁ μὲν ἐκ τοῦ πελάγους μετὰ τῶν κυμάτων ἐφορμῶν προσέθετεν εἰς τὴν δύναμιν τῆς προσβολῆς τοῦ ἐμβόλου, ὁ δὲ παρὰ τῇ ἀκτῇ δὲν εἶχε πᾶσαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς κινήσεως τοῦ πλοίου, πλὴν τοῦ ὅτι ἐλαττοῦται καὶ ἡ ἀνδρεία τοῦ στρατιώτου ὅταν ἔχῃ ἀμέσως ὀπίσω του τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ δύναται εὐκόλως νὰ καταφύγῃ εἰς αὐτὸ ἐκ τῶν πλοίων. Ἀλλ' εἴς τινας περιστάσεις, ὡς ἐπὶ κινδύνου περικυκλώσεως ὑπ' ἐχθρικοῦ στόλου τὸν ἀριθμὸν ὑπερέχοντος, ἐπεζητοῦντο τὰ κατάστενα μᾶλλον, ὡς ἐν Σαλαμῖνι καὶ ἐν Ἀρτεμισίῳ. Προκειμένης δ' ἀμέσως τῆς ναυμαχίας, πρῶτον ἠλαφροῦντο τὰ πλοῖα παντὸς εἰς τὴν μάχην μὴ ἀναποφεύκτου βάρους, οἷον τῶν φορτίων σίτου, κτλ. Τὰ ἱστία συνεστέλλοντο, διότι μόναι αἱ κῶπαι κατώρθουν ἀκριβῆ καὶ ἀσφαλῆ τὰ κινήματα· καὶ ὁ ἱστὸς συγχρόνως κατεβιβάζετο. Τοῦτο ἐφαίνετο εἰς τὸν ἐχθρὸν βεβαία ἀπόδειξις ὅτι ἔμελλε ν' ἀρχίσῃ ἡ μάχη· ἀλλ' ἐνίοτε ἦν καὶ στρατήγημα, ὅπως καὶ ὁ ἐχθρὸς ὁμοίως συστείλῃ ἱστία καὶ καταβιβάσῃ ἱστούς, ὅτε ὁ στολος εὐθὺς ἀναβιβάζων τοὺς ἰδικούς του, ἔφευγεν ἀκαταδίωκτος. Συγχρόνως δ' ἐκανονίζοντο καὶ αἱ τάξεις τῶν πλοίων. Συνήθως τὰ ἄριστα πλοῖα κατε ἄμβανον τὴν πρώτην τάξιν. Ἀλλ' ὁ Τιμόθεος ἔπεμψε κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων πρῶτον τὰ ἀσθενέστερα, ἵνα εὕρῃ δι' αὐτῶν

ἀπηυδηκότας τοὺς ἐχθροὺς ὅτε ἐπέπεσε μετὰ τοῦ ἐκλεκτοῦ μέρους τοῦ στόλου του καὶ ἐνίκησεν. Ὁ παρατάττων πάντα τὰ πλοῖά του εἰς μίαν γραμμὴν, διότι ἦσαν ὀλίγα, ἢ διότι ἤθελε νὰ ὑπερκερατώσῃ τὸν ἐχθρὸν, ἔταττε τὰ ἰσχυρότερα εἰς τὰς δύο πτέρυγας, τὰ δ' ἀσθενέστερα ἐν τῷ μέσῳ. Ἐν Σαλαμῖνι κατεῖχον τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα οἱ Ἀθηναῖοι, εἰς τοὺς ἀνδρείους Φοίνικας ἀντιταττόμενοι, τὴν δεξιὰν δὲ οἱ ἰσχυρότεροι τοῦ πελοποννησια-

Ἡ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχία.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑ ΟΠ 1942

κοῦ δεσμοῦ οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἱ Αἰγινῆται, οἱ Κορίνθιοι, οἱ Μεγαρεῖς, οἱ μετὰ τοὺς Ἀθηναίους ἐμπειρότεροι εἰς τὰ ναυτικά, κατὰ τὸν Διόδωρον, εἰς δὲ τὸ κέντρον ἦσαν παρατεταγμένοι οἱ ἐπίλοιποι Ἕλληνες. Ὀρθια τάγματα ἐλέγοντο αἱ ἐν εὐθείᾳ γραμμῇ παρατάξεις, καὶ ἦσαν ἁπλᾶ, ὅταν ἡ γραμμὴ ἦν μία, καίτοι ἐκ δύο ἢ τριῶν συγκειμένη, ὡς ὁ Φορμίων, προσβάλλων τὸν ἐχθρὸν ἔχοντα 50 πλοῖα κατὰ πρόσωπον, αὐτὸς δ' ἔχων μόνον 30, τὰ παρέταξεν εἰς μίαν τάξιν, ἔχουσαν 6 πλοῖα κατὰ πρόσωπον καὶ ἀνὰ 5 κατὰ βάθος. Παρὰ Ῥωμαίοις ἡ τοιαύτη παράταξις ἐλέγετο acies simplex. Διπλαῖ δὲ ἦσαν ἢ τριπλαῖ (duplex, triplex παρὰ Ῥωμαίοις), ὅταν ὁ στόλος διῃρεῖτο εἰς δύο ἢ τρεῖς γραμμάς, αἵτινες εἶχον νὰ προσβάλλωσιν ἐκ διαφόρων μερῶν ὑπὸ διαφόρους ἀρχηγούς, ὡς ὁ Πολυξενίδης (Liv. XXXVI, 44) διῄρεσε τὸν στόλον του εἰς δύο πτέρυγας, ὧν ἑκάστη εἶχεν ἴδιον διοικητήν, καὶ ἔμελλεν ἀλλαχόθεν, ἀλλὰ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν νὰ προσβάλῃ. Οὕτω καὶ ὁ Ἀννίβας διηύθυνεν ἓν τμῆμα, ἄλλο δ' ὁ Ἀπολλώνιος (Liv. XXXVII, 23), καὶ ἑκάτερος εἰς ἄλλο σημεῖον ἐπέπεσεν, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτὸ σχέδιον. Ἐκ τούτου ὅμως ἠδύνατο νὰ συμβῇ νὰ χωρισθῶσι τὰ τμήματα καὶ νὰ γίνωσι δύο ναυμαχίαι εἰς δύο διάφορα μέρη. Ὅταν δ' ἦτο τριπλῆ ἡ τάξις, τότε ἡ τρίτη ἦν ἡ τοῦ κέντρου, ἔχουσα καὶ αὐτὴ ἴδιον διοικητήν. Ἡ τοιαύτη παράταξις ἦν ἡ συνηθεστέρα, καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἐλέγετο φάλαγξ. Ἡ ἡμικυκλικὴ κοίλη παράταξις (lunata παρὰ Ῥωμαίοις), διηυκόλυνε τὴν περικύκλωσιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἐπροφύλαττε τὸ κέντρον ἀπὸ ἀμέσου προσβολῆς. Σπανιώτεροι ἦσαν αἱ κατ' εἰσέχουσαν γωνίαν (Forceps), ἢ αἱ τριγωνικαὶ (Cuneus), ὡς ἡ ἣν μετεχειρίσθησαν ἐν Ἐκνόμῳ οἱ ὕπατοι Ῥηγοῦλος καὶ Μάνλιος, ὅτε αἱ δύο ναυαρχίδες ἦσαν τεταγμέναι εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ τριγώνου. Ἡ στρογγύλη παράταξις (ovalis) ἦν ἐν χρήσει μόνον ὅταν εἰς τὸ πέλαγος στόλος περιεκυκλοῦτο ὑπὸ μεγαλητέρου. Τότε δὲ τὰ φορτηγὰ πλοῖα ἐτίθεντο ἐν τῷ μέσῳ, τὰ δὲ πολεμικὰ κύκλῳ πέριξ, πάντα ἔχοντα τὴν πρῴραν πρὸς τὰ ἔξω ἐστραμμένην. Ἀλλὰ τοῦτο ἦν ἐφικτὸν μόνον ἐπὶ νηνεμίας· τρικυμιώδης δὲ ἡ κυματοῦσα θάλασσα διέσπα τὸν κύκλον, ἐπέτρεπε τῷ ἐχθρῷ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ κέντρον καὶ καθίστα αὐτὸν κύριον τοῦ στόλου ὃν περιέκλειε. Σπανία παράταξις ἦν ἡ τῆς κυρτῆς γραμμῆς, τῆς ἀντιθέτου τῇ κοίλῃ (incurva), ἥτις ἐχρησίμευεν εἰς τὴν ἔκτακτον ὑποχώρησιν. Αἱ πλεῖσται λεπτομέρειαι εἰσὶ γνωσταὶ ἐκ περιγραφῶν ναυμαχιῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς. Κατ' αὐτάς, ἐν ᾧ ὁ στόλος παρετάττετο, ὁ ναύαρχος ἐτέλει τὰς θυσίας, καὶ ἂν οἱ οἰωνοὶ ἦσαν αἴσιοι, ἔδιδε τὸ σημεῖον τῆς μάχης ὑψῶν ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος ἐρυθρὰν σημαίαν, ἥτις καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ναυμαχίας ἔμενε κυματοῦσα, καὶ δι' ἀλλαγῆς θέσεων πρὸς τὰ ἄνω ἢ κάτω, τὰ δεξιὰ ἢ τ' ἀριστερὰ διαφόρους διαταγὰς μετέδιδεν εἰς πάντα τὸν στόλον. Συγχρόνως δὲ μετὰ τῆς σημαίας ἤχουν αἱ σάλπιγγες καὶ ἤρετο ἡ κραυγὴ τῶν στρατιωτῶν. Τότε οἱ ἐρέται ἐφιλοτιμοῦντο νὰ δείξωσι πᾶσαν αὐτῶν τὴν ἐπιδεξιότητα, νὰ περιέλθωσι τὸ ἐχθρικὸν πλοῖον καὶ νὰ προσβάλωσιν αὐτὸ κατὰ πλευράν. Διπλοῦν εἶχον συγχρόνως σκοπόν, νὰ ἐπιδείξωσι πᾶσαν τὴν τέχνην των περὶ τὴν εἰρεσίαν, καὶ νὰ περιπλέξωσι τὸν ἐχθρόν. Ὡς ὁ ἵππος ὑπακούει τῷ ἱππεῖ καὶ φαίνεται μίαν ἔχων θέλησιν μετ' αὐτοῦ, οὕτω καὶ τὸ πλοῖον νῦν μὲν ἵστατο, νῦν δ' ἐκινεῖτο ἢ βραδύτερον ἢ ταχύτερον, ἀπειλοῦν τὸν ἐχθρὸν, βιάζον αὐτὸν εἰς παντοίας κινήσεις καὶ ἐξαντλοῦν τὰς δυνάμεις του πρὶν ἢ ἔτι ἀρχίσῃ ἡ κυρίως προσβολή. Μετὰ ταῦτα δὲ τὰ προκαταρκτικὰ κινήματα, ἐπεχείρει ὁ ναύαρχος ἢ περίπλουν ἢ διάπλουν τοῦ ἐχθροῦ, ἤτοι ἢ νὰ περικυκλώσῃ αὐτὸν, ἢ νὰ διασχίσῃ τὰς τάξεις του, καὶ ἕκαστον πλοῖον ἐπροσπάθει νὰ θραύσῃ τὰς κώπας τοῦ ἐχθρικοῦ (κώπας ἀνακόπτειν), καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὸ ἀκατάλληλον εἰς περαιτέρω θαλασσοπλοΐαν (ἀνάπλουν ποιεῖν (Liv. XXXVI, 44. XXXVII, 24). Ἡ κυρίως προσβολὴ ἐγίνετο κατὰ πρῴραν, κατὰ πρύμνην ἢ κατὰ πλευράν, καὶ ἡ τελευταία αὕτη, ὅταν ἐπετύγχανεν, ἦν ἡ ὀλεθριωτάτη, διότι πολλάκις ἔθραυε καὶ διέλυε τὸ προσβαλλόμενον πλοῖον, καὶ τὸ ἔμβολον τότε μάλιστα ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ. Διὰ τοῦτο τὸ προσβαλλόμενον πλοῖον ἐπροσπάθει καὶ αὐτὸ τὴν πρῴραν του ν' ἀντιτάττῃ. Τὰ πλευρὰ, ὡς τὸ ἀσθενέστερον μέρος, πολλάκις ἦσαν διὰ μεταλλίνων ἐλασμάτων ἐνδεδυμένα, ἢ εἶχον διπλᾶς τὰς ξυλίνας δοκοὺς, ὥστε ἂν τὸ ἔμβολον ἔσχιζε τὴν ἐμπροσθίαν, ν' ἀντέχῃ ἡ ὀπισθία εἰς τὴν εἰσροὴν τοῦ ὕδατος, ὡς ἦσαν κατεσκευασμένα τὰ πλοῖα τοῦ Ἀντωνίου εἰς τὸ Ἄκτιον. Ἡ κατὰ πρῴραν προσβολὴ οὐδέποτε ἐπεζητεῖτο· ἀλλ' ἂν ὁ ἀντίπαλος ἦν ἐπίσης ἐπιδέξιος καὶ γεγυμνασμένος, δὲν ἀπεφεύγετο πάντοτε. Τότε δὲ ὥρμων τὰ πλοῖα μετὰ τόσης δυνάμεως κατ' ἀλλήλων, ὥστε τὸ ἀσθενέστερον συνετρίβετο ἢ ἐκλονίζοντο ὅλα τὰ μέλη του, καὶ πολλοὶ στρατιῶται ἐκ τῶν κατὰ τὰς πλευρὰς παρατεταγμένων ἐσφενδονίζοντο εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ Καρχηδόνιοι μάλιστα ἀπέφευγον τὸν τρόπον τοῦτον τῆς προσβολῆς κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ δι' ἄλλον λόγον, διότι τὰ Ῥωμαϊκὰ πλοῖα εἶχον εἰς τὰς πρῴρας καὶ τὰς σιδηρᾶς χεῖρας, μηχανὰς δι' ὧν ἠδύναντο ν' ἀνατρέπωσι τὸ ἐπερχόμενον πλοῖον. Ἀσφαλεστέρα ἦν ἡ προσβολὴ κατὰ τῆς πρύμνης καὶ τοῦ πηδαλίου· τούτου δὲ τὰ σχοινία προσεπάθουν προσέτι ἔμπειροι καὶ γενναῖοι ναῦται ἢ στρατιῶται, ἐπιπίπτοντες διὰ πλοιαρίων ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου τῆς συμπλοκῆς, νὰ κόπτωσι διὰ πελέκεων. Ἂν δὲ κατεστρέφετο τὸ πηδάλιον, τότε τὸ πλοῖον ἦν ἀναξιόμαχον πλέον καὶ λεία τοῦ πολεμίου. Καὶ τῶν στρατιωτῶν δ' ἡ μάχη ἤρχιζε μακρόθεν ἤδη ἐπὶ τῶν πλοίων. Τοξόται καὶ σφενδονῆται προσέβαλλον δραστηρίως τὸ ἀντίπαλον πλήρωμα, καὶ δοκοὺς καὶ ἀκόντια καὶ ὀγκώδεις λίθους κατεσφενδόνιζον κατ' αὐτοῦ καὶ κατὰ τοῦ πλοίου αἱ μηχαναί. Ὅτε δ' ἐπλησίαζον, ἐκ τοῦ ἱστοῦ κατέπιπτεν ἰσχυρὰ ἐπισίδηρος δοκὸς, τὰ πάντα καταστρέφουσα καὶ συντρίβουσα. Καὶ ἐκ τῶν πύργων ἐπίσης, οἵτινες ὑψοῦντο ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων πολλῶν πλοίων, κατερρίπτοντο δόρατα καὶ λίθοι ὄλεθρον φέροντα εἰς τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου τοὺς ναύτας καὶ στρατιώτας. Φοβερὰ δὲ πρὸ πάντων ἦν ἡ συμπλοκὴ ὅτε οἱ ἐπιβάται ἤρχοντο εἰς χεῖρας, εἰς ὃ συνετέλουν αἱ σιδηραῖ χεῖρες ἢ κόρακες, ἐπίνοια τοῦ Δουϊλίου, δι' ὧν ἡ ἐχθρικὴ ναῦς συνελαμβάνετο καὶ ἐδεσμεύετο, καὶ αἱ παρ' Ἕλλησιν ἤδη πρὸ πολλοῦ ἐν χρήσει φλέγουσαι καὶ τὴν πυρκαϊὰν μεταδίδουσαι ἁρπάγαι ἢ ἁρπαγόνες. Ἅμα δὲ τὸ πλοῖον συλληφθὲν συνεδέετο, τότε οὐχὶ πλέον τῶν ναυτῶν ἡ ἐπιδεξιότης, ἀλλὰ τῶν στρατιωτῶν ἡ ἀνδρεία ἀπεφάσιζε περὶ τῆς νίκης· καὶ ὅσον οἱ Καρχηδόνιοι ὑπερεῖχον τῶν Ῥωμαίων κατὰ τὴν πρώτην, τόσον ἠλαττοῦντο κατὰ τὴν δευτέραν. Εἰς τὴν ἐν Ἀκτίῳ μάχην ὁ Ὀκτάβιος ἤθελε νὰ φεισθῇ τῆς λείας ἣν ἤλπιζεν ἐκ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων· ἀλλὰ βλέπων ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὰ κυριεύσῃ, διέταξε νὰ πυρποληθῶσι, καὶ τότε διὰ τῶν λιθοβόλων ἐσφενδονίσθησαν κατ' αὐτῶν διάφλεκτα βέλη, ἀγγεῖα πλήρη ἀνθράκων, καὶ καίουσαι δᾷδες ἐρρίπτοντο διὰ τῶν χειρῶν. Ὁ στόλος ἀνεφλέχθη, καὶ ἐλύσσα τόσον μᾶλλον ἡ πυρκαϊὰ, καθ' ὅσον οἱ στρατιῶται τοῦ Ἀντωνίου, ἀφ' οὗ ἐξήντλησαν ὅσον εἶχον πόσιμον ὕδωρ, ἐπέχεον εἰς αὐτὴν θαλάσσιον, τρέφον μᾶλλον ἢ ἀποσβέον τὰς φλόγας (Δ. Κάσσ. N, 35). Ὁ Ἀννίβας, ἵνα βιάσῃ τὸν στόλον τοῦ Ἰδυμένους εἰς ὑποχώρησιν, ἐσφενδόνισε κατ' αὐτοῦ ἀγγεῖα πλήρη φαρμακερῶν ὄφεων (Nep. Hann. XI). Ἀλλὰ τοῦτο ἦν ἐξαιρετικὸν μόνον στρατήγημα. Καὶ ἐν γένει νέαι περιστάσεις καὶ ἀσυνήθεις πολλάκις ὑπηγόρευον νέας μεθόδους, ὡς ὁ Καῖσαρ ἐνίκησε τὰ ἀσυνήθως ὑψηλὰ πλοῖα τῶν Βενέτων, ἐπινοήσας μακρὰ δρέπανα, δι' ὧν ἀπέκοπτε τὰ σχοινία τῶν ἱστίων ἐπὶ τῆς ἐπελθούσης νηνεμίας, καὶ οὕτω κατέστησεν ἀκίνητον καὶ ἐκυρίευσε τὸν ἐχθρικὸν στόλον (Cæs. B. G.

III, 14, 15). Τῶν βαρβαρικῶν δὲ πλοίων οὔτε τὰ ἔμβολα οὔτε οἱ πύργοι ποτὲ ὑπερίσχυον.

Ναυμαχίαι, εἰς τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους ἀγῶνες πρὸς τέρψιν τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν ξηρὰν ναυμαχίας παράστασις. Πρῶτος ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ διέταξε ν' ἀνασκαφῇ εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως λίμνη ἣν ἐπλήρωσεν ὕδατος ἐκ τοῦ Τιβέριος, καὶ ἀφ' οὗ ἐτελέσθη ἐκεῖ παράστασις ναυμαχίας, τὴν ἐκένωσεν αὖθις, καὶ συγχώσας τὸ χωρίον, ἤγειρεν ἐπ' αὐτοῦ ναὸν τοῦ Ἄρεως (Δ. Κάσσ. ΜΓ, 32.— Suet. Cæs XXIV). Καὶ ὁ Αὔγουστος ἔδωκε τῷ λαῷ θέαμα ναυμαχίας (Tac. Ann. XII, 56.—Suet. Oct. XXIII), ἀνασκάψας λίμνην 1800′ μακρὰν καὶ 1200′ εὐρεῖαν. Ὁ Κλαύδιος ἔδωκε παράστασιν ναυμαχίας εἰς τὴν Φουκίνην λίμνην, περιβαλὼν αὐτὴν δι' ἐδωλίων διὰ τοὺς θεατὰς (Tac. αὐτ.)· ὁ δὲ Νέρων ἐπλήρωσε πρὸς τοῦτο ὕδατος τὸ ἔδαφος τοῦ ἀμφιθεάτρου, καὶ μετὰ τὴν ναυμαχίαν, κενώσας αὐτό, ἔδωκεν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος θέαμα πεζομαχίας (Δ. Κάσσ. ΞΑ, 9). Ὁ δὲ Δομιτια ὃς ἀνήγειρε πρὸς τοῦτο ἐπίτηδες οἰκοδόμημα, ὡς τὸ εἰκονιζόμενον ἐκ νομίσματος αὐτοῦ, περιστοιχιζόμενον ἀμφιθεατροειδῶς ὑφ' ἐδωλίων ὑπαίθρων καὶ ὑποστέγων (Suet. Dom. IV). Ἦσαν δ' οἱ ναυμάχοι (ναυμαχιάριοι κατὰ τοὺς Ῥωμαίους) συνήθως δοῦλοι, ἢ καταδεδικασμένοι εἰς θάνατον, καὶ κατόπιν μόνον ἤρχισαν καὶ ἐλεύθεροι ἐγκατατάττόμενοι μεταξὺ αὐτῶν ὡς ἐθελονταί. Καὶ ὁ χῶρος δὲ τῶν τοιούτων ναυμαχιῶν ἐλέγετο ναυμαχία.

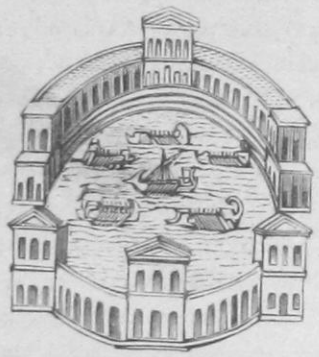

Ναυμάχιος, 1) Ἕλλην ποιητὴς χρόνων μεταγενεστέρων, οὗ τινα ἀποσπάσματα, ἐν 73 στίχοις, περὶ τῶν καθηκόντων τῆς γυναικὸς, ὑπὸ τὸν τίτλον. «Γνωμικὰ παραγγέλματα», σώζονται παρὰ Στοβαίῳ.—2) Ἰατρὸς ἐξ Ἠπείρου, σύγχρονος τοῦ Γαληνοῦ.

Ναυπάκτια, τίτλος ἐπικοῦ ποιήματος ἀγνώστου ἐποχῆς, πραγματευομένου, ὡς αἱ Ἠοῖαι τοῦ Ἡσιόδου, μύθους, καὶ ἰδίως ἔρωτας περιφήμων γυναικῶν, ὡς φέρ' εἰπεῖν τῆς Μηδείας. Ὡς ποιητὴς αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο ὁ Μιλήσιος Κέρκωψ, ἢ ὁ Ναυπάκτιος Καρκῖνος (Παυσ. I, 38, 6). Σώζονται δ' αὐτοῦ μικρὰ λείψανα.

Ναύπακτος, λιμὴν καὶ πόλις ὀχυρὰ τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν, κατὰ τὴν βορείαν ἀκτὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, ἀνατολικῶς τοῦ Ἀντιρρίου, ἐπὶ ἀποτόμου βράχου (Θουκ. Α. 103, Γ, 102). Ἐπιστεύετο δ' ὅτι τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβεν ἐκ τοῦ στόλου ὃν ἐνταῦθα δῆθεν ἐναυπήγησαν οἱ Ἡρακλεῖδαι ἵνα διαπλεύσωσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀνέκυψε δ' ἡ πόλις αὕτη πρὸ πάντων ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι, οἵτινες ἐνταῦθα ἵδρυσαν νεώριον διὰ τὸν στόλον των, καὶ ὅπλων ἀποθήκην, μετῴκισαν ἐνταῦθα τοὺς μετὰ τὸν τρίτον μεσσηνιακὸν πόλεμον ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν ἐκ τῆς πατρίδος των ἐξωσθέντας Μεσσηνίους (Θουκ. Β, 69. 91). Μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς δὲ ναυμαχίαν περιῆλθεν ἡ πόλις ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Λοκρῶν, καὶ μετὰ ταῦτα τῶν Ἀχαιῶν, ἀφ' ὧν ὅμως ἀφῄρεσεν αὐτὴν ὁ Ἐπαμεινώνδας. Φίλιππος ὁ Μακεδὼν τὴν ἔδωκε τοῖς Αἰτωλοῖς, καὶ εἶτα, τοῖς Ῥωμαίοις ὑποταγεῖσα, ἠνώθη μετὰ τῆς Λοκρίδος (Στρβ. Θ, 426. I, 450).

Ναυπιδάμη, θυγάτηρ Ἀμφιδάμαντος, μήτηρ τοῦ Αὐγείου ἐκ τοῦ Ἡλίου (Ὑγιν. Μυθ. ΙΔ).

Ναυπλέα, ν. Ναύπλιον, πόλις παραθαλασσία τῆς Ἀργολίδος, νοτίως τῆς Τίρυνθος, βαθὺν κεκτημένη λιμένα, ἀρχαιότατα ἀνεξάρτητος, εἶτα δ' ἐπίνειον τοῦ Ἄργους. Οἱ Σπαρτιᾶται μετῴκισαν τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων αὐτῆς εἰς Μεθώνην, ἐξ οὗ ἡ πόλις ἐξέπεσε, καὶ ἐπὶ Παυσανίου (Δ, 24, 4. Β, 38, 2) ἦν ἐντελῶς ἔρημος (Ἡρδ. ΣΤ, 76.

—Στρβ. Η, 368). Τὸ ὑπερκείμενον αὐτῆ φρούριον ἐπὶ ὑψηλοῦ λόφου ὀνομάζεται σήμερον Παλαμήδιον, ἐπώνυμον Παλαμήδου τοῦ υἱοῦ Ναυπλίου (ἴδ.), ὥστε πιθανῶς οὕτως ἐκαλεῖτο καὶ τὸ πάλαι, εἰ καὶ τὸ ὄνομα δὲν μαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν συγγραφέων.

Ναύπλιος, 1) υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀμυμόνης, ἱδρυτὴς τῆς Ναυπλίας, ἐπίσημος Ἀργεῖος θαλασσοπόρος, πατὴρ τοῦ Προίτου καὶ τοῦ Δαμάστορος (Ἀπλλ. Ῥόδ. Α, 136.—2) Πέμπτος ἐκείνου ἀπόγονος Ἀργοναύτης, καὶ τῆς θαλασσοπλοίας καὶ ἀστρονομίας ἐμπειρότατος ἥρως (Ἀπλλ. Ῥόδ. Α, 134). —3) Βασιλεὺς τῆς Εὐβοίας, σύζυγος τῆς Κλυμένης (ἴδ. Κατρεύς), ἢ τῆς Φιλύρας, ἢ τῆς Ἡσιόνης, πατὴρ τοῦ Παλαμήδου, τοῦ Οἰακος καὶ τοῦ Ναμσιμέδοντος (Ἀπολλδ. Β, 1, 5, ὅστις ὅμως τοῦτον καλεῖ υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀμυμόνης). Ὅτε ὁ υἱὸς αὐτοῦ Παλαμήδης ἀδίκως κατεδικάσθη εἰς θάνατον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πρὸ τῆς Τρωάδος, ἔπεμψε πρὸς ἐκδίκησιν τοὺς ἄλλους υἱούς του πρὸς τὰς γυναῖκας τῶν κατὰ τῶν Τρώων πολεμούντων, ἵνα τὰς ταράξῃ διὰ ψευδῶν εἰδήσεων, καὶ ὅτε νικηταὶ οἱ Ἕλληνες ἐπέστρεφον ἐξ Ἰλίου, ἐν θυελλώδει νυκτὶ, καθ' ἣν διήρχοντο πρὸ τῆς Εὐβοίας, ἀνῆψεν ἐπὶ βράχων τοῦ Εὐβοϊκοῦ ἀκρωτηρίου Καφηρέως δᾷδας (τὰ Ναυπλίου Εὐβοϊκὰ πυρπολήματα. Εἰρην. Ἑλ. 769), καὶ τὰ πλοῖα, κακῶς ὁδηγηθέντα, ἐξώκειλαν πολλὰ εἰς βράχους καὶ κατεθραύσθησαν, πολλοὺς δὲ παλαίοντας πρὸς τὰ κύματα, ἐθανάτωσεν ὁ Ναύπλιος.

Ναύπορτος, ποταμὸς ὁμόρρους τοῦ Σάβου ἐν τῇ ἄνω Πανονίᾳ. Ἐπὶ τοῦ χείλους αὐτοῦ ἦν καὶ πόλις ὁμώνυμος (ν. Λέϋβαχ). Ἀπεδίδετο δ' ἡ ἐπωνυμία εἰς τὴν παράδοσιν ὅτι οἱ Ἀργοναῦται ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς των μέχρι τοῦ σημείου τούτου φθάντες, διεκόμισαν εἶτα τὴν ναῦν των ἐπὶ τῶν ὤμων των εἰς τὸν Ἀδριατικὸν (Στρβ. Δ, 207).

Ναῦς. Αἱ ἀρχαιόταται, καὶ αὐταὶ αἱ τῶν μυθικῶν χρόνων παραδόσεις τῶν Ἑλλήνων, γνωρίζουσι τὴν κατασκευὴν πλοίων ἐντέχνως ναυπηγουμένων, ὡς τὴν τῆς Ἀργοῦς, ἥτις, κατ' Ἀπολλόδωρον καὶ ἄλλους, καὶ κατὰ μνημεῖα τῆς τέχνης, κατεσκευάσθη ἐπιστασίᾳ τῆς Ἀθηνᾶς. Ὁ δ' Ὅμηρος καὶ διὰ μακρῶν δίδει λεπτομερείας περὶ τῆς ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ ναυπηγίας (Ὀδ. Ε, 246 κτλ.), ἐξ ὧν τὰ ἑπόμενα κυρίως συμπεραίνονται. Ὑπὸ τὸ πλοῖον κατὰ πᾶν τὸ μῆκος, καὶ ὡς βάσις αὐτοῦ, ἐξετείνετο ἡ τρόπις, ἐφ' ἧς δευτέρα δοκὸς ἐπεκάθητο, ἐμπρὸς πρὸς τὰ ἄνω κυρτουμένη, ἡ στείρα. Εἰς ταύτην δ' ἐστηρίζοντο, καὶ ἐξ αὐτῆς ἠγείροντο αἱ δρύοχοι, ἀποτελοῦσαι τὸν σκελετὸν τῶν πλευρῶν, καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον κυρτούμεναι, ἀναλόγως τοῦ ὄγκου ὅστις ἐδίδετο εἰς τὸ πλοῖον. Χωροῦσαι δὲ μέχρι τοῦ ἀνωτάτου χείλους τῆς νηὸς, ἦσαν μακρότεραι εἰς τὰ ἐμπρὸς καὶ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῆς παρὰ κατὰ τὸ μέσον· ἐπ' αὐτῶν δ' ἄνωθεν ἐπεκάθηντο αἱ δοκοὶ αἱ λεγόμεναι ἐπηγκενίδες, καὶ τὸ χεῖλος συνίστατο ἐκ περιφράγματος ἐλαφροῦ πλέγματος ἱτέας. Τὰ δύο πλευρὰ ἐλέγοντο τοῖχοι, καὶ ἀπῃτεῖτο ἀκρίβεια περὶ τὴν ὁμοιότητα τῆς κατασκευῆς καὶ τὴν ἴσην δύναμιν ἀμφοτέρων, ἐξ οὗ καὶ εἰς τὴν καλῶς νεναυπηγημένην νῆα πολλάκις τὸ ἐπίθετον ἀμφιέλισσα ἀποδίδοται. Παρετείνετο δ' ἐγκαρσίως ἀπὸ τοίχου εἰς τοῖχον εὐρεῖα δοκὸς, ἡ ἱστοπέδη λεγομένη, δι' ἧς διήρχετο ὁ ἱστὸς, κατερχόμενος μέχρι τῆς τρόπιδος, ἔνθα ἄλλη ἐγκάρσιος διάτρητος δοκὸς, ἡ μεσόδμη, ἐδέχετο τὸν πόδα αὐτοῦ. Ὑπὸ τὸ κατάστρωμα δὲ συνεῖχε τὰς δρυόχους ἑκατέρωθεν μία δοκὸς, τὰ ζυγὰ, ἔνθα ἦσαν καὶ αἱ ἕδραι τῶν ἐρετῶν. Καὶ αἱ πλάγιαι δὲ δοκοὶ ἐκυρτοῦντο πρὸς τὰ ἄνω κατὰ τὰ δύο ἄκρα τοῦ πλοίου, καὶ ἔφερον τὰς σανίδας τοῦ καταστρώματος, ἢ τὰ ἐκρία. Τὸ ἐμβαδὸν τῆς νηὸς ἐλέγετο ἄντλος, τὸ δ' ἐμπρὸς μέρος πρῷρα, ὀξεῖα προέχουσα, ἵνα τὸ πλοῖον τέμνῃ τὰ κύματα, καὶ συνήθως ἐβάφετο ἐρυθρὰ, δι' ὃ καὶ αἱ νῆες πολλάκις μιλτοπάρειοι ἐπικαλοῦνται. Τὸ δ' ὀπίσω

μέρος, ἡ πρύμνη, ἦν στρογγύλον μᾶλλον καὶ ὑψηλότερον, καμπύλην καὶ συνήθως κατάκοσμον ἔχον τὴν ἄκραν, ἔνθα ἦν τὸ πηδάλιον καὶ ἵστατο ὁ πηδαλιοῦχος. Οὕτως εἶχε τὸ πλοῖον σχῆμα ἡμισεληνοειδές, διὸ καὶ κυρταὶ καὶ κορωνίδες (καμπύλαι) αἱ νῆες λέγονται. Τὸ μέσον τοῦ πλοίου ἦν

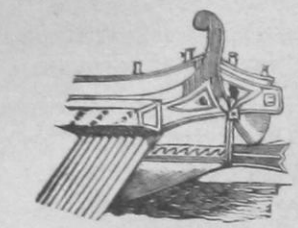

πολλάκις ἄνευ καταστρώματος διὰ τὴν μὴ παρακώλυσιν τῆς κωπηλασίας. Ὁ δὲ πυθμὴν ἐπληροῦτο δι' ὕλης (ἔρματος) ξύλων ἢ λίθων. Πιθανώτατα δ' ἦν πᾶσα ἡ ναῦς ἐπικεχρισμένη διὰ πίσσης, ὅθεν καὶ τὰ ἐπίθετα αὐτῆς μέλαινα καὶ κυανόπρωρος. Τοῦ ἱστοῦ, ὅστις ὡς μέγας καὶ ἰσχυρὸς χαρακτηρίζεται, ἵστατο ἡ βάσις, ἡ ἱστοπέδη, ἐμπεπηγμένη εἰς ὀπὴν τῆς ἐπὶ τῆς τρόπιδος τεθειμένης δοκοῦ, τῆς μεσόδμης, καὶ ὑψοῦτο πρὸς τὴν πρῴραν ὑπὲρ τὸ πλοῖον ὅταν ἐθαλασσοπόρει· ἀλλ' ὅτε προσωρμίζετο, αἱρόμενος ἀπὸ τῆς μεσόδμης, κατεβιβάζετο ὁ ἱστὸς ἐπὶ τὴν ἱστοδόκην, ξύλον εἰς σχῆμα δικράνου, κατὰ τὴν πρύμνην ἱστάμενον. Εἰς τὸ ἄνω δὲ τοῦ ἱστοῦ ἦν προσδεδεμένον τὸ ἐπίκριον (ἡ κεραία), ἐξ οὗ ἐκρέματο τὸ ἱστίον ἢ σπεῖρον, ἐκ λευκῆς ὀθόνης. Εἶχε δὲ προφανῶς ἡ ναῦς ἓν μόνον ἱστίον, ἀναπεταννύμενον πρὸς τὸν οὔριον ἄνεμον, καταβιβαζόμενον δὲ ὅτε ἔπνεεν ἐναντίος. Τὰ διάφορα δὲ σχοινία, τὰ χρησιμεύοντα εἰς δέσιν τοῦ πλοίου καὶ τοῦ ἱστίου, ἐλέγοντο γενικῶς ὅπλα· ἰδίως δὲ τὰ στερεοῦντα τὸ πλοῖον πείσματα· τὰ δὲ τῆς ἀγκύρας, δι' ὧν ἡ ναῦς ἀπὸ τῆς πρύμνης προσεδέετο εἰς τὴν ξηρὰν ἦσαν τὰ πρυμνήσια, ἅτινα ἐλύοντο ἐπὶ τοῦ ἀπόπλου. Πρότονοι δ' ἐκαλοῦντο τὰ δύο μεγάλα σχοινία τὰ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ ἱστοῦ κατερχόμενα, καὶ αὐτὸν ἀναβιβάζοντα, καταβιβάζοντα καὶ στερεοῦντα· ἐπίτονος δὲ τὸ σχοινίον τὸ τὴν κεραίαν εἰς τὸν ἱστὸν προσδέον. Κάλος δὲ ἦ βομὸς ἦν τὸ ἐκ τοῦ ἄκρου τῆς κεραίας κρεμάμενον, διὰ τροχίσκου εἰς τὸν ἱστὸν προσηλωμένου διερχόμενον καὶ εἰς τὸ κατάστρωμα καταβαῖνον σχοινίον, δι' οὗ διηυθύνετο τὸ ἱστίον. Κατήρχετο δ' ἐκ τῶν δύο ἄκρων τῆς κεραίας καὶ ἕτερον σχοινίον κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ κατάστρωμα, ἡ ὑπέρη, δι' ἧς ἡ κεραία ἐστρέφετο κατὰ διαφόρους διευθύνσεις· Πόδες ἦσαν τὰ ἐκ τοῦ κάτω μέρους τοῦ ἱστίου κρεμάμενα σχοινία, δι' ὧν αὐτὸ ἐστρέφετο κατὰ τὸν ἄνεμον. Τὸ πηδάλιον, καὶ οἴαξ λεγόμενον καὶ οἰήϊον, ἐνίοτε καὶ ἐφάλκειον, ἦν κατὰ τὴν πρύμνην, τὸ πρῶτον πλαγίως, εἰς τὸ ἓν πλευρὸν, εἰς δὲ μείζονα πλοῖα δύο, ἀνὰ ἓν ἑκατέρωθεν· μεταγενεστέρως δὲ ἓν ὀπίσω. Ἦν δ' ὁ οἴαξ, κυρίως τὸ ἄνω μέρος αὐτοῦ, προέχον ὀλίγον ὑπὲρ τὸ χεῖλος τοῦ πλοίου, καὶ προσέτι τράφηξ ἢ τράπηξ λεγόμενον, ὡς φαίνεται ὅτι ἐκαλεῖτο καὶ αὐτὸ τὸ χεῖλος· κώπη δ' ἦν τὸ κάτω πλατὺ μέρος, τὸ διασχίζον τὸ ὕδωρ ὡς τὸ πάσης κώπης ἐν γένει. Ἡ θέσις ἔνθα ὁ κυβερνήτης ἵστατο εἰς τὴν πρύμνην, ἦν σανίδωμα. Πρωράτης δ' ἐκαλεῖτο ὁ ἐνίοτε εἰς τὴν πρῴραν ἱστάμενος βοηθὸς αὐτοῦ. Ὁ κυβερνήτης ἦν ὁ ὁδηγῶν διὰ τοῦ πηδαλίου, τῶν κωπῶν καὶ ἱστίων, διὸ καὶ ὤφειλε νὰ γνωρίζῃ τὰς θαλάσσας, τὰς ἀκτὰς, τοὺς ἀνέμους τοὺς ἀστέρας, κτλ. Εἰς αὐτὸν δ' ὑπέκειτο ὁ κελευστής, ὅστις διὰ τῆς φωνῆς διηύθυνε τὸ ταὐτόχρονον τῆς κωπηλασίας, ἐν μετέπειτα δὲ χρόνοις πολλάκις διὰ κρούσματος σφύρας· ἄλλοτε δὲ δι' αὐλήσεως, ἢ καὶ

διὰ ναυτικῶν ᾀσμάτων. Ἡ κώπη ἐλέγετο ὁ ἐρετμὸς ἢ τὸ ἐρετμὸν, τὸ δὲ ἄνω μέρος ἐξ οὗ ἐκρατεῖτο, ὁ πηδὸς ἢ τὸ πηδόν. Ἐκ ξύλου δ' ἐλάτης, καὶ σχῆμα σκαπάνης ἔχουσα, ἦν προσδεδεμένη διὰ δερματίνου δεσμοῦ ἢ κύκλου, τρόπου καλουμένου, εἰς πάσσαλον, ὅστις σκαλμὸς ἢ κληὶς ἐλέγετο. Ἀπαντᾶται δὲ παρ' Ὁμήρῳ (Ὀδ. Ι, 322) ἅπαξ καὶ ναῦς εἰκόσορος, εἴκοσι ζεύγη κωπῶν ἔχουσα. Ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἀπεσπᾶτο ἡ ἀποπλέουσα ναῦς ὠθουμένη διὰ κοντοῦ. Ἄγκυραι δὲν ὑπῆρχον ἔτι τότε, ἀλλ' ἐρρίπτοντο ἀντ' αὐτῶν εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης εἰς σχοινίον δεδεμένοι ὀγκώδεις λίθοι, οἵτινες ἐκαλοῦντο εὐναί. Ἡ ξυλουργικὴ ὕλη τῆς ναυπηγίας ἦν πίτυες (πεῦκαι) ἢ ἐνίοτε καὶ αἴγειροι (λεῦκαι) καὶ κλῆθροι. Ἐργαλεῖα δ' εἰς αὐτὴν χρησιμεύοντα ἦσαν ὁ πέλεκυς, τὸ σκέπαρνον, τὸ τέρετρον (τρύπανον), ἡ στάθμη πρὸς συναρμολογίαν τῶν δοκῶν καὶ οἱ γόμφοι πρὸς σύνδεσμον αὐτῶν (Ὁμ. Ὀδ. Ε, 234). Τοῦ πολεμικοῦ πλοίου ἐν τοῖς κλασικοῖς χρόνοις τὰ μέρη ἦσαν ἡ πρῴρα ἐμπρὸς, ἀφ' ἧς ἦσαν εἶτα ἠρτημέναι αἱ ἄγκυραι. Εἰς αὐτὴν ἐπερατοῦτο ἡ τρόπις, ἀνιοῦσα καὶ ἔχουσα προεξέχον καὶ κατάγλυφον κόσμημα, ὃ ἐκαλεῖτο ἀκροστόλιον ἢ χηνίσκος, διότι συνεχῶς εἶχε τὸ σχῆμα τραχήλου καὶ κεφαλῆς χηνὸς, καὶ ἐν ξύλῳ γεγλυμμένον τὸ σύμβολον τῆς νηός. Ἐνίοτε ὅμως ἐκόσμει χηνίσκος καὶ τὴν πρύμνην, τὸ ὀπίσω τοῦ πλοίου, ἥτις, ὑψηλοτέρα τῆς πρῴρας, ἐπερατοῦτο εἰς τὸ ἄφλαστον, κατάγλυφον κόσμημα, εἰς ἕλικα στρεφόμενον ἢ εἰς σχῆμα πτεροῦ ἀνοιγόμενον. Ὑπ' αὐτὸ ἐκάθητο ὁ κυβερνήτης καὶ ἐστεγάζετο ξόανον τοῦ θεοῦ ἢ τοῦ ἥρωος, οὗ ἐνίοτε ἐπώνυμος ἦν ἡ ναῦς, μετὰ τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς πόλεως τῆς προελεύσεως τοῦ πλοίου. Δι' ὃ ἦν τὸ ἄφλαστον τὸ κυριώτερον ἔμβλημα τῆς νηός. Συνήθως εἶχον αἱ νῆες θηλυκὰ ὀνόματα (Ναυσικάα, Εὔπλοια, Πρόνοια). Ἀπὸ τῆς πρῴρας εἰς τὴν πρύμνην καὶ ἐπὶ τοῦ κύτους τῆς νηὸς ἐξετείνετο τὸ κατάστρωμα. Προέχον τοῦ κύτους πρὸς τὰ ἐμπρὸς ὑπὸ τὸ ἀκροστόλιον, εἶχεν ἡ ναῦς τὸν (ἢ τὸ) ἔμβολον ἐκ μετάλλου, καὶ ὑπὲρ αὐτὸ δὲ ξυλίνην προεκβολίδα ἢ προεκβόλιον, πρὸς διάτρησιν τῶν πλευρῶν τῶν ἐχθρικῶν πλοίων. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐτίθετο τὸ ἔμβολον ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων, μεταγενεστέρως δ' ὑποβρύχιον, καταστὰν οὕτω κινδυνωδέστερον. Τὰ ἑκατέρωθεν τῆς πρῴρας πλάγια ἐλέγοντο παρειαί, καὶ εἶχον ἐπιγεγραμμένον καὶ ἀνὰ ἕνα ὀφθαλμὸν, ἢ καὶ διηνοιγμένον πρὸς φωτισμὸν τοῦ κύτους ὑπὸ τὸ κατάστρωμα. Ὀφθαλμοὶ δ' ἐκαλοῦντο ἐνίοτε καὶ τὰ τρήματα ἢ

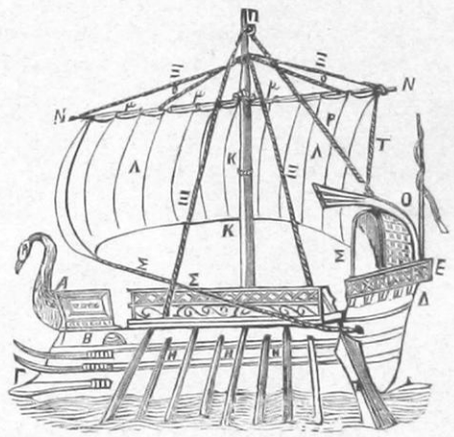

Διήρης

Α	Πρῴρα	Λ	Ἱστίον
Β	Ὀφθαλμὸς	Μ	Κεραία
Γ	Ἔμβολος	Ν	Ἀκροκέραιαι
Δ	Χηνίσκος	Ξ	Πρότονος
Ε	Πρύμνη	Ο	Κεροῦχος
Ζ	Ἄφλαστον	Π	Κάλοι, καλώδια
Η	Κῶπαι	Ρ	Καρχήσιον
Θ	Τράφηξ	Σ	Πόστη
Ι	Πηδάλιον	Τ	Ὑπέραι

Κ Ἱστὸς

τρυπώματα, δι' ὧν διήρχονται αἱ κῶπαι. Τὸ χεῖλος τοῦ πλοίου ἐλέγετο τράφηξ, ἕδραι κωπῶν δὲ τὰ καθίσματα τῶν κωπηλατῶν, καὶ ἰκρίαι αἱ δοκοὶ τοῦ καταστρώματος. Τὰ ἐντελῆ (μόνιμα) ξύλινα σκεύη τῆς νηὸς ἦσαν ὁ ταρσὸς ἢ ταρρὸς, ἤτοι ἡ πᾶσα σειρὰ τῶν κωπῶν ἐκ τοῦ ταρσοῦ, ὅστις ἦν κυρίως τὸ πλατὺ μέρος ἑκά-

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΑΚΟΥΛΗ ΟΠ 1942

στης κώπης. Ἐλέγετο δὲ καὶ πτερὸν ἡ ὅλη σειρά. Εἶχον δ' αἱ μακρότεραι ἐν τῷ ἐγχειριδίῳ, ἢ τῷ μέρει ὅθεν ἐκρατοῦντο μόλυβδον πρὸς ἰσορροπίαν, καὶ ἕκαστον πλοῖον εἶχε καὶ ἓν πηδάλιον, ἢ πλατεῖαν κώπην, πλαγίως τῆς πρύμνης, ἢ δύο ἀνὰ ἓν ἑκατέρωθεν, συνδεόμενα διὰ τῆς ζεύγλης ἢ ζευκτηρίας, καὶ προσέτι δύο κλιμακίδας ἢ ἀποβάθρας, πολλοὺς κοντοὺς πρὸς ἄπωσιν τοῦ πλοίου ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἢ πρὸς ἐξέτασιν τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης. Ὁ ἱστὸς μετὰ τῶν ἑκατέρωθεν στηριζόντων αὐτὸν παραστατῶν ἦν εἷς, ἢ εἷς τὰ μεγάλα πλοῖα δύο ἢ καὶ τρεῖς, ὧν ὁ ἐμπρόσθιος ἀκάτειος, ὁ ὀπίσθιος μέγας ἐλέγετο. Τὸ ἄνω δ' αὐτοῦ ἦν τὸ καρχήσιον, πιθανῶς εἶδος κοφφίνου διὰ τοὺς ναύτας. Ἡ δὲ ὑπὲρ αὐτὸ ἄκρα τοῦ ἱστοῦ ἦν ἡ ἠλακάτη. Αἱ ἐγκάρσιοι καὶ τὸ ἱστίον φέρουσαι ῥάβδοι, ἐλέ-

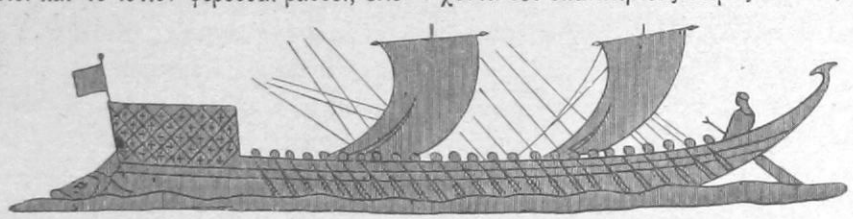

Πεντηκόντορος.

γοντο κεραῖαι. Κρεμάμενα σκεύη ἦσαν τὰ ὑποζώματα, σχοινία περὶ τὸ κῦτος δεδεμένα ἀπὸ τῆς πρῴρας μέχρι τῆς πρύμνης· τὰ ἱστία, τὰ τοπεῖα ἢ σχοινία τοῦ πλοίου, τὰ τῶν ἱστίων (τοπεῖα) ἄγκοινα, οἱ κεροῦχοι, ἀφ' ὧν ἐξηρτῶντο αἱ κεραῖαι, τὰ παραρρύματα, ἢ δερμάτινα ἐξαρτήματα περὶ τὸ κατάστρωμα πρὸς ἄμυναν κατὰ βολῶν, ἔξωθεν, καὶ ἡ ἄγκυρα. Ἄφρακτοι δ' ἦσαν αἱ νῆες αἱ ἄνευ καταστρώματος ἢ μὴ ἔχουσαι πλῆρες αὐτό. Αἱ πολεμικαὶ νῆες εἶχον ἄλλαι 10 καὶ ἄλλαι 15 κώπας εἰς ἑκάστην τῶν ἑκατέρωθεν σειρῶν. Κατ' ἀρχὰς αἱ συνηθέστεραι ἦσαν αἱ πεντηκόντοροι, ἢ τριακόντοροι, πεντήκοντα ἢ τριάκοντα κώπας ἔχουσαι, πιθανῶς ἀνὰ 25 ἢ 15 ἑκατέρωθεν, ἢ καὶ ὀλιγωτέρας καὶ ἦσαν ἐξ αὐτῶν αἱ πολεμικαὶ αἱ μακραὶ λεγόμεναι νῆες (Ἡρδ. A, 163), κατ' ἀντίθεσιν τῶν ἐμπορικῶν, αἵτινες στρογγύλαι ἐλέγοντο καὶ ἦσαν διὰ τοῦ κύτους αὐτῶν τὴν χωρητικότητα. Κατὰ Πλίνιον (VII, 57), οἱ Ἐρυθραῖοι πρῶτοι ἐναυπήγησαν πλοῖα ἔχοντα δύο ἐπαλλήλους σειρὰς κωπῶν, τὰ διὰ κροτα λεγόμενα (Cic. ad Ath. XVI, 4), ἢ διήρεις, εἰ καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερον καὶ μικρὰ πλοιάρια δίκωπα (Lucan. VIII, 562.

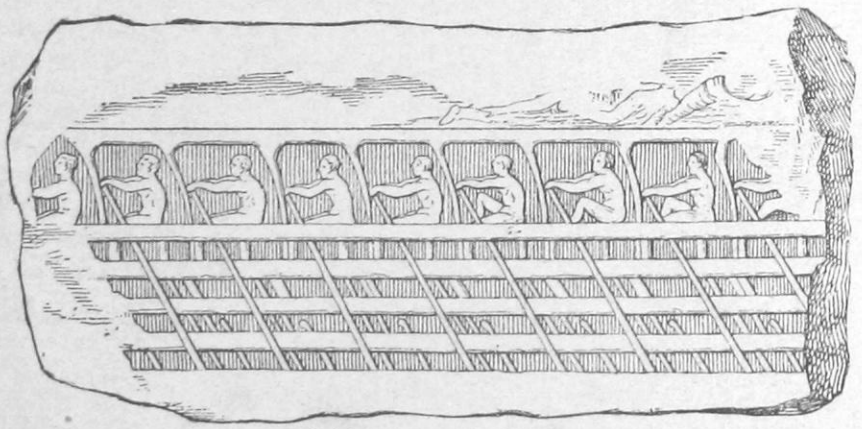

Ἀνάγλυφον ἐν Ἀκροπόλει Ἀθηνῶν.

X, 56—Horat. III, 29). Πρῶτοι δ' οἱ Κορίνθιοι, ὑπὲρ τὰ 700 ἔτη π. Χ. καὶ ἰδίως ὁ

παρ' αὐτοῖς ναυπηγὸς Ἀμεινοκλῆς, λέγονται ἐφευρόντες καὶ τοῖς Σαμίοις διδάξαντες τὴν κατασκευὴν τριήρεων (Θουκ. A, 13.—Pl. Αὐτ.), καθ' ἃς τρεῖς ὑπῆρχον ἑκατέρωθεν ἐπάλληλοι στίχοι κωπῶν, ὧν αἱ ἀνώτεραι ἦσαν φυσικῷ τῷ λόγῳ μακρότεραι τῶν κατωτέρων. Οἱ Ἀθηναῖοι σπουδαίαν ναυτικὴν δύναμιν (200 τριήρεις) ἀπέκτησαν μόνον πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης (Θουκ. A, 24. —Ἡρόδ. Z, 144.—Πλούτ. Θεμιστ. Δ). Αἱ τριήρεις διηροῦντο εἰς ταχείας, τὰς κυρίως πολεμικάς, καὶ εἰς ὁπλιταγωγούς, στρατιώτιδας, ἱππαγωγοὺς ἢ ἱππαγούς, τὰς χρησιμευούσας κυρίως οὐχὶ εἰς ναυμαχίας, ἀλλ' εἰς μεταφορὰν τοῦ στρατοῦ. Οἱ Καρχηδόνιοι ἐναυπήγουν καὶ τετρήρεις καὶ πεντήρεις, ἐχούσας 4 ἢ 5 σειρὰς ἐπαλλήλων ἑδωλίων. Ἀπὸ τοῦ 330 δὲ εἰσήχθησαν τοιαῦται καὶ εἰς Ἀθήνας. Αἱ τριήρεις εἶχον συνήθως, φαίνεται, ἀνὰ 170 ἐρέτας. Κατὰ Πολύβιον δὲ καὶ Σικελικαὶ πεντήρεις ἐπὶ τοῦ πρώτου φοινικικοῦ πολέμου ἀνὰ 300 ἐρέτας καὶ 120 ἐπιβάτας, ἤτοι στρατιώτας· ἐπὶ τοῦ Καλλιγούλα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐρετῶν ἦν 400. Ὁ Λυσίμαχος εἶχεν ὀκτήρη μετὰ 1600 ἐρετῶν, ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας δωδεκήρη, ὁ Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς δεκαπεντήρη, καὶ Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος τριακοντήρη, ὁ δὲ Φιλοπάτωρ τεσσαρακοντήρη μετὰ 4000 ἐρετῶν, μῆκος ἔχουσαν 280 πηχῶν (Ἀθην. E, 204), ὕψος δ' ὑπὲρ τὴν θάλασσαν 48-53 πήχεων. Προφανῶς δ' ἦσαν τὰ τοιαῦτα πλοῖα οὐχὶ πολεμικά, ἀλλὰ πολυτελεῖς θαλαμηγοί. Τὸ πλήρωμα τῶν πολεμικῶν πλοίων περιελάμβανε τοὺς ναύτας, ὑπηρέτας καὶ τοὺς στρατιώτας ἢ ἐπιβάτας. Ἑκάστου στίχου ἐρετῶν προίστατο εἷς πεντηκόνταρχος· τὸ κέλευσμα διὰ τὸν ῥυθμὸν καὶ τὸ σύγχρονον τῆς κωπηλασίας ἔδιδεν ὁ κελευστὴς διὰ τῆς φωνῆς, ὁ δὲ τριηραύλης διὰ τοῦ αὐλοῦ. Οἱ ἐρέται, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἑκάθηντο πυκνοὶ ὑπὲρ ἀλλήλους, καὶ ἴσως, κατὰ μῆκος οὐχὶ εἰς μίαν, ἀλλ' εἰς δύο ἢ τρεῖς σειρὰς ἐμπρὸς οἱ μὲν τῶν δέ. Βεβαίως δύσκολον φαίνεται τοῦτο διὰ πλοῖον ὡς τὴν τεσσαρακοντήρη, ἀλλὰ συμβιβάζεται πρὸς τὸ πεντηκοντάπηχυ ὕψος αὐτῆς ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ἀκατανόητον ὅμως ἐστὶ τὸ μῆκος τῶν ἀνωτάτων κωπῶν, ὃ ἔπρεπε νὰ ἦ οὐχὶ ἔλασσον τῶν 70 πήχεων. Ἐκ τῶν ἐρετῶν οἱ εἰς τὴν κατωτάτην σειρὰν καθήμενοι, εἰς τὸν θάλαμον, ὡς ἐλέγετο τὸ κατώτερον μέρος τοῦ πλοίου, ἐκαλοῦντο θαλαμῖται ἢ θαλάμιοι, οἱ εἰς τὰ ζυγὰ ἢ τὸ μέσον, ζυγῖται ἢ ζύγιοι, καὶ οἱ εἰς τὴν ἄνω, τὸν θρανον, θρανῖται. Εἰς τὴν πρύμνην ἦν ἡ ἕδρα τοῦ κυβερνήτου, ὅστις διώκει τὸ πλοῖον, διευθύνων τὰ δύο ἑκατέρωθεν αὐτοῦ μεγάλα πηδάλια· ὁ δ' ἀμέσως αὐτῷ ὑποκείμενος πρῳρεύς, εἰς τὴν πρῴραν καθήμενος ἐπεσκόπει τὸν οὐρανόν, τὰ κύματα καὶ τὰς ἀκτάς, ἄλλοι δ' ἐπετήρουν τοὺς ναύτας, καὶ ὡδήγουν διὰ σημείων τὰς ἐργασίας των. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ στόλου, ναύαρχος ἢ στόλαρχος, ἐλέγετο ἐνίοτε καὶ ἁπλῶς στρατηγός. Οἱ Ῥωμαῖοι τὴν σπουδαιότητα τοῦ ναυτικοῦ ἀνεγνώρισαν τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ δευτέρου Σαμνιτικοῦ πολέμου, ὅτε καὶ κατὰ τὸ 311 π. Χ. ἐγκατέστησαν τὸ πρῶτον ἀρχὴν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ναυτικῆς δυανδρίας. Τὰ πλοῖά των ἦσαν περίπου ὡς τὰ ἑλληνικά. Αἱ μακραὶ νῆές των ἦσαν ὀξεῖαι πρὸς ταχυπλοΐαν, καὶ μετεχειρίζοντο κυρίως μὲν ἐρέτας, ἀλλὰ καὶ ἱστία. Τὰ Λιβουρνικὰ πλοῖα ἦσαν τὰ ταχύτερα, καὶ ἰδίως τὰ κατάσκοπα εἰς κατασκόπησιν χρησιμώτερα. Αἱ πραιτώριαι νῆες ἦσαν αἱ ναυαρχίδες, φέρουσαι συνήθως πρὸς διάκρι

Ὁλκάς.

σιν, ἐρυθρὰν σημαίαν, καὶ τὴν νύκτα φανόν. Φορτηγοὶ δ' ὁλκάδες ἢ φορτικὰ πλοῖα ἦσαν τὰ ἐμπορικά, τὰ στρογγύλα, ὀλίγον πρόσφορα εἰς πελαγοδρομίαν, ἔχοντα ἱστίον μικρόν, ἀπὸ τοῦ ἱστοῦ κατερχόμενον. Τὰ δ' ἀκτοπλοϊκὰ ἦσαν οἱ κέλητες, τὰ ἀκάτια, τὰ σκάφη, εἴτε ἄφρακτα ἢ κατάφρακτα. Ἀμφορικὰ δ' ἦσαν τὰ μονοκώπια, ἔχοντα δύο κώπας ὑφ' ἑνὸς ἐρέτου ἐλαυνομένας. Ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων δὲ χρόνων ῥαπτὰ πλοῖα ἐλέγοντο τὰ κατεσκευασμένα ἐξ ἐλαφρῶν ῥαβδίων, ἐπικεκαλυμμένων διὰ δερμάτων· βάρεις δ' ἐκαλοῦντο παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἰδίως σκάφαι τοιούτου εἴδους. Ναυπήγια ἦσαν τὰ μέρη ἔνθα ἐναυπηγοῦντο τὰ πλοῖα, νεώρια δὲ, καὶ ναύσταθμοι, διῃρημένοι εἰς νεωσοίκους, ἔνθα ἐφυλάττοντο.

Ναυσιθόη, θυγάτηρ τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος (Ἀπλδ. 2, 6).

Ναυσίθοος, 1) υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Περιβοίας, θυγατρὸς τοῦ Εὐρυμέδοντος, βασιλέως τῶν Γιγάντων. Υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν ὁ Ἀλκίνοος καὶ ὁ Ῥηξήνωρ, βασιλεὺς τῶν Φαιάκων, οὓς ἔφερεν εἰς τὴν Σχερίαν ἀπὸ τῆς Ὑπερείας, διότι ἐκεῖ ἐπίεζεν αὐτοὺς τῶν Κυκλώπων ἡ γειτονία (Ὁμ. Ὀδ. Ζ, 4. Η, 56).—2) Υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τῆς Καλυψοῦς, ἀδελφὸς τοῦ Ναυσινόου (Ἡσίοδ. Θεογ. 1017). — 3) Ναύκληρος τοῦ Θησέως (Πλούτ. Θησ. ΙΖ).

Ναυσικάα, καθ' Ὅμηρον (Ὀδυσσ. Ζ, 15. Θ, 457), ὡραία θυγάτηρ Ἀλκινόου τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων. Κατὰ τὰ προεόρτια τοῦ γάμου της καταβᾶσα μετὰ τῶν θεραπαινίδων της εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ῥύακος παρὰ τὴν θάλασσαν ἵνα πλύνῃ τὰ ἐνδύματά της, εἶδεν αἴφνης ἐμπρός της τὸν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ναυαγήσαντα Ὀδυσσέα, καὶ ἐνδύσασα αὐτὸν τὸν ὡδήγησεν εἰς τοῦ πατρός της τὸ μέγαρον. Τοσοῦτο δ' ἐθέλχθη ὑπὸ τῆς καλλονῆς τοῦ ξένου ἥρως, ὥστε αὐτὸν ἐπεθύμησεν ὡς σύζυγον, καὶ ἀπερχόμενον τὸν παρεκάλεσεν αἰδημόνως νὰ μὴ τὴν λησμονῇ ἀφοῦ τῷ ἔσωσε τὴν ζωήν. Ἡ συνέντευξις αὐτῆς μετὰ τοῦ Ὀδυσσέως ἐστὶν ἓν τῶν χαριεστέρων ἐπεισοδίων τῆς Ὀδυσσείας, καὶ οἱ δραματικοὶ ποιηταὶ ἐπραγματεύθησαν αὐτό, ὡς ὁ Σοφοκλῆς, γράψας Ναυσικάαν, καὶ οἱ καλλιτέχναι οὐχ ἧττον.

Ναυσικλῆς, ἰσχύων δημαγωγὸς ἐν Ἀθήναις ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος, στρατηγῶν τῷ 352 π. Χ. τῶν ἐπικούρων οὓς οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν τοῖς Φωκεῦσι. Τὸ πρῶτον ἦν ὀπαδὸς τοῦ Αἰσχίνου, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα προσῆλθεν εἰς τὴν πατριωτικὴν μερίδα, καὶ ἐστεφανώθη ὑπὸ τῆς πόλεως (Δημοσθ. π. Στεφ. σ. 265.—Πλούτ. Δημοσθ. 21).

Ναυσιμέδων, υἱὸς τοῦ Ναυπλίου καὶ τῆς Ἡσιόνης, ἀδελφὸς τοῦ Παλαμήδου (Ἀπλδ. Β, 1, 4).

Ναυσίνικος, ἐπώνυμος ἄρχων ἐν Ἀθήναις τῇ 100ῃ Ὀλυμπιάδι, ὅτε εἰσήχθη ἡ εἰς συμμορίας τοῦ δήμου διαίρεσις (Δημοσθ.).

Ναυσιφάνης, ἐκ Τέω, φιλόσοφος τῆς σχολῆς τοῦ Δημοκρίτου. Διογένης δ' ὁ Λαέρτιος λέγει αὐτὸν μαθητὴν τοῦ Πύρρωνος καὶ τῶν Σκεπτικῶν. Εἷς δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ λέγεται ὁ Ἐπίκουρος. Ἀλλὰ περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ οὐδὲν γινώσκεται ἄλλο (Διογ. Λαερτ. Θ, 69. 102. Ι, 7. 8. 14).

Ναύσταθμος, κώμη καὶ λιμὴν τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν Λιβύῃ (Στρβ.). Ἴδ. καὶ Ναῦς.

Ναῦται, ἴδ. Ναῦς.

Ναυτιλία. Ἡ Ἑλλὰς πανταχόθεν ὑπὸ τῆς θαλάσσης περικυκλουμένη, καὶ ἀπεράντους ἔχουσα εὐλιμένους ἀκτάς, ἐστὶν ἐκ φύσεως προωρισμένη εἰς ἐξάσκησιν τῆς ναυτιλίας· δι' ὃ καὶ ἐκ τῶν ἀπωτάτων χρόνων τῆς ἱστορίας αὐτῆς γίνεται μνεία ναυτικῶν ἐκστρατειῶν, ὡς φέρ' εἰπεῖν τῆς τῶν Ἀργοναυτῶν ἀπὸ Θεσσαλίας εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον, καὶ τῆς πολὺ ἱστορικώτερον χαρακτῆρα ἐχούσης καὶ ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου μετὰ πλείστων λεπτομερειῶν μαρτυρουμένης εἰς τὴν Τρωάδα.

Κατ' αὐτὸν αἱ Βοιωτικαὶ νῆες (Ἰλ. Β, 510), καὶ βεβαίως καὶ αἱ ἄλλαι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, εἶχον τόσας διαστάσεις, ὥστε ἑκάστη ἔφερεν ἀνὰ 120 πολεμιστάς. Αἱ νῆες ὅμως προσορμισθεῖσαι, ἀνειλκύοντο εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ἐξησφαλίζοντο ἐκεῖ διὰ περιτειχίσματος, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἦσαν ὑπερόγκως μεγάλαι. Τὸ αὐτὸ προφανῶς προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οἱ στενοὺς ἰσθμοὺς πολλάκις ὑπερβαίνοντες μετεβίβαζον διὰ μηχανῶν, ὁλκῶν καλουμένων, τὰ πλοῖα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν (Ἡρόδ. Ζ, 24.—Θουκ. Β, 1. Γ, 15.—Πολύβ. Δ, 19 Ε, 101). Καὶ βεβαίως μέν, διά τε τὴν ὅπως δήποτε ἀσθενῆ τῶν πλοίων κατασκευὴν, καὶ διὰ τὸ οὐκέτι ἐπαρκὲς τῶν ἀστρονομικῶν καὶ ἄλλων ἀναγκαίων γνώσεων, ἐπροτίμων οἱ τότε, καὶ αὐτοὶ οἱ μεταγενέστεροι, νὰ παραπλέωσι τὰς ἀκτὰς, καὶ ἀπέφευγον τοὺς χειμερινοὺς πλοῦς· ἀλλὰ τοῦτο δὲν τοὺς ἐκώλυε ν' ἀνάγωνται ἐνίοτε καὶ εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος (Ὁμ. Ὀδ. Μ, 40. Ξ, 302). Ὡς τοὺς μείζονας στόλους ἔχοντες κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐφημίζοντο οἱ Φαίακες (Ὁμ. Ὀδ. Θ, 110 κτλ. — Θουκ. Α, 4), καὶ ὁ Μίνως, βασιλεὺς τῆς Κρήτης. Ἀλλὰ μετεχειρίζοντο τὰ πλοῖα τότε μόνον πρὸς μεταβίβασιν τῶν στρατῶν, οὐχὶ καὶ πρὸς ναυμαχίας. Ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις μετὰ τῶν ἀποικιῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου ἀνεπτύχθη ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ ἡ ναυτιλία, καὶ ἐγκληματικὴ κατάχρησις αὐτῆς ἦν ἡ πειρατεία, ἰδίως ὑπὸ τῶν Καρῶν ἀσκουμένη. Οἱ πρῶτοι τὴν ναυτικὴν αὐτῶν δύναμιν ἀναπτύξαντες ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρξαν οἱ Κορίνθιοι, καὶ μετὰ τούτους οἱ Σάμιοι καὶ οἱ Φωκαεῖς, εἶτα δὲ καὶ οἱ Κερκυραῖοι καὶ οἱ Σικελοί, ἐπὶ Κύρου μάλιστα. Ἐν Ἀθήναις ὁ Σόλων κυρίως ἀνεγνώρισε πρῶτος τὴν ἀνάγκην ἀναπτύξεως ναυτικῆς δυνάμεως, ἀλλ' ὁ Θεμιστοκλῆς διεπράξατο αὐτὴν, ὅτε κατὰ προτροπὴν αὐτοῦ οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὸν κατ' Αἰγίνης πόλεμον ἐναυπήγησαν 200 τριήρεις, ψηφίσαντες νὰ οἰκοδομῶσι καὶ 20 νέας κατ' ἔτος ἐκ τῶν προσόδων τοῦ Δαυρίου (Πλούτ. Θεμιστ. Δ.—Πολύαιν. Α, 30), καὶ συνίστατο ἐπὶ τῶν ἀμέσως μετὰ ταῦτα χρόνων ἡ ναυτικὴ τῶν Ἀθηνῶν δύναμις εἰς 300—400 τριήρεις. Εἶχε δὲ τὴν ἐπιμέλειαν ἡ Βουλὴ τοῦ νὰ προσθέτῃ ἐτησίως ἓν νέον πλοῖον εἰς τὸν στόλον, καὶ δὲν ἐστεφανοῦτο ἂν παρέβλεπε τὸ καθῆκον τοῦτο. Ἡ δαπάνη τοῦ διὰ πληρωμάτων καταρτισμοῦ τῶν τριήρεων ἦν λειτουργία τῶν εὐπόρων πολιτῶν, ἡ λεγομένη τριηραρχία· τῆς κατασκευῆς δ' ἐπεστάτουν οἱ τριηροποιοί, ἔχοντες καὶ ταμίαν. Εἷς τῶν ταμιῶν τούτων ἐδραπέτευσεν ἐπὶ Δημοσθένους, ἀπαγαγὼν 2 ½ τάλαντα. Τῷ 307 π. Χ. Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς ἐχορήγησεν αὐτὸς τοῖς Ἀθηναίοις ξυλείαν πρὸς ναυπηγίαν ἑκατὸν τριήρεων (Πλούτ. Δημ. 1.—Διόδ. Κ, 16). Οἱ Σπαρτιᾶται ἐπὶ ναυτικῇ δυνάμει ποτὲ δὲν διέπρεψαν, τῶν Ἀθηναίων δὲ τὴν θαλασσοκρατίαν διεδέχθη ἡ τῶν Ῥοδίων. Οἱ δὲ Σπαρτιᾶται, τὴν ἀτομικὴν ἀνδρείαν ἐκτιμῶντες, καὶ φοβούμενοι μὴ οἱ ἐκπλέοντες διαφθείρωνται (Θουκ. Α, 95.—Διόδ. ΙΑ, 50) ὀλίγην εἶχον κλίσιν πρὸς τὰ ναυτικὰ καὶ ἔμειναν πάντοτε ὑποδεέστεροι ἐν αὐτοῖς.

Ναυτοδίκαι, ἐν Ἀθήναις εἰδικοὶ δικασταὶ ἢ ἄρχοντες (Λυσ. π. δημ. ἀδικ. 595) ἐτησίως αἱρετοὶ κατὰ γαμηλιῶνα, προεδρεύοντες τῶν δικαστηρίων εἰς ἃ παρεπέμποντο αἱ ἐμπορικαὶ δίκαι, καὶ ἰδίως αἱ μετὰ τῆς ναυτιλίας συνεχόμεναι δίκαι ἐμπόρων. προσέτι δὲ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ὑπήγοντο καὶ αἱ δίκαι ξενίας, αἱ κατὰ ξένων ἀντιποιουμένων δικαιώματα πολιτῶν Ἀθηναίων, ὡς συνέβαινε πιθανῶς τοῦτο πολλάκις ὑπὸ τῶν ξένων εἰς Ἀθήνας καταπλεόντων ἐμπόρων. Φαίνεται δ' ὅτι μετὰ ταῦτα κατηργήθη αὕτη ἡ ἀρχὴ, ἀντικαταστηθεῖσα ὑπὸ τῶν Θεσμοθετῶν, διότι ὁ Δημοσθένης μνημονεύει ἐμπορικῶν δικῶν εἰς τούτους ὑπαγομένων.

Νάφθα (τὸ) ἢ Νάφθας (ὁ), εἶδος ῥευστῆς ῥητίνης, κατὰ Πλίνιον ἐν Βαβυλω-

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑΡΟΥ ΘΠ 1942

νία μάλιστα καὶ ἐν Παρθίᾳ παραγομένη, πρὸ πάντων κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Μέννιν, τέσσαρας ἡμέρας νοτίως τῶν Ἀρβήλων. Ὑπῆρχον δύο εἴδη αὐτῆς, ἡ μέλαινα, καὶ ἡ **λευκή**, ἥτις ἦν ἡ λεπτοτέρα. Ἐπειδὴ ἅπαξ ἀναφθὲν τὸ νάφθα δυσκόλως ἐσβέννυτο, τὸ μετεχειρίζοντο εἰς τὸν πόλεμον εἰς πυρπόλησιν τῶν ἐχθρικῶν πολιορκητικῶν μηχανῶν.

Νέαιθος, ποταμὸς τῶν Βρουττίων ἐν Ἰταλίᾳ, βορείως τῆς Κρότωνος εἰς τὴν θάλασσαν ἐκβάλλων. Ἐκεῖ λέγονται αἱ Τρωάδες αἰχμάλωτοι πυρπολήσασαι τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα ἵνα διαφύγωσι τὰ δεσμά (Στρβ. ΣΤ, 262. — Ov. Met. XV, 51. — Plin. III, 11, 15).

Νέαιρα, ἴδ. Ἥλιος.

Νεάλης, Σικυώνιος ζωγράφος, περὶ Ὀλ. 133 ἐφευρετικὸς καὶ ὀξύνους (Pl. XXXV, 40, 36), πολλὰ καὶ λόγου ἄξια ἐργασθεὶς παρὰ τοῖς Πτολεμαίοις· πατὴρ τῆς ζωγράφου Ἀλεξάνδρας (Πλούτ. Ἄρατ. 15).

Νεάνδρεια, πόλις μικρὰ τῆς Αἰολίδος ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου (Ξνφ. Ἑλλ. Γ, 1. —Σκυλ.—Στφ. Βυζ.).

Νεάνθης, 1) ἐκ Κυζίκου, ἱστορικὸς τῶν χρόνων Ἀττάλου Α, μαθητὴς Φιλίστου τοῦ Μιλησίου, ἔγραψε πολλὰς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐκτιμωμένας καὶ συνεχῶς μνημονευομένας συγγραφάς, ὡς τὰ Ἑλληνικά, εἰς 6 βιβλία τοὐλάχιστον, ἄλλην περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν, ἄλλην περὶ τελετῶν. Σώζονται δ' αὐτῆς ἀποσπάσματα [Müller Fragm. hist. Græc. — 2) Κατὰ Λουκιανὸν (πρὸς ἀμαθ. 12), υἱὸς τοῦ ἐν Λέσβῳ τυράννου Πιττακοῦ, λαβὼν διὰ δωροδοκίας παρὰ τῶν ἱερέων τοῦ ἐν τῇ νήσῳ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος τὴν ἐκεῖ φυλαττομένην λύραν τοῦ Ὀρφέως, ἔκρουσεν αὐτὴν ἐλπίζων νὰ συγκινήσῃ ὡς ἐκεῖνος τὰ ἄψυχα ὄντα καὶ τὰ θηρία, ἀλλὰ τὰ θηρία, ἐξαγριωθέντα, τὸν ἐσπάραξαν.

Νεάπολις, ἡ ἐπισημοτάτη πόλις τῆς Καμπανίας ἐν Ἰταλίᾳ, κειμένη ὑπὸ τὴν ΒΔ κλιτὺν τοῦ Βεσουβίου, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σεβέθου, ἐκτίσθη ὑπὸ Χαλκιδέων ἐκ Κύμης ἔνθα πρὶν ἔκειτο χωρίον καλούμενον Παρθενόπη. Κατὰ Πλίνιον (VIII, 22), περιελάμβανεν ἡ πόλις δύο, διὰ τείχου διαιρούμενα μέρη, τὴν Παλαιόπολιν καὶ τὴν Νεάπολιν, εἰς διοικητικὴν συνδεομένας ἑνότητα. Τῷ 327 π. Χ. κατέλαβον τὴν πόλιν Σαμνῖται ἑξακισχίλιοι (Liv. VIII, 23)· τῷ δὲ 290 ἐκυρίευσαν αὐτὴν οἱ Ῥωμαῖοι, χωρὶς ὅμως νὰ στερήσωσιν αὐτὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐθνισμοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς της νομοθεσίας. Μετὰ ταῦτα ἐχαρακτηρίσθη ὡς δῆμος (municipium) ῥωμαϊκὸς, καὶ ὑπῆρξε μετὰ τοῦ Τάραντος ἡ σπουδαιοτάτη παραθαλάσσιος πόλις τῆς νοτίας Ἰταλίας (Cic. ad fam. XIII, 30.—Balb. XIV). Ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων ἐξέλιπεν ἐντελῶς τὸ ὄνομα Παλαιόπολις, καὶ τὰ δύο τμήματα τῆς πόλεως ἡνώθησαν εἰς ἕν· ὁ δ' ἑλληνικὸς αὐτῆς χαρακτὴρ διετηρήθη καὶ μέχρι τῆς ζ' ἑκατονταετηρίδος μ. Χ., ὡς σωζόμεναι ἐπιγραφαὶ ἀποδεικνύουσιν. Ἐπὶ Τίτου σεισμὸς ἀνέτρεψε σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν πόλιν, ἀνοικοδομηθεῖσαν αὖθις ἐπὶ τὸ Ῥωμαϊκώτερον. Εἰς αὐτὴν ἀπέθανεν ὁ αὐτοκράτωρ Αὔγουστος· παρ' αὐτῇ δ' ἦσαν θερμὰ λουτρὰ, ἡ περίφημος ἔπαυλις τοῦ Λουκούλλου, ἐν ᾗ ἀπέθανεν ὁ Τιβέριος (Suet. Tib. LXXIII), καὶ ἡ ἔπαυλις Παυσίλυπος, ἡ τὸ ἀρ-

χαῖον ὄνομα ἔτι διατηροῦσα, καὶ ἔνθα δείκνυται μνημνεῖον ὑποτιθέμενον ὅτι ἦν ὁ τάφος τοῦ Βιργιλίου. Ἔκειτο δὲ, φαίνεται, ἡ ἀρχαία Νεάπολις περὶ τὸν σημερινὸν λιμένα, ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων μέχρι τοῦ Βεκχίου φρουρίου. —Πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι πόλεις ἔφερον τὸ ὄνομα τοῦτο, 9 ἐν Ἀσίᾳ, 3 ἐν Ἀφρικῇ, καὶ μέρος τῶν Συρακουσῶν.

Νέαρχος, 1) Ἀθηναῖος, υἱὸς Σωσινόμου, τῷ 340 π. Χ. πεμφθεὶς πρέσβυς παρὰ τῷ βασιλεῖ Φιλίππῳ (Δημσθ. π. στεφ. 283). —2) Κρὴς, υἱὸς Ἀνδροτίμου, κατοικῶν δ' εἰς Ἀμφίπολιν, καὶ ἐκ παίδων φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου. Καὶ ὁ μὲν Φίλιππος ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς Μακεδονίαν, ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος, ἅμα τὴν βασιλίαν ἀναλαβὼν, τὸν ἐπανέφερε καὶ τὸν ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Ἀσίαν (Πλούτ. Ἀλέξ. Ι), ἔνθα τὸν ἐγκατέστησε διοικητὴν τῆς Λυκίας καὶ τῶν πέριξ χωρῶν. Συμπαραλαβὼν δ' αὐτὸν καὶ εἰς τὴν ἐκστρατείαν εἰς Ἰνδίας, τῷ 327 π. Χ., τῷ ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν τοῦ στόλου ὃν ἐναυπήγησε διὰ τὸν διάπλουν τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ τὸν διέταξε νὰ πλεύσῃ ἐπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ εἰς εὕρεσιν τῶν τοῦ Εὐφράτου (Ἀρρ. ΣΤ, 21), διερευνῶν τὰς χώρας τῆς παραλίας (Ἀρρ. Ζ, 20). Συνέγραψε δ' ὑπὸ τὸν τίτλον Παράπλους περιγραφὴν αὐτῶν ὁ Νέαρχος, ἧς περίληψιν περιέλαβεν ὁ Ἀρριανὸς εἰς τὴν ἱστορίαν του, ὡς ἐξεμεταλλεύθη αὐτὴν καὶ ὁ Στράβων· τῶν δὲ νεωτέρων αἱ ἔρευναι ἐκύρωσαν τὸ ἀξιόπιστον αὐτῆς. Ὁ Ἀλέξανδρος πλουσιώτατα καὶ βασιλικώτατα τὸν ἀντήμειψε διὰ τὰς ὑπηρεσίας του ὅτε ὁ ἴδιος ἐτέλεσεν ἐπισημότατα τοὺς γάμους του εἰς Σοῦσα, καὶ μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του τῷ ἀνέθηκε περίπλουν ἀνακαλύψεων κατὰ τὰς Ἀραβικὰς καὶ Ἀφρικανικὰς ἀκτὰς, ὃν ὅμως ἐματαίωσε τοῦ βασιλέως ὁ θάνατος (Ἀρρ. Ζ, 19, 25.—Πλούτ. Ἀλέξ. ΟΕ). Φαίνεται δ' ὅτι διετήρησε καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Νέαρχος τὴν ἀνωτάτην στολαρχίαν, παραχωρήσας εἰς τὸν Ἀντίγονον ἑκουσίως τὴν διοίκησιν τῆς Λυκίας. Ὑπὸ νεωτέρων ἐμυθεύθη ὅτι, περιπλέων δῆθεν τὴν Ἀφρικὴν, παρερρίφθη εἰς ἀγνώστους ἀκτὰς, τὰς τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ὅτι ἐκεῖ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη. Ἀλλὰ τὰς ἐπινοήσεις ταύτας ἐλέγχει ἀνυπάρκτους ἡ μαρτυρία τοῦ Πλουτάρχου (Β. Εὐμ. ΙΑ), ὑφ' οὗ μνημονεύεται ὡς συμβουλὰς δίδων εἰς τὸν νέον Δημήτριον.—3) Φιλόσοφος Πυθαγόρειος τῆς γ' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, φίλος τοῦ Κάτωνος μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Τάραντος, διδάξας αὐτῷ τὴν φιλοσοφίαν (Πλούτ. Κάτων πρ. Β. —Cic. Cat. m. XII, 41).

Νεβρὶς, δορὰ νέου ἐλαφίου, ἀρχαία περιβολὴ τῶν ἀγριωτέρων λαῶν καὶ χρόνων, ἀπεδίδετο ὑπὸ τῶν ποιητῶν καὶ καλλιτεχνῶν τῆς κλασικῆς ἐποχῆς τῷ Διονύσῳ ἰδίᾳ (Εὐριπ. Βάκχ. 99. 125. 157. 790. — Ἀριστφ. Βάτρ. 1203.—Διονύσ. περιηγ. 702. 946), καὶ παριστῶνται πολλάκις αὐτὴν φέροντες οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ, οἱ σάτυροι, οἱ σιληνοὶ, οἱ τὰ Διονύσια τελοῦντες, καὶ αἱ Μαινάδες καὶ ἄλλαι γυναῖκες μετέχουσαι τῶν Διονυσιακῶν ἑορτῶν.

Ἐξ ἀναγλύφου.

Νεβροφόνη, νύμφη ὀπαδὸς τῆς Ἀρτέμιδος (Κλαυδ.).

Νεβρόφονος, υἱὸς Ἰάσωνος καὶ Ὑψιπύλης (Ἀπλδ. Α, 9, 17).

Νέδα, ποταμὸς χωρίζων τὴν Ἀρκαδίαν καὶ Ἦλιδα ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας, πηγάζων δὲ ἐκ τοῦ Κεραυσίου ὄρους, προεκβολῆς τοῦ Λυκαίου, πρὸς δυσμὰς δὲ ῥέων κατὰ παντοίους ἑλιγμούς. Ν. Βουτσὶ (Στρβ. Ζ, 348). Ἐλέγετο ἐπώνυμος νύμφης Νέδας, θρεψάσης τὸν Δία (Παυσ. Η, 47. — Σχλ. Κλμν. Φ.

Νέδων, μικρὸς ποταμὸς μεθ' ὁμωνύμου πολίχνης εἰς Μεσσηνίαν, ἐκβάλλων εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον. Βωμὸς ἐπ' αὐτοῦ ὑπῆρχε τῆς Νεδουσίας Ἀρτέμιδος οὗ ἡ ἵδρυσις ἀνεδίδετο εἰς τὸν Νέστορα (Στρβ. Ι),

Νειλόμετρον, στήλη λιθίνη εἰς σημεῖά τινα τῆς ὄχθης τοῦ Νείλου ἱδρυμένη, μετ' ἐπικεχαραγμένων διαιρέσεων, καθ' ἃς ἐμετρεῖτο τὸ ἑκάστοτε ὕψος τῆς ἐτησίας πλημμύρας. Ἐν τοιοῦτο σώζεται ἐν Ἐλεφαντίνῃ ἐκ τῶν χρόνων τῶν Φαραώ. Ἕτερον δὲ ἐν Ῥόδᾳ, τῷ ἀρχαίῳ Καΐρῳ, ἱδρύθη τῇ 8ῃ ἑκατονταετηρίδι, ὑπὸ τοῦ Καλίφου Οὐαλίδ.

Νειλόπολις, πόλις τῆς Μέσης Αἰγύπτου εἰς τὴν Δ ὄχθην τοῦ Νείλου. Εἰς αὐτὴν ἐτρέφετο ἐπὶ 50 ἡμέρας ὁ μόσχος ὁ διαδεχόμενος ἐν Μέμφιδι τὸν ἀποθανόντα Ἆπιν (Στρ. Βυζ.).

Νεῖλος, ποταμὸς τῆς Αἰγύπου, εἷς τῶν μεγαλητέρων τῆς γῆς, παρ' Ὁμήρῳ Αἴγυπτος καὶ αὐτὸς καλούμενος (Ὀδ. Γ, 300. Δ, 477. 581). Ὑποτίθεται ὅτι τὸ ὄνομα Νεῖλος παρήχθη ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ Νίλας, δηλοῦντος τὸ μέλαν, ἕνεκα τοῦ ὅλως θολοῦ αὐτοῦ ὕδατος. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον κατ' ἀρχὰς ὅτι πηγάζει μακρόθεν ἐκ δυσμῶν, διότι συνέχεον αὐτὸν μετὰ τοῦ Νίγρου· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἀνεγνώρισαν ὅτι προέρχεται ἐκ δύο πηγῶν τῆς νοτίας Αἰθιοπίας, ἔνθα ἀπετέλει δύο μεγάλας λίμνας (Πτολεμ. Δ, 9, 3), ἃς καὶ ἀληθῶς ἀνεῦρον οἱ ὑπὸ τοῦ Νέρωνος ἐκεῖ πρὸς τοῦτο πεμφθέντες. Ἀλλ' ἀμφίβολον πάντοτε μένει ἂν αἱ δύο αὗται λίμναι ἀνταποκρίνωνται ὅπως δήποτε εἰς τὴν Νυάνζαν ἢ Οὐκάραν λίμνην, ἐξ ἧς πηγάζει ὁ Βαρὲλ Ἀβιὰδ ἢ Λευκὸς ποταμός, καὶ εἰς τὴν λίμνην Λούτα Νζίγκ, ἣν διαρρέει. Ἡ δὲ δευτέρα τοῖς ἀρχαίοις γνωστὴ πηγὴ ἦν πιθανῶς ὁ ἐξ Ἀνατολῶν προρρέων βραχίων Σοβάτ. Καὶ ὁ Ὁράτιος λέγει (Od. IV, 14, 65) fontium qui celet origines Nilus. Ἀφ' οὗ δ' ἑνωθῶσιν αἱ δύο πηγαί, ῥέει διὰ διαφόρων ἐλιγμῶν ὁ Νεῖλος πρὸς βορρᾶν, δέχεται ἐν Αἰθιοπίᾳ τοὺς ὁμόρρους, Ἄσταπον (ν. Βὰρ ἐλ Ἀζρὲκ, ἤτοι κυανοῦς Νεῖλος), καὶ τὸν Ἀστασόβαν (ν. Τακάζε ἢ Ἀτβάρα), τοὺς περιρρέοντας τὴν Μερόην, ἀποτελεῖ εἶτα «καταῤῥάκτην, τὸν μέγαν», ὅστις καὶ «τὰ Κατάδουπα» ἐκαλεῖτο (Cic. Rp. VI, 18) (ν. Βαδὶ Ἄλφα), καὶ εἶτα, ἅμα τῇ εἰσόδῳ του εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀμέσως μετὰ τὴν Συήνην νοτίως, «καταῤῥάκτην τὸν ἐλάσσονα», ὅστις πολλαχοῦ ἔχει 10 σταδίων (ἡμισείας ὥρας) πλάτος· εἰς δὲ τὸ Κερκάσορον, 15 μίλια ὑπὲρ τὰς ἐκβολάς του, διαιρεῖται εἰς δύο κυρίους βραχίονας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ καλούμενον Δέλτα. Ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ἄνω Αἰγύπτῳ Διοπόλεως ῥέει, παραλλήλως μετ' αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ, εἷς δευτερεύων βραχίων, ὁ ν. «Βαχὰρ ἐλ Ἰουσὴφ», ἤτοι διῶρυξ τοῦ Ἰωσὴφ, μέχρι τῆς ἐν Κερκασόρῳ ἑνώσεως. Αἱ δὲ δύο κύριαι ἐκβολαὶ διαιροῦνται πάλιν εἰς πολλοὺς βραχίονας δευτερεύοντας, ὥστε ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ὑπάρχουσι τὰ ἑπόμενα 7 στόμια· τὸ Πηλουσιακὸν (Πολύβ. Ξ, 62. — Liv. XLIV, 19), τὸ Τανιτικὸν, τὸ Μενδήσιον, τὸ Φατνιτικὸν (ἢ Βουκολικὸν, καθ' Ἡρδ. Β, 19), τὸ Σεβεννυτικὸν, τὸ Βολβιτικὸν, τὸ Κανωβικὸν ἢ Ἡρακλειωτικὸν, ὅπερ καὶ ναυκρατικὸν ἢ ἀγαθὸς δαίμων ἐκαλεῖτο. Πλὴν δὲ τούτων τῶν στομίων συντελοῦσιν εἰς τὴν καταπλημμύρησιν καὶ ἄρδευσιν τῆς χώρας, καὶ προσέτι ὡς ἐμπορικαὶ ὁδοί, καὶ πολλαὶ διώρυγες ἀπὸ τοῦ Νείλου ἐκβάλλουσαι, καὶ μία τῶν ἐπισημοτέρων ἐστὶν ἡ προμνημονευθεῖσα τοῦ Ἰωσήφ. Ἀπὸ τοῦ νῦν Καίρου δὲ διῶρυξ, λεγομένη τοῦ Πτολεμαίου, συνέδεε τὸν Νεῖλον μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς, ἐκβάλλουσα εἰς Ἀρσινόην, κατὰ τὸν Ἡρωοπολιτικὸν κόλπον. Εἶχεν ἀρχίσει δ' αὐτὴν Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπης (Ἡρδτ. Β, 158), καὶ τὴν ἀπεπεράτωσε Πτολεμαῖος ὁ Φιλάδελφος. Μεταγενεστέρως δ' ὠνομάζετο καὶ διῶρυξ τοῦ Τραϊανοῦ. Τὸ δὲ Κανωβικὸν στόμιον συνέδεε τὴν πόλιν Κάνωβον μετὰ τῆς Μαρεώτιδος λίμνης καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας. Ὁ Νεῖλος ἦν ἰχθυοτρόφος, εἶχε πολλοὺς κροκοδείλους, καὶ εἰς τὰς ὄχθας αὐτοῦ ἐφύοντο κάλαμοι καὶ πάπυροι· τὸ δὲ ὕδωρ

αὐτοῦ ἐξετιμᾶτο ὡς ἔχον εὐάρεστον γεῦσιν. Τὸ ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων περιεργότατον σύμπτωμα τοῦ Νείλου ἦν ἡ ἐτησία καὶ περιοδικὴ ἐξόγκωσις καὶ πλήμμυρα αὐτοῦ, ἰδίως ἀπὸ Αὐγούστου μέχρις Ὀκτωβρίου, ἥτις τοσοῦτον καρπόφορον καθίστα τὴν ἄλλως σπανιώτατα ὑπὸ βροχῶν ἀρδευομένην γῆν τῆς κάτω Αἰγύπτου (Ἡρδ. Γ, 10). Τούτου ἕνεκα καὶ ἐλέγετο «δῶρον τοῦ Νείλου» ἡ Αἴγυπτος (Ἡρδ. Β, 5). Ἀνεγνώριζον δ' ὀρθῶς καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἤδη, ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο προήρχετο ἐκ τῶν πολλῶν ῥαγδαίων βροχῶν κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν (Στρβ. ΙΖ, 786. 788).

Νήιτον, πόλις Σικελικὴ, ταῖς Συρακούσαις ἀνήκουσα, καὶ νοτιοδυτικῶς αὐτῶν κειμένη. Παρὰ Ῥωμαίοις Netium (Cic. Varr. IV, 26. V, 31).

Νεκρομαντεία, ἴδ. Μαντική.

Νεκρὸς, ἴδ. Κηδεία.

Νεκτάναβις, ἢ Νεκτανεβὼς Α', βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, διαδεχθεὶς, βοηθείᾳ τοῦ Χαβρίου, τὸν ὑπὸ τοῦ Εὐαγόρου ὑποστηριζόμενον Ἄκοριν, ἱδρυτὴν νέας δυναστείας, καὶ ἀποκρούσας τὰς προσβολὰς τοῦ Φαρναβάζου καὶ τοῦ Ἰφικράτους κατὰ τὰ ἔτη 378—360 π. Χ. (Διόδ. ΙΕ, 8). Κατὰ τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου αὐτοῦ Νεχὼ ἐξανέστη συγγενής τού τις, Νεκτάναβις Β', καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου ὑποστηριχθεὶς, ἐξεθρόνισεν αὐτὸν, καὶ κατατροπώσας καὶ τρίτον τινὰ τὴν ἀρχὴν ἀντιποιούμενον, ἐβασίλευσε τῷ 358, καὶ ἐνίκησεν εἰς δύο πολέμους Ἀρταξέρξην τὸν Γ', ἀλλ' ἀρνηθεὶς τὴν ὑπηρεσίαν Ἑλλήνων μισθοφόρων, ἐνικήθη εἰς τρίτον πόλεμον, καὶ ἔφυγεν εἰς Αἰθιοπίαν, πιθανῶς τῷ 341 π. Χ. (Πλούτ. Ἀγησ. ΛΖ. — Διόδ. ΙΣΤ, 40).

Νέκταρ, ἴδ. Ἀμβροσία.

Νεκυΐα, ἡ νεκρικὴ τελετὴ, μετὰ θυσιῶν καὶ μαντικῶν ἐπερωτήσεων τοῦ νεκροῦ, ὡς ἐν τῇ ῥαψῳδίᾳ Λ τῆς Ὀδυσσείας, ἥτις διὰ τοῦτο Νεκυία ἐπιγράφεται.

Νεκυομαντεία, ἴδ. Μαντεία.

Νεκύσια καὶ Νεμέσια, προσέτι καὶ Γενέσια λεγόμενα, ἑορτὴ μνημοσύνου τῶν ἀποθανόντων, ἐν Ἀθήναις τῇ 5ῃ βοηδρομιῶνος τελουμένη.

Νεκὼς, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου περὶ τὰ 616 - 600 π. Χ., ἡγεμὼν μεγαλοφυής. Διανοηθεὶς νὰ συνδέσῃ, πρὸς ὄφελος τοῦ μεγάλου ἐμπορίου, τὴν Μεσόγειον θάλασσαν μετὰ τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου, ἐχάραξε διώρυχα ἀπὸ ταύτης μέχρι τοῦ Νείλου, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ περατώσῃ τὸ ἔργον. Ἔπεμψε δὲ καὶ Φοίνικας νὰ περιπλεύσωσι πᾶσαν τὴν Ἀφρικὴν (Ἡρδ. Β, 158. 159. Δ, 42). Ἐκστρατεύσας κατὰ τῆς Συρίας, ἐξηκολούθησε τοῦ πατρός του τὰς κατακτήσεις, ἐνίκησε τῷ 608 τὸν Ἰωσίαν, βασιλέα τῶν Ἑβραίων εἰς Μάγδαλα, καὶ κυριεύσας τὴν Κάδυτιν (Ἡρδ. Β, 159), ἥν τινες ἐκλαμβάνουσιν ὡς τὴν Ἱερουσαλὴμ, κατέκτησε τὴν Ἰουδαίαν, πολλὰς πόλεις τῆς Φοινίκης, καὶ μετὰ μακρὸν πόλεμον, πᾶσαν τὴν Συρίαν. Προέβη δὲ καὶ πρὸς τὴν Μεσοποταμίαν, ἀλλ' ἐκεῖ τῷ 604 ἐνικήθη ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος, καὶ τότε ἀπώλεσε πάσας τὰς κατακτήσεις του, πλὴν τῆς χώρας τῶν Φιλισταίων.

Νέμαυσος, ἐπίσημος πόλις ἐν τῇ Ναρβωνικῇ Γαλλίᾳ, κατὰ τὴν νοτίαν κλιτὺν

Νόμισμα Νεμαύσου.

τοῦ ὄρους Κεβέννης, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐξ Ἰταλίας εἰς Ἱσπανίαν ἀγούσης, ἀποικία ῥωμαϊκὴ, δι' ὃ μετὰ 24 αὐτῇ ἀνηκόντων χωρίων ἦν ἀνεξάρτητος, καὶ δὲν ὑπέκειτο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ῥωμαίου διοικητοῦ. Νῦν Nimes. διατηρεῖ ἀξιόλογα ἀρχαῖα λείψανα, ἐν οἷς ἓν ἀμφιθέατρον σχεδὸν ἄρτιον, ἕνα ναὸν

ΣΟΦΙΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑ ΟΠ 1942

ἱδρυθέντα ὑπὸ Αὐγούστου τοῖς ἐγγόνοις αὐτοῦ Λουκίῳ, καὶ Γαΐῳ, ἐν ἀδλαβὲς σωζόμενον ὑδραγωγεῖον, κτλ

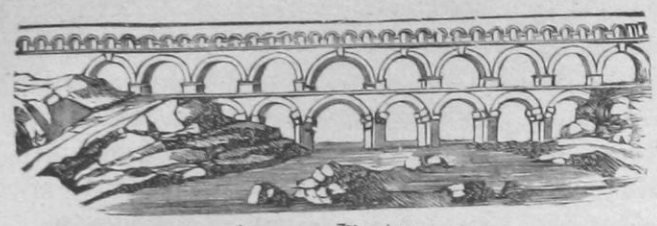

Ῥωμ. γέφυρα Νεμαύσου.

Νεμέα, 1) κοιλὰς μιᾶς ὥρας μῆκος, ἡμισείας δὲ πλάτος ἔχουσα, μεταξὺ Κλεωνῶν καὶ Φλιοῦντος ἐν Ἀργολίδι. Διευθύνεται δὲ πρὸς βορρᾶν, πρὸς δυσμὰς ἔχουσα τὸ Τρικάρανον ὄρος, πρὸς ἀνατολὰς δὲ τὸν Ἀπέσαντα. Ἐνταῦθα ἐφρούρει τὴν Ἰὼ ὁ Ἄργος, καὶ ἐνθέσει μεμονωμένῃ. Ἐν τῷ περιβόλῳ αὐτοῦ ἐπανηγυρίζετο ἡ ἑορτὴ ἡ λεγομένη Νέμεα, Νεμάτα ἢ Νεμέτα, καὶ ἣν ὑμνοῦσι τοῦ Πινδάρου τὰ Νέμεα, πολλαχοῦ καὶ τῆς θέσεως μνημονεύοντα (Πίνδ. Νέμ. Β. 4. Γ 18, ΣΤ. 54. Ὀλύμπ. Θ,87). Τινὲς τὴν ἵδρυσιν αὐτῶν ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Ἡρακλέα, κατὰ δὲ τὰ κοινότερον παραδεδεγμένα (Πινδ.—Παυσ. Β,15, 2.—Ἀπολλδ. Γ,6, 4) ἐπανηγυρίσθησαν αὐτόθι οἱ ἀγῶνες τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, ἐπὶ περιστάσει τοιαύτῃ. Διερχόμενοι διὰ τῆς θέσεως ἐκείνης καὶ διψήσαντες, ἐζήτησαν παρὰ γυναικός τινος ἣν ἀπήντησαν, φέρουσαν βρέφος εἰς τὴν

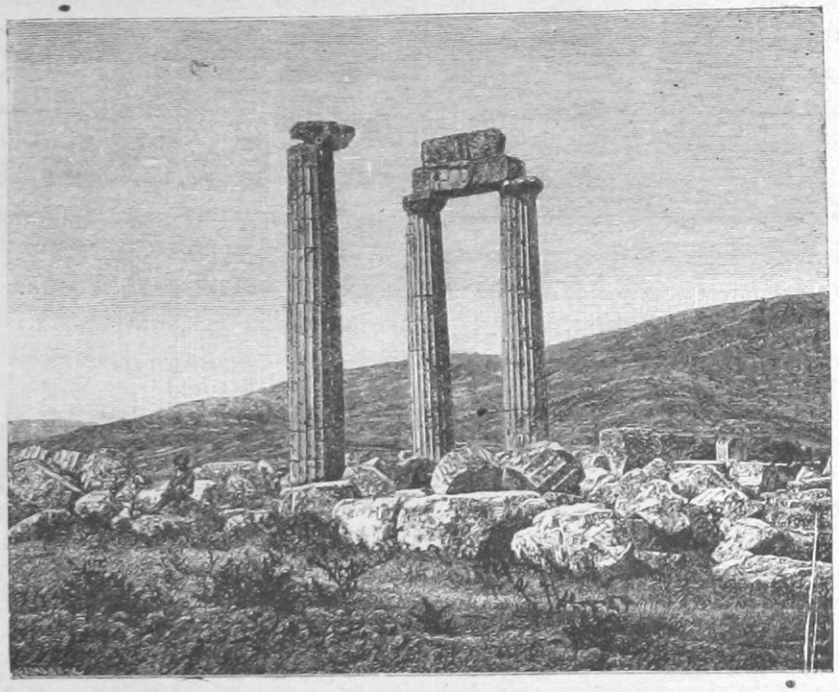

ταῦθα ὁ Ἡρακλῆς (ἴδ.) ἐφόνευσε τὸν Νεμαῖον λέοντα, οὗ τὸ σπήλαιον, δύο ἔχον εἰσόδους δείκνυται ἔτι εἰς 15 σταδίων ἀπόστασιν ὑπὸ τὸ Τρητὸν ὄρος, τὸ μεταξὺ Νεμέας καὶ Μυκηνῶν (Ἡσιόδ. Θεογ. 531.—Παυσ. Β. 15). Ὑπῆρχε δ' ἐνταῦθα καὶ ἐπίσημος ναὸς τοῦ Διός, οὗ γραφικώτατα λείψανα σώζονται ἐν ἀγκάλην της, νὰ τοῖς δείξῃ ποῦ ὑπῆρχε κρήνη· ἡ δὲ ἀφῆκε τὸ παιδίον κατὰ γῆς καὶ τοὺς ὡδήγησεν· ὅταν δ' ἐπέστρεψαν, εὗρον ὅτι δράκων εἶχε καταφάγει τὸ βρέφος, καλούμενον Ὀφέλτην, ἢ Ἀρχίμορον, τέκνον Λυκούργου, τοῦ ἱερέως τοῦ Διός· καὶ τὸν μὲν δράκοντα ἐφόνευσαν, εἰς μνήμην δὲ τοῦ παιδίου ἔθηκαν

τὴν εἰς τὸν Δία (Πίνδ. Νέμ. Γ, 114) πανήγυριν ταύτην. Ἐθνικῆς δ' ἑορτῆς χαρακτῆρα φαίνεται ὅτι πολὺ μεταγενεστέρως ἔλαβον τὰ Νέμεα, καὶ ἡ κατ' αὐτὰ χρονολογικὴ ἀρίθμησις ἤρξατο μόνον κατὰ τὴν 51ην Ὀλυμπιάδα· ἐπισημότητα δὲ πανελλήνιον δὲν ἔλαβον πρὸ τῆς 70 Ὀλυμπιάδος. Οἱ ἀγῶνες ἐτελοῦντο κατ' ἀρχὰς ὑπὸ στρατιωτῶν μόνον ἢ τῶν ἐξ αὐτῶν· ἀλλὰ μετέπειτα ἐγένοντο τοῖς πᾶσι προσιτοί, καὶ ἦσαν ἱππικοί, γυμνικοὶ καὶ μουσικοί, τελούμενοι κατὰ τριετηρίδα, ἤτοι ἀνὰ πᾶν τρίτον ἔτος, τὸ α' ἢ δ' καὶ τὸ γ' ἢ δ' ἔτος ἑκάστης Ὀλυμπιάδος, ἅπαξ μὲν ἐν χειμῶνι, ἅπαξ δ' ἐν ἀρχῇ τοῦ θέρους, τῇ 12ῃ τοῦ Βοιωτικοῦ μηνός Πανέμου (Παυσ. Β, 15, 2.—Σχολ. Πινδ. Νεμ. Ὑπόθ.). Τὰ δὲ βραβεῖα ἦσαν στέφανοι τὸ πρῶτον μὲν ἐλαίας, εἶτα δὲ σελίνου. Οἱ δικασταὶ δ' ἔφερον φαιὰς στολάς, εἰς ἔνδειξιν τοῦ πένθους ἐπὶ τῇ ἀφορμῇ τῆς συστάσεως τοῦ ἀγῶνος. Ἡ Νεμεακὴ ἐκεχειρία ἐπεβάλλετο αὐστηρῶς ὡς καὶ ἡ Ὀλυμπιακή· ἀλλ' ἐνίοτε καὶ παρεβιάζετο, ἰδίως ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. Προΐσταντο δὲ τοῦ ἀγῶνος κυρίως οἱ Κλεωναῖοι, δι' ὃ καὶ Κλεωναῖον λέγει αὐτὸν ὁ Πίνδαρος (Νέμ. Δ. 27)· ἐνίοτε δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι, καὶ ἄλλοτε, κατὰ τὰς πολιτικὰς περιπετείας, καὶ οἱ Ἀργεῖοι, οἵτινες καὶ ἐπὶ τιμῇ παρεχώρησαν τῷ 208 π. Χ. τὴν προεδρείαν Φιλίππῳ τῷ Δημητρίου, βασιλεῖ τῆς Μακεδονίας (Πολύβ. Ι, 26. — (Τ. Liv. XXII, 41). Ἐν τοῖς Νεμέοις Κόϊντος ὁ Φλαμινῖνος ἀνεκήρυξε τῶν Ἀργείων τὴν ἐλευθερίαν (Πολύβ. Αὐτ.—(Liv. XXII, 41). Μεταξὺ τῶν ἀγώνων ἦν καὶ ὁ τῶν παίδων ἱππικός, ὃν, πεσόντα εἰς ἀχρηστίαν, ἀποκατέστησε πάλιν ὁ Ἀδριανός, μεθ' ὃν ὅμως οὐδεμία πλέον μνεία τῶν Νεμέων γίνεται.—2) Ποταμὸς μεθόριος μεταξὺ Κορινθίας καὶ Σικυωνίας, πηγάζων ἐκ τῶν μεσημβρινῶν τῆς ὁμωνύμου κοιλάδος, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Λεχαίου (ν. Κουτσομύλι). (Ξενοφ. Ἑλλ. Δ,2, 15.—Στρβ. Η,382.—Liv. XXXIII,15).

Νεμέσιος, ἐπίσκοπος τῆς Ἐμέσης, γράψας πραγματείαν περὶ φύσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Νέμεσις, εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη ἡ λέξις, παράγωγος τοῦ ῥήματος νέμειν, δηλαδὴ ἀποδίδειν ἑκάστῳ τὸ αὐτῷ ὀφειλόμενον, ἐδήλου, συνήθως ἐν τῇ συνθέσει «οὐ νέμεσις», ἁπλῶς τὸ οὐχὶ πρὸς κατάκρισιν, οὐχὶ ἐπιλήψιμον. Παρ' Ἡσιόδῳ ὅμως (Θεογ. 223) προσωποποιεῖται εἰς θεὰν, θυγατέρα τῆς Νυκτὸς, ἀπονέμουσαν ἑκάστῳ τὴν εἰς τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἀντιστοιχοῦσαν μερίδα εὐτυχίας ἢ δυστυχίας. Ὡς τοιαύτη ἑπομένως συγγενεύει μετὰ τῶν Μοιρῶν, κατὰ τοῦτο ὅμως αὐτῶν διαφέρουσα, ὅτι ἐκεῖναι μὲν ἐπικλώθουσι τοῖς ἀνθρώποις τὸ εἱμαρμένον, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀξίας αὐτῶν καὶ πρὶν ἢ ἔτι γεννηθῶσιν, ἐν ᾧ ἡ Νέμεσις, συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, ἐπικρεμᾷ αὐτοῖς ἀμοιβὴν ἢ ποινήν. Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, τῷ Πινδάρῳ, τῷ Ἡροδότῳ, τοῖς τραγικοῖς, παρίσταται κυρίως ὡς θεὰ, τὸν ὑπερόπτην ταπεινοῦσα, εἰς τὸν ἐν μεγάλῃ εὐτυχίᾳ τρυφῶντα ζημίας πέμπουσα ἢ συμφορὰς, τὴν ἰσορροπίαν τῆς τύχης τῶν ἀνθρώπων ἐπιδιώκουσα (Σοφ. Φιλοκλ. 518. Ἠλ. 792.—Εὐριπ. Φοιν. 183. Ὀρ. 1362). Ἡ Νέμεσις ἐλατρεύετο ἐνιαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἰδίως ἐν Ῥαμνουσίᾳ τῆς Ἀττικῆς, δι' ὃ καὶ Ῥαμνουσία ἐπελέγετο (Catull. LXVIII, 77). Κατὰ Παυσανίαν (Α, 33, 2) ἐπιστεύετο ὅτι τὸ ἄγαλμα αὐτῆς ἐποίησεν ὁ Φειδίας ἐκ τοῦ τμήματος Παρίου λίθου ὃ οἱ Πέρσαι εἶχον κομίσει εἰς Μαραθῶνα ἵνα κατασκευάσωσιν ἐξ αὐτοῦ τὸ τρόπαιον ὃ ἦσαν βέβαιοι ν' ἀνεγείρωσιν. Ἑαυτίζετο δ' ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ἡ Ῥαμνουσία αὕτη Νέμεσις μετὰ τῆς ἀπ' αὐτῆς ἄλλως διαφόρου Ἀδραστείας (ἴδ.) (τῆς ἀναποδράστου). Παριστᾶτο δ' ὡς θεότης παρθενικὴ, ἐν τοῖς ἀρ-

Νέμεσις καὶ Ἐλπὶς ἐξ ἀρχαίου ἀγγείου.

χαιοτέροις μὲν τεχνουργήμασιν, ὡς φαίνεται, ὁμοία τῇ Ἀφροδίτῃ (Plin. XXXVI, 4, 4), ἐν τοῖς μετέπειτα δὲ, ἰδίως ἐπὶ Ῥωμαίων, αὐστηρὰ τὴν ἔκφρασιν, τὴν χεῖρα μετὰ τοῦ ἐνδύματος εἰς τὸ στῆθος ἔχουσα, ὡς εἰς ἔρευναν ἑαυτῆς, καὶ ξίφος, χαλινὸν καὶ μάστιγα διὰ χειρῶν φέρουσα.

Νέμητες, φυλὴ ἐν τῇ Βελγικῇ ἐκ Γερμανίας, ὡς φαίνεται, προελθοῦσα μετ' Ἀριοβίστου, καὶ πρωτεύουσαν ἔχουσα τὸ Νοβιόμαγον (Cæs. B. G. I, VI, 25. — Tac. Germ. XXVIII, Ann. XII, 27).

Νεμωσσὸς, πόλις τῶν Ἀρβέρνων ἐν Ἀκουϊτανίᾳ (Στρβ. Δ, 191).

Νεοβούλη, τὸ Ἰαμβογράφοι (Ἀρχίλοχος).

Νεοδαμώδεις, ἐν Λακεδαίμονι, δοῦλοι ἀπελευθερούμενοι ὑπὸ τῆς πόλεως, ἀλλ', ὡς μαρτυρεῖται (Ἀθήν. ΣΤ, 102), οὐχὶ ἐκ τῶν Εἱλώτων, καὶ μετά τινα χρόνον τῆς ἀπελευθερώσεως αὐτῶν τὸ δικαίωμα λαμβάνοντες νὰ οἰκῶσιν «ὅπου ἂν βούλωνται» (Θουκ. Ε, 34).

Νεοκαισάρεια, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Λύκου, μεγάλη καὶ ὡραία πρωτεύουσα Πόντου τοῦ Πολεμονιακοῦ, ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ἱδρυθεῖσα, δι' ὃ καὶ πρῶτος ὁ Πλίνιος μνημονεύει αὐτῆς (VI, 3, 3). Ἐκεῖ συνῆλθεν ἡ ἐκκλησιαστικὴ σύνοδος, τῷ 314 μ. Χ.

Νεοκλείδης, ῥήτωρ Ἀθηναῖος, κατηγορούμενος ὡς καταχραστὴς (Ἀριστφ. Πλούτ. 665. Ἐκκλ. 255)

Νεοκλῆς, 1) ὁ πατὴρ τοῦ Θεμιστοκλέους.—2) Υἱὸς τοῦ φιλοσόφου Ἐπικούρου, εἰς Σάμον ἀπελθὼν ὡς ἄποικος, καὶ σχολὴν ἱδρύσας ἐκεῖ (Cic. N. D. I, 26, 72).

Νεόμηρις, θυγάτηρ τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος (Ἀπλδ. Α, 237).

Νέον τεῖχος, 1) πόλις Αἰολικὴ, εἰς τὴν παραλίαν τῆς Μυσίας κειμένη, κατὰ τὸ βόρειον χεῖλος τοῦ ποταμοῦ Ἕρμου (Ἡρδ.Α, 149).—2) Θρᾳκικὸν παράλιον φρούριον παρὰ τὴν Χερσόνησον (Ξενοφ. Ἀνάβ. Ζ, 5, 8).

Νεοπτόλεμος, 1) υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως καὶ Δηϊδαμείας θυγατρὸς τοῦ Λυκομήδους, βασιλέως τῶν Δολόπων ἐν Σκύρῳ (Ὁμ. Ὀδ. Β, 492), καὶ Πύρρος λεγόμενος, «ὁ ξανθὸς», ἀνετράφη ἐν Σκύρῳ ὑπὸ τοῦ Λυκομήδους (Ὁμ. Ἰλ. Τ, 326), καὶ μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως τὸν θάνατον, ἐκομίσθη ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως εἰς τὴν Τρωάδα, διότι ὁ χρησμὸς ἀπεφήνατο ὅτι ἄνευ αὐτοῦ ἡ πόλις δὲν θὰ ἐκυριεύετο. Διηγεῖται δ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῷ Ἅδῃ εἰς τὸν Ἀχιλλέα (Ὀδ. Λ, 508), ὅτι ὁ υἱός του διέπρεπε πάντοτε μετὰ τῶν πρώτων καὶ ἐν ταῖς μάχαις καὶ ἐν ταῖς βουλαῖς, ὅτι πολλοὺς ἐχθροὺς ἐφόνευσεν, ἐν ἄλλοις καὶ τὸν Τηλεφίδην Εὐρύπυλον, καὶ ὅτι ἐν τῷ Δουρείῳ ἵππῳ διεκρίθη ὑπὲρ πάντας ἐπ' ἀνδρείᾳ. Κατὰ Σοφοκλέα (Φιλοκτ.) ἐπέμφθη μετὰ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ εἰς τὴν Λῆμνον ἵνα φέρῃ τὸν Φιλοκτήτην ἢ τὰ βέλη αὐτοῦ εἰς τὸ Ἴλιον. Ἐπὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Τρωάδος ἐφόνευσε κατὰ τὸν Βιργίλιον (Æ, II. 547) τὸν Πρίαμον εἰς τὴν ἑστίασιν τοῦ Διὸς τοῦ Ἑρκείου, σφάξας πρῶτον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὸν υἱὸν αὐτοῦ Πολίτην. Ἀστυάνακτα, τὸν παῖδα τοῦ Ἕκτορος καὶ τῆς Ἀνδρομάχης, κατεχρήμνισεν ἀπὸ τοῦ πύργου, καὶ ἐν γένει παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ποιηταῖς παρίσταται ὡς ἀγροῖκος, σκληροκάρδιος μαχητής. Καὶ τὴν Πολυξένην δ' ἐθυσίασεν εἰς τοῦ πατρός του τὸν τάφον (Εὐριπ. Ἑκ. 523). Ἐπὶ τῆς διανομῆς τῶν λαφύρων ἔλαχεν αὐτῷ ἡ Ἀνδρομάχη, ἐξ ἧς ἔσχε τὸν Μολοσσὸν, τὸν Πίελον, τὸν Πέργαμον καὶ τὸν Ἀμφίαλον. Διάφοροι δ' εἰσὶν αἱ διηγήσεις περὶ τῆς ἐπανόδου του. Καθ'Ὅμηρον (Ὀδ. Γ, 189) ἐπέστρεψεν εὐτυχῶς μετὰ τῶν Μυρμιδόνων εἰς Φθίαν, ἔνθα ὁ Μενέλαος τῷ ἔπεμψεν ὡς σύζυγον τὴν θυγατέρα του Ἑρμιόνην, ἣν τῷ εἶχεν ὑποσχεθῆ ἐν Τρωάδι (Ὀδ. Δ, 5). Κατ' ἄλλους δ' ἦλθεν αὐτὸς ἐκ Σκύρου καὶ ἐνυμφεύθη ἐν Σπάρτῃ. Μεταγενέστεροι, κατ' ἄλλας παραδόσεις ἢ τὰς Ὁμηρικὰς, διατείνονται ὅτι ἐπλανήθη καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς του, ἢ ὅτι, μὴ θελήσας νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Θεσσαλίαν, ἀπῆλθε καὶ ἀποκατέστη εἰς Ἤπειρον, ἔνθα ἔσχεν ἐξ Ἀνδρομάχης τὸν Μολοσσὸν, καὶ κατ' αὐτὸν ἐκλήθη ἡ Μολοσσία· ἡ δὲ Λάνασσα, ἔγγονος τοῦ Ἡρακλέους, ἱέρεια ἦν ἥρπασεν ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Δωδώνης, ἔτεκεν αὐτῷ ὀκτὼ τέκνα, ἐν οἷς καὶ θυγατέρος, νυμφευθεῖσα γείτονας βασιλεῖς. Εἶτα δὲ παρέδωκε τὴν Ἀνδρομάχην καὶ τὴν χώραν τῆς Ἠπείρου εἰς τὸν Ἕλενον, υἱὸν τοῦ Πριάμου, καὶ ἀπῆλθε διὰ ξηρᾶς εἰς Φθίαν, ἔνθα ἀνεκτήσατο τὸν θρόνον ὃν ὁ Ἄκαστος εἶχεν ἁρπάσει ἀπὸ τοῦ πάππου αὐτοῦ, Πηλέως. Μικρὸν δ' ἀφ' οὗ ἐνυμφεύθη τὴν Ἑρμιόνην, λέγεται ἀπελθὼν εἰς Δελφοὺς, κατὰ τοὺς μὲν δῶρα τῷ θεῷ προσάγων, κατὰ τοὺς δὲ, ἵνα λεηλατήσῃ τὸν ναὸν, ἐκδικούμενος κατὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὡς αἰτίου γενομένου τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του, καὶ ἐσφάγη εἰς τὸν βωμὸν, κατά τινας διαταγῇ τῆς Πυθίας, κατ' ἄλλους ἐνεργείᾳ τοῦ Ὀρέστου, ᾧ εἶχεν ἀφαιρέσει τὴν Ἑρμιόνην, ἢ, ἐρίζων περὶ τοῦ κρέατος τῶν ἱερείων, ὑπὸ τῶν ἱερέων τοῦ ναοῦ, ἢ ὑπὸ τοῦ Μαχαιρέως. Καὶ ὁ φόνος οὗτος ἐθεωρήθη ὡς ἡ ἀνταπόδοσις τῆς ἀσεβοῦς αὐτοῦ πράξεως, φονεύσαντος τὸν Πρίαμον ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἑρκείου θεοῦ. Κατ' ἀρχὰς ἐτάφη ὑπὸ τὸν οὐδὸν τοῦ ναοῦ· ἔπειτα δ' ἐκήδευσεν ὁ Μενέλαος τὰ ὀστᾶ του ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ. Οἱ Δελφοὶ ἀπέδιδον αὐτῷ ἥρωος τιμὰς καὶ ἐτησίας θυσίας, διότι, προστατεῦον αὐτοὺς τὸ πνεῦμά του ἀντετάχθη τοῖς ἐπιδραμοῦσι Γαλάταις.—2) Βασιλεὺς ἐν Ἠπείρῳ, τὴν θέσιν τοῦ Πύρρου καταλαβὼν ὅτε οὗτος ἐξεβλήθη ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου τῷ 301 π. Χ. Πιθανῶς ἦν υἱὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐξ Ἠπείρου, τοῦ τῷ 326 ἐν Ἰταλίᾳ φονευθέντος, διότι καὶ τούτου ὁ πατὴρ ἐλέγετο Νεοπτόλεμος. Ὅτε δ' ὁ Πύρρος ἐπανῆλθε, βοηθείᾳ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, ὁ Νεοπτόλεμος συνεμάχησε μετ' αὐτοῦ (τῷ 296), διότι ὑπὸ τῶν ὑπηκόων του ἐμισεῖτο καὶ εἶχεν ἐγκαταλειφθῆ διὰ τὴν σκληρότητά του· Ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐπεβουλεύθη τὴν ζωὴν τοῦ Πύρρου, καὶ οὗτος, προλαβὼν αὐτὸν, τὸν ἐφόνευσε (Πλούτ. Πύρρ. Δ, 1).— 3) Ἀδελφὸς τοῦ Ἀμύντου, ἔφυγε, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου, εἰς ὃν καὶ αὐτὸς συνέπραξεν, εἰς τὴν Περσίαν, καὶ ἐφονεύθη ἀντιταχθεὶς ἐν Ἀλικαρνασσῷ κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου (Ἀρρ. Α, 20).

Νεόφρων, Σικυώνιος, τραγικὸς ποιητὴς, γράψας 120 δράματα, ὧν ὀλίγα μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Ὑπάρχει δὲ παράδοσις, οὐχὶ λίαν πιθανὴ, ὅτι τοῦ Εὐριπίδου ἡ Μήδεια ἐστὶν ἀπομίμησις ὁμωνύμου δράματος αὐτοῦ.

Νερούας, Μ. Κ., ἐκ τῆς Οὐμβρικῆς, γεννηθεὶς τῷ 32 μ. Χ., μετέβη λίαν νέος εἰς Ῥώμην, καὶ ὑπὸ τοῦ Νέρωνος εὐνοηθεὶς, ἀνῆλθε πολλάκις εἰς τὴν ὑπατικὴν ἐξουσίαν. Κατὰ τοῦ Δομιτιανοῦ ἐρριψοκινδύνευσε, διότι μάντις προεῖπεν ὅτι ἔμελλε νὰ καταλάβῃ τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον, ὅπερ καὶ ἐπληρώθευσε μετὰ τοῦ Δομιτιανοῦ τὴν δολοφονίαν, τῷ 96 μ. Χ. Ἠγαπήθη δὲ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων διὰ πολλὰς αὐτῷ ὀφειλομένας νομοθετικὰς διατάξεις, καὶ ἰδίως διὰ τὴν ἐλάφρυνσιν πολλῶν φόρων οἵτινες τοὺς ἐπίεζον. Ἀλλὰ φιλάσθενος ὤν, καὶ ἐξ ἠπιότητος τοῦ χαρακτῆρός του εἰς πολλὰς δυσχερείας προσκρούων, υἱοθέτησε τὸν Τραϊανὸν, καὶ τὸν κατέστησε συνάρχοντα. Μικρὸν δὲ μετὰ ταῦτα ἀπέθανε, τῇ 27 Ἰανουαρίου τοῦ 98 μ. Χ., οὐδὲ δύο ὅλα ἔτη βασιλεύσας (Δ. Κάσσ. ΞΗ, 1).

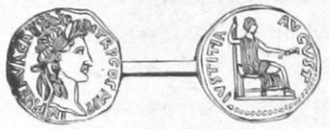

Νόμισμα Νερούα.

Νερούϊοι, μάχιμος φυλὴ τῶν Βέλγων ἐν Γαλλίᾳ, δυτικῶς τῶν Μεναπίων οἰκοῦσα, ἀπὸ τῆς παραλίας, μέχρι τοῦ Ἀρδουέννου δάσους πρὸς νότον, πρωτεύουσαν ἔχουσα τὸ Βάγακον (Πλούτ. Καίσ. Κ.—Cæs. B. G. II, 4. 15. V, 39. 42. 51. VI, 2). Ἦσαν περίπου 50,000 μαχηταί· μετὰ μακρὸν δὲ

καὶ πεισματώδη πόλεμον, κατεστράφησαν ἐντελῶς ὑπὸ τοῦ Καίσαρος (Στρβ. Δ, 191. — Πλούτ Καῖσ. Κ).

Νέρων (Τιβ. Κλαύδ.), υἱὸς τοῦ Γν. Δομιτίου Αἰνοβάρτου καὶ τῆς Ἀγριππίνης, ἔγγονος τοῦ Γερμανικοῦ, γεννηθεὶς τῇ 15 Δεκ., 37 μ. Χ. ἐν Ἀντίῳ. Μείνας ὀρφανὸς πατρὸς, βρέφος ἔτι περιῆλθεν εἰς χεῖρας ἀναξίων παιδαγωγῶν, μέχρις οὗ ἡ μήτηρ του ἐνυμφεύθη, τῷ 49 μ. Χ. τὸν αὐτοκράτορα Κλαύδιον, ὅστις υἱοθετήσας αὐτὸν, τὸν ἀνεβίβασε βαθμηδὸν εἰς τὰς ὑψίστας ἀξίας (Suet. Ner. V, 6.—Tac. Ann. XI, 12. XII, 58) καὶ τὸν ἐνύμφευσε μετὰ τῆς ἰδίας θυγατρὸς Ὀκταβίας. Ὁ λαὸς, ἀναγνωρίζων ἐν αὐτῷ τὸν μέλλοντα ἡγεμόνα του, τῷ ἐπιδαψίλευε δείγματα τῆς ἀγάπης του, εἰς ὃ οὐκ ὀλίγον συνετέλουν καὶ αἱ ἀγορεύσεις τοῦ Νέρωνος ἐν τῇ Γερουσίᾳ, καὶ αἱ προσπάθειαι τῆς μητρός του. Ὅτε δὲ, τῷ 54, ἐθανατώθη ὁ Κλαύδιος, κατέλαβε τὸν θρόνον ὁ Νέρων, βοηθείᾳ τῶν Πραιτωριανῶν, καὶ ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς γερουσίας. Κατὰ τὸν πρῶτον χρόνον τῆς ἐξουσίας του, συμβούλους ἔχων παρ' ἑαυτῷ τὸν σοφὸν διδάσκαλόν του Σενέκαν καὶ τὸν Βοῦρρον, οἵτινες παρεκώλυον τὴν ἄμεσον ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροὴν τῆς φιλάρχου μητρός του, πολλὰς ἀξιολόγους ἐφήρμοσε διατάξεις (Tac. Ann. XIII, 12.—Suet. Ner. X), δοὺς δείγματα πράου χαρακτῆρος καὶ ἀρίστων διαθέσεων. Ἀλλὰ παραπεισθεὶς ὑπὸ τῶν ἀπειλῶν τῆς μητρός του, ἤτις ἐθυσανασχέτει διότι παρεωρᾶτο, ἐθανάτωσε, τῷ 55, τὸν θετὸν ἀδελφόν του Βρεταννικὸν (Tac. αὐτ. 15). Ἔκτοτε ὑπερίσχυσε καὶ ἀνεφάνη καὶ αὐτοῦ ἡ ἀγρία φύσις, καὶ ἡ τάσις αὐτοῦ πρὸς πᾶσαν ἐκδιαίτησιν, ὥστε τὰς νύκτας διέτρεχε τὰς ὁδοὺς εἰς αἰσχρὰς ἀσωτίας, ἐνετρύφα εἰς θέατρα, καὶ ὑπὸ τῆς ἑταίρας Ποππαίας Σαβίνης πεισθεὶς, ἐθανάνωσε καὶ τὴν μητέρα του, τῷ 59 (Tac. Ann. XIV, 3.—Suet. Ner. XXXIV, 39). Ὅτε δ' ἐκ Νεαπόλεως ἐπανῆλθε τότε εἰς Ῥώμην φοβούμενος τὴν ἐντύπωσιν ἣν τὸ κακούργημα ἤθελε προξενήσει εἰς τὸν λαὸν, τὸ δουλοπρεπὲς πλῆθος τὸν ἐδέχθη μετ' ἀλαλαγμῶν. Ἔκτοτε δ' ἀφόβως καὶ ἀμερίμνως παρεδόθη εἰς πάσας τὰς αἰσχρὰς κλίσεις του, καὶ ἐπεζήτει τοῦ λαοῦ τὰς ἐπευφημίας, νῦν μὲν εἰς ἁρματοδρομίας, νῦν δ' ὡς ὑποκριτὴς εἰς τὰ θέατρα, καὶ ἄλλοτε ἀνεγίνωσκεν ἢ ἔψαλλεν εἰς κοινὸν ἐπήκοον τὰς ἰδίας αὐτοῦ ποιήσεις, ὧν καὶ πολλαὶ κατ' ὄνομα μνημονεύονται (Tac. Ann. XIII, 3. XV, 34.—Suet. Ner. XXI, —Senec. Quest. nat. I, 15). Παρεκίνει δὲ καὶ ἐπισήμους ἄνδρας καὶ γυναῖκας ν' ἀναβαίνωσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν σκηνὴν (Tac. An. XV, 33.—Suet. Ner. XI, 25), καὶ ὡς ἀοιδὸς ἐπεζήτησε καὶ ἔλαβε τὸ βραβεῖον παρὰ τοῦ λαοῦ (Tac. Ann. XVI, 4, 16)· τὴν Ῥώμην ὅμως

Νόμισμα Νέρωνος.

ἐκόσμησε διὰ λαμπρῶν οἰκοδομῶν. Μετὰ τοῦ Βούρρου τὸν θάνατον ἠλαττώθη ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τοῦ Σενέκκα ἡ ἐπιρροὴ, καὶ ὁ Νέρων, ἀποβαλὼν τὴν σύζυγόν του Ὀκταβίαν, ἐνυμφεύθη τὴν ἐπὶ κακοηθείᾳ διαβόητον Σαβίναν. Ἐπεχείρησε δὲ πόλεμον κατὰ τῆς Ἀρμενίας, ὅστις ἀδόξως δι' αὐτὸν ἀπέληξε, καὶ εἶτα ἐπεδόθη ὅλως εἰς τὰς τρυφὰς καὶ τὰ τῶν μονομάχων θεάματα. Ἐν τῇ παραφορᾷ δὲ τῶν εὐωχιῶν του, ἐνέβαλέ ποτε πῦρ εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ἵνα ἀποστρέψῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ, προσῆψε τὸ ἔγκλημα εἰς τοὺς χριστιανοὺς (Tac. Ann. XIV, 60. XV, 18. 38. 44.—Suet. Ner. XX, 38), καθ' ὧν φοβερὰ τότε ἤρξατο καταδρομή. Ἐπὶ τῇ ἀνακαλύψει τῆς συνωμοσίας τοῦ Πίσωνος, κατεδίκασεν εἰς θάνατον τοὺς εὐγενεστέρους ἄνδρας τῆς Ῥώμης, ἐν ἄλλοις τὸν ποιητὴν Λουκάνον, καὶ τὸν ἴδιον διδάσκαλόν του Σενέκαν (Tac. Ann. XV, 48-74. — Suet. Ner. XXXVI), καὶ ἐξηκολούθησε τὰς ὠμότητας αὐτοῦ καὶ κατὰ τὰ ἑπόμενα ἔτη (Tac. XVI, 21). Αἱ συνωμοσίαι ἤρξαντο πολλαπλασιαζόμεναι, ἀλλ' ὁ Νέρων διέμενεν ἄφροντις πάντοτε καὶ εἰς τὰς ἡδονὰς παραδεδομένος. Μετὰ τὸν θάνατον τῆς Σαβίνης ἐνυμφεύθη τὴν Μεσσαλίναν, καὶ ἐδαπάνα μεγίστας ποσότητας εἰς ἑορτὰς καὶ εἰς τέρψεις. Μετέβη δὲ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ παρέστη καὶ ἐκεῖ δημοσίᾳ ὡς ὑποκριτὴς (Suet. Ner. XXII). Ἀφ' οὗ δ' ἐπέβαλεν εἰς τοὺς Ἕλληνας βαρυτάτους φόρους, συνεκάλεσεν εἶτα αὐτοὺς εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Ἰσθμίων, καὶ τῇ πρὸ τεσσάρων Καλανδῶν Δεκεμβρίων, προσεφώνησεν αὐτοὺς ὡς ἑπεται: «Ἀπροσδόκητον ὑμῖν, ἄνδρες Ἕλληνες, δωρεὰν, εἰ καὶ μηδὲν παρὰ τῆς ἐμῆς μεγαλοφροσύνης ἀνέλπιστον, χαρίζομαι, τοσαύτην ὅσην οὐκ ἐχωρήσατε αἰτεῖσθαι. Πάντες οἱ τὴν Ἀχαΐαν καὶ τὴν ἕως νῦν Πελοπόννησον κατοικοῦντες Ἕλληνες λάβετ' ἐλευθερίαν, ἀνεισφορίαν, ἣν οὐδ' ἐν τοῖς εὐτυχεστάτοις ὑμῶν πάντως χρόνοις ἔσχετε, ἢ γὰρ ἀλλοτρίοις ἢ ἀλλήλοις ἐδουλεύσατε. Εἴθε μὲν οὖν ἀκμαζούσης τῆς Ἑλλάδος παρειχόμην ταύτην τὴν δωρεὰν, ἵνα μου πλείονες ἀπολαύωσι τῆς χάριτος, δι' ὃ καὶ μέμφομαι τὸν αἰῶνα, προδαπανήσαντά μου τὸ μέγεθος τῆς χάριτος. Καὶ νῦν δὲ οὐ δι' ἔλεον ὑμᾶς, ἀλλὰ δι' εὔνοιαν εὐεργετῶ. Ἀμείβομαι δὲ τοὺς θεοὺς ὑμῶν ὧν καὶ διὰ γῆς καὶ διὰ θαλάττης ἀεί μου προνοουμένων πεπείραμαι, ὅτι μοι τηλικαῦτα εὐεργετεῖν παρέσχον. Πόλεις μὲν γὰρ καὶ ἄλλας ἠλευθέρωσαν ἡγεμόνες, (Νέρων δὲ πρῶτος;) ἐπαρχίαν». (ἐπιγρ. νεωστὶ εὑρεθεῖσα ἐν ἐκκλ. ἁγ. Γεωργίου, ἐπὶ τοῦ ὄρους Πτῴου τῆς Βοιωτίας). Οἱ δ' Ἕλληνες τῷ ἀνήγειραν ἀνδριάντας, καὶ ἐν ταπεινῇ κολακείᾳ ἐν ἐπιγραφαῖς (αὐτ.) τὸν ὠνόμαζον »Ἥλιον ἐπιλάμψαντα τοῖς Ἕλλησι», «Δία ἐλευθέριον», κτλ. Ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς του δὲ εἰς Ἰταλίαν, γενικὴ ἦν καθ' ἅπαν τὸ κράτος ἡ δυσαρέσκεια, αἱ ἐπαρχίαι ἐπανέστησαν, καὶ ὁ Γάλβας, αὐτοκράτωρ ἀναγορευθεὶς, προέβη κατὰ τῆς Ῥώμης. Ὁ δὲ Νέρων, οὐδεμίαν βλέπων σωτηρίας ἐλπίδα, ηὐτοκτόνησε τῷ 68. Ἀνεφάνησαν δὲ πολλοὶ ψευδονέρωνες, ἐπὶ μακρὸν διατηρήσαντες τὴν πίστιν ὅτι δὲν ἀπέθανε (Πλούτ. Γαλβ. Β.—Suet. Ner. XL). Ἀλλ' ἡ ἀρὰ τῶν λαῶν παρηκολούθησε τὸ ὄνομα καὶ τὴν μνήμην του.

Νέσσος, ἴδ. Ἡρακλῆς.

Νέσσων, υἱὸς τοῦ Θετταλοῦ (Στρβ.).

Νεσσωνὶς, ἴδ. Θεσσαλία.

Νέστος ἢ Νέσσος, ποταμὸς τὰς πηγὰς ἔχων ἐπὶ τοῦ ὄρους Ῥοδόπης ἐν Θράκῃ (Θουκ. Β, 96), ἦν, ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Φιλίππου, τὸ νότιον ὅριον τῆς Μακεδονίας, εἰς τὴν θάλασσαν ἐκβάλλων ἀπέναντι τῆς νήσου Θάσου (ν. Μίστα) (Ἡρδ. Ζ, 409. — Στρβ. Ζ, 323. 331).

Νέστωρ, υἱὸς τοῦ Νηλέως καὶ τῆς Χλωρίδος (Ὁμ. Ὀδ. Λ, 281), ἡγεμὼν τῆς Μεσσηνιακῆς ἢ τῆς Τριφυλλιακῆς Πύλου. Συνώρευε δὲ τὸ κράτος αὐτοῦ ἀφ' ἑνὸς μετὰ τῆς Λακωνίας, ἀφ' ἑτέρου μετὰ τῆς Ἤλιδος κατὰ τὸν Ἀλφειὸν, ὅπου οἱ Ἐπειοὶ ἐγειτνίαζον. Ἐκ τῆς γυναικός του Εὐρυδίκης ἢ Ἀναξιβίας ἔσχε θυγατέρας τὴν Πεισιδίκην καὶ τὴν Πολυκάστην, καὶ υἱοὺς τὸν Περσέα, τὸν Στράτιον, τὸν Ἄγητον, τὸν Ἐχέφρονα, τὸν Πεισίστρατον, τὸν Ἀντίλοχον καὶ τὸν Θρασυμέδην (Ὁμ. Ὀδ. Γ, 413. 451. 464). Ὅτε ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευσε τοὺς υἱοὺς τοῦ Νηλέως, ὁ Νέστωρ ἀπῆν παρὰ τοῖς Γερηνίοις, δι' ὃ καὶ δὲν ἐφονεύθη (Ὁμ. Ἰλ. Λ, 692). Ὅτε ἦν ἔτι νέος, ἐπολέμησε νικηφόρως κατὰ τῶν Ἐπειῶν (ἴδ. Νηλεύς), καὶ κατὰ τῶν Ἀρκάδων (Ἰλ. Δ, 319. Η, 133). Συνεπολέμησε δὲ καὶ μετὰ τῶν Λαπίθων κατὰ τῶν Κενταύρων (Ἰλ. Α, 260), καὶ μετέσχε τῆς θήρας τοῦ Καλυδωνίου κάπρου καὶ τοῦ πλοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν. Γέρων δὲ, ὅτε ἤδη ἦρχεν ἐπὶ τῆς τρίτης γενεᾶς (Ἰλ. Α, 25. Ὀδ. Γ, 245), ἐξέπλευσε μετὰ 50 πλοίων εἰς τὴν Τρωάδα (Ἰλ. Β, 591), ἀφ' οὗ, μετὰ τοῦ Ὀδυσσέως, παρεκίνησε τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Πάτροκλον νὰ μετάσχωσι τῆς ἐκστρατείας (Ἰλ. Λ, 767). Πρὸ τῆς Τροίας διακρίνεται ὁ

γέρων μεταξὺ τῶν ἡρώων ἐπὶ συνέσει καὶ δικαιοσύνῃ (Ὀδ. Γ, 244), «τοῦ καὶ ἀπὸ γλώττης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή» (Ἰλ. Α, 238)· συγχρόνως ὅμως διακρίνεται καὶ ὡς ἐμπειροπόλεμος καὶ ἀνδρεῖος (Ἰλ. Α, 553). Τοῖς νεωτέροις διηγεῖται τὰ τῶν ἀρχαιοτέρων ἡρωϊκῶν χρόνων, καὶ μεταδίδει ἐκ τοῦ πλούτου τῶν γνώσεων καὶ τῆς πείρας του· πάντες δ' ἀκροῶνται προθύμως αὐτοῦ καὶ ὠφελοῦνται ἐκ τῶν φρονίμων του συμβουλῶν καὶ τιμῶσιν αὐτόν. Τόσον ἐνθουσιωδῶς περιγράφει ὁ Ὅμηρος τὸν γέροντα τῆς Πύλου καὶ ὡς εὔρωστον ἁρματηλάτην, καὶ ὡς ἔμπειρον ῥήτορα, καὶ ὡς μὴ ἀμβλὺν πρὸς τὰς ἀπολαύσεις τῆς οἰνοποσίας (Ἰλ. Λ, 632. Ξ, 1), ὥστε ὑπέθεσάν τινες ὅτι Πύλιος ἦν καὶ ὁ Ὅμηρος. Μετὰ τῆς Τρωάδος τὴν ἅλωσιν ἐπέστρεψεν εὐτυχῶς εἰς τὴν πατρίδα του (Ὀδ Γ, 165), ἔνθα ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐξηκολούθησε ζῶν ἐν βαθεῖ γήρᾳ, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν ἐμφρόνων υἱῶν του (Ὀδ. Δ, 209), ὡς εὗρεν αὐτὸν ὁ Τηλέμαχος ὅτε τὸν ἐπεσκέφθη (Ὀδ. Γ, 68). Ἐν Πύλῳ τῇ Μεσσηνιακῇ ἐδείχθη εἰς τὸν Παυσανίαν ὁ οἶκός του (Παυσ. Δ, 3, 4. 36, 2.). Εἰκόνες αὐτοῦ ὑπῆρχον ἐν Μεσσήνῃ καὶ ἐν Δελφοῖς, ἔργα τοῦ Πολυγνώτου.

Νευροβάται, σχοινοβάται, συνήθως δοῦλοι, τῶν σχοινοβατῶν κατὰ τοῦτο διαφέροντες, ὅτι ἔβαινον ἐπὶ λεπτοτάτου σχοινίου ἐν εἴδει χορδῆς (Suet. Ner. XI. Galb. VI).

Νευροὶ, λαὸς τῆς εὐρωπαϊκῆς Σαρματίας, καταγωγῆς οὐχὶ σκυθικῆς (Ἡρδ. Δ, 17. 105), ἐγκαταστὰς μίαν πρὸ τοῦ Δαρείου γενεὰν εἰς τὴν χώραν τῶν Βουδίνων (τὴν νῦν Γαλικίαν καὶ Λοδομηρίαν). Ἐφημίζοντο ὡς μάγοι, καὶ ἐπιστεύετο ὅτι ἠδύναντο νὰ μεταμορφῶνται εἰς λύκους (Ἡρδ. Δ, 105).

Νευρόσπαστον, πλαγγών, ἧς τὰ μέλη ἐκινοῦντο διὰ κλωστῶν. Τὸ εἶδος τοῦτο ἦν γνωστὸν ἤδη τοῖς Αἰγυπτίοις (Ἡρδ. Β, 7, 82), καὶ ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρχον οἱ περιάγοντες καὶ ἐπὶ πληρωμῇ δεικνύοντες τὰ παίγνια ταῦτα (Ξενφ. Συμπ. Δ, 55. — Horat. Sat. II, 7, 82).

Νευρώδη ὄρη, ἡ ἐξ Α πρὸς Δ ἐξακολούθησις τῶν Ἀπεννίνων διὰ πάσης τῆς νήσου Σικελίας. Ἡ Αἴτνα δὲν συνέχεται μετ' αὐτῶν· μία δὲ κορυφή των εἰς Ἀνατολὰς, κατὰ τὴν Μεσσήνην, ἐστὶ τὸ Ποσειδώνιον ὄρος (Naptunius mons), καὶ μία πρὸς δυσμὰς, ὁ Κράτας (Στρβ. ΣΤ, 237).

Νεφαλίων, υἱὸς Μίνωος καὶ Παρίας, κυριεύσας τὴν Πάρον, καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους (Ἀπλδ. Γ, 1, 2).

Νεφέλη, ἴδ. Ἀθάμας.

Νεφελοκοκκυγία, ἡ πόλις ἣν αἱ Ὄρνιθες τοῦ Ἀριστοφάνους ἐπιχειροῦσι νὰ κτίσωσιν εἰς τὸν ἀέρα.

Νεωδομία, ἴδ. Ναός.

Νεωκόρος, κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν, «ὁ τὸν ναὸν κοσμῶν καὶ σαρῶν» (Ἐτυμ. Μ. — Ἡσύχ. Σουίδ. ἐν λ.), ἑκατέρου φύλου. Καίτοι δὲ κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν τῶν ναῶν ἀνήκοντες οἱ νεωκόροι, λέγονται ὅμως ἐνίοτε ἱερεῖς καὶ ἱέρειαι, καὶ ἀπαντῶνται καὶ θυσίας τελοῦντες, καὶ ὑπηρετοῦντες ὡς τῶν ναῶν ξεναγοί. Ἐν μεταγενεστέροις δὲ χρόνοις ἀπεδόθη τὸ ὄνομα καὶ εἰς τοὺς ἀνωτέρους ἐπιτρόπους καὶ ἐπιστάτας τῶν ναῶν καὶ τῶν ἱερῶν θησαυρῶν (Πλούτ. Νόμ. ΣΤ, 759. — Ξενφ. Ἀνάβ. Ε, 2, 6)· ἐπὶ τῆς παρακμῆς δὲ, κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων, ἰδίως ἀπὸ Ἀδριανοῦ καὶ τῶν Ἀντωνίνων, ὅλαι πόλεις, Ἀσιαναὶ μάλιστα, ἐλάμβανον ὡς ἰδιαιτέραν τιμὴν, ἐγκαυχώμεναι, τὸν τίτλον νεωκόρου, ὡς ἐκ τῶν ναῶν οὓς ἀνήγειρον εἰς τοὺς αὐτοκράτορας, καὶ πολλάκις ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ ἐπὶ νομισμάτων ἀπαντῶνται οὕτω τιτλοφορούμενοι. Ἡ εἰκὼν ἐξ ἀναγλύφου ἑλληνικοῦ ληφθεῖσα, παρίστησι νεωκόρον τῶν Δελφῶν,

διότι ἔχει εἰς τὴν χεῖρα ῥάβδον λήγουσαν εἰς σάρωθρον δάφνης, κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Εὐριπίδου (Ἴων, 80—150).

Νέων, ἀρχαία πόλις τῆς Φωκίδος, κατὰ τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ μετὰ τοῦ Παρνασσοῦ συνεχομένου ὄρους Τιθορέας, κατεστράφη ὑπὸ τῶν Περσῶν ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ξέρξου (Ἡρδ. Η, 32), καὶ ἀνῳκοδομήθη ἔπειτα, οὐχὶ ἐντελῶς εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, ὑπὸ τὸ ὄνομα Τιθορέας, ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ πολέμου ἐκ δεύτερου καταστραφεῖσα. Ὁ Πλούταρχος ὅμως τὴν λέγει ἔτι «φρούριον» (Β. Σύλλ. ΙΕ). Οὐκ ὀλίγα ἐρείπια αὐτῆς σώζονται εἰς τὴν θέσιν Βελίτσαν.

Νεώριον, τὸ μέρος ἔνθα ἐναυπηγοῦντο τὰ πολεμικὰ πλοῖα, καὶ ἐφυλάττοντο τὰ σκεύη αὐτῶν. Ἐν Ἀθήναις ἦτο ἐντὸς τοῦ Πειραιῶς ὑπὲρ τὸν λιμένα Κάνθαρον, ὅπου νῦν ἐστὶ τὸ κατάστημα τοῦ τελωνείου, κατ' ἐπιγραφὰς ἐκεῖ εὑρεθείσας.

λάττηται ἀνὰ μία τριήρης. Ἐν Ἀθήναις ὁ λιμὴν Κάνθαρος εἶχεν 94 νεωσοίκους, ἡ Ζέα 196 καὶ ἡ Μουνυχία 82 (Ἐπιγραφὴ ἐν Bœckh, Seewesen d. Athener).

Νηΐθ, Νηΐθη, Νηΰθ, αἰγυπτιακὴ, θεότης, κυρίως ἐν Σάϊδι λατρευομένη. Τὰ σύμβολα αὐτῆς ἦσαν γὺψ καὶ κάνθαρος, δηλοῦντα ὅτι ἡ θεὰ ἐθεωρεῖτο ὡς ἀνδρογυνή. Τὸ ἄγαλμα αὐτῆς ἔφερεν ὡς ἐπιγραφήν: «Ἐγὼ εἰμὶ πᾶν ὅ,τι ἦν, ἐστὶ καὶ ἔσται. Οὐδεὶς θνητὸς ἠνέωξέ ποτε τὸ ἔνδυμά μου» (Πλούτ. Ἶσ. 9). Ὁ Ἡρόδοτος περιγράφει (Β, 175) τὸν ἐν Σάϊδι ναὸν αὐτῆς, ἐν ᾧ ὑπῆρχον οἱ τάφοι τοῦ Ὀσίριδος καὶ τῶν ἐκ τοῦ Φθᾶ καταγομένων βασιλέων (Β, 169. 170). Τὰ ἀγάλματα αὐτῆς εἶχον κεφαλὴν ἀνθρώπου ἢ γυπὸς ἢ λέοντος. Ἐν πάσῃ τῇ Αἰγύπτῳ ἐτελεῖτο αὐτῇ λυχνοκαία, καθ' ἣν διὰ πάσης τῆς νυκτὸς ἐκαίοντο περὶ τοὺς οἴκους λύχνοι πλήρεις ἐλαίου καὶ ἅλατος (Ἡρδ. Β, 62)· ὥστε φαίνεται ὅτι

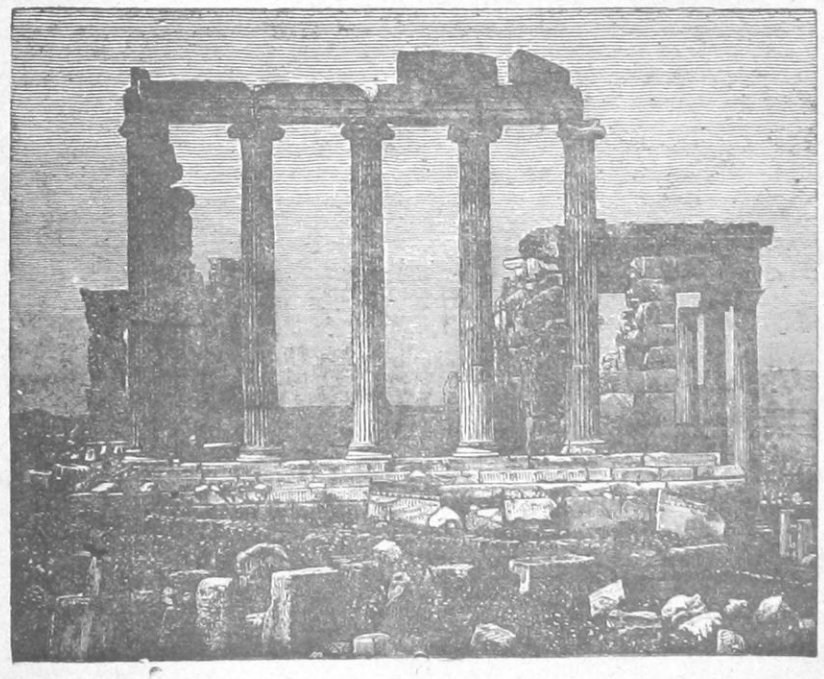

Νεώσοικοι, θέσεις εἰς τὰς ἀκτὰς τῶν στρατιωτικῶν λιμένων, κατεσκευασμέναι οὕτως ὥστε εἰς ἑκάστην νὰ ἀνέλκηται καὶ φυ-

ἡ λατρεία αὐτῆς εἶχέ τι τὸ κοινὸν μετὰ τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ πυρός· ἀλλ' ἄλλοι ἄλλας αὐτῇ δίδουσιν ἐξηγήσεις, καί τινες, κατὰ τὴν

ΘΠ 753042

προμνημονευθεῖσαν ἐπιγραφὴν, θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς τὴν πλάττουσαν δύναμιν τῆς φύσεως, ὡς τὴν βάσιν καὶ πηγὴν τοῦ παντός. Ἡ θεότης αὕτη ὑποτίθεται ἡ αὐτὴ οὖσα τῇ Ἀθηνᾷ, ἐξελληνισθέντος οὕτω τοῦ ὀνόματος ὅτε ἡ λατρεία αὐτῆς μετεδόθη καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἰδίως εἰς Ἀθήνας. Τῷ ὄντι τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις λατρευόμενον ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ἦν ξόανον (ξύλινον), ἐλέγετο διοπετὲς (οὐρανόθεν καταπεσόν), βεβαίως ἐκ ξένης καταγωγῆς καὶ ξενικοῦ γλυπτικοῦ χαρακτῆρος, ὡς ἀποδεικνύουσι καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ γλύπτου Ἐνδοίου ἔπειτα γενόμενον αὐτοῦ λίθινον ἀντίγραφον καὶ αἱ σωζόμεναι τούτου ἀντιγραφαί. Καὶ ὁ ναὸς δ' εἰς ὃν τὸ ἄγαλμα τοῦτο κατετέθη, ὁ ἀρχαῖος τῆς Πολιάδος, εἶχε καὶ αὐτὸς σχῆμα καὶ διάταξιν ἀρχιτεκτονικὴν, παρεμφερῆ τοῖς αἰγυπτιακοῖς, ὡς δεικνύει καὶ τὸ διαδεχθὲν αὐτὸν Ἐρέχθειον ἐν τῇ στοᾷ τῶν Καρυατίδων καὶ τῷ πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μεγαλοπρεπεῖ αὐτοῦ προπύλῳ.

Νήϊον, ὄρος τῆς Ἰθάκης, παρέκτασις πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ὄρους Νηρίτου (Ὁμ. Ὀδ. Α, 186.—Στρβ.).

Νήϊτος, μία τῶν ἑπτὰ πυλῶν τῶν Θηβῶν πρὸς δυσμὰς (Εὐρπ. Φοίν. 1103).

Νηλεὺς, 1) υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Τυροῦς, θυγατρὸς τοῦ Σαλμωνέως, ἀδελφὸς δὲ τοῦ Πελίου (Ὁμ. Ὀδ. Λ, 235). Ἡ Τυρὼ ἐκθεῖσα τὰ δύο τέκνα της, ἐνυμφεύθη τὸν Κρηθέα, βασιλέα τῆς Ἰωλκοῦ. Ἐκεῖνα δ' εὑρόντες ἀνέλαβον καὶ ἀνέθρεψαν ἱπποφορβοί. Μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ Κρηθέως ἤρισαν οἱ δύο ἀδελφοὶ περὶ τῆς διαδοχῆς, καὶ ὁ Νηλεὺς τότε, μετὰ τοῦ Μελάμποδος, τοῦ Βόαντος, καί τινων ἄλλων Ἀχαιῶν, Φθιωτῶν καὶ Αἰολέων, μετέβη εἰς Μεσσηνίαν, ἔνθα ὁ θεῖός του Ἀφαρεὺς τῷ ἔδωκε τὴν Πύλον. Ἐκεῖ δ' ἐνυμφεύθη Χλωρίδα, τὴν θυγατέρα Ἀμφίωνος, τοῦ ἐκ τοῦ Μινυείου Ὀρχομενοῦ, ἢ ἐκ Θηβῶν, καὶ ἔσχεν ἐξ αὐτῆς δώδεκα υἱούς, ἐξ ὧν ἦσαν καὶ ὁ Νέστωρ, ὁ Χρώμιος καὶ ὁ Περικλύμενος, καὶ θυγάτηρ ἡ Πηρὼ (Ὁμ. Ὀδ. Λ, 282. Ἰλ. Λ, 692), ἡ νυμφευθεῖσα τὸν Βίαντα (Ἰδ. Μελάμπους). Εἰς τὸν Ἡρακλέα, ἐλθόντα ποτὲ καὶ ζητήσαντα παρὰ τοῦ Νηλέως νὰ τὸν καθάρῃ διὰ τὸν φόνον τοῦ Ἰφίτου, ἠρνήθη οὗτος, διότι ἦν φίλος Εὐρύτου, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἰφίτου. Διὰ τοῦτο ἐπῆλθε μετὰ ταῦτα ὁ Ἡρακλῆς κατὰ τῆς Πύλου, καὶ ἐθανάτωσε τοὺς υἱοὺς τοῦ Νηλέως, ἐξαιρέσει τοῦ Νέστορος, ἀπόντος. Ἐκ τῆς ἥττης δὲ ταύτης ἐξασθενήσας, πολλὰ ὑπέστη ὁ Νηλεὺς ὑπὸ τῶν Ἐπειῶν καὶ τοῦ βασιλέως αὐτῶν. Ἐν ἄλλοις τῷ ἀφήρεσεν ὁ Αὐγείας τέθριππον, ὃ εἶχε πέμψει οὗτος εἰς Ἦλιδα πρὸς ἁρματοδρομίαν, ἐξ οὗ ὁρμηθείς, ἥρπασεν ὁ Νέστωρ ποίμνια τῶν Ἐπειῶν. Εἰσήλασαν τούτου ἕνεκα αὐτοὶ εἰς τὴν Πυλίαν, καὶ ἐπολιόρκησαν τὴν Θρυόεσσαν ἐπὶ τοῦ Ἀλφειοῦ, ἀλλ' ἐνικήθησαν ὑπὸ τοῦ Νέστορος (Ὁμ. Ἰλ. Λ, 670). Κατὰ Παυσανίαν (Ε, 8, 1. Β, 2, 2), ἀνενέωσεν ὁ Νηλεὺς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, καὶ ἀπέθανεν ἐν Κορίνθῳ, ταφεὶς εἰς τὸν Ἰσθμόν. Κατ' ἄλλους ἐθανατώθη μετὰ τῶν υἱῶν του ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους. — 2) Νηλεὺς, ἢ Νειλεὺς, υἱὸς τοῦ Κόδρου, τοῦ τελευταίου βασιλέως τῶν Ἀθηναίων, ἀπόγονος τοῦ πρώτου Νηλέως, διότι οἱ Νηλεῖδαι, ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐκ Μεσσηνίας ἐκβληθέντες, μετῴκησαν οἱ πλεῖστοι εἰς Ἀθήνας. Ἐκδιωχθεὶς δὲ οὗτος ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Μέδοντος, μετέβη εἰς Ἰωνίαν, καὶ ἐκεῖ ἵδρυσε τὴν Μίλητον καὶ ἄλλας πόλεις (Παυσ. Ζ, 2. — Στρβ.)— 3) Φιλόσοφος περιπατητικὸς, υἱὸς Κορίσκου, ἐκ Σκήψιδος, μαθητὴς Ἀριστοτέλους, εἰς ὃν ὁ Θεόφραστος ἐκληροδότησε πάντα του τὰ βιβλία. Πρῶτος δοὺς τοῖς Πτολεμαίοις συμβουλὰς περὶ συστάσεως βιβλιοθήκης (Διογ. Λαέρτ. Ε, 20.—Στρβ. —4) Ποταμὸς τῆς Εὐβοίας, περὶ οὗ ἐπιστεύετο ὅτι καθίστα μέλαν τὸ ἔριον τῶν εἰς αὐτὸν λουομένων προβάτων (Στρβ.).

Νηλία, πόλις Θεσσαλικὴ ἐπὶ τοῦ Παγασαίου κόλπου (Στρβ.).

Νηλὼ, μία τῶν Δαναΐδων (Ἀπλδ.).

Νημερτὶς, θυγάτηρ Νηρέως καὶ Δωρίδος (Ὁμ. Ἰλ. Σ, 46.—Ἡσδ. Θεογ. 262).

Νηρεὺς, «γέρων ἅλιος» (θαλάσσιος θεὸς) (Ὁμ. Ἰλ. Σ, 141), καθ' Ἡσίοδον (Θεογ. 233), υἱὸς τοῦ Πόντου καὶ τῆς Γαίας, ἐκ τῆς Δωρίδος πατὴρ τῶν Νηρηίδων, μεθ' ὧν ἦν ἡ προσωποποίησις τῆς εὐαρέστου ἀπόψεως τῆς θαλάσσης. Ἦν δὲ κυρίως θεὸς ἐν τῇ Μεσογείῳ, ἔνθα εἶχε καὶ τὴν κατοικίαν του. Ὡς δὲ πολλαὶ ἄλλαι θαλάσσιαι θεότητες, εἶχε καὶ αὐτὸς τὸ μαντικὸν δῶρον, (Hor. Od. I, 15), καὶ ἀνελάμβανε κατὰ θέλησιν διαφόρους μορφάς. Οὕτως ἐν τοῖς περὶ Ἡρακλέους μύθοις ἐμφανίζεται ὡς Πρωτεὺς ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ, ὡς Γλαῦκος ἐν ταῖς περὶ Ἀργοναυτῶν διηγήσεσιν. Ὅτε ὁ Ἡρακλῆς ἀπῆλθε ν' ἁρπάσῃ τὰ χρυσᾶ μῆλα τῶν Ἐσπερίδων, ἐπέπεσε κατὰ τοῦ Νηρέως, τὸν ἐδέσμευσε, καὶ τὸν ἐβίασε, καίτοι παντοίως μεταμορφωθέντα, νὰ τῷ εἰπῇ πῶς ἐδύνατο νὰ φθάσῃ εἰς τὰς Ἐσπερίδας, (Ἀπολλδ. Β, 5, 11). Ἰδ. Πρωτεύς. Ὡς καὶ εἰς ἄλλους θαλασσίους θεοὺς, οὕτω καὶ εἰς αὐτὸν οἱ καλλιτέχναι ἀντικαθίστων πολλάκις φύκη ἀντὶ τῶν τριχῶν εἰς τὸν πώγωνα, τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ στῆθος.

Νηρηΐδες, θυγατέρες τοῦ Νηρέως (Ἰδ.), ἦσαν ὡραῖαι θαλάσσιαι νύμφαι. Ὁ Ἡσίοδος μνημονεύει πεντήκοντα, ὁ δὲ Ὅμηρος (Ἰλ. Σ, 37) τριάκοντα καὶ τεσσάρων, ἀλλὰ προσθέτει ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι πολλαί. Ὤκουν δ' ἐν τῷ πυθμένι τῆς θαλάσσης, παρὰ τῷ γέροντι πατρί των, ἐν σπηλαίῳ στίλβοντι ἐξ ἀργύρου, χρυσοστόλιστοι καὶ χρυσᾶς φέρουσαι εἰς τὰς χεῖρας ἀτράκτους (Πίνδ. Νέμ. Ε. 36. — Ἰδ. καὶ Ov. Met. XVI, 264). Βοηθοῦσαι συνώδευον τὰ πλοῖα διὰ τῶν κυμάτων, ὡς τὴν Ἀργὼ διὰ τῆς Σκύλλης καὶ Χαρύβδεως, τὸν Ἑλληνικὸν στόλον εἰς Τροίαν (Εὐριπ. Ἠλέκτρ. 434), δι' ὃ καὶ ἰδίας ἐτύγχανον λατρείας εἰς πόλεις παραθαλασσίους. Οἱ καλλιτέχναι παρίστων αὐτὰς ὡς ὡραίας, εὐσώμους νεάνιδας, ὁτὲ μὲν γυμνὰς, ὁτὲ δ' ἐνδεδυμένας, ὑπὸ θαλασσίων τεράτων συνοδευομένας, καὶ μάλιστα ὑπὸ δελφίνων, ἐφ' ὧν ἐπέβαινον εἰς χαρίεντα συμπλέγματα, ἄλλαι δ' εἰς ἅρματα ὑπὸ Τριτώνων συρόμενα, ὡς ἐν χοροῖς βακχικοῖς. Αἱ ἐπισημότεραι τῶν Νηρηίδων ἦσαν ἡ Ἀμφιτρίτη καὶ ἡ Θέτις (Ἰδ.).

Νήρικον (Ὁμ. Ὀδ. Ω. 377), ἢ Νήρικος (Θουκ. Γ, 7, Στρβ. Ι, 452. 454), πόλις τῆς νήσου Λευκάδος, ἥτις ἀρχαιότατα συνείχετο μετὰ τῆς στερεᾶς τῆς Ἀκαρνανίας. Ἔμεινε δ' ἔρημος ὅτε οἱ κάτοικοι αὐτῆς μετῴκισαν εἰς τὴν ἀνατολικώτερον ἱδρυθεῖσαν πόλιν Λευκάδα.

Νηρὶς, πόλις μεσόγειος τῆς Ἀργολίδος (Παυσ.).

Νήριτος, ἴδ. Ἰθάκη.

Νησαία, θυγάτηρ Νηρέως καὶ Δωρίδος (Ὁμ. Ἰλ. Σ. 40. — Ἡσδ. Θεογ. 249).

Νησίμαχος, σύζυγος τῆς Μυθιδίκης, θυγατρὸς τοῦ Ταλαοῦ, πατὴρ τοῦ Ἱππομέδοντος (Ὑγιν. Μυθ. 90).

Νῆσις, νησίδιον ἀπέναντι τοῦ Πουτεολανίου κόλπου ἐν Ἰταλίᾳ, χαριέστατον καὶ εὐφορώτατον (Cic. ad. Att. I, 2, 16).

Νησιώτης, γλύπτης Ἀθηναῖος, ἀρχαιότερος τοῦ Φειδίου, συνεργάτης, ἐν Ὀλ. 70—80, ἄλλου γλύπτου, ὅστις Κρίτιος ἐκαλεῖτο. Ὁ Λουκιανὸς λέγει τὰ ἔργα αὐτοῦ «σκληρὰ καὶ νευρώδη». Ἦν δ' ἓν τῶν ἐπισημοτέρων τὸ σύμπλεγμα τῶν τυραννοκτόνων, δι' οὗ οἱ Ἀθηναῖοι ἀντικατέστησαν τὸ ὑπὸ τοῦ Ξέρξου ἁπαχθέν. Τοῦτο, ἐπὶ τῶν Ἀττικῶν νομισμάτων κεχαραγμένον, καὶ ἐν ἀναγλύφῳ ἀπομιμήσει ἀνευρεθὲν (ἴδ. Ἁρμό-

ΘΠ 1042

διος), ἀποδεικνύει ὅτι ἡ τέχνη τοῦ Κριτίου καὶ Νησιώτου ἦν ἤδη ἀπηλλαγμένη τῶν ἀρχαϊκῶν δεσμῶν, καὶ προωδοποίει τὴν τοῦ Φειδίου. Αὐτοῦ ἔργον ἦν καὶ ὁ χαλκοῦς ἀνδριὰς τοῦ ὁπλιτοδρόμου Ἐπιχαρίνου, οὗ σώζεται ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἡ βάσις (Παυσ. Α, 8. 23. ΣΤ, 3. — Λουκ. Φιλοψ. ΙΗ. Ῥητ. διδ. Β, 4. — Pl. XXXIV, B. — Ῥαγκ. Ἱστ. Καλλιτ. Α [Ἀπ. ΙΓ], σ. 198)

Νησὼ, θυγάτηρ Νηρέως καὶ Δωρίδος.

Νιγρῖται ἢ Νίγρητες, οἱ βορειότεροι τῶν Αἰθιόπων ἐν τῇ Μεσογείῳ Ἀφρικῇ, πρωτεύουσαν ἔχοντες τὴν Νίγιραν ἐπὶ τοῦ Νίγερος ἢ Νίγιρος ποταμοῦ, ὃν ἐγνώριζον ἤδη καὶ οἱ ἀρχαῖοι, ἀλλὰ περὶ τοῦ ῥοῦ αὐτοῦ εἶχον συγκεχυμένας ἰδέας (Στρβ. Β, 131. ΙΖ, 826. — Mela. I, 43. IX, 10,4. — Plin. V,8,8).

Νικαγόρας, 1) Μεσσήνιος, προδοὺς τὸν Κλεομένην Γ', βασιλέα τῆς Σπάρτης (Πολύβ. Ε, 37). — 2) Υἱὸς τοῦ Ἀθηναίου ῥήτορος Μουσαίου, σοφιστὴς καὶ φίλος τοῦ Φιλοστράτου καὶ τοῦ Λογγίνου, ἔζη ἐν τῇ τρίτῃ ἑκατονταετηρίδι μ. Χ.

Νίκαια. Πολλαὶ πόλεις ἔφερον τὸ ὄνομα τοῦτο. 1) Ἐν Βιθυνίᾳ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν γωνίαν τῆς λίμνης Ἀσκανίας, εἶχεν ἱδρυθῇ ὑπὸ Ἀντιγόνου ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀντιγονείας εἰς τὴν θέσιν τοῦ πολυχνίου Ἀγκοίρας. Ὁ Λυσίμαχος δὲ μετ-

ονομάσας αὐτὴν Νίκαιαν, κατὰ τὴν σύζυγόν του, τὴν ηὔξησε καὶ ἀνέπτυξεν, ὥστε ἐγένετο πόλις ἐμπορικὴ, καὶ ἐπί τινα χρόνον καὶ καθέδρα τῶν βασιλέων. Τῷ δὲ 325 καὶ 787 δύο οἰκουμενικαὶ σύνοδοι συνῆλθον ἐνταῦθα (Στρβ. ΙΒ, 565). — 2) Πόλις Ἰνδικὴ παρὰ τῇ χώρᾳ ταῖς Παροπαμισάδαις, δυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Κωφῆνος (Ἀρρ. Γ, 22, 6). — 3) Πόλις ἣν ὁ Ἀλέξανδρος ἵδρυσεν ἐπὶ τοῦ Ὑδάσπου εἰς μνήμην τῆς κατὰ τοῦ Πόρου νίκης του (Ἀρρ. Ε, 19, 4. — Curt. IX, 1, 3, 24. — Just. XIII, 8. — 4) Φρούριον τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν κατὰ τοὺς πρόποδας τῆς Οἴτης, πρὸς τῷ στενῷ τῶν Θερμοπυλῶν. Εἰς τῆς σπουδαίας ταύτης θέσεως τὴν ὀχύρωσιν συντελοῦν, μνημονεύεται συνεχῶς· καὶ ὁ Φίλιππος, καταλαβὼν αὐτὸ, ἐνίκησεν εἰς τὸν ἱερὸν πόλεμον (Δημοσθ. Φιλ. Β, 7). Μνεία δ' αὐτοῦ γίνεται ἔτι καὶ ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς πολέμοις (Στρβ. Θ, 426. 428. — Liv. XXVIII, 5. XXXII, 32). — 5) Ἀποικία τῶν Μασσαλιωτῶν εἰς Λιγουρίαν (ν. Νίτσα).

Νίκανδρος, ἴδ. Ἔπος.

Νικάνωρ, 1) υἱὸς τοῦ Μακεδόνος Παρμενίωνος, στρατηγὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὰς κατὰ τὸν Γρανικὸν καὶ τὰ Γαυγάμηλα μάχας, ὁ τὸν Βῆσσον καταδιώξας· ἀπέθανε τῷ 330 π.Χ. (Ἀρρ. Γ, 25, 4. — Curt. IV, 13). — 2) Ἕτερος στρατηγὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐγκατέστη, μετὰ τὴν Ἰνδικὴν ἐκστρατείαν, διοικητὴς τῶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ κατακτήσεων· ἐτάχθη δὲ καὶ ἐπολέμησεν ὑπὸ τὸν Ἀντίγονον μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν θάνατον (Πλούτ. Εὐμ. ΙΖ), καὶ τῷ 312 ἐξεδιώχθη ἐκ Βαβυλῶνος ὑπὸ τοῦ Σελεύκου (Διόδ. ΙΘ, 92). — 3) Ἐκ Σταγείρων, ναύαρχος τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἀναμιγεὶς εἰς τοὺς πολέμους τῶν διαδόχων, κατεδικάσθη τῷ 318 προδοτικῶς, διαταγῇ τοῦ Κασσάνδρου, εἰς θάνατον (Διόδ. ΙΘ, 63. 75). — 4) Γραμματικὸς ἐκ Κυρήνης, ἐπὶ Ἀδριανοῦ, ἠσχολήθη ἰδίως εἰς τὰ περὶ τῶν σημείων τῆς στίξεως, γράψας περὶ «στιγμῆς τῆς καθόλου», «περὶ στιγμῆς τῆς παρ' Ὁμήρῳ», δι' ὃ καὶ εὐτραπέλως «ὁ στιγματίας» ἐπελέγετο. Ἐκ τοῦ τελευταίου δὲ τούτου συγγράμματος πολλὰ διετηρήθησαν ἀποσπάσματα ἐν τοῖς ἐνετικοῖς καὶ ἄλλοις σχολίοις εἰς Ὅμηρον.

Νίκαρχος, 1) Ἐπιγραμματογράφος τῆς α' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ὀξὺ πνεῦμα εἰρωνείας ἀποδίδεται εἰς αὐτὸν, καὶ 38 σωζόμενα ἐπιγράμματα θεωροῦνται ὡς προϊόντα

τῆς μούσης του. — 2) Εἷς τῶν στρατηγῶν Ἀντιόχου τοῦ Μεγάλου (Πολβ. Ε, 68).

Νίκη, καθ' Ἡσίοδον (Θεογ. 383) θυγάτηρ τῆς Στυγὸς καὶ τοῦ Πάλλαντος, ἀδελφὴ τοῦ Ζήλου, τοῦ Κράτους καὶ τῆς Βίας, εἰς τὴν τιτανομαχίαν ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τὸν Ὄλυμπον κληθέντων καὶ ἐκεῖ ἔκτοτε διαμεινάντων. Ἡ τέχνη παρίστα αὐτὴν ὡς νεάνιδα πτερωτὴν,

Ἐκ ψήφου γλυπτῆς.

στέφανον ἢ κλάδον ἐπινίκειον εἰς τὰς χεῖρας ἔχουσαν· καὶ ἵσταται πολλάκις, ὡς τῆς νικώσης δυνάμεως ἔμβλημα, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ Διὸς ἢ τῆς Ἀθηνᾶς, εἰς τὰ μεγάλα αὐτῶν ἀγάλματα. Ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ὡς αὐτὴ ἡ Ἀθηνᾶ, ὡς ἐπίθετον τῆς θεᾶς (Ἀθηνᾶ Νίκη) ἐθεωρεῖτο, καὶ εἶχεν ὡς τοιαύτη ναοὺς εἰς Μέγαρα καὶ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, ἔνθα καὶ Ἄπτερος ἐπελέγετο, ὡς καταθεῖσα τὰ πτερά της μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην· καὶ ἐν ἀναγλύφῳ παριστᾶται ὑπολυομένη διότι μετὰ τὸν θρίαμβον ἐκεῖνον δὲν εἶχε δῆθεν ποῦ νὰ πορευθῇ ἀλλαχοῦ. Ὁ ναὸς αὐτῆς πρὸ τῶν προπυλαίων ἐν ἐρειπίοις, ἀνασκαφεὶς μετὰ τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν Ἀθηνῶν, ἀνῳκοδομήθη, ἰωνικοῦ ὢν ῥυθμοῦ, τετράστυλος, ἀμφιπρόστυλος. Καὶ ἐν Ῥώμῃ εἶχε ναὸν ὑπὸ τὴν ἐπίκλησιν Victoria, ἔνθα ἤγετο αὐτῇ πανήγυρις τῇ 12ῃ Ἀπριλίου, ἡμέρᾳ τῶν νέων ἐκστρατειῶν.

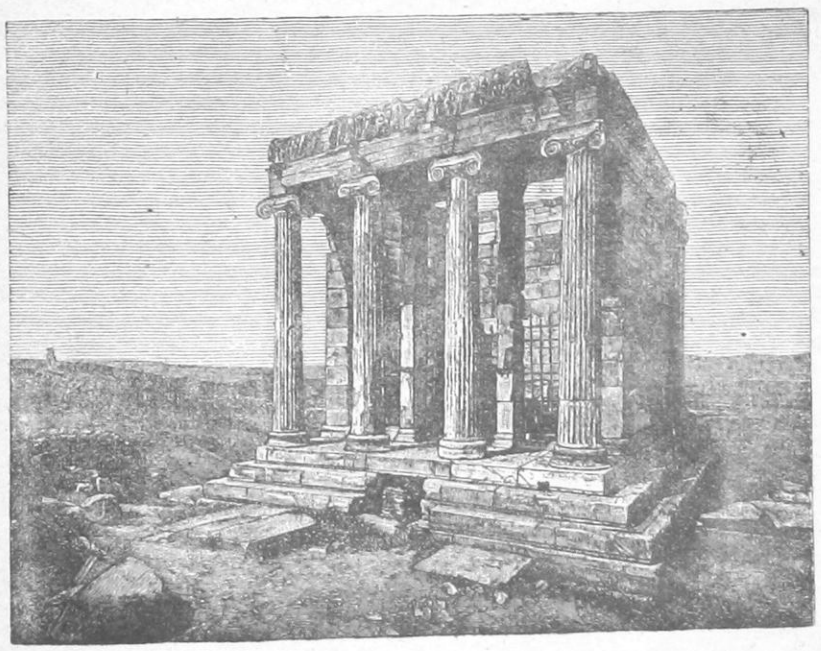

Ναὸς τῆς Νίκης ἐν Ἀκροπόλει.

Νικήρατος, ἴδ. Νικίας.

Νικηφόριον, πόλις ὀχυρὰ ἐν Μεσοποταμίᾳ, ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου, ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ συνεπληρώθη ὑπὸ Σελεύκου τοῦ Νικάτορος. Ὁ δ' αὐτοκράτωρ Λέων (446 μ. Χ.), αὐξήσας καὶ κατακοσμήσας αὐτὴν, τὴν μετωνόμασε Λεοντόπολιν (ν. Ῥάκκα) (Στρβ. ΙΣΤ. 747).

Νικίας, 1) Υἱὸς Νικηράτου, Ἀθηναῖος, ἐπὶ Περικλέους ἤδη ἐπίσημος, καὶ ἐπὶ πολεμικῇ ἐμπειρίᾳ ἐκτιμώμενος, ἀντετάχθη, μετὰ

τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὑπὸ τῶν πλουσίων καὶ ὀρθῶς φρονούντων πολιτῶν, εἰς τὴν πολιτικὴν μερίδα τοῦ Κλέωνος (Πλούτ. Νικ. Β). Ἀλλ' ὡς δημαγωγὸς δὲν ἠδύνατο ν' ἀντικρούσῃ αὐτὸν, εἰ καὶ ὁ δῆμος τῷ ἔδωκε δείγματα ἐμπιστοσύνης δὶς ἐκλέξας αὐτὸν στρατηγόν. Πλούσιος ὤν, ἐποιεῖτο εὐγενῆ καὶ ἐλευθερίαν χρῆσιν τῆς περιουσίας του, τὴν ἁπληστίαν τῶν φιλοχρημάτων ἱκανοποιῶν χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸ δημόσιον ταμεῖον. Εἰς τὰς ἀποφάσεις του ἦν διστακτικὸς καὶ οὐχὶ ὀξύς, οὐδ' ἤξευρε νὰ ἐπωφελῆται τὴν κατάλληλον τῆς ἐνεργείας στιγμήν· τοῦ λαοῦ δὲ δὲν ἐδέσποζεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐφοβεῖτο αὐτόν. Πεποίθησιν δὲ μὴ ἔχων εἰς ἑαυτὸν, κατέφευγε πολλάκις εἰς τοὺς μάντεις, καὶ αὐτοὺς ἐσυμβουλεύετο (Ἀριστοφ. Ἱππ. Ι.—Θουκ. Ζ, 30. — Πλούτ. Νικ. Ε). Ἐπεθύμει τὴν εἰρήνην μετὰ τῆς Σπάρτης· ἀλλὰ τοῦτο δὲν προήρχετο ἐξ ἀνανδρίας, οὐδ' ἐξήσκει τινὰ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν στρατηγικῶν καθηκόντων του. Ὅτε μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Μιτυλήνης ὑπερίσχυσεν ἡ μετρία μερὶς, σταλεὶς ὑπ' αὐτῆς, ηὐδοκίμησεν εἰς τὴν νῆσον Μινώαν (τῷ 427 π. Χ), καὶ τὸ ἑπόμενον ἔτος ἐξεστράτευσεν εἰς Μῆλον. Μὴ κατορθώσας ὅμως νὰ βιάσῃ τὴν νῆσον ταύτην νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀθηνῶν, ἀπῆλθεν εἰς Ὠρωπὸν, καὶ ἐνίκησε τοὺς Ταναγραίους (Θουκ. Γ, 51· 91). Ἔβλαψεν ὅμως οὐκ ὀλίγον τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ ὑπόληψιν ὅτε συγκατετέθη νὰ πεμφθῇ ὁ Κλέων στρατηγὸς εἰς Σφακτηρίαν, τῷ 425, ὅπου καὶ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἐπέτυχε (Πλούτ. Νικ. Ζ. Η). Μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ Κλέωνος ἔκλεισε, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 423, τὴν εἰρήνην, ἥτις καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ φέρει· ἀλλ' ἡ ἀντιπολίτευσις τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ ἡ ἀντίπραξις τῶν πόλεων ὅσαι ζηλοτύπως πρὸς τὰς Ἀθήνας διέκειντο, παρεκώλυσαν τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν πολλῶν ὅρων αὐτῆς. Εἰς τὴν Σικελικὴν ἐκστρατείαν ἀντέστη πάσῃ δυνάμει (Θουκ. ΣΤ, 9)· οὐχ ἧττον ὅμως συναπεστάλη στρατηγὸς αὐτῆς μετὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ τοῦ Λαμάχου, τῷ 415· ἀλλ' ἡ διχογνωμία τῶν ἀρχηγῶν ἔβλαψε τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐπιχειρήσεως (Πλούτ. Ἀλκ. ΙΗ). Ἀνακληθέντος τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἐνίκησε μὲν ὁ Νικίας τοὺς Συρακουσίους, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ ἀναποφασίστου τοῦ χαρακτῆρός του ὀλίγον ὠφελήθη ἐκ ταύτης τῆς νίκης. Κατὰ τὸν χειμῶνα διεπραγματεύθη μετὰ διαφόρων πόλεων τῆς Σικελίας καὶ Ἰταλίας ὅπως ἑλκύσῃ αὐτὰς ἐπὶ τὸ μέρος τῶν Ἀθηναίων· τὸ δ' ἑπόμενον ἔαρ, τοῦ Λαμάχου πεσόντος, ἐκινήθη κατὰ τῶν Συρακουσῶν, ὠχύρωσε τὸν ὑπερκείμενον λόφον τῶν Ἐπισκοπῶν, καὶ ἡ πόλις, στενοχωρηθεῖσα, ἤρξατο διαπραγματεύσων (Θουκ. Ζ, 2), ὅτε ἔφθασαν οἱ Σπαρτιᾶται ὑπὸ τὸν Γύλιππον, καὶ τότε μετεβλήθη τῶν πραγμάτων ἡ θέσις. Ὑπὸ τῶν συμμάχων ἐγκαταλειφθεὶς, νοσῶν τὸ σῶμα ἐκ τῶν ἀγώνων καὶ μεριμνῶν, ἀπεθαρρύνθη ὁ Νικίας, καὶ ἀναγγείλας εἰς Ἀθήνας τὴν δεινὴν τῶν πραγμάτων θέσιν, ἐζήτησε τὴν ἀνάκλησίν του καὶ τὴν ἀποστολὴν νέου στρατοῦ (Πλούτ. Νικ. ΙΘ). Τότε ἐπέμφθησαν μετ' ἐπικουρίας ὁ Εὐρυμέδων, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Δημοσθένης, τῷ 413, καθ' ὃν καιρὸν οἱ Συρακούσιοι προὐτίθεντο νὰ ἐξολοθρεύσωσι πᾶσαν τῶν Ἀθηναίων τὴν δύναμιν (Θουκ. Ζ, 42). Οἱ νεωστὶ ἐλθόντες ἐπρότειναν τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν πόλεων ὅσαι μέχρις ἐκείνου εἶχον κατακτηθῇ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. Εἰς τὴν πρότασιν ταύτην ἀντέστη ὁ Νικίας, καὶ ὅτε ἐν ναυμαχίᾳ ἐφονεύθη ὁ Εὐρυμέδων, ἠττήθη ὁ Ἀττικὸς στόλος, καὶ ἐν δευτέρᾳ ἄλλῃ σχεδὸν κατεστράφη (Θουκ. Ζ, 52), μέγας δειχθεὶς ἐν τῇ συμφορᾷ καὶ ἀτρόμητος ὁ Νικίας, ἐνεθάρρυνε καὶ ἔπεισε τὸν ἐκ 40,000 ὁπλιτῶν ἔτι συγκείμενον στρατὸν νὰ ὑποχωρήσῃ διὰ ξηρᾶς πρὸς τὰς χώρας τῶν Σικελῶν. Ἀλλ' ἐκ δεισιδαιμονίας διαλαθὼν τῆς καταλλήλου στιγμῆς διὰ τὴν ἀναχώρησιν, ἐγένετο παραίτιος τῆς ἐσχάτης καταστροφῆς. Τοῦ στρατοῦ ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει διατελοῦντος, μέρος συναπῆλθε μετὰ τοῦ Δημοσθένους, ὅστις ὅμως ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ, μέρος δὲ μετὰ τοῦ Νικίου, ὅστις καὶ αὐτὸς συνελήφθη αἰχμάλωτος περὶ τὸν Ἀσίναρον ποταμὸν, κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ ἔτους 413 (Θουκ. Ζ, 85). Καὶ οἱ μὲν δύο στρατηγοὶ κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου ἐν Συρακούσαις, οἱ δ' αἰχμαλωτισθέντες στρατιῶται κατεκλείσθησαν εἰς τὰς ὑπογείους φυλακὰς τῶν Λατομιῶν (Θουκ. Ζ, 86. — Πλούτ. Νικ. ΚΗ). Υἱὸν δὲ κατέλιπεν ὁ Νικίας τὸν Νικήρατον, πλούσιον καὶ ἔνδοξον ὡς ἐκ τῆς καταγωγῆς του, γενικῶς δ' ἀγαπώμενον διὰ τοῦ ἤθους του τὴν προσήνειαν καὶ τὰς φιλανθρώπους του διαθέσεις. Τοῦτον ἐθανάτωσαν οἱ τριάκοντα (Ξεν. Ἑλλ. Β, 3. 39). — 2) Υἱὸς Νικομάχου, Ἀθηναῖος ζωγράφος, κατὰ τοὺς χρόνους μεταξὺ Περικλέους καὶ Ἀλεξάνδρου. Ἦν ἐπιμελέστατος εἰς τὴν τέχνην του (Αἰλ. Π. Ἱ. Γ, 31), καὶ ἄριστος καλλιτέχνης (Παυσ. Α, 29), ἰδίως ἐγκύψας εἰς τὴν διὰ τῆς σκιᾶς παράστασιν τοῦ ἐξέχοντος (Plin. XXXV, 40, 28). Συνειργάζετο δὲ καὶ μετὰ τοῦ Πραξιτέλους, πιθανῶς διὰ προσθήκης σκιῶν εἰς πτυχὰς καὶ εἰς ἄλλα τοῦ ἀγάλματος, τὰ ἐξέχοντα αὐτοῦ μέρη ἐξαίρων (Pl. Αὐτ.— Vitr. VIII, 8, 26). Τὰ ἔργα αὐτοῦ ἦσαν μεγαλογραφίαι ἱστορικαὶ καὶ μυθολογικαὶ καὶ συνεχέστατα γυναικῶν παραστάσεις (Παυσ. Γ, 19). Ἐν τῶν ἔργων του, τὴν «Νεκυίαν», ἠρνήθη νὰ πωλήσῃ ἀντὶ 60 ταλάντων (360,000 δρ.) τῷ Πτολεμαίῳ (Πλούτ.). Ὁ τάφος αὐτοῦ ἦν κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς Ἀκαδημίας.—3) Ἰατρὸς τοῦ Πύρρου, ζητήσας παρὰ τοῦ Φαβρικίου χρηματικήν τινα ποσότητα ἵνα δηλητηριάσῃ τὸν βασιλέα του.—4) Ῥήτωρ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἑλλάδι, διδάσκαλος τοῦ Λυσίου.— 5) Νικίας Κούρτιος, ἐκ τῆς νήσου Κῶ, γραμματικὸς ἐν Ῥώμῃ, φίλος τοῦ Πομπηΐου καὶ τοῦ Κικέρωνος, ὃν καὶ συνώδευσεν εἰς Κιλικίαν (Cic. ad Att. VII, 9, 10. XIV, 9, 3).— 6) Ἰατρὸς πεπαιδευμένος ἐκ Νικοπόλεως, σύγχρονος τοῦ Πλουτάρχου.

Νικίππη, 1) θυγάτηρ Θεσπίου, μήτηρ τοῦ Ἀντιμάχου ἐκ τοῦ Ἡρακλέους (Ἀπλδ. Β, 7, 8).—2) Θυγάτηρ τοῦ Πέλοπος, γυνὴ τοῦ Σθενέλου, μήτηρ τοῦ Εὐρυσθέως (Ἀπλδ. Β, 4, 5). Κατ' ἄλλους Ἀρχίππη, Λευκίππη ἢ Ἀστυδάμεια.

Νίκιππος, τύραννος τῆς νήσου Κῶ (Αἰλ. Π. Ἱ. Α, 29).

Νικόδρομος, 1) υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ Νίκης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Θεσπίου (Ἀπλδ. Β, 7, 8). — 2) Αἰγινήτης θελήσας νὰ παραδώσῃ τὴν πατρίδα του εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἀποτυχὼν καὶ φυγὼν εἰς τὸ Σούνιον (Ἡρδ. ΣΤ, 86).

Νικόδωρος, Μαντινεὺς, περὶ τὰ 400 π. Χ., τὸ πρῶτον πύκτης εὐδόκιμος, εἰς δὲ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του νομοθέτης, παρὰ Διαγόρου τοῦ Μηλίου διδαχθεὶς (Αἰλ. Π. Ἱ. Β, 23).

Νικόθεττις, μία τῶν Ἀρπυιῶν, διωχθεῖσα μέχρι τῶν Ἰνδιῶν ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Βορέου (Ἀπλδ. Α. 9, 28).

Νικοκλῆς, 1) Υἱὸς καὶ διάδοχος Εὐαγόρου Α', ἐβασίλευσε τῆς Κύπρου τῷ 374 π. Χ. Πρὸς τοῦτον ἀπηύθυνε δύο λόγους ὁ Ἰσοκράτης, τὸν «πρὸς Νικοκλέα» περὶ τῆς τέχνης τοῦ διοικεῖν, καὶ τὸν ἐπιγραφόμενον «Νικοκλῆς ἢ Κύπριος», περὶ τῶν πρὸς τοὺς ἡγεμόνας καθηκόντων.—2) Ἡγεμὼν τῆς Πάφου ἐν Κύπρῳ, ὀπαδὸς τοῦ Ἀντιγόνου γενόμενος, ἐξηπάτησε τὸν Πτολεμαῖον Λάγον, ὅστις πέμψας στρατὸν κατ' αὐτοῦ τὸν ἐθανάτωσε μετὰ πάσης τῆς οἰκογενείας του (Διόδ. Κ, 21)· πιθανῶς ἄλλος τοῦ Νικοκλέους, ὅστις καὶ Νικοκλέων ἐκαλεῖτο, καὶ μετὰ λαμπρῶν ἑορτῶν ὑπεδέξατο τὸν Ἀλέξανδρον ἐν Σαλαμῖνι (Πλούτ. Ἀλεξ. ΚΘ).

Νικοκρέων, τύραννος τῆς ἐν Κύπρῳ Σαλαμῖνος, ὡμῶς βασανίσας τὸν φιλόσοφον Ἀνάξαρχον (Πλούτ.—Διογ. Λαέρτ. Θ. 10).

Νικολάδας, Κορίνθιος Πυθιονίκης (Συμ. 75, 2).

Νικόλαος, 1) Σπαρτιάτης, οὗ υἱὸς ἦν ὁ Βοῦτις. — 2) Υἱὸς τοῦ Βούτιδος, ὡς πρέ-

σθυ: πεμφθεὶς εἰς Δαρεῖον Α′ πρὸ τοῦ πρώτου Περσικοῦ πολέμου (Ἡρόδ. Α, 157). — 3) Ποιητὴς τῆς νέας κωμῳδίας.—4) Φιλόσοφος τῆς περιπατητικῆς σχολῆς.—5) Ἱστοριογράφος ἐκ Δαμασκοῦ ἐπὶ Αὐγούστου, γνώριμος Ἡρώδου, τοῦ βασιλέως τῶν Ἰουδαίων. Τὸ κυριώτερον τῶν ἔργων του ἦν παγκόσμιος ἱστορία, εἰς 146 βιβλία, ὡς φαίνεται, ὧν πολυάριθμα σώζονται ἀποσπάσματα (Συλ. Müller. Fragm. Hist. gr.-Dindorf).

Νικόλοχος, ναύαρχος τῆς Σπάρτης (Ξνφ. Ἑλλ. Ε, 1).

Νικόμαχος, 1) Υἱὸς Μαχάωνος καὶ Διοκλείας, τῆς θυγατρὸς Διοκλέους, τοῦ βασιλέως τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Φερῶν ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις. Διεδέχθη δὲ τὸν Διοκλέα ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Γοργάσου. Ἦσαν δ' ἀμφότεροι ἰατροί, καὶ διετήρησαν καὶ μετὰ θάνατον ἔτι τὴν θεραπευτικὴν δύναμίν των, δι' ὃ καὶ ἐλατρεύθησαν ὡς θεοί, καὶ ναὸς ἀνηγέρθη αὐτοῖς.—2) Ὁ πατὴρ τοῦ Ἀριστοτέλους.—3) Εἷς τῶν τοῦ Ἀριστοτέλους υἱῶν.—4) Τραγικὸς ποιητὴς σύγχρονος τοῦ Εὐριπίδου, ὃν καὶ λέγεται ἅπαξ νικήσας εἰς τραγικὸν διαγωνισμόν.—5) Ποιητὴς τῆς νέας κωμῳδίας.—6) Γλύπτης ἐπὶ Πραξιτέλους ἐν Ἀθήναις ἐργαζόμενος (Rang. Ant. Hell. II, Ἀρ. 1178). — 7) Ζωγράφος Θηβαῖος, καὶ ἐν Σικυῶνι ἐργασθεὶς ἐπὶ Ἀλεξάνδρου, φημιζόμενος διὰ τὴν ταχυγραφίαν του, τὴν χάριν καὶ τὴν δύναμιν τῆς γραφίδος του. Πολλὰ δ' ἔργα αὐτοῦ μνημονεύονται μετ' ἐπαίνων (Πλούτ. π. γυν. πρωτ. Προοίμ.—Cic. Brut. XVIII.—Plin. XXXV, 21, 32. 36. 22. 40, 41.—Vitr. III, Præf. II, 2.—Πλούτ. Τιμολ. ΛΣΤ).—8) Μαθηματικός, ὀπαδὸς τῆς νεοπυθαγορικῆς φιλοσοφίας, ἐκ Γεράσων τῆς Ἀραβίας, ἀκμάσας περὶ τὰ 147 μ. Χ. Αὐτοῦ σώζεται «Ἀριθμητικὴ εἰσαγωγὴ» εἰς βιβλία δύο, καὶ «ἐγχειρίδιον ἁρμονικῆς», ἐπίσης εἰς δύο βιβλία (Meibon, Antiq. mar. script.).

Νικομήδεια, πόλις ἐν Βιθυνίᾳ, ἣν ἵδρυσε Νικομήδης Α′, ὀλίγον βορειότερον τῆς ὑπὸ τοῦ Λυσιμάχου κατεδαφισθείσης Ἀστακοῦ, κατὰ τὴν βορειανατολικὴν γωνίαν τοῦ κόλπου Ὀλβίας ἢ Ἀστακοῦ, καὶ κατέστησεν αὐτ πρωτεύουσα τοῦ κράτους, ὡς καὶ

μετὰ ταῦτα ἦν πρωτεύουσα τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας. Καὶ αὐτοκράτορες δὲ Ῥωμαῖοι, ὡς ὁ Διοκλητιανὸς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ μέγας ἐξελέξαντο τὴν εὐρύχωρον καὶ ὡραίαν ταύτην πόλιν πρὸς διαμονήν των. Πολλάκις ὑπὸ σεισμῶν καταστραφεῖσα, ἀνῳκοδομήθη πάντοτε. Εἰς αὐτὴν ἐγεννήθη ὁ ἱστοριογράφος Ἀρριανός, καὶ ἐν αὐτῇ δηλητηριασθεὶς ἀπέθανεν ὁ Ἀννίβας.

Νικομήδης. Τοῦτο τὸ ὄνομα ἔφερον πολλοὶ βασιλεῖς τῆς Βιθυνίας· 1) ὁ Α′, υἱὸς ὁπλαρχηγοῦ τινος ὅστις ἐκαλεῖτο Ζιποίτης, ἐπεκαλέσατο τὴν βοήθειαν Γαλατῶν, οἷς παρε-

χώρησε τὴν ἐπαρχίαν τῆς Γαλατίας, καὶ δι' αὐτῶν ἐκυρίευσε πᾶσαν τὴν Βιθυνίαν καὶ ἔκτισε τὴν Νικομήδεια, ἀπὸ 281 μέχρι 246 π. Χ. Αὐτὸν δὲ διεδέχθησαν ὁ Ζήλας τῷ 240, ὁ Προυσίας Α′ καὶ Προυσίας Β′ τῷ 228-149 (Liv. XXXVIII, 16).—2) Νικομή-

δης Β′, ὁ Ἐπιφανής, τύραννος ὠμὸς, ὑποκύψας, ὡς καὶ ὁ πατὴρ του Προυσίας, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ῥώμης, συνεμάχησεν ἐπ' ὀλίγον μετὰ τοῦ Μιθριδάτου, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα

διεφώνησε πρὸς αὐτὸν ἕνεκα τῆς κτήσεως τῆς Παφλαγονίας. Ἀπεβίωσε δὲ τῷ 91 π. Χ. (Ἀππ. Μιθρ. 70).—3) Νικομήδης Γ′, Φιλοπάτωρ, ἀπεθιώχθη ὑπὸ τοῦ Μιθριδάτου καθ' ὃ ὑποκείμενος τοῖς Ῥωμαίοις, οἷς καὶ, ἀποθνήσκων, ἐκληροδότησε τὴν χώραν του τῷ 74 π. Χ. (Ἀππ. Μιθρ. Ζ.— Just. XXXVII, 4. XXXVIII 1-5).

Νικόπολις, ἐπωνυμία πόλεων συνεχῶς ἀπαντωμένη. 1) Πόλις κατὰ τὸ στόμιον τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, καὶ Ἀκτία Νικόπολις καλουμένη, εἰς τὴν νοτιοδυτικὴν ἄκραν τῆς Ἠπείρου. Ἔκειτο δ' ἀπέναντι τοῦ Ἀκτίου, καὶ ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου εἰς μνή-

μην τῆς νίκης αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἀντωνίου, κατακοσμηθεῖσα διὰ λαμπρῶν οἰκοδομῶν, ὧν μία τῶν ἐπισημοτάτων ἦν ναὸς Ἀπόλλωνος, εἰς ὃν ἐπανηγυρίζοντο τετραετηρικαὶ ἑορταί. Ἐν μετέπειτα χρόνοις ἡ Νικομήδεια ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τῆς νοτίας Ἠπείρου καὶ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ πόλις ἐλευθέρα. Ἐρείπια αὐτῆς σώζονται κατὰ τὴν παλαιὰν Πρέβεζαν (Στρβ. Ζ, 32).—2) Πόλις τῆς Θράκης πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Νέστου. — 3) Πόλις τῆς κάτω Μοισίας, ὑπ' Ἀδριανοῦ ἱδρυθεῖσα νοτίως τοῦ Δανουβίου.—4) Πόλις τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας κατὰ τὰ μεθόρια τοῦ Πόντου, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Λύκου, ὅστις ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἶριν. Ἐκτίσθη δ' ὑπὸ Πομπηίου, εἰς μνήμην τῆς νίκης αὐτοῦ κατὰ τοῦ Μιθριδάτου (Στρβ. ΙΒ, 555. — Ἀππ. Μιθρ. 101. 105). — 5) Πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου, δυτικῶς τοῦ Δέλτα, ἐπὶ τῆς διώρυχος ἥτις ἀπὸ τοῦ Κανώβου χωρεῖ πρὸς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Ἐκτίσθη δ' ὑπὸ Αὐγούστου, εἰς μνήμην τῆς τελευταίας νίκης αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἀντωνίου (Στρβ. ΙΖ, 795).

Νικοστράτη, μήτηρ τοῦ Εὐάνδρου (Στρβ.).

Νικόστρατος, 1) Ἀθηναῖος στρατηγὸς ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἦλθεν ἐκ Ναυπάκτου εἰς Κέρκυραν, εἰς βοήθειαν τῆς δημοτικῆς μερίδος, καὶ προλαβὼν ἐματαίωσε τὴν μελετωμένην συγχώνευσιν τῶν φατριῶν (Θουκ. Γ, 75). Μετὰ δὲ τὴν εἰρήνην τοῦ Νικίου, προσβληθέντων τῶν Ἀργείων ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ἔσπευσαν, αὐτὸς καὶ ὁ Λάχης, μετ' ἐπικουρικοῦ στρατοῦ εἰς βοήθειάν των (Θουκ. Δ, 19. Ε. 61).—2) Ἀρχηγὸς σώματος Ἀργείων μισθωτῶν Ἀρταξέρξου τοῦ Ὤχου (Διόδ. ΙΣΤ, 44, 47).

Νικόφημος, Ἀθηναῖος, φίλος καὶ συστρατιώτης τοῦ Κόνωνος, ὅστις ἀπελθὼν πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα τῆς Περσίας, ἀφῆκεν αὐτὸν, μετὰ τοῦ Ἱερωνύμου, ναύαρχον τοῦ ὅλου στόλου. Μετὰ δ ἔτη δὲ τὸν ἐγκατέστησεν ἁρμοστὴν εἰς τὴν νῆσον τῶν Κυθήρων. Τῷ δὲ 389 π. Χ. ὁ Νικόφημος μετὰ τοῦ υἱοῦ του Ἀριστοφάνους κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον, χωρὶς κἂν νὰ τοῖς ἐπιτραπῇ ἀπολογία, πιθανῶς κατηγορηθέντες ἐπὶ προδοσίᾳ, (ἴδ. Λυσίαν ὑπὲρ Ἀριστοφ.).

Νικοχάρης, Ἀθηναῖος, τὸν δῆμον Κυδαθηναιεὺς, υἱὸς τοῦ κωμικοῦ ποιητοῦ Φιλωνίδου, ποιητὴς καὶ αὐτὸς τῆς μέσης ἀττικῆς κωμῳδίας, ἀντηγωνίσθη κατὰ τοῦ «Πλούτου» τοῦ Ἀριστοφάνους διὰ κωμῳδίας ἐπιγραφομένης «Λάκωνες». Εἰσὶ δὲ γνωστοὶ οἱ τίτλοι ὀκτὼ κωμῳδιῶν αὐτοῦ.

Νίκων, 1) ποιητὴς τῆς μέσης καὶ νέας κωμῳδίας. — 2) Γεωμέτρης καὶ ἀρχιτέκτων, πατὴρ τοῦ Γαληνοῦ, κατὰ τὴν δευτέραν μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα.—3) Συγγραφεὺς βιβλίου «περὶ πολυφαγίας», διδάσκαλος τοῦ Σήξτου Φαβίου.—4) Νεανίας ἐκ Τάραντος, μετ' ἄλλων ὁμηλίκων παραδοὺς τὴν πόλιν εἰς τὸν Ἀννίβαν, εἶτα δ' ὅτε πάλιν ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, γενναίως ἐν τῇ μάχῃ πεσών (Liv. XXV, 8. 3. XXVI, 39. XXVII, 16).

Νικωνία καὶ **Νικώνιον,** πόλις τῆς εὐρωπαϊκῆς Σαρματίας, ἐπὶ τοῦ Τύρου ποταμοῦ, παρὰ τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ (Ἀρριαν. Περ.).

Νιλεύς, κατ' Ὀβίδιον (Met. V, 187) ἀντεραστὴς τοῦ Περσέως εἰς τοὺς γάμους τῆς Ἀνδρομέδας, ἀπολιθωθεὶς ὑπ' αὐτοῦ διὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδούσης.

Νινευΐ, ἴδ. Νῖνος.

Νῖνος, 1) θεωρεῖται ὡς ὁ μετὰ τῆς Σεμιράμιδος ἱδρύσας τὴν Ἀσσυριακὴν μοναρχίαν κατὰ μὲν Κτησίαν περὶ τὰ 2000 π. Χ., ὀρθότερον ὅμως κατὰ τὰ 1273 (Ἡρόδ. Α, 95), ὑφισταμένου ὅμως καὶ ἐκ πολὺ ἀρχαιοτέρων χρόνων κράτους Ἀσσυριακοῦ, ἐκ τῆς παναρχαίου Βαβυλῶνος ἐξαρτωμένου. Ὁ Νῖνος προῆλθε μετὰ τοῦ λαοῦ του ἐκ τῶν στενωμάτων τῆς Ἀσσυρίας, κατέκτησε τὴν Βαβυλωνίαν, τὴν Μηδίαν, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὰς χώρας μέχρι τοῦ Τανάϊδος, ἵδρυσε τὴν πόλιν Νινευΐ εἰς τὸν Τίγριν, καὶ στραφεὶς εἶτα κατὰ τῶν Βακτρίων, κατέβαλε καὶ αὐτοὺς διὰ τῶν ἐμφρόνων συμβουλῶν τῆς Σεμιράμιδος, γυναικὸς τοῦ Μένωνος, ἣν εἶτα αὐτὸς ἐνυμφεύθη, καὶ μικρὸν μετὰ τοῦτο ἀπέθανε, μετὰ 52 ἐτῶν βασιλείαν. Ἐβασίλευσε δὲ μετ' αὐτὸν ἡ Σεμίραμις, εἴτε ἐπιτροπεύουσα τὸν υἱόν της Νινύαν, εἴτε ἀποβαλοῦσα αὐτόν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπέταξε τὴν Λιβύαν καὶ τὴν Αἰθιοπίαν, ἔκτισε τὴν Βαβυλῶνα καὶ ἄλλας πόλεις, εἶτα δ' ἐπεχείρησε μεγάλην ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Ἰνδιῶν, ἀλλ' ἀπέτυχεν. Ἀπέθανε δὲ, ἡ, κατὰ τοὺς Ἀσιανοὺς μύθους, ἀνελήφθη ἀπὸ τῆς γῆς, ἀφ' οὗ 42 ἐβασίλευσεν ἔτη, καὶ τὴν διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτῆς Νινύας. Κατὰ τὴν παράδοσιν ἡ Σεμίραμις ἐστὶν εὐκλεεστέρα τοῦ Νίνου· ἀλλὰ δυσκόλως δύναται νὰ ἐξευρεθῇ μέχρι τίνος βαθμοῦ ἡ ἔποψις αὕτη, ἥτις ἐν γένει φαίνεται ἱστορικῶς παραδεδεγμένη, ἐστὶν ὅμως καὶ ἀκριβής. Φαίνεται δὲ καὶ αὐτὴ ἡ εἰς Ἰνδίας ἐκστρατεία μὴ οὖσα ἀνυπόστατος. Ὁ Νῖνος ἐλέγετο υἱὸς τοῦ Βήλου (τοῦ Διὸς τῶν Ἀσσυρίων), ἡ δὲ Σεμίραμις θυγάτηρ τῆς Δερκετοῦς, συνδέουσα ἐν ἑαυτῇ πάσας τὰς εἰς τὴν Δερκετὼ καὶ τὴν Ἀστάρτην ἀποδιδομένας ἰδιότητας, πᾶν τὸ ἀγάπην καὶ ἔρωτα ἐξεγεῖρον, ὡς καὶ θάνατον ἐπιφέρον καὶ καταστροφήν. Πάσας τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις δι' ὧν ἱδρύθη ἢ ἐξετάθη τὸ Ἀσσυριακὸν κράτος ἀποδίδωσιν ἡ παράδοσις εἰς τοὺς δύο θεωρουμένους θεμελιωτὰς αὐτοῦ, ὥστε εἰς τοὺς διαδόχους αὐτῶν, τοὺς Δερκετίδας, οὐδὲν λόγου ἄξιον ἔργον ἀπεδίδετο πλέον (Just. I, 2). Τῆς Σεμιράμιδος ἐν ἄλλοις ἔργα ἐθεωροῦντο καὶ πᾶσαι αἱ μεγάλαι οἰκοδομαὶ τῆς δυτικῆς Ἀσίας, αἵ τε τῶν Χαλδαίων καὶ αἱ τῶν ἀρχαιοτάτων Περσῶν βασιλέων. Τὸ πλῆθος καὶ μέγεθος τῶν ἡρωϊκῶν πράξεων ἃς ἡ παράδοσις διηγεῖτο περὶ αὐτῆς, ἀνωτέρων ἦ πᾶσαι ὅσαι ἐδόξασαν ἄνδρας ποτὲ, κατέστησεν αὐτὴν ὡς εἰκόνα ἀντίθετον τοῦ Σαρδαναπάλου, τελευταίου βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας, ὅστις ἐξελαμβάνετο ὡς θηλυπρεπέστερος πάσης γυναικός. — 2) Νῖνος (ἡ), ἢ Νινευΐ, κατὰ τὴν Ἑβραϊκὴν, ἐν δὲ τῇ Ἀσσυριακῇ γλώσσῃ Νίννα, μία τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ περιφημοτάτων πόλεων τῆς παλαιᾶς Ἀσσυρίας, ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης τοῦ Τίγρητος, ἀπέναντι τῆς νῦν πόλεως Μοσοὺλ, οἰκοδομηθείσης ἐξ ἐρειπίων τῆς Νινευΐ. Κατὰ τὴν παράδοσιν ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Νίνου καὶ τῆς Σεμιράμιδος, καὶ ἦν ἡ καθέδρα τῶν βασιλέων τῆς Ἀσσυρίας ἀπὸ τοῦ 900 π. Χ. Ὁ τελευταῖος αὐτῆς βασιλεὺς Σαρδανάπαλος ὑπέκυψεν ὑπὸ τὸν ἀνδρεῖον Ἀρβάκην, τὸν Μῆδον, καὶ ὑπὸ τὸν διοικητὴν τῆς Βαβυλῶνος Βέλεσυν. Ἐπὶ τῆς πολιορκίας ὑπέστη πιθανῶς ζημίας ἡ πόλις, ἀλλὰ δὲν κατεστράφη ἐντελῶς. Μόνον δὲ κατὰ τὸ 605 π. Χ. ὁ Κυαξάρης κατηδάφισε τὴν μεγάλην καὶ ἰσχυρὰν, εἰ καὶ τῆς Βαβυλῶνος ἐλαττουμένην ταύτην πόλιν, ἀνατρέψας τὴν ἀσσυριακὴν μοναρχίαν (Ἡρόδ. Α, 106). Ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις λόγος πλέον δὲν γίνεται περὶ τῆς Νινευΐ, καὶ ὁ Στράβων μνημονεύει αὐτῆς ὡς πόλεως ἐξαφανισθείσης (Η, 372. 377. ΙΣΤ, 737). Ὡς ἀρχαίαν πόλιν ἀναφέρουσιν αὐτὴν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι συγγραφεῖς (Pl. VI, 13, 16. — Tac. Ann. XII, 13. — Amm. Marc. XVIII, 7, 1. XXII, 6), καὶ οἱ Ἄραβες γεωγράφοι τοῦ μεσαιῶνος ὁμιλοῦσι περὶ τῶν

ἐρειπίων αὐτῆς. Ἀνευρέθησαν δὲ, ἀνηρευνήθησαν καὶ ἐγνώσθησαν ταῦτα δι' ἐπιμελείας νέων περιηγητῶν, ἰδίως τὸ πρῶτον τοῦ ἐν Μοσοὺλ Γάλλου προξένου Βόττα, ἀπὸ τοῦ 1843, τοῦ Ἄγγλου Λαϋάρδου κατὰ τὰ ἔτη 1845 - 1850, τοῦ Γάλλου ἀρχιτέκτονος Πλὰς, τῷ 1852, καὶ τοῦ ἑτέρου Ἄγγλου Σμὶθ, ἐν ἔτεσι 1866-1876, οἵτινες μεγάλας ἐνήργησαν ἀνασκαφὰς περὶ τὴν Νινευΐ. Ὁ Βόττας ἀνεκάλυψε παρὰ τῷ χωρίῳ Καρσαβὰδ, βορειανατολικῶς τοῦ Μοσοὺλ, τὸ μεγαλοπρεπέστατον μέγαρον τοῦ βασιλέως Σάργωνος ἐκ τοῦ ἔτους 722 π. Χ., εὐρυχωρότατον τετράγωνον, οὗ τὸ ἔδαφος σύγκειται ἐκ μεγάλων πλίνθων ὀπτῶν, ἐφ' ὧν ἀναρίθμητοι εἰσὶν ἐπιτετυπωμέναι σφηνοειδεῖς ἐπιγραφαί. Ὑπ' αὐτὰς δ' ἐστὶν ἐστιβαγμένη λεπτὴ ἄμμος, 6 δακτύλων βάθος ἔχουσα, καὶ ὑπὸ ταύτην ἄλλαι πάλιν πλίνθοι εἰσὶν ἐστρωμέναι. Οἱ δὲ τοῖχοι εἰσὶν ἐπικεκαλυμμένοι ὑπὸ μεγάλων λεπτῶν μαρμαρίνων πλακῶν, ἃς καλύπτουσι γλυφαὶ καὶ ἐπίσης σφηνοειδεῖς ἐπιγραφαί· αὐτοὶ δὲ σύγκεινται ἐξ εἴδους πηλοῦ, προφαινομένου ὑπεράνω ἑκάστης σειρᾶς τῶν πλακῶν. Εἰς ἑκάστην πλευρὰν τοῦ τετραγώνου ὑπῆρχεν ἀνὰ μία ἐπίσημος εἴσοδος, φρουρουμένη ὑπὸ κολοσσιαίου ταύρου ἀνθρωποκεφάλου· αἱ δ' ἐπὶ τῶν τοίχων γλυφαὶ εἰσὶν αἱ μὲν θρησκευτικαὶ, αἱ δὲ ἱστορικαὶ, παριστῶσαι πομπὰς, στρατιωτικὰς παρελάσεις, μάχας, πολιορκίας, κτλ. Διακρίνονται δ' οἱ νικηταὶ τῶν ἡττημένων καὶ διὰ τῶν χαρακτήρων τῶν προσώπων καὶ διὰ τῆς ἐνδυμασίας. Ἐν δὲ Νιμρὸδ, εἰς ὀκτὼ ὡρῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Μοσοὺλ, ἀνεκάλυψεν ὁ Λαϋάρδος τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως Σενναχερὶβ καὶ τὰ τοῦ Ἐσσαραδῶνος, ὅλως ὅμοια πρὸς τὸ ἐν Κορσαβάδ. Τὸ δεύτερον ὅμως ἀποδείκνυται ἀρχαιότερον τοῦ πρώτου, καὶ πολλοὶ λίθοι ἐξ αὐτοῦ ἀφαιρεθέντες ἐχρησίμευσαν εἰς ἐκείνου τὴν οἰκοδομὴν; τῆς ἔξω ἐνεπιγράφου αὐτῶν ἐπιφανείας στραφείσης πρὸς τὰ ἐντὸς καὶ τὸν πηλὸν, τῆς δ' ἑτέρας διὰ νέων γλυφῶν καὶ ἐπιγραφῶν καλυφθείσης. Οὐδὲ φαίνεται δὲ τὸ ἀρχαιότερον μέγαρον καταστραφὲν συνεπείᾳ κατακτήσεως, διότι οὐδὲν φέρει ἴχνος πυρκαϊᾶς. Εὑρέθησαν δ' ἐν αὐτοῖς καὶ πολυπληθέστατα ὅπλα, ἀγγεῖα καὶ παντοῖα σκεύη χαλκᾶ καὶ ἐλεφάντινα· προσέτι δ' ἐν τῷ μεγάρῳ τούτῳ καὶ περιεργότατος ὀβελίσκος ἐκ βασάλτου, ἑπτὰ ποδῶν ὕψος ἔχων καὶ ἐπιγεγλυμμένος διὰ 20 ἀναγλύφων, παριστώντων μάχας, πολιορκίας, ζῷα, ἰδίως ἐλέφαντας, ῥινοκέρους, καμήλους, πίθηκας, καὶ ἀναμιμνήσκοντας τὴν εἰς Ἰνδίας ἐκστρατείαν τῆς Σεμιράμιδος. Αἱ γλυφαὶ αὗται, ὡς καὶ ἄλλαι εὑρεθεῖσαι εἰς τὰ ὄρη τοῦ Κουρδιστὰν, παραβαλλόμεναι μετὰ τῶν περιγραφῶν τοῦ Βηρωσσοῦ (σ. 49), ἀποδεικνύουσι τὴν ταὐτότητα τῆς Ἀσσυριακῆς καὶ Βαβυλωνικῆς τέχνης, μὴ καταγομένης ἐξ Ἰνδιῶν ἢ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ δυναμένης νὰ θεωρηθῇ ὡς μητρὸς τῆς Περσικῆς καλλιτεχνίας, ἧς μέχρις ἐσχάτων ἠγνοεῖτο ἡ καταγωγή. Ἴσως δ' ἐπενήργησε κατά τι καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτῆς τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης. Πολλοὶ δὲ, ἰδίως ὁ Ῥόλινσων, ὁ Ἴγξ, ὁ Ὀπὲρτ, ὁ Γροτενφὲνδ, ὁ Ταλβὸτ καὶ ἄλλοι κατέγιναν περὶ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν σφηνοειδῶν ἐπιγραφῶν, καὶ εὗρον τὰς μὲν ἀρχαιοτάτας ἰδεογραφικὰς καὶ δυσαναγνώστους, παμπόλλους ὅμως καὶ φωνητικὰς, ἃς ἀναγινώσκουσιν ἤδη, καὶ αἵτινες ἀποδείκνυνται μὴ οὖσαι ἀρχαιοτέρων χρόνων τοῦ ἡμίσεως τῆς β' π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ἐξ οὗ πρέπει νὰ ἐξαχθῇ τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐκ τῶν ἀρχαιότατα καταστραφεισῶν ἀσσυριακῶν πόλεων τινὲς ἀνῳκοδομήθησαν ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις μετὰ τὰς κατακτήσεις τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Νινύας, ἴδ. Νῖνος.

Νιόβη, 1) Θυγάτηρ τοῦ Φορωνέως καὶ τῆς νύμφης Λαοδίκης, ἡ σύζυγος τοῦ Ἰνάχου καὶ μήτηρ τοῦ Φορωνέως.—2) Θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου καὶ τῆς Πλειάδος Ταϋγέτης, ἡ τῆς Ἅιδου Διώνης, ἀδελφὴ τοῦ Πέλοπος καὶ σύζυγος τοῦ Ἀμφίονος, βασιλέως τῶν Θηβῶν. Μήτηρ τέκνων πολυαριθμων, 6 υἱῶν καὶ 6

θυγατέρων κατά τινας, ἐν ᾧ ἄλλοι ἄλλους λέγουσιν ἀριθμούς, καὶ κομπάζουσα ἐπ' αὐτοῖς,

Νιόβη μετὰ τῆς θυγατρός της.

διότι εἶχε τοῦ πατρός της τὸν ὑπεροπτικὸν χαρακτῆρα, ἐτόλμησε νὰ καυχηθῇ ὅτι ἦν ἀνωτέρα τῆς Λητοῦς, ἐχούσης δύο μόνα τέκνα. Ἐπὶ τούτῳ δ' ὠργίσθησαν ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις, καὶ κατετόξευσαν πάντα αὐτῆς τὰ παιδία. Ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας ἔμειναν ἄταφα, διότι ὁ Ζεὺς εἶχεν ἀπολιθώσει τοὺς λαούς· τὴν δεκάτην δ' ἡμέραν τοὺς ἔθαψαν οἱ θεοί. Ἡ δὲ Νιόβη, περὶ τὸ Σίπυλον, εἰ καὶ εἰς βράχον μεταβληθεῖσα καὶ αὐτή, ἐξηκολούθει ὅμως τὴν θλῖψιν ἐντός της αἰσθανομένη (Ὁμ. Ἰλ. Ω, 602). Καθ' Ὅμηρον ἐφονεύθησαν οἱ Νιοβίδαι εἰς τὸν μητρικὸν οἶκον, κατ' Ἀπολλόδωρον, οἱ μὲν υἱοὶ εἰς τὴν θήραν ἐπὶ τοῦ Κιθαιρῶνος, αἱ δὲ θυγατέρες ἐν τῷ βασιλικῷ τῶν Θηβῶν μεγάρῳ· κατ' Ὀβίδιον δὲ (Met. VI, 152), οἱ υἱοὶ εἰς τὸ στάδιον τῶν Θηβῶν, αἱ θυγατέρες ἐπὶ τῆς κηδείας τῶν ἀδελφῶν των, καὶ κατ' ἄλλους ἐν Λυδίᾳ. Ἡ δὲ Νιόβη, καθ' ἑτέρους μύθους, μετὰ τὸν θάνατον τῶν τέκνων της, ἔφυγεν ἐκ Θηβῶν πρὸς τὸν πατέρα της Τάνταλον εἰς Σίπυλον, καὶ ἐκεῖ, ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς παρακλήσει, ἀπελιθώθη ὑπὸ τοῦ Διός, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ λίθου ἐξέρρεον πάντοτε δάκρυα (Σοφ. Ἀντ. 823). Καὶ βράχος τῷ ὄντι δείκνυται παρὰ τῇ Σιπύλῳ, ἀνατολικῶς τῆς Μαγνησίας (Τὰς Σουρὲτ τουρκιστὶ λεγομένας), ὅστις ἐξελαμβάνετο ὡς ἡ ἀπολελιθωμένη Νιόβη. Ὁ τάφος δ' αὐτῆς ἐδείκνυτο ἐν Θήβαις. Τῆς τραγικῆς ταύτης παραδόσεως ἐπελήφθη πολλάκις ἡ ποίησις, καὶ ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἔγραψαν αὐτῆς ἐπώνυμα δράματα. Καὶ ἡ καλλιτεχνία δὲ συνεχῶς ἔλαβεν αὐτὴν ὡς ὑπόθεσιν. Ὁ Φειδίας ἐπειργάσθη αὐτὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διός, ὁ Πραξιτέλης δὲ ἢ ὁ Σκόπας κατεσκεύασε περίφημον σύμπλεγμα, τὴν αὐτὴν

Θυγάτηρ τῆς Νιόβης

καταστροφὴν παριστῶν, μετενεχθὲν δὲ μετὰ ταῦτα εἰς Ῥώμην, καὶ ἐπὶ Πλινίου (XXXVI, 4,8) κατατεθειμένον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σωσιανοῦ

Α ΣΑΒΒΑΣ

Νιοβίδης

Ἀπόλλωνος. Τοῦτο, ἂν οὐχὶ αὐτοῦ ἀντίγραφον, ἀνευρέθη ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ τοῦ Ἐσκουλίνου τῷ 1583, καὶ κοσμεῖ σήμερον τὸ μουσεῖον τῆς Φλωρεντίας. Πάντα ὁμοῦ τὰ ἀγάλματα ἦσαν, φαίνεται, δεκατέσσαρα. Ἐκ τῶν ἐνταῦθα παριστωμένων τὰ δύο πρῶτα εἰσὶν ἡ Νιόβη, ζητοῦσα νὰ σώσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας της μικρὰν κόρην, τὴν νεωτέραν τῶν θυγατέρων της. Τὸ δεύτερον, μίαν τῶν θυγατέρων, τραπεῖσαν εἰς φυγήν· τὸ τρίτον φεύγων Νιοβίδης, καὶ στραφεὶς καὶ βλέπων πρὸς τὸν καταδιώκοντα αὐτὸν θεόν· τὸ τέταρτον δὲ Νιοβίδης εἰς τὴν ῥάχιν τρωθείς, καὶ πεσὼν εἰς τὰ γόνατα. Τὰ διάφορα ὕψη τῶν ἀγαλμάτων φαίνονται ὑποδεικνύοντα ἀετοῦ διακόσμησιν. Ἂν εἰς τὴν σύνθεσιν περιελαμβάνοντο καὶ ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις, ἴσως ἐκεῖνος μὲν ἦν ὁ Βελβεδέριος λεγόμενος, αὕτη δὲ ἡ τῶν Γαβιῶν (Ἰδ. Ἀπόλλων. Ἄρτεμις). Σύμπλεγμα Νιοβιδῶν εἶδεν ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ὁ Παυσανίας (Α, 21) κατατεθειμένον ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τοῦ ὑπερκειμένου τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου ἐν Ἀθήναις, ἴσως ἀντίγραφον ἢ ἐπιτομὴν τοῦ περιφήμου ἐκείνου, οὗ πολλαὶ μιμήσεις ἐγένοντο, ὡς ἀποδεικνύουσιν ἀνευρεθέντα ἀγάλματα.

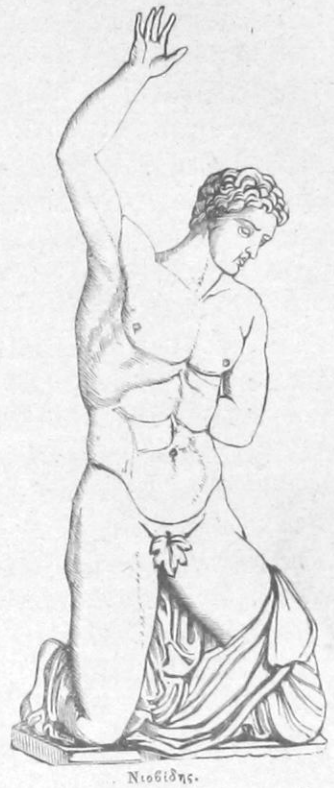

Νιοβίδης.

Νιρεύς, υἱὸς Χαρόπου καὶ Ἀγλαίας, ὁ μετὰ τὸν Ἀχιλλέα ὡραιότατος τῶν Ἑλλήνων πρὸ τοῦ Ἰλίου, κατήγετο ἐκ τῆς νήσου Σύμης, τῆς μεταξὺ Κνίδου καὶ Ῥόδου, καὶ εἶχε τρία μόνον πλοῖα ὑπὸ τὰς διαταγάς του. Κατὰ Διόδωρον (Ε, 53) ἦν βασιλεὺς καὶ τῆς Κνίδου. Ἐφονεύθη δὲ ὑπὸ τοῦ Εὐρυπύλου ἢ ὑπὸ τοῦ Αἰνείου.

Νίσαια, ἴδ. Μεγαρίς.

Νίσαιον πεδίον, ἢ Νήσαιον. Ἐν

Περαίᾳ, κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Ῥαγιάναν, ἀξιόλογον ἱπποφορβεῖον τοῦ μεγάλου βασιλέως (Ἡρδ. Γ, 106. Ζ, 40. Θ, 10), ἐν ᾧ ἐλεύθεροι περιεφέροντο ὑπὲρ τοὺς 150,000 ἵππους. Καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ἔτι εὗρε μέγαν ἀριθμὸν ἐκεῖ τρεφόμενον (Διόδ. ΙΖ, 40. — Στρβ. ΙΑ, 525).

Νέσυδις, πρωτεύουσα τῆς Μυγδονίας ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, ἐπὶ τοῦ Μυγδονίου ποταμοῦ, 37 μίλια τῆς Τιγρανοκέρτης ἀπέχουσα νοτιανατολικῶς (Tac. Ann. XV, 5), πόλις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, καὶ ἐπίσημος ἀποθήκη τῶν τῆς Ἀσίας ἐμπορευμάτων. Ἐπὶ τῶν Μακεδόνων ἦν γνωστὴ καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀντιόχεια ἡ Μυγδονική (Πλούτ. Λουκ. ΛΒ). Ὁ Λεύκουλλος κατακτήσας αὐτὴν, τὴν παρεχώρησε τῷ Τιγράνῃ. Ἐκυριεύθη δ' ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Τραϊανοῦ, καὶ ἐκ τρίτου ὑπὸ τοῦ Λ. Βήρου. Ὁ Σεβῆρος ὠχύρωσεν αὐτὴν εἰς προτείχισμα τοῦ κράτους πρὸς ἀνατολάς· ὑπὸ δὲ τὸν Ἰοβιανὸν ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς Πέρσας. Διατηρεῖ δὲ μέχρι τοῦδε ἡ θέσις τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ὄνομα.

Νῖσος, 1) υἱὸς τοῦ Πανδίωνος (ἢ τοῦ Δηϊῶνος, ἢ τοῦ Ἄρεως), ἀδελφὸς δὲ τοῦ Αἰγέως, τοῦ Πάλλαντος καὶ τοῦ Λύκου, βασιλεὺς τῶν Μεγάρων. Εἰς αὐτὸν ἀπεδίδετο ἡ οἰκοδομὴ τῆς εἰς τὸν λιμένα τῶν Μεγάρων πόλεως, ἥτις ἀπ' αὐτοῦ ὠνομάζετο Νίσαια. Ὁ Μίνως κατὰ τῶν Ἀθηνῶν ἐκστρατεύσας, εἶχε καταλάβει τὰ Μέγαρα, καὶ ὁ Νῖσος κατέφυγεν εἰς τὴν Νίσαιαν. Ἀλλ' ἡ θυγάτηρ του Σκύλλα, διηγεῖτο ὁ μῦθος, ὑπ' ἔρωτος πρὸς τὸν Μίνωα καταληφθεῖσα, ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ πατρός της μίαν χρυσῆν ἢ πορφυρᾶν τρίχα, ἐξ ἧς ἐξηρτᾶτο ἡ ζωή του, καὶ οὕτως ὁ Νῖσος ἀπέθανε, καὶ ἐκυριεύθη ἡ πόλις. Ὁ τάφος ἐδείκνυτο ἐν Ἀθήναις ὀπίσω τοῦ Λυκείου (Παυσ. Α, 19, 4). Ἀλλ' ὁ Μίνως, τιμωρήσας τὴν Σκύλλαν, τὴν ἔδεσεν εἰς τὴν πρῴραν τοῦ πλοίου του, καὶ τὴν ἔπνιξεν εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον, ἢ, κατ' ἄλλας διηγήσεις, ὑπὸ τοῦ Μίνωος ἐγκαταλειφθεῖσα, ἐπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐν ᾧ ὁ εἰς ἀετὸν μεταμορφωθεὶς πατήρ της ὥρμα κατ' αὐτῆς, μετεμορφώθη καὶ αὐτὴ εἰς πτηνὸν ἢ ἰχθύν, ὅστις Κιρρὶς ἐλέγετο (Ov. Met. VIII, 8. — Virg. Geor. I, 405. Ε, VI, 74. Ciris). — 2) Υἱὸς, κατὰ Βιργίλιον (Æ, IX, 176), Ὑρτάκου, ὀπαδοῦ τοῦ Αἰνείου, φίλος τοῦ Εὐρυάλου, μεθ' οὗ συνεφονεύθη ἐπὶ νυκτερινῆς εἰσβολῆς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ῥουτούλων. — 3) Νέος ἐκ Δολιχίου, εἷς τῶν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης (Ὁμ. Ὀδ. Π, 397. Σ, 126. 412).

Νίσυρος, ἐν τῷ Καρπαθίῳ πελάγει νῆσος ὑψηλὴ, στρογγύλη καὶ βραχώδης, μεταξὺ Τήλου καὶ Κῶ. Ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς, τὸ αὐτὸ ὄνομα φέρουσα, ἔκειτο εἰς τὰ βορειοδυτικὰ, καὶ τῆς ἀκροπόλεως αὐτῆς ἐρείπια σώζονται. Οἱ κάτοικοι ἦσαν Δωριεῖς τὴν καταγωγὴν, ἀλλὰ σύμμαχοι τῶν Ἀθηνῶν, εἰσφέροντες ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου 100 δραχμῶν μηνιαῖον φόρον (Στρβ. Ι, 488).

Νίτητις, θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Ἀπρίου (Ἡρδ. Γ. 1).

Νιτιόβρι(ο)γες, λαὸς ἐν Ἀκουϊτανίᾳ, παρὰ τὸν Ὄλτιν, εἰς τὰς δύο ὄχθας αὐτοῦ. Πρωτεύουσα αὐτῶν ἦν τὸ Ἄγινον, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Γαρούμνας. Ἐδύναντο νὰ παρατάξωσι μέχρι πεντακισχιλίων ὁπλιτῶν (Cæs. B. G. VII, 7. 31. 46. — Liv. Ep. LXV).

Νιτρία καὶ **Νιτρίας,** πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου, μεσημβρινῶς τῆς Μαρεώτιδος λίμνης. Εἰς αὐτὴν πρὸ πάντων ἐλατρεύετο ὁ Σέραπις (Στρβ. ΙΖ).

Νέτωκρις, ἴδ. Ναβουχοδονόσωρ.

Νιφάτης, ὑψηλὸν ὄρος τῆς Ἀρμενίας, συνέχεια τοῦ Ταύρου, ἐκτεινομένη μέχρι τῆς Μηδίας (Στρβ.).

Νιψᾶτοι, λαὸς θρᾳκικὸς, οἰκῶν ὑπὲρ τὴν Ἀπολλωνίαν καὶ τὴν Μεσημβρίαν, πρωτεύουσαν ἔχων τὴν Νίψαν (Ἡρδ. Δ, 90. — Στφ. Βυζ.).

Νοήμων, υἱὸς Φρονίου, Ἰθακήσιος, ὁ δοὺς τῷ Τηλεμάχῳ τὸ πλοῖον ἐφ' οὗ ἔπλευσεν εἰς Πύλον πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ πατρός του (Ὁμ. Ὀδ. Β. 386. Δ, 630).

Νόθος, ἐν Ἀθήναις ὡς καὶ ἐν Σπάρτῃ νόθοι ἐλέγοντο οὐ μόνον οἱ μὴ ἐκ νομίμου γάμου γεννηθέντες, ἀλλὰ καὶ οἱ μὴ ἐκ πολίτου ὁμοῦ καὶ πολίτιδος. Εἰς τοὺς νόθους, ἀλλὰ πιθανῶς τοὺς ἐκ παρανόμου γάμου, δὲν ἐδίδετο κληρονομία, ἀλλ' ἐπετρέπετο μόνον δωρόν τι, τὰ νόθεια, μὴ ὑπερβαῖνον τὰς 1000 δρ. Οἱ ἐξ Ἀθηναίας καὶ ξένου γεννηθέντες ἦσαν ξένοι· οἱ δ' ἐξ Ἀθηναίου καὶ ξένης, οἷος ὁ Θεμιστοκλῆς, ἦσαν τελειοπολῖται, ἔχοντες κατ' ἀρχὰς καὶ ἴδιον γυμνάσιον, τὸ Κυνόσαργες, εἶτα δ' εἰς πάντα τὰ γυμνάσια εἰσαχθέντες. Ὁ Περικλῆς ἠθέλησε ν' ἀποκλείσῃ αὐτούς· ἀλλ' ὁ νόμος αὐτοῦ περιέπεσεν εἰς ἀχρηστίαν· καὶ ὁ Ἀριστοφῶν τὸν ἀνενέωσε μόνον διὰ τοὺς μετ' Εὐκλείδην (Δημοσθ. κ. Νεαίρ. 1350).

Νομάδες, πάντες μὲν ἐν γένει οἱ λαοὶ οἱ μονίμους κατοικίας μὴ ἔχοντες (Πινδ. Πύθ. Θ, 216), ἐν τοῖς μετέπειτα δὲ χρόνοις καὶ ἰδίως οἱ κάτοικοι τῆς Νουμιδίας ἐν τῇ Ἀφρικῇ (Πολύβ.).

Νόμια ὄρη, τὰ μεταξὺ Ἀρκαδίας καὶ Λακωνίας, ἐλέγοντο ὀνομασθέντα κατ' Ἀρκαδικήν τινα νύμφην Νομίαν (Παυσ. Η, 38).

Νόμιος, ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς ἐκτελέσαντος ἔργα ποιμένος (νομῆς) παρ' Ἀδμήτῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Φερῶν (Καλλιμ. εἰς Ἀπλ. 47). Προσέτι καὶ τοῦ Ἑρμοῦ ἐν Ἀρκαδίᾳ (Ἀρστφ. Θεσμοφ. 983).

Νομισματικὴ. Τὰ νομίσματα ἦσαν ἐν Ἑλλάδι ἀργυρᾶ, ἢ χρυσᾶ τὰ πολυτιμότερα, ἢ χαλκᾶ τὰ κατωτάτης ἀξίας, δι' ὃ καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον συνήθως ἐλέγετο ἡ ποσότης νομισμάτων, ὡς ἐπίσης καὶ χρήματα. Νομίσματα δ' ὠνομάσθησαν διότι ἡ ἀξία αὐτῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὡρίζετο. Ἐν Σπάρτῃ καὶ εἰς ἄλλα τινὰ μέρη, ἀντὶ τοῦ χαλκοῦ μετεχειρίζοντο καὶ σίδηρον (Ἀρστ. Οἰκον. Β, 2. — Πολυδ. Ζ, 106). Ἕφερον δὲ τὰ νομίσματα τύπον διακρίνοντα αὐτὰ, καὶ πολλάκις σημεῖον ἐμφαῖνον τὴν ἀξίαν των. Πλὴν τῶν παντοίων μύθων περὶ τῆς τῶν νομισμάτων ἐφευρέσεως (Πολυδ. Θ, 83), ἀπέδιδεν αὐτὴν ἡ παράδοσις (Ἡροδ. Δ, 94. — Ξενοφ. π Πολυδ.) τοῖς Λυδοῖς, ἀλλ' ἔτι κοινοτέρα Φείδωνι, τῷ βασιλεῖ τοῦ Ἄργους, ὅστις ἐλέγετο πρῶτος ἐν Αἰγίνῃ ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ νομίσματα κόψας, ἐξ οὗ, ἢ ἀληθῶς διότι ἡ Αἴγινα ἦν ἀρχαιότατα κέντρον ἐμπορικὸν, καὶ αἰγινάτον ἐλέγετο τὸ εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενον σύστημα. Ὁ αὐτὸς δ' ὑπελαμβάνετο καὶ πρῶτος εἰσαγαγὼν τὰ μέτρα καὶ σταθμά. Ἡ ἐποχὴ δὲ καθ' ἣν ἔζησε θεωρεῖται τὸ μέσον τῆς 8ης ἑκατονταετηρίδος π. Χ. (Ἡρδ. ΣΤ, 127. — Ἔφορ. παρὰ Στρβ. Η, 376. — Αἰλ. Π. Ἱ, ΙΒ, 10. — Πολυδ. Ἀνθ. — Παρ. μάρμ. 45. 46). Τὸ δ' ἐν Ἀθήναις κατ' ἀρχὰς ἐπικρατῆσαν σύστημα ἐλέγετο Εὐβοϊκὸν, ἴσως διότι ἐν ἄλλῃ ἐποχῇ ἄλλο ἐμπορικὸν κέντρον ἦτο ἡ Εὔβοια. Ἡ ἀναλογία τοῦ Αἰγιναίου πρὸς τὸ Εὐβοϊκὸν (ἢ ἀρχαῖον ἀττικὸν) νόμισμα ἦν ὡς 6 : 5. Κατέστησε δὲ μετέπειτα ὁ Σόλων τὸ νόμισμα ἔτι μικρότερον, ὥστε ἡ ἀναλογία τοῦ ἀρχαίου (Εὐβοϊκοῦ) πρὸς τὸ νέον ἦν περίπου καὶ 4 : 3, καὶ 73 δρ. ἐκείνου ἀπετέλουν τὴν νέαν μνᾶν. Ἡ συνήθης νομισματικὴ μονὰς ἦν ἡ ἀργυρᾶ δραχμή· 2 δὲ δραχμαὶ ὠνομάζοντο δίδραχμον ἢ στατὴρ (ἀργυροῦς), καὶ τοιαῦτα ἀπαντῶνται πολλὰ ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων· διπλοῦν δὲ τοῦ διδράχμου ἦν τὸ τετράδραχμον, οἷα μᾶλλον ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις ἐκόπτοντο. Ἑκατὸν δὲ δραχμαὶ ὠνομάζοντο μνᾶ, καὶ ἑξήκοντα μναῖ, ἢ 6000 δραχμαὶ, τάλαντον. Ὥστε, κατὰ τὴν προσημειωθεῖσαν ἀναλογίαν (4 : 3), «τὸ αἰγιναῖον τάλαντον ἐδύνατο δραχμὰς ἀττικὰς μυρίας» (Πολυδ. Θ, 86). Ὑποδιῃρεῖτο δ' ἡ δραχμὴ εἰς 6 ὀβολοὺς (ἴδ.), οἵτινες, ὡς καὶ τὰ πολλαπλάσια καὶ αἱ ὑποδιαιρέσεις αὐτῶν, ἦσαν, ἐν Ἀθήναις κἂν, κέρματα ἀργυρᾶ, πλὴν τοῦ ἐλάσσονος πάντων, τοῦ 1)8 τοῦ ὀβολοῦ, ὅπερ χαλκοῦς ὠνο-

μάζετο, καὶ ἦν ἐκ χαλκοῦ. Χρυσᾶ δὲ νομίσματα ἦσαν οἱ στατῆρες (ἴδ.), ἔχοντες σταθμὸν ἢ ὁλκὴν δύο δραχμῶν περίπου, καὶ ἀξίαν εἴκοσι ἀργυρῶν. Τὰ ἀρχαιότατα αἰγινητικὰ νομίσματα, ὀγκώδη καὶ οὐχὶ τεχνικῶς ἐξειργασμένα, ἔχουσιν ἐπὶ τῆς μιᾶς ἐπιφανείας χελώνην, ἐπὶ δὲ τῆς ὀπισθίας τὰ ἴχνη τῆς λαβίδος ἐφ' ἧς ἵσταντο ὅτε ἐτυποῦντο· τὰ δ' ἀρχαιότατα ἀττικὰ εἶχον ἔμβλημα βοῦν (Σχολ. Ὁμ. Ἰλ. Ζ, 236. — Ἐτ. Μ.λ. Ἑκατόμβη.— Πολυδ. 60), ἴσως κατὰ μίμησιν τῶν πρώτων Εὐβοϊκῶν ἐξ οὗ προέκυψε καὶ ἡ παροιμία «βοῦς ἐπὶ γλώττῃ» (Ἡσυχ. Σουίδ.). Ὑπετίθετο δὲ (Πλούτ. Θησ. 25), ὅτι ἔκοψεν αὐτὰ ὁ Θησεύς, ἐπιχαράξας τὸν Μαραθώνιον ταῦρον ἢ τὸν Μινώταυρον· τὰ δὲ μετέπειτα εἶχον κεφαλὴν Ἀθηνᾶς, καὶ εἰς τὸ ἔμπαλιν, κατ' ἀρχὰς μὲν τῆς λαβίδος τὰ ἴχνη, εἶτα δὲ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀρχαϊκὴν κεφαλὴν Ἀθηνᾶς (τῆς Πολιούχου). Τὰ ἀττικὰ ἐθεωροῦντο ὡς καθαρώτατα καὶ ἀκριβέστατα (Ἀριστφ. Βάτρ. 722. — Ξενοφ. π. Προσ. Γ, 2), καὶ ἐν τῇ ἀττικῇ νομοθεσίᾳ ὑπῆρχε «γραφὴ διαφθορᾶς νομίσματος», εἴτε ὡς πρὸς τὴν ὁλκήν, εἴτε ὡς πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ μετάλλου. Ὁ δ' ἁλοὺς κατεδικάζετο εἰς θάνατον (Δημοσθ. κ. Τιμόκρ. 765). Μέχρι τοῦδε ἐν τοῖς ἀνευρισκομένοις νομίσμασι τὰ ἀττικὰ σταθμιζόμενα εὑρίσκονται ἔχοντα τὴν ὁλκὴν πολὺ ἀκριβεστέραν ἢ τὰ τῶν ἄλλων πόλεων, καὶ μόνον τόσην ὥστε ἡ ἐκ τῆς ἀρχαιότητος φθορὰ ἀρκεῖ ὅπως ἐξηγήσῃ τὴν διαφοράν. Εἰς τὰς διαφόρους ἑλληνικὰς πόλεις ἐπεκράτει τὸ ἓν ἢ τὸ ἕτερον ἐκ τῶν προμνημονευθέντων νομισματικῶν συστημάτων. Τὸ Αἰγινητικὸν ἦν παραδεδεγμένον ἐν πάσῃ τῇ Πελοποννήσῳ, πλὴν ἴσως τῆς Ἀχαΐας, ἐν τῇ βορείῳ Ἑλλάδι μέχρι Θεσσαλίας, ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν Κρήτῃ, καὶ πάσαις ταῖς κατὰ τὸ Αἰγαῖον καὶ ταῖς ἀκταῖς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας δωρικαῖς ἀποικίαις· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν Σικελίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, ἔνθα συνεδυάσθη μετὰ τοῦ ἐγχωρίου, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων. Ἐν Κορίνθῳ δὲ, καθ' ὃ ἐμπορείῳ πανελληνίῳ, φαίνεται ὅτι ἦσαν παραδεκτὰ καὶ εἰσηγμένα καὶ τὰ τρία συστήματα, διότι εὑρίσκονται δίδραχμα κορινθιακὰ ἔχοντα τὴν αἰγιναίαν ὁλκήν, ἄλλα τὴν εὐβοϊκὴν, καὶ τὴν μετὰ τὸν Σόλωνα ἀττικήν. Τὸ εὐβοϊκὸν δὲ, ἢ ἀρχαῖον ἀττικὸν σύστημα ἐπεκράτει ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ταῖς ἀποικίαις αὐτῆς.

Νομέων, πατὴρ τοῦ Ἀμφιμάχου, ἡγεμόνος τῶν Καρῶν ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν (Ὁμ. Ἰλ. Β, 871).

Νομογράφοι, δύο ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν ἐκλεχθέντες ἐπὶ Ῥωμαίων, τῷ 205 π. Χ. ὡς νομοθέται, ἀλλ' ἐντελῶς ἀποτυχόντες (Πολύβ. ΙΓ, 1).

Νομοθεσία, ὁ κατ' ἀρχὰς τὰς ἑλληνικὰς πολιτείας διέπων νόμος ἦν ὁ φυσικὸς, κατ' Εὐριπίδην (Βάκχ. 803) «νόμιμον ἀεὶ φύσει πεφυκὸς», καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν ἐθίμων πηγάζοντες «ἄγραφοι νόμοι». Καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς θεοὺς ὑπῆρχεν ὑπέρτατος νόμος, ἡ «ἀνάγκη». Ὁ τὴν δικαστικὴν δ' ἐξουσίαν ἐξασκῶν, καὶ ἑπομένως τοὺς νόμους ἐκείνους ἑρμηνεύων καὶ ἐφαρμόζων, ἦν ὁ βασιλεὺς, φυσικῷ τῷ λόγῳ αὐθαιρέτως, καὶ τοὺς «ἡγήτορας ἠδὲ μέδοντας» περὶ ἑαυτὸν συγκαλῶν μόνον ἵνα ἀκούσῃ τὰς συμβουλάς των, τὸν δὲ λαὸν ἵνα τῷ γνωστοποιῇ τὰς ἀποφάσεις του. Κατ ὀλίγον δ' ὑπὸ τὴν σύγκρουσιν τῶν ἀλληλομάχων παθῶν καὶ συμφερόντων ἀνετράπη τὸ πρῶτον τοῦτο πατριαρχικὸν σύστημα, καὶ ἀπῃτήθησαν ὡρισμένοι νόμοι, οἵτινες νὰ συνέχωσι καὶ συναρμολογῶσι τ' ἀντίθετα στοιχεῖα, νὰ διαγράφωσι τὰ πρὸς ἀλλήλους καθήκοντα, καὶ ν' ἀπονέμωσι τοῖς πᾶσι τὰ ἴσα, πλὴν τῶν τάξεων ὅσαι (ὡς οἱ δοῦλοι καὶ οἱ περίοικοι) δὲν ἐδικαιοῦντο εἰς ἰσονομίαν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐξελέγετο συνήθως ἓν ἄτομον, ἀπολαῦον τῆς κοινῆς ἐμπιστοσύνης, εἷς ἐκ τῶν λεγομένων «σοφῶν», («συνετοί τινες καὶ νομοθετικοί», Διογ. Λαέρτ. Α, 40), καὶ εἰς αὐτὸν ἀνετίθετο τῶν νόμων ἡ σύνταξις. Τοιοῦτοι ἦσαν Πιττακὸς ὁ Λέσβιος, Φείδων ὁ Ἀργεῖος, Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, Βίας ὁ Πριηνεὺς, Λυκοῦργος ἐν Σπάρτῃ, καὶ ὁ τοὺς νόμους αὐτοῦ μεταρρυθμίσας Χείλων, ὁ Μίνως ἐν Κρήτῃ, Δράκων καὶ Σόλων ἐν Ἀθήναις, παρὰ τοῖς Ἐπιζεφυρίοις δὲ Λοκροῖς ὁ Ζάλευκος, ἐν Κατάνῃ ὁ Χαρώνδας, εἰς οὓς πάντες οἱ συμπολῖται αὐτῶν ἐνεπιστεύθησαν τὴν σύνταξιν πολιτεύματος καὶ νομοθεσίας, ἢ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς ὑφισταμένης (ἴδ. καὶ Αἰσυμνήτης). Τινὲς αὐτῶν συνέταττον τοὺς νόμους των διὰ στίχων, ὡς ὁ Χαρώνδας τὰ «Σκόλια», ἵνα εὐχερῶς ἀπομνημονεύονται. Ὁριστικὴ δὲ νομοθεσία ἅπαξ εἰσαχθεῖσα δυσκόλως μετεβάλλετο δι' εἰσαγωγῆς νόμων νέων, θεωρουμένη πολλάκις ὡς θεόδοτος, ὡς ἡ τοῦ Μίνωος (Παυσ. Γ, 4, 4), ἡ τοῦ Λυκούργου, κυρωθεῖσα ὑπὸ χρησμοῦ· μόνον δ' ἐπὶ τῆς ἠθικῆς παρακμῆς ἐν Ἀθήναις ἤρξατο τῆς ἐκκλησίας ἡ αὐθαιρεσία ἀνατρέπουσα δι' ἰδίων ψηφισμάτων τοὺς ὑφισταμένους νόμους, ἐν ᾧ, κατὰ τὴν Σολώνιον νομοθεσίαν τὰ ψηφίσματα τῆς ἐκκλησίας ἴσχυον ἐπὶ ἓν μόνον ἔτος, κατὰ τὴν πρώτην δ' ἐτησίαν συνεδρίασιν αὐτῆς ἐπετρέπετο μόνον νὰ καταδεικνύηται εἴ τις ὑπῆρχεν ἔλλειψις καὶ ἀναγκαία διόρθωσις εἰς τοὺς νόμους, καὶ ἡ πρότασις παρεπέμπετο τότε εἰς τοὺς νομοθέτας, οἵτινες διὰ κλήρου ἐξελέγοντο ἐκ τῶν Ἡλιαστῶν εἰς ἀριθμὸν ἄλλοτε ἄλλον κατὰ τὴν ἀνάγκην, προεδρευόμενοι ὑπὸ πέντε συνδίκων, οὓς ἐξέλεγεν ἡ ἐκκλησία εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ νόμου, καὶ διεξῆγον τὴν ὑπόθεσιν κατὰ τοὺς τύπους τῆς συνήθους διαδικασίας (ἴδ. Ἐκκλησία). Ὁσάκις περὶ ἀντικειμένου τινὸς ἔλειπε νόμος, οἱ ἡλιασταὶ ὤμνυον νὰ δικάζωσι «γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ» (Πολυδ. Η, 122). Σολώνιοι δ' ἐξηκολούθουν λεγόμενοι οἱ νόμοι ἐν Ἀθήναις καὶ ὅσοι ἔτι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον μεταγενεστέρως μετερρυθμίσθησαν, διότι ὁ Σόλων δὲν ἠξίωσε νὰ καταστήσῃ τοὺς νόμους αὐτοῦ ὁριστικοὺς καὶ ἀμεταρρυθμίστους, ἀλλ' ἐζήτησε τὴν ἐπὶ δεκαετίαν μόνον ἀμετάβολον τήρησιν αὐτῶν, ἐν ᾧ ὁ Λυκοῦργος λέγεται ἐπιβαλὼν αὐτὴν μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς του, καὶ ἀναχωρήσας ἵνα μὴ ἐπιστρέψῃ, εἰς δὲ τοὺς νέους ἐπ' αὐστηρᾷ ποινῇ ἀπαγορεύσας αὐτῶν τὴν κατάργησιν. Περὶ δὲ τοῦ Χαρώνδα καὶ τοῦ Ζαλεύκου μνημονεύεται ὅτι καὶ θάνατον ὥρισαν κατὰ τοῦ πειρασομένου νὰ εἰσαγάγῃ καὶ νόμους καινούς. Ἐν Ἀθήναις δὲ, κατὰ τῶν ὑποβαλλόντων εἰς τὸν δῆμον πρότασιν ἀντιβαίνουσαν εἰς τοὺς κειμένους νόμους ὑπῆρχεν ἡ «Γραφὴ παρανόμων». Ἐν γένει δὲ, αἱ νομοθετικαὶ προτάσεις πρὶν ἢ κριθῶσι καὶ κυρωθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἔπρεπε πρῶτον ν' ἀποφασισθῶσιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς διὰ προβουλεύματος. Ὁ Λυκοῦργος ἤθελε τοὺς νόμους του ἀγράφους, καὶ μόνον ἐγγεγραμμένους εἰς τὰς καρδίας τῶν πολιτῶν. Συνήθως ὅμως οἱ νόμοι ἐπεγράφοντο, εἰς γνῶσιν πάντων, ἐπὶ μαρμαρίνων στηλῶν, ἐν Ἀθήναις δ' ἦσαν γεγραμμένοι ἐπὶ τριγωνικῶν καὶ στρεφομένων ἀξόνων, ἐν τῇ Ἀκροπόλει, ὅθεν μετηνέχθησαν ἔπειτα εἰς τὸ πρυτανεῖον· τὰ δὲ πρωτότυπα ἐτηροῦντο μετὰ τῶν λοιπῶν ἀρχείων ἐν τῷ Μητρῴῳ τῷ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν. Μετὰ δὲ τοὺς Τριάκοντα, ἐπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος, μετερρυθμίσθη ἡ ἐπὶ τῶν δεινῶν περιπετειῶν πολλαχῶς ἀνατραπεῖσα ἀττικὴ νομοθεσία, καὶ οἱ νέοι νόμοι ἀνεγράφησαν εἰς τὴν Ποικίλην Στοάν. Εἰς τὰς δίκας οἱ διάδικοι ἔφερον καὶ παρουσίαζον εἰς τοὺς δικαστὰς τοὺς νόμους ἢ τὰ μέρη αὐτῶν ὅσα ἐνόμιζον αὐτοῖς συμφέροντα· ὁ παρουσιάζων δὲ «νόμον οὐκ ὄντα» ἐτιμωρεῖτο διὰ θανάτου (Δημοσθ. Κ. Ἀρστογ. 807). — Ἐν Ῥώμῃ μνημονεύονται νόμοι ἤδη καὶ τοῦ Ῥωμύλου· ἀλλ' ὡς πρῶτος νομοθέτης κυρίως θεωρεῖται ὁ Σέρβιος Τούλλιος. Μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν βασιλέων συνέταξε, τῷ 450 π. Χ. ἡ Δεκανδρία τοὺς δώδεκα πίνακας τῶν νέων νόμων. Οἱ Λικίνιοι νόμοι (366 π. Χ.) ἐξησφάλισαν εἰς τὸν λαὸν τὴν ἰσοπολιτείαν. Οἱ Γράκχοι (134-121 π. Χ.) ἀπεπειράθησαν περαιτέρω φιλελευθέρων μεταρρυθμίσεων. Μετά τινας δὲ διατάξεις ὑπὸ τοῦ Σύλλα εἰσαχθείσας ὑπὲρ τῆς ἀριστοκρατίας, ἀνετέθη, τῷ 52 π. Χ., εἰς τὸν Πομπήϊον ἡ σύνταξις νέων νόμων,

καὶ ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων τέλος εἰσήχθησαν οἱ νέοι τῷ μοναρχικῷ συστήματι ἀνταποκρινόμενοι, ἢ μᾶλλον ἐκ τῆς αὐθαιρεσίας τοῦ αὐτοκράτορος ἐξαρτώμενοι νόμοι, μέχρις οὗ ὁ Ἰουστινιανὸς συνηρμολόγησε καὶ συνέταξε τέλος νομοθεσίαν κανονικήν, ἥτις κατέστη ἡ βάσις τῶν μεταγενεστέρων νομοθεσιῶν.

Νόμος, 1) Ἴδ. Νομοθεσία. — 2) ἴδ. Μουσική. — 3) Ἀρχαιότατος μουσικὸς τρόπος ἢ μελῳδία παρὰ Δωριεῦσιν, ᾠδὴ εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, μάλιστα ὑπὸ κιθάρας ἢ αὐλοῦ συνοδευομένη, ἄνευ δ' ἀντιστροφῶν ἀλλὰ πᾶσα συνεχῶς ᾀδομένη. Αὕτη ἀπετέλει τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ Πυθίου μουσικοῦ ἀγῶνος.

Νομὸς, ἡ χωρογραφικὴ διάκρισις ἐν Αἰγύπτῳ, ἐλέγετο εἰσαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σεσώστριος, ὅστις τὰς 3 ἐπαρχίας διήρεσεν εἰς 36 νομούς, ἐξ ὧν 10 ἀπετέλουν τὴν Ἄνω Αἴγυπτον, ἄλλοι τόσοι τὴν Κάτω, καὶ 16 τὴν Μέσην. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἠλλοιώθη ὁ ἀριθμός. Ἐκαλοῦντο δὲ Νομάρχαι οἱ διοικηταὶ αὐτῶν καὶ οἱ τῶν φόρων εἰσπράκτορες.

Νομοφύλακες, ἀρχὴ τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἀλλὰ διάφορον δικαιοδοσίαν ἔχουσα εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἑλλάδος. 1) Ἐν Σπάρτῃ καὶ ἄλλαις Δωρικαῖς χώραις, πολλαχοῦ παρὰ Λοκροῖς, ἐν Βυζαντίῳ, κτλ. οἱ ἐν ταῖς συνελεύσεσιν ἐπαγρυπνοῦντες εἰς τὴν τήρησιν τῶν νόμων, οἵτινες ἦσαν ἄγραφοι, καὶ εἰς τὴν κατ' αὐτοὺς συμπεριφορὰν τῶν μελῶν αὐτῶν. —2) Ἐν Ἀθήναις ἀρχὴ ἐπταμελής, τὸ πρῶτον δ' ὡς φαίνεται ἐγκαταστᾶσα ἐπὶ Ἐφιάλτου, ὅστις ἀφαιρέσας ἀπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἣν ἕως τότε ἐξήσκει ὑπερτάτην ἐπιτήρησιν τῆς κυβερνήσεως, ἀνέθετο εἰς τοὺς Νομοφύλακας τὴν ἐπαγρύπνησιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς Βουλῆς, τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου καὶ τῶν δημοσίων λειτουργῶν, πρὸς ἀκριβῆ τῶν νόμων τήρησιν. Πιστεύεται δ' ὅτι, ἐπὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως, Νομοφύλακες ὠνομάσθησαν οἱ Ἕνδεκα, ἢ ὅτι ὁ Δημήτριος συνέστησεν ἐκ νέου τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἥτις πρὸ αὐτοῦ ἐπ' ὀλίγον μόνον χρόνον εἶχε διατηρηθῇ. —3) Ἐν Κερκύρᾳ ἐδίδετο αὐτοῖς λόγος τῶν δημοσίων δαπανῶν, ὡς ἀλλαχοῦ τοῖς εὐθύνοις καὶ λογισταῖς.

Νόννος, ἴδ. Ἔπος.

Νόστις, ποιήτρια ἐκ Λοκρῶν, περὶ τὰ 320-300 π. Χ. εἰς τὸν κανόνα τῶν ἐννέα λυρικῶν ποιητριῶν (τῶν ἐννέα Μουσῶν) περιληφθεῖσα. Δώδεκα ἐπιγράμματα αὐτῆς σώζονται.

Νόστος, ἴδ. Ἔπος.

Νότιον, παράλιος πόλις τῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Αἰολίδος, ἐπὶ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου· εἶτα ἐπίνειον τῆς Κολοφῶνος (Θουκ. Γ, 34. —Ξεν. Ἑλλ. **Α,** 3, 4).

Νότος, υἱὸς Ἀστραίου καὶ Ἠοῦς, εἷς τῶν τεσσάρων πρώτων ἀνέμων (Ἡσίοδ. Θεογ. 378).

Ἐκ πύργου Κυρρήστου.

Νότου κέρας, ἀκρωτήριον τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς Ἀφρικῆς (Ἀνώνυμ.).

Νουβία, ἔθνος τῆς Ἀφρικῆς ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ, πρὸς τῇ νήσῳ Μερόῃ, πολλὰ περιλαμβάνον βασίλεια. Ναῦβαι δὲ ἦν ἔθνος ἐκείνου συγγενές, ἡ παρέκτασις ἀνατολικῶς τοῦ Νείλου, μέχρι τοῦ Ἀραβίου κόλπου (Πτολεμ.).

Νούδιον, πόλις τῆς Ἠλίδος ἐν Πελοποννήσῳ, γνωστὴ μόνον ἐκ τοῦ Ἡροδότου (Δ, 148).

Νουκερία, 1) πόλις τῆς κάτω Ἰταλίας, ἐν τοῖς νοτίοις τῆς Καμπανίας, καὶ Ἀλφατέρνα καλουμένη, ἐπὶ τῆς Ἀππίας ὁδοῦ

Τῆς Καμπανίας.

καὶ τοῦ Σάρνου ποταμοῦ. Καταστραφεῖσα ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων, εἶτα πάλιν ἀνῳκοδομήθη καὶ ἀνέθαλε (ν. Nocera). Λιμὴν αὐτῆς ἦν ἡ

Πομπηΐα (Liv. VII, 3. IX, 41. — Tac. Ann. XIII, 31).—2) Πόλις τῆς Ὀμβρικῆς, Κουμελλαρία ἐπικαλουμένη, ἐπὶ τῆς Φλαμινίας

Τῆς Ὀμβρικῆς.

ὁδοῦ (ν. ἐπίσης Nocera) (Στρβ.).—3) ἢ ἴσως μᾶλλον Λουκερία, πόλις ἐπίσημος τῆς Ἀπουλίας ἐν Ἰταλίᾳ, κτισθεῖσα 400 ἔτη πρὸ τῆς Ῥώμης (Στρβ.), κατεδαφισθεῖσα δ' ὑπὸ σεισμοῦ ἐπὶ Νέρωνος (ν. Lucera).—4) Πόλις βορείως τῆς Ἰταλίας, ἐν τῇ ἐντὸς τοῦ Πάδου Γαλλίᾳ, τῇ Ἑλβετίᾳ (ν. Lucerne).

Νουμαντία, ἡ περιφημοτάτη τῶν πόλεων τῆς Κελτιβηρίας ἐν Ἱσπανίᾳ, πρὸς ταῖς πηγαῖς τοῦ Δουρίου ἐπὶ ὑψηλῶν καὶ τοσοῦτον δυσπροσπελάστων κρημνῶν ἐκτισμένη, ὥστε εἰ καὶ εἶχε περιφέρειαν 24 σταδίων, ἐδύνατο νὰ μένῃ ἀτείχιστος. Ἐκυρίευσε δ' αὐτὴν ὁ Σκιπίων μετὰ πολιορκίαν 15 μηνῶν (Στρβ. Γ. 162. ΣΤ. 287.—Ἀππιαν. Ἱππ. π. ΣΤ, 48-98.-Cic. Off. I, 11). Λείψανα αὐτῆς ὑποτίθενται σωζόμενα παρὰ τῇ πόλει Σορίᾳ.

Νουμᾶς Πομπήλιος, Σαβῖνος, δεύτερος βασιλεὺς τῆς Ῥώμης, τὸν Ῥωμύλον διαδεχθείς, εὐσεβής, σοφὸς καὶ δίκαιος, νόμους θεὶς εἰς τὴν Ῥώμην (ὅθεν ἴσως καὶ τὸ ὄνομα), ναοὺς ἐγείρας τοῖς θεοῖς καὶ τὰ τῆς λατρείας κανονίσας, συνετέλεσε πρῶτος εἰς τὸν ἐξευγενισμὸν τῶν Ῥωμαίων. Περὶ αὐτοῦ ἐμυθεύετο ὅτι ἐν σπηλαίῳ τῷ ἔδιδε τὰς συμβουλάς της καὶ τὸν ἐνέπνεεν ἡ νύμφη Ἐγερία, καὶ ὅτι ἦν ἔμπειρος τῆς Πυθαγορείου φιλοσοφίας. Προσέτι ἐπιστεύθη ὅτι τῷ 181 π. Χ. ἀνεσκάφη ὁ τάφος του, καὶ εὑρέθησαν ἐν αὐτῷ συγγράμματα τοῦ Νουμᾶ, ἀφορῶντα τὰ τῆς θρησκείας (Πλουτ. Νουμ. —Διον. Ἁλικ. Β, 57.—Liv. I, 17. XL, 29).

Νουμήνιος, 1) Φιλόσοφος τῆς νεοπλατωνικῆς σχολῆς ἐξ Ἀπαμείας τῆς Συρίας, ἀκμάσας περὶ τὰ 150 μ. Χ. Ὁ Πλωτῖνος ἐξετίμα καὶ ἐπωφελήθη τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὁ δ' Εὐσέβιος διετήρησε πολλὰ αὐτοῦ ἀποσπάσματα περὶ Πλάτωνος καὶ τῶν αὐτοῦ δογμάτων.—2) Ἀλέξανδρος Ν., σύγχρονος τοῦ προμνησθέντος. Εἰς αὐτὸν ἀποδίδοται σύγγραμμα «περὶ τῶν τῆς διανοίας σχημάτων».—3) Μαθητὴς τοῦ ἰατροῦ Διευχοῦς, ἐξ Ἡρακλείας, ἔγραψεν «Ἁλιευτικὸν», περὶ ἰχθύων, καὶ ἴσως καὶ «Θηριακά».—4) Στρατηγὸς Ἀντιόχου τοῦ Μεγάλου, ἐνίκησε τῷ 220 π. Χ. τοὺς Πέρσας κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν.—5) Πρέσβυς τῶν Πτολεμαίων Φιλομήτορος καὶ Φύσκωνος εἰς Ῥώμην, τῷ 167 π. Χ. (Πολβ. Λ, Η). — 6) Δύο Σικελοὶ κατὰ τοῦ Οὐήρρου μαρτυρήσαντες (Cic. Verr. III, 23, 57. IN, 51, 113).

Νουμήτωρ, υἱὸς Πρόκα τοῦ βασιλέως τῆς Ἄλβης, ἐξωσθεὶς τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ νεωτέρου του ἀδελφοῦ Ἀμουλίου, ἀλλ' ἐγκαταστὰς αὖθις εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῶν ἐγγόνων του Ῥωμύλου καὶ Ῥέμου (Πλούτ. Ῥωμ. Γ, Ζ-Θ.—Διον. Ἁλικ. Α, 71. 78. — Liv. I, 3. 5. 6). Νομήτωρ καὶ Νεμήτωρ παρὰ Στράβωνι καὶ Ἀππιανῷ.

Νουμιδία, παρ' Ἕλλησι πολλάκις Νομαδία ἢ Νομαδικὴ καλουμένη (ἡ ν. Ἀλγερία), ὡρίζετο πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ τῆς Καρχηδονίας, μέχρι τοῦ ποταμοῦ Τούσκα· πρὸς νότον ὑπὸ τῆς Γαιτουλίας καὶ τῆς μεσογείου Λιβύας· πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τῆς Μαυριτανίας, μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἀμψάγα, ἢ, ἀρχαιότερον, τοῦ Μουλούχα· πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Διέσχιζον δὲ τὴν χώραν αἱ παρεκτάσεις τοῦ Ἄτλαντος, ἐγκλείουσαι κοιλάδας εὐφορωτάτας. Μνημονεύονται δ' αὐτῆς ἀκρωτήρια ἡ Ἵππου ἄκρα (ν. Γάρδα), τὸ Τρέτον (ν. Σεββά)· ποταμοὶ δὲ ὁ Ἁρμονιακὸς, ὁ Ῥουβρικάτος, ὁ Ἀμψάγας. Ὁ λαὸς, διαιρούμενος εἰς τοὺς Μασσυλίους, ἀνατολικῶς τοῦ Ἀμψάγα, καὶ τοὺς Μασσαιουλίους, δυτικῶς αὐτοῦ, ἴσως ἀσιατικῆς καταγωγῆς, συνέκειτο κυρίως ἐκ νομάδων

ποιμαντικῆς τάξεως, ἀρίστων ἱππέων. Εἰς πόλεις δ' ἐξώρας συνῳκίσθη, καὶ ἐξ αὐτῶν διάφοροι μνημονεύονται ἐπὶ Ῥωμαίων, τῆς χώρας καταστάσης ἐπαρχίας Ῥωμαϊκῆς ἐπὶ Ἰουλίου Καίσαρος.

Νουραγοί. Οὕτω λέγονται (Nuraghes) ἐν Σαρδηνίᾳ οἰκοδομήματά τινα πανάρχαια ἐκεῖ ἀνευρεθέντα, στρογγύλα ἐκ λίθων ἀκατεργάστων, μὴ διὰ πηλοῦ συγκεκολλημένων, προεχόντων δ' ἐπαλλήλως ὡς οἱ τῶν θησαυρῶν ἐν Μηκύναις καὶ ἀλλαχοῦ. Ἔχουσι δὲ καὶ ὕψος 30-50', ἀλλὰ κατὰ τοῦτο διαφέρουσι τῶν θησαυρῶν, ὅτι σύγκεινται ἐκ δύο ἢ τριῶν ἐπαλλήλων ὠοειδῶν δωματίων, κοινωνούντων δι' ἐσωτερικῆς μικρᾶς ἀναβάθρας πρὸς τῷ τοίχῳ. Καὶ ἐνίοτε μὲν εἰσὶ μεμονωμένοι, ἐνίοτε δὲ ἐγκλείονται πολλοὶ ὁμοῦ ἐντὸς ἑνὸς περιτειχίσματος. Ἀγνοεῖται ἂν ἦσαν πανάρχαιοι κατοικίαι, ἢ ἄν, ὥς τινες ὑπέθεσαν, τάφοι. Πιθανώτατα δ' ἦσαν οὗτοι οἱ κατὰ τὴν παράδοσιν (Ψ. Ἀρστλ. π. Θαυμ. Ἀκ. 104) ὑπὸ τοῦ Δαιδάλου ἐνταῦθα ἀνεγερθέντες θόλοι κατὰ τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν τρόπον.

Νουρσία, πόλις τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τῶν Σαμνιτικῶν ὀρέων, πρὸς ταῖς πηγαῖς τοῦ ποταμοῦ Νάρ. Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὁ Σερτώριος (Πλούτ. Σερτ. Β), καὶ ἡ μήτηρ τοῦ αὐτοκράτορος Βεσπασιανοῦ (Suet. Vesp. 1). (ν. Norcia).

Νυκτεύς, 1) υἱὸς τοῦ Χθονίου καὶ πατὴρ τῆς Ἀντιόπης (Ἀπολλόδ. Γ, 5), ἄρξας ἐν Θήβαις ὡς ἐπίτροπος τοῦ βασιλέως Λαβδάκου (Παυσ.)· ἢ ἄλλως, κατ' αὐτὸν πάλιν τὸν Ἀπολλόδωρον (Γ, 10), υἱὸς Ὑριέως, ἔγγονος τοῦ Ποσειδῶνος, ἀδελφὸς τοῦ Λύκου καὶ πατὴρ τῆς Ἀντιόπης (ἴδ. Ἀμφίων). — 2) Πατὴρ τῆς Καλλιστοῦς (Ἀπολλόδ. Γ, 8, 2).

Νυκτηΐς, θυγάτηρ τοῦ Νυκτέως (ἴδ.), ὡς ἡ τοῦ Πολυδώρου γυνὴ καὶ μήτηρ τοῦ Λαβδάκου (Ἀπολλόδ. Γ, 5, 5).

Νύκτιμος, ὁ νεώτατος τῶν υἱῶν Λυκάονος τοῦ βασιλέως τῆς Ἀρκαδίας, ὃν μόνον τῶν ἄλλων, μεσιτείᾳ τῆς Γῆς, δὲν ἐκε-

ραύνωσεν ὁ Ζεύς. Διεδέχθη δὲ τὸν πατέρα του εἰς τὸν θρόνον ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος (Ἀπολλόδ. Γ, 8, 1). Ἴδ. Λυκάων.

Νυμφαγωγός, ἴδ. γάμος.

Νύμφαι, παρθενικαὶ θεότητες κατωτέρας τάξεως, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως αἵτινες τὰ πάντα ῥυθμίζουσι καὶ συνέχουσιν. Ὑπετίθεντο δ' οἰκοῦσαι οὐχὶ ἐν οὐρανῷ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς τὰ αὐταῖς κατανενεμημένα ὄρη καὶ δάση, πεδία, κοιλάδας καὶ σπήλαια, κρήνας καὶ ποταμούς. Ἐνίοτε ὅμως ἀνέβαινον καὶ εἰς τὸν Ὄλυμπον, ἵνα παρευρεθῶσιν εἰς τῶν θεῶν τὰς συνελεύσεις (Ὁμ. Ἰλ. Υ, 8). Καθ' Ὅμηρον (Ἰλ. Ζ, 120. Υ, 8. Ὀδ. Ζ, 123. Ρ, 240)· αἱ Νύμφαι, θυγατέρες τοῦ Διός, τὰ ἄλση, τὰ πεδία, τὰς πηγὰς οἰκοῦσαι, ἐνήργουν ὡς πνεύματα ἀγαθοεργά, εἰ καὶ οὐχὶ ἀμέσως μετὰ τῶν μερῶν ἐκείνων συνεχόμενα. Ἔζων δ' ἀνεξάρτητοι καὶ ἐλεύθεραι, ἐθήρευον, εὐθύμως ἐχόρευον, ὕφαινον ἐντὸς τῶν σπηλαίων των, ἐφύτευον δένδρα καὶ ἐβοήθουν τοὺς ἀνθρώπους παντοίως. Πολλάκις συνοδεύουσι τινὰ τῶν μεγάλων θεοτήτων, ὡς συνεχῶς τὴν θηρευτὴν Ἄρτεμιν (Ὁμ. Ὀδ. Ζ, 105. Ι, 154. Μ, 318. Ν, 107). Εἰς χωρίον τι τοῦ Ὁμήρου (Ὀδ. Κ, 350), ὃ ὅμως ὑπό τινων ὡς νεώτερον θεωρεῖται, λέγεται ὅτι αἱ Νύμφαι γεννῶνται ἐκ πηγῶν, ποταμῶν καὶ δασῶν, ἐν ᾧ συνήθως λέγονται τοῦ Διὸς θυγατέρες. Ὥστε κατὰ τοῦτο ἡ ὕπαρξις αὐτῶν θὰ συνεδέετο μετὰ τῶν φθαρτῶν τούτων ἀντικειμένων, καὶ μετ' αὐτῶν θὰ παρήρχετο. Καὶ τῷ ὄντι αὕτη ἦν μεταγενεστέρως ἡ ἀντίληψις περὶ τῶν Δρυάδων, αἵτινες οὔτε μετὰ τῶν θνητῶν οὔτε μετὰ τῶν ἀθανάτων κατηριθμοῦντο. Ἔζων ἐπὶ μακρὸν, ἔτρωγον ἀμβροσίαν· ἐκ τῆς σχέσεως αὐτῶν μετὰ τῶν θεῶν, τοῦ Ἑρμοῦ, τῶν Σιληνῶν, παρήγοντο ὑψικάρηνα δένδρα, ἐπὶ πολὺ θάλλοντα· ἀλλὰ τέλος ἐπέρχεται αὐτοῖς ὁ θάνατος, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ταῖς συνδεδεμέναις αὐτοῖς θεαῖς (Ὁμ. Ὕμν. εἰς Ἀφρ. 259). —

Κατὰ τὰ φυσικὰ ὅρια τῆς ἐνεργείας αὐτῶν διηροῦντο αἱ Νύμφαι εἰς διαφόρους κλάσεις, καὶ ἦσαν 1) τῶν θαλασσίων ὑδάτων αἱ Ὠκεανίδες καὶ αἱ Νηρηίδες (παραμείναι τοιαῦται καὶ εἰς τὰς σημερινὰς τοῦ λαοῦ προλήψεις)· αἱ δὲ τῶν ὑδάτων τῆς στερεᾶς ἦσαν αἱ Ναϊάδες (Νηϊάδες ἢ Ναΐδες), περιλαμβάνουσαι τὰς Ποταμηίδας, ἢ νύμφας τῶν ποταμῶν, αἵτινες καὶ τῶν ποταμῶν εἰς οὓς ἀνῆκον τὰ ὀνόματα ἔφερον, ὡς Ἀχελωΐδες, Ἰσμηνίδες, κτλ. Αἱ τῶν κρηνῶν ἦσαν αἱ Κρηναῖαι, Πηγαῖαι· αἱ τῶν λιμνῶν καί ἑλῶν Λιμνάδες, Λιμνακίδες, Ἑλειονόμοι. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὕδωρ τρέφει καὶ ζωογονεῖ φυτὰ, καρποὺς, ποίμνια καὶ ἀνθρώπους, ἐπιλέγονται «καρποφόροι, νόμιαι, αἰπολικαί, μηλίδες, κουροτρόφοι». Τούτου ἕνεκεν ἐξελαμβάνοντο καὶ ὡς τροφοὶ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Διονύσου, καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανὸς, τοῦ Σιληνοῦ καὶ μετὰ τῶν Σατύρων. Ἐπειδὴ δὲ προσέτι τὸ ὕδωρ ἐθεωρεῖτο ὡς κεκτημένον δύναμιν θεραπευτικὴν καὶ ἐμπνέουσαν, διὰ τοῦτο προσηρτήθησαν ἰδίως αἱ μεγάλαι πηγαῖαι Νύμφαι εἰς τὰς θεραπευούσας θεότητας, καὶ ταῖς ἀπεδόθη ἡ μαντική, καὶ ἐθεωρήθησαν καὶ ὡς θεότητες τῆς μουσικῆς καὶ ποιήσεως. Ὡς τοιαῦται δ' ἦσαν παιδαγωγοὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ μητέρες τῶν ἀοιδῶν καὶ τῶν μάντεων· ἐξ οὗ καὶ μάντεις παραφρονοῦντες ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ των ἐλέγοντο νυμφόληπτοι. — 2) Αἱ δὲ τῶν ὀρέων νύμφαι ἦσαν αἱ Ὀρειάδες, Ὀρεστειάδες, Ὀροδεμνιάδες, ἐπώνυμοι καὶ τῶν ὀρέων εἰς ἃ ἀνῆκον, ὡς Πηλάδες, Κιθαιρωνίδες, Δικταίδες, κτλ. Μία αὐτῶν ἦν καὶ ἡ Ἠχώ. Ταύταις συγγενεῖς ἦσαν — 3) αἱ τῶν κοιλάδων καὶ δασῶν, αἱ Ναπαῖαι, αἱ Ἀλσηίδες· — 4) Αἱ τῶν δένδρων ἦσαν αἱ Δρυάδες, πολλάκις καὶ κατὰ τὸ εἶδος τοῦ δένδρου καλούμεναι. Ὁ Ὅμηρος τῆς κατηγορίας αὐτῶν ταύτης δὲν μνημονεύει· ἀλλ' ὁ Ἡσίοδος λόγον ποιεῖται (Θεογ. 167) τῶν Μελίδων, αἵτινες ἐγεννήθησαν ἐκ τῶν σταγόνων τοῦ αἵματος τοῦ Οὐρανοῦ (διότι ἐκ μελίας κατεσκευάζετο τὸ αἱματηρὸν δόρυ. Ἡ ζωὴ Δρυάδος εἰς δένδρον προσηρτημένης ἐστὶν ἴση τῇ ζωῇ αὐτοῦ (Ὁμ. Ὕμ. εἰς Ἀφρ.). Αἱ τοιαῦται δὲ Δρυάδες καλοῦνται κυρίως Ἀμαδρυάδες. — 5) Ὑπῆρχον δὲ καὶ νύμφαι ἰδίων χωρῶν, ἐν αἷς ἀνέκαθεν ἀπελάμβανον ἰδίας λατρείας, ὡς αἱ τῆς Δωδώνης, τῆς Νύσης, τῆς Λήμνου. — 6) Ἄλλαι δέ τινες νύμφαι ἦσαν ἰδίαν ἔχουσαι προσωπικότητα, καὶ ὑπ' ἰδίους χαρακτηρισμοὺς καὶ ὀνόματα μνημονευόμεναι. Τοιαύτη ἦν ἡ νύμφη Καλυψὼ, θυγάτηρ τοῦ Ἄτλαντος, προσέτι ἡ Κίρκη, ἡ Φαέθουσα, ἡ Λαμπετία, θυγατέρες τοῦ Ἡλίου.

Νυμφαίη, ἡ νῆσος τῆς Καλυψοῦς (Ἀπλ. Ῥοδ. Δ. 514).

Νυμφαῖον, ὄνομα συνεχῶς ἀπαντώμενον ἐν τῇ γεωγραφίᾳ, καὶ προερχόμενον ἐκ τοῦ ὅτι ἡ θέσις ἦν ἱερὰ ταῖς νύμφαις, ἢ εἶχον αὐτῶν ἱερόν. Οὕτω φερ' εἰπεῖν ἐκαλεῖτο 1) Ἀκρωτήριον εἰς τὴν Χαλκιδικὴν (Στρβ. Ζ, 330). — 2) Ἀκρωτήριον καὶ λιμὴν ἐν τῷ Ἰλλυρικῷ, εἰς 3 μιλίων ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Λίσσου (Cæs. B. C. III, 26). — 3) Ὄρος καὶ χωρίον ἐν τῷ Ἰλλυρικῷ παρὰ τῇ Ἀπολλωνίᾳ (Πλούτ. Σύλλ. ΚΖ. — Liv. XLII, 36).

Νυμφαῖος, μουσικός τις ἐκ Κυδωνίας τῆς Κρήτης (Αἰλ. Π. Ἱ. ΙΒ, 50).

Νυμφεῖον, ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ἐπὶ Ῥωμαίων, ἀναβρυτήριον κατάκοσμον, ἐκ πολλῶν σωλήνων τὸ ὕδωρ ἐκφυσῶν, περίστυλον καὶ περίεδρον, τῶν Νυμφῶν ἐπώνυμον καὶ αὐταῖς ἱερὸν, ἀλλὰ καὶ ὡς θέσις συναθροίσεως καὶ ἀναπαύσεως χρησιμεῦον. Ἐν Ῥώμῃ ὑπῆρχον δεκατρία τοιαῦτα.

Νυμφεύτρια. ἡ γυνὴ ἐν Σπάρτῃ, εἰς ἣν ὁ νυμφίος παρέδιδε τὴν δῆθεν ἁρπαγεῖσαν νύμφην, καὶ ἥτις, κείρασα καὶ ἐνδύσασα ὡς ἄνδρα αὐτὴν, ὡς ἵνα μὴ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῶν γονέων της, τὴν παρέδιδεν εἰς τὸν ἄνδρα.

Νύμφις, ἐξ Ἡρακλείας τῆς Ποντι-

κῆς, ἱστορικὸς ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου, γράψας «περὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν Διαδόχων καὶ Ἐπιγόνων» εἰς 24 βιβλία, καὶ «περὶ Ἡρακλείας» εἰς 13 βιβλία, καὶ προσέτι «Περίπλουν Ἀσίας». Ὀλίγα μόνον ἀποσπάσματα αὐτοῦ σώζονται.

Νυμφόδωρος, 1) Ἐξ Ἀμφιπόλεως, ἐποχῆς ἀγνώστου, λέγεται γράψας «νόμιμα βαρβαρικά». — 2) Συρακούσιος. ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, ἔγραψε «Περίπλουν», καὶ «περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ θαυμαζομένων». Ἀποσπάσματά τινα αὐτοῦ σώζονται (Συλ. Müller Fragm. hist. Græc.).

Νύξ, παρ' Ὁμήρῳ παριστᾶται ὡς θεὰ ἰσχυρά, ἣν τιμᾷ καὶ αὐτὸς ὁ Ζεὺς (Ἰλ. Ξ, 259), καὶ λέγεται, ἕνεκα τοῦ ὕπνου, «δμήτειρα θεῶν καὶ ἀνδρῶν». Ὁ θεὸς Ὄνειρος, ὅτε ὁ Ζεὺς ὀργίζεται κατ' αὐτοῦ, φεύγει πρὸς τὴν Νύκτα, ἀλλὰ φοβεῖται νὰ ταράξῃ τὴν σεβασμίαν θεάν. Παρὰ τῷ Ἡσιόδῳ (Θεογ. 123) μνημονεύεται ὡς ἓν τῶν πρώτων τῆς κοσμογονίας προσώπων, θυγάτηρ τοῦ Χάους καὶ ἀδελφὴ τοῦ Ἐρέβου, ἐξ οὗ ἔτεκε τὸν καθαρὸν αἰθέρα καὶ τὴν ἡμέραν, διότι ἐπρέσβευον οἱ ἀρχαῖοι ὅτι τὸ φῶς παρήχθη ἐκ τοῦ σκότους, ἡ νὺξ ἐκ τῆς ἡμέρας. Ὡς δὲ «νὺξ ὁλοὴ» (φθοροποιὸς), ἔτεκε πλὴν τούτων (Ἡσίοδ. αὐτ. 216), ἀφ' ἑαυτῆς τὰ ὀλέθρια ὄντα, τὸν «στυγερὸν μόρον» (τὸν βίαιον καὶ ἀπροσδόκητον θάνατον), προσέτι αὐτὸν τὸν Θάνατον, τὴν «μέλαιναν» Κῆρα (μαύρην μοῖραν), τὴν «ἀλγινόεσσαν» Ὀϊζὺν (θλῖψιν), τὴν Νέμεσιν, «πῆμα» (ὄλεθρον, τιμωρίαν) «θνητοῖσι βροτοῖσι», τὸν Μῶμον (μομφήν, μεμψιμοιρίαν), τὴν Ἀπάτην, τὴν Ἔριν, τὴν Φιλότητα (ἐρωτικὰς ἐπιθυμίας), τὸ Γῆρας· ὡς εὔνους δὲ θεότης ἐγένετο μήτηρ καὶ τοῦ Ὕπνου καὶ τῆς φυλῆς τῶν Ὀνείρων. Καὶ τὰς καθ' ἑσπέρον δὲ, εἰς τὰ ἄκρα τῆς γῆς οἰκούσας Ἑσπερίδας, τὰς φυλασσούσας τὰ χρυσᾶ μῆλα, λέγει ὁ ποιητὴς θυγατέρας αὐτῆς. Κατὰ τὰς ἀπωτάτας δυσμὰς ὑπῆρχεν ἡ «χαλκοῦν οὐδὸν ἔχουσα πύλη», δι' ἧς μετὰ τὴν Ἡμέραν εἰσήρχετο, ἐκ τοῦ Ἅδου ἀνιοῦσα, ἡ «ἐρεμνὴ» (σκοτεινὴ) Νὺξ, «νεφέλῃ κεκαλυμμένη», καὶ τὸν Ὕπνον καὶ τὸν Θάνατον εἰς τὰς ἀγκάλας της φέρουσα (Ἡσίοδ. Αὐτ. 748 κλ.). Οἱ Ὀρφικοὶ ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς πρώτην πηγὴν καὶ αἰτίαν τῶν πάντων. Οἱ δὲ τραγικοὶ καὶ οἱ μεταγενέστεροι, ὡς προσωποποίησιν τῶν νυκτερινῶν ὡρῶν παριστῶσιν αὐτὴν ὁτὲ μὲν ὑπόπτερον, ὁτὲ δ' ἐν ἅρματι συρομένῳ ἀπὸ 2 ἢ τεσσάρων μελανῶν ἵππων, μέλανα καὶ αὐτὴν ἐνδύματα φέρουσαν, ἐφ' ὧν εἰσὶ χρυσοῖ ἐγκατεσπαρμένοι ἀστέρες (Εὐριπ. Ἴων, 1150. Ὀρέστ. 176. — Θεόκρ. Β.— (Virg. Æ, V, 721. VIII, 369). Ἐν τῷ τεμένει τοῦ ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ἵστατο ἄγαλμα τῆς Νυκτὸς, ἔργον τοῦ Ῥοίκου. Καὶ ἐπὶ τῆς λάρνακος τοῦ Κυψέλου ἦν ἐπίσης ἀπεικονισμένη, τὸν Ὕπνον καὶ τὸν Θάνατον εἰς τὸν κόλπον φέρουσα.

Νῦσα ἡ Νύσσα, κατὰ τὸν μῦθον τὸ μέρος ἔνθα ὁ Διόνυσος ἀνετράφη, ἐξ οὗ δῆθεν καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὡς καὶ τὰ ἐπίθετα Νυσαῖος, Νύσιος, κλπ. Τούτου ἕνεκα ἐπεκράτησεν ἡ ἐπωνυμία πολλαχοῦ εἰς τὰς χώρας τὰς διακρινομένας διὰ τὸν πλοῦτον τῶν ἀμπέλων των. Οὕτω Νῦσα ἐλέγετο, 1) ὄρος καὶ πόλις τῆς Ἰνδικῆς, εἰς τὰ βορειανατολικὰ τοῦ Πενταποτάμου (Ἀρρ. Ε, I, I. 2, κλ. ΣΤ, 2, 3).—2) Πόλις ἐν Αἰθιοπίᾳ ὑπὲρ τὴν Αἴγυπτον (Ἡρδ. Β, 146. Γ, 97). —3) Πόλις ἐν Καρίᾳ, ἐπὶ τῆς νοτίας κλιτύος τοῦ ὄρους Μεσογίδος, παρὰ τὰς Τράλλεις (ν. ἐρείπια εἰς Σουλτανχισὰρ) (Στρβ. ΙΔ, 649).—Καὶ ἐν Βοιωτίᾳ (Ὁμ. Ἰλ. Β, 508), ἐν Εὐβοίᾳ, ἐν Νάξῳ, ἐν Θρᾴκῃ, Καπ-

παδοκίᾳ, Πισιδίᾳ, Αἰγύπτῳ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Καυκάσου μνημονεύονται πόλεις τὸ ὄνομα τοῦτο φέρουσαι.

Νύσος, ὁ πρῶτος ἀναθρέψας τὸν Διόνυσον, ὅστις καὶ τῷ ἐνεπιστεύθη τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν ὅτε ἐξεστράτευσεν εἰς Ἰνδίας.

Νύσσα, εἰς τὰ στάδια καὶ ἱπποδρόμια ἡ κατὰ τὸ τέρμα κωνικὴ ἢ πυραμιδοειδὴς στήλη, περὶ ἣν οἱ ἵπποι ἐστρέφοντο πρὸς τ' ἀριστερὰ, καὶ ἐπροσπάθουν οἱ ἱππεῖς ἢ ἁρματοδρόμοι νὰ διέρχωνται ὅσον ἐνῆν πλησιέστερον αὐτῆς, «ἐν νύσσῃ ἐγχριμφθῆναι» (Ὁμ. Ἰλ. Ψ, 338), διότι οὕτως εἶχον βραχύτερον δρόμον. Ὁμοίως δ' ἐλέγετο καὶ ἄφεσις ἢ βαλβὶς ἀφ' ἧς ὡρμῶντο οἱ σταδιοδρομοῦντες (Ὁμ. Ἰλ. Ψ, 578. Ὀδ. Θ, 121).

Νυχεία, νύμφη τις παρὰ Θεοκρίτῳ (15, 451).

Νῶλα, ἀρχαία καὶ ἐπίσημος πόλις τῆς Καμπανίας ὑπὸ τῶν Αὐσόνων κτισθεῖσα. Ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων κυριευθεῖσα, παρέμεινε πιστὴ αὐτοῖς ἐπὶ Ἀννίβα, καὶ διετήρησε διὰ τοῦτο τὴν ἐλευθερίαν της. Ὁ Αὔγουστος ἀπέθανεν ἐν αὐτῇ· ἀπὸ δὲ τοῦ Οὐεσπασιανοῦ ἐγένετο Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία (Liv. VIII, 23. IX, 28, XXIII, 14, 16).

Νώμεντον, πόλις Λατινικὴ, εἶτα Σαβινικὴ, βορειανατολικῶς τῆς Ῥώμης, εἰς 14 μιλίων ἀπόστασιν κειμένη, ἧς ἐπώνυμος ἦν καὶ μία τῶν πυλῶν τῆς Ῥώμης καὶ ἡ εἰς αὐτὴν φέρουσα ὁδὸς (Στρβ. Ε, 228. 238. — Virg. Æ, VI, 773.—Liv. I, 38. IV, 22. 32 32. VIII, 14) (N. La Mentana).

Νώνακρις, ἀρχαιοτάτη πόλις κατὰ τὰ βόρεια τῆς Ἀρκαδίας. Βορειοδυτικῶς κειμένη τοῦ Φενεοῦ, ἀπετέλει τρίπολιν μετὰ τῆς Καλλίας καὶ τῆς Διποίνης. Ἐπὶ Παυσανίου δὲν εἶχεν ἐντελῶς ἐξαφανισθῆ (Ἡρδ. ΣΤ, 74. — Παυσ. Η, 17, 6). Παρ' αὐτῇ κατελείβετο ἐκ τοῦ Ἀροανίου ὄρους ἡ Στύξ· ὁ δ' Ὀβίδιος (Met. VIII, 426) καλεῖ κατ' αὐτὴν τὴν ἐξ Ἀρκαδίας Ἀταλάντην «Νωνακρίαν», καὶ τὸν Εὔανδρον «Νωνάκριον ἥρωα» (Fart V, 97).

Νώνακρις, γυνὴ τοῦ Λυκάονος, βασιλέως τῆς Ἀρκαδίας, καθ' ἣν ἐλέγετο κληθεῖσα ἡ πόλις (Παυσ. Η, 17).

Νώρα, 1) ἡ ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Σαρδηνίας, κατὰ τὸ νότιον αὐτῆς ὑπὸ Ἰβήρων ἐποίκων κτισθεῖσα, δυτικῶς τοῦ Καραλιτίου λιμένος (Παυσ. Ι, 17, 5).—2) Φρούριον ὀχυρὸν κατὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Ταύρου ἐν Λυκαονίᾳ, ἔνθα ὁ Ἀντίγονος ἐπὶ ὅλον χειμῶνα ἐπολιόρκησε τὸν Εὐμένην ἄνευ ἀποτελέσματος (Πλούτ. Εὐμ. Ι.— Nep. Eum. V.).

Νώραξ, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Ἐρυθείας, θυγατρὸς τοῦ Γηρυόνου, ἐξ Ἰσπανίας ἐλθὼν εἰς Σαρδηνίαν καὶ κτίσας τὴν πόλιν Νώραν (Παυσ. Ι, 17).

Νώρβα, πόλις τοῦ Λατίου ἐπὶ τῶν ὀρέων, μεταξὺ Σούλμου καὶ Κόρας, ἔνθα ἐφυλάττοντο οἱ Καρχηδόνιοι ὅμηροι (Liv. II, 34. XXXII, 34). Ἐπὶ τῶν ἐμφυλίων πολέμων, τῶν ἐπὶ Σύλλα, κατεστράφη· ἐρείπια δὲ καὶ τῶν τειχῶν καὶ τῶν ναῶν αὐτῆς σώζονται ἐν τῷ χωρίῳ Νόρμᾳ.

Νωρεία, πρωτεύουσα τῶν Ταυρίσκων ἐν τῇ Νωρικῇ, κατὰ τὴν Γερμανίαν, κατεδαφισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων πρὸ τοῦ Πλινίου.

Νωρικὸν, χώρα νοτίως τοῦ Δουνάβεως ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων γνωστὴ, καὶ πιθανῶς ἐπώνυμος τῆς πόλεως Νωρηίας, συνώρευε πρὸς δυσμὰς μετὰ τῆς Γαιτίας καὶ τῆς Βινδελικίας, κατὰ τὸν Αἶνον ποταμόν· πρὸς βορρᾶν μετὰ τῆς Γερμανίας, κατὰ τὸν Δανούβιον· πρὸς ἀνατολὰς μετα τῆς Παννονίας, κατὰ τὸ Κήτιον ὄρος, καὶ πρὸς νότον ἐπίσης μετὰ τῆς Παννονίας καὶ τῆς Ἰταλίας, κατὰ τὸν Σαῦον ποταμὸν καὶ τὰς Καρνίας Ἄλπεις. Ἦν ἑπομένως ἡ νῦν ἄνω καὶ κάτω Αὐστρία, τὸ πλεῖστον τῆς Σταϋερμαρκίας, Καρνιθείας, Κραινίας, τὸ κατὰ τὸν Ἶννον μέρος τῆς Βαυαρίας μέχρι Σαλσβούργης. Πᾶσα σχεδὸν ἡ χώρα ἐστὶν ὀρεινὴ, διασχιζομένη ὑπὸ τῶν Νωρικῶν Ἄλπεων, καὶ κατὰ τὰ βορειανατολικὰ κεῖται τὸ ὄρος ὃ Κήτιος ὠνομάζετο, τὸ νῦν Καλεμβέργ καὶ Βεϊνερβελδ· κατὰ δὲ τὰ νότια αἱ Καρνικαὶ καὶ Βενετικαὶ Ἄλπεις. Ἦν δὲ γῆ μεταλλοῦχος, πλουσία εἰς σίδηρον καὶ χαλκόν. Τὸ Νωρικὸν ἐβασιλεύετο· μετὰ τῆς

Ῥώμης δ' εἶχε σχέσεις ἐμπορικάς. Κατὰ δὲ τὸ 150 π. Χ. ὑπετάγη εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία ἐγένετο ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου (161—180 μ. Χ.).

Ξ

Ξάθροι, φυλὴ ἀνεξάρτητος, ἧς ἀγνοεῖται ἡ θέσις τῆς διαμονῆς (Ἀρριαν. ΣΤ, 15,1).

Ξάνθη, θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος (Ἡσίοδ. Θεογ. 356).

Ξάνθης, στρατηγὸς τῶν Μίρδων, παρ' Αἰσχλ. Πέρσ. 990.

Ξανθίας, 1) διδάσκαλος τῆς ἀθλητικῆς (Πλάτ. Μεν.)—2) Ὄνομα δούλου παρ' Ἀριστοφάνει (Νεφ. 1477. Βάτ. 541).

Ξανθίζεσθαι, ἐν Σπάρτῃ τὸ στεφανοῦσθαι τῶν στρατιωτῶν ὅτε, πρὸ τῆς μάχης, ἔθυον τῷ Ἔρωτι καὶ τῇ Ἀρτέμιδι (Bekk Anecd. I, I. Σ. 234).

Ξανθικλῆς, ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀχαιῶν ἐν τοῖς Μυρίοις (Ξενφ. Ἀνάβ.).

Ξάνθιοι, φυλὴ τῶν Νομάδων Δάων ἐν Ὑρκανίᾳ τῆς μεγάλης Ἀσίας (Στρβ.).

Ξανθίππη, ἴδ. Σωκράτης.

Ξάνθιππος, 1) Ἀθηναῖος, πατὴρ τοῦ Περικλέους, συγγενὴς τῶν Ἀλκμαιονιδῶν, ὑπεστήριξε τοῦ Κλεισθένους τὰς μεταρρυθμίσεις, καὶ ἀνέλαβε μετὰ τοῦ Ἀριστείδου τὴν διεύθυνσιν τῶν δημοσίων. Μνημονεύεται δὲ κατὰ πρῶτον μεταξὺ τῶν κατηγορησάντων τὸν Μιλτιάδην διὰ τὴν κατὰ τῆς Πάρου ἐκστρατείαν, καὶ μετὰ τὸν Θεμιστοκλέα τὴν διοίκησιν τοῦ στόλου ἀναλαβών, ἐνίκησε μετὰ τοῦ Λεωτυχίδου ἐν Μυκάλῃ, καὶ ἐξέπλευσεν ἔπειτα εἰς τὴν Θρᾳκικὴν Χερσόνησον, ὅθεν ἐν βραχεῖ ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας (Ἡρδ. ΣΤ, 136, Η, 131 Θ, 120).—2) Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν μακεδονικῶν πολέμων ἐν Ἀσίᾳ ἐκγυμνασθείς, μετέβη ὡς ἀρχηγὸς μισθωτῶν πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, καταδείξας ὅτι ἡ ἀνικανότης τῶν στρατηγῶν αὐτῶν ἦν ἡ αἰτία τῆς τοῦ Ῥηγούλου ὑπεροχῆς, ἐτέθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, ἐδίδαξε τὴν χρῆσιν τῶν ἐλεφάντων, καὶ ἐνέπλησε νέου θάρρους τὸ πλῆθος. Λαμπρὰν δὲ νίκην νικήσας, ἀπῆλθε μικρὸν μετὰ ταῦτα τῆς Καρχηδόνος, φεύγων τὸν φθόνον τῶν ὑποβλεπόντων αὐτὸν, καὶ πιστεύεται ὅτι ἐπὶ τῆς ἐπανόδου του εἰς Σπάρτην ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν ναυτῶν κατ' εἰσήγησιν τῶν Καρχηδονίων (Πολϐ. Α, 32).

Ξανθὶς, θυγάτηρ τσῦ Θεσπίου, μήτηρ τοῦ Ὁμολίππου ἐκ τοῦ Ἡρακλέους (Ἀπολλόδ. Β, 7, 8).

Ξάνθος, 1) Υἱὸς τοῦ Φαίνοπος, εἷς τῶν Τρώων (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 152). — 2) Υἱὸς τοῦ Τριόπα, βασιλεὺς τῶν Τροιζηνίων, ἐκδημήσας εἰς Λέσϐον (Διόδ. Ε, 81).—3) Υἱὸς τοῦ Ἐρυμάνθου, πατὴρ τῆς Ψωφίδος (Παυσ. Η, 24, 1).—4) Ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Θηϐῶν, φονευθεὶς ἐν μονομαχίᾳ ὑπὸ τοῦ Νεστορίδου Μελάνθου (Στρϐ. Θ, 393.—Παυσ. Θ, 5, 16).—5) Οὕτως ἐκαλεῖτο ὁ ἵππος τοῦ Ἀχιλλέως (Ὁμ. Ἰλ. Π, 149), καθ' ὃ ξανθός· ὁμοίως καὶ ὁ τοῦ Ἕκτορος (Ἰλ. Θ. 185. Ἀλλ' ὁ στίχος νομίζεται οὐχὶ γνήσιος).—6) Ἕλλην «μελοποιὸς», ἀρχαιότερος τοῦ Στησιχόρου, συντάξας καὶ αὐτὸς μελῳδίας ἐπὶ ἐπικῶν ἀντικειμένων, τῶν πλείστων τῶν αὐτῶν μετ' ἐκείνου. — 7) Λυδὸς, λογογράφος, γεννηθεὶς περὶ τὸ 500 π. Χ., καὶ γράψας ἐπὶ Ἀρταξέρξου Α (465) τὰ «Λυδιακὰ» εἰς 4 βιϐλία, ἀλλ' ὧν ἡ γνησιότης ἠμφισϐητεῖτο, τοῦ Ἀρτέμονος (Ἀθήν. Σ. 515) διϊσχυριζομένου ὅτι ταῦτα συνέγραψεν ὁ Σκυτοϐραχίων ἓν ἔτος π. Χ. Οὐχ ἧττον ὅμως καὶ ὁ Λυδὸς εἶχε γράψει ϐιϐλίον, ἐξ οὗ ἐλήφθησαν τὰ

παρὰ Στράϐωνι (ἐκ τοῦ Ἐρατοσθένους) καὶ τὰ παρ' Ἀθηναίῳ (ἐκ τοῦ Μνασέου) ἀποσπάσματα (Συλλ. Müller, fragm. hist. græc.) καὶ ὁ ἦν γνωστὸν καὶ τῷ Ἡροδότῳ.

Ξάνθος, 1) ἐπώνυμον τοῦ Σκαμάνδρου, ἴδ. — 2) Μικρὸς ποταμὸς ἐν Ἠπείρῳ, ὑπὸ Ἑλένου λοϐῶν τὸ ὄνομα (Virg. Æ. III, 350). —3) Ἡ ἐπισημοτάτη τῶν πόλεων τῆς Λυκίας, 60 στάδια ἀπέχουσα τῶν ἐκϐολῶν τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ, κατεστράφη τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Περσῶν (Ἡρδ. Α, 176), εἶτα δ' ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὑπὸ τὸν Βροῦτον (Πλούτ. Βρουτ. Λ), ὅτε οἱ κάτοικοι, μεθ' ἡρωϊκὴν ἀντίστασιν οἱ πλεῖστοι ηὐτοκτόνησαν. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὑπῆρχε ναὸς τοῦ Λυκινίου Ἀπόλλωνος, ἱερὸν τῆς Λητοῦς, καὶ ἕτερος ναὸς περίφημος τοῦ Σαρπηδόνος (Στρϐ. ΙΔ, 666). Ἀξιολογώτατα λείψανα ἀρχιτεκτονικά τε καὶ γλυπτικὰ τῆς πόλεως ταύτης, ἑλληνικὸν τέχνης ἔχοντα χαρακτῆρα, ἀνεῦρε πρό τινων ἐτῶν ὁ Ἄγγλος Sir Charles Fellows, καὶ τὰ ἄριστα αὐτῶν μετεκομίσθησαν εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον. — 4) Ποταμὸς τῆς Μικρασίας, μνημονευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Β, 877. Ε, 479), ἐκ τοῦ Ταύρου πηγάζων κατὰ τὰ μεθόρια τῆς Λυκίας καὶ τῆς Πισιδίας, καὶ διαρρέων ἐν Λυκίᾳ διὰ τοῦ εὐρέος «Ξανθίου πεδίου», ἔνθα ὁ Ἅρπαγος ἐνίκησε τοὺς Λυκίους (Ἡρδ. Α, 176.—Hor. Od. IV,6,26).

Ξανθὼ, θυγάτηρ τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος (Hygin).

Ξάνιον, 1) τὸ κτένιον τὸ χρησιμεῦον εἰς τὰς γυναῖκας κατὰ τὴν κόμμωσιν, καὶ, ἐξ αὐτοῦ, χρυσοῦν κτένιον, ὃ ἔφερον ὡς κόσμημα εἰς τὴν κεφαλήν.—2) Ξ. καὶ Ἐπίξηνον, τὸ ξύλον ἐφ' οὗ ἐκόπτετο τὸ κρέας ἐν τοῖς μαγειρείοις, καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν καταδίκων (Αἰσχλ. Ἀγαμ. 1288).

Ξεναγόρας, ἔγραψε σύγγραμμα ἱστορικὸν, ἐπιγραφὴν φέρον «Χρόνος», καὶ ἕτερον «περὶ νήσων», ἐξ ὧν πολλὰ ἠρύσατο ὁ Πλίνιος καὶ μεταγενέστεροι γραμματικοὶ (Plin. V, 31.—Διον. Ἁλικ. Α. 72). Ἡ ἐποχὴ αὐτοῦ ἀγνοεῖται· σώζονται δ' αὐτοῦ ἀποσπάσματα (Συλλ. Müller hist. gr.).

Ξεναγὸς, 1) ὁ τοὺς ξένους ὁδηγῶν εἰς τὰς πόλεις, εἰς τὰ μνημεῖα αὐτῶν, κτλ. — 2) Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ξένων, ἐπικούρικῶν ἢ μισθωτῶν στρατευμάτων (Εὐριπ. Ὀρέστ. 26).

Ξεναῖος, ἀρχιτέκτων δοὺς τὸ σχέδιον

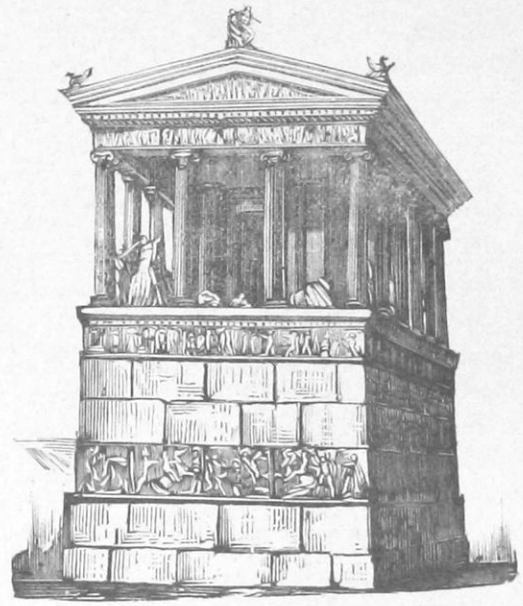

Μνημεῖον Ξάνθου.

τῆς οἰκοδομῆς τῆς Ἀντιοχείας ἐπὶ Σελεύκου, (300 π. Χ.).

Ξενάρης, στρατηγὸς τῶν Ἡρακλεωτῶν ἐν Τραχινίᾳ, φονευθεὶς, τῷ 420 π. Χ. ἐν μάχῃ κατὰ τῶν Αἰνιάνων. Κατὰ Θουκυδίδην (Ε, 51) ἦν «Κνίδιος Λακεδαιμόνιος», ὃ πιθανῶς δηλοῖ ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Κνίδης, ἡ καταγωγή του δ' ἦν ἐκ Λακεδαίμονος. Τινὲς τῶν ἑρμηνευτῶν ἐνόμισαν ἀναγκαῖον ν' ἀφαιρέσωσι τὸ Κνίδιος, ὡς κατὰ λᾶθος παρεισφρῆσαν εἰς τὸ κείμενον. Ἦν δ' ὁ Ξενάρης καὶ ἔφορος ἐν Σπάρτῃ τῷ 421 (Αἰτ. 36. 37).

Ξενάρκης, πατὴρ τοῦ Ἀριστομένους ἐξ Αἰγίνης (Πίνδ. Πύθ. Η, 26).

Ξέναρχος, 1) ποιητὴς τῆς μέσης ἀττικῆς κωμῳδίας, σύγχρονος τοῦ Δημοσθένους. Τὰ σωζόμενα αὐτοῦ ἀποσπάσματα (Συλλ.

Meineke Com. Græc. fragm.) ἐλέγχουσι φιλοκαλίαν καὶ εὐγένειαν ὕφους.—2) Υἱὸς τοῦ Σώφρονος, «μίμους» γράψας, ὡς καὶ ὁ πατήρ του. Ἔζη δ' ἐπὶ Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου.—3) Ἐκ Σελευκείας, φιλόσοφος περιπατητικὸς, διδάσκαλος τοῦ Στράβωνος. — 4) Στρατηγὸς τοῦ Ἀχαϊκοῦ δεσμοῦ καὶ πρέσβυς αὐτοῦ εἰς Ῥώμην (Πολ. ΚΔ, 4, 11.—Liv. XLI, 23).

Ξενηλασία, ἡ ἐκ τῶν πόλεων ἔξωσις τῶν ξένων, ὡς οἱ Λυκούργειοι νόμοι ἐπέβαλλον αὐτὴν τοῖς Ἐφόροις διὰ πάντα ξένον μὴ συμφώνως τοῖς κειμένοις διάγοντα καὶ τὰ ἐγχώρια ἤθη διὰ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ διαστρέφοντα (Ἡρδ. Α. 65). Δι' αὐτῆς δ' ἤθελον οἱ Σπαρτιᾶται νὰ μὴ μυῶνται οἱ ξένοι εἰς τὰ μυστήρια καὶ τὰς πηγὰς τῆς δυνάμεώς των (Θουκ. Β, 39), καὶ νὰ μὴ ἐπενεργῶσιν ἐπὶ τῶν πολιτῶν διὰ τῶν ῥᾳδιουργιῶν των (Ξενοφ. Λακεδ. Πολ. ΙΔ, 1). Ἐπίσης δ' ἀπηγορεύετο καὶ τοῖς Σπαρτιάταις ν' ἀποδημῶσιν ἄνευ ἀδείας. Ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐλάτρευον καὶ «Δία ξένιον» καὶ «Ἀθηνᾶν ξενίαν» (Παυσ. Γ, 1, 111), καὶ πρὸς ξένους πρέσβεις καὶ εἰς μεγάλας τελετὰς δὲν παρεβίαζον τοὺς νόμους τῆς φιλοξενίας. Μνημονεύονται δὲ οὐκ ὀλίγοι ἐπίσημοι ἄνδρες διατρίψαντες ἐν Σπάρτῃ, ὡς ὁ Θέογνις, ὁ Τέρπανδρος, καὶ φιλικὰς σχέσεις διετήρουν οἱ Σπαρτιᾶται πρὸς τοὺς Πεισιστρατίδας, καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην εὐμενῶς ἐδέξαντο (Ἡρόδ. Ε, 91. — Θουκυδ. Ε, 43. ΣΤ, 8), καὶ «προξένους» ἑαυτῶν ἀνεγνώριζον ἐν ξέναις πόλεσιν, ὡς τὸν Ξενοφῶντα.

Ξενία, ἐν Θεοκρίτῳ (Ζ, 73) ποιμενὶς, ἐρωμένη τοῦ Δάφνιδος.

Ξενία, ἡ φιλοξενία, ἀναγκαιοτάτη πρὸ πάντων ἐν τόποις καὶ χρόνοις ἔνθα καὶ ὅτε ἔλειπον τὰ τοῖς ξένοις τὴν διαμονὴν ἐν τῇ χώρᾳ διευκολύνοντα, ἐθεωρεῖτο παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὡς καθῆκον ὑπὸ τῆς θρησκείας ἐπιβαλλόμενον. Ἐν τῇ πρώτῃ ἀρχαιότητι ὁ ξένος τῇ πόλει, καὶ μάλιστα ὁ μὴ Ἕλλην, ἐθεωρεῖτο ὡς ἐχθρὸς, καὶ παρὰ Λατίνοις ἡ λέξις hostis εἶχε τὴν διπλῆν σημασίαν. Ἐπομένως ὁ πρὸς ξένους ἀναγκαζόμενος νὰ προσέλθῃ ἤρχετο μᾶλλον ὡς ἱκέτης, καὶ ἐτίθετο ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Διὸς «Ἱκετησίου» καὶ «ξενίου», καὶ βαθμηδὸν ἐπεκράτησε τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα, καθ' ὃ οἱ θεοὶ ἐπιστεύοντο ὄντες ἐν γένει ἐχθροὶ τῆς ὕβρεως καὶ φίλοι τῆς εὐνομίας (Ὁμ. Ὀδ. Ρ. 484). Ἡ συναίσθησις δὲ τοῦ καθήκοντος τούτου προέβη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, ἐπὶ τῶν Ὁμηρικῶν ἤδη χρόνων ὁ φιλοξενῶν οὐδὲ κἂν ἠρώτα τὸν ξένον τίς ἦν καὶ πόθεν ἔρχεται, καὶ εἰς ἐχθρικὴν ἔτι ἂν ἀνῆκε φυλὴν τῷ ἔδιδεν ἄσυλον καὶ εἴ τι αὐτῷ ἦν ἀναγκαῖον (Ὁμ. Ὀδ. Δ, 37). Κατὰ τὸν σχολιαστὴν δὲ τοῦ Εὐριπίδου (Μήδ. 613) τῷ ἀπερχομένῳ ξένῳ ἔδιδεν ὁ δεξάμενος αὐτὸν τμῆμα ἀστραγάλου, οὗ αὐτὸς ἐτήρει τὸ ἕτερον ἥμισυ, καὶ δι' αὐτῶν ἀνεγνωρίζοντο ὅτε ποτὲ πάλιν συνηντῶντο αὐτοὶ ἢ οἱ ἀπόγονοί των. Ἡ παραβίασις τῆς ξενίας ἐθεωρεῖτο ὡς ἔγκλημα ἀσεβὲς, καὶ ὑπῆρχον καὶ «δίκαι κακοξενίας» (Αἰλιαν. Π. Ι, Δ, 1.—Παυσ. Ζ, 25). Τινὲς δὲ πόλεις, ὡς αἱ Ἀθῆναι, ἡ Κόρινθος, τὸ Βυζάντιον, διεκρίνοντο ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις διὰ τὴν φιλοξενίαν αὐτῶν. Ἐν μεταγενεστέραις δ' ἐποχαῖς πολλαχοῦ, εἰς τὰς ἐμπορικωτέρας μάλιστα τῶν πόλεων, ἱδρύθησαν καὶ πανδοχεῖα, καταγώγια ἢ καταλύσεις πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ξένων, καὶ πρόσκαιρα τοιαῦτα, τὰ σκηνώματα, ἀνηγείροντο περὶ τὸν ναὸν, ὁσάκις ἐπὶ πανηγύρεων πολλοὶ συνέρρεον ξένοι (Αἰλ. Αὐτ. 9. — Σχολ. Πινδ. Ὀλ. ΙΑ, 51, 55.—Ἰδ. Πλάτ. Νομ. ΙΒ, 952.—Θουκ. Γ, 68.—Λουκ. Ἑρμ. 12). Αἱ πλούσιαι οἰκίαι εἶχον τὸν λεγόμενον ξενῶνα· ὁ δὲ ξένος, ἀφ' οὗ τὴν πρώτην ἑσπέραν παρεκάθητο εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ οἰκοδεσπότου, κατὰ τὰς λοιπὰς ἢ ἐδέχετο τὰ σιτία εἰς αὐτὸν πεμπόμενα, ἢ ὁ ἴδιος τὰ ἐπρομηθεύετο (Apul. Metam. II, 19.—Vitr. VI, 7, 4). Πολλάκις δ' αἱ πόλεις ἀνηγόρευον πρόξενον κάτοικόν τινα ἄλλης πόλεως, ὅπερ ἦν τιμὴ

ἐξαιρετικὴ, καὶ ἐπέβαλλεν αὐτῷ τὸ καθῆκον νὰ προστατεύῃ ἐν τῇ πατρίδι του τοὺς ξένους, τοὺς προερχομένους ἐκ τῆς πόλεως ἥτις τῷ ἀπένειμε τοῦτον τὸν τίτλον. Ἦσαν δὲ καὶ οἱ ἑκουσίως καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἀναδεχόμενοι τὴν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας προστασίαν τῶν ἐκ ξένης τινὸς πόλεως προερχομένων, καὶ οἱ τοιοῦτοι ἐκαλοῦντο ἐθελοπρόξενοι (Πολυδ. Γ, 59.—Ἰδ. Θουκ. Β, 29). Μετέβαινε δ' ἐνίοτε ἡ προξενία διαδοχικῶς, ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱόν. Οἱ Σπαρτιᾶται τὸ πρῶτον ἔπεμπον ἐξ ἑαυτῶν προξένους εἰς ἄλλας πόλεις, οἵτινες νὰ ὑπερασπίζωσι τοὺς ἐξ αὐτῶν ἐκεῖ ἀποδημοῦντας (Ἡρόδ. ΣΤ, 7)· ἀλλ' ἔπειτα παρεδέχθησαν καὶ αὐτοὶ τὴν γενικὴν τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων διάταξιν (Θουκ. Ε, 59. — Ξεν. Ἑλλ. 22. ΣΤ. 3, 4).

Ξένια, τὰ δῶρα ἃ ὁ φιλοξενῶν προσέφερεν ἢ ἔπεμπε τῷ ξένῳ αὐτοῦ, συνιστάμενα τὸ πλεῖστον εἰς διάφορα εἴδη ὄψων καὶ ἐδεσμάτων, ὥστε καὶ xenia ἐπιγράφει ὁ Μαρτιάλης ἓν τῶν βιβλίων τῶν ποιημάτων του (Mart. XIII), οὗ ἕκαστον σχεδὸν ποίημα ἐστὶ περιγραφὴ ἑνὸς τοιούτου μαγειρικοῦ ἀντικειμένου. Ἐπὶ τῆς παρακμῆς δὲ τῆς τέχνης Ξένια

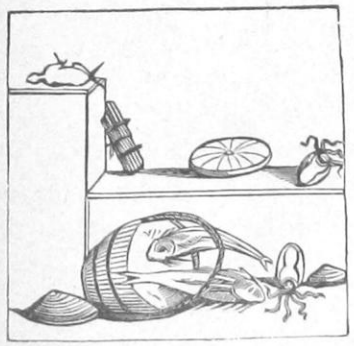

ὠνομάζοντο ἐπίσης καὶ αἱ ἄλλως κληθεῖσαι ῥωπογραφίαι, εἰκονικαὶ παραστάσεις, κατὰ Φιλόστρατον (Εἰκ. Α, 13. Β, 26. — Ἰδ. καὶ Vitr. VII, 7. 4), ὄψων, ἀγρευμάτων, ὀπωρῶν, τρωγαλίων, ἐδεσμάτων. Πολλαὶ τοιαῦται τοιχογραφίαι εὑρέθησαν ἐν Πομπηΐᾳ.

Ξενιάδης, 1) φιλόσοφος ἐκ Κορίνθου, σύγχρονος τοῦ Δημοκρίτου, διϊσχυριζόμενος ὅτι ἀπατηλαὶ πᾶσαι αἱ τῶν αἰσθήσεων ἀντιλήψεις, καὶ ὅτι ἀνέφικτος ἡ γνῶσις τῆς ἀληθείας (Φαβρ. Ἑλλ. Βιβλ. ΙΙ, 674). — 2) Πλούσιος Κορίνθιος, ἀγοράσας τὸν ἐκ Σινώπης Διογένην, τὸν κυνικὸν φιλόσοφον, εἶτα δ' ἀπελευθερώσας αὐτὸν, καὶ ἐμπιστευθεὶς αὐτῷ τὴν διεύθυνσιν τοῦ οἴκου του καὶ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ υἱοῦ του (Διογ. Λαερτ. ΣΤ. 30).

Ξενίας, 1) στρατηγὸς τῶν Ἀρκάδων τῶν ἐν τοῖς μυρίοις συνεκστρατευσάντων μετὰ Κύρου τοῦ νεωτέρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου (Ξενοφ. Ἀνάβ. Α, 1). — 2) Πλούσιός τις ἐξ Ἤλιδος τῆς Πελοποννήσου (Ξενοφ.).

Ξενίας δίκη, κατὰ ξένου παρανόμως ἀντιποιουμένου δικαιώματα πολίτου ἐν Ἀθήναις, ἢ ὡς πολίτου ἐγγραφέντος εἰς τοὺς ληξιαρχικοὺς καταλόγους τινὸς τῶν δήμων (Δημοσθ. πρ. Εὐβολίδην). Ταύτας εἰσῆγον, φαίνεται, ἀρχαιότερον οἱ Ναυτοδίκαι (Λυσ. Π. δημ. ἀδικ. 595.—Πολυδ. 40. 126. — Ἡσύχ. καὶ Σουίδ. λ. ξενίας δίκη. Ναυτοδίκαι. — Ἀρποκρ. λ. ναυτοδίκης)· ἐπὶ Δημοσθένους ὅμως εἰσαγωγεῖς αὐτῶν ἦσαν οἱ Θεσμοθέται. Ὁ εἰς τὴν δίκην ἁλοὺς ἢ ἡττηθεὶς ἐναγόμενος ξένος ὑπέκειτο εἰς τὴν ποινὴν τοῦ νὰ πωληθῇ ὡς δοῦλος. Τῆς αὐτῆς κατηγορίας ἦν καὶ ἡ δίκη δωροξενίας, κατὰ τῶν διὰ δωροδοκίας ἐγγραφέντων πολιτῶν, βεβαίως δὲ καὶ κατὰ τῶν δεξαμένων τὰ δῶρα.

Ξενικὰ, ἴδ. Ξένος.

Ξενικαὶ τράπεζαι, ἐν Κρήτῃ δύο παρατιθέμεναι ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τραπεζῶν τοῦ σισσιτίου διὰ τοὺς ξένους, πρὸς τῇ τραπέζῃ τοῦ ξενίου Διὸς, ἴσως κυρίως διὰ τὰς θυσίας (Ἡρακλ. Ποντ. Ζ).

Ξενικὸν τέλος, τὸ καταβαλλόμενον ὑπὸ τῶν ξένων καὶ τῶν μετοίκων ἵνα ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐκθέτωσιν ὤνια εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθηνῶν (Ἀρστφ. Ἀχαρν. 861.—Σχολ. Ἀρστφ. αὐτ. καὶ 689. 917.—Λιβάν. Μελ. ΜΣΤ. —Φώτ. λ. Κατὰ τὴν ἀγοράν).

Ξένιος, ἐπίθετον τοῦ Διὸς, ὡς προστάτου τῶν ξένων. Ἐν Σπάρτῃ δ' ὑπῆρχε

καὶ ἄγαλμα αὐτοῦ ἔνθα ἦσαν τὰ συσσίτια (Θουκ. Γ, 11).

Ξενίππα, χωρίον εἰς τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Σογδιανῆς (Curt. VII, 2, 14).

Ξενόδαμος. 1) υἱὸς τοῦ Μενελάου καὶ τῆς νύμφης Κνωσσίας (Ἀπολλόδ. Γ, 2, 1).—2) Λυρικὸς ποιητὴς ἐκ Κυθήρων, γράψας Ὑπορχήματα, ἢ, κατ' ἄλλους, Παιᾶνας (Fabr. Ἑλλ. Βιβλ.).

Ξενοδίκη, 1) θυγάτηρ τοῦ Συλέως, βιάζουσα τοὺς ξένους νὰ ἐργάζωνται εἰς τὰς ἀμπέλους αὐτῆς δι' ὃ ὁ Ἡρακλῆς τὴν ἐφόνευσεν ὁμοῦ μετὰ τοῦ πατρός της (Ἀπολλόδ. Β, 6, 3).—2) Θυγάτηρ τοῦ Μίνωος καὶ τῆς Πασιφάης (Ἀπολλόδ. Γ, 1, 2). — 3) Γυνὴ ἐκ Τροίας, μετ' ἄλλων αἰχμαλωτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων (Παυσ. Φωκ. 26).

Ξενοδοκεῖον ἢ Ξενοδοχεῖον, κατάλυμα τῶν ξένων, ἰδίως τῶν ὁδοιπόρων, ἐπὶ μισθῷ, ἣν ἄγνωστον ἐν τοῖς Ὁμηρικοῖς χρόνοις, διότι οἱ σχετικῶς τότε ὀλίγοι ὁδοιποροῦντες κατέλυον εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας φιλοξενούμενοι (ἴδ. Ἡρόδ. ΣΤ, 35). Ἀλλὰ μετὰ τὴν αὔξησιν τῆς τε ἐπιχωρίου καὶ τῆς ξένης συγκοινωνίας, ὅτε πόλεις ὡς αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Κόρινθος ἦσαν συνήθως πλήρεις ξένων, ἐπαισθητὴ κατέστη ἡ ἀνάγκη καταστημάτων πρὸς κατάλυσιν αὐτῶν, καταγωγίων ἢ πανδοκείων καὶ διὰ τοὺς τῆς ἀνωτέρας τάξεως ξένους. Ὡς τοιαῦτα καταγώγια ἱδρύοντο δημοσίᾳ δαπάνῃ προσωριναὶ σκηναὶ εἰς τόπους δημοσίων πανηγύρεων ἢ πλησίον ἐπισήμων ἑορταζόντων ναῶν, ὡς εἰς τὴν Ὀλυμπίαν, εἰς Κνίδον παρὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης, παρὰ τῷ Ἡραίῳ τῶν Πλαταιῶν (Θουκ. Η, 68). Τροφὴ δὲ δὲν προσεφέρετο ἐν αὐτοῖς εἰς τοὺς ξένους, καὶ ὤφειλον αὐτοὶ περὶ ἑαυτῶν νὰ φροντίζωσιν. Ὑπῆρχον δέ, πλὴν τῶν δημοσίων τούτων, καὶ ἰδιωτικὰ ξενοδοχεῖα. Ὅτι δὲ πᾶσα τάξις ἀνθρώπων, καὶ οἱ ἐπισημότεροι εἰς τοιαῦτα κατέλυον, ἀποδείκνυται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οἱ πρὸς τὸν Φίλιππον τῆς Μακεδονίας πεμφθέντες πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων « ἐν πανδοκειοις » κατῴκησαν (Αἰσχν. Πρπρσδ. σ. 272. — Ἴδ. εἰς Ἀρστφ. Βάτρ. 112). Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ξενοδόχου δὲν ἐτιμᾶτο ἐν Ἑλλάδι. Μόνον δ' ἐπὶ πολέμου εἶχον οἱ ξένοι ἀνάγκην, ἵνα γίνωσι δεκτοὶ εἰς τὴν χώραν καὶ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, διαβατηρίου, ὅπερ ἐλέγετο σύγγραφοι ἢ σύγγραφος, ἢ καὶ σφραγῖδες, διότι ἔφερον τὴν δημόσιον σφραγῖδα τῆς πόλεως· ἀλλ' ἐδύναντο ν' ἀρκέσωσι καὶ τὰ σύμβολα, ἢ αἱ ἰδιαίτεραι σφραγῖδες τῶν οἰκογενειῶν.

Ξενοίτας, ἐξ Ἀχαΐας, στρατηγὸς Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου, βασιλέως τῆς Συρίας, ἐξεπέμφθη τῷ 221 π. Χ. κατὰ Μόλωνος, τοῦ ἐπαναστατήσαντος σατράπου τῆς Μηδίας, ὅστις ἐπιπεσὼν κατ' αὐτοῦ παρὰ τῷ Τίγριδι, ἐφόνευσεν αὐτὸν καὶ κατέστρεψε τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ του (Πολ6. Ε, 45).

Ξενόκλεια, ἱέρεια καὶ μάντις τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Δελφοῖς, ἣν ὁ Ἡρακλῆς, ὅτε ἐφόνευσε τὸν Ἴφιτον, ἠνάγκασε διὰ βίας ν' ἀποκριθῇ εἰς τὰς ἐρωτήσεις του (Παυσ. Φωκ. 13).

Ξενοκλείδης, 1) ναύαρχος τῶν Κορινθίων (Θουκ. Α, 46). — 2) Ἕλλην ποιητὴς (Δμσθ.).

Ξενοκλῆς, 1) Ὁ υἱὸς τοῦ Σοφοκλέους. —2) Ἀθηναῖος, ποιητὴς τραγικός, πατὴρ τοῦ Κρατίνου, νικήσας τὸν Εὐριπίδην εἰς δραματικὸν ἀγῶνα ἐν Ὀλ. 91 (Αἰλ. Π. Ἱ. Β, 8. — 3) Ὁ νεώτατος τῶν υἱῶν τοῦ Κρατίνου, τραγικὸς ποιητὴς καὶ αὐτὸς, πολλάκις χλευαζόμενος ὑπὸ τῶν κωμικῶν (Ἀριστφ. Βάτρ. 86. Θεμφ. 175) ὡς ἀδηφάγος, καὶ ὡς μικροῦ λόγου ἄξιος ποιητής. — 4) Στρατηγὸς Λακεδαιμόνιος, ὃν μεγάλως ἐξετίμα ὁ Ἀγησίλαος(Ξενφ.Ἑλλ. Γ, 4.20.—Πλούτ.Ἀγησ. ΙΣΤ).—5) Ἀθηναῖος,Χολαργεὺς τὸν δῆμον, ἀρχιτέκτων, συμπληρώσας τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἐν Ἐλευσῖνι Ἀνακτόρου ἢ ναοῦ τῆς Δήμητρος, ἐπὶ Περικλέους (Πλούτ. Περκλ. 18). —6) Ταμίας Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, παρ' οὗ ἔλαβεν ὁ Πατροκλῆς (ἴδ.) τὴν περιγραφὴν τῶν χωρῶν δι' ὧν διῆλθεν ὁ Ἀλέξανδρος (Στρβ. Β, 69). — 7) Ἀξιόλογος γραμματικὸς, μεθ' οὗ ὁ Κικέρων εἰς συνεχεῖς διετέλει σχέσεις ὅτε διέμενεν ἐν Ἀσίᾳ, τῷ 78 π. Χ. (Πλούτ.Κικ. Δ.— Cis. Brut. XCI, 316).

Ξενοκράτης, 1) γεννηθεὶς ἐν Χαλκηδόνι τῷ 396 π. Χ., περίφημος φιλόσοφος τῆς ἀρχαίας Ἀκαδημίας, ἧς ἐπὶ 25 ἔτη (339 -314) ἐξηκολούθησε προϊστάμενος, τὴν θέσιν ταύτην ἀντὶ τοῦ ἀσθενοῦντος Στευσίππου, καὶ κατὰ παράκλησιν αὐτοῦ ἀναδεχθείς. Ἀνέκαθεν προσηλώθη τῷ Πλάτωνι, καὶ παρηκολούθησε μετὰ ταῦτα αὐτὸν καὶ εἰς τὴν Σικελίαν· μετὰ τὸν θάνατον δ' αὐτοῦ ἐγκατέλιπεν ἐπί τινα χρόνον τὰς Ἀθήνας. Κατὰ τὴν μεγαλοφυΐαν ἐλαττούμενος τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀνεπλήρου δι' ἐπιμελείας εἴ τι τῷ ἔλειπεν ὡς πρὸς τῆς ἀντιλήψεως τὴν ὀξύτητα. Εἰς τὴν ἔκφρασιν καὶ τοὺς τρόπους του εἶχέ τι τὸ ἀπότομον καὶ μεμψίμοιρον, δι' ὃ ὁ Πλάτων λέγεται συμβουλεύσας ποτὲ αὐτῷ : «Θύε παῖς Χάρισιν». Ἀλλ' ἡ εὐθύτης, τὸ ἀνιδιοτελὲς καὶ ἀδωροδόκητον τοῦ χαρακτῆρός του τῷ περιεποίησαν τὴν γενικὴν τῶν Ἀθηναίων ὑπόληψιν (Διογ. Λαέρτ. Δ. 7. —Πλούτ. Ἀλέξ. Η.—Cic. ad. Att. I, 16, 1. Tusc. V, 32.—Val. Max. II, 10, 2, IV. 3, ext. 3). Καίτοι μὴ πολίτης Ἀθηναῖος, ἐπέμφθη ὅμως πολλάκις ὡς πρέσβυς, ἐπὶ λίαν δυσχερῶν περιστάσεων, εἰς Φίλιππον τὸν Μακεδόνα, καὶ εἰς τὸν Ἀντίπατρον ἐπὶ τοῦ Λαμιακοῦ πολέμου, καὶ ἐπέτυχεν εἰς τὰς διαπραγματεύσεις τον. Ἀλλ' ἀγνωμοσύνη ἀντήμειψε τὰς ἐκδουλεύσεις του ταύτας (Διογ. Λαέρτ. Δ, 14. —Πλούτ. Φλαμ. ΙΒ. Φωκ. ΚΘ). Ἀπέθανε δ' εἰς ἡλικίαν 82 ἐτῶν τῷ 344 π. Χ. Ἐκ τῶν πολυπληθῶν δὲ καὶ ποιητικῶν καὶ πεζῶν συγγραμμάτων του διεσώθησαν ἐλάχιστα ἀποσπάσματα μόνον. Ὁ Κικέρων τάττει αὐτὸν μετὰ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους ἕνεκα τῶν αὐστηρῶν ἠθικῶν του ἀρχῶν, αἵτινες ἐν γένει ταὐτίζονται μετὰ τοῦ τύπου ὃν μεταγενεστέρως ἔλαβεν ἡ Πλατωνικὴ φιλοσοφία, προσλαβοῦσαι ὅμως καὶ ξένα τινὰ στοιχεῖα, καὶ κατὰ τὴν μέθοδον οὕτω διαφέρουσαι,ὥστε τινὲς τὰς ἐξέλαβον ὡς παραφθορὰν τῆς Πλατωνικῆς θεωρίας. Ὁ Ξενοκράτης παρεισήγαγε τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ εἰς τὸν Πυθαγόρειον μυστικισμὸν, τὸν συμπλέκοντα τὴν ἰδεολογίαν μετὰ τῆς μαθηματικῆς, καὶ συμφύρων ἰδέας καὶ ἀριθμούς, παρεδέχθη ὡς μέσην βαθμίδα μεταξὺ τῆς καθαρᾶς θεότητος καὶ τῶν ἀνθρώπων τοὺς δαίμονας, οὓς λέγει ἀριθμοὺς συμπεπλεγμένους μετ' ἰδεῶν, καὶ οἷς ἀποδίδωσι καὶ ἐνέργειάν τινα πλαστικήν. Πλὴν τούτων δὲ εἰσήγαγε καὶ τὴν αὐστηρὰν διαίρεσιν τῆς φιλοσοφίας εἰς λογικὴν, φυσικὴν καὶ ἠθικὴν, ὡς καὶ αὐστηρὰν διάκρισιν μεταξὺ τῶν ἀντιλήψεων τῶν αἰσθήσεων, τῆς γνώμης καὶ τῆς σκέψεως.—2) Υἱὸς τοῦ Αἰνησιδώρου, ἀδελφὸς Θήρωνος, τοῦ τυράννου τῶν Ἀκραγαντίνων, υἱὸν ἔχων Θρασύβουλον, πολλάκις εἰς τὰ Ἴσθμια νικήσας καὶ ὑπὸ τοῦ φίλου του Πινδάρου ἐν τῇ ΣΤ' ᾠδῇ τῶν Πυθίων καὶ τῇ Β' τῶν Ἰσθμίων ὑμνηθείς.—3) Ἰατρὸς ἐξ Ἀφροδισίας, τῆς τελευταίας π. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ διεσώθη ἓν μόνον ἀπόσπασμα «περὶ τῆς ἀπὸ ἐνύδρων τροφῆς» (Fabric. Ἑλλ. Βιβλ. ΙΙΙ).

Ξενόκριτος, λυρικὸς ποιητὴς ἐκ Λοκρῶν ἐν Ἰταλίᾳ, σύγχρονος τοῦ Στησιχόρου, ἐπενόησε τὴν «Λόκριον ἁρμονίαν» (Διογ. Λαέρτ.—Πλούταρχ.).

Ξένος. Διάφορος ἦν κατὰ πόλεις ἡ πρὸς τοὺς πολίτας σχέσις τῶν ξένων, ἤτοι τῶν ἐλευθέρων μὴ πολιτῶν. Οὕτως ἐν Σπάρτῃ δὲν ἐπετρέπετο ἡ ἐπὶ μακρὸν διαμονὴ, ἢ κἂν ἡ ἐγκατάστασις τῶν ξένων (ἴδ. Ξενηλασία), ἐν ᾧ ἀλλαχοῦ, οἷον ἐν Ἀθήναις, παρεχωροῦντο αὐτοῖς οὐ μικρὰ δικαιώματα τῆς ἐλευθερίας. Πᾶς ξένος παρεπίδημος, οὐχὶ «πρὸς ὀλίγον», ἀλλ' ἐφ' ὡρισμένον χρόνον (Ἀρπκρ. λ. μέτοικος) ἐν Ἀθήναις διαμένων, ἐθεωρεῖτο ὡς μέτοικος,καὶ ἡ ἰδιότης αὕτη ἦν τοσοῦτον ἐπιζήτητος διὰ τοὺς ξένους ἐν Ἀθήναις, τῷ κέντρῳ

ἐκείνῳ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὥστε τῷ 309 π. Χ. εἰς 10,000 ἠριθμοῦντο ἐκεῖ οἱ μέτοικοι, ἐν δὲ πάσῃ τῇ Ἀττικῇ εἰς 45,000. Ὤφειλε δ' ἕκαστος αὐτῶν νὰ ἐκλέγῃ ἕνα τῶν πολιτῶν ὡς προστάτην, ὑφ' οὗ ν' ἀντιπροσωπεύηται εἰς πάσας τὰς δημοσίας ἢ ἰδιωτικὰς αὐτοῦ ὑποθέσεις, οἷον ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων· κατὰ δὲ τοῦ παραμελήσαντος τὸ καθῆκον τοῦτο ἐκινεῖτο γραφὴ ἀποστασίου. Διὰ τὴν προστασίαν δὲ ταύτην ἣν ἐχορήγει αὐτοῖς ἡ πόλις ὤφειλεν ἕκαστος μέτοικος, πλὴν τῶν λειτουργιῶν, νὰ πληρώνῃ διὰ τοῦ προστάτου καὶ μικρόν τινα φόρον, τὸ μετοίκιον, συνιστάμενον εἰς 12 δραχμὰς κατ' ἔτος, διὰ δὲ τὰς χήρας εἰς μόνας 6. Ὁ δὲ τοῦτο παραμελήσας ὑπήγετο εἰς μετοικίου ἀπαγωγὴν (φυλάκισιν ἕνεκα μετοικίου). Πολίτης δ' Ἀθηναῖος δὲν ἠδύνατο νὰ καταστῇ εἰμὴ ὁ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι εἰς ἀειφυγίαν καταδεδικασμένος, ἢ ὁ πανεστίως εἰς Ἀθήνας μετοικήσας (Πλούτ. Σόλ. ΚΔ). Ὁ δικαιώματα πολίτου παρανόμως ἀντιποιηθείς, κατεδιώκετο διὰ γραφῆς ξενίας καὶ ἠδύνατο ὡς δοῦλος νὰ πωληθῇ. Εἰς δημοσίας πομπὰς ὤφειλον νὰ ὑπηρετῶσιν οἱ μέτοικοι ὡς ὑδροφόροι, σκαφηφόροι καὶ σκιαδοφόροι. Ἔγκτησις, ἤτοι ἀπόκτησις κτήματος ἀκινήτου, δὲν τοῖς ἐπετρέπετο. Ὑπεχρεοῦντο ὅμως εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ εἰς τὰς ἐκτάκτους συνεισφορὰς, τὰς λειτουργίας, κτλ. Πᾶσα βιομηχανία τοῖς ἦτο ἐπιτετραμμένη, καθ' ὅτι ἡ πόλις ἐκέρδιζε δι' αὐτῶν κεφάλαια καὶ παραγωγικὰς δυνάμεις. Ἀπέτινον ὅμως πρὸς τοῦτο φόρον τινὰ, οὗ ὁ πολίτης ἦν ἀπηλλαγμένος. Τινὲς, δι' ὑπηρεσίας ἃς προσέφερον εἰς τὴν πόλιν, ἀνεδείκνυντο ἰσοτελεῖς, ἤτοι ἀπηλλαγμένοι τοῦ μετοικίου· πολιτικῶν ὅμως δικαιωμάτων, ἤτοι τῶν τῆς μετοχῆς εἰς τὰς ἀρχὰς, τὰς ἐκλογὰς, τὰ δικαστήρια, ἔμενον καὶ οὗτοι ἐστερημένοι· ἀλλ' ἡ ἔγκτησις τοῖς ἐπετρέπετο, καὶ δι' αὐτοὺς δὲν ἀπῃτεῖτο προστάτης. Ὁ ξένος ἀπεκλείετο καὶ τῆς ἐπιγαμίας, δηλαδὴ τοῦ δικαιώματος, ἂν ἐνυμφεύετο ἀστὴν, νὰ μεταβιβάζῃ τὸ ἀστικὸν δικαίωμα εἰς τὰ τέκνα του, ἐκτὸς ἂν, δι' ἐκδουλεύσεις ὁμοίως, ἐλάμβανε τοῦτο ὡς δωρεὰν παρὰ τῆς πόλεως. Ἡ ἰσοπολιτεία ἦν διπλωματικὴ σύμβασις μεταξὺ δύο πόλεων, καθ' ἣν οἱ πολῖται ἑκατέρας ἐθεωροῦντο συγχρόνως ὡς καὶ τῆς ἑτέρας πολῖται. Οἱ ἐπὶ τῶν πόλεων ἐγκαθιστάμενοι Πρόξενοι ἦσαν πολῖται ἑτέρας πόλεως, οἷς ἀνετίθετο ἡ προστασία τῶν ἐκεῖ ἐπιδημούντων πολιτῶν τῆς πόλεως ἥτις ἐχορήγει αὐτοῖς τὸν τίτλον τοῦτον, θεωρούμενον ὡς τιμὴν ἔκτακτον. Οὕτω φερ' εἰπεῖν αἱ Ἀθῆναι ἐψήφιζον Κορίνθιόν τινα ὡς ἴδιον πρόξενον ἐν Κορίνθῳ, οἱ Κορίνθιοι ἐναλλὰξ ἔδιδον εἰς Ἀθηναῖον τινὰ ἐν Ἀθήναις τὴν προξενίαν. Τῷ προξένῳ δὲ προσεχορηγοῦντο καὶ ἕτερα δικαιώματα, ὁριζόμενα ὅμως εἰδικῶς ἑκάστοτε διὰ ψηφίσματος· συνήθως ὅμως τὸ τῆς ἐγκτήσεως, τῆς (ἄνευ προστάτου) προσόδου (παρουσιάσεως δι' ὑποθέσεις) εἰς τὴν Βουλὴν καὶ εἰς τὸν δῆμον, καὶ σπανίως καὶ κατ' ἐξαίρεσιν τὸ πλῆρες τῆς πολιτείας δικαίωμα. Ἦν δ' ἡ ἱερότης τοῦ τῆς ξενίας δικαιώματος οὕτω βαθέως ἐγκεχαραγμένη εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἤθη, ὥστε αὐτὸς ὁ αἰχμάλωτος, ὅταν ἐξηγόραζε τὴν ἐλευθερίαν του, ἦν δορύξενος.

Ξενοφάνης, 1) ἐκ Κολοφῶνος, υἱὸς Δεξίου, ζήσας περὶ τὰ 90 ἔτη μεταξὺ τῶν 580 καὶ 480 π. Χ. Ἐν τῇ πρώτῃ νεότητι ἐκβληθεὶς τῆς πατρίδος του, περιεφέρετο ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Σικελίαν καὶ μάλιστα τὴν κάτω Ἰταλίαν, ἔνθα συνέπραξεν εἰς τὴν ἵδρυσιν τῆς ἀποικίας Ἐλέας, καὶ φαίνεται ὅτι καὶ κατῴκησε καὶ ἐδίδαξε μικρὸν χρόνον. Δι' ὅλου τοῦ μακροῦ βίου του ἠσχολήθη ὁ Ξενοφάνης εἰς τὸ νὰ πολεμήσῃ τὰς δημώδεις δοξασίας καὶ νὰ εἰσαγάγῃ πίστιν καθαρωτέραν. Πρὸς τοῦτο δ' ἔγραψε ποιήματα κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἐπικῶν, καὶ ὁμοίως ὡς οἱ ἀρχαῖοι ῥαψῳδοὶ ἀπήγγελλεν αὐτὰ ὁ ἴδιος. Ἐπροσπάθει δὲ δι' αὐτῶν ν' ἀνατρέψῃ τοῦ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου τὴν θεολογίαν, καὶ ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ. Ἦσαν δ' αἱ ἴδιαι ἑαυτοῦ θεωρίαι, κυρίως πανθεϊστικαί. Καί τι δὲ τῆς πρακτικῆς τάσεως εἶχε κληρονομήσει παρὰ τῶν προηγηθέντων αὐτοῦ ἑπτὰ σοφῶν. Ἡ εὐφυία του, αἱ ποικίλαι γνώσεις, ἡ ποικίλη του μόρφωσις ὕψουν αὐτὸν ὑπεράνω τῶν ξηρῶν σχολαστικῶν διδαγμάτων. Τὰ σωζόμενα λείψανα τῶν ποιημάτων του εἰσὶ καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν αὐτῶν τύπον περιεργότατα· διότι, καίτοι τὴν ἐπικὴν γλῶσσαν διατηροῦντα, ἀλλὰ προφανῶς πλησιάζουσιν εἰς τὸν πεζὸν λόγον. Ἡ διάλεκτος αὐτῶν ἐστὶν ὡς κεκαλλιεργημένη Ἰωνική, δωρισμοὺς ἔχουσα ἐγκατεσπαρμένους. Ἵδρυσε δ' ἰδιαιτέραν σχολὴν, τὴν Ἐλεατικήν. Τὸ σύστημα δ' αὐτοῦ, ἐπιδιῶκον τὴν ἐν τοῖς ἀλλοιουμένοις φαινομένοις εὕρεσιν τοῦ σταθεροῦ καὶ μονίμου, τὸν περιέστησεν εἰς τὸ ἀπαράδεκτον τοῦ γίνεσθαι ὡς ἀποδείξεως τοῦ εἶναι, διότι ἐξ οὐδενὸς οὐδὲν προέρχεται. Τὴν ἄναρχον λοιπὸν καὶ ἀτελεύτητον ὕπαρξιν ὡς ἴσην παραδεχόμενος τῇ θείᾳ φύσει, ἀπέδιδε ταύτῃ, ὡς ἐντελεστάτῳ καὶ ὅλως ἑαυτῷ ἴσῳ καὶ ἑνιαίῳ ὄντι, νοῦν καὶ δρᾶσιν τὰ πάντα ὑπερνικῶσαν, ἀποκλείων αὐτοῦ τὰς ἀντιθέτους ἑνταυτῷ ἰδιότητας τοῦ πεπερασμένου καὶ τοῦ ἀπεράντου, τοῦ κινητοῦ καὶ τοῦ ἀκινήτου. Περὶ τοῦ πῶς ὅμως συνέχεται ἡ ποικιλία τῶν μεταβλητῶν ὄντων πρὸς τὴν ἑνότητα ταύτην τοῦ θείου ὄντος, περὶ τούτου οὐχὶ βέβαιαι ἀναπτύξεις, ἀλλὰ σκεπτικαί τινες ἐκφράσεις ἀπαντῶνται ἐν τοῖς σωζομένοις ἀποσπάσμασι τοῦ « περὶ φύσεως » συγγράμματός του (Συλλ. Mullach, Fragm. phil. Græc. I). Περὶ τῆς θείας ἑνότητος λέγει ὅτι ἡ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ὅρασις, ἀκοὴ καὶ σκέψις, ἔνεισι τῷ Θεῷ, ὡς ἓν σύνολον, καὶ ἀπόνως διοικεῖ τὸ πᾶν ὁ Θεός. Ἡ ἰδεολογικὴ αὕτη τάσις πρὸς μίαν καὶ ὑπερτάτην ἑνότητα καθίστησι τὸν Ξενοφάνην πολέμιον τῇ Ἑλληνικῇ θεολογίᾳ καὶ τῇ μυθολογίᾳ τῆς ὁμηρικῆς ποιήσεως, ἀποστρεφόμενον τὴν ἐν αὐτῇ ἐξανθρώπισιν τῆς θεότητος καὶ τὰς συμφώνως πρὸς τὰ ἀνθρώπινα πάθη τοῖς θεοῖς ἀποδιδομένας ὑπ' αὐτῆς ποικίλας ἐνεργείας. Ὁ Κικέρων (Acad. IV, 23) κρίνει αὐτὸν ὡς μέτριον ποιητὴν, τὰ ἔπη αὐτοῦ πιθανῶς αἰνιττόμενος. Σώζονται δ' αὐτοῦ δύο ἐλεγεῖα, εἰς ἃ ἡ κρίσις ἐκείνη οὐδαμῶς ἐφαρμόζεται, διότι δύνανται νὰ συγκαταριθμηθῶσι μετὰ τῶν ἀρίστων ἔργων τῶν ἐλεγειακῶν ποιητῶν. — 2) Ἀθηναῖος, πατὴρ τοῦ Λαμάχου (Θουκ.). — 3) Υἱὸς τοῦ Ἀθηναίου Κλειτομάχου, ὡς πρέσβυς Φιλίππου Γ', συνωμολόγησε συμμαχίαν μετὰ τοῦ Ἀννίβα (Liv. XXIII, 33, 38).

Ξενοφαντίδας, Λακεδαιμόνιος, παρὰ Θουκυδίδῃ (Η, 55).

Ξενόφαντος, 1) Ἀθηναῖος, ποιητὴς διθυραμβοποιὸς, πατὴρ τοῦ τραγικοῦ Ἱερωνύμου (Ἀριστ. Νεφ. 344). — 2) Διάσημος αὐλητὴς, τὸν Ἀλέξανδρον ἔτι μᾶλλον ἐνθουσιάσας εἰς τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν (Πλούτ. Δημήτηρ Sen. de ira, II, 7). — 3) Υἱὸς Χάρητος ἐκ Θάσου, καλλιτέχνης, κατασκευάσας χαλκοῦν ἄγαλμα τοῦ Ἀδριανοῦ διὰ τοὺς Ἀθηναίους.

Ξενόφιλος, 1) φιλόσοφος Πυθαγορικὸς, διδάσκαλος τοῦ Ἀριστοξένους, πιθανῶς ὁ κατὰ Λουκιανὸν (Μακροβ. ΙΗ) ἐκ Χαλκίδος τῆς Θρᾴκης καταγόμενος, σύγχρονος Διονυσίου τοῦ τυράννου. τὴν μουσικὴν συγχρόνως ἀσκῶν, καὶ ἔτη ζήσας 105. — 2) Συγγραφεὺς βιβλίου ἐπιγραφομένου «Λυδικαὶ ἱστορίαι». — 3) Φρούραρχος τοῦ φρουρίου τῶν Σούσων, μετὰ μακρὰν καὶ ἀνδρείαν ἀντίστασιν παραδοὺς τῷ Σελεύκῳ, διοικητὴ τῆς Σουσιανῆς, τοὺς ἐκεῖ ἐγκατατεθειμένους θησαυροὺς, τῷ 316 π. Χ., καὶ μετ' αὐτοῦ ἑνωθεὶς (Διοδ. ΙΘ, 17, 48).

Ξενόφρων, υἱὸς Φαιδίμου, Ἀθηναῖος (Δημοσθ.).

Ξενοφῶν, 1) Κορίνθιος, υἱὸς Θεσσαλοῦ, ὀλυμπιονίκης τῷ 464 π. Χ., ὃν ὁ Πίνδαρος ἐξυμνεῖ (Ὀλ. ΙΓ). — 2) Υἱὸς τοῦ ποιητοῦ

Εὐριπίδου, ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, τῷ 429 π. Χ., εἷς τῶν ἐν Ποτιδαίᾳ Ἀθηναίων στρατηγῶν (Θουκ. Β, 70. 79).— 3) Υἱὸς Γρύλλου, ἐκ τοῦ Ἀττικοῦ δήμου τῶν Ἐρχιέων τῆς Αἰγηίδος φυλῆς, γεννηθείς, ὡς κοινῶς ἐκλαμβάνεται, τῷ 445 π. Χ., ἴσως ὅμως ὀρθότερον οὐχὶ πρὸ τοῦ 431, διότι ἐν τῇ Ἀναβάσει τάττει ἑαυτὸν μετὰ τῶν νεωτέρων. Συγκατηριθμεῖτο δὲ μετὰ τῶν πιστοτάτων μαθητῶν καὶ φίλων τοῦ Σωκράτους, σύγχρονος ὢν τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου. Ἡ δὲ μετὰ τοῦ Σωκράτους γνωριμία του συνέβη ὅλως τυχαίως· ἀπήντησε δηλαδὴ αὐτόν ποτε ὁ Σωκράτης εἰς στενὴν ὁδὸν, καὶ διὰ τῆς ῥάβδου του φράξας αὐτὴν, τὸν ἠρώτησε ποῦ πωλοῦνται ζωοτροφίαι τινές. Ἀποκριθέντος δὲ τοῦ Ξενοφῶντος, τὸν ἠρώτησε πάλιν ποῦ μορφοῦνται δίκαιοι ἄνθρωποι. Εἰς τοῦτο ὅμως δὲν ἤξευρε τί ν' ἀπαντήσῃ ἐκεῖνος. «Ἀκολούθησόν με λοιπόν, τῷ εἶπεν ὁ Σωκράτης, ἵνα τὸ μάθῃς. «Ἀπ' ἐκείνης δὲ τῆς ἡμέρας ἔμεινεν ὁ Ξενοφῶν πιστῶς πρὸς τὸν Σωκράτην προσηρτημένος. Καὶ ἐρρέθη μὲν ὅτι παρευρέθη εἰς τὴν ἐν Δηλίῳ μάχην, ἀλλὰ φαίνεται μᾶλλον ὅτι τοῦτο πρέπει ν' ἀποδοθῇ εἰς μεταγενεστέραν ἐπίνοιαν, καὶ ἐν γένει οὐδεμία μνεία γίνεται περὶ συμμετοχῆς του εἰς τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον. Κατὰ πάντα τοῦτον τὸν χρόνον ἐπεδόθη πιθανώτερον ὁ Ξενοφῶν εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν μόρφωσίν του. Καὶ τὴν ῥητορικὴν δ' ἐσπούδασε παρὰ τῷ σοφιστῇ Προδίκῳ, καὶ εἰς τὴν ἱστοριογραφίαν ἐνεψύχωσεν αὐτὸν ὁ Σωκράτης. Μετὰ δὲ τὸν πελοπον. πόλεμον προσεκάλεσεν αὐτὸν ὁ φίλος του Πρόξενος εἰς Σάρδεις, ἵνα τὸν εἰσαγάγῃ παρὰ Κύρῳ τῷ νεωτέρῳ· καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐν Ἀθήναις τότε κατάστασις τῶν πραγμάτων τῷ ἀπήρεσκε, δραστήριον βίον ἐπιδιώκων, ἐδέχθη τὴν πρότασιν (Ἀνβ. Γ, 1, 4), καὶ ταχέως ἐσχετίσθη μετὰ τοῦ Κύρου, παρακολουθήσας αὐτὸν εἰς τὴν κατ' Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος ἐκστρατείαν, ἄνευ βαθμοῦ στρατιωτικοῦ. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Κουνάξοις μάχην ἐξελέγη μετ' ἄλλων τεσσάρων ἀρχηγὸς διὰ τὴν ἐπάνοδον, καὶ τοιαύτης φρονήσεως, ἀνδρείας καὶ καρτερίας ἔδωκε τότε δείγματα, τοσοῦτον ἐφάνη συγκαταβατικὸς πρὸς τοὺς συστρατήγους του καὶ μεγαλοφρόνως ἀνιδιοτελὴς ὅτε τῷ ἐπροτάθη ν' ἀναλάβῃ τὴν ὑπερτάτην ἀρχηγίαν, ὥστε, εἰ καὶ θριάμβων δὲν τῷ ἐδόθησαν περιστάσεις, τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὅμως κατέστη ἔνδοξον μεταξὺ τῶν ἐν πολέμοις διαπρεψάντων. Ὅτε δ' ὁ στρατὸς ἀφίκετο ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν του εἰς Βυζάντιον, εἰσῆλθε μετ' αὐτοῦ ὁ Ξενοφῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως τῆς Θρᾴκης Σεύθου, ὅστις ἤθελε ν' ἀνακτήσῃ τοῦ πατρός του τὸν θρόνον. Καὶ τούτου δ' ἐπιτυχόντος, τὸν προσεκάλεσαν οἱ Σπαρτιᾶται μετὰ τοῦ στρατοῦ του νὰ συνασπισθῇ μετ' αὐτῶν, τοῦ στρατηγοῦ των Θίβρωνος προτιθεμένου νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν Περσῶν σατραπῶν, τοῦ Τισσαφέρνους καὶ τοῦ Φαρναβάζου. Τότε ὡδηγήσας τὸ σῶμα οὗ ἐστρατήγει εἰς Πέργαμον, παρέδωκε τὴν ἀρχηγίαν αὐτῷ τῷ Θίβρωνι. Ἀλλὰ τοῦτο, ὡς καὶ τὸ ὅτι συνέπραξε μετὰ τοῦ Κύρου, δυσηρέστησαν τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες καὶ τὸν ἐξώρισαν. Ἐξηκολούθησε δ' ὑπηρετῶν εἰς τὸν στρατὸν, οὗ τὴν ἀρχηγίαν εἶχεν ὁ Σπαρτιάτης Δερκυλλίδας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Ἀσίᾳ, ὑπὸ τὸν Ἀγησίλαον, μεθ' οὗ καὶ διὰ φιλικωτάτων συνεδέθη σχέσεων. Καὶ ὅτε οὗτος ἐκλήθη εἰς βοήθειαν τῆς ἀπειλουμένης πατρίδος του, τὸν συνώδευσεν ὁ Ξενοφῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ συνεπολέμησε μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν Κορωνείᾳ μάχην (394 π. Χ.) κατὰ τῶν Θηβαίων καὶ Ἀθηναίων. Εἶτα δ' εἰς Σπάρτην ἀπελθὼν, ἔλαβε παρὰ τῶν Σπαρτιατῶν ὡς δῶρον ἔπαυλίν τινα ἐν Σκυλλοῦντι, παρὰ τῇ Ὀλυμπίᾳ, ἐν τῇ χώρᾳ ἣν εἶχον κατακτήσει ἐπὶ τῶν Ἠλείων, καὶ ἐκεῖ ἐπεδόθη εἰς τὰς ἀσχολίας ἃς ἠγάπα, τὴν γεωργίαν, τὴν θήραν, τὴν ἱπποτροφίαν. Ἐκεῖ συνέταξε καὶ τὰ πλεῖστα τῶν συγγραμμάτων του. Ὅτε δ' οἱ Ἀθηναῖοι ἀπεσπάσθησαν τῆς μετὰ τῶν Θηβαίων συμμαχίας, καὶ μετ' οὐ πολὺ καὶ συνεμάχησαν μετὰ τῆς Σπάρτης, ἔπεμψεν ὁ Ξενοφῶν τοὺς δύο υἱούς του, Διόδωρον καὶ Γρύλλον εἰς Ἀθήνας, ἵνα καταταχθῶσιν εἰς τὸν ἀττικὸν στρατὸν, τὸν τῇ Σπάρτῃ ἐπικουρικόν. Καὶ ὁ μὲν Διόδωρος ἐπέστρεψε μετὰ τὴν ἐκστρατείαν, ὁ δὲ Γρύλλος ἔπεσεν ἐν Μαντινείᾳ. Τὴν θλιβερὰν ἀγγελίαν ἔλαβεν ὁ Ξενοφῶν καθ' ἣν στιγμὴν ἔτυχε θύων, καὶ εὐθὺς ἀφήρεσεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του ὃ ἔφερε στέμμα· ἀλλ' ὅτε τῷ εἶπον ὅτι ὁ υἱός του ἀνδρείως ἐπολέμησεν, ἐπέθηκε πάλιν τὸ στέμμα, εἰπὼν τοὺς ἐν πάσῃ τῇ ἀρχαιότητι περιφήμους μείναντας λόγους: «Ἤξευρον ὅτι εἶχον υἱὸν θνητόν». Φαίνεται δ' ὅτι τότε (τῷ 369 π. Χ.), ἐνεργείᾳ τοῦ Εὐβούλου, ἀνεκλήθη καὶ τὸ ψήφισμα τῆς ἐξορίας αὐτοῦ· ἀγνοεῖται ὅμως ἂν, ὅτε ἐξεβλήθη ἐκ Σκυλλοῦντος ὑπὸ τῶν Ἠλείων, ἐπανῆλθεν ἐτί τινα χρόνον εἰς Ἀθήνας. Ἀπεβίωσε δ' ἐν Κορίνθῳ τῷ 354 ἢ 353 π.Χ. — Ὁ Ξενοφῶν, εἰ καὶ μὴ καταριθμούμενος μεταξὺ τῶν ἐπὶ δημοσίᾳ ἐνεργείᾳ καὶ εὐφυΐᾳ μᾶλλον διακεκριμένων ἀνδρῶν, διεκρίνετο ὅμως ὡς εἷς τῶν ἐν τῇ ἀρχαιότητι διασημοτάτων διὰ τὴν τοῦ χαρακτῆρος εὐθύτητα, καὶ ἐντελεστάτην ἔχων τήν τε τῆς ψυχῆς καὶ τὴν τοῦ σώματος μόρφωσιν, ὅπερ ἦν παρ'Ἕλλησι τὸ πρότυπον τῆς ἀνθρωπίνης ἐντελείας. Τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ, τοῦ Σωκράτους, εἶχεν ἐντελῶς οἰκειοποιηθῇ τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι καὶ τοῦ πράττειν, καὶ ἐκείνου πολλάκις τὰς λέξεις καὶ φράσεις ἐπανελάμβανεν. Ἐκ τῆς διδασκαλίας δ' ἐκείνου ἐπήγασε καὶ ἡ ἔμφρων καὶ πρακτικὴ τάσις ἥτις ἐπικρατεῖ εἰς πάντα του τὰ συγγράμματα, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ εὐσέβεια, ἡ διηνεκὴς προσπάθειά του πρὸς ἐξιχνίασιν τῶν θείων βουλῶν, καὶ ἡ εὐσυνείδητός του προσήλωσις εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἱερῶν καθηκόντων. Διέφερεν ἐπομένως σπουδαίως ἡ πρακτικὴ αὐτοῦ τάσις τῆς ἰδεολογικῆς τοῦ Πλάτωνος· ἀλλ' ὅτι, ὡς μεταγενεστέρως ἐρρέθη, διέκειντο ἐχθρικῶς πρὸς ἀλλήλους, ἐστὶν ἐντελῶς ἀνυπόστατον. Φιλολογικὰ ἔργα αὐτοῦ ἦσαν α) «τὰ ἀπομνημονεύματα Σωκράτους» εἰς 4 βιβλία, ἀφορῶντα κυρίως εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίσωσι τὸν διδάσκαλόν του κατὰ τῆς μομφῆς ἐπ' ἀσεβείᾳ καὶ ἐπὶ διαφθορᾷ τῆς νεολαίας. Δίδωσι δ' ἐν αὐτοῖς εἰκόνα πιστοτέραν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Σωκράτους ἢ οἱ διάλογοι τοῦ Πλάτωνος, καθ' ὅσον οὗτος μὲν αἴρεται ὑπὲρ τὴν ἀφελῆ θεωρίαν τοῦ διδασκάλου του εἰς τὰ ὕψη τῶν ἰδεῶν, ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐνδιατρίβει εἰς τὴν πραγματικότητα ἐντόνως, μετ' εὐθύτητος καὶ εὐθυκρισίας. Διαφόρου δ' οὔσης τῆς διευθύνσεως ἑκατέρου, ἐπόμενον ἐστὶν ὅτι καὶ διαφόρως εἰκονίζουσι τὸν διδάσκαλον αὐτῶν, ὅπερ ὅμως οὐδόλως χαρακτηρίζει ἐχθρότητα μεταξὺ αὐτῶν (Ἔκδ. Κοραῆ, 182 μ). — β') «Ἀπολογία Σωκράτους», ἧττον σπουδαία καθ' ἑαυτὴν, καὶ κατά τινας, οὐχὶ γνησία. Ἀναπτύσσει δὲ τοὺς λόγους δι' οὓς ὁ Σωκράτης προτιμᾷ ν' ἀποθάνῃ μᾶλλον ἢ νὰ παρακαλέσῃ ὑπὲρ τῆς ζωῆς του· — γ') τὸ «συμπόσιον φιλοσόφων», καθ' ὃ ὁ Σωκράτης, ἐν τῇ εὐωχίᾳ, χαριεστάτους ἐκφέρει λόγους περὶ κάλλους καὶ ἔρωτος· — δ') ὁ «οἰκονομικὸς λόγος», ἢ «περὶ οἰκονομίας», διάλογος περὶ τῆς τοῦ οἴκου διαχειρίσεως καὶ τῆς γεωργίας. Καὶ ἐνταῦθα δ' ὁ Σωκράτης ἐστὶ τὸ πρώτιστον διαλεγόμενον πρόσωπον. Καὶ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ δὲ χαρακτῆρος τοῦ Ξενοφῶντος ἐπενήργησε καὶ διεμόρφωσεν αὐτὸν ἡ μετὰ τοῦ Σωκράτους σχέσις· ὧν δ' ὁ Σωκράτης φρονήματος κοσμοπολιτικοῦ, δὲν συνεβιβάζετο μετὰ τῆς πολιτείας τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων· παρὰ τοῦ διδασκάλου του δ' ἐκληρονόμησε καὶ ὁ Ξενοφῶν τὴν μὴ μεγάλην συμπάθειαν πρὸς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ὄχλου. Ἐπὶ τῆς ἐν Ἀσίᾳ διατριβῆς του εἶδε παρὰ τῷ Κύρῳ καὶ τῷ Ἀγησιλάῳ, μεθ' ὧν συνεδέθη διὰ φιλίας στενῆς, τί δύναται ἀνὴρ ὀρθῶς φρονῶν καὶ τὰ ὠφέλιμα ἐπιδιώκων, ἂν ἔχῃ ἀπεριόριστον ἐξουσίαν. Διὰ τοῦτο τὴν μοναρχίαν ἐθεώρει ὡς τῶν πολιτευμάτων τὸ ἄριστον, διακρίνων ὅμως αὐτὴν ἀπὸ τῆς τυραννίας· ε') ὁ «Ἱέρων» αὐτοῦ ἐστι

ΔΗΜΟΣΙΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑ

διάλογος μεταξὺ τοῦ Ἱέρωνος καὶ τοῦ Σιμωνίδου, ἐν ᾧ ἐκτίθενται αἱ στερήσεις καὶ τὰ βάσανα οἷς ἐστὶν ἐκτεθειμένη ἡ τυραννὶς, καὶ οἱ τρόποι δι' ὧν εἷς ἡγεμὼν δύναται νὰ προαγάγῃ τὴν εὐημερίαν τῶν διοικουμένων. Πῶς δ' ὀφείλει νὰ ἄρχῃ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ προορισμοῦ του, καὶ τῶν ἡττωμένων λαῶν ν'ἀναδείκνυται πατὴρ καὶ οὐχὶ κατακτητὴς, διδάσκει τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ μυθιστόρημα, στ') «ἡ Κύρου παιδεία», εἰς βιβλία 8. Παρίστησι δ' αὕτη τὴν ἀγωγὴν καὶ τὸν χαρακτῆρα ἐντελοῦς ἡγεμόνος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Σωκράτους, τὴν ὑπόθεσιν ἀρυομένη ἐκ τῆς ἱστορίας Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου, ἐπὶ τὸ ἰδανικώτερον διαπεπλασμένην. Ἡ δ' ἱστοριογραφία τοῦ Ξενοφῶντος ἔχει κυρίως χρονογραφικὸν τὸν χαρακτῆρα,καὶ ἀφορᾷ εἰς τὰ πρακτικῶς περίεργα, χωρὶς νὰ ἐπικρατῇ αὐτῆς ἀνωτέρα τις ἰδανικὴ ἰδέα. Καὶ παραδέχεται μὲν τὴν ἀνωτάτην ἐπιρροὴν τῆς τῶν θεῶν βουλῆς εἰς τὰ ἀνθρώπινα, ἀλλὰ δὲν στηρίζει τὰς παραστάσεις του ἐπ' αὐτῆς ὡς πηγῆς καὶ αἰτίας, ἢ καὶ ὅπου εἰς αὐτὴν ἀναφέρεται, συνταράττει μᾶλλον ἢ ὅτι δικαιολογεῖ δι' αὐτῆς τὰς ἐκθέσεις του. Ἡ ἑλληνικὴ αὐτοῦ ἱστορία,ζ')«τὰ Ἑλληνικὰ»,διαιροῦνται εἰς δύο μέρη· τὸ πρῶτον,συγκείμενον ἐκ δύο βιβλίων, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξακολούθησις τῆς ἱστορίας τοῦ Θουκυδίδου, μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· τὰ δ' ἕτερα πέντε βιβλία πραγματεύονται περὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ χρόνων μέχρι τῆς μάχης τῆς Μαντινείας. Τὰ δύο ταῦτα μέρη ἐξέλαβόν τινες (ὡς ὁ Niebuhr), ὡς ἀποτελοῦντα δύο διάφορα συγγράμματα, ἀλλ' ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου. Ἴσως μόνον δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἐγράφησαν κατὰ διαφόρους χρόνους. Κατὰ προτίμησιν δ' ἐξιστορεῖ ὁ Ξενοφῶν ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ τὰ περὶ Σπάρτης καὶ Δωριέων, οὕτως ὥστε περὶ Ἀλκιβιάδου, Κόνωνος, Τιμοθέου, Ἰφικράτους, Πελοπίδα, Ἐπαμινώνδα, ἢ οὐδεμίαν ἢ ψυχρὰν μόνον μνείαν ποιεῖται. — η') Ἡ «Κύρου Ἀνάβασις», εἰς βιβλία 7, πληροῖ μέχρι τινὸς τὸ μεταίχμιον μεταξὺ τῶν δύο μερῶν τῶν Ἑλληνικῶν, περιγράφουσα τὴν ἐκ τῆς ἔνδον Ἀσίας ἐπάνοδον τῶν μυρίων Ἑλλήνων λεπτομερέστατα, καὶ συνετάχθη μὲν 18 ἢ 20 ἔτη μετὰ ταῦτα, ἀλλὰ βεβαίως κατὰ σημειώσεις συγχρόνους τῶν συμβάντων. Ὁ Ξενοφῶν μνημονεύει ἑαυτοῦ ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ πάντοτε εἰς τρίτον πρόσωπον, δι' ὃ καί τινες ἐνόμισαν ὅτι, κατὰ Ἑλλην. Γ, 1, 2, ἔπρεπε νὰ τὸ ἀποδώσωσιν εἰς τὸν Θεμιστογένην. Ἀλλὰ λόγος ἀποχρῶν πρὸς τοῦτο δὲν ὑπάρχει, οὐδ'ὑπόκειται εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν ἡ γνησιότης τῆς Ἀναβάσεως. Ὡς παράρτημα τῶν Ἑλληνικῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ θ') «πανηγυρικὸς τοῦ Ἀγησιλάου», ὅστις χαρακτηριστικωτέρας ἐστὶν ὑφῆς, ἀλλ' οὗ ἡ γνησιότης ἐπίσης ἠμφισβητήθη. — Ἐπίσης ἀμφιβάλλεται ὑπό τινων ἡ γνησιότης δύο ἄλλων συγγραμμάτων, ὧν τὸ μὲν, ι') ἡ «Λακεδαιμονίων πολιτεία», τὸ δὲ ια') ἡ «Ἀθηναίων πολιτεία». Τοῦτο ὑπό τινων, ἴσως ὑπὲρ τὸ δέον ἀκριβολόγων, νέων κριτικῶν, ἐξελήφθη ὡς τὸ ἀρχαιότατον ἴσως εἰς ἀττικὸν πεζὸν λόγον καὶ οὐχὶ μετὰ τὸ 424, γραφέν. — ιϐ') Τὸ ἐπιγραφόμενον «Πόροι» ἢ «περὶ προσόδων», πραγματεύεται περὶ αὐξήσεως τῶν δημοσίων πόρων· — ιγ') ὁ «ἱππαρχικὸς», ιδ') ὁ «περὶ ἱππικῆς», καὶ ιε') ὁ «κυνηγετικὸς», εἰσὶν ἔργα ἀνδρὸς ἐμπείρου περὶ τὰς τέχνας περὶ ὧν πραγματεύεται. Καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἤδη ἐξετιμᾶτο ἡ φιλολογικὴ δραστηριότης τοῦ Ξενοφῶντος. Τῆς γλώσσης αὐτοῦ τὸ εὔηχον, τὸ καθαρὸν καὶ τὸ εὔχαρι, τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρός του ἡ ἀφέλεια καὶ τὸ εὔληπτον, ἀπηλλαγμένον στόμφου ῥητορικοῦ, ἀνεγνωρίζετο ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τῷ ἀπεδίδετο κοινῶς τὸ ἐπωνύμιον ἀττικῆς μελίσσης καὶ μούσης. Ἀλλ'ἅφ' ἑτέρου ἦν τὸ ὕφος αὐτοῦ ἰσχνόν· πως παραβαλλόμενον πρὸς ἄλλων, τῶν ἐπισημοτέρων ἀρχαίων συγγραφέων, καὶ μὴ ἱκανῶς ἔντεχνον καὶ περιγραφικὸν, ἱκανὸν ὅμως ὅπως δήποτε ἵνα θέλγῃ καὶ πείθῃ (Quinct. X, I, 82). Τὰ ἐπιμελέστερον ἐξειργασμένα ἔργα αὐτοῦ εἰσὶν ἡ Κύρου Παιδεία, τὸ Συμπόσιον καὶ ὁ Οἰκονομικός. Ἐνίοτε δὲ βλάπτουσι τῆς γλώσσης τὴν καθαρότητα παρενειρόμεναι ἐκφράσεις ποιητικαὶ ἢ ἀρχαϊκαὶ, ἢ καί τινες διαλεκτικαί. — 4) Γλύπτης, μετὰ Κηφισοδότου, τοῦ γυναικαδέλφου τοῦ Φωκίωνος διὰ τοὺς Μεγαλοπολίτας τρία χαλκᾶ ἀγαλμάτια ἐργασθείς, Διὸς εὐθρόνου, Ἀρτέμιδος Σωτείρας καὶ Μεγάλης Πόλεως (προσωποποιήσεως τῆς πόλεως (Παυσ. Α, 30, 5). — 5) Κῶος, ἰατρὸς τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου, θηλητηριάσας αὐτὸν τῇ προτροπῇ τῆς Ἀγριππίνης(Tac. Ann. XII, 61, 67).—6) Ἐφέσιος, γράψας, πιθανῶς τῇ ε' ἑκατονταετηρίδι μ. Χ., μυθιστόρημα ἐρωτικὸν, ἐπιγραφόμενον «Ἐφεσιακὰ τὰ κατ' Ἀνθίαν καὶ Ἀβροκόμην». Τὸ ὕφος αὐτοῦ ἐστὶν ἀφελὲς καὶ σαφές.

Ξένων, 1) Θηβαῖος στρατηγὸς ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, τῷ 413 π. Χ. μετὰ τοῦ Νίκωνος ἐπὶ κεφαλῆς 300 ὁπλιτῶν εἰς Σικελίαν πεμφθεὶς (Θουκ. Ζ, 19). — 2) Ποιητὴς τῆς νέας κωμῳδίας. — 3) Τύραννος τῆς ἐν Ἀργολίδι Ἑρμιόνης, ὅστις, προτροπῇ τοῦ Ἀράτου, τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καταθεὶς, προσῆλθεν εἰς τὸν Ἀχαϊκὸν δεσμόν. — —4) Ἐπίσημος Ἀχαιὸς, εἷς ἐκ τῶν τῷ 167 π. Χ. εἰς Ῥώμην ὡς ὁμήρων σταλέντων (Πλούτ. Ἄρατ. ΛΔ).—5) Ἕτερος Ἀχαιὸς μεσιτεύσας ἐν Ῥώμῃ ὑπὲρ τῆς ἀπολύσεως τῶν ὁμήρων τούτων. — 6) Ἐπικούριος φιλόσοφος Ἀθηναῖος, οὗ εὐφήμως μνημονεύει ὁ Κικέρων (Ad. Att. V, 10, 5. 30, 6. VII, I, 1. XIII, 37. XIV, 16, 4).

Ξενὼν, τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ τὸ δωμάτιον τοῦ οἴκου τὸ προσδιωρισμένον εἰς ὑποδοχὴν τῶν ξένων.

Ξένυλλα, ὄνομα γυναικὸς παρ' Ἀριστοφάνει (Θεσμοφ. 631).

Ξέρξης, ἑλληνιστὶ τὸ περσικὸν ὄνομα Κσκαϊάρσα (Khskhajarscha). 1) Βασιλεὺς τῆς Περσίας, υἱὸς τοῦ Δαρείου καὶ τῆς Ἀτόσσης, θυγατρὸς Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου, ἤρισεν, ἐπὶ ζωῆς ἔτι τοῦ πατρός του, πρὸς τὸν ἐκ προγενεστέρας γυναικὸς ἀδελφόν του Ἀρταβαζάνην, περὶ τοῦ θρόνου, καὶ, διὰ τῆς ἐπιρροῆς, ὡς λέγεται, καὶ τοῦ Δημαράτου, καθ' ὃ πορφυρογέννητος ὑπερισχύσας, διεδέχθη ἀκωλύτως τὸν Δαρεῖον, τῷ 485 π. Χ. (Ἡρδτ. Ζ, 2). Ὑποτάξας τὰς ἀποστάσας ἐπαρχίας, τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Βαβυλωνίαν, ἤρξατο ὁπλιζόμενος κατὰ τῆς Ἑλλάδος, τῇ προτροπῇ τοῦ κηδεστοῦ αὐτοῦ Μαρδονίου,ἐπικλήσει καὶ διαφόρων οἰκογενειῶν ἐξωσθέντων τυράννων, καὶ προσέτι καὶ ὑπὸ χρησμῶν καὶ ὀνείρων παρακινούμενος, ἐναντίον δὲ τῶν συμβουλῶν τοῦ θείου του Ἀρταβάνου. Αἱ προπαρασκευαὶ αὗται διήρκεσαν πολλὰ ἔτη (Ἡρδ. Ζ, 11, κλ.). Πανταχόθεν τοῦ κράτους συνελέγοντο στρατεύματα, καὶ κατὰ τὸν Κτησίαν, συνίστατο ὁ ἐν Ἀσίᾳ συνελθὼν κατὰ ξηρὰν στρατὸς ἐξ 800,000 ἀνδρῶν, ὁ δὲ στόλος συνέκειτο ἐκ 1200 πλοίων πολεμικῶν· ὁ δ' Ἡρόδοτος, καθ' ὑπολογισμοὺς οὐχὶ ἀκριβεῖς, λέγει τοῦ στρατοῦ ὁμοῦ καὶ τοῦ στόλου τὴν δύναμιν περὶ τὰ τρία ἑκατομμύρια, ἐκτὸς τῶν σκευοφόρων. Καὶ τόπος μὲν συναγωγῆς ὡρίσθη ἡ πόλις Κρίταλλα τῆς Καππαδοκίας· ἐκεῖθεν δὲ μετέβη ὁ στρατὸς εἰς Σάρδεις, ὅθεν, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἔτους 480, ἡ κατὰ ξηρὰν δύναμις μετέβη εἰς Εὐρώπην ἐπὶ τῶν γεφυρῶν αἵτινες πρὸς τοῦτο εἶχον παρασκευασθῆ (Ἡρδ. Ζ, 34). Συνώδευε δὲ τὸ στράτευμα καὶ ὁ Ξέρξης, καὶ παρέστη εἰς τὴν ἐν Σαλαμῖνι καταστροφὴν τοῦ στόλου του, ἐπὶ θρόνου καθήμενος εἰς παράλιόν τι ὕψωμα, τὸ καλούμενον ἢ τότε κληθὲν Κέρατα. Φυγὼν δ' ἐκεῖθεν, ἔφθασε μετὰ 45 ἡμέρας εἰς Ἄβυδον, καὶ ἐκεῖθεν ἐπανέκαμψεν εἰς Σάρδεις. Ὅτε δὲ, μετὰ τὴν διπλῆν ἧτταν ἐν Πλαταιαῖς καὶ ἐν Μυκάλῃ σύνοιδεν ὅτι ὤφειλε νὰ ἐγκαταλείψῃ πᾶσαν ἐλπίδα κατακτήσεως τῆς Ἑλλάδος, φαίνεται ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς Σοῦσα (Αἰσχλ. Πέρσ.), καὶ ἐκεῖ πιθανὸν ἐστιν ὅτι εἰς τὰ μέγαρα αὐτοῦ ἀποσυρθεὶς, παρεδόθη εἰς πλήρη ἀδράνειαν, καὶ μόνον πλέον τῆς τρυ-

φυλῆς καὶ ἐκδεδιητημένης αὐτοῦ διαίτης καὶ τῶν ὠμοτήτων ἃς ἤσκει γίνεται μνεία. Ἐδολοφονήθη δὲ τῷ 465 ὑπὸ τοῦ Ὑρκανίου Ἀρταβάνου, συμπράξαντος τῷ εὐνούχῳ Μιθριδάτῃ πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου. Ἐφόνευσε δ' ὁ Ἀρτάβανος καὶ ἐκ τῶν τριῶν υἱῶν του, τοῦ Δαρείου, τοῦ Ἀρταξέρξου καὶ τοῦ Ὑστάσπου, τὸν πρεσβύτερον. Ἀλλ' ὁ Ἀρταξέρξης, καταβαλὼν αὐτὸν, διεδέχθη τὸν θρόνον (Διόδ. ΙΑ, 69). — 2) Ξέρξης Β', ὁ μόνος γνήσιος υἱὸς Ἀρταξέρξου τοῦ Α', ἐβασίλευσε τῷ 424, ἀλλὰ μετὰ 45 ἡμέρας ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ Σογδιανοῦ (Διόδ. ΙΒ, 64).

Ξέστης, μέτρον χωρητικότητος διά τε στερεὰ καὶ ὑγρὰ, 2 κοτύλας ἢ 12 κυάθους περιλαμβάνον, τὸ $^1/_2$ τοῦ χοίνικος καὶ $^1/_{96}$ τοῦ μεδίμνου διὰ τὰ στερεὰ, διὰ δὲ τὰ ὑγρα $1\,^1/_6$ τοῦ χοὸς καὶ $1\,^1/_{72}$ τοῦ ἀττικοῦ ἀμφορέως· ἐν δὲ Ῥώμῃ ἴσον 20 οὐγγίαις.

Ξήριον, ἦν τὸ ξηρὸν φάρμακον, ἡ κόνις πρὸς ἐπίπασιν (Παῦλ. Αἰγιν. Ζ, 13).

Ξίφη (ἡ), τὸ σίδηρον τοῦ ροκάνου (Ἡσχ. λ. Ῥυκάνη ἦν ἴδ.).

Ἀνάγλυφον στ. Ἀντών.

Ξιφομάχαιρα, ὅπλον, εἶδος ξίφους ἔχοντος σχῆμα μαχαίρας, ἤτοι καμπύλον (Θεόπ. παρ. Πολδ.). ξίφος ἐπικαμπὲς (Φιλόξ. γλωσσ.), ἐν χρήσει ἰδίως παρὰ τοῖς

Θρᾳξὶ καὶ τοῖς βαρβάροις (Αἰσχ. Πέρσ. 56) ἐν Ῥώμῃ δὲ μᾶλλον ὡς τοῖς λῃσταῖς ἴδιον θεωρούμενον.

Ξίφος, παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ φάσγανον καλούμενον ὅπλον, χαλκοῦν ἐφ' Ὁμήρου, εἶτα σιδηροῦν, εὐθυτενὲς, ἄμφηκες, ἤτοι ἑκατέρωθεν τέμνον, εἰς ὀξεῖαν δὲ λῆγον αἰχ-

μὴν, ἐνίοτε τορευτὸν, ὅτε ἦτο πολυτελὲς, ὡς τὰ εὑρεθέντα ἐν τοῖς τάφοις τῶν Μυκηνῶν, Ἡ λαβὴ αὐτοῦ, ἡ κώπη, ἔχουσα βραχεῖαν

ἐγκάρσιον μεταλλίνην ῥάβδον ὑπὲρ τὴν λεπίδα ἡ σπάθην, ἐκοσμεῖτο πολλάκις δι' ἐλέφαντος, ἢ ἦν ἀργυρόηλος (Ὁμ. Ἰλ. Α, 219)· καὶ ἡ λεπὶς δὲ, ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις, ὡς αἱ τῶν ἐν Μυκήναις εὑρεθέντων, μάλιστα αἱ τῶν ἐγχειριδίων, τῶν βραχέων ξιφῶν, εἶχε πολλάκις ἐνειργασμένα κοσμήματα ἀργυρᾶ. Τὸ ἑλληνικὸν

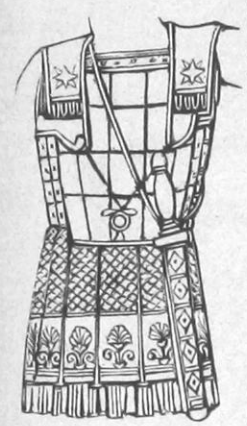

ξίφος κατ' ἀρχὰς δὲν ἦν μακρότερον τοῦ ἡμίσεως μέτρου· τῷ δὲ 400 π. Χ. ὁ Ἰφικράτης τὸ ἐδιπλασίασε (Διόδ. ΙΕ, 41), καὶ ἐν ἀττικῷ τάφῳ εὑρέθη ξίφος ἔχον, μετὰ τῆς κώπης, μῆκος 12' 5». Οἱ Ῥωμαῖοι δ' ἐπ' Ἀννίβα ἐδέχθησαν τὸ κελτιβηρικὸν ξίφος, μακρότερον καὶ βαρύτερον τοῦ Ἑλληνικοῦ, καὶ κοπτερὸν μόνον κατὰ τὴν μίαν πλευράν. Τὸ ξίφος ἐνετίθετο εἰς κολεὸν, θήκην, ἢ μεταλλίνην, ἢ δερματίνην μετὰ μεταλλίνων πετάλων,

εἰς ἣν πολλάκις προσετίθετο καὶ μικρὰ μάχαιρα, οὐχὶ ὡς ὅπλον, ἀλλὰ δι' ἄλλας ἀνάγκας τοῦ στρατιώτου, πλὴν παρὰ Λακεδαιμονίοις, παρ' οἷς ὅπλον ἦν καὶ ἡ μάχαιρα (ἴδ. Ξυήλη). Ὁ κολεὸς δ' ἐκρέματο ἐκ τελαμῶνος ἢ ἀορτῆρος, φερομένου ἐκ τοῦ δεξιοῦ ὤμου πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὀσφὺν, ἐνίοτε καὶ τ' ἀνάπαλιν, καὶ πολλάκις μόνον ἐκ τῆς ζώνης.

Ξιφωνέα, πόλις κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Σικελίας, ἐπὶ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου, λιμένα ἔχουσα (Στρβ. ΣΤ.—Σκύλ.). Νῦν Cavo Ste Croce.

Ξόανον, ξύλινον ἄγαλμα, οἷα κατεσκευάζοντο εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς τέχνης, μετ' εὐλαβείας διατηρούμενα καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις, ὡς φέρ' εἰπεῖν ξύλινον «ἐξ ἀχράδος» ἦν τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀργείας Ἥρας (Παυσ. Β, 17). Τοιαῦτα ἀνευρέθησαν καλῶς διατηρούμενα ἐν Αἰγύπτῳ. Κατ' ὀλίγον ἤρξαντο τὰ ἄκρα αὐτῶν μετὰ ταῦτα ἐκ λίθων κατασκευαζόμενα, καὶ τὰ ἀκρόλιθα ταῦτα ξόανα προωδοποίησαν τὴν τέχνην τῶν λιθίνων ἀγαλμάτων, ἡ δ' ἐπ' αὐτῶν ἐπικόλλησις ἐλέφαντος καὶ μεταλλίνων ἐλασμάτων, τὴν τῶν χρυσελεφαντίνων.

Ξοΐς, ἐργαλεῖον πρὸς γλυφὴν τοῦ λίθου, ἡ ἄλλως σμίλη.

Ξόϊς, πόλις ἐν τῷ Δέλτα τῆς Αἰγύπτου, ἐπὶ τοῦ Σαβεννυτικοῦ στομίου τοῦ Νείλου (Στρβ.). Νῦν Μεχαλλετὲλ Κοβούρ.

Ξοῦθος, υἱὸς τοῦ Ἕλληνος καὶ τῆς νύμφης Ὀρσηίδος ἀδελφὸς τοῦ Αἰόλου καὶ τοῦ Δώρου, ὑφ' ὧν ἐξωσθεὶς ἐκ Θεσσαλίας, ἦλθεν εἰς Ἀττικὴν, καὶ ἐνυμφεύθη Κρέουσαν, τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως· ἔσχε δ' ἐξ αὐτῆς υἱοὺς τὸν Ἀχαιὸν καὶ τὸν Ἴωνα, τοὺς γενάρχας τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ἰώνων (Ἀπολλδ. Α, 1, 3). Τούτου ἕνεκα κατῴκει, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἐν Αἰγιάλῳ, τῇ ἕδρᾳ τῶν Ἰώνων, καὶ εἶτα τῶν Ἀχαιῶν. Ἐλέγετο δ' ὅτι ἔφυγεν ἐκεῖ, διωχθεὶς ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Ἐρεχθέως, διότι τὸν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἐρεχθέως κενωθέντα θρόνον τῶν Ἀθηνῶν ἀπένειμεν εἰς τὸν Κέκροπα (Ἶδ. Ἡρδ. Ζ, 94). Καὶ ὁ μὲν Ἀχαιὸς ἐξ Αἰγιάλου ἐπέστρεψεν εἰς Θεσσαλίαν, καὶ ἦρξεν ἐκεῖ μετὰ τοῦ Αἰόλου τὸν θάνατον, ὥστε ἐξ αὐτοῦ ἐλέγετο ἐπονομασθεῖσα φυλή τις τῆς ἀνατολικῆς Φθιώτιδος. Τὰ δὲ κατὰ τὸν Ἴωνα ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς τραγῳδίας ὕλην. Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου γραφεῖσαν, ἦν ὁ Ἴων υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς νύμφης Κρεούσης.

ἐκτεθέντα δ' ὑπὸ τῆς μητρός του, τὸν ἔφερεν ὁ Ἑρμῆς εἰς Δελφοὺς, ἔνθα αἱ ἱέρειαι ὥρισαν αὐτὸν εἰς νεωκόρον. Ὅτε δ' ἠὐξήθη εἰς νεανίαν, ἦλθον ὁ Ξοῦθος καὶ ἡ Κρέουσα εἰς Δελφοὺς νὰ συμβουλευθῶσι τὸν χρησμὸν περὶ τῆς ἀτεκνίας των, καὶ ἐδόθη ὑπὸ τοῦ χρησμοῦ τῷ Ξούθῳ ἡ ἐντολὴ νὰ υἱοθετήσῃ ἐκεῖνον ὃν ἤθελε πρῶτον ἀπαντήσει ἐξερχόμενος τοῦ ναοῦ. Οὕτως υἱοθέτησεν ὁ Ξοῦθος τὸν Ἴωνα· ἀλλ' ἡ Κρέουσα δὲν τὸν ἐδέχετο, καὶ ἤθελε νὰ τὸν δηλητηριάσῃ. Φωραθεῖσα ὅμως, καταφεύγει εἰς τὸν βωμὸν τοῦ θεοῦ, ὅθεν ὁ Ἴων θέλει νὰ τὴν ἀποσπάσῃ καὶ νὰ τὴν φονεύσῃ. Τότε δὲ τῇ φέρει ἡ ἱέρεια τὴν κίστην εἰς ἣν εἶχεν εὑρεθῇ ὁ Ἴων ἐκτεθειμένος, καὶ ἰδοῦσα αὐτὴν, ἀναγνωρίζει ἡ Κρέουσα τὸν υἱόν της. Κατ' ἄλλην δὲ παράδοσιν ἐνυμφεύθη ὁ Ἴων τὴν Ἑλίκην, θυγατέρα τοῦ Σελινοῦ, βασιλέως τῆς Αἰγιαλείας, καὶ μετὰ τοῦτον τὸν θάνατον ἐβασίλευσεν ἐκεῖ, καὶ εἰς τοὺς Αἰγιαλεῖς ἔδωκε τὴν ἐπωνυμίαν Ἰώνων. Εἶτα δὲ, τῶν Ἀθηναίων ἐπικαλεσαμένων τὴν ἐπικουρίαν του κατὰ τῶν Ἐλευσινίων, ἐνίκησε τὸν Εὔμολπον, καὶ βασιλεύσας ἐν Ἀθήναις, ἔσχεν υἱοὺς τὸν Ὅπλην, Γελεῶνα, Αἰγικόρην, καὶ Ἀργάδην, τοὺς γενάρχας τῶν τεσσάρων Ἰωνικῶν φυλῶν. Ἦν δ' ὁ τάφος του ἐν τῷ δήμῳ Ποταμοῖς τοῖς Ἀττικῆς (Ἡρδ. Ε, 66).

Ξυήλη, ξυλουργικὴ γλυφὶς, ἐργαλεῖον πρὸς κατεργασίαν τοῦ ξύλου καὶ κνῆστις λεγομένη (Ξενφ. Κυρουπ. ΣΤ, 2, 32). Οὕτω δ' ὠνομάζετο καὶ ἡ κυρτὴ καὶ δρεπανοειδὴς μάχαιρα ἣν ἀντὶ ξίφους εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι (Ξενφ. Ἀνάβ. Δ, 6, 16, 8, 25).

Ξυλένη, χωρίον ἐν Πισιδίᾳ, μεταξὺ Τερμισσοῦ καὶ Κορβασῶν (Liv. XXXVIII, 15).

Ξυλοκοπία, παρὰ Ῥωμαίοις ποινὴ τῶν δραπετῶν, ἡ ὑπὸ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν μέχρι θανάτου διὰ ξύλων καταμαστίγωσις αὐτῶν.

Ξύλον, 1) ὄργανον ποινῆς τῶν δούλων, ἡ ποδοκάκη, εἰς ἣν ἔδενον τοὺς πόδας ἢ τὸν τράχηλον αὐτῶν (Ἀρστφ. Λυσ. 680. Ἱππ. 367). Εἰς τοιοῦτο δ' ἔδενον καὶ τοὺς φρενητιῶντας (Ἡρδ. ΣΤ, 75).—2) Ἡ σειρὰ τῶν ἑδρῶν εἰς τὸ Θέατρον. Πρῶτον ξύλον ἐλέγετο ἡ πρώτη παρὰ τὴν σκηνὴν ἕδρα τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρυτάνεων, εἰ καὶ μόνον κατ' ἀρχὰς (ἐπὶ Θέσπιδος), ἦν ξυλίνη, εἶτα δὲ πᾶσαι αἱ ἕδραι ἦσαν λίθιναι (Ἀρστ. Πολ. 90). —3) Μέτρον μήκους ἴσον πρὸς τρεῖς πήχεις,

Ξυλοπέδη, ταὐτὸ τῷ ξύλον.

Ξυνία, πόλις τῆς Θεσσαλίας, ἀνατολικῶς τῆς Ξυνιάδος λίμνης (ν. Νεζερὸ), παρὰ τὴν Ὑπάτην (Πολβ. Θ, 3. —Liv. XXXII, 13, XXXIII, 3. XXXIX, 26).

Ξυνοίκια, πανήγυρις ἐν Ἀθήναις, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ συνοικισμοῦ τοῦ πρὶν εἰς χωρία καὶ κώμας διεσπαρμένου λαοῦ (Θουκ. Β, 15).

Ξυπέτη, δῆμος τῆς Ἀττικῆς, ἀνήκων τῇ Κεκροπίδι φυλῇ.

Ξυρὸν, τὸ ξυράφιον ὃ μετεχειρίζοντο οἱ κουρεῖς.

Ξυστὶς (ἀττ. Ξύστις), ἐπίβλημα γυναικεῖον ποδῆρες, ἄνωθεν μέχρι τῆς μέσης πρὸς τὰ ἔξω διπλούμενον, ὑπὲρ τοὺς ὤμους πορπούμενον, πᾶν τὸ σῶμα περιβάλλον καὶ

πρὸς τὴν μίαν πλευρὰν, τὴν δεξιὰν, ἀνοικτὸν, σύνηθες δ' εἰς τὰ δράματα (Πλάτ. Πολ. Ζ, 2).

Ξυστὸν, 1) τὸ ξύλον τοῦ δόρατος (Ἰλ. Δ, 469,—Λ, 260. — Ἡρδ. Α, 52). — 2) Καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα οὕτως ἐκαλοῦντο, ἰδίως τὸ τῶν τοιχοδόμων, δι' οὗ ἀπέξεον ἢ ἐπήλειφον τὸν πηλὸν (Ἡσύχ.—Σουίδ.—Πολυδ. Ζ, 125).

Ξυστὸς, ἐν τοῖς γυμνασίοις στοὰ ἐστεγασμένη, ἔνθα ἠσκοῦντο οἱ ἀθληταὶ ἢ οἱ νέοι τὸν χειμῶνα, ἄλλως δ' ἐχρησίμευε καὶ εἰς περίπατον (Ξενοφ. Οἰκον. ΙΑ, 15.—Παυσ. ΣΤ, 23).—Παρὰ Ῥωμαίοις ἄστεγος καὶ ἀποστόλιστος διάδρομος ἐν ταῖς οἰκίαις (Cic. Acad. II, 8.—Plin. Ep.).

Ξύστρα, Ξυστρὶς καὶ Ξύστρον, τὸ αὐτὸ τῇ ξυστίδι, ὡς τεκτονικὸν ἐργαλεῖον.

Ο

Ὄα ἢ Ὄη, δῆμος τῆς Ἀττικῆς, ἀνήκων εἰς τὴν Πανδιονίδα φυλὴν (Στ. Βυζ.). Ὁ δημότης Ὄαθεν καὶ Ὄαεύς. Πιθανῶς ν. Βαλανιδέζα, κατ' ἐκεῖ εὑρεθείσας ἐπιγραφάς.

Ὄανοὶ, λαὸς οἰκῶν ἐν τῇ μεσογείῳ τῆς Ἰνδικῆς νήσου Ταπροβάνης (Πτολ.).

Ὄαξος καὶ Ὄαξος (Ἀπολλν. Ῥόδ.), παρὰ δὲ Ἡροδότῳ Ἄξος, ἀρχαία πόλις τῆς Κρήτης, κτίσμα τοῦ υἱοῦ τοῦ Μίνωος Ὀάξου, καὶ τῆς νύμφης Ἀκακαλλίδος (Στφ. Βυζ.).

Ὄαρος, ποταμὸς, καθ' Ἡρόδοτον (Δ, 223), τῆς εὐρωπαϊκῆς Σκυθίας, παρὰ τοῖς Θυσσογέταις πηγάζων, ῥέων ἀνατολικῶς τοῦ Τανάϊδος. καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Μαιώτιδα λίμνην. Πιθανῶς ἦν οὗτος εἷς τῶν ἀνατολικῶν ὁμόρρων τοῦ Τανάϊδος, ἴσως ὁ παρὰ Πλινίῳ (VI, 7, 7) καλούμενος Ὄφαρος.

Ὄασις, καθ' Ἡρόδοτον, ἡ Αὔασις, ἐν μέσῳ τῶν ἀμμωδῶν τῆς Λιβύας ἐρήμων ὡς νῆσος κείμενον χωρίον εὔφορον, ἔχον πηγὴν ὕδατος, κατάφυτον καὶ ἀμπελοτρόφον. Τρεῖς τοιαῦται Ὀάσεις μνημονεύονται ὑπὸ Στράβωνος (Β. 130. ΙΖ, 791, 813). Ἡ μεγάλη Ὄασις, ἣν καὶ μόνην ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος (Γ, 36) ὡς «πόλιν Ὄασιν» ἢ «νῆσον Μακάρων», ἔκειτο ἐν τῇ ἄνω Αἰγύπτῳ εἰς ἑπτὰ ἡμερῶν ἀπόστασιν πρὸς νότον ἀπὸ τῶν Αἰγυπτιακῶν Θηβῶν. Ἡ δευτέρα Ὄασις ἦν, κατὰ Στράβωνα, οὐ μακρὰν τῆς Μοιρίδος λίμνης, ἐν τῇ μέσῃ Αἰγύπτῳ, μίαν ἡμέραν πρὸς δυσμὰς ἀπέχουσα τῆς πόλεως Ὀξυρρίγχου (ν. Βάνασα ἐλ Κασσάρ)· τρίτη δ' Ὄασις, ἡ μικρὰ, ἦν ἡ τοῦ Διὸς Ἄμμωνος (ν. Ἐλ Βαχίρ). Ὑπῆρχον δὲ καὶ ἄλλα ἐπίσης καρποφόρα χωρία ἐν τῇ Λιβυκῇ ἐρήμῳ γνωστὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς ἡ Ἀγγίλα, ἡ Φαζανία, ἀλλὰ δὲν μνημονεύονται ὑπὸ τὸ ὄνομα Ὀάσεων. Ἐχρησίμευον δ' αἱ Ὀάσεις εἰς τοὺς Ῥωμαίους αὐτοκράτορας ὡς τόπος ἐξορίας.

Ὀβόνα, πόλις ἐν τῇ μεσογείῳ τῆς Ἀσσυρίας (Πτολεμ. ΣΤ, 1).

Ὀβελίας, ἄρτος ἐπιμήκης ψηνόμενος περὶ ὀβελὸν (Πολύδ. Α, 248), ἴσως ὅμως οὕτω καλούμενος καὶ διότι ἐπωλεῖτο ἀντὶ ὀβολοῦ.

Ὀβελισκόλυχνος, λύχνος φερόμενος εἰς τὸ ἄκρον ὀβελοῦ (Ἀρστ. π. Μορ. Ζώ. Δ, 6.—Θεόπ. Κωμ. Ἀθ. σ. 700).

Ὀβελίσκος, κυρίως μικρὸς ὀβελὸς, καὶ ἐντεῦθεν 1) ἡ ὀξεῖα αἰχμὴ ἀκοντίου. Οὕτω δὲ κυρίως ἐλέγετο παρὰ Ῥωμαίοις τὸ μικρότερον τῶν δύο ἀκοντίων ἃ ἔφερον οἱ πεζοὶ στρατιῶται παρ' αὐτοῖς. Εἶχε δὲ μῆκος ἡ αἰχμὴ αὐτοῦ 5 δακτύλων, τὸ δὲ ξύλον τριῶν ποδῶν καὶ ἡμίσεως.—

2) Αἰγυπτιακὴ μνημονευτικὴ στήλη, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις Μάειν καλουμένη, ὅπερ αὐτὸ τοῦτο δηλοῖ, ἑλληνιστὶ δὲ κληθεῖσα δι' ἀντιφράσεως, ὡς κολοσσιαίου ὀβελοῦ σχῆμα ἔχουσα. Ἦν δὲ μονόλιθος, τετράπλευρος, ἱδρυμένη ἐπὶ τετραγώνου βάσεως ταπεινῆς, ἐν τῷ μέσῳ κοίλης, καὶ πόδας τινὰς προεχούσης περὶ τὴν στήλην· αὐτὴ δ' ἦν εἰς «μείουρον ἀνιοῦσα», ἤτοι πρὸς τὰ ἄνω πυραμιδοειδῶς μειουμένη, κατὰ τὸ ἓν τρίτον τῆς

βάσεως, καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς εἰς πυραμίδιον ἀπολήγουσα. Κυρίως ἱδρύοντο τοιοῦτοι ὀβελίσκοι ἐν τῇ μέσῃ Αἰγύπτῳ μέχρι τῆς Νουβίας, καὶ οἱ ἀρχαιότεροι ἀνέρχονται μέχρι τῆς ιε΄ ἑκατονταετηρίδος π. Χ. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰσὶ κατεσκευασμένοι ἐκ γρανίτου πυρροποικίλου «αἰθιοπικοῦ ποικίλου» (Ἡρδ. Β, 127) ἢ Συηνίτου λίθου (Plin. XXXVI, 14) σπανιώτερον δ' ἐκ τιτανολίθου καὶ μαρμάρου λευκοῦ. Λατομεῖα ἀνευρέθησαν πρῶτα ἐν Συήνῃ. Τὸ ὕψος τῶν ὀβελίσκων, συνήθως δεκαπλάσιον τοῦ πλάτους, ἐστὶ διάφορον, ἀπὸ 50 μέχρι 150', ἔχουσι δὲ τὴν ἐπιφάνειαν εἴτε ὅλως λείαν, εἴτε δι' ἱερογλύφων ἐπικεχαραγμένην, εἴτε ἐν μέρει, εἴτε πανταχοῦ καὶ ἐπὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν. Τὰ γράμματα εἰσὶ συνήθως μέχρι βάθους δύο δακτύλων ἐγκεχαραγμένα, ἐνίοτε διὰ διαφόρων βαφῶν ἐπικεχρισμένα καὶ κατὰ τμήματα διῃρημένα. Ὑπῆρχον δὲ, πολυαριθμότατοι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ πολλῶν μνημονεύουσιν ὁ Ἡρόδοτος, ὁ Διόδωρος καὶ ὁ Πλίνιος. Κυρίως ἀνηγείροντο πρὸ τῶν ναῶν, πολλάκις εἰς μνημεῖα τῆς αὐτῶν ἀναθέσεως· κατὰ Πλίνιον δὲ (XXXIV, 14), ἦσαν τῷ Ἡλίῳ ἀφιερωμένοι, ἔχοντες δῆθεν καὶ τὸ σχῆμα τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ. Οἱ μέγιστοι ὄγκοι τῶν λίθων αὐτῶν μετεφέροντο διὰ τοῦ Νείλου, καὶ ἐν μέρει δι' ἑλκήθρων, ὧν παράστασις ἀπαντᾶται ἐνίοτε εἰς ἀνάγλυφα. Μετὰ δὲ τὴν ἐπικράτησιν τῶν Περσῶν δὲν κατεσκευάσθησαν πλέον ὀβελίσκοι, καὶ οἱ Πτολεμαῖοι ἐκόσμησαν τὴν Ἀλεξάνδρειαν δι' ἀρχαίων, οὓς μετέφερον ἐκ τῶν ἔνδον χωρῶν. Ἐκ τῶν σωζομένων οὐδεὶς ἐστὶν ἀρχαιότερος τῆς δεκάτης ὀγδόης δυναστείας, κατὰ τὰ 1800 π. Χ. Οἱ Αἰγύπτιοι τοσοῦτον περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο τοὺς ὀβελίσκους, ὥστε διηγοῦντο καὶ ἐπίστευον τὸν μῦθον ὅτι ὁ Ῥαμσῆς, ὅτε ἀνήγειρεν ἕνα ἐξ αὐτῶν, ἔδεσεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τὸν ἴδιον υἱόν του, ἵνα καταστήσῃ προσεκτικοὺς τοὺς ἐργάτας του εἰς τοῦ ἔργου τῶν τὴν ἐκτέλεσιν· καὶ προσέτι ὅτι ὁ Καμβύσης, κατακτήσας καὶ λεηλατῶν καὶ πυρπολῶν τὰς πόλεις τῆς Αἰγύπτου, διέταξε νὰ σβύσωσι τὴν πυρκαϊὰν ἵνα μὴ καταστραφῇ τὸ ἀριστοτέχνημα τοῦτο ὃ ἐθαύμασεν. Ἴσως αὐτοῦ τούτου τὴν ἱερογλυφικὴν ἐπιγραφὴν μετέφρασεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὁ Ἑρμαπίων, καὶ τῆς μεταφράσεως μέρος διετήρησεν ὁ Ἀμμιανὸς Μαρκελῖνος. Φαίνεται δ' ὅτι αὐτὸς οὗτος ἐστὶν ὁ ἐπὶ Αὐγούστου εἰς Ῥώμην μετακομισθεὶς ἐξ Ἡλιουπόλεως, ἔνθα εἶχεν ἀνεγερθῇ περὶ τὰ 1500 π. Χ. ὑπὸ Σεσώστριδος, ἢ Ῥαμέσου τοῦ μεγάλου, ἴσως ὁ οὗ μνημονεύει καὶ ὁ Διόδωρος (Α, 57) ὡς ἔχοντος ὕψος 125 πήχεων. Τῷ 1589 κατερριμμένος εὑρεθείς, καὶ ἀνασκαφείς, ἀνηγέρθη καὶ ἵσταται παρὰ τὴν «Πύλην τοῦ λαοῦ»· ἀλλὰ τὸ ὕψος αὐτοῦ ἐστὶ μόνον 110 ποδῶν. Οἱ δ' ἄλλοι σωζόμενοι εἰσὶν, α΄, ὁ ἐκ Θηβῶν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἐκεῖθεν ὑπὸ Κωνσταντίου Β΄ εἰς Ῥώμην μετενεχθείς, εἰς τὴν πλατεῖαν ἱστάμενος τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Λατεριανοῦ, 143 σπιθαμῶν (30') ὕψος καὶ ἐπιγεγραμμένον ἔχων τὸ ὄνομα τοῦ Θουτμόσιος (1783 π. Χ.). β΄, Ὁ κατὰ Πλίνιον (XVII, 4), ὑπὸ Ψαμμητίχου στηθεὶς ἀνωτέρω τῆς Μέμφιδος κατὰ τὴν Ἡλιούπολιν, εἰς τοῦ Δέλτα τὴν κορυφὴν, ὑπ' Αὐγούστου δ' εἰς Ῥώμην μετακομισθείς, καὶ ὡς γνώμων ἢ ἡλιακὸν ὡρολόγιον εἰς τὸ Πεδίον τοῦ Ἄρεως, ὑπὸ δὲ τοῦ **Πάππα** Πίου ΣΤ΄, εἰς τὸ Κιτόριον λεγόμενον ὄρος ἀνεγερθείς, ὕψος δ' ἔχων 94 ½ σπιθαμῶν. γ΄, Ὁ ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἄνω ἠκρωτηριασμένος, ἐπὶ βάσεως δ' ἱδρυμένος δηλούσης δι' ἀναγλύφων καὶ ἐπιγραφῶν ὅτι ἐστήθη ὑπὸ Θεοδοσίου. δ΄, Πρὸ τοῦ πυλῶνος λομπρᾶς οἰκοδομῆς τοῦ Λουξὸρ ἐν Θήκαις ταῖς Αἰγυπτιακαῖς ἵσταντο δύο ἀνισοϋψεῖς, ἐξαισίου δὲ καλλονῆς, ὀβελίσκοι, ἔχοντες ἀμφότεροι τριπλῆν κάθετον ἄνωθεν ἕως κάτω γραμμὴν ἱερογλύφων, ὧν τὰ μὲν τῆς μέσης γραμμῆς, βαθύτερον κεχαραγμένα, λέγουσι· Ῥάμεσιν τὸν Β' ἱδρύσαντα, αἱ δὲ δύο ἄλλαι, τὸν υἱὸν ἐκείνου, Ῥάμεσιν Γ' περατώσαντα τὴν

οἰκοδομήν. Τὸν ἕτερον τούτων, 70' ὑψηλὸν, ἀπεκόμισαν οἱ Γάλλοι εἰς Παρισίους καὶ ἔστησαν εἰς τὴν Πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας. ε΄, Δύο ἕτεροι ἔκειντο κατὰ γῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Τὸν ἕνα αὐτῶν, γνωστὸν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ὀβελίσκος τῆς Κλεοπάτρας», καὶ αὐτὸν ἔχοντα τριπλῆν ἱερογλύφων σειρὰν, ἀπεκόμισαν οἱ Ἄγγλοι εἰς τὸ Λονδῖνον· ὁ δ' ἕτερος πρὸ μικροῦ μετεκομίσθη εἰς Ἀμερικὴν (Ἡρδ. Α, 111. 170. — Plin. XXXVI, 8, 14).

Ὀβελὸς, ῥάβδος μεταλλίνη εἰς ὀξὺ ἀπολήγουσα (σούβλα), εἴτε ὅπλον, εἴτε σκεῦος μαγειρικὸν (Ἡρδ. Β, 535), ὡς παρ' Ὁμήρῳ οἱ Ὀβελοί. Παρ' Ἡροδότῳ δὲ καὶ ταὐτὸ τῷ Ὀβελίσκῳ (ἴδ.). — Οἱ δὲ γραμματικοὶ ὀβελὸν ἐκάλουν τὴν γραμμὴν δι' ἧς ἐσημείουν τῶν ἀρχαίων κειμένων τὰ ἀμφίβολα μέρη καὶ τὰ, ὡς νόθα, κατ' αὐτοὺς ἀφαιρετέα, «ἐξοβελιστέα», καὶ μάλιστα ὀβελὸν περιεστιγμένον τὸν ἔλεγον, διότι ἄνωθεν καὶ κάτωθεν προσέθετον στιγμὴν οὕτω ⁘ (Διογ. Λαέρτ. 5. 66).

Ὀβιγενὴ, χώρα τῆς Λυκαονίας (Pl. V, 32), ὅθεν καὶ ἡ λέξις Ὑγεννέων ἐν Ἡροδότῳ (Γ, 90) διωρθώθη ὑπό τινων (Wesseling) εἰς Ὀβιγενέων.

Ὀβίδιος, (Πούβλιος Νάσων), Ῥωμαῖος ποιητὴς, εἷς τῶν παραγωγικωτέρων, γεννηθεὶς τῷ 13 π. Χ. εἰς φιλικὰς καὶ συγγενικὰς σχέσεις διατελέσας μετὰ τοῦ Αὐγούστου, καὶ ὑπ' αὐτοῦ, ἀγνοεῖται ἐπὶ τίνι αἰτίᾳ, ἐξορισθεὶς τῷ 9 μ. Χ. εἰς Τόμους (Κουστεντζὲ) τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἔνθα ἀπεβίωσε τριακοντούτης τῷ 17 μ. Χ. Ἐν Ῥώμῃ ἰδίως εἰς τὴν ῥητορικὴν τέχνην ἐκπαιδευθεὶς, ἀλλὰ πρὸς τὴν ποίησιν ἀκατάσχετον ἔχων κλίσιν, ἠρύσθη εἰς τὰς γνησίας αὐτῆς πηγὰς, ἐπιδημήσας εἰς Ἀθήνας καὶ εἰς Σικελίαν. Ζωηροτάτην ἔχων τὴν φαντασίαν, καὶ ἀριστοτέχνης περὶ τὴν λατινικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν στιχουργίαν, ἔγραψε πολυπληθέστατα ποιήματα ἑνδεκα διαφόρων κατηγοριῶν. Ἐξ αὐτῶν αἱ «Μεταμορφώσεις», ἐν πεντεκαίδεκα βιβλίοις, καὶ ἐν ἑξαμέτροις γεγραμμέναι, εἰσὶν αἱ μᾶλλον τὴν προσοχὴν ἑλκύουσαι, καθ' ὃ μέχρι καὶ σήμερον ἔτι πλούσιαι οὖσαι πηγαὶ μυθολογικῶν πληροφοριῶν. Ἀφηγοῦνται δὲ πᾶσαι τὰς μυθευομένας μεταμορφώσεις ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, μέχρις αὐτοῦ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος τῆς εἰς ἀστέρα μεταμορφώσεως καὶ ἀρύονται μὲν κατὰ πρῶτον λόγον ἐξ Ἑλληνικῶν παραδόσεων, ὧν πολλαὶ ἄλλως δὲν διεσώθησαν, ἀλλὰ καὶ οὐκ ὀλίγαι φαίνονται διαπλαττόμεναι καί πως ἐπιτετηδευμέναι κατ' ἐπίνοιαν αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ.

Ὀβόκα, ποταμὸς διαρρέων τὰ ἀνατολικὰ τῆς νήσου Ἰέρνης (τῆς Ἰρλανδίας) (Πτολ. Β, 2).

Ὀβολὸς, παρ' Ἀττικοῖς τὸ Ἰωνικὸν Ὀβελὸς (Ἀρστ. ἐν Πολυδ. Θ, 77. — Πλούτ. Λυσ. ΙΖ. — Ἐτυμ. Μ.). Κατ' Εὐστάθιον «Ὀβολὸν, σιδήρου τι ἔλασμα ἔλεγον, σχῆμα μέν πως ἔχον ὀβελοῦ, οὐ μὴν καὶ εἰς πάντῃ ὀξὺ λῆγον. Οὕτω μὲν ἀδρὸν ἦν τῇ παλαιότητι ἐκεῖνο τὸ ἔλασμα τοῦ ὀβολοῦ, ὥστε ὀβελοὶ ἓξ τὴν δράκα ἐπλήρουν, καὶ τοῦτο ἐλέγετο δραχμὴ, ὀβολῶν τοιούτων ἓξὰς, ὅσον ἐπιδεδράχθαι δύναται χείρ». Ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων ὅμως ὁ ὀβολὸς ἔλαβε τὸ σχῆμα τῶν νομισμάτων, καὶ ἦν ἢ χαλκοῦς, ἢ μικρότατος ἀργυροῦς, τὴν ἀξίαν ἔχων τοῦ ἕκτου τῆς δραχμῆς, ἑπομένως μείζονα ὁ Αἰγιναῖος τοῦ Ἀττικοῦ. Ἐσημειοῦντο δ' ἐν τῇ γραφῇ ὁ ὀβελὸς διὰ Ο, τὸ δ' ἡμιόβολον διὰ) ἢ (. Εἰς τὰ χείλη τοῦ κηδευομένου νεκροῦ ἔθετον οἱ ἀρχαῖοι ἕνα ὀβολὸν, ὡς μέλλοντα νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πορθμεῖα τῷ Χάρωνι. Σήμερον Ὁβολὸς παρ' ἡμῖν ἐκλήθη ἡ πεντάρα (πεντάλεπτον), διώβολον ἡ δεκάρα.

Ὀβολύκων, ἢ Ὀβούλκων χωρίον τῆς Βαιτικῆς Ἱσπανίας, 300 στάδια ἀπέχον τῆς Κορδούης, εἰς ἧς τὴν δικαιοδοσίαν ὑπήγετο (Στσβ. Γ, 141. 160).

Ὀβούκολα, πόλις Ἱσπανικὴ ἐν τῇ Βαιτικῇ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Ἰσπάλιδος εἰς Ἐμερίταν ἢ Κορδούην (Cæs. B. Alex. LVII).

Ὀβριμοπάτρη, ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, ὡς ἐχούσης πατέρα τὸν ἰσχυρότατον τῶν θεῶν (Ὅμ. Ἰλ. — Ἡσίοδ. Θεογ.).

Ὄβριμος, 1) εἷς τῶν πεντήκοντα υἱῶν τοῦ Αἰγύπτου (Hyg. Fab. CLXX). — 2) Ἕλλην ῥήτωρ, πιθανώτατα χρόνων μεταγενεστέρων, οὗ τινος τεμάχια διετήρησεν ὁ Στοβαῖος.

Ὀγδοήκοντα, ἐν Ἄργει ἀρχή τις παρὰ τῇ βουλῇ, πιθανῶς ὡς οἱ ἐν Ἀθήναις πρυτάνεις (Θουκ. Ε, 47).

Ὄγκα, ἐπωνυμία τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Βοιωτίᾳ, ἐκ χωρίου τινὸς Ὄγκας, ἔνθα εἶχεν ἱερόν. Ἐξ αὐτῆς καὶ αἱ νοτιανατολικαὶ πύλαι τῶν Θηβῶν ἐλέγοντο Ὀγκαῖαι (Αἰσχλ. Ἑπτ. ἐπὶ Θ. 501). Ἐν ἔπειτα χρόνοις ἐπιστεύετο ὅτι τὴν λατρείαν ταύτην ἔφερεν ὁ Κάδμος ἐκ Φοινίκης.

Ὄγκας ἢ Ὀγκεῖον ἢ Ὄγκιον, χώρα τις ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἐπώνυμος ἀρχαίου τινὸς ἐγχωρίου βασιλέως Ὄγκου (Παυσ.), ἄλσος δ' ἔχουσα τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ὀγκῖνοι, σιδηρᾶ ἄγκιστρα, προσηλωμένα εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ βαράθρου ἐν Ἀθήναις, καὶ εἰς ἃ ἐσπαράττοντο οἱ εἰς αὐτὸ κρημνιζόμενοι (Σχλ. Ἀρσφ. Πλούτ. 431).

Ὄγκος, υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος, βασιλεὺς τοῦ ἐν Ἀρκαδίᾳ Ὀγκίου, ἔνθα ἔτρεφεν ὡραίους ἵππους. Μεταξὺ δ' αὐτῶν καταφυγοῦσα ἡ Δήμητρα, διωκομένη ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ εἰς ἵππον μεταμορφωθεῖσα, ἔτεκε τὸν Ἀρίονα (Παυσ. Η, 25).

Γραφὴ ἐκ Πομπηΐας.

Ὄγκος ἢ **Ὀγκίον,** θήκη ἢ κάνιστρον εἰς ἐναπόθεσιν ὀξέων σιδηρῶν ἐργαλείων.

Ὄγκος, οὕτως ἐλέγετο, ὡς ὀγκώδης, μία τῶν τραγικῶν προσωπίδων, ἔχουσα μεγάλην φενάκην, καὶ ἐπ' αὐτῆς πῖλον ὑψηλὸν ὑπὲρ τὸ μέτωπον, Λαβδοειδῆ, ὡς λέγει αὐτὸν ὁ Πολυδεύκης (Δ. 133), καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω ἐξέχοντα.

Ὄγμιος, ἐπώνυμον τοῦ Ἡρακλέους παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Γάλλοις (Ἡρδ. Α. — Παυσ.).

Ὄγχησμος, παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις Ἀγχίασμος, πόλις μετὰ λιμένος εἰς τὴν Χαονίαν τῆς Ἠπείρου, κατέναντι τῆς Κερκύρας, ἔχουσα ναὸν τῆς Ἀφροδίτης. Ἐξ αὐτῆς ἔλεγον Ὀγχισμίτην τὸν ἐξ Ἠπείρου πρὸς τὴν Ἰταλίαν πνέοντα ἄνεμον (Cic. ad. Att. VII, 2. — Στρβ. Ζ, 322).

Ὀγχηστὸς, 1) ἀρχαιότατον, τῷ Ὁμήρῳ ἤδη γνωστὸν (Ἰλ. Β, 506), χωρίον τῆς Βοιωτίας πρὸς τῇ Ἁλιάρτῳ, κατὰ τὰ νοτιανατολικὰ τῆς λίμνης Κωπαΐδος, ἔχον ἐπὶ λόφου περίφημον ἄλσος καὶ ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις ἐξ αὐτοῦ καὶ Ὀγχήστιος ἐπελέγετο. Ἐδοξάζετο δ' ὅτι ὑπῆρξεν Ὀγχηστὸς, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος, κτίσας τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν, ἐξ οὗ καὶ ὠνομάσθησαν. Ἦν δ' ἐνταῦθα ἡ ἕδρα ἀρχαίας ἀμφικτυονίας καὶ πανηγυρικῶν ἱππικῶν ἀγώνων (Ὅμ. Ὕμν. εἰς Ἀπόλλ. Πύθ. 52. Ἰλ. Β, 506. — Παυσ. Θ, 26. — Ἀπολλ. Ῥόδ. — Στρβ.). — 2) Ποταμὸς ἐν τῇ Πελασγιώτιδι τῆς Θεσσαλίας, ἐκ τοῦ Πηλίου ὄρους ῥέων εἰς τὴν Βοιβηΐδα λίμνην, διὰ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τῶν Κυνὸς Κεφαλῶν (Πολυβ. ΙΗ, 3, 5. — Liv. XXXIII, 6), πιθανῶς ὃν Ὀνόχωνον λέγει ὁ Ἡρόδοτος (Ζ, 129. 196).

Ὀγχηστὸς, 1) Ὁ υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος (ἴδ. ἀνωτέρω). — 2) Εἷς τῶν υἱῶν τοῦ Ἀγρίου, ἐλθὼν εἰς Πελοπόννησον, καὶ φονεύσας ἐκεῖ τὸν Οἰνέα (ἴδ.).

Ὀδενάτος. ἴδ. Ζηνοβία.

Ὀδησσὸς, 1) Πόλις Ἑλληνικὴ, ἀποικία τῶν Μιλησίων, ἐν Θράκῃ, ἐπὶ τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τοῦ Εὐξείνου Πόντου, εἰς 300 σταδίων ἀπόστασιν πρὸς βορρᾶν ὑπὲρ τοὺς πρόποδας τοῦ Αἵμου (ν. Βάρνα)· (Στραβ. Ζ, 319. — Ov. Troit. I, 7, 39). — 2) Πόλις παραθαλασσία εἰς τὴν βόρειον ἀκτὴν τοῦ Εὐξείνου Πόντου, εἰς τὸν Σαγγάρειον κόλπον, δυτικῶς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Βορυσθένους καὶ

τῆς πόλεως Ὀλβίας, εἰς ἀπόστασιν δέ τινα βορειοδυτικῶς τῆς νῦν Ὀδησσοῦ καλουμένης.

Ὀδίος, 1) ἀρχηγὸς τῶν Ἁλιζόνων ἐν Τροίᾳ ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος φονευθείς, (Ὅμ. Ἰλ. Ε, 38). — 2) Κήρυξ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ στρατοπέδῳ πρὸ τοῦ Ἰλίου (Ὅμ. Ἰλ. Ι, 170).

Ὀδόακρος, Ἐρούλος τὸ γένος, μετέβη ἐν τῇ πρώτῃ νεότητί του παρὰ τὸν Δούναβιν, ὅθεν ἐκ προφητείας μαγίσσης, ἥτις μέγα μέλλον τῷ προεῖπε, παρακινηθείς, ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην καὶ κατετάχθη εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν σωματοφυλακήν. Ἀρχηγὸς δ' ἀναδειχθεὶς ἐπαναστάσεως τῶν μισθωτῶν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ, ἐξεθρόνισε (τῷ 476 μ. Χ.) τὸν αὐτοκράτορα Αὐγουστῖνον, φονεύσας τὸν πατέρα αὐτοῦ Ὀρέστην, καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, τὸ τρίτον τῆς χώρας εἰς τοὺς στρατιώτας του διανείμας, τοὺς δ' ἀρχαίους θεσμοὺς οὐδόλως μετατρέψας. Ἀλλ' εἰς τρεῖς μάχας ἡττηθεὶς ὑπὸ Θεοδωρίχου, τοῦ βασιλέως τῶν Ὀστρογότθων καὶ ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ῥαβέννᾳ πολιορκηθείς, παρεδόθη τέλος τῷ 493 καὶ μετά τινα χρόνον, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι νέαν ἐπανάστασιν ἐμελέτα, ἐθανατώθη (Προκόπ. Γοτθ. Πόλ. Α, 1).

Ὀδόμαντες ἢ **Ὀδόμαντοι,** λαὸς Θρᾳκικὸς, βορειανατολικῶς τῆς Μακεδονίας οἰκῶν, κατὰ τὸ ὄρος Ὄρβηλον, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Στρυμόνος καὶ Νέστου (Ἡρδ. Ζ, 113. — Θουκ. Β, 101. Ε, 6).

Ὀδοντογλυφὶς, ἐργαλεῖον πρὸς ξέσιν καὶ καθάρισιν τῶν ὀδόντων. Τὰ ἄριστα ἦσαν ἐκ τρυφερῶν κλάδων σχοίνου, τὰ διατερεύοντα ἐκ πτεροῦ (Mart. XIV, 22. III, 82. VI, 24. VII, 53).

Ὀδοποιοὶ, ἐν Ἀθήναις ἄρχοντες ἐπιμεληταὶ τῶν ὁδῶν (Πλούτ. Πολ. παραγγ. 15. — Φώτ. ἐν λ.). — Μετὰ ταῦτα ἡ ἐπιμέλεια αὕτη ἀνετέθη τοῖς ἐπὶ τὰ θεωρικὰ κεχειροτονημένοις (Αἰσχν. κ. Κτησιφ. 419, 432).

Ὀδρύσαι, ὁ ἰσχυρότατος τῶν λαῶν τῆς Θράκης, οὐχὶ Ἑλληνικῆς καταγωγῆς, κατοικῶν, καθ' Ἡρόδοτον (Δ, 92), ἑκατέρωθεν τεῦ ποταμοῦ Ἀρτίσκου, τοῦ ἐκβάλλοντος εἰς τὸν Ἕβρον. Ἀλλ' ἐξετείνοντο καὶ πολὺ μᾶλλον ἐπέκεινα πρὸς δυσμάς. Εἶχον δ' ἀρίστους ἵππους, καὶ ἦσαν ὡς ἱππεῖς λίαν διακεκριμένοι (Θουκ. Β, 96. — Πολβ. ΚΔ, 61. — Liv. XLIV, 42). Ὅτε ὁ Δαρεῖος ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Σκυθῶν, δὲν κατώρθωσε νὰ τοὺς ὑποτάξῃ· ὁ Τήρας ὅμως, ὁ τῶν Ὀδρυσῶν βασιλεὺς (Θουκ. Β, 29), ὅστις ἔφθασεν εἰς τὸ 92ον ἔτος τῆς ἡλικίας, κατέβαλε τοὺς τῇ χώρᾳ αὐτοῦ προσεχεστέρους, καὶ ἐξέτεινε τὸ κράτος του μέχρι τοῦ Πόντου. Ἀλλ' ἐκεῖ ἐνίκησαν αὐτὸν οἱ Θύναι (Ξενφ. Ἀνάβ. Ζ, 2. 12), ὁ δ' υἱός του Σιτάλκης ἐξέτεινεν ἔτι περαιτέρω τὴν ἐξουσίαν του (Θουκ. Β, 96. — Ξενφ. Ἀνάβ. Ζ, 2, 18). Τῷ 421 π. Χ. κατώρθωσαν οἱ Ἀθηναῖοι νὰ ἑλκύσωσιν εἰς τὴν συμμαχίαν των τὸν Σιτάλκην, ὅστις διὰ τοῦτο μέγαν ὥπλισε στρατὸν κατὰ τοῦ Περδίκκου τῆς Μακεδονίας. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Ἀθηναῖοι δὲν τῷ ἔπεμψαν τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἐπικουρίαν, συνεβιβάσθη μετὰ τοῦ ἀντιπάλου του, καὶ ἔλυσε τὴν μετ' αὐτῶν συμμαχίαν. Τὸν Σιτάλκην διεδέχθη τῷ 424 Σεύθης ὁ Α'· τοῦτον ὁ Μέδοκος, καὶ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μεσάδης. Τούτου δὲ τὸν υἱὸν Σεύθην ἐβοήθησεν ὁ Ξενοφῶν, ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς του μετὰ τῶν μυρίων, ν' ἀνακτήσῃ τὸν πατρικὸν θρόνον ὃν εἶχεν ἀπολέσει Ὁ Κότυς ἐσχέτισε τοὺς Ὀδρύσας μᾶλλον μετὰ τῆς Ἑλλάδος· τὸν θάνατον δ' αὐτοῦ (358) παρηκολούθησαν ἔρι-

δες περὶ κληρονομίας, ἃς ἐπωφελήθησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Φίλιππος ὁ Μακεδών.

Ὀδυσσεύς, βοσιλεὺς τῆς Ἰθάκης. Πατὴρ αὐτοῦ ἦν Λαέρτης ὁ Ἀρκισίου, καὶ μήτηρ Ἀντίκλεια, ἡ θυγάτηρ τοῦ νουνεχοῦς Αὐτολύκου. Ἐνυμφεύθη δὲ Πηνελόπην ἢ Πηνελόπειαν, τὴν θυγατέρα Ἰκαρίου καὶ Περιβοίας ἢ Πολυκάστης (Ἴδ. Ἱπποκόων). Οἱ μεθ' Ὅμηρον τὸν εἶπον νόθον υἱὸν τῆς Ἀντικλείας καὶ τοῦ Σισύφου, ὡς συγγενὲς ἐκείνῳ ἔχοντα τὸ πνεῦμα καὶ ὄντα ὡς ἐκεῖνον «πολύτροπον» (Σοφοκλ. Φιλοκτ. 427.—Ov. Met. XIII, 32). Ἐπὶ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἐλθὼν ὁ Αὐτόλυκος ἐκ Παρνασσοῦ εἰς Ἰθάκην πρὸς ἐπίσκεψιν, ἐκάλεσεν αὐτὸν Ὀδυσσέα, τὸν ὀργίλον, ἐκ τοῦ ὀδύω (παροργίζω) «πολλοῖσιν γὰρ ἔγωγε ὀδυσσάμενος (λυπήσας) τόδ' ἱκάνω» (Ὁμ. Ὀδύσσ. Τ, 406), καὶ αἰνιττόμενος πιθανῶς, ὡς πρὸς ἑαυτὸν μὲν ὅτι πολλοὺς παρώργισε τῶν συγγενῶν του ἐν Παρνασσῷ, τὰ κτήματά του ἀποφασίσας νὰ κληροδοτήσῃ εἰς τὸν Ὀδυσσέα, ὡς πρὸς τοῦτον δὲ τὴν ὀργὴν ἣν ἔμελλέ ποτε νὰ αἰσθανθῇ κατὰ τῶν μνηστήρων. Ἐν δὲ Ὀδυσσείας Α, 60, τὸ ὄνομα ἔχει παθητικὴν σημασίαν, καὶ φαίνεται σχετιζόμενον μετὰ τῆς κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως ὀργῆς τοῦ Διός. Ἐπὶ τῆς πρώτης νεότητός του μνημονεύει ὁ Ὅμηρος ἐπίσκεψιν αὐτοῦ παρὰ τῷ πάππῳ του Αὐτολύκῳ, ὅτε καὶ εἰς τὴν θήραν ὑπὸ κάπρου ἐτρώθη (Ὀδ. Τ, 413), εἶτα δ' ὅτε ὁ Λαέρτης ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς Μεσσήνην νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν διὰ ποίμνια ἃ εἶχον κλέψει Μεσσήνιοι ἐξ Ἰθάκης (Ὀδ. Φ, 18). Ἐκεῖ δ' ἀπήντησε τὸν Ἶφιτον εἰς ἀναζήτησιν ὄντα τῶν ἵππων του, καὶ παρ' αὐτοῦ ἔλαβεν εἰς ξένια τὸ ἰσχυρὸν τόξον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Εὐρύτου, δοὺς εἰς ἀντίδωρον ξίφος καὶ λόγχην (Ἴδ. καὶ Ὀδ. Α, 268 κλ.). Κατὰ μεταγενεστέρας διηγήσεις ἔλαβε τὴν Πηνελόπην εἰς γυναῖκα ὡς ἆθλον δρομικοῦ ἀγῶνος, ἢ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Τυνδάρεω ζητήσαντος αὐτὴν παρὰ τοῦ Ἰκαρίου ὑπὲρ τοῦ Ὀδυσσέως, διότι τῷ ἔδωκε τὴν φρόνιμον συμβουλὴν ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τῶν μνηστήρων τῆς Ἑλένης τὸν ὅρκον ὅτι θέλουσιν ὑπερασπίσει κατὰ πάσης προσβολῆς τὸν ὃν αὐτὴ ἤθελεν ἐκλέξει. Νήπιον ἦν ἔτι ὁ Τηλέμαχος, υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως, ὅτε μετὰ δυσκολίας ἔπεισε τοῦτον ὁ Ἀγαμέμνων νὰ μετάσχῃ τῆς Τρωϊκῆς ἐκστρατείας (Ὀδ. Λ, 447. Ω, 116). Ἔφερε δὲ τότε τοὺς Κεφαλλῆνας, τοὺς Ἰθακησίους καὶ τοὺς ἐκ Νηρίτου τοῦ πολυδένδρου, ἐκ Κροκυλείας καὶ τῆς τραχείας Αἰγίλοπος, τοὺς Ζακυνθίους καὶ τοὺς οἰκοῦντας περὶ τὸ ὄρος Σάμον καὶ τὴν ἀντιπέραν Ἤπειρον, ἐπὶ δώδεκα πλοίων (Ὁμ. Ἰλ. Β, 631). Διεκρίθη δ' ἐν Τροίᾳ ἐπὶ ἀνδρείᾳ, ἐπιμόνῳ τόλμῃ (Ὁμ. Ἰλ. Η, 168. Λ, 396. Δ, 494. Ε, 677. Β, 173 κλ.), ἐπὶ θάρρει καὶ εὐγλωττίᾳ, πονηρίᾳ καὶ δεξιότητι, δι' ὃ καὶ ἦν ἐπιτήδειος πρὸς κατασκοπεύσεις καὶ διαπραγματεύσεις, ὡς ἐν Ἰλ. Α, 311. Ι, 169. 225. Τ, 154. 238 κλ. Κ, 254 κλ. Ὀδ. Δ, 242 κλ. 262 κλ. Λ, 508. Μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως τὸν θάνατον ἐκέρδησε τὰ ὅπλα αὐτοῦ, διαγωνισθεὶς πρὸς Αἴαντα τὸν Τελαμώνιον (Ὀδ. Λ. 545.—Ov. Met. XIII. 1. κλ.), καὶ διὰ τῶν ἐμφρόνων αὐτοῦ συμβουλῶν καὶ τῆς ἀκαμάτου αὐτοῦ δραστηριότητος ἐπῆλθε τέλος τῆς Τροίας ἡ ἅλωσις. Ὅτε δὲ μετ' αὐτὴν συναπέπλευσε μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων (Ὀδ. Γ, 153), ἐπλανήθη εἰς Ἴσμαρον, τὴν πόλιν τῶν Κικόνων ἐν Θρᾴκῃ, καὶ ἀφ' οὗ ἐλεηλάτησεν αὐτήν, προσβληθεὶς διὰ νυκτὸς, ἀπώλεσεν 72 τῶν ὀπαδῶν του (Ὀδ. Ι, 39 κλ.). Ὅτε δ' ἐξακολουθήσας τὸν πλοῦν, ἠθέλησε νὰ περιπλεύσῃ τὸν Μαλέαν, παρεσύρθη ὑπὸ τρικυμίας, καὶ μετὰ 9 ἡμέρας ἔφθασεν εἰς τὴν χώραν τῶν Λωτοφάγων κατὰ τὴν Λιβυκὴν ἀκτὴν (Ι, 82 κλ.). Ἐκεῖ, τρεῖς τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ, ἐκπεμφθέντες ἵνα ἐρευνήσωσι τὰ κατὰ τὴν χώραν, ἔλαβον παρὰ τῶν ἐγχωρίων τὸν γλυκὺν λωτὸν εἰς τροφήν, καὶ τοσοῦτο κατεθέλχθησαν, ὥστε ἠθέλησαν νὰ ἐγκαταστηθῶσιν ἐκεῖ, καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ ῥαβδισμῶν τοὺς ἐπανέφερεν εἰς τὰ πλοῖα. Ἐ-

κεῖθεν δ' αἱ πλανήσεις τοῦ Ὀδυσσέως δὲν ἀφορῶσι πλέον χώρας ἱστορικὰς, ἀλλὰ φανταστὰς καὶ μυθικὰς, πρὸς δυσμὰς δῆθεν κειμένας, καὶ ὧν οὐδὲ σημεῖον δύναται γεωγραφικῶς νὰ ὁρισθῇ. Κατ' ἀρχὰς ἦλθεν εἰς τὴν γῆν τῶν Κυκλώπων, καὶ μετὰ 12 τῶν ὀπαδῶν του εἰσεχώρησεν εἰς τὸ ἄντρον τοῦ Πολυφήμου, υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς νύμφης Θοάσσης. Κλείσας δ' ὁ Πολύφημος διὰ βράχου τὴν ἔξοδον τοῦ σπηλαίου, κατέφαγεν 6 ἐκ τῶν συντρόφων τοῦ Ὀδυσσέως· εἶτα δ' ὁ Ὀδυσσεὺς, μεθύσας αὐτὸν, τὸν ἐτύφλωσε καὶ ἐσώθη μετὰ τῶν λοιπῶν ὀπαδῶν του, δεθεὶς καὶ δέσας αὐτοὺς ὑπὸ τὰ ἐξερχόμενα πρόβατα. Ἐπικαλεσαμένου δὲ τοῦ Κύκλωπος τὴν ἐκδίκησιν τοῦ πατρός του, καταδιώκει ἔκτοτε ὁ Ποσειδῶν τὸν πλανώμενον Ὀδυσσέα, καὶ κωλύει τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφήν του (Ι, 106 κλπ.). Εἶτα δ' ἀφίχθη ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου (Ὀδ. Κ, 1), καὶ μετ' αὐτὴν εἰς τὴν χώραν τῶν ἀνθρωποφάγων Λαιστρυγόνων (ἴδ.), ὅθεν μεθ' ἑνὸς μόνου πλοίου ἀπηλλάγη (Κ, 80 κλπ.). Ἐπὶ τῆς νήσου Αἰαίης, ἡ γόησσα Κίρκη, θυγάτηρ τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Πέρσης, ἀδελφὴ δὲ τοῦ Αἰήτου καὶ τῆς Ἑκάτης, μετεμόρφωσέ τινας τῶν ὀπαδῶν του εἰς χοίρους, ἀλλ' ἐπείσθη ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως νὰ τοῖς ἀποδώσῃ πάλιν τὴν ἀνθρωπίνην μορφὴν (Κ, 135 κλπ.). Διέμειναν δ' ὅλον ἔτος ἐκεῖ ἐν χαραῖς καὶ εὐθυμίαις, μέχρις οὗ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ὀδυσσέως ἀπήτησαν τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφήν των (Κ, 466). Ἀλλ' ἡ Κίρκη τῷ παρήγγειλε νὰ πλεύσῃ πρῶτον ὑπὲρ τὸν Ὠκεανὸν πρὸς τὰς ἀπωτάτας δυσμὰς, ἵνα εἰς τὴν ἀντιπέραν ἀκτὴν, εἰς τὰ τεμένη τῆς Περσεφόνης, εἰς τοῦ Ἅδου τὰ πρόπυλα, εὕρῃ τὴν ψυχὴν τοῦ Τειρεσίου, καὶ ἐρωτήσῃ αὐτὴν πῶς νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Οὕτω δὲ καὶ πράξας ὁ Ὀδυσσεὺς, ἔθυσε τὰς παραγγελθείσας θυσίας, καὶ τότε ἀνῆλθον πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ βαθέος ἐρέβους ἥ τε ψυχὴ τοῦ Τειρεσίου καὶ αἱ σκιαὶ πολλῶν ἡρώων, καὶ αὐτῆς τῆς μητρός της Ἀντικλείας. Τῷ εἶπε δ' ὁ Τειρεσίας ὅτι ἡ ὀργὴ τοῦ Ποσειδῶνος

Παρὰ Τειρεσίᾳ. Ἀρχ. μετάλλιον.

τῷ ἐδυσχέραινε τὸν νόστον, ὅτι ὅμως θὰ ἐπετύγχανεν αὐτὸν ἂν ἐπὶ τῆς νήσου Τρινακρίας ἄφινεν ἀβλαβῆ τὰ ποίμνια καὶ τὰς ἀγέλας τοῦ Ἡλίου ἃ ἤθελεν ἐκεῖ ἀπαντήσει. Ταῦτα μαθὼν, ἐπέστρεψε πρὸς τὴν Κίρκην, ἥτις τὸν ἐδίδαξε περὶ τοῦ περαιτέρω πλοῦ καὶ τῶν τρόπων τῆς σωτηρίας, καὶ τῷ παρέσχεν οὖριον ἄνεμον (Ὀδ. Μ, 1 κλπ.). Τότε δ' ἔπλευσε πρὸς τὰς νήσους τῶν Σειρήνων (ἴδ.), ἔνθα ἔβυσε διὰ κηροῦ τὰ ὦτα τῶν ἑταίρων του ἵνα μὴ παρασυρθῶσιν ὑπὸ τῶν θελκτικῶν ᾀσμάτων τῶν ἐπικινδύνων τεράτων, καὶ αὐτὸς προσεδέθη εἰς τὸν ἱστὸν τοῦ πλοίου. Περαιτέρω δ' ἔπλευσε πρὸς τὰς πλαγκτὰς νήσους (Μ. 210), αἵτινες ἐκι-

Ἀγγ. Βρεττ. Μουσείου.

νοῦντο καπνὸν ἐκπέμπουσαι καὶ ζέοντα ἀτμόν, ἦσαν δ' ἄλλαι τῶν Συμπληγάδων (Μ, 166)· διαβὰς δὲ μεταξὺ τῆς Σκύλλης (ἴδ.) καὶ τῆς Χαρύβδεως, ἦλθεν εἰς τὴν νῆσον Τρινάκριαν, ἔνθα ἔβοσκον αἱ τοῦ Ἡλίου ἀγέλαι (Μ, 260). Βιασθεὶς δ' ὑπὸ τῶν ἑταίρων του ὁ Ὀδυσσεὺς ν' ἀποβῇ εἰς αὐτὴν,

τοῖς ἐπέβαλεν ὅρκον ὅτι οὐδὲ βοῦν οὐδ' ἀρνίον θὰ ἔσφαζον. Ἀλλ' αὐτοί, ὑπό τῆς πείνης πιεζόμενοι, ἔσφαξαν, ἐνῷ ἐκοιμᾶτο ὁ Ὀδυσσεύς, τοὺς ὡραιοτέρους βόας. Διὰ τοῦτο, ἐπὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἡλίου, ὅτε πάλιν ἀπέπλευσε, κατεκεραύνωσε τὸ πλοῖον αὐτῶν ὁ Ζεύς, καὶ ἐπνίγησαν πάντες πλὴν τοῦ Ὀδυσσέως, σωθέντος ἐπὶ τῶν ναυαγίων εἰς Ὠγυγίαν, τὴν νῆσον τῆς νύμφης Καλυψοῦς, θυγατρὸς τοῦ Ἄτλαντος (Μ, 403 — 453). Ἔμεινε δ' ἑπτὰ ὅλα ἔτη ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῇ ὡραίᾳ νύμφῃ, ἥτις ἤθελε νὰ τὸν νυμφευθῇ καὶ νὰ τὸν κρατήσῃ διαρκῶς παρ' ἑαυτῇ, ὑποσχομένη αὐτῷ ἀθανασίαν καὶ αἰωνίαν νεότητα. Ἀλλ' οἱ γλυκεῖς αὐτῆς λόγοι δὲν ἀποσβεννύουσιν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἥρωος τὸν πόθον τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἀγαπητῆς του συζύγου. Τέλος δ' εὐσπλαγχνισθεῖσα αὐτὸν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεία προστάτις αὐτοῦ, ἐν ἀγορᾷ τῶν θεῶν, ἀπόντος τοῦ Ποσειδῶνος, πείθει τὸν Δία ν' ἀποφασίσῃ τὴν ἐπάνοδόν του καὶ νὰ πέμψῃ τὸν Ἑρμῆν πρὸς τὴν Καλυψώ, φέροντα αὐτῇ τὴν διαταγὴν νὰ τὸν ἀφήσῃ ἐλεύθερον (Ὀδ. Α, 13. 44 κλπ. Δ, 555 κλ. Ε, 1 κλ, Η, 244 κλ.). Τότε ναυπηγήσας πλοῖον δι' ἰδίων χειρῶν, ἔφθασε μετὰ 18 ἡμερῶν πλοῦν πλησίον τῆς τῶν Φαιάκων Σχερίας. Ἐκεῖ δὲ ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ποσειδῶν, ἔθραυσε τὴν σχεδίαν του· ἀλλ' ἡ Ἰνὼ Λευκοθέα τὸν ἔσωσεν ἐκ τῶν κυμάτων εἰς τὴν ἀκτὴν τοῦ ναυτικοῦ λαοῦ τῶν Φαιάκων (Ε, 278). Ἀπαντήσασα δ' αὐτὸν Ναυσικάα, ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως, τὸν ἔφερεν εἰς τὴν πόλιν πρὸς τοὺς γονεῖς της Ἀλκίνοον καὶ Ἀρήτην, οἵτινες φιλικώτατα ὑποδεχθέντες αὐτὸν (Ὀδ. Ζ), καὶ πλούσια δῶρα δόντες αὐτῷ, τὸν ἐξέπεμψαν τέλος εἰς τὴν πατρίδα του (Ὀδ. Ν). Ἔφθασε δὲ μετ' εἰκοσαετῆ ἀπουσίαν, καὶ ἀπεβιβάσθη κοιμώμενος εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Φόρκυος κόλπου μετὰ τῶν θησαυρῶν του. Εἶχον δὲ τὰ κατὰ τὸν οἶκόν του κακῶς πρὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν· καὶ ὁ μὲν Λαέρτης ἔζη μονήρης θλιβερὰς ἡμέρας εἰς τὴν ἐξοχήν, τὴν δὲ καλὴν, ἔμφρονα καὶ πιστὴν σύζυγον τοῦ Ὀδυσσέως, τὴν Πηνελόπην, περιεστοίχιζον ὡς μνηστῆρες περὶ τοὺς τριάκοντα εὐγενεῖς νέοι ἐξ Ἰθάκης, Σάμης, Δουλυχίου καὶ Ζακύνθου, πιστεύοντες θανόντα τὸν Ὀδυσσέα, καὶ κατεσπατάλων τὴν περιουσίαν του (Ὀδ. Α, 245. Ν. 371)· ἐκείνη ὅμως δι' ἔμφρονος δόλου εἶχε κατορθώσει νὰ τοὺς μακρύνῃ ἑαυτῆς, ζητήσασα νὰ μὴ δεχθῇ τὰς προτάσεις των πρὶν ἢ ἐντελῶς ἐξυφάνῃ σάβανον ὃ παρεσκεύαζε διὰ τὸν πενθερόν της· ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ὑφαίνουσα, τὴν νύκτα διέλυε πάλιν τὸ ὑφανθέν. Μόλις δὲ τὸ τέταρτον ἔτος ἐπρόδωκεν αὐτὴν μία τῶν ὑπηρετριῶν εἰς τοὺς μνηστῆρας, οἵτινες τὴν ἐβίασαν νὰ τὸ ἀποπερατώσῃ (Β, 88). Οὕτως ἀναγκασθεῖσα νὰ ἐκλέξῃ τέλος ὁριστικῶς, ὑπεσχέθη νὰ λάβῃ ἐκεῖνον ὅστις θὰ ἐτόξευε μακρότερον διὰ τοῦ ἐν Ἰθάκῃ μένοντος τόξου τοῦ Ὀδυσσέως, διότι ἤλπιζεν ὅτι οὐδεὶς ἤθελε κατορθώσει νὰ τὸ ἐντείνῃ. Ἔφθασε δ' ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν οἶκόν του τὴν προτεραίαν τοῦ διαγωνισμοῦ. Ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς ἐπαίτην μεταμορφωθεὶς, μετέβη ἀπὸ τοῦ Φόρκυος κόλπου εἰς τὸ ἀγροκήπιον ἔνθα ᾤκει ὁ ἀρχαῖος πιστὸς ὑπηρέτης του Εὔμαιος, ὃν «δῖον ὕφορβον», ἤτοι χοιροβοσκὸν λέγει ὁ Ὅμηρος (Ὀδ. Ξ). Παρ' αὐτῷ συνηντήθη μετὰ τοῦ υἱοῦ του Τηλεμάχου ἄρτι ἐπιστρέψαντος ἐκ Πύλου καὶ Σπάρτης, ὅπου εἶχεν ἀπέλθει ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ λάβῃ πληροφορίας περὶ τοῦ πατρός του, καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του μόλις διαφυγόντος τὰς καταδρομὰς τῶν μνηστήρων. Εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν ἤδη αὐξήσας, καὶ παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς τὰ δῶρα τῆς ἀνδρείας καὶ τοῦ θάρρους λαβών, ἠθέλησε ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὴν ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ διαγωγὴν τῶν μνηστήρων, δι' ὃ οὗτοι εἶχον ἀποφασίσει ν' ἀπαλλαγῶσιν αὐτοῦ (Ὀδ. Α — Δ). Συνεσκέφθη λοιπὸν ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ υἱοῦ του παρὰ τῷ Εὐμαίῳ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκδικήσεως, καὶ ὑπὸ σχῆμα ἐπαίτου ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ

εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ πολλὰ ὑπέφερεν ἐκ τῆς προπετοῦς τῶν μνηστήρων ὑπεροψίας (Ὀδ. Ρ, 18). Τῇ ἐπιούσῃ, ἑορτῇ τοῦ «ἑκηβόλου» Ἀπόλλωνος, ἐτελέσθη ὁ ἀγὼν τοῦ τοξεύματος διὰ τῶν ὀπῶν δώδεκα πελέκεων, ὡς εἶχον προτείνει οἱ μνηστῆρες· οὐδεὶς δ' αὐτῶν ἠδυνήθη νὰ ἐντείνῃ τὸ τόξον τοῦ Ὀδυσσέως, τὸ ἄλλοτε αὐτῷ δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ Ἰφίτου, ἐνέτεινε δ' αὐτὸ μόνος ὁ ἐπαίτης, ὁ Ὀδυσσεύς, καὶ ἀφ' οὗ ἐνίκησεν εἰς τὸν ἀγῶνα, διηύθυνε τὰ βέλη αὐτοῦ κατὰ τῶν μνηστήρων, καὶ, ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς βοηθούμενος, συνεργείᾳ δὲ καὶ τοῦ Τηλεμάχου καί τινων τῶν πιστῶν αὐτοῦ ἀρχαίων ὑπηρετῶν, τοὺς ἐθανάτωσε πάντας (Ὀδ. Φ. Χ.). Εἶτα δ' ἀπεκαλύφθη τῇ γυναικί του καὶ ἀνεζήτησε τὸν πατέρα του. Ἐν τούτοις δὲ, μαθόντες οἱ συγγενεῖς τῶν μνηστήρων τὸν φόνον αὐτῶν, ὡπλίσθησαν· ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ, τὴν μορφὴν περιβληθεῖσα τοῦ Μέντορος, διήλλαξε τὸν λαὸν μετὰ τοῦ βασιλέως του (Ὀδ. Ψ, Ω). Περὶ τῆς οἰκονομίας τῆς διηγήσεως ταύτης ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ, ἴδ. Ὅμηρος. Τὸν Ὀδυσσέα παρίστησιν ὁ ποιητὴς ὡς ἄνδρα ἐπιτήδειον, ἔξυπνον καὶ ἐφευρετικὸν, εὔγλωττον δὲ συγχρόνως, ἔμφρονα καὶ σοφὸν, εὔτολμον, γενναῖον ἐν μάχαις, ἐν δυσπραγίαις δὲ καρτερικόν. Παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις, τοῖς Λατίνοις ποιηταῖς μάλιστα (Βιργ. Æ. II, 164.—Ov. Met. XIII. 6 κλ.), μεταποιεῖται εἰς ἄνανδρον, δολοπλόκον καὶ πονηρόν. Ὡς πρὸς τὸ τέλος δ' αὐτοῦ, τῷ εἶχε προειπεῖ ὁ Τειρεσίας (Ὀδ. Λ, 134), ὅτι θέλει τῷ ἐπέλθει θάνατος ἥσυχος (ἀβληχρὸς) «ἐξ ἁλὸς», εἰς τὸ βαθὺ γῆράς του, εὐτυχούντων τῶν λαῶν αὐτοῦ. Οἱ μεταγενέστεροι, μὴ ἐννοήσαντες ὅτι τὸ «ἐξ ἁλὸς» ἦν «ἔξω ἁλὸς«, ἔπλασαν ὅτι ἡ Κίρκη ἐξέπεμψε Τηλέγονον, τὸν υἱὸν αὐτῆς καὶ τοῦ Ὀδυσσέως, εἰς ἀναζήτησιν τοῦ πατρός του· ναυαγήσας δ' εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς Ἰθάκης, καὶ ζωοτροφίας διὰ βίας ἁρπάσας, προσεβλήθη ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τοῦ Τηλεμάχου, καὶ ἐφόνευσε τὸν πατέρα του χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζῃ, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἔφερεν εἰς Αἰαίαν. Τούτου ἕνεκεν ἐπονομάζει «πατροκτόνον» τὸν Τηλέγονον ὁ Ὁράτιος (Od. III, 29, 8). Εἶχε δὲ τὸ ἔγχος, δι' οὗ ἐφονεύθη, ὡς αἰχμὴν τὸ ῥύγχος ξιφίου, ὅθεν καὶ «ἐξ ἁλὸς» ἐφονεύθη. Καὶ τινὲς μὲν διηγοῦντο ὅτι ἀνεζωογόνησε τὸν νεκρὸν ἡ Κίρκη, τινὲς δ' ὅτι κομισθεὶς ἐκάη εἰς τὸ ὄρος Πέργην τῆς Τυρρηνίας. Προστίθεται δ' ἐπὶ τῶν χρόνων καθ' οὓς οἱ Ἑλληνικοὶ μῦθοι παρεποιοῦντο, μᾶλλον ἀπειροκάλως, καὶ ἰδίως ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ὅτι ἡ Πηνελόπη, συνοδεύσασα τὸ σῶμα τοῦ Ὀδυσσέως εἰς Αἰαίαν, ἐνυμφεύθη ἐκεῖ τὸν Τηλέγονον, ἐξ οὗ ἔσχεν υἱὸν τὸν Ἰταλὸν, καὶ ὅστις καὶ τὸ Τούσκουλον δῆθεν ἵδρυσεν ἐν Πραινέστῃ (Ov. Fast. III, 92.—Hor. Αὐτ.)· ὁ δὲ Τηλέμαχος ὅτι ἐνυμφεύθη τὴν Κίρκην, ἐξ ἧς ἔσχε τὸν Λατῖνον, ἢ ἐνυμφεύθη Κασσιφόνην, τὴν θυγατέρα τῆς Κίρκης, ὅτι ἐφόνευσε τὴν Κίρκην, δι' ὃ καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τῆς Κασσιφόνης. Πλάττουσι δὲ καὶ ὅτι εἶχε θυγατέρα κληθεῖσαν Ῥώμην καὶ νυμφευθεῖσαν τὸν Αἰνείαν. Ἐκ Πολυκάστης δὲ, τῆς θυγατρὸς τοῦ Νέστορος, ἢ ἐκ Ναυσικάας, τῆς τοῦ Ἀλκινόου, ἔσχε τὸν Περσέπτολιν. Καθ' Ἡσίοδον δὲ (Θεογ. 1011 κλ.), ὁ Ὀδυσσεὺς ἔσχεν ἐκ τῆς Κίρκης πλὴν τοῦ Τηλεγόνου καὶ τὸν Ἄγριον καὶ τὸν Λατῖνον, ἐκ δὲ τῆς Καλυψοῦς τὸν Ναυσίθοον καὶ τὸν Ναυσίνοον.

Ὀζόλαι, Λοκροὶ (ἴδ.), λαὸς μέρους τῆς Λοκρίδος, οὕτω κληθεὶς ἔκ τινος ἐκεῖ κειμένης λίμνης ὕδατος μεταλλούχου (Στρβ).

Ὀή, δῆμος τῆς Οἰνηΐδος φυλῆς ἐν Ἀττικῇ, ἄλλος τοῦ Ὄα (Σοφκλ. Οἰδ. Κολ. 1061.—Στρβ.).

Ὀθόνη, λευκὸν λεπτὸν ὕφασμα, παρ' Ὁμήρῳ (π. χ. Γ, 141) πάντοτε πληθυντικῶς, τὰ ὑφάσματα σημαῖνον τὰ χρησιμεύοντα εἰς ἔνδυσιν τῶν γυναικῶν, μεταγενεστέρως καὶ τὰ ἱστία τῶν πλοίων (Θουκ. Δ, σ. 297), καὶ τὸ τραπεζομάνδυλον.

Ὄθυννα, φυτόν τι τῆς Συρίας ἢ Ἀραβίας ἔχον ἰαματικὰς ἰδιότητας (Διοσκ. Β, 213).

Ὀθραῖς, νύμφη γεννήσασα ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν Φάγρον, ἐκ δὲ τοῦ Διὸς τὸν Μελιτέα (Ἀντ. Λιβ. ΙΓ).

Ὀθρυάδης ἢ Ὀθριάδης, γενναῖος Σπαρτιάτης. Καθ' Ἡρόδοτον (Α, 82), ἔριδος προκειμένης μεταξὺ Σπάρτης καὶ Ἄργους (τῷ 669 π. Χ.) περὶ τῶν ὁρίων τῆς Κυνουρικῆς Θυρέας, ὑπῆρξεν εἷς τῶν ὑπὸ τῆς πόλεως ἐκλεγέντων ἵνα ἀνταγωνισθῶσι πρὸς ἰσαρίθμους Ἀργείους, καὶ ὁ μόνος σωθεὶς ἐκ τῶν Σπαρτιατῶν, ἐν ᾧ Ἀργεῖοι ἐσώθησαν δύο, ὁ Χρῶμος καὶ ὁ Ἀλκάλης, οἵτινες καὶ ἔσπευσαν εἰς Ἄργος ν' ἀναγγείλωσι τὴν νίκην των. Ἀλλ' ὁμως ὁ Ὀθρυάδης ἔμεινεν εἰς τὸ πεδίον τῆς μονομαχίας ὡς νικητής, καὶ δὲν ὑπεχώρησε μέχρι τῆς ἐπαύριον, ὅτε ἀνενεώθη ἡ πάλη καὶ ἀπέβη ὑπὲρ τῆς Σπάρτης· διὸ καὶ ὡς ἥρως ὑμνεῖτο ἔκτοτε ἐν τοῖς γυμνοπαιδικοῖς.

Ὀθρυονεύς, ἐκ Καθησοῦ, σύμμαχος τοῦ Πριάμου, τὴν Κασσάνδραν ζητήσας εἰς γάμον, φονευθεὶς δ' ὑπὸ Ἰδομενέως (Ὁμ. Ἰλ. Ο, 363).

Ὄθρυς (ἡ), χώρα ὀρεινή, δασώδης καὶ πεδιάδας περιέχουσα ἐν Φθιώτιδι τῆς Θεσσαλίας, χωρίζουσα τὸν ῥοῦν τοῦ Σπερχειοῦ ἀπὸ τοῦ Πηνειοῦ, ἐκτεινομένη δ' ἀπὸ τοῦ Τυμφρηστοῦ πρὸς ἀνατολὰς, μέχρι βορείως τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου παρὰ τὴν παραλίαν, τοὺς βορειοτάτους δὲ λόφους αὐτῆς ἐκτείνουσα μέχρι τῆς πεδιάδος τῶν Φαρσάλων. Τὸ ἀνώτατον αὐτῆς ὕψος πρὸς ἀνατολὰς ἐστὶ 1700 μέτρων (τὰ διάφορα αὐτῆς μέρη νῦν Γέρακα, Γούρα, Βαρυβόβι (Ἡσιόδ. Θεογ. 632.—Ἡρδ. Ζ, 129.—Virg. Æ, VII, 675).

Οἴα, χωρίον ἐν Αἰγίνῃ εἰς 20 σταδίων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς πόλεως (Ἡρδ. Ε, 83).

Οἴαγρος, 1) βασιλεὺς ἀρχαιότατος τῆς Θρᾴκης, πατὴρ τοῦ Ὀρφέως (ἴδ.) ἐκ τῆς Μούσης Καλλιόπης, ἢ καὶ πατὴρ τοῦ Μαρσυου (Ἀπολλδ. Α, 3, 2. — Ὀρφ. Ἀργ. 73. — Ὑγιν. Μυθ. 165). Καὶ **Οἰαγρίδες** ἐλέγοντο αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Ὀρφέως ἢ καὶ αἱ Μοῦσαι (Μοσχ. Γ, 47).—2) Ἐπίσημος τραγικὸς ὑποκριτὴς ἐπὶ Ἀριστοφάνους (Ἀρστφ. Σφ. 599).

Οἰάνθεια ἢ **Οἰάνθη,** πόλις τῆς Ὀζολαίας Λοκρίδος παραθαλασσία, ἐπὶ τοῦ Κρισσαίου κόλπου (Πολύβ.—Στ. Βυζ.). Νῦν Γαλαξίδι.

Οἴαξ, υἱὸς τοῦ Ναυπλίου καὶ τῆς Κλυμένης, ἀδελφὸς τοῦ Παλαμήδου (Εὐριπ. Ὀρστ. 432.—Ἀπλλ. Γ, 2).

Οἴαξ, τὸ ἄνω μέρος, ἡ λαβὴ τοῦ πηδαλίου, καὶ σήμερον παρὰ τοῖς ναύταις (δ)οιάκιον λεγομένη, ἐκινεῖτο ὑφ' ἑνὸς πηδαλιούχου (Πλάτ. Πολιτ. 16.—Ἀριστοτ. Μηχαν. ΣΤ), διὰ τῶν δύο χειρῶν, ὡς ἐπὶ τῆς εἰκόνος, πρὸς δεξιὰ, ἐκ τῆς στήλης τοῦ Τραϊανοῦ. Εἰς δὲ τὰ μεγάλα πλοῖα προσετίθετο καὶ ἄλλο ἐγκάρσιον ξύλον κατὰ τὸ μέσον τοῦ οἴακος, εἰς τὸν λεγόμενον αὐχένα (Πολύαιν. Γ, 11. Δ, 2), ὥστε ὁ πηδαλιοῦχος ἐκίνει τὸν οἴακα, τὴν μίαν χεῖρα ἔχων ἐπ' αὐτοῦ (ὡς εἰς τὸ Α τοῦ ἀριστεροῦ σχήματος τῆς εἰκόνος, ληφθέντος ἐκ τοιχογραφίας τῆς Πομπηΐας), τὴν δὲ ἄλλην ἐπὶ τοῦ αὐχένος, κατὰ τὸ Β.

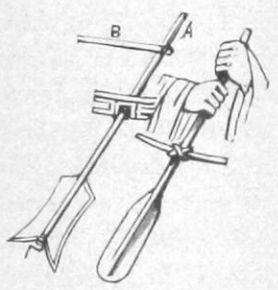

Οἰαξίς, ἡ ἐκ τῆς πόλεως Ὀάξου τῆς Κρήτης (Ἀπολλόδ. Ῥόδ.).

Οἴβαλος, 1) υἱὸς τοῦ Κυνόρτα, ἔσχεν ἐκ τῆς Γοργοφόνης τέκνα τὸν Τυνδάρεων, τὴν Περιήρην καὶ τὸν Ἀρήνην. Ἦν ἀρχαιότατος βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, ἔνθα καὶ ἡρῷον ἦν αὐτῷ ἱδρυμένον. Κατ' ἄλλους υἱὸς τοῦ Περιήρους καὶ ἔγγονος τοῦ Κυνόρτα, ἔσχεν ἐκ τῆς νύμφης Βατείας υἱοὺς τὸν Τυνδάρεων, Ἱπποκόοντα καὶ Ἰκάριον· δι' ὃ καὶ οἱ Λατῖνοι ποιηταὶ τοὺς Διοσκούρους **Οἰβαλίδας,** καὶ τὴν Ἑλένην **Οἰβαλίαν** ἑταίραν λέγουσι (Ovid. Rzm. am. 480). — 2) Ἐν

Βιργιλίῳ (Æ, VII, 734), υἱὸς νύμφης τινὸς τοῦ ποταμοῦ Σεβέθου παρὰ τῇ Νεαπόλει, ἐκ Τήλωνος, τοῦ βασιλέως τῶν Τηλεβοῶν, τοῦ ἐκ Τάφου, μιᾶς τῶν Ἐχινάδων εἰς Καπρέαν ἐλθόντος. Ὁ δ' Οἰβαλὸς ἀποκατέστη εἰς Καμπανίαν.

Οἰβάρης, 1) ὁ ἀρχιϊππικόμος τοῦ Δαρείου, υἱὸς τοῦ Μεγαβύζου (Ἡρδ. Γ, 83. — Αἰσχλ. Πέρσ. 980).— 2) Σατράπης τῆς ἐν Βιθυνίᾳ Δασκυλίτιδος χώρας (Ἡρδ. ΣΤ, 33).

Οἰβωτὸς, υἱὸς Οἰνίου, ἐκ Δύμης τῆς Ἀχαΐας, πρῶτος Ἀχαιὸς Ὀλυμπιονίκης(753 π. Χ.) ὅστις, μὴ τιμηθεὶς ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του ἀναλόγως τοῦ κατορθώματός του, κατηράσθη αὐτῶν, οὐδεὶς Ἀχαιὸς νὰ νικήσῃ τοὐντεῦθεν εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, ὃ καὶ ἐγένετο, μέχρις οὗ κατ' ἐντολὴν τοῦ χρησμοῦ, ἐγείραντες αὐτῷ ἀνδριάντα ἐν Ὀλυμπίᾳ (457 π. Χ.), ἤρχισαν ἔκτοτε πάλιν νὰ διακρίνωνται μεταξὺ τῶν νικητῶν (Παυσ. Ἠλ. Γ).

Οἰδίπους, υἱὸς Λαΐου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν καὶ Ἐπικάστης. Καθ' Ὅμηρον (Ὀδ. Λ, 271 κλ.), ἴσως ἀκολουθοῦντα παραδόσεις ἀρχαιοτέρων ἐποποιῶν, ἐφόνευσε τὸν πατέρα καὶ ἐνυμφεύθη τὴν μητέρα του χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ἀμφοτέρους· ὅτε δ' οἱ θεοὶ ἀπεκάλυψαν τὸ κακούργημα, ἀπηγχονίσθη ἡ Ἐπικάστη, ἐκεῖνος δ' ἐξηκολούθησεν ἄρχων ἐν Θήβαις, βαθέως ἐκ θλίψεως καταβεβλημένος, καὶ ὑπὸ τῶν Ἐρινύων τῆς μητρός του καταδιωκόμενος· ἐπὶ δὲ τοῦ τάφου του ἐτέλουν οἱ Θηβαῖοι ἐπιταφίους ἀγῶνας. Λεπτομερέστερον δ' ἀφηγοῦνται τὰ κατὰ τὸν Οἰδίπουν οἱ τραγικοὶ, καὶ ἄλλοι ἄλλως, ἴσως πολλὰ κατ' ἰδίαν ἐπίνοιαν. Κατὰ Σοφοκλῆν, ἐν Οἰδίποδι τυράννῳ, εἰς τὸν Λάϊον, υἱὸν τοῦ Λαβδάκου(ἴδ. Ἀμφίων), ἔγγονον τοῦ Πολυδώρου, δισέγγονον τοῦ Κάδμου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, εἶχε χρημοδοτήσει ὁ Ἀπόλλων ὅτι θὰ ἐφονεύετο ἐξ υἱοῦ ὃν θὰ εἶχεν ἐκ τῆς γυναικός του Ἰοκάστης (Ἐπικάστης, καθ' Ὅμηρον), θυγατρὸς τοῦ Μενοικέως, ἀδελφῆς δὲ τοῦ Κρέοντος. Ὅτε λοιπὸν ἐγεννήθη αὐτῷ υἱὸς, τρυπήσας καὶ δέσας τοὺς πόδας τοῦ βρέφους, τὸ ἔδωκεν εἰς δοῦλον νὰ τὸ ἐκθέσῃ, κρεμῶν αὐτὸ εἰς δένδρον ἐπὶ τοῦ Κιθαιρῶνος, τοῦ ὄρους τῶν διὰ παντὸς τοῦ βίου καταδιωκουσῶν αὐτὸν Ἐρινύων. Ἀλλ' ὁ δοῦλος τὸ ἔδωκεν εἰς Κορίνθιον ποιμένα ὃν ἀπήντησεν ἐπὶ τοῦ ὄρους, καὶ ὅστις τὸ ἔφερεν εἰς τὸν ἄπαιδα βασιλέα του Πόλυβον καὶ εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ Μερόπην, (ἢ Μέδουσαν, ἢ Περίβοιαν). Οὗτοι δὲ, ἀναθρέψαντες αὐτὸ ὡς υἱόν των, τὸ ὠνόμασαν Οἰδίπουν (πρησκοπόδην). Ὅτε δ' ἔφθασεν εἰς ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἀκούσας ποτὲ Κορινθίου τινὸς προσάπτοντος αὐτῷ ὅτι ἦτο νόθος καὶ ὑποβολιμαῖος υἱὸς, ἀπῆλθεν, ἐν ἀγνοίᾳ τῶν γονέων του, εἰς Δελφοὺς, νὰ ἐρωτήσῃ τὸν θεὸν περὶ τῆς καταγωγῆς του. Τῷ ἀπεκρίθη δ' ὁ χρησμὸς ὅτι θὰ ἐγίνετο πατροκτόνος, θὰ ἐνυμφεύετο τὴν μητέρα του, καὶ θ' ἀπέκτα ἀπογόνους ἀπαισίους καὶ μισητοὺς τοῖς ἀνθρώποις. Διὰ τοῦτο, ἀποφασίσας νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς Κόρινθον, ἐστράφη πρὸς τὰς Θήβας. Καθ' ὃ μέρος δ' ἐκ τῆς ἀπὸ Δελφῶν πρὸς Δαυλίδα ὁδοῦ διακλαδεύεται ἡ πρὸς τὰς Θήβας, ἔνθα καὶ **Σχιστὴ ὁδὸς** (ἴδ.) καλεῖται, ἀπήντησεν ἅρμα, πρὸς τοὺς Δελφοὺς διευθυνόμενον, ἐν ᾧ ὠχεῖτο ἀνὴρ πρεσβύτης, καὶ οὗ προηγεῖτο κήρυξ. Θυμωθεὶς δ' ὁ Οἰδίπους διότι οὗτος τὸν διέταξε νὰ ἐξέλθῃ τῆς ὁδοῦ, τὸν ἐκτύπησεν· ὅπερ ἰδὼν ὁ γέρων, ὅτε ἤλαυνεν ἐμπρός του τῷ κατέφερε πληγὴν κατὰ κεφαλῆς. Τότε ἐπιπεσὼν, ἐφόνευσεν ὁ Οἰδίπους τὸν γέροντα, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἦν αὐτὸς ὁ Λάϊος, ὁ πατήρ του, καὶ πάντας τοὺς ὀπαδούς του, σωθέντος μόνον ἑνός. Πλησίον δ' ἐλθὼν τῶν Θηβῶν, εὗρεν ἐκεῖ ἐπὶ βράχου καθημένην τὴν Σφίγγα (ἴδ.), καὶ φονεύουσαν πάντας τοὺς παρερχομένους, οἵτινες δὲν ἔλυον τὸ αἴνιγμα, ὃ τοῖς ἐπρότεινεν. Ἔλυσε δ' αὐτὸ ὁ Οἰδίπους, καὶ τότε τὸ τέρας, κρημνισθὲν ἐκ τοῦ βράχου του, ἐφονεύθη, καὶ ἡ πόλις ἀπηλλάγη αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν εὐγνωμοσύνῃ, ἥ τε σωθεῖσα πόλις, καὶ ὁ ἡγεμονεύων

αὐτῆς Κρέων τῷ ἔδωκαν τὴν βασιλείαν, καὶ εἰς γάμον τὴν χήραν βασίλισσαν, ἥτις, ἐν ἀγνοίᾳ πάντων, ἦν αὐτὴ ἡ μήτηρ του. Ἔσχε δ' ἐξ αὐτῆς υἱοὺς μὲν τὸν Ἐτεοκλέα καὶ τὸν Πολυνείκην, θυγατέρας δὲ τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἐν ᾧ ἡ ἀρχαία ἐπικὴ ποίησις ἀπογόνων τοῦ γάμου τούτου δὲν μνημονεύει, τὰ δὲ τέκνα ταῦτα λέγει τοῦ Οἰδίπου καὶ τῆς Εὐρυγανείας, θυγατρὸς τοῦ Ὑπέρφαντος, ἣν ἐνυμφεύθη μετὰ τὴν Ἐπικάστην. Καὶ ἐπὶ μακρὸν μὲν εὐωδοῦντο τὰ κατὰ τὸν Οἰδίπουν. Ἀλλὰ μετὰ πολλὰ ἔτη ἐπῆλθε ξηρασία καὶ λιμός· ὁ δὲ χρησμὸς, ἐρωτηθείς, ἀπεφήνατο ὅτι ἵνα ἡ πόλις σωθῇ, ἔπρεπε νὰ ἐξωσθῇ τῆς χώρας ἢ νὰ θανατωθῇ ὁ ἐν αὐτῇ ζῶν υἱὸς τοῦ Λαΐου, ὁ τὸν πατέρα του φονεύσας καὶ τὴν μητέρα του νυμφευθείς. Τότε ἐξ ἀπελπισίας ἀπηγχονίσθη ἡ Ἰοκάστη, ὁ δὲ Οἰδίπους ἐτυφλώθη· καὶ ἐνταῦθα λήγει τοῦ Σοφοκλέους τὸ δρᾶμα. Κατ' ἄλλους ἀνετράφη ὁ Οἰδίπους ὑπὸ ποιμένων, εὑρόντων αὐτὸν ἐπὶ τοῦ Κιθαιρῶνος, ἢ διῆγεν ἐπὶ τῆς παιδικῆς ἡλικίας του ἐν Σικυῶνι, ἥτις ἦν μία τῶν πρωτίστων ἑδρῶν τῆς λατρείας τῶν Ἐρινύων· καὶ παρὰ τῇ Σχιστῇ ὁδῷ δὲ, ἔνθα ἐφόνευσε τὸν πατέρα του, ἔκειτο τὸ χωρίον Πότνιαι, καὶ αὐτὸ τῶν Ἐρινύων ἐπώνυμον.—Καὶ περὶ τῶν τελευταίων περιπετειῶν τοῦ Οἰδίπου διάφοροι ὑπῆρχον παραδόσεις. Οἱ ἀρχαιότεροι διηγοῦντο ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀκουσίων ἀθεμιτουργημάτων του ἐξηκολούθησε βασιλεύων ἐν Θήβαις, καὶ ἐκεῖ ἀπέθανε, ταφεὶς ἢ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἢ ἐν Ἐτεωνῷ, εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Δήμητρος (Ἐρινύος). Κατὰ δέ τινας τῶν τραγικῶν ἀπεβλήθη ἀμέσως τῆς χώρας ὑπὸ τῶν υἱῶν του καὶ τοῦ Κρέοντος, ἀναλαβόντος τὴν κυβέρνησιν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἐξοριαν μετὰ τῆς Ἀντιγόνης· κατ' ἄλλους δὲ ἐνεκλείσθη καὶ ἐφυλακίσθη ὑπὸ τῶν υἱῶν του, ἵνα μὴ γνωσθῇ τῆς οἰκίας τὸ αἶσχος. Διὰ τοῦτο τοὺς κατηράσθη, καὶ συνεπείᾳ τῆς κατάρας ταύτης ἐδιχονόησαν διὰ τὴν τοῦ θρόνου κατάληψιν καὶ ἐσφάγησαν ἀμοιβαίως. (Ἴδ. Ἄδραστος). Ἐν δὲ τῇ Θηβαΐδι λέγεται ὅτι τὴν πατρικὴν κατάραν προὐκάλεσεν ὁ Πολυνείκης, παραθεὶς τῷ Οἰδίποδι ἀργυρᾶν τράπεζαν καὶ χρυσοῦν κύπελον, ἃ ἐγγίσας οὗτος ἐνεθυμήθη τοῦ πατρός του τὸν φόνον. Κατηράσθη δὲ καὶ ἐκ δευτέρου τοὺς υἱούς του ὁ εὐερέθιστος γέρων, ὅτε, μετὰ θυσίαν τελεσθεῖσαν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, τῷ ἔπεμψαν ἀντὶ τῶν ἀρίστων, τὰ χείριστα τῶν κρεῶν τοῦ ἱερείου. Κατὰ δὲ τὸν Οἰδίπουν ἐν Κολωνῷ τοῦ Σοφοκλέους, μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἐγκλημάτων του, ἔρχεται ἐξόριστος ὁ Οἰδίπους, ὁδηγούμενος ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης, εἰς τὸν ἐν Ἀττικῇ Κολωνὸν (ν. Σεπόλια), καὶ ἐκεῖ ἐν τῷ ἱερῷ τῶν ἤδη ἐξιλεωθεισῶν Ἐρινύων, εὑρίσκει μυστηριωδῶς τέλος τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάπαυσιν. Αἱ συμφοραί του τὸν ἐξήγνισαν, καὶ ὁ τάφος του ἐστὶν ἄσυλον ἐν τῇ Ἀττικῇ. Καὶ ἐν Ἀθήναις μεταξὺ τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῆς Ἀκροπόλεως, κατὰ τὸ ἱερὸν τῶν Εὐμενίδων, ὑπῆρχε τάφος τοῦ Οἰδίποδος.

Οἴη, 1) κώμη τῆς νήσου Αἰγίνης (Ἡρδ. Ε, 83).—2) Ἴδ. Ὄη.

Οἰκέτης, ἴδ. Δοῦλος.

Οἰκεὺς, ἐν Κρήτῃ ὁ δοῦλος ὁ κατ' οἶκον ὑπηρετῶν (Ἔφορ. ἐν Ἀθην. ΣΤ, 263).

Οἰκλῆς ἢ Ὀϊκλεύς, υἱὸς τοῦ Ἀντιφάτου, ἔγγονος τοῦ μάντεως Μελάμποδος, πατὴρ τοῦ μάντεως Ἀμφιαράου ἐξ Ἄργους (Ὁμ. Ὀδ. Ο, 241). Ἐφονεύθη ἐν τῇ Τρωάδι ὅτε ὁ Ἡρακλῆς ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Λαομέδοντος· κατ' ἄλλην δὲ παράδοσιν, ἐπέστρεψεν ἐκ Τροίας καὶ κατῴκει ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἔνθα ἐδείκνυτο καὶ ὁ τάφος του (Παυσ. Η, 36, 6).

Οἰκονομικὰ, ἴδ. πολιτικὴ οἰκονομικά.

Οἶκος. Ὁ καθορισμὸς τοῦ σχεδίου τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς οἰκίας ὑπόκειται εἰς μεγάλας δυσκολίας, διότι ἐρείπια τοιούτων ὁπωσοῦν κἂν ἄρτια δὲν ὑφίστανται· τὰ δὲ σωζόμενα ἀποσπάσματα συγγραφέων τὰ εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἀναφερόμενα εἰσὶν ἀτελῆ καὶ συγκεχυμένα, μὴ διακρίνοντα τοὺς οἰκοδομικοὺς ῥυθμοὺς κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχὰς, καὶ ἕνεκα τούτου πολλάκις ἄσχετα μετ' ἀλλήλων συνδέοντα. Ὁ Βιτρούβιος ἐστὶ τῶν πηγῶν ἡ ἀρίστη· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν δίδει περιγραφὴν καθαράν. Περὶ τοῦ οἴκου ἐπὶ τῶν Ὁμηρικῶν χρόνων, οὗ ἡ γνῶσις ἐστὶν ἀναγκαιοτάτη διὰ τὴν κατάληψιν τῶν Ὁμηρικῶν, δυνάμεθα ἐξ αὐτῶν τούτων ν' ἀρυσθῶμεν τὰ ἑπόμενα. Περὶ τῆς κατοικίας τοῦ Ὀδυσσέως συνεχῶς γίνεται μνεία ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ, καὶ ἐκ τῶν περὶ αὐτῆς λεπτομερειῶν δύναται ἴσως μέχρι τινὸς νὰ καταρτισθῇ πᾶν αὐτῆς τὸ σχέδιον. Τοῦτο πιθανολογεῖται, ἢ μᾶλλον ἐκ τῶν ἀξιολόγων ἀνασκαφῶν τοῦ κ. Σχλίεμαν ἐν Τίρυνθι καὶ Μυκήναις βέβαιον φαίνεται, ὅτι ὅμοιον ἢ ἀνάλογον ἦν τὸ σχέδιον πάντων τῶν βασιλικῶν μεγάρων, ἂν οὐχὶ καὶ τῶν ἰδιωτικῶν οἴκων, ὧν ἐλάσσονες ἦσαν αἱ διαστάσεις. Ἡ ὅλη οἰκοδομὴ ἐκαλεῖτο Οἶκος ἢ Ϝοῖκος, ὡς δεικνύουσιν αἱ χασμῳδίαι, οἷον ἐν Ὁμ. Ὀδ. Α, 380, καὶ ὅθεν τὸ λατινικὸν Vicus. Συνέκειτο δὲ κυρίως ἐκ τριῶν μερῶν, τοῦ θαλάμου τῶν γυναικῶν, τοῦ μεγάρου τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῆς αὐλῆς. Τὰ δύο πρῶτα μέρη, ὑπόστεγα, ἀπετέλουν τὴν κυρίως κατοικίαν, ἥτις καὶ δόμος ἢ δῶμα, ἢ καὶ πληθυντικῶς δόμοι ἢ δώματα, προσέτι μέγαρα ἢ μέγαρον ἐλέγετο. Ὠκοδομοῦντο δ' ὑψηλὰ, ἔχοντα ὀλίγας ὀπὰς διὰ τὸν ἀέρα, μόνον δὲ κατὰ τὸ μέσον τῆς ὀροφῆς ὀπαῖον, δι' οὗ ἐξήρχετο ὁ καπνός. Συνείχοντο δὲ τὰ διάφορα μέρη, καὶ περιέβαλλεν αὐτὰ πάντα κοινὸς τοῖχος, τὸ ἕρκος. Πρὸς τὸν τοῖχον δὲ τοῦτον ἔφερεν ἐκ τῆς ὁδοῦ εἰς τὴν αὐλὴν μακρὸς διάδρομος (πρόθυρα), διερχόμενος διὰ πύλης ἢ θυρῶν ὑψηλῶν, ἰσχυρῶν (εὐερκέες), καὶ διπλῶν (δικλίδες). Ἦσαν δ' αὗται ἀνοικταὶ διὰ πάσης τῆς ἡμέρας, ὡς ἐν γένει πᾶσαι αἱ θύραι, πλὴν μόνον τῶν ὅσαι ἔκλειον τοὺς θησαυρούς· καὶ ἠνοίγοντο πρὸς τὰ ἔσω, ἵσταντο ἐπὶ γόμφων, καὶ ἐκλείοντο δι' ὀχέων ἢ συρτῶν. Τὸ μεταξὺ τοῦ ἐξωτερικοῦ, κατὰ τὴν ὁδὸν, περιβόλου, καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ, τοῦ περὶ τὴν αὐλὴν, ἐχρησίμευεν εἰς φύλαξιν βοῶν, ἡμιόνων, ἵππων, καὶ εἰς τῆς κόπρου τὴν ἐναπόθεσιν. Ἐνταῦθα ἔμενεν ὁ πιστὸς κύων Ἄργος, ὁ τὸν Ὀδυσσέα μετὰ τοσαῦτα ἔτη ἀναγνωρίσας. Εἰς τὰ πρόθυρα ταῦτα εἰσήλαυνον οἱ ξένοι ἐφ' ἁμάξης, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπήρχοντο. Ἔμενον δ' ἐκεῖ καὶ αἱ ἀπεζευγμέναι ἅμαξαι. Περὶ τούτων δὲ τῶν θυρῶν πρόκειται ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς διατάττῃ νὰ κλείσωσι τὰς θύρας αὐλῆς (Ὀδ. Φ, 240. 389. Ἰδ. καὶ Ψ, 135), ἢ ὅτε λέγηται ὅτι οἱ φονευθέντες μνηστῆρες ἔκειντο «ἐπ' αὐλείῃσι θύρῃσι», ἤτοι ἐντὸς τούτου τοῦ προαυλίου, πρὸς τῇ θύρᾳ, ἔνθα ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε θέσει τὸν ἡττηθέντα Ἴρον. Ἡ θύρα αὕτη λέγεται, ἐν Ὀδ. Σ, 101, «αἰθούσης θύρα», διότι ἡ αὐλὴ, ἐμπρὸς καὶ παρὰ τῇ θύρᾳ, εἶχε μέρος ὑπόστεγον καὶ περίστυλον, λεγόμενον «αἴθουσα αὐλῆς» καὶ ὁμοίαν «αἴθουσαν δώματος» εἰς τὸν ἀπέναντι τοῖχον τῆς οἰκίας, πρὸς ὑπεράσπισιν κατὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Τὸ δὲ μεταξὺ αὐτῶν ἦν ὕπαιθρον, καὶ ὠνομάζετο ἕρκος, περιέχον βωμὸν τοῦ Διὸς Ἑρκείου (Ὀδ. Χ, 333). Ἐνταῦθα συνήρχοντο συνήθως οἱ μνηστῆρες, ἐκτὸς ὅτε διὰ γεύματα καὶ ἑορτὰς κατελάμβανον τὰ ἐντὸς δωμάτια. Εἰς τοὺς πλαγίους τοίχους πρέπει νὰ ἦσαν ἀνοικταὶ θυρίδες, διότι οἱ μνηστῆρες εἶδον ἐκεῖθεν τὸ πλοῖον τοῦ Ἀντινόου (Ὀδ. Π, 343. Ἰδ. καὶ 105). Εἰς τὴν αἴθουσαν δώματος ἠσχολοῦντο αἱ ὑπηρέτριαι καθαίρουσαι, πρὶν ἢ ἔλθωσιν οἱ μνηστῆρες, ὅσα ἀντικείμενα εἶχον χρησιμεύσει τὴν προτεραίαν, καὶ ἐλάμβανον πρὸς τοῦτο τὰ ἐργαλεῖα τὰ κατατεθειμένα ἐν τῇ θόλῳ, τῇ θολωτῇ ἀποθήκῃ, κειμένῃ ἑπομένως ἐπίσης ἐν τῇ αὐλῇ· διότι ἡ αὐλὴ, μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ, ἦν ὁ πρόδομος, τὸ ἀντίθετον τοῦ ἔντοσθι δόμου (Ὀδυσ. Α, 126. Σ, 237. Ἰδ. Χ, 203). Τὸ ἔδαφος ἦτο τεχνητὸν (δάπεδον τυκτὸν), ἴσως λιθόστρωτον. Εἰς τὴν αὐλὴν,

παρὰ τῇ αἰθούσῃ δώματος, ἐπομένως ἐκτὸς ἔτι τῆς κυρίας οἰκίας, ἔκειτο ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ οἶκος (δωμάτιον), ἐν ᾧ δώδεκα θεράπαιναι, ἑκάστη δι' ἑνὸς χειρομύλου, ἤλεθον τὸν σῖτον διὰ τὴν οἰκιακὴν κατανάλωσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ θόλος, μαγειρεῖον ἐν ᾧ διετηροῦντο καὶ πάντα τὰ τραπεζικὰ σκεύη. Ἀμφότερα δὲ τὰ δωμάτια ταῦτα ἠνοίγοντο πρὸς τὴν αὐλήν. Ἀπὸ τῆς αὐλῆς διπλοῦν κατώφλιον, εἰς τὴν ἀρχήν, ἐμπρὸς, καὶ εἰς τὸ τέλος (μέγας οὐδὸς) τοσοῦτον εὐρύ, ὥστε ἐπ' αὐτοῦ συγχρόνως ἐκάθησαν καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Ἶρος, καὶ πλάγιαι θύραι (σανίδες κολλητοί, εὖ ἀραρυῖαι) ἐπὶ τῶν ἑκατέρωθεν λευκῶν τοίχων (ἐνώπια παμφανόεντα. Ὀδ. X, 120), ἔφερον εἰς ὑπόστεγον μεγάλην αἴθουσαν, τὸ κυρίως μέγαρον (εὐσταθέος μεγάροιο). Ἐκ τῶν δύο κατωφλίων τὸ πρὸς τὴν αὐλὴν ἦν ἐκ ξύλου δρυὸς (οὐδὸς μέλινος), μετὰ παραστάδων, ἢ «σταθμῶν κυπαρισσίνων» (Ὀδ. P, 340 κλ.)· ὁ δ' ἐνδότερος οὐδὸς ἦν λίθινος (λάϊνος). Ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ, εἰς τῶν ὑψηλῶν στύλων (κίονες μακραὶ) τῶν στηριζόντων τὴν ὀροφὴν ἐχρησίμευεν ὡς δουροδόκη, μέρος ἔνθα ἀπέθετον τὰ δόρατα καὶ ἄλλα ὅπλα οἱ εἰσερχόμενοι πρὶν ἢ ἐμβῶσιν εἰς τὸ ἑστιατόριον. Καὶ ἐντὸς δὲ τοῦ μεγάρου ἐκρέμαντο εἰς τοὺς «εὐδμήτους τοίχους», ἢ ἔμενον ἐναποτεθειμένα παρ' αὐτοῖς μεταξὺ τῶν κιόνων, ὅπλα τοῦ οἰκοδεσπότου (τοῦ Ὀδυσσέως), δι' ὃ καὶ, ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπανῆλθεν, ἦσαν ἤδη ἐκ τοῦ καπνοῦ κατάμαυρα. Παράθυρα εἰς τὰ μέγαρα δὲν μνημονεύονται, δι' ὃ καὶ σκιόεντα αὐτὰ λέγονται (Ἴδ. καὶ Ὁπότ' ἄνσε δόμοι κεκύθωσι [κρύπτωσι], Ὀδ. Z, 302), φωτιζόμενα πιθανῶς μόνον διὰ τῶν δαδίων καὶ τῆς πυρᾶς τῆς ἑστίας, δι' ὃ καὶ ὡς αἰθαλόεντα ἐνίοτε χαρακτηρίζονται. Ὅταν τὸ ἔδαφος ἦν οὐχὶ λιθόστρωτον, ἀλλὰ συνέκειτο ἐκ συμπεπιλημένης γῆς (κραταίπεδον οὖδας), ἐδύναντο νὰ σκάπτωνται τρύπαι εἰς αὐτὸ, ὡς αἱ ἀνοιγεῖσαι διὰ τὴν ἔμπηξιν τῶν πελέκεων ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος διὰ τοῦ τόξου τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ τὸ αἷμα τῶν τότε φονευθέντων, μετὰ τῆς κόνεως συμμιγὲν, ἀπεκομίσθη ἀποσαρωθέν. Ἡ ἑστία (ἐσχάρα) ἣν τινες ἐκλαμβάνουσιν ὡς οὐχὶ στερεῶς ᾠκοδομημένην, ἀλλ' ὡς μετακινητὴν, ἦν συγχρόνως καὶ βωμὸς θυσιῶν, ὅθεν ἡ κνίσσα διεχεῖτο δι' ὅλου τοῦ οἴκου. Ὀπίσω αὐτῆς, εἰς τὸν μυχὸν μεγάρου, κάθηται ἐπὶ ἕδρας ἡ Ἀρήτη, καὶ ὁμοίως καὶ ἡ Πηνελόπη, ὅτε θέλει νὰ δοκιμάσῃ τὸν Ὀδυσσέα, αὐτῇ δ' ἀπέναντι, εἰς τὸν ἄλλον τοῖχον, χωριζόμενος αὐτῆς διὰ τῆς θύρας ἥτις ἔφερεν εἰς τὸν θάλαμον, ἵσταται ὁ Ὀδυσσεὺς πλησίον κίονος. Ἡ ἑστία δὲν ἦν ἐπομένως μακρυσμένη τῆς θύρας τῆς ἀγούσης εἰς τὸν γυναικωνίτην. Ἐνταῦθα, παρὰ τὴν ἑστίαν, ἀπελάμβανον οἱ ξένοι τοῦ δικαιώματος τῆς φιλοξενίας (Ὀδ. H, 153). Παραλλήλως δὲ μετὰ τοῦ ὀπίσω τῆς ἑστίας ἐκτεινομένου τοίχου ἔθεε κιόνων στοὰ (Ὀδ. Z, 307. Ψ, 90), ἐφ' ἧς ἐπεκάθητο προέχων ἐξώστης (μέλαθρον. Ὀδ. Σ, 150. Προῦχον, Υ, 544), φέρων μὲν τὰς δοκοὺς τῆς στέγης, συγχρόνως δ' αὐτὸς ὢν ὑψηλὸς κατάκοσμος διάδρομος (καλὴ μεσόδμη), ἀπὸ τοῦ ὀπισθίου τοίχου μέχρι τῶν κιόνων χωρῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου αὐτῶν ἐπικαθήμενος. Ἡ δὲ μεσόδμη κυρίως ἡ ἀπὸ τοίχου εἰς τοῖχον χωροῦσα δοκὸς, ὥστε καὶ ἐν τοῖς πλοίοις ἡ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς πλευροῦ εἰς τὸ ἀπέναντι παρατεινομένη, εἰς ἣν ἐνεπήγνυτο ὁ ἱστὸς (Ὀδ. I, 37. Υ, 354. O, 289). Καὶ ὁ κρατὴρ δ' ἐνταῦθα ἦν κατετεθειμένος, εἰς τὸ βάθος τοῦ δωματίου, παρὰ τῇ ἑστίᾳ (Ὀδ. Φ, 146). Ἐκλαμβάνεται δὲ συνήθως ὅτι ἔκειτο πρὸς τῇ δεξιᾷ γωνίᾳ. Ἐκ τοῦ μεγάρου δὲ τούτου διπλῆ θύρα κατὰ τὰς πλευρὰς λίθινον ἔχουσα τὸν οὐδὸν, ἔφερεν ὀπίσω εἰς τὸν διώροφον θάλαμον, κατοικίαν τῶν γυναικῶν, ἥτις καὶ αὐτὴ πολλάκις μέγαρον λέγεται. Δι' ὑψηλῆς δέ τινος θύρας (ὀρσοθύρη, Ὀδ. X, 106. 132. 333) εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ δωματίου, εἰς ἣν ἔφερε κλῖμαξ, ἐδύνατ-

τις ν' ἀναβῇ μέχρι τοῦ ὀρόφου, καὶ εἶτα διὰ διαδρόμου (λαύρας) νὰ καταβῇ πάλιν ἐκτὸς τοῦ οἴκου, εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ ἀνδρῶνος μέχρι

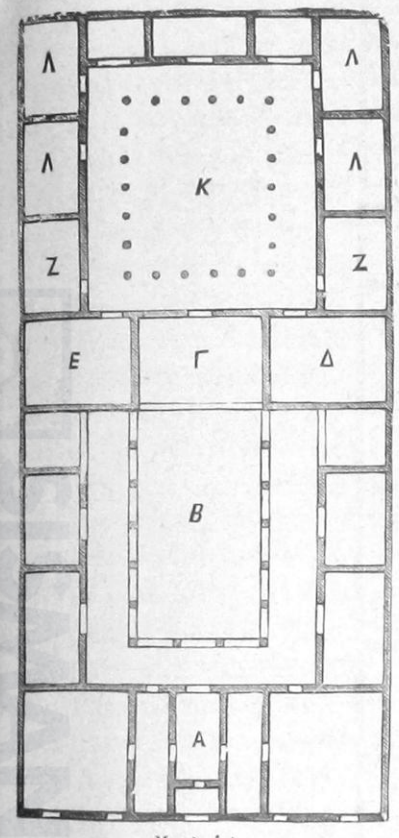

Μικρὰ οἰκία

τῆς στοᾶς τῆς πρὸ τῆς εἰσόδου, καὶ τῆς θύρας τῆς ὑπ' αὐτήν· ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀντικειμένην πλευρὰν, παρὰ τὸν τοῖχον τοῦ ὀπίσω τοῦ ἀνδρῶνος κειμένου γυναικωνίτου, μέχρι τῶν ὀπισθίων δωματίων τῆς οἰκίας, ἔνθα ὑπῆρχε καὶ ἡ ἀποθήκη τῶν ὅπλων. Διὰ τῆς ὀρσοθύρας διέβη ὁ αἰπόλος Μελάνθιος, ἵνα ἐκ τῆς ὁπλοθήκης φέρῃ ὅπλα εἰς τοὺς μνηστῆρας. Ὁ γυναικωνίτης εἶχε δύο ὀρόφους. Εἰς τὸ πρόσγαιον αὐτοῦ δωμάτιον διέμενε μετὰ τῶν ὑπηρετίδων αὐτῆς ἐργαζομένη ἡ οἰκοδέσποινα· ἀλλ' ἡ Πηνελόπη ἀπεσύρετο πολλάκις μετὰ τῶν πιστοτέρων θεραπαινίδων εἰς τὸ ὑπερῷον, ἵνα μένῃ μακρὰν τοῦ θορύβου τῶν μνηστήρων, καὶ ἐκεῖ ὕφαινε καὶ τὸν περίφημον ἱστὸν, ὃν διέλυεν εἶτα τὴν νύκτα. Ἐκεῖ δὲ ἄνω, ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ συζύγου της, ἐκοιμᾶτο καὶ αὐτὴ καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες τοῦ οἴκου. Τὸ τακτικὸν ὅμως δωμάτιον καὶ αὐτῆς καὶ τοῦ οἰκοδεσπότου ἦν κάτω εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ οἴκου, ὅπου ὁ Ὀδυσσεὺς ἔστησε τὴν

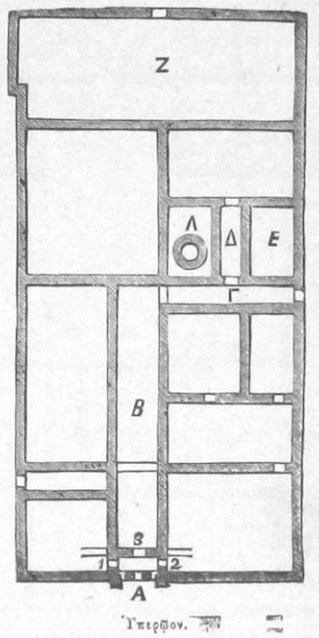

Ὑπερῷον.

κλίνην του ἐπὶ κορμοῦ χλωρᾶς ἐλαίας (Ὀδ. X, 192 κλ.). Ὅλως ὀπίσω τῆς οἰκίας, εἰς τὸν πρόσγαιον ὄροφον καὶ βαθύτερον τοῦ ἐπιπέδου αὐτοῦ, ἦν ἡ καλῶς κεκλεισμένη ἀπο-

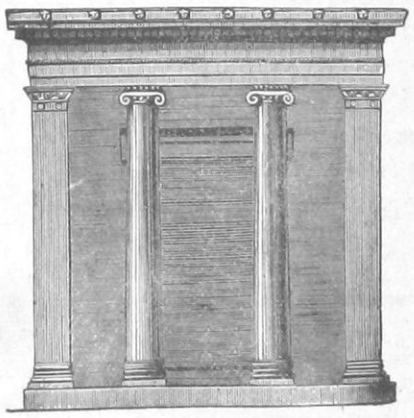

Πρόθυρος.

θήκη (ὁ θησαυρὸς), ἐν ᾗ μετὰ πλείστων σκευῶν καὶ πολυτίμων ἀντικειμένων ἦν ἐναποτεθειμένον καὶ τὸ περίφημον τόξον τοῦ Ὀδυσσέως. Ἂν ἡ αὐτὴ ἦν καὶ ὁπλοθήκη, ἥτις ἐπίσης εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ οἴκου ἔκειτο, ἀγνοεῖ-

ται, ἀλλὰ δὲν φαίνεται πιθανόν. Ὁ Τηλέμαχος εἶχε τὸν κοιτῶνά του παρὰ τῇ αὐλῇ,

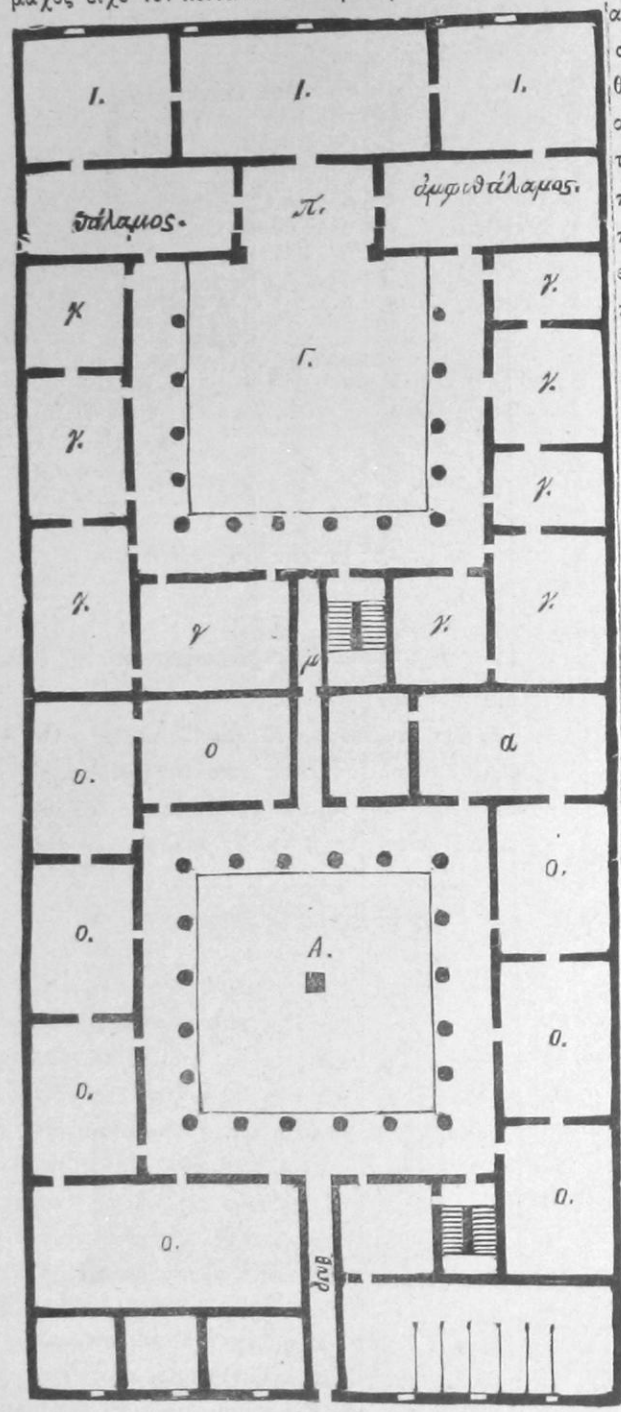

πιθανῶς κατὰ τὸν πλάγιον τοῖχον, ὥστε ἐντεῦθεν, διὰ τὴν ὑψηλὴν θέσιν τοῦ μεγάρου, ἠδύνατο νὰ ἐπιβλέπῃ μακρὰν τὴν νῆσον διὰ τῶν ὀπῶν τῶν ἐν τῷ περιτειχίσματι, ἢ ὑπὲρ αὐτό. Ξένοι ἐκοιμῶντο εἰς τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τοῦ οἴκου, εἰς τὴν αἰθουσαν δώματος, πιθανῶς δ' οὐχὶ εἰς ἰδιαίτερα δωμάτια οἷον ἦν τὸ τοῦ Τηλεμάχου, εἰ καὶ τοιαῦτα πιθανῶς ὑπῆρχον καὶ ἄλλα εἰς τοὺς πλαγίους τοίχους. Τὸ δεῖπνον παρετίθετο εἰς τὸ μέγαρον τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἑκάστην πρωΐαν αἱ θεραπαινίδες ὤφειλον νὰ καθαρίζωσιν ἐκεῖ τὰς τραπέζας καὶ τὰ καθίσματα, τὰ δὲ λοιπὰ σκεύη νὰ μεταφέρωσι καὶ ἀποθέτωσιν εἰς τὴν θόλον. Διὰ τὴν δισκοβολίαν δὲ καὶ τὰς λοιπὰς διασκεδάσεις, πρὸ τοῦ δείπνου καὶ μετ' αὐτὸν, ἦν ὡρισμένη ἡ αὐλὴ καὶ ὁ πρὸ τοῦ οἴκου χῶρος. — Ἐν δὲ τοῖς μετέπειτα χρόνοις, ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ μέχρις Ἀλεξάνδρου, ἰδίως ἐν Ἀθήναις, διετηρεῖτο ἔτι ἀμιγὴς, καὶ μὴ ὑποστᾶσα ξένας ἐπιρροὰς ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ τῶν οἴκων ἀρχιτεκτονικὴ, καὶ τῶν ἰδιωτῶν, καὶ αὐτῶν τῶν εὐπορωτέρων, αἱ κατοικίαι ἦσαν εὐτελεῖς, καὶ ἀπετέλουν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πολυτέλειαν καὶ μεγαλοπρέπειαν τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων. Εἰς τὴν χώραν ὅμως φαίνεται ὅτι εἶχον οἱ Ἀθηναῖοι, κατὰ τὰς ἀγροικίας των, πολυτελεστέρας οἰκοδομὰς, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς δυσαρεσκείας μεθ' ἧς κατὰ Θουκυδίδην (Β, 16. Ἰδ. Β, 65) ἐδέχθησαν νὰ συνοικισθῶσιν ἐν τῇ πόλει. Συνήθως ἦσαν αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως μονώροφοι, διαιρούμεναι δίχα, εἰς τὸν πρὸς τὴν ὁδὸν ἀνδρωνῖτιν ἢ ἀνδρῶνα, (Σελ. 606) καὶ τὸν πρὸς τὰ ἔνδον «γυναικωνίτην» γυναικωνῖτιν ἢ γυναικεῖον, Κ, ὃν τοῦτο ἐνίοτε καὶ διῆρες, ἤτοι ἔχον ὑπερῷον (Σελ. 805). Ἐκεῖ ἦσαν καὶ δωμάτια διὰ δούλους καὶ διὰ ξένους. Ἐν τῇ ὁδῷ καὶ πρὸ τῆς οἰκίας, εἰς αὐτὴν δ' ἀνήκων, ἵδρυτο συνήθως βωμὸς τοῦ Ἀγυιέως Ἀπόλλωνος, ἢ τοῦτον παριστῶν κίων, Ἀγυιεὺς λεγόμενος κιονοειδής. Εἰς τὴν αὔλειον, αὔλιον, αὐλείαν ἢ αὐλίαν θύραν ἔφερον, ὡς φαίνεται, ἐνίοτε ἀναβαθμοί. Ἡ θύρα ἠνοίγετο ἢ ἐπὶ τοῦ τοίχου αὐτοῦ τοῦ μετώπου, ἢ ὀλίγον ἐσωτέρω, ὥστε ἐμπρὸς αὐτῆς ἔμενε χῶρός τις πρόθυρον ἢ προπύλαιον λεγόμενον, (Σελ. 805) ἂν τοῦτο δὲν ἦν μᾶλλον χῶρός τις, ἴσως ὑπόστυλος, ἐκτὸς τοῦ τοίχου καὶ πρὸ τῆς θύρας. Ὁ ἔνδον δὲ διάδρομος, ὁ μετὰ τὴν θύραν, ἐλέγετο θυρὼν ἢ θυρωρεῖον (ἴδ. τὸ ἐν σελ. 806 σχέδιον), ἔχων ἀφ' ἑνὸς (ἐν τῷ σχεδίῳ ἀριστερῶς) τὴν κατοικίαν τοῦ θυρωροῦ, ἀφ' ἑτέρου τὰ ἱππόστασια καὶ ἄλλα καταστήματα τῆς οἰκονομίας. Ἔφερε δὲ τὸ θυρωρεῖον εἰς τὴν (ἐσωτερικὴν) αὐλὴν τοῦ ἀνδρῶνος (Α), ἢ περιστύλιον, διότι κατὰ τὰς τέσσαρας πλευρὰς εἶχε στύλους, ἀποτελοῦντας στοὰν ὑπόστεγον, ἥτις, ὡς φαίνεται, καὶ πρόστοα ἐλέγετο, πλὴν ἂν τὸ ὄνομα τοῦτο δὲν ἀνῆκε μᾶλλον εἰς τὴν ἐκτὸς τῆς θύρας στοὰν, ὅταν ὑπῆρχε τοιαύτη. Περὶ τὴν ὕπαιθρον δ' αὐλὴν ἔκειντο οἱ ἀνδρῶνες, ὁ κυρίως οἶκος καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ ἓν δωμάτιον ἐπισκέψεως, ἔχον ἐξέδρας· προσέτι δὲ καὶ ἄλλα μικρὰ δωμάτια ἢ οἰκήματα, ἐνίοτε καὶ ἀποθῆκαι. Ἐντὸς δὲ τῆς αὐλῆς ἦν συνήθως ἱδρυμένος ὁ βωμὸς τοῦ Ἑρκείου Διός. Ἀπέναντι δὲ τοῦ διαδρόμου τοῦ θυρῶνος, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καταντικρὺ προστόου, ἦν ἡ μέταυλος ἢ μέσαυλος θύρα, δι' ἧς μετέβαινον εἰς τὴν, ἐν ταῖς μικραῖς οἰκίαις ἐλλείπουσαν, αὐλὴν τῆς γυναικωνίτιδος (Γ). Ἐλέγετο δὲ μέταυλος διότι ἦν εἰς τὰ ὀπίσθια τῆς κυρίως αὐλῆς (τοῦ ἀνδρῶνος), μέσαυλος δὲ εἰς τὰς οἰκίας ἔνθα ὑπῆρχον δύο αὐλαί, καὶ τῆς γυναικωνίτιδος οὔσης ἐπίσης προσγαίσου. Ὁ δὲ διάδρομος, ὁ φέρων ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην αὐλὴν, καὶ εἰς οὗ τὸ μέσον ἔκειτο ἡ μέσαυλος θύρα, ἐλέγετο μέσαυλος καὶ αὐτός. Ἡ δ' ὀπισθία αὐλὴ ἦν ὑπόστυλος κατὰ τὰς τρεῖς αὐτῆς πλευράς· ἡ δὲ τῇ μεσαύλῳ ἀντικειμένη ἦν ἄστυλος, καὶ ἐν τῷ τοίχῳ δύο παραστάδες (antae, Vitr.) ὡριζον χῶρον πρὸς τὴν αὐλὴν ἀνοικτὸν, βάθος δ' ἔχοντα τὰ δύο τρίτα τοῦ πλάτους ἢ τῆς τῶν παραστάδων ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεως, ὅστις δὲ καὶ αὐτὸς ἐκαλεῖτο παραστὰς ἢ μᾶλλον προστὰς (Π). Εἰς τὴν μίαν δὲ πλευρὰν αὐτοῦ ἔκειτο ὁ συζυγικὸς θάλαμος, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν ὁ ἀμφιθάλαμος, ὅστις ὑποτίθεται ὅτι ἦν ὁ κοιτὼν τῶν θυγατέρων. Εἰς δὲ τὰς τρεῖς ἄλλας πλευρὰς τοῦ περιστυλίου τούτου ἦσαν τὰ τῇ οἰκονομίᾳ ἀναγκαῖα δωμάτια (γ), καὶ τὰ οἰκιακὰ ἑστιατόρια, πλὴν τῶν συμποσίων, παρ' οἷς ἐκαλοῦντο ξένοι εἰς ἑστίασιν, κειμένων ἐν τῷ ἀνδρωνίτῃ. Εἰς δὲ τὴν τετάρτην πλευρὰν, ὀπίσω τῆς προστάδος, τοῦ θαλάμου καὶ τοῦ ἀμφιθαλάμου ἦσαν οἱ ἱστῶνες (Ι), διὰ τοὺς ὑφαντικοὺς ἱστοὺς καὶ ἄλλας γυναικείας ἐργασίας. Ἀπέναντι δὲ τῆς μεσαύλου θύρας, εἰς τὸ μέσον τοῦ τελευταίου τοίχου τῆς οἰκίας, ἠνοίγετο ἡ κηπαία θύρα (τ), φέρουσα, ὡς φαίνεται, ἐκ τῶν ἱστώνων εἰς τὸν κῆπον, ὅστις ὑπῆρχεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς οἰκίας. Τὸ ὑπερῷον, ἔνθα ὑπῆρχε, δὲν ἐξετείνετο συνήθως ὑπὲρ πᾶσαν τὴν οἰκίαν, καὶ ἐχρησίμευε τὸ πλεῖστον ὡς κατοικία τῶν δούλων καὶ τῶν ξένων. Σπάνιος δὲ ἦν ἰδιαίτερος προσῳκοδομημένος ξενὼν (Hospitalium, Vitr. ὅθεν τὸ νῦν σπῆτι). Οὕτω παρὰ τῷ πλουσίῳ Καλλίᾳ οἱ πλεῖστοι αὐτοῦ ξένοι δὲν κατέλυον εἰς ἰδιαίτερον οἴκημα, ἀλλὰ παρ' αὐτῷ τῷ οἰκοδεσπότῃ, διευθετοῦντι δωμάτια πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῶν (Πλάτ. Πρωταγ. σ. 315 Δ). Ἦν δ' ἡ κόσμησις τῶν οἴκων ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις καιροῖς ἀφελὴς· τὸ ἔδαφος ἦν ἐκ χώματος συμπεπατημένου, καὶ μεταγενεστέρως μόνον πλακόστρωτον, οἱ δὲ

τοῖχοι λευκοί. Αἱ στέγαι ἦσαν ὁριζόντιαι (δώματα) ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ὑπῆρχον ὅμως καὶ ὑψηλαὶ ἢ προσκλινεῖς. Τὰς ἐντὸς τοῦ οἴκου θύρας ἀντικαθίστων ἐνίοτε παραπετάσματα· ἠνοίγοντο δ' αἱ τῆς οἰκίας θύραι πρὸς τὰ ἔσω, ὥστε καὶ ἐνδοῦναι ἐλέγετο ὡς πρὸς τὸν εἰσερχόμενον ὅστις ἤνοιγε τὴν θύραν, ἐπισπάσασθαι δὲ ἢ ἐφελκύσασθαι ὡς πρὸς τὸν ἐξερχόμενον ὅστις τὴν ἔκλειε· φόρον δ' ἐπέβαλλεν ὁ τύραννος Ἱππίας εἰς τὰς πρὸς τὰ ἔξω ἀνοιγομένας. Ὁ θέλων νὰ εἰσέλθῃ ἔκρουε τὴν θύραν, δι' ὃ καὶ ῥωπτρα ὑπῆρχον εἰς αὐτὰς πολλάκις, καὶ ὁ θυρωρὸς ἤνοιγε καὶ ἀνήγγελλε τὴν ἐπίσκεψιν. Καὶ ὑπῆρχον μὲν καὶ μικραὶ θυρίδες (παράθυρα) πολλάκις βεβαίως· ἀλλὰ τὸ πλεῖστον φῶς ἐλάμβανον τὰ δωμάτια ἐκ τῶν θυρῶν αἵτινες ἠνοίγοντο ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου. Τὰ δωμάτια ἐθέρμαινον αἱ ἑστίαι (θερμάστραι, καμίνια), ἐνφκοδομημέναι ἢ κινηταὶ (ἐσχάραι, ἐσχαρίδες), ἢ ἀνθράκια, πύραυνα, (μαγγάλια). Οἰκίαι ἐλέγοντο αἱ ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ κατοικούμεναι, συνοικίαι δὲ αἱ μεγάλαι, εἰς ἐνοικίασιν προσδιωρισμέναι. — Καὶ ταῦτα μὲν ἐν γένει κατὰ Βιτρούβιον. Ἐννοεῖται δ' ὅτι ἐν τῇ πράξει καὶ πολλαὶ ὑπῆρχον αὐτῶν παρεκβάσεις. Ἐν Δήλῳ εὑρέθησαν ἐρείπια ἰδιωτικῆς οἰκίας ἥτις εἶχε καὶ δεξαμενήν. Αἱ μικρότεραι οἰκίαι, αἱ ἔχουσαι μίαν μόνον αὐλήν, εἶχον πιθανῶς τὸ σχῆμα ἐν Σελ. 805 τοῦ ἡμίσεως (Γ), μετὰ τῆς προστάδος (Π), μετὰ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἑστίας, καὶ τοῦ θαλάμου καὶ ἀμφιθαλάμου (Δ. Ε). Ὀπίσω δ' αὐτῶν ὑπῆρχον μεγάλα δωμάτια διὰ τὰς ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς οἰκοδεσποίνης ἐργαζομένας θεραπαινίδας. Ἐπὶ τῶν τριῶν δὲ στοῶν ὑπῆρχον κοιτῶνες τῶν ἀνδρῶν (Ζ), ἄλλοι δι' ὑπηρέτας, διὰ ξένους, ἀποθῆκαι, ἐστιατόρια (Λ). Εἰς δὲ τὴν προστάδα συνήρχετο ἡ οἰκογένεια διὰ τὰς ἑστιάσεις, τὰς θυσίας εἰς τὴν Ἑστίαν, κτλ. Οὐ σπανίως ὅμως καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ᾠκοδομοῦντο κατ' ἐξαίρεσιν οἰκίαι πολυτελεῖς. Οὕτως ὁ Ἀριστοφάνης ἀναφέρει (Νεφ. 843. Τῷ 425 π. Χ.) τοὺς τοῦ πλουσίου Μεγακλέους κίονας, τοὺς τῆς περιστύλου αὐλῆς βεβαίως, καὶ ἀλλαχοῦ (Σφ. 1215) ὁμιλεῖ περὶ ἀξίων θαυμασμοῦ κοσμημάτων τῆς ὀροφῆς· ὁ Ξενοφῶν (Ἀθ. Πολ. Β, 10. — Ἰδ. καὶ Θεόφρ. Χαρ. Ε) μνημονεύει οἰκιῶν ἐν Ἀθήναις αἵτινες εἶχον παλαίστρας, σφαιριστήρια καὶ λουτρά. Μεγάλη ἦν ἡ οἰκία τοῦ Κόνωνος (Ἀθήν. ΙΒ, 548), καὶ ἡ τοῦ ἀστρονόμου Μέτωνος ἦν ὅλη συνοικία (Αἰλ. ΙΓ. 12).

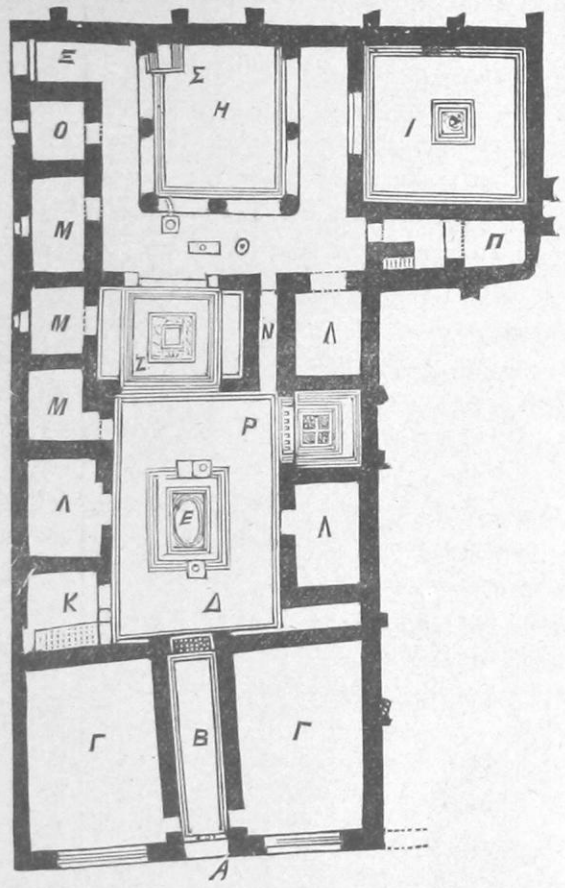

Οἶκος Πομπηΐας.

Ὁ δὲ Δημοσθένης λέγει (Ὀλυνθ. Γ, σελ. 35. Π. Ἀρστρ. σ. 689) ὅτι ἐν ᾧ αἱ οἰκίαι τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τοῦ Μιλτιάδου δὲν ἦσαν ἐπιφανέστεραι τῶν οἰκιῶν τῶν κοινῶν πολιτῶν, ἐπ' αὐτοῦ πολλοὶ τῶν πολιτευομένων

εἶχον πολυτελεστέρας τῶν μεγάλων δημοσίων οἰκοδομημάτων, ὡς ἐν ἄλλοις ὁ Μηδίας (Κ. Μηδ. 68). Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης καὶ καθῆρξε παρ' ἑαυτῷ τὸν Ἀγάθαρχον, ἵνα κοσμήσῃ τὴν οἰκίαν του διὰ τοιχογραφιῶν (Πλούτ. Ἀλκ. ΙΣΤ. — Ἀνδοκ. Ἀλκ. 27). — Αἱ Ῥωμαϊκαὶ οἰκίαι, ὧν, ἐπὶ Ῥωμαίων, ὁ ρυθμὸς ἐπεκράτησε καὶ ἐν Ἑλλάδι, κατήγοντο ὡς πρὸς τὴν διάθεσιν κυρίως ἐκ τῶν τυρρηνικῶν, αἵτινες καὶ αὐταὶ ἦσαν ἄλλως τε μετάπλασις μόνον τῶν Ἑλληνικῶν. Εἰς παράδειγμα παρατίθεται ἐνταῦθα τὸ σχέδιον μιᾶς ἐξ αὐτῶν, ἐν Πομπηΐᾳ τοῦ τραγικοῦ ποιητοῦ, ἀνασκαφείσης τῷ 1824 1825. Καὶ ὡς ἐκ ταύτης (Σελ. 808) φαίνεται, καὶ ὡς ἐν γένει ἐστὶ γνωστόν, πολύπλοκοι καὶ ἐκτεταμέναι καὶ αἱ Ῥωμαϊκαὶ οἰκίαι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον κατὰ τὴν θέλησιν καὶ τὴν περιουσίαν τοῦ ἰδιοκτήτου, εἶχον ὅμως τὴν γενικὴν διάταξιν, ὅτι περιεκύκλουν καὶ αὐταὶ τὴν ἐσωτερικὴν αὐλήν, τὸ Atrium λεγόμενον (Δ), ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ αἴθριον (τὸ ὕπαιθρον), ἔχον ἐν τῷ μέσῳ τὸ compluvium (Ε), δεξαμενὴν εἰς ἣν ὑδρορρόαι ἔφερον τὰ ἐκ τῶν στεγῶν ὕδατα. Τινὲς δὲ θέλουσιν ὅτι ἡ λέξις Atrium ἐστὶν ἡ λατινικὴ, δηλοῦσα τὸ μελανὸν ἢ σκοτεινὸν (μέλαθρον), διότι τὸ ἀφελέ-

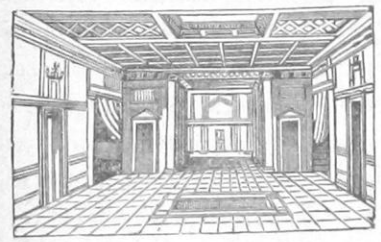

Ἄτριον Τουσκανικόν.

στερον Atrium τὸ Tusculanum λεγόμενον, ὡς ἐκ Τυρρηνίας προελθὸν, ἦν ὄπιθεν ὑπόστεγον, καὶ ἔχον ὀπαῖον μόνον ἐν τῷ μέσῳ· εἶτα, τὴν Ἑλληνικὴν μιμηθέντες διάταξιν, παρεδέχθησαν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ κληθὲν Tetrastylum, οὕτω κληθὲν διότι τέσσαρες κίονες ἐν τῷ μέσῳ ἔφερον τὴν ὑπὲρ τὴν δεξαμενὴν (Impluvium) ἀνοικτὴν στέγην, ὡς δεικνύει τὸ ἐν τῇ εἰκόνι ἐρείπιον οἰκίας ἀνασκαφείσης ἐν Πομπηΐᾳ. Εἶτα δὲ, τελειοποιηθεῖσα ἡ ἐσωτερικὴ αὕτη αὐλὴ διὰ πλήρους περιστυλίου εἰς τὰς τέσσαρας αὐτῆς πλευράς, κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν ῥυθ-

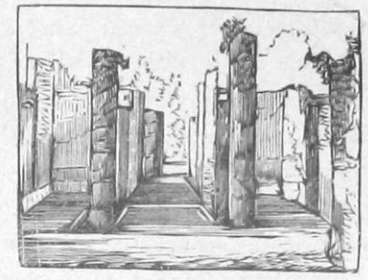

Ἄτριον τετράστυλον.

μὸν τῶν μεγάλων ναῶν, μετωνομάσθη atrium Corinthiacum. Ὅταν ἡ οἰκία συνέκειτο ἐκ τριῶν πλευρῶν, ὧν ἡ μέση εἰσέχουσα αἱ δὲ πλάγιαι προέχουσαι, τὸ μεταξὺ κενὸν διάστημα ἐλέγετο Vestibulum (πρόθυρον), ὡς καὶ ἂν εἶχε μίαν μὲν πλευράν, ἀλλ' ἡ θύρα εἰσεῖχε, τὸ πρὸ αὐτῆς μέρος τὸ ἔξω τοῦ τοί-

Ἄτριον Κορινθιακόν.

χου (Α). Ἐπὶ δὲ τῶν αὐτοκρατόρων ἔταττον καὶ κιόνων στοὰν πρὸ αὐτῆς. Ἡ θύρα, ξυλίνη ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων, ἐποικίλλετο πολλάκις διὰ χρυσελεφαντίνων κοσμημάτων. Καὶ ἡ μὲν τῶν ἰδιωτικῶν οἰκοδομημάτων ἠνοίγετο πάντοτε, ὡς ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐποχῆς, πρὸς τὰ ἔσω, ἐπὶ τῶν δημοσίων ὅμως ἠνοίγετο πρὸς τὰ ἔξω. Δὲν ἐστηρίζετο δ' εἰς στρόφιγγας, ἀλλὰ διὰ σφηνοειδῶν σιδήρων εἰσήρχετο εἰς τὸ ἀνώφλιον καὶ τὸ κατώφλιον. Ἐκλείετο δὲ διὰ ξυλίνου ὁριζοντίου μοχλοῦ, ἢ διὰ σιδηρῶν ῥάβδων, αἵτινες ἀπαντώμεναι συνεδέοντο, ἢ ὠθοῦντο ἐμπρὸς ἢ ὀπίσω διὰ κλειδίου. Διὰ τῶν δύο πρώτων τρόπων ἔκλειον ἔνδοθεν,

διὰ δὲ τοῦ τρίτου ἠδύναντο νὰ κλείωσιν ἐπίσης καὶ ἔξωθεν. Προσέτι δὲ εἰς τὰ θυρώματα καὶ τὰς καταπακτὰς εἶχον καὶ ὀχεῖς ἢ βαλάνους οἵτινες ὠθοῦντο πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω, ἢ εἰς τὴν μέσην τοῦ θυρώματος. Ὀπίσω δὲ τῆς θύρας ἦν ὁ διάδρομος τῆς εἰσόδου, τὸ Ostium (B), ἥτις λέξις ὅμως καὶ πᾶσαν τὴν εἴσοδον ἐσήμαινε, καὶ αὐτῆς τῆς θύρας ἐμπεριλαμβανομένης. Ἐνταῦθα, ἐντὸς τῆς θύρας μετὰ τὸν διάδρομον, εἶχε μικρὸν δωμάτιον (cellan) ὁ θυρωρὸς (K), ἔνθα συνηθέστατα ὑπῆρχε καὶ κύων οἰκοφύλαξ. Ἔφερε δ' ὁ διάδρομος εἰς τὴν ἔνδον αὐλήν, τὸ atrium, τὸ κεντρικὸν μέρος τῆς οἰκιακῆς διαίτης, ἔνθα ὑπῆρχε καὶ ἑστία πρὸς χρῆσιν τῆς οἰκίας διὰ θρησκευτικοὺς σκοπούς. Ἐνταῦθα ἤρχοντο καὶ οἱ ἐπισκεπτόμενοι ξένοι, καὶ διέτριβεν ἡ οἰκοδέσποινα μετὰ τῶν ἐργατικῶν της θεραπαινίδων, καὶ περὶ αὐτὸ ἦν ὁ νυμφικὸς θάλαμος καὶ τὸ ταμεῖον τοῦ οἰκοδεσπότου· ἐνταῦθα ἐξετίθεντο ἐπὶ κλίνης οἱ νεκροὶ, καὶ ἀνηρτῶντο τὰ αὐτῶν ἐνθυμήματα, ὡς αἱ προτομαὶ ἢ εἰκόνες τῶν προγόνων. Ὅτε δὲ τὰ ἤθη ἀπώλεσαν τὴν πρώτην αὐτῶν ἀφέλειαν, καὶ ἤρξαντο παρατιθέμενα μεγάλα συμπόσια, καὶ καθ' ἑκάστην συνήρχοντο πολυάριθμοι ξένοι εἰς ἐπισκέψεις, τότε ἡ οἰκογενειακὴ ἑστία, οἱ ἐφέστιοι θεοὶ, αἱ θεραπαινίδες, ὁ θάλαμος, ἐμακρύνθησαν τοῦ ἀτρίου εὐρυνθέντος καὶ κοσμηθέντος εἰς κορινθιακὴν στοὰν μετὰ τῆς δεξαμενῆς, παρ' ᾗ συνήθως ὑπῆρχε καὶ ἀναβρυτήριον. Μετὰ δὲ τὸ ἄτριον, ἀπέναντι τῆς εἰσόδου, εἵπετο τότε ἀνοικτὴ αἴθουσα, τὸ Tablinum (I), γραφεῖον τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ ἀρχεῖον τῆς οἰκογενείας, ἐξ οὗ εἰς ἢ δύο διάδρομοι (faucri) (N) ἔφερον εἰς τὴν ὀπίσω περίστυλον μεγάλην, τοῦ ἀτρίου μεγαλητέραν, αὐλὴν (Θ), ἔχουσαν ὑποστύλους ἐστεγασμένας στοὰς, δι' ὃ καὶ peristylium ἢ lavaedium ἐλέγετο, καὶ εἰς οὐδεμίαν οἰκίαν ἔλειπεν. Ἐνέκλειε δὲ καὶ αὐτὴ δεξαμενὴν ἔχουσαν πέριξ ἀνθοφύτους ἐκτάσεις (Viridarium, H), καὶ προσέτι καὶ βρύσιν. Περὶ ἑκατέραν δὲ τῶν δύο αὐλῶν διέθετεν ὁ οἰκοδεσπότης κατὰ θέλησιν ἢ κατὰ δύναμιν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον πολλὰ δωμάτια τῆς οἰκιακῆς ἀνάγκης ἢ τῆς πολυτελείας, οἷον πρὸς ἐνοίκησιν, εἰς κοιτῶνας (Λ.Μ.) εἰς ἐστιατόρια (τρικλίνια), πολυτελεῖς αἰθούσας διὰ συμπόσια, ἐξέδρας πρὸς συναναστροφὰς, εἰκονοστάσιον (sacrarium ἢ lararium) διὰ τὴν λατρείαν, πινακοθήκην, βιβλιοθήκην, σπουδαστήριον (O), λουτρῶνα (balineum), δούλων οἰκήματα, εἴτε ἐν τῷ ὑπερῴῳ εἴτε εἰς τὰ πρὸς τὰ ὀπίσω μέρη τὰ μᾶλλον μεμακρυσμένα, τὸ μαγειρεῖον (Π), τὰς ἀποθήκας τῶν ζῳοτροφιῶν (cellae penariae) μετὰ τοῦ μυλῶνος, τὰ ἐργαστήρια δι' ἔκθεσιν καὶ πώλησιν ὠνίων (Tabernae) (C), καὶ ἐκεῖ ὑπῆρχε καὶ ὀπισθία θύρα τῆς οἰκίας (Ξ). Ὁ πρόσγαιως ὄροφος ἦν ἡ κυρίως κατοικία, καὶ μόνον μέρη τινὰ τῆς οἰκίας εἶχον καὶ ὑπερῷον (cenaculum), πρὸς ὃ ἔφερον στεναὶ καὶ ἀνάντεις κλίμακες. Αἱ δὲ στέγαι ἦσαν συνήθως ἔτι ἐπίπεδοι, καὶ κοσμούμεναι ὑπὸ κλημάτων καὶ ἀνθέων, ἀπετέλουν ὑπερῴους κήπους, οἵτινες ἐλέγοντο solaria. Εἶχον δὲ πολλαχοῦ ἐξώστας (pergulae) τὰ ἄνω δώματα, ἐπίσης ἀνθοστολίστους. Τὸ ἔδαφος ἐν ταῖς οἰκίαις δὲν ἦτο σανιδωτὸν, ἀλλ' εἴτε ἐκ πεπατημένου χώματος (pavimentum, ruderatio), πολλάκις μετὰ τεμαχίων κεράμων (opus tastaceum), ἢ ψηφιδωτὸν διὰ τμημάτων μαρμάρου (pav. marmoreum) ἢ διὰ ψήφων μικρῶν, ποικίλης ὕλης καὶ ποικίλων χρωμάτων (pav. texellatum ἢ musivum), δι' ὧν ζωγραφικὰ ἐξετελοῦντο καλλιτεχνήματα. Οἱ τοῖχοι καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ὡς καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι κατ' ἀρχὰς λευκοὶ (dealbati), ἐπεκαλύπτοντο ἐν μετὰ ταῦτα χρόνοις διὰ πλακῶν μαρμάρου, ἢ διὰ τεχνιτῆς μαρμαρώσεως, καὶ συνεχέστατα ἐκαλύπτοντο γραφαῖς, ὑδρογραφίαις ἐκτελουμέναις ἐπὶ ὑγροῦ μᾶλλον ἀσβέστου (fresco) ἢ ἐπὶ ξηροῦ (a tempera). Συνήθως ἐχώριζον ἀπὸ τοῦ θριγκοῦ καὶ τοῦ βάθρου τὸν λοιπὸν τοῖχον, καὶ ἐπ' αὐτοῦ κατώρθουν ἰσχυρὰς ἐντυπώσεις δι' ἀντιθέσεως τῶν φωτεινοτέρων χρωμάτων πρὸς τὰ σκοτεινότερα, παριστῶντες ἢ ἀρχιτεκτονικὰ κοσμήματα, ἢ ὑποθέσεις μυθολογικὰς, ἱστορικὰς, ἢ τοπιογραφίας, καὶ οὐχ ἧττον ἐνίοτε καὶ ῥωπογραφίας (genre). Τὰς ὀροφὰς ᾠκοδόμουν τὸ πλεῖστον διὰ διασταυρουμένων δοκῶν, καταλειπουσῶν μεταξὺ των τετράγωνα φατνώματα, ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ νεωδομίᾳ, κοσμούμενα διὰ γραφῶν καὶ πολλάκις δι' ἐπιχρυσώσεως. Παράθυρα (Fenestrae, ἐκ τοῦ φαίνω) ἦσαν σπάνια καὶ μικρὰ εἰς τὸν πρόσγαιων ὄροφον, καὶ ἐφωτίζοντο τὰ δώματα αὐτοῦ μόνον ἐκ τῶν θυρῶν αἵτινες ἠνοίγοντο εὐρεῖαι εἰς τὰς ἐξωτερικὰς αὐλάς. Οἱ δ' ἄλλοι ὄροφοι εἶχον πάντοτε παράθυρα, ἀλλὰ μικρὰ, πολλάκις πρὸς τὴν ὁδόν. Ἐκλείοντο δὲ ταῦτα ἐν τῇ ἀπωτέρᾳ ἀρχαιότητι διὰ ξυλίνων παραθυροφύλλων ἢ διὰ παραπετασμάτων· ἐν μεταγενεστέροις δὲ χρόνοις διὰ φεγγίτου (ἢ μαγνήτου) λίθου, τοῦ διαφανοῦς (lapis specularis), ἢ καὶ δι' ὑελίου. — Διὰ τὴν θέρμασιν ὑπῆρχον ὡς καὶ πρὶν ἑστίαι ἢ κάμινοι, ἢ κινηταὶ ἐσχάραι καὶ πύραυνα κατάκοσμα, ὧν πολλὰ εὑρέθησαν ἐν Πομπηΐᾳ. Εἰς τὰ βορειότερα κλίματα, ὡς ἐν τῇ ἄνω Ἰταλίᾳ, τῇ Γαλλίᾳ, τῇ Γερμανίᾳ, μετεχειρίζοντο οἱ Ῥωμαῖοι ὑπόκαυστα, ἤτοι ὑπόγεια δωμάτια θερμαινόμενα ὡς κλιβάνους καὶ θερμαίνοντα τὸ ἔδαφος, ἢ ἐξ ὧν σωλῆνες ἐξήρχοντο, καὶ διὰ τῶν τοίχων διαβαίνοντες ἐθέρμαινον διὰ τοῦ ἀτμοῦ τὰ κατοικούμενα δωμάτια. Καπνοδόχοι δὲν ὑπῆρχον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ἀλλ' ἐξήρχετο ὁ καπνὸς διὰ τῶν θυρῶν, τῶν παραθύρων ἢ τῶν ὀπαίων ἔνθα τοιαῦτα εἶχεν ἡ στέγη. Ἐπὶ τῶν χρόνων ὅμως τῆς πολυτελείας εἰσήχθησαν καὶ αὐταὶ, ἀλλ' ὀλίγαι εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα, διότι ἐκεῖ πολλῆς θερμάνσεως δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη. Οἱ κυριώτεροι χαρακτῆρες τῶν οἰκιῶν ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων ἦσαν, ὅτι ἔξωθεν ὀλίγον ἐπιφανεῖς καὶ κατάκοσμοι, δὲν ἠγείροντο εἰς ὕψος. Κατ' ἀρχὰς πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν συνίστατο εἰς πλίνθους ἐρυθρούς καὶ κιτρίνους ἐναλλὰξ, ἢ κατὰ γραμμὰς ἐντειχιζομένας. Κίονες δὲ καὶ ἀγάλματα προσετέθησαν μόνον ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀσωτίας ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων. Τὰ δὲ δωμάτια, τὰ εἰς χρῆσιν τῶν ἐνοίκων προσδιωρισμένα, ἦσαν μικρὰ καὶ ἀφανῆ, εἰς τὰς ἐσωτερικὰς αὐλὰς ἀνοιγόμενα, δι' ὃ καὶ δὲν προσεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀνέμου. Αἱ ἐσωτερικαὶ δὲ αἴθουσαι, τὸ ἄτριον, τὸ περιστύλιον, ἦσαν μεγάλαι, καὶ δι' αὐτῶν ἦν ἡ κοινωνία τῶν δωματίων, καὶ μεγάλη ἦν βεβαίως ἡ ἐντύπωσις ἣν προὐξένει ἡ θέα τοῦ ἐντὸς μέρους τῶν πλουσίων ῥωμαϊκῶν οἰκιῶν.

Οἰκοτριβὴς, Οἰκότροφος (Αἰλ. Π. Ἱ. ΙΒ, 43), ἴδ. δοῦλος.

Οἰνεύς, 1) υἱὸς τοῦ Ὀδοιδόκου ἢ Λεωδάκου, ἔγγονος τοῦ Κύνου, δισέγγονος τοῦ Ὀποῦντος, βασιλέως τῶν Λοκρῶν, ἀργοναύτης. Ἔσχεν ἐκ τῆς Εὐρυώπιδος υἱὸν τὸν Αἴαντα τὸν Λοκρὸν, ἐκ δὲ τῆς Ῥήνης τὸν Μέδοντα (Ὁμ. Ἰλ. Β, 527. 728. Ν, 693. 712. — Ὀρφ. Ἀργον. 191). — 2) Τρὼς, ἡνίοχος τοῦ Βιάνορος, ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος φονευθεὶς (Ὁμ. Ἰλ. Λ, 93).

Οἴμη, μία τῶν πεντήκοντα θυγατέρων τοῦ Δαναοῦ (Ἀπολλόδ. Β, 1).

Οἰνειάδαι (αἱ), πόλις τῆς Φθιώτιδος ἐν Θεσσαλίᾳ (Στρβ.).

Οἰνεὺς, 1) υἱὸς τοῦ Πορθέως ἢ Πορθάονος καὶ τῆς Εὐρύτης, θυγατρὸς τοῦ Ἱπποδάμαντος, βασιλεὺς τῆς Καλυδῶνος ἐν Αἰτωλίᾳ (Ἀπολλόδ. Α, 8, 1), πρῶτος διδαχθεὶς ὑπὸ τοῦ Βάκχου τὴν οἰνοποιίαν καὶ καλλιεργήσας τὴν ἄμπελον (Ὑγίν. Μυθ. 129). Ἐξ Ἀλθαίας, τῆς θυγατρὸς τοῦ Θεστίου, ἔσχεν υἱοὺς τὸν Μελέαγρον, Μελάνιππον, Κλύμενον, καὶ θυγατέρα τὴν Γόργην, συζευχθεῖσαν τὸν Ἀνδραίμονα· ἐκ δὲ τῆς Περιβοίας, θυγατρὸς τοῦ Ἱππονόου, τὸν Τυδέα (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 813, Ι. 529. κλ. Ξ, 145). Καὶ ἕτερα δὲ τέκνα αὐτοῦ μνημονεύονται, ὁ Θυρεὺς, ὁ Περίφας, ὁ Ἀγέλαος, ἡ Εὐρυμέδη, ἡ Μελανίππη, ἡ Μοθώνη καὶ ἡ Δηϊάνειρα (Ἀπολλόδ. Α, 8, 1). Τελῶν ποτε θυ-

σίαν εἰς τοὺς θεούς, ἐπειδὴ παρέλιπε τὴν Ἄρτεμιν, ὀργισθεῖσα ἡ θεὰ, ἔπεμψεν εἰς τὴν χώραν, ὡς φοβερὰν πληγὴν τὸν Καλυδώνιον Κάπρον, εἰς οὗ τὴν θήραν ὁ υἱὸς του Μελέαγρος (ἴδ.) συνεκάλεσε πάντας τοὺς τότε νέους ἥρωας (Ὅμ. Ἰλ. Ξ, 115.—Ἀπολλόδ. Αὐτ.). Εἶχε δ' ὁ Οἰνεὺς δύο ἀδελφούς, τὸν Ἄγριον καὶ τὸν Μέλανα, ὧν ὁ πρῶτος, συλλαβὼν καὶ καθείρξας αὐτὸν μετὰ τῶν υἱῶν του, κατέλαβεν αὐτὸς τὴν ἐξουσίαν. Ἀλλὰ Διομήδης (ἴδ.), ὁ ἔγγονος τοῦ Οἰνέως, ἐφόνευσε τὸν Ἄγριον καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ἐνθρονίσας τὸν Ἀνδραίμονα, γαμβρὸν τοῦ πάππου του. Τοῦτον δὲ, ὡς ὑπέργηρων ἤδη ὄντα, συμπαρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἐκεῖ ὅμως τὸν ἐφόνευσαν δύο ἄλλοι τῶν υἱῶν τοῦ Ἀγρίου, οἱ διαφυγόντες τὴν τιμωρίαν. Κατὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον ἔφερε τοὺς Αἰτωλοὺς κατὰ τῆς Τρωάδος Θόας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀνδραίμονος (Ὅμ. Ἰλ. Β, 638 κλ.).—2) Υἱὸς Πανδίωνος, ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὡς εἷς τῶν ἀρχαίων αὐτῶν ἡρώων ἀναγνωριζόμενος, ἐπώνυμος τῆς Οἰνηίδος φυλῆς (Παυσ.).—3) Εἷς τῶν πεντήκοντα υἱῶν τοῦ Αἰγύπτου καὶ τῆς Γοργόνης (Ἀπολλόδ. Β, 1, 4).

Οἰνεών, πόλις τῶν Ὀζόλων Λοκρῶν παραθαλάσσιος μετὰ λιμένος, ἀνατολικῶς τῆς Ναυπάκτου (Θουκ. Γ, 96. 102).

Οἰνεών, ὑπόγειος ἀποθήκη ἔνθα ἐφυλάττετο ὁ οἶνος ἐντὸς ἀμφορέων (Γεωπον.

Ζ, 7, 6), ὡς ἐν τῷ ἀναγλύφῳ εὑρεθέντι τῷ 1601 ἐν Αὐγούστῃ τῆς Γερμανίας. Ὠνομάζετο δὲ οἰνεὼν ἢ οἰνὼν (Ξενοφ.) καὶ τὸ καπηλεῖον ἢ οἰνοπωλεῖον.

Οἴνη (ἴδ. Ὄνος 4).

Οἰνιάδαι (οἱ), πόλις παραθαλασσία τῆς Ἀκαρνανίας, κειμένη δεξιῶς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀχελῴου, πλημμυροῦντος πέριξ αὐτῆς τὸν χειμῶνα καὶ καθιστῶντος τότε τὴν πολιορκίαν αὐτῆς ἀδύνατον (Θουκ. Β, 102). Ἐκαλεῖτο πρὶν Ἐρυσίνη (Σοφ. Τραχ. 509) ν. Ἀνατολικόν. Ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ἀνῆκε κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Σπαρτιατικὸν συμμαχίαν (Θουκ. Β, 82. 114), ἐδιάσθη

ὅμως μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων νὰ συνταχθῇ μετ' αὐτῶν (Θουκ. Δ, 77), καὶ ἀνῆκεν αὐτοῖς μέχρις οὗ ἐπὶ τῶν Μακεδονικῶν χρόνων κατέλαβον αὐτὴν οἱ Αἰτωλοὶ (Διόδ. ΙΗ, 8. — Πλούτ. Ἀλέξ. ΜΘ). Φίλιππος ὁ Γ' ὠχύρωσεν αὐτὴν ἰσχυρῶς. Ἔκτοτε δὲ μνεία αὐτῆς δὲν γίνεται, διότι δὲν ἔκειτο ἐπὶ τῆς μεγάλης στρατιωτικῆς ὁδοῦ τῶν Ῥωμαίων. Παρ' αὐτῇ δ' ἔκειτο τὸ φρούριον Νῆσος ἢ Νάσος (Πολδ. Θ, 39.—Liv. XXVI, 25). Διατηροῦνται δ' ἐρείπια τῶν τειχῶν καὶ τοῦ θεάτρου αὐτῆς.

Οἰνιστήρια, ἑορτὴ ἐν Ἀθήναις, καθ' ἣν οἱ πατέρες, πρὶν ἢ ἐγγράψωσι τοὺς υἱούς των εἰς τοὺς ἐφήβους καὶ κείρωσι τὴν κόμην αὐτῶν, προσέφερον τῷ Ἡρακλεῖ ἕνα μετρητὴν οἴνου, καὶ προέπινον ἐξ αὐτοῦ διὰ τῆς οἰνιστηρίας κύλικος εἰς ὑγείαν τῶν φρατόρων (Πολυδ. Γ, 52.—Ἀθήν. Η, σ. 404.—Ἡσύχ.).

Οἰνόη, 1) δῆμος τῆς Ἀττικῆς, τῆς Ἱπποθωντίδος φυλῆς, φρούριον ὀχυρὸν παρὰ ταῖς Ἐλευθεραῖς, εἰς τὰ μεθόρια τῆς Βοιωτίας, μνημονευομένη ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (Θουκ. Β, 18. Η, 98. — Ἡρδ. Ε, 74).—2) Ἕτερος δῆμος ἀττικὸς τῆς Αἰαντίδος φυλῆς, πρὸς τῷ Μαραθῶνι (Λουκ. Ἰκαρομένιπ. — Στρβ. — 3) Πόλις ὀχυρὰ τῆς Κορινθίας ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου παρὰ ταῖς Πηγαῖς (Ξεν. Ἑλλ. Δ, 5, 5. 19).— 4) Χωρίον ἐν Ἀργολίδι καὶ Οἴνη λεγόμενον

(Στεφ. Βυζ.), πρὸς τῇ Ἀρκαδίᾳ, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Ἀρτεμισίου καὶ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἰνάχου, ν. Κάτω Δήλισι. Τὴν ἐπωνυμίαν ἐλέγετο ἔχουσα ἐξ Οἰνέως, τοῦ βασιλέως τῆς Καλυδῶνος. Εἶχε δὲ ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ἐκεῖθεν λέγεται ὁρμηθεὶς ὁ Ἡρακλῆς εἰς τὴν θήραν τῆς χρυσοκέρου ἐλάφου τῆς θεᾶς (Ἀπολλόδ. Α. 8, 6.—Παυσ. Β, 28).—5) Χωρίον ἐν

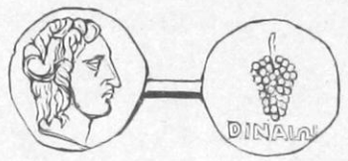

Ἤλιδι, 2 ὥρας ἀπὸ τῆς Πύλου πρὸς νότον, κατὰ τὸ δυτικὸν χεῖλος τοῦ Λάδωνος (Στρβ. Η, 338).

Οἰνόη, νύμφη περὶ ἧς ἐπρέσβευον οἱ Ἀρκάδες ὅτι ἔθρεψε παρ' αὐτῇ τὸν Δία (Παυσ. Η, 47).

Οἰνόμαος, 1) ἀρχαιότατος βασιλεὺς τῆς Ἤλιδος, υἱὸς τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς Στερόπης (ἢ Ἀστερόπης), μιᾶς τῶν Πλειάδων (Ἀπολλόδ. Γ, 10, 1). Νυμφευθεὶς Εὐαρέτην, τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀκρισίου, ἔσχεν ἐξ αὐτῆς υἱὸν τὸν Λεύκιππον, θυγατέρα δὲ τὴν Ἱπποδάμειαν. Προειπόντος δὲ τοῦ χρησμοῦ ὅτι θὰ τὸν ἐφόνευεν ὁ γαμβρός του, ἐκήρυξεν ὅτι θὰ τὴν ἔδιδεν εἰς γάμον μόνον εἰς τὸν ὅστις θὰ τὸν ἐνίκα εἰς τὴν διφρηλασίαν, καὶ θὰ ἐφόνευε τοὺς ἡττωμένους. Μόνος δ' ὁ Πέλοψ, δωροδοκήσας τὸν ἡνίοχον αὐτοῦ Μυρτίλλον, ὅστις παρέλυσε τοὺς τροχοὺς τοῦ ἅρματος, ἐνίκησε τὸν Οἰνόμαον, πεσόντα καὶ φονευθέντα (Πίνδ.—Ἀπολλόδ. Γ, 10, 1.—2) Ἕλλην πρὸ τῆς Τρωάδος φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος (Ὅμ. Ἰλ. Ε, 706).—3) Φιλόσοφος κυνικὸς ἐκ Γαδάρων τῆς Συρίας, ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ οὐδὲν διεσώθη (Σουΐδ.).—4) Οἰνόμαον Κοθωκίδην λέγει ὁ Δημοσθένης (π. Στεφ. σ. 268) ἐπονομαζόμενον τὸν Αἰσχίνην ἀφ' ὅτου ἀπὸ σκηνῆς παρέστησε τοῦ Οἰνομάου (1) τὸ πρόσωπον.

Οἰνόπη, θυγάτηρ τοῦ Ἐποπέως, μήτηρ τοῦ Μεγάρου ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος (Ὑγίν. Μυθ. 157).

Οἰνοπία, τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς νήσου Αἰγίνης (Πίνδ. Ἴσθμ. Η, 43).

Οἰνοπίδης, μαθηματικὸς ἐκ Χίου, σύγχρονος τοῦ Ἀναξαγόρου. Εἰς αὐτὸν ἀποδίδεται ἡ εὕρεσις τῆς ἐκλειπτικῆς γραμμῆς (Πλάτ.—Αἰλ. Π. Ἱ. Κ, 7).

Οἰνοπίων, υἱὸς τοῦ Διονύσου (ἢ τοῦ Ῥαδαμάνθυος), καὶ τῆς Ἀριάδνης, εἶχε τέκνα ἐκ τῆς νύμφης Ἑλίκης τὸν Τάλων, Εὐάνθην, Μέλανα, Σέλαγον, Ἀθάμαντα, καὶ τὴν Μερόπην, ἢ Αἰρὼ, ἢ Ἀερόπην. Παρὰ τοῦ Ῥαδαμάνθυος τὴν νῆσον Χίον εἰς δῶρον λαβών, μετῴκησεν ἐκεῖ ἐκ Κρήτης, καὶ διέδωκε τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου καὶ τὴν οἰνοποιΐαν, ἣν ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ Διονύσου (Διόδ. Ε, 80). Τὸν γίγαντα Ὠρίωνα, ὅστις ἐπέφερε βίαν κατὰ τῆς θυγατρὸς του Μερόπης, ἐτύφλωσεν (Ἀπολλδ. Ῥόδ. Α, 4, 2). Ὅτε δ' οὗτος, ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων θερκπευθείς, ἀνέβλεψεν ἐκδίκησιν πνέων, ἔκρυψαν τὸν Οἰνοπίωνα οἱ συγγενεῖς του εἰς δεξαμενὴν, καὶ ὁ τάφος του ἐδείκνυτο ἐν Χίῳ (Διόδ. Ζ, 4, 8. 5, 13. — Ἀπολλόδ. Α, 4, 5).

Οἰνοπώλιον, τὸ αὐτὸ τῷ οἰνεῶνι ἢ οἰνῶνι, καπηλεῖον ἔνθα ἐπωλεῖτο ὁ οἶνος, οὕτω καλούμενον καὶ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων (Plaut. As. I. 3, 48).

Οἶνος. Ἡ ἄμπελος φαίνεται αὐτοφυὴς οὖσα καὶ ἐν Ἑλλάδι, ἔνθα καὶ νῦν ἔτι ἄγρια κλήματα ἐντὸς τῶν δασῶν ἀπαντῶνται. Ἡ καλλιέργεια ὅμως αὐτῆς καὶ ἡ ἀπ' αὐτῆς οἰνοποιΐα ἐπιστεύετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων προελθοῦσα ἐξ Ἀσίας, ὅθεν οἱ μῦθοι ἔφερον τὸν Διόνυσον· τοῦτο δὲ ἐν χρόνοις παναρχαίοις καὶ προομηρικοῖς, διότι ὁ Ὅμηρος συνεχεστάτην ποιεῖται μνείαν τῆς χρήσεως τοῦ οἴνου. Οὐδέποτε δ' ἐπίνετο ὁ οἶνος ἄκρατος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, καὶ ἂν τοῦτό ποτε συνέβαινε θὰ ἐθεωρεῖτο ὡς ἀσωτία. Ἦν δὲ πάντοτε συγκεκερασμένος μετὰ πλείονος τοῦ ἡμίσεως,

μετὰ δύο τρίτων ὕδατος, ἐξ οὗ καὶ μέχρι τοῦδε ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ παρ' ἡμῖν παρέμει-

νεν ἡ λέξις κρασί. Τὸν ἔπινον δ' ἄλλοτε μὲν θερμὸν, τὸν χειμῶνα, ἄλλοτε δὲ, τὸ θέρος, ψυχραινόμενον εἰς χιόνα καὶ πάγον, πρὸς ὃ εἶχον καὶ πάγου ἀποθήκας, ἤ, ἐπὶ Ῥωμαίων κᾶν, περιέχεον δι' αὐτοῦ σάκκον ἢ ἀσκὸν πλήρη χιόνος (sacus nivarius). Τὰ περὶ τῆς οἰνοποιίας μνημονεύονται συνεχέστερον καὶ ἐκτενέστερον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων συγγραφέων, ἀλλ' ἐφαρμόζονται ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι ἐξ αὐτῆς μετεβιβάσθη καὶ διεδόθη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ τῆς ἀμπέλου ἡ καλλιέργεια καὶ τοῦ οἴνου ἡ κατασκευή· καὶ μνημονεύεται μὲν ὁ οἶνος ἐν τοῖς IB νόμοις ἀλλ' ἦν κατ' ἀρχὰς λίαν σπάνιος εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἀπηγορευμένος ταῖς γυναιξί· καὶ ἐν ᾧ ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ Δημοσθένους ὁ μετρητὴς οἴνου (40 λίτραι) ἐπωλεῖτο 4 δραχμῶν καὶ ἐν ἄλλοις χρόνοις πολὺ ὀλιγώτερον (Δημοσθ. π. λίαν Λαέρτ. σ. 926), ἐν Ῥώμῃ πολὺ μεταγενεστέρως ἦν ἔτι βαρύτιμος, μάλιστα ὁ Ἑλληνικὸς, καθ' ὃ ἀνώτερος τοῦ Ἰταλικοῦ. Ἡ μέθοδος τῆς οἰνοποιίας ἦν ἡ αὐτὴ καὶ ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν Ἑλλάδι. Αἱ σταφυλαί, ὥριμοι τρυγώμεναι, ἀπετίθεντο εἰς τὸν ληνὸν (ἴδ.), καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν προχεόμενον γλεῦκος (μοῦστος) ἐλέγετο πρόχυμα (Γεωπ. ΣΤ, 16) ἢ πρόδρομος ἢ πρότροπον, ἐξ οὗ κατεσκευάζετο εἶδος παχέος τινὸς οἴνου τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος (Ἀθήν. A, 30. B, 45. — Pl. XIV, 11). Εἶτα δ' ἐπατοῦντο διὰ γυμνῶν τῶν ποδῶν, καὶ ἐκ τοῦ τότε ἐκρέοντος γλεύκους κατεσκευάζετο ὁ συνήθης οἶνος, μεθ' ὃ τὰ στέμφυλα ἐτίθετο ὑπὸ πιεστήριον, καὶ τὸ γλεῦκος αὐτῶν παρῆγεν οἶνον κατωτέρας ποιότητος. Τὸ γλεῦκος ἐνίοτε καὶ ἐπίνετο, ἀφ' οὗ ἐνεχεῖτο εἰς αὐτὸ ὀξύδιον ὑπόγλυκυ (Γεωπ. ΣΤ, 15). Ὅταν δ' ἤθελον νὰ διατηρήσωσι

Ἐν Σταβιαῖς.

τὸ γλεῦκος, τὸ ἐνέκλειον στερεῶς εἰς ἀγγεῖον ἐντὸς καὶ ἐκτὸς πεπισσωμένον, ὃ ἐνέβαπτον εἰς ὕδωρ ψυχρὸν ἢ ἔθαπτον μέχρι τοῦ χείλους εἰς ἄμμον ὑγρὰν ἐπὶ δύο μῆνας περίπου, καὶ οὕτω τὸ περιεχόμενον διετηρεῖτο ἄφθαρτον ἐπὶ ὅλον ἔτος, δι' ὃ καὶ ἐκαλεῖτο «ἀειγλεῦκος» (Πλούτ. Αἴτ. Φυσ. 23. — Γεωπον. Αὐτ.) Μέρος τοῦ γλεύκους ἑβράζετο δι' ἐλαφροῦ πυρὸς φρυγάνων εἰς μολύβδινον λέβητα, πρὸς ἀποφυγὴν δυσαρέστου γεύσεως ἣν θὰ ἐλάμβανεν ἐκ σιδήρου ἢ χαλκοῦ, ἐν ἀσελήνῳ νυκτὶ (Plin. XVIII, 14), καὶ διὰ φύλλων ἐξαφριζόμενον, καὶ διαρκῶς ἀναδευόμενον (Plin. XVIII. 2. — Cato R. R. 2), ἀπετέλει τὴν λεγομένην γλύξιν ἢ ἔψημα (Ἀθήν. A, 31), χρησιμεῦον εἰς μίξιν μετὰ διαφόρων ποτῶν, καὶ ἰδίως εἰς πάχυνσιν οἴνων ἀσθενῶν καὶ λεπτῶν. Τὸ πλεῖστον δὲ γλεῦκος μετεκομίζετο εἰς τὸν οἰνῶνα ἢ πυθεῶνα (Γεωπον. ΣΤ, 2. 12), κείμενον ὀλίγον τι βαθύτερον τοῦ ἐδάφους, εἰς θέσιν εὐκράως διαπνεομένην, πρὸς βορρᾶν κειμένην, ἀπέχουσαν δ' ἱπποστασίων καὶ παντὸς δυσώδους μέρους (Varro R. R. I. 13. — Γεωπον. ΣΤ, 2. 3. 4), καὶ ἐκεῖ ἐνεχεῖτο

εἰς κεραμίους πίθους πεπαλαιωμένους, οἵτινες, ἂν μὲν ὁ οἶνος ἦν παχὺς καὶ ἰσχυρὸς, ἐνεβάπτοντο κατὰ τὸ ἥμισυ, ἂν δ' ἀσθενὴς καὶ ἰσχνὸς κατὰ τὰ δύο τρίτα. Ἔθετον δὲ προσέτι ὑπ' αὐτοὺς ἄμμον ξηρὰν, τοὺς κατέβρεχον καὶ ἐσπόγγιζον δι' ἅλμης, τοὺς ἐθυμίαζον διὰ λιβάνου καὶ ἄλλων ἀρωματικῶν φυτῶν, καὶ τοὺς ἔτριβον διὰ τῆς τέφρας αὐτῶν. Τοὺς πίθους δὲν ἐπλήρουν μέχρι τοῦ χείλους, ἵνα ἐπὶ τῆς ζυμώσεως, ἥτις διήρκει περὶ τὰς 9 ἡμέρας, ἐπιπλέῃ ὁ ἀφρὸς ὃν ἀφῄρουν. Ἅμα δὲ γενομένου τοῦ οἴνου, ἐπέθετον τὰ πώματα, σφραγίζοντες αὐτὰ διὰ συνθέσεως ἐψήματος κρόκου, πίσσης, μαστίχης καὶ κώνων πεύκης (Γεωπον. ΣΤ, 12. — Varro I, 65. — Cato R. R. 107). Ἀφῃρεῖτο δὲ τὸ πῶμα κατὰ 36 ἡμέρας, ἢ ἐν θερμῷ καιρῷ καὶ συχνότερον, ἵνα ἀερίζηται ὁ οἶνος, καθαρίζηται καὶ προστίθηται εἴ τι ἦν ἀναγκαῖον πρὸς διατήρησιν αὐτοῦ. Παρετήρουν δὲ τότε ἐπιμελῶς καὶ τὸν πολλάκις ἐπιπλέοντα ὀλίγον ἀφρόν, ὃν ἔλεγον ἄνθος οἴνου, καὶ ἐκ τοῦ χρώματος καὶ τῆς φύσεως αὐτοῦ ἐσυμπέραινον ἂν καὶ κατὰ πόσον ὁ οἶνος ἐπέτυχεν. Ὅτε δὲ πάλιν ἐπέθετον τὰ πώματα, ἔτριβον αὐτὰ διὰ κώνων πίτυος (Γεωπ. Z, 15. — Colum. XIII, 38), ὥστε ὁ οἶνος ἀπέβαινεν οὕτως ἐλαφρῶς ρητινίτης. Οἶνος ἐκ πίθου (vinum de cupa) ἐλέγετο παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις τὸ πινόμενον ἀμέσως ὅπως κατεσκευάσθη (Varro ap. non c. II. 118. — Dig. XVLII. — T. L. VI. 1, § 4), ὅπερ συνέβαινε μόνον διὰ τὸν κοινότερον οἶνον· οἱ δ' ἐκλεκτότεροι μετηγγίζοντο εἰς λαγήνους διαφόρων διαστάσεων μετὰ πολλῶν προφυλάξεων (Γεωπον. Z, 5, 6. — Pl. XIV, 27), ἢ εἰς ἀμφορεῖς κεραμίνους, ἤ, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ μετακομισθῶσι δι' ἵππων ἢ ἁμαξῶν, εἰς ἀσκοὺς ἐπιπεπισσωμένους. Ἐπωματίζοντο δὲ στεγανῶς τὰ ἀγγεῖα καὶ εἰς τὰς λαβίδας αὐτῶν ἐνετυποῦτο τὸ ὄνομα τοῦ οἰνοποιοῦ, καὶ πολλάκις καὶ τοῦ τόπου τῆς παραγωγῆς, ἢ καὶ τοῦ ἄρχοντος· ἐν Ῥώμῃ δὲ προσέτι καὶ τίς ὁ χρόνος τοῦ τρυγητοῦ, ἐνίοτε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ὑπατεύοντος. Ἐν μεταγενεστέροις δὲ χρόνοις ἐτίθετο ὁ οἶνος καὶ εἰς ὑάλινα ἀγγεῖα, καὶ τότε ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράττετο εἰς μικρὰ ἐπικρεμάμενα πινάκια (pittacia). Πρὸς καθαρισμὸν δὲ τοῦ οἴνου ἀπὸ εἰς τῆς τρυγὸς ἀνεκύκων ἐνίοτε λεκύθους (κρόκους) ὠῶν, ἢ λεύκωμα αὐτῶν μεθ' ἅλατος, καὶ εἶτα ἐπέρων αὐτὸν διὰ σάκκου, ὅτε καὶ σακκίας ἐλέγετο (Πολυδ. ΣΤ. 19, 1. 75. — Martial. VIII, 45). Ἀλλὰ διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ ἀρώματος ἐπροτιμᾶτο ἡ διήθησις διὰ χαλκοῦ ἢ ἀργυροῦ κατατρύτου ἀγγείου, ὅπερ ἐλέγετο ὑλιστήρ, τρύγοιπον ἢ ἠθμὸς (Γεωπον. Z, 37). Τὰ στέμφυλα, ἀφ' οὗ ἐξεπιέζοντο ἐντελῶς, ἐτίθεντο καὶ ἔμενον ἐπί τινα χρόνον ἐντὸς ὕδατος, μεθ' ὃ, ἐκ νέου θλιβόμενα παρῆγον τὸν δευτερίαν ἢ θάμναν λεγόμενον οἶνον, ἀσθενῆ καὶ δευτέρας ποιότητος. Κατεσκευάζετο δ' οἶνος καὶ ἐκ σταφίδων, πολλάκις ἐμβαπτομένων καὶ εἰς ζέον ἔλαιον, καὶ τὸ προϊὸν τοῦτο οἱ Ῥωμαῖοι ὠνόμαζον πάσσον (Ἀθήν. I, 440). Οὐδὲ τὴν τρύγα δὲ, ἢ ὑποστάθμην τοῦ γλεύκους, παρημέλουν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ἐγχέοντες ἓν τρίτον ὕδατος, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἓν δέκατον, μετὰ τῶν ἀπαφρισμάτων τοῦ ἐψήματος, κατεσκεύαζον τὸν τρυγίαν λεγόμενον οἶνον, ποιότητος ἐντελῶς ὑποδεεστέρας. Ὁ δ' ὀμφακίας ἦν ὁ ἐξ ἡμιωρίμων σταφυλῶν κατασκευαζόμενος, ποιότητος εὐτελοῦς, εἰς χρῆσιν τῶν τρυγητῶν (Γεωπον. ΣΤ, 13). Γλυκὺν κατεσκεύαζον τὸν οἶνον ἡλιάζοντες τὰς σταφυλὰς ἐπί τινας ἡμέρας, καὶ ἀφίνοντες νὰ εἰσπνέῃ ὁ ἀὴρ κατὰ χρόνον ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὸν εἰς τὸ ζυμούμενον γλεῦκος (Γεωπ. Z, 19). Κατὰ τὰ χρώματα οἱ Ἕλληνες διέκρινον τὸν οἶνον εἰς τέσσαρα, τὸν λευκὸν, τὸν κιρρὸν, τὸν ἐρυθρὸν καὶ τὸν μέλανα (Ἀθήν. A, 3), καὶ τὸν τρίτον τοῦτον ἐννοεῖ ὁ Ὅμηρος ὅταν λέγῃ τὸν πόντον οἰνοπα. Πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ ὀξυδώσεως, καὶ ἵνα εἰς τὸν οἶνον δοθῇ εὐωδία, ἐνέβαλλον οἱ ἀρχαῖοι εἰς τοὺς πίθους

διαφόρους προφυλακτικὰς οὐσίας, ἢ τὴν γεῦσιν ἀλλοιούσας ἢ ἀρωματικὰς, οἷον θαλάσσιον ὕδωρ, ἅλας τηγανιτὸν, ῥητίνην, τερέβινθον, γύψον, γλεῦκος ἐψημένον, χόρτα εὐώδη, κτλ. Ἡ ῥητίνη ἢ ἡ πίσσα, εἰς τὸ γλεῦκος μιγνυμένη, παρεκώλυεν, ὡς ἐπιστεύετο, τὴν σφοδρὰν αὐτοῦ ζύμωσιν· ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ῥητινίτης οἶνος, ὅτε ἦν νέος, ἐνομίζετο κεφαλαλγίας πρόξενος καὶ ἐπίνετο μόνον ὑπὸ τῶν οἰνοφλύγων, δι' ὃ καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίων ἐλέγετο crapula (κραιπάλη). Διεὐωδίαν δ' ἐνέθετον τὸ λεγόμενον τρίμμα, κατασκευαζόμενον ἐξ ἀρωμάτων (Ἀθήν. Α, 34. — Πολυδ. ΣΤ, 12). Καὶ ὑγιεινοὶ δ' οἶνοι παρεσκευάζοντο, ἐμβαπτομένων αὐτοῖς διαφόρων φαρμάκων, ὡς ὁ πράσιος λεγόμενος διὰ τὸν βῆχα, ὁ σκιλλιτικὸς, διὰ τὸν στόμαχον, ὁ ἀψινθίτης, ὁ μυρτίτης καὶ πλεῖστα ἄλλα εἴδη ποιητῶν οἴνων. Ἀλλ' οἱ μὲν Ἕλληνες οἰνοποιοὶ ἐνεκρέμων μόνον εἰς τὸν οἶνον ἐπί τινα χρόνον ἐντὸς δέματος τὴν ξένην οὐσίαν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐμίγνυον αὐτὴν, βράσαντες μετὰ γλεύκους (Γεωπ. Η, 1. 34.—Plin. H. N. XIV, 19). Καὶ ὅτε δ' ἔπινον τὸν οἶνον, ἐμίγνυον μετ' αὐτοῦ διάφορα, ὡς τυρὸν, ἄλευρον (Ὁμ. Ἰλ. Λ, 630. — Ἀθήν. Α, 432). Ἴδ. καὶ Πλάτ. Συμπ. Α, 4). Ἐκ τῆς μετὰ μέλιτος μίξεως κατεσκευάζετο τὸ οἰνόμελι, ἐφευρεθὲν, ὡς ἐπιστεύετο, ὑπὸ τοῦ μελισσουργοῦ Ἀριστάιου (Pl. XIV, 4), καὶ περιέχον ἓν μέρος μέλιτος ἐπὶ τεσσάρων οἴνου, ἢ γλεῦκος κατὰ τὸ ἥμισυ ἐξατμισθὲν διὰ ζέσεως, μεθ' ἑνὸς δεκάτου μέλιτος (Διοσκρ. Ε, 16. — Γεωπον. Η, 26.—Hor. Sat. II, 4, 24.—Macrob. Sat. VII, 12.—Senec. Ep. 122). Ὁ παλαιὸς οἶνος ἐξετιμᾶτο καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς ἡδύτερος καὶ τονικώτερος (Ἀθήν. Α, 26. Β, 36.—Plin. VII, 3). Ὁ Νέστωρ ἔπινεν οἶνον ἑνδεκαετῆ (Ὁμ. Ὀδ. Γ, 391), καὶ ὁ Ἀθήναιος (ΙΓ, 584) μνημονεύει οἴνου 16 ἐτῶν. Ἐπὶ δὲ τῶν Ῥωμαίων ὑπῆρχον οἶνοι μὴ θεωρούμενοι πόσιμοι πρὸ τῆς ἡλικίας τοῦ εἰκοστοῦ ἢ εἰκοστοῦ πέμπτου ἔτους (Ἀθην. Α, 27.— Hor. Carm. I, 9, 7), καὶ τούτους ἵνα ταχύτερον φέρωσιν εἰς ὡρίμανσιν, ἐθέρμαινον τὸ γλεῦκος (Πλούτ. Συμπ. Ε. 3), ἐκτιθέντες αὐτὸ εἰς τὸν ἥλιον ἢ τὸν καπνὸν τῶν ὑποκαύστων (Colum. I, 6.—Hos. Carm. III, 3, 9.—Tibuf. II, 1), ἢ ἐβύθιζον τὸ περιέχον αὐτὸ ἀγγεῖον εἰς τὴν θάλασσαν, ὅτε καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ οἶνος ἐλέγετο θαλασσίτης. Ὁ δὲ Πλίνιος μνημονεύει καὶ οἴνου ὑπερδιακοσίων ἐτῶν, ὃν καλεῖ Ὀπιμιανὸν, κατὰ τὸν ὕπατον τοῦ ἔτους 121 π. Χ., ὅστις εἶχε γίνει πηκτὸς, καὶ μόνον εἰς ὕδωρ ἢ εἰς νέον οἶνον ἀραιούμενος ἐπίνετο.—Ὁ Ὅμηρος (Ὀδ. Ι, 303) ἐκθειάζει τὸν ἐρυθρὸν οἶνον ὃν ὁ Μάρων, ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Ἰσμάρᾳ τῆς Θρᾴκης προσέφερεν εἰς τὸν Ὀδυσσέα. Καὶ πραμνίου οἴνου μνημονεύει ὁ ποιητὴς (Ἰλ. Δ, 638. Ὀδ. Κ. 234), παραγομένου καὶ ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ἐν τῇ νήσῳ Ἰκορίᾳ, περὶ τὴν Ἔφεσον, τὴν Σμύρνην, ἐν Λέσβῳ καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁ αὐτὸς δὲ καὶ ψίθιος ἐλέγετο, καὶ ἦν σκληρὸς κατ' ἐπαρχίδα (Ἀθήν. Α, 28 κλ.), καὶ οὐχὶ ἡδύς. Ὁ καπνίας εἶχε τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ καπνώδους χρώματος τῆς σταφυλῆς αὐτοῦ (Ἀθήν. Α, 31. — Ἀρστ. Ζ. γενν. Δ, 4. — Θεόφρ. Φ. Ἱστ. Β, 3, 2). Ὁ δὲ σαπρίας λέγεται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἁρμιπισοῦ ἴσος τῷ Νέκταρι (Ἀθήν. Α, 29). Ὁ ἀνθοσμίας δὲ κατεσκευάζετο ἐξ ὀμφάκων (Ἀθήν. Α, 32. ΙΑ, 462), ἢ ἐκ σταφυλῶν νέων ἀμπέλων (Σουίδ.—Ἡσύχ. ἐν λ.). Οἱ δὲ μᾶλλον ἐπιζήτητοι ἐν Ἑλλάδι οἶνοι ἦσαν ὑπὲρ πάντας οἱ τῆς Χίου, οἵτινες καὶ ἐπωλοῦντο μνᾶς (100 δραχμῶν) ὁ μετρητὴς (Πλούτ. π. Εὐθυμ. 10), καὶ τῆς Θάσου, Λέσβου, Κῶ, τῆς ἀντιπέραν μικρασιανῆς παραλίας (Στρβ. ΙΔ, 651) κατὰ τὸ ὄρος Τμῶλον, τὰ μεταξὺ Ἕρμου καὶ Καΰστρου (Στρβ. ΙΔ, 650) πρὸς τῷ Μαιάνδρῳ εἰς τὴν Κατακεκαυμένην χώραν, εἰς τὴν Ἔφεσον (Διοσκρ. Ε, 12), τὴν Κνίδον, τὴν Μίλητον (Ἀθήν. Α, 29), τὰς Κλαζομενὰς (Plin. XIV, 9). Ἐξαιρέτους δ' οἴνους παρῆγον πλὴν τούτων καὶ ἡ Λάμψακος ἐν Ἑλλησπόντῳ, διάφορα μέρη τοῦ Πόντου, τῆς Βιθυνίας, τῆς Παφλαγονίας, ἡ Κύπρος, ἡ Τελμησσὸς τῆς Καρίας, ἡ Τρίπολις, ἡ Βηρυττὸς καὶ ἡ Τύρος. Ὁ δὲ Μέγας βασιλεὺς προέκρινε καὶ ἔπινε μόνον τὸν Χαλυβώνιον οἶνον τῆς Βεροίας, ὅστις ὕστερον παρήγετο καὶ ἐν Δαμασκῷ (Ἀθήν. Α, 28.—Γεωπον. Ε, 2.—Plin. XIV, 9). Ἐξετιμᾶτο δὲ πολὺ καὶ ὁ Βαβυλώνιος, καὶ ὁ βίβλινος τῆς Φοινίκης (Ἀθήν. Α, 29). Καὶ ἐν Αἰγύπτῳ δὲ, ἔνθα καὶ τὴν πρώτην καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου παραδέχεται ὁ Ἑλλάνικος, παρήγοντο παντοῖοι οἶνοι, ἐξ ὧν ἐπαινοῦνται ὁ μαρινίτης πρὸ τῆς περὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν χώρας, ὁ ταινιωτικὸς, οὕτω κληθεὶς ἀπὸ τῆς παραγούσης αὐτὸν ταινίας γῆς κατὰ τὰ αὐτὰ μέρη (Ἀθήν. Α, 33), ὁ Ἀντύλλης, ἐκ πόλεως ὀλίγον ἀπεχούσης τῆς Ἀλεξανδρείας, ὁ σεβεννυτικός· προσέτι ὁ τῆς Κοπτοῦ ἐν Θηβαΐδι, ὁ τῆς Μερόης (Lucan X, 161.—Γαλην. Α, 9. ΙΒ, 4. — Πολυδ. ΣΤ, κλ.— Αθήν. Α. Ι. — Γεωπον. Γ - Ζ. — Virg. Georg. II—Plin. H. N. XIV. XXIII, 1-30.—Columella XII).

Οἰνοτρόπαι, αἱ τρεῖς θυγατέρες Ἀνίου, τοῦ βασιλέως τῆς Δήλου, οὕτω κληθεῖσαι διότι ἠδύναντο νὰ μεταβάλλωσι τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον, ὡς καὶ παντοῖα ἄλλα ἀντικείμενα εἰς σῖτον, ἐλαίας κτλ. (Τζέτζ. εἰς Λυκόφρ. —Δύκτις, Γ, 29). Κατ' Ὀβίδιον (Met. XIII, 650) ἠθέλησεν ὁ Ἀγαμέμνων νὰ τὰς ἁρπάσῃ ἀπὸ τοῦ πατρός των, καὶ τότε ὁ Διόνυσος τὰς μετεμόρφωσεν εἰς περιστεράς.

Οἰνοῦς, 1) Ποταμὸς ἐν Λακωνίᾳ, πηγάζων βορειανατολικῶς ἐκ τῶν ὀρέων τῆς Ἀργολίδος, ῥέει πρὸς τὰ νοτιανατολικὰ πρὸ τῆς Σελλασίας, μεταξὺ τῶν ὀρέων Ὀλύμπου καὶ Εὐάντος, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐρώταν ὑπεράνω τῆς Σπάρτης. Ν. Κελεφίνα (Πολύβ. Β, 65, 66.—Liv. XXXIV, 28).—2) Χωρίον ἐν τῇ Λακωνικῇ ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ (Στέφ. Βυζ.).

Οἰνοῦσ(σ)αι, 1) πέντε νῆσοι μεταξὺ Χίου καὶ τῆς ἀντιπέραν ξηρᾶς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας (Ἡρδ. Α, 105.—Θουκ. Η, 24), διατηροῦσαι τὸ ἀρχαῖον ὄνομα.—2) Τρία νησίδια πρὸ τῆς Πελοποννήσου, πρὸς τῷ νοτίῳ ἀκρωτηρίῳ τῆς Μεσσηνίας, ἀπέναντι τοῦ κόλπου Φοινικοῦντος (Παυσ. Δ, 34). Ν. ἡ μείζων Σακιότσα· ἡ δευτέρα Καβρέρα.

Οἰνοῦττα, πλακοῦς ζυμούμενος μετ' οἴνου καὶ μέλιτος. Τὸ αὐτὸ ὄνομα ἀπεδίδετο καὶ εἴς τι φυτὸν (Αἰλ. π. ἰ. Β, 40. — Ἀθήν. ι', σ. 429).

Οἰνοφορεῖον, οἰνοφόριον, κάλαθος ἐν ᾧ ἔφερον μικρὰ ἀγγεῖα οἴνου, ἰδίως εἰς ὁδοιπορίας.

Οἰνοφόρος, ὁ δοῦλος ὁ φέρων τὸ οἰνοφορεῖον. Ὁ Πραξιτέλης ἔγλυψε περίφημον ἄγαλμα τοιούτου οἰνοφόρου (Plin. 16, N. XXXV, 19, 10).

Οἰνόφυτα, χωρίον ἐν τοῖς νοτίοις τῆς Βοιωτίας, πιθανῶς ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἀσωποῦ, πρὸς ἀνατολὰς τῆς Τανάγρας, περίφημον διὰ τὴν κατὰ τὰ 456 π. Χ. νίκην τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Βοιωτῶν (Θουκ. Α. 108. Δ, 95. — Πλάτ. Μενέξ. 242 Β).

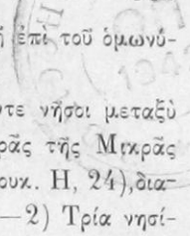
Οἰνοχόη.

Οἰνοχόη, τὸ ἀγγεῖον ὃ ἐπληροῦτο ἐκ τῶν ἀμφορέων, καὶ ἐξ οὗ ἔχυνον εἰς τὰ κύπελλα (Ἡσίοδ. Ἔργ. κ. Ἡμ. 746). Μεταγενεστέρως δ' ἐλέγετο οὕτω πᾶν τὸ κυλικεῖον μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀγγείων.

Οἰνοχόος, νέος, ἐκ τῶν εὐειδεστέρων καὶ καλῶς ἐσταλμένος, τὸ καθῆκον δ' ἔχων εἰς τὰ συμπόσια νὰ ἐγχέῃ τὸν οἶνον εἰς τὰ ποτήρια τῶν συνδαιτυμόνων. Ἐν Ὀλύμπῳ, τοῦ Διὸς οἰ-

ΜΙΧΑΗΛ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑΣ 1942

νοχόος ἦν ὁ Γανυμήδης καὶ τῶν θεῶν ἐν γένει ἡ Ἥβη.

Οἶνοψ, 1) πατὴρ τοῦ Λειώδους, ἑνὸς τῶν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης (Ὁμ. Ὀδ. Φ, 144). — 2) πατὴρ τοῦ Θηβαίου ἥρωος Ὑπερβίου (Αἰσχλ. Ἑπτ. ἐπ. Θ. 505). — 3) Ἐπίθετον ὃ ὁ Ὅμηρος ἀποδίδει εἰς τὴν θάλασσαν, ἐννοῶν τὴν μελανὴν αὐτῆς ὄψιν (Ἰλ. Ψ, 316. Ὀδ. Β, 421. Ε, 132 κλ.).

Οἰνώνη, 1) τὸ ἀρχαιότερον ὄνομα τῆς νήσου Αἰγίνης (Πίνδ. Ἴσθμ. Δ. — Ἡρδ. Η, 48). — 2) Θυγάτηρ τοῦ Κεβρῆνος, θεοῦ ποταμίου, γυνὴ τοῦ Πάριδος, ἐξ οὗ, πρὶν ἢ οὗτος ἁρπάσῃ τὴν Ἑλένην, ἔσχεν υἱὸν τὸν Κόρυθον. Ὅτε δ' ὁ Πάρις ἐπληγώθη ὑπὸ τοῦ ἰοβόλου βέλους τοῦ Φιλοκτήτου, ἠρνήθη κατ' ἀρχὰς νὰ τὸν θεραπεύσῃ· εἶτα δὲ, ὅτε εἶδεν αὐτὸν νεκρὸν, μετενόησε, καὶ ηὐτοκτόνησε κρεμασθεῖσα (Ἀπολλόδ. Γ, 12, 6. — Παρθ. Ἐρωτ. 4. 34).

Οἰνωτρία, κατ' ἀρχὰς τὸ νοτιοδυτικὸν πέρας τῆς Ἰταλίας, κατὰ τὸν οἰκιστὴν αὐτῆς, τὸν ἐξ Ἀρκαδίας Οἰνωτρὸν, ἢ ὡς οἴνου παραγωγικήν· εἶτα δ' ἐξετάθη ἡ ἐπωνυμία καὶ εἰς πᾶσαν τὴν Ἰταλίαν (Ἡρδ. Α, 167. — Στρβ.).

Οἰνωτροί, Πελασγοὶ μετὰ τοῦ Οἰνωτροῦ ἐξ Ἀρκαδίας ἐλθόντες κατὰ τὴν δεκάτην ἑκατονταετηρίδα π. Χ. καὶ τὰ νοτιοδυτικὰ τῆς Ἰταλίας οἰκήσαντες (Διον. Ἁλικ.).

Οἰνωτρὸς, ὁ νεώτατος υἱὸς τοῦ Λυκάονος, βασιλέως τῆς Ἀρκαδίας, μεταβὰς μετ' ἀποικίας Πελασγῶν Ἀρκάδων εἰς Ἰταλίαν, ἧς τὸ νοτιοδυτικὸν κατ' αὐτὸν ὠνομάσθη Οἰνωτρία· μέρος δ' αὐτῆς ἐκλήθη Πευκετία κατὰ τὸν συνοδεύοντα αὐτὸν ἀδελφόν του Πευκέτιον (Διον. Ἁλικ. Α, 11. Β, 1).

Οἰόβαζος, ὄνομα Πέρσου παρ' Ἡροδότῳ (Δ, 83).

Οἴοκλος, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἄσκρης, κτίστης τῆς ὁμωνύμου τῇ μητρὶ αὐτοῦ Βοιωτικῆς πόλεως (Παυσ. Θ, 29).

Οἰόλυκος, υἱὸς τοῦ Θήρα, ἐγκαταλειφθεὶς ἔκθετος εἰς τοὺς λύκους ἐν Σπάρτῃ, ὅτε ὁ πατήρ του ἦλθεν ἐκ Σπάρτης μετ' ἀποίκων εἰς τὴν ὁμώνυμον αὐτῷ νῆσον.

Οἶον. Δύο δῆμοι τῆς Ἀττικῆς ἔφερον τὸ ὄνομα τοῦτο, διακρινόμενοι διὰ τῶν τοπικῶν αὐτῶν ἐπιθέτων. Ὁ μὲν ἐλέγετο Οἷον τὸ Κεραμεικὸν, ἀνήκων τῇ Λεοντίδι φυλῇ, καὶ κείμενος πιθανώτατα βορείως τοῦ ἔξω Κεραμεικοῦ, ὡς ὑπό τινων ὑπετέθη περὶ τὴν «Κάτω Βάθεια»· ὁ δὲ ἐκαλεῖτο Οἷον τὸ Δεκελικὸν, ἀνήκων εἰς τὴν Ἱπποθοωντίδα φυλὴν, καὶ ἔκειτο νοτίως τῆς Δεκελείας (Τατοίου), διότι τὰ βορειότερα χωρίζονται αὐτῆς δι' ὀρέων, ἴσως κατὰ τὸ «Λιόπεσι». Ἡ δημοτικὴ δ' ἐπίκλησις τῶν κατοίκων ἦν ἐξ Οἴου.

Οἰοπόλος, ποιμὴν πρόβατα βόσκων

Ἐκ χειρογ. Βιργιλ.

εἰς μεμονωμένα καὶ ἀκατοίκητα μέρη (Ὁμ. Ὕμν. εἰς Ἑρμ. 314. — Πίνδ.).

Οἰόρπατα, παρὰ Σκύθαις αἱ Ἀμαζόνες, τοῦ ὀνόματος δηλοῦντος τὰς ἀνδροκτόνους (Ἡρδ. Δ, 110).

Οἰοχίτων, ὁ ἕνα μόνον, ἢ ὁ ἐκ προβατίνου δέρματος χιτῶνα φορῶν. Οὕτω καλεῖ τοὺς μοναχοὺς Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς (Τόμ. Β, 218 Β).

Ὄϊστὸς (ὁ καὶ ἡ), βέλος, ἔχον ὀπίσω πτερὸν (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 171 κλ.), ἐμπρὸς δὲ μεταλλίνην αἰχμὴν (Ἰλ. Ν, 650), ὡσειδῆ,

ἐνίοτε δὲ τριγλώχιν (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 393), ἤτοι τρεῖς ἔχουσα γλυφὰς ἢ ἀκίδας. Τῶν δὲ

Ἀσιανῶν καὶ τῶν ὑπερβορείων βαρβάρων ἦν συνήθως ἡ αἰχμὴ τοῦ ὀϊστοῦ ἀγκιστροειδής.

Οἰστράβλης, υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Ἡσυχίας, θυγατρὸς τοῦ Θεσπίου (Ἀπολλ. Β, 7, 8).

Οἰσύμη, παρ' Ὁμήρῳ δὲ (Ἰλ. 8, 304) Αἰσύμη, πόλις ἐν Θράκῃ, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Σρυμόνος καὶ Νέστου, ἀποικία τῶν Θασίων (Θουκ. Δ, 107. — Plin. IV, N, 18).

Οἴτη, σειρὰ ὀρέων ἀπὸ τοῦ Πίνδου ἢ τῆς νοτίας ἄκρας αὐτοῦ, τοῦ Τυμφρηστοῦ, ἀρχομένη, καὶ πρὸς ἀνατολὰς ἐκτεινομένη, παραλλήλως τῇ Ὀθρυϊ, ἀφ' ἧς χωρίζει αὐτὴν ὁ Σπερχειὸς, μέχρι τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, παρ' ᾧ ἀποτελεῖ τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, καὶ νοτιανατολικῶς παρεκτάσεις ἔχει παρὰ τὴν ἀκτὴν τὸν Καλλίδρομον, τὴν Κνημίδα κλ. Ὄρος ἐν γένει τραχὺ, ἐγείρεται παρὰ τὰ βορειανατολικὰ εἰς κορυφὴν ἀπότομον 2150 μέτρων, ἐφ' ἧς ἐπιστεύετο ὅτι ἐκάη ὁ Ἡρακλῆς, διὸ καὶ Πυρὰ καὶ Φρυγία ἐλέγετο (Liv. XXXVI, 30), ἔχουσα καὶ τειχίου λείψανα. Διήρει δ' ἡ σειρὰ αὕτη τὴν Θεσσαλίαν ἀπὸ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος, καὶ ἡ ὑπὲρ αὐτὴν θεσσαλικὴ χώρα ἐκαλεῖτο ἀπ' αὐτῆς Οἰταία, οἱ δὲ κάτοικοι Οἰταῖοι ἢ Οἰταιεῖς (Ἡρδ. Ζ, 117. — Θουκ. Γ, 92. Η, 3. — Στρβ. Θ, 130).

Οἰτόλινος, ᾆσμα πένθιμον, ψαλλόμενον εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θανάτου τοῦ Λίνου (Παυσ.).

Οἰτόσυρος, παρὰ τοῖς Σκύθαις ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος (Ἡρδ. Δ, 59).

Οἴτυλος (ὁ), πόλις Λακωνικὴ, ἧς μνημονεύει ἤδη ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. Β, 585), ἐπὶ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, ἔχουσα λιμένα καὶ ναὸν τοῦ Σεράπιδος (Παυσ. Γ, 21. Ζ, 25. Ι). (Ν. Μαραθονήσι).

Οἰχαλία. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔφερον διάφοροι ἀρχαιόταται πόλεις τῆς Ἑλλάδος, αἵτινες πᾶσαι ἠξίουν ὅτι ἦσαν ἡ ἀρχικὴ καθέδρα τοῦ Εὐρύτου. 1) Πόλις ἐν Θεσσαλίᾳ, κειμένη ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ, κατεδαφισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους διότι ὁ Εὔρυτος δὲν ἠθέλησε νὰ τῷ δώσῃ τὴν θυγατέρα του Ἰόλην εἰς γάμον (Ὁμ. Ἰλ. Β, 596. 730. Ὀδ. Φ, 13. — Στρβ. Η). — 2) Ἐν τῇ νήσῳ Εὐβοίᾳ παρὰ τῇ Ἐρετρίᾳ, ἡ ἣν οἱ μεταγενέστεροι ποιηταὶ μνημονεύουσιν ὡς τὴν παρὰ τοῦ Ἡρακλέους καταστραφεῖσαν (Σοφκλ. Τραχ. 75. — Εὐρπ. Ἡρ. μαιν. — Ἀπολλν. Ῥόδ.-Ἀπολλδ.). — 3) Ἀρχαιοτάτη καὶ ἐπίσημος πόλις τῆς Μεσσηνίας πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Ἀρκαδίας, κτίσμα Μελανέως, εἶτα δὲ Ἀνδανία κληθεῖσα, καὶ ἣν ὁ Σράβων ἐκλαμβάνει ὡς τὴν ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου μνημονευομένην. — 4) Πόλις ἐν Τραχῖνι. — 5) Πόλις ἐν Αἰτωλίᾳ (Στρβ. Θ, 438).

Οἰχόρδας, ποταμὸς τῆς Σηρικῆς ἐν Ἀσίᾳ (Πτολ. ΣΤ, 16). Ν. Σελέγγας.

Οἰώνιχος, Ἀθηναῖος τις ἄσωτος καὶ ἐκδεδιητημένος (Ἀριστφ. Ἱππ. 1281).

Οἰωνὸς, υἱὸς Λεκυμνίου, ἀδελφὸς τῆς Ἀλκμήνης, ἐκ Μιδέας, πόλεως τῆς Ἀργολίδος, σύντροφος τοῦ Ἡρακλέους, πρῶτος Ὀλυμπιονίκης εἰς τὸ στάδιον (Πινδ. Ὀλ. ΙΑ, 64), συνεξεστράτευσε μετὰ τοῦ Ἡρακλέους εἰς Σπάρτην, καὶ ἐφονεύθη ἐκεῖ ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Ἱπποκόοντος (Πινδ. Ὀλ. ΙΑ, 86. — Ἀπολλδ. Β, 7, 3), διὸ τῷ ἀνηγέρθη ἐκεῖ μετὰ ταῦτα μνημεῖον σὺν τῷ τοῦ Ἡρακλέους.

Οἰωνὸς, τὸ πνηνὸν, ἰδίως τὸ σαρκοφάγον, τὸ μόνον ἐκ τῶν ἱπταμένων, εἰς οὗ τὴν πτῆσιν καὶ τὴν φωνὴν ἀπέβλεπον οἱ ἀρχαῖοι ὡς τὸ μέλλον προλέγουσαν· ἐξ οὗ οἰωνὸς καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ μέλλοντος προδήλωσιν ἐσήμαινε, καὶ οἰωνοσκόποι ἦσαν οἱ ἱερεῖς καὶ μάντεις οἱ τοὺς οἰωνοὺς παρατηροῦντες, καὶ κατ' αὐτοὺς τὸ μέλλον προλέγοντες. Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἀπετέλουν ὅλην συντεχνίαν, καὶ διεκρίνοντο ἔχοντες ὡς σύμβολον εἰς τὰς χεῖρας ῥάβδον κυρτὴν (ἴδ. Μαντική).

Οἰωτὸς, χιτὼν ἐξ ἐρίων κατεσκευασμένος, καθ' Ἡσύχιον.

Ὄκελλος ὁ Λευκανὸς, φιλόσοφος Πυθαγόρειος ἐποχῆς ἀμφιβαλλομένης. Εἰς αὐτὸν ἀποδίδοται σύγγραμμα «περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως», πραγματευόμενον ἰδίως περὶ τῆς τοῦ κόσμου αἰωνιότητος. Ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν ἀμφισβητεῖται ἡ γνησιότης αὐτοῦ, καὶ ὑποτίθεται γραφὲν κατὰ τὴν πρώτην π. Χ. ἑκατονταετηρίδα.

Ὠκητὶς καὶ **Σεύτλις,** νῆσος Βρεττανική, κειμένη ἀπέναντι τῆς βορείας ἄκρας τῆς Σκωτίας (Πτολ. Δ, 30) N. Soutli-Ronaldsha.

Ὄκκαβος, κύκλος ἐν γένει, καὶ ἰδίως τὸ ψέλλιον, βραχιόλιον (Ἡσύχ.—Ἐτυμολ. Μέγ.).

Ὀκλαδίας, δίφρος συμπτυσσόμενος

καὶ ὃν ἔφερον οἱ δοῦλοι ἀκολουθοῦντες τοὺς κυρίους των εἰς τὴν ἀγορὰν, εἰς τὰς πομπὰς κλ. Τοῦτον ἐλέγετο ἐφευρὼν ὁ Δαίδαλος (ἴδ.).

Ὄκρικλος, καὶ **Ὀκρίκολα,** πόλις τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Ὀμβρικῆς, ἣν διέρρει ὁ Τίβερις (Στρβ.—Στεφ. Βυζ.). N. Otricoli.

Ὄκνος, υἱὸς τοῦ Τιβέριος καὶ τῆς Μαντοῦς, θυγατρὸς τοῦ Τειρεσίου, ἢ μάντιδός τινος, θυγατρὸς τοῦ Ἡρακλέους, κτίστης τῆς Μαντύης, ἣν ὠνόμασε κατὰ τὴν μητέρα του (Virg. Æn. 168). Ὑπό τινων δὲ λέγεται καὶ υἱὸς ἢ ἀδελφὸς τοῦ Αὐλήτου, κτίστου τῆς Περουσίας, οἰκίσας καὶ αὐτὸς τὴν Φελσίναν, τὴν εἶτα Βονωνίαν μετονομασθεῖσαν.

Ὄκνος, συμβολικὸν πρόσωπον τῆς ὀκνηρίας, παριστᾶτο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλυπτικῇ καὶ ζωγραφικῇ ὡς ἄνθρωπος πλέκων ἀχύρινον σχοινίον, οὗ ὅμως τὴν ἄκραν παρορᾷ ὑπὸ ὄνου τρωγομένην. Τοιαύτη ὑπῆρχε περίφημος εἰκὼν τοῦ Νικοφάνους, μαθητοῦ τοῦ Παυσίου (Παυσ. I, 29. — Plin. XXXV, 13, 7).

Ὀκρίβας. 1) Τρίπους βάσις ἐφ' ἧς οἱ ζωγράφοι εἰργάζοντο τὰς εἰκόνας των.—2) Τὸ λογεῖον τοῦ θεάτρου, ἀφ' οὗ ἀπήγγελλον οἱ ὑποκριταὶ (Φιλόστρ. Β. Σοφ. Α, 7, 9. —Θεμιστ. Λογ. 26).

Ῥωμ. ἀνάγλυφ.

Ὀκταβία, 1) ἀδελφὴ τοῦ αὐτοκράτορος Ὀκταβιανοῦ (τοῦ Αὐγούστου), γυνὴ τοῦ Γ. Μαρκέλλου, ὑπάτου τῷ 50 π. Χ. εἶτα δὲ τοῦ Ἀντωνίου, ὅστις τὴν ἐγκατέλιπε διὰ τὴν Κλεοπάτραν. Ἀπέθανε δὲ τῷ 11 π. Χ.

Τὸν ἐκ τοῦ Μαρκέλλου υἱὸν αὐτῆς υἱοθέτησεν ὁ Αὔγουστος. Εἰς δὲ τοὺς ἀπογόνους τῶν δύο ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς θυγατέρων περιῆλθεν εἶτα ὁ θρόνος τῆς Ῥώμης.—2) Θυγάτηρ τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου καὶ τῆς Μεσσαλίνης, σύζυγος τοῦ Νέρωνος, ὅστις ἀποπέμψας αὐτὴν, ἐνυμφεύθη τὴν ἐρωμένην του Ποππαίαν, καὶ μετὰ ταῦτα (τῷ 62 μ. Χ.) τὴν ἐθανάτωσε.

Ὀκταβιανὸς ἢ **Ὀκτάβιος,** ἐκ τοῦ ἐν Ῥώμῃ γένους τῶν Ὀκταβίων, γεννηθεὶς τῇ 23 Σεπτεμβρίου, 63 π. Χ., ἔγγονος ἀδελφῆς τοῦ Καίσαρος, ὑφ' οὗ καὶ υἱοθετήθη ἐν ἀγνοίᾳ του. Μετὰ δὲ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καίσαρος, ἔσπευσεν εἰς Ῥώμην, καὶ ὡς διάδοχος τοῦ θρόνου ἀνηγορεύθη Καῖσαρ, ὑπὸ τὰ ὀνόματα Γάϊος Ἰούλιος Ὀκταβιανός. Εἰς τὴν τριανδρίαν μετὰ τοῦ Ἀντωνίου καὶ Λεπίδου ἐκλεχθεὶς, ἦρξε μετ' αὐτῶν τυραννικῶς, καὶ ὁ Κικέρων ἔπεσεν ἓν τῶν θυμάτων των. Εἶτα δ' ἐξεστράτευσε μετὰ τοῦ Ἀντωνίου εἰς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας κατὰ τῶν φονέων τοῦ Καίσαρος, καὶ ἐκεῖ ἡττηθέντες ηὐτοκτόνησαν ὁ τε Κάσσιος καὶ ὁ Βροῦτος. Κατὰ τὰ 40 π. Χ. ἐνυμφεύθη ὁ Ἀντώνιος τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ὀκταβίου, Ὀκταβίαν, καὶ διενεμήθησαν οἱ δύο τὸ κράτος, ἔχοντες τὴν μὲν Ἰταλίαν ἀπὸ κοινοῦ, ἄλλως δὲ ὁ μὲν Ἀντώνιος ἐν Ἰλλυρίᾳ τὰ πρὸς ἀνατολὰς, ὁ δ' Ὀκτάβιος τὰ πρὸς δυσμὰς τῆς Σκόδρας. Τὸν Πομπήϊον δὲ, ἀξιοῦντα νὰ τῷ δοθῇ ἡ Κορσικὴ καὶ ἡ Σαρδινία, ἐνίκησε ναυμαχῶν ἐν Μύλαις, πρὸς τὰ βόρεια τῆς Σικελίας, καὶ φυγὼν αὐτὸς εἰς Μικρὰν Ἀσίαν, ἐδολοφονήθη ἐν Μιλήτῳ. Πολεμήσας δὲ καὶ νικήσας καὶ τὸν Λέπιδον, ἐξέβαλεν αὐτὸν τῆς τριανδρίας. Ὅτε δ' ὁ Ἀντώνιος διεζεύχθη τὴν Ὀκταβίαν τῷ 32 π. Χ., συζῶν μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, ἐκήρυξεν ὁ Ὀκτάβιος κατ' αὐτῆς τὸν πόλεμον, καὶ συνοδευομένην ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου τὴν ἐνίκησε κατὰ κράτος ἐν ναυμαχίᾳ εἰς τὸ Ἄκτιον τῆς Ἠπείρου, μεθ' ὃ ἐξεστράτευσεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Τότε ηὐτοκτόνησεν ὁ Ἀντώνιος, καὶ ἡ Κλεοπάτρα, μὴ ἐπιτυχοῦσα, ὡς ἤλπισε, νὰ κερδίσῃ τὸν Ὀκτάβιον διὰ τῶν θελγήτρων της, ἔπραξε τὸ αὐτό. Ἔκτοτε, ἀπὸ τοῦ 29 π. Χ., ἀνεκηρύχθη ὁ Ὀκτάβιος αὐτοκράτωρ, καὶ μετὰ μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον ὃν ἐπανηγύρισεν, ἡ Βουλὴ τῆς Ῥώμης τὸν κατέταξε μεταξὺ τῶν θεῶν, αὐτὸς δ' ἔκλεισε τὸν ναὸν τοῦ Ἰανοῦ, ὡς δεῖγμα ὅτι πᾶς πόλεμος ἔπαυσε. Τῷ δ' ἔτει 27 (17 Ἰανουαρίου), τῷ ἀπενεμήθη ὁ τίτλος Σεβαστὸς (Αὔγουστος), ὅστις μετεβιβάσθη καὶ εἰς τοὺς διαδόχους του. Συμβούλους εἶχε τὸν Ἀγρίππαν καὶ τὸν Μαικήναν, καὶ εἰς χεῖράς του ἔλαβε πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν, εἰ καὶ διετήρει ἐπιτηδείως τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους τῆς ἐλευθερίας. Ἐκόσμησε δὲ τὴν Ῥώμην διὰ λαμπρῶν οἰκοδομημάτων, ὧν τὸ ἐπισημότατον ἦν τὸ Πάνθεον. Μετὰ πολλὰς, οὐχὶ δὲ πάντοτε εὐτυχεῖς ἐπιχειρήσεις εἰς Γερμανίαν, ἀπέθανεν ὁ Ὀκτάβιος τῇ 19ῃ Αὐγούστου, 14 μ. Χ., εἰς ἡλικίαν 66 ἐτῶν, βασιλεύσας 44 ἔτη. Μετὰ μεγίστων δὲ πομπῶν ἐκάη τὸ σῶμά του ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἡ δουλόφρων βουλὴ τὸν ἐκήρυξεν αὖθις θεὸν καὶ τῷ ἔδωκεν ἱερεῖς. Ναοὺς αὐτοῦ καὶ συγχρόνως τῆς θεᾶς Ῥώμης, ἤγειραν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ἀπέναντι τῆς εἰσόδου τοῦ Παρθενῶνος.

Ὀκταετηρὶς, ἴδ. Ἐννεαετηρίς.

Ὀκτάπους, παρὰ Σκύθαις ὁ κεκτημένος δύο βόας καὶ ἅμαξαν (Λουκ. Σκύθ. 1).

Ὀκτάστυλος, ὁ ναὸς ὁ ἔχων ὀκτὼ κίονας πρὸ τῆς μικρᾶς του πλευρᾶς (Vitr. III, 3, 7).

Ὀκτομασάδης, Σκύθης, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως Σκύλου (Ἡρδ. Δ, 80).

Ὀκτάφορον ἢ **Ὀκτώφορον**, διασκευὴ δι' ἧς ὀκτὼ ἄνδρες ὁμοῦ ἔφερον

μέγα τι βάρος, ὡς τὸ βαρέλιον οἴνου ἐπὶ τῆς εἰκόνος, ληφθείσης ἐξ ἀρχαίου λύχνου (Cic. Suet.—Mar.).

Ὀλαὶ, κριθαὶ ἡμιαλεσμέναι καὶ μεθ' ἅλατος μεμιγμέναι, αἵτινες ἐχύνοντο ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἱερείου πρὶν ἢ σφαγῇ.

Ὀλβία, 1) φρούριον ὀχυρὸν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Παμφυλιακοῦ κόλπου, οὐ μακρὰν τοῦ ποταμοῦ Καταρράκτου (Στρβ. ΙΔ, 666). — 2) Πόλις ἀνθοῦσα καὶ ἐμπορικὴ μετὰ ναῶν μεγαλοπρεπῶν, κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Βορυσθένους καὶ τοῦ Ὑπάνιος, εἰς ἀπόστασιν 240 σταδίων ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς αὐτῶν, τῷ 650 π.Χ. ὑπὸ Μιλησίων ἱδρυθεῖσα· ἐκαλεῖτο καὶ Ὀλβιόπολις καὶ Βορυσθένης, οἱ δὲ πολῖται Ὀλβιοπολῖται καὶ Βορυσθενεῖται. Τῷ 56 π.Χ. ἠρημώθη ὑπὸ τῶν Γετῶν· εἶτα δ' ἀνοικοδομηθεῖσα, ἀνεκηρύχθη ἐλευθέρα ὑπὸ τοῦ Τραϊανοῦ· τῷ δὲ 250 μ. Χ. ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Γότθων, καὶ τότε κατηδαφίσθη ἐξ ὁλοκλήρου. Ἐρείπια δ' αὐτῆς σώζονται ἐν Νικο-

λάϊεφ (Ἡρδ. Δ, 18). —3) Ὀλβία, πρὶν Ἀστανὸς, πόλις τῆς Βιθυνίας, εἰς τὸν Ὀλβιακὸν κόλπον, νῦν κόλπον Ἰσμίδ.—4) Ἀποικία Μασσαλιωτικὴ ἐν τῇ Ναρβωνίτιδι Γαλλίᾳ κατὰ τὸ Ὀλβιανὸν ὄρος, πλησίον τῆς Ἀθηνοπόλεως, ἄλλης ἀποικίας Μασσαλιωτικῆς, πρὸς τῇ ν. Τουλῶνι (Στρβ. Δ, 160. 184. Στεφ. Βυζ.). — 5) Πόλις Ἑλλήνων ἄποικος ἐν τῇ ἀνατολικῇ παραλίᾳ τῆς Σαρδινίας, μετὰ καλοῦ λιμένος, οὗ πολλὴ ἐγίνετο χρῆσις παρὰ Ῥωμαίοις· νῦν Τερρανόβα (Παυσ. Ι, 17. | Πτολ. Γ, 3. — Cic. ad fam. 6, 8).

Ὀλβιάδης, ζωγράφος ἐν Ἀθήναις (Παυσ.).

Ὀλίατος, υἱὸς τοῦ Ἰβανώλιος, ἡγεμὼν εἰς Μύλασσα τῆς Καρίας (Ἡρδ. Ε, 37).

Ὀλίγαιθος, Κορίνθιος ἐπίσημος, οὗ ἐπὶ πολὺ ἐσώζετο ἡ γενεὰ, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Ὀλιγαιθίδαι γνωστὴ (Πίνδ. Ὀλ. ΙΓ, 137).

Ὀλιγαρχία, ἴδ. Πολιτεύματα.

Ὀλίγυρτος, ὄρος μετὰ φρουρίου εἰς τὰ βορειανατολικὰ τῆς Ἀρκαδίας, μεταξὺ Καρυῶν καὶ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης (Πολβ. Δ, 11.—Πλούτ. Κλεομ. ΚΣΤ).

Ὀλιζὼν, πόλις παραλία τῆς Μαγνησίας ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐπὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, ἀπέναντι τοῦ Εὐβοϊκοῦ ἀκρωτηρίου Ἀρτεμισίου, ἐπὶ Στράβωνος χωρίον τῆς Δημητριάδος (Ὁμ. Ἰλ. Β, 717. — Στρβ. Θ, 436).

Ὀλισίπων ἢ Ὀλίσιπον, πόλις τῆς Λυσιτανίας ἐν Ἱσπανίᾳ, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Τάγου ποταμοῦ. Ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων Felicitas Julia μετακληθεῖσα, διετήρησεν ὅμως διὰ τῶν αἰώνων τὸ ἀρχαῖόν της ὄνομα ὑπὸ τὸν τύπον Λισαβών, πρωτεύουσα τῆς Πορτογαλλίας. (Στρβ. Γ, 151.—Πτολεμ.—Στ. Βυζ.).

Ὀλκάδες, λαὸς μάχιμος ἐν τῇ Ταρρακωνικῇ τῆς Ἱσπανίας, ἔχων πόλεις Ἀλθαίαν (Πολβ. Γ, 14, 23) καὶ Καρτείαν (Liv. XXV, 1), ἣ ἀμφοτέρας μίαν καὶ τὴν αὐτήν. Μέρος αὐτῶν μετ' ἄλλων Ἱσπανῶν μετῴκισεν ὁ Ἀννίβας εἰς Ἀφρικὴν (Στέφ. Βυζ.).

Ὀλκὰς, πλοῖον φορτηγὸν, οὐχὶ μέγα, ὥστε εὐκόλως νὰ ῥυμουλκῆται.

Ὀλκίνιον, πόλις Ἰλλυρικὴ, κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τῷ 167 π. Χ. Νῦν Δουλκίνιον.

Ὀλμειὸς, ποταμὸς τῆς Βοιωτίας, ἐνούμενος μετὰ τοῦ Περμησσοῦ, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Κωπαΐδα λίμνην (Ἡσίοδ. Θεογ. 6).

Ὀλμιαὶ, ἀκρωτήριον τῆς Ἀχαΐας ἐν Πελοποννήσῳ, χωρίζον τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἀπὸ τῆς Ἀλκυωνικῆς θαλάσσης (Στρβ.).

Ὄλμος, 1) ἰγδίον (γουδὶ), ἐν ᾧ ἐκοπάνιζον, καὶ ἦν ξύλινον (Ἡσίοδ. Ἔργ. 425), ἢ λίθινον ἢ μετάλλινον (Ἡρδ. Α, 200).—

2) Ὁ μετὰ τοῦ ἐπικαλύμματος αὐτοῦ σφαιροειδὴς λέβης ὁ ἐπιτιθέμενος εἰς τὸν τρίπουν, καὶ εἰς ὃν παριστᾶται ἐνίοτε ἐπικαθημένη ἡ Πυθία, ἢ καὶ αἱ μαντικαὶ θεότητες, αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων.

Ὄλμωνες, κώμη τῆς Βοιωτίας παρὰ τῇ Κωπαΐδι λίμνῃ (Παυσ.).

Ὀλότροχος (λίθος), ὁ ὁλοστρόγγυλος, ὡς οἱ οὓς οἱ πολιορκούμενοι ἐσφενδόνιζον κατὰ τῶν μηχανῶν τῶν πολιορκητῶν (Ἡρδ. Θ, 52.—Ξενφ. Ἀνάβ. Δ, 2, 1).

Ὁλοκάρπωμα, θυσία τοῖς θεοῖς, ἡ συνισταμένη ἐκ μόνων καρπῶν.

Ὁλοκαύτωμα, θυσία καθ' ἣν ἐκαίετο πᾶν τὸ ἱερεῖον, καὶ οὐχὶ ὡς συνήθως μέρη μόνον τινὰ αὐτοῦ.

Ὀλοοσὼν, ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Περραιβίας, παραρρεομένη ὑπὸ τοῦ Θεσσαλικοῦ Εὐρώτα ποταμοῦ (Ὁμ. Ἰλ. Θ. 739).

Ὄλορος, 1) βασιλεὺς τῆς Θράκης, πενθερὸς τοῦ Ἀθηναίου στρατηγοῦ Μιλτιάδου (Ἡρδ. ΣΤ, 39).—2) Ἐκ Θράκης, πατὴρ τοῦ ἱστορικοῦ Θουκυδίδου.

Ὁλόσχοινος, τὸ στυππίον ἐξ οὗ, βρεγμένου ἢ ἀβρόχου, κατεσκευάζοντο τὰ διάφορα εἴδη σχοινίου (Αἰσχίν. Νομ. Σ, 206. —Αἰλ. Ζ. ἱστ. ΙΒ, 43).

Ὄλουρος, 1) Ὀρεινὸν φρούριον ἐν Ἀχαΐᾳ, πρὸς τῇ Πελλήνῃ, ἐν τῇ στενῇ κοιλάδι ἣν διαρρέει ὁ Σύθας, χωρίζον τὴν Ἀχαΐαν τῆς Σικυωνίας (Ξεν. Ἑλ. Ζ, 4, 17). Νῦν Ξυλόκαστρον.—2) Ὄλουρος καὶ Ὄλουρις καὶ Δώριον (Ὁμ. Ἰλ. Β, 594), ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Μεσσηνίας, νοτίως τοῦ ποταμοῦ Νέδα, ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Ἤλιδος (Στρβ. Η, 350).

Ὀλόφυξος, Θρακικὴ πόλις ἐπὶ τῆς Χερσονήσου τοῦ Ἄθωνος, κατοικουμένη ἐπὶ Θουκυδίδου (Δ, 109) ὑπὸ Θρακῶν, Πελασγῶν καὶ Ἑλλήνων (Ἡρδ. Ζ, 22.—Στρβ. Ζ, 331).

Ὀλπαὶ καὶ **Ὄλπη,** φρούριον ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου ἐν Ἠπείρῳ, εἰς 25 σταδίων ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Ἀμφιλοχικοῦ Ἄργους. Ἐκεῖ ἦν τὸ κοινὸν δικαστήριον τῆς Ἀκαρνανίας (Θουκ. Α, 107. 111. 113. Γ, 105).

Ὀλπαῖοι, κάτοικοι μέρους τινὸς τῆς Λοκρίδος (Θουκ. Γ, 101).

Ὄλπη ἢ Ὀλπὶς, λήκυθος ἢ λάγηνος δερματίνη, κυρίως διὰ τὸ ἔλαιον τὸ εἰς τὰ γυμνάσια ἀναγκαῖον (Θεόκρ. Β, 156. — ΙΗ, 45).

Ὄλπια (τὰ), ὄρη τὰ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἰταλίας, αὐτὰ τὰ καὶ Ἄλπεις καλούμενα.

Ὄλπις, ὄνομα ἁλιέως παρὰ Θεοκρίτῳ.

Ὀλυμπηνὴ, χώρα τῆς Μυσίας, ἡ περὶ τὸν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ὄλυμπον (Στρβ.).

Ὀλυμπία, τέμενος ἱερὸν, ἰδίως τῷ Ὀλυμπίῳ Διὶ καθιερωμένον, πρὸ τῶν πυλῶν τῆς ἐν τῇ Ἤλιδι τῆς Πελοποννήσου πόλεως Πίσης, ἔνθα ὁ Κλάδεος δεξιῶς εἰσβάλλει εἰς τὸν Ἀλφειόν. Ὅτε δὲ, τῷ 641 π. Χ., κατηδαφίσθη ἡ Πίσα, δὲν ἀνῳκοδόμησαν ἄλλην πόλιν ἐκεῖ οἱ Ἠλεῖοι, θελήσαντες νὰ διατηρήσωσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν αὐτῶν τὴν

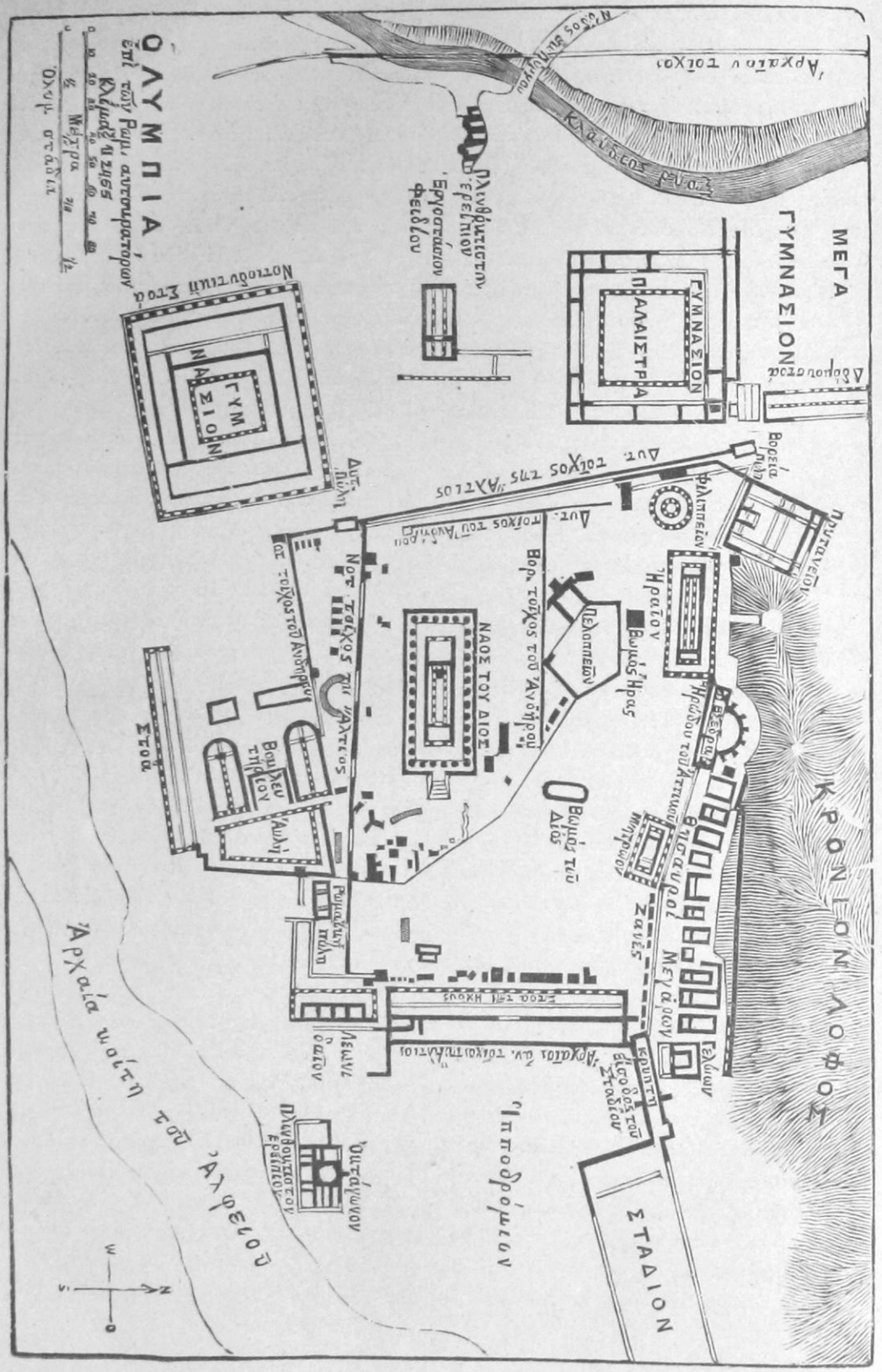

ἐπὶ τοῦ τεμένους κυριαρχίαν, καὶ ἐξησφάλισαν αὐτῷ, ἕνεκα τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ χαρακτῆρος, αἰωνίαν ἐκεχειρίαν, οὐδενὸς ἐνόπλου ἄδειαν ἔχοντος νὰ ἐπιβῇ τῆς χώρας τῆς Ἤλιδος. Ἔκειτο δ' ἡ Ὀλυμπία εἰς ἀπόστασιν 300 σταδίων ἀπὸ τῆς Ἤλιδος, 1485 δὲ σταδίων ἀπ' Ἀθηνῶν (Ἡρδ. Β. 7), εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τῶν λόφων Ὀλύμπου καὶ Κρανίου. Τὸ ἱερὸν ἄλσος τοῦ τεμένους, τὸ κατὰ τὴν ἐπιχώριον διάλεκτον Ἄλτις λεγόμενον, περιεῖχεν ἐν τῷ κέντρῳ τὸν ἐπίσημον ναὸν τοῦ Διός, οὗ μικρὰ μέρη εἶχεν ἀνασκάψει ὁ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ἐκεῖ σταθμεύων Γαλλικὸς στρατός, καί τινας τῶν γλυπτικῶν αὐτοῦ κόσμων ἀποκομίσει εἰς Παρισίους. Μετὰ ταῦτα δὲ, τῷ 1875, ἀδείᾳ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἀνέσκαψαν οἱ Πρῶσσοι, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ε. Κουρτίου, πᾶσαν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Ὀλυμπίας, καὶ τὰ λαμπρὰ τῆς ἐργασίας ἐκείνης ἀποτελέσματα διέχυσαν φῶς ἐπὶ τὴν τοπογραφίαν τοῦ ἱστορικοῦ ἐκείνου χώρου καὶ ἐπλούτισαν ἐν γένει τὴν ἀρχαιολογίαν. Ὁ περίβολος τῆς Ἄλτιος ἐλέγετο ἱδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους· καὶ πρὸς βορρᾶν ὑποκείμενος τῷ Κρονίῳ, ἐξετείνετο πρὸς δυσμὰς μὲν παρὰ τὸν ὑπὸ πλατάνους ῥέοντα Κλάδεον, πρὸς νότον δὲ παρὰ τὸν Ἀλφειὸν, καὶ πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τοῦ σταδίου, κειμένου ἐντὸς αὐτοῦ. Πύλας εἶχε πολλὰς, μία δὲ πρόστυλος καὶ μεγαλοπρεπὴς ἦν ἡ ἐπίσημος εἴσοδος τῶν πομπῶν. Ἐντὸς δ' αὐτῆς, πρὸς τὰ δεξιὰ, ἔθαλλεν ἱερὰ ἀγριελαία, ἡ καλλιστέφανος ἐλαία καλουμένη, ἐξ ἧς παῖς, οὗ οἱ γονεῖς ἔζων ἀμφότεροι, ἔκοπτε διὰ χρυσῆς μαχαίρας τοὺς κλάδους ἐξ ὧν ἐπλέκοντο οἱ στέφανοι τῶν νικητῶν. Παρ' αὐτῷ δ' ἦν βωμὸς τῶν ὁροσοφόρων Νυμφῶν, καὶ τὸ μέρος τοῦτο ὑπὸ νεωτέρων, ὡς φαίνεται ἐσφαλμένως, καλεῖται Πανθεῖον. Ἐπέκεινα δὲ τοῦ δένδρου ἠγείρετο ἐπὶ μεγάλου ἀνδήρου, κοσμουμένου πιθανῶς ὑπ' ἀγαλμάτων κατὰ τὰς τέσσαρας αὐτοῦ πλευρὰς, ὁ μέγας καὶ περίφημος ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς, οὗ ἤρξατο ἡ οἰκοδομὴ ἐν Ὀλ. 52 ὑπὸ τοῦ Ἠλείου Λίβωνος, ἐπερατώθη δὲ μόνον ἐν Ὀλ. 85-86 ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Φειδίου. Ἀνευρέθησαν δ' ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς καὶ τὸ ἔδαφος αὐτοῦ, καὶ οἱ κίονες, καὶ τὰ γλυπτικὰ κοσμήματα, καὶ κατεδείχθη ὅτι ἦν ναὸς Δωρίου ῥυθμοῦ, περίπτερος, ἑξάστυλος, ἔχων 13 κίονας κατὰ τὰς μακρὰς πλευρὰς, ὑπαιθρος δὲ, 22 μέτρων ὕψος, 27 πλάνος καὶ 64 μῆκος ἔχων, καὶ ᾠκοδομημένος ἐξ ἐπικεχρισμένου πώρου τῶν οὐ μακρὰν κειμένων λατομείων· ἡ δὲ βάσις αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τιτανολίθου, καὶ οἱ κέραμοι ἐκ λίθου πεντελησίου. Ἐνέκλειε δὲ τὸ ἀριστούργημα τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς, τὸν χρυσελεφάντινον Δία τοῦ Φειδίου, παραστήσαντος τὸν θεὸν κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Α, 528). Τὸ βάθρον τοῦ ἀγάλματος, ἔχον 6,50 μέτρων πλάτος, 9,50 βάθος, καὶ 4 μέτρων ὕψος, ἐκοσμεῖτο, κατὰ τὸ μέτωπον τοὐλάχιστον, διὰ γλυφῶν αἰτινες παρίστων διαφόρους θεότητας, καὶ κατὰ τὰ ἄλλα, εἰς τὸ μὲν τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ δίφρου, εἰς τὸ δὲ τὴν Σελήνην ἐφ' ἵππου. Ἐπ' αὐτοῦ δ' ἵδρυτο ὁ θρόνος, ἐκ χρυσοῦ, ἐλέφαντος, ἐβένου καὶ πολυτίμων λίθων, κατάγλυφος καὶ κατάγραφος μετὰ χρυσῶν ἀγαλμάτων. Ἐπὶ τοῦ θρόνου δ' ἐκάθητο ὁ θεὸς, πρᾷος τὴν ἔκφρασιν, ἐμβριθὴς καὶ μεγαλοπρεπὴς, τὸ ἄνω γυμνὸν μέρος τοῦ σώματος ἐξ ἐλέφαντος κατεσκευασμένον, ἐκ χρυσοῦ δὲ τὸν βαθὺν πώγωνα καὶ τὴν χαίτην, ἧς ἕκαστος βόστρυχος εἶχεν ἓξ μνᾶς χρυσοῦ· ἐκ χρυσοῦ δ' ἐπίσης ζῴδια καὶ ἄνθη ἔχων ἐπειργασμένα, ἦν ὁ ἐπὶ τῶν γονάτων ἐρριμμένος μανδύας. Καὶ εἰς μὲν τὴν ἀριστερὰν χεῖρα εἶχε χρυσοῦν πολυποίκιλτον σκῆπτρον, ἐφ' οὗ ἐκάθητο ὁ ἀετὸς, εἰς δὲ τὴν δεξιὰν, τεταμένην, ἵστατο ἡ Νίκη χρυσελεφαντίνη, ταινίαν ἔχουσα εἰς τὰς χεῖρας, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐστραμμένη. Ἦν δὲ τὸ ἄγαλμα τόσον κολοσσιαῖον, ὥστε οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον ὅτι, ἂν ἠγείρετο θὰ ἔθραυε τὴν ὑπὲρ αὐτὸ ἐκτεινομένην ὀροφὴν (Παυσ. Ε,

11, 1.—Στρβ. Η, 171). Τὰ ἀγάλματα τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετοῦ, ἔργα τοῦ Παιωνίου (ἴδ.), παρίστων τὴν προπαρασκευὴν τῆς ἁρματοδρομίας ἣν διηγωνίσθησαν ὁ Οἰνόμαος καὶ ὁ Πέλοψ (ἴδ.)· τὰ δὲ τοῦ δυτικοῦ, ἔργα τοῦ Ἀθηναίου Ἀλκαμένους, τὴν πάλην τῶν Λαπίθων καὶ τῶν Κενταύρων· αἱ δὲ μετόπαι ἦσαν παραστάσεις τῶν 12 ἄθλων τοῦ Ἡρακλέους. Ἐκ τούτων μέρη εἶχον ἀποκομισθῆ εἰς Γαλλίαν, αἱ πλεῖσται δ' ἀνευρέθησαν ἐν ταῖς τελευταίαις ἀνασκαφαῖς.—Ἀνατολικῶς τοῦ ναοῦ, ἐπὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀνιούσης ὁδοῦ, ἦν εἷς βωμός· δυτικῶς δὲ, τὸ Ἱπποδάμειον, καὶ βορείως τὸ ἱερὸν τοῦ Πέλοπος, ἀνευρεθὲν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς, ὡς καὶ ὁ ἔτι βορειότερον ὀλίγον ἀπέχων ναὸς τῆς Ἥρας, δώριος περίστυλος, ἐν ᾧ διετηροῦντο πολυτιμότατοι θησαυροὶ καὶ σκεύη. Εἰς 15 δὲ μέτρων ἀπόστασιν δυτικώτερον πρὸς τὸν Κλάδεον ἀνευρέθησαν τὰ θεμέλια τοῦ Φιλιππείου, τοῦ ἀνεγερθέντος ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ νίκην. Ἦν δὲ στρογγύλον οἰκοδόμημα, ἐπὶ τριῶν βαθμίδων ἱστάμενον, καὶ ἔχον πέριξ στοὰν 18 ἰωνικῶν κιόνων. Καὶ οὗτοι μὲν ἦσαν μαρμάρινοι, ὁ δὲ στρογγύλος τοῖχος, ἐκ πώρου, ἐνέκλειεν ἀναθήματα τοῦ βασιλέως. Ἔστι προσέτι κατὰ τοῦτο περίεργον τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ὅτι ἄλλο τοιοῦτου σχήματος πρὸ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων δὲν ἀπαντᾶται. Ἔτι δὲ δυτικώτερον καὶ βορειότερον ἔκειντο τὸ Πρυτανεῖον καὶ ὁ Ναὸς τῆς Ἑστίας, καὶ προσέτι τὸ ἐπίσημον ἑστιατόριον, οὗ ἐπίσης εὑρέθησαν τὰ ἐρείπια. Ἀνατολικῶς δὲ τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς ἦν ὁ μέγας βωμὸς τοῦ θεοῦ, ὅστις ἦν καὶ ὡς ἐκ τῆς τοπικῆς θέσεως καὶ ὡς ἐκ τῆς θρησκευτικῆς αὐτοῦ σημασίας τὸ κέντρον τῆς Ἄλτιος. Ἵστατο δ' ἐπὶ βάσεως λιθίνης 125' περιφέρειαν ἐχούσης, τῆς λεγομένης πρυθύσεως, ἐφ' ἧς τὰ ἱερεῖα ἐσφάζοντο· αὐτὸς δὲ ἦν ἐκ τέφρας τῶν ἱερείων, συμπηγνυμένης δι' ὕδατος τοῦ Ἀλφειοῦ. Μεταξὺ δ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ναοῦ ὀροφὴ ἐπὶ τεσσάρων κιόνων στηριζομένη, ἐστέγαζε ξύλινον κίονα, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὡς λείψανον τοῦ οἴκου τοῦ Οἰνομάου. Νοτίως τῆς Ἄλτιος τέλος ἦν τὸ Βουλευτήριον τῶν Ἠλείων, ὅπερ ἀνασκαφὲν εὑρέθη συγκείμενον ἐξ ἑνὸς τετραγώνου ἐν τῷ μέσῳ, καὶ δύο ὀρθογωνίων πλευρῶν ἑκατέρωθεν. Πρὸς βορρᾶν δὲ, ὑπὸ τὴν προέχουσαν ὑπώρειαν τοῦ Κρανίου, ἐπὶ ἀνδήρου 17 διαφόρων πόλεων θησαυροί, ὧν ἀνευρέθησαν αἱ βάσεις, διασχιζόμεναι ὑπὸ δύο στενῶν ὁδῶν, αἵτινες ἔφερον εἰς τοὺς ἔτι βορειότερον κειμένους ναοὺς τῆς Εἰλειθυίας καὶ τῆς οὐρανίας Ἀφροδίτης. Ὁ περιεργότατος δὲ τῶν θησαυρῶν τούτων ἐστὶν ὁ τῶν Μεγαρέων, σχῆμα ἔχων ἀρχαίου δωρίου ναοῦ ἐν παραστᾶσι, μετ' ἀετώματος οὗ τὸ γλυπτικὸν σύμπλεγμα παρίστησι γιγαντομαχίαν. Τούτων δ' ἀπέναντι ἀνευρέθησαν τὰ βάθρα ἐφ' ὧν ἵσταντο χαλκοῖ Ζᾶνες (Διὸς ἀγάλματα, ἱδρυθέντα ἐκ χρημάτων τῶν προστίμων τῶν ἀθλητῶν). Μετὰ δὲ τὰς βάσεις ταύτας, δυτικῶς, εὑρέθη τὸ Μητρῷον, ναὸς περίπτερος δώριος· καὶ μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ Ἡραίου ἡ Ἐξέδρα Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ, πολυτελῶς ᾠκοδομημένη πηγὴ ἐν σχήματι ἡμικυκλικῷ καὶ κατὰ ῥυθμὸν Ῥωμαϊκόν. Ἦν δ' αὕτη κατάγλυφος, καὶ παρὰ τῇ δεξαμενῇ, εἰς ἣν τὸ ὕδωρ ἐξεχεῖτο ἐκ στόματος μαρμαρίνου ταύρου, ὑπῆρχον δύο στρογγύλαι στοαί, ὧν ἑκάστη εἶχεν ἀνὰ 8 κορινθιακοὺς κίονας. Ἀνατολικῶς δὲ τῶν θησαυρῶν καὶ τῶν βάθρων ἐφ' ὧν ἵσταντο οἱ Ζᾶνες, ἔκειντο ἀλλήλοις παράλληλα, καὶ ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς χωροῦντα, τὸ Στάδιον, καὶ τὸ σχεδὸν διπλάσιον κατὰ τὸ μῆκος ἱπποδρόμιον· παρ' αὐτοῖς δ' ἦν καὶ ὁ ναὸς τῆς Δήμητρος, οὗ ἡ ἱέρεια ἦν ἡ μόνη νενυμφευμένη γυνὴ ἥτις εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ παρακάθηται εἰς τοὺς ἀγῶνας ἀπέναντι τῶν δικαστῶν. Ἔτι περαιτέρω τὸ θέατρον προσηρείδετο εἰς τὸν λόφον Κρόνιον. Ἐκ τῆς κορυφῆς τούτου ἡ ὁρασις ἐξετείνετο ἐπὶ τῶν ἀπειραρίθμων ἀγαλμάτων καὶ ἀναθημάτων, τῶν ἀνδριάντων τῶν Ὀλυμπιονικῶν, τῶν μνημείων πάντων τῶν ἐπισημοτέρων συμβάντων· διότι ἡ Ἄλτις ἦν ὡς λίθινον καὶ χαλκοῦν ἀρχεῖον τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ὅτε δὲ, τῶν μνημείων πολλαπλασιαζομένων, δὲν ἐπήρκει πλέον αὐτοῖς τὸ ἐμβαδὸν τῆς Ἄλτιος, ἤρξαντο θέτοντες τὰ ἀγάλματα καὶ ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ περιβόλου.—Καὶ ἐκτὸς δὲ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἄλτιος ὑπῆρχον ἐπίσημά τινα οἰκοδομήματα. Ἐκτὸς τῆς νοτιανατολικῆς αὐτῆς γωνίας εὑρέθη τὸ Λεωνιδαῖον, περιπτέρου ναοῦ σχῆμα ἔχον, καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων εἰς ἀπόθεσιν ἀγαλμάτων ἐπισήμων Ῥωμαίων χρησιμεῦον. Ἐκεῖ που ἦν καὶ ἡ στοὰ τῆς Ἠχούς, ἔχουσα μῆκος 100 μέτρων. Πρὸς δυσμὰς δὲ, μεταξὺ τῆς Ἄλτιος καὶ τοῦ Κλαδέου, εἰς ὁδὸν εὐρεῖαν, ἔξωθεν τὸ τεῖχος τοῦ περιβόλου παρακολουθοῦσαν, ἐφ' οὗ δύο πύλαι ἠνοίγοντο, τὸ βορειότερον οἰκοδόμημα ἦν ἡ Παλαίστρα· κατωτέρω δ' εἵπετο τὸ ἐργαστάσιον τοῦ Φειδίου, εἰς οὗ τὰ θεμέλια εὑρέθησαν ἐρείπια βυζαντινῆς ἐκκλησίας, ἐκ τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ οἰκοδομηθείσης, εἰς 47 μέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τείχους τῆς Ἄλτιος. Νοτίως δὲ τούτου ἀνεσκάφη οἰκοδόμημα μεγαλοπρεπὲς, τετράγωνον, ἔχον ἑκάστην πλευρὰν 80 μέτρων περίπου, μετ' ἰωνικοῦ περιστυλίου ἔξωθεν, αὐλῆς δ' ἐντὸς περιβαλλομένης ὑπὸ λαμπρᾶς δωρικῆς στοᾶς, καὶ πολυπληθῶν μικρῶν διαιρέσεων. Τὸ ἐρείπιον τοῦτο ὑπετέθη ἀνῆκον εἰς γυμνάσιον.

Ὀλύμπια. Ἐπὶ τῶν πρώτων Πελασγῶν κατοίκων τῆς Ἠλιδος, ἐβασίλευε, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἐν Πίσῃ ὁ Οἰνόμαος. Συνεμίγησαν δὲ μετὰ τῶν Πελασγῶν ἔπειτα καὶ ἄλλαι Ἀχαϊκαὶ φυλαί, τὴν καταγωγὴν αὐτῶν ἀναφέρουσαι εἰς τὸν Πέλοπα· δι' ὃ καὶ τῷ Πέλοπι ἐτελοῦντο κατὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἀλφειοῦ ἐπικήδειοι ἀγῶνες, ἐν ᾧ ἐκεῖ ἐλατρεύετο καὶ ὁ Πελασγικὸς Ζεύς. Ἐξηκολούθησαν δὲ ταῦτα καὶ ἀφ' οὗ παρενέβη ὁ Ἡρακλῆς, οὗ τὸ ὄνομα καὶ οἱ ἄθλοι μυθικῶς ἐξέφραζον τῶν δωρικῶν πολιτειῶν τὴν ἐπιρροήν. Οὗτος διέταξε τὰ κατὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, ἀνενέωσε τοὺς ἐπὶ Πέλοπος καὶ εἰσήγαγε τοὺς θεσμοὺς ἐκείνους δι' ὧν ἡ Ὀλυμπία κατέστη τῆς Πελοποννήσου καὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος τὸ κέντρον. Κατὰ τὴν ἱστορίαν τοὺς ἀγῶνας ἵδρυσαν κυρίως ὁ Λυκοῦργος ἐκ Σπάρτης καὶ ὁ Ἶφιτος ἐξ Ἠλιδος, συνάψαντες ἱερὸν δεσμὸν, οὗ τὸ κείμενον, ἐντὸς χαλκοῦ κύκλου κεχαραγμένον ἐδείκνυτο ἀκόμη 200 ἔτη μ. Χ. Μικρὸν μετὰ ταῦτα, ὅτε ὁ Κόροιβος ἐνίκησε σταδιοδρομῶν, τῷ 776 π. Χ., παρεδέχθησαν ἀπὸ τοῦ 777 ἐν πάσῃ τῇ Ἑλλάδι τὰς ὀλυμπιάδας, ἤτοι ὀλυμπιακὰς τετραετηρίδας, ὡς χρονολογικὴν, τὸ δὲ στάδιον ὡς μήκους μετρικὴν μονάδα. Ἀπὸ τῆς 15ης Ὀλυμπιάδος ἐξετάθη ἡ εἰς τὰ Ὀλύμπια μετοχὴ ἐπέκεινα τῆς Ἠλείας, ἀπὸ τῆς 30 ἐφ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀπὸ τῆς 40 καὶ ἐπὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀσίας, τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος, τῆς Σικελίας. Οὐδ' αἱ Μακεδονικαὶ εἰσβολαὶ, οὐδ' αἱ περιπλοκαὶ ἐπὶ τοῦ Ἀχαϊκοῦ δεσμοῦ, οὐδ' ἡ ἐπικράτησις τῶν Ῥωμαίων ἐπέφεραν συντάραξιν εἰς τὴν τῶν Ὀλυμπίων ἐξάσκησιν· ἐξ ἐναντίας μάλιστα καὶ ὁ Τιβέριος καὶ ὁ Νέρων κατηριθμήθησαν μετὰ τῶν Ὀλυμπιονικῶν. Κατὰ τὸ 10ον ὅμως ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Θεοδοσίου, τῷ 394 μ. Χ., ἐπὶ τῆς 293ης Ὀλυμπιάδος ἀπὸ Κοροίβου, κατηργήθησαν διὰ παντὸς τὰ Ὀλύμπια.—Κατὰ τὰς πρώτας Ὀλυμπιάδας ὁ ἀγὼν ἦν μόνον δρόμου. Τῇ 14ῃ Ὀλυμπιάδι προσετέθη ὁ δίαυλος, ἤτοι δρόμος διπλοῦς· τῇ 15ῃ ὁ δόλιχος, ἤτοι μακρὸς δρόμος, ὃν τινες λέγουσιν 7, ἄλλοι ἀναβιβάζουσι μέχρις 24 σταδίων, ἤτοι ὑπὲρ τὴν ὥραν. Τῇ 18ῃ Ὀλ. εἰσήχθη τὸ πένταθλον (περιλαμβάνον τὸ ἅρμα, τὸν δίσκον, τὸν δρόμον, τὴν πάλην καὶ τὴν ἀκόντισιν), καὶ τῇ 23ῃ προσετέθη εἰς ταῦτα καὶ ἡ πυγμή. Τῇ 25ῃ Ὀλυμπιάδι ἤρξατο ἡ ἁρματοδρομία διὰ τεθρίππων,

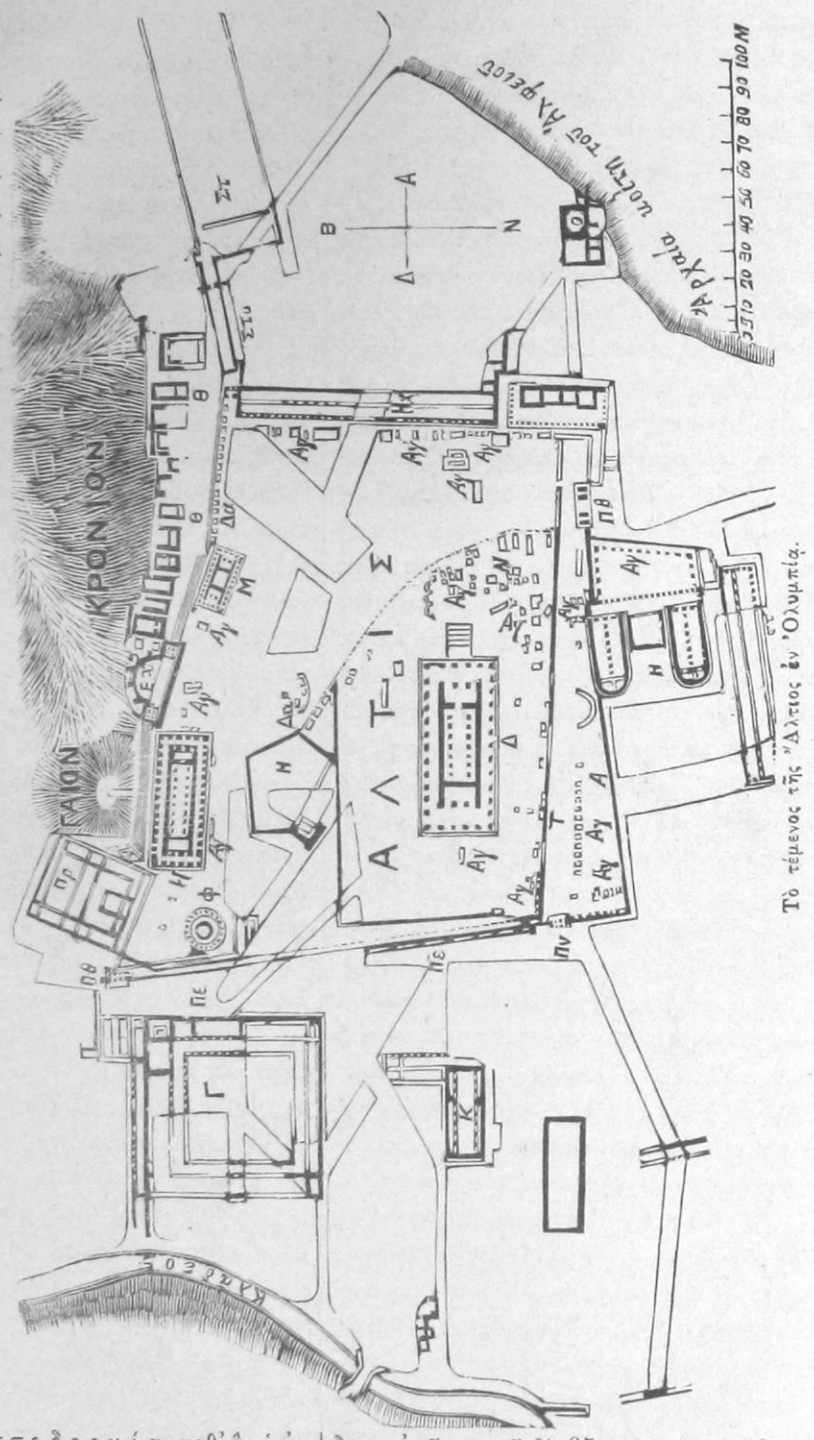

Τὸ τέμενος τῆς Ἄλτεως ἐν Ὀλυμπίᾳ.

τῇ δὲ 33ῃ ἱππόδρομία, καθ' ἣν ὁ ἀγωνιζόμενος ἵππος ἐλέγετο κέλης, καὶ τὸ παγκράτιον, ἤτοι πάλη μετὰ πυγμῆς. Τῇ 37ῃ Ὀλυμπιάδι ἤρξαντο καὶ παίδων ἀγῶνες, τῇ δὲ 65ῃ αἱ ὁπλιτοδρομίαι, τῇ 70ῃ ἱπποδρομίαι δι' ἡμιόνων, αἵτινες ὅμως ταχέως ἐγκατελείφθησαν, τῇ 93ῃ ἁρματοδρομίαι δι' ἑνὸς ζεύγους, καὶ μετὰ

ταῦτα καὶ ἄλλοι ἀγῶνες. Ἀφ' ὅτου δ' ηὔξησε τῶν ἀγώνων ὁ ἀριθμός, διήρκει ἡ πανήγυρις πέντε ἡμέρας, ἀπὸ τῆς 11 μέχρι τῆς 16 τοῦ ἱεροῦ μηνὸς τῆς θερινῆς τροπῆς, καὶ ἐτελείωνε κατὰ τὴν πανσέληνον. Ἐν γένει δύναται ἡ 19 Ἰουνίου (1 Ἰουλίου ν.) νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ ἀρχὴ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ ἔτους. Δεκτοὶ δ' ἦσαν εἰς τοὺς ἀγῶνας μόνον ἐλεύθεροι Ἕλληνες· ἐξηροῦντο δὲ, ἐννοεῖται, καὶ τούτων οἱ ἄτιμοι, ἀσεβεῖς, ἐναγεῖς. Νόμοι δ' ὑπῆρχον Ὀλυμπιακοὶ πάντα καθορίζοντες τὰ κατὰ τὴν ἑορτήν. Οἱ κριταὶ τῶν ἀγώνων ἐκαλοῦντο Ἑλλανοδίκαι, καὶ ἦσαν τὸ πρῶτον 1, μετὰ ταῦτα 2, καὶ εἶτα μνημονεύονται 9 (κατ' ἄλλους δὲ 8, 10, 12), ἔφερον πορφυρᾶν ἀναβολὴν, καὶ ἤδρευον παρὰ τῷ Σταδίῳ καὶ τῷ χαλκῷ τοῦ Διὸς ἀγάλματι. Εἰς τὸν νικητὴν ἐδίδετο, ἀμέσως μετὰ τὴν νίκην, κλάδος φοίνικος, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς τελετῆς καὶ στέφανος ἐκ κλάδου τῆς ἱερᾶς ἐλαίας, ἀνεκηρύττετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, τοῦ πατρὸς καὶ τῆς πατρίδος του, καὶ πρὸς τούτῳ τῷ ἐχορηγεῖτο τὸ δικαίωμα νὰ στήσῃ εἰς τὴν Ἄλτιν ἴδιον ἑαυτοῦ ἀνδριάντα. Εἰς τὰς ἑστιάσεις δ' ἐψάλλοντο ὕμνοι ποιητῶν ἐπισήμων. Ὅτε δ' ἐπέστρεφεν ὁ νικήσας εἰς τὴν πατρίδα του, εἰσήρχετο ἐν πομπῇ, καὶ αἱ αὐταὶ τιμαὶ καὶ ἐκεῖ τῷ ἐπανελαμβάνοντο. Πανταχοῦ δ' ἦσαν οἱ Ὀλυμπιονῖκαι ἀπηλλαγμένοι δημοσίων λειτουργιῶν, καὶ εἶχον ἐπιτίμους ἕδρας εἰς πάσας τὰς ἑορτάς. Ἀπὸ τῆς 80ης Ὀλυμπιάδος περίπου ἐπεκράτησε προσέτι τὸ ἔθος δημοσίων ἀναγνωσμάτων πρὸ τοῦ λαοῦ, ῥητορικῶν ἐπιδείξεων καὶ ποιητικῶν ἀπαγγελιῶν. Οὕτω μνημονεύεται ὅτι ὁ Ἡρόδοτος ἀνέγνω ἐκεῖ τὴν ἱστορίαν του περὶ τῶν Περσικῶν πολέμων, ἢ κἂν μέρος αὐτῆς. Προσέτι δ' ἀνεγινώσκοντο ὑπὸ κήρυκος εἰς ἐπήκοον πάντων ψηφίσματα χορηγοῦντα τιμὰς, ἐπαίνους κτλ. ὥστε ταχέως ἐγίνοντο γνωστὰ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα· καὶ εἰς στήλας ἐπεχαράττοντο συνθῆκαι καὶ ἄλλαι δημόσιαι πράξεις (Θουκ. Ε, 18). Οἱ θεαταὶ ἦσαν μόνον ἄνδρες, τοὐλάχιστον οὐχὶ ἔγγαμοι γυναῖκες· κατὰ Παυσανίαν δ' ἐπετρέπετο ἡ παρουσία παρθένων, ὡς ὅμως εἰκάζεται, μόνον Σπαρτιατίδων ἢ τῶν ἐξ Ἠλείας. — Ὑπῆρχε δὲ καὶ ἀγορὰ ἐπὶ τῆς ἑορτῆς. Τῶν νικητῶν συνετάττετο κατάλογος, καὶ ἰδίως ὁ σταδιονίκης μνημονεύεται ὑπὸ τῶν συγγραφέων, ἰδίως ὑπὸ τοῦ Διοδώρου, ὡς τῆς Ὀλυμπιάδος ἐπώνυμος. — Τὰ Ὀλύμπια ἀπεμιμήθησαν μετὰ ταῦτα, μάλιστα ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων, καὶ πολλαὶ ἑλληνικαὶ πόλεις, ἰδίως ἐκ τῶν ἐν Ἀσίᾳ, καὶ 27 τοιοῦτοι ἀγῶνες εἰσὶ σήμερον γνωστοὶ δι' ἐπιγραφῶν καὶ διὰ νομισμάτων. Περιγράφει δὲ τὴν Ὀλυμπίαν ἐμπεριστατωμένως ἐκ τῶν ἀρχαίων ὁ Στράβων (Η,353. — Παυσ. Ε, 7, ΣΤ. 21, — Ἰδ. τὸν πίνακα). — Ἰδίως δ' οἱ εἰς τοὺς ἀγῶνας τοὺς ἀπαιτοῦντας σωματικὴν δύναμιν, ὡς τὴν πυγμὴν καὶ τὸ παγκράτιον, εἴτε ἐν Ὀλυμπίᾳ, εἴτε ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἐλέγοντο ἀθληταί, καὶ ἕνεκα τῶν χορηγουμένων αὐτοῖς ἀμοιβῶν καὶ τιμῶν, πολλοὶ ἀφιέρουν πάντα τὸν βίον αὐτῶν εἰς τὴν ἀθλητικὴν ἀναπτυχθεῖσαν ὡς τέχνην ἰδίαν. Ἀθλοθέται δὲ, ἢ καὶ ἀγωνοθέται, ἀρχαιότατα μὲν ἦσαν οἱ ἀγῶνας ἐπ' ἄθλοις ὁρίζοντες, ὡς ὁ Ἀχιλλεὺς κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ Πατρόκλου (Ὁμ. Ψ, 258). Ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἐπεκράτησαν καὶ ἐκανονίσθησαν τὰ Ὀλύμπια καὶ μετὰ ταῦτα οἱ τέσσαρες μεγάλοι ἀγῶνες, ἦσαν οἱ ἀθλοθέται, οἱ ἐπ' αὐτῶν δικασταὶ, μετονομασθέντες ὅμως εἰς τὰ Ὀλύμπια Ἑλλανοδίκαι ἢ Ἑλληνοδίκαι, καὶ διὰ τοὺς τρεῖς ἄλλους, τὰ Ἴσθμια, Πύθια καὶ Νέμεα Ἀγωνοθέται, καὶ διωρίζοντο ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς χώρας ἐν ᾗ οἱ ἀγῶνες ἐτελοῦντο, ἐπομένως διὰ τὰ Ἴσθμια ὑπὸ τῶν Κορινθίων, ἀλλὰ διὰ τὰ Νέμεα ὑπὸ τούτων μετὰ τῶν Ἀργείων καὶ τῶν Κλεωναίων, καὶ διὰ τὰ Πύθια ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων. Ἐλέγοντο δὲ καὶ ῥαβδοῦχοι ἢ ῥαβδονόμοι, διότι ὡς σύμβολον τῆς

ἐξουσίας των εἶχον ῥάβδον εἰς τὰς χεῖρας, ὡς ῥαβδοῦχοι ἐλέγοντο καὶ οἱ ὑπηρέται αὐτῶν οἱ ἐντολὴν ἔχοντες νὰ τιμωρῶσι διὰ ῥάβδου τοὺς ἀτακτοῦντας. Ἐν 'Ολυμπίᾳ δ' εἶχε τὴν προεδρείαν καὶ τὸν διορισμὸν τῶν ἀθλοθετῶν ἡ Ἑλληνοδικῶν ἡ πόλις Ἦλις. Καὶ ἀρχαιότατα μὲν ἦν εἷς ὁ δικαστής, βαθμηδὸν δ' ηὔξησεν ὁ ἀριθμὸς εἰς 2, 8, 9, 10, 12. Στολὴν δ' ἔφερον πορφυρᾶν καὶ στέφανον εἰς τὴν κεφαλήν. Ἐξελέγοντο δὲ 10 μῆνας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος, καὶ μέχρις αὐτῆς ἐδιδάσκοντο τὰ διάφορα καθήκοντά των καὶ ἐνησκοῦντο εἰς αὐτά, δι' ἐπισήμου ὅρκου εἰς ἐντελῆ ἀμεροληψίαν ὑποχρεούμενοι. Αὐτοῖς δ' ἐναπέκειτο τὰ πάντα νὰ διατάξωσι καὶ ῥυθμίσωσι διὰ τῆς ἑορτῆς τὴν ἀξιοπρέπειαν, καὶ ἐπὶ τῆς τελέσεως τῶν ἀγώνων αὐτοὶ ἦσαν ἡ ἐπὶ τούτων ἀνωτάτη ἀρχή. Αὐτοῖς ἐναπέκειτο νὰ ἐξακριβῶσιν ἂν οἱ παρουσιαζόμενοι ἵνα ἀγωνισθῶσιν εἰς τὰ 'Ολύμπια ἢ ἀλλαχοῦ ἦσαν ἀληθῶς Ἕλληνες καὶ εἰς οὐδεμίαν ἀτιμίαν ὑποκείμενοι. Τριάκοντα ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἀγώνων ἐκλείοντο ἐν Ἤλιδι οἱ κατάλογοι τῶν ἐγγραφομένων, καὶ μετὰ τοῦτο ἐτελοῦντο ἐκεῖ προγυμνάσεις αὐτῶν, καθ' ἃς εἴ τις ἀπεδείκνυτο μὴ κατάλληλος ἢ ἱκανῶς παρεσκευασμένος, διεγράφετο τοῦ καταλόγου. Τότε δ' οἱ Ἑλλανοδίκαι ἐκήρυττον τὴν ἔναρξιν τοῦ ἀγῶνος, διὰ τοῦ κήρυκος θηλοῦντες πρὸ παντὸς τοῦ λαοῦ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγωνισθησομένων καὶ τὴν καταγωγὴν αὐτῶν· καὶ ἂν οὐδεμία οὐδαμόθεν ἠγείρετο ἔνστασις, ἀπεφάσιζε τότε ὁ κλῆρος τὴν σειρὰν τῶν ἀγώνων καὶ τὰς θέσεις τῶν ἀγωνιστῶν. Εἶτα δὲ ἀνεμίμνησκον τοῖς ἀθληταῖς τοὺς ὅρους καὶ τὰς ὑποχρεώσεις, καὶ ἔδιδον τὸ σημεῖον εἰς τῶν ἀγώνων τὴν ἔναρξιν. Ἐπὶ τῆς διαρκείας δ' αὐτῶν ἐπηγρύπνουν ἐπὶ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν κειμένων νόμων, καὶ δικάσαντες τίνι ἀνῆκεν ἡ νίκη, ἔδιδον αὐτῷ τὸν στέφανον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Διός. Μετὰ τοῦτο συνέταττον καὶ ὑπέγραφον ἐπίσημον πρᾶξιν μνημονεύουσαν τῶν ὀνομάτων τῶν νικητῶν, καὶ τούτου γενομένου ἔληγεν ἡ χή των. Ὡς αὐτοὶ δὲ, ἦσαν καὶ ἐν Ἀθήναις 10, ἀνὰ εἷς ἐκ φυλῆς ἑκάστης, οἱ ἆθλοθέται, ἐπὶ 4 ἔτη ἐκλεγόμενοι, καὶ προϊστάμενοι τῶν Παναθηναίων.

'Ολυμπιὰς, ἡ πρὶν Μύρταλις καλουμένη (Just. IX. 7), θυγάτηρ Νεοπτολέμου, τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου, ἀνετράφη ὑπὸ τοῦ θείου αὐτῆς Ἀρύβα, καὶ ἐν ἔτει 358 ἢ 357 π. Χ. ἐνυμφεύθη Φίλιππον, τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας, ὅστις κατά τινας (Πλούτ. Ἀλέξ. Α. Β) τὴν ἐγνώρισεν ἐν Σαμοθράκῃ. Τῷ δὲ 356 ἔτεκε τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ μεταγενεστέρως τὴν Κλεοπάτραν. Καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν ἦσαν, ἂν οὐχὶ περιπαθεῖς, ἀλλ' εἰρηνικαὶ τῶν δύο συζύγων αἱ σχέσεις. Τῆς 'Ολυμπιάδος ὅμως ἦν βίαιος ὁ χαρακτὴρ, καὶ περὶ τὸ ἔτος 340 ἐπῆλθε διάστασις μεταξὺ αὐτῶν. Καὶ ὁ μὲν Φίλιππος ἐνυμφεύθη εἰς δεύτερον γάμον Κλεοπάτραν τὴν ἐκ Μακεδονίας, ἡ δ' 'Ολυμπιὰς ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἤπειρον, συμπαραλαβοῦσα καὶ τὸν Ἀλέξανδρον, ὅστις ὅμως ταχέως ἐπανῆλθεν εἰς τὸν πατέρα του. Ὅτε δ' ἐδολοφονήθη ὁ Φίλιππος, σπουδαῖαι ὑπόνοιαι ἠγέρθησαν κατ' αὐτῆς ὅτι συνήργησεν εἰς τὸ ἔγκλημα, τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον αὐτὴ τιμὰς ἀπέδωκεν εἰς τοὺς φονεῖς, καὶ ὡμῶς ἐξεδικήθη κατὰ τῆς Κλεοπάτρας (Πλούτ. Ἀλέξ. Ι.—Just. IX, 7). Ὁ Ἀλέξανδρος ἠγάπα περιπαθῶς τὴν μητέρα του, ἀλλ' οὐχ ἧττον τῇ ἠρνήθη ἐπιμόνως ἣν ἐπεζήτει ἀντιβασιλείαν ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του. Ἐκείνη ὅμως ἐπροσπάθει νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰ δημόσια (Πλούτ. Ἀλέξ. Λ. — Ἀρριαν. Ζ, 112). Τούτου ἕνεκα διέστη καὶ πρὸς τὸν Ἀντίπατρον· ἐπιρροὴν δ' ἐν Ἠπείρῳ ἐπιζητοῦσα (Πλούτ. Ἀλέξ. ΞΗ), κατέφυγεν ἐκεῖ ἐπί τινα χρόνον μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν θάνατον. Τῷ 319 ἀνακαλέσασα τὸν Πολυσπέρχοντα, ἐνεπιστεύθη αὐτῷ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἐγγόνου της Ἀλεξάνδρου. Ἐμπαθὴς δὲ καὶ φιλέκδικος, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν μετὰ στρατοῦ Μολοσσῶν ὑπὸ τὸν Αἰακίδην,

καὶ συλλαβοῦσα τὸν Ἀρρίθαιον καὶ τὴν Εὐρυδίκην ἐν ἔτει 317 π.Χ. ἐθανάτωσεν αὐτούς, ὡς καὶ περὶ τοὺς ἑκατὸν ἄλλους ἐπισήμους Μακεδόνας τῆς μερίδος τοῦ Ἀντιπάτρου (Just. XIV, 5). Ἀλλ' ἡ ὠμότης της τῇ ἀπηλλοτρίωσε τοῦ λαοῦ τὴν ἀγάπην. Ἐπελθὼν δ' ὁ Κάσσανδρος ἐκ Πελοποννήσου, τὴν ἐνέκλεισεν ἐν Πύδνᾳ, καὶ μετὰ μακρὰν πολιορκίαν, ἐφ' ἧς ἡ φρουρὰ τὰ πάνδεινα ὑπέστη καὶ σχεδὸν κατεστράφη, παρεδόθη ἡ 'Ολυμπιὰς, ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει ἀσφαλείας τῆς ζωῆς αὐτῆς. Ἐπιορκῶν ὅμως ὁ Κάσσανδρος, προύκάλεσε καταγγελίας τῶν συγγενῶν τῶν ὑπ' αὐτῆς φονευθέντων, καὶ συνέλευσις Μακεδόνων κατεψήφισεν αὐτῆς θάνατον, καὶ ἀπεσταλμένοι τοῦ Κασσάνδρου, καθ' ὧν μόνη ἀντεξανέστη ἀνδρικῶς καὶ γενναίως, τὴν ἐθανάτωσαν τῷ 315 π.Χ. (Just. XIV, 6).

'Ολυμπιὰς, χρονολογικὴ μονὰς ἐκ τεσσάρων ἐτῶν, τὸ ὄνομα λαβοῦσα ἐκ τῶν κατὰ τὸ πρῶτον ἑκάστης τελουμένων καὶ πανελλήνιον ἐχόντων ἐπισημότητα 'Ολυμπιακῶν ἀγώνων. Ἤρξαντο δ' ἀπὸ τῆς εἰς τὸ στάδιον νίκης τοῦ Κοροίβου, ἣν ὁ Πετοίτιος τίθησιν εἰς τὸ ἔτος 777 π. Χ. Μεταγενέστεροι ὅμως παραδέχονται ὡς ἀκριβέστερον τὸ ἔτος 776. Ἵνα τις ἀναγάγῃ ἑπομένως π.Χ. τινὰ ἡμερομηνίαν εἰς 'Ολυμπιακὴν, ἂν παραδέχηται τὴν ἔναρξιν τῶν 'Ολυμπιάδων ἀπὸ τοῦ ἔτους 777 πρέπει, ἀφαιρέσας αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 777, νὰ διαιρέσῃ τὴν διαφορὰν διὰ 4, καὶ τὸ ὑπόλοιπον ἔσται ὁ ἀριθμὸς τῶν 'Ολυμπιάδων· οἷον διὰ τὸ ἔτος 750 π. Χ. ἔσται (777—750=) $^{27}/_{4}$=6,3. ἤτοι 'Ολ. 6+1, γ=7, γ· διὰ τὸ ἔτος 685, ἔσται (777—685)=$^{92}/_{4}$=23, δ' (διότι δὲν ὑπάρχει κλάσμα. Πρὸς ἀναγωγὴν δ' ἐξ ἐναντίας ὀλυμπιακῆς χρονολογίας εἰς τὴν κοινὴν, πολλαπλασιάζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν 'Ολυμπιάδων διὰ 4, καὶ προστιθεμένων τῶν ἐτῶν τῆς τελευταίας 'Ολυμπιάδος, ἀφαιρουμένων δὲ 4, τὸ ὑπόλοιπον ἀφαιρεῖται ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 777· οἷον 'Ολ. 31, 6=(31×4+2—4) 655. Εἰς τὰ δημόσια ἀρχεῖα διετηροῦντο ἐπίσημοι πίνακες τῶν ἁπανταχοῦ 'Ολυμπιονικῶν μετ' ἀναγραφῆς, ἐν μὲν Ἀθήναις τοῦ ἐπωνύμου ἄρχοντος, ἐν Σπάρτῃ τοῦ Ἐφόρου, ἐν Ἄργει τῆς ἱερείας τῆς Ἥρας, ἐν Δελφοῖς τῆς Πυθίας τοῦ ἔτους καθ' ὃ ἡ νίκη ἐγένετο. Οἱ ἀρχαιότεροι τῶν ἱστορικῶν δὲν μετεχειρίζοντο τὰς 'Ολυμπιάδας ὡς μέτρον χρονολογικόν· πρῶτος δ' ὁ Σικελὸς Τίμαιος ἐποιήσατο τῷ 264 π. Χ. ('Ολ. 130, α) τακτικὴν αὐτῆς χρῆσιν, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Πολύβιος, Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς κλ. Ἐπειδὴ δὲ οἱ 'Ολυμπιακοὶ ἀγῶνες ἐτελοῦντο ἐν μέσῳ τῷ θέρει, ὅτε περίπου ἐνήρχετο καὶ τὸ ἀττικὸν ἔτος, τὰ συμβάντα τοῦ φθινοπώρου καὶ τοῦ πρώτου ἡμίσεως τοῦ χειμῶνος κατηριθμοῦντο ἀναγκαίως εἰς τὸ ἑπόμενον ἔτος. Οὕτως ὁ Σωκράτης, καταδικασθεὶς ἐν 'Ολ. 55, α', ἔπιε τὸ κώνειον κατὰ τὸν 11ον μῆνα τοῦ ἔτους κατὰ τὴν κοινὴν χρονολογίαν, ἄρα ἐν ἔτει 399.

'Ολυμπιεῖον ἢ 'Ολυμπίειον, ἢ 'Ολύμπιον. 1) ναὸς τοῦ 'Ολυμπίου ἢ Πανελληνίου Διὸς, ὁ μέγιστος καὶ πολυτελέστατος ἐν Ἀθήναις, οὗ ἡ ἵδρυσις ἤρξατο ἐπὶ Πεισιστρατιδῶν, ἡ οἰκοδομὴ δ' ἐπερατώθη καὶ ἀνετέθη ἐπὶ Ἀδριανοῦ. Ἡ περιοχὴ αὐτοῦ ἦν 4 σταδίων. Ἦν δὲ ῥυθμοῦ Κορινθιακοῦ, ὀκτάστυλος (οὐχὶ ὡς πρὶν ὑπετίθετο δεκάστυλος) καὶ ἐντὸς εἶχε κίονας 120 ἐκ πολυτίμου Φρυγίου μαρμάρου. Ἐκ τοῦ περιστυλίου σώζονται σήμερον τινὲς κολοσσιαῖοι κίονες ὄρθιοι, καὶ εἷς πρό τινων ἐτῶν ὑπὸ καταιγίδος καταρριφθεὶς (Παυσ. ΙΗ, 60.—Πλάτ. Φαῖδρ. 227. — Στρβ.). — 2) Πολίχνη εἰς 1500 βημάτων ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν Συρακουσῶν, νοτίως, παρὰ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἀνάπου (Θουκ. ΣΤ, 76. Ζ, 5. — Διόδ. ΙΓ, 6. — Liv. XXIV, 33).

'Ολυμπιόδωρος, 1) υἱὸς τοῦ Λάμπωνος, Ἀθηναῖος στρατηγὸς ἐπὶ τῶν Περσικῶν (Ἡρδ. Θ, 21).—2) Αὐλητὴς, τὸ αὐλεῖν διδάξας τῷ Ἐπαμεινώνδᾳ (Nep Epam

ΕΘΝΙΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑ ΘΠ 1942

II).—3)Ἀθηναῖος στρατηγὸς πεμφθεὶς κατὰ Κασσάνδρου, τῷ 304 π.Χ. καὶ κατὰ Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, τῷ 287. Ἐχρημάτισε καὶ ἐπώνυμος ἄρχων τῶν Ἀθηνῶν.—4)Φιλόσοφος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ. Πάντα τὰ σωζόμενα ἢ γνωστὰ αὐτοῦ συγγράμματα εἰσὶν ἑρμηνεῖαι τοῦ Πλάτωνος, ἀλλ' ἄγνωστον ἂν ἐσχολίασε πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὑπάρχουσι δ' αὐτοῦ σχόλια εἰς τὸν Γοργίαν, τὸν Φίληβον, τὸν Φαίδωνα καὶ Ἀλκιβιάδην τὸν πρῶτον· προσέτι δὲ καὶ βιογραφία τοῦ Πλάτωνος, ἥτις ὅμως ἐστὶν ὡς εἰσαγωγὴ τῶν σχολίων τοῦ πρώτου Ἀλκιβιάδου. Πάντα τὰ χειρόγραφα αὐτοῦ δὲν ἐξετυπώθησαν· φαίνεται δ' ὅτι εἰσὶ μᾶλλον σημειώσεις τῶν μαθητῶν του κατὰ τὰς προφορικὰς αὐτοῦ παραδόσεις. Εἰσὶ δ' ἐκθέσεις αὐτοτελεῖς θεωριῶν νεοπλατωνικῶν, καὶ ἔχουσι πολλὴν τὴν διαλεκτικὴν ὀξύτητα, πολλὰς δ' ἀποδεικνύουσι γνώσεις τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας, καὶ ἀξιόλογον τάσιν εἰς καθαρότητα καὶ ἀκρίβειαν τῆς ἐκφράσεως.—5) Ἀλεξανδρινὸς γραμματικὸς καὶ ἑρμηνευτὴς τοῦ Ἀριστοτέλους, ζῶν κατὰ τὴν ἕκτην μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα. Αὐτοῦ σώζεται σχόλιον εἰς τοῦ Ἀριστοτέλους τὰ μ ε τ ε ω ρ ο λ ο γ ι κ ά, διαιρούμενον εἰς 51 π ρ ά ξ ε ι ς.—6) Θηβαῖος ἱστοριογράφος ἐκ Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου. Διατρίβων ἐν Βυζαντίῳ, καὶ συντάξας σύγγραμμα εἰς 22 βιβλία, ἱ σ τ ο ρ ι κ ο ὶ λ ό γ ο ι ἐπιγραφόμενον, ἱστορίαν τοῦ δυτικοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους ἀπὸ 407 - 425 μ. Χ., ἀλλὰ μᾶλλον ὕλης συλλογὴν ἢ ἱστοριογραφίαν. Ὁ Φώτιος διετήρησεν αὐτοῦ περίληψιν. Τῷ 412 ἐπέμφθη εἰς Οὐγγαρίαν ὡς πρέσβυς τῶν Οὔννων (Ἔκδ. Ἀποσπ. Müller, fragm. Hist. Gr.).

Ὀλύμπιος, ἐπίθετον διαφόρων θεῶν καὶ θεαινῶν, τοῦ Διὸς (Ὅμ. Ἰλ. Α, 358), τοῦ Ἡρακλέους (Ἡρδ. Β, 44), τῆς Ἥρας, τῆς Εἰλειθυίας ἐν Ὀλυμπίᾳ, τῆς Γῆς ἐν Ἀθήναις, τῶν Μουσῶν (Ὅμ. Ἰλ. Β, 484), κτλ., καὶ προσέτι πάντων τῶν τὸν Ὄλυμπον οἰκούντων θεῶν (Ὅμ. Ἰλ, Α, 399). Ὀ λ ύ μ π ι α δ ώ μ α τ α, ὁ οὐρανός.

Ὄλυμπος, 1) ὁ νότιος κλάδος τοῦ ὄρους τοῦ διαιροῦντος τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας (Ἡρδ. Ζ. 129. 172). Συνήθως δ' ἐδίδετο τὸ ὄνομα εἰς τὸ μέρος τοῦ ὄρους τὸ παραλλήλως κείμενον τῇ ἀκτῇ τῆς Πιερίας, ἀπὸ τῆς πόλεως Δίου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνειοῦ, ἔνθα ἡ κοιλὰς τῶν Τεμπῶν χωρίζει αὐτὸν ἀπὸ τῆς Ὄσσης (Ἡρδ. Α, 56. Ζ, 129.—Θουκ. Δ, 78). Ἡ κορυφὴ αὐτοῦ, πάντοτε χιονοσκεπὴς, αἴρεται εἰς ὕψος 2986 μέτρων· ὥστε ὁ Ξέρξης τὸν ἔβλεπε καθαρώτατα ἐκ Θέρμης, 15 γεωγραφικὰ μίλια ἀπεχούσης. Τὴν κορυφὴν ἐζώνυον κάτωθεν σκοτειναὶ δάση ἐλάτων, καὶ ἔτι κατωτέρω πυκνὰ ἄλλα πλατυφύλλων δένδρων, διασχιζόμενα ἐνίοτε ὑπὸ βράχων καὶ κρημνῶν ἀποτόμων. Ἐθεωρεῖτο δ' αὕτη ὡς τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος καὶ πάσης τῆς οἰκουμένης, καὶ ἡ κατοικία τοῦ Διὸς καὶ πάντων τῶν ἐπουρανίων θεῶν, καὶ ὑπελαμβάνετο ὑπὸ τῶν ποιητῶν ὡς στηριζομένη ἄνωθεν ὑπὸ θόλου χαλκοῦ ἐκτεινομένου ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν καὶ βαίνοντος ἐπὶ κιόνων οἵτινες ἦσαν τοῦ ὄρους αἱ κατώτεραι κορυφαί. Εἰς αὐτὰς κατῴκουν οἱ ἄλλοι θεοὶ (Ὅμ. Ὀδ. Ζ, 448. Λ, 76. Τ. 5) καὶ συνήρχοντο παρὰ τῷ Διὶ εἰς συμβούλιον ἢ εἰς ἑστιάσεις. Τῆς οὐρανίας δὲ ταύτης κατοικίας ἡ πύλη ἦν ἡ Νεφέλη πυκνή (Ὅμ. Ἰλ. Α, 494, Ε, 751). Ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ὅτε ἐπεκράτησεν ἡ πίστις ὅτι οἱ θεοὶ κατῴκουν τὸν οὐρανὸν, τοῦτον ἐνέφαινε τὸ ὄνομα Ὄλυμπος. — 2) Ὄ λ υ μ π ο ς ὁ Μ υ σ ὸ ς (Ἡρδ. Α, 36), ἐν τῇ Μικρᾷ Μυσίᾳ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἐκτεινόμενος ἀπὸ τοῦ Ἕρμου ποταμοῦ μέχρι τῆς Βιθυνίας, ἄνω τῆς Προύσης, συνήθως τὸ πάλαι κατοικία ληστῶν.—3) Ὄρος ἠφαίστειον ἐν Λυκίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, νοτίως τῆς Φασηλίδος, μετὰ πόλεως ὁμωνύμου (Στρβ. ΙΒ, 574.—Στ. Βυζ.—4) Ὄρος τῆς Λακωνίας, κατὰ τὰ σύνορα τῆς Ἀρκαδίας, πλησίον τῆς

Σελασίας (Πολβ. Β, 65).—5) Ὄρος πλησίον τῆς Ὀλυμπίας.—6) Ὄρος, τὸ ὑψηλότερον, τῆς νήσου Κύπρου, πρὸς τὰ νότια αὐτῆς, νῦν Σταυρὸς, καὶ ἀκρωτήριον αὐτόθι κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν, ἐφ' οὗ ἦν ναὸς τῆς Ἀφροδίτης (Στρβ.).

Ὄλυμπος, 1) μυθολογούμενος ψάλτης καὶ μουσικὸς, κατά τινας φίλος καὶ μαθητὴς τοῦ Μαρσύου, κατ' ἄλλους (Ἀπολλόδ. Α, 4, 2) τούτου πατὴρ, ἀνήκων ὡς ὁ Μαρσύας καὶ ὁ Ὕαγνις, εἰς τὴν λατρείαν τῆς μητρὸς τῶν θεῶν καὶ τῶν Κορυβάντων, καὶ ἰδίως τὴν τέχνην τοῦ αὐλεῖν τελειοποιήσας. Ὑπῆρχε δ' ἐν Φρυγίᾳ φυλὴ, πιθανῶς τῇ λατρείᾳ τῆς Μητρὸς τῶν θεῶν ἀφωσιωμένη, καὶ εἰς αὐτὴν ἀνάγουσα τὴν καταγωγήν της. Κατὰ Πλούταρχον αὐτὸς πρῶτος εἰσήγαγε παρὰ τοῖς Ἕλλησι τοὺς ὕμνους πρὸς τοὺς θεοὺς, κατὰ δὲ Κλήμεντα ἐφεῦρε τὸν Λύδιον ῥυθμόν. Ἐπιστεύετο δ' ὑπ' ἄλλων ὅτι εἰς αὐτὸν ἔδωκεν ὁ Ἀπόλλων τὸν Μαρσύαν, ἀφ' οὗ τὸν ἐξέδειρεν, ἵνα τὸν ἐνταφιάσῃ (Ἀριστοφ. Ἱππ. 9, — Πλάτ. Συμπ. Σ. 215). — 2) Ὄλυμπος ὁ νεώτερος, πρόσωπον ἱστορικὸν, διδάξας ἐν Ἑλλάδι τὴν μουσικὴν, ἰδίως τὸν αὐλὸν, ὃν, πρὶν περιφρονούμενον, κατέστησεν ἰσότιμον τῇ λύρᾳ, καὶ οὕτως ἐτελειοποίησε τὴν Ἑλληνικὴν μουσικήν. — 3) Ὁ πρῶτος τροφὸς τοῦ Διονύσου, καὶ διδάσκαλος αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ἐπιστήμην καὶ ἀρετὴν (Διόδ. Γ, 75).—4) Υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Εὐβοίας, θυγατρὸς τοῦ Θεσπίου (Ἀπολλόδ. Β, 7, 8).—5) Εἷς φιλόσοφος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (Φαβρ, Ἑλλ. Βιβλ. Ι, σ. 134).

Ὀλύμπουσα, θυγάτηρ τοῦ Θεσπίου, ἐκ τοῦ Ἡρακλέους μήτηρ τοῦ Ἀλοκράτους (Ἀπολλόδ. Β. 7, 3).

Ὄλυνθος, πόλις Ἑλληνικὴ ἐπίσημος κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ Τορωναίου κόλπου, μεταξὺ τῶν χερσονήσων Πελλήνης καὶ Σιδωνίας, 60 στάδια τῆς Ποτιδαίας ἀπέχουσα πρὸς βορρᾶν (Ἡρδ. Ζ, 122.—Θουκ. Α, 63. —Ξεν. Ἑλλ. Ε, 2, 12.—Στραβ. Ζ, 330). Κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ Ξέρξου, συνῳκίσθη ἔπειτα πάλιν ὑπὸ Χαλκιδέων ἐκ Τορώνης (Ἡρδ. Ζ, 127.—Θουκ. Δ, 122). Κατηριθμεῖτο εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὴν Θρᾴκην, καὶ ἰδίως ηὔξησεν ὅτε, ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, κάτοικοι πολλῶν ἄλλων μικροτέρων πολυχνίων ἐλθόντες προσετέθησαν εἰς αὐτήν. Οὕτως ἀπέκτησε δύναμιν αὐτοτελῆ, καὶ ἠδυνήθη ἐπὶ μακρὸν ν' ἀντιστῇ καὶ εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ εἰς τοὺς Μακεδόνας (Θουκ. Α. 72. Β, 70. 89. Ε, 18. 39. — Ξενφ. Ἑλλ. Ε, 2, 11). Συμπεριέλαβε δὲ βαθμηδὸν καὶ πολλὰς ἄλλας Χαλκιδικὰς καὶ Μακεδονικὰς πόλεις εἰς τὸν δεσμόν της, καὶ τότε οἱ Σπαρτιᾶται, συνεννοηθέντες μετ' Ἀμύντου, τοῦ βασιλέως, τῆς Μακεδονίας, ἔπεμψαν στρατὸν, καὶ τὴν ἐβίασαν, τῷ 379 π. Χ., νὰ προστεθῇ εἰς τῆς Σπάρτης τὴν συμμαχίαν (Ξενφ. Ἑλλ. Ε, 3, 26). Ἔμενε δ' οὐχ ἧττον πάντοτε ἡ ἰσχυροτάτη πόλις τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου, καὶ ἐνισχύθη ἔτι μᾶλλον ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος, προσθέντος αὐτῇ τὴν Ποτίδαιαν. Μετὰ ταῦτα ὅμως ὁ αὐτὸς βασιλεὺς, ἀποφασίσας νὰ ἱδρύσῃ ἰδίαν ναυτικὴν δύναμιν, ἠθέλησε νὰ κυριεύσῃ πάσας τὰς παραλίους πόλεις τῆς Θρᾴκης καὶ Μακεδονίας· ἡ δ' Ὄλυνθος ἀντέστη πεισματωδῶς, καὶ ὁ Δημοσθένης μετ' ἐνθουσιώδους εὐγλωττίας προέτρεπε τοὺς Ἀθηναίους νὰ σπεύσωσιν εἰς βοήθειάν της. Ἀλλ' ὁ δῆμος ἔμενεν ἀναποφάσιστος καὶ ἐβράδυνε, μέχρις οὗ, προδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Λασθένους καὶ τοῦ Εὐθυκράτους, ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, κατεστράφη πυρποληθεῖσα, οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐπωλήθησαν δοῦλοι, καὶ ποτὲ δὲν ἀνέκυψε πλέον. Ἡ θέσις αὐτῆς εἰκάζεται οὖσα εἰς τὸν νῦν Ἅγιον Μάμαντα.

Ὄλυνθος, 1) υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Βολίας, καθ' ὃν Ὄλυνθος ἐκλήθη καὶ εἷς ποταμὸς τῆς Χαλκιδικῆς (Ἀθήν. Η 3).—2) Ἕτερος υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους, οὗ ἐπώνυμος ἦν ἡ πόλις Ὄλυνθος (Στρ. Βυζ.).— 3) Υἱὸς

Στρυμόνος, βασιλέως τῆς Θρᾴκης, σπαραχθεὶς εἰς τὴν θήραν ὑπὸ λέοντος (Ἀθήν. Η! 3).

Ὁμανῆται, λαὸς τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας, πρὸς τῷ Περσικῷ κόλπῳ, ἔχων μεσογείως πόλιν Ὁμανὸν ἐμπόριον καλουμένην (Πτολεμ.).

Ὁμαγύριος ἢ Ὁμάριος, ἐπίθετον τοῦ Διός, ὡς προϊσταμένου τῆς τῶν Ἀχαιῶν ὁμηγύρεως. Εἶχεν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ναὸν ἐν Αἰγίῳ τῆς Ἀχαΐας, ὅστις ἐλέγετο ἱδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος (Παυσ. Ζ, 24.—Πολύβ. Γ. 93). Παρὰ Στράβωνι δὲ (Η, 7, 3, 5), ἡ θέσις τῶν συνελεύσεων ἦν ἄλσος τι ἐκεῖ καλούμενον Ἀρμάριον ἢ Ἀννάριον, πιθανῶς Ὁμάριον.

Ὁμαλιστὴρ, ξύλον ἢ σανὶς δι' ἧς ὠμάλυνον τὴν ἄνω ἐπιφάνειαν τοῦ σίτου ἢ ἄλλων ὁσπρίων τῶν περιεχομένων ἐντὸς μεδίμνου ἢ ἄλλου μέτρου, ἵνα μὴ ὑπερέχῃ αὐτοῦ.

Ὁμάριος, ἴδ. Ὁμαγύριος.

Ὅμβος, ἡ τελευταία μεγάλη πόλις τῆς Ἄνω Αἰγύπτου, εἰς τὸ ἀνατολικὸν χεῖλος τοῦ Νείλου. Ὁ νομὸς ἐν ᾧ ἔκειτο ἐκαλεῖτο Ὀμβίτης, καὶ ἐκεῖ ἐπεκράτει ἡ λατρεία τοῦ Κροκοδείλου (Juv. Sat. XV).

Ὅμβρεα, πόλις τῆς Μεσοποταμίας, πλησίον καὶ ἀνατολικῶς τῆς Ἐδέσσης (Πτολεμ.).

Ὁμβρικὴ, μέρος τῆς Ἰταλίας, χωριζόμενον πρὸς ἄρκτον διὰ τοῦ ποταμοῦ Ῥουβίκωνος ἀπὸ τῆς ἐντεῦθεν τῶν Ἄλπεων Γαλλίας, πρὸς δυσμὰς διὰ τοῦ Τιβέριος ἀπὸ τῆς Τυρρηνίας, πρὸς ἀνατολὰς δὲ καὶ νότον διὰ τοῦ Αἴσιδος ἀπὸ τοῦ Πικήνου, πρὸς νότον διὰ τοῦ Νάρου ἀπὸ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων. Βορειανατολικῶς δὲ κατήρχετο μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς. Τὰ Ἀπένινα ὄρη ἐδιχοτόμουν τὴν Ὀμβρικὴν ἀπὸ ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν· τὸ δὲ παραθαλάσσιον αὐτῆς μέρος ὠνομάζετο καὶ Ἀγρὸς Γαλλικὸς (Cic. Brut. XIV.—Suet. IV. — Liv. XXXIX, 44). Πρὸς δυσμὰς ἡ χώρα ἦν ἐν μέρει ὀρεινή· ἀλλὰ τὰ ἐπίπεδα αὐτῆς μέρη ἦσαν εὔφορα καὶ πρόσφορα εἰς βοσκὴν ἀγελῶν. Οἱ κάτοικοι, Ὀμβρικοὶ (Ἡρδ. Α, 94. Δ, 49), ἢ Ὄμβροι (Πολύβ.) ἦσαν ἀρχαιότατοι ἐν τῇ χώρᾳ, τὴν καταγωγὴν τοῖς Ἕλλησι συγγενεῖς, καὶ ἐπὶ πολὺ διετέλεσαν ἰσχυροὶ ἐν Ἰταλίᾳ, μέχρις οὗ ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι τοῖς Τυρρηνοῖς. Ἐπιγραφαὶ εἰς τὴν ἐπιχώριον γλῶσσαν κεχαραγμέναι ἀνευρέθησαν (Anfrecht, Kirchof, Huschke). Μεταξὺ τῶν πόλεων αὐτῶν ἦν τὸ Ἀρίμινον (ν. Ῥίμινι), Σένα ἡ Γαλλικὴ (ν. Σινιγάλια) κτλ. (Στρβ. Ε, 217. 227).

Ὁμβρικοὶ, πλὴν τῶν κατοίκων τῆς Ὀμβρίας καὶ ἕτερος λαὸς κατοικῶν παρὰ τῇ Ἰλλυρίᾳ (Ἡρδ. Δ, 49).

Ὄμβριος, ὁ φέρων τὴν βροχὴν, ἐπίθετον ὑφ' ὃ ὁ Ζεὺς εἶχε ναὸν ἐπὶ τοῦ Ὑμηττοῦ (Παυσ. Α, 32).

Ὁμβρίονες, ἔθνος τῆς ἐν Εὐρώπῃ Σαρματίας, κατοικοῦν νοτιανατολικῶς τοῦ ποταμοῦ Οὐϊστούλα (Πτολ,).

Ὁμήρειον, ἐν Σμύρνῃ ναὸς τοῦ Ὁμήρου (Στρβ.).

Ὁμηρίδαι, σωματεῖον ἐν Χίῳ, ἀξιοῦν ὅτι κατήγετο γενεαλογικῶς ἐκ τοῦ Ὁμήρου, καὶ ἰδίως ποιήματα ἐκείνου περισυνάγον, διατηροῦν καὶ κατὰ τεμάχια ψάλλον.

Ὁμηρόκεντρα ἢ Ὁμηροκέντρωνες, ποιήματά ἅ τινες τῶν ἀρχαίων Ἀλεξανδρινῶν ἐτεχνάζοντο διὰ συρραφῆς διαφόρων στίχων ὁμηρικῶν.

Ὅμηρος. Αἱ περὶ τῆς ἐποχῆς, τοῦ βίου τοῦ Ὁμήρου, καὶ τὰς λοιπὰς περιστάσεις τοῦ μεγάλου ποιητοῦ ἀφορῶσαι διηγήσεις τῶν ἀρχαίων εἰσὶν αἱ πλεῖσται ἁπλαῖ ὑποθέσεις καὶ ἀναπόδεικτοι παραδόσεις, ἢ καὶ μεταγενέστερα πλάσματα, ἐξ ὧν ἡ ἱστορία ὀλίγα δύναται ν' ἀρυσθῇ διϐόμενα ϐέϐαια. Καὶ αὐτὸ αὐτοῦ τὸ κύριον ὄνομα πολὺ ἠσχόλησε τοὺς ἀρχαίους. Ὁ Ἔφορος ἡρμήνευσεν αὐτὸ, συμφώνως τῇ παραδόσει, ὡς δηλοῦν τὸν τυφλὸν (Ὅμηρος = ὁ μὴ ὁρῶν ϑῆθεν). Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων οἱ μὲν ἑρμηνεύουσιν αὐτὸ ὡς ἐμφαῖνον τὸν συναρμολογήσαντα τὰς ἐπικὰς ὑποθέσεις ἢ ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητα ᾄσματα (ὁμοῦ ἀρω)· ἄλλοι τὸ

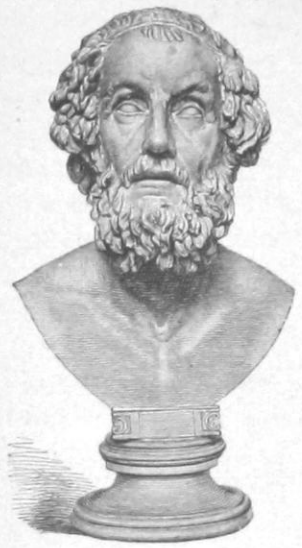

Ὅμηρος.

ἀναφέρουσιν εἰς στενὴν ὁμήγυριν ποιητικῆς συντεχνίας, τὸ Ὅμηρος ἐξηγοῦντες ὡς ὁμότεχνος, καὶ τὸ ὄνομα ἀποδίδοντες εἰς τὸν ἀρχαιότατον καὶ πρῶτον αὐτῆς ἱδρυτήν. Ἕτεροι πάλιν ταὐτίζουσιν αὐτὸ μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχαιοτάτου Θρᾳκὸς ἀοιδοῦ, ὅστις ἐκαλεῖτο Θάμυρις, καὶ ἐκλαμϐάνουσιν αὐτὸ ὡς ἐν γένει ἐμφαῖνον τὸν ποιητήν. Καὶ περὶ τῆς ἡλικίας δ' αὐτοῦ διαφωνοῦσιν ἐπίσης. Κατὰ Κράτην τὸν Περγαμηνὸν ἔζη πρὸ τῆς εἰσϐολῆς τῶν Ἡρακλειδῶν, κατὰ Θεόπομπον δὲ καὶ Εὐφορίωνα 300 ὅλα ἔτη μετὰ τὰ Τρωϊκὰ, ὥστε κατὰ 460 ἔτη ἀφίστανται αἱ δύο αὐτῷ ἀποδιδόμεναι ἐποχαὶ ἀπ' ἀλλήλων. Ἡ πιθανωτέρα ὅμως ὑπόθεσις φαίνεται ἡ τοῦ Ἡροδότου (Β, 53), ὅτι ὁ Ὅμηρος ἤκμαζε 400 ἔτη πρὸ αὐτοῦ, ἤτοι περὶ τὰ 854 π. Χ. Οὐχ ἧττον παντοῖαι ὑπάρχουσιν ὑποθέσεις καὶ περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, καὶ συνήθως 7 μνημονεύονται διάφοροι πόλεις ἀντιποιούμεναι τὴν τιμὴν τῆς γεννήσεώς του. Ἐν ἐπίγραμμα (Gell. III, 11), ὀνομάζει ὡς τοιαύτας τὴν Σμύρνην, τὴν Ῥόδον, τὴν Κολοφῶνα, τὴν Σαλαμῖνα τῆν Κύπρου, τὴν Ἴον, τὸ Ἄργος καὶ τὰς Ἀθήνας. Ἄλλαι δὲ γραφαὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιγράμματος μνημονεύουσι τῆς Κύμης, τῆς Χίου, τῆς Πύλου καὶ τῆς Ἰθάκης. Τινὲς τῶν πόλεων τούτων ᾐτίουν ὅτι ἦσαν πατρίδες τοῦ Ὁμήρου ἕνεκα λόγων ἀποικιακῶν, ἄλλαι, διότι τὰ ὁμηρικὰ ἔπη ἰδίως ἐν αὐταῖς ἐδιδάσκοντο· αἱ ἀρχαιότεραι δὲ μαρτυρίαι ἀναφέρονται εἰς τῆς Μικρασίας τὰς Ἰωνικὰς παραλίας καὶ τὰς παρακειμένας νήσους, τὴν Σμύρνην, τὴν Ἴον, τὴν Χίον, τὴν Κολοφῶνα. Ἡ Σμύρνη ἰδίως ἐφαίνετο χώρα καταλληλοτάτη διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπικῆς ποιήσεως, καὶ ἐκρίνετο ὅτι πιθανώτατα ἠδύνατο νὰ ἀνθήσῃ ὁ Ὅμηρος ἐν αὐτῇ, τόσῳ μᾶλλον καθ' ὅσον ἡ ποίησις αὐτοῦ πολλὰ ἔχει τὰ φέροντα τὸν ἰωνικὸν χαρακτῆρα (Περὶ τῆς πρὸ τοῦ Ὁμήρου ἐπικῆς ποιήσεως ἴδ. Ἔπος). Κατὰ ταῦτο δὲ ὑπερέϐη ὁ Ὅμηρος πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ ποιητὰς, ὅτι, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι εἰς ϐραχέα ποιήματα συνέτατταν ἀποσπάσματα μόνον καὶ εἰδικὰς περιστάσεις τῶν μεγάλων ἱστορικῶν ἢ ἠθικῶν περιστάσεων, ὁ Ὅμηρος συνηρμολόγει ταῦτα εἰς πλήρεις καὶ ἐντέχνους διηγήσεις συμπλεκομένας κατὰ τοὺς νόμους τῆς ποιητικῆς ἑνότητος. Ἦν δ' ὁ ἱστορικὸς κύκλος ἐξ οὗ ἠρύσατο τὰς ὑποθέσεις τῶν δύο μεγάλων ἐπῶν του, τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσείας, ὁ τῶν Τρωϊκῶν. — Ἡ Ἰλιὰς πραγματεύεται μικρὸν χρονικὸν διάστημα 51 ἡμερῶν ἐπὶ τοῦ δεκαετοῦς τρωϊκοῦ πολέμου, καὶ περιστρέφεται εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ τὰς συνεπείας αὐτῆς μέχρι τοῦ ϑανάτου τοῦ Ἕκτορος. Ὁ Ἀχιλλεὺς, κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀγανακτῶν διότι τῷ ἥρπασε τὴν Βρησίδα, καὶ ἕνεκα τούτου κεχολωμένος κατὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων, ἀπέσχε τῶν μαχῶν. Ἀλλ' ἐν μέρει καμφθεὶς ἐκ τῶν συμφορῶν τῶν Ἑλλήνων, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν φίλτατον ἑταῖρόν του Πάτροκλον νὰ ἐνδυϑῇ τὴν πανοπλίαν του καὶ κατέλϑῃ εἰς

τὴν μάχην ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Μυρμιδόνων. Ἐφονεύθη δ' ὁ Πάτροκλος ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος, καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ κεντρικὸν σημεῖον καὶ ἡ κυρίως δέσις τοῦ ὅλου ἔπους, ἣν ἐντεχνότατα φέρει ὁ ποιητής. Ἀμέσως κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ποιήματος ἐκτίθησι τὴν ἀφορμὴν τῆς ὀργῆς, μεθ' ἣν διηγεῖται τὰς μάχας, καὶ ἐπ' αὐτῶν, ἐν ᾧ ὁ Ἀχιλλεὺς μένει κοτῶν ὑπὸ τὴν σκηνήν του, εὑρίσκει ἀφορμὴν νὰ παραστήσῃ τοὺς πρωτίστους τῶν Ἑλλήνων ἡρώων, πρὸ πάντων δ' ἐν τῇ πέμπτῃ ῥαψῳδίᾳ τὸν Διομήδην. Ἀλλὰ ματαία πᾶσα ἀνδρεία καὶ πᾶσα ἡρωϊκὴ ἀφοσίωσις, καὶ ἀνυπομόνως ὁ ἀναγνώστης περιμένει τὴν εἰς τὸν πόλεμον ἐκ νέου τοῦ Ἀχιλλέως ἐμφάνισιν. Οὕτως ἐκθειαζόμενος ὁ ἥρως καὶ ἐπὶ τῆς ἀποχῆς του, τέλος παρεμβαίνει, καὶ ὁ παρωργισμένος ἐχθρὸς τῶν Ἑλλήνων ἐξιλεωθείς, ἀναδείκνυται φοβερὸς τῶν Τρώων πολέμιος, καὶ μετ' ἀκαταμαχήτου ἀνδρείας ἐπιφέρει τὴν ποθουμένην τροπὴν τῆς τύχης τῶν μαχῶν, καὶ ἐκδικεῖ τὸν θάνατον τοῦ φίλου του, φονεύων τὸν Ἕκτορα. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος τῆς Ἰλιάδος χωρεῖ βραδέως καὶ ὡς διστακτικῶς· τὸ δεύτερον ὅμως σπεύδει πρὸς τὴν λύσιν ταχέως. Αὕτη δ' ἐστὶν οὐχὶ ὁ φόνος τοῦ Ἕκτορος, ἀλλ' ἡ ἀπόδοσις καὶ ὁ ἐνταφιασμὸς τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ, καὶ ἡ μετατροπὴ τοῦ ἀγρίου θυμοῦ τοῦ Ἀχιλλέως εἰς πραεῖαν καὶ ἥμερον δυσθυμίαν. — Ἡ δ' Ὀδύσσεια πραγματεύεται τὰ συμβάντα τεσσαράκοντα μόνον ἡμερῶν ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς Τροίας εἰς τὴν Ἰθάκην παλινοστίας τοῦ Ὀδυσσέως, περιέχουσα ὅμως, ὡς καὶ ἡ Ἰλιάς, ἐν τῷ βραχυτάτῳ τούτῳ διαστήματι, τὴν περιγραφὴν πλείστων περιπετειῶν· ὥστε αἱ δύο ῥαψῳδίαι ὁμοῦ περιλαμβάνουσι πλήρη παράστασιν πασῶν τῶν ἀρχαίων παραδόσεων περὶ τῶν Τρωϊκῶν συμβάντων καὶ χρόνων. Ἡ Ὀδύσσεια διαιρεῖται εἰς τέσσαρα κυρίως μέρη. Τὸ πρῶτον, τὸ κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ὀδυσσέως, περιέχον τὰς ῥαψῳδίας Α-Δ, ἀφηγεῖται πῶς, ἐν ᾧ ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐν ἀπωτάταις χώραις διέμενεν εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν παρὰ τῇ νύμφῃ Καλυψοῖ, οἱ μνηστῆρες τῆς γυναικός του Πηνελόπης, ἐν τῷ οἴκῳ του' ἠπείλουν νὰ καταστρέψωσιν ἐν ἐκδιαιτήσει πᾶσάν του τὴν περιουσίαν· ὁ δ' υἱός του Τηλέμαχος, ἤδη εἰς ὥριμον ἡλικίαν προβαίνων, ἀνέλαβε ν' ἀποκρούσῃ αὐτοὺς, καὶ συμβουλαῖς τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς, ἀπῆλθεν εἰς Πύλον καὶ Σπάρτην, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τοῦ πατρός του. Τὸ δεύτερον μέρος, περιέχον τὰς ῥαψῳδίας Ε-Ν, στ.92, περιστρέφεται εἰς τὰ περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ Ὀδυσσέως, ὅστις ἐξ Ὠγυγίας ἀφιχθεὶς εἰς τὴν γῆν τῶν Φαιάκων, διηγεῖται αὐτοῖς τὰς μέχρις ἐκείνου πλανήσεις καὶ τὰ παντοῖα συμβάντα, καὶ ἐκεῖθεν μεταβαίνει εἰς τὴν Ἰθάκην. Ἐν τῷ τρίτῳ μέρει, ταῖς ῥαψῳδίαις Ν, στ. 93—Τ, περιγράφονται τὰ περὶ ἐκδικήσεως κατὰ τῶν μνηστήρων σχέδια ἃ μελετᾷ ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ ἐπιστρέψαντος υἱοῦ του παρὰ τῷ πιστῷ αὐτοῦ ἀρχαίῳ ὑπηρέτῃ, τῷ συβώτῃ Εὐμαίῳ, καὶ ἃ ἐκτελεῖ ἐν τῷ τετάρτῳ μέρει, τῷ περιλαμβάνοντι τὰς ῥαψῳδίας Υ-Ω. Ἐστὶ δὲ καὶ ἡ Ὀδύσσεια, ὡς καὶ ἡ Ἰλιὰς, σύνολον κατ' ἔντεχνον σχέδιον συνειρμολογημένον, οὗ πάντα τὰ μέρη πρὸς ἕνα κοινὸν σκοπὸν ἀποβλέπουσι, τὴν παλινοστίαν καὶ τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ πρὸς ταύτην τὴν λύσιν τείνει πᾶν τὸ ἐνδιαφέρον. Ἡ δ' οἰκονομία πᾶσα ἐστὶ τόσῳ μᾶλλον ἔντεχνος, καθ' ὅσον εἰς τὴν ἀρχικὴν ὑπόθεσιν, τὴν τῆς ἐπανόδου τοῦ Ὀδυσσέως, ἐμπλέκεται, χωρὶς οὐδαμῶς αὐτὴν νὰ ἐξασθενῇ, ἐκ τοῦ ἐναντίου μάλιστα ἐκτείνουσα τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς, ἄλλη δευτερεύουσα, ἡ τῆς ὁδοιπορίας τοῦ Τηλεμάχου καὶ ἡ τῆς ἐπεμβάσεως καὶ αὐτοῦ κατὰ τῶν μνηστήρων. Οὕτως ἐπὶ διαφόρων σκηνῶν διάφορα συμβάντα συνδέονται μετ' ἀλλήλων, καὶ ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς περιγράφει ὁ ποιητὴς χώρας ἀπωτάτας καὶ μυθώδεις, ἀφ' ἑτέρου ἐκτίθησι τὴν ἐσωτερικὴν κοινωνικὴν ἀποσύνθεσιν τῆς Ἰθάκης, συγχρόνως δὲ καὶ τὰς εἰρηνικὰς καὶ ὁμαλὰς περιστάσεις ἄλλων

χωρῶν, ὧν οἱ ἡγεμόνες νικηφόρως ἐπέστρεψαν ἐκ Τρωάδος. — Κατά τε τὴν γλῶσσαν, τὸ ὕφος καὶ τὴν στιχουργίαν ὑφίσταται ἀπόλυτος ἑνότης μεταξὺ Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Ὀδύσσεια ἀπεικονίζει κοινωνικὴν, θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν κατάστασιν ὁμαλωτέραν ἢ ἡ Ἰλιὰς, διὰ τοῦτο ὑπῆρξαν καὶ μεταξὺ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν οἱ λεγόμενοι Χ ω ρ ί ζ ο ν τ ε ς, ὡς ὁ Ξένων, ὁ Ἑλλάνικος καὶ ἄλλοι, καὶ μεταξὺ τῶν νεωτέρων κριτικῶν τινες ἐκείνων τὴν γνώμην παραδεχόμενοι, καὶ πρεσβεύοντες ὅτι τὰ δύο ἔπη ἐγράφησαν ὑπὸ δύο διαφόρων ποιητῶν, κατὰ πολλὰ ἔτη, καθ' ὅλην ἑκατονταετηρίδα ἀπ' ἀλλήλων ἀφεστώτων. Ἀλλ' ἡ οὐχὶ λίαν μεγάλη ἐκείνη διαφορὰ δύναται πολὺ μᾶλλον ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν τῆς ὑποθέσεως τῶν δύο ἐπῶν, τοῦ μὲν περιγράφοντος τὴν πολεμικὴν τῆς Ἑλλάδος κατάστασιν, τοῦ δὲ τὰ κατ' αὐτὴν μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης· πρὸς τούτοις δὲ καὶ εἰς τὴν διαφορὰν τῶν διαθέσεων καὶ ἐπόψεων τοῦ ποιητοῦ, γράψαντος τὰ δύο αὐτοῦ ποιήματα εἰς διαφόρους ἡλικίας. Ἐκ τῶν τὴν ὕπαρξιν τοῦ Ὁμήρου μὴ θελόντων νὰ παραδεχθῶσι, τινὲς διατείνονται ὅτι ὑπῆρχε σχολὴ ἢ ἑταιρία ἀοιδῶν, Ὁ μ η ρ ί δ α ι λεγομένη, καὶ πλάττουσιν ὑποτιθέμενόν τινα ἀρχηγὸν ἐξ οὗ οὗτοι ἠξίουν ὅτι κατήγοντο, καὶ ὃν Ὅμηρον ἐκάλουν ὡς τῆς ὁμηγύρεως αὐτῶν ἐπώνυμον. Τούτων δ' ἄλλοι ἄλλα δῆθεν ἐποίουν, ἃ μετὰ ταῦτα συνέδεσεν εἰς ἓν ὅλον. Ἄλλοι διατείνονται ὅτι παντοῖα ᾄσματα, ἄλλα ὑπ' ἄλλων καὶ κατὰ διαφόρους χρόνους ποιηθέντα, συνεδέθησαν καὶ συνηρμολογήθησαν ἔπειτα, ἰδίως ἐπὶ Πεισιστράτου, καὶ ἀπήρτισαν τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν. Ἀλλ' ἀμφοτέρας τὰς ὑποθέσεις ταύτας ἀναιροῦσιν αὐτὰ τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη, ὄντα ἀριστοτεχνήματα ἐπικῆς οἰκονομίας καὶ ἑνότητος. Ἡ ἀπροκατάληπτος αὐτῶν ἀνάγνωσις τίθησιν ὑπεράνω πάσης ἀντιλογίας, ὅτι ἀμφότερα εἰσὶν ἀπαράμιλλα ἀριστουργήματα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ μουσοπνεύστου ποιητοῦ. Ἂν ἐπὶ Ὁμήρου ἡ γραφὴ ἦν ἄγνωστος ἔτι, ὡς τινὲς τῶν φιλολόγων ἐξέλαβον, θὰ ἦν βεβαίως δύσκολον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι δύο ποιητικὰ ἔργα τοιαύτης ἐκτάσεως ἠδυνήθησαν νὰ διατηρηθῶσιν, εἰ καὶ ἐπὶ Σωκράτους μνημονεύονται ἄνδρες ἠξεύροντες ἐκ στήθους πᾶσαν τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν. Εἰς αὐτὸν τὸν ποιητὴν θὰ ἦν σχεδὸν ἀδύνατον οὐ μόνον εἰς ἄλλων, ἀλλ' οὐδ' εἰς τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ μνήμην νὰ ἐγχαράττῃ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ὅσα ἐποίει. Ἀλλ' ἡ βάσις ἐφ' ἧς ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις στηρίζεται ἐστὶν ὅλως σφαλερά. Ἡ γραφὴ, ἡ ἐν ἀπωτάτῃ ἀρχαιότητι ἤδη ὑπάρχουσα ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Ἀσίᾳ, ἀδύνατον ἐστὶ νὰ ἔμενεν ἄγνωστος ἐν Ἑλλάδι. Ἐπ' ἐσχάτων ἐκ διαφόρων ὑλικῶν ἀποδείξεων προέκυψεν ὅτι ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Ὀλυμπιάδων ἦν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Ὁμήρῳ (Ἰλ.Ζ,169) ὁ Προῖτος δίδει εἰς τὸν Βελλεροφόντην ἐπιστολὴν περιέχουσαν συμβολικὰ, ἤ ἄλλα, ἀδιάφορον τίνος εἴδους, γράμματα (σ ή μ α τ α λ υ γ ρ ά). Κοινὴ δὲ, ὡς μετέπειτα, δὲν ἦν ἀναμφιβόλως ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἔγραψε μὲν ὁ ποιητὴς τὰ ἔπη του, ἀλλὰ διέδιδεν αὐτὰ ᾠδάλλων, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἄλλοι ἄλλα τεμάχια ἐμάνθανον καὶ διέδιδον. Ὅτι ὑπῆρξεν ἀρχικῶς σύλλογος Ὁ μ η ρ ι δ ῶ ν ἐστὶ νεωτέρων ὑπόθεσις ἐσφαλμένη. Ὁ μ η ρ ί δ α ι μνημονεύονται μόνον ἐν Χίῳ, ὡς γένος ἀξιοῦν ὅτι κατήγετο ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ὁμήρου, διότι ἡ Χίος ἀντεποιεῖτο τὴν τιμὴν τῆς ἐκεῖ γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ. Ἐνέφαινε δὲ γενικῶς ἡ λέξις πάντας τοὺς περὶ τὰ ὁμηρικὰ ἔπη ἀσχολουμένους καὶ τεμάχια ἐξ αὐτῶν ᾠδάλλοντας ῥ α ψ ῳ δ ο ὺ ς, ὡς ἐκαλοῦντο οἱ εἰς πανηγύρεις καὶ τελετὰς ἐπικὰ ἐν γένει ᾄσματα, εἴτε ἴδια, εἴτε ἄλλων ποιητῶν, καὶ ἀναμφιβόλως συνεχέστατα καὶ κατὰ προτίμησιν τὰ ὁμηρικὰ, ἀπαγγέλλοντες κατὰ τεμάχια ἐκ μνήμης ἀπεσπασμένα καὶ ἀσυνάρτητα (σ π ο ρ ά δ η ν ἀ ε ί δ ε ι ν μετ' αὐθαιρέτων μεταρ-

ρυθμίσεων πρὸς συμπλήρωσιν ἢ συνδυασμὸν τῶν ἀποσπασμάτων, ἢ καὶ γλωσσικῶν προσέτι, κατὰ τὰς ἐπιχωρίους ἑκασταχοῦ διαλέκτους τοῦ ῥαψῳδοῦ ἢ τῶν ἀκροατῶν του, ὅθεν δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσι καὶ αἱ πολλάκις πολλαχοῦ τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας ἀπαντώμεναι ποικίλαι διαφοραὶ καὶ ἀντιφάσεις ἐνίοτε. Ἐκεῖθεν δὲ βεβαίως διετηρήθησαν καὶ αἱ διάφοροι ἐπωνυμίαι διαφόρων μερῶν τῶν δύο ἐπῶν, αἱ ἀπαντώμεναι παρ' Ἡροδότῳ, Πλάτωνι καὶ ἄλλοις ἐκ τῶν ἀρχαίων. Πρὸς ἀποφυγὴν λοιπὸν τῶν τοιούτων καταστροφῶν τῶν ἀθανάτων ᾀσμάτων, διέταξεν ὁ Σόλων τὰ ὁμηρικὰ ἔπη ν' ἀπαγγέλλωνται (ἢ ᾄδωνται) ἐν Ἀθήναις οὐχὶ ἄλλως ἢ ἐξ ὑποβολῆς, ἤτοι κατὰ γραπτὰ, καὶ ἑπομένως ἀσφαλῆ καὶ οὐχὶ αὐθαιρέτως μεταβαλλόμενα κείμενα. Πρῶτος δ' ὁ Πεισίστρατος ἐπεχείρησε μετὰ τοῦ Ὀρφικοῦ Ἀθηναίου Ὀνομακρίτου καὶ τριῶν ἄλλων ποιητῶν, τὸ εὐγενὲς, οὐχὶ δὲ εὐχερὲς ἔργον τοῦ νὰ περισυνάξῃ, καὶ καθαρίσας, καὶ εἰς ὀργανικὸν σύνολον συνδέσας τὰ διεσπαρμένα τεμάχια, ἴσως, καὶ ὡς πιστεύεται, μετὰ μικρῶν τινων μεταρρυθμίσεων πρὸς ἔπαινον καὶ δόξαν τῶν Ἀθηνῶν, ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν ἀρχικὴν ἑνότητα τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσείας. Τούτου δὲ κατορθωθέντος, διέταξεν, ἢ αὐτὸς, ἢ κατά τινας, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἵππαρχος, ν' ἀπαγγελθῶσιν εἰς τὰ Παναθήναια ὑπὸ ῥαψῳδῶν ἐξ ὑπολήψεως, ἤτοι ἀντικαθιστώντων ἀλλήλους, τὰ δύο οὕτως εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἑνότητα ἀποδοθέντα ποιήματα (Πλάτ. Ἵππαρχ. σ. 228 Β). Πιθανῶς ἐχρησίμευσεν ἡ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου σύνταξις αὕτη τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν ὡς βάσις πασῶν τῶν ἔκτοτε πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος γενομένων ἄλλων, αἵτινες ἐν πρωτοτύποις ἢ ἀντιγράφοις κατετέθησαν μετὰ ταῦτα εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἀπὸ Πεισιστράτου ὅμως μέχρι τῶν χρόνων ἐκείνων οὐκ ὀλίγαι ἐγένοντο ὑπ' ἀκρίτων ἀντιγραφέων καὶ ἄλλων διασκευάσεις, μεταγραφαὶ καὶ παρεμβολαὶ εἰς τὰ ὁμηρικὰ κείμενα, ἃ οἱ πεπαιδευμένοι Ἀλεξανδρινοὶ κριτικοὶ ἐπεμελήθησαν ν' ἀπαλλάξωσι τῶν τοιούτων νόθων μεταρρυθμίσεων, καὶ νὰ ἐπαναγάγωσιν εἰς τὴν γνησιότητα τῆς ἐπὶ Πεισιστράτου συντάξεως, μετ' ἐξόχου πολυμαθείας ἐγκύψαντες εἰς τῶν ὁμηρικῶν κειμένων τὴν διασάφησιν καὶ ἐξέλεγξιν. Μεταξὺ δὲ τῶν ἐπιφανεστάτων ἐξ αὐτῶν ἦν ὁ Ἐφέσιος Ζηνόδοτος, εἰς ὃν ἀποδίδοται ἡ εἰς 24 ῥαψῳδίας διαίρεσις ἑκάστου τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Βυζάντιος Ἀριστοφάνης, ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Καλλίστρατος· ὁ ἐκ Σαμοθρᾴκης Ἀρίσταρχος (περὶ τὰ 160 π. Χ.), καὶ οὗτος μαθητὴς τοῦ Ἀριστοφάνους, ὁ μᾶλλον πεπαιδευμένος τῶν περὶ τὸν Ὅμηρον ἀσχοληθέντων γραμματικῶν τῶν χρόνων ἐκείνων. Εἰς τούτων καὶ ἄλλων ἀξιολόγους σημειώσεις καὶ ἑρμηνείας στηρίζονται τὰ σωζόμενα σχόλια εἰς Ὅμηρον (ἔκδ. Villoison, 1788. Dindorf, 1875). —Τὰ ὁμηρικὰ ἔπη ἐχρησίμευον ὡς ἡ βάσις τῆς ἀγωγῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἦσαν τὸ πρῶτον βιβλίον ὃ ἐδίδετο εἰς τὰ διδασκόμενα παιδία, καὶ ἐξ οὗ ἡ νεολαία ἐμυεῖτο εἰς τὰ τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης. Καθ' Ἡρόδοτον (Β, 53) ἦσαν ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος οἱ «ποιήσαντες θεογονίαν τοῖς Ἕλλησιν», ἤτοι αἱ θρησκευτικαὶ ἀντιλήψεις ἃς οὗτοι διετύπωσαν ἦσαν καὶ αἱ μετὰ ταῦτα ἐπικρατοῦσαι καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα. Προσέτι δ' ἐπέδρασε καὶ δι' αὐτῶν τῶν ἧττον ποιητικῶν μερῶν τῶν ἐπῶν του, ὡς διὰ τοῦ τῶν «νηῶν καταλόγου» τῆς Ἰλιάδος, εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν τοῦ ἔθνους διαρρύθμισιν. Τούτου ἕνεκα εὐνόητον ἐστὶν ὅτι ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ὡς ἥρως πολλαχοῦ ἐθεωρεῖτο, καὶ διὰ βωμῶν καὶ ναῶν ἐτιμᾶτο, καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἔτι ἐπιβάλλεται ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ἐξόχου ποιητοῦ, καὶ τ' ἀθάνατα αὐτοῦ ἔργα θεωροῦνται ὡς ὁ ἐν τῇ ποιήσει ὑπέρτατος τύπος τοῦ ὑψηλοῦ καὶ καλοῦ. Ὁ πλοῦτος τῶν παραστάσεων αὐτοῦ ἐστὶν ἀνεξάντλητος. Ἀ-

φελὴς, φυσικὸς, ἀληθὴς, δὲν ἐπιδιώκει ὁ Ὅμηρος ἐντυπώσεις ἐξ ἐκπληττόντων καὶ ἀπροσδοκήτων συμβάντων, ἀλλὰ παρίστησι πάντοτε ζωηρῶς τὸν περὶ αὐτὸν πράττοντα κόσμον, ὀπίσω αὐτοῦ ὁ ἴδιος μετριοφρόνως κρυπτόμενος. Θαυμασία ἐστὶν ἡ ποικιλία τῶν χαρακτήρων τῶν ἡρώων αὐτοῦ· καὶ ἐν ᾧ πάντες ἔχουσι κοινὸν τὸν ἡρωϊσμὸν, διακρίνονται ὅμως ἄλλοι δι' ἄλλων ἠθικῶν ἰδιοτήτων, τῆς μεγαλοψυχίας, τῆς φρονήσεως, τῆς ὑπούλου δεξιότητος, τῆς ὑπερηφανείας, τοῦ ἀγερώχου ἤθους, τῆς μετριοφροσύνης, κτλ. Τὴν αὐτὴν δὲ ποικιλίαν τῶν ἠθῶν καὶ τρόπων περιγράφει καὶ παρὰ τοῖς θεοῖς ἐν Ὀλύμπῳ. Καὶ αἱ ὑλικώτεραι δ' αὐτοῦ περιγραφαὶ, αἱ ἐνίοτε εἰς τὸ τραχύτερον παρεκκλίνουσαι, κοσμοῦνται καὶ μετριάζονται πάντοτε δι' ἠθικοῦ ἡμέρου πνεύματος ἐπικεχυμένου ἐπὶ πασῶν αὐτοῦ τῶν συνθέσεων. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἐστὶ πάντοτε ἀβίαστος, ὁμαλῶς ῥέουσα, ἀφελὴς, εὔφωνος καὶ χάριτος πλήρης, εἰς ὑπόδειγμα μείνασα πᾶσι τοῖς μεταγενεστέροις ἑποποιοῖς, καὶ προσέτι ὡς βάσις καὶ αὐτῆς τῆς γλώσσης τῆς λυρικῆς καὶ τῆς δραματικῆς ποιήσεως, ὡς προσέτι καὶ τοῦ πεζοῦ λόγου. —Πλὴν δὲ τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσείας ἀπεδίδοντο εἰς τὸν Ὅμηρον ὑπὸ τῶν ἀρχαίων προσέτι οἱ λεγόμενοι ὁμηρικοὶ ὕμνοι, οἵτινες ὅμως, διάφοροι ἀλλήλων κατά τε τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ποιητικὴν ἀξίαν, εἰσὶ προφανῶς χρόνων μεταγενεστέρων καὶ ἐποχῶν διαφόρων, ἔργα ἐν μέρει ῥαψῳδῶν, γεγραμμένα εἰς προοίμια τῶν ὧν ἀπήγγελλον ποιημάτων. Οἱ δ' ἐκτενέστεροι, ὡς ὁ εἰς τὸν Δήλιον Ἀπόλλωνα, εἰς τὸν Πύθιον Ἀπόλλωνα, εἰς Ἑρμῆν, εἰς Δήμητραν, εἰς Ἀφροδίτην, οἱ καὶ εἰς παραδόσεις ἐπιτοπίου χαρακτῆρος μετὰ πλείστης χάριτος καὶ ἀρχαϊκῆς ἐπικῆς ἀφελείας περιστρεφόμενοι, ὑπετέθη μετὰ πιθανότητος ὅτι ἦσαν εἰσαγωγικοὶ ποιητικῶν ἀγώνων κατὰ τὰς πανηγύρεις τῶν θεῶν ὧν εἰσὶν ἐπώνυμοι. Σώζονται δὲ προσέτι καὶ 16 μικρὰ ἐπιγράμματα, ἀ-

τόπως ἀποδιδόμενα εἰς τὸν Ὅμηρον, ὡς καί τινα ποιημάτια, ὧν τὰ ὡραιότερά εἰσιν ἡ Κάμινος καὶ ἡ Εἰρεσιώνη. Ὁμηρικὸν δ' ἔργον ἐλέγετο καὶ ἡ Βατραχομυομαχία, ἐπίτομος παρῳδία τῆς Ἰλιάδος, ἣν οἱ πιθανώτερα λέγοντες ἀποδίδουσιν εἰς τὴν ε'. π. Χ. ἑκατονταετηρίδα, καὶ ὡς ποιητὴν αὐτῆς ἐκλαμβάνουσι Πίγρην τὸν Ἁλικαρνασσέα. Ταύτην πρῶτος ἐξέδωκε Δημήτριος ὁ Χαλκοκονδύλης, τῷ 1488 μ.Χ. Ἀλλ' ἔκτοτε αἱ θεωρίαι περὶ τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν πολὺ ἀπέχουσι τοῦ ν' ἀναγνωρίζωνται ὡς ὀρθαὶ ὑπὸ πάντων τῶν πανταχοῦ φιλολόγων. Πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα ὑφίσταται ἐξ ἐναντίας διαφωνία μεταξὺ αὐτῶν, οὐδὲ φαίνεται προσεχὴς τῶν διαφωνούντων ὁ συμβιβασμός. Τῆς γνώμης ὅτι, κατὰ τοὺς χρόνους εἰς οὓς ἀποδίδονται τὰ ὁμηρικὰ ἔπη ἡ γραφὴ δὲν ἦν εἰσηγμένη εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅτι ἑπομένως αὐτά εἰσι δημῴδη ᾄσματα μακρῶν περιόδων, συναρμολογηθέντα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου, ὑπερεμάχησε πρὸ πάντων ὁ Βόλφιος. Ὁ Ἑρμᾶννος ἐπρέσβευσεν ὅτι τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσέως ἔψαλλε ποιητής τις διὰ βραχέων, καὶ μετὰ ταῦτα ὅτι ἄλλοι βαθμηδὸν προσέθηκαν τὰ λοιπὰ ἐπεισόδια. Κατὰ Λαχμάννον συνέστη ἡ Ἰλιὰς ἐκ διαφόρων δημοτικῶν αὐτοτελῶν ᾀσμάτων ἄλλων καὶ ἄλλων ποιητῶν, ἅτινα ἔπειτα συνερράφησαν. Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Κοίχλυς παραδεχόμενος, ἠθέλησε ν' ἀποκόψῃ τῆς Ἰλιάδος ὅσα ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἐξελάμβανεν ὡς ξένα εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς συναρμολογίαν καὶ μεταγενέστερα, καὶ παρεδέχετο μόνον 16 ῥαψῳδίας γνησίας. Ὁ Ἑρμᾶννος καὶ ἄλλοι ἤθελον ἐκ γλωσσικῶν καὶ στιχουργικῶν δῆθεν διαφορῶν νὰ διακρίνωσι μεταξὺ τῆς καταγωγῆς διαφόρων μερῶν. Ὁ δὲ Κιρχὸφ προσέβαλε τὴν Ὀδύσσειαν, κηρύττων ὡς μεταπλασθεῖσαν τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς σύνθεσιν· ἄλλοι δὲ κατὰ διαφόρους βαθμοὺς καὶ περιορισμοὺς παραδέχονται τὴν ἑνότητα, καὶ αὐτὸς ὁ περίφημος Ἄγγλος

ἱστοριογράφος Γρόττε θέλει ὅτι ἡ Ἰλιὰς συνέκειτο ἐκ δύο ποιημάτων, μιᾶς Ἰλιάδος καὶ μιᾶς Ἀχιλληΐδος! Ὑπάρχουσιν ὅμως πολλοί, οἵτινες εἰς τὸ πνεῦμα τῶν δύο ποιητικῶν ἀριστουργημάτων ἐμβριθῶς ἐμβλέποντες, ἀναγνωρίζουσιν αὐτῶν τὴν ἔντεχνον καὶ ἀμφισβητήσεως ἀνωτέραν ἑνότητα.

Ὅμοιοι, καὶ Ὁμότιμοι κατὰ Ξενοφῶντα (Κύρ. Παιδ. Β, 1, 2), τάξις πολιτῶν ἐν Σπάρτῃ προνομιοῦχος. Οἱ δ' εἰς αὐτὴν μὴ ὑπαγόμενοι πολῖται ἐλέγοντο Ὑπομείονες. Ἐπειδὴ ὁ Ξενοφῶν πρῶτος μνημονεύει αὐτῆς (Λακ. Πολ. Ι. 3, 5, 6. 7. 11. ΙΓ, 1), ὑποτίθεται ὅτι συνέστη αὕτη μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ἀφ' ὅτου, ἐπιτραπείσης τῆς πωλήσεως ἢ ἄλλως ἀποξενώσεως τῶν ἀκινήτων κτημάτων, ἐπεκράτησε διαφορὰ περιουσιῶν παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις, δι' ὃ καὶ εἰς τὸν Ἀριστοτέλην (Πολιτ. Ε, 6, 1), λέγοντα ὅτι οἱ Παρθενίαι ἦσαν «ἐκ τῶν Ὁμοίων», ἀποδίδουσιν ἀνακρίβειαν καὶ ἀναχρονισμόν. Ὅπως δήποτε, Ὅμοιοι ἦσαν οἱ πάντων τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων ἀπολαμβάνοντες Δωριεῖς πολῖται· ὑπομείονες δὲ πιθανῶς οἱ εἴτε δι' ἀπελευθερώσεως πολῖται γενόμενοι, καὶ τούτου ἕνεκα τῶν ἄλλων ἐλαττούμενοι, εἴτε διὰ παραμέλησιν τῶν δημοσίων καθηκόντων ἢ δι' οἷον δήποτε λόγον τινὰ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ἀπολέσαντες. Οἱ βασιλεῖς τῆς Σπάρτης εἶχον ἐν ταῖς ἐκστρατείαις, πλὴν τῶν πολεμάρχων, καὶ τρεῖς Ὁμοίους συσκήνους. Καὶ οἱ εἰς τὴν Γερουσίαν δεδεμένον ἐκ τῶν Ὁμοίων ἐξελέγοντο (Δημοσθ. π. Λεπτ. 47).

Ὁμόκαποι, ἐν Κρήτῃ οἱ νεώτεροι ἀδελφοί, οἵτινες ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου, ὡς μόνου κληρονομοῦντος, ἐτρέφοντο (Ἀρστ. Πολιτ. Α, 1, 6). Οἱ αὐτοὶ καὶ Ὁμοσίπυοι.

Ὁμόλη ἢ Ὁμόλιον, τὸ βορειότατον μέρος τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ χερσονήσου Μαγνησίας. προβολὴ τοῦ ὄρους Ὄσσης ὑπὸ ῥυάκων διαβρεχομένη καὶ εὔκαρπος, πρὸς ταῖς Θερμοπύλαις, μεθ' ὁμωνύμου πόλεως. Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου ἐτιμᾶτο ἰδίως ὁ Πάν, (Εὐριπ. Ἡρκλ. μαιν. 363.—Θεόκρ. Εἰδ. Ζ, 103.—Ἀπολλόδ. Ῥόδ.—Στρβ. Θ, 413.—Παυσ. Θ, 8, 6.—Liv. XLII, 38).

Ὁμόλιππος, υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ Ξανθίδος, τῆς θυγατρὸς τοῦ Θησέως (Ἀπλλδ. Β, 7. 8).

Ὁμολωΐδες πύλαι, μία τῶν πυλῶν τῶν Θηβῶν, οὕτω κληθεῖσα εἴτε καθ' Ὁμολωΐδα, μίαν τῶν θυγατέρων τῆς Νιόβης, εἴτε κατὰ τὸ ὄρος Ὁμόλην, ἐξ οὗ ἐλέγοντο ὁρμηθέντες οἱ Καδμεῖοι καὶ εἰσελάσαντες εἰς τὴν πόλιν διὰ τῆς πύλης ἐκείνης (Εὐριπ. Φοίν. 1125 καὶ Σχολ.).

Ὄμπνια, ἐπίθετον τῆς Δήμητρος ὡς θεᾶς τῶν καρπῶν καὶ τῆς εὐφορίας (Νοίσ. Δ, 488).

Ὁμοσίπυοι, ἴδ. Ὁμόκαποι.

Ὁμότιμοι, ἴδ. Ὅμοιοι.

Ὀμφάλη, θυγάτηρ Ἰαρδάνου, τοῦ βασιλέως τῶν Λυδῶν, καὶ γυνὴ τοῦ Τμώλου, μεθ' οὗ τὸν θάνατον μόνη ἐβασίλευσεν ἐν Λυδίᾳ. Εἰς αὐτὴν ὁ Ἡρακλῆς μετὰ τὸν φόνον τοῦ Εὐρύτου (ἴδ.) ἐπωλήθη ὡς δοῦλος, καὶ ἐπὶ μακρὸν παρέμεινεν, εἰς τὰ νεύματα αὐτῆς εὐπειθής, πολλάκις γυναικείαν ἐσθῆτα ἐνδεδυμένος, οἰκιακὰς ὑπηρεσίας ἐκτελῶν, καὶ νήθων ὡς γυνὴ (Σοφκλ. Τραχ. 253). Ἐξ αὐτῆς ἔσχεν ὁ Ἡρακλῆς υἱὸν τὸν Ἀγέλαον (Ἀπολλόδ. Β, 7, 3). ἢ τὸν Λάμον (Διόδ. Δ, 31), ἐξ οὗ κατήγοντο οἱ μετέπειτα βασιλεῖς τῆς Λυδίας μέχρι τοῦ Κανδαύλου (Ἡρόδτ.—Ἀπολλόδ.).

Σύμπλεγμα ἐκ μουσ. Νεαπόλεως.

Ὀμφάλιον πεδίον, ἐν Κρήτῃ, μεθ' ὁμωνύμου πολίχνης, τὸ ὄνομα ἔχον, ὡς ἐπιστεύετο ἐκ τοῦ ὅτι πρῶτον ἐκεῖ ἔκοψαν τὸν ὀμφαλὸν τοῦ Διὸς (Καλλίμ. εἰς Δία, 45. Στεφ. Βυζ.).

Ὀμφαλὸς, 1) κατὰ μετωνυμίαν ἐκ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ προεξέχον κέντρον τῆς στρογγύλης ἀσπίδος, ἀποκρούον τὰ ἐκεῖ προσβάλλοντα βέλη, ἢ, ὅτε ἦτο ὀξύ, ὡς εἰς τὰς μεταγενεστέρας καὶ μάλιστα τὰς Ῥωμαϊκὰς ἀσπίδας, χρησιμεῦον προσέτι καὶ εἰς προσβολήν,—2) Ὀμφαλὸς ἤτοι κέντρον τῆς γῆς ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν ποιητῶν οἱ Δελφοί, κατὰ τὸν μῦθον ὅτι ὁ Ζεὺς ἐξέπεμψε συγχρόνως δύο ἀετούς, ἕνα πρὸς ἀνατολάς, ἄλλον πρὸς δυσμάς, καὶ ἀμφότεροι συνηντήθησαν ἐν Δελφοῖς, ὅπερ ἀποδεικνύει τὴν πεποίθησιν περὶ τοῦ σφαιροειδοῦς τῆς γῆς. Τούτου ἕνεκα ἵστατο ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος λιθίνη στήλη, τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς ἐμφαίνουσα, καὶ παρ' αὐτῇ δύο χρυσοῖ ἀετοί, οὓς μετὰ ταῦτα ἀπεκόμισεν ὁ Φωκεὺς στρατηγὸς Φιλόμηλος. Μεταγενεστέρως δὲ καὶ ἄλλα μέρη ἐθεωρήθησαν ὡς ὀμφαλοὶ τῆς γῆς, οἷον ἡ Ἔννη ἐν Σικελίᾳ (Cic. Verr. IV, 48. 106).—3) Ἦλος προέχων ἐπὶ τῆς ῥάβδου ἐφ' ἧς βιβλία ἐτυλίσσοντο.

Ὁμωμοκότες, ἐν Ἀθήναις 6000 πολῖται ἐκλεγόμενοι καὶ ὀμνύοντες, ἐξ ὧν ἐλαμβάνοντο οἱ νομοθέται, ἄλλοτε κατ' ἄλλον ἀριθμὸν ἐκλεγόμενοι. Ἴδ. Νομοθεσία.

Ὄναγρος, 1) ζῴων γένος, ἄγριος ὄνος (Δίων. Κάσσ. ΟΣΤ, 1.—Cic. an Att. VI, 1, 25.—Mart. XIII, 100).—2) Μηχανή τις πρὸς ἐκσφενδόνισιν βαρέων σωμάτων.

Ὄναρος, ἱερεὺς τοῦ Διονύσου ἐν Νάξῳ, νυμφευθεὶς Ἀριάδνην τὴν θυγατέρα τοῦ Μίνωος, ὅτε ὁ Θησεὺς ἐγκατέλιπεν αὐτὴν ἐν τῇ νήσῳ (Πλούτ. Θησ.).

Ὀνατᾶς, Μίκωνος, Αἰγινήτης, διάσημος καλλιτέχνης, ἀκμάσας ἐπὶ τῆς ἀνεξαρτησίας ἔτι τῆς Αἰγίνης, ἣν οἱ Ἀθηναῖοι ὑπέταξαν ἐν Ὀλ. 80, γ'. Ὁ Παυσανίας λέγει αὐτὸν ἐργαζόμενον κατὰ τὸν ἀρχαϊκὸν ἀττικὸν ῥυθμόν, καὶ «οὐδενὸς ὕστερον τῶν ἀπὸ Δαιδάλου καὶ ἐργαστηρίου τοῦ Ἀτιτκοῦ» (Ε, 25). Πλεῖστα αὐτοῦ ἀγάλματα, μάλιστα χαλκᾶ, μνημονεύονται ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνατεθειμένα, ὡς τὸ ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἀφιερωθὲν σύμπλεγμα, τὸ δέκα ἥρωας ὁμηρικοὺς παριστῶν «δόρασί τε καὶ ἀσπίσιν ὡπλισμένους», καὶ κλήρους ῥίπτοντας τίς νὰ μονομαχήσῃ μετὰ τοῦ Ἕκτορος ἕτερον τῆς νίκης τῶν Ταραντίνων κατὰ τῶν Πευκετίων (Παυσ.). Ἡρακλῆς κολοσσιαῖος, δεκάπηχυς, ἀνάθημα τῶν Θασίων· κρανοφόρος καὶ κριοφόρος Ἑρμῆς, ἀνάθημα τῶν Φενέστων. Ἱέρων ἐν τεθρίππῳ (Ὀλ. 78, 6). Ἐν Φιγαλίᾳ πυρποληθέντος τοῦ ἀρχαίου τερατώδους ξοάνου τῆς Μελαίνης Δήμητρος, τοῦ ἔχοντος ἵππου κεφαλὴν καὶ χαίτην, καὶ ὄφεις καὶ θηρία ἐκ τῆς κεφαλῆς προερχόμενα, κατεσκεύασεν αὐτὸς χαλκοῦν κατὰ διατηρηθὲν ἀπ' αὐτοῦ ἰχνογράφημα, καὶ κατ' ὀπτασίαν ἐν ὀνείρῳ (Παυσ. Η, 42). Πιθανῶς κατ' αὐτοῦ σχέδια ἐγλύφησαν καὶ τὰ σωζόμενα ἀγάλματα τῶν ἀετωμάτων τοῦ ἐν Αἰγίνῃ ναοῦ. Καὶ ὡς ζωγράφος δὲ λέγεται διαπρέψας ὁ Ὀνατᾶς, καὶ εἰς αὐτὸν ἀποδίδοται τοιχογραφία ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀρείας Ἀθηνᾶς ἐν Πλαταιαῖς, παριστῶσα τὴν ἀλληλοκτονίαν τῶν υἱῶν τοῦ Οἰδίπου.

Ὀνεᾶται, μία τῶν ἐν Σικυῶνι γενεῶν, πιθανῶς ἡ εὐτελεστέρα, οὕτω κληθεῖσα περιφρονητικῶς ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους, ἐκ τοῦ ὄνος (Ἡρδ. Ε, 68).

Ὄνεια ὄρη καὶ Ὀνεῖα, τὰ βορειοδυτικῶς ἐκ τῶν Μεγάρων μέχρι τοῦ Κορινθιακοῦ Ἰσθμοῦ, καὶ ὑπὲρ αὐτὸν ἐκ Κεχρεῶν μέχρις ἀνατολικῶς τῆς Κορίνθου ἐκτεινόμενα, καὶ ἐκεῖ ὕψος ὡς 600 μέτρων ἔχοντα. Καθ' ὃ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν Πελοπόννησον κλείοντα, ἦσαν στρατηγικῶς μεγάλης σημασίας, καὶ διὰ τοῦτο ἔδιδον ἀφορμὴν εἰς συχνὰς διαμάχας (Θουκ. Δ, 42. 44.—Ξενοφ. Ἑλλ. ΣΤ, 5, 51. Ε, 1, 15. 41.—Πολύβ. Β, 52.—Πλούτ. Κλεομ. Κ.).

Ὄνειρος. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ μυθολογίᾳ θεὸς ἰδίως τῶν ὀνείρων δὲν ὑπῆρχεν· οὐχ ἧττον ὅμως ἐπροσωποποίει τὰ ὄνειρα διαφόρως ἡ ποίησις, ὡς ὅτε παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Β, 8) ὁ Ζεὺς πέμπει τὸν «οὖλον ὄνειρον» πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ ὅτε θέτῃ τὴν κατοικίαν τῶν ὀνείρων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἅδου (Ὀδ. Ω, 12), ἐπίσης δὲ καὶ ὅτε πλάττῃ ὅτι τὰ μὲν ψευδῆ ὄνειρα προσέρχονται ἡμῖν δι' ἐλεφαντίνης, τὰ δ' ἀληθῆ διὰ κερατίνης πύλης. Καθ' Ἡσίοδον (Θεογ. 212) ἦσαν οἱ ὄνειροι τέκνα τῆς Νυκτὸς, κατ' Εὐριπίδην (Ἑκάβ. 21), τῆς Γῆς, μελανόπτερα πνεύματα. Ὁ δ' Ὀβίδιος λέγει αὐτοὺς (Met. XI, 633) υἱοὺς τοῦ Ὕπνου, καὶ ἐκ τοῦ ἀπείρου ἀριθμοῦ αὐτῶν μνημονεύει τριῶν, τῶν ἐπισημοτάτων, τοῦ Μορφέως, τοῦ Εἰκέλου καὶ τοῦ Φοβήτορος.

Ὀνείτης, υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Δηϊανείρας, ἀδελφὸς τοῦ Ὕλλου (Ἀπολλόδ. Β, 7, 8).

Ὀνηλάτης, χωρικὸς ἐλαύνων ὄνον,

ὡς ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ ἐξ ἀναγλύφου ἐπὶ ἀρχαίου λύχνου.

Ὀνήσανδρος ἢ **Ὀνόσανδρος,** πλατωνικὸς φιλόσοφος, ζήσας περὶ τὰ 40 μ. Χ., ἔγραψε σχόλια εἰς τὴν πολιτείαν τοῦ Πλάτωνος, καὶ τὸν σωζόμενον «στρατηγικὸν», ἢ, κατὰ Σουίδαν, «τακτικὰ περὶ στρατηγημάτων», πραγματευόμενον περὶ τῆς πολεμικῆς τέχνης, πρὸ πάντων ὡς ἠσκεῖτο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, καὶ προσπαθῶν, ἀλλὰ μὴ πάντοτε κατορθῶν, νὰ βαδίζῃ ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Ξενοφῶντος.

Ὀνησίκριτος, ἢ καὶ Ὀνησικράτης, 1) ἐξ Ἀστυπαλαίας ἢ Αἰγίνης, μαθητὴς τοῦ κυνικοῦ Διογένους, ὅτε ἦν ἤδη ἡλικίας ὡρίμου. Μετὰ ταῦτα συνώδευσε τὸν Ἀλέξανδρον εἰς Ἀσίαν ὡς κυβερνήτης τῆς θαλαμηγοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπέμφθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς πρεσβείαν πρὸς τοὺς ἐν Ἰνδίᾳ γυμνοσοφιστὰς (Στρ. ΙΕ, 714). Εἶτα δ' ὡς ἀνώτατος κυβερνήτης τοῦ στόλου, συνώδευσε τὸν Νέαρχον περιπλεύσαντα τὰς δυτικὰς παραλίας τῆς Ἀσίας (Ἀρρ. ΣΤ, 2, 3. Ζ, 5, 6). Ἔγραψε δ' ἱστορίαν, ἢ μᾶλλον πανηγυρικὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ὅμως, ὡς καὶ ὁ Λυσίμαχος καὶ ἄλλοι τῶν τότε συγχρόνων, δὲν ἀνεγνώριζεν ὡς πιστὰς καὶ τῇ ἀληθείᾳ συμφώνους πάσας αὐτοῦ τὰς ἐκθέσεις, πολλὰ διαλαμβανούσας καὶ περὶ Ἰνδιῶν (Πλούτ. Ἀλεξ. ΜΣΤ.—Gell. IX, 4). Καὶ ὁ Στράβων δὲ, εἰ καί τινας τῶν περὶ Ἰνδιῶν εἰδήσεις παρ' αὐτοῦ δανεισθεὶς, τὸν κατέκρινεν ὅμως ἐπ' ἐλλείψει ἀκριβείας (ΙΕ, 689). Ὀλίγα δὲ διεσώθησαν αὐτοῦ ἀποσπάσματα, συλλεγέντα ὑπὸ Müller, script. hist. Alex.— 2) Ἑλληνοδιδάσκαλος τοῦ Κομμόδου (Lamprid. Comm. 1).

Ὀνήσιλος, υἱὸς Χέρτιος, ἀδελφὸς Γόργου, τοῦ βασιλέως τῆς ἐν Κύπρῳ Σαλαμῖνος, (Ἡρδ Ε. 104).

Ὀνήσιππος, υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Χρυσηΐδος, θυγατρὸς τοῦ Θεσπίου (Ἀπολλόδ. Β, 7, 8).

Ὀνήτης, Καρύστιος, εἰς ὃν ἀπεδίδετο ὅτι ἐπρόδωκεν εἰς τὸν Ξέρξην τὴν πρὸς τὰς Θερμοπύλας διὰ τῶν ὀρέων διάβασιν (Ἡρδ. Ζ, 214).

Ὀνήτωρ, 1) ἱερεὺς τοῦ Διὸς ἐπὶ τῆς τρωϊκῆς Ἴδης, καὶ αὐτὸς θείων ἀπολαμβάνων τιμῶν. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λαόγονος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Μηριόνου (Ὁμ. Ἰλ. Π, 605.— 2) Ἀθηναῖός τις παρὰ Δημοσθένει.

Ὄνομα. Οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχον πολλὰ ὀνόματα, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ μόνον ἕν, ὃ ὁ πατὴρ ἔδιδεν, ἢ ἐνίοτε καὶ ἡ μήτηρ (Εὐριπ. Φοίνισ. 58), καὶ κατ' Ἀριστοφάνην (Νεφ. 60) συνέβαινε νὰ ἐπέρχωνται ὡς πρὸς τοῦτο καὶ διαφωνίαι μεταξὺ τῶν γονέων. Ἐδίδετο δὲ τὸ ὄνομα τὴν πέμπτην ἢ ἑβδόμην ἡμέραν μετὰ τὴν γέννησιν· ἀλλὰ τὴν δεκάτην ἐκυροῦτο ἡ ὀνοματοθεσία πανηγυρικῶς διὰ θυσίας καὶ ἑστιάσεως, ὅπερ ἐλέγετο «δεκάτην θύειν» ἢ «ἑστιᾶν» (Ἀρστφ. Ὄρν. 922. — Δμοθ. πρ. Βοιωτ. π. τοῦ ὀνόμ. 1001, Πρ. Βοιωτ. π. προικ. 1017. — Ἰσαῖ. π. Πύρ. κλ. Σ. 60). Ἡ δὲ κατάθεσις πρὸ δικαστηρίου ὅτι ἐτελέσθη ἡ τοιαύτη τελετὴ ἰσοδυνάμει πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ἡ γνησιότης τοῦ τέκνου ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τοῦ πατρός. Εἰς τὸν πρωτότοκον υἱὸν συνηθέστατα ἐδίδετο τὸ ὄνομα τοῦ πρὸς πατρὸς πάππου, εἰς τοὺς δὲ μετ' ἐκεῖνον τὸ τοῦ πρὸς μητρὸς καὶ ἄλλων πλησίον συγγενῶν, μάλιστα ἀνιόντων (Δμοθ. πρ. Λαέρτ. 1075. — Εὐστθ. καὶ Ἰλ. Ε, 546). Ἔστιν ὅτε ὅμως ἐδίδετο εἰς τὸν υἱὸν αὐτὸ τοῦ πατρὸς τὸ ὄνομα, («πατρόθεν ὀνομάζεσθαι» Ξνφ. Οἰκον. Ζ, 3. — Παυσ. Ζ. 7, 4), ὅπερ ἐν μεταγενεστέραις ἐπιγραφαῖς δηλοῦται διὰ τοῦ γράμματος Β. οἷον Δημοσθένης Β=Δημοσθένης Δημοσθένους. Ἂν δ' ἀπὸ τοῦ πάππου μετεδίδετο εἰς τὸν πατέρα καὶ τὸν ἔγγονον, τότε προσεγράφετο τὸ γράμμα Γ. Οἷον Διόδοτος Γ δηλοῖ Διόδοτος Διοδότου τοῦ Διοδότου, ἄλλοτε δὲ ὠνομάζετο ὁ υἱὸς οὐχὶ ἀκριβῶς ὡς ὁ πατὴρ, ἀλλὰ κατὰ συγγενὲς τῷ ἐκείνου ὄνομα, οἷον «Καλλίστρατος Καλλικράτους». Πρὸς διάκρισιν δὲ τῶν ταὐτωνύμων προσετίθετο συνήθως τῷ ὀνόματι καὶ τὸ πατρωνυμικὸν, τὸ δημοτικὸν ἢ τὸ ἐθνικὸν, ἢ τὸ τοῦ ἐπαγγέλματος, ἢ εἴ τι ἰδιαίτερον ὑπῆρχέ τινι ἐπίθετον (Ἀθήν. ΣΤ, 242).

Ὀνομακλῆς, 1) στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (Θουκ. Η, 25). Ἴσως ὁ αὐτὸς καὶ εἷς τῶν Τριάκοντα (Ξενοφ.). — 2) Ἐν Σπάρτῃ εἷς τῶν Ἐφόρων (Ξενφ.).

Ὀνομάκριτος, Ἀθηναῖος σύγχρονος τοῦ Πεισιστράτου, ὅστις μεταξὺ ἄλλων καὶ εἰς αὐτὸν ἐνεπιστεύθη τὴν σύνταξιν καὶ συναρμολόγησιν τῶν Ὁμηρικῶν ποιημάτων. Τῷ προσάπτεται ὅμως ὅτι παρεποίει πολλάκις αὐτὰ, παρεμβάλλων καὶ ξένας προσθήκας. Καθ' Ἡρόδοτον δὲ (Ζ, 6) ἦν «χρησμολόγος» καὶ «διαθέτης χρησμῶν τοῦ Μουσαίου». Ἀλλὰ κατηγορηθεὶς ὅτι καὶ τούτους παρεποίησεν, ἐξεβλήθη ἐξ Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Ἱππάρχου, οὗ ἦν πρότερον εἷς τῶν ἐμπεπιστευμένων. Εἶτα δὲ, πάλιν συνδιαλλαγεὶς μετὰ τῶν Πεισιστρατιδῶν, συναπῆλθεν εἰς Σοῦσα, καὶ δι' ἐπιδείξεως καὶ ἑρμηνείας χρησμῶν, ἔπεισε τὸν Ξέρξην εἰς τὴν κατὰ τῶν Ἀθηνῶν ἐκστρατείαν. Καὶ τὰς Ὀρφικὰς δὲ προφητείας ἐλέγετο παραποιήσας καὶ αὐξήσας διὰ προσθηκῶν αὐθαιρέτων.

Ὀνομάντιος, εἷς τῶν Ἐφόρων ἐν Σπάρτῃ (Ξενοφ.).

Ὀνόμαρχος, υἱὸς Εὐθυκράτους (Ἀριστοτ. Πολιτ. Ε, 3, 4), ἀδελφὸς Φιλομήλου (Διόδ. ΙΣΤ, 61), μεθ' οὗ τὸν θάνατον διαδεχθεὶς αὐτὸν ὡς στρατηγὸς τῶν Φωκέων τῷ 354 π. Χ., συνεσωμάτωσε τὸν διασπαρέντα στρατὸν, καὶ ἐλεηλάτησε τοὺς ἐναπομείναντας θησαυροὺς τῶν Δελφῶν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν του παρασκευῶν. Εἰσβαλὼν δ' εἰς Λοκρίδα, Δωρίδα καὶ Βοιωτίαν, καὶ τὸν ἐκ Φερῶν Λυκόφρονα ὡς σύμμαχον προσλαβὼν, ἐνίκησε τὸν Φίλιππον εἰς δύο μάχας ἐν Θεσσαλίᾳ, καὶ ἐκυρίευσε τὴν Βοιωτικὴν Κορώνειαν. Εἰσβαλὼν ὅμως καὶ αὖθις εἰς Θεσσαλίαν, ἡττήθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, τῷ 352 π. Χ., καὶ ἢ ἔπεσεν εἰς τὴν μάχην, ἢ ἐθανατώθη ἐπὶ τῆς φυγῆς ὑπὸ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν (Διόδ. ΙΣΤ, 31), ἢ κατ' ἄλλους συλληφθεὶς ἐσταυρώθη.

Ὀνομαστὸς, υἱὸς Αἰγαίου, Ἠλεῖος, εἷς τῶν εἰς Σικυῶνα ἐλθόντων ὡς μνηστήρων τῆς θυγατρὸς τοῦ Κλεισθένους (Ἡρδ. ΣΤ, 127).

Ὀνόριος (Φλαύϊος), υἱὸς Θεοδοσίου Α, γεννηθεὶς τῷ 384 μ. Χ., τῷ 395 δὲ Αὔ-

γουστος ἀνακηρυχθείς, καὶ μετὰ δύο ἔτη τὸν πατέρα του εἰς τὸ δυτικὸν Ῥωμαϊκὸν κράτος διαδεχθείς, ἐπιτροπεύοντος τοῦ Βανδάλου Στελίχωνος, νυμφεύσαντος τὴν θυγατέρα του μετ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ τῷ 408 ἐθανάτωσεν ὁ Ὀνόριος τὸν ἱκανὸν καὶ ῥέκτην Στελίχωνα, καὶ ἔκτοτε τὸ κράτος του ἐγένετο ἕρμαιον Γερμανικῶν εἰσβολῶν, μέχρις οὗ ἠναγκάσθη νὰ συμμερισθῇ τὴν ἀρχὴν μετὰ τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου, τῷ 421, καὶ ἀπέθανε τὸν Αὔγουστον τυῦ 423 (Ζωσ. Ε, 26, ΣΤ, 2).

Ὄνος. Κατὰ τὸ ζῷον, ὡς ἀχθοφόρον, ὠνομάζετο οὕτω 1) καὶ ἡ ξυλίνη μηχανὴ ἡ βαρέα σώματα ἕλκουσα, ὁ ἐργάτης, ὡς ἡ δι' ἧς ἀνείλκετο ἡ ἄγκυρα κτλ. (Ἡρδ. Η, 36).—2) Ἀλέτης ὄνος ἐλέγετο ἡ ἀνωτέρα τῶν δύο πετρῶν τοῦ χειρομύλου (Ξενφ.

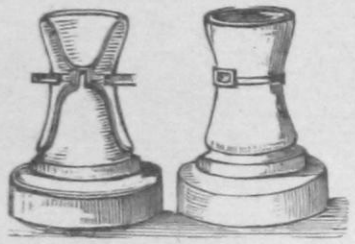

Ἐν Πομπηΐᾳ σωζόμενος.

Ἀνάβ. Α, 5, 5.—Ἀρστ. Προβλ. ΛΕ, 3. —Πολλ. Ζ, 19. — Ἡσύχ. Β, σ. 763). Μεταγενεστέρως καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων, ὑπῆρχον μύλοι, ὧν ὁ ὄνος ἦν ἐντὸς κοίλος, στρεφόμενος περὶ λίθινον κῶνον. — 3) Ἀγγεῖον δι' οἶνον (Ἀρστφ.).—4) Εἰς τοὺς κύβους ἡ πλευρὰ ἐφ' ἧς ἦν μία μονὰς ἐπιγεγραμμένη. Ἐκαλεῖτο δ' αὕτη καὶ Οἶνη.

Ὀνουγνάθος, ἀκρωτήριον τῆς Λακωνίας παρὰ τὸν Μαλέαν, μεθ' οὗ ἀποτελεῖ μακρὸν κόλπον πλήρη σκοπέλων (Στρβ.).

Ὄνουφις, πόλις τῆς Κάτω Αἰγύπτου πρὸς νότον τῆς Βουσίριδος, πρωτεύουσα τοῦ Ὀνουφίτου νομοῦ, πιθανῶς περὶ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Σεβεννυτικοῦ στόματος τοῦ Νείλου. Ὠνομάζετο δὲ καθ' ἕνα τῶν τριῶν ἱερῶν ταύρων (τὸν Ὄνουφιν), οἵτινες ἐν τῇ λατρείᾳ τῶν Αἰγυπτίων παρίστων εἰκονικῶς τὸν ἥλιον ἐν τῷ ναῷ τῷ κατὰ τὴν πόλιν Ἑρμουνθιν (Ἡρόδ. Β, 116. — Αἰλαν. Ζ. ἱστ. ΙΒ, 11).

Ὀνόχωνος, ποταμὸς τῆς Θεσσαλίας ὁμόρρους τῷ Πηνειῷ (Ἡρόδ. Ζ, 129).

Ὄνυξ, λίθος πολύτιμος καὶ στιλπνός, τὸ ὄνομα ἔχων ἐκ τοῦ τῷ ὄνυχι ὁμοίου χρώματος, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπέρυθρος ἢ ὑπομέλας μετὰ λευκῶν φλεβῶν, ἐχρησίμευε τοῖς ἀρχαίοις εἰς γλυφὴν ὡραίων δακτυλιολίθων, ὧν πλεῖστοι σώζονται τὴν ἐργασίαν ἐξαίρετοι. Κατεσκευάζοντο δ' ἐξ αὐτοῦ καὶ μικραὶ πυξίδες μυροφόροι, ἐνίοτε κατάγλυφοι εἰς ἃς ἐπίσης τὸ ὄνομα δίδεται. Τὴν τούτων περιφημοτέραν, εὑρεθεῖσαν ἐν Μαντούῃ, κέκτηται τὸ μουσεῖον τοῦ Δουκὸς τῆς Βρυνσβίκης.

Ὀξάθρης, ἀδελφὸς Δαρείου τοῦ Κοδομάνου, ἐν Ἰσσῷ ἀνδρείως κατὰ τῶν Μακεδόνων ἀγωνισθείς, εἶτα ὅμως τῷ Ἀλεξάνδρῳ ὑποταγείς. Ἐν Ἀρριανῷ δὲ (Ζ, 4) λέγεται, ἴσως κατὰ σύγχυσιν γραφῆς, Ὀξυάρτης (Curt. VII, 5).

Ὀξεῖαι, βράχοι θαλάσσιοι πρὸ τῆς παραλίας τῆς Ἀκαρνανίας (Στρβ.). Παρ' Ὁμήρῳ λέγονται θοαί, καὶ τίθενται μεταξὺ τῶν ἐκεῖ κειμένων Ἐχινάδων νήσων.

Ὦξος καὶ Ὤξος, ποταμὸς ἐπίσημος τῆς ἔνδον Ἀσίας, πηγάζων ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ Καυκάσου ἢ Παραπαμισοῦ, ἀριστερῶς τοῦ Ἰαξάρτου, καὶ εἰς ἀπόστασιν 6 - 7 σταδίων παραλλήλως αὐτῷ κατ' ἀρχὰς πρὸς βορρᾶν ῥέων, εἶτα δὲ βορείως τὴν Βακτριανὴν καὶ Μαργιανὴν ἀπὸ τῆς Σογδιανῆς διαιρῶν, καὶ πολλοὺς, ἀριστερῶς μάλιστα, ὁμόρρους δεχόμενος, ἐκβάλλει εἰς τὴν Κασπίαν (Ἀρρ. Γ, 25, 2. — Curt. VII, 10, 13). Νῦν Γιχὼν ἢ Ἀμοὺ, εἰσρέων εἰς τὴν λίμνην Ἀρὰλ, τοῦ πρὸς τὴν Κασπίαν βραχίονος συγχωσθέντος.

Ὀξυάθρης, ὄνομα Πέρσου τινὸς παρ' Ἀρριανῷ.

Ὀξυάρτης, 1) μεγιστὰν ἐκ Βακτρίας, ἀνδρείως ἀντιστὰς ἐν τῷ ὀρεινῷ αὐτοῦ φρουρίῳ εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ὅστις μετὰ ταῦτα ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα του Ῥωξάνην (Ἀρρ. Δ, 20), καὶ αὐτὸν ἐγκατέστησε σατράπην τῆς Παραπαμισίας χώρας (Ἀρρ. ΣΤ, 15). Ἐκεῖ δὲ, μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν θάνατον, διέμεινεν ὡς ἀνεξάρτητος ἡγεμὼν (Curt. VIII, 4).—2) Ἰδ. Ὀξάθρης.

Ὀξύβαφον, 1) ἀγγεῖον ἐκ γῆς ὀπτῆς ἢ καὶ μετάλλου, χρησιμεῦον, ὡς ἐκ τοῦ ὀνόματος φαίνεται, διὰ τὸ εἰς τὰς τραπέζας παρατιθέμενον ὄξος, εἰς ὃ ἐνέβαπτον τὰ τοῦτο

ἐπιδεχόμενα ἐδέσματα. Πρὸς τοῦτο δ' εἶχεν εὐρὺ τὸστόμιον, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι, τῇ ἐξ ἀγγείου ἐν τῷ μουσείῳ τῆς Νεαπόλεως κατατεθειμένου, πηλίνου, καὶ εἰς τὴν βάσιν φέρουντος τὴν ἐπιγραφὴν ΟΞΥΒΑΦΟΝ.—2) Μέτρον ῥευστῶν τὸ 1/4 τῆς κοτύλης, ἤτοι 24 δραχμὰς περιλαμβάνον (Ἀρστφ. Ὀρν. 361,—Ἀθήν. ΣΤ, 230. ΙΑ, 491.—Quinct. VIII, 6).

Ὀξύβιοι, λαὸς κατὰ τὴν ἄνω Ἰταλίαν ἐν τῇ Λυγιστικῇ, εἰς τῶν Ἄλπεων τὴν δυτικὴν πλευρὰν οἰκῶν (Πολύβ.).

Ὀξυδερκῶ, ἐπίθετον ὑφ' ὃ ἐλέγετο ὁ Διομήδης ἐγείρας ἐν Κορίνθῳ ναὸν τῇ Ἀθηνᾷ, διότι ὠδήγησεν αὐτὸν ἐν βαθείᾳ νυκτὶ πρὸ τῶν τειχῶν τοῦ Ἰλίου (Παυσ. Β, 24).

Ὀξυδράκαι, ἔθνος ἰνδικὸν, μάχιμον, μεταξὺ τοῦ Ὑφάσιος καὶ τοῦ Γάγγου οἰκοῦν (Ἀρριαν.—Στρβ.).

Ὄξυλος, 1) Υἱὸς τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς Πρωτογενείας, θυγατρὸς τοῦ Καλυδῶνος (Ἀπολλόδ. Α, 7, 7). — 2) Υἱὸς τοῦ Ἀμμωνος, ἔγγονος τοῦ Ἀνδραίμονος, ἀπόγονος τοῦ Θόαντος, ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος του Αἰτωλίας, καὶ τοὺς Ἡρακλείδας εἰς τὴν Πελοπόννησον ὁδηγήσας, ἔλαβε παρ' αὐτῶν ὡς ἀμοιβὴν τὸ βασίλειον τῆς Ἠλείας (Ἀπολλόδ. Β, 8, 3).

Ὀξυνεία, πόλις θεσσαλικὴ, ἐν τῇ Ἑστιαιώτιδι, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Τιτάρου (Στρβ. Θ).

Ὀξύνιος, υἱὸς τοῦ Ἕκτορος ἐλθὼν μετὰ τῆς Τροίας τὴν ἅλωσιν εἰς Λυδίαν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Σκαμάνδρου, ἀνεκτήσατο πάλιν ἐκεῖθεν τὸ τρωϊκὸν βασίλειον (Κον. 46).

Ὀξύπορος, υἱὸς τοῦ Κινύρα καὶ τῆς Μεθάρμης, ἀδελφὸς τοῦ Ἀδώνιδος (Ἀπολλδ. Γ, 14. 3).

Ὀξύρυγχος, πόλις τῆς μέσης Αἰγύπτου, ἔνθα ἐπεκράτει ἡ λατρεία τοῦ ὁμωνύμου ἰχθύος τοῦ Νείλου, εἴδους ξιφίου (Πλούταρχ.).

Ὀπαῖον, τὸ εἰς οἰκοδομὰς, εἰς μὴ ὑπαίθρους ναοὺς ἐν τῷ μέσῳ τῆς στέγης ἄνοιγμα ἢ φεγγίτης, δι' οὗ εἰσήρχετο τὸ φῶς (Πλούτ. Περικλ. ΙΓ). «Τὸ ὀπαῖον ἐκορύφωσεν ὁ θεῖνα» (Ἐπιγρ. Ἐρεχθείου, Ant. Dul. Hell. I..).

Ὄπεας (τὸ), ἡ βελόνη τῶν ὑποδηματοποιῶν (Πολυδ. Ι, 141), ὡς ἡ παρατιθεμένη εἰκὼν ἐξ ἀναγλύφου ἐπικηδείου, εὑρεθέντος παρὰ τῇ Ῥώμῃ, καὶ οὗ ἡ ἐπιγραφὴ μνημονεύει ὅτι ἡ τεθαμμένη ἦν γυνὴ ὑποδηματοποιοῦ.

Ὀπικοὶ, λαὸς ἀρχαῖος τῆς κάτω Ἰταλίας ἐν Καμπανίᾳ, οἱ καὶ Ὄσκοι λεγόμενοι, κατά τινας οἱ αὐτοὶ καὶ Αὔσονες, οὓς ὅμως ὁ Πολύβιος διακρίνει τῶν Ὀπικῶν (Θουκ. ΣΤ, 4.—Στρβ. Β).

Ὀπισθόγραφον, τὸ εἰς τὸ ὀπίσθιον τῆς σελίδος γεγραμμένον, ὅπερ ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις σπανίως ἀπηντᾶτο, πλὴν ἐξ οἰκονομίας τόπου, ἐπὶ σχεδίων ἃ ἐπρόκει-

το νὰ μεταγραφῶσιν ἀκολούθως εἰς τὸ καθαρὸν (Plin. Epist. III 5, 7).

Ὀπισθόδομος, ἡ ὀπίσω (συνήθως πρὸς δυσμὰς) πρόστασις τοῦ ναοῦ, ἀντίστοιχος τοῦ κατὰ τὸ ἐμπρόσθιον μέρος προνάου. Εἰς τοὺς μεγάλους ναοὺς ἦν διπλῆ, ἡ πρὸ τοῦ ὀπισθοδόμου ἐξωτερικὴ τῶν κιόνων σειρά, καὶ τότε ἡ πρὸς τῷ τοίχῳ ἐνδοτέρα πολλάκις ἐκλείετο διὰ κιγκλίδων. Εἷς τινας ὅμως τῶν ἐπισημοτέρων ναῶν ὁ ὀπισθόδομος, πλὴν τῆς προστάσεως, περιεῖχε καὶ εὐρὺ δωμάτιον, οἶκον (Ἀρποκρ. Λ, Ὀπισθόδ.), τὴν ὀπισθίαν διαίρεσιν τοῦ ναοῦ, διὰ τοίχου ἀπὸ τοῦ σηκοῦ χωριζομένην. Εἰς τὸν Παρθενῶνα, κατὰ τὰ σωζόμενα λείψανα, ὁ τοιοῦτος ὀπισθόδομος εἶχε βάθος σχεδὸν ἴσον πρὸς τὸ πλάτος τοῦ ναοῦ, ἠνοίγετο διὰ μεγάλης θύρας ἐπὶ τῆς ὀπισθίας στοᾶς (Μέγ. ἐτυμολ.), καὶ ὡς ἐξ ἀμυδρῶν σωζομένων ἰχνῶν φαίνεται, ἐκοινώνει μετὰ τοῦ σηκοῦ διὰ δύο θυρίδων πρὸς ταῖς ἑκατέρωθεν πλευραῖς τοῦ ναοῦ. Ἐν ᾧ δ' ὁ σηκὸς ἦν ὕπαιθρος, ὁ ὀπισθόδομος εἶχε στέγην, ἐπὶ τεσσάρων στηριζομένην μεγάλων κιόνων, ὧν τὰ ἴχνη εἰσὶν ὁρατά, καὶ δὴ ξυλίνην, ὡς ἀποδείκνυται ἐκ τοῦ ὅτι ἐπυρπολήθη (Δημοσθ. κ. Τιμοκρ. 136). Ἐχρησίμευε δὲ τὸ δωμάτιον τοῦτο εἰς ταμεῖον καὶ ἀποθήκην τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν κοσμημάτων, καὶ ἐν γένει τῶν θησαυρῶν τοῦ ναοῦ, καὶ ἦν τοσοῦτον εὐρύχωρον καὶ μεγαλοπρεπές, ὥστε οἱ Ἀθηναῖοι ἐξένισαν ἐν αὐτῷ Δημήτριον τὸν Πολιορκητήν, ὅτε μετὰ δουλοπρεποῦς κολακείας ἔλεγον αὐτὸν ἀδελφὸν τῆς Ἀθηνᾶς.

Ὀπιτέργιον, πόλις ἐν τῇ Βενετικῇ χώρᾳ, ρωμαϊκὴ ἀποικία, πρὸς τῷ ποταμῷ Λικουεντίᾳ; ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς μεταξὺ Βερόνης καὶ Ἀκουϊλίας (ν. Ὀδέρσον). Βορείως αὐτῆς ἦσαν τὰ Ὀστέργια ὄρη (Tac. Hist. III 6).

Ὅπλα. Καθ' ἅπασαν τὴν ἑλληνικὴν ἐποχὴν ὁ ὁπλισμὸς ἐξηκολούθησεν ὢν, εἰ οὐχὶ πάντοτε ἐντελῶς ὁ αὐτός, ἀλλ' ὁ τῶν ὁπλιτῶν προσόμοιος τῷ ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν εἰς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη περιγραφομένῳ (Ἰλ. Γ, 228, 339. Δ, 132 κλ. Λ, 95 κλ. Π, 130 κλ. Τ, 361 κλ.) καὶ εἰς τὸ αὐτὸ σύστημα στηριζόμενος. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ βάρος τοῦ ὅπλου καθίστα τὸν στρατιώτην δυσκίνητον, διὰ τοῦτο, ἀπὸ τῶν Περσικῶν μάλιστα, ἐπεδιώχθησαν μεταρρυθμίσεις, ἰδίως τῶν τῆς βολῆς. Εἰς τοῦτο δ' ἐβοήθησεν ἡ πρόοδος τῆς μεταλλουργίας, καὶ προσέτι ἤρχισαν ἀντὶ μετάλλου πολλάκις ἐλαφρότερον μεταχειριζόμενοι τὸ ὑλικόν, οἷον δέρματα, ἐξ οὗ προέκυψεν ὁ εἰς τὸν Ἰφικράτην ἀποδιδόμενος (C. Nep. epist. I), ὀργανισμὸς τῶν πελταστῶν,

Ὁπλίτης.

ὅστις ὅμως δὲν κατήργησε τοὺς ὁπλίτας, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξηκολούθει ἐξαρτωμένη κυρίως πάντοτε τῆς μάχης ἡ ἔκβασις. Ἦσαν δ' οἱ πελτασταὶ τῶν ὁπλιτῶν μὲν ἐλαφρότεροι, ἀλλὰ διεκρίνοντο τῶν ψιλῶν ταγμάτων κατὰ τοῦτο, ὅτι εἶχον ἀσπίδας (τὰς πέλτας), καὶ ὅτι πολλάκις ἐχρησίμευον καὶ εἰς τὰς ἀψιμαχίας. Ἡ πανοπλία ἦν τὸ σύνολον τῶν ὅπλων ἃ ἔφερεν εἰς μαχητής. Καὶ παντοῖα μὲν ἀπαντῶνται αὐτῶν σχήματα, ὧν ἀγνοοῦνται τὰ ὀνόματα, πολλὰ δ' ὀνόματα παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, ὧν ἄγνωστος ἡ ἐφαρμογή. Τὰ πρώτιστα δὲ, παριστώμενα εἰς τὸ ἐν ἀναγλύφῳ ἐργοστάσιον τοῦ Ἡφαίστου ἐκ τοῦ ἐν Παρισίοις Μουσείου εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα: Ἀμυντήρια ἦσαν ἡ περικεφαλαία, ὁ θώραξ, αἱ κνημῖδες καὶ ἡ ἀσπίς. Ἡ περικεφαλαία, ἀρχαιότατα χαλκῆ, ἐλέγετο παρ' Ὁμήρῳ κόρυς, πήληξ, καὶ καταχρηστικῶς κυνέη (Ἰλ. Ε, 845). Οὕτω δὲ, καὶ προσέτι καταῖτυξ ἐκαλεῖτο, ὅτε ἦν ἁπλῶς δερματίνη καὶ ὅλως ἀκόσμητος (Ἰδ Σελ. 848), (6), διαδεθ, καὶ ὁ λόφος ἐνι), ἐνίοτε καὶ πολλοὶ μέχρι 4, (τετράφαλος, τετραφάλαρος), ἢ ἐξοχή τις ὀξεῖα, ὁ κύμβακρος (Ἰλ. Ο, 536), καὶ ἐκεῖ προσηρτᾶτο συνήθως ἵππουρις (κ, λ), ἢ γλυπτικόν τι κόσμημα (μ). Ἐνίοτε ἡ κόρυς λέγεται παρ' Ὁμήρῳ καὶ Τρυφάλεια, ἴσως διὰ τὴν τρύπαν εἰς ἣν ὁ λόφος ἐνεπήγνυτο. Εἰς μεταγενεστέρους δὲ χρόνους μόνον ἀντικαθίστων αὐτὸν ἐνίοτε πτερὰ (λ). Τοῦ Ἀχιλλέως τὴν περικεφαλαίαν ἐκόσμει χρυσοῦς λόφος, ἔργον τοῦ Ἡφαίστου (Ἰλ. Σ, 612. Τ, 383.

χθεῖσα τὴν τῶν ζῴων κεφαλὴν (α) ὡς τὴν τοῦ Ἡρακλέους, χρήσιμος δὲ ἰδ ως εἰς ἐνέδρας καὶ νυκτερινὰς ἐπιδρομὰς, ἵνα μὴ προδίδηται λάμπουσα (Ὀδ. Ω, 231. Ἰλ. Κ, 257). Ἡ δὲ χαλκῆ (κυνέη, πάγχαλκος, καὶ κόρυς) εἶχε μέρη κυριώτερα, τὸ καλύπτον τὴν κεφαλὴν κράνος. Τούτῳ βαθμηδὸν προσετέθη τὸ προμετώπιον, χωροῦν ἔπειτα καὶ ὑπὲρ τὴν ῥῖνα (ε), αἱ παραγναθίδες (ς) ἐκ κινητῶν φαλάρων (Ἰλ. Π. 106), καὶ τὸ ὀπίσθιον, τὸν τράχηλον καλύπτον μέρος (δ), μετὰ βοείων ἱμάντων ὑπὸ τὸν πώγωνα (Ἰλ. Γ, 371). Τινὲς εὑρέθησαν καλύπτουσαι ὁμοῦ κεφαλὴν, πρόσωπον, καὶ τράχηλον, πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν, τοῦ στόματος καὶ τοῦ πώγωνος (ζ). καὶ ἄλλας ὧν ἡ προσωπὶς ἠγείρετο, ἡ αὐλῶπις (η). Πολλάκις τὸ ἐμπρόσθιον μέρος εἶχε μόνον στεφάνην εἰς τὸ μέτωπον (θ). Ὑπὲρ τὸ κράνος, πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς κεφαλῆς, ἐτέθη ὁ λόφος, ἤτοι ὁ φάλος εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κυνέης, ἥτις καθ' ἑαυτὴν ἦν ἄφαλος

Ἵνα δὲ μὴ πιέζῃ τὴν κεφαλὴν, ἦν τὸ κράνος ἐντὸς ἐνδεδυμένον διὰ δέρματος ἢ ὑφάσματος, καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ ἦν περίπου 2 χιλιογράμμων. — Ὁ θώραξ δὲ, μετάλλινος, 8-9 χιλιογράμμων βάρος ἔχων, συνέκειτο ἐκ δύο γυάλων (πλακῶν), τῆς ἐμπροσθίας καὶ τῆς ὀπισθίας (Ἰλ. Ε, 99. Ο, 530), συνδεομένων πιθανῶς διὰ τῶν ὤμων ἢ ἐπωμίδων, ἃς συνεῖχον μετὰ τῶν γυάλων ἱμάντες, περόναι ἢ ἀλύσσεις. Κάτω δ' εἶχε ζωστῆρα ἢ ζώνην (Ἰλ. Ε, 539, 615). Ὑπὸ τὸν θώρακα δ' ἐξήρχετο τὸ ζῶμα (Ἰλ. Δ, 187), χιτὼν δερμάτινος ἢ ἐξ ὑφάσματος, κατερχόμενος μέχρι μέσου τοῦ σκέλους, καὶ ἀπ' αὐτὸ κατήρχοντο αἱ πτέρυγες, ταινιοειδεῖς παρεκτάσεις τοῦ θώρακος ἐμπρὸς καὶ κατὰ τὰ πλάγια, ὑπὸ μὴ συνεχῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων καλυπτόμεναι. Ἐνίοτε δὲ, πρὸς μειζονα ἐξασφάλισιν, καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εἰς τὸ σῶμα προστριβῆς τοῦ θώρακος, περιεδεῖτο ὁ ὁπλίτης, ὑπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ τοῦ

γυμνοῦ σώματος, τὴν μίτραν, ζώνην μεταλλίνην δι' ἐρίων ἢ ὑφάσματος περικεκαλυμμένην («ἔρυμα χροὸς, ἕρκος ἀκόντων». Ἰλ. Δ, 135. 187. Ε, 857). Ἐνίοτε ὅμως (Ἰλ. Γ, 251) λέγονται οἱ μαχηταὶ «χαλκοχί-

τωνες», ὅταν ἐπὶ τοῦ χιτῶνος δὲν ἔφερον θώρακα (Ἰλ. Α, 100, Φ, 31), ἀλλὰ μόνον χαλκοῦν τι ἔλασμα ἐπὶ τῆς καρδίας, τὸ καρδιοφύλαξ καλούμενον, Ἐλέγετο δὲ

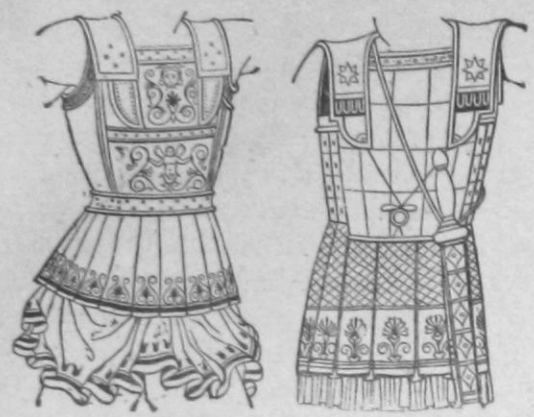

καὶ στολὰς ὁ τοιοῦτος χιτών (Ξενφ, Ἀνδ. Γ, 3, 20. Δ, 1, 18), καὶ πιθανῶς ἦν αὐτὸς ὁ καὶ λινοθώραξ, οἷον ἔφερεν Αἴας

ὁ Λοκρὸς (Ἰλ. Β, 529. 830). Ὑπῆρχε δὲ καὶ ἐξ ἀλύσσεων συγκείμενος, ὁ ἀλυσιδωτός. — Αἰκνημίδες ἦσαν ἐλάσματα χαλκοῦ, καλύπτοντα τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τῆς κνήμης, ἀπὸ τοῦ ἀστραγάλου μέχρις ἄνω τοῦ γόνατος, εἶχον πόρπας αἵτινες τὰς ἐστερέουν ἢ ἐπισφύρια, ἐκτὸς ἂν ταῦτα ἦσαν πρὸς κάλυψιν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς πτέρνης. — Ἡ ἀσπὶς ἦν συνήθως ὠοειδής, καὶ ἐλέγετο παρ' Ὁμήρῳ καὶ σάκος (Ἰλ. Ε, 612), ἢ καὶ βοείη, ὡς ἐκ δέρματος βοὸς κατεσκευασμένη. Ἀπεδίδοντο δ' αὐτῇ καὶ τὰ ἐπίθετα ἀμφιβρότη (Ἰλ. Υ, 281), ὡς τὸν ἄνθρωπον (βροτὸν) ἑκατέρωθεν καλύπτουσα, καὶ ποδηνεκής, καὶ ἦν περὶ 0,7 μέτρου εὐρεῖα καὶ 1,4 μ. μακρά, ὥστε ἐκάλυπτε τὸν ὁπλίτην μέχρι τῶν ποδῶν. Ἐκρεμᾶτο δ' ἐκ τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου δι' ἱμάντος(η)τελαμὼνος (Ἰλ. Ε. 796), καὶ εἶχεν ἐντὸς πόρπακα ἢ λαβὴν διὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα. Ἦν δὲ τὸ ὅλον βάρος αὐτῆς 14-15 χιλιογράμμων.

Ἄλλη ἀσπὶς ἦν στρογγύλη, εὔκυκλος, πάντοσ' ἴση (Ἰλ. Μ, 294). Αὕτη δὲ (α. β, ε, ζ)μετέπειτα καὶ Ἀργεία ἢ Δωρία ἐλέγετο, ὡς Βοιώτιαι ἐλέγοντο αἱ ὠοειδεῖς, αἱ ἔχουσαι ἐντομὰς εἰς τὰ πλάγια(γδ). Δὲν ἐκρεμᾶτο δ' αὐτὴ ἀλλ' εἶχεν ἐσωτερικῶς λαβὴν (πόρπακα), μεταγενεστέρως δύο λαβάς, ὄχανα, δι' ὧν διήρχετο ὁ βραχίων, ἢ ἕνα κινητὸν κανόνα (ε), χωροῦντα διὰ πάσης τῆς διαμέτρου τῆς ἀσπίδος, καὶ στερεοῦντα αὐτὴν εἰς τὸν βραχίονα, ἐν ᾧ ἡ χεὶρ ἀντείχετο μιᾶς τῶν κατὰ τὴν ἔσω περιφέρειαν λαβίδων, καὶ ὅταν ἤλλασσεν αὐτὰς, ἔστρεφε τὴν ἀσπίδα κατὰ βούλησιν. Ἦν δ' ἡ

στρογγύλη ἀσπὶς κυρτὴ πρὸς τὰ ἔξω, πολλάκις ἀπ' αὐτῆς ἐκρέματο δέρμα ἢ πλεκτὸν ὕφασμα (6) πρὸς κάλυψιν τοῦ κάτω μέρους τοῦ σώματος (λαιπήϊα, πτερόεντα). Τὸ ὅπλον τῶν Ἀμαζόνων οὐ μνημονεύει καὶ ὁ Ξενοφῶν (Ἀνδ. Δ. 4, 16), ἦν ἡ καλουμένη πέλτη μηνοειδὴς (θ), ἧς χρῆσις ἐγίνετο μετὰ ταῦτα παρὰ τοῖς πελτασταῖς. Τὸ κέντρον τῆς ἀσπίδος ἐλέγετο Ὀμφαλὸς, καὶ οἱ Κᾶρες πρῶτοι ἐπεχάραττον σύμβολα εἰς αὐτὸν (Ἡρδ. Α, 171), παρ' αὐτῶν δ' ἐμιμήθησαν τὸ ἔθος τοῦτο καὶ οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι ἐπειργάζοντο ὡς σύμβολον τὸ Λ, οἱ δὲ Σικυώνιοι τὸ Σ, οἱ Θηβαῖοι ῥόπαλον ἢ Σφίγγα, οἱ Ἀθηναῖοι γλαῦκα, καὶ ἄλλοι ἄλλα. (δ) Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ἀσπίδος ἦν μετάγλυφος κύκλος, ἄντυξ, (α), δι' ἧλων προσηλωμένος. — Τὰ δ' ἐπιθετικὰ ὅπλα ἦσαν διὰ τοὺς ὁπλίτας τὸ εἶτα δόρυ λεγόμενον, παρ' Ὁμήρῳ δ' ἔγχος, ἐγχείη, ξυστὸν, οὗ μέρη ἦσαν τὸ ξύλον, στύραξ, συνήθως ἐκ μελίας, μείλινον· ἡ μεταλλίνη ὀξεῖα αἰχμὴ ἢ ἀκωκὴ, ἐφηρμόζετο διὰ τοῦ κοίλου αὐτῆς μέρους, (αὐλοῦ ἢ οὐριάχου Ἰλ. Π, 612) καὶ προσηλοῦτο διὰ πόρπης εἰς τὸ δόρυ διάφορα ἔχουσα σχήματα, καὶ τέμνουσα ἑκατέρωθεν ἔτι καὶ κάτωθεν (α). Ἦν δ' αὕτη ἀρχαιότατα χαλκῆ, εἶτα δὲ σιδηρᾶ. Τὸ κάτω μέρος τοῦ στύρακος, ὁ σαυρωτὴρ (Ἰλ. Κ, 153), ἦν καὶ αὐτὸ ἐνίοτε ὀξὺ ἐκ μετάλλου, ἵνα τὸ δόρυ ἐμπήγνυται εἰς τὴν γῆν ἐπὶ ἀναπαύσεως (ζ. η). Διὰ τοῦτο τὸ ἔγχος ἐλέγετο ἀμφίγυον τότε, καὶ ὅτε ἐθραύετο ἡ κυρίως αἰχμὴ, ἠδύνατο νὰ γίνηται προσωρινὴ χρῆσις καὶ τοῦ ὀξέος τούτου πέρατος. Ἐχρησίμευε δὲ τὸ ὅπλον τοῦτο πρὸς κέντησιν μόνον, καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ ἦν 2 χιλιογράμμων. Τὸ μακεδονικὸν δόρυ ἐκαλεῖτο σάρισσα, διακρινόμενον τοῦ Ἑλληνικοῦ διὰ τοῦ μήκους αὐτοῦ, ὄντος πιθανῶς 15—16 ποδῶν, οὐχὶ δὲ 24, ὡς πολλάκις μαρτυρεῖται. — Ἄλλο ὅπλον ἦν τὸ εὐθὺ ξίφος, λεγόμενον δ' ἐγχειρίδιον τὸ μικρὸν, καὶ ἀμφίγυον, ἀμφῆκες ὅτε ἦν ἑκατέρωθεν κοπτερόν (α. δ.). Ἡ δὲ θήκη (κολεὸς (δ.ε.) μεταλλίνη, ἢ ἐκ δέρματος διὰ μεταλλικῶν ἐλασμάτων κεκαλυμμένη. εἰς ἀορτῆρα ἐφαρ-

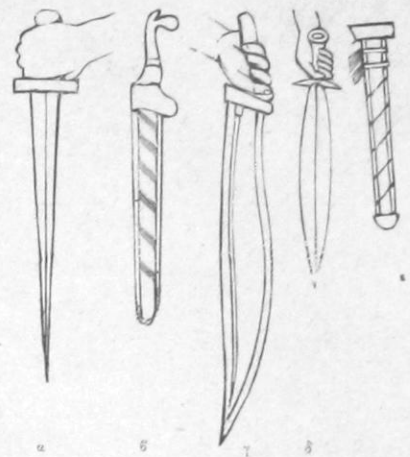

μοζομένη (α), ἐκρέματο εἰς τελαμῶνα ἐκ τοῦ δεξιοῦ ὤμου (Ἰλ. Η. 304), συνήθως εἰς τὴν ἀριστερὰν, ἐνίοτε ὅμως καὶ εἰς τὴν δεξιὰν πλευράν. Ἐπὶ τοῦ κολεοῦ δ' ὑπῆρχε πολλάκις καὶ μικρά τις μάχαιρα (Ἰλ. Γ, 272), ἥτις ὅμως δὲν ἦν ὅπλον, ἀλλ' ἐχρησίμευεν εἰς ἄλλας ἐργασίας. Τὸ δὲ κυρτὸν ξίφος, τὸ καὶ ἄορ, ξυήλη καὶ ἐπίσης μάχαιρα λεγόμενον (γ), ἦν ἐν χρήσει ἰδίως παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις. — Τὸ μῆκος τοῦ ξίφους ἦν 0.47-0.52μ. αὐξηθὲν ὑπ' Ἰφικράτους εἰς σχεδὸν 0,78. Τὸ δὲ πλάτος 0,05 -0,07. — Οἱ δ' ἐλαφρῶς ὡπλισμένοι, οἱ ψιλοὶ, γυμνῆτες, γυμνοὶ, μετὰ τὰ Περσικὰ τὸ πρῶτον προκύψαντες, καὶ ἀπὸ τῆς ἀναβάσεως τοῦ Ξενοφῶντος ἀναγκαῖον μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καταστάντες, δὲν εἶχον οὐδ' ἀσπίδα οὐδ' ἄλλο τι ὅπλον ἀμυντικὸν, καὶ ὁ προσδιορισμὸς αὐτῶν ἦν ἄπωθεν νὰ προσβάλλωσι. Τὴν κεφαλὴν ἐκάλυπτον διὰ δερματίνου πίλου, κατὰ δὲ τὰ ὅπλα ἄ ἔφερον ἐπὶ σκοπῷ προσβολῆς, διεκρίνοντο εἰς ἀκοντιστὰς, τοξότας καὶ σφενδονήτας. Τῶν πρώτων τὸ ὅπλον ἦν κατὰ μῆκος καὶ βάρος διάφορον. Τὸ βαρύτερον, ὁ ἄκων ἢ ἀκόν-

τιον, 5-6 πόδας μακρόν, εἶχεν 1 ½ χιλιογράμμων βάρος, καὶ ἐμπρὸς ὀξεῖαν ἀκωκήν· τὸ δ' ἔλαφρότερον, γρόσφος (λ), δίπηχυ τὸ μῆκος, αἰχμὴν ὀξυτάτην, λεπτὴν καὶ σπιθαμιαίαν. Ἀκόντια μέσων διαστάσεων, 3-4 ποδῶν τὸ μῆκος καὶ ἑνὸς δακτύλου τὸ πάχος, ἠδύνατο νὰ φέρῃ ἕως ἓξ ἕκαστος στρατιώτης.—Οἱ τοξόται ἔφερον τόξον (Ἰλ. Δ, 105) ἔχον 1 ½ χιλιογράμμων βάρος. Αὐτοῦ τὰ δύο ἄκρα, κέρατα, εἶχον μετάλλινον περικάλυμμα. κορώνην (Ἰλ. Δ, 111)· κατὰ δὲ τὸ μέσον τοῦ τόξου ἦν ὁ πῆχυς (Ἰλ. Λ, 375), μετάλλινον πέταλον διὰ τὸ βέλος. Ἀπὸ κέρατος δ' εἰς κέρας, ἢ ἀπὸ κορώνης εἰς κορώνην ἐτείνετο ἡ χορδή, νευρή (Ἰλ. Δ, 118). Τὸ βέλος, ὀϊστός, ἡ, ποιητικῶς, ἰός, ¼ χιλιογράμμου βαρύς, οὗ μέρη ἦσαν ὁ κάλαμος δόναξ διποδιαῖος τὸ μῆκος· ἡ μεταλλίνη ἀκίς, ἥτις πολλάκις ἦν διπλῆ ἢ τριπλῆ, εἶχε δύο ἢ πλείονας ὄγκους (Ἰλ. Δ, 151), ὥστε ὑπῆρχον «ὀϊστοὶ τριγλώχινοι» (Ἰλ. Ε, 393), καὶ τὴν ἀκίδα ταύτην προσέδει καὶ ἑστερέου εἰς τὸν κάλαμον χορδή, νεῦρον (Ἰλ. Δ, 151). Εἰς τὸ ἄλλο δ' ἄκρον τοῦ καλάμου ἦν ἡ ἐντομή, γλυφίς (Ἰλ. Δ, 122), ἥτις ἐφηρμόζετο εἰς τὴν χορδήν. Δώδεκα δὲ ὡς εἴκοσι βέλη ἐνετίθεντο εἰς μίαν φαρέτραν ἢ τοξοθήκην, ἐγκλείουσαν καὶ τὸ τόξον. Ἦν δ' αὕτη ἐκ δέρματος ἢ πλεκτῶν καλάμων κατεσκευασμένη, καὶ εἶχεν ἔνπωμα (Ἰλ. Δ, 116) καὶ τοὺς πρὸς ἀνάρτησιν εἰς τὸν ἀριστερὸν ὦμον ἱμάντας. Ἦν δὲ τὸ βάρος αὐτῆς ἐν ὅλοις 5-6 χιλιογράμμων. Οἱ περιφημότεροι τῶν τοξοτῶν ἦσαν οἱ Κρῆτες· ἀλλὰ τῶν Περσῶν τὰ βέλη ἦσαν ἐντελέστερα (Ξενφ. Ἀνβ. Γ, 3, 1. 15. Δ, 2, 28). Ὁ τοξότης πολλάκις ἐγονάτιζεν ἵνα ὀρθότερον σκοπεύσῃ, καὶ πρὸς μείζονα ἀσφάλειαν. Ἐγυμνάζοντο δ' οὐ σπανίως πρὸς δεδεμένον ἀλέκτορα σκοπεύοντες. (Ὅρα σχ. κατωτέρω).—Σφενδόνης ἅπαξ μόνον ποιεῖται μνείαν ὁ Ὅμηρος, ὡς ἐχούσης σχοινία ἐκ συνεστραμμένου ἐρίου («εὐστρόφῳ οἰὸς ἀώτῳ». Ἰλ. Ν, 599). Ἐν δερματίνῳ δὲ σάκκῳ, διφθέρᾳ, ἐνεκλείοντο 10-12 χειροπληθεῖς λίθοι, ἢ σφαῖραι μολύβδιναι, πρὸς σφενδόνισιν. Ἐκ μεταγενεστέρων χρόνων, τῶν τῆς Περσικῆς εἰσβολῆς, εὑρέθησαν καὶ εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μαραθῶνος καὶ ἐν Σικελίᾳ πολλαὶ τοιαῦται μολύβδιναι σφαῖραι ὠοειδεῖς, ὡς μεγάλα ἀμύγδαλα, μεθ' Ἑλληνικῶν ἐπιτετυπωμένων ἐπιγραφῶν. Εἰς τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους διεκρίνοντο πρὸ πάντων οἱ Ῥόδιοι ὡς ἐπιδέξιοι σφενδονῆται καὶ ὡς μακρότατα ῥίπτοντες, εἰς ἀπόστασιν μέχρις 100 βημάτων. —Εἰς τὰς ὁπλασκίας ἐγυμνάζοντο εἰς τὸ νὰ φέρωσιν εὐκόλως καὶ ἀβιάστως τὸ ἀκόντιον κατὰ τὰς πορείας εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον, νὰ

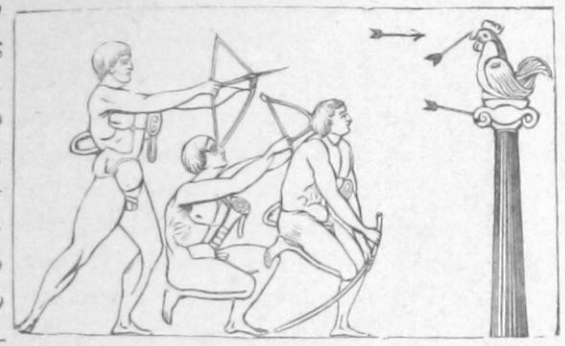

ἀΐρωσιν αὐτὸ εἰς τὴν μάχην, νὰ προσβάλλωσι δι' αὐτοῦ μεθ' ὁρμῆς καὶ εὐστόχως, καὶ ὅτε ἔπαυεν ἡ προσβολὴ ἢ ὁ δρόμος νὰ καταθέτωσιν αὐτὸ παρὰ τὸν δεξιὸν πόδα. Ἐπίσης ἠσκοῦντο καὶ οἱ ψιλοί. Οἱ σφενδονῆται ἠσκοῦντο κατὰ τὸν ἑπόμενον τρόπον· τὴν σφενδόνην στρέφοντες ὑπὲρ τὴν κεφαλήν των, ἀφοῦ καλῶς ἐσκόπευον, ὤφειλον ν' ἀφίνωσι τὸ ἓν σχοινίον τῆς σφενδόνης ἵνα διὰ τοῦ διαλείμματος φθάσῃ ἡ σφαῖρα κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν σκοπόν. Οἱ δὲ πελτασταί, καὶ ἀκοντισταὶ λεγόμενοι (Ξενφ. Ἀνβ.

Γ, 3, 7) ἕνεκα τοῦ ὅπλου δι' οὗ πρὸ πάντων προσέβαλλον, ἔφερον τὴν μηνοειδῆ μικρὰν ἀσπίδα ὡς τὴν τῶν Ἀμαζόνων, τὴν πέλτην λεγομένην, περὶ ἧς ἀνωτέρω. Ἦν δ' αὕτη ξυλίνη, ὡς εἰκάζεται, δέρματι κεκαλυμμένη, λίαν ἐλαφρά, μόλις 3 χιλιογράμμων. Ὡς ὅπλα δὲ προσβολῆς ἔφερον τὰ ἀκόντια καὶ μακρὸν ξίφος, προσέτι καὶ λόγχην 12' μακράν, ἥτις τοῖς ἐχρησίμευε καὶ εἰς τὰς ἐκ τοῦ σύνεγγυς συμπλοκάς, καὶ εἶχεν ἐν τῷ μέσῳ, κατὰ τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος, ἐπὶ Ξενοφῶντος, δερματίνην τὴν λαβήν, ἀγκύλην λεγομένην,

εἰς ἣν ἔθετον τοὺς δακτύλους πιθανῶς τῆς ἀριστερᾶς (ἦσαν διηγκυλωμένοι) ὅτε παρετάττοντο. Περὶ τὸν τράχηλον δ' εἶχον περίδεσμόν τινα ἐξ ὑφάσματος (C. Nep. Iphicr. I), καὶ ἀντὶ κνημίδων ἔφερον τὰς λεγομένας Ἰφικρατίδας ἐκ δέρματος, αἵτινες μᾶλλον ὡμοίαζον τὰ ὑποδήματα, καὶ εἰς ἃς μετ' οὐ πολὺ προσετέθησαν πέλματα. Ἐπὶ Ὁμήρου ἦν καὶ ἡ ἀξίνη ἢ βουπλῆξ ἐν χρήσει (Ὁμ. Ἰλ. Ν. 611). Αὕτη ἀπαντᾶται διπλῆ ὑπὸ τὸ σχῆμα εἰς τὰ νομίσματα τῆς Τενέδου, καὶ ὑπὸ τὸ αὐτὸ καὶ ἄλλα τινὰ (α-4) εἰς τὰς γλυπτικὰς παραστάσεις τῶν Ἀμαζόνων. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου ἐποιοῦντο χρῆσιν τοῦ ὅπλου τούτου οἱ Βερκανοὶ ἱππεῖς τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ. — Ἐπὶ Ῥωμαίων δ' ὁ ὁπλισμὸς ἐκανονίσθη τὸ πρῶτον ἐπὶ Σερβίου Τουλλίου κατὰ τὴν ἀρχὴν ὅτι, ὁ μείζονα ἔχων περιουσίαν καὶ πλείονα ν' ἀπολέσῃ ὤφειλε καὶ ἀνωτέρας καταβολὰς πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐδικαιοῦτο νὰ

φέρῃ περισσότερα ὅπλα ἀμυντικά. Ἑπομένως ἡ μὲν πρώτη τῶν πέντε μαχίμων κλάσεων εἶχε μικρὰν στρογγύλην ἀσπίδα, θώρακα, κνημίδας, περικεφαλαίαν ἢ μεταλλίνην (cassis), ἢ δερματίνην, ἐκ δέρματος λύκου (galea), διὰ μετάλλου κεκαλυμμένην, πρὸς τὰ ἐμπρὸς παρεκτεινομένην, ἀλλὰ κατὰ τὸ τέλος ὀλίγον στρεφομένην πρὸς τὰ ἔσω ἵνα μὴ κωλύῃ τὴν ὅρασιν· τὸ λοιπὸν πρόσωπον ἔμενεν ἀνοικτόν, πλὴν ὅτε δερμάτιναι ὑπὸ μεταλλίνων πετάλων κεκαλυμμέναι παραγναθίδες, ὑπερασπίζουσαι τὰς γνάθους, ἔδενον καὶ τὸ κράνος ὑπὸ τὸν πώγωνα. Ὁ δὲ λόφος (crista) συνέκειτο ἐκ τριῶν πηχυαίων καὶ ὀρθῶν πτερῶν, ἐρυθρῶν ἢ μελανῶν (Πολυβ. ΣΤ, 23)· ἐνίοτε ὅμως εἶχον καὶ τὴν ἵππουριν. Ἑκάστη δὲ τῶν ἑπομένων κλάσεων εἶχεν ἀνὰ ἓν ὀλιγώτερον ἐκ τῶν ἀμυντικῶν ὅπλων, καὶ ἡ πέμπτη εἶχε μόνον τὴν ἀσπίδα καὶ τὴν σφενδόνην. Ἐπὶ τῆς δημοκρατίας εἰσήχθη ὡς ἀσπὶς clypeus τὸ sentium, δερματίνη ὑπόξυλος, μετὰ μεταλλίνου ὀμφαλοῦ (umbo) εἰς τὸ κέντρον. Μεταγενεστέρως ὁ ὁπλισμὸς ἔπαυσεν ὢν κατὰ περιουσίας, καὶ ἐπρομηθεύετο ἐκ κρατήσεων ἐπὶ τοῦ μισθοῦ, διαιρούμενος, ὁ τῶν πεζῶν, εἰς τὸν τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν ψιλῶν. Τῶν πρώτων ὁ θώραξ, χαλκοῦς, ἐκάλυπτε μόνον τὸ στῆθος· κνημίδα δ' ἐπεκράτησε κατόπιν νὰ φέρωσι μόνον εἰς τὴν δεξιὰν κνήμην, ἥτις προὐτίθετο, καὶ ἦν ἐκτεθειμένη εἰς τὰς παρατάξεις. Οἱ πλουσιώτεροι ἐπροτίμων λεπιδωτοὺς θώρακας ὡς ἐλαφροτέρους καὶ εὐχρηστοτέρους εἰς τὰς κινήσεις. Ἔτι μεταγενεστέρως ἐγίνετο χρῆσις καὶ δερματίνων μόνον θωράκων, προσδεομένων καὶ ἐνδυναμουμένων δι' ἱμάντων καὶ πορπῶν. Τὸ ξίφος ἔφερον οἱ στρατιῶται δεξιῶς, ἵνα μὴ παρακωλύῃ τὴν διὰ τῆς ἀριστερᾶς χρῆσιν τῆς ἀσπίδος· οἱ λοχαγοὶ ὅμως καὶ σωματάρχαι, καθ' ὁ μικρὰν ἔχοντες ἀσπίδα, ἔφερον αὐτὸ ἀριστερῶς, κρεμάμενον, ὡς καὶ παρ' Ἕλλησιν ἢ ἐκ τελαμῶνος ὑπὲρ τὸν ὦμον, ἢ ἐκ ζώνης. Τὴν δὲ

μακρὰν λόγχην (ὑσσὸν, pilum), ἧς ἡ αἰχμὴ ἦν δι' ἡλων προσηλωμένη καὶ εἶχεν ἀκίδας πρὸς τὰ ὀπίσω ἐστραμμένας, ὥστε δυσκόλως ἐξήρχετο τῆς πληγῆς, ἔφερον τὸ πρῶτον οἱ τοῦ τρίτου ὀπισθίου στίχου στρατιῶται. Μεταγενεστέρως δ' ἔφερον αὐτὴν οἱ τῶν δύο ἐμπροσθίων στίχων, ὁ δὲ τοῦ τρίτου τὴν Hastam, τὸ μακρὸν δόρυ τῶν Ἑλλήνων. Τὰ ἀκόντια εἶχον τὴν αἰχμὴν ὀξεῖαν καὶ τοσοῦτον λεπτὴν, ὥστε προσβάλλουσα ἐλυγίζετο, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ καὶ ῥίψῃ ὀπίσω τὸ ἀκόντιον ὁ ἐχθρὸς καθ' οὗ ἐτοξεύθη. Τῶν φαρετρῶν αἱ βολίδες εἶχον καὶ αὐταὶ πολλάκις αἰχμὴν (glandas). Τὸ πεζικὸν μετεχειρίζετο καὶ μηχανὰς πρὸς ἐκτόξευσιν, ἃς ὑπηρέτουν οἱ tragulanii καὶ balistarii (βαλισταί). Οἱ ἱππεῖς ἐπέβαινον κατ' ἀρχὰς ἄνευ ἀμυντικῶν ὅπλων ἐπὶ γυμνῶν τῶν ἵππων. Βαθμηδὸν ὅμως παρεδέχθησαν τὰ ἐφίππια, καὶ οἱ στρατιῶται εἶχον τὸν αὐτὸν ὁπλισμὸν ὡς οἱ πεζοί, τὰ ξίφη ὅμως μακρότερα. Πολλάκις, ὡς ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων, ἔφερον λεπιδωτοὺς τοὺς θώρακας, καὶ διὰ τοιούτων ὥπλιζον καὶ τῶν ἵππων τὸ στῆθος καὶ τὴν κεφαλήν.

Ὅπλευς, 1) Εἷς τῶν Λαπίθων, διακριθεὶς εἰς τὸν κατὰ τῶν Κενταύρων ἀγῶνα (Ἡσίοδ. Ἀσπ. 298).—2) Υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Κανάκης (Ἀπολλόδ. Α, 7, 4).—3) Υἱὸς Λυκάονος, τοῦ παναρχαίου βασιλέως τῆς Ἀρκαδίας (Αὐτ. Γ, 8, 1).

Ὅπλης, εἷς τῶν τεσσάρων υἱῶν τοῦ Ἴωνος, πενθερὸς τοῦ Αἰγέως, καθ' ὃν ἐλέγετο ὅτι ὠνομάσθησαν οἱ Ὅπλητες, μία τῶν ὑποδιαιρέσεων τοῦ ἀττικοῦ λαοῦ (Ἡρδ. — Ἀπολλόδ. Γ, 15, 6).

Ὅπλητες, μία τῶν ἀρχαιοτάτων τεσσάρων Ἰωνικῶν φυλῶν ἐν Ἀττικῇ, ἐπώνυμος δ' ἦθεν τοῦ Ὅπλητος (ἔνθ.) (Ἡρδ. Ε. 60. — Πολυδ. Ὀνομ. Η, 109)· ἀλλὰ προφανῶς, καὶ κατὰ Πλούταρχον (Σόλ. ΚΓ'), ἦν ἡ τάξις τῶν Ὁπλιτῶν· αἱ δὲ τρεῖς ἄλλαι ἦσαν οἱ Γεδέοντες, ἢ Γελέοντες (ἄριστοι), οἱ αἰγικορεῖς (ποιμένες) καὶ οἱ ἀργάδεις (ἐργατικοί).

Ὁπλιτοδρόμος, εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ὁ τρέχων τὸν ὁπλίτην δρόμον, καθ' ὃν οἱ σταδιοδρόμοι ἔφερον περικεφαλαίαν, ἀσπίδα καὶ περικνημίδας, μετὰ ταῦτα δὲ μόνον ἀσπίδα.

Ὁπλόδαμος, εἷς τῶν Γιγάντων, βοηθήσας τὴν Ῥέαν ὅτε ἔτεκε τὸν Δία ἐπὶ τοῦ Λυκαίου ὄρους τῆς Ἀρκαδίας, κατὰ τοῦ Κρόνου ὅπως μὴ τὸν καταβροχθίσῃ (Παυσ. Η, 36).

Ὁπλομάχος, ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις ἀγωνιστὴς μονομάχος πλήρη φέρων πανοπλίαν, ἰδίως τὴν τῶν Σαμνιτῶν, ἤτοι κράνος πτερὰ ἑκατέρωθεν ἔχον, θώρακα πρὸ τοῦ στήθους, μικρὰν ἀσπίδα εἰς τὴν ἀριστερὰν, τὸν δεξιὸν βραχίονα περιτετυλιγμένον πρὸς ἄμυναν, ὁμοίως καὶ εἰς τὸν δεξιὸν πόδα ἔχων κνημίδα. Ἡ εἰκὼν ἐξ ἀναγλύφου τῆς Πομπηΐας, ἀπωλέσθη, καὶ πιθανῶς ἀνακριβὴς ἐστὶν ἡ εἰς τὸ ἀριστερὸν σκέλος παράστασις κνημίδος.

Ὀπόεις, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Πρωτογενείας, θυγατρὸς τοῦ Δευκαλίωνος, βασιλεὺς τῶν Ἐπειῶν ἐν Ἤλιδι τῆς Πελοποννήσου, φημιζόμενος ἐπὶ φιλοξενίᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ (Πίνδ. Ὀλ. Θ, 8).

Ὀποίη, γυνὴ Σκύλου, τοῦ βασιλέως τῶν Σκυθῶν (Ἡρδτ.).

Ὀποῦς, 1) πρωτεύουσα τῶν κατ' αὐτὴν καλουμένων Ὀπουντίων Λοκρῶν, 60 σταδίους ἀπέχουσα τοῦ Ὀπουντίου κόλπου, ἐφ' οὗ εἶχε λιμένα τὴν Κῦνον, παρ' εὔφορον πεδιάδα. Εἶχε φρούριον (Liv. XXXII 32), οὗ σώζονται τὰ ἐρείπια ἐπὶ βράχου, κατὰ τὸ νῦν χωρίον Γαρδινίτσα. Εἰς αὐτὴν ἐλέγετο γεννηθεὶς ὁ Πάτροκλος. Ὑπῆρχε δ' ἐν αὐτῇ βωμὸς Αἴαντος, τοῦ υἱοῦ Ὀϊλέως, ἔνθα ἐπανηγυρίζοντο ἀγῶνες, τὰ Αἰάντεια. Μνημονεύονται δ' ἐν τῇ αὐτῇ πόλει καὶ τέμενος Αἰάνειον καὶ κρήνη Αἰανίς, βεβαίως κατὰ τὸν αὐτὸν ἥρωα (Ὁμ. Ἰλ. Β, 532. Σ, 326. Ψ, 85. — Θουκ. Β, 32. Γ, 89. — Στρβ. Θ, 425). — 2) Μικρὰ πόλις τῆς Ἤλιδος ἐν Πελοποννήσῳ, βορείως τῆς Ὀλυμπίας (Στρβ.).

Ὀππιανός, ἐκ Κιλικίας, ποιητὴς Ἑλλην ἐπὶ Μάρκου Αὐρηλίου καὶ Κομμόδου, ἔγραψεν εἰς 5 βιβλία ἔπος διδακτικὸν σωζόμενον, ὃ ἐπέγραψεν Ἁλιευτικὰ, πραγματευόμενον περὶ τῶν ἰχθύων, τῶν μερῶν τῆς διαμονῆς, τῶν ἰδιοτήτων, τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν, καὶ τῆς ἁλιείας αὐτῶν. Τὸ ὕφος αὐτοῦ ἐστὶν εὐγενὲς καὶ ἡ στιχουργία εὔηχος καὶ ἐπιμελημένη· ἀλλ' ὑπερβολικὴ μᾶλλον ἢ τῶν λέξεων ἐπισώρευσις. Μετ' αὐτοῦ πολλάκις συγχέεται, εἰ καὶ βεβαίως ἄλλος αὐτοῦ, ἕτερος Ὀππιανός, γράψας εἰς 4 βιβλία ποίημα διδακτικὸν καὶ ἐκεῖνο, τὰ Κυνηγετικά. Αὐτὸς γράφει περὶ ἑαυτοῦ ὅτι ἦν Σύρος, ζῶν ἐπὶ Καρακάλλα· τὸ δὲ ποίημα αὐτοῦ ἐστὶν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν πολὺ κατώτερον τῶν Ἁλιευτικῶν. Εἰς Ἀππιανὸν δ' ἀπεδίδετο καὶ ἕτερον ποίημα, τὰ Ἰξευτικὰ, περὶ τῆς δι' ἰξῶν θήρας τῶν πτηνῶν, οὗ πεζὴ μόνον παράφρασις σώζεται, ἔργον Εὐτεκνίου τινός.

Ὀπτήρια, τὰ δῶρα ἃ ἔδιδεν ὁ νυμφίος τῇ νύμφῃ ὅτε πρῶτον τὴν ἔβλεπεν ἄνευ καλύμματος· τὰ αὐτὰ καὶ ἀποκαλυπτήρια καὶ θεώρητρα λεγόμενα (Εὐριπ. Ἰων, 1127. — Καλλίμ. εἰς Ἄρτεμ. 74).

Ὀπτιλέτις, ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Σπάρτῃ, ἀποδοθὲν αὐτῇ ὅτε, ἐν στάσει, ὁ Ἄλκανδρος ἀπέκοψε τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Λυκούργου (Πλούτ. Λυκ. ΙΑ').

Ὀπώρα, θεότης παρ' Ἀριστοφ. (Εἰρ. 522), προσωποποίησις τῆς εὐφορίας.

Ὀπωροθήκη, παρὰ Ῥωμαίοις ἀποθήκη πρὸς διατήρησιν ὀπωρῶν (Varro, R, R, I, 2, 10. 59. 2).

Ὁράτιος Φλάκκος, Ῥωμαῖος, υἱὸς ἀπελευθέρου, γεννηθεὶς τῷ 65 π. Χ. ἐν Βενουσίᾳ, μεταξὺ Ἀπουλίας καὶ Λευκανίας. Εἰς Ἀθήνας φοιτήσας, ἐσπούδασεν ἐκεῖ ὑπὸ τὸν Ἀκαδημαϊκὸν Θεόμνηστον, τὸν Περιπατητικὸν Κράτιππον καὶ τὸν Ἐπικούρειον Φιλόδημον. Ἐν Φιλίπποις ἐπολέμησεν ὑπὸ τὸν Βροῦτον· εἶτα δὲ προσηλώθη εἰς τὸν Αὔγουστον ὡς ὀπαδὸς αὐτοῦ, καὶ ὡς εἷς τῶν ἐξοχωτέρων Λατίνων ποιητῶν ἀναγνωρισθείς, κατηριθμήθη μετὰ τῶν φίλων τοῦ Μαικήνα. Αἱ ποιήσεις αὐτοῦ, σωζόμεναι καὶ θαυμαζόμεναι δι' ὅλων τῶν αἰώνων, εἰσὶν ᾠδαὶ, ἐπιστολαὶ, σάτυραι, καὶ ἐν διδακτικὸν ποίημα περὶ ποιητικῆς τέχνης.

Ὀρβαλισηνὴ, τὸ βόρειον τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας ἐν Ἀσίᾳ (Πτολεμ. Α, 7).

Ὀρβήλος, ὄρος διαιροῦν πρὸς βορρᾶν τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τῆς Θράκης.

Ὄργανον, 1) πᾶν τὸ συντελοῦν ὡς βοηθητικὸν τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων βιομηχανικῶν. Τὰ μᾶλλον πολύπλοκα ἦσαν αἱ μηχαναί. — 2) Ἰδίως μουσικόν τι κατασκεύασμα δι' ὕδατος ἐνεργοῦν. Ἰδ. Ὑδραύλης.

Ὄργαποι, ἔθνος σκυθικὸν ἐν Ἀσίᾳ κατοικοῦν τὸ Ἰμαΐον ὄρος (Πτολ. ΣΤ, 14).

Ὀργεῶνες, οἱ καὶ Γενῆται καλούμενοι ἐν Ἀθήναις, ἑταιρίαι, πιθανῶς ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἀρχικῶς καταγόμεναι καὶ κοινὴν λατρείαν καὶ ἐπιμέλειαν ἱεροῦ τινος ἔχουσαι (Πολδ. Η, 107).

Ὄργης, Θασιος, πατὴρ τοῦ Ἀντιπάτρου (Ἡρδ. Ζ, 118).

Ὄργια, πιθανῶς ἐκ τοῦ ὀργάω, τέλεσις μετ' ἐνθουσιώδους παραφορᾶς θρησκευτικῶν τινων μυστηρίων ὧν μόνοι οἱ μεμυημένοι μετεῖχον, ἢ ἐνίοτε καὶ ἀμύητοι, χωρὶς ὅμως εἰς τούτους νὰ ἐξηγῆται ἡ σημασία τῆς τελετῆς. Ἤδη ἀρχαιότατα ἐν χρήσει διὰ τὰς ἑορτὰς τῆς Δήμητρος (Ὁμ. Ὕμν. εἰς Δήμ. 274. 476. — Ἡρδ. Β, 51. Ε,61)· μετὰ ταῦτα δὲ, καὶ κυρίως, εἰς τὰς βακχικὰς ἑορτάς. Ἰδ. Μυστήρια.

Ὀργυιά, ἡ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῶν τεταμένων χειρῶν ἔντασις (Ὁμ. Ἰλ. Ψ, 327. Ὀδ. Ι, 325. Κ, 167). Ὡς μέτρον δὲ περιελάμβανε 4 πήχεις ἢ 6 πόδας, καὶ 100 ὀργυιαὶ ἀπετέλουν ἓν στάδιον.

Ὀρδησσός, ποταμὸς τῆς Σκυθίας, ῥέων βορειοδυτικῶς τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ εἰσβάλλων εἰς τὸν Ἴστρον. Νῦν Σαρέτης ἐν Ῥωμανίᾳ (Ἡρδ. Δ, 48).

Ὀρδοῦϊκες, λαὸς τῆς Βρεττανίας ἐπὶ Ῥωμαίων, κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς νήσου, ἀπέναντι τῆς νήσου Μόνας (Anglesea), ἔχων πόλιν καλουμένην Μεδιολάνιον (Πτολ. Β, 3. — Tac. Ann, XII. 33. Agr, XVIII).

Ὀρειάδες, αἱ νύμφαι τῶν ὀρέων καὶ τῶν κοιλάδων.

Ὀρειβάσιος, ἰατρὸς περίφημος καὶ πολυμαθὴς ἐκ Περγάμου ἢ ἐκ Σάρδεων, μαθητὴς τοῦ Κυπρίου Ζήνωνος, ἐμπεπιστευμένος Ἰουλιανοῦ τοῦ Ἀποστάτου, δι' ὃ οἱ τούτου διάδοχοι Οὐάλης καὶ Οὐαλεντινιανὸς τὸν ἐξώρισαν. Ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν βαρβάρων, πρὸς οὓς ἀπῆλθεν, ἀπέκτησε μεγάλην φήμην, ἧς ἕνεκα, πεισθέντες οἱ αὐτοκράτορες, τὸν ἀνεκάλεσαν καὶ τὸν ἀπεζημίωσαν. Ἔκτοτε δὲ διέμεινεν ἐν τῇ πατρίδι του ὑπὸ πάντων τιμώμενος. Φαίνεται ὅτι ἐφθασεν εἰς γῆρας βαθὺ, καὶ ἀπέθανε μόνον κατὰ τὸν ε' αἰῶνα μ. Χ. Ἐντολῇ τοῦ Ἰουλιανοῦ εἶχε συντάξει εἰς 72 βιβλία εἶδος ἰατρικῆς ἐγκυκλοπαιδείας ἐξ ἀποσπασμάτων τοῦ Γαληνοῦ καὶ ἄλλων σοφῶν ἰατρῶν. Αὐτῆς δὲ συνήρμοσε μετὰ ταῦτα Σύνοψιν εἰς βιβλία 9 διὰ τὸν υἱόν του Εὐστάθιον. Ἐκ τοῦ μεγάλου συγγράμματος σώζονται ἔτι 17 βιβλία εἰς λατινικὴν μετάφρασιν τοῦ Ῥασαρίου, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι ὁ Ὀρειβάσιος δὲν ἦν ἁπλοῦς καὶ ξηρὸς ἀντιγραφεύς.

Ὀρείη, θυγάτηρ τοῦ Θεσπίου, μήτηρ τοῦ Λαομένους ἐκ τοῦ Ἡρακλέους (Ἀπλλδ. Β, 7, 8).

Ὀρείχαλκος, ἴδ. Ὀρίχαλκος.

Ὀρεοκόμος, ὁ περιποιούμενος καὶ ἐνοικιάζων ἡμιόνους.

Ὀρεὸς, ἴδ. Ὠρεός.

Ὀρέσβιος, πλούσιός τις ἐκ τῆς πόλεως Ὕλης τῆς Βοιωτίας, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος ἐν τῇ μάχῃ (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 707).

Ὀρεσθάσιον, πόλις ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, εἰς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Ἀρκαδίας κειμένη (Παυσ. Ε, 44. — Θουκ. Ε, 64). Κατά τινας ἡ αὐτὴ καὶ Ὀρέστειον ἢ Ὀρέσθειον.

Ὀρεσθεὺς, 1) υἱὸς Λυκάονος, ὁ κτίστης τῆς Ἀρκαδικῆς πόλεως Ὀρεσθασίου (Στεφ. Βυζ. — Παυσ.). — 2) Υἱὸς τοῦ Δευκαλίωνος, βασιλεὺς τῶν Ὀζόλων Λοκρῶν (Παυσ. Ι, 36. — Ἀθήν.).

Ὀρεσθὶς, χώρα τῆς Ἀρκαδίας περὶ τὴν πόλιν Ὀρεσθάσιον (Θουκ. Δ, 134).

Ὀρέσται, λαὸς Ἠπειρωτικὸς ἐν τῇ Μολοσσίδι, ἐν τῇ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἄωου καὶ Ἀλιάκμονος χώρᾳ, ἥτις κατ' αὐτὴν ἐκαλεῖτο Ὀρεστὶς ἢ Ὀρεστιάς. Ἀνεξάρτητοι τὸ πρὶν, ὑπετάγησαν ἔπειτα εἰς τοὺς Μακεδόνας· ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι τοῖς ἀπέδωκαν τὴν ἐλευθερίαν. Ἐλέγοντο δὲ τὴν ἐπωνυμίαν λαβόντες ἐκ τοῦ Ὀρέστου, καταφυγόντος παρ' αὐτοῖς ἀφ' οὗ ἐφόνευσε τὴν μητέρα του (Θουκ. Β, 80. — Στρβ. Ζ, 326. — Liv. XXVII, 33. XXXIII, 34. — Curt. IV, 13, 28).

Ὀρέστειον, πόλις ἀρχαιοτάτη τῆς Ἀρκαδίας, ἣν τινες ταυτίζουσι μετὰ τοῦ Ὀρεσθασίου. Ἐπώνυμος Ὀρέστου τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἔκειτο ἔνθα μεταγενεστέρως ἐκτίσθη ἡ Μεγαλόπολις (Εὐριπ. Ὀρεστ. 1643. — Ἡρδ. Θ 11. — Θουκ. Ε, 64). Εἶχε ναὸν τῆς ἱερείας Ἀρτέμιδος, οὗ ἴσως ἐρείπια εἰσὶ τὰ μεταξὺ Μεγαλοπόλεως καὶ Τεγέας σωζόμενα.

Ὀρέστης, 1) ὁ μόνος υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας, τῶν τέκνων αὐτῶν τὸ νεώτερον (Ὁμ. Ἰλ. Ι, 142). Μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός του, ἡ ἀδελφή του Ἠλέκτρα, φοβουμένη μὴ καὶ αὐτὸν θανατώσωσιν ἡ μήτηρ των καὶ ὁ Αἴγισθος, τὸν ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν πόλιν Φανότην τῆς Φωκίδος ὑπὸ τὸν Παρνασσὸν, πρὸς τὸν βασιλέα Στρόφιον, ὅστις, υἱὸς τοῦ Κρίσσου καὶ τῆς Ἀντιφατείας, εἶχε νυμφευθῇ Ἀναξιβίαν, τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἐκεῖ, μετὰ Πυλάδου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Στροφίου συναναστραφεὶς καὶ διὰ τρυφερᾶς φιλίας συνδεθεὶς, ἐπέστρεψε μετ' αὐτοῦ, ὀκτὼ ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του, εἰς Μυκήνας, καὶ τὸν πατέρα του ἐκδικῶν εἰσηγήσει αὐτοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐφόνευσε τὸν Αἴγισθον, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν μητέρα του Κλυταιμνήστραν (Ὁμ. Ὀδ. Γ, 306 κλ. Λ, 30. 298. Δ, 546. — Αἰσχλ. Χοηφ. — Σοφ. Ἠλκτρ. — Εὐριπ. Ἠλκτρ.). Μετὰ τὸ φοβερὸν δὲ τοῦτο ἔγκλημα τῆς μητροκτονίας κατελήφθη ὑπὸ μανίας, καταδιωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἐρινύων. Μετὰ μακρὰς δὲ πλανήσεις, συμβουλῇ τοῦ Ἀπόλλωνος, κατέφυγεν ἐν Ἀθήναις εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἥτις συνεκάλεσεν, ἵνα τὸν δικάσῃ, τὸν Ἄρειον Πάγον, καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Ἀπόλλων τὸν ὑπερήσπισεν. Ἐπὶ δὲ τῆς ψηφοφορίας ἔρριψε καὶ ἡ Ἀθηνᾶ λευκὴν ψῆφον, ἥτις, εἰ καὶ ἦν ἰσοψηφία, ἐθεωρήθη ὡς ἐκνικήσασα (Αἰσχλ. Εὐμεν.), καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις εἰς ἐγκληματικὰς δίκας ἡ ἰσοψηφία ἦν ἀθωωτική, διότι ἐλέγετο ὅτι προσετίθετο ἡ ψῆφος τῆς Ἀθηνᾶς. Κατὰ τοὺς Πελοποννησίους, ἐπὶ τῆς φυγῆς καὶ πλανήσεώς του εἶχε μεταβῇ ὁ Ὀρέστης εἰς Ἀρκαδίαν, καὶ ἐκεῖ παρὰ τῇ Μεγαλοπόλει ἐδείκνυτο ἱερὸν ἱδρυμένον εἰς τὰς Μανίας, ἢ Ἐρινύας, τὰς εἰς τοιαύτην παραφροσύνην τὸν Ὀρέστην ἐμβαλούσας, ὥστε διὰ τῶν ὀδόντων ἀπέκοψεν ἕνα τῶν δακτύλων του. Οὐ μακρὰν δ' αὐτοῦ ἦν ἕτερος τόπος Ἄκη καλούμενος, ἤτοι θεραπεία, ἔνθα ἐλέγετο ὅτι ἐνεφανίσθησαν αὐταὶ λευκαὶ εἰς τὸν Ὀρέστην (Παυσ. Η, 34. 1). Κατ' Εὐριπίδην (Ἰφγ. Ταύρ.), ἐνετείλατο ὁ Ἀπόλλων τῷ Ὀρέστῃ, ἵνα ἀπαλλαγῇ τῆς παραφροσύνης του, ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ταυρικὴν Χερσόνησον, καὶ λαβὼν ἐκεῖθεν φέρῃ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος. Ὅτε δ' ἔφθασεν εἰς τὴν Ταυρικὴν, ἔνθα ἐβασίλευε Θόας ὁ Βορυσθένους,

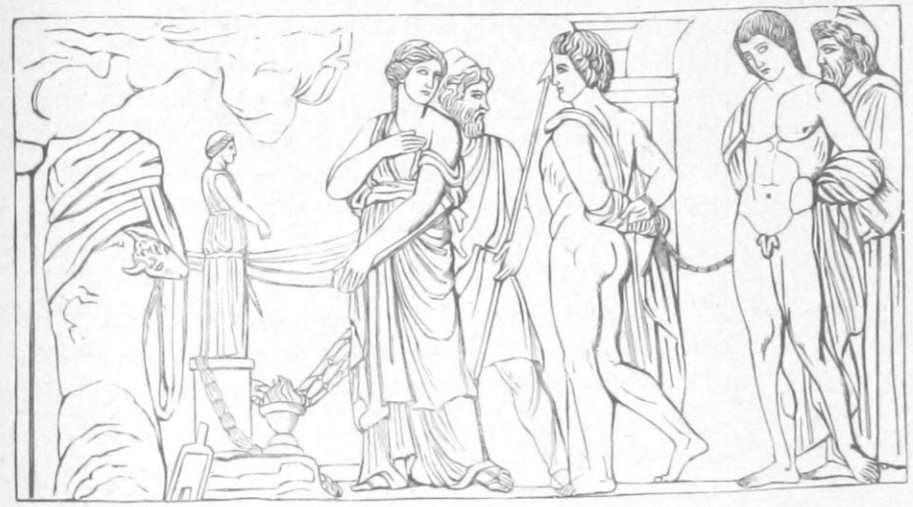

Ἀνάγλυφον ἐκ Ῥώμης.

ΜΑΝΟΓΙΟ

συνελήφθη, καὶ ἔμελλε, κατὰ τὸ ἐπιχώριον ἔθιμον, νὰ θυσιασθῇ εἰς τὴν Ἄρτεμιν. Ἀλλ' ἡ ἀδελφή του Ἰφιγένεια, ἱέρεια οὖσα ἐκεῖ τῆς θεᾶς, ὅτε ἔμελλε νὰ τὸν θυσιάσῃ, τὸν ἀνεγνώρισε, καὶ σώσασα αὐτόν, ἐδραπέτευσε μετ' αὐτοῦ, ἁρπάσαντος καὶ τὸ ἄγαλμα. Ἐπανελθὼν δ' εἰς τὴν Ἑλλάδα, διεδέχθη ὁ Ὀρέστης τοῦ πατρός του τὴν βασιλείαν ἐν Μυκήναις, φονεύσας Ἀλήτην, τὸν υἱὸν τοῦ Αἰγίσθου, καὶ εἰς αὐτὴν προσέθηκεν ἔτι καὶ τὴν τοῦ Ἄργους καὶ τῆς Σπάρτης. Νυμφευθεὶς δὲ Ἑρμιόνην, τὴν θυγατέρα τοῦ Μενελάου, ἔσχεν ἐξ αὐτῆς τὸν Τισσαμενόν· ἐκ δὲ Ἐριγόνης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Αἰγίσθου καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας, τὸν Πάνθιλον, ὅστις ἐλέγετο ἀποικίαν ἀγαγὼν εἰς τὴν Λέσβον. Τὴν δ' ἀδελφὴν αὐτοῦ Ἠλέκτραν ἐνυμφεύθη ὁ Πυλάδης, καὶ ἔσχεν ἐξ αὐτῆς υἱὸν τὸν Στρόφιον. Ἐκ Σπάρτης ὁ Ὀρέστης ἔφερεν ἀποικίας εἰς Αἰολίδα· καὶ κατά τινας ἐπ' αὐτοῦ εἰσήλασαν μετὰ τοῦ Ὕλλου οἱ Δωριεῖς εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀπέθανε δ' ἐν Ἀρκαδίᾳ, δηχθεὶς ὑπὸ ὄφεως, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ, κατὰ χρησμόν, μετηνέχθησαν ἐκ Τεγέας εἰς Σπάρτην, καὶ ἐκεῖ ἐτάφησαν (Ἡρδ. Α, 67).—2) Ἕλλην φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Τρωάδος (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 705).—3) Τρὼς φονευθεὶς πρὸ τῆς Τρωάδος ὑπὸ τοῦ Λεοντέως (Ἰλ. Μ. 189. 193). — 4) Υἱὸς τοῦ Ἀχελῴου καὶ τῆς Περιμήδης. — 5) Ἡγεμὼν τῆς Φαρσάλου, ἐξωσθεὶς, καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν ἀποθανών (Θουκ. Α, 111).

Ὀρεστία, ἑκλαμβανομένη ὡς ἡ αὐτὴ τῇ Ὀρεσθείδι, χώρα τῆς Ἀρκαδίας παρὰ τῇ Μεγαλοπόλει.

Ὀρεστίς, ἡ μεταξὺ Ἰλλυρίας καὶ Ἠπείρου χώρα, ἣν κατῴκουν οἱ Ὀρέσται (Ἰδ.).

Ὀρέται, ἔθνος Σαρματικὸν ἐν Ἀσίᾳ (Διον. περιηγ. 6, 2), ὑποτίθενται ὄντες οἱ αὐτοὶ τοῖς ὑπ' ἄλλων Τορέταις λεγομένοις.

Ὀρθαγόρας, 1) Σικυώνιος, καταγωγῆς εὐτελοῦς, τῷ 670 π. Χ. βοηθείᾳ τοῦ ὄχλου τύραννος τῆς Σικυῶνος ἀναδειχθείς, διὰ συνέσεως δὲ καὶ μετριοπαθείας τὴν ἀρχὴν διατηρήσας καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ διαβιβάσας (Ἀριστ. Πολ. Ε. 9). — 2) Αὐλητὴς Θηβαῖος, ἄλλως ἄγνωστος (Πλατ.).

Ὀρθαγορία, τὸ ἀρχαιότερον ὄνομα τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Σταγείρων, ὑφ' ὃ σώζονται τῆς πόλεως ταύτης νομίσματα.

Ὀρθαγορίσκοι, εἰς τὰ Σπαρτιατικὰ συσσίτια τὰ τεμάχια τοῦ παρατιθεμένου χοιρείου κρέατος (Ἡσύχ.).

Ὀρθαία, μία τῶν θυγατέρων τοῦ Ὑακίνθου, ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Κύκλωπος Γεραίστου θυσιασθεῖσα (Ἀπολλόδ. Γ, 15, 8).

Ὀρθάνης ἢ **Ὀρθάγης,** θεότης ἐν Ἀθήναις, ἀνάλογος τῷ Πριάπῳ, τιμωμένη μετὰ τῆς Ἀφροδίτης (Στρβ. Η.—Ἡσύχ.—Τζέτζ. εἰς Λυκόφρ. 538).

Ὄρθη, πόλις Θεσσαλικὴ, τῆς Περραιβίας, γειτονεύουσα τῇ Φαλάννῃ (Ὁμ. Ἰλ. Β, 739).

Ὀρθία, ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος, ἧς τὸ ἄγαλμα, κομισθὲν, ὡς ἐπιστεύετο, ὑπὸ τοῦ Ὀρέστου ἐκ τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου, ἔκειτο ἐν Λίμναις τῆς Λακωνικῆς. Εἰς τὸν ναὸν δ' αὐτῆς ἐμαστιγοῦντο, κατὰ τοῦ Λυκούργου τὰς διατάξεις, οἱ παῖδες τῶν Σπαρτιατῶν (Ξενφ. Λακ. Πολ. Β, 10). Καθ' Ἡσύχιον δὲ, τῇ ἐδόθη ἡ ἐπωνυμία ἐξ ὁμωνύμου ὄρους ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἐφ' οὗ ἐπίσης ἐπεκράτει ἡ λατρεία αὐτῆς (Τζέτζ. Λυκιλ. Ι, 332).

Ὀρθιανὴ, πόλις τῆς ἐν Ἀσίᾳ Ἀριανῆς (Πτολ. ΣΤ, 17).

Ὀρθίαξ, τὸ κατώτερον μέρος τοῦ ἱστοῦ (Πολυδ. Ι, 134).

Ὄρθιος, ἴδ. ἱστός.

Ὀρθογραφία, ἡ ἀντοπῶς ἢ κατὰ πρόσωπον ἀντιγραφὴ καὶ σχεδίασις οἰκοδομήματος, κατ' ἀντίθεσιν τῆς ἰχνογραφίας.

Ὀρθοκορυβάντιοι, λαὸς Μηδικὸς, πρὸς τὰ σύνορα τῆς Περσίας, ἢ καὶ ὑπέκειντο (Ἡρδ. Γ, 92).

Ὀρθοσταδίας, ἢ **ὀρθοστάδιος,** ταὐτὸν τῷ στάδιος καὶ στατὸς, χιτὼν

ἄνωθεν ἕως κάτω συνεχῶς ὑφασμένος, κατὰ τρόπον ὥστε ζώνης ἀνάγκην δὲν εἶχε, καὶ ἔπιπτε κατὰ πτυχὰς, ὡς ἔφερον αὐτὸν πολλάκις οἱ κιθαρισταὶ (Δίων. Κάσσ. ΞΓ, 17. 22. σ. 998.—Πολδ. Ζ, 48), καὶ ἐνίοτε καὶ ἡ Δήμητρα (Plin. H, N. VIII, 74. — Isid. Orig. XX, 22, 18. — Festus λ.).

Ὀρθοστάτης, 1) τοῖχος εἰς σχῆμα ὀρθογωνίου κίονος ὑψούμενος (Εὐριπ. Ἴων, 1234.—Vitr. II, 8). Ὀρθοστάτις δὲ κλῖμαξ ἐλέγετο ἡ κατ' εὐθεῖαν, οὐχὶ ἑλικοειδῶς πρὸς τὰ ἄνω αἰρομένη (Εὐριπ. Ἱκέτ. 497).—2) ἡ ὀρθοστὰς, εἶδος πλακοῦντος εἰς τὰς θυσίας παρατιθεμένου (Εὐριπ. Ἑλ. 554).

Ὄρθουρα, πόλις κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Ἰνδικῆς, τὴν ἐντὸς τοῦ Γάγγου (Πτολμ.).

Ὄρθρος, κύων δικέφαλος, τέκνον τοῦ Τυφῶνος καὶ τῆς Ἐχίδνης, φρουρῶν τὰς ἀγέλας τοῦ Γηρυόνου, καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους, ἐλθόντος ν' ἁρπάσῃ αὐτὰς (Ἡσιοδ. Θεογ. 293. — Ἀπολλόδ. Β, 5, 10).

Ὄρθων, Συρακούσιός τις παρὰ Θεοκρίτῳ.

Ὀρθωσία, 1) πόλις τῆς Καρίας, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Μαιάνδρου (ν. Ὀρτώση). (Πολύβ.—Στρβ. ΙΔ).—2) Ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος· ἄλλως Ὀρθία (ἴδ.) (Πίνδ.).

Ὄρθωσις, πόλις τῆς Φοινίκης, ἡ καὶ Ἀντάραδος καλουμένη, κειμένη δὲ νοτίως τοῦ ποταμοῦ Ἐλευθέρου (Πτολεμ. Ε, 25.—Διον. Περ. 914).

Ὀρικάδμος, ἀθλητής τις παρ' Αἰλιανῷ (Π. Ἱστ. ΙΑ, 1).

Ὄρικος, υἱὸς Ἀρειαπείθους, βασιλεὺς τῶν Σκυθῶν (Ἡρδ. Δ, 78).

Ὀρείχαλκος ἢ **Ὀρειχάλκος,** αὐτοφυές τι μέταλλον, χαλκὸς ὑποχρυσίζων. Ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις κατεσκευάζετο τεχνητῶς. Τινὲς δὲ τῶν Ῥωμαίων συγγραφέων, ὡς ὁ Πλαῦτος, λέγουσιν αὐτὸ μέταλλον πολυτελὲς, ἀπατώμενοι πιθανῶς ἐκ τῆς ἐσφαλμένης γραφῆς aurichalcum, δι' ἣν ἐκλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ὄθεν χρυσόχαλκον.

Ὀρκάδες νῆσοι, σύμπλεγμα κατὰ μέρος ἀκατοικήτων νησιδίων, ἀπέναντι τοῦ βορείου ἀκρωτηρίου τῆς βαρβάρου Βρεττανίας, τοῖς Ῥωμαίοις γνωσθεῖσαι τὸ πρῶτον ὅτε ὁ Ἀγρικόλας περιέπλευσε τὴν Βρεττανίαν (Melas. III, 6. 7, 2. — Tac. Agrc. X). Νῦν Ὀρκνέϋ κλ.

Ὅρκος. Ὁ ὅρκος ἦν ἐπίκλησις ἀνωτάτη, ἢ ἰσχυρᾶς τινος δυνάμεως εἰς μαρτυρίαν τῶν λεγομένων καὶ εἰς τιμωρίαν ἐν περιπτώσει τῆς αὐτῶν ἀθετήσεως, ἢ προσφιλοῦς τινος ὄντος πρὸς ὃ ἀσέβεια ἦν ἡ ἐπιορκία. Ὁ κυριώτατος δὲ τῶν θεῶν εἰς ὃν οἱ ὅρκοι ἐγίνοντο, ἦν ὁ ἰσχυρώτατος πάντων, ὁ Ζεὺς, δι' ὃ καὶ ὁρκιος ἐλέγετο, ὡς ὁρκία ἡ Θέμις, καθ' ὃ θεὰ τοῦ δικαίου καὶ ἀληθοῦς, ἥτις ἔπρεπε νὰ προστατεύῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δικαστικῶν ὅρκων. Ὡς προσωποποίησιν λέγει ὁ Ἡσίοδος τὸν ὅρκον (Θεογ. 804) υἱὸν τῆς Ἔριδος, ὁ δὲ Σοφοκλῆς (Οἰδ. Κ. 1767) ὑπηρέτην τοῦ Διὸς αὐτῷ παριστάμενον. Ὤμνυον δ' οἱ θεοὶ εἰς τὴν Στύγα, καὶ εἰς τὴν ἰσχὺν τοῦ θανάτου (Ὁμ. Ἰλ. Β, 765. Ὀδ. Ε, 184). Ἐν Ὁμήρῳ ὀμνύει ὁ Ἀχιλλεὺς εἰς τὸ σκῆπτρόν του, ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τῆς οἰκίας του τὴν ἑστίαν. Οἱ ἡλιασταὶ (δικασταὶ) ἐν Ἀθήναις ὤμνυον εἰς τὸν πατρῷον Ἀπόλλωνα (ἢ Ποσειδῶνα), τὴν Δήμητραν καὶ τὸν Δία. Ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ, εἰς τὰς φονικὰς δίκας ἀπετείνετο ὁ ὅρκος καὶ εἰς τὰς ὑπὸ τὸν λόφον τοῦ φοβεροῦ δικαστη-

ρίου λατρευομένας Ἐριννύας. Οἱ ἔφηβοι ἐπὶ τῆς ἐγγραφῆς αὐτῶν εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον ὤμνυον ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀγραύλου τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τοῦ πολίτου, ἐπικαλούμενοι τοὐλάχιστον ἓξ θεότητας (Στρβ. ΜΑ, 243). Καὶ ἐν τῷ συνήθει βίῳ ἄλλος εἰς ἄλλον ὤμνυε θεὸν ἢ ἥρωα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κατάχρησις διεκινδύνευε τὸν ἱερὸν χαρακτῆρα τοῦ ὅρκου, οἱ μετέπειτα, ἐν οἷς αὐτὸς ὁ Σωκράτης, ἤθελον, ἵνα μὴ ἄνευ ἀνάγκης βεβηλῶνται τῶν θεῶν τὰ ὀνόματα, νὰ ὀμνύωσιν, ἐπὶ τῶν συνήθων περιστάσεων, εἰς τὰ πρῶτα τυχόντα ἀντικείμενα, εἰς τὸν κύνα, εἰς τὸν χῆνα, εἰς τὴν χεῖρα, εἰς τὴν πλατανον, κλ. Ὁ Πυθαγόρας ὤμνυεν εἰς τὸν ἀριθμὸν τέσσαρα. Ὁ ὀμνύων ὅρκον σπουδαῖον, ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν. Τὸν ὅρκον δὲ πολλάκις συνώδευον σπονδαί, ἐξ οὗ καὶ σπονδαὶ ἐλέγοντο πολλάκις αἱ ἐπίσημοι συνομολογήσεις, καὶ σπένδεσθαι τὸ αὐτὰς ὀμνύειν· καὶ θυσίαι δ' ἐτελοῦντο ἐνίοτε ἐπ' αὐτῶν, ὅτε ὅρκια ἐλέγοντο, καὶ ὅρκια τέμνειν τὸ μετὰ θυσίας ὀμνύειν· καὶ τότε πολλάκις οἱ ὁρκιζόμενοι ἐνέβαφον τὰ ὅπλα ἢ καὶ τὰς χεῖράς των εἰς τὸ αἷμα τῶν θυμάτων, ὡς ἐπικαλούμενοι ἐφ' ἑαυτῶν τὴν ἐκείνων τύχην ἐν περιπτώσει ἐπιορκίας (Ὁμ. Ἰλ. Γ, 245 κλ. Τ. 250κλ.). Καὶ κατομνύναι μὲν ἢ ἐπομνύναι ἔλεγον τὸ καταφατικῶς ὁρκίζεσθαι διὰ νὴ ἢ ναὶ μὰ, τὸ δ' ἀποφατικῶς ἀπομνύναι διὰ μόνου τοῦ μά. Ἐξελέγοντο δὲ πολλάκις ὡς τόποι εἰς οὓς ὁ ὅρκος ἐδίδετο ἱεροί τινες, εἰς οὓς ὑπετίθετο ἡ καὶ δι' ἀγάλματος κυρουμένη παρουσία τοῦ ἐπικαλουμένου θεοῦ, καὶ ἀπεδίδετο ἡ δύναμις τιμωρίας ἀναποφεύκτου, καὶ ἐπεβάλλετο αὕτη μόνον διὰ τῆς συνειδήσεως καὶ διὰ θείας δυνάμεως, οὐχὶ δὲ δι' ἀνθρωπίνων νόμων, οὐδὲ μνημονεύεται ἐν αὐτοῖς γραφὴ ἐπιορκίας. Ἡ δὲ δίκη ψευδορκίας ἀπέβλεπε μόνον τὰς ἀποζημιώσεις τοῦ ἀδικηθέντος. Οἱ ὅρκοι ἀπέβλεπον οὐ μόνον τὸ παρελθόν, ἀλλὰ καὶ τὰς διὰ τὸ μέλλον ὑποσχέσεις, ὡς διὰ τὴν τῶν καθηκόντων ἐκπλήρωσιν τῶν ἐφήβων καὶ πάντων τῶν δημόσια ἀναλαμβανόντων καθήκοντα. Οὕτω καὶ οἱ βασιλεῖς ὤμνυον ἐν Σπάρτῃ νὰ σεβασθῶσι τοὺς νόμους, οἱ ἔφοροι (πιθανῶς ἀφ' ὅτου ηὔξησεν αὐτῶν ἡ σημασία καὶ δύναμις) ὅτι δὲν θέλουσιν ἀμφισβητήσει ἐκείνων τὴν ἐξουσίαν. Οὕτως ὡρκίζοντο καὶ οἱ δικασταὶ ἐν Ἀθήναις, ἐξ οὗ καὶ ὁμωμοκότες ἐλέγοντο (Δημοθ. κ. Τιμοκρ. 746), οἱ βουλευταί, οἱ πολῖται, οἱ ἀγωνοδίκαι, οἱ εἰς τὰς φρατρίας τὰ τέκνα αὐτῶν ἐγγράφοντες πατέρες περὶ τῆς γνησιότητος τῆς αὐτῶν καταγωγῆς. Καὶ εἰς τὰ δικαστήρια δ' ὤμνυον οἱ δικασταὶ δικαίως καὶ ἀμεροληπτως νὰ κρίνωσι, καὶ προσέτι καὶ οἱ διακαζόμενοι, ὅ τε ἐνάγων καὶ ὁ ἐναγόμενος, ὅτι διϊσχυρίζονται ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ ἀληθοῦς, καὶ ὁ διπλοῦς οὗτος ὅρκος ἐλέγετο ἀμφιορκία ἢ αὐτωμοσία. Καὶ ἐπὶ νομοθετικῶν δ' ἐργασιῶν ὁ προτεινόμενον ἢ κυρωθέντα τινὰ νέον νόμον ὡς παράνομον καταγγέλλων, ὤφειλε νὰ ὀμόσῃ ὅτι ἂν ἀπερρίπτετο ἡ καταγγελία του, θὰ ὑπέκυπτεν εἰς τὰς ποινικὰς συνεπείας. Ὁ τοιοῦτος δ' ὅρκος ἐλέγετο ὑπωμοσία, καὶ τότε ἀνεστέλλετο τοῦ νέου νόμου, καὶ ἂν εἶχεν ἐγκριθῇ, ἡ ἐνέργεια (Δημοθ. κ. Εὐεργ. 1149, Πολδ. Η, 56). — Καὶ παρὰ Ῥωμαίοις δὲ, εἰ καὶ τὸ ὀμνύειν ἄνευ ἀνάγκης ἐπίμομφον ἐθεωρεῖτο καὶ ἀπεφεύγετο, ἀλλ' ὑπῆρχεν ὁ εἰς ὡρισμένας περιστάσεις ἐπιβαλλόμενος ὅρκος (jus jurandum), εἰς τὰς ἀρχάς, ἀναλαμβανούσας τὴν ἐξουσίαν, ὅτι θέλουσιν ἐξασκήσει αὐτὴν κατὰ τοὺς νόμους, ἢ ἀξιούσας ὅτι τοῦτο ἔπραξαν, εἰς τὰς συμβάσεις καὶ συνθήκας, εἰς τοὺς ἰδιώτας πρὸ τῶν δικαστηρίων, καὶ ὁ στρατιωτικὸς ὅρκος (sacramentum).

'Ορμένιον ἢ **'Ορμένιον,** πόλις τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνησίας, ἐπὶ τοῦ Παγασαίου κόλπου, ἀρχαιότατα ἕδρα Αἰολέων, κτισθεῖσα ὑπὸ ἐγγόνου τινὸς Αἰόλου τοῦ δευτέρου. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς μετὰ ταῦτα, ὁμοῦ μετ' ἄλλων Θεσσαλῶν, μεταστάντες ἀλλαχοῦ, ἵδρυσαν τὴν πόλιν Δημητριάδα, καὶ τὸ 'Ορμένιον διετηρεῖτο ὡς κώμη (Ὁμ. Ἰλ. Β, 738).

"Ορμενος, 1) υἱὸς Κερκάφου, ἔγγονος Αἰόλου τοῦ δευτέρου, πατὴρ τοῦ Ἀμύντορος, ὁ κτίστης τοῦ Ὀρμενίου (Στρβ.). — 2) Τρὼς ἐκ τῶν ἐπισήμων, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Πολυποίτου (Ὁμ. Ἰλ. Μ. 187).

Τειχογρ. Πομπηίας.

'Ορμιὰ, τὸ ἐξ ἱππείων τριχῶν καὶ κανάβεως λεπτὸν σχοινίον τῶν ἁλιέων, ἢ κοινῶς βόλτα.

'Ορμίαι, τὸ. Φορμίαι.

"Ορμος, 1) ἀκτὴ κατάλληλος πρὸς καταφυγὴν τῶν πλοίων εἰς τρικυμίαν, προσέτι δὲ καὶ μυχὸς, ἢ μικρὸς ἐσωτερικὸς λιμὴν (ἴδ.), εἰς τὰ ἐνδότερα μεγάλου λιμένος ἀνασκαπτόμενος. — 2) Ἴδ. Περιδέραιον.

'Ορνεαὶ, 1) πόλις ἀρχαιοτάτη κατὰ τὸ βορειοδυτικὸν τῆς Ἀργολίδος πρὸς τῇ Φλιοῦντι ὑπὸ τὸ Λύκειον ὄρος, κατ' ἀρχὰς ταῖς Μυκήναις ὑποκειμένη, κτισθεῖσα δὲ, ὡς ἐπιστεύετο, ὑπὸ 'Ορνέως τοῦ Ἐρεχθέως, καὶ τὸ πρῶτον ὑπὸ Κυνουρίων κατοικουμένη. Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (465 π. Χ.) εἶχε ναὸν τοῦ Πριάπου, καὶ ἐπὶ Στράβωνος ἔκειτο ἐν ἐρειπίοις (Ὁμ. Ἰλ. Β, 571. — Ἡρδ. Η, 72. — Ἀριστφ. Ὀρ. 399. — Θουκ. Ε, 72. 74. ΣΤ, 7. — Στράβ.). Ἐρείπια δ' αὐτῆς σώζονται ἔτι κατὰ τὴν θέσιν Παλαιὸ Λεόντι. — 2) Κατὰ Στράβωνα (Η, 376. 382. ΙΓ. 587) ὑπῆρχε καὶ ἄλλη ὁμώνυμος πόλις μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ 'Ορνεάτου.

'Ορνεᾶται, οἱ κάτοικοι τῶν 'Ορνεῶν, κατὰ Θουκυδίδην (Ε, 67) «σύμμαχοι» τῶν 'Αργείων· ὁ δ' Ἡρόδοτος (Η, 73) μνημονεύει αὐτῶν μετὰ τῶν περισίκων «Ὀρνεᾶται καὶ περίοικοι», ὡς ἂν ἤθελε νὰ ἐμφάνῃ δι' αὐτῶν τοὺς συμμάχους.

"Ορνεος, εἷς τῶν Κενταύρων (Ov. Met. XII, 302).

'Ορνεύς, υἱὸς τοῦ Ἐρεχθέως, καθ' ὃν ἐπιστεύοντο ὀνομασθεῖσαι αἱ 'Ορνεαὶ (Παυσ. Β, 25, 5). Υἱὸς αὐτοῦ ἦν ὁ Πετεὼς, πατὴρ τοῦ Μενεσθέως, ὁ συναπελθὼν εἰς τὴν κατὰ τῆς Τρωάδος ἐκστρατείαν.

'Ορνέων ἄκρα, ἀκρωτήριον τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ταπροβάνης νήσου ἐν τῇ Ἰνδικῇ θαλάσσῃ. Νῦν Καρατίβα. Ὄρνεών δὲ νῆσος ἐλέγετο νησίον ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου ἐκείνου κείμενον (Πτολ. Ζ, 4).

'Ορνιθευτὴς ἢ **ὀρνιθοθήρας,** παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἰδίως δοῦλος ἐντολὴν ἔχων νὰ θηρεύῃ καὶ πωλῇ τὸ προϊὸν τῆς θήρας εἰς ὄφελος τοῦ κυρίου του (Λατιν. Auceps).

Ἄγαλμα ἐν Νεαπόλει.

'Ορνιθὼν, εἰς τὰς ἐπαύλεις ὁ οἰκίσκος ἔνθα διῃτῶντο τὰ κατοικίδια καὶ τὰ ἐξημερούμενα πτηνὰ, ἐπὶ Ῥωμαίων πολυτελῶς διεσκευασμένος (Varro R. R. III 3. — Colum. VIII, 3).

'Ορνυτέων, υἱὸς τοῦ Σισύφου, πατὴρ τοῦ Φώκου (Παυσ. Β, 4).

"Ορνυτος, 1) πατὴρ τοῦ Ναυβόλου ('Απλδ. Ῥόδ.). — 2) Ἐκ Τευθίδος, δι' ὃ καὶ Τευθὶς, κατά τινας ἐπεκαλεῖτο. Ἐρίσας ἐν Αὐλίδι πρὸς τὸν 'Αγαμέμνονα, ἠρνήθη ν' ἀκολουθήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν Τροίαν, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του. Ἀλλὰ τότε κατελήφθη ὑπὸ βαρείας ἀσθενείας, ἧς ἀπηλλάγη μόνον ἀναθεὶς, κατ' ἐντολὴν τοῦ μαντείου, εἰς 'Αθήνας ἄγαλμα παριστῶν αὐτὸν ἔχοντα τὸν μηρὸν τετρωμένον (Παυσ. Η, 28). — 3) Εἷς τῶν ἐν Βιθυνίᾳ Βερβύκων ('Απολλόδ. Ῥόδ. Β, 65).

'Οροάτης, ποταμὸς τῆς ἐν Περσίᾳ

Σουσιανῆς, τὸ ὄριον αὐτῆς ἀποτελῶν, ἐκ τῶν Οὐξίων ὀρέων πηγάζων, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον (Στρβ. ΙΕ. — Πτολ. ΣΤ. 3), ὁ νῦν Τάβ.

Ὀρόβα πόλις τῆς Ἀσσυρίας ἐπὶ τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ (Πτολ.).

Ὀροβάτις, πόλις τῆς Ἰνδικῆς (Ἀρριαν. Ἀναβ.).

Ὀροβίας, μικρὰ πόλις τῆς Εὐβοίας παρὰ ταῖς Αἰγαῖς, ἔχουσα ἀρχαῖον μαντεῖον (Θουκ. Γ. 89.—Στρβ.).

Ὄροβις(Πτολ.) καὶ Ὄβρις(Στρβ.) ποταμὸς τῆς Ναρβωνίτιδος Γαλλίας, πηγάζων ἐκ τῶν Σαβέννων ὀρέων, καὶ ῥέων παραλλήλως τῇ θαλάσσῃ. Νῦν Orba.

Ὀροιβάντιος, ἀρχαῖος ποιητὴς ἐκ Τροιζῆνος, ὅστις ἐλέγετο ἀρχαιότερος τοῦ Ὁμήρου (Αἰλ. Π, Ι. ΙΑ, 2).

Ὄροιδος, βασιλεὺς τῶν ἐν Ἠπείρῳ Παραυαίων (Θουκ. Β, 80).

Ὀροίτης, Πέρσης, σατράπης τῶν Σάρδεων ἐν Λυδίᾳ. Οὗτος συλλαβὼν Πολυκράτην, τὸν τύραννον τῆς Σάμου, ἐθανάτωσεν ἀπανθρώπως βασανίσας αὐτὸν (Ἡρδ. Γ, 120.—Λουκ. Ἐπισκ. ΙΔ). Ὁ αὐτὸς ὑπ' ἄλλων λέγεται Ὀρόντης.

Ὀρόντας ἢ Ὀρόντης, 1) Πέρσης ἡγεμὼν ἐκ βασιλικῆς οἰκογενείας, ἠκολούθησε Κῦρον τὸν νεώτερον εἰς τὴν κατ'Ἀρταξέρξου ἐκστρατείαν, ἀλλ' ἐπὶ προδοσίᾳ καὶ ἐπιβουλῇ φωραθείς, ἐθανατώθη ὑπὸ Κύρου (Ξενφ. Κ. Ἀνάβ. Α, 6).—2) Γαμβρὸς Ἀρταξέρξου Β, τοῦ Μνήμονος, ἦν ἀρχηγὸς στρατιωτικοῦ σώματος εἰς τὴν κατ' Εὐαγόρου τοῦ βασιλέως τῆς Κύπρου ἐκστρατείαν· ἀλλὰ διὰ τῆς πολυπράγμονος καὶ δολίας διαγωγῆς του τὴν πρόοδον τοῦ πολέμου συνταράξας, ὑπέπεσεν εἰς δυσμένειαν τοῦ βασιλέως (Διόδ. ΙΕ, 11).—3) Σατράπης τῆς Ἀρμενίας (Ξενφ. Ἀνβ. Γ, 5, 17.—Δμοσθ.),

Ὀρόντης, 1) ὁ κυριώτερος ποταμὸς τῆς Συρίας, πηγάζων ἐκ τοῦ Ἀντιλιβάνου, οὐ μακρὰν τῆς Ἡλιουπόλεως, καὶ ἐπί τι διάστημα ὑπογείως ῥέων, εἶτα δ' ἀναφαινόμενος παρὰ τῇ Ἀπαμείᾳ, καὶ τὸν Μερσύαν δεχόμενος ἐξ ἀνατολῶν, ἀποτελεῖ μετ' αὐτοῦ λίμνην. Μέχρι δ' Ἀντιοχείας πρὸς βορρᾶν διευθυνθείς, ῥέει ἔκτοτε νοτιοδυτικῶς, καὶ εἰς πλευστὸν εὐρυνόμενος βορείως τοῦ Κασίου ὄρους, ἐκβάλλει εἰς τὸ Φοινικικὸν πέλαγος. Ἀρχαιότερον ἐκαλεῖτο Τυφὼν (Στρβ. ΣΤ, 275,1ΣΤ,750).Νῦν Νὰρ-ἐλ-Ἀσίν.—2)Ὄρος κατὰ τὴν νοτίαν παραλίαν τῆς Κασπίας θαλάσσης, ἐκτεινόμενον νοτιανατολικῶς μεταξὺ Ὑρκανίας, Παρθίας καὶ Μηδίας, νότιος κλάδος τοῦ ὄρους τοῦ νῦν καλουμένου Ἐλβοὺρ ἢ Περσιστὶ Ἐλβένδ ἢ Ἐρβένδ.

Ὀροντοβάτης, ἡγεμὼν τῆς Καρίας, ἀντέστη ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπιμόνως, κατὰ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ ὑπετάγη τέλος ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ Πτολεμαίου τῷ 333 π. Χ. (Ἀρρ. Β, 5).

Ὄρος, υἱὸς τοῦ Λυκάονος (Ἀπολλόδ. Γ. 8. 1).

Ὄρος, τὸ σύνορον δύο ἀγρῶν κλ. καὶ ἡ ἐμφαίνουσα αὐτὸ στήλη, ἥτις καὶ τὴν περὶ τούτου ἐπιγραφὴν συνήθως ἔφερεν. Ἐτίθεντο δὲ τοιοῦτοι ὅροι καὶ εἰς τὰ πέρατα ἐνυποθήκων γαιῶν,καὶ ἐμνημονεύετο ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ ποσὸν δι' ὃ ἦν ἡ ὑποθήκη, καὶ ὁ ἐπώνυμος ἄρχων ἐφ' οὗ ὁ ὅρος ἐτέθη.

Ὄρος στρογγύλον ξύλον ὃ ἐτίθετο ἐπὶ τῶν ἐλαιῶν,καὶ τῶν πεπατημένων σταφυλῶν, ἵνα καθιστᾷ ἴσην τὴν ἐπ' αὐτῶν πίεσιν τοῦ πιεστηρίου.

Ὀροφέρνης καὶ Ὀρροφέρνης, κατ' Ἀππιανὸν δὲ Ὀλοφέρνης,νόθος υἱὸς τοῦ Ἀριαράθου,πέμπτου βασιλέως τῆς Καππαδοκίας. Βοηθείᾳ Δημητρίου τοῦ Σωτῆρος ἐξέβαλε τὸν ἀδελφόν του, Ἀριαράθην τὸν ἕκτον· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐξεδιώχθη ὑπὸ Ἀττάλου, τοῦ βασιλέως τῆς Περγάμου (Πολύβ. —Αἰλ. Π. Ι. Ε, 41).

Ὀρσεδίκη, θυγάτηρ τοῦ Κινύρα καὶ τῆς Μεθάρμης (Ἀπολλδ. Γ, 14).

Ὀρσηΐς, νύμφη, ἐξ ἧς ὁ Ἕλλην ἔσχεν

υἱοὺς τὸν Δῶρον, Ξοῦθον καὶ Αἴολον (Ἀπολλόδ. Α, 7, 2).

Ὀρσηνή, χώρα τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας ἐν Ἀσίᾳ, πρὸς νότον κειμένη τῆς Ὀρβαλισηνῆς (Πτολ. Ε, 7).

Ὀρσίλοχος, 1) υἱὸς τοῦ Ἀλφειοῦ, πατὴρ τοῦ Διοκλέους. Παρ' αὐτῷ ξενισθεὶς ὁ Ὀδυσσεύς, ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ Ἰφίτου (Ὁμ. Ἰλ, Ε, 547. Ὀδ Φ, 15).—2) Υἱὸς τοῦ Διοκλέους, ἐστρατήγει τῶν Μεσσηνίων πρὸ τῆς Τρωάδος, καὶ ἐθανατώθη ἐκεῖ, μετὰ τοῦ Κρήθωνος, ὑπὸ τοῦ Αἰνείου (Ἰλ. Ε,542). —3) Υἱὸς τοῦ Ἰδομενέως, περίφημος διὰ τὴν ὠκυποδίαν αὐτοῦ (Ὁμ. Ὀδ. Ν, 260).—4) Ἀθηναῖός τις μαστρωπὸς (Ἀρστφ. Λυκ. 726).

Ὀρσινόμη, θυγάτηρ τοῦ Εὐρυνόμου, γυνὴ τοῦ Λαπίθου, καὶ μήτηρ τοῦ Φόρβαντος καὶ Περίφαντος (Διόδ. Δ, 71).

Ὄρσιππος, Λακεδαιμόνιός τις (Ξενοφ. Ἑλλην.). Καὶ Ὄρτιππος(Παυσ.).

Ὀρτόσπανα, πόλις ἐν Παροπαμισάδαις τῆς Περσίας, ἡ παρὰ Πτολεμαίῳ καὶ Κάφουρα Ὀρτάπανα καλουμένη (Στράβ.).

Ὀρτυγία, 1) ἀρχαῖον ὄνομα τῆς νήσου Δήλου, ἢ κατ' ἄλλους τοῦ παρ' αὐτῇ νησιδίου Ῥηνείας. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδίδετο καὶ ὡς ἐπίθετον τῇ Ἀρτέμιδι, καθ' ὃ ἐπὶ τῆς Δήλου γεννηθείσης, καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὀρτύγιοι βόες ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν ποιητῶν οἱ τοῦ Ἀπόλλωνος (Ὁμ. Ὀδ. Ε, 123. Ὕμν. εἰς Ἀπόλλ. Ν. — Ἀπολλ. Α, 4, 3, — Καλλίμ. εἰς Δῆλ. 57). — 2) Μικρὰ νῆσος (καὶ Νᾶσος λεγομένη) παρὰ Σικελίᾳ πρὸ τῶν Συρακουσῶν, ἐφ' ἧς καὶ μέρος τῆς πόλεως ἐξετείνετο (Πίνδ. Νεμ. Α, 11 κλ.). — 3) Ἄλσος παρὰ τὴν Ἔφεσον, εἰς ὃ οἱ Ἐφέσιοι ἠξίουν ὅτι ἐγεννήθησαν ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις. Ἐξ αὐτοῦ καὶ ὁ παραρρέων ποταμὸς Κάϋστρος ἐπελέγετο Ὀρτύγιος (Θουκ. Ζ. 22).

Ὀρτυγοκοπία ἢ ὀρτυγομανία, εἶδος παιγνίου, εἰς ὃ ὄρτυγες ἢ ἀλέκτορες ἀνετρέφοντο ὑπὸ ὀρτυγοθηρῶν καὶ ὀρτυγοτρόφων, καὶ ἐξετίθεντο εἰς συμπλοκάς. Ἐν Ἀθήναις μάλιστα αἱ τοιαῦται πτηνομαχίαι ἐξετελοῦντο ἅπαξ κατ' ἔτος καὶ δημοσίᾳ ἐν τῷ θεάτρῳ, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Περσικῶν,ὅτε ὁ Θεμιστοκλῆς,δείξας τοῖς συμπολίταις του ἀλέκτορας ἀνδρείως μαχομένους, τοῖς παρέστησε πόσον ἀνδρειότερον ὤφειλον νὰ πολεμήσωσιν αὐτοί, ἔχοντες νὰ ὑπερασπίσωσι τὰς ἑστίας καὶ τὴν πατρίδα των (Αἰλ. Π. Ἱ. Β, 28).

Ὄρτων, πόλις παραθαλασσία ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Φρεντανῶν (Στρβ.).

Ὄρυγμα, τὸ καὶ βάραθρον ἐν Ἀθήναις, εἰς ὃ ἐρρίπτοντο οἱ εἰς τὴν φοβερὰν ταύτην ποινὴν καταδικαζόμενοι. Ὁ ἐκτελεστὴς αὐτῆς ἐλέγετο «Ὁ ἐπ' ὀρύγματι» καὶ ἦν ὑπηρέτης τῶν Ἕνδεκα. Ἐλέγετο δὲ καὶ δήμιος, δημόκοινος, ἀνδραγχος, καὶ ἦν ἄτιμος (Στρβ. ΣΤ. 397 Α.—Αἰσχ. Πρπρσβ. 35. — Ἀντιφ. π. Φαρμ. 20. — Ἡσύχ.).

Ὀρύκτης, ὁ δι' ὀξείας σκαπάνης ἐν λατομείοις, χρυσωρυχείοις κτλ. τὴν γῆν ἐξορύττων, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι, ληφθείσῃ ἐκ τοιχογραφίας ἐν Ῥώμῃ καὶ παριστώσης ἐξόρυξιν κατακόμβης τῶν χριστιανικῶν χρόνων. Ὁ παρακρεμάμενος λύχνος ἐμφαίνει τὴν ὑπόγειον ἐργασίαν.

Ὄρυξ, πόλις κειμένη κατὰ τὰ βόρεια τῆς Ἀρκαδίας (Παυσ. Η, 25).

Ὀρφανοί. Τὰ πατρὸς ὀρφανὰ τέκνα ἐν Ἀθήναις ἐπετροπεύοντο ὑφ' ἑνὸς ἢ πλειόνων ἐπιτρόπων, ἐγκαθισταμένων ἢ ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἢ, μετὰ θάνατον αὐτοῦ, ὑπὸ τοῦ Ἐπωνύμου ἄρχοντος, ἀποκλειομένων τῶν εἰς οὓς ἡ περιουσία θὰ περιήρχετο ἐν περιπτώσει θανάτου τῶν ἐπιτροπευομένων, καὶ ἀποκλειομένου καὶ τοῦ δευτέρου συζύγου τῆς μητρὸς

(Διογ. Λ.Α, 56)· ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη περιέπεσεν εἰς ἀχρηστίαν, ὡς δεικνύει τὸ παράδειγμα τοῦ Δημοσθένους αὐτοῦ (Ὑπθ.Δημσ.κ.Ἀφόβ.) Ἡ κακὴ διαχείρισις τῶν ἐπιτρόπων ἔδιδε πολλάκις ἀφορμὴν εἰς ὀρφανικὰς δίκας.

Ὀρφεύς, ἀρχαιότατος καὶ μυθικὸς ἀοιδὸς τῶν Ἑλλήνων, ἢ μᾶλλον, ὡς ἐπιστεύετο, τῶν Θρᾳκῶν τῶν οἰκούντων εἰς τὴν νότιον παραλίαν τῆς Θρᾴκης, ἢ εἰς τὴν Πιερίαν πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ, εἰς τὴν Φωκίδα κατὰ τὸν Παρνασσὸν καὶ τὴν Βοιωτίαν κατὰ τὸν Ἑλικῶνα, ἥρως πανάρχαιος, τῶν Μουσῶν τὴν λατρείαν προσωποποιῶν· ἐξελαμβάνετο υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ἢ τοῦ βασιλέως τῆς Θρᾴκης Οἰάγρου καὶ τῆς Μούσης Καλλιόπης, σύζυγος δὲ τῆς νύμφης Εὐρυδίκης· καὶ ἦσαν τὰ κυριώτερα

κέντρα τῶν περὶ αὐτοῦ παραδόσεων ἡ Πιερία καὶ ἡ ἐν Θρᾴκῃ κοιλὰς τοῦ Ἕβρου, ὥστε προσέτι καὶ ὡς υἱὸς μιᾶς τῶν θυγατέρων τοῦ Πιέρου ἐξελαμβάνετο (Παυσ.Θ,30). Ἐλέγετο πολλὰ μέρη τοῦ ἀρχαίου κόσμου περιελθών, καὶ συνεκπλεύσας μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν. Τοσαύτη δ' ἦν ἡ δύναμις καὶ τὸ θέλγητρον τῆς λύρας καὶ τῶν μελῶν αὐτοῦ, ὥστε δι' αὐτῶν ἀπεκοίμισε τὸν φρουροῦντα τὸ χρυσοῦν δέρας φοβερὸν δράκοντα. Ὅτε δ' ὑπ' ὄφεως δηχθεῖσα ἡ Εὐρυδίκη ἀπέθανε, καταβὰς εἰς τὸν Ἅδην, ἔθελξε διὰ τῆς ἁρμονίας του τὴν Περσεφόνην, καὶ τὴν ἔπεισε νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν γῆν τὴν φίλην του σύζυγον, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅτι δὲν θέλει στραφῆ νὰ ἰδῇ αὐτήν, ἥτις τὸν ἠκολούθει. Καὶ ὑπεσχέθη μὲν τοῦτο, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τηρήσῃ τὴν ὑπόσχεσιν, καὶ ἡ Εὐρυδίκη ἐπανέκαμψεν εἰς τὸν Ἅδην (Virg. G, IV, 5, 4.—Ov. Met. X, 1). Τῆς παραδόσεως ταύτης παράστασις ἐστὶν ἡ ἀπέναντι εἰκών, ἀνάγλυφον ἐκ Ῥώμης (Ἀγορ. Ἀλσάνη), παριστῶν τὸν Ὀρφέα στραφέντα πρὸς τὴν Εὐρυδίκην, καὶ τὸν Ἑρμῆν ἀπάγοντα τότε αὐτήν. Ἐφημίζετο δ' ὅτι ἀπέθανε σπαραχθεὶς ὑπὸ γυναικῶν τῆς Σπάρτης, εἴτε διότι ἀντέστη εἰς τὰ ἐκεῖ τελούμενα ὄργια, εἴτε διότι μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου του ἐμίσει πάσας τὰς γυναῖκας. Τὴν λύραν καὶ τὴν κεφαλήν του, μετέφερεν ἡ θάλασσα εἰς τὴν νῆσον Λέσβον, ἔνθα ἐτάφησαν, ἢ ἡ λύρα μετετέθη εἰς τὸν οὐρανὸν ὡς ἀστερισμός. Προσέτι δ' ὑπετίθετο ὢν ὁ τάφος αὐτοῦ εἰς τὸ Δῖον ἐν Πιερίᾳ, ἢ εἰς Λείβιθρον τῆς Μακεδονίας (Παυσ. Ζ, 9. Θ, 30). Ὁ Ὅμηρος, εἰ καὶ γνωρίζων τὸν ἀρχαῖον Θρᾷκα ἀοιδὸν Θάμυριν (Ἰλ.Β, 595), τοῦ Ὀρφέως οὐδεμίαν ποιεῖται μνείαν. Αἱ περὶ Ὀρφέως εἰδήσεις μεγάλην ἔχουσι σχέσιν μετὰ τῶν περὶ Λίνου (ἔδ.). Ἀμφότεροι εἰσὶ νεανίαι ὡραῖοι, προώρως σπαραχθέντες καὶ ἀποθανόντες, δι' οὓς θρῆνοι ἐψάλλοντο· ἐξ ἀδομένων δὲ παρέστησαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι καὶ περίφημοι ἀοιδοὶ εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν μεταγενεστέρων, — Μετὰ ταῦτα

δὲ, ἰδίως ἀπὸ Πεισιστράτου, ἐθεωρεῖτο ὁ Ὀρφεὺς ὡς λειτουργός τις ἱλαστήριος, ἄλλος τοῦ ἀοιδοῦ, ὡς ὁ αἱρεσιάρχης μυστηριώδους τινὸς δόγματος, ὃ εἶχεν ἱδρύσει πρὸ 600 περίπου ἐτῶν (ἴδ. Μυστήρια), Διόνυσον τὸν Ζαγρέα ὡς κέντρον ἔχοντος, ἀσκητικὸν, τὸν λεγόμενον ὀρφικὸν, βίον ἐπιδιώκοντος, καὶ εἰς τὴν Ὁμηρικὴν καὶ δημώδη μονοθεϊστικὴν (ἐν τῷ Διΐ) πίστιν πανθεϊστικὰς, καὶ περὶ τῆς μετὰ θάνατον θέσεως τῆς ψυχῆς ἀντικειμένας θεωρίας ἀντιτάττοντος. Ἡ θρησκευτικὴ αὕτη αἵρεσις ἀπέδιδεν εἰς τὸν Ὀρφέα πλεῖστα ἱλαστήρια ἔθιμα πρὸς κάθαρσιν καὶ ἐξαγνισμὸν, χρησμοὺς, μυστηριώδεις γραφὰς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ πλεῖστα προϊόντα μεταγενέστερα τῶν ὀπαδῶν τῆς τοιαύτης αἱρέσεως. Περὶ τούτου τοῦ Ὀρφέως διετείνετο ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι οὐδέποτε εἶχεν ὑπάρξει (Cic. N. D I, 38, 107).

Ὀρφικὰ, ἑλληνικὰ ποιήματα, εἰς ἑξαμέτρους, ἄνευ λόγου εἰς τὸν Ὀρφέα ἀποδιδόμενα, ὑπὸ τῶν σπουδαιοτέρων δὲ κριτικῶν ὡς μεταγενέστερα τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς ἐκτιμώμενα. Ταῦτα δ' εἰσὶ α) τὰ Ἀργοναυτικὰ, ἐκ 1384 ἑξαμέτων συγκείμενα, τὸν ἀργοναυτικὸν πλοῦν ἀφηγούμενα, μικρᾶς ἀξίας καὶ, ὡς φαίνεται, προϊὸν τῆς 2 μέχρι τῆς 4ης ἑκατονταετηρίδος μ.Χ. β') Ὕμνοι (τελεταὶ) 87 τῶν ἀριθμὸν, ἄνευ ἀξίας οὔτε κατὰ τὴν μορφὴν οὔτε κατὰ τὴν ἔννοιαν, καὶ, ὡς φαίνεται, βυζαντινῶν χρόνων, καὶ ἴσως ὑπὸ διαφόρων πονηθέντες· γ') Λιθικὰ, περὶ τῆς μαγικῆς τῶν λίθων δυνάμεως, ἐκ τῶν χρόνων, ὡς φαίνεται, τῶν αὐτοκρατόρων Κωνσταντίου καὶ Οὐάλεντος, μετά τινος ἐπιτηδειότητος καὶ φιλοκαλίας γεγραμμένα.

Ὄρφνη, κατ' Ὀβίδιον (Mrt. V, 539) ὑποχθόνιος Νύμφη, ἐκ τοῦ Ἀχέροντος τεκοῦσα τὸν Ἀσκάλαφον.

Ὄρχαμος, βασιλεὺς Ἀχαιμενίδης, (κατ' Ὀβίδιον, Met. IV, 208) σύζυγος τῆς Εὐρυνόμης, καὶ πατὴρ τῆς ὡραίας Λευκοθέας, ἣν ἠγάπησεν ὁ Ἀπόλλων, καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτῆς τὴν ἐνεταφίασε ζῶσαν, ὁ δὲ Ἀπόλλων τὴν μετεμόρφωσεν εἰς θυμίαμα.

Ὄρχησις, ὀρχηστικὴ, καὶ Ὀρχηστὺς καθ' Ὅμηρον, ὅστις συνδέει αὐτὴν πάντοτε μετὰ τῆς κιθάρας καὶ τοῦ ᾄσματος, τὸ ὅλον λέγων μολπήν. Καὶ συνήθως μὲν οἱ ὀρχούμενοι ἦσαν οἱ αὐτοὶ καὶ ᾄδοντες, ἡ δὲ κιθάρα ἢ ὁ αὐλὸς συνώδευε τὴν ὄρχησιν. Περιεῖχε δ' αὕτη συνήθως καὶ μιμικὰς παραστάσεις, ἢ μᾶλλον κατ' ἀρχὰς ἦν μιμικὴ κυρίως τέχνη, ἀντιλήψεις τὸ πρῶτον ἢ αἰσθήματα ἐκφράζουσα, καὶ συντελέσασα εἰς ἐξαγνισμὸν καὶ τὴν ἁρμονίαν τῆς σωματικῆς ἀναπτύξεως παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. Ἦν ἑπομένως μόνον ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς παραστάσεως τέχνη διάφορος τῆς ποιήσεως καὶ τῆς μουσικῆς, συναπαρτίζουσα μετ' ἀμφοτέρων τὴν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐξόχως καλλιεργη-

θεῖσαν τέχνην τῶν Μουσῶν, συγγενεστάτη τῇ γυμναστικῇ, διεκρίνετο ὅμως αὐτῆς κατὰ τοῦτο, ὅτι οὐ μόνον τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἐξάσκησιν τῶν σωματικῶν δυνάμεων ἐπεδίωκεν, ἀλλὰ ταύτην προϋποθέτουσα, ὑπέταττεν αὐτὴν ἐντέχνως εἰς τοῦ κάλλους καὶ τῆς χάριτος τὴν ἀνάπτυξιν. Αἱ κινήσεις τοῦ σώματος, ἰδίως τῶν ποδῶν καὶ χειρῶν, ὁδηγούμεναι, ἀπετέλουν τὴν βάσιν τῆς ὀρχηστικῆς. Ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων δὲ χρόνων ἐκαλλιεργεῖτο ἐν Ἑλλάδι, καὶ συνεχέστατα μνημονεύεται ὑπὸ το

Ὁμήρου ἡ ὄρχησις (Ὀδ. Α, 153. Ζ, 65. Θ, 261. Ρ, 605. Ἰλ. Ν, 637. Σ, 569, 590). Βαθμηδὸν δ' ἀνεπτύχθη μετὰ ταῦτα ὡς τέχνη, καὶ τοῦτο ῥητῶς μαρτυρεῖ καὶ ἐκτίθησιν ὁ Λουκιανὸς (π. Ὀρχ. 25. 34). Αἱ ὑποθέσεις τῶν παραστάσεων ἦσαν τὸ πλεῖστον μυθολογικαὶ (Αὐτ. 37 — 61. 63. 67. 80. 83), ἀναρίθμητοι δ' οἱ παντοῖοι τῆς ὀρχήσεως

τρόποι, οὓς ἐν μέρει ἀπαριθμεῖ ὁ Πολυδεύκης (Δ, 99-105). Ἐν γένει δὲ διεκρίνοντο εἰς ἀνδρείους ἢ γυναικείους, πολεμικοὺς ἢ εἰρηνικούς, καὶ μεγίστη ἦν ἡ κατὰ τόπους καὶ κατὰ τὰς θέσεις ποικιλία αὐτῶν. Ὁ Ἀριστόμενος ἐν Ἀθηναίῳ (Α, σελ. 23 Β) ἀπαριθμεῖ λακωνικάς, τροιζηνικάς, ἐπιζεφυρίους, κρητικάς, ἰωνικάς, μαντινειακὰς ὀρχήσεις· καὶ τούτων πασῶν ὑπῆρχον φυσικῷ τῷ λόγῳ διάφορα εἴδη. Εἰς τὴν νεολαίαν ἐδιδάσκετο ἡ ὄρχησις ὡς ἀναγκαῖον γύμνασμα, ὥστε ὁ Λουκιανὸς λέγει (π. Ὄρχ 40) ὅτι οἱ νέοι «οὐ μετὸν ὀρχεῖσθαι ἢ ὁπλομαχεῖν μανθάνουσιν». Εἰς τὰς ἑστιάσεις ἦν συνήθης ἡ ὄρχησις, ἀλλ' ἐχόρευον ἐκεῖ μισθωτοὶ ὀρχισταὶ καὶ ὀρχήστριαι, αὐχὶ δ' οἱ συνδαιτημόνες αὐτοί· ἐξ ἐναντίας ὑπῆρχε προκατάληψις κατὰ τούτου, οὐδ' ἦν ἡ ὄρχησις ἐκ τῶν συνήθων διασκεδάσεων τοῦ λαοῦ, καὶ ἐν γένει ὁ τὴν ὄρχησιν ἐπιδιώκων ἐθεωρεῖτο ὡς μὴ ἐντελῶς νήφων (Ἡρδ. ΣΤ, 129.—Ξενφ. Ἑλλ. ΣΤ, 2). Ἄνδρες συνεχόρευον μετὰ γυναικῶν ἄνω τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Τοῦτο ἀπεκρούετο ὑπὸ τῶν ἠθῶν, καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἀνάξιον τῶν ἀνδρῶν. Ἀλλὰ τελεταὶ καὶ ἑορταὶ συνωδεύοντο σχεδὸν πάντοτε ὑπ' ὀρχήσεων, αἵτινες εἶχόν τι τὸ ἐπίσημον καὶ τὸ ἀξιοπρεπές, καὶ πλὴν τῶν ἱερῶν προσώπων, καὶ οἱ ἐπισημότεροι εἴτε ἄνδρες εἴτε γυναῖκες. δὲν ἀπηξίουν, ἱερὸν καθῆκον μάλιστα ἐθεώρουν, νὰ μετέχωσιν αὐτῶν. Ἐκ τῶν χειρῶν κρατούμενοι ἔβαινον εὐρύθμῳ τῷ βήματι κύκλῳ περὶ τὸν βωμὸν ὡς ἐν τῇ ἐξ ἀναγλύφου παρατιθεμένῃ εἰκόνι. Ὁ τοιοῦτος ἔγκυκλος χορὸς ἐκαλεῖτο ἐν Δήλῳ γέρανος, καὶ ἐπιστεύετο ὅτι πρῶτος ὁ Θησεὺς ἐκεῖ τὸν ἐχόρευσε περὶ τὸν κεράτινον βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἴσως μετὰ ποικίλων στροφῶν, διότι ἐπρόκειτο δῆθεν δι' αὐτοῦ νὰ παραστήσῃ τοῦ Λαβυρίνθου τοὺς ἑλιγμούς (Πλουτ. Θησ. ΚΘ). Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἱερᾶς ὀρχήσεως διέμεινεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν ἱεροτελεστίαν τοῦ γάμου, καὶ διῳνίσθη, ὡς ὁ ἐθνικὸς χορὸς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ συρτὸς λεγόμενος. Εἴς τινα δὲ τοιχογραφίαν τῆς Πομπηΐας αἱ ὀρχούμεναι παρίστανται τὰς χεῖρας ἔχουσαι ἐναλλὰξ συμπεπλεγμένας, ἀκριβῶς ὡς εἰς τὴν ἐν Μεγάροις καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος λεγομένην τράταν. Ἐν Σπάρτῃ εἰς κυκλικὰς τοιαύτας ὀρχήσεις μετὰ τῶν ἐφήβων ὠρχοῦντο καὶ νεάνιδες ἐκαλοῦντο

Ὄρμος (Λουκ. π. Ὀρχ. 12). Ἄλλο δὲ εἶδος Σπαρτιατικῆς ὀρχήσεως, ἦν ἡ βίβασος, ἧς ἐπίσης μετεῖχον παῖδες καὶ κόραι, καὶ ἐπῄδων οὕτως, ὥστε νὰ ψαύωσι τὰ ὀπίσθια διὰ τῶν ποδῶν, οἱ δὲ θεαταὶ ἠρίθμουν τὰ πηδήματα (Πολυδ. Δ, 102). Τὰς εἰρηνικὰς ταύτας ὀρχήσεις καλεῖ ὁ Πλάτων (Νομ. Ζ, 816. Β. C) ἐν γένει ἐμμέλειαν, καὶ ὁ Πολυδεύκης (Δ, 99. 105) καὶ ὁ Ἀθήναιος (Α, 20 Ε. ΙΔ, 631 Α) ἀπαριθμοῦσι τὰ διάφορα εἴδη αὐτῆς (ἴδ. καὶ Ἡρδ. ΣΤ, 128,—Λουκ. π. Ὀρχ. 22. 26 —Ἀθήν. ΙΔ, 629 Δ). Ὁ δ' ἐπιλήνιος ἦτο ὄρχησις Διονυσιακὴ ἐπὶ τῆς οἰνοποιίας, καὶ ἄλλαι ὑπῆρχον ἀγροτικαὶ διαφόρων εἰδῶν. —Αἱ δὲ γυμναστικαὶ ὀρχήσεις, πρὸ πάντων παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν ἐν χρήσει, ἐν Σπάρτῃ ἰδίως κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Γυμνοπαιδιῶν, ἦσαν ζωηρότεραι τὰς κινήσεις, καὶ ἡ δι' ὅπλων ἐκτελουμένη ἐκαλεῖτο πυρρίχη (ἴδ.). Εἰς ταύτην δὲ τὴν κατηγορίαν ὑπήγετο καὶ ἡ ἰδίως ἐν Κρήτῃ καὶ ἐν Φρυγίᾳ συνήθης ὄρχησις τῶν Κορυβάντων, καθ' ἣν οἱ ὀρχησταὶ διὰ τῶν ξιφῶν ἐκτύπων ἂς ἔφερον ἀσπίδας (ὡς ἐν τῇ εἰκόνι), εἰς παράστασιν τῶν Κορυβάντων, οἵτινες διὰ τοῦ κρότου τούτου ἐκώλυον ν' ἀκούωνται οἱ κλαυθμοὶ τοῦ Διὸς βρέφους. —Μιμικαὶ δ' ὀρχήσεις ἐξετελοῦντο μετ' ἐντέχνων βημάτων καὶ μετὰ μιμικῆς τέχνης εἰς συμπόσια καὶ εἰς πανηγύρεις ὑπὸ ὀρχηστῶν καὶ ὀρχηστρίδων ἐξ ἐπαγγέλματος, καὶ ὁμοίως ἀπὸ σκηνῆς, σοβαρώτεραι μὲν καὶ παθητικώτεραι διὰ τὴν τραγῳδίαν, τολμηρότεραι δὲ διὰ τὴν κωμῳδίαν, ὡς διὰ μὲν τὸ πρῶτον εἶδος ἐπὶ Αὐγούστου ἐφημίζετο ὁ Πυλάδης, ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου ὁ Βαθύλλος.—Ἀπὸ Ἀλεξάνδρου ἡ

Ἐκ ζωφόρου ἐν Ῥώμῃ.

Τοιχογραφίαι Πομπηΐας.

Ἑλληνικὴ ὀρχηστικὴ ἐξετάθη καὶ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν καὶ Αἴγυπτον. Ἐν δὲ Ῥώμῃ οἱ ἑαυτοὺς σεβόμενοι ἰδιῶται ἀπεῖχον τῆς ὀρχήσεως ἔτι μᾶλλον ἢ ἐν Ἑλλάδι· ἀλλ' οἱ αὐτὴν ἐξ ἐπαγγέλματος ἀσκοῦντες ἀμφοτέρων τῶν φύλων πολὺ ὀλιγώτερον ἐσέβοντο τῆς εὐπρεπείας τὰ ὅρια.

Ὀρχήστρα, ἴδ. Θέατρον.

Ὀρχόη, πόλις τῆς Βαβυλωνίας, δυτικῶς τοῦ Τίγριδος, ὑπὸ Χαλδαίων κατοικουμένη (Πτλμ. Ε. 20).

Ὀρχομενός, 1) υἱὸς τοῦ Λυκάονος, ὁ ἐν Ἀρκαδίᾳ κτίστης τοῦ Ὀρχομενοῦ καὶ τοῦ Μεθυδρίου. — 2) Υἱὸς τοῦ Ἀθάμαντος καὶ τῆς Θεμιστοῦς (ἴδ. Θεμιστώ).—3) Υἱὸς τοῦ Διός, ἢ τοῦ Ἐτεοκλέους καὶ τῆς Ἡσιόνης, θυγατρὸς τοῦ Δαναοῦ, πατὴρ τοῦ Μινύου, καὶ κτίστης τοῦ Βοιωτικοῦ Ὀρχομενοῦ. —4) Υἱὸς τοῦ Μινύου, πατὴρ τοῦ Ἀθάμαντος καὶ τοῦ Διοχθόνδα.

Ὀρχομενός, (Αἰολιστὶ Ἔρχομενός). 1) Πόλις εἰς τ' ἀνατολικὰ τῆς Ἀρκαδίας κειμένη, βορείως τῆς Μαντινείας, ὁ Ἀρκαδικὸς ἐπιλεγόμενος ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου (Ε, 61), ὡς πολύμηλος δὲ (δηλαδὴ εἰς πρόβατα πλούσιος) χαρακτηριζόμενος ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Β, 605). Ἐπὶ κλιτύος ὄρους κειμένη, ἐδέσποζε τῆς ὑπ' αὐτὴν κοιλάδος, καὶ εἶχε κατακτήσει καὶ μέρος τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίας. Ἐν Θερμοπύλαις

καὶ Πλαταιαῖς οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἠγωνίσθησαν ἀνδρείως κατὰ τῶν Περσῶν (Παυσ. Η,

Ὀρχομ. Μινύειος. 1

12.—Ἡρδ. Ζ, 202. Θ, 28). Ἐπὶ δὲ τῶν μακεδονικῶν πολέμων, μετὰ παντοίας περιπετείας, προσεχώρησεν ὁ Ὀρχομενὸς εἰς τὸν ἀχαϊκὸν δεσμὸν (Γιν. XXXII, 5)· ἀλλ' ἔκτοτε ἤρξατο, ὡς φαίνεται, παρακμάζων. Κατωτέρω δὲ τῆς ἀρχαίας πόλεως ἐκτίσθη νέα, ἔχουσα ἀξιόλογα ἱερὰ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀφροδίτης (Παυσ. Η. 13, 6).

Ὀρχομ. Μινύειος.

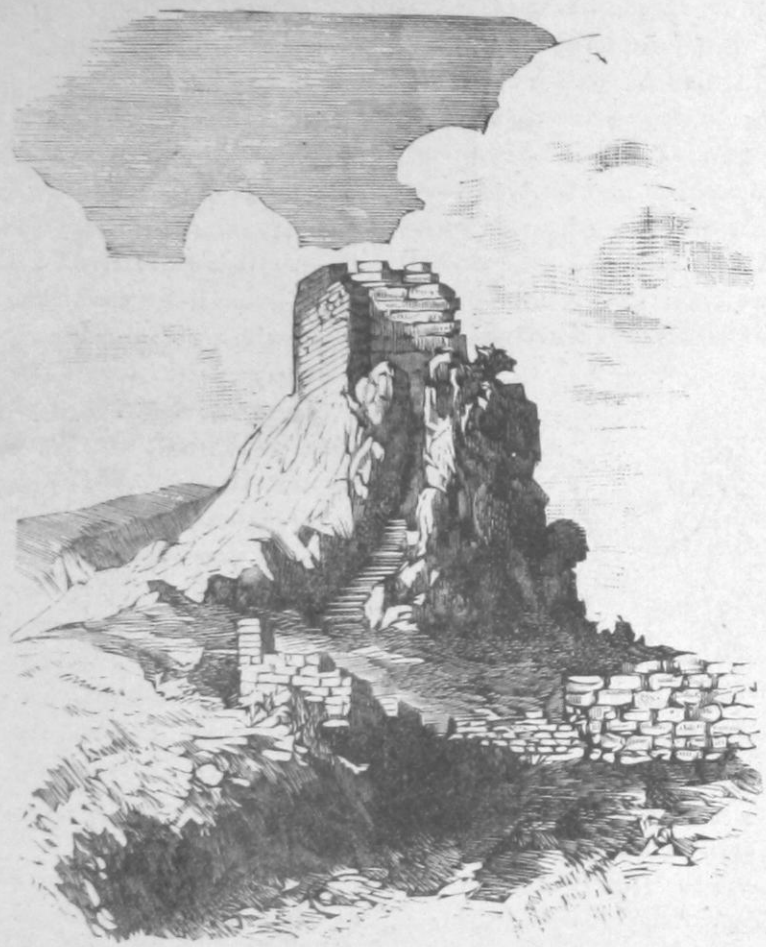

—2) Μία τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ ἐπισημοτάτων πόλεων τῆς Βοιωτίας, κατὰ τοὺς κατοίκους αὐτῆς Μινύας, ἢ κατὰ τὸν βασιλέα Μινύαν καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ὀρχομενόν, Ὀρχομενὸς Μινύειος καλουμένη (Ὅμ. Ἰλ. Β, 511.—Θουκ. Δ, 76. — Στρβ. Θ, 415), πρωτεύουσα κράτους ἰσχυροῦ, ἴδιον ἔχοντος βασιλέα, πρὸ τῶν τρωϊκῶν ἤδη χρόνων πᾶσαν τὴν δυτικὴν Βοιωτίαν, ἤτοι τὴν Κορώνειαν, Χαιρώνειαν, Ἀλίαρτον, Λεβάδειαν περιλαμβάνον, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν Θηβαίων ἡττηθέν, καὶ ἐπὶ τῶν τρωϊκῶν ἤδη ἐν παρακμῇ διατελοῦν. Οὐχ ἧττον ὅμως ἐξέπεμψεν ὁ Ὀρχομενὸς τριάκοντα νῆας κατὰ τῆς Τρωάδος (Ὅμ. Ἰλ. Β, 511). Ἔκειτο δὲ ἐν καρποφόρῳ κοιλάδι, κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κηφισοῦ εἰς τὴν Κωπαΐδα· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, διὰ τὸ ἑλῶδες τοῦ τόπου, μετηνέχθη βορειοδυτικώτερον, εἰς τὴν κλιτὺν τοῦ Ἀκοντίου ὄρους, οὗ ἡ κορυφὴ ὠχυρώθη εἰς ἀκρόπολιν. Ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις ἦν μία τῶν πόλεων τοῦ βοιωτικοῦ δεσμοῦ (Θουκ. Γ, 93)· τῷ δὲ 367 ἢ 364 π. Χ. κατέστρεψαν αὐτὴν ἐντελῶς οἱ Θηβαῖοι, τοὺς ἄνδρας θανατώσαντες, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἐξανδραποδίσαντες. Καὶ ἀνήγειρε μὲν αὐτὴν αὖθις ὁ Φίλιππος Β, ἢ ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλ' εἰς ἀκμὴν ἔκτοτε πλέον δὲν ἔφθασεν. Ἐκεῖ διετηρήθη περιεργότατον ἐρείπιον οἰκοδομήματος παναρχαίου, τοῦ τοῖς ἀρχαίοις γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Θησαυρὸς τοῦ Μινύου (Παυσ. Θ, 35), ὃ ἐπ' ἐσχάτων ἀνέσκαψεν ὁ κ. Σχλίεμαν. Ἐπίσης δὲ σώζονται καὶ λείψανα τῆς Ἀκροπόλεως, παρὰ τῷ χωρίῳ Σκριποῦ. Περὶ τοῦ Ὀρχομενοῦ τούτου καὶ τῶν Μινυῶν ἔγραψε περίφημον μονογραφίαν ὁ σοφὸς Γερμανὸς Ὀ. Μύλλερ.

Ὀρώδης, ἴδ. Παρθία.

Ὄσικα, πόλις τῆς ἐν Ἀσίᾳ Ἀλβανίας, ἐπὶ τοῦ Ἀλιζῶνος ποταμοῦ (Πτλμ.).

Ὄσιρις (ὁ), θεός τις Αἰγύπτιος, ὁ ἐν Αἰγύπτῳ γενικωτέρας ἀπολαύων λατρείας (Ἡρδ. Β. 42) μετὰ τῆς ἀδελφῆς ἢ γυναικὸς αὐτοῦ Ἴσιδος, ἐξ ἧς ἔσχεν υἱὸν τὸν Ὧρον. Ὁ Ὄσιρις ἐδίδαξε τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἄλλοις λαοῖς τῆς γῆς, τὴν καλλιέργειαν, τὸν πολιτισμόν, τὴν ἠθικὴν ἀνάπτυξιν, τὴν θρησκευτικὴν εὐλάβειαν. Κατὰ τοὺς αἰγυπτιακοὺς μύθους, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Τυφών, δολίως συλλαβὼν αὐτὸν, τὸν ἐνέκλεισεν εἰς κύστιν, βύσας διὰ μολύβδου πάσας αὐτῆς τὰς ὀπὰς, καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς τὸν Νεῖλον. Ἡ Ἴσις δ' ἀναζητήσασα καὶ εὑροῦσα τὴν κύστιν ἐν Βύβλῳ, ἔνθα τὸ ὕδωρ τὴν ἐξέβρασε, τὴν ἀπέκρυψεν· ἀλλ' ὁ Τυφὼν εὗρε τὸ σῶμα διὰ νυκτὸς, καὶ τὸ κατέταμεν εἰς 14 τεμάχια, ἃ ὅμως πάλιν συνέλεξεν ἡ Ἴσις καὶ ἐνεταφίασεν αὐτὰ εἰς Φυλὰς ἢ εἰς Ἄβυδον. Ἐπεφάνη δὲ μετὰ ταῦτα ὁ Ὄσιρις εἰς τὸν Ὧρον, καὶ τὸν ὡδήγησε πῶς νὰ καταβάλῃ τὸν Τυφῶνα, ὃ καὶ οὗτος, μετὰ μακρὰν πάλην κατώρθωσε. Πᾶς οὗτος ὁ μῦθος ἐστὶ προφανῶς ἀλληγορικὸς, καὶ ὁ μὲν Ὄσιρις ἐμφαίνει τὸν τῆς εὐφορίας πάροχον θεὸν τοῦ Νείλου, ἢ καὶ γενικώτερον τὴν ἡλιακὴν θερμότητα ἥτις τὴν γῆν γονιμοποιεῖ, ἡ δὲ Ἴσις ἦν ἡ χώρα τοῦ Νείλου, ἢ ἡ γῆ γενικώτερον· ὁ δὲ κατὰ τοῦ Τυφῶνος ἀγὼν ἐμφαίνει τὴν ἐν τῇ φύσει πάλην μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου, παραγωγῆς καὶ φθίσεως, τῆς πρώτης ἀναφαινομένης αὖθις μετὰ τοῦ Ὧρου, ὅτε τῆς δευτέρας ἄρχουσιν ὁ Ὄσιρις καὶ ἡ Ἴσις ἐν τῷ Ἅδῃ. Τῶν Αἰγυπτίων τούτων θεοτήτων ἡ λατρεία ἐξετάθη καὶ ἐκτὸς τῆς Αἰγύπτου, καὶ εἰσήχθη καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔνθα ὑπελαμβάνετο ὁ Ὄσιρις υἱὸς τοῦ Κρόνου, ἢ τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Ῥέας (Ἡρδ. Β, 144.—Διόδ. Α, 13.—Πλούτ. Ἴσ. κ. Ὀσ.—Παυσ. Α, 18). Ὁ κυριώτερος δὲ ναὸς τοῦ Ὀσίριδος ἐν Αἰγύπτῳ ἦν ἐν Θήβαις, ὧν καὶ κτίστης ὑπελαμβάνετο ὁ θεὸς οὗτος (Διόδ. Α, 14. -5.—Πλούτ. Ἴσ. Ὀσ. 15).

Ὄσκιος, ποταμὸς τῆς Θράκης ἐκ τῆς Ῥοδόπης πηγάζων (Θουκ. Β, 96), ἴσως ὁ Oescus τοῦ Πλινίου· παρὰ Ὀθωμ. Ἰσκρού.

Ὄσκοι, ἀρχαιότατος λαὸς τῆς μέσης Ἰταλίας (ἴδ.), ὅστις εἶτα μετῴκησε νοτίως εἰς τὴν Καμπανίαν, καὶ ἐκεῖ βαθμηδὸν ἐξηφανίσθη συγχωνευθεὶς μετ' ἄλλων ἰταλικῶν λαῶν (Στρβ. Ε).

ΣΧΟΛΗ ΣΙΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΘΠ 1942

Ὀσροηνὴ, χώρα τῆς Μεσοποταμίας, πρὸς δυσμὰς τοῦ Εὐφράτου, ἧς πρωτεύουσα ἦν ἡ Ἔδεσσα (Στεφ. Βυζ.—Προκόπ. Περσ. Α, 17).

Ὀσρόης, ἡγεμὼν Ἄραψ, κυριεύσας τὸ δυτικὸν τῆς Μεσοποταμίας, ὃ ἐξ αὐτοῦ ὠνομάσθη Ὀσροηνή. Οἱ Ἕλληνες τὸν ἔγραφον Ὀ ξ υ ρ ό η ς (Λουκιαν.).

Ὄσσα, ὄρος τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνησίας, διὰ τοῦ βορείως αὐτοῦ ῥέοντος Πηνειοῦ καὶ διὰ τῶν Τεμπῶν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου χωριζόμενον, πρὸς τὰ νοτιανατολικὰ δὲ συνδεόμενον μετὰ τοῦ Πηλίου, καὶ μετ' αὐτοῦ τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς Θεσσαλίας ἀποτελοῦν. Ἡ ὑψηλοτάτη αὐτοῦ κορυφὴ αἴρεται εἰς 1950 μέτρα. Ἐκεῖ δ' ἐτίθετο τῶν Κενταύρων ἡ κατοικία (Ὁμ. Ὀδ. Λ, 315). Νῦν Κίσσαβος.

Ὄσσα, ἡ ἀόριστος φήμη, ἐλέγετο «Δ ι ὸ ς ἄ γ γ ε λ ο ς» (Ὁμ. Ἰλ. Β, 93. Ὀδ, Ω, 413). Παρὰ Σοφοκλεῖ (Οἰδ. Τ. 158) λέγεται Φ ά μ α, θυγάτηρ τῆς Ἐλπίδος, καὶ ἐν Ἀθήναις εἶχε βωμόν.

Ὀσσάδιοι, μικρὸς Ἰνδικὸς λαός, εἰς τὴν βορείαν ὄχθην τοῦ Ἀκεσίνου ποταμοῦ, κυριευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου (Ἀρρ. Ἀνβ. ΣΤ, 15).

Ὀστία, λιμὴν τῆς Ῥώμης, κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τιβέριος, συγχωσθεὶς μεταγενεστέρως (Στρβ. Ε.—Juet. Claud. XX).

Ὀστράκινα (τὰ), ὄρος τῆς Ἀρκαδίας, συνέχεια τοῦ Μαινάλου, μεταξὺ ἐκτεινομένη Μαντινείας καὶ Μεγαλοπόλεως (Παυσ. Η. 12).

Ὀστρακίνη, πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου, ἐπὶ ἀκρωτηρίου, βορειανατολικῶς τῆς Σιρβωνίδος λίμνης (Πασλ, Δ, 12).

Ὀστρακισμὸς, ἐν Ἀθήναις καὶ ἄλλαις δημοκρατουμέναις πόλεσι τῆς Ἑλλάδος, ἡ γενικὴ ψηφοφορία δι' ἧς πολίτης τις ἐξεβάλλετο τῆς πόλεως ἐπὶ ὡρισμένῳ χρόνῳ, οὐχὶ ὡς ἐγκληματίας, ἀλλ' ὡς ἐπικίνδυνος θεωρούμενος, τοὐλάχιστον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του. Τὸν ὀστρακισμὸν ἢ ἐ ξ ο σ τ ρ α κ ι σ μ ὸ ν ὃν ὁ Πλούταρχος (Ἀρστδ. Ι) χαρακτηρίζει ὡς «φθόνου παρηγορίαν φιλάνθρωπον», πρῶτος εἰσαγαγὼν λέγεται, ὁ Κλεισθένης μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν Πεισιστρατιδῶν. Εἰς τὴν ἀγορὰν, ἐπίτηδες διὰ τὴν ψηφοφορίαν ταύτην περιφραττομένην, ἀφίνοντο δέκα εἴσοδοι, καὶ δι' ἑκάστης αὐτῶν οἱ φυλέται ἑκάστης φυλῆς εἰσερχόμενοι, ἔφερον ἕκαστος ὄστρακον ἢ κεράμιον ἐφ' οὗ ἐπέγραφε τὸ ὄνομα τοῦ πολίτου οὗ ἐνόμιζε τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀναγκαίαν, καὶ, παρουσίᾳ τῆς βουλῆς καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων συνέρριπτον αὐτὰ εἰς σωρὸν, ὅστις ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ συμποσωθῇ εἰς 6000 ὄστρακα (Πλουτ. Ἀρστδ. Ε), καὶ τότε ὁ καθ' οὗ ἦσαν αἱ πλείονες ψῆφοι ὑπεχρεοῦτο ν' ἀπέλθῃ τῆς πόλεως ἐντὸς 10 ἡμερῶν, ἐπὶ 10 ἔτη, ἂν πρὶν δὲν ἀνεκαλεῖτο. Περὶ τῆς ἀνάγκης ὀστρακισμοῦ προαπεφαίνετο ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος ἐν τῇ ἕκτῃ πρυτανείᾳ τοῦ ἔτους, καὶ ἀπεφάσιζε τὴν ἡμέραν τῆς ἐκτελέσεως. Ὁ τελευταῖος ἐξοστρακισθεὶς ἐξ Ἀθηνῶν ἦν ὁ Ὑπέρβολος, μεθ' ὃν θεωρηθὲν τὸ μέτρον τοῦτο ὅτι λίαν ἐξέπεσε δὲν ἐφηρμόσθη πλέον (Πλούτ. Νικ. ΙΑ. Ἀλκ. ΙΓ. Ἀρστδ. ΙΖ.—Θουκ. Η, 73). Οἱ Συρακούσιοι ἐκάλουν τὸν παρ' ἑαυτοῖς ὀστρακισμὸν π ε τ α λ ι σ μ ὸ ν, διότι ἔγραφον τὰ ὀνόματα εἰς π έ τ α λ α (φύλλα) ἐλαίας, καὶ διήρκει ἐπὶ μόνον πέντε ἔτη (Διόδ. ΙΚ, 87).

Ὄστρεα, τὰ στρείδια, ἔδεσμα λίαν περιζήτητον, ἰδίως ἐπὶ Ῥωμαίων, ὥστε καὶ ὁ Πλίνιος «τὴν δάφνην τῶν πλουσίων τραπεζῶν» τὰ ὀνομάζει. Τὰ ἐκόμιζον δ' ἐκ Βρινδησίου, ἐκ Τάραντος, ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τὰ ἔτρεφον καὶ τὰ ἐπάχυνον ἐντὸς λιμνῶν, καὶ τὰ ἔτρωγον εἴτε νωπὰ εἴτε παρεσκευασμένα.

Ὀσχοφόρια ἢ **ὠσχοφόρια,** ἑορτὴ τοῦ τρυγητοῦ, ἱδρυθεῖσα, ὡς ἐπιστεύετο, ὑπὸ τοῦ Θησέως, εἰς τιμὴν τοῦ Διονύσου, ἢ κατά τινας τῆς Ἀθηνᾶς, κατ' ἄλλους τῆς Ἀριάδνης. Ἐπ αὐτῆς, δύο νεανίαι ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων οἰκογενειῶν, ζῶντας ἔχοντες ἀμφοτέρους αὐτῶν τοὺς γονεῖς, καὶ εἰς γυναῖκας μετημφιεσμένοι, ἔφερον ἕκαστος ἀνὰ ἕνα ὄ σ χ ο ν ἢ ὄ σ χ ο ν (κλῆμα φέρον ὡρίμους β ό τ ρ υ α ς), ἀπὸ τοῦ Διονυσίου, τοῦ ὑπὸ τὴν νοτίαν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως, εἰς τὸν ἐν Πειραιεῖ ναὸν τῆς Σκιράδος Ἀθηνᾶς. Παρηκολούθει δ' αὐτοὺς χορὸς ᾀδων, καὶ πλῆθος κλήματα φέρων, καὶ ἀγὼν δρόμου ἐτελεῖτο ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἱερὸν, τῶν δρομέων φερόντων ἐπίσης κλήματα ἀνὰ χεῖρας· ὁ δὲ νικητὴς ἐλάμβανεν ὡς ἆθλον κύλικα π ε ν τ α π λ ό α ν (πενταπλῆν) καλουμένην, καὶ πεπληρωμένην ποτοῦ συγκειμένου ἐξ οἴνου, μέλιτος, ἀλεύρου, τυροῦ καὶ ὀλίγου ἐλαίου (Ἀθήν. ΙΑ, 495. Ἰδ. καὶ Πλούτ. Θησ. ΣΤ, 23. — Φωτ. Ἀπογραφ. 239.—Ἡσύχ. λ. — Ἐτυμ. Μ. λ. Ὠσχ.—Σουίδ.).

Ὀτάσπης, στρατηγὸς τῶν Χαλδαίων ὑπὸ τὸν Ξέρξην ἐπὶ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκστρατείας (Ἡρδ.).

Ὀτρεύς, βασιλεὺς τῶν Φρυγῶν, βοηθήσας τὸν Πρίαμον κατὰ τῶν Ἀμαζόνων. Ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Καλυκοπὶς ἐλέγετο οὖσα ἡ ἀληθὴς μήτηρ τοῦ Αἰνείου (Ὁμ. Ἰλ. Γ, 186. Ὕμν. Ἀφρδ. 111).

Ὀτρύρη, βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων, εἰς ἣν ἀποδίδοται ἡ πρώτη ἵδρυσις τοῦ ἐν Ἐφέσῳ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐκ τοῦ Ἄρεως ἔσχε θυγατέρα τὴν Ἱππολύτην, (Ἀπλλν. Ῥόδ. Γ, 387. — Ὑγῖν. Μύθ. 225).

Ὀτρυντεύς, ἀνδρεῖός τις ἐξ Ὕδης τῆς Λυδίας, ἐκ Ναϊάδος πατὴρ τοῦ Ἰφιτίωνος (Ὁμ. Ἰλ. Υ, 384).

Ὄτυς, βασιλεὺς τῶν Παφλαγόνων (Ξενφ. Ἑλλ. Δ, 1. 3).

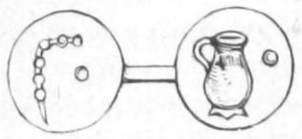

Οὐγγία, παρὰ Ῥωμαίοις, τὸ δωδέκατον τοῦ ἄ ς (εἷς· ἡ νομισματικὴ μονὰς), ἔφερεν ἐπὶ τοῦ νομίσματος ὡς γνώρισμα, κατὰ τὴν εἰκόνα, μικρὰν σφαιροειδῆ ἐξοχὴν ἑκατέρωθεν.

Οὐδών, εἶδος ὑποδέσεως τριχωτῆς (Πολδ. Ι, 50).

Οὐεσούϊον καὶ Β ε σ ο ύ β ι ο ν, ἡφαίστιον τῆς Καμπανίας ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ πρὸς τῇ Νεαπόλει νοτιοδυτικῶς, ὕψος ἔχον 4000′. Ἐξ αὐτοῦ ἐπιστεύοντο ἐξορμήσαντες οἱ γίγαντες κατὰ τοῦ Οὐρανοῦ (Διόδ. Δ, 21). Ἡ πρώτη μνημονευομένη αὐτοῦ ἔκρηξις ἐστὶν ἡ ἐπὶ Τίτου, τῷ 79 μ. Χ. ὅτε συνέχωσε τὴν Πομπηίαν, τὸ Ἡράκλειον καὶ τὰς Σταβίας (Δίων. Κασσ. ΞΣΤ, 22. 23. —Plin. Jun. Epist.).

Οὐεργίλιος (ἢ Β ι ρ γ ί λ ι ο ς, λατ. Vir(Ver)gilius. Πούβλιος Μάρων, γεννηθεὶς εἰς τὴν κώμην Ἄνδες παρὰ τῇ Μαντούῃ, ἐν Ὀκτωβρίῳ 70 π. Χ. καὶ ζήσας μέχρι τοῦ 19 μ. Χ., ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου. Ἔγραψε δὲ λατινιστὶ, κατὰ ζῆλον μὲν τοῦ Θεοκρίτου, β ο υ κ ο λ ι κ ὰ, καὶ προσέτι καὶ Γ ε ω ρ γ ι κ ὰ, κατὰ μίμησιν δὲ καὶ ἔμπνευσιν τοῦ Ὁμήρου, τὸ ἐγκόσμημα τῆς Λατινικῆς ποιήσεως, τὴν ἐποποιΐαν Α ἰ ν ε ι ά δ α περὶ τῆς εἰς Ἰταλίαν ἐγκαταστάσεως τοῦ Αἰνείου, εἰς 12 ῥαψῳδίας, ἐν ἑξαμέτροις. Ταύτης ἔχομεν εἰς ἀρχαίαν ὁμηρικὴν γλῶσσαν μετάφρασιν τοῦ ἡμετέρου Θεοτόκη, εἰς δὲ τὴν καθ' ἡμᾶς, κατὰ τὸ μέτρον τοῦ πρωτοτύπου, τὴν τοῦ Ι. Ῥ. Ῥαγκαβῆ.

Οὐκαλέγων, Τρὼς ἡγεμὼν, ἐπαινούμενος ἐπὶ συνέσει καὶ πείρᾳ (Ὁμ. Ἰλ. Γ, 37).

Οὐλαμὸς, ἴδ. Σ τ ρ α τ ό ς.

Οὐλοχύται (αἱ), αἱ χονδρῶς ἀλεθόμεναι κριθαὶ ἃς ἔχυνον ἐπὶ τοῦ ἱερείου πρὶν ἢ τὸ θυσιάσωσι· καὶ αὐτὴ ἡ πρᾶξις τῆς ἐπιχύσεως. Οὐ λ ο χ ό ϊ ο ν δὲ ἦν τὸ ἀγγεῖον δι' οὗ ἡ ἐπίχυσις ἐτελεῖτο.

Οὐλπιανὸς, 1) Δομίτιος Ῥωμαῖος νομομαθὴς, ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Σεβήρου πολλὰ

καὶ σπουδαῖα σωζόμενα νομικὰ συγγράμματα ἐκδούς. Ἐφονεύθη τῷ 228 μ. Χ. ὑπὸ τῶν Πραιτοριανῶν, ὧν ἀρχηγὸς εἶχε διορισθῆ, καὶ οὓς δυσηρέστει ἡ αὐστηρότης του. — 2) Ἐξ Ἐμέσης τῆς Συρίας, ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, ἔγραψε λατινιστὶ ῥητορικὰ σχόλια εἰς τὸν Δημοσθένην.

Οὐολατέρραι, πόλις τῆς Τυρρηνίας ἐν Ἰταλίᾳ, εἰς μιλίων τινῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς παραλίας, εἰς ἀπότομον ὕψος κειμένη, ἔνθα στενὴ καὶ δύσβατος ἦγεν ὁδός. Εἶχε δύο ὡρῶν περίμετρον καὶ ὀχυρότατα τείχη, κατὰ μέγα μέρος διατηρούμενα, ὡς διατηρεῖται καὶ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα. Ἦν δὲ ἡ μεγίστη τῶν 12 Τυρρηνικῶν πόλεων ἐν Ἰταλίᾳ (Στρβ. Ε, 222).

Οὐόλκαι, ἰσχυρὸς κελτικὸς λαὸς εἰς τὴν Ναρβωνικὴν Γαλλίαν, μέχρι τοῦ Ῥοδανοῦ καὶ τῆς Ἀκουϊτανίας. Ἐν ἀρχαίοις ἤδη χρόνοις ἐξεστράτευσεν εἰς Γερμανίαν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οἱ ἀμέσως ὑπὸ τὰ Πυρηναῖα οἰκοῦντες ἐλέγοντο Τεκτόπυγες, καὶ ἦσαν οἱ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν μεταβάντες. Πρωτεύουσα δ' αὐτῶν ἦν ἡ Τολώσα, διατηροῦσα τὸ ἀρχαῖον ὄνομα. Οἱ δ' ἀνατολικῶς αὐτῶν οἰκοῦντες ἐλέγοντο Ἀρεσκομικοί, καὶ πρωτεύουσα αὐτῶν ἦν ἡ Νεμαυσὶς (νῦν Nismes).

Οὐόλκοι, πόλις τῆς Τυρρηνίας, κατ' ἀρχὰς ἱκανῶς ἐπίσημος, βορείως τῆς Ταρκωνίας. Ἐν τῷ νεκροταφείῳ αὐτῆς (νῦν Vulci) εὑρέθησαν πλεῖσται ἀρχαιότητες.

Οὐόλσκοι ἢ **Οὐολοῦσκοι,** ἀρχαῖοι Ἰταλιῶται περὶ τὸν Λίριν ποταμὸν μέχρι τοῦ Τυρρηνικοῦ κόλπου. Ἐπὶ μακρὸν πεισματωδῶς πολεμήσαντες κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ὑπετάγησαν ὑπ' αὐτῶν τῷ 358 π.Χ. καὶ ἔκτοτε πλέον λόγος αὐτῶν δὲν γίνεται (Στρβ. Ε, 228. 231. — Liv. I, 53. II, 9, 22. III, 22. IV, 59 κλ.).

Οὐολσίνιοι, ἐπίσημος πόλις τοῦ Τυρρηνικοῦ δεσμοῦ, κατὰ τὴν νοτίαν ἀκτὴν τῆς Οὐολσινίας λίμνης, μετὰ δύο νήσων ἐπ' αὐτῆς. Ἡ πόλις ἦν πλουσία· καταστραφεῖσαν δ' ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἀνῳκοδόμησαν αὐτὴν οἱ κάτοικοι εἰς τῆς λίμνης τὰ βορειανατολικά, ὅπου ἡ νῦν Βολσίνα. Καὶ ἡ δευτέρα αὕτη πόλις ἀνεπτύχθη εἰς ἀκμὴν (Liv. X, 37).

Οὖπις καὶ **Ὦπις** (ἡ), 1) ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος, ὡς προστάτιδος τῶν ἐπιτόκων γυναικῶν (Καλλμ. εἰς Δημτρ. 206). — 2) Ἐπίθετον ὑφ' ὃ ἡ Νέμεσις ἐλατρεύετο ἐν Ῥαμνοῦντι τῆς Ἀττικῆς (Ἀνθλγ.). — 3) Μία τῶν Ὑπερβορείων παρθένων ἥτις μετὰ τῆς Ἄργης ἦλθεν εἰς Δῆλον ἵνα προσφέρῃ θυσίας εἰς τὴν Εἰλείθυιαν (Ἡρόδτ. Δ, 35. — Ἄρατ.).

Οὐραγὸς, ἴδ. Στρατός.

Οὐρανέα, 1) μία τῶν Μουσῶν, ἡ τῆς ἀστρονομίας. Αὕτη ἐλέγετο καὶ μήτηρ τοῦ Λίνου, ἐκ τοῦ Διός. — 2) Ἐπίθετον τῆς Ἀφροδίτης, διακρίνον αὐτὴν ἀπὸ τῆς Πανδήμου. Ὑπὸ ταύτην τὴν ἐπίκλησιν εἶχεν ἡ θεὰ ναὸν εἰς τοὺς Κήπους καὶ εἰς τοὺς νοτιοδυτικοὺς πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως ἐν Ἀθήναις. Ὁ δ' ἀρχαιότερος αὐτῆς ναὸς ἦν εἰς τὴν Ἀσκάλωνα τῆς Συρίας (Ἡρδ. Α, 505). Κατὰ δὲ Πλάτωνα (Συμπ. σελ. 180) ἦν ἀμήτωρ θυγάτηρ τοῦ Κρόνου. — 3) Νύμφη, θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος (Ὅμ. Ὕμν. Δημτρ. 423. — Ἡσδ. Θεογ. 350). — 4) Εἶδος παιγνίου διὰ τῆς σφαίρας ῥιπτομένης ὑψηλὰ πρὸς τὸν οὐρανὸν (Ἡσύχ. — Φώτ.).

Οὐρανίωνες, οἱ Τιτᾶνες, ὡς υἱοὶ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς (Ὅμ. Ἰλ. Ε, 898. — Ἡσδ. Θεογ. 461), ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ θεοί, οἱ εἰς τὸν οὐρανὸν κατοικοῦντες (Ὅμ. Ἰλ. Α, 570).

Οὐρανὸς, υἱὸς τοῦ Ἐρέβου καὶ τῆς Γῆς, ἐξ αὐτῆς τῆς Γῆς πατὴρ τῶν Γιγάντων, τῶν Κυκλώπων καὶ τῶν Τιτάνων (ἴδ.) (Ὅμ. Ὕμν. Α, 17. — Ἡσδ. Θεογ. 125. — Ἀπλδ. Α, 3). Οἱ δ' ἐπιζητοῦντες ἱστορικὰς τῶν μύθων ἐξηγήσεις, ἔλεγον τὸν Οὐρανὸν ἀρχαιότατον βασιλέα τῶν Ἀτλαντέων

πρῶτον διαπλάσαντα καὶ ἐξημερώσαντα τὰ ἤθη τῶν ὑπηκόων του (Διόδ. Γ, 56).

Οὔρειον, πόλις Ἰταλικὴ ἐν Ἀπουλίᾳ (Στρβ.), νῦν Torre d' oro.

Οὔρειος, κένταυρος, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους (Ἡσδ. Ἀσπ. 187).

Οὐρανοσκοπία. Οἱ Ἔφοροι ἀνὰ πᾶσαν ἐννεατηρίδα παρετήρουν καθ' ὡρισμένην νύκτα τὸν οὐρανόν, καὶ ἂν ἔβλεπον ἐν αὐτῷ ἀστέρα διάττοντα, ἐθεώρουν τοὺς βασιλεῖς ὑπόπτους ἁμαρτήματος, καὶ ἠδύναντο νὰ τοὺς παύσωσι μέχρις οὗ ἀποφανθῇ ὁ χρησμὸς (Πλούτ. Ἀγ. ΙΑ).

Οὐρία, 1) λίμνη ἐν Αἰτωλίᾳ, πλησίον τῶν Οἰνιάδων νήσων, μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Εὐήνου καὶ τῆς λίμνης Κυνίας (Στρβ.). Νῦν λίμνη τοῦ Μεσολογγίου. — 2) ἡ Ὑρίη, ἀρχαία μητρόπολις τῆς Ἰαπυγίας εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν. Νῦν Ὀρία.

Οὐρίαχος, τὸ κάτω, μετάλλῳ κεκαλυμμένον ὀξὺ ἄκρον τῆς λόγχης, τὸ ἐμπηγνύμενον εἰς τὴν γῆν (Ὅμ. Ἰλ. Ν, 443, Π, 612. Ρ, 528).

Οὖς, 1) τὸ αὐτίον, ἦν προσέτι καὶ ἡ λαβὴ τῶν ἀγγείων, ὅθεν καὶ δίωτον, τὸ ἔχον δύο λαβάς. — 2) Τὸ προέχον κόσμημα τοῦ ὑπερθύρου (ἐπιγρ.), τὸ καὶ παρωτὶς λεγόμενον (Vitr. IV, 6, 4).

Οὖτις, (δηλαδὴ Ο ὔτις, οὐδείς), τὸ ὄνομα δι' οὗ ὁ Ὀδυσσεὺς ἠπάτησε καὶ διέφυγε τὸν Κύκλωπα Πολύφημον (Ὅμ. Ὀδ. Ι, 369 κλ.).

Ὀφελέστης, εἷς τῶν ἐπισήμων Τρώων, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Τεύκρου (Ὁμήρου Ἰλ. Θ, 274).

Ὄφελλας, στρατηγὸς τοῦ Πτολεμαίου Α, ἐκυρίευσε τὴν Κυρήνην τῷ 322 π. Χ. καὶ ἐγκατέστη αὐτόθι διοικητής. Καταβαλὼν ἐπανάστασιν κατ' αὐτοῦ ἐξεγερθεῖσαν, ἀνεκηρύχθη ἀνεξάρτητος καὶ συνεμάχησε μετὰ τοῦ ἐν Συρακούσαις Ἀγαθοκλέους ἵνα πολεμήσῃ κατὰ τῶν Καρχηδονίων· ἀλλὰ πρὸ τούτου ἀπέθανε, τῷ 308 π. Χ.

Ὄφελτης, ἴδ. Ἄδραστος.

Ὀφέλτιος, 1) ἐπίσημος Τρώς, φονευθεὶς ὑπὸ Εὐρυάλου (Ὅμ. Ἰλ. Ζ, 20). — 2) Ἕλλην ἀρχηγός, φονευθεὶς πρὸ τῆς Τροίας ὑπὸ Ἕκτορος (Ὁλ. Ἰλ. Α, 302).

Ὀφθαλμῖτις, ἐπίθετον ὑφ' ὃ ὁ Λυκοῦργος, ὅτε ἀπεκόπη τὸν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν του, ἤγειρεν ἐν Σπάρτῃ ναὸν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν (Παυσ. Γ, 18).

Ὀφιονεῖς, Αἰτωλοὶ οἰκοῦντες ἐπὶ τοῦ ὄρους Κόρακος μέχρι τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, καὶ περιλαμβάνοντες πρόσετι τοὺς παρὰ τὴν Οἴτην Καλλιεῖς καὶ τοὺς περὶ τὸν Εὔηνον ποταμὸν Βωμιεῖς (Θουκ. Γ, 94).

Ὀφιοῦσα, 1) νῆσος ἐν τῇ Μεσογείῳ, μία τῶν Πιτυουσῶν (Στρβ.). Νῦν Φορμαντέρα. — 2) Πόλις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Σκυθίας ἐπὶ τοῦ Τύρα (Νίστρου) ποταμοῦ (Στρβ.).

Ὄφις, ποταμὸς τῆς Ἀρκαδίας, ῥέων παρὰ τὴν Μαντινείαν καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἀλφειὸν (Ξνφ. Ἑλλ. Ε, 2, 4. — Παυσ. Η, 8, 4, 7).

Ὄφιων, 1) Εἷς τῶν ἀρχαιοτάτων Τιτάνων, σύζυγον ἔχων Εὐρυνόμην, τὴν θυγατέρα τοῦ Ὠκεανοῦ, ἦρχεν ἐν τῷ οὐρανῷ πρὸ τοῦ Κρόνου, ἐξεδιώχθη δ' ὑπὸ τούτου καὶ ἐβυθίσθη εἰς τὸν Τάρταρον ἢ εἰς τὸν Ὠκεανὸν (Ἀπλλδ. Ῥόδ. Α, 503). — 2) Εἷς τῶν Γιγάντων. — 3) Πατὴρ τοῦ Γίγαντος Ἀμύκου (Ov. Met. XII, 245).

Ὀφρύνιον, ἢ Ὀφρύνειον (Ἡρδ. Ζ, 43), πόλις τῆς Τρωάδος ἐν τῇ λίμνῃ Πτελεῷ, μεταξὺ Δαρδάνου καὶ Ῥοιτείου. Ὑπῆρχε δ' ἐκεῖ ἱερὸν τοῦ Ἕκτορος (Ἡρδ. Ζ, 42. 43. — Ξνφ. Ἀνδ. Ζ, 8, 5. — Στρβ. ΙΓ, 595). Νῦν Φρὲν-κιοΐ.

Ὄχη, ὄρος εἰς τὰ νότια τῆς νήσου Εὐβοίας, 1404 μέτρα ὑψηλόν, ἔχον λατομεῖα σχιστολίθου. Εἰς μίαν τῶν κοιλάδων αὐτοῦ σώζεται σχεδὸν ἀκέραιον πανάρχαιον

ἐρείπιον, ἀποδιδόμενον εἰς ναὸν τῆς Ἥρας, λίαν περίεργον διὰ τὴν κυρτὴν αὐτοῦ στέγην ἐκ

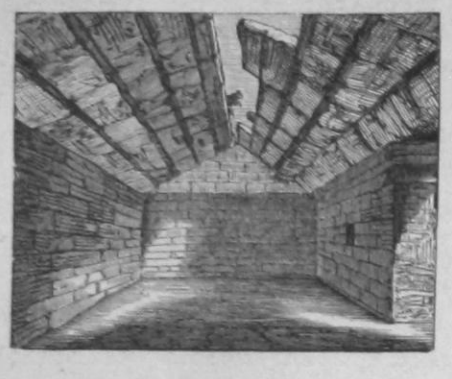

λίθων ἐπαλλήλων προεχόντων. — Καὶ πᾶσα

ἡ νῆσος ὠνομάζετο κατ' ἀρχὰς Ὄχη (Στρβ. I, 445).

'Οχάνη, λαβὴ ἐντὸς τῆς ἀσπίδος, εἰς ἣν ἐνείρετο ἡ ἀριστερὰ χείρ, ἐν χρήσει ἐν Καρίᾳ καὶ πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, εἰς Σπάρτην δ' εἰσαχθεῖσα ὑπὸ Κλεομένους Γ' ἀντὶ τοῦ τελαμῶνος (Πλούτ. Λυκ. ΚΒ).

Ὄχιμος, υἱὸς τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Ῥόδου, πατὴρ Κυδίππης καὶ Ἡγητορίας (Διόδ. Ε, 56).

'Οχλοκρατία, ἴδ. Πολιτεύματα.

Ὄχνη, θυγάτηρ Κολωνοῦ καὶ Ταν-άγρας, ψευδῶς διαβαλοῦσα τὸν Εὔνοστον ὅτι προσέβαλε τὴν τιμήν της, δι' ὃ οἱ ἀδελφοί αὐτῆς τὸν ἐφόνευσαν. Εἶτα δὲ μετανοήσασα, ἐρρίφθη ἐκ βράχου καὶ ηὐτοκτόνησε (Πλούτ. Ἑλλ. Ζητ. 40).

Ὄχος, ποταμὸς τῆς μεγάλης Ἀσίας πηγάζων, κατὰ Στράβωνα (ΙΑ, 509), ἐκ τοῦ Παροπαμισοῦ, ῥέει διὰ τῆς Ὑρκανίας εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν· κατὰ Πτολεμαῖον δὲ ὁρίζει δυτικῶς τὴν Βακτρίαν, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Ὦξον. Ἴσως δ' ἐν τῇ ἀρχαιότητι συνέπιπτον οἱ δύο οὗτοι ὁμώνυμοι ποταμοί, καὶ ἔρρεον ὁμοῦ εἰς τὴν Κασπίαν.

'Οψιγαμίου δίκη ἐκινεῖτο ἐν Σπάρτῃ κατὰ τῶν νυμφευσαμένων πολὺ μετὰ τὴν ὡρισμένην ἡλικίαν, ἥτις ἦν ἡ τῶν 30 ἐτῶν (διὰ τὰς νέας 16—20). Οὐχ ἧττον ὅμως τοῦτο πολλάκις συνέβαινε (Πλούτ. Λύσ. Λ. Λυκ. ΙΕ. — Κλημ. Στρμ. Β, 423. — Ξνφ. Λκδ. Πολ. Α, 7).

Ὄψον, πᾶν τὸ, πλὴν τοῦ ἄρτου, ὅστις ἦν ἡ κυριωτέρα τροφή, εἰς ἄρτυσιν αὐτοῦ χρησιμεῦον ἐδώδιμον, οἷον τὰ φυτικά, ὡς αἱ ἐλαῖαι, εἴτε νωπαὶ εἴτε εἰς ἅλας παρεσκευασμέναι (ἁλμάδες, Ἀθήν.), τὰ ῥαδίκια, τὸ σήσαμον, κτλ. (Πλάτ. Πολιτ. Β, 85. — Ξενφ. Οἰκον. Α, 9), ἢ τὰ ζωϊκά, ὡς οἱ ἰχθῦς, οἵτινες λίαν ἠγαπῶντο ὑπὸ τῶν λίχνων καὶ τῇ γαστρὶ χαριζομένων (Ἀθήν. Θ, 24—37), καὶ βαθμηδὸν κατήντησαν ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις αὐτοὶ κυρίως νὰ καλῶνται ὀψάρια, μάλιστα οἱ ταριχευτοί. Τῆς ἰχθυοπώλιδος ἐν Ἀθηναις ἀγορᾶς ἡ ἄνοιξις ἠγγέλλετο τοῖς φίλοις τοῦ ὄψου τούτου διὰ κωδωνοκρουσίας (Στρβ. ΙΔ, 1, 21. — Πλούτ. Συμπ. Προβλ. Σλ. 1187). Προσφιλέστατον ὄψον ἦσαν ἰδίως καὶ τὰ ταριχευτὰ ὠὰ τῶν ἰχθύων (αὐγοτάριχον), ἐξόχως παρασκευαζόμενα πρὸ πάντων ἐν Μυοῦντι τῆς Ἰωνίας, τῆς πόλεως ἣν ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἐδώρησε τῷ Θεμιστοκλεῖ (Θουκ. Α, 138. — Διόδ, ΙΑ, 57. — C. Nep. Them. X, 3). Ἐν Πομπηίᾳ δ' εὑρέθη λάγηνος περιέχουσα ταριχευτὰ θύννου ὠὰ (χαβιάριον). Κυρίως δ' ἐπρομηθεύοντο οἱ Ἕλληνες τὰ ταρίχη ἐξ Ἑλλησπόντου (Ἀθν. Α, 49, Σλ. 27), Βυζαντίου καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, μάλιστα τῆς Σινώπης καὶ τοῦ Παντικαπαίου. Καὶ ὠῶν δ' ὀρνίθων ἁλατιζομένων μνημονεύει ὁ Πλάτων (Συμπσ. 404). Εἰς τὴν ἀγορὰν, ἔνθα καὶ διάφορα ὑπῆρχον ὀψοπωλεῖα, ἐπορεύοντο οἱ Ἀθηναῖοι ἀστοὶ ἵνα προμηθεύωνται ὄψα, «εἰς τοὔψον», ἢ «ὀψωνεῖν» (Θφρ. Χαρ. 28). Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι εἶχον δούλους ὀψῶνας (Opronator), οἷς ἦν ἀνατεθειμένη ἡ φροντὶς τοῦ ἀγοράζειν τὰ ὄψα.

'Οψονόμος, ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐν Ἀθήναις ἐξελέγοντο ἐτησίως δύο τὸ ὄνομα τοῦτο φέροντες ἐπιμεληταί, οἷς ἦν ἐπιτετραμμένη ἡ ἐπιτήρησις τῆς ποσότητος τῶν ὄψων καὶ τῶν κατὰ τὴν πώλησιν αὐτῶν (Ἀθ. ΣΤ, 238).

Π

Πάβιοι, λαὸς Ἀσιανὸς, οἰκῶν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Παροπαμισάδων.

Παγαὶ καὶ Πηγαί, πόλις ἐμπορικὴ καὶ σπουδαία τῆς Μεγαρίδος, ἐπὶ τοῦ Ἀλκυονίου κόλπου κειμένη, ἀνατολικῶς τοῦ ἀκρωτηρίου τῶν Ὀλμιῶν, εἰς 120 σταδίων ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν Μεγάρων (Θουκ. Α, 103. 107. 111. 115. Δ, 21. 26. — Πλούτ. Ἄρατ. ΜΔ, — Στρβ. Η, 380).

Παγασαί, παράλιος πόλις τῆς Θεσσαλικῆς Μαγνησίας, ἐπὶ τοῦ Παγασαίου κόλπου (νῦν κόλπου τοῦ Βόλου). Ἐκεῖθεν ἐλέγοντο ἐκπλεύσαντες οἱ Ἀργοναῦται, διὸ καὶ, κατὰ Στράβωνα (Θ. 436), τὸ ὄνομα ἐλέγετο δοθὲν αὐτῇ ἐκ τῆς ναυπηγίας τῆς Ἀργοῦς. Οἱ κάτοικοι δ' αὐτῆς μετὰ ταῦτα μετῴκησαν οὐ μακρὰν, καὶ ἔκτισαν ἄλλην πόλιν, τὴν Δημητριάδα (Ἡρδ. Ζ, 193. — Πλούτ. Θεμστ. Κ).

Παγγαῖος ἢ **Παγγαῖον ὄρος,** ἐν Μακεδονίᾳ κατὰ τὰ σύνορα τῆς Θρᾴκης, ὑπὲρ τὸν Νέστον ποταμὸν, ἔχον μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐν τῇ ἀρχαιότητι (Πίνδ. — Ἡρδ. Ε, 16).

Πάγη καὶ **παγίς,** μηχανὴ ἥτις ἐστήνετο πρὸς σύλληψιν ζώων ἢ πτηνῶν (Ἡρδ. Β, 121, 5. Ξενφ. Κυρπ. Α, 6. 39).

Παγκάστη ἢ **Πακάτη,** Θεσσαλὶς ἑταίρα, φίλη τοῦ Ἀλεξάνδρου, καθ' ἣν ἐλέγετο ὅτι ὁ Ἀπελλῆς ἐζωγράφησε μίαν Ἀφροδίτην του (Λουκ. Εἰκ. Ζ. — Αἰολ. π. ἱ. ΙΕ, 34).

Παγκράτης, 1) ἐπιγραμματογράφος ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ. — 2) Ποιητής τις Ἁλιευτικῶν καὶ ἐλεγειακοῦ τινος ποιήματος, ἐπιγραφομένου «Θαλάσσια ἔργα». — 3) Ποιητὴς Ἀλεξανδρινὸς ἐπὶ Ἀδριανοῦ, δεκτὸς γενόμενος εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας, διότι συνέγραψε ποίημα εἰς τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸν Ἀντίνοον. — 4) Κυνικός τις φιλόσοφος. — 5) Αἰγύπτιος μάγος (Λουκ. Φιλοψ. 36).

Παγκράτιον, ἦν ἀγὼν σύνθετος ἐκ πάλης καὶ πυγμῆς, ἄνευ ἱμάντων (ἴδ.). Ὁ Ὅμηρος οὐδαμοῦ ἀναφέρει αὐτὸν, εἰ καὶ μυθογράφοι λέγουσι τὸν Ἡρακλῆν νικήσαντα παγκράτιον (Παυσ. Η, 8, 1. — Hygin, Fab.

273), καὶ τὸν Θησέα διὰ παγκρατίου καταβαλόντα τὸν Μινώταυρον (Πινδ. Νεμ. Ε, 89). Ἀλλ' εἰς τὰ Ὀλύμπια εἰσήχθη μόνον τῇ 33ῃ Ὀλυμπιάδι (Παυσ. Ε, 8, 3), καὶ ἔκτοτε βαθμηδὸν εἰς πάντας τοὺς ἀγῶνας.

Τῇ δὲ 145ῃ Ὀλυμπιάδι καθιερώθη τὸ πρῶτον καὶ παγκράτιον παίδων. Οἱ Σπαρτιᾶται ὅμως ἀπέκλειον αὐτὸ τῶν γυμνασμάτων των, διότι τὸ ἐθεώρουν ὑπερβαῖνον τὸν σκοπὸν τῆς ἀναπτύξεως τῶν δυνάμεων τῆς νεολαίας, καθ' ὅσον τὸ ἀποτέλεσμα ἦν ἐνίοτε καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος τοῦ ἑνὸς τῶν ἀντιπάλων (Παυσ. Η, 40, 1). Καὶ ἂν ἐρρίπτετο ὁ εἷς κατὰ γῆς, ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθῇ τὴν πάλην, ἥτις τότε ἐλέγετο **ἀνακλινοπάλη**, μέχρις οὗ ὁ ἀναγνωρίζων ἑαυτὸν ἡττημένον ἀνέτεινε τὸν δάκτυλον.

Πάγραι, πόλις τῆς ἐν Συρίᾳ Πιερίας, πρὸς τοῖς ὁρίοις τῆς Κιλικίας, βορειότερα δὲ ταύτης (Πτολ. Ε, 15).

Πάγρασα, πόλις Ἰνδικὴ, πέραν τοῦ Γάγγου, ἐπὶ τῆς χώρας τῆς λεγομένης τῶν λῃστῶν (Πτολ. Ζ, 2).

Παγχαία, νῆσος περιγραφομένη ὡς κειμένη ἐν τῷ νοτίῳ Ὠκεανῷ, ἀπέναντι τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας, καὶ ἔχουσα λαμπρὸν κλῖμα καὶ ἔξοχον εὐφορίαν. Ὁ Διόδωρος (Ε, 41 - 46) ἐκθέτει αὐτὴν λεπτομερῶς κατὰ τὸν Εὐήμερον. Ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας αὐτοῦ καὶ τῶν ποιητῶν, τινὲς τῶν ἀρχαίων, ὡς καὶ πολλοὶ τῶν νεωτέρων ἐκλαμβάνουσιν ὡς μυθώδη τὴν περιγραφὴν, ἐν ᾧ ἐξ ἐναντίας ἄλλοι τὴν παραδέχονται ὡς γνησίαν (Virg. G. III, 139. IV, 379.—Ov. Met. X, 309).

Παδαῖοι, φυλὴ Ἰνδικὴ, νομάδες οἰκοῦντες εἰς τὰ ὄρη κατὰ τὰ βορειοδυτικὰ τοῦ Ἰνδοῦ, τραχεῖς καὶ ὠμοφάγοι, τρώγοντες καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς γέροντάς των (Ἡρδ. Γ, 98. 102).

Παδάρμης, ποταμὸς τῆς Περσίδος (Νεαρχ. Α, 33).

Πάδος, ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Ἰταλίας, τὸ ὄνομα πιθανῶς ὀφείλων εἰς τὰς περὶ τὰς ὄχθας αὐτοῦ πολλὰς φυομένας πίτυς, αἵτινες πάδοι ἐλέγοντο κελτιστί. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐγνώρισαν αὐτὸν ἀπὸ τῶν Γαλατικῶν πολέμων· πρὶν δὲ, ἐκαλεῖτο Ἐριδανὸς (ἴδ.) καὶ ἐξελαμβάνετο ὡς ὁ τὸ ἤλεκτρον παράγων ποταμὸς, ὃν ὅμως ὁ Ἡρόδοτος (Γ, 115) θεωρεῖ ὡς ἐπίνοιαν ποιητῶν. Προῆλθε δὲ τοῦτο πιθανῶς ἐκ τοῦ ὅτι εἰς τοὺς κατὰ τὸ στόμιον αὐτοῦ λιμένας τὰ Φοινικικὰ πλοῖα ἐπρομηθεύοντο τὸ ἐκ τῶν ὑπερβορείων μερῶν ἐκεῖ διὰ τοῦ ἐμπορίου κομιζόμενον ἤλεκτρον. Πηγάζει δ' αὐτὸς ἐκ τῶν Ἄλπεων, καὶ ῥέει πρὸς νότον, εἶτα δὲ πρὸς ἀνατολὰς, δεχόμενος πολλὰ παραποτάμια. Πλευστὸς ἦτο μέχρι τῶν εἰς αὐτὸν ἐκβολῶν τοῦ Τεκίνου, καὶ ἐπὶ τῆς ἀναλύσεως τῶν χιόνων τῶν Ἄλπεων πολλάκις ἐπλημμύρει. Κατὰ Πολύβιον διῃρεῖτο κατὰ τὸ χωρίον Τριγόβολι (τὴν νῦν Φερράραν) εἰς δύο βραχίονας, τὸν τῆς Παδούης πρὸς βορρᾶν, καὶ τὸν τῆς Ὀλάνης ἢ Βολάνου νοτίως. Εἶτα δ' ηὐξήθησαν αὐτοὶ εἰς ἑπτὰ, ὧν τινες τεχνητῶς ἀνεσκάφησαν (Πολ. Β, 17. 34. ΛΒ. 2. 3. Μ, 5.—Στρβ. Ε, 212.—Cæs. B. G. V, 24. —Hor. Epist. XVI, 28).

Παδύανθος, πόλις τῆς Καταονίας ἐν Καππαδοκίᾳ (Πτλμ.)· καὶ νῦν Παδάνδον.

Παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, ἴδ. Δίκη.

Παιὰν, Παίων, Παιήων, 1) τὸ πρῶτον παρ' Ὁμήρῳ μάλιστα κατὰ τοὺς δύο τελευταίους τύπους (Ἰλ. Ε, 401. 445, 899. —Ὀδ. Δ, 232), ὁ ἰατρὸς τῶν θεῶν, ἴσως ἐκ τοῦ πάω (παύω τὰς νόσους. Ἐτμ. Μ. ἢ τρέφω, βοηθῶ). Εἶτα δ' ἐδόθη εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, ὡς ἀλεξιτήριον, καὶ τότε ἐρρέθη ὅτι παράγεται ἐκ τοῦ παίω, διότι ὁ θεὸς ἔπαισε τὸν Πύθωνα, τὸ σύμβολον τοῦ κακοῦ· καὶ μετεβιβάσθη καὶ εἰς ἄλλας ἰαματικὰς ἢ ἀγαθοποιοὺς θεότητας ὡς ἐπίθετον, οἷον εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν, εἰς αὐτὴν τὴν Ἀθηνᾶν, ἐπιλεγομένην ἐνίοτε Παιωνίαν, καὶ ἐν γένει εἰς τοὺς ἰατροὺς (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 401. 899. Ὀδ. 232. Ὕμν. Ἀπλλ. 272. — Αἰσχλ. Ἀγμ. 152.—Θκρτ. Ζ, 1. —Καλλ. Ὕμν. εἰς Ἄπλλ. 100).—2) Ὁ εἰς τοὺς σωτῆρας

θεοὺς ψαλλόμενος ὕμνος ἐκλήθη Παιὰν καὶ αὐτὸς, καὶ ἐπεκράτησε δηλοῦσα ἡ λέξις πάντα ὑπὸ πολλῶν ψαλλόμενον ὕμνον λαμπρὸν, ἐξεγερτικὸν, εὐχαριστήριον, εὐφημητικὸν ἢ πολεμιστήριον (Ὁμ. Ἰλ. Α, 173. Χ, 391.—Σοφ. Ο. Τ. 187.—Ξνφ. Ἑλλ. Β, 4. 10.) Ἴδ. Λυρικὴ ποίησις.

Παιονία, δῆμος ἐν Ἀττικῇ, τῆς Πανδιονίδος φυλῆς, διαιρούμενος εἰς καθύπερθεν καὶ ὑπένερθεν, εἰς τὰ Μεσόγαια, ὑπὸ τὸν Ὑμηττὸν, πατρὶς τοῦ Δημοσθένους.

Παιάνιον, πόλις τῆς Ἀκαρνανίας ἐπὶ τοῦ Ἀχελῴου ποταμοῦ (Πολβ.).

Παιάνιος, Ἕλλην σοφιστὴς, μεταφράσας περὶ τὰ 380 μ. Χ. τὴν Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν τοῦ Εὐτροπίου.

Παίγνια, ἀθύρματα τῶν ἀρχαίων ἢ διασκεδάσεις. Κατ' οἶκον μάλιστα ἢ εἰς τὰς ἑστιάσεις, ἦσαν παντοίων εἰδῶν· ὁ Πολυδεύκης ἀπαριθμεῖ ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα, τὸ πλεῖστον παιδίων ἀθύρματα. Αἱ νύμφαι ἢ κόραι (κοῦκλαι), ἐκ πηλοῦ, ὧν οἱ κατασκευασταὶ κοροπλάσται καὶ κοροπλάθοι ἐλέγοντο, καὶ αἵτινες παντοῖαι, καὶ πολλάκις καὶ μυθολογικὰ σχήματα εἶχον, ἦσαν κοινόταται, καὶ ἐπωλοῦντο καὶ εἰς τὴν ἀγοράν. Κοινὸς δ' ἦτο καὶ ὁ τροχὸς, καὶ ὁ ῥόμβος ἢ στρόβιλος (τὸ σφιντιρλόνι). Ἐπαιζον δὲ καὶ τὴν χαλκῆν μυῖαν (τὴν παρ' ἡμῖν τυφλομύγαν), καὶ καλάμους ὡς ἵππους διεσκέλιζον (Πλούτ. Ἀγησ. ΚΕ), κτλ. — Τῶν δ' ἀνδρῶν τὰ συνήθη παίγνια ἦσαν 1) Ἡ κυβεία, παίγνιον τυχηρόν. Οἱ κύβοι εἶχον ὡς οἱ σημερινοὶ, μικροὶ, ἐξ ἐλέφαντος, ὀστοῦ ἢ ξύλου, ἐπὶ τῶν ἐπιφανειῶν αὐτῶν διὰ

στιγμῶν ἐγκεχαραγμένους τοὺς ἀριθμοὺς 1-6. Τρεῖς τοιοῦτοι κύβοι ἐτίθεντο εἰς τὴν κηθίδα, τὸ ἀγγεῖον ὃ ἐκαλεῖτο πύργος παρὰ Ῥωμαίοις, καὶ κινούμενοι ἐρρίπτοντο εἰς τὴν τηλίαν (σανίδα). Ὡς ἀτυχεστέρα πασῶν τῶν βολῶν ἐθεωρεῖτο ὅτε καὶ οἱ τρεῖς παρίστων τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, μάλιστα τὸν ἀριθμὸν 1 ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιφανείας, ὡς ἡ ἐπιτυχεστέρα δὲ ὅτε καὶ οἱ τρεῖς παρίστων ἀριθμὸν διάφορον. Ἐπαίζοντο δ' οἱ κύβοι συνήθως ἐπὶ κέρδει εἰς καταστήματα καλούμενα κυβεῖα ἢ σκιραφεῖα. — 2) Ὁ ἀστραγαλισμὸς,

οἱ ἀστράγαλοι, ἦσαν ἄλλο εἶδος κυβείας, καθ' ὁ ἀντὶ κύβων μετεχειρίζοντο ἀστραγάλους, εἴτε φυσικοὺς, εἴτε χαλκοῦς. Οὗτοι εἶχον ἐπιγεγραμμένους μόνον τοὺς ἀριθμοὺς 1, 3, 4, 6 εἰς τὰς τέσσαρας πλευρὰς αὐτῶν· ἔλειπον δ' οἱ ἀριθμοὶ 2 καὶ 5 ἀπὸ τῶν πλαγίων στρογγύλων πλευρῶν, εἰς ἃς ὁ ἀστράγαλος δὲν ἠδύνατο νὰ σταθῇ. Οὗτοι δ' ἐνε-

τίθεντο εἰς τὴν κηθίδα ἀνὰ 4. Ὁ ἀστράγαλος δ' ἐχρησίμευε καὶ εἰς ἄλλο ἁπλούστερον παίγνιον, καθ' ὃ ῥιπτόμενος εἰς τὸν ἀέρα, ἔπιπτεν ἔπειτα ἐπὶ τῆς ὑπτίας χειρός. — 3) Παίγνιον ἔντεχνον, τούτοις συγγενὲς, ἀλλὰ σκέψιν καὶ ἐπιδεξιότητα ἀπαιτοῦν, ἦσαν οἱ πεσσοὶ (ἴδ.). — 4) Τὸ ἀρτιάζειν ἦν παίγνιον τυχηρὸν, καθ' ὃ ἐπρόκειτο νὰ μαντεύσῃ τις ἂν ὁ ἀντίπαλος ἐνέκλειεν εἰς τὴν χεῖρά του ἀριθμὸν ἄρτιον ἢ περιττὸν νομισμάτων ἢ ἄλλων ἀντικειμένων (ζυγὰ ἢ μονά). —5) Ἡ σφαιριστικὴ ἦν ἀρχαιότατα ἐν χρήσει, καὶ ἀπαντᾶται ἤδη ἐν Ὁμήρῳ ἡ Ναυσικάα εἰς αὐτὴν ἐπιδιδομένη. Συνίστων δ' αὐτὴν ὡς ὑγιεινὸν γύμνασμα οἱ ἰατροὶ, καὶ εἰς τὰ γυμνάσια ὑπῆρχεν ἰδιαίτερον σφαιριστήριον, εἰς ὃ ἐνησκοῦντο παῖδες καὶ νεανίαι, καὶ ἐδίδασκεν ὁ λεγόμενος σφαιριστικός. Ἡ σφαῖρα (ἢ σφαίριον) ἦν δερματίνη πεπληρωμένη δι' ἐρίου ἢ ἄλλης τινὸς ἐλαφρᾶς ὕλης. Ἀπόρραξις ἐλέγετο τὸ παίγνιον, ὅτε δύο ἦσαν οἱ παίζοντες, καὶ

ἐσφενδόνιζε τὴν μικρὰν σφαῖραν ὁ εἷς εἰς τὴν γῆν, ὥστε ἀνεπήδα πάλιν, καὶ ὅσῳ πλείονα ἦσαν τ' ἀναπηδήματα, τόσῳ ἐπιτυχεστέρα ἐθεωρεῖτο ἡ βολή· ὁ δ' ἄλλος ὤφειλε νὰ τὴν συλλάβῃ διὰ τεταμένης τῆς χειρὸς, χωρὶς νὰ μετατοπισθῇ, καὶ νὰ τὴν ῥίψῃ πάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὀπίσω. — Οὐρανία δ' ἐλέγετο ἡ ὅσον τὸ δυνατὸν ὑψηλοτέρα βολὴ τῆς σφαίρας, ἣν εἶχε νὰ συλλάβῃ ὁ συμπαίκτης. — Ἐπίσκυρος ἢ ἐφηβικὴ ἦν εἶδος σφαιριστικῆς ἐν Σπάρτῃ παιζόμενον, καθ' ὃ ὁ ὅμιλος τῶν παιζόντων διῃρεῖτο δίχα, καὶ ἦγετο γραμμὴ, λεγομένη σκῦρον καὶ χωρίζουσα τὰς δύο μερίδας, ὡς καὶ ἀνὰ μία ὀπίσω ἑκάστης μερίδος, ἐμφαίνουσα μέχρι ποῦ ἐπετρέπετο εἰς τοὺς παίζοντας νὰ ὀπισθοδρομῶσιν ἵνα συλλάβωσιν ὀπίσω τὴν σφενδονισθεῖσαν σφαῖραν. Ἐπερατοῦτο δὲ τὸ παίγνιον ἅμα ἡ μία μερὶς ἠναγκάζετο νὰ ὑπερβῇ τὸ διαγεγραμμένον ὅριον. — Φαινίνδα δ' ἐπαίζετο, φαίνεται, διὰ κοίλων σφαιρῶν,

καὶ ὁ παίζων, ἐν ᾧ ἐφαίνετο ὅτι ῥίπτει τὴν σφαῖραν πρὸς ἕνα τῶν ἀντιπάλων, τὴν ἐσφενδόνιζε πρὸς ἄλλον. — Εἰς δὲ τὴν Κορυκωβολίαν ἐκρέματο, ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τοῦ δωματίου, μέχρι τῆς ὁσφύος τῶν παιζόντων, σφαῖρα πλήρης ἐλαφρῶν ὑλῶν, καὶ ἐπρόκειτο διὰ τοῦστήθους ἢ καὶ διὰ τῶν χειρῶν νὰ τῇ δοθῇ ὅσον οἷόν τε μείζων κίνησις. — Παρὰ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ὑπῆρχον καὶ σφαιρισταὶ οἵτινες εἶχον τὴν δεξιότητα πολλὰς σφαίρας νὰ ῥίπτωσιν ἐνταυτῷ διὰ πολλῶν τοῦ σώματος μελῶν (Pilarius Quinch, V, 7, 11)· ἄλλο δὲ παρ' αὐτοῖς ἐν χρήσει ἦν μεγάλη τις σφαῖρα (pfollis, Mart, XV, 47) ἢ κύστις (φούσκα), πλήρης ἀέρος, ἣν ἐκτύπων διὰ τοῦ βραχίονος, φέροντες εἶδος χειρίδος, καὶ οὕτω τὴν ἐσφενδόνιζον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἄλλον. — Ὁ κότταβος ἐπαίζετο συνήθως μετὰ τὰς ἑστιάσεις (ἴδ.).

Παιδαγωγία. Ὡς πρὸς πᾶσαν τὴν ἠθικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν, οὕτω καὶ ὡς πρὸς τὴν μόρφωσιν τῆς νεολαίας ὑφίστατο σπουδαία διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο κυριωτέρων φυλῶν τῆς Ἑλλάδος, τῶν Δωριέων, οὓς ὑπερτάτως ἀντεπροσώπευεν ἡ Σπάρτη, καὶ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων, ὧν, ὡς πρὸς τὸν πολιτισμὸν, προίσταντο αἱ Ἀθῆναι. Καὶ ἀπέβλεπον μὲν πᾶσαι αἱ Ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι εἰς τὴν διάπλασιν ἀγαθῶν πολιτῶν· ἀλλ' ὑπὸ μὲν τὸν αὐστηρὸν τῆς Σπάρτης ὀργανισμὸν ἀνελάμβανε τοῦτο αὐτὴ ἡ πόλις, ὑπὸ δὲ τὸν ἀνετώτερον τῶν Ἀθηναίων παρεχωρεῖτο πλείων ἐλευθερία εἰς τὴν παιδαγωγίαν, τοῖς πολίταις ἐπαφιεμένων νὰ διαμορφῶσι τὰ τέκνα των ἀξίως ἀνδρῶν ἐλευθέρων καὶ ὀφειλόντων νὰ καταστῶσί ποτε εἰς τὴν πατρίδα των χρήσιμοι (Ἴδ. Λόγου Περικλέους παρὰ Θουκ. Β, 35). — Α. Περὶ τῆς παιδαγωγίας κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους, τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους, μόναι μαρτυρίαι ὑπάρχουσιν αἱ τοῦ Ὁμήρου, καὶ αὗται περὶ μόνων τῶν ἐπισήμων τάξεων, τῶν ἀνάκτων καὶ ἀμέσων συγγενῶν αὐτῶν, διότι ὁ λοιπὸς λαὸς τότε, εἰ καὶ μὴ στερούμενος πολιτικῶν δικαιωμάτων, ἐστερεῖτο ὅμως μορφώσεως καὶ πολιτισμοῦ. Τὴν πρώτην ἀγωγὴν ἐλάμβανε τὸ παιδίον παρὰ τῆς τροφοῦ καὶ παρὰ τῆς μητρός. Ἂν εἷς μόνος ὑπῆρχεν υἱὸς, ἢ μία μόνη θυγάτηρ, τοῖς ἐδίδετο συνήθως καὶ σύντροφος, ὡς ὁ Φοῖνιξ καὶ ὁ Πάτροκλος εἰς

τὸν Ἀχιλλέα, ὁ Εὔμαιος εἰς τὴν Κτημένην. Ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ, καὶ ἂν ὑπῆρχε τότε, δὲν ἐδιδάσκετο γενικῶς· ἀλλ' αἱ νεάνιδες ἐμάνθανον νὰ ὑφαίνωσι καὶ νὰ νήθωσιν, οἱ δὲ νέοι βεβαίως ἐμορφοῦντο εἰς ἀγώνων γυμνάσια (Ἴδ. Ὁμ. Ἰλ. Ψ', 206). Ὁ τοῦ παιδαγωγοῦ ἐπὶ νῶν ἡρωϊκῶν χρόνων κυριώτερος παραστάτης ἐστὶν ὁ Χείρων, ὁ τὸν Ἰάσωνα ἀναθρέψας καὶ τὸν Ἀχιλλέα καὶ ἄλλους νέους ἥρωας. Τοῖς ἐδίδασκε δὲ τὴν θήραν, τὴν ὁπλασκίαν, τὴν ἰατρικὴν, τὴν φαρμακευτικὴν, τὴν μουσικὴν, ὀργανικὴν καὶ φωνητικὴν, τὴν μαντικὴν, τὴν δικαιοσύνην, καὶ τοὺς ἀνέτρεφεν εἰς σέβας πρὸς τοῦ ὅρκου τὴν ἱερότητα, εἰς εὐλάβειαν πρὸς τοὺς θεοὺς, καὶ εἰς φόβον τῆς ὀργῆς αὐτῶν. — Ἐπὶ δὲ τῶν ἱστορικῶν χρόνων ἡ παιδαγωγία, εἰ καὶ πανταχοῦ ἐκ τούτων τῶν ἀρχῶν ὁρμηθεῖσα, ἀνεπτύχθη ὅμως διαφόρως κατὰ φυλὰς, οὕτως ὥστε, ἐν ᾧ ἐν Σπάρτῃ συνανετρέφοντο ὑπὸ τῆς πόλεως παῖδες καὶ κοράσια, ἐν Ἀθήναις ταῦτα ἔμενον κατ' οἶκον ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν τῆς μητρὸς ἐπαγρύπνησιν, καὶ ἐδιδάσκοντο σχεδὸν ἀνεξαιρέτως μόνον τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας· καὶ τῶν παίδων δ' ἡ ἀγωγὴ ἦν ὅλως ἰδιωτικὴ, ἡ δὲ πόλις οὐδὲ σχολεῖα τοῖς ἵδρυεν, οὐδὲ διδασκάλους τοῖς ἔδιδεν, οὐδ' ἦσαν αἱ παλαῖστραι καὶ τὰ γυμνάσια καταστήματα προσδιωρισμένα διὰ τὰ παιδία καὶ μόνα. Ἰδιωτικὴ δ' οὖσα ἡ διδασκαλία, περιελάμβανε τὴν γυμναστικὴν, τὴν μουσικὴν καὶ τὴν γραμματικήν. Οἱ ἄποροι ἔπεμπον πρωΐμως τὰ τέκνα των εἰς βιοποριστικὰς ἐργασίας, οἱ δὲ λοιποὶ ἐξηκολούθουν διδασκόμενοι μέχρι τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας· ὅτε δὲ μετὰ ταῦτα ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις, πολλοὶ ἠκολούθουν τῶν σοφιστῶν καὶ τῶν ῥητόρων τὰς διδαχὰς καὶ εἰς πολὺ μᾶλλον προβεβηκυίαν ἡλικίαν, διότι ἐπρέσβευον ὅτι παρὰ τοῦ ἀξιοῦντος νὰ πράξῃ καὶ διευθύνῃ τὰ τῆς πολιτείας, ἀπῃτεῖτο ἐπιμελὴς προπαρασκευὴ καὶ πνεύματος ὡριμότης, ἀπεδοκιμάζετο δ' ἡ εἰς τὰ δημόσια πρόωρος ἀνάμιξις τῶν πείρας ἐστερημένων, καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένοι νεανίαι δὲν ἐνεφανίζοντο εἰς τὰς ἀγορὰς καὶ εἰς τὰ δικαστήρια. — Β) Ἐν Ἀθήναις τὸ νεογνὸν βρέφος ἀφ' οὗ τὸ πρῶτον ἐλούετο, ἐνειλίσσετο ἔπειτα εἰς σπάργανα, τῇ δὲ πέμπτῃ, ἑβδόμῃ ἢ δεκάτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του εἰσήγετο ἐπισήμως εἰς τὴν οἰκογένειαν διὰ τῆς πανηγύρεως τῶν Ἀμφιδρομίων (ἴδ.). Αἱ εὔποροι μητέρες σπανίως ἐγαλακτούχουν αἱ ἴδιαι τὰ παιδία των. Αἱ τιτθαὶ ἢ τιθῆναι (παραμάναι) ἦσαν τὸ πλεῖστον δοῦλαι, ἐνίοτε ὅμως καὶ πτωχαὶ Ἀθηναῖαι, ἢ καὶ Λακεδαιμόνιαι, αἵτινες μάλιστα ἐπροτιμῶντο. Μετὰ ταῦτα δὲ παρεδίδετο τὸ παιδίον εἰς τὴν τροφὸν, ἥτις τὸ ἔφερεν εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ τὸ ἀπεκοίμιζε, διότι τὰ εὐκίνητα κλινίδια, τὰ λίκνα (αἱ κούνιαι) ἐξώρας μόνον ἐφευρέθησαν. Αὗται δὲ εἶχον καὶ κόρας καὶ ἄλλα παιγνίδια πρὸς διασκέδασίν του, καὶ πολλάκις ἔδιδον συμβουλὰς, ἄλλοτε δὲ καὶ ἔδαιρον ἢ ἐφόβιζον τὰ βρέφη διὰ παντοίων μορμολυκείων καὶ βρεκίλλων (βουρκολάκων), (ἴδ. Ἔμπουσα), ἢ καὶ διὰ διηγήσεων μύθων ἤρχιζον τὴν πρώτην πνευματικὴν αὐτῶν μόρφωσιν. — Ἀπὸ δὲ τοῦ ἕκτου ἔτους μέχρι τῆς ἥβης ἐνεπιστεύοντο τὰ παιδία εἰς τὸν παιδαγωγὸν, ὅστις ἦν τὸ πλεῖστον δοῦλος, καὶ συνεχέστατα οὐχὶ ἐκ τῶν λίαν μεμορφωμένων. Ἦν δὲ κυρίως τὸ ἔργον του νὰ συνοδεύῃ πανταχοῦ τὸ παιδίον, καὶ μάλιστα εἰς τὸ σχολεῖον καὶ τὴν παλαίστραν, ὧν αὐτὸς οὐχὶ διδάσκαλος, ἀλλὰ μόνον τὴν ἠθικὴν ἀνατροφὴν ἐπιτηρῶν καὶ καθοδηγῶν. Τὸ γράμματα διδάσκειν ἦν ἔργον τοῦ γραμματιστοῦ, διδάσκοντες τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν, καὶ τὴν τῆς προφορᾶς καθαρότητα. Τὰ σχολεῖα ἦσαν καταστήματα ἰδιωτικὰ, καὶ ὑπὸ τῆς πόλεως ἡ ἐκπαίδευσις οὐδόλως ἢ κατ' ἐλάχιστον ἐπετηρεῖτο, ἐξ οὗ καὶ, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἐλευθέρως πεπαιδευμένους, οἱ πενέστεροι ἐπεδίδοντο ἐνωρὶς εἰς βιομηχανι-

κὰς ἐργασίας, καὶ ἐνίοτε, εἰ καὶ τοῦτο σπανίως, ἀπηντῶντο καὶ παιδία οὐδεμιᾶς μεταση χόντα ἐκπαιδεύσεως· μόνον δὲ τὴν ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν ἐπὶ τῶν παιδαγωγείων ἐπεφυλάττετο ἡ πολιτεία. Μικρᾶς δ' ὑπολήψεως ἀπελάμβανον συνήθως οἱ γραμματοδιδάσκαλοι, διότι, ἐκτὸς σπανίων ἐξαιρέσεων, οἱ πλεῖστοι, ἄνευ πολλῶν γνώσεων ἐπεδίδοντο εἰς τὸ ἔργον των μόνον χάριν τοῦ μισθοῦ, ὅστις ἐλάχιστος ἦν καὶ αὐτὸς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀνάλογος πρὸς τὴν πεποίθησιν ἣν ἕκαστος ἐνέπνεε περὶ τῆς ἱκανότητός του. Ἡ διδασκαλία διήρκει ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι τῆς δείλης· νόμος δὲ (Αἰσχ. κ. Τιμρχ. σ. 35) ὥριζεν ὅτι οὐδὲν γραματοδιδασκαλεῖον ἢ γυμνάσιον ἔπρεπε ν' ἀνοίγηται πρὸ τῆς ἀνατολῆς, ἢ νὰ μένῃ ἀνοικτὸν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Μετὰ τῆς ἀναγνώσεως δὲ καὶ τῆς γραφῆς συνεδιδάσκετο ἐν τοῖς διδασκαλείοις καὶ ἡ ἀριθμητική. — Μετὰ δὲ τὴν στοιχειώδη ταύτην διδασκαλίαν προέβαινεν ὁ γραμματικὸς εἰς ἄλλην ἀνωτέραν, τὴν τῆς ἀναγνώσεως. ἀπαγγελίας καὶ ἀποστηθίσεως ποιητῶν, εἴτε ἠθικολόγων, εἴτε μυθολόγων, ἀλλὰ πρὸ πάντων τοῦ Ὁμήρου, ὃν ματαίως ἠθέλησαν ν'ἀποβάλωσι τῶν σχολείων, οἱ προσάπτοντες αὐτῷ θεωρίας ἀνευλαβεῖς πρὸς τοὺς θεούς. Ἔμεινε δ' ὁ Ὅμηρος διαρκῶς ἡ πηγὴ καὶ τὸ κέντρον τῆς διανοητικῆς μορφώσεως τῶν Ἑλλήνων. Ὅσα τῶν παιδίων δὲν ἠδύναντο νὰ προμηθευθῶσι βιβλία, τούτου ἐμάνθανον ἐκ στήθους ἐκτεταμένα χωρία, καὶ ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου μετέπειτα μετέβαινον εἰς τοὺς ἄλλους ποιητάς. — Περὶ δὲ τὸ 13ον ἔτος τῆς ἡλικίας, εἰς τὴν γραμματικὴν προσετίθετο ἡ μουσικὴ ἐκπαίδευσις, οὐ μόνον πρὸς τέρψιν, ἀλλ' ὡς ἔλεγεν ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ «πρὸς τὸ καλῶς σχολάζειν», ἤτοι ὅπως κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀργίας καὶ ἰδίως τὰς τῶν ἑορτῶν, ἔχωσι καὶ τότε εὐγενῆ τινα καὶ ὠφέλιμον ἀνασχόλησιν· καὶ ἡ ἠθικὴ τῆς μουσικῆς σπουδαιότης ἐξετιμᾶτο παρὰ τοῖς Ἕλλησι πολὺ μᾶλλον ἢ παρὰ τοῖς νεωτέροις. Τὰ κυριώτερα τῶν μουσικῶν ὀργάνων ἦσαν ἐν Ἀθήναις ἡ κιθάρα καὶ ἡ λύρα· ὁ δ' αὐλὸς ὀλιγώτερον ἐξετιμᾶτο, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ συνοδεύηται ὑπὸ ᾄσματος, καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς συνταράττων πως τὴν ψυχικὴν ἠρεμίαν. Ἡ δὲ ζωγραφικὴ μόνον ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ δ' αἰῶνος π. Χ. εἰσήχθη εἰς τὰ σχολεῖα ὡς ἀντικείμενον γενικῆς διδασκαλίας. Τὰ μαθηματικὰ δ' ἐδιδάσκοντο εἰς τοὺς νεανίας καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας ὑπὸ τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν σοφιστῶν, καὶ ὡς γενικὸν παιδαγωγίας ἀντικείμενον ἤρξαντο θεωρούμενα ἤδη ἀπὸ τοῦ ε' αἰῶνος π. Χ. — Σπουδαῖον μέρος τῆς ἐκπαιδεύσεώς ἦν καὶ ἡ γυμναστική, ἣν ἐδιδάσκοντο ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ ταῖς παλαίστραις οἱ παῖδες βεβαίως οὐχὶ πρὸ τοῦ ἑβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας, καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τὰς ἐλαφροτέρας, τὰς ταῖς παιδικαῖς γυμνάσεσι μᾶλλον ἀναλογούσας ἀσκήσεις τοῦ σφαιρίζειν, τοῦ δρόμου, τοῦ ἅλματος, καὶ εἶτα βαθμηδὸν καὶ τὰς δυσχερεστέρας, τὰς τῆς πάλης, τῆς πυγμῆς καὶ τοῦ παγκρατίου. Μετὰ τούτων δὲ συνείχοντο καὶ ἡ κολυμβητικὴ καὶ ἡ ὀρχηστική. Οἱ ἔφηβοι, εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν παρασκευαζόμενοι, ἐδιδάσκοντο τὴν ὁπλασκίαν καὶ τὴν ἱππευτικήν. Τῆς γυμναστικῆς τὴν διδασκαλίαν διηύθυνον οἱ παιδοτρίβαι· οἱ ἀλεῖπται ἦσαν οἱ δι' ἐλαίου ἀλείφοντες τοὺς παλαιστὰς καὶ τὴν ὑγιεινὴν δίαιταν ἐπιτηροῦντες, καὶ οἱ σωφρονισταὶ οἱ ἐπιμελούμενοι τῆς εὐταξίας, τῆς κοσμιότητος καὶ αἰδοῦς, εἰς ἣν μεγάλη ἐδίδετο προσοχή. — Συνεπλήρουν δὲ τὴν πνευματικὴν παιδαγωγίαν οἱ σοφισταὶ, οἷοι ἦσαν ὁ Γοργίας, ὁ Πρωταγόρας καὶ ἄλλοι, καὶ οἱ ῥήτορες, ὡς ὁ Ἰσοκράτης, διδάσκοντες ἰδίως τὴν φιλοσοφίαν, τὴν πολιτικὴν τέχνην καὶ τὴν ῥητορικήν. Ἀλλ' ἡ ἀνωτάτη αὕτη διδασκαλία εἰς πλουσίους μόνον ἦν προσιτὴ, διότι τὰ δι'αὐτὴν δίδακτρα ὑπερέβαινον τὰς δυνάμεις τῶν ἄλλων. Οὕτως ὁ Ἰσοκράτης καὶ ὁ Ἀρίστιππος ἐλάμβανον ἀνὰ 1000 δραχμὰς παρ'ἑκάστου μαθητοῦ, ὁ δὲ Πρωταγόρας ὡς καὶ 100 μνᾶς (10,000 δραχμάς), καὶ ἀπῃτοῦντο αὐστηρῶς τὰ δίδακτρα ταῦτα, καὶ ἐλαμβάνοντο ἄνευ συγκαταβάσεως. Ἀλλὰ τῶν σοφιστῶν τὰ σχολεῖα ἤνθουν κυρίως μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὅτε, χαλαρωθέντων τῶν ἀρχαίων ἠθῶν, ἠλαττώθη καὶ ἡ αὐστηρότης περὶ τὴν παιδαγωγίαν, καὶ ἐκδιαίτησις, καὶ προπέτεια ἀντικατέστησαν τὴν ἀρχαίαν μετριοφροσύνην καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἡλικίαν. Τὴν ἠθικὴν ταύτην κατάπτωσιν πικρῶς κατακρίνει ὁ Ἀριστοφάνης. Ἀλλὰ τῆς ὑψηλοτέρας ταύτης παιδεύσεως ἡ ἀνάγκη παρέστη ἀφ' ὅτου παραλυθεῖσα ἐξέλιπεν ἡ ἀφέλεια τῶν παλαιῶν σχέσεων, ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις εἰς πολλὰ διεκλαδώθη, καὶ ἡ ἱκανότης καὶ ἐμπειρία ἣν ὁ πολίτης ἠρύετο ἐκ τῶν ἰδιωτικῶν περιπετειῶν τοῦ πρακτικοῦ βίου καὶ ἐκ τῆς μετοχῆς εἰς τὴν τῶν δημοσίων διευθέτησιν δὲν ἐξήρκει πλέον, ἄνευ καὶ θεωρητικῆς ἀναπτύξεως, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν εὐρυνθέντων καὶ περιπλεχθέντων συμφερόντων τῆς ἀνωτέρας πολιτικῆς. — Τῶν δὲ γυναικῶν ἡ ἐκπαίδευσις ἦν οἰκιακὴ, καὶ ταύτης κυρίως ἐπεμελοῦντο αἱ μητέρες καὶ αἱ τροφοὶ, ἐξ οὗ τὸ σπουδαῖον ἐλάττωμα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, ὅτι ἡ διανοητικὴ τῶν γυναικῶν ἀνάπτυξις σχεδὸν πάντοτε συνέχεται μετ' ἠθικῆς ἐκδιαιτήσεως, καὶ ἀπαντᾶται μάλιστα παρὰ μόναις ἑταίραις. Ἡ οἰκογένεια ἦν ἡ ἕδρα τῆς κοσμιότητος καὶ σωφροσύνης, οὐχὶ ὅμως καὶ τῆς διανοητικῆς καλλιεργείας, ἥτις, τούτου ἕνεκεν, οὐχὶ πάντοτε ὅσον ἔδει καλοὺς ἔφερε τοὺς καρπούς. — Ἐν Σπάρτῃ δὲ, τῷ κυριωτέρῳ κέντρῳ τῆς δωρικῆς διαίτης, ἡ παιδαγωγία ἔτεινε πρὸ πάντων εἰς τὸ νὰ διαπλάττῃ τὸν ἰδιώτην εἰς μέλος καὶ ὑπηρέτην τοῦ δημοσίου· οἰκογενειακὸς δὲ βίος δὲν ὑπῆρχε σχεδὸν παντάπασιν. Ἀμέσως μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ βρέφους ἀπεφάσιζον οἱ προεστῶτες τῆς φυλῆς περὶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ, καὶ ἂν μὲν ἦν ἀσθενικὸν ἢ δύσμορφον, ἐρρίπτετο εἰς τοὺς ἀποθέτας, τοῦ Ταϋγέτου τὸ βάραθρον· ἂν δ' ἐκρίνετο ζωῆς ἄξιον, ἔμενε μέχρι τοῦ ἑβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας εἰς τὴν οἰκογένειαν. Ἔκτοτε δ' ἀνῆκεν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀνετρέφετο δημοσίως. Ἀντικείμενα δὲ τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ ἦσαν ἡ γυμναστικὴ, πρὸς σκληραγωγίαν καὶ αὔξησιν τῶν σωματικῶν δυνάμεων, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον μόνον τ' ἀφορῶντα τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν, ὡς ἡ ἀνάγνωσις, ἡ γραφὴ (διὰ πολλοὺς, οὐχὶ δι' ὅλους), ἡ γνῶσις τοῦ Ὁμήρου, ἥτις καὶ ἐν Σπάρτῃ ἐπεβιώκετο, καὶ ἡ μουσική· ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἀφελῶς, καὶ μετ' ἀποφυγῆς παντὸς νεωτερισμοῦ. Ἡ πλήρης αὕτη ἀγωγὴ ἐδίδετο εἰς τοὺς πολίτας, εἰς τοὺς Μώθακας (ἴδ. Εἵλωτες), καὶ ἴσως μετά τινων περιορισμῶν καὶ εἰς τοὺς νόθους (πολίτας). — Ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου δ' ἔτους ἐλέγοντο τὰ παιδία μέτυλλα, καὶ ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου ἤρχιζεν αὐστηροτέρα καὶ σκληροτέρα δίαιτα. Τὰ παιδία ἔφερον ἔκτοτε ἓν ἐπίβλημα μόνον, ἄνευ χιτῶνος καὶ ἄνευ πεδίλων, καὶ ἐστεροῦντο πασῶν τῶν τοῦ βίου ἀνέσεων. Κατετάττοντο δ' ἕκαστον εἰς μίαν βοῦαν παίδων, ἥτις ὑποδιηρεῖτο εἰς ἴλας. Περὶ τὸ 16ον ἔτος ἐκαλοῦντο σιδεῦναι, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τούτων μελείρινες. Οἱ δὲ πρὸ δύο ἐτῶν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὑπερβάντες, ἐλέγοντο εἴρινες, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξελέγοντο οἱ ἐπιστάται τῶν ἰλῶν τῶν παίδων. Τὴν ὑπερτάτην διεύθυνσιν τῆς παιδαγωγίας εἶχον ὁ παιδονόμος, ἔχων καὶ μαστιγοφόρους πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐπιβαλλομένων ποινῶν, καὶ 5 βίδυοι, ἐπιβλέποντες καὶ διευθύνοντες τὰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις καὶ τὰς σταδιοδρομίας. Μέρος δ' ἐπίσημον τῶν γυμνοπαιδιῶν ἦν καὶ ἡ ὀρχηστική. Πρὸς ἐνάσκησιν δὲ τῆς ἐπιδεξιότητος καὶ πρὸς ἐπίτασιν τῆς σκληραγωγίας ἦν καθιερωμένη καὶ ἡ κρυπτεία (ἴδ.), ὡς καὶ ἡ ἄδεια τοῦ κλέπτειν τὰς ζωοτροφίας ἐκ μερῶν ἔνθα πρὸς τοῦτο ἐναπετίθεντο ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν παρειῶν. Ὡς δ' οἱ παῖ-

δες, οὕτως, ὅλως ἀντιθέτως ἢ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐνησκοῦντο καὶ τὰ κοράσια εἰς τὴν γυμναστικήν, ἀλλ' εἰς μέρη ἰδιαίτερα· ὅθεν προήρχετο καὶ ὁ σχεδὸν ἀνδρικὸς χαρακτὴρ καί τις τραχύτης περὶ τοὺς τρόπους τῶν Σπαρτιατίδων. Πρὸς τῇ γυμναστικῇ δ' ἐδιδάσκετο ταῖς παρθένοις καὶ ἡ μουσική, ἀλλὰ πάντοτε κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον τῆς ἀφελείας καὶ τῆς ἀποφυγῆς τῶν καινοτομιῶν. Ἡ τετράχορδος φόρμιγξ ἦν καὶ ἐμενε τὸ κύριον αὐτῶν ὄργανον, τὸ συνοδεῦον τοὺς χοροὺς καὶ τοὺς παιᾶνάς των. Εἰ δὲ καὶ ἡ παίδευσις εἰς τὰ γράμματα κυρίως περιωρίζετο, ἀλλ' ὅμως ἀμόρφωτοι δὲν ἦσαν οἱ Σπαρτιᾶται· διότι ἡ συνδιαίτησις πρὸς σκοπὸν μεγαλεπήβολον συμπράξεως πολιτικῆς ἀνέπτυσσε παρ' αὐτοῖς πνεύματος ὀξύτητα καὶ ἐπιτηδειότητα, ἥτις ἐπεφαίνετο ἐν τῇ περιφήμῳ αὐτῶν βραχυλογίᾳ, τῇ ἐν ὀλίγαις λέξεσι πολλὴν ἐγκλειούσῃ ἔννοιαν. Ὅτι δ' ἐπίσημοι ἄνδρες ἤξευρον μετ' ὀξυδερκείας καὶ ἀγχινοίας νὰ διαβλέπωσι τὰς πολιτικὰς περιπετείας, ἀποδεικνύουσι καὶ αὐτὴ ἡ ἱστορία καὶ αἱ δημηγορίαι ἃς ὁ Θουκυδίδης ἀποδίδωσιν εἰς τῆς Σπάρτης τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς στρατηγούς. — Ἡ πολιτικὴ παρακμὴ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἐπέφερε πανταχοῦ τὰ αὐτὰ ὡς πρὸς τὴν παιδαγωγίαν ἀποτελέσματα. Καὶ ἐν γένει μὲν ἠλαττώθη αὐτῆς ἡ πρωτοτυπία καὶ ζωηρότης, ἀλλ' ἐκαθεῖσα αὕτη, ἐγένετο συστηματικωτέρα. Αἱ ἐπιστῆμαι διεκρίθησαν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν· καὶ εἰς τὰ κέντρα τῆς παιδείας, τὰς Ἀθήνας, τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν Ῥόδον, τὴν Ταρσὸν, ἀνεπτύχθη ἡ ἐγκύκλιος παιδεία, περιλαμβάνουσα τὴν γραμματικὴν, τὴν ῥητορικὴν, τὴν φιλοσοφίαν ἢ διαλεκτικὴν, τὴν ἀριθμητικὴν, τὴν μουσικὴν, τὴν γεωμετρίαν μετὰ τῆς γεωγραφίας, καὶ τὴν ἀστρονομίαν. Οὕτως ἡ Ἑλληνικὴ παίδευσις ἐξηκολούθησεν ἐπικρατοῦσα καὶ ἐπιβαλλομένη καὶ πολὺ ἀφ' οὗ ἀπεσβέσθη ὁ Ἑλληνικὸς πολιτικὸς βίος, καὶ αὐτοὶ οἱ νικηταὶ Ῥωμαῖοι ἐβιάζοντο, καίτοι δυσανασχετοῦντες πρὸς τοῦτο, νὰ δανείζωνται παρὰ τοῦ ἡττηθέντος καὶ παντοίως συντριβέντος λαοῦ πᾶσαν τήν τε ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν αὐτοῦ μόρφωσιν. — Τῶν Ῥωμαίων τὸ πνεῦμα ἔτεινε πρὸς τὸ πρακτικώτερον. Γεωπόνοι μάλιστα ὄντες, ἀπέβλεπον πρὸς τὴν κτῆσιν, ἄρα καὶ πρὸς τὴν κατάκτησιν, καὶ πρὸς τὸ δίκαιον τὸ ἐξασφαλίζον αὐτήν. Προσέτι δὲ καὶ ἡ γυνὴ ἐπεῖχε παρ' αὐτοῖς σπουδαιοτέραν θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ἐν ᾗ ὑπερτάτου σεβασμοῦ ἀπελάμβανεν ἡ mater familiae, καὶ ἦν ἐκείνη ἡ πρώτη παιδαγωγοῦσα καὶ υἱοὺς καὶ θυγατέρας. Τὸ νεογνὸν ἐφέρετο ἀμέσως πρὸ τοῦ πατρὸς, ὅστις εἰς σύμβολον ἀναγνωρίσεως τὸ ἐκράτει οὕτως, ὥστε νὰ ἐγγίσῃ τὴν γῆν διὰ τῶν ποδῶν· καὶ διὰ μὲν τὸν υἱὸν τῇ 9ῃ. διὰ δὲ τὴν θυγατέρα τῇ 8ῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν γέννησιν, ἐτελεῖτο καθάρσιον θυσία κατ' οἶκον, καὶ τοῖς ἐδίδετο τὸ ὄνομα. Εἶτα δ' ἐνεγράφετο τὸ παιδίον εἰς τὸ ληξιαρχικὸν βιβλίον ἐν τῷ ναῷ τῆς Λουκίνας, κατατιθεμένου καὶ ἑνὸς νομίσματος. Μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος τῶν υἱῶν ὁ πατὴρ εἶχε πᾶσαν ἐξουσίαν ἐπ' αὐτῶν, καὶ τὴν τῆς ζωῆς καὶ θανάτου, καὶ μετὰ ταῦτα ἔτι, καὶ δημοσίαν λειτουργίαν ἂν ὁ υἱὸς ἐξήσκει, ἡ πατρικὴ ἐξουσία ὑπερίσχυεν ἐπ' αὐτοῦ τῆς τοῦ δημοσίου. Βρέφη ἐξετίθεντο ἐν Ῥώμῃ πολλάκις, τὰ δύσμορφα, εἰς τὴν ἀγορὰν, παρὰ τῇ λεγομένῃ στήλῃ τοῦ γάλατος (lactaria), διότι εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν τῶν παρερχομένων ἐναπέκειτο νὰ δίδωσιν αὐτοῖς γάλα. Ἐπὶ τῆς δημοκρατίας ἡ πρώτη ἀγωγὴ ἐναπέκειτο τῇ ἐπαγρυπνήσει τῆς μητρὸς ἥτις ἐμερίμνα κακαὶ καὶ ἀπρεπεῖς ἐκφράσεις τῶν δούλων ἵνα μὴ διαφθείρωσι τὰ παιδία, καὶ ὅπως ταῦτα ἀνατρέφωνται εἰς ἠθῶν αὐστηρότητα. Κατὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ 15, ἢ ἴσως πρὶν τοῦ 16 ἔτους, ἐνεδύοντο (τῇ 17ῃ Μαρτίου) τὸν ἀνδρικὸν χιτῶνα (toga virilis), κείροντες καὶ τὴν κόμην των, καὶ ἐνεγράφοντο εἰς τὰ βιβλία τῶν νεανιῶν (libros juniorum). Εἶτα δ' εἵπετο ἓν ἔτος δοκιμασίας, μεθ' ὃ, κατὰ τὸ 17ον ἔτος, ὁ νέος Ῥωμαῖος κατετάττετο εἰς τὸν στρατόν. Τότε δ' ἔπαυε καὶ ἡ ὑπηρεσία τῶν παιδαγωγῶν, οἵτινες ἦσαν δοῦλοι, καὶ μόνον αἱ πλούσιαι οἰκογένειαι εἶχον τοιούτους κατὰ ζῆλον τῶν Ἑλλήνων, μικρὰν τρέφουσαι πρὸς αὐτοὺς ἐμπιστοσύνην. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων τὸ ἔθος ἐξετάθη, καὶ οἱ παιδαγωγοὶ οὐ μόνον συνώδευον τὰ παιδία εἰς τὰ σχολεῖα, εἰς δημόσια μέρη, εἰς τὰ θέατρα, ἔνθα ὁ Αὔγουστος καὶ θέσεις δι' αὐτοὺς προσδιώρισε πλησίον τῶν τροφίμων των, ἀλλὰ καὶ μέρος τῆς διδασκαλίας ἀνελάμβανον. Τὸ πρῶτον σχολεῖον ἱδρύθη ὑπό τινος Σπ. Καρβιλίου μεταξὺ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου Καρχηδονικοῦ πολέμου. Τὰ δίδακτρα κατεβάλλοντο μηνιαίως, πλὴν ἀπὸ Ἰουλίου μέχρις Ὀκτωβρίου, ὅτε διεκόπτοντο, ὡς καὶ ἡ διδασκαλία· ἡ δὲ στοιχειώδης διδασκαλία περιελάμβανε τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν καὶ ἀριθμητικὴν, δι' ἣν κατόπιν προσετέθη εἷς ἴδιος ἀριθμητικὸς (calculator) διὰ τοὺς μείζονας παῖδας. Ἀπὸ δὲ τοῦ δευτέρου Καρχηδονικοῦ πολέμου προσετέθη εἷς γραμματικὸς (grammaticus), ἐξηγῶν τοὺς Ἕλληνας καὶ Λατίνους ποιητὰς καὶ λογογράφους. Κατὰ τὸν τελευταῖον δ' αἰῶνα τῆς δημοκρατίας συνέστησαν τὰ ῥητορικὰ σχολεῖα, δι' ὧν βαθμηδὸν ἡ παιδαγωγία ὑπεχώρησεν εἰς τὴν καθαρὰν διδασκαλίαν. Κράτης ὁ ἐκ Μαλλοῦ τῆς Κιλικίας ἦν ὁ πρῶτος Ἑλληνιστὶ ὁμιλῶν γραμματοδιδάσκαλος ἐν Ῥώμῃ· τὴν ῥητορικὴν δ' ἐδίδαξε μετ' αὐτὸν λατινιστὶ ὁ Πλόττος, Γάλλος, καὶ εἶχε πολλοὺς ἀκροατὰς, εἰ καὶ πλείονες ἐπροτίμων τὴν ἑλληνικὴν διδασκαλίαν. Μετὰ τῆς ῥητορικῆς δὲ συνείχετο καὶ ἡ φιλοσοφία. Τὰ σχολεῖα ὅμως ταῦτα ἐξώκειλαν εἰς καταγώγια κακοηθείας, καὶ τῷ 161 π. Χ. ἀπηγορεύθη εἰς τοὺς φιλοσόφους καὶ ῥήτορας ἡ ἐν τῇ χώρᾳ διαμονή. Ἀλλ' ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἀπαντῶνται ὁ Καρνεάδης, ὁ Κριτόλαος, ὁ Διογένης, διδάσκοντες ἐν Ῥώμῃ ἐπιτυχῶς κατὰ διάφορα συστήματα φιλοσοφικά, ὥστε φαίνεται ὅτι οὐχὶ τὴν χρῆσιν ἀλλὰ τὴν κατάχρησιν κατεδίωξεν ἐκείνη ἡ ἀπαγόρευσις, καὶ οὐχὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφίας, ἀλλὰ τὴν ἐκδιαίτησιν εἰς ἣν αὕτη ὡς πρόφασις μόνον ἐχρησίμευεν. Ἕλληνες ῥήτορες ἐπρέσβευον καὶ διέδιδον προπετῶς παντοίας ἀρχὰς ἀνατρεπτικὰς, καθ' ὧν αὐστηρῶς ἐξανίστατο ὁ Κάτων, ὡς κινδυνωδεστάτων, καὶ ἐπέμεινε ν' ἀπαγορευθῇ ἡ εἰς αὐτοὺς προσέλευσις τῶν νέων Ῥωμαίων, οἵτινες μόνον εἰς τὸν νόμον ὤφειλον νὰ ὑπακούωσι καὶ εἰς τὰς ἀρχάς. Τῷ 92 π. Χ. ἐξεδόθη ψήφισμα αὐστηρᾶς αὐτῶν ἀποδοκιμασίας ὑπὸ τῶν Κηνσόρων Αἰνοβάρβου καὶ Κράσσου. Ἀλλ ὁ Καῖσαρ ἔδειξεν ἀνοχὴν πρὸς αὐτοὺς, καὶ παρέσχεν αὐτοῖς, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἰατροὺς, οἵτινες ἦσαν τέως δοῦλοι, καὶ εἰς τῶν ἐλευθερίων τεχνῶν τοὺς διδασκάλους, τὴν πολιτογράφησιν, καὶ οὕτως ἔπαυσε πᾶσα κατ' αὐτῶν καταδίωξις, ἐν ᾧ κατὰ τῶν φιλοσόφων ἐξηκολούθησεν αὕτη πολλάκις, καὶ ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ (τῷ 74 μ. Χ.), καὶ ἐπὶ Δομιτιανοῦ (τῷ 94) κτλ. Ὁ Αὔγουστος ἔδωκεν εἰς τοὺς ἐγγόνους του διδάσκαλον τὸν Γραμματικὸν Οὐέρριον Φλάκκον, ὅστις ἐπροκάλει διαγωνισμοὺς μεταξὺ τῶν μαθητῶν του, καὶ τοὺς μᾶλλον ἐπιτυγχάνοντας ἐβράβευε διὰ δώρων σπανίων βιβλίων. Ὁ Αὔγουστος τῷ ἔδωκεν ὡς κατάστημα σχολείου τὴν οἰκίαν τοῦ Κατιλίνα ἐπὶ τοῦ Παλατίνου λόφου, καὶ ἐτήσιον μισθὸν 100,000 σεστερτίων (περίπου 22,000 δραχμῶν). Μεγάλη δὲ πρόοδος ὑπῆρξε διὰ τοὺς Ῥωμαίους, ὅτε ὁ Κικέρων πρῶτος ἐπεχείρησε λατινιστὶ νὰ διαπραγματευθῇ ζητήματα φιλοσοφικά· διότι αἱ ἔντεχνοι καὶ ἀξιόλογοι ἐκθέσεις του περὶ τῶν ὑψηλοτάτων τὴν ἀνθρωπίνην ὕπαρξιν ἀφορώντων ἀντικειμένων εἰ καὶ μὴ ἐντελῶς λύουσαι τὰς περὶ αὐτῶν ἀπορίας, ἀλλ' εἴλκυον ἰσχυρῶς τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον πάντων τῶν διὰ παιδαγωγίας μεμορφωμένων καὶ τὸν νοῦν ἠσκη-

μένων ἐχόντων Ῥωμαίων (ἴδ. καὶ Σχολεῖα).

Παιδαγωγός, ἴδ. Παιδαγωγία.

Παιδάρετος, υἱὸς Λέοντος, στρατηγοῦ Λακεδαιμονίου (Θουκ. Η, 33). Καὶ Παιδάρητος (Πλούτ. Λυκ.).

Παιδεραστία, ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς παῖδας, ἐπικρατοῦσα εἰς τὰ δωρικὰ ἤθη, καὶ ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τῶν νόμων τῆς Κρήτης καὶ τῶν τοῦ Λυκούργου, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς διὰ τῶν ἀνδρῶν παιδεύσεως καὶ μορφώσεως τῶν παιδίων. Πᾶν παιδίον ἀμέμπτου διαγωγῆς ὤφειλε νὰ τρέφῃ ἀγάπην πρὸς ἕνα ἄνδρα ἔντιμον, ἵνα ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν αὐτοῦ ἀνατρέφηται εἰς ἀρετὴν καὶ εἰς τῶν καθηκόντων του τὴν ἐκτέλεσιν· ὡς καὶ ἕκαστος ἀνὴρ εἶχε καθῆκον νὰ ἐκλέγῃ ἓν παιδίον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Καὶ ὁ μὲν ἀνὴρ ὁ θεωρούμενος ὡς ἐραστὴς ἐλέγετο εἰσπνήλας (δηλαδὴ ὁ ἐμπνέων εἰς τὸ παιδίον τὰ ὀρθὰ φρονήματα), ὁ δὲ παῖς, ὁ ἐρώμενος ἐλέγετο ἀίτας, πιθανῶς ὁ ἐννοῶν, παραδεχόμενος τὰ διδόμενα αὐτῷ διδάγματα. Κατὰ κανόνα ἐξέλεγεν ὁ εἰσπνήλας τὸν ἀίταν· ἐνίοτε ὅμως συνέβαινε καὶ τὸ ἐναντίον, ὁ παῖς νὰ ἐκλέγῃ τὸν ἄνδρα εἰς ὃν ἀφωσιοῦτο. Ἦν δ' ἡ σχέσις αὕτη συμπαθὴς δεσμὸς ἐγκάρδιος, ὑπὸ τῆς κοινωνίας ἐντελῶς ἀναγνωριζόμενος. Ἐν πᾶσιν ἦν ὁ ἀνὴρ τὸ πρότυπον καὶ ὁ ὑπογραμμὸς διὰ τὸν νεανίαν, εἰς τὴν μάχην τὸν εἶχε παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτοῦ, εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ λαοῦ τὸν ἀντεπροσώπευε, καὶ ἡ ἀμοιβαία πίστις καὶ ἀγάπη ἐδείκνυτο πολλάκις μέχρι θανάτου. Ἐν Κρήτῃ, ἥτις ἐνίοτε λέγεται ἡ μήτηρ τῆς παιδεραστίας, ἦν ὕβρις διὰ τὸν παῖδα τὸ νὰ στερῆται φιλήτορος, ὡς ἐκεῖ ἐλέγετο ὁ ἐραστής· ὁ δ' ἐρώμενος παῖς ἐλέγετο κλεινὸς (ὁ ἐπαινετὸς). Ὡς δ' αἱ νύμφαι ἐν Σπάρτῃ, οὕτως ἐν Κρήτῃ οἱ παῖδες ἡρπάζοντο. Τοῦτο προηγγέλλετο εἰς τοὺς οἰκείους τοῦ παιδὸς πρὸ τριῶν ἡμερῶν· οὗτοι δὲ τότε μόνον σπουδαίως ἀνθίσταντο, ὅτε ὁ φιλήτωρ ἐκρίνετο ἀνὴρ ἀνάξιος τῆς ἐμπιστοσύνης των. Μετὰ δύο δὲ μῆνας, οὓς συνήθως κατέτριβον εἰς τὴν θήραν, ὁ παῖς, πλούσια λαβὼν δῶρα, ἀπεδίδετο εἰς τὴν ἐλευθερίαν. Ἂν δὲ τότε ἠσθάνετο κλίσιν πρὸς τὸν ἁρπάσαντα αὐτὸν, ἐγίνετο συμπολεμιστὴς αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς μάχαις παρετάττετο παραπλεύρως αὐτῷ. Ἐντεῦθεν δὲ προέκυπτε σχέσις εὐγενὴς καὶ συμπαθεστάτη, ἧς πολλαὶ καὶ συγκινητικώταται ἐδίδοντο ἀποδείξεις. Ἀλλὰ, πλὴν τῶν διανοητικῶν πλεονεκτημάτων, ἡ ἀγάπη αὕτη ἐστηρίζετο καὶ εἰς φυσικὰ προτερήματα, τὴν νεότητα, τὸ κάλλος, τὴν ἀρτίαν τοῦ σώματος μόρφωσιν. Πᾶσαν δ' οἱανδήποτε κατάχρησιν τῆς φιλικῆς ταύτης σχέσεως ἠδύνατο ὁ ἐρώμενος νὰ καταδιώξῃ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, καὶ ὁ ἔνοχος ἐτιμωρεῖτο δι' ἀτιμίας, ἐξορίας ἢ καὶ θανάτου. Ἐπὶ τῶν λαμπρῶν ἡμερῶν τῆς τῶν Θηβῶν ἱστορίας ὑπῆρχε φαίνεται καὶ ἐκεῖ ἀνάλογός τις δεσμὸς, ὅστις ἦν ἡ βάσις τῶν πολιτικῶν ἑταιρειῶν, καὶ οὗ ἔνδοξον ἀπόδειξιν δίδωσιν ὁ ἱρωϊκὸς ὑπὲρ ἀλλήλων θάνατος τῶν 300 τοῦ ἱεροῦ λόχου ἐν Χαιρωνείᾳ. Παρ' Ὁμήρῳ δ' ἴχνη μόνον καὶ ἀσθενῆ προανακρούσματα τοιούτων φιλικῶν δεσμῶν καὶ τοιαύτης ἀδελφώσεως ἐν τοῖς ὅπλοις διαφαίνονται μεταξὺ τῶν Ἀχαιῶν. Πρωϊμώτατα ὅμως οἱ λυρικοὶ ποιηταὶ ἐνετέρποντο ψάλλοντες ἐν παιδικοῖς ὕμνοις τὸν τοιοῦτον ἁγνὸν ἔρωτα πρὸς τοὺς νέους. — Οἱ Λυδοὶ δὲ, φαίνεται, πρῶτοι ἐξηχρείωσαν τὴν τοιαύτην ἁγνὴν σχέσιν εἰς ἔγκλημα, ὃ κατ' ἀρχὰς αὐστηρῶς ἀπέκρουον καὶ ἀπηνῶς ἐτιμώρουν οἱ Ἕλληνες. Παρ' αὐτοῖς ὁ τοιοῦτον αἶσχος ἐξυπηρετῶν ἀπεκλείετο δημοσίων τιμῶν καὶ ἀρχῶν καὶ τῆς προσόδου εἰς τοὺς ναοὺς καὶ τὰς τελετάς. Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ μὲν ἀρχαιότητι τοιοῦτον ἔγκλημα ἦν σπανιωτάτη ἐξαίρεσις· ἀλλὰ μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν μακεδονικῶν χρόνων, εἰσέφρησεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἡ μυσαρὰ ἐξαχρείωσις (τὰ παιδικά). Ἡ αἰσχρότης δ' αὕτη ἐπεκράτει καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων, μάλιστα ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων. Ὁ δ' ἁγνὸς

καὶ εὐγενὴς ἐκεῖνος ἔρως τῶν Δωριέων ἦν αὐτοῖς ἐντελῶς ξένος.

Παιδονόμοι, οἱ ἡγούμενοι τῶν βουῶν (ἴδ.) ἐν Σπάρτῃ, ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων ἀνδρῶν· οἱ προϊστάμενοι δὲ τῶν συσσιτίων ἐν Κρήτῃ, πρὸς ἐπιτήρησιν τῶν παρακαθημένων παιδίων (Ἡσύχ. — Στρβ. Ι, 403. — Ἡρκλ. Ποντιθ. — Νικ. Δμλκ. 158. — Cic. Tusc. II 14).

Παιδοτρίβης, ἴδ. Γυμνάσιον. Παιδαγωγία.

Παιήων, ἴδ. Παιάν.

Παιονία, Παίονες, ἴδ. Μακεδονία. Θράκη.

Παιονικὴ, εὐρὺ πεδίον ἐν Ἀνθεμοῦντι πλησίον τῶν Σταγείρων. (Ἡρδ. Ζ, 125).

Παιόνιος, 1) ἀρχιτέκτων Μιλήσιος, κατὰ Ὀλ. 80, συνῳκοδόμησε μετὰ τοῦ Δάφνιδος τὸ ἐν Μιλήτῳ Διδυμαῖον, ἀρχαιότατον ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, κατασκαφέντα ἐν Ὀλ. 71 (496 π. Χ.). — 2) Γλύπτης ἐκ Μένδης τῆς Θράκης, τῆς ἐπὶ τοῦ Ἔβρου ἰωνικῆς ἀποικίας, συνεργάτης τοῦ Ἀλκαμένους, κατεσκεύασεν, ἐν Ὀλ. 86 (435 π. Χ.), τὸ σύμπλεγμα τοῦ ἐμπροσθίου (ἀνατολικοῦ) ἀετοῦ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ τοῦ Διὸς, παριστῶν τὰ πρόσωπα τῆς πάλης τοῦ Πέλοπος πρὸς τὸν Οἰνόμαον (Παυσ. Ε. 20, 6), ἥτις ἐν ταῖς προσφάτοις ἀνασκαφαῖς ἀνευρέθη σχεδὸν ὁλόκληρος. Καὶ Νίκης ἄγαλμα εἰργάσθη ὁ αὐτὸς, ὃ οἱ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων εἰς Ναύπακτον μετοικισθέντες Μεσσήνιοι εἰς Ὀλυμπίαν ἀνέθηκαν (Παυσ. Αὐτ. 1), ἐπίσης καὶ αὐτὸ ἐκεῖ ἀνευρεθὲν, καὶ ἐξόχου ὂν ὡραιότητος.

Παιόπλαι, λαός τις Παιόνων, κατοικῶν ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὄρους, τοῦ μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Θράκης (Ἡρδ. Ζ, 113).

Παῖος (ἡ), πόλις τῆς Ἀρκαδίας παρὰ τὸν ποταμὸν Λάδωνα, πλησίον τῆς Κονδυλίας (Ἡρδ, 6, 127). Κατὰ Παυσανίαν (Η, 23), Πάος.

Παισέκαι, λαὸς Περσικὸς, μεταξὺ Ὤξου καὶ Ἰαξάρτου (Ἡρδ. Γ, 92).

Παισὸς, καὶ Ἄπαισος παρ' Ὁμήρῳ, πόλις τῆς Μυσίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, μεταξὺ Λαμψάκου καὶ Παρίου, ἔρημος ἐπὶ Στράβωνος (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 612. — Ἡρδ.).

Παῖτοι, λαὸς οἰκῶν ἐν τῇ Παιτικῇ τῆς Θράκης παρὰ τῷ Ἔβρῳ (Ἡρδ. Ζ, 110. — Ἀρστφ. Ἐκκλ. 979. — Ἀρρ. Α, 11, 1).

Παίων, 1) υἱὸς τοῦ Ἐνδυμίωνος, ἐξ Ἤλιδος ἐλθὼν εἰς Μακεδονίαν. Ἐπώνυμος αὐτοῦ ἦν ἡ Παιονία (Παυσ. Ε. 1). — 2) Υἱὸς τοῦ Ἀντιλόχου, καθ' ὃν ἐκλήθησαν οἱ ἐν Ἀθήναις Παιονίδαι (Παυσ. Β, 18),

Πακάτη, ἴδ. Παγκάστη.

Πάκορος, 1) βασιλεὺς τῶν Πάρθων ἐκ τῶν Ἀρσακιδῶν, υἱὸς τοῦ Ὀρόδου, πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ Φραάτου, γεννηθεὶς τῷ 98 π. Χ., ἀρίστης τυχὼν ἀγωγῆς, ἔμπειρος τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, καὶ διὰ παντοίων προτερημάτων πεπροικισμένος. Ἦν ἐπικίνδυνος ἐχθρὸς τῶν Ῥωμαίων. Ζῶντος ἔτι τοῦ πατρός του, εἶχεν ἀνακηρυχθῆ τοῦ θρόνου διάδοχος. Ὅτε δ' ὁ πατήρ του συνεμάχησε μετὰ τοῦ Ὀκταβίου κατὰ τοῦ Ἀντωνίου, προέβη αὐτὸς διὰ τῆς Συρίας μέχρι τῆς Ἰωνίας· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ὁ Π. Ὀυεντίδιος Βάσσος τῷ ἀφῄρεσε πάλιν πάσας τὰς κατακτήσεις του. Ἐν νέᾳ ἐκστρατείᾳ προέβη, τῷ 39 π. Χ. μέχρι τῆς Μεσογείου· τὸ ἑπόμενον ἔτος ὅμως διὰ δόλου ἐνικήθη ὑπὸ τοῦ Βάσσου, καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανε (Πλούτ. Ἀντ. Λ). Καθ' Ὁράτιον (III, 6, 9), οἱ Ῥωμαῖοι ἦσαν ἀτυχεῖς εἰς τοὺς κατ' αὐτοῦ πολέμους, διότι τοὺς ἐπεχείρησαν μὴ συμβουλευθέντες τοὺς θεούς. — 2) Υἱὸς τοῦ Πάρθου βασιλέως Βονάκου, ἀποθανόντος τῷ 50 μ. Χ.· ὁ μέσος ἐκ τριῶν ἀδελφῶν. Εἰς αὐτὸν ἐδόθη ἡ Μηδία. Καίτοι δὲ διαφωνήσας πρὸς τὸν νεώτερον ἀδελφόν του Τιριδάτην, βασιλέα τῆς Ἀρμενίας, ὑπεστήριξεν ὅμως αὐτὸν ὅτε οἱ Ῥωμαῖοι προσέβαλον καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν τοῦ κράτους του (Tac. Ann. XIV, 26).

Μετὰ ταῦτα δὲ, προσβληθεὶς ὑπὸ τῶν Σκυθῶν Ἀλάνων, ἔφυγεν εἰς τὰ ὄρη.

Πάκτυες, λαὸς Ἰνδικὸς, οἰκῶν τὴν Πακτυϊκὴν εἰς τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Ἰνδικῆς, ἐπὶ τοῦ Ἰνδοῦ, πρὸς τ' ἀνατολικὰ τοῦ Ἀφγανιστὰν (Ἡρδ. Γ, 93. 102. Δ, 44. Ζ, 75) καὶ νῦν ἔτι Πουκτοὺν καλούμενος. Μνημονεύεται ὡς ἐνδεδυμένος αἰγῶν δέρματα, καὶ ἔχων ἰδιόσχημα τόξα καὶ ἐγχειρίδια.

Πακτύη, πόλις τῆς Θρᾳκικῆς Χερσονήσου κατὰ τὴν Προποντίδα, ἔνθα ἀπῆλθεν ὁ Ἀλκιβιάδης τῷ 408 π. Χ., ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι τῷ ἀφήρεσαν ἐκ νέου τὴν ἀρχηγίαν (Ἡρδ. ΣΤ, 36. — Διόδ. ΙΓ, 74. — C. Nep. Alc. VII). Νῦν Ἅγιος Γεώργιος.

Πακτύης, 1) Λυδὸς εἰς ὃν ὁ Κῦρος, ὅτε ἐνίκησε τὸν Κροῖσον, ἐνεπιστεύθη τὴν φύλαξιν τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ· ἀλλ' ὅτε ὁ Κῦρος ἀπῆλθε, διήγειρεν ὁ Πακτύης στάσιν κατὰ τοῦ διοικητοῦ Ταβάλου, καὶ ὅτε Περσικὸς στρατὸς ἐστάλη κατ' αὐτοῦ, ἔφυγεν εἰς Κύμην, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Λέσβον, καὶ ἔπειτα εἰς Χίον, εἰς τὸ ἱερὸν τῆς πολιούχ.υ Ἀθηνᾶς. Ἀλλ' οἱ Χῖοι, δωροδοκηθέντες, τὸν ἀπέσπασαν ἐκεῖθεν ἱεροσύλως καὶ τὸν παρέδωσαν εἰς τοὺς Πέρσας (Ἡρδ. Α, 153). — 2) Ὄρος τῆς Ἰωνίας ὑπὲρ τὴν Μαγνησίαν (Στρβ.).

Πακτωλὸς, μικρὸς ποταμὸς πηγάζων ἐκ τοῦ Τμώλου τῆς Λυδίας, ὀέων πρὸ τῶν Σάρδεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἕρμον. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους περιεῖχε πολὺν χρυσὸν εἰς τὴν ἄμμον του, διὸ καὶ χρυσορρόας ἐλέγετο, καὶ ὑπετίθετο ὅτι ἐκεῖθεν ἦσαν καὶ τὰ μεγάλα πλούτη τοῦ Κροίσου (Ἡρδ. Ε, 103. — Ξνφ. Κυρπ. ΣΤ, 2, 11. — Στρβ. ΙΒ, 554. — Virg. Æ, X, 142 — Hor. Epd. VX 20. — Ov. Met. VI, XI, 85). Μεταγενεστέρως ὅμως ὀλίγα ἔσωζεν ἴχνη χρυσοῦ· καὶ νῦν Σαραβὰτ καλούμενος, μόλις ἔχει 10 ποδῶν πλάτος καὶ ἑνὸς βάθος.

Πάκτων, πλοιάριον οὗ τὰ μέρη ἐχωρίζοντο πρὸς τὴν διὰ ξηρᾶς διαμετακόμισιν (Στρβ. ΙΣΤ, Σελ. 1173).

Παλαιάπολις, ἴδ. Νεάπολις.

Παλαιγάμβριον, πόλις τῆς Αἰολίδος ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ (Ξνφ. Ἑλλ. Γ, 1, 6).

Παλαιμόνιος, υἱὸς τοῦ Ἡφαίστου, ἢ Λέρνου, ἐξ Ὠλένου τῆς Αἰτωλίας, Ἀργοναύτης, χωλὸς τοὺς δύο πόδας (Ἀπολδ. Ῥόδ. Α, 202).

Παλαίμων, ἤτοι ὁ παλαιστὴς, 1) ὁ πρὶν Μελικέρτης, υἱὸς τοῦ Ἀθάμαντος (ἴδ.) καὶ τῆς Ἰνοῦς, εἰς τὴν θάλασσαν κρημνισθεὶς μετὰ τῆς μητρός του. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐκβρασθὲν εἰς τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου, ἐτάφη ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Σισύφου, καὶ εἰς τιμὴν αὐτοῦ ἱδρύθησαν τὰ Ἴσθμια, ὅτε καὶ ἐπωνομάσθη Παλαίμων, λατρευόμενος ὡς θαλάσσιος θεὸς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὸν ἑταύτιζον μετὰ τοῦ παρ' αὐτοῖς Πορτούμνου (Εὐρπ. Ἰφ. Ταυρ. 261. — Παυσ, Α. Β, 2). — 2) Ἀργοναύτης, υἱὸς τοῦ Ἡφαίστου, τοῦ Αἰτωλοῦ ἢ τοῦ Λέρνου. — 3) Υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Αὐτονόης. — 4) Υἱὸς τοῦ Πριάμου. — 5) Ἐπωνύμιον τοῦ Ἡρακλέους.

Παλαίπαφος, πόλις τῆς Πάφου (ἴδ.).

Πάλαιρος, ἐπὶ νομισμάτων δὲ Πάλειρος, πόλις παραθαλασσία τῆς Ἀκαρνανίας παρὰ τῇ Λευκάδι. Ὁ Θουκυδίδης (Β, 30) μνημονεύει τῶν κατοίκων αὐτῆς, ἧς καὶ ἱκανὰ ἐρείπια σώζονται (Στρβ. Ι, 450, 459).

Παλαιστὴ, ἡ βορειοτάτη παραθαλάσσιος πόλις τῆς Χανίας ἐν Ἠπείρῳ (Caes. B. G. III, 6. App. B. G. II, 54).

Παλαιστίνη, ἣν κατ' ἀρχὰς ὁ τόπος τῶν Φιλισταίων, τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς Χαναὰν, ἥτις ἐν τῇ Παλαιᾷ γραφῇ ἦν ἡ μεταξὺ τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Μεσογείου χώρα· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ὠνομάσθη οὕτω πᾶσα ἡ ἔκτασις ἡ ἀπὸ τοῦ Λιβάνου μέχρι τῆς Χερσονήσου τοῦ Σιναΐ. Ἰουδαία δ' ἐκλήθη μόνον

μετὰ τὴν ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσίαν, διότι τῶν φυλῶν προῆρχεν ἡ τοῦ Ἰούδα. Ὁ δὲ Πτολεμαῖος τὴν ὀνομάζει Παλαιστίνην Ἰουδαίαν. Τὰ ὅρια αὐτῆς ἦσαν πρὸς δυσμὰς ἡ Μεσόγειος, καὶ μᾶλλον πρὸς βορρᾶν ἡ Φοινίκη, βορείως δ' ἐπίσης ἡ Φοινίκη μετὰ τῆς Συρίας (ὁ Λίβανος καὶ ὁ Ἀντιλίβανος)· πρὸς ἀνατολὰς ἡ συρικὴ ἔρημος, ἰδίως ἡ χώρα τῶν Ἀμμωνιτῶν· καὶ πρὸς νότον ἡ Ἀραβία, ἰδίως ἡ χώρα τῶν Ἀμαληκιτῶν, τῶν Ἐδομιτῶν καὶ τῶν Μωαβιτῶν. Ὁ Δαυὶδ ὑπέταξε καὶ τὴν Συρίαν· τοῦ Σολομῶντος τὸ κράτος ἐξετείνετο ἐκ Θαψάκου ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου μέχρι τῆς Γάζης καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Τὸ μεῖζον μῆκος ἐκ βορρᾶ πρὸς νότον ἦν 35 - 40 μιλίων, τὸ δὲ μεῖζον πλάτος περὶ τὰ 20, ἡ δ' ἐπιφάνεια περίπου 500 τετραγ. μιλίων. Ἐκ τῶν δύο σειρῶν τοῦ Λιβάνου εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας ἐξετείνοντο διὰ τῆς χώρας διακλαδώσεις ὑπὸ παντοῖα ὀνόματα, Ναφθαλὶ, Κάρμηλος, Γιλβοὰ, Θαβὼρ, Εὐφραὶμ, Ἐβὰλ, Γαριζὶμ, Ἰούδα, μετὰ τῶν λόφων τῆς Ἱερουσαλὴμ, Σιὼν, κτλ. Πέραν δὲ τοῦ Ἰορδάνου ὑψοῦντο ὁ Ἕρμων καὶ τὸ Ἀβαρίμ. Ὁ πρώτιστος ποταμὸς τῆς χώρας ἦν ὁ Ἰορδάνης (νῦν παρ' Ὀθωμανοῖς Σχεριὰτὲλ Κεβὲρ), προρρέων διὰ διαφόρων πηγῶν ἐκ τοῦ Ἀντιλιβάνου καὶ ἐκ τοῦ Ἕρμωνος. Διαρρέει δὲ διὰ πολλῶν λιμνῶν, τῆς Μερὸμ ἢ Σαμαχωνίτιδος (Τουρκ. ἐλ Χουλὲ), τῆς Γενησαρὲθ ἢ Τιβεριάδος, ἥτις καὶ Γαλιλαία θάλασσα ἐλέγετο (Τουρκ. Βαρὲλ Ταβαριέ)· ἐκρέει δ' εἰς τὴν νεκρὰν θάλασσαν ἢ Ἀσφαλτίτιδα λίμνην, ἥτις, 11 μίλια μακρὰ, 3 μίλια εὐρεῖα, κεῖται εἰς ὕψος 394 μέτρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Μεσογείου, καὶ ἀντικατέστησε τὴν ποτὲ κοιλάα Σιττίμ. Οἱ ἐκ δυσμῶν ὁμόρροες τοῦ Ἰορδάνου εἰσὶν ὁ Κερίθ· ὁ Κέδρων (Τουρκ. Βαδὶ ἐλ Ῥαὲβ), ῥέων εἰς τὴν νεκρὰν θάλασσαν· ἐξ ἀνατολῶν δ' ὁ Ἱερομίαξ (τουρκ. Σχεριὰθ ἐλ Μανδούρ)· ὁ Ἰαβὸκ (τουρκ. Ζέρκα)· ὁ Ἄρνων (τουκρ. Βαϊδὶ Μοδσχεὲβ), ἐκβάλλων εἰς τὴν Νεκρὰν θάλασσαν. Ἐν τῇ περιωρισμένῃ αὐτῆς ἐκτάσει ἐγκλείει ἡ Παλαιστίνη ἐν μικροῖς σχεδὸν πάσας τὰς μορφώσεις τῆς γῆς, καὶ ὁμοίως καὶ πάντα τὰ κλίματα, ἀπὸ τῆς τροπικῆς θερμότητος εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰορδάνου καὶ τὴν λίμνην Γενιζαρὲθ, μέχρι τοῦ δριμέος ψύχους εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ Λιβάνου. Καὶ τὰ προϊόντα ἐπίσης εἰσὶν ἀνάλογα, ἀπὸ τῶν φυομένων εἰς τὰ ὑπερβόρεια, μέχρι τῶν φοινίκων καὶ ἄλλων καρπῶν οὓς αἱ νότιαι ζῶναι παράγουσιν. Εὔφοροι πεδιάδες, ἄμπελοι, ἐλαιῶνες, μεταξουργεῖα, εἰσὶ πηγαὶ πλούτου διὰ τὸν τόπον· τὰ δάση παράγουσι κέδρους, κυπαρίσσους, δρῦς καὶ φοίνικας, καὶ ἡ Νεκρὰ Θάλασσα ἅλας. Αἱ ἀκρίδες ὅμως ἦσαν μία τῶν ἐπιτοπίων πληγῶν. Κατ' ἀρχὰς ᾤκουν τὴν χώραν οἱ Χαναανῖται, οἵτινες, κατὰ τὴν Γραφὴν, ἐξωλοθρεύθησαν ἢ κατὰ μέρος ὑπετάγησαν ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐπελθόντων Ἰσραηλιτῶν. Ἐκ τῶν δώδεκα φυλῶν, τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ἰορδάνου κατεῖχον ἐκ βορρᾶ πρὸς νότον ἡ Ναφθαλὶ, Ἀσχὲρ, Ζαβουλὼν, Ἰσαχὰρ, ἡ ἡμίσεια Μανασσῆ, Ἐφραὶμ, Βενιαμὶν, Δὰν, Ἰούδα, Συμεών. Ἡ δὲ Γὰδ, καὶ ἡ ἡμίσεια Μανασσῆ, ἦσαν εἰς τοῦ ποταμοῦ τ' ἀνατολικά. Μετὰ τὸν Σολομῶντα ἡ χώρα διῃρέθη εἰς τὰ δύο κράτη, τὸ τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὸ τοῦ Ἰούδα. Ἐπὶ Χριστοῦ ἦσαν ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου ἡ Ἰουδαία, ἡ Σαμάρεια, ἡ Γαλιλαία· ἐκεῖθεν δὲ, ἡ Περαία. Αἱ ἐπισημόταται πόλεις τῆς Ἰουδαίας ἦσαν, ἡ πρωτεύουσα τὰ Ἱεροσόλυμα, ἡ Ἰεριχὼ, ἡ Ἔβρων, ὁ Ἔμμαος, ἡ Λύδδα, ἡ Καισάρεια, ἕδρα τοῦ Ῥωμαίου διοικητοῦ, ἡ Βερσέβα, ἡ Βηθλεὲμ, ἡ Ἀριμάθεια· εἰς τὴν παραλίαν δὲ, ἡ Ἰόππη, ἡ Ἄζωτος, ἡ Ἀσκαλὼν, ἡ Γάζα. Ἐν Σαμαρείᾳ δ' ἦσαν ἡ Σαμάρεια (Σχομερὸν), ἡ Ἰεσραὴλ, ἡ Σιχὲμ, ἡ Σιλὼν. Ἐν Γαλιλαίᾳ δὲ, ἡ Δὰν, ἡ Καπερναοὺμ, ἡ Τιβεριὰς, ἡ Ναζαρὲθ, ἡ Μεγίδδων, ἡ Κανά. Εἰς τὴν Πε-

Ραίαν τέλος, ἡ Καισάρεια Πανεὰς, τὰ Γάδαρα, ἡ Βόσρα, τὰ Γέρασα, ἡ Ῥαββὰθ Ἀμμών, ἡ Ἔσβων κλ. — Τὰ σπουδαιότερα δ' ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἐκεῖ μνημονευόμενα συμβάντα εἰσὶν, ἡ ἔλευσις τοῦ Ἀβραὰμ εἰς τὴν Χαναὰν περὶ τὰ 2000 π. Χ.· ἡ ἐκδρομὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰς Αἴγυπτον, 1800· ἡ ἐπάνοδος ὑπὸ τὸν Μωϋσέα καὶ ἡ νομοθεσία αὐτοῦ, 1500· ἡ κατακυρίευσις τῆς Χαναὰν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ (τοῦ Ναυῆ), 1460· Θεοκρατικὸς ὀργανισμός· Βασιλεία ἐπὶ Σαοὺλ, 1100· ἀκμὴ αὐτῆς ἐπὶ Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος· χωρισμὸς εἰς δύο βασίλεια, τὸ τοῦ Ἰούδα καὶ τὸ τοῦ Ἰσραὴλ, 975. Ἐξ αὐτῶν τὸ δεύτερος κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων τῷ 722, τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Βαβυλωνίων τῷ 586· ἀποκατάστασις τοῦ Ἰουδαϊκοῦ κράτους ὑπὸ περσικὴν κυριαρχίαν, 536· ἐπικράτησις τῶν ἐξ Αἰγύπτου Πτολεμαίων, 238-176· ἀπελευθέρωσις διὰ τῶν Μακκαβαίων, 167· κατάκτησις τῶν Ῥωμαίων, 63, ὑφ' οὓς ἐξηκολούθουν κυβερνῶντες βασιλεῖς τῆς δυναστείας τῶν Ἰδουμαίων μέχρις 70 μ. Χ.· καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ Τίτου, 70, ὅτε ἡ Ἰουδαία μετὰ τῆς Συρίας γίνεται Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία (Στρβ. ΙΣΤ, 760. —Plin. V, 13).

Παλαιστινὸς, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος, βασιλεὺς τῶν Θρᾳκῶν, ὅστις ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του, ἐρρίφθη εἰς τὸν Στρυμόνα ποταμὸν καὶ ἐπνίγη, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἔφερε πρὶν οὗτος ὁ ποταμὸς (Πλούτρχ.).

Παλαίστρα, ἴδ. Πάλη. Γυμνάσιον.

Παλαίτυρος, ἴδ. Τύρος.

Παλαίφατος, 1) ἐξ Ἀβύδου, φίλος τοῦ Ἀριστοτέλους, ἱστοριογράφος, ἔγραψε Κυπριακὰ, Δηλιακὰ, Ἀττικὰ, Ἀραβικὰ, ἴσως καὶ Τρωϊκὰ, εἰς 9 βιβλία τοὐλάχιστον (Συλλογὴ ἀποσπασμ. Müller, Fragm Istr. Grec. II, σελ. 338). —2) Αἰγύπτιος ἢ Ἀθηναῖος γραμματικός. Ὁ τίτλος τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ ἦν «Αἰγυπτιακὴ θεολογία, μυθικῶν βιβλίων α'. λύσεις τῶν μυθικῶς εἰρημένων· ὑποθέσεις εἰς Σιμωνίδην». Καὶ ἑτέρου δὲ, «ἱστορία ἰδία». Τούτου, ἢ τοῦ προμνημονευθέντος ὁμωνύμου αὐτοῦ σύγγραμμα ἦν καὶ τὸ ἐπιγραφόμενον «περὶ ἀπίστων», περισωθὲν μὲν, ἀλλ' οὐχὶ ὁλόκληρον, οὐδὲ κατὰ τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ σύνταξιν, ἀλλὰ μετὰ πλείστων παρεμβολῶν. Περιέχει δ' αὐτὸ ἀφελῶς, καὶ οὐχὶ δι' ὕφους ἐπιτετηδευμένου, τὰς ἀλληγορικὰς ἢ ἱστορικὰς ἐξηγήσεις πλείστων μύθων, καὶ ἦν ἄλλοτε σύνηθες διδακτικὸν βιβλίον εἰς τὰ σχολεῖα.

Παλαμήδης, υἱὸς τοῦ Ναυπλίου καὶ τῆς Κλυμένης, θυγατρὸς τοῦ Ἀτρέως ἢ τοῦ Κατρέως ἢ τῆς Ἡσιόνης, ἀδελφὸς τοῦ Οἴακος, ἥρως ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν, φημιζόμενος ἐπὶ συνέσει καὶ νοημοσύνῃ. Τὸν Ὀδυσσέα, μὴ θέλοντα νὰ συνεκστρατεύσῃ εἰς Τροίαν, καὶ ἐν Ἰθάκῃ προσποιηθέντα τὸν παράφρονα, ἀπεκάλυψε διὰ πανουργίας, καὶ τὸν ἐβίασε νὰ μετάσχῃ τοῦ κοινοῦ ἐπιχειρήματος. Τούτου ἕνεκα, κατὰ τὰς μεταγενεστέρας παραδόσεις (Hygin. Fab. 105. — Ov. Met. XIII, 56. — Σχλ. Εὐρπ. Ὀρστ 432), μισῶν αὐτὸν ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ κατ' αὐτοῦ μετὰ τῶν φθονούντων αὐτὸν Διομήδους καὶ Ἀγαμέμνονος συμπράξας, ἔκρυψεν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Παλαμήδου χρυσὸν καὶ πλαστὴν ἐπιστολὴν τοῦ Πριάμου, καὶ τὸν ἐσυκοφάντησεν ὡς δωροδοκηθέντα. δι' ὃ καὶ τὸ πλῆθος ἐξαναστὰν τὸν ἐλιθοβόλησεν. Ἀποθνήσκων δ' ὁ Παλαμήδης ἀνεφώνησεν: «Ὦ ἀλήθεια, σὲ ἐλεεινολογῶ, διότι καὶ πρὸ ἐμοῦ σὺ ἀπέθανες». Κατ' ἄλλους μύθους τὸν ἔπνιξαν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Διομήδης ἐπὶ ἁλιείας, ἢ τὸν κατεβίβασαν εἰς φρέαρ ἐν ᾧ ἔλεγον ὅτι ἐκρύπτετο θησαυρὸς, καὶ ἐκεῖ τὸν κατελιθοβόλησαν. Εἰς αὐτὸν οἱ τραγικοὶ καὶ οἱ σοφισταὶ ἀπέδιδον τὴν εὕρεσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ζ, π, φ, χ, (Εὐριπ. Ἰφγ. Αὐλ. 195. — Ἀπλλδ. Γ, 243), καὶ προσέτι τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν, τῶν πεττῶν καὶ τῶν κύβων, τῶν στρατιωτικῶν παρατάξεων, τῶν φάρων, κτλ. Καὶ ποιητὴς δὲ, καὶ ἀστρονόμος καὶ ἰατρὸς ἐλέγετο περιφανὴς, τῶν συγγραμμάτων του ὄφθεν καταστραφέντων ἐθελοκάκως ὑπὸ τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀγαμέμνονος (Σουίδ.). Εἶχε δ' ἐν Αἰολίᾳ, τῆς Λέσβου ἀπέναντι, ἱερὸν καὶ ἀνδριάντα. Ὡς δ' ἡ Ἀργολικὴ πόλις τοῦ Ναυπλίου ἦν ἐπώνυμος τοῦ πατρός του, εἶχε βεβαίως ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ ἡ ἄκρα αὐτῆς τὸ ὄνομα αὐτοῦ Παλαμήδιον, ὃ διετήρησε μέχρι τοῦδε διὰ τῶν αἰώνων. Κατ' αὐτὸν ὁ φιλόσοφος Ζήνων ὁ Ἐλεάτης (ἴδ.) ἐπωνομάζετο Παλαμήδης ὁ Ἐλεάτης (Πλτ. Φαῖδρ. 261).

Παλάνδας, ἰνδικὸς ποταμὸς πέραν τοῦ Γάγγου (Πτολ.). Νῦν Φάλαο.

Πάλαντα, πόλις μεσόγειος τῆς νήσου Κύρνου (Κορσικῆς) (Πτολ. Ε, 2). Νῦν Βαλάγνη.

Παλάτιον, εἷς τῶν ἑπτὰ λόφων ἐφ' ὧν ἦν ἱδρυμένη ἡ Ῥώμη, ὁ φέρων τὸ ὑπ' Αὐγούστου οἰκοδομηθὲν αὐτοκρατορικὸν ἀνάκτορον, παλάτιον ἐξ αὐτοῦ κληθέν. Κατὰ Στράβωνα Παλλάντιος λόφος. Ἐλέγετο δ' ἐπώνυμος τῆς πόλεως Παλλαντίου, ἣν ὁ Εὔανδρος ἵδρυσεν, ἀποικήσας ἐν τῇ ἐν Ἀρκαδίᾳ πόλεως Παλλαντίου.

Παλευτὴς, τὸ πτηνὸν ὃ καθειργμένον εἰς τὸν κλωβὸν, εἵλκε διὰ τοῦ κελαδήματός του ἄλλα πτηνὰ εἰς τοὺς ἱξούς. Ὁ νῦν κράκτης.

Πάλη, πάλαισμα, παλαισμοσύνη (Ὁμ. Ἰλ. Ψ, 701. — Ὀδ. Θ, 103. 126), εἷς ἐκ τῶν ἀρχαίων γυμνικῶν ἀγώνων. Τούτων, ἐπομένως καὶ τῆς πάλης, πρώτιστος ὁ Ἑρμῆς, καὶ μία τῶν θυγατέρων αὐτοῦ ὀνομάζεται Παλαίστρα (Ἀπλλδ. Β, 4, 9). Ἄλλοι δὲ λέγουσιν εἰσαγαγόντας τὴν πάλην εἰς τοὺς ἀγῶνας τὸν Ἀνταῖον καὶ τὸν Κερκύωνα (Πλάτ. Νομ. Ζ, 796), τὸν Ἀθηναῖον Φόρβαντα ἢ τὸν Θησέα (Παυσ. Α, 44, 1. — Σχλ. Πινδ. Νομ. 49). Ἔξοχος παλαιστὴς ἐλέγετο ὁ Ἡρακλῆς, καὶ ἡ ἄσκησις αὕτη ἐπεκράτει ἐπὶ Ὁμηρικῶν χρόνων (Ὁμ. Ἀνωτ. — Ἡσδ. Ἀσπ. 302). Ἐπάλαιον δὲ τότε περίζωμα μόνον φέροντες περὶ τὴν ὀσφὺν (Ὁμ. Ἰλ. Ψ, 700)· ἀπὸ δὲ

Ἀνάγλυφον ἐν Ῥώμῃ.

τῆς 15ης Ὀλυμπιάδος ἐντελῶς γυμνοὶ (Θουκ. Α, 6, καὶ Σχλ. — Διονύσ. Ζ. 72. — Παυσ.), ἀφ' ὅτου καὶ ἐπεκράτησε, κατ' ἀρχὰς παρὰ τοῖς Κρησὶ καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις (Πλάτ. Πολιτ. Ε, 452. — Θουκ. Ἀνωτ.), καὶ εἶτα γενικῶς, νὰ χρίωνται καὶ ἐπιπάσσωνται κόνει τὸ σῶμα. Τὰ τῆς πάλης ἐκανονίζοντο διὰ νόμου (Πλούτ. Νομ. Η, 834. — Λουκ. Ἀναχ. Α, 21. — Αἰλ. π. ἱ. ΙΑ. 1. — Cic. Or. LVXIII). Οὕτως ἀπηγορεύετο μὲν τὸ νὰ κτυπῶσιν, ἀλλ' ἐπετρέπετο τὸ νὰ ὠθῶσιν ἀλλήλους οἱ παλαισταὶ (Πλούτ. Συμπ. Β, 5. — Λουκ. Ἀρχ. Α, 24), καὶ ὁ Πλούταρχος (Συμπ. Β, 4) ἀποκαλεῖ τὴν πάλην «τεχνικώτατον καὶ περιεργότατον τῶν ἀθλημά-

Χειρόγρ. Βιργιλίου.

των». Οὐ μόνον δ' εἰς τὴν μετὰ δυνάμεως τέχνης καὶ δόλου ὑπερίσχυσιν κατὰ τοῦ ἀντιπάλου, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ὅσης οἷόν τε πλείστης σωματικῆς εὐκαμψίας καὶ χάριτος ἀπέβλεπε συγχρόνως ὁ ἀθλητής. Ἐπὶ Ὁμήρου ἡ πάλη φαίνεται ὅτι ἦτο μόνον ὀρθὴ (ὀρθία, ὀρθοστάδην παλαίειν)· ἀλλ' εἶτα ἐπεκράτησε καὶ ἡ ἀλίνδησις ἢ κύλισις, καθ' ἣν ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθει καὶ κατὰ γῆς, μέχριοὗ ὁ καταρ-

ριφθείς, καὶ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ἐγερθῇ, ὁμολόγει ἑαυτὸν ἡττημένον, ἢ ἐγερθεὶς ἐξηκολούθει τὸν ἀγῶνα, καὶ τοῦτο μόνον τρὶς (Πλτ. Νμ. Ζ, 296.—Λουκ. Λεξιφ. ε'. — C. Nep. Epam. II). Ἡ κονίστρα ἔνθα ἐπάλαιον ἐστρώννυτο δι' ἄμμου· τρυφηλοὶ δέ τινες ἐπέθετον καὶ τάπητας (Ξνφ. Ἀνδ. Δ, 8, 26.—Λουκ. Ἀνχ. δ'—Ἀθήν. ΙΒ, 539). Τῇ 37ῃ Ὀλυμπιάδι εἰσήχθη εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις Ἐλευσίνια καὶ Θήσεια, καὶ **πάλη παίδων** (Παυσ. Γ, 11, 6. Ε, 8, 3.—Πινδ. Ὀλυμπ. Η, 68.—Πλούτ. Συμπ. Β, 5.— Gell. XV, 20). Ἐπισημότατος παλαιστὴς ἦν Μίλων ὁ Κροτωνιάτης (Ἡρδ. Γ,

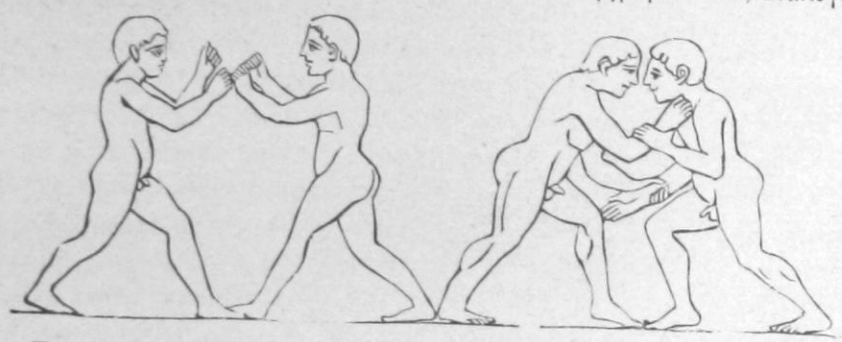

137. — Στρβ. ΣΤ, 262. — Διόδ. ΙΒ, 9). Πλὴν δὲ τῶν γυμνασίων, ἔνθα ἐτελοῦντο καὶ οἱ ἀγῶνες τῆς πάλης, ὑπῆρχον καὶ ἰδιαίτεραι **Παλαῖστραι**, ὡς ἐν Ἀθήναις ἡ τοῦ Ταυρέου (Πλτ. Χαρμ. ἀρχῇ), ἐν αἷς φαίνεται ὅτι ἐδιδάσκοντο καὶ ἠσκοῦντο οἱ παλαισταί.

Πάλη, μία τῶν τεσσάρων πόλεων τῆς νήσου Κεφαλληνίας, ἐπώνυμος Παλέως (Πηλέως), υἱοῦ τοῦ Κεφάλου, ἐπὶ ὑψώματος κειμένη ἀπέναντι τῆς Ζακύνθου, εἰς τὸ στενώτατον μέρος τῆς νήσου. Οἱ κάτοικοι Παλεῖς (Ἡρδ. Θ, 28.—Θουκ. Α, 27. 30.—Στρβ. Ι. 455). Τὸ νῦν Ληξοῦρι κεῖται πλησίον αὐτῆς.

Πάλης, ἴδ. Παλίλια.

Παλίβοθρα, ἴδ. Παλίμβοθρα.

Παλιγκάπηλος, Παλίμπωλος ὁ μεταπράτης, ὁ ἐκ καπήλου (μεταπράτου) ἀγοράζων πρὸς μεταπώλησιν.

Παλίκη, πόλις τῆς Σικελίας ἐπὶ τῆς θειούχου ἱερᾶς λίμνης τῶν Παλικῶν (Διόδ. —Στφ. Βυζ.).

Παλικοί, ἐγχώριοι δαίμονες τῶν Σικελῶν, παῖδες τοῦ Διὸς καὶ τῆς νύμφης Θαλίας, θυγατρὸς τοῦ Ἡφαίστου καὶ τῆς Αἴτνης, εἶχον ναὸν καὶ μαντεῖον πλησίον τῆς πόλεως Παλίκης

Παλίλια, ποιμενικὴ ἑορτὴ παρὰ Ῥωμαίοις, πανηγυριζομένη τῇ 21 Ἀπριλίου, καθ' ἣν ἐπεκαλεῖτο ἡ θεότης **Πάλης** εἰς βοήθειαν καὶ κάθαρσιν, ἐπήδων δὲ τὰ ποίμνια, καὶ τρὶς καὶ αὐτοὶ οἱ ποιμένες ὑπὲρ πυρὰν ἀχύρων. **Πάλης** δὲ λέγεται ὑπό τινων τῶν Ῥωμαίων συγγραφέων θεὰ, ἀναλογοῦσα πρὸς τὴν Ἑστίαν, ἢ τὴν θεῶν μητέρα, ὑπ' ἄλλων δὲ λέγεται θεὰ, συνεχομένη μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Παλατίου λόφου, οἰκουμένου ἐν ἀπωτάτῃ ἀρχαιότητι ὑπὸ ποιμένων (Ovid. Fart. IV. 721.—Tibull. II, 5, 87 —Propert. IV, 4, 73).

Παλίμψηστον, χειρόγραφον ὃ ἐπιμελῶς ἀπέπλυνον, ἵνα γράψωσιν ἐπ' αὐτοῦ νέον κείμενον (Λατινιστὶ codex rescriptus). Τοῦτο ἐγίνετο καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχαιότητος. Κατὰ δὲ τὸν μεσαίωνα ἐπέγραφον πολλάκις κείμενα ἐκκλησιαστικὰ, ἰδίως τὰ χρήσιμα διὰ τὰ σχολεῖα, ἐπὶ μεμβρανῶν ἐφ' ὧν ὠχριάσασαι εἶχον σχεδὸν ἐξαλειφθῆ αἱ γραφαὶ ἀρχαίων κλασικῶν συγγραμμάτων. Τεχνηταὶ δ' ἔκτοτε ἐφευρέθησαν διασκευαὶ, δι' ὧν τὰ ἀρχαῖα γράμματα ἀναφαίνονται ζωηρότερα, καὶ οὕτως ἀνευρέθησαν τινὰ ἀπολεσθέντα

κείμενα, ὡς τοῦ Κικέρωνος de re publica τοῦ Φρόντωνος orationes et epistolae, τοῦ Γαΐου institutiones κλ.

Παλινδικέα, ἴδ. Δίκη.

Παλίνουρον, ἀκρωτήριον τῆς Λευκανίας ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ, ὅπου ἐλέγετο πνιγεὶς Παλίνουρος, ὁ κυβερνήτης τῆς νηὸς τοῦ Αἰνείου (Στρβ.). Νῦν Ἀκρ. Παλέμιδον.

Παλινῳδία, κατ' ἀρχὰς ᾠδή τις ἀναιροῦσα τὰ ἐν ἄλλῃ προγενεστέρᾳ. Ἐλέγετο ὅτι ὁ Στησίχορος (ἴδ.), ποιήσας ᾠδὴν κατὰ τῆς Ἑλένης, ἐτιμωρήθη διὰ τυφλότητος· δι' ὃ γράψας ἑτέραν ὡς ἐκείνης ἀναίρεσιν, **παλινῳδίαν,** ἀνέβλεψεν αὖθις. Μετὰ ταῦτα ἐπεκράτησεν ἡ λέξις ἐπὶ πάσης ἀναιρέσεως τῶν πρὶν γεγραμμένων.

Παλλαδᾶς, γραμματικὸς καὶ ἐπιγραμματογράφος ἐκ Χαλκίδος ἢ ἐξ Ἀλεξανδρείας, οὗ σώζονται διάφορα ἐπιγράμματα ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ.

Παλλάδιον, 1) πανάρχαιον ξόανον τῆς Ἀθηνᾶς, εἰς ὃ ἀπεδίδετο ἡ ἰδιότης τοῦ νὰ προφυλάττῃ παντὸς κακοῦ τὴν πόλιν ἐν ᾗ ἵδρυτο. Ἵδρυτο δ' ἐν τῇ ἀκροπόλει τῆς Τροίας, τρίπηχυ τὸ ὕψος, ἀρχαϊκῶς κεκλεισμένους ἔχον τοὺς πόδας, καὶ εἶχεν ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ προτεταμένον δόρυ, εἰς δὲ τὴν ἀριστερὰν, ἀσπίδα, ἢ ἠλακάτην καὶ ἄτρακτον, τὰ σύμβολα ἢ τῆς πολεμικῆς ἐπιτυχίας ἢ τῆς ἐν εἰρήνῃ προόδου καὶ εὐημερίας. Ὁ Ζεὺς ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἔρριψε πρὸς τὸν Ἶλον, ὅτε ἵδρυσε τὸ Ἴλιον, ὡς ἐχέγγυον τῆς εὐτυχίας τῆς νέας πόλεως· ἐπρέσβευον δέ τινες ὅτι κατεσκεύασεν αὐτὸ ἡ Ἀθηνᾶ, εἰς ἐνθύμησιν τῆς ἀγαπητῆς αὐτῇ Παλλάδος, ἣν λέγουσι θυγατέρα τοῦ Τρίτωνος, καὶ ἣν ἐξ ἀπροσεξίας ἐφόνευσε. Κατ' ἄλλους δὲ, ἔλαβεν αὐτὸ ὁ Δάρδανος παρὰ τοῦ Διὸς, ἢ ἦτο ἀφιέρωμα τῆς Ἠλέκτρας. Τὸ ἥρπασαν δ' ἐκ Τρωάδος ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Διομήδης, διότι ἡ πόλις δὲν ἦν δυνατὸν νὰ ἐκπολιορκηθῇ ἐν ὅσῳ ἐνέκλειεν αὐτὸ, καὶ ὁ Διομήδης τὸ ἔφερεν εἰς τὸ Ἄργος. Κατὰ τὰς ἀττικὰς διηγήσεις, Δημοφῶν, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς, ἐκέρδησε τὸ ἄγαλμα παρὰ τοῦ Διομήδους· κατ' ἄλλας δὲ παραδόσεις ὑπῆρχον ἐν Τρωάδι δύο Παλλάδια, ἃ ἡ Χρύση εἶχε φέρει ὡς προῖκα εἰς τὸν Δάρδανον, καὶ τὸ μὲν ἓν ἥρπασεν ὁ Ὀδυσσεὺς, τὸ δ' ἄλλο ἔφερεν ὁ Αἰνείας εἰς Ἰταλίαν, κατατεθὲν εἰς Ῥώμην, ἢ Λαβίνιον, ἢ Λουκερίαν κτλ. (Ov. Fast VI, 421). Καὶ εἰς ἄλλας δὲ πόλεις ὑπῆρχον Παλλάδια, καὶ τοιαῦτα, ἀρχαϊκὰ ἢ ὄρθια, ἔνοπλα ἀπαντῶνται πολλάκις ἐν ἀναγλύφοις.

Παλλάδιος, ἰατρὸς ἐξ Ἀλεξανδρείας, μεταγενέστερος τοῦ Γαληνοῦ, γράψας ἑρμηνείας εἴς τινα τῶν τοῦ Ἱπποκράτους (Fabr. III, 68).

Παλλακὴ καὶ **παλλακίς,** γυνὴ μετ' ἀνδρὸς συνοικοῦσα, οὐχὶ ἐν κοινωνίᾳ νομίμου γάμου, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν εἴδει θεραπαινίδος· ὥστε καὶ πᾶσα βία ἐπ' αὐτῆς αὐστηρότατα ἐτιμωρεῖτο· ξένον δ' ἐπ' αὐτοφώρῳ μετ' αὐτῆς τυχὸν συλλαμβανόμενον ἐδικαιοῦτο ὁ ἀνὴρ καὶ νὰ θανατώσῃ (Δμσθ. κ. Νεαίρ. 1886.—Λυσ. π. Ἐρατσθ. φ, Σφ. 95).

Παλλακόπας, διῶρυξ τοῦ Εὐφράτου, ἀρχομένη 800 στάδια μεσημβρινῶς τῆς Βαβυλῶνος καὶ λήγουσα εἰς τὰ ὑπ' αὐτοῦ σχηματιζόμενα ἕλη πρὸς τοῖς ὁρίοις τῆς Ἀραβίας (Ἀρρ. Ε, 21, 1).

Παλλαντία, 1) θυγάτηρ τοῦ Εὐάνδρου ταφεῖσα εἰς τὸν κατ' αὐτὴν δηθὲν κληθέντα Παλλάντιον ἢ Παλάτιον λόφον ἐν Ῥώμῃ.—2) Ἐπίσημος πόλις τῶν Βακκίων ἐν Ἱσπανίᾳ ἐπὶ ὁμόρρου τινὸς τοῦ Δουρίου (Στρβ. Γ, 162.—App Hist. LV, 80).

Παλλάντιον, ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Ἀρκαδίας, πρὸς βυσμὰς τῆς Τεγέας, ὅθεν ἐπιστεύετο ὅτι ὁ Εὔανδρος ἐπῴκισε τὴν Ἰταλίαν (Liv. I,5.— Just. XLIII, 1). Ἐν μετέπειτα χρόνοις, ὅτε οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἔκτισαν τὴν Μεγαλόπολιν, τότε ἐξέπεσε καὶ ἠρημώθη. Εἰς τὴν θέσιν δ' αὐτῆς ἵδρυται ἡ νῦν Τρίπολις (Ξνφ. Ἑλλ, Ζ, 5, 5.—Παυσ. Η, 3, 1. ΜΓ, 1. —Liv. XLV, 28).

Πάλλας. 1) υἱὸς τοῦ Κρίου καὶ τῆς Εὐρυβίας, εἷς τῶν Τιτάνων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀστραίου καὶ τοῦ Πέρσου, ἔσχεν ἐκ τῆς Στυγὸς τέκνα τὸν Ζῆλον, τὴν Νίκην, τὸ Κράτος καὶ τὴν Βίαν (Ἡσιοδ. Θεογ. 375. 383). —2) Υἱὸς τοῦ Μεγαμήδου, πατὴρ τῆς Σελήνης (Ὁμ. Ὕμν. εἰς Ἑρμ. 100. — 3) Εἷς τῶν Γιγάντων. — 4) Ἰδ. Εὔανδρος. — 5) Υἱὸς τοῦ Πανδίωνος, ἀδελφὸς τοῦ Αἰγέως, γενάρχης τῆς ἐπισήμου γενεᾶς τῶν Παλλαντιδῶν ἐν Ἀθήναις, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θησέως (Ἀπολλδ. Γ, 15, 9). — 6) Δοῦλος καὶ εἶτα ἀπελεύθερος Ἀντωνίας, τῆς μητρὸς τοῦ Κλαυδίου, ὅστις τῷ ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ῥώμης, καὶ ἐπείσθη ὑπ' αὐτοῦ μετὰ τὸν θάνατον τῆς Μεσσαλίνης νὰ νυμφευθῇ τὴν Ἀγριππίναν, καὶ παραγκωνίσας τὸν υἱὸν του Βρεττανικὸν, νὰ υἱοθετήσῃ τὸν Νέρωνα. Καὶ ἡ βουλικὴ δὲ γερουσία τῷ ἐπεδαψίλευσε τιμὰς καὶ πλούτη. Ἐπὶ Νέρωνος ἀπεβλήθη τῆς ἐπισήμου του θέσεως καὶ ἔζη ἰδιωτεύων· τῷ δὲ 50 μ. Χ. ἐφονεύθη, εἰσηγήσει, ὡς φαίνεται, τοῦ Νέρωνος, ἐπιφθαλμιῶντος εἰς τοὺς θησαυρούς του (Tac. Ann. XII, 53, XIII, 14, XIV, 65. —Suet. Vit. II. — Juv. I, 108).

Παλλὰς Ἀθήνη (Ἀθηνᾶ), ἡ ἄνευ μητρὸς θυγάτηρ τοῦ Διὸς, ἐξ οὗ καὶ ὁ βριμοπάτρη (κόρη πατρὸς ἰσχυροῦ) ἐπιλέγεται ὑπὸ τῶν ποιητῶν (Ὁμ. Ὀδ. Α, 101)· καθ' Ἡσίοδον δὲ (Θεογ. 886. Ἰδ. καὶ Ὁμ. Ὕμν. εἰς Ἀθην. 58) γεννηθεῖσα ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς, ὅστις κατὰ συμβουλὴν τῆς Γαίας, εἶχε καταπίει τὴν πρώτην του σύζυγον Μῆτιν (τὴν φρόνησιν). Μεταγενεστέρως ἐλέγετο ὅτι ὁ Ἥφαιστος, κατά τινας ὁ Προμηθεὺς, ἔσχισε διὰ τοῦ πελέκεως τὴν κεφαλὴν τοῦ Διὸς καὶ ἐξεπήδησεν ἡ Ἀθηνᾶ ἔνοπλος καὶ ἐν νεαρᾷ ῥώμῃ (Πίνδ. Ὀλ. Ζ, 35). Διὰ τοῦτο ἡ Ἀθηνᾶ ἦν ἡ παράστασις τῆς φρονήσεως τοῦ Διὸς, ἐν γένει θεὰ τῆς φρονήσεως καὶ τῆς δυνάμεως. Καθ' ὃ δὲ ἀμήτωρ καὶ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς προελθοῦσα, εἶχε τὸν χαρακτῆρα σχεδὸν ἀνδρικῶς ἐμβριθῆ, καὶ ἦν μεταξὺ τῶν θεαινῶν ἡ αὐστηρῶς καὶ κυρίως παρθένος. Ἦν δὲ καὶ τῶν πόλεων καὶ πολιτειῶν, ἔν τε πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ, ἡ συνετὴ καὶ ἰσχυρὰ ἰθύντρια καὶ προστάτις, καὶ ἐπιδέξιος πρὸς πᾶσαν εἴτε ἀνδρικὴν εἴτε γυναικείαν ἐργασίαν. Οὕτως ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ αὐτὴ πρὸ πάντων ἐστὶν ἡ φίλη καὶ βοηθὸς τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τοῦ οἴκου του, τῆς φιλεργοῦ Πηνελόπης, καὶ τοῦ ἔμφρονος Τηλεμάχου. Δι' αὐτῆς ἐπαλινόστησε τέλος ὁ Ὀδυσσεύς· αὐτὴ ἐνεφύσησεν εἰς τὸν Τηλέμαχον θάρρος καὶ ἀνδρείαν, καὶ ἐβοήθησε πατέρα καὶ υἱὸν εἰς τὴν δυσχερῆ πάλην κατὰ τῶν μνηστήρων. Ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ ὁμοφωνεῖ πάντοτε μετὰ τοῦ Διὸς, ὅστις ἀγαπᾷ αὐτὴν ὡς ἰδιότροπον θυγατέρα, οὖσαν τὴν προσωποποίησιν τοῦ ἰδίου του πνεύματος. Ἀλλ' ἀλλαχοῦ, ὡς ἔχουσα ἰδίαν ἀτομικότητα, ἀντιτάττεται ἐνίοτε καὶ πολεμίως αὐτῷ. Οὕτως ἐν τῇ ἀντιθέσει ταύτῃ κατὰ τοῦ Διὸς ἐμφανίζεται οὐ σπανίως ἐν τῇ Ἰλιάδι, καὶ ὁ Ζεὺς ἐν τῇ πρὸς αὐτὴν ἀγάπῃ του, τῇ ἐπιτρέπει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν νίκην (Ὁμ. Ἰλ. Θ, 29. Χ, 183). — Ὡς πολιοῦχος ἡ Ἀθηνᾶ προστατεύει πᾶν τὸ συντελοῦν εἰς τὴν τοῦ λαοῦ εὐτυχίαν, τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν. Ὡς γόνιμον ἔχουσα τὴν φρένα, ὠφέλιμα ἐφεῦρε πολλὰ, τὸ ἄροτρον, τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς, τὴν διφρηλασίαν, τὴν ναυτιλίαν, τὸ ἔναυσμα τοῦ πυρὸς κτλ., καὶ ἀσκεῖ καὶ διδάσκει πᾶσαν γυναικείαν ἐργασίαν, ὡς Ἐργάνη, καὶ ἦν ἐν γένει θεὰ πάσης σοφίας καὶ ἐπιστήμης. Προΐσταται δὲ καὶ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ νομίμου, τῶν δικαστηρίων, πολιτικῶν ἀγορῶν καὶ βουλευτηρίων, ὡς βουλαία καὶ ἀγοραία. Ὡς τὰ πάντα δὲ διορῶσα καὶ ἐπινοοῦσα, λέγεται ὀξυδερκὴς καὶ παριστᾶται γλαυκῶπις. Ἔστι δὲ τῶν πόλεων προστάτις καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἡ θεότης οὖσα τῆς ἔμφρονος καὶ τακτικῆς πολεμικῆς τέχνης, ἐν ᾧ ὁ Ἄρης ἦν ὁ τῶν αἱματηρῶν καὶ ἀγρίων πολέμων. Τὰ τείχη, αἱ ἀκροπόλεις, οἱ

λιμένες ἦσαν ὑπὸ τὴν προστασίαν της. Ἐντεῦθεν τὰ ἐπίθετα αὐτῆς Ἀλαλκομενηΐς (ἡ βοηθὸς κατὰ τοῦ κινδύνου), Πολιοῦχος, Πολιὰς, Ἀκραία, Ἀκρία, Πυλαῖτις, Κλειδοῦχος, Πρόμαχος, Λαοσόος, Ἀτρυτώνη (ἡ ἀδάμαστος), Νίκη, Ἀγελεία (ἡ τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων), Λητία καὶ Λαφρία (ἡ τῶν λαφύρων), Προμαχόρμα (ἡ προμαχοῦσα τῶν ὁρμῶν καὶ λιμένων). Ὡς θεὰ πολεμικὴ ἐφεῦρε καὶ τὴν σάλπιγγα καὶ τὸν αὐλὸν, δι' ὃ καὶ Σάλπιγξ ἐνιαχοῦ προσελέγετο. Τὸ τὰς πόλεις σῶζον ἄγαλμα αὐτῆς ἦν τὸ Παλλάδιον (ἴδ.), ὃ εἰς πολλὰς πόλεις ὑπῆρχεν. Ἐπελέγετο δὲ καὶ Ὑγίεια καὶ Παιωνία, ὡς θεὰ ἀπὸ νόσων σώζουσα, καὶ ἐν γένει Σώτειρα. Οὕτως ἐλατρεύετο ἐπὶ Ὁμήρου καὶ μετ' αὐτὸν ἐν πάσῃ τῇ Ἑλλάδι. Ἐν δὲ τοῖς προομηρικοῖς χρόνοις, ἦν, ὡς αἱ πλεῖσται θεότητες, θεοποίησις φυσικῆς δυνάμεως, καὶ αἱ ἀρχαιόταται ἕδραι τῆς λατρείας αὐτῆς ἦσαν ἡ Θεσσαλία, αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Βοιωτία, ἐνταῦθα δὲ μάλιστα ἡ λίμνη Κωπαὶς, ἔνθα ὁ ποταμὸς Τρίτων εἰσέβαλλει εἰς αὐτὴν, καὶ ἔνθα ἐλέγετο ὅτι τὸ πάλαι ἔκειτο πόλις τις καταποντισθεῖσα, ἥτις Ἀθῆναι ἐκαλεῖτο. Ἐκεῖθεν δ' εἶχε τὰ ἐπίθετα τριτὼ, τριτωνὶς, τριτογένεια, τριτογενής. Καὶ πανταχοῦ ὅπου ὑπῆρχε τὸ ὄνομα Τρίτων, ἦν καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἡ λατρεία, ὡς καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Λιβύῃ κατὰ τὴν Τριτωνίδα λίμνην (Ἡρδ. Δ, 180), ἔνθα Μινύαι ἐκόμισαν αὐτὴν ἐξ Ἑλλάδος, καὶ οὐχὶ τὸ ἐναντίον, ὡς ἐπιστεύθη ὑπό τινων. Εἰς τὴν Τριτωνίδα λίμνην συνείχετο ἡ Ἀθηνᾶ μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις ἐκεῖ καὶ πατὴρ αὐτῆς ἐλέγετο, καὶ ἐν γένει εἰς πολλὰ τῆς Ἑλλάδος μέρη ἀπαντᾶται συνηνωμένη ἡ λατρεία τῶν δύο θεῶν, καὶ ἡ σχέσις τῆς Ἀθηνᾶς μετὰ τῶν Τριτώνων. Ἡ ἀττικὴ χώρα κυρίως ἐθεωρεῖτο ὡς κτῆμα τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ πᾶς ὁ ἰδιωτικὸς καὶ δημόσιος βίος, ἡ τῆς γῆς καλλιέργεια, αἱ πολιτικαὶ διατάξεις, ἡ μυθολογία τῆς χώρας πᾶσα, στενὴν εἶχον μετ' αὐτῆς τὴν συνάφειαν. Ἡ πόλις (ἀκρόπολις) ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ κατοικία αὐτῆς· ἦν ἡ προστάτις τῆς γεωργίας καὶ τῆς ἐλαιοτροφίας· πρώτη ἐχαλίνωσεν ἵππους (δι' ὃ καὶ Ἱππία προσέτι ἐπεκαλεῖτο), καὶ ἐδίδαξε τὸ βόας ζευγνύειν· εἰσήγαγε νόμους καὶ τάξιν· ἵδρυσε τὸν Ἄρειον Πάγον, καὶ προΐστατο (ὡς Φρατρία) ταῖς φρατρίαις καὶ ταῖς φυλαῖς, αἵτινες ἦσαν ὁ πρῶτος καὶ θεμέλιος ὀργανισμὸς τοῦ ἀττικοῦ λαοῦ. Πρὸς τιμὴν αὐτῆς ἐτελοῦντο αἱ ἐπισημότεραι τῶν ἑορτῶν, ὡς τὰ μεγάλα καὶ μικρὰ Παναθήναια, τὰ

Ἐν Ῥώμῃ, εἰς Ἀλβανικὴν ἔπαυλιν.

Ἐρρηφόρια. Ἐξ Ἀθηνῶν δ' ἐξετάθη τῆς Ἀθηνᾶς ἡ λατρεία εἰς τὴν Ἰωνίαν, εἰς δὲ τὴν Αἰολίδα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἦλθε πιθανῶς ἐκ Βοιωτίας. Ἐπεκράτει δὲ καὶ πολλα-

χοῦ τῆς Πελοποννήσου, ἐν Ἀργολίδι, Ἀχαΐᾳ, Λακεδαίμονι, κτλ. Ἀλλὰ παρὰ τοῖς Πελοποννησίοις Δωριεῦσιν ἐπεκράτει πρὸ πάντων ὁ πολεμικὸς τῶν θεῶν χαρακτήρ, καὶ οἱ Σπαρτιᾶται, ὅτε ἐκστρατεύοντες ὑπερέβαινον τῆς χώρας τὰ ὅρια, ἔθυον τὰ διαβατήρια καὶ εἰς αὐτὴν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Διὸς τοῦ Ἀγήτορος· καὶ συνεδέετο προσέτι μετὰ τῶν νέων καὶ ἡρωϊκῶν Διοσκούρων. Ὡς πολιοῦχος, εἶχεν ἐν Σπάρτῃ ναὸν οὗ ἐπεστρω-

Ἐν Μουσείῳ τῶν Παρισίων.

μένοι διὰ χαλκῶν ἐλασμάτων ἦσαν οἱ τοῖχοι, κατὰ τὸν ἀρχαιότατον τρόπον τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἐξ οὗ καὶ Χαλκίοικος ἐκεῖ ὠνομάζετο, καὶ χαλκοῦν ἦν αὐτῆς τὸ ἄγαλμα. Ἐν Κορίνθῳ ἐπελέγετο Ἑλλωτὶς ἡ Ἑλλωτία, καὶ ἐτελεῖτο αὐτῇ ἐκεῖ ἑορτὴ τὰ Ἑλλώτια μετ' ἀγῶνος λαμπαδουχίας. Εἶχε δὲ καὶ διάφορα ἄλλα ἐπωνύμια πολλαχοῦ, ὡς Ἀγραύλη ἢ Ἄγραυλος (ἡ ἐν τοῖς ἀγροῖς)· Ἀλέα· Ὄγκα ἐν Θήβαις· Προναία καὶ Πρόνοια ἐν Δελφοῖς, Τελχινία, ἐν Βοιωτίᾳ· Ἀσία, ἐν Λακεδαίμονι, κατὰ τὴν ὁμώνυμον πόλιν· Ἰλιὰς ἐν Ἰλίῳ· Ἰτωνὶς ἢ Ἰτωνία, ἐκ τῆς πόλεως Ἴτωνος τῆς Θεσσαλίας· Ἀχαΐα καὶ Παναχαιὶς ἐν Ἀχαΐᾳ. — Τὸ περιφημότατον τῆς Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἦν τὸ ἐν τῷ Παρθενῶνι ἐν Ἀθήναις τῆς Παλλάδος ἢ τῆς Παρθένου, ἀριστούργημα τοῦ Φειδίου (ἴδ. Ἀττική. Φειδίας). Ὁ κυριώτερος χαρακτηρισμὸς εἰς τὰς καλλιτεχνικὰς τῆς θεᾶς παραστάσεις ἐστὶν ἥρεμος ἐμβρίθεια, πνεύματος διαύγεια καὶ δύναμις. Ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ βλέμμα ἐλαφρῶς κλίνουσι πρὸς τὴν γῆν, ὡς ἐκ σκέψεως, τὸ μέτωπον ἐστὶν αἴθριον καὶ καθαρὸν, τὰ χείλη σοβαρῶς κεκλεισμένα, τὸ πρόσωπον δ' ἀναλόγως μικρὸν, καὶ ἡ κόμη ἀνεπιτηδεύτως χωριζομένη ἐπὶ τοῦ μετώπου, πίπτει ἐλευθέρα ὀπίσω εἰς τὸν τράχηλον καὶ τοὺς ὤμους. Τὸ ὅλον σῶμα ἐν γένει ἔχει τι τὸ ἀνδρικὸν μᾶλλον ἢ τὸ γυναικεῖως τρυφερόν. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔφερε τὸ κράνος, ἐπὶ τοῦ στήθους τὴν αἰγίδα (ἴδ.), ἔχουσαν ὄφεις πέριξ, καὶ κεφαλὴν Γοργόνος ἐν τῷ μέσῳ. Πλὴν δὲ τούτων ἄλλα σύμβολα αὐτῆς εἰσὶν ἡ στρογγύλη ἀσπὶς, μετὰ κεφαλῆς Μεδούσης, ἢ παραστάσεων γιγαντομαχίας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς, τὸ δόρυ, ἡ γλαὺξ, ἡ ἐλαία, ὁ ὄφις, ὁ ἀλέκτωρ. — Παρὰ Ῥωμαίοις δὲ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ἐκαλεῖτο Minerva, παράγωγον τοῦ minervare ἐκ τοῦ mens (ὁ νοῦς). Συνελατρεύετο δ' ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου μετὰ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, ὑπὸ τὰς εἰρηνικὰς μᾶλλον αὐτῆς ἰδιότητας, ὡς τις Ἐργάνη, προστάτις τῶν τεχνητῶν, τῶν ἰατρῶν (medica), διδασκάλων, καλλιτεχνῶν, ποιητῶν, μάλιστα τῶν μουσικῶν, καὶ πασῶν τῶν γυναικείων ἐργασιῶν. Ἡ κυριωτέρα αὐτῆς ἑορτὴ, ἀπὸ τῆς 19ης Μαρτίου ἀρχομένη, ἦν πενταήμερος (Quinquatria καλουμένη), καὶ ἐτελεῖτο μάλιστα ὑπὸ τῶν βιομηχάνων καὶ τεχνητῶν, καὶ τῆς νεολαίας τῶν σχολείων, ὅτε καὶ οἱ μαθηταὶ ἀπέτινον τοῖς διδασκάλοις τὰ δίδακτρα. Κατ' αὐτὴν, καὶ εἰς ἄλλην μικρὰν ὁμώνυμον τριήμερον ἑορτὴν τῆς 13 Ἰουνίου, καθιεροῦντο αἱ σάλπιγγες, αἵτινες, ὡς καὶ ἡ συντεχνία τῶν σαλπιγκτῶν, ἦσαν ἐν Ῥώμῃ ἰδίως ὑπὸ τὴν προστασίαν της. Ἀλλὰ καὶ ὡς πολεμικὴ θεὰ προσέτι ἐλατρεύετο, πιθανῶς καθ'

Ἑλληνικὴν ἐπιρροὴν, δι' ὃ καὶ οἱ ὁπλομάχοι ἀγωνισταὶ διετέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς.

Παλλατὶς, ἡ τῇ Παλλάδι ἀνήκουσα. Παλλατίδες πέτραι μέρος τοῦ ὄρους Κρείου πλησίον τοῦ Ἄργους (Καλλιμ. εἰς Παλλδ. 42).

Παλλήνη, 1) Χερσόνησος τῆς Μακεδονίας, μεταξὺ τοῦ Θερμαϊκοῦ καὶ τοῦ Τορωναίου κόλπου, ἡ καὶ Φλέγρα λεγομένη. Ἐπ' αὐτῆς ἔθετον οἱ ποιηταὶ τὴν μάχην τῶν Γιγάντων κατὰ τῶν θεῶν (Ἡρδ. Ζ, 123. — Θουκ. Δ, 120). Ὁμώνυμος δ' αὐτῇ ἦν καὶ ὁ ἰσθμὸς δι' οὗ συνείχετο μετὰ τῆς στερεᾶς (Θουκ.). — Εἶχε δὲ καὶ πόλιν τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος (Στρ. Βυζ.), νῦν Κασσάνδραν. — 2) Κώμη καὶ δῆμος τῆς Ἀττικῆς, μεταξὺ Ὑμηττοῦ καὶ Πεντελικοῦ, ἐπὶ τῆς εἰς Μαραθῶνα ἀγούσης ὁδοῦ (Ἡρδ. Α, 62. — Πλούτ. Θησ. ΙΓ.), ἔνθα καὶ νῦν ἔτι ἀπὸ τοῦ Ὑμηττοῦ καταρρέον ῥυάκιον Παλλάνα καλεῖται.

Πάλμυρα, ἡ ἐν τῇ παλαιᾷ Γραφῇ Ταδμὸρ (Α. Βασιλ. 9, 18), ἡ φοινικόπολις, ἐκτίσθη ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις ὑπὸ Σολομῶντος, τοῦ βασιλέως τῶν Ἰουδαίων, ὡς ἐμπορικὸς σταθμὸς ἐν τῇ συρικῇ ἐρήμῳ, ἐπὶ Ὀάσιος, μεταξὺ Ἀντιλιβάνου καὶ τοῦ Εὐφράτου. Ὡς ἐκ τῆς θέσεως δ' αὐτῆς πολλὰ ὑπέστη ἐπὶ Ῥωμαίων, ὑπό τε τούτων καὶ τῶν Πάρθων κατὰ τοὺς μεταξὺ τῶν δύο πολέμους· μέχρι τῶν χρόνων τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ἔθαλλε διὰ τοῦ ἐμπορίου, καθ' ὃ χρησιμεύουσα εἰς τὴν κοινωνίαν μεταξὺ δύσεως καὶ ἀνατολῆς· ἀλλ' εἰς ἀνωτέραν περιωπὴν ἤχθη μόνον κατὰ τὴν γ' ἑκατονταετηρίδα μ.Χ. ὅτε, ἐπὶ τῶν τότε περιπλοκῶν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, ὁ Ὀδενάτος (261 μ. Χ.) κατεκόσμησε τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἤγειρεν αὐτὴν εἰς πρωτεύουσαν τοῦ νέου κράτους, ὃ ἵδρυσε καὶ ὃ, μετὰ θάνατον αὐτοῦ, ἡ χήρα του Ζηνοβία ἐξέτεινε καὶ ἐπὶ τῆς δυτικῆς Ἀσίας καὶ ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου. Ἀλλ' ἐπὶ μακρὸν δὲν διήρκεσε τὸ νεοσύστατον τοῦτο κράτος, καὶ τῷ 273 ἀνέτρεψεν αὐτὸ ὁ αὐτοκράτωρ Αὐρηλιανός. Ἡ πόλις, λεηλατηθεῖσα, σχεδὸν ἐντελῶς κατεστράφη· καὶ ἀνωρθώθη μὲν αὖθις ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἀλλ' εἰ καὶ ἔμεινε σπουδαῖον φρούριον τῶν μεθορίων, δὲν ἀνέλαβεν ὅμως πλέον. Τὴν σήμερον, ὑπ' Ἀράβων κατοικουμένη ἡ θέσις ἐκείνη, διετήρησε τὸ ἀρχικὸν αὐτῆς ὄνομα Τεδμὸρ, καὶ τῷ 1691 ἀνεκαλύφθησαν ἐκεῖ θαυμάσια ἐρείπια ἀρχαίων στοῶν καὶ ναῶν, ἐν ἄλλοις μεγάλου ναοῦ τοῦ Ἡλίου, τοῦ μάλιστα ἐν Παλμύρᾳ λατρευομένου, μαρτυροῦντα περὶ τῆς ἀρχαίας αὐτῆς εὐπορίας καὶ λαμπρότητος.

Πάλμυς, Τρὼς ἐκ τῶν ἐπισήμων, υἱὸς Ἱπποτίωνος (Ὁμ. Ἰλ. Ν, 792).

Πάλτος, πόλις τῆς Κασιώτιδος ἐν Συρίᾳ (Στρβ. ΙΕ). Σώζονται αὐτῆς τὸ ὄνομα καὶ ἐρείπια.

Παμβοιώτια, πανήγυρις ἐν Βοιωτίᾳ, εἰς τιμὴν τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς, παρὰ τῇ Κορωνείᾳ, συνδεδεμένη, ὡς οἱ μεγάλοι ἀγῶνες ἐν Ἑλλάδι, μετ' ἐκεχειρίας (Στρβ. Θ, 411. — Παυσ. Θ, 34, 1. — Πολύβ. Δ, 3. Θ. 34).

Παμβῶτις λίμνη, ἐν Ἠπείρῳ. Εἰς τὰς ὄχθας αὐτῆς, παρὰ τῇ Δωδώνῃ, ἐλέγετο οἰκήσας ὁ Νεοπτόλεμος, υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως μετὰ τῶν Θεσσαλῶν ὀπαδῶν του. Νῦν λίμνη τῶν Ἰωαννίνων.

Πάμισος, 1) νότιος ὁμόρρους τοῦ Πηνειοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ (Ἡρδ. Ζ, 129). Ν. Λαπάρδα. — 2) Ποταμὸς ἐν Μεσσηνίᾳ, πηγάζων ἐκ τῶν συνόρων τῆς Ἀρκαδίας, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον (Στρβ.). — 3) Μικρὸς ποταμὸς τῆς Λακωνίας, ὁρίζων αὐτὴν πρὸς τὴν Μεσσηνίαν, καὶ ἐκβάλλων παρὰ τοῖς Λεύκτροις (Στρβ. Η, 361). — 4) Ποτάμιον τῆς Ἠλιάδος πρὸς τῇ Πύλῳ.

Παμμάχιον, ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις ἄλλη λέξις διὰ τὸ παγκράτιον. Ἴδ. (Hyg. Fab. 273).

Παμμένης, νέος εὐγενὴς Θηβαῖος ἐπὶ Ἐπαμεινωνδου, φαίνεται μετασχὼν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ Ἱεροῦ Λόχου (Πλούτ. Πελοπ. 1Η), ἐπέμφθη δὲ μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην εἰς Ἀρκαδίαν μετὰ 1000 ἀνδρῶν, ἵνα βοηθήσῃ εἰς τὴν ἵδρυσιν τῆς Μεγαλοπόλεως. Εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διέμενεν, ὅτε ἦν νέος, ὁ Φίλιππος ὁ Μακεδὼν (Πλούτ. Πελοπ. ΚΣΤ). Ὅτε δ' ἐκ δευτέρου εἰσέβαλον οἱ Θηβαῖοι εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐκυρίευσεν ὁ Παμμένης τὸν λιμένα τῆς Σικυῶνος, καὶ μνημονεύεται ὡς εἰσβαλὼν καὶ εἰς τὴν Φωκίδα. Καθ' ὅσον δὲ γνωστὸν, ἦν ὁ μόνος ἐπίσημος Θηβαῖος, ὁ ἐπιζήσας εἰς τὴν μάχην τῆς Μαντινείας. Ἐπέμφθη δὲ καὶ ἐκ δευτέρου εἰς Μεγαλόπολιν, καὶ τῷ 353 π.Χ. ἔφερεν ἐπικουρίαν 5000 ἀνδρῶν εἰς τὸν ἐξωσθέντα σατράπην Ἀρτάβαζον, ἐνίκησε δὲ τοὺς στρατοὺς τοῦ μεγάλου Βασιλέως καὶ ἐκτήσατο μεγάλην φήμην πολεμικὴν (Διόδ. ΙΔ, 34).

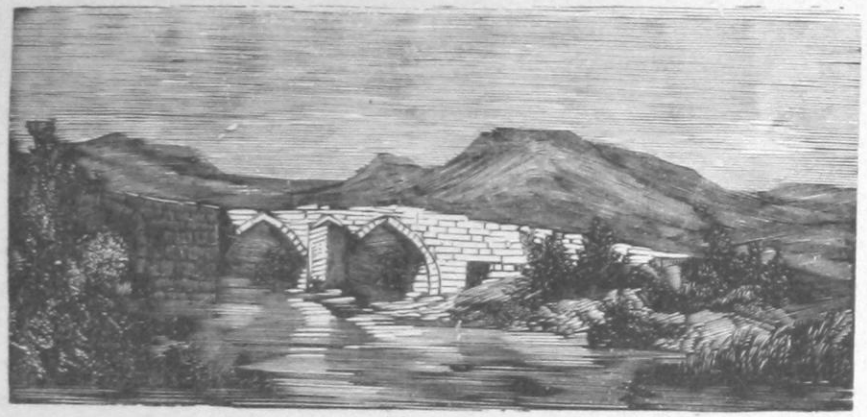

13 Πάμισος.

Πάμμελος, Μεγαρεὺς, κτίστης τῆς Σελινοῦντος ἐν Σικελίᾳ (Θουκ. ΣΤ, 4).

Πάμμων, 1) υἱὸς τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἑκάβης (Ὁμ. Ἰλ. Ω, 250). — 2) Πολίτης τις τῆς νήσου Σκύρου (Ἡρδ.).

Παμπανὶς, μικρὰ πόλις τῆς ἄνω Αἰγύπτου, δυτικῶς τῆς Τεντύρας κειμένη.

Παμφάης, 1) Ἀργεῖος, περὶ οὗ ἐλέγετο ὅτι ὑπεδέξατο εἰς τὴν οἰκίαν του τοὺς Διοσκούρους (Πίνδ.). — 2) Κάτοικος τῆς Πριήνης ἐν Ἰωνίᾳ, πέμψας δῶρον εἰς τὸν Δαρεῖον ἅμαξαν μεστὴν ἀργύρου (Αἰλ. Π. Ἱ. Δ. 27).

Παμφία, πόλις τῆς Αἰτωλίας, κειμένη κατὰ τὸ ἀνατολικὸν χεῖλος τῆς Τριχωνίδος λίμνης (Πολ6. Ε, 7).

Πάμφιλος, 1) Εἷς τῶν ὑπὸ τῶν Δαναΐδων φονευθέντων υἱῶν τοῦ Αἰγύπτου (Hygn. Fab. CLXX). — 2) Στρατηγὸς Ἀθηναῖος, σταλεὶς τῷ 389 κατὰ τῆς ἀποστάσης καὶ ὑπὸ τῆς Σπάρτης ὑποστηριζομένης Αἰγίνης, ἐπολιόρκησε τὴν νῆσον, ἀλλ' ὁ στόλος ἀπεδιώχθη, καὶ μόνον μετὰ 5 μῆνας ἐλήφθη ὀπίσω ὁ ἐκεῖ ἀποβὰς στρατὸς (Ξνφ. Ἑλλ. Ε, 1, 1). Ἴσως δ' ἐστὶν αὐτὸς ὁ περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους διὰ κατάχρησιν δημοσίων χρημάτων καταδικασθεὶς Πάμφιλος (Ἀρστφ. Πλοῦτ. 114, καὶ Σχλ.), καθ' ὅσον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἠδύνατο νὰ προκύψῃ κατ' αὐτοῦ δωροδοκίας ὑπόνοια. — 3) Μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος καὶ διδάσκαλος τοῦ Ἐπικούρου. — 4) Ζωγράφος ἐξ Ἀμφιπόλεως, μαθητὴς τοῦ Εὐπόμπου, διδάσκαλος τοῦ Ἀπελλοῦ, περὶ τὸ 360 π. Χ. σχολὴν ζωγραφικῆς ἱδρύσας ἐν Σικυῶνι. Κατὰ τὸν χαρακτῆρα τῆς Πελοποννησιακῆς σχολῆς, ἧς ἀνώτατος ἀντιπρόσωπος ἦν ὁ Πολύκλειτος, ἀπέβλεπε κυρίως εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀναλογιῶν, καὶ ἀπῄτει τούτου ἕνεκα παρὰ τῶν μαθητῶν του τὴν σπουδὴν τῆς γεωμετρίας. Ἐνήργησε δὲ καὶ ἐπέτυχε τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ζωγραφικῆς εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ ἵνα, ἐξευγενιζομένη, παύσῃ οὖσα βιομηχανία χειρωνακτικὴ, τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἀσκήσεως αὐτῆς εἰς τοὺς δούλους. Ἐδίδασκε δ' αὐτὴν ἐπὶ μισθῷ, ἓν τάλαντον λαμβάνων διὰ διδασκαλίαν δώδεκα ἐτῶν. Μνημονεύονται δ' αὐτοῦ δύο εἰκόνες, ἡ ἐν Φλιοῦντι νίκη τῶν Ἀθηναίων, ἐν Ὀλ. 103, γ', καὶ Ὀδυσσεὺς ἐπὶ σχεδίας (Plin. XXXV, 36, 8). Καὶ συνέγραψε δ' οὗτος περὶ ζωγραφικῆς καὶ περὶ ζωγράφων.

Παμφυλία, ἀρχαιότατα Μόψου ἑστία, ἣν κατ' ἀρχὰς ἡ στενὴ καὶ μᾶλλον ἄκαρπος παράλιος ταινία γῆς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἡ μεταξὺ Κιλικίας καὶ Λυκίας, χωριζομένη ἀπὸ ταύτης μὲν διὰ τοῦ ὄρους Κλίμακος, ἀπ' ἐκείνης δὲ διὰ τοῦ ποταμοῦ Μέλανος. Τὸ βόρειον αὐτῆς ὅριον ἦν ἡ Πισιδία μετὰ τοῦ ὄρους Ταύρου, πρὸς νότον δ' ἐξετείνετο τὸ Παμφύλιον πέλαγος. Τὸ κυριώτερον αὐτῆς ἀκρωτήριον ἐκαλεῖτο Λευκοθεῖον ἢ Λεύκολλα (ἐκτὸς ἂν τοῦτο ἦν τὸ ἀπέναντι ἀκρωτήριον τῆς Κύπρου), παρὰ τῇ πόλει Σίδῃ. Πρὸς ἀνατολὰς ποταμοὶ αὐτῆς ἦσαν ὁ Καταρράκτης, ὅστις δὶς ὑπὸ τὴν γῆν βυθιζόμενος, ἐκβάλλει τέλος ἀνατολικῶς τῆς Ἀτταλείας (Νῦν Δουδενσού). Ὁ Κέστρος (ν. Ἀκσού)· ὁ Εὐρυμέδων (ἴδ.) (ν. Κέπρου σού)· ὁ Μέλας (ν. Μιναυγὰτ σού). Οἱ κάτοικοι Πάμφυλοι ἦσαν μέρος μὲν αὐτόχθονες, μέρος δὲ Κίλικες καὶ Ἕλληνες, καὶ μέχρις Ἀντιόχου εἶχον τὰς αὐτὰς περιπετείας μετὰ τῶν γειτόνων των. Εἶτα δ' ἐξηρτήθη ἡ Παμφυλία ἐκ τοῦ Περγαμηνοῦ κράτους, καὶ βραδύτερον μετ' αὐτοῦ ὑπετάγη εἰς τὴν Ῥώμην. Οἱ κάτοικοι ἦσαν ἐπιδεδομένοι εἰς τὴν ναυτιλίαν, καὶ προσέτι καὶ εἰς τὴν πειρατείαν. Πόλεις δ' ἦσαν αἱ κυριώτεραι, ἡ λιμένα ἔχουσα Κόρυκος, πιθανῶς αὐτὴ ἡ εἶτα κληθεῖσα Ἀττάλεια· ἡ Πέργη ἐπὶ τοῦ Κέστρου μετὰ περιφήμου ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Εἰς αὐτὴν ἀπέβη ὁ Ἀπόστολος Παῦλος· ἡ Ἄσπενδος ἐπὶ τοῦ Εὐρυμέδοντος, εἰς ἀπότομον ὄρος, πλουσίους ἔχουσα ἐλαιῶνας· τὸ Σύλλειον ἐπὶ ὄρους εἰς 40 σταδίων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ ὀχυρόν· ἡ Σίδη, ἀποικία αἰολικὴ, μετὰ καλοῦ λιμένος. Εἰς αὐτὴν ἐλατρεύετο ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ ἐτελοῦντο ἀγῶνες Ὀλυμπιακοί· τὰ Κίβυρα, κ. ἄ. (Στρβ. ΙΔ, 667. — Met. I, 14).

Παμφυλικὸν, μέρος τῆς πόλεως τοῦ Ἄργους, κατὰ τὴν Παμφυλίδα φυλὴν κληθὲν (Πλούτ. π. γυν. ἀρ. τμ. Ζ, 11). Ἴδ. Πάμφυλοι.

Παμφύλιον πέλαγος, ὁ μέγας κόλπος νοτίως τῆς Παμφυλίας, Κιλικίας καὶ Λυκίας (Στρβ. Β, 121. 125. — Liv. XXVII. 23.)

Πάμφυλοι, 1) οἱ κάτοικοι τῆς Παμφυλίας. — 2) Φυλή τις δωρικὴ ἐν Πελοποννήσῳ, ἐπώνυμος τοῦ υἱοῦ τοῦ Αἰγιμιοῦ (Ἡρδ. Ε, 68). Ἴδ. Φυλή.

Πάμφυλος, υἱὸς τοῦ Αἰγιμιοῦ, βασιλέως τῶν Δωριέων ἐπὶ τοῦ ὄρους Πίνδου, συνεκστρατεύσας μετὰ τῶν Ἡρακλειδῶν εἰς Πελοπόννησον, καὶ τὸ ὄνομά του δοὺς εἰς μίαν τῶν δωρικῶν φυλῶν (Πίνδ. Πυθ. Α. 12. — Ἀπλλδ. Γ, 8, 3).

Πάμφως, παναρχαῖος λεγόμενος ποιητὴς Ἀθηναῖος, ταττόμενος μετὰ τοῦ Ὀρφέως, τοῦ Λίνου καὶ τοῦ Μουσαίου ὡς γράψας ὕμνους διὰ τὰ Ἐλευσίνια καὶ τὰ Διονύσια. Ὁ Παυσανίας λέγει αὐτὸν νεώτερον τοῦ Ὠλῆνος καὶ ἀρχαιότερον τοῦ Ὁμήρου, καὶ ὅτι τοὺς πλείστους τῶν ὕμνων αὐτοῦ ἔγραψε διὰ τοὺς Ἀθηναίους, εἰς τὴν Δήμητραν, τὴν Ἄρτεμιν, τὸν Ποσειδῶνα, τὰς Χάριτας, καὶ τὸν ἀρχαιότατον Οἰτόλινον (ἴδ.) διὰ τὸν τάφον τοῦ Λίνου. Κατὰ Φιλόστρατον δ' ἔγραψε καὶ ὕμνον εἰς Δία, ὃν ἀπεμιμήθη ὁ Ὅμηρος.

Πὰν, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ μιᾶς ἐκ τῶν θυγατέρων τοῦ Δρύοπος (Ὁμ. Ὕμν. 19, 34), ἢ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀρκαδικῆς νύμφης Καλλιστοῦς, ἢ τοῦ Διὸς (ἢ Ἑρμοῦ) καὶ

τῆς Πηνελόπης (Ἡρδ. Γ, 145), ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ Λυκαίου ὄρους τῆς Ἀρκαδίας, καὶ ἀνετράφη ὑπὸ τῶν Ἀρκαδικῶν νυμφῶν (Παυσ. Η, 30). Θεὸς τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ δρυμῶν καὶ τῶν ποιμένων, οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἴσως ἐστὶ παράγωγον τοῦ πάω (βόσκω), ὢν ἐκ γενετῆς κεραὸς, τραγόπους, γενειῶν, σιμὸς, δασὺς καὶ ἔχων οὐρὰν, ὥστε καὶ ἡ μήτηρ του ἔντρομος τὸν ἐγκατέλιπεν· ἀλλ' ὁ Ἑρμῆς λαβὼν αὐτὸν, τὸν ἤνεγκεν εἰς τὸν Ὄλυμπον, ἔνθα πάντες οἱ θεοὶ, ἐξ οὗ δῆθεν καὶ Πὰν ὠνομάσθη, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ παραδόξου βρέφους (Ὁμ. Ὕμν. ΙΘ, 47). Εἰς ὄρη καὶ εἰς δάση διαιτώμενος ἔκτοτε, περιάγει εἰς τὰς βοσκὰς, περιποιεῖται καὶ εὐλογεῖ τὰ ποίμνια, ὡς νόμιος, ἐπιμελεῖται τῶν τῆς θήρας ὡς ἀγραῖος, προστατεύει τὴν μελισσουργίαν καὶ τὴν ἁλιείαν, περιφέρεται μετὰ τῶν νυμφῶν, ἐπιδίδεται μετ' αὐτῶν εἰς εὐθύμους ὀρχήσεις, καὶ παίζει αὐταῖς τὴν σύριγγα, μουσικὸν ὄργανον τῆς ἐφευρέσεώς του. Ὡς θεὸς ὅμως τὴν ἐρημίαν φιλῶν, ἐμβάλλει καὶ φόβον μέγαν (τὸν πανικὸν), διὸ καὶ ἡ φοβερά του φωνὴ ἐθεωρεῖτο ὡς στρατοὺς τρέπουσα εἰς φυγὴν, καὶ «ὦ Πάνες!» ἐξεφωνεῖτο ἐπὶ θεάματός τινος φοβεροῦ ἢ ἀπροσδοκήτου (Ἀρστφ. Ἐκκλ. 1001). Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπίστευον ὅτι τοὺς ἐβοήθησεν εἰς τὴν μάχην τοῦ Μαραθῶνος, διὸ καὶ ἔκτοτε ἦν αὐτῷ ἐν Ἀθήναις ἱερὸν ἐν τῶν ὑπὸ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῆς Ἀκροπόλεως σπηλαίων, ὡς καὶ ἕτερον εἰς τὸν Πάρνηθα, ὑπὸ τὴν Φυλὴν, ἔνθα καὶ ἀνάγλυφα εὑρέθησαν ἀναθήματα· καὶ ἐν Μαραθῶνι εἰς σπήλαιον, καὶ ἐν Σαλαμῖνι ἱδρύθησαν αὐτοῦ ἀγάλματα. Ἐλάτρευον δ' αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι διὰ ἐτησίας λαμπαδοφορίας (Ἡρδ. ΣΤ, 105). Ὡς δὲ καὶ ἕτεροι θεοὶ τῶν δασῶν, οὕτως ἦν καὶ ὁ Πὰν ἔμπειρος εἰς τὴν μαντικὴν, καὶ εἰς αὐτὸν ἀπεδίδετο μάλιστα ὅτι ἐδίδαξε τὸν Ἀπόλλωνα. Ὡς πρὸς τὴν σύριγγα δὲ, ἐπλάσθη ὁ μῦθος, ὅτι ἦν νύμφη αὐτὴ, ἣν ὁ Πὰν ἐπεδίωξε μέχρι τοῦ Λάδωνος ποταμοῦ ἐν Μεσσηνίᾳ· ἐκεῖ δ' αὕτη ὅτι βοηθείᾳ τῶν θεῶν μετεμορφώθη εἰς καλάμους, ἐξ ὧν ὁ Πὰν κατεσκεύασε τοὺς σωλῆνας τῆς σύριγγος (Ον. Met. I, 691). Ἐνίοτε ὅμως παριστᾶται καὶ ἄλλο τι παίζων μουσικὸν ὄργανον. Καὶ τὴν Ἠχὼ δ' ἠγάπησε, καὶ ἐξ αὐτῆς ἔσχεν υἱὸν τὸν Ἴυγκα. Ὡς φίλος δὲ τῆς κωμῳδίας καὶ τοῦ χοροῦ, ἠγάπα καὶ τὴν Χάριν Πειθώ.—Ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις, παρεξηγήσει τοῦ ὀνόματος, ἐθεώρησάν τινες τὸν θεὸν τῶν ἀρκαδικῶν δασῶν ὡς σύμβολον τοῦ παντὸς, καὶ ἡ σύριγξ αὐτοῦ ἠνίττετο δῆθεν τὴν τῶν πάντων ἁρμονίαν. Καθ' ὃ θεὸς τῶν νομῶν, ἐθεωρεῖτο ὡς ὀπαδὸς καὶ τοῦ Διονύσου, εὔθυμος, εἰς ὀρχήσεις ἐπιδιδόμενος, τὰς νύμφας ἐρωτευόμενος. Καὶ πρὸς αὔξησιν τῆς συνοδείας τοῦ Βάκχου ἐπενοήθησαν κατόπιν πολλοὶ Πάνες, καὶ μικροὶ Πανίσκοι. Ἱεραὶ ἦσαν αὐτῷ ἡ πίτυς, ἡ δρῦς· εἰς θυσίαν δὲ τῷ προσεφέροντο ἀγελάδες, κριοὶ, πρόβατα, γάλα, μέλι, γλεῦκος. Ἐκ τῶν τόπων δὲ ἔνθα κυρίως ἐλατρεύετο, ἐπωνομάζετο Λυκαῖος, Τεγαιεὺς, Μαινάλιος. Ἐν Ἀρκαδίᾳ εἶχε τὰ πλεῖστα ἱερὰ, προσέτι δὲ καὶ ἐν Τροιζῆνι, Σικυῶνι, Ὠρωπῷ. Κατὰ δὲ τοὺς Ῥωμαίους ὁ Faunus καὶ ὁ Ianus παρ' αὐτοῖς ἦν ὁ αὐτὸς τῷ Πανί. Ἐν Αἰγύπτῳ δ' ὁ τραγόμορφος Μένδις ἐξελαμβάνετο ὡς ὁ Ἑλληνικὸς Πὰν, διὸ καὶ ἡ πόλις Χέμμις, εἰς ἣν ἐκεῖνος ἐλατρεύετο, μετεφράζετο Πανόπολις (Ἡρδ. Β, 46. 115. Στφ. Βυζ.).

Χαλκοῦν ἀνάγλ. ἐκ Πομπηΐας.

Παναθήναια, ἡ ἐπισημοτάτη τῶν ἐν Ἀθήναις ἑορτῶν εἰς τιμὴν τῆς πολιούχου ἢ πολιάδος Ἀθηνᾶς. Ἡ πρώτη αὐτῆς σύστασις, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀθήναια, ἀπεδίδετο εἰς τὸν Ἐριχθόνιον (Ἀρπκρ.—Παρ. Χρον.)· εἶτα δ' ὁ Θησεὺς, ὅτε εἰς ἓν συνέδεσε τοὺς πρὶν ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένους δήμους τῆς Ἀττικῆς, καὶ τὰς Ἀθήνας συνῴκισεν, ἀπεκάλεσεν αὐτὰ Παναθήναια, ὡς ὑπὸ πάντων τῶν Ἀθηναίων εἰς ἓν συνημμένων πανηγυριζόμενα (Παυσ. Η, 2, 1. — Πλούτ. Θησ. 24. — Ἀπλλδ. Γ. 14, 6. —Σουίδ. λ. — Hgin. Astron. II 13). Εἰς τοῦ συνοικισμοῦ δὲ τὴν μνήμην ἐσύστησεν ὁ Πεισίστρατος ἑορτὴν τὰ συνοίκια ἢ συνοικέσια, τελουμένην τὴν 16ην ἑκατομβαιῶνος ἐτησίως. Ἦσαν δὲ τὰ Παναθήναια δύο κατηγοριῶν, τὰ μεγάλα Παναθήναια, ἢ ἁπλῶς Παναθήναια λεγόμενα, καὶ τὰ μικρά. Ταῦτα ἦσαν ἐτήσια, ὡς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μαρτυρεῖται, οὐχὶ τριετηρικὰ, ὡς λέγει μόνος ὁ Λιβάνιος, πιθανῶς ἀντὶ νὰ εἰπῇ ὅτι ἐπανελαμβάνοντο ἐπὶ τρία ἔτη, καὶ τὸ τέταρτον διεκόπτοντο διότι ἀντικαθίσταντο ὑπὸ τῶν μεγάλων (Ὑπθσ. Δμσθ. κ. Μηδ.). Ἐτελοῦντο δὲ μετὰ τὰ Βενδίδια (20 Θαργηλ. Ἰούν.) (Πρόκλ. εἰς Πλάτ. Τίμ. Σλ. 26), πρὸ τῆς 20ης τοῦ ἑκατομβαιῶνος (Ἰούλ. Αὔγ.) (Δμσθ. κ. Τιμκρ. Σλ. 808). Τὰ δὲ Μεγάλα Παναθήναια ἦσαν τετραετηρικὰ, τελούμενα κατὰ τὸ τρίτον ἔτος ἑκάστης Ὀλυμπιάδος, τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Ἑκατομβαιῶνος. Ἡ κυριωτέρα αὐτῶν ἑορτὴ συνίστατο εἰς τὴν πομπὴν μεθ' ἧς νέος πέπλος κροκωτὸς καὶ κατάστικτος, ὃν ὕφαινον ἐπὶ ἐννέα μῆνας παρθένοι ἐκ τῶν ἐπισημοτάτων, δύο ἐρρηφόροι τὸ πρῶτον, καὶ εἶτα αἱ ἐργαστῖναι (ἴδ.), ἀνεβιβάζετο εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ προσεφέρετο τῇ θεᾷ, ἀντικαθιστῶν τὸν ἀρχαῖον. Ἡ πομπὴ παρεσκευάζετο ἐν τῷ ἔξω Κεραμεικῷ, εἰσήρχετο διὰ τοῦ Διπύλου, ὁ πέπλος ἀνηρτᾶτο, ἵνα τοῖς πᾶσι γίνηται ὁρατὸς, ὡς ἱστίον, εἰς πλοῖον διὰ τροχῶν καὶ μηχανισμοῦ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς διὰ κωπίων δῆθεν (χιλίᾳ κώπῃ. Φιλόστρ. εἰς Ἡρῴδ. Ε, 550) κινούμενον, ὃ ἦν δεδεμένον καὶ ὡς ἠγκυροβολημένον εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον. Ἐκεῖθεν τὴν ναῦν παραλαμβάνοντες οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν πολιτῶν, θαλλοφόροι, ἤτοι κλάδους ἐλαίας διὰ χειρῶν ἔχοντες, ἄλλοι κανηφόροι, ἐπὶ τῶν κεφαλῶν φέροντες τῶν θυσιῶν τὰ κανᾶ, οἱ νεώτεροι ἔφιπποι, αἱ γυναῖκες καὶ κόραι τῶν ἐλευθέρων φέρουσαι τὰς εἰς τὴν τελετὴν ἀναγκαίας ὑδρίας καὶ σκάφας (ὑδριαφόροι, σκαφηφόροι, καὶ παρακολουθούμεναι ὑπὸ τῶν γυναικῶν τῶν μετοίκων, αἵτινες ἔφερον δι' αὐτὰς τὰ σκιάδια καὶ τοὺς δίφρους (σκιαδηφόροι, διφροφόροι), πᾶς ὁ πομπεύων λαὸς διέτρεχε τὴν πόλιν ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τοῦ Ἐλευσινίου, περὶ τὴν νῦν Μητρόπολιν, ἐστρέφετο εἶτα πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τοὺς βορείους πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως,

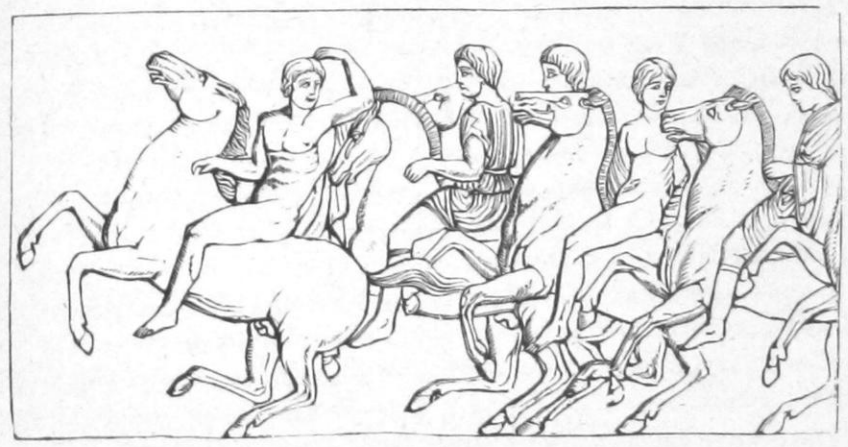

κατέλειπεν αὖθις τὴν ναῦν εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον ὅθεν τὴν εἶχε λάβει, καὶ ἀνερχόμενος εἰς τὴν ἀκρόπολιν, παρέδιδε τὸν πέπλον εἰς τὸν ἱερέα τῆς Ἀθηνᾶς. Τὴν πομπὴν ταύτην παριστῶσι τὰ ἀνάγλυφα τῆς ζωοφόρου τοῦ

Παρθενῶνος, ἧς σώζεται μέγα μέρος. Κατὰ δὲ τὰς πρὸ τῆς πομπῆς καὶ μετ' αὐτὴν ἡμέρας ἐτελοῦντο γυμνικοὶ ἀγῶνες, οὓς ἐκανόνισε μάλιστα ὁ Πεισίστρατος ἐπὶ Ἱπποκλείδου ἄρχοντος (565 π. Χ.). Ἐπὶ Σόλωνος προσετέθησαν καὶ ῥαψῳδῶν ἀγῶνες, ψαλλόντων ἔπη ὁμηρικά, καὶ οὗτοι ἀνεπτύχθησαν καὶ ἐξετάθησαν ὑπὸ Περικλέους (446 π. Χ.) εἰς μουσικοὺς ἀγῶνας ᾠδῆς, αὐλοῦ καὶ κιθάρας ἐν τῷ Ὠδείῳ (Πλούτ. Περ. ΙΓ). Καὶ

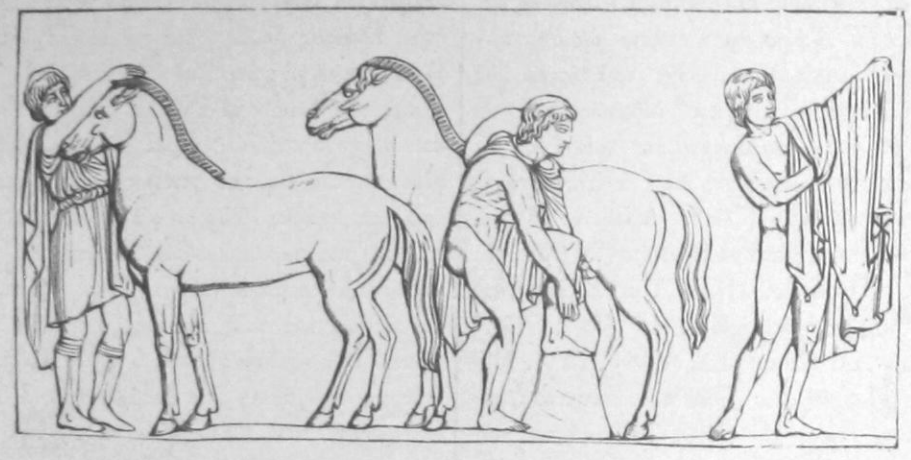

κύκλιοι δὲ χοροὶ ἐψάλλοντο, καὶ ὀρχήσεις ἐτελοῦντο καὶ λαμπαδηδρομίαι, καὶ ἀγῶνες ναυτικοὶ τῶν τριήρεων. Ἡ δὲ πᾶσα ἑορτὴ διήρκει ἀπὸ τῆς 21 ἢ 24 μέχρι τῆς 29 τοῦ Ἑκατομβαιῶνος. Ἐξελέγοντο δὲ 10 ἀθλοθέται, εἷς ἐκ φυλῆς ἑκάστης, καὶ τὸ ἆθλον ἦν, διὰ τοὺς γυμνικοὺς κἂν ἀγῶνας, στέφανος ἐκ κλάδου τῆς ἱερᾶς ἐλαίας, καὶ πήλινος ἀμφορεὺς ἐλαίου ἐκ τοῦ αὐτοῦ δένδρου (Πινδ. Νεμ. Ι. 34). Μετὰ δὲ τοὺς ἀγῶνας ἐπεράτου τὴν ἑορτὴν θυσία ἑκατόμβης καὶ γενικὴ ἑστίασις.—Καὶ ἀλλαχοῦ δ' ἐτελοῦντο Παναθήναια, οἷον ἐν Μαγνησίᾳ, εἰσαχθέντα ὑπὸ Θεμιστοκλέους, ἐν Τέῳ, ἐν Ῥόδῳ.

Πάναινος, Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς τοῦ Φειδίου, ζωγράφος ἐπίσημος, μετὰ τοῦ Πολυγνώτου καὶ Μίκωνος ἐν τῇ Ποικίλῃ Στοᾷ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην παραστήσας, καὶ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ διάφορα ἀξιόλογα ἔργα ἐκτελέσας (Παυσ. Ἑλλ.—Pl.).

Παναῖοι, λαὸς τῆς Θράκης περὶ τὴν Ἀμφίπολιν (Θουκ. Β, 101).

Παναίτιος, 1) Τήνιος, υἱὸς Σωσιμένους, τριήραρχος, αὐτομολήσας πρὸς τοὺς Ἕλληνας κατὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος (Ἡρδ. Η, 82). — 2) υἱὸς Νικαγόρου, Ῥόδιος, γεννηθεὶς περὶ τὰ 180 π. Χ., σπουδάσας ἐν Ἀθήναις τὴν φιλοσοφίαν ὑπὸ Διογένην τον Βαβυλώνιον καὶ τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Ἀντίπατρον τὸν ἐκ Ταρσοῦ. Εἶτα δὲ, μεταβὰς εἰς Ῥώμην, ἐσχετίσθη μετὰ Λαιλίου καὶ τοῦ νεωτέρου Ἀφρικανοῦ, καὶ συνώδευσε τοῦτον εἰς τὴν πρεσβείαν αὐτοῦ διὰ τῆς Ἀσίας εἰς Αἴγυπτον πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Φύσκωνα τῷ 143 π. Χ. Ἐδίδαξε δ' ἐν Ῥώμῃ τὴν Στωϊκὴν φιλοσοφίαν, καὶ μεγάλως συνετέλεσεν εἰς αὐτῆς τὴν διάδοσιν, πολλοὺς ἀξίους μαθητὰς ἀναδείξας (Cic. d. Or. III, 21, 23. Tusc. IV, 2. Off. II, 2). Εἶτα δ' ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας, διεδέχθη τὸν διδάσκαλόν του Ἀντίπατρον εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Στωϊκῆς σχολῆς, καὶ μαθητὰς ἔσχε τὸν Ἀπολλόδωρον ἐκ Νύσης τῆς Καρίας, τὸν Μνήσαρχον, Ἑκάτωνα τὸν Ῥόδιον, τὸν ἐξ Ἀπαμείας τῆς Συρίας Ποσειδώνιον. Ἀπεβίωσε δ' ἐν βαθεῖ γήρατι εἰς Ἀθήνας, καὶ ἐκεῖ διετηρήθη εἰς μνήμην του ἑταιρία ὁμοτραπέζων, καλουμένη Παναιτιαστῶν. Ἔγραψε «Περὶ αἱρέσεων, περὶ προνοίας, περὶ εὐθυμίας» (Cic. Fin. IV, 9)· τὸ δὲ κυριώτερον σύγγραμμά του ἦν τὸ «περὶ καθήκοντος» εἰς βιβλία τρία, καὶ τοῦτο, ὡς λίαν δημοτικόν, ἐλαβεν ὁ Κικέρων ὡς ὑπόδειγμα τῶν δύο πρώτων βιβλίων τοῦ de officiis συγγράμματός του (Cic. Off. II, 17. III, 2. Ad. Att. XVI, 11). Σώζονται δ' ἐλάχιστα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἀποσπάσματα. Καὶ εἰς μὲν τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς σχολῆς ἐνέμεινε πάντοτε· ἀλλ' οὐ σπανίως ἐμετρίαζε τῶν δογμάτων αὐτῆς τὴν αὐστηρότητα, μᾶλλον προσεγγίζων τοῖς περιπατητικοῖς. Καὶ ὡς πρὸς τὴν μαντικὴν ἔτι ἔτρεφε δισταγμούς· τὸ δὲ περὶ καθηκόντων σύγγραμμά του ἦν ὡρισμένον μόνον διὰ τοὺς εἰς σοφίαν προκόπτοντας. Ὡς ἕνα δὲ τῶν ἀξιολογωτέρων διδασκάλων τῆς στωϊκῆς διδασκαλίας θεωρεῖ αὐτὸν ὁ Κικέρων (Διογ. Λ.—Πλούτρ.).—3) Μαθηματικὸς, γράψας «περὶ τῶν κατὰ γεωμετρίαν καὶ μουσικὴν λόγων καὶ διαστημάτων».—4) Τύραννος τῶν Λεοντίνων ἐν Σικελίᾳ.

Παναιτωλικὸν, ἡ γενικὴ τῶν Αἰτωλῶν συνέλευσις, συνερχομένη ἅπαξ κατ' ἔτος, τὸ φθινόπωρον, ἐν Θέρμαις, ἢ ἐνίοτε καὶ ἐν Ναυπάκτῳ. Σκοπὸς κύριος αὐτῆς ἦν ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις ἡ ἀντίστασις εἰς τὴν Μακεδονίαν. Εἷς τῶν στρατηγῶν τῆς χώρας ἐξελέγετο αὐτῆς πρόεδρος· ἡ δὲ ἔναρξις αὐτῆς ἐτελεῖτο ἐπισήμως καὶ μετ' ἀγώνων (Θουκ. Γ, 94-102.—Πολ. Β, 2).

Πανάκεια, θυγάτηρ τοῦ Ἀσκληπιοῦ, συλλατρευομένη μετ' αὐτοῦ ἐν Ὡρωπῷ (Ἀρσφ. Πλουτ. 702.—Παυσ. Α, 34).

Πάνακρα, ὄρος τῆς Κρήτης, μετὰ τῆς Ἴδης συνεχόμενον (Καλλιμ. εἰς Δ. 1. 50).

Πάνακτον, φρούριον μεταξὺ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, πολλάκις μεταβὰν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην, καὶ τέλος μεῖναν εἰς τὴν Ἀττικὴν (Θουκ. Ε, 3. 42). Λείψανον αὐτοῦ ἐστὶ πύργος σωζόμενος ὑπὲρ τὸ χωρίον Σάλεσι.

Πανάρετος, φιλόσοφος Ἀκαδημαϊκὸς, μαθητὴς τοῦ Ἀρκεσιλάου (Αἰλ.).

Παναχαιοὶ, καθ' Ὅμηρον (Ἰλ. Β, 404. Η, 73. 159) πάντες ὁμοῦ οἱ Ἕλληνες, οἱ πανέλληνες.—Μετὰ ταῦτα Παναχαιὶς ἦν πᾶσα ἡ Ἀχαΐα, ὅθεν καὶ ἐπίθετον ἐκεῖ τῆς Ἀθηνᾶς (Παυσ. Ζ, 20), ὡς καὶ Παναχαΐα, τῆς Δήμητρος ἐν Αἰγίῳ τῆς Ἀχαΐας.

Πανδάρεος, 1) Ἐφέσιος, ζῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς, ᾧ ἡ Δήμητρα ἔδωκε τὸ δῶρον νὰ τρώγῃ ὅσον θέλει χωρὶς νὰ ἐνοχλῆται. Θυγάτηρ αὐτοῦ ἦν ἡ Ἀηδὼν, γυνὴ τοῦ Πολυτέχνου (Ἀντ. Λιβ. 11). —2) Μιλήσιος, υἱὸς τοῦ Μέροπος, κλέψας ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς ἐν Κρήτῃ χρυσοῦν κύνα, καὶ δοὺς αὐτὸν τῷ Ταντάλῳ εἰς φύλαξιν. Ὅτε ὅμως ὁ Ζεὺς ἐζήτησε τὴν ἀπόδοσιν αὐτοῦ, ἔφυγεν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐκεῖθεν εἰς Σικελίαν, ἔνθα ἀπέθανε μετὰ τῆς γυναικός του Ἁρμοθέας. Ἡ μία τῶν θυγατέρων του, κατὰ σύγχυσιν μετὰ τῆς προμνημονευθείσης, ὠνομάζετο Ἀηδὼν (ἴδ.). Περὶ δὲ τῶν δύο ἄλλων Μερόπης καὶ Κλεοδώρας, ἢ Καμείρας καὶ Κλυτίας, διηγεῖται ὁ Ὅμηρος, ὅτι ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ μείνασαι ὀρφαναὶ, ἐπροστατεύθησαν ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης, τῆς Ἥρας, τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ ἔλαβον ὡς δωρεὰν τὴν καλλονὴν καὶ τὴν ἱκανότητα εἰς τὰς τέχνας. Ὅτε ὅμως ἡ Ἀφροδίτη, κατ' ἐντολὴν τοῦ Διὸς, ἦλθε νὰ ταῖς ἀναγγείλῃ εὐτυχῆ γάμον, ἀνήρπασαν αὐτὰς αἱ Ἅρπυιαι, καὶ τὰς παρέδωκαν δούλας εἰς τὰς Ἐριννύας (Ὁμ. Ὀδ. Υ, 66).

Πάνδαρος, 1) Υἱὸς τοῦ Λυκάονος, ἀρχηγὸς τῶν ἐν Ζελείᾳ Λυκίων εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, τοξότης ἐπιδεξιώτατος, εἰς ὃν αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων εἶχε δωρήσει τὸ τόξον του. Πληγώσας τὸν Μενέλαον, παρεκώλυσε τὴν εἰρήνην ἥτις ἐπρόκειτο νὰ κλεισθῇ. Μετὰ ταῦτα δ' ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Διομήδους (Ὁμ. Ἰλ, Β, 824. Δ, 88. Ε, 290). —2) Υἱὸς τοῦ Ἀλκάνορος, δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ Βιτύου, σύντροφος τοῦ Αἰνείου, φονευθεὶς ὑπὸ Τούρνου (Virg. Æ. IX, 672. 755).

Πανδαταρία, νῆσος τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους,ἀπέναντι τῆς Καμπανίας. Ν. Βανδοτιένα. Εἰς αὐτὴν κυρίως ἐξωρίζοντο αἱ γυναῖκες τῶν αὐτοκρατορικῶν οἰκογενειῶν τῶν Ῥωμαίων (Στρβ. Ε, 233.—Suet. Tib. LIII. —Tac. Ann. I, 53 XIV, 63).

Πανδέλετος, συκοφάντης τις ἐν Ἀθήναις (Ἀρστφ. Νφ. 920).

Πάνδημος, ἐπίθετον τῆς Ἀφροδίτης, κατ' ἀντίθεσιν τῆς Οὐρανίας (Πλτ. Συμσ. 185). Ἐν Ἀθήναις εἶχε ναὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ, οὗ ἡ ἵδρυσις ἀπεδίδετο εἰς τὸν Θησέα, ὅτε συνῴκισε τοὺς δήμους τῆς Ἀττικῆς εἰς τὴν πόλιν (Παυσ. Α, 2. 2), Ἐλατρεύθη δ' ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα καὶ ἐν Θήβαις (Παυσ. Ο, 16).

Πάνδια, ἑορτὴ ἐν Ἀθήναις ἀρχαιοτάτη, πιθανῶς τῷ Διΐ τελουμένη ὑπὸ πάντων τῶν Ἀθηναίων, ὡς τὰ Παναθήναια τῇ Ἀθηνᾷ. Ἀπεδίδετο δὲ, ἕνεκα τοῦ ὀνόματος, ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ἑορτῆς ταύτης εἰς τὸν πανάρχαιον βασιλέα τῶν Ἀθηνῶν Πανδίονα, ἢ κατ' ἄλλους (Μ. Ἐτυμ. λ. — Φωτ. λ.) εἰς τὴν Πανδίην. Ἡ ἐποχὴ τῆς αὐτῶν τελέσεως ἦν εὐθὺς μετὰ τὰ Διονύσια (Δμσθ. κ. Μειδ. Σλ. 517).

Πανδίη, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σελήνης (Ὁμ. Ὕμν. ΛΒ, 15).

Πανδιονὶς, φυλή, μία τῶν δέκα ἀττικῶν, κληθεῖσα κατὰ τὸν βασιλέα Πανδίονα.

Πανδίων, 1) ὁ πρῶτος, ἐν Ἀθήναις, υἱὸς τοῦ Ἐριχθονίου, βασιλεύσας περὶ τὰ 1463 π. Χ. ἐπὶ 40 ἔτη, πατὴρ τοῦ διαδεχθέντος αὐτὸν Ἐρεχθέως, τῆς Πρόκνης καὶ τῆς Φιλομήλης. Ἐπ' αὐτοῦ ἐπιστεύοντο ἐπισκεφθέντες τὴν Ἀττικὴν ὁ Διόνυσος καὶ ἡ Δήμητρα, καὶ εἰσαγαγόντες τὴν ἀμπελουργίαν καὶ τὴν γεωργίαν. Κατὰ τοῦ Λαβδάκου, βασιλέως τῶν Βοιωτῶν, ἐκάλεσεν εἰς ἐπικουρίαν τὸν Θρᾷκα βασιλέα Τηρέα, εἰς ὃν ἔδωκεν εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα του Πρόκνην.—2) Υἱὸς τοῦ Κέκροπος καὶ τῆς Μητιαδούσης, δεύτερος τοῦ ὀνόματος βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν, ὑπὸ τῶν Μητιονιδῶν ἐκδιωχθεὶς εἰς Μέγαρα, ἔνθα ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Πύλαντος, καὶ διεδέχθη αὐτόν. Ἦν πατὴρ τοῦ Αἰγέως, τοῦ Πάλλαντος, τοῦ Νίσου, τοῦ Λύκου καὶ τοῦ Οἰνέως· καὶ αὐτοῦ ἡρῷον καὶ ὁ τάφος ἐδείκνυντο ἐν Μεγάροις. Ἐν Ἀθήναις δ' ἵδρυτο ἀνδριὰς αὐτῷ πρὸς τοῖς τῶν Ἐπωνύμων, καὶ ἄλλος ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως. Μετὰ θάνατον αὐτοῦ οἱ υἱοί του (Πανδιονίδαι), ἐπανελθόντες εἰς Ἀθήνας, ἐξέβαλον τοὺς Μητιονίδας, καὶ ὁ μὲν Αἰγεὺς ἔλαβε τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν, ὁ Λύκος τὴν ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς, ὁ Πάλλας τὴν ἐπὶ τῆς νοτίας ἀκτῆς τῆς Ἀττικῆς, καὶ ὁ Νίσος τὴν ἐπὶ τῆς Μεγαρίδος (Παυσ. Α, 5, 3. Ι, 10, 1).

Πανδοκεῖον, ξενοδοκεῖον, καταγώγιον, τὰ ξενοδοχεῖα πρὸς κατάλυσιν ξένων, τὸ πρῶτον σπάνια ἐν Ἑλλάδι, ὅτε οἱ ἀλλοδαποὶ παρὰ τοῖς φίλοις (ξένοις) αὐτῶν κατέλυον. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα αἱ μεγάλαι πανηγύρεις, ἡ αὔξησις τῆς ἐμπορικῆς συγκοινωνίας, κατέστησαν αὐτὰ ἄφευκτα εἰς τὰ μεγάλα κέντρα τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τὰς εἰς αὐτὰ ἀγούσας ὁδούς, καὶ οἱ πρέσβεις εἰς τοιαῦτα πολλάκις κατέλυον, καθ' ὃ μὴ ἔχοντες φίλους παρ' οἷς νὰ γίνωσι δεκτοὶ (Αἰσχν. π. Πρπρσβ. 273). Εἰς τὴν θέσιν τῶν Πλαταιῶν, ἀφ' οὗ τὰς κατέστρεψαν, ἀνήγειραν οἱ Σπαρτιᾶται μέγα τοιοῦτο Πανδοκεῖον ἢ καταγώγιον (Θουκ. Γ, 63).

Πανδοσία. 1) πόλις τῆς Θεσπρωτίας ἐν Ἠπείρῳ ἐπὶ τοῦ Ἀχέροντος, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος εἰς Ἀλέξανδρον, τὸν βασιλέα τῶν Μολοσσῶν (Δημ.Ἀλ. Liv. VIII, 28.—Just. XII, 2). — 2) Πόλις ὀχυρὰ τῶν Βρουτίων εἰς τὰ μεθόρια τῆς

Λευκανίας (Στρβ. Β.—Liv. VIII, 24), κειμένη καὶ αὐτὴ παρὰ ποταμῷ ὅστις ἐπίσης

ἐκαλεῖτο Ἀχέρων, ἀποικία τῶν Κροτωνιατῶν. Εἰς ταύτην ἐφονεύθη ὁ βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου Ἀλέξανδρος. Κατὰ Πλούταρχον (Πύρρ.) ἔκειτο μεταξὺ Ἡρακλείας καὶ τοῦ ποταμοῦ Στίριδος. Νῦν Ἀγγλώνα.

Πανδοῦρα, μουσικὸν ὄργανον, κατὰ μὲν Ἡσύχιον, ἡ σύριγξ τοῦ Πανός· ἀλλ' ὀρθότερον, ὡς φαίνεται, κατὰ Πολυδεύκην (Δ, 60), ἐντατὸν ὄργανον τρίχορδον.

Πάνδροσος, θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν Κέκροπος, ἀδελφὴ τῆς Ἔρσης καὶ τῆς Ἀγραύλου. Ὁ Ἑρμῆς ἔσχεν ἐξ αὐτῆς τὸν Κήρυκα. Φιλτάτη τῇ Ἀθηνᾷ, συνελατρεύετο μετ' αὐτῆς ἐν τῷ ναῷ τῷ Ἐρεχθείῳ, καὶ Πανδρόσιον ἰδίως ἐλέγετο ἡ δυτικὴ αὐτοῦ διαίρεσις, ἐν ᾗ φαίνεται ὅτι ἔθαλλε καὶ ἡ ἱερὰ ἐλαία. (Πολυδ. Η, 9. — Παυσ. Α, 27.—Rang. üb. d. Erechth.).

Πανδώρα, ἡ πρώτη γυνὴ ἦν, κατά τινας μύθους, διέταξε τὸν Ἥφαιστον νὰ πλάσῃ, καὶ ἔπεμψεν εἰς τὴν γῆν ὁ Ζεὺς, πρὸς τιμωρίαν τῶν ἀνθρώπων δεχθέντων τὸ πῦρ ὃ εἶχε κλέψει ὁ Προμηθεὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἡ μὲν Ἀφροδίτη ἔδωκεν αὐτῇ ἐξαίρετον κάλλος, ἡ δ' Ἀθηνᾶ τὴν εἰς τὰς τέχνας ἐπιδεξιότητα, αἱ Ὧραι πᾶν θέλγητρον καὶ πᾶσαν χάριν. Τῇ ἐδόθη ὅμως συγχρόνως νὰ φέρῃ καὶ κιβώτιον πάντων τῶν κακῶν περιεκτικόν. Οὕτως ἐφωδιασμένην τὴν ἔπεμψεν ὁ Ζεὺς διὰ τοῦ Ἑρμοῦ πρὸς τὸν Ἐπιμηθέα, ὅστις, παρὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ ἀδελφοῦ του Προμηθέως, τὴν ἐνυμφεύθη, καὶ τότε, ἐκ τῆς κύστεως ἀνοιχθείσης ἐξώρμησαν πάντα τὰ δεινὰ ὅσα ἔκτοτε βασανίζουσι τὸ ἀνθρώπινον γένος (Ἡσδ. Θεογ. 571. Ἔργ. κ. Ἡμ.81. —Ἀπλλδ. Α. 7, 2).—Ἄλλως, σύντροφος τῆς Ἑκάτης καὶ τῶν Ἐριννύων, σιδηροῦν τὸ σῶμα ἔχουσα, καὶ βασάνους ἐπιβάλλουσα τοῖς ἀνθρώποις (Ὀρφ. Ἀργ. 973).

Πάνδωρος, υἱὸς τοῦ Ἐρεχθέως, βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Διογενείας, ἀδελφὸς Πανδίωνος τοῦ Β (Ἀπλλδ.Γ,15,1).

Πανεῖα (δείματα), ἢ πανικοὶ φόβοι (Ἰδ. Πάν), οἱ αἰφνιδίως καὶ ἀναιτίως ἐμπίπτοντες εἰς πλήθη, ἐκ τοῦ Πανός, ὡς ὀπαδοῦ τοῦ Διονύσου, ἐμβαλόντος εἰς τούτους τοὺς Ἰνδοὺς διὰ τῆς ἠχήσεως τῶν μουσικῶν ὀργάνων ἃ εἶχεν ἐξεύρει (Λουκ. Βακχ. 4), ἢ τοὺς Πέρσας ἐν Μαραθῶνι (Ἡρδ.ΣΤ,105).

Πανελλήνιος, ἐπίθετον ὑφ' ὃ ὁ Ζεὺς ἀρχαιότατα ἐλατρεύετο ἐν Δωδώνῃ· καὶ ἐν Αἰγίνῃ δ' ὑπῆρχε βωμὸς αὐτοῦ, ἱδρυθείς, ὡς ἐλέγετο, ὑπὸ τοῦ Αἰακοῦ τῷ Διΐ, ὡς σώσαντι τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ἀνομβρίας, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψηλοῦ ὄρους τῆς νήσου, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ Πανελλήνιον ἐκλήθη(Ἡρδ. Θ, 7. — Πίνδ. Νεμ. Ε, 10. — Παυσ. Β, 30, 4). Καὶ ἐν Ἀθήναις εἰς τὸν Πανελλήνιον Δία ᾠκοδομήθη ὁ ἀνατολικὸς ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου θεμελιωθεὶς,ὑπὸ Ἀδριανοῦ δὲ περατωθεὶς μέγας ναός, οὗ λείψανα ἀξιόλογα σώζονται. Εἰς τὸ ἐν Αἰγίνῃ δ' ἱερὸν ἐτελεῖτο καὶ ἑορτὴ τὰ Πανελλήνια.

Πανηγυρικὸς, λόγος ὃν εἰς πανηγύρεις ἐπρόφερον ῥήτορες, φιλοτιμούμενοι δι' εὐγλωττίας, ἐντέχνου ἀπαγγελίας καὶ ἐνδιαφερούσης ὑποθέσεως νὰ ἐλκύσωσι τὴν κοινὴν ἐπευφημίαν. Ὡς ἀντικείμενον δὲ τοῦ λόγου των ἐλάμβανον ἢ τὴν ἑορτὴν αὐτὴν, ἢ τὸν τελοῦντα αὐτὴν λαὸν, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ κατορθώματα αὐτοῦ ἐξαίροντες, καὶ τὸν πατριωτισμόν του ἐκκαίοντες (Quinct. Ι, 10, 14). Μεταγενεστέρως δ' ἤρξαντο καὶ ὑπὲρ ἀτόμων προφέροντες τὰς αὐτὰς δημηγορίας, ἀποβάσας ὅλως ἐπαινετικάς. Τοιοῦτοι ἦσαν ὁ Ὀλυμπιακὸς καὶ Πυθικὸς τοῦ Γοργίου, ὁ Ὀλυμπιακὸς καὶ οἱ Πανηγυρικοὶ τοῦ Λυσίου, ὁ Πανηγυρικὸς τοῦ Ἰσοκράτους, ὁ Παναθηναϊκὸς τοῦ Ἀριστείδου.—Τοὺς ἑλληνικοὺς πανηγυρικοὺς ἐμιμήθησαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι. Ὁ ἀξιολογώτερος αὐτῶν ἦν ὁ Πλινίου τοῦ νεωτέρου εἰς τὸν αὐτοκράτορα Τραϊανὸν, ἔχων καὶ οὐ μικρὰν ἱστορικὴν ἀξίαν. Μεταγενεστέρως δ' ἐξέπεσαν εἰς ταπεινὴν κολα-

κείαν καὶ ἐπαίνων ὑπερβολὰς, οἷοί εἰσιν οἱ μετὰ 200 περίπου ἔτη ὑπὸ Εὐμηνίου καὶ ἄλλων συνταχθέντες καὶ τοὺς αὐτοκράτορας ἐξυμνοῦντες κατ' ἐντολὴν τῶν Γαλατικῶν πόλεων.

Πανήγυρις, συνάθροισις τοῦ λαοῦ ἰδίως πρὸς τέλεσιν μεγάλων θρησκευτικῶν τελετῶν, ἃς καὶ γυμνικοὶ ἀγῶνες συνήθως συνώδευον, καὶ εἰς κοινὸν ἐπήκοον ἀναγνώσεις λόγων τῶν πανηγυρικῶν, ὅτε καὶ κίνησις ἦν πολλὴ ἀγοραπωλησιῶν, καὶ ἐνίοτε καὶ πολιτικά τινα ζητήματα ἐρρυθμίζοντο ἐπὶ τῇ περιστάσει τῆς συναθροίσεως. Τοιαῦται μεγάλαι συνώδευον τὰς ἑορτὰς τῶν πρωτίστων θεοτήτων ἑκάστης χώρας, ὡς τὰ Παναθήναια ἐν Ἀττικῇ, τὰ Κάρνεια ἐν Λακεδαίμονι. Ἐν Σπάρτῃ εἰς ἐπισήμους πανηγύρεις ὑπῆρχον καὶ Πανηγυριάρχαι.

Πάνθεια, 1) ἡ ὡραιοτάτη σύζυγος τοῦ Πέρσου ἡγεμόνος Ἀβραδάτου (Ξνφ. Κυρπ.). —2) Ἡ δευτέρα σύζυγος τοῦ αὐτοκράτορος Μάρκου Ἀντωνίου, τοῦ φιλοσόφου (Λουκ.).

Πάνθεον, ἐν Ῥώμῃ ναὸς πᾶσι τοῖς θεοῖς ἀφιερωμένος, στρογγύλος, μετὰ προστάσεως, καὶ ἐπὶ τοῦ τοίχου ἔξωθεν δύο ἀπαλλήλων σειρῶν ἡμικιόνων ρωμαϊκοῦ ῥυθμοῦ, σωζόμενος ἔτι, καὶ σήμερον χρησιμεύων ὡς ἐκκλησία.

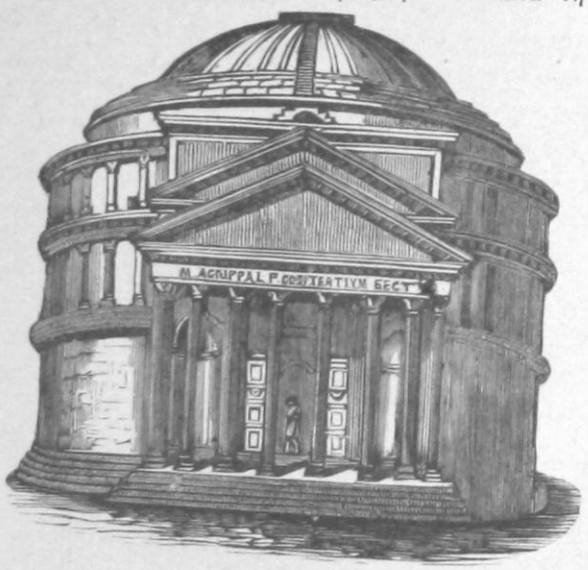

Πάνθεον.

Πανθήρης, δίκτυον, δι' οὗ ἐθηρεύετο οὐχὶ εἰδικῶς ἓν, ἀλλὰ πᾶν εἶδος ἄγρας.

Πανθιαλαῖος, ἀρχαία φυλὴ γεωργικὴ ἐν Περσίᾳ (Ἡρδ. Α, 125).

Πάνθοος, (Πάνθους), υἱὸς τοῦ Ὀρθύα, νέος ἱερεὺς τοῦ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος, καλλονῆς σπανίας, δι' ἣν ἁρπάσας ἐκόμισεν αὐτὸν εἰς Τροίαν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος, ὁ δὲ Πρίαμος ἐγκατέστησεν αὐτὸν αὖθις ἱερέα τοῦ ἐκεῖ Ἀπόλλωνος. Υἱοὶ δ' αὐτοῦ ἦσαν ὁ Πολυδάμας, ὁ Ὑπερήνωρ καὶ ὁ Εὔφορβος (Ὁμ. Ἰλ. Γ, 146. Ξ, 150. Ρ, 9. 24. 40. 81.— Λουκν. Ἀλεκ. 27.— Arg. II, 319).

Πανέσκος, μικρὸς Πὰν, εἰς παιδικὴν ἡλικίαν, ἐκ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Διονύσου. Ἴδ. Πάν.

Πανέτης, Μεσσήνιος, ὁ συμβουλεύσας τοὺς Σπαρτιάτας περὶ ἐκλογῆς βασιλέως μεταξὺ τῶν δύο διδύμων τοῦ Ἀριστοδήμου υἱῶν, τοῦ Εὐρυσθένους καὶ τοῦ Προκλέους (Ἡρδ. ΣΤ, 52).

Πανιώνιον, ἱερὸν ἄλσος μετὰ ναοῦ τοῦ Ἑλικωνίου Ποσειδῶνος ἐπὶ τῆς ἐν Ἰωνίᾳ ἄκρας τῆς Μυκάλης, ἔνθα συνήρχετο τὸ συνέδριον τῶν πληρεξουσίων τῶν 12 Ἰωνικῶν πόλεων, καὶ ἐτελεῖτο ἀπὸ τοῦ ἔτους πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν Ὀλυμπιάδων ὡς εἰκάζεται, ἡ κοινὴ τῶν Ἰώνων πανήγυρις, τὰ Πανιώνια, μετὰ γυμνικῶν ἀγώνων. Οἱ ἱερεῖς ἢ θύται κατὰ τὴν πανήγυριν ταύτην ἐξελέγοντο ἐκ τῶν πολιτῶν τῆς Πριήνης, εἰς ἧς τὴν περιοχὴν ὁ ναὸς ἀνῆκε, καὶ ἐλέγοντο βασιλεῖς (Ἡρδ. Α, 148.—Στρβ. Η, 384.--Διόδ. ΙΕ, 49). — Καὶ ἐν Σμύρνῃ δὲ μνημονεύονται τελούμενα μικρὰ Πανιώνια.

Παννονέα, χώρα βορειανατολικῶς τῆς Ἰταλίας ἀπὸ τοῦ Νωρικοῦ μέχρι τοῦ Δουνάβεως ἐκτεινομένη (Πτλμ. Β, 15. 16), ἔνθα νῦν ἡ Στυρία, ἄνω Αὐστρία, κάτω Οὐγγαρία καὶ μέρος τῆς Βοσνίας. Ὁ λαὸς, Ἰλλυρικῆς, ἴσως ἐν μέρει καὶ Κελτικῆς καταγωγῆς, ἦν μάχιμος. Ἐπὶ Αὐγούστου (33π. Χ.) ὑπετάγησαν τοῖς Ῥωμαίοις· ἀλλὰ μετὰ 40 ἔτη συναπεστάτησαν μετὰ τῶν λοιπῶν Ἰλλυριῶν, καὶ μόνον μετὰ τριετῆ γενναίαν ἀντίστασιν κατεκτήθησαν ὑπὸ τοῦ Τιβερίου, καὶ διηρέθησαν εἰς δύο ἐπαρχίας, τὴν ἄνω πρὸς δυσμὰς, καὶ τὴν κάτω Παννονίαν, πρὸς ἀνατολὰς (Pl. III, 25, 28).

Πανννυχὶς, 1) ἡ διανυκτέρευσις (ὁλονυκτία), ἑορτὴ τελουμένη κατὰ πᾶν τὸ διάστημα τῆς νυκτός. « Πανννυχίδα στήσων » (Ἡρδ. Δ, 76. 2.—Σφκλ. Ἑλ. 92).— 2) Ὄνομα ἑταίρας (Λουκ.).

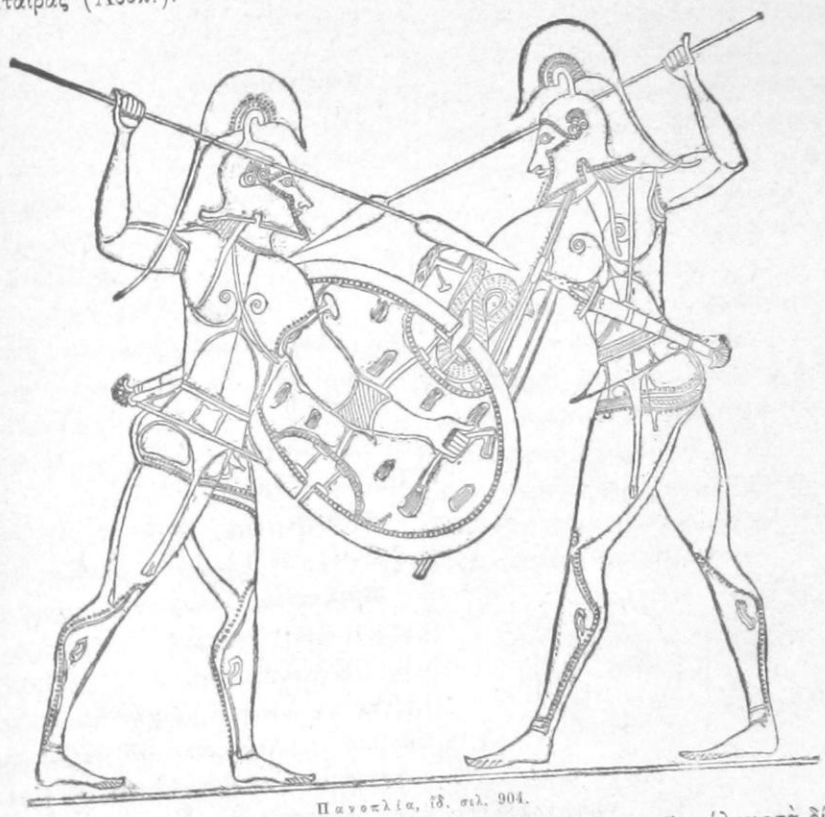
Πανοπλία, ἐδ. σιλ. 904.

Πανομφαῖος, ἐπίθετον τοῦ Διὸς, ὡς ἀρχηγοῦ καὶ πηγῆς πάσης ὁμφῆς, προρρήσεως καὶ μαντείας (Ὁμ. Ἰλ. Θ, 250).

Πανοπίας ἢ **Πανοπεὺς,** πόλις ἀρχαιοτάτη, ἐπίσημος ἐπὶ Ὁμήρου (Ἰλ. Β. 520, Ρ, 307. Ὀδ. Μ, 581), τῇ Φωκίδι ἀνήκουσα, ἐπὶ τοῦ Κηφισσοῦ δὲ κειμένη, κατὰ τὰ μεθόρια τῆς Βοιωτίας, 20 μόνον στάδια πρὸς νότον τῆς Χαιρωνείας. Μετωνομάσθη δὲ μετὰ ταῦτα Φανοτεύς (Στρβ. Θ, 429). Σπουδαία διὰ τὴν γειτνίασιν αὐτῆς εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἐπυρπολήθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ Ξέρξου (Ἡρδ. Η, 35). Ὁ Θουκυδίδης μνημονεύει αὐτῆς μετὰ τῆς ἐξ αὐτῆς ἐξαρτωμένης περιχώρου (Δ, 74, 39). Ἐπὶ τοῦ Φωκικοῦ πολέμου μεγάλας ὑπέστη καταστροφὰς· ἀναλαβοῦσα δὲ πάλιν, κατηδαφίσθη τὸ 86 π. Χ. ὑπὸ Ταξίλου, τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Μιθριδάτου (Πλούτ. Σύλλ. ΙΣΤ.). Ὁ Παυσανίας δ' εὗρε καλύβας μόνον τινὰς, ὧν οἱ κάτοικοι διεξεδίκουν τῆς πόλεως τὰ δίκαια καὶ τὸ ὄνομα Πανοπεῖς φέροντες (Ι, 4, 1).

Πανοπεὺς, υἱὸς τοῦ Φώκου καὶ τῆς Ἀστεροπείας, πατὴρ τοῦ Ἐπειοῦ, εἷς τῶν θηρευτῶν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου, καὶ τῶν

ὀπαδῶν τοῦ Ἀμφιτρύωνος κατὰ τῶν Τηλεβόων (Ἀπολλ. Β, 4, 7).

Πανόπη, μία τῶν θυγατέρων τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος (Ὁμ. Ἰλ. Σ, 49.— Ἡσίοδ. Θεογ. 250). — 2) Θυγάτηρ τοῦ Θεσπίου, μήτηρ τῆς Θρεψίππης ἐκ τοῦ Ἡρακλέους (Ἀπλλδ. Β, 7, 8).

Πανοπλία, πᾶσα ὁμοῦ ἡ στρατιωτικὴ ἐνδυμασία τοῦ βαρέως ὡπλισμένου μαχητοῦ, ὁ θώραξ, ἡ ἀσπὶς, τὸ κράνος, αἱ περικνημίδες, τὰ ἃ ἔφερεν ὅπλα (ἴδ.) προσβολῆς, οἷον ξίφος, ἀκόντιον κτλ.

Πανόπολις, ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς ἄνω Αἰγύπτου κατὰ τὰ βόρεια αὐτῆς ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ χείλους τοῦ Νείλου, πρωτεύουσα νομοῦ, πιθανῶς ἡ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων Χέμφις λεγομένη. Κατῳκεῖτο ἰδίως ὑπὸ λιθοξόων καὶ ὑφαντῶν, εἶχε λαμπρὸν ναὸν τοῦ Περσέως, καὶ ἦν ἡ πατρὶς Νόννου τοῦ ποιητοῦ. (Ἡρδ. Β, 91. 145. — Στρβ. ΙΕ, 813). Νῦν Ἀχμούμ.

Πανόπτης, ἐπίθετον τοῦ Ἄργου, ὡς ἔχοντος ἑκατὸν ὀφθαλμούς.

Πάνορμος, 1) ἀρχαιοτάτη καὶ ἐπίσημος πόλις κατὰ τὰ δυτικὰ τῆς βορείας ἀκτῆς τῆς Σικελίας, παρὰ τῷ ποταμῷ Ὀρήθῳ, κατ' ἀρχὰς κτίσμα Φοινίκων (Θουκ. ΣΤ, 2. — Πολϐ. Α, 38). Εἶτα περιῆλθεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Καρχηδονίων, καὶ οἱ Ρωμαῖοι κατακτήσαντες αὐτὴν τῷ 254 π. Χ., τῇ ἔδωκαν ἀτέλειαν, καὶ τὴν ἀνε-

γνώρισαν μετὰ ταῦτα ὡς ἀποικίαν. Νῦν Παλέρμον.—2) Ἐπίσημος λιμὴν κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Ἀττικῆς πρὸς ταῖς Πρασιαῖς. Νῦν Πόρτο-Ράφτι. — 3) Αἰμὴν εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ῥίον ἐν Ἀχαΐᾳ (Θουκ. Β, 86). Νῦν Τεκιέ.— 4) Μέγας λιμὴν ἐν Ἠπείρῳ, νοτίως τοῦ Ὁρικοῦ (Στρϐ. Ζ, 324). Νῦν Παλέριγκο.—5) Πόλις μετὰ λιμένος παρὰ τῇ Ἐφέσῳ (Ἡρδ. Α, 157).— 6) Πόλις ἐν Σάμῳ (Liv. XXXVII, 10).— Καὶ ἄλλαι εὐλίμενοι πόλεις ἐν Κρήτῃ, Χαλκιδικῇ, τῇ ἐν Λιϐύῃ Μαρμαρικῇ.

Πανὸς ὄρος, τῷ ἐν Μαραθῶνι τῆς Ἀττικῆς, ἔχον Πανὸς ἱερὸν (Παυσ.) Ἴδ. Π ά ν.

Πανὸς πόλις, καὶ **Πανῶν πόλις,** (Στρϐ.). Ἡ αὐτὴ καὶ Π α ν ό π ο λ ι ς (Ἴδ.).

Παντάγνωτος, ἀδελφὸς τοῦ Πολυκράτους, τυράννου τῶν Σαμίων (Ἡρδ.).

Παντακίας, ποταμὸς τῆς Σικελίας, ῥέων μεταξὺ Συρακουσῶν καὶ Μεγάρων (Θουκ. ΣΤ, 4).

Πανταλέων, 1) ἀνεδείχθη τῷ 644, π. Χ. τύρρανος τῆς Πίσης ἐν τῇ Ἠλείᾳ, καὶ ἀφῄρεσεν ἀπὸ τῶν Ἠλείων τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας. Ἦρχε δ' αὐθαιρέτως καὶ βιαίως· οἱ δὲ υἱοί του Δαμοφὼν καὶ Πύρρος ἐξηκολούθησαν τὸν κατὰ τῆς Ἤλιδος πόλεμον, ἀλλ' ἀνεπιτυχῶς. Τῷ 570 δὲ, βοηθείᾳ τῆς Σπάρτης, κατέστρεψαν οἱ Ἠλεῖοι τὴν Πίσαν, καὶ τὴν κατέστησαν ὑποχείριον (Παυσ. ΣΤ, 21, 22).—2) Υἱὸς Ἀλυάττου τοῦ βασιλέως τῶν Λυδῶν καὶ ἀδελφὸς τοῦ Κροίσου (Ἡρδ. Α, 92).

Παντάρης, πατὴρ τοῦ Ἱπποκράτους, τυράννου τῶν Γελῴων ἐν Σικελίᾳ. (Ἡρδ.).

Παντεὺς, Σπαρτιάτης, φίλος Κλεομένους τοῦ Γ', διεκρίθη ἐπὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Μεγαλοπόλεως, τῷ 221 π. Χ., μετὰ δὲ τὴν ἐν Σελασίᾳ μάχην συνώδευσε τὸν βασιλέα εἰς Αἴγυπτον, καὶ ὅτε ἀπέτυχεν ἡ προσπάθεια τῆς ἐξεγέρσεως τῶν κατοίκων τῆς Ἀλεξανδρείας, ηὐτοκτόνησεν, ὡς τελευταῖος τοῦ Κλεομένους ἑταῖρος. Μετ' ἴσης δὲ γενναιότητος ὑπέστη μικρὸν μετ' αὐτὸν τὸν θάνατον καὶ ἡ νέα καὶ ὡραία του σύζυγος (Πλουτ. Κλεομ. ΚΓ, ΛΖ, ΛΗ).

Παντικάπαιον, πόλις ἐν τῇ Ταυ-

ρικῇ χερσοννήσῳ κατὰ τὴν ἔξοδον τῆς Μαιώτιδος ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Παντικάπου (Ἡρδ. Δ, 54. ΣΤ, 18), εἰς λόφον κειμένη μετ' ἀκροπόλεως ἐπὶ τῆς κορυφῆς καὶ ἀξιολόγου

λιμένος, περὶ τὰ 530 π. Χ. ὑπὸ Μιλησίων ἱδρυθεῖσα, δραστηρίως ἐμπορευομένη μετὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἡγεμονίας τοῦ Βοσπόρου πρωτεύουσα μέχρις οὗ ὑπέκυψεν εἰς τὸν Μιθριδάτην (Στρϐ. Ζ, 309. 475), Νῦν Κέρτς.

Παντίμαθος, λαὸς τῆς Ἀσίας, ὑποτελὴς τοῖς Πέρσαις, οἰκῶν πρὸς τῷ Ὤξῳ ποταμῷ (Ἡρδ. Γ, 92).

Παντομάντειρα, ἐπίθετον τῶν Μοιρῶν, αἵτινες τὰ πάντα ἐμάντευον (Ὁμ. Ὕμν. Ἑρμ. 549.— Ὑσύχ. λ.

Παντίτης, ὁ μόνος ἐκ τῶν τριακοσίων Σπαρτιατῶν τῶν μετὰ τοῦ Λεωνίδου ἐκ τῆς ἐν Θερμοπύλαις μάχης διασωθεὶς (Ἡρδ. Ζ, 232).

Παντόμιμος. Ἡ παντομιμικὴ παράστασις ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καθ' ἣν ὁ ἠθοποιὸς, οὐχὶ διὰ τῆς φωνῆς ἀλλὰ διὰ τῶν σχημάτων μόνον, παρίστησιν ὅ,τι θέλει νὰ ἐκφράσῃ· ἐστὶ μία τῶν βαθμίδων τῆς ἐκπτώσεως τοῦ ἀρχαίου δράματος, παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις πρώτοις, ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Αὐγούστου εἰσαχθεῖσα, ἀλλὰ μάλιστα ὑφ' Ἑλλήνων, ὡς δεξιωτέρων, ἀσκουμένη. Ὁ ἐξοχώτατος τότε τραγικὸς Παντόμιμος ἦν τις Πυλάδης καλούμενος, ὁ δὲ κωμικὸς Βαθύλλος. Καὶ ὁ μὲν Αὔγουστος καὶ ὁ Τιϐέριος, φοϐούμενοι τὰς συνεπείας τῆς τοιαύτης ἐξαχρειώσεως τῆς τέχνης, ἠθέλησαν νὰ τὴν περιστείλωσιν· ἀλλ' ὁ Νέρων τόσον δι' αὐτὴν εἶχεν ἐνθουσιασμὸν, ὥστε καὶ αὐτὸς ὡς παντόμιμος ἀνέϐη εἰς τὴν σκηνὴν (Juet. Oct. XLV. Ner. XXVI.—Tac. Adn. X. 24, 25.— Plin. Paneg. 46). Ὁ Λουκιανὸς (π. Ὀρχ. 64. 81) περιγράφει σκηνάς τινας παντομιμικάς. Πλὴν τῶν δύο δὲ προμνησθέντων, περίφημοι παντόμιμοι μνημονεύονται καὶ ὁ Ὕλας ἐπὶ Αὐγούστου, ὁ Π. Μνηστὴρ ἐπὶ Καλιγούλα, ὁ Πάρις ἐπὶ Νέρωνος, ὁ Λατῖνος ἐπὶ Δομιτιανοῦ. Ἀναφέρονται δ' ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων ὁ Ἀμϐρόνιος Σίλων καὶ ὁ Λουκανὸς, γράφοντες ὑποθέσεις διὰ παντομίμας. Τινὲς ἐκλαμϐάνουσιν ὅτι οἱ ὀρχησταὶ καὶ αἱ ὀρχηστίδες εἰς τὰς χαριεστάτας τοιχογραφίας τῆς Πομπηΐας παριστῶσι παντομίμους· ἀλλὰ τοῦτο φαίνεται τόσῳ ὀλιγώτερον πιθανὸν, καθ' ὅσον ὁ παντόμιμος εἰκάζεται, κατὰ Ῥωμαϊκὰς μαρτυρίας, ὅτι ἦν κυρίως εἷς, ἐκφράζων διὰ σχημάτων ὅ,τι συγχρόνως ἔψαλλεν εἷς χορός.

Παντοπώλης, ὁ πωλητὴς παντοίων μικρῶν εἰδῶν λειανικῶς, ὁ μεταπράτης, βακάλης (Πλτ. Πολτ. Α.—Δ. Κάσσ. 53.— Αἰν. Τακ. 30).

Πανύασις, ἐπικὸς ποιητὴς ἐξ Ἁλικαρνασσοῦ (κατ' ἄλλους ἐκ Σάμου), ζῶν κατὰ τὸ 468 π. Χ., θεῖος ἢ τοὐλάχιστον συγγενὴς τοῦ Ἡροδότου, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ τυράννου Λυγδάμιδος. Ποιήματα αὐτοῦ μνημονεύονται «ἡ Ἡ ρ ά κ λ ε ι α», ἔπος εἰς 14 ῥαψῳδίας, καὶ τὰ Ἰωνικὰ, εἰς μέτρον ἐλεγειακὸν, περιγράφοντα τὰ κατὰ τὴν ἐποικεσίαν τῶν Ἰώνων. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, εἰς τὴν ἐπικὴν ποίησιν ὀλίγη κλίσις ὑπῆρχε, δι' ὃ καὶ ὀλίγην εὗρε συμπάθειαν παρὰ τοῖς συγχρόνοις του· ἀλλ' οἱ μεταγενέστεροι κριτικοὶ τὸν συμπεριέλαϐον εἰς τὸν «ἐ π ι κ ὸ ν κ α ν ό ν α», καὶ τὸν κατέταξαν ἀναλόγως τῆς ἐκτιμήσεως αὐτῶν, ἄλλοτε μὲν ἀμέσως μετὰ τὸν Ὅμηρον, ἄλλοτε δὲ μετὰ τὸν Ἡσίοδον καὶ Ἀντίμαχον. Ἐθεωρεῖτο δ' ὡς συνενῶν ἐν ἑαυτῷ τὰ ποιητικὰ προτερήματα τῶν δύο τούτων, καὶ κατὰ μὲν τὴν ἐκλογὴν καὶ τὴν χρῆσιν τῆς ὕλης ἐλέγετο τὸν Ἡσίοδον, κατὰ δὲ τὴν ἔντεχνον αὐτῆς διαρρύθμισιν τὸν Ἀντίμαχον ὑπερϐάς (Quinct. X, 1, 54). Ἐλάχιστα αὐτοῦ σωζόμενα ἀποσπάσματα (συλλεγέντα ὑπὸ Tzschirmer 1842 καὶ Kinkel, Ep. Gr. Fragm.

Ι. Ι. σ. 253) διαπρέπουσιν ἐπ' εὐφωνίᾳ, χάριτι, καὶ κάλλει τῆς φράσεως, καὶ τῶν λέξεων ἐκλογῇ (Ἀθήν. Β, 2.—Ἀπολλδ. Α, 5, 2.—Παυσ. Ι. 8).

Πάνυσος, ποταμὸς τῆς κάτω Μοισίας ἐν Εὐρώπῃ (Πτλμ.).

Παξαμᾶς, παξαμάδιον, παρὰ Βυζαντινοῖς τὸ παξιμάδιον (ὁ δίπυρος) (Σουίδ.).

Παξοί, δύο μικραὶ νῆσοι τοῦ Ἰονίου πελάγους μεταξὺ Κερκύρας καὶ Λευκάδος, ὁ Παξὸς καὶ Ἀντίπαξος (Πολδ. Β, 10.—Δ. Κάσσ. Ν, 12.—Plin. IV, 12, 52).

Παπαῖος, ἐπώνυμον τοῦ Διὸς παρὰ Βιθυνοῖς καὶ Σκύθαις (Ἡρδ. Δ, 80).

Παπειρήνη, νῆσος τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου, ἀπέναντι τῆς Αἰγύπτου (Πτλμ. Δ, 6).

Πάππος, φιλόσοφος Ἀλεξανδρινὸς ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ πρεσβυτέρου, 379-393 μ.Χ. γράψας «χωρογραφίαν οἰκουμενικήν», σχόλια εἰς τοῦ Πτολεμαίου τὴν «μεγάλην σύνταξιν», περὶ τῶν ποταμῶν τῆς Λυδίας, ὀνειροκριτικά, καὶ μαθηματικὰς συναγωγάς, ἐξαχθείσας ἐκ διαφόρων μαθηματικῶν συγγραμμάτων, καὶ σπουδαίας διὰ τὴν ἐπιστήμην. Τούτων σώζονται ὀκτὼ βιβλία.

Πάπρημος, πόλις τοῦ Δέλτα τῆς Αἰγύπτου, κατὰ τὰ δυτικὰ αὐτοῦ, πρωτεύουσα τοῦ Παπρημίτου νομοῦ, ἴσως ἡ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις Χοὶς (Ἡρδ. Α, 59. 63. 71).

Πάπυρος, ἴδ. βίβλος.

Παράβασις, ἴδ. Κωμῳδία.

Παραβάτης, καὶ παραιβάτης, ὁ εἰς τὸ ἅρμα παρὰ τῷ ἡνιόχῳ ἱστάμενος πολεμιστής.

Παράβολον, (Ἀρστ.), ἢ Παραβόλιον (Πολδ. Η, 63), ἡ προκαταβαλλομένη χρηματικὴ ποσότης ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ ἐκκαλοῦντος δικαστικὴν ἀπόφασιν ἐπ' ἐφέσει εἰς ἀνώτερον δικαστήριον.

Παράβυστον, δικαστήριον ἐν Ἀθήναις, «ἐν ἀφανεῖ τῆς πόλεως» (Παυσ. Α, 28), ἔνθα οἱ «ἕνδεκα» ἐδίκαζον.

Παραγγέλλοντες, ἐν Ἀθήναις οἱ ἐπιδιώκοντες ἐκλογὴν εἰς ἀρχήν τινα (Πλούτ. —Διον. Ἁλικ.).

Παραγγέλσεις, ἐν Σπάρτῃ αἱ ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ μεγαλοφώνως διδόμεναι διαταγαί, αἵτινες ὁμοίως διεβιβάζοντο μέχρι τῶν στρατιωτῶν.

Παραγναθίς, τὸ μέρος τῆς περικεφαλαίας τὸ καλύπτον τὴν γνάθον ἢ παρειάν (Στρβ. Δ, 326).

Παραγραφή, ἔνστασις προδικαστική, περὶ τοῦ μὴ εἰσαγωγίμου τῆς δίκης, εἴτε ἕνεκα τῆς παρελεύσεως τοῦ νομίμου χρόνου (προθεσμία), εἴτε ἕνεκα τῆς μὴ δικαιοδοσίας τοῦ δικαστηρίου, κτλ. (Πολτ. Η, 59. — Δμσθ. ὑπ' Φορμ. 952. 953. — Ἰσκρ. Ἀρχίδ. 26. — Πλτ. π. Νομ. ΙΒ, 954).

Παραγωγή, ὁ ἐξελιγμὸς ἢ ἡ μεταβολὴ τῆς στρατιωτικῆς παρατάξεως.

Παράδεισος, μεγάλη, κατάφυτος, διαρρεομένη καὶ περιτετειχισμένη ἔκτασις ἢ κῆπος περὶ τὰς ἀγροικίας τῶν Ἀσιανῶν, καὶ ἰδίως τῶν Περσῶν βασιλέων καὶ μεγιστάνων, ἔνθα καὶ ζῷα πρὸς θήραν διητῶντο. Κατὰ Πολυδεύκην (Θ, 13.—Φωτ. λ. Φαρδαιθί), τὸ ὄνομα ἦν Περσικόν, κατ' ἄλλους Σανσκριτικόν, δηλοῦν τὴν ξένην, πρόσκτητον γῆν (Ξνφ. Κυρ. π. Α, 3, 14. 4, 5. Ἑλλν. Δ, 1, 14. Ἀθ. Β, 7. Οἰκον. Δ, 13. 21).

Παρὰ δόρυ, στροφὴ τοῦ στρατιώτου, ἡ πρὸς τὰ δεξιά, ὡς παρ' ἀσπίδα ἢ πρὸς τ' ἀριστερά.

Παραζώνιον, ξιφίδιον ἐξαρτώμενον ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς ζώνης, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις παρὰ τοῖς ἀξιωματικοῖς τοῦ στρατοῦ ἀντικαθιστῶν τὸ ξίφος, εἰς ἔνδειξιν μᾶλλον τοῦ ἀξιώματος αὐτῶν ἢ εἰς χρῆσιν.

Παραιβάτης, 1) Ἴδ. Παραβάτης.—2) Ἕλλην φιλόσοφος τῆς νεωτέρας Κυρηναϊκῆς σχολῆς, τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀντιπάτρου ἱδρυθείσης.—3) Σπαρτιάτης ἐλθὼν εἰς Σικελίαν μετὰ τοῦ Δωριέως, καὶ θανατωθεὶς ἐν μάχῃ κατὰ τῶν Ἐγεσταίων (Ἡρδ Ε, 46).

Παραίβιος, Θρᾷξ, κόψας ἱερὰν δρῦν, κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς προστατευούσης αὐτὴν Ἁμαδρυάδος εἰς αἰωνίαν πεῖναν, μέχρις οὗ, κατὰ συμβουλὴν τοῦ φίλου του Φινέως, βασιλέως τῆς Θράκης, ἤγειρεν αὐτῇ βωμὸν (Ἀπλλν. Ῥ. Β, 458 καὶ Σχλ.).

Παραιτακηνή, ἐπαρχία τῆς Μηδίας εὔφορος καὶ χαρίεσσα, πρὸς τὰ βόρεια, συνορεύουσα μετὰ τῆς Περσίας. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς Παραιτακηνοὶ (Παραιτάκαι, παρὰ Ἀρριαν.) ἦσαν τὸ πλεῖστον νομάδες (Ἡρδ. Α, 101 Στρβ.—Πτλμ.).

Παραιτόνιον ἢ Ἀμμωνέα, πόλις ἐπίσημος, ὀχυρὰ καὶ εὐλίμενος τῆς Μαρμαρικῆς παρὰ τοῖς Αἰγυπτιακοῖς μεθορίοις, ἔχουσα 40 σταδίων περιφέρειαν, ἕδρα τῆς λατρείας τῆς Ἴσιδος. Ἐκεῖ κατέφυγον ὁ Ἀντώνιος καὶ ἡ Κλεοπάτρα μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν. Ἐκπεσοῦσαν μετὰ ταῦτα, τὴν ἀνήγειρε πάλιν ὁ Ἰουστινιανὸς (Στρβ. ΙΖ, 799). Διετήρησε δὲ πάντοτε τὸ ὄνομά της, καὶ ἐσχάτως, τῷ 1820, κατεστράφη ὑπὸ πλημμύρας.

Παρακαταβολή, ἐν Ἀθήναις ἡ ποσότης ἣν ὤφειλε νὰ καταβάλῃ πρὸ τῆς δίκης ὁ διεκδικῶν κληρονομικὰ ἢ δημευθέντα κτήματα (Δμσθ. κ. Μηρτ. 1051), οὖσα, ἐπὶ κληρονομίας ἴση τῷ δεκάτῳ ἐπὶ δὲ δημευθέντων, τῷ πέμπτῳ τῆς ἀξίας τῶν ἀμφισβητουμένων κτημάτων, πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν κληρονόμων καὶ τοῦ δημοσίου κατὰ παραλόγων ἀξιώσεων, διότι ἡττηθεὶς ὁ ἐνάγων, ἐστερεῖτο τῆς παρακαταβολῆς (Πολδ. Η, 39.—Ἁρπ. 232.—Σουίδ. λ. Ἐνεπίσκημμα).

Παρακαταθήκη, Οἱ πλούσιοι πολλάκις παρακατέθετον τὰ χρήματα αὐτῶν πρὸς φύλαξιν ἢ εἰς θησαυροὺς ναῶν, ὡς τοῦ ἐν Δελφοῖς, τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἢ εἰς τραπεζίτας· καὶ δίκη παρακαταθήκης ἐκινεῖτο κατὰ τοῦ ἀρνουμένου τὴν ἀπόδοσιν τοῦ εἰς αὐτὸν παρακατατεθέντος (Ἰσοκρ. Τραπεζ. —Πολυδ. ΣΤ, 154).

Παρακατάστασις. Ταὐτὸ τῷ παράστασις. Ἴδ.

Παρακυπαρίσσιοι, Ἀχαιοὶ οἱ παρὰ τῇ Κυπαρισσίᾳ (Στρβ. Δ, 3).

Παραλάται, ἔθνος Σκυθικόν, οἱ παρ' Ἡροδότῳ (Δ, 6) βασίλειοι λεγόμενοι Σκύθαι, ὡς ὑποτίθεται.

Παραλία. Ἐπὶ Πεισιστράτου ἡ Ἀττικὴ πᾶσα διῃρεῖτο εἰς τρία μέρη, καὶ ὁ λαὸς αὐτῆς εἰς τρεῖς πολιτικὰς μερίδας, τὴν Διακρίαν (τοὺς Διακρίους), ἤτοι τὴν ὀρεινὴν χώραν, τὸ Πεδίον (τοὺς Πεδιεῖς) δηλ. τὴν περὶ τὰς Ἀθήνας πεδιάδα, καὶ τὴν Παραλίαν (τοὺς Παράλους), δηλ. τὴν νοτίαν ἀκτήν, ἀπὸ τῶν Αἰξωνίδων Ἁλῶν μέχρι τῶν Πρασιῶν (Θουκ. Β, 58. Γ, 92).

Πάραλος, 1) Ἴδ. Παραλία.—2) Χώρα παραθαλασσία τῆς Μελίβοας ἐν Θεσσαλίᾳ, ἧς οἱ κάτοικοι Παράλιοι ἐλέγοντο (Θουκ. Γ, 92).—3) Πάραλος, ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ Παραλία, τριήρης ὡρισμένη κυρίως εἰς θεωρίας (ἴδ.), καὶ ἄλλας ἱερὰς ἐνίοτε καὶ δημοσίας κατεπειγούσας ἀποστολάς, τὸ ὄνομα δ' ἔχουσα ἐκ τοῦ ὅτι ἦν συνήθως ἠγκυροβολημένη εἰς τὴν Παραλίαν χώραν παρὰ τῷ Σουνίῳ. Εἰς αὐτὴν δ' ἔπειτα προσετέθη καὶ ἄλλη δευτέρα τριήρης, ὁμοίους ὑπηρετοῦσα σκοποὺς, καὶ Σαλαμινία λεγομένη, διότι ἐστάθμευεν ἐν Σαλαμῖνι, ἡ Θεωρὶς ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας της, ἢ καὶ Δηλιὰς διότι ἔφερε τὰς Θεωρίας εἰς Δῆλον. Εἰς μετὰ ταῦτα δὲ χρόνους προσετέθησαν αὐταῖς καὶ ἄλλαι, ἡ Δηλιάς, καὶ εἶτα ἡ Ἀμμωνίς, ἡ Ἀντιγονίς, ἡ Δημητριάς. Οἱ ἐπιβάται τῆς Παράλου ἐλέγοντο πάραλοι καὶ αὐτοὶ ἢ Παραλῖται, ἦσαν πολῖται Ἀθηναῖοι,

ΜΙΧΑΗΛ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑΣ

καὶ ὁ Θουκυδίδης (Η, 72) τοὺς λέγει λίαν δημοκρατικῶς διατεθειμένους.

Παρανοίας γραφή, ἡ κινουμένη ὑπὸ κληρονόμων ἢ συγγενῶν κατὰ τοῦ, ὡς ἐκ τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ καταστάσεως ἀνικάνου θεωρουμένου νὰ διευθύνῃ τὰ τῆς περιουσίας του. Ἀποδειχθείσης τῆς κατηγορίας, παρεδίδετο ἡ περιουσία εἰς τοὺς κληρονόμους, βεβαίως ὑπὸ ἐπιτροπείαν, ἂν οὗτοι ἦσαν ἀνήλικοι (Αἰσχ. κ. Κτησ. 39.—Ἀρστφ. Νεφ. 814.—Ξνφ. Ἀπμν. Α, 2, 49. — Σουίδ. λ.). Λέγεται ὅτι κατὰ τοῦ Σοφοκλέους ἐκίνησε τοιαύτην δίκην ὁ υἱός του Ἰοφῶν, καθ' ὃ ἔδῃθεν εἰς τὰ τέλη τοῦ βίου του παραφρονήσαντος διότι ἀδιαλείπτως ἐπεδίδετο εἰς τὴν ποίησιν· ἀλλ' ὅτε ὁ Σοφοκλῆς, ἀναγνοὺς ἐνώπιον τῶν δικαστῶν (οὐχὶ τῶν φρατόρων, ὡς ἀνακριβῶς λέγει ὁ ἀνώνυμος βιογράφος του) τὸν ἐν Κολωνῷ Οἰδίπουν του, ἀπέδειξε τοῦ πνεύματός του τὴν ἀκμαιότητα καὶ ἐνίκησε (Ἀρστφ. Βάτρ. 78. Εἰρ. 6. 7.— Cic. de senect. VII.—Πολδ. Η, 89).

Παρανόμων γραφή, ἡ κατὰ τοῦ πολίτου τοῦ προτείνοντος τὴν παραδοχὴν νέου νόμου ἢ ψηφίσματος ἀντιβαίνοντος εἰς τὸ δημόσιον συμφέρον ἢ εἰς τὰ περὶ νομοθετήσεως ὡρισμένα· οὕτω φέρ' εἰπεῖν, ἂν ἀντέβαινεν εἰς κείμενον νόμον μὴ προακυρωθέντα, ἂν ἐπροτείνετο διὰ τὸ νέον μέτρον δύναμις ὀπισθενεργὸς, ἂν ἐστηρίζετο ἐπὶ ψευδῶν διδομένων, ἂν ἐπρότεινε τὴν ἀνάκλησιν ἐξορίστων, ἢ ἄφεσιν ἀτιμίας. ἄνευ ψηφίσεως ἑξακισχιλίων πολιτῶν, ἢ οἷον δήποτε ἐπρότεινε μέτρον ὃ ὁ κατήγορος ἐθεώρει ὡς ἐπιβλαβὲς ἢ ὡς ἄχρηστον. Προσέτι δὲ, ἂν, παρὰ τὰ παραδεδεγμένα, ἐπροτείνετο οὐχὶ εἰς τοὺς νομοθέτας, ἀλλὰ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου, ἢ εἰσήγετο ἀπροβούλευτον, ἢ χωρὶς νὰ προαναγραφῇ παρὰ τοῖς ἐπωνύμοις, ἢ οὐχὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους. Ἡ γραφὴ αὕτη ἐθεωρεῖτο σπουδαιοτάτη διὰ τὴν πολιτείαν (Διογ. κ. Τιμοκρ. 348), καθόσον διὰ τῆς τιμωρίας τοῦ προτείνοντος ἐπρολάμβανε καὶ παρεκώλυε τὰς παρανόμους καὶ ἐπιβλαβεῖς προτάσεις πρὶν ἢ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν πανίσχυρον αὐθαιρεσίαν τοῦ δήμου. Ἀλλὰ καὶ μεταξὺ συζητουμένης ἢ καὶ ἤδη κυρωθείσης προτάσεώς τινος, μέχρις ὅλου ἔτους, ἡ γραφὴ παρανόμων διέκοπτεν αὐτῆς τὴν ἐνέργειαν. Ὤμνυε δ' ὁ ἐνάγων τὴν ὑπωμοσίαν, ἤτοι τὴν ὑποχρέωσιν, ἂν ἐνικᾶτο, νὰ ὑποβληθῇ εἰς πάσας τὰς νομικὰς συνεπείας, ὥριζε τὴν ποινὴν ἧς ἐνόμιζε τὸν ἐναγόμενον ἄξιον, χρηματικὸν πρόστιμον (Δμσθ. κ. Μειδ· 573), κάθειρξιν, καὶ ἐνίοτε ὡς καὶ θάνατον. Ἂν ἡ καταγγελία ἐνίκα, ἔπαυεν ἡ συζήτησις τοῦ προταθέντος μέτρου, ἢ καὶ ὡς νόμος ἂν εἶχεν ἤδη κυρωθῇ, κατηργεῖτο. Ὁ δὲ τρὶς παρανόμων ἁλοὺς, ἤτοι καταδικασθεὶς ὡς παράνομα προτείνας καὶ ἐπιβλαβῆ, περιέπιπτεν εἰς ἀτιμίαν, καὶ οὐδέποτε ἠδύνατο πλέον ἄλλην νὰ ὑποβάλῃ πρότασιν (Αἰσχ. κ. Κτησφ.—Δμσθ. κ. Ἀνδροτ. κ. Ἀρστκρ. κ. Τιμκρ.—Λυσ. κ. Πολιούχου).

Παράνυμφος, ἴδ. Γάμος.

Παραπέτασμα, καταπέτασμα ἢ αὐλαία. Εἰς τὰς ἀρχαίας οἰκίας ὑπῆρχον παραπετάσματα εἴς τε τὴν αὐλαίαν πύλην πρὸς συγκάλυψιν αὐτῆς ὅταν ἠνοίγοντο τὰ θυρώματα, καὶ εἰς τὰς ἐσωτερικὰς θύρας συνεχέστατα, ὡς εἰς τὰς παρ' ἡμῖν οἰκίας καὶ εἰς τὴν εἰκόνα, παριστῶσαν τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας τῆς Διδοῦς, κατὰ τὸ χειρόγραφον τοῦ Βιργιλίου, ἢ καὶ εἰς δίχα διαίρεσιν μεγάλης τινὸς αἰθούσης (Πλτ. Πολτ. 294. — Θφρ. Χρητ. Ε. — Ἀθν. Ε, 1, 6. — Πλδ. Δ, 122.—Συνέσ. Ἐπστ. Δ. — Μτθ. ΚΖ, 51.— Suet. Claud. X.—Juv. IV, 228).

Καὶ ἐν τοῖς ναοῖς δὲ πολλάκις παραπετάσματα ἐκάλυπτον πολύτιμα ἀγάλματα τῶν θεῶν, ἀνασυρόμενα ὅτε ἐπρόκειτο τὸ ἄγαλμα ν' ἀποκαλυφθῇ (allevare vellum. Sen. Ep. LXXX.—Aplj. Med. X. σλ. 127). Οὕτως ἀνείλκετο

τὸ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος· τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀντιόχου ὅμως τῷ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὶ προσενεχθὲν πολυτελέστατον παραπέτασμα ἐχαλᾶτο εἰς τὴν γῆν (Παυσ. Ε, 12), ἴσως κατὰ νεωτερισμόν. Ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις καὶ ἁπλοῖ κίονες, ὡς ἡ ἐν Σικυῶνι Ἄρτεμις (Παυσ. Β, 9), ὁ ἐν Θήβαις Διόνυσος (Κλημ. Στφωμ. Α, 348), ὅτε ἵσταντο θεότητας ἀντιπροσωπεύοντες καὶ ὡς ἱεροὶ θεωρούμενοι, ἐκαλύπτοντο βεβαίως ὑπὸ τοιούτων παραπετασμάτων, ἃ ἀνελισσόμενα, καὶ διὰ μιᾶς πόρπης ἢ διὰ περισσοτέρων ἀναδεόμενα, ἔδωσαν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸν πρῶτον τύπον τοῦ Ἰωνικοῦ κιονοκράνου. Ἴδ. Κίων.

Παραποτάμιοι, πόλις ἀρχαία καὶ ὀχυρὰ τῆς Φωκίδος, ἐπὶ τοῦ Κηφισοῦ ποταμοῦ εἰς τὰ βορειοδυτικὰ τοῦ Ὀρχομενοῦ (Ἡρδ. Η, 33.—Στράβ.).

Παραπρεσβείας γραφή, ἡ ἐναντίον πρέσβεως μὴ ἀκριβῶς ἐκτελέσαντος τὰ καθήκοντά του, ἐξ ἀμελείας, ἀπερισκεψίας, δωροδοκίας ἢ προδοσίας, ὡς εἰς τοιαύτην περιστρέφεται ὁ κατὰ τοῦ Αἰσχίνου περὶ παραπρεσβείας λόγος τοῦ Δημοσθένους, καὶ ἡ ἐκείνου ἀπολογία. Οἱ πρέσβεις συνήθως ἐξελέγοντο ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου, καὶ ὅταν δὲν τοῖς ἐδίδοντο ῥηταὶ ὁδηγίαι, ἐλέγοντο αὐτοκράτορες. Ἐπανιόντες δὲ ὤφειλον νὰ δίδωσιν εἰς τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον λόγον τῶν πεπραγμένων (ἀπαγγέλλειν τὴν πρεσβείαν), ἔτι δὲ καὶ παρὰ λογισταῖς, τῶν χρημάτων ἃ τυχὸν διεχειρίσθησαν. Ἦν δ' ὁ ἀγὼν τιμητὸς, ἤτοι ὁ ἐνάγων ὥριζε τὸ πρόστιμον εἰς ὃ ὁ κατηγορούμενος ἔπρεπε νὰ ἐπιβληθῇ ἂν ἡ ἐνοχή του ἀνεγνωρίζετο. Μόνον δὲ δι' ἐκουσίας φυγῆς ἠδύνατο ν' ἀποφύγῃ τὰς ἄλλας ποινάς. (Δμσθ. π. Πρπρσβ. Κ. κ. Κτησφ. 62. — Θουκ. Ε, 45).

Παρασάγγης, λέξις Περσικὴ (περσιστὶ νῦν ἔτι φερσὲγ, ἀραβιστὶ φαρσὰχ), δηλοῦσα, ὡς φαίνεται, λίθον ὁρίου ἢ ὁρόλιθον. Καθ' Ἡρόδοτον (Β, 6, Ε, 53. ΣΤ, 42) ὁ παρασάγγης ἦν ἴσος πρὸς ἡμισυνσχοῖνον, οὗ τὸ μῆκος ἦν 60 σταδίων Ἑλληνικῶν, καὶ τοῦτο περίπου τὸ μῆκος ἀποδίδωσιν αὐτῷ καὶ ὁ Ξενοφῶν, λέγων (Ἀνψ. Β, 2, 6) «παρασάγγαι πέντε καὶ τριάκοντα καὶ πεντακόσιοι, στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ μύριοι», ὅπερ ὁρίζει εἰς 32 στάδια σχεδὸν ἕκαστον παρασάγγην. Ἀλλ' ὁ Στράβων λέγει (ΙΑ, 518) ἀμφίβολον τὸ μῆκος τοῦ παρασάγγου, κατὰ τοὺς μὲν 60, κατ' ἄλλους 40 ἢ 30 σταδίων, ὁ Πλίνιος (VI, 21), ὅτι καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς Πέρσας ἦν διάφορον, ὁ δὲ Ἀγαθίας (Β, 21) ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του (550 μ. Χ.) εἶχε μειωθῇ εἰς 21 στάδια· ὥστε φαίνεται ὅτι κυρίως ἦν ἡ μεταξὺ δύο ὁδοδεικτικῶν στηλῶν ἀπόστασις, κατὰ καιροὺς μεταβαλλομένη.

Παράσημον, ἢ ἐπίσημον, γλυπτική τις παράστασις τιθεμένη εἰς τὴν πρῶραν τῶν πλοίων, καὶ καθ' ἣν συνήθως καὶ

τὸ ὄνομα ἐδίδετο. Τὸ ἐν τῇ εἰκόνι ἐστὶ πρίστις (θαλάσσιον τέρας), καθ' ὃ καὶ ἡ ναῦς ἡ φέρουσα αὐτὸ Πρίστις ἐλέγετο (χειρόγρ. Βιργιλ. Æ, V, 116).

Παράσιτος, ὁ ἐπιζητῶν νὰ σιτῆται παρ' ἄλλοις. Κατ' ἀρχὰς «τὸ ὄνομα πάλαι μὲν ἦν σεμνὸν καὶ ἱερὸν» (Ἀθήν. ΣΤ, 234), δηλοῦν τοὺς αἱρουμένους ὡς βοηθοὺς ἱερέων καὶ τῶν ἀνωτάτων ἀρχόντων εἰς τῶν καθηκόντων αὐτῶν τὴν ἐκτέλεσιν, ἰδίως, ὡς φαίνεται, τοὺς ἐπιμελουμένους τῶν παρασιτίων ἀποθηκῶν, εἰς ἃς κατετίθεντο τὰ τοῖς ναοῖς προσφερόμενα γεννήματα καὶ ἄλλα σιτία, τῶν δημοσίων σιτεύσεων κτλ. ὥστε καὶ «παρασιτεῖν» ἐλέγετο ἐν τοῖς νόμοις τοῦ Σόλωνος τὸ

ἑστιᾶν ξένους πρέσβεις (Ἀθν. ΣΤ, 235). Ἐλάμβανον δ' οἱ παράσιτοι οὗτοι τὸ τρίτον τῶν θυομένων ἱερείων, καὶ ἑκτέα κριθῶν. Οὐχ ἧττον ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἐθεωρεῖτο ὡς ὀχληρά, οὐδέ τις δὶς εἰς αὐτὴν ὑπεβάλλετο. Διέμενε δ' ἡ διάταξις, ὡς ὁ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους Κλέαρχος, κατ' Ἀθήναιον μαρτυρεῖ καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ. — Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ὅμως τῆς μέσης καὶ νέας ἀττικῆς κωμῳδίας, τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ἀλέξιδος ἐν Σικελίᾳ καὶ ὑπὸ τοῦ Διφίλου (ἴδ.), τὸ ὄνομα ἀπεδόθη εἰς τοὺς διὰ χαμερπῶν τρόπων καὶ κολακειῶν ἐπιζητοῦντας νὰ προσκαλῶνται καὶ παρακάθηνται εἰς ξένας τραπέζας, οἵος περιγράφεται ὁ Φίλιππος παρὰ Ξενοφῶντι (Συμπ.), καὶ οἵτινες εἰς παντοίας ταπεινώσεις ὑπεβάλλοντο, ἀντικείμενα σαρκασμῶν προθύμως ἐγίνοντο, καὶ ἔπαιζον τοὺς γελωτοποιούς. Ἰδίως δ' ἐπεκράτησαν οἱ παράσιτοι ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων, ὅτε καὶ ὁ ἰδιωτικὸς πλοῦτος ἦν μείζων, καὶ αἱ ἑστιάσεις πολυτελέστεραι. Τοιούτους περιγράφουσι συνεχῶς οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ Πλαῦτος καὶ Τερέντιος. Ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων ὁ παράσιτος, ὡς πρόσωπον συντελοῦν εἰς τὴν εὐθυμίαν, σχεδὸν οὐδέποτε ἔλειπεν ἀπὸ τῶν τραπεζῶν τῶν πλουσίων (Λουκ. Παράσ. 58). Οἱ δὲ τῶν αὐτοκρατόρων ἰδίως ἦσαν γελωτοποιοί, πολλάκις ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦτο ἀληθείας λέγοντες, αἵτινες ἐκρίνοντο ἄξιαι καὶ νὰ διατηρῶνται καὶ ἀπομνημονεύωνται ὑπὸ τὰ ὀνόματα ἀπομνημονεύματα, ἀποφθέγματα, γελοῖα.

Παρασκήνια, ἴδ. Θέατρον.

Παραστὰς, τὰ ἑκατέρωθεν τῆς θύρας καθέτως προέχοντα ἢ εἰς τὸ τέλος τοῦ τοίχου κατὰ τὰς γωνίας, ἢ τοῦ τοίχου, μέρη. Ὁ δ' ἐν παραστᾶσι ναὸς ἦν ὁ μὴ ἔχων πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ προστύλιον, ἀλλὰ μόνον δύο κίονας μεταξὺ τῶν προεκτεινομένων δύο παραστάδων τοῦ τοίχου.

Παράστασις, ἐν Ἀθήναις, μία δραχμὴ καταβαλλομένη ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος καὶ μία ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου, ὅταν ἐκ κοινῆς συναινέσεως ὑπέβαλλον τὴν δίκην των εἰς τοὺς αἱρετοὺς διαιτητάς. Ὁμοίως καὶ ἡ ἐν τοῖς γραφαῖς ἐνάγοντες μόνον, πιθανῶς ἐπίσης μία δραχμή.

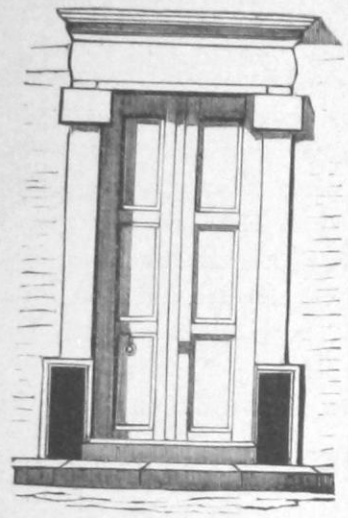

Ἴδ. Παραστάς.

Παραστάται τῶν Ἕνδεκα, ἐλέγοντο ἐν Ἀθήναις οἱ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ποινῶν ὑπηρετοῦντες αὐτοῖς δεσμοφύλακες, δήμιοι, βασανισταὶ κτλ. (Bekk. Ἀνέκδ. σλ. 236, 32).

Παρασωπία, μικρά τις χώρα παρὰ τῇ Ἀσωπῷ τῆς Βοιωτίας καὶ Παρασώπιοι οἱ κάτοικοι αὐτῆς (Στρβ,).

Παρασωπιάς, μέρος τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Φθιώτιδος, πρὸς τῷ Ἀσωπῷ ποταμῷ, βορείως τῆς Λιλαίας (Στρβ.).

Παράταξις, ἴδ. Τάξις.

Παρατίλτρια, δούλη ἔργον ἔχουσα νὰ τίλλῃ (χνουδίζῃ) τὸ σῶμα τῆς κυρίας της. Ὑπῆρχον καὶ ἄνδρες τὸ αὐτὸ ἐπάγγελμα ἔχοντες εἰς τοὺς λουτρῶνας (Φιλόστρ. καὶ Κραεν. παρ' Ἀθην. Σλ. 638).

Παραυαία, χώρα παρὰ τὸν Αὔαν ποταμὸν ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἠπείρου (Ἀρρν. Ἀνδ. Α, 7, 1). Οἱ κάτοικοι Παραυαῖοι (Θουκ. Β, 80).

Παράφερνα, ἴδ. Προίξ.

Παραχελωΐτις, ἴδ. Ἀχελῶος

Παραχύτης, ἴδ. Βαλανεῖον.

Παρέγγραπτοι, ἴδ. Δῆμος.

Πάρεδρος. Ἕκαστος τῶν τριῶν πρώτων ἐκ τῶν ἐννέα ἀρχόντων τῶν Ἀθηνῶν ἠδύνατο νὰ προσλάβῃ, ἵνα τὸν βοηθῶσι, καὶ ἀνὰ δύο παρέδρους τῆς ἐκλογῆς του, πολλάκις συγγενεῖς ἢ οἰκείους του, οἵτινες ὅμως προϋφίσταντο τὴν νενομισμένην δοκιμασίαν πρὸ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δικαστηρίου, καὶ ὑπέκειντο εἰς εὐθύνας ὡς καὶ οἱ ἄρχοντες (Δμσθ. κ. Νεαίρ. 1363. Θεοκ. 1332 Κ. Μενδ. 572). Πολλάκις δὲ ἦσαν καὶ ἱκανώτεροι καὶ ἐμπειρότεροι τῶν ἀρχόντων, ὄντων κληρωτῶν (Δμσθ. κ. Νεαίρ. 1372). Ἐνίοτε προσελάμβανον παρέδρους καὶ οἱ θεσμοθέται (Δμσθ. κ. Θεοκ. 1330), καὶ οἱ 10 εὔθυνοι.

Πάρεια, νύμφη, μήτηρ τοῦ Εὐρυμέδοντος, Νεφαλίωνος, Χρύσου καὶ Φιλολάου, ἐκ τοῦ Μίνωος (Ἀπλλδ. Γ', 1, 2).

Παρεισάδης, Παρισάδης ἢ Παραισάδης, τύραννος τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου (Δμσθ. Φορμ. 904. — Διόδ. — Στρβ.).

Παρεισγραφή, ἡ διὰ δόλου ἐγγραφὴ ξένου εἰς δῆμον τινά, καθ' ἣς ἐκινεῖτο ἡ ξενίας γραφή. Ἠδύναντο δὲ καὶ διὰ διαψηφίσεως ν' ἀποβάλωσιν οἱ δημόται πάντα ὃν ἐθεώρουν ὡς ξένον, ἀλλ' εἰς αὐτὸν ἐπεφυλάττετο ἡ προσφυγὴ εἰς τὰ δικαστήρια (Αἰσχ. π. Πρπρσβ. 38, 51).

Πάήορος, παράσειρος ἢ σειραφόρος ἐλέγετο ὁ ἵππος ὁ πλὴν τῶν δύο ζυγίων ἢ μεσαίων εἰς τὰς ἁμάξας δεξιῶς προσέτι διὰ σχοινίων ζευγνύμενος. Εἰς δὲ τὰ τέθριππα προσετίθεντο ἀνὰ εἷς ἑκατέρωθεν, καὶ ὁ πρὸς δεξιὰ, δεξιόσειρος καλούμενος, ἦν ὁ ἰσχυρώτερος, διότι εἰς τὰς σταδιοδρομίας οὗτος εἶχε τὸν πλεῖστον δρόμον νὰ διανύσῃ (Ὁμ. Ἰλ. Β, 471. 474).

Παρθηνοί, λαὸς τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Ἰλλυρίας, πρὸς τοῖς ὁρίοις τῆς Δαλματίας (Πολδ. — Στρβ. — Στφ. Βυζ.).

Παρθενία, 1) ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Σάμου, ἐκ Παρθενίας γυναικὸς τοῦ Σάμου (Ἀπλλν. Ῥόδ. Α, 188. — Καλλμ. εἰς Δηλ. 49. — Στρβ.). — 2) Ἐπίθετον τῆς Ἥρας, ἐκ τοῦ Παρθενίου ὄρους τῆς Ἀρκαδίας (Πινδ.).

Παρθένια, ἴδ. Λυρικὴ ποίησις.

Παρθενίαι. Ἐπὶ τοῦ 19 ἔτη διαρκέσαντος Μεσσηνιακοῦ πολέμου, οἱ Σπαρτιᾶται ἔπεμψαν, μετὰ δεκαετίαν, ὀπίσω τινὰς τῶν συνεκστρατευόντων νέων, καὶ οἱ ἐκ τούτων γεννηθέντες, ὡς μὴ ἐκ νομίμων γάμων, ἐκλήθησαν Παρθενίαι. Οἱ Σπαρτιᾶται δ' ἠρνήθησαν αὐτοῖς ἔπειτα τὰ ἴσα τοῖς πολίταις δικαιώματα, δι' ὃ οὗτοι διενοήθησαν ν' ἀποστατήσωσιν· ἀλλὰ φωραθέντες, ἀπῆλθον εἰς τὴν νοτίαν Ἰταλίαν ὑπὸ τὸν Φάληθον, ἡνώθησαν μετὰ τῶν ἐκεῖ Ἀχαιῶν, καὶ ἔκτισαν τὸν Τάραντα τῷ 707 π.Χ. (Ἔφορ. ἐν Στρβ. ΣΤ, 279). Κατ' ἄλλους (Ἀντίοχ. Αὐτ. 278), ἦσαν υἱοὶ τῶν μὴ εἰς τὸν Μεσσηνιακὸν πόλεμον συνεκστρατευσάντων Σπαρτιατῶν, οἵτινες ἀπὸ τοῦτο κατετάχθησαν μετὰ τῶν Εἱλώτων, οἱ γάμοι αὐτῶν ἐθεωρήθησαν ὡς ἄκυροι, καὶ οἱ υἱοί των ὡς ἄτιμοι· ἢ κατ' ἔτι ἄλλους (Ἡσύχ.) ἦσαν υἱοὶ Σπαρτιατῶν καὶ θεραπαινίδων.

Παρθενίας, ποταμὸς τῆς Ἠλίδος ἐν Πελοποννήσῳ, παρραρέων τὴν πόλιν Ἀρσίνην (Στρβ.).

Παρθένιον, 1) Πόλις τῆς Μυσίας ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, νοτίως κειμένη τῆς Περγάμου καὶ πρὸς τῇ Ἀπολλωνίᾳ (Ξνφ. Ἀνδ. Ζ, 8, 15. 21). — 2) Πόλις καὶ ἀκρωτήριον τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου, κατὰ τὸ στενώτερον τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου, ναὸν ἔχουσα τῆς Ἀρτέμιδος, εἰς ἣν οἱ ἐγχώριοι προσέφερον εἰς θυσίαν τοὺς ξένους. — 3) Ὄρος μεταξὺ Ἀργολίδος καὶ Ἀρκαδίας, διατηροῦν τὸ ἀρχαῖόν του ὄνομα. Ἐνταῦθα ἦν ἱερὸν τοῦ Πανὸς, ἐπιφανέντος εἰς Φειδιππίδην τὸν Ἀθηναῖον πρὸ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης (Ἡρδ. ΣΤ, 105).

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Σ. ΣΚΙΚΟΥ

Παρθένιος, 1) ποταμὸς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Ὀλγάσσυος, χωρίζων τὴν Παφλαγονίαν ἀπὸ τῆς Βιθυνίας, καὶ εἰς τὸν Εὔξεινον ἐκβάλλων δυτικῶς τῆς Ἀμάστρυος. Εἶχε δὲ τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ὅτι εἰς αὐτὸν ἐλέγετο λουομένη ἡ Ἄρτεμις (Ὁμ. Ἰλ. Β, 854. — Ἡσίοδ. Θεογ. 344. — Ἡρδ. Β, 104. — Ξνφ. Ἀνδ. Ε, 6, 9. ΣΤ, 2, 1. — Στρβ. ΙΒ, 542). — 2) Υἱὸς Ἡρακλείδου καὶ Εὐδώρας ἐκ Νικαίας τῆς Βιθυνίας. ἐκομίσθη ἐπὶ τοῦ Μιθριδατικοῦ πολέμου ὡς αἰχμάλωτος εἰς Ῥώμην· ἀπελευθερωθεὶς δὲ, διέτριψεν ἐπί τινα χρόνον εἰς Νεάπολιν, ἔνθα ἐδίδαξε τῷ Βιργιλίῳ τὰ Ἑλληνικά· ἐν Ῥώμῃ δὲ μετὰ ταῦτα ηὐνοήθη ὑπὸ τοῦ Τιβερίου (Suet. Tib. LXX) καὶ συνέδεσε φιλίαν μετὰ τοῦ ἐλεγειακοῦ ποιητοῦ Κ. Γάλλου. Ὁ Σουίδας τὸν λέγει «ἐλεγειοποιὸν καὶ μέτρων διαφόρων ποιητήν», καὶ ἐλεγεῖα ἐνδεικνύουσιν οἱ τίτλοι τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μνημονευομένων συγγραμμάτων, ὡς Ἀρήτης (τῆς συζύγου του) ἐπικήδειον, εἰς 3 βιβλία· ἐπικήδειον εἰς Αὐξίθεμιν καὶ ἄλλο εἰς Ἀρχελαΐδα· Ἀφροδίτη· Βίας· Δῆλος· Κριναγόρας· Λευκάδιοι· Ἀνθίππη· Ἴφικλος· Ἡρακλῆς· Προπεμπτικὸν, καὶ ἄλλο τι ποίημα, ὃ λέγεται μιμηθεὶς ὁ Βιργίλιος ἐν τῷ Moretum. Τῷ ἀποδίδονται δὲ καὶ Μεταμορφώσεις, ἀλλ' οὐχὶ μετὰ βεβαιότητος. Περιεσώθη δ' ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἓν σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον ἐρωτικὰ ἢ περὶ ἐρωτικῶν παθημάτων. περιέχον 36 διηγήσεις εἰς τὸ πεζὸν ἐρώτων δυστυχῶς ἀποβάντων, δι' οὗ ἤθελε νὰ χορηγήσῃ τῷ Κορνηλίῳ Γάλλῳ ὕλην δι' ἐπικὰ καὶ ἐλεγειακὰ διηγήματα. Ἐπειδὴ δ' ἀκριβῶς μνημονεύει πάντοτε τῶν πηγῶν ἐξ ὧν ἀρύεται, διὰ τοῦτο τὰ ἔργα αὐτοῦ εἰσὶ πολύτιμος συμβουλὴ διὰ τὴν γνῶσιν τῶν Ἀλεξανδρινῶν ποιητῶν καὶ γραμματικῶν, καὶ περιέχουσι πολλοῦ λόγου ἄξια ἐκείνων ἀποσπάσματα. Μετ' αὐτῶν κατατατόμενος ὡς εἷς τῶν νεωτάτων, σύμφωνος δὲ πρὸς αὐτῶν τὸ πνεῦμα, ἀναζητεῖ τοὺς ἀπωτάτους τῶν μύθων, παρέχοντας αὐτῷ ἀφορμὴν εἰς πολυμαθείας ἐπίδειξιν. — 3) Παρθένισς Γραμματικὸς ἦν, κατὰ Σουίδαν, μαθητὴς τοῦ Διονυσίου τοῦ ἐξ Ἀλεξανδρείας· ἔζη ἑπομένως ἐν τῇ α' ἑκατονταετηρίδι μ. Χ. Ὁ Ἀθήναιος μνημονεύει πολλάκις συγγράμματος αὐτοῦ ἐπιγραφομένου Περὶ τῶν παρὰ τοῖς ποιηταῖς λέξεων ζητούμενα. — 4) Ἐπικὸν ποιητὴν τοῦ ὀνόματος τούτου ἐκ Χίου ἀναφέρει ὁ Σουίδας, λέγων αὐτὸν ἀπόγονον τοῦ Ὁμήρου, καὶ προσθέτει ὅτι ἐπελέγετο Χάος, κατὰ λογοπαίγνιον πάντως, καὶ ἴσως διὰ τὸ συγκεχυμένον καὶ ἀσαφὲς τοῦ ὕφους του. — 5) Αὐλικὸς καὶ εὐνοούμενος τοῦ αὐτοκράτορος Δομιτιανοῦ, ἀλλὰ συμμετασχὼν τῆς συνωμοσίας ἥτις ἐπέφερε τὸν θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος (Suet. Dom. XVI). Συνετέλεσεν εἰς τοῦ Νέρωνος τὸν ἐνθρονισμὸν, ἀλλ' ἐφονεύθη ὑπ' αὐτοῦ ὅτε συνέβη ἐπανάστασις τῶν στρατιωτῶν πρὸς τιμωρίαν τῶν φονέων τοῦ Δομιτιανοῦ (Extn. VIII, 1).

Παρθένοι, αἱ θυγατέρες τοῦ Ἐρεχθέως, αἱ τοῦ Ὑακίνθου καὶ αἱ τοῦ Λέω, αἵτινες, παρθένοι ἔτι, προσέφερον ἑαυτὰς ἑκουσίως εἰς θυσίαν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος (Δημσθ. Ἐπιτάφ. — Σουίδ.).

Παρθενοπαῖος, 1) Υἱὸς τοῦ Ἄρεως ἢ τοῦ Μελανίωνος, ἢ τοῦ Μελεάγρου καὶ τῆς Ἀταλάντης, ἐξ Ἀρκαδίας, εἷς τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, φονευθεὶς ὑπὸ Περικλυμένου (Ἀπλλδ. Γ, 6, 3. 7). Ἐκ τῆς νύμφης Κλυμένης ἔσχεν υἱὸν τὸν μετὰ τῶν Ἐπιγόνων εἰς Θήβας ἐκστρατεύσαντα Πρόμαχον (ἢ Στρατόλαον, Θησιμένην, Τλησιμένην). — 2) Υἱὸς τοῦ Ταλαοῦ καὶ τῆς Λυσιμάχης, ἀδελφὸς τοῦ Ἀδράστου, συνεχῶς συγχεόμενος μετὰ τοῦ ἀνωτέρω (Ἀπολλδ. Α, 9, 13).

Παρθενόπη, 1) ἔγγονος τοῦ Ἀρκάδος, θυγάτηρ τοῦ Στυμφάλου, μήτηρ τοῦ Εὐήρους ἐκ τοῦ Ἡρακλέους (Θαυσ. Η, 4. — Ἀπολλδ. Β, 7, 8). — 2) Θυγάτηρ τοῦ

Ἀγκαίου, μήτηρ τοῦ Λυκομήδους ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος (Παυσ. Δ, 7).

Παρθένος, 1) Ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, ὑπ' αὐτὸ λατρευομένης ἐν τῷ Παρθενῶνι ἐν Ἀθήναις. — 2) Θυγάτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Χρυσοθέμιδος, ἀπὸ τοῦ πατρός της εἰς τὸν οὐρανὸν μετὰ τῶν ἀστέρων ταχθεῖσα.

Παρθενὼν, ὁ περίφημος, καὶ ὑπὲρ πάντας τοὺς ναοὺς τῆς ἀρχαιότητος ὡραῖος καὶ πολυτελὴς ναὸς τῆς Παρθένου Ἀθηνᾶς, ὁ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Περικλέους εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τὴν πυρπόλησιν ὑπὸ τῶν Περσῶν τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τῆς Παλλάδος, ἐπιμελείᾳ τοῦ Φειδίου ἀνεγερθεὶς ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων Ἰκτίνου καὶ Καλλικράτους κατὰ τὴν 86 Ὀλυμπ. (434 π. Χ.). Κατὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς σωζόμενον αὐτοῦ ἐρείπιον, εἶχεν ὁ ναὸς, κατὰ τὸν στερεοβάτην, μῆκος μὲν 228', πλάτος δὲ 101', καὶ ἐπὶ 3 βαθμίδων ὑψούμενος, ἦν ὅλος ἐκ πεντελικοῦ μαρμάρου ᾠκοδομημένος, ὀκτάστυλος περίπτερος, δωρίου ῥυθμοῦ, ἔχων κίονας 5 ½' διαμέτρου, μετὰ διπλῆς στοᾶς εἰς τὰς μικρὰς πλευράς, (Β. Β)· ὕψος δ' εἶχε 66' ἀπὸ τοῦ στερεοβάτου. Ὁ ὅλος σηκὸς διῃρεῖτο εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ ἀνατολικὸν τὴν εἴσοδον ἔχον ἐξ ἀνατολῶν, ἐλέγετο ἰδίως Ἑκατόμπεδον (Γ), διότι τὸ ἐμβαδὸν αὐτοῦ εἶχε μῆκος περίπου 100'. Ἐνταῦθα, κατὰ τὸ δυτικὸν αὐτοῦ πέρας (α), ἐπὶ μεγίστου βάθρου, 10' ὑψηλοῦ· καὶ ἐν γλυφαῖς παριστῶντος τὴν παρὰ τοῖς θεοῖς εἰσαγωγὴν τῆς Πανδώρας (Παυσ. Α, 24. — Θεμιστ, Λογ. ΚΕ. — Pl. XXVI, 4, 4), ἵστατο τὸ ἐξαισιώτατον τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Φειδίου, τὸ χυσελεφάντινον ἄγαλμα τῆς θεᾶς, ἐκ πολυτίμων λίθων ἔχον τοὺς ὀφθαλμοὺς (Πλτ. Ἱππ. Μείζ. σλ. 290), καὶ 39' ὑψηλὸν ὑπὲρ τὴν βάσιν (Pl. XXXVI, 44). Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ναοῦ, ἐλέγετο κυρίως Παρθενὼν, καὶ ἐχωρίζετο διὰ κιγκλίδων ἀπὸ τοῦ ἄλλου Ἑκατομπέδου. Εἶχε δὲ τὸ Ἑκατόμπεδον εἰς ἀπόστασιν 12' ἀπὸ τῶν τοίχων ἐσωτερικὴν στοὰν 16 μι-

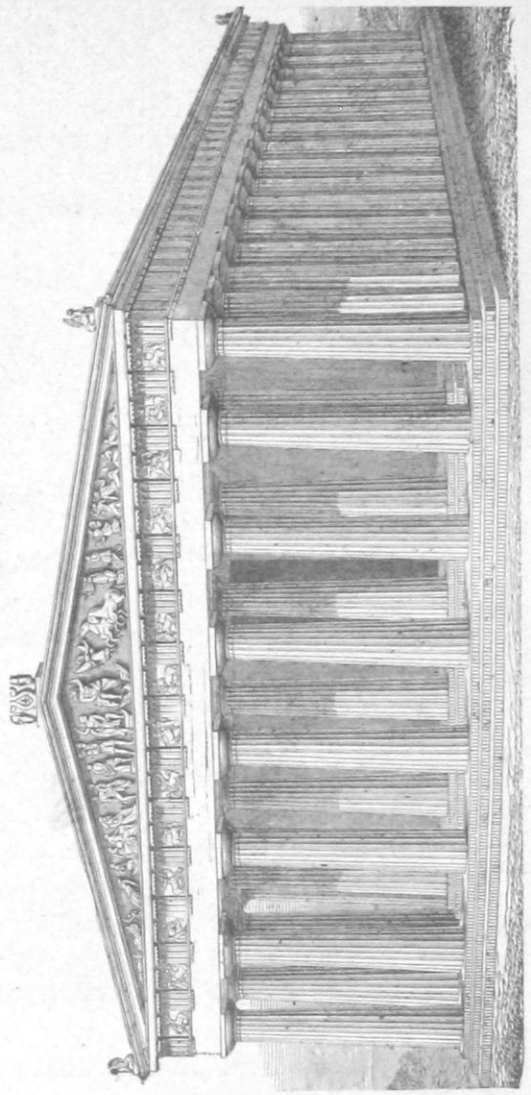

κρῶν δωρίων κιόνων, ἐχόντων μόνον 3' τὴν διάμετρον, ἑπομένως μὴ ἀνιόντων μέχρι τῆς ὀροφῆς, καὶ φερόντων πιθανῶς ὑψηλὴν πάροδον καὶ δευτέραν στοὰν ἴσως κιόνων ἰωνικῶν. Ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ταύτης στοᾶς, καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος, παρ' ᾧ ἴσως ἵσταντο δύο

παραστάδες ἢ μεγάλοι κίονες ὡς τοὺς ἐξωτερικούς, ἐξετείνετο στέγη, ἡ καὶ τὰ ἔξω περιστύλια καλύπτουσα· τὸ δὲ λοιπὸν ἐμβαδὸν,

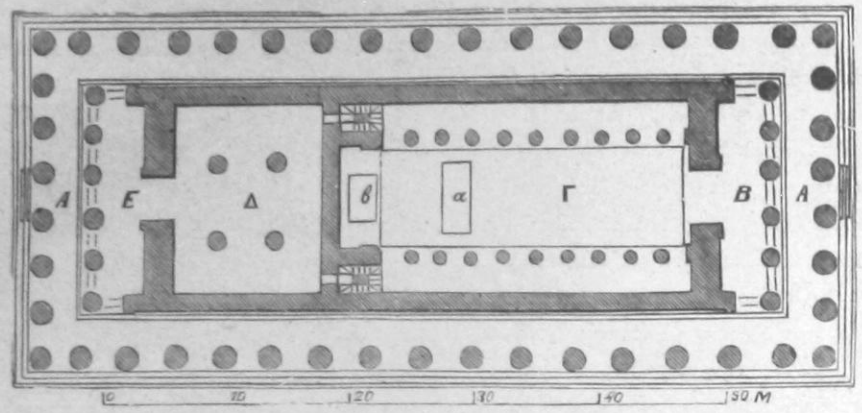

ἀπὸ τοῦ ἀγάλματος μέχρι τοῦ προνάου καὶ τῆς εἰσόδου, ἔμενεν ὕπαιθρον. Ἡ ἀνατολικὴ δὲ διαίρεσις τὴν μεγάλην αὐτῆς εἴσοδον ἔχουσα

πρὸς δυσμὰς (Ε), κοινωνοῦσα δὲ μετὰ τοῦ Παρθενῶνος πιθανῶς διὰ δύο πυλιδίων παρὰ τοὺς τοίχους τοῦ σηκοῦ, ὡς ἔκ τινων ἰχνῶν εἰκάζεται, ἦν ὁ ὀπισθόδομος (Α), 43′ 10′ μῆκος ἔχων, ὑπόστεγος ὅλος, τῆς στέγης οὔσης ξυλίνης, ὡς ἀποδείκνυται ἐκ τοῦ ὅτι μετὰ ταῦτα ἐπυρπολήθη. Ἐχρησίμευε δ' ὁ ὀπισθόδομος ὡς θησαυροφυλάκιον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ἠθικῆς παραμυθίας ἔδωκαν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς κατοικίαν Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, ὃν ἐκήρυττον ἀδελφὸν τῆς Ἀθηνᾶς (Πλουτ. Δμτρ. ΚΓ). Διεκοσμεῖτο δ' ἐξωτερικῶς ὁ ναὸς δι' ἀπαραμίλλων γλυφῶν, αἵτινες κατὰ τὰς μετόπας ἀναγλύφως παρίστων γιγαντομαχίας καὶ ἄλλας μυθολογικὰς σκηνάς, κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ σηκοῦ καὶ τῶν ἑκατέρωθεν προστάσεων τῶν μικρῶν πλευρῶν (ΑΑ) ζωοφόρον,

τὴν πομπὴν τῶν Παναθηναίων, εἰς δὲ τοὺς ἀετοὺς, διὰ περιαιρετῶν ἀγαλμάτων διαστάσεων ὑπερφυσικῶν, πρὸς ἀνατολὰς τὴν γέννησιν καὶ

Μετόπη.

εἰς τὸν Ὄλυμπον παρουσίασιν τῆς Ἀθηνᾶς, πρὸς δυσμὰς δὲ τὴν περὶ τῆς κυριαρχίας τῆς Ἀττικῆς ἔριν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος. Πάντα ταῦτα τὰ ἔργα ἦσαν τῆς σχολῆς τοῦ Φειδίου, καί τινα τῶν μεγίστων καὶ τῶν ἀρίστων ἴσως τῆς γλυφίδος αὐτοῦ. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν κατεστράφησαν, ἐκ δὲ τῶν διασωθέντων τινὰ μὲν διατηροῦνται ἐν Ἀθήναις, ἄλλα δ' εἶχον τῷ 1811 ἀποκομισθῇ εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον ὑπὸ τοῦ Λ. Ἔλγιγος, τότε πρέσβεως τῆς Ἀγγλίας ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τῇ ε' ἑκατονταετηρίδι μ.Χ. ὁ ναὸς τῆς Παρθένου Ἀθηνᾶς μετεποιήθη εἰς ἐκκλησίαν τῆς Παρθένου Μαρίας, καὶ οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ἐκαλύφθησαν ἔνδον ὑπὸ χριστιανικῶν γραφῶν, ὧν τινες ἔτι σώζονται· μετεσκευάσθη δὲ καὶ τὸ ἐσωτερικὸν πρὸς τὴν νέαν χρῆσιν αὐτοῦ, τῆς πρὶν

Ἐκ τῶν ἀετῶν.

στοᾶς ἀντικαταστάσης δι' ἄλλης ἐξ 22 κιόνων κορινθιακῶν, μετ' ἄλλης ἀνωτέρας ἐξ 23, καὶ ἀνοιχθείσης μεγάλης μεσαίας πύλης μεταξὺ τοῦ πρὶν ἑκατομπέδου καὶ τοῦ ὀπισθοδόμου. Τῷ δὲ 1019 μ. Χ. ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας ὁ

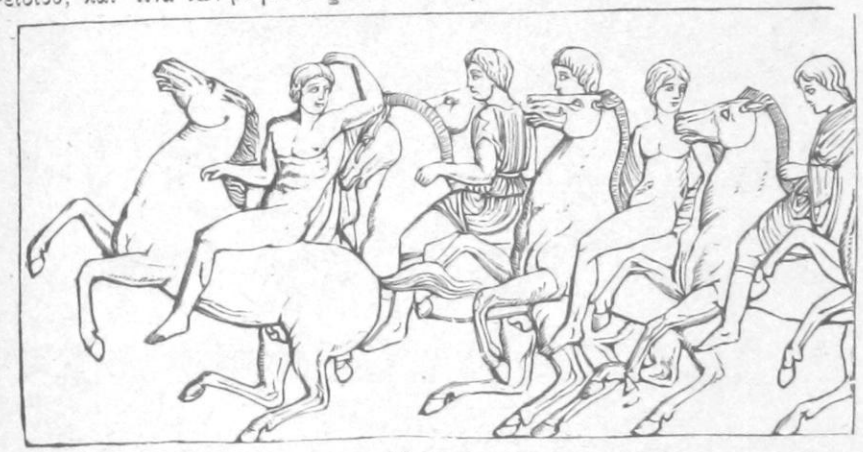

Τῆς Ζωοφόρου.

Αὐτοκράτωρ Βασίλειος, προσέθηκε νέα κοσμήματα εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐκκλησίαν (Κεδρ.). Μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1456 ἅλωσιν τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, ἡ ἐκκλησία μετεποιήθη εἰς προσκυνητήριον τοῦ Μωάμεθ, καὶ τότε εἰς τὴν νοτιοδυτικὴν αὐτοῦ γωνίαν προσετέθη ὁ σωζόμενος πύργος μεθ' ἑλικο-

ειδοῦς ἀναβάθρας. Τῷ δὲ 1682 (τῇ 23 Σεπτεμβρίου), ὅτε ὁ Ἐνετὸς Μοροζίνης ἐπολιόρκει τὴν Ἀκρόπολιν, οἱ Τοῦρκοι εἶχον προσωρινῶς προσδιορίσει τὸν ναὸν εἰς

Ἐκ τῆς Ζωοφόρου.

πυριταποθήκην· ἐνσκήψασα δ' εἰς αὐτὸν βόμβα ἦν ἐσφενδόνισεν ὁ ἐν τῷ ἐνετικῷ στρατῷ ὑπηρετῶν Σουηδὸς στρατηγὸς Κοινιγσμὰρκ, ἐπέφερε φοβερὰν ἔκρηξιν, καταρρί-

θανῶς μέρος (Ἡρδ. Γ, 93), πρὸς ἀνατολὰς μετὰ τῆς Ἀριανῆς καὶ Μαργιανῆς, πρὸς νότον μετὰ τῆς ἐρήμου τῆς Καραμανίας, πρὸς δυσμὰς μετὰ τῆς Μηδίας· ἦν κατὰ τὸ πλεῖστον

Ἐκ τῆς Ζωοφόρου.

ψασαν τὸν Παρθενῶνα εἰς ἐρείπια. Ἐντὸς δ' αὐτοῦ ἤγειραν οἱ Ὀθωμανοὶ μικρὸν προσκυνητήριον, ἐπ' ἐσχάτων καταρριφθὲν ὑπὸ τρικυμίας.

Παρθία, καὶ Παρθυαία, Παρθυηνή, χώρα τῆς Ἀσίας νοτιοδυτικῶς τῶν Κασπίων πυλῶν, συνορεύουσα μετὰ τῆς πρὸς βορρᾶν Ὑρκανίας, ἧς κατ' ἀρχὰς ἀπετέλει πι-

τὸ νῦν Κορασάν. Οἱ Πάρθοι, κυρίως λαὸς νομαδικός, ὑπέκειντο τὸ πρῶτον τοῖς Ἀσσυρίοις· εἶτα, μετ' αὐτῶν, τοῖς Μήδοις καὶ τοῖς Πέρσαις· εἶτα δ' ὑπετάγησαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ (Πλούτ. Ἀλξ. ΜΕ. — Ἀρρ. ΣΤ, 29. — Just. XII, 3, 1). Ἐπὶ τῶν Διαδόχων συνετάχθησαν κατ' ἀρχὰς μετὰ τοῦ Εὐμένους, κατόπιν μετὰ τοῦ Ἀντιγόνου καὶ τέλος ὑπέκυψαν τῷ Σελεύκῳ, ὅστις καὶ πόλεις ἵδρυσε παρ' αὐτοῖς. Τῷ δὲ 256 π. Χ., ὑπὸ ἀρχηγὸν τὸν Ἀρσάκην, ἀπετέλεσαν ἴδιον κράτος, ταχέως αὐξηθὲν ὑπὸ ἡγεμόνας τοὺς

Ἀρσακίδας εἰς δύναμιν καὶ εἰς ἔκτασιν, ἰδίως πρὸς ἀνατολάς, μέχρις αὐτοῦ τοῦ Ἰνδοῦ. Οἱ Πάρθοι ἦσαν φιλοπόλεμοι, ἔξοχοι ἱππεῖς, καὶ ἡ τακτικὴ αὐτῶν συνίστατο εἰς τὸ νὰ ὁρμῶσιν ἔφιπποι, καὶ, ἅμα τοξεύσαντες, νὰ φεύγωσι δρομαῖοι· ἀλλ' εἶχον τὴν δεξιότητα καὶ φεύγοντες νὰ στρέφωνται καὶ νὰ τοξεύωσι πάλιν ἐπιτυχέστατα, ὥστε καὶ παροιμιακῶς τοῦτο ἐλέγετο. Ἡ θρησκεία αὐτῶν ἦν λατρεία τοῦ Ἡλίου καὶ τῶν ἀστέρων, δι' ὃ καὶ συμπάθειαν καὶ ὑποστήριξιν εὗρον παρὰ τοῖς μάγοις. Ὅτε δ' ηὐξήθησαν, διηρεῖτο ἡ Παρθία εἰς πέντε μεγάλας ἐπαρχίας, τὴν Κομισηνὴν, τὴν Παρθυηνὴν, τὴν Χωρανὴν ἢ Χωρηνὴν, τὴν Ἀρτικηνὴν καὶ τὴν Ταβιηνήν. Ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων δὲ πόλεων αὐτῶν πρὸς τὰ δυτικὰ ἦσαν αἱ Ῥαγαί, τὰ Ἐκβάτανα, ἡ Σελεύκεια καὶ ἡ παρ' αὐτῇ Κτησιφών. Τὸν Ἀρσάκην διεδέχθη τῷ 253 π. Χ. ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Τιριδάτης (Ἀρσάκης Β), ἀποθανὼν τῷ 216. Ἐπίσημος δ' ἀνεδείχθη καὶ Μιθριδάτης ὁ Α (Ἀρσάκης Δ, 144—136), ὁ μάλιστα τὸ κράτος αὐτοῦ εὐρύνας, πολεμήσας κατὰ Δημητρίου τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας, ἰσχυρῶς δ' ἀποκλίνων πρὸς τὸν Ἑλληνισμόν. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ, Φραάρτης Β (Ἀρσάκης Ζ) (130 π. Χ.), ἐπολέμησε κατὰ τῶν ἡγεμόνων τῆς Συρίας, Ἀρμενίας καὶ Βακτρίας, ὡς καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ. Ὁ δὲ μέγας Μιθριδάτης Β (Ἀρσάκης Θ), ἐξέτεινε πρὸ πάντων καὶ ὕψωσε τὸ κράτος του (Just. XXXVIII, 3). Ἐπωφεληθέντες δὲ μετ' ὀλίγον ἐμφυλίους διαιρέσεις ἐπελθούσας εἰς τὴν χώραν, ἀφῄρεσαν Ἰνδοσκυθικοὶ λαοὶ διάφορα τῶν ἀνατολικῶν αὐτῆς μερῶν. Ἤρξαντο δὲ τότε καὶ οἱ μετὰ τῶν Ῥωμαίων πόλεμοι, ὅτε Φραάρτης ὁ Γ (Ἀρσάκης ΙΒ), ἤγειρεν ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς μέχρι τοῦ Εὐφράτου χώρας, καὶ ὁ Ὁρώδης (Ἀρσάκης ΙΔ) κατέστρεψε τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν ἐν Καρραῖς (Virg. Æ, VII, 606.— Ov. Fast. VI, 480. — Hor. Od. III, 5, 4). εἶτα ὅμως, τῷ 37 π.Χ. ἠττήθη ὑπὸ τοῦ Βεντιδίου (Cic. ad Fam. II, 10, 17. Caes. B. G. III, 31 —Suet. Cæs. XLIV. — Just. XLII, 4, 5). Ἀλλὰ Φραάρτης ὁ Δ κατενίκησε τὸν Ἀντώνιον (36 π. Χ.), καὶ μόνον 16 ἔτη μετὰ ταῦτα τὸν ἐβίασεν ὁ Αὔγουστος ν' ἀποδώσῃ τὰς κυριευθείσας σημαίας. Ἔκτοτε ἡ Παρθία ἤρξατο παρακμάζουσα καὶ ὑπὸ φατριῶν σπαραττομένη. Ἀρτάβανος ὁ Γ' ἐκινήθη κατὰ τοῦ Τιβερίου, ἀλλ' ἐκδιωχθεὶς τοῦ θρόνου του, κατέφυγεν εἰς τοὺς πρὸς ἀνατολὰς βαρβάρους, καὶ βοηθείᾳ τούτων ἀνεκτήσατο τὴν ἀρχὴν, καὶ ἀπέθανε τῷ 44 μ. Χ. Οἱ Ῥωμαῖοι ὑπέθαλπον τὰς διαιρέσεις. Βολογέσης ὁ Α, κατ' ἀρχὰς ἐχθρικῶς, κινηθεὶς κατὰ τοῦ Νέρωνος, συνωμολόγησεν εἶτα εἰρήνην, διαρκέσασαν μέχρι τοῦ Οὐεσπασιανοῦ (Tac. Hist. II, 82. Ann. XVI, 23). Περὶ τὰ 115 δὲ, Χοσρόης ὁ Α ἐκηρύχθη, ἕνεκα τῆς Ἀρμενίας, πολέμιος τῷ Τραϊανῷ, καὶ τότε ἡ πρωτεύουσα αὐτοῦ Κτησιφὼν κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Βολογέσης ὁ Γ ἐπολέμησε κατὰ Μάρκου Αὐρηλίου, τὸ πρῶτον ἐπιτυχῶς, ἀλλ' ἔπειτα ἠττήθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ αὐτοῦ Κασσίου. Καὶ ὁ Σεπτίμιος Σεβῆρος (τῷ 208) κατετρόπωσε τοὺς Πάρθους, θελήσαντας νὰ ὑποστηρίξωσιν ἂς εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν θρόνον ἤγειρεν ἀξιώσεις ὁ Πεσκήνιος Νίγερ, καὶ ἐκυρίευσε τὸν Κτησιφῶντα. Ἐξηκολούθει δ' ὁ πόλεμος κατ' αὐτῶν καὶ ἐπὶ τοῦ Καρακάλλα, καὶ τῷ 219, ἠττηθέντες ὑπὸ Ἀρταξέρξου Α, τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ κράτους τῆς Νέας Περσίας, ὑπέκυψαν τέλος εἰς αὐτὴν τῷ 226 μ. Χ.

Παρθενοὶ καὶ Παρθεινοί, λαὸς Ἰλλυρικὸς πρὸς τῷ Δυρραχίῳ (Πολυβ. Β, II, 11.— Liv. XXIX, 12, XXXIII, 34. XLIV, 30.—Cic. Pis. XL.). Ἡ πρωτεύουσα αὐτοῦ Πάρθος, ἀνατολικῶς τῆς Ἐπιδάμνου.

Πάρια μάρμαρα, ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμάρου ἐν Πάρῳ εὑρεθεῖσα τῷ 1627, ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου Λόρδου Θωμᾶ Ἀρουνδέλου (Arundel.), ὅθεν καὶ Ἀρουνδέλιον μάρμαρον ἐπωνομάσθη, καὶ εἰς

Λονδῖνον μετακομισθεῖσα, κατετέθη εἰς τὸν κῆπον αὐτοῦ, εἶτα ἀπωλέσθη ἐπὶ τῶν ἐμφυλίων ταραχῶν, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτῆς εἶχεν ἐντειχισθῇ εἰς ἑστίαν τῆς οἰκίας· τὸ δ' ἕτερον, ὅτε ἀνευρέθη σπουδαίως βεβλαμμένον, προσηνέχθη ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου τοῦ Λόρδου Ἀρουνδέλου, τοῦ Ἐρρίκου Ὀθάρδου Ἀρουνδέλου, τῷ 1667, εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ὀξωνίας, ἔνθα εἰσέτι φυλάττεται, γνωστὸν ἤδη ἐπίσης καὶ διὰ τῆς ἐπωνυμίας Ὀ ξ ω - ν ί ο υ μ α ρ μ ά ρ ο υ. Ἔχει δ' ὁ λίθος πλάτος μὲν 2′ 1″, μῆκος δὲ, πρὸς μὲν τὰ δεξιὰ 3′ 7″, πρὸς δὲ τ'ἀριστερὰ, ὡς ὧν τεθλασμένος, 2′ 11″, καὶ περιέχει 93 στίχους, οὐχὶ πάντας ἀρτίως διατηρουμένους, εἰς γλῶσσαν ἀττικοϊωνικήν. Ἐστὶ δὲ πίναξ χρονολογικὸς τῶν κυριωτέρων συμβάντων τῆς πολιτικῆς καὶ φιλολογικῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ Κέκροπος μέχρι τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐπωνύμου ἄρχοντος Διογνήτου, (τοῦ ἐν Πάρῳ ἄρχοντος Ἀστυάνακτος ἢ Εὐρυάνακτος), τῷ 264. Τὸ σωζόμενον μέρος φθάνει μόνον μέχρι 354 π. Χ. ἀλλ' εὐτυχῶς τὸ ὅλον εἶχεν ἤδη ἀντιγραφῇ ὑπὸ Ι. Σελδώνου τῷ 1628, πρὶν ἢ ἀκρωτηριασθῇ, δι' ὃ γινώσκεται σχεδὸν πᾶσα ἡ ἐπιγραφή. Πολλὰ σπουδαῖα συμβάντα, ὀνόματα καὶ χρονολογίαι ἐλλείπουσιν, ὡς τοῦ πλοῦ τῶν Ἀργοναυτῶν, τῶν Μεσσηνιακῶν πολέμων, τοῦ Πελοποννησιακοῦ, τὰ ὀνόματα τοῦ Λυκούργου, τοῦ Πινδάρου, ἐξ οὗ ὑπετέθη ὅτι ἡ ἀναγραφὴ αὕτη ἐγένετο ὑπὸ ἰδιώτου εἰς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν (τὸ. Πολέ. Ε, 33), καὶ ἰδίως δι' ἀπομνημονεύσεις φιλολογικάς. Αἱ χρονολογίαι δὲν ὁρίζονται κατ' Ὀλυμπιάδας, ἀλλὰ κατ' Ἀθηναίους βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας. Ἡ γνησιότης τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης εἰς οὐδεμίαν ὑπόκειται ἀμφιβολίαν.

Παρικάνιοι, 1) Σκῦθαι κατοικοῦντες πρὸς τῇ Κολχικῇ, καὶ τοῖς Πέρσαις ὑποκείμενοι (Ἡρδ. Ζ, 60). — 2) Κάτοικοι ἐν Περσίᾳ τῆς πόλεως Παρικάνης, ὁμόρου τῇ Μηδίᾳ (Ἡρδ. Γ, 92. Ζ, 88.— Στφ. Βυζ.).

Πάριον, πόλις τῆς Μυσίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐπὶ τῆς Προποντίδος, κτίσμα Μιλησίων, μεταξὺ Λαμψάκου καὶ Ἀδραστείας κειμένη, μετ' ἀρίστου λιμένος· ἐπὶ Αὐγούστου Ῥωμαϊκὴ ἀποικία. Νῦν Καμάραι. Ἐν

αὐτῇ μνημονεύει ὁ Στράβων (ΙΓ, 388) ὅτι ὑπῆρχε γένος τι καλούμενον ὀ φ ι ο γ ε ν ε ῖ ς, οὗ τὰ μέλη εἶχον τὴν ἰδιότητα νὰ θεραπεύωσι διὰ τῆς ἁπλῆς ἁφῆς τὸ δῆγμα τῶν ὄφεων (Ἡρδ. Ε, 117.—Ξνφ. Ἀνδ. Ζ, 2,7).

Πάρις, ὁ καὶ Ἀ λ έ ξ α ν δ ρ ο ς, δεύτερος υἱὸς τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἑκάβης, ἥτις ἐπὶ τοῦ τοκετοῦ ὠνειρεύθη ὅτι ἔτεκε πυρκαϊάν. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἡρμηνεύθη ὡς δηλοῦν ὅτι τὸ γεννώμενον παιδίον ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ τῇ πατρίδος του τὴν καταστροφήν, ἔδωκεν αὐτό, ἅμα γεννηθέν, ὁ Πρίαμος εἰς ποιμένα τινὰ, Ἀγέλων καλούμενον, ἵνα ἐκθέσῃ αὐτὸ εἰς τὸ ὄρος Ἴδην. Ἐκεῖ ἄρκτος τὸ ἀνέλαβε καὶ τὸ ἐγαλακτούχει· ὁ δὲ ποιμὴν, εὑρὼν αὐτὸ καλῶς ἔχον μετὰ πέντε ἡμέρας, τὸ ἔφερεν εἰς τὴν καλύβην του, τὸ συνανέθρεψε μετὰ τοῦ υἱοῦ του, καὶ τὸ ἐκάλεσε Πάριν. Ἀνδρεῖος δὲ καὶ ἀτρόμητος γενόμενος νεανίας, ὑπερηγωνίζετο γενναίως τῶν ποιμνίων καὶ τῶν ποιμένων, δι' ὃ ἐπωνομάσθη ὑπ' αὐτῶν Ἀ λ έ ξ α ν δ ρ ο ς (ὁ ἀλέκων, βοηθῶν τοὺς ἄνδρας). Ἐπὶ τῆς Ἴδης ἐνυμφεύθη τὴν νέαν μάντιδα Ο ἰ ν ώ ν η ν, θυγατέρα τοῦ ποταμοῦ Κεβρῆνος. Ἐπὶ τοῦ γάμου τοῦ Πηλέως, αἱ τρεῖς θεαὶ, Ἥρα, Ἀθηνᾶ καὶ Ἀφροδίτη, ἐρίσασαι πρὸς ἀλλήλας εἰς τίνα ἀνῆκε τὸ μῆλον ὃ ἡ Ἔρις κακοβούλως εἶχε ῥίψει μεταξύ των μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς «Ἡ καλὴ λαβέτω», ὡδηγήθησαν, διαταγῇ τοῦ Διὸς, ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ εἰς τὸν Γάργαρον, μέρος τῆς Ἴδης, καὶ ἐκεῖ ἀνέθηκαν τὴν ἀπόφασιν εἰς τὸν μετὰ τῶν ποιμένων ἔτι διαιτώμενον Πάριν. Ἡ Ἥρα τῷ ὑπεσχέθη ἰσχὺν καὶ πλοῦτον, ἡ Ἀθηνᾶ φρόνησιν καὶ δόξαν,

ἡ δ' Ἀφροδίτη τὴν ὡραιοτάτην τῶν γυναικῶν, καὶ τότε αὐτῇ ἔδωκεν ἐκεῖνος τὸ μῆλον, ἐξ οὗ καὶ αἱ δύο ἄλλαι ἔτρεφον ἄσβεστον ὀργὴν κατὰ τῆς Τρωάδος (Ὁμ. Ἰλ. Ω, 28. —Εὐρπ. Ἰφιγ. Αὐλ. 1289. Τρωάδ. 925. Ἀνδρμ. 284. Ἑλ. 23). Μετ' οὐ πολὺ, ταῦρον ὁδηγῶν εἰς τὸ Ἴλιον πρὸς θυσίαν, ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν γονέων του καὶ ἔμεινε παρ' αὐτοῖς. Πεμφθεὶς δ' εἰς τὴν Ἑλλάδα ἵνα ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν Ἡσιόνης, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Πριάμου, ἁρπαγείσης ὑπὸ τοῦ Λαομέδοντος, κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Μενελάου, καὶ ἐκεῖθεν, βοηθείᾳ τῆς Ἀφροδίτης, ἥρπασε τὴν

θαυμασίως ὡραίαν γυναῖκα αὐτοῦ Ἑλένην, μετὰ καὶ τῶν δούλων καὶ τῶν θησαυρῶν αὐτῆς, καὶ διὰ τῆς Φοινίκης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Τρωάδα (Ὁμ. Ἰλ. Ζ, 290. Μεταγενέστεροι δὲ μῦθοι ἔλεγον ὅτι ἡ Ἑλένη οὐδ' ἦλθεν εἰς τὴν Τρωάδα ποτὲ, ἀλλ' ἔμεινεν ἐν Αἰγύπτῳ παρὰ τῷ Πρωτεῖ, ὁ δὲ Ζεὺς, ἡ Ἥρα ὅτι ἔδωκεν εἰς τὸν Πάριν ψευδὲς μόνον ἴνδαλμα αὐτῆς (Εὐρπ. Ἡλκ. 1280. Ἑλ. 33. 243. 584.—Ἡρδ. Β, 118. 120). Ἡ ἁρπαγὴ αὕτη ἐπέφερε τὸν δεκαετῆ τρωϊκὸν πόλεμον καὶ τῆς Τροίας τὴν καταστροφήν. Ἐπὶ τοῦ πολέμου ὁ Πάρις δι' ἐξόχου ἀνδρείας δὲν διακρίνεται· ἐστὶν ὅμως ἔμπειρος τὰ πολεμικὰ καὶ ἀγαθὸς τοξότης, χαρακτῆρος δ' ἀσταθοῦς, ὁτὲ μὲν τολμηρὸς καὶ τὸν ἀντίπαλον προκαλῶν, ὁτὲ δὲ δειλὸς καὶ ἀβρανὴς, προτιμῶν τὰς γυναῖκας καὶ τὰς κιθάρας παρὰ τῆς μάχης τὰ κατορθώματα. Ἐμισεῖτο δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Τρώων ὡς πρωταίτιος τοῦ πολέμου. Ὁ Ὅμηρος ὑμνεῖ τὸ κάλλος του (Ἰλ. Γ, 16. Ζ, 313. 503. Λ, 369. 505. 581). Ἀφ' οὗ δὲ, βοηθείᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐφόνευσε τὸν Ἀχιλλέα, ἐτρώθη καὶ αὐτὸς μικρὸν πρὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Τρωάδος, ὑπὸ τοῦ Φιλοκτήτου διὰ τοῦ δηλητηριώδους βέλους τοῦ Ἡρακλέους (Σφκλ. Φιλκτ. 1476), καὶ ἔσπευσε τότε εἰς τὴν Ἴδην, πρὸς τὴν σύζυγόν του Οἰνώνην, ἥτις μάτην εἶχε προσπαθήσει νὰ τὸν ἀποτρέψῃ ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἥτις δ' εἶχεν ὑποσχεθῇ, καὶ μόνη ἠδύνατο, νὰ τὸν θεραπεύσῃ. Ἀλλὰ τότε, παρωργισμένη διὰ τὴν ἀπιστίαν του, τῷ ἠρνήθη πᾶσαν βοήθειαν, καὶ οὕτω ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Τρωάδα, καὶ ἀπέθανεν· ἡ δ' Οἰνώνη, μεταμεληθεῖσα, καὶ σπεύσασα κατόπιν του, ἔφθασε μετὰ τὸν θάνατόν του, καὶ ἐν ἀπελπισίᾳ ἀπηγχονίσθη. Ἐκ τῆς Ἑλένης

ἔσχεν υἱοὺς τὸν Βούνικον, Κόρυθον, Ἀγαυὸν, Ἰδαῖον, καὶ μίαν θυγατέρα, Ἑλένην. Λέγεται, δ' ὑπ' ἄλλων ὁ Κόρυθος τῆς Οἰνώνης υἱός. Ἐν τῇ τέχνῃ παριστᾶται ὁ Πάρις ὡς ὡραῖος, ἀγένειος νεανίας, φρυγικὸν πῖλον φορῶν.

Παρίσιοι, λαὸς μέγας τῆς Λουγδουνικῆς Γαλλίας, παρὰ τῷ Σηκουάνᾳ ποταμῷ οἰκῶν, καὶ μητρόπολιν ἔχων τὴν Λευκοτεκίαν, τὴν κατ' αὐτὸν νῦν Παρίσια καλουμένην.

Πάρμα, ἐν Ἰταλίᾳ, πόλις τῶν Βοιΐων,

μεταξὺ Πλακεντίας καὶ Μυτίνης, ἀπὸ τοῦ 183π.Χ. Ρωμαϊκὴ ἀποικία(Liv. XXXIX,55).

Παρμενίδης, ἐξ ἐπιφανοῦς καὶ πλουσίας οἰκογενείας τῆς Ἐλαίας, περὶ τὰ 500 π. Χ., μαθητὴς Ξενοφάνους, κατά τινας ἀκροασάμενος καὶ τοῦ Ἀναξιμάνδρου, ἀπῆλθεν, ὡς εἰκάζεται, μετὰ τοῦ νεωτέρου αὐτοῦ ἀδελφοῦ Ζήνωνος εἰς Ἀθήνας, καὶ ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ Σωκράτους ὅστις ἐν τῷ διαλόγῳ τοῦ Πλάτωνος τῷ ἐπιγραφομένῳ Παρμενίδης εἰσάγεται συνδιαλεγόμενος μετ' αὐτοῦ, καὶ λέγων αὐτὸν καθ' Ὅμηρον «αἰδοῖόν τε ἅμα δεινόν τε». Ἡ εἰς Ἀθήνας ὁδοιπορία του ἐκείνη ἐγένετο πιθανῶς περὶ τὰ 458 π. Χ. Ἀλλ' οὐδὲ περὶ αὐτῆς οὐδὲ περὶ τῶν ἄλλων τοῦ βίου του περιπετειῶν ἐστί τι περαιτέρω βεβαίως γνωστόν. Εἰς τὴν πατρίδα του μεγάλως ἐξετιμᾶτο, καὶ ἔδωκεν αὐτῇ νόμους σοφούς, συντελέσαντας εἰς τὴν εὐημερίαν της, καὶ διὰ τῆς αὐστηρότητος τῶν ἠθῶν του ἐθεωρεῖτο ὡς ζῶν παράδειγμα παρ' αὐτῇ. Τὰς φιλοσοφικὰς αὐτοῦ θεωρίας ἔγραψεν ἐμμέτρως, καὶ ἀποσπάσματα αὐτῶν διετηρήθησαν παρὰ Σήξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ καὶ Σιμπλικίῳ. Τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον αὐτῶν ἐστὶν εἰσαγωγὴ ἔπους δακτυλικοῦ «περὶ φύσεως», πολὺ ἔχον τὸ ὕψος· τὸ δ' ἐπίλοιπον φαίνεται ὅτι ἦν ἀφελέστερον καὶ οὐχὶ ἐπίσης ποιητικῶς κεκοσμημένον (Cic. Acad. Pr. XXIII, 74). Διέκρινε δὲ δύο διαφόρους ἐπιστήμας, τὴν τῆς σκέψεως ἢ τῆς ἀληθείας, καὶ τὴν τῆς ἀνθρωπίνης γνώμης. Αἰσθάνεσθαι καὶ νοεῖν ἦν κατ' αὐτὸν τὸ αὐτό, καὶ ἐκ συνδυασμοῦ τούτων ἐπρέσβευεν ὅτι ἐπήγαζεν ἡ μνήμη καὶ ἡ λήθη. Πρὸ πάντων ἐνέκυπτεν εἰς τὴν ἀντίθεσιν τοῦ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, καὶ ὡς ἀνάγκην ἀνεγνώριζε ν' ἀνήκῃ τὸ λέγειν καὶ τὸ νοεῖν εἰς τὸ εἶναι, διότι τὸ ὄν, ἦν, τὸ δὲ μηδὲν οὐκ ἦν. Πλὴν δὲ τοῦ ἑνὸς ὄντος οὐδὲν ἦν, καὶ τοῦτο οὐδὲ παρήχθη ποτὲ, οὐδὲ παρέρχεται, ἀλλ' ἐστὶν ἀδιαίρετον, αὐτοσυντήρητον καὶ ἄλλου μὴ δεόμενον. Ὁ κόσμος τῶν φαινομένων ἐστὶν ἀνεπίδεκτος ἐπιγνώσεως· μόνον δὲ τὸ περὶ τοῦ ὄντος νοεῖν περιλαμβάνει ἀλήθειαν, τὸ δὲ ὂν τὸ εἰς νόησιν μὴ ὑποπίπτον δὲν δύναται ν' ἀναγνωρισθῇ. «Ταὐτὸν ἐστὶ νοεῖν τε καὶ οὕνεκέν ἐστι νόημα· οὐ γὰρ ἄνευ τοῦ ἐόντος, ἐν ᾧ πεφατισμένον ἐστὶν, εὑρήσεις τὸ νοεῖν· οὐδὲν γὰρ ἢ ἐστὶν ἢ ἔσται ἄλλο παρὰ τὸ τοῦ ἐόντος». Ἠκολούθησαν δὲ καὶ ἀνέπτυξαν τὰς ἀρχὰς ταύτας ὁ Ζήνων καὶ οἱ ἄλλοι Ἐλεᾶται. Αὐτοῦ ὡς καὶ τῶν ἄλλων Ἐλεατῶν τ' ἀποσπάσματα συλλέξας ἐξέδωκεν ὁ Βράνδης (Comment. Eleat. 1813), καὶ μετ' ἐκεῖνον καὶ ἄλλοι.

Παρμενίσκος. 1) φιλόσοφος Πυθαγόρειος ἐκ Μεταποντίου. — 2) Γραμματικὸς, ἐξηγητὴς τοῦ Ὁμήρου, τῶν τραγικῶν καὶ τοῦ Ἀράτου, μνημονευόμενος μετὰ τοῦ γραμματικοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τοῦ Ἀριστάρχου, πιθανῶς δὲ τούτου σύγχρονος καὶ μαθητής.

Παρμενέων, 1) Μακεδὼν, ἐξ εὐγενοῦς καταγωγῆς, στρατηγὸς διακεκριμένος ἤδη ἐπὶ Φιλίππου, ὅτε τῷ 356 π. Χ. ἐνίκησε τοὺς Ἰλλυριούς, τῷ 347 ἐπολιόρκησε τὴν Ἅλων ἐν Φθιώτιδι, διεπραγματεύθη περὶ εἰρήνης μετὰ τῶν Ἀθηναίων, καὶ τῷ 342 ἐπέμφθη εἰς Εὔβοιαν, ἵνα ὑπερασπίσῃ ἐκεῖ τὰ μακεδονικὰ συμφέροντα. Τῷ δὲ 337 ἐπέμφθη μετὰ τοῦ Ἀττάλου καὶ τοῦ Ἀμύντου εἰς τὴν Ἀσίαν ἵνα προπαρασκευάσῃ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν, ἀπελευθερῶν τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις (Just. IX, 5). Κατὰ τὴν μετάβασιν δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Ἀσίαν, ἦν αὐτὸς ἀρχηγὸς τῆς πεζικῆς τῶν Μακεδόνων δυνάμεως, ὁ δὲ υἱός του Φιλώτας τοῦ ἱππικοῦ. Κατ' ἀρχὰς ἐξέφρασε γνώμην κατὰ τῆς μάχης τῆς ἐν Γρανικῷ· εἶτα δὲ, κατακτήσας τὴν Φρυγίαν, ἦλθεν αὖθις πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐν Γρανικῷ. Εἰς μετριοπάθειαν δὲ πάντοτε καὶ εἰς περίσκεψιν παραινῶν, ἐσυμβούλευσε τὸν Ἀλέξανδρον νὰ δυσπιστῇ πρὸς τὸν ἰατρόν του Φίλιππον, καὶ τὸν προέτρεπε νὰ δεχθῇ τὰς περὶ εἰρήνης προτάσεις τῶν Περσῶν (Πλουτ. Ἀλξ. ΚΘ. ΛΒ). Ἐν Ἀρβήλοις ἐσυμβούλευσε τὴν νυ-

κτερινὴν προσβολὴν, καὶ ἐν τῇ μάχῃ ὁδηγῶν τὸ ἀριστερὸν κέρας, φαίνεται ὅτι δὲν ἀνταπεκρίθη ἐντελῶς εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις τῷ προσέφερε μὲν τὴν πλουσίαν οἰκίαν τοῦ Βαγόα, ἀλλὰ δὲν τὸν συμπεριέλαβεν εἰς τὴν περαιτέρω πορείαν του, ἀφεὶς αὐτὸν διοικητὴν τῶν Ἐκβατάνων (Πλούτ. Ἀλξ. ΛΓ). Καίτοι κατακρίνων τὸν υἱόν του Φιλώταν ὡς ὑπεροψίαν καὶ ὀλίγον σεβασμὸν δεικνύντα πρὸς τὸν βασιλέα, οὐχ ἧττον φαίνεται ὅτι συνεμερίζετο τῶν πλείστων ἐπισήμων Μακεδόνων τὴν δυσαρέσκειαν κατὰ τῆς διαγωγῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου. Θανατώσας ἑπομένως ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Φιλώταν, ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἠδύνατο ἔκτοτε νὰ ἐμπιστεύηται πλέον εἰς τὸν πατέρα, καὶ διενήργησε καὶ αὐτοῦ τὴν δολοφονίαν (Πλουτ. Ἀλξ. Μ.—Just. XII, 5). —2) Ἕλλην ἐπιγραμματογράφος ἐκ Μακεδονίας, οὗ τινὰ τῶν ἐπιγραμμάτων περιλαμβάνονται εἰς τὴν Ἀνθολογίαν. Ἔζη δὲ πιθανῶς ἐπ' Αὐγούστου.—3) Ἀρχιτέκτων ὑπὸ τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν κτίσιν τῆς Ἀλεξανδρείας ἐργασθεὶς, καὶ ὅστις ἐλέγετο οἰκοδομήσας τὸ Σεράπειον.

Παρμένων, 1) Ἕλλην ἰαμβογράφος. Ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ σώζεται ἓν ἀπόσπασμα (Ἔκδ. Meinecke, Poet. Choliamb. σ. 145).—2) Ῥόδιος, γράψας «μαγειρικὴν διδασκαλίαν». —3) Γραμματικὸς, συγγράψας «περὶ διαλέκτων».

Πάρμη, μικρὰ στρογγύλη ἐλαφρὰ

ἀσπὶς ἐκ σιδηροῦ ἐλάσματος, διαμέτρου τριῶν περίπου ποδῶν, ἣν ἔφερον πολλάκις οἱ ἱππεῖς, ἐνίοτε δὲ καὶ οἱ ψιλοὶ τῶν πεζῶν, καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις καὶ οἱ ἐν ταῖς παλαίστραις ἀγωνιζόμενοι (Πολδ. — Varro ap. Non.—Liv. II, 20. XXXI. 35).

Πάρμυς, θυγάτηρ τοῦ Σμέρδιος, γυνὴ Δαρείου, τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν (Ἡρδ. Δ, 88).

Παρνασσὸς καὶ Παρνασὸς, τὸ ὄρος τὸ ἀπὸ τῆς Οἴτης διὰ τῆς Δωρίδος καὶ Φωκίδος ἐκτεινόμενον, καὶ μεταξὺ Κίρρας καὶ Ἀντικίρρας ὑπὸ τὸ ὄνομα Κίρφις (νῦν Στίβα, πρὸς τῷ Διστόμῳ) εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἀπολῆγον. Ἦν καθιερωμένον τῷ Ἀπόλλωνι, ταῖς Μούσαις καὶ τῷ Διονύσῳ, καὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἐλέγετο ὁ «γῆς ὀμφαλὸς» (Πινδ. Πυθ. Δ, 74 ΣΤ, 3). Ἰδιαιτέρως ὅμως Παρνασσὸς ἐλέγετο τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ ὄρους (2460 μέτρα ὑψηλὸν), τὸ ἔχον τὰς δύο κορυφὰς, τὴν Τιθορέαν (Ἡρδ. Η. 32) κατὰ τὰ βορειοδυτικὰ, κατὰ δὲ τὰ νοτιοανατολικὰ τὴν Λυκώρειαν, ἧς τὸ ὄνομα διατηρεῖται παρὰ τῷ λαῷ (Λιάκουρα), εἰς πᾶν τὸ ὄρος ἐκτεινόμενον. Ἕνεκα αὐτῶν ἐλέγετο πολλάκις τὸ ὄρος καὶ δικέφαλον, δικόρυφον ἢ δικόρυμβον (Λουκ. — Ov. Met. I, 3, 6. II, 221). Ὑπὸ τὴν τελευταίαν ἦσαν οἱ Δελφοὶ μετὰ τῆς πηγῆς Κασταλίας καὶ τοῦ Κωρυκίου ἄντρου. Ὑπὲρ τοὺς Δελφοὺς 228 μέτρα, 572 δὲ ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ὑψοῦντο αἱ Φαιδριάδες πέτραι, ἀφ' ὧν κατεκρημνίζοντο οἱ ἱερόσυλοι καὶ οἱ βλάσφημοι. Ὑπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους, τὸ πλεῖστον χιονοσκεπεῖς, ἐξετείνοντο δάση ἐλάτων, καὶ πρὸς τοῖς Δελφοῖς δάφναι, μύρτοι καὶ ἐλαῖαι. Ἡ Κασταλία ἐκρέει ἐκ σχάσματος σχιστοῦ ἐν τοῖς κρημνοῖς, πλησιέστατα τῶν Δελφῶν, μεταξὺ δύο κρημνῶν, τῆς Ναυ-

πλίας καὶ Ὑαμπίας (Ἡρδ. Η, 39), ἅς τινες μετ' αὐτῶν τῶν κορυφῶν τοῦ ὄρους συγχέουσι. Τὸν κυρίως δὲ Παρνασσὸν διαιρεῖ ἀπὸ τοῦ πρὸς νότον Κίρφεως στενὴ καὶ βαθεῖα κοιλὰς, δι' ἧς ῥέει ὁ Πλεῖστος, καὶ

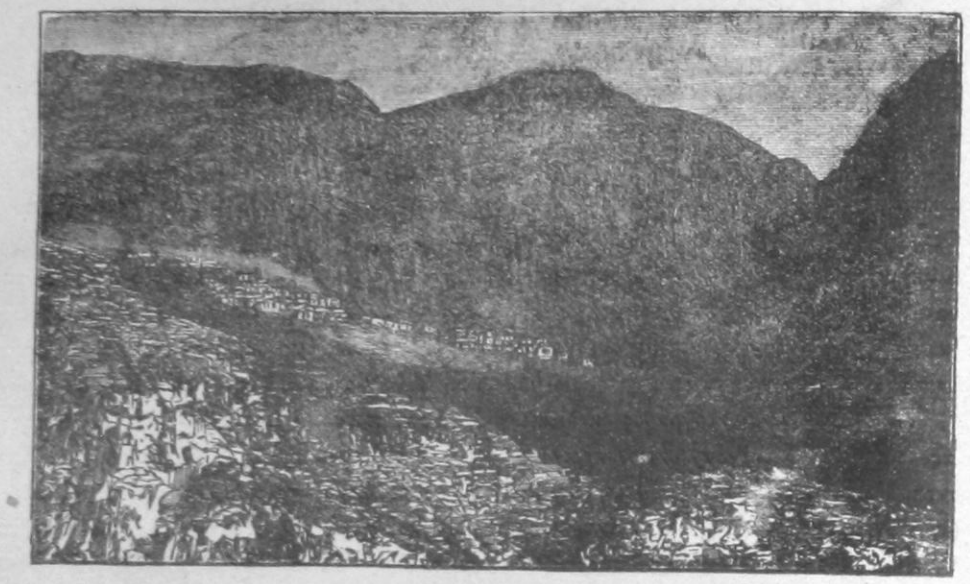

παρ' αὐτὸν ἔφερεν ἡ ὁδὸς πρὸς τὴν Δαυλίδα καὶ τὴν Στίριδα. Ἀνατολικῶς δὲ ἡ ἐκ Δελφῶν στενωπὸς, ἔνθα ἐδιχάζετο πρὸς βορρᾶν εἰς τὴν Φωκίδα καὶ πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἐλέγετο σχιστὴ ὁδὸς, καὶ ἐκεῖ ἀπαντήσας ἐφόνευσεν ὁ Οἰδίπους τὸν πατέρα του Λάϊον, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζῃ (Σφκλ. Οἰδ. Τ, 716. 800.—Παυσ. Θ, 3, 3. 1, 5, 2).

Πάρνης (ὁ. Γεν. — ηθος), ὄρος τῆς Ἀττικῆς, πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ, μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Βοιωτίας ἐκτεινόμενον, καὶ συνεχόμενον μετὰ τοῦ Κιθαιρῶνος κατὰ τὴν Ῥαμνοῦντα. Ἡ κορυφὴ αὐτοῦ ἤρετο μέχρι 1410 μέτρ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ἦν δ' ὄρος δασῶδες καὶ πλούσιον εἰς θήραν. Πρὸς δυσμὰς καὶ τὴν Βοιωτίαν ἔφερεν ἐπ' αὐτοῦ στενωπὸς ὠχυρωμένη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις διὰ τειχίων, ὧν λείψανα σώζονται. Εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ ἵστατο χαλκοῦν ἄγαλμα τοῦ Παρθενίου Διὸς, καὶ εἰς ἑτέραν βορειοτέραν, Ἅρμα καλουμένην, βωμὸς τοῦ Σημαλείου Διὸς, οὕτω κληθέντος διότι ἡ θέσις ἐκείνη ἐξελαμβάνετο, καθ' ὅσον ἦν συννεφώδης ἡ αἰθρία, ὡς τὰς μεταβολὰς τῆς ἀτμοσφαίρας προμηνύουσα (Νῦν παρὰ τῷ λαῷ Ὀζιάς). (Ἀρστφ. Νφλ. 320. —Στρβ. Θ. 404. — Παυσ, Α, 32, 1. — Λκν. Ἰκαρμνπ. 97. — Στφ. Βυζ. — Μ. Ἐτυμ.).

Παρνησσὸς, ὄρος τῆς Μηδίας, ὑφ' ὃ κατῴκουν οἱ Βάκτριοι (Δνσ. Περιηγ. Ζ, 3, 7).

Παρνόπιος, ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ὁ Φειδίας εἰργάσθη χαλκοῦν αὐτοῦ ἄγαλμα (Παυσ. Α, 24).

Πάρνων, ὄρος πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Παρθενίου ἐν Πελοποννήσῳ, διαιροῦν τὴν Λακωνικὴν ἀπὸ τῆς Θυρεάτιδος καὶ τῆς Τεγεάτιδος, ὕψος δ' ἔχον περὶ τὰ δισχίλια μέτρα (Νῦν Μαλεβό). Ἐκτείνει δὲ πρὸς νότον εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ἀκρωτήριον Μαλέαν.

Πάροδος, ἴδ. Θέατρον. Χορός.

Παροιμίαι. Αἱ παροιμίαι, ἡ σπουδαῖον ἢ ἀστεῖον ἔχουσαι χαρακτῆρα, εἰσὶν ἡ ἀφελὴς ἔκφρασις τῆς τοῦ λαοῦ σοφίας, εἰς τὸν πρακτικὸν βίον ἐφαρμοζόμεναι. Τοιαῦτα ἦσαν ἐν Ἑλλάδι καὶ τὰ γνωμικὰ τῶν ἑπτὰ σοφῶν. Πρῶτος εἰς ἴδιον σύγγραμμα συλλέξας Ἑλληνικὰς παροιμίας ἦν ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ τοῦτο ἐξηκολούθησαν καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Θεόφραστος καὶ Κλέαρχος, καὶ ἕτεροι, ὧν ὅμως πάντων τὰ συγγράμματα ἀπωλέσθησαν. Σώζονται ὅμως ἐπιτομαὶ αὐτῶν ὑπὸ μεταγενεστέρων, τοῦ Ζηνοδότου ἢ Ζηνοβίου ἐπὶ Ἀδριανοῦ (555 παροιμίαι), τοῦ Διογενιανοῦ, τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (775 παροιμ.), τοῦ Ἀποστολίου τῷ 453, (2027 παροιμ.), καὶ ἐξ αὐτῶν, καὶ πάσης τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἠρανίσατο καὶ ἐξέδωκεν ὁ Ἔρασμος 4000 παροιμίας (adagiones), ἢ μᾶλλον γνώμας πιθανῶς ἐκ παροιμιῶν εἰλημμένας. Κατὰ τὴν τάσιν αὐτῶν δύνανται εἰς διαφόρους κατηγορίας νὰ ὑπαχθῶσιν. Οὕτως ὡς ἐν παραδείγματι ἐπὶ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰς θεότητας· « Θεοῦ δῶρον ἐστὶν εὐτυχεῖν βροτούς ». — «Θεῶν ἐν γούνασιν», ὁμηρικόν. — « Θεοῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις ». — « Θεῷ μάχεσθαι δεινόν ».—« ἔπου Θεῷ », ἰσοδύναμον, κατὰ Πλούταρχον, τῷ «νῷ πείθου». Ἐπὶ κανόνων τοῦ βίου, «γνῶθι σαυτόν».—«Μηδὲν ἄγαν».—«Πᾶν μέτρον ἄριστον», χαρακτηρίζον ἰδίως τὴν τάσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.— « Τὴν μέσην ναίειν » ἢ « ἡ μέση ὁδὸς ἀρίστη».— « Ἂν μὴ κρέα παρῇ, στερκτέον τῷ ταρίχῳ».—« Ἀνάγκῃ οὐδὲ θεοὶ μάχονται».—«Μὴ παροιχομένοισι κακοῖς τρύχου νέον ἦτορ».—Καὶ τὰ πρακτικώτερα: «Λίαν φιλῶν σεαυτὸν, οὐκ ἄξιος φίλου». — «Δεῖ φιλεῖν ὥσπερ μισήσοντα καὶ μισεῖν ὥσπερ φιλήσοντα ». — « Ἄφρον τοῦ πρὸς κρείσσονας ἀντιφέρεσθαι ».— « Ἀρχὴν ἰᾶσθαι λώϊον ἢ εἰς τελευτήν»,ἤτοι θεράπευε εἰς τὴν ἀρχὴν, ὄχι εἰς τὸ τέλος.—«Κύκλος τὰ ἀνθρώπινα». —«Τίκτει κόρος ὕβριν».—«Μοῖραν θεῶν οὔπως ἐστὶν ἀλέασθαι».— « Ὃν τύχη μέλανα γράψῃ, τοῦτον πᾶς ὁ χρόνος οὐ δύναται λευκάναι».—« Ὁ πήλὸς ἂν μὴ ᾖ ἁρπῇ, κέραμος οὐ γίνεται » · καὶ ταύτῃ συγγενής, « ὁ μὴ δαρεὶς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται ».— « Ὃν οὐ τύπτει λόγος, τύπτει ῥάβδος» · καὶ ταύτης εὐγενεστέρα μετατροπὴ, « Ὃν οὐ τύπτει λόγος, τοῦτον οὐδὲ ῥάβδος». — «Κοινὰ τὰ τῶν φίλων». — « Ἀγαθοὶ ἐριδάκρυες ἄνδρες ». — Ὡς πρὸς τὸ ἐρωτικὸν αἴσθημα : « Ὅ,τι καλὸν φίλον ἀεί».—«Γυναικὸς ὄμμα τοῖς ἀκμάζουσι βέλος ». — «Οὐδεὶς ἐραστὴς ὅστις οὐκ ἀεὶ φιλεῖ» · καὶ ἐπὶ τὸ χλευαστικώτερον· « Ἀφροδίτης ὅρκος οὐκ ἐμποίνιμος». — « Τοὺς ἐν ἔρωτι ὅρκους μὴ δύνειν οὔατ' εἰς ἀθανάτων».—Περὶ φιλίας ὁμοίων· « Ὅμοιον ὁμοίῳ φίλον ». — « Ἀεὶ κολοιὸς ποτὶ κολοιὸν ἰζάνει ». — « Τέττιξ τέττιγι φίλος, μύρμακι μύρμαξ».—« Ἔγνω δὲ φῶρ τε φῶρα καὶ λύκος λύκον».—Ἐπὶ ἀνεφίκτων ἐπιχειρήσεων· «Θάλασσαν ἀντλεῖς». — «Δικτύῳ ἄνεμον θηρᾷς».—«Κατὰ πετρῶν σπείρεις». — « Ἀνέμους γεωργεῖς». — «Λίθον ἔψεις». — « Εἰς οὐρανὸν τοξεύεις ». — « Ἱματίῳ τὸ πῦρ περιστέλλειν ».—« Ἐκ ψάμμου σχοινίον πλέκειν».—«Πρίν κεν λύκος ὄϊν ὑμεναιοῖ». —«Πρότερον χελώνη παραδραμεῖται δασύποδα».—Παροιμίαι τινὲς ἠρύοντο ἐκ φυσικῶν γνώσεων ἢ προλήψεων, ὡς « Βάτραχος ἐκ Σερίφου», ἐπὶ ἀποστομωθέντος, διότι ὑπετίθετο ὅτι οἱ βάτραχοι ἦσαν ἄφωνοι ἐν Σερίφῳ. —«Γέρανοι ὑπὲρ θεοὺς καταπεπωκυῖαι», ἐπ' ἀνθρώπων προνοητικῶν, διότι ἐπιστεύετο ὅτι οἱ γέρανοι, εἰς μακρὰν ἀπερχόμενοι πτῆσιν, κατέπινον λίθους, ἵνα ῥίπτοντες αὐτοὺς ὅταν ἐπέτων ὑψηλὰ, μανθάνωσιν ἂν διήρχοντο θάλασσαν, ἢ ξηρὰν ἐφ' ἧς ν' ἀναπαυθῶσι. — « Πτωχότερος κίγκλου » (ἢ «λεβηρίδος»), διότι ἐνομίζετο ὅτι τὰ πτηνὰ ταῦτα φωλεὰς δὲν εἶχον. — « Ἀντιπελαργεῖν» , ἢν ἀγαθὸν ἀντ' ἀγαθοῦ ἀποδιδόναι, ὡς οἱ πελαργοὶ τρέφουσι γέροντας τοὺς πατέρας των».—« Ἐξετρίβετο πεύκης τρόπον» (ἢ πεύκης δίκην), ὁ καταστραφεὶς ἀνεπιστρεπτεὶ, ὡς ἡ πεύκη,

ἥτις κοπεῖσα δὲν ἀνεφύετο. — Ἄλλαι παροιμίαι ἐστηρίζοντο εἰς πιστευομένους μύθους, παραδόσεις ἢ ἱστορικὰ συμβάντα. Οὕτω «Ψάφωνος ὄρνιθες» ἦσαν οἱ ἐπ' ἀμοιβῇ ἐπαίνους τινὸς κηρύττοντες, ὡς ἐπιστεύετο ὅτι Ψάφων τις ἐν Λυβίᾳ ἐδίδασκεν ὄρνιθας (πιθανῶς ψιττακούς), πετῶντες νὰ λέγωσι «Μέγας θεὸς Ψάφων», καὶ οὕτως ἐλατρεύθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ. — «Λευκώνης ζηλοτυπία», ἡ ὑπερβολικὴ, ὡς ἡ τῆς Λευκώνης, ἥτις παραμονεύσασα ἐν τοῖς θάμνοις τὸν ἄνδρα της Κυάνιππον, ὃν ἐζήλευεν, ἐσπαράχθη ὑπὸ τῶν κυνῶν αὐτοῦ. — Περὶ ἀνθρώπου εὐήθους ἐλέγετο «ἠλιθιώτερος Κορυβάντου», ἀνθρώπου τοσοῦτον ἠλιθίου κατὰ τοὺς Τρωϊκοὺς χρόνους, ὥστε παρήρχετο τὸν καιρὸν του μετρῶν τὰ κύματα τῆς θαλάσσης — Ὁμοίως «Βοῦθος περιφοιτᾷ». Ἦν δὲ ὁ Βοῦθος ἀθλητὴς ἠλίθιος. — «Ἀεί τις ἐν Κύδωνος» ἠνίττετο μεγάλην φιλοξενίαν, διότι ὁ Κύδων ἦν φιλοξενώτατός τις Κορίνθιος. — «Βούνας δικάζει» ἐλέγετο ἐπὶ παρατεινομένης δίκης, διότι ὁ διαφορὰν δικάσας μεταξὺ Ἠλείων καὶ Καλυδονίων Βούνας (ἢ Βουλίας) ἀνέβαλε τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως μέχρι τοῦ θανάτου του. — «Ἀκεσίας ἰάσατο» δηλοῖ τὴν ἐπὶ τὰ χείρω πρόοδον τῆς ἀσθενείας, διότι ὁ Ἀκεσίας ἦν ἀνίκανος ἰατρὸς, ὃν κωμῳδεῖ καὶ ὁ Ἀριστοφάνης. — Εἰς τὸν χαρακτῆρα τῶν Ἀθηναίων ἀναφέρονται αἱ παροιμίαι «Ἀττικὸν βλέπος», τὸ θρασυ καὶ ἀναιδές. — «Ἀττικὸς ὑπέχει τὴν χεῖρα κ' ἀποθνήσκων», ἐπὶ φιλοχρηματίᾳ· — ἀλλὰ «ἀττικὴ πίστις»· «ἀττικὸς μάρτυς», πρὸς ἔπαινον καὶ ἀναγνώρισιν τοῦ ἀξιοπίστου· ἐνῷ ἐξ ἐναντίας — «Θρᾷκες ὅρκια οὐκ ἐπίστανται». — «Δεινοὶ πλέκειν τὰς μηχανὰς Αἰγύπτιοι». — «Πρὸς Κρῆτα κρητίζεις», ἤτοι ψεύδεσαι πρὸς ψεύστην, ἐκ τοῦ «Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται», — Περὶ τῶν Βοιωτῶν, ὡς εὐήθων θεωρουμένων. ἐλέγετο «Ὑς Βοιωτία», «Βοιωτικὸν οὖς», «Βοιωτικὸς νοῦς». — Περὶ ἀμούσου ἐλέγετο «Ἀμουσότερος Λειβηθρίων» (ἔθνους θρᾳκικοῦ, φονεύσαντος τὸν Ὀρφέα). — Περὶ ἀγροίκου καὶ ἀνοήτου, «Κέσκον οἰκεῖ» (πόλιν τῆς Κιλικίας). — Ἡ ἀγριότης τῶν ἠθῶν ἐλέγετο «Κιλίκιος ὄλεθρος», καὶ «Κιλικίους» ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι τὰς ἀπανθρώπους ποινάς. — Κυρίως ἱστορικαὶ εἰσὶ φέρ' εἰπεῖν ὡς ἡ «εἰς τὸ δέον», περὶ ἀναλώσεως μὴ δικαιολογουμένης, ὡς ἐχαρακτήρισεν ὁ Περικλῆς εἰς τὸν ἀπολογισμόν του, τὴν δαπάνην 10 ταλάντων, δεκτὴν γενομένην (Πλούτ. Πρκλ.). — «Ἡ τέθνηκεν ἢ διδάσκει γράμματα», ἐπὶ ἀπόντων, ὧν ἠγνοεῖτο ἡ διαμονὴ, κατὰ τοὺς ἐν Σικελίᾳ αἰχμαλώτους Ἀθηναίους, ὧν οἱ ἐπιζήσαντες ἔζων ἐκ διδασκαλίας. — «Ὁ Καρπάθιος τὸν λαγὼν», διὰ τὸν ἐξ ἰδίου σφάλματος περιελθόντα εἰς δύσκολον θέσιν, ὡς οἱ Καρπάθιοι, οἵτινες κομίσαντες λαγοὺς εἰς τὴν στερουμένην αὐτῶν νῆσόν των, εἶδον μετ' ὀλίγον καταστρεφόμενα ὑπ' αὐτῶν, ὑπερμέτρως αὐξηθέντων, πάντα τὰ προϊόντα των. — «Ἀληθέστερα τῶν ἐπὶ Σάγρας», προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι εἰς τὴν Σπάρτην, ἀπαντήσασαν εἰρωνικῶς εἰς τοὺς Λοκροὺς, ζητήσαντας βοήθειαν κατὰ Κρότωνος, ὅτι θὰ τοῖς πέμψῃ βοηθοὺς τοὺς Διοσκούρους, διεδόθη, ἄγνωστον πῶς καὶ πόθεν, ἡ φήμη ὅτι ἐνίκησαν οἱ Λοκροί. Καὶ τῷ ὄντι μετ' ὀλίγον ἐλθόντες ἄγγελοι ἐδήλωσαν ὅτι ἀληθῶς ἐνίκησαν ἐν Σάγρᾳ. — «Ἄξιος τῆς ἐν Ἄργει ἀσπίδος» ἦν μέγας ἔπαινος, διότι ἐν Ἄργει εἰς τοὺς εὐγενεστέρους νεανίας ἐδίδετο ἀσπὶς διὰ τὰς ἐτησίας μεγάλας πομπάς. — «Ἀράβιος αὐλητὴς» ἦν ὁ ἀκαταπαύστως ὁμιλῶν. — Περὶ ὀχληροῦ αὐλητοῦ ἐρρέθη «Δραχμῆς μὲν αὐλεῖ, τεττάρων δὲ παύεται». — «Κόθορνος», ἐκλήθη ὁ Θηραμένης διὰ τὸ ἀποδιδόμενον αὐτῷ ἀγχίστροφον τῆς πολιτικῆς ἐνεργείας, ὡς ὁ κόθορνος ἐφηρμόζετο εἰς ἑκάτερον τῶν ποδῶν. — «Τὰ τρία τῶν εἰς θάνατον» ἐδήλου τὸν βέβαιον θάνατον, διότι τοῖς εἰς θανατικὴν ποινὴν καταδεδικασμένοις ἐπετρέπετο τρία τινὰ νὰ εἴπωσι μετὰ πάσης παρρησίας, μεθ' ὃ τοῖς

ἔδενον τὸ στόμα. — «Εὔδοντι κύρτος αἱρεῖ» ἔλεγον διὰ τὸν ἀνελπίστως τι ἐπιτυγχάνοντα (Κύρτος ἦν τὸ μικρὸν ἀγγεῖον δι' οὗ ἐρρίπτοντο οἱ κύβοι). — «Ἡ τρεῖς ἐξ ἢ τρεῖς κύβοι» ἐσήμαινον ἢ ὅλα νὰ κερδήσω ἢ ὅλα νὰ χάσω, διότι «τρεῖς ἓξ» ἦν ἡ μείζων τῶν κύβων βολὴ, «τρεῖς κύβοι» δὲ ἡ ἐλάσσων. — «Ἀττικὸς εἰς λιμένα» ἠνίττετο τὸν ἀκινδύνως μεγαλαυχοῦντα.

Παροπάμισος ἢ Παροπάνισος, ὁ καὶ Ἰνδικὸς Καύκασος λεγόμενος (νῦν Ἰνδοῦ—Κοὺς), τὸ κυριώτερον ὄρος τῆς κεντρικῆς Ἀσίας (Ἀρρ. Ε, 3, 3. 8, 3). Αἱ κορυφαὶ αὐτοῦ ὑψοῦνται μέχρις 7000 μέτρ. καὶ ἐξ αὐτοῦ πηγάζουσιν ὁ Ὦξος καὶ ὁ Ἰνδός. Οἱ περίοικοι αὐτοῦ ἐλέγοντο Παροπαμισάδες. Διὰ τῆς χώρας αὐτῶν (τῆς νῦν Καβουλίας) διήρχετο ἡ ἐμπορικὴ ὁδὸς δι' ἧς ἐκοινώνει ἡ Περσία μετὰ τῆς Ἰνδικῆς (Ἀρρ. Δ, 22, 4. Ε, 3, 2. ΣΤ, 26, 1).

Πάρος, νῆσος, μία τῶν μεγαλητέρων ἐκ τῶν Κυκλάδων, κειμένη μεταξὺ Νάξου, Ὀλιάρου, Δήλου καὶ Ἴου, ἐπιφάνειαν ἔχουσα 5 τετραγ. μιλίων περίπου. Ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς (νῦν Παροικία) ἦν πατρὶς τοῦ ἰαμβογράφου Ἀρχιλόχου (Hor. Ep. I, 1,7 23). Εἶχε δὲ καὶ ποτάμιον καλούμενον Ἀσωπὸν καὶ πηγάζον ἐκ τοῦ ὄρους Μαρπίσσης, οὗ περίφημα ἦσαν τὰ λευκὰ καὶ διὰ τὴν γλυπτικὴν πολύτιμα μάρμαρα (Hor Od. I, 19, 6). Τὸ πρῶτον κατῳκήθη ὑπὸ Κρητῶν καὶ Ἀρκάδων, εἶτα δ' ὑπ' Ἰώνων· ἀνεπτύχθη δὲ

ταχέως ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε αὐτὴ ἔπεμψεν ἀποικίας εἰς Θάσον (Θουκ. Λ, 104), Πάρον, Φάρον ἐν τῇ Προποντίδι (Στρβ. Ι, 487). Ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἰώνων διετέλει ἡ Πάρος ὑπὸ τὴν Νάξον (Ἡρδ. ΣΤ. 31)· εἶτα δὲ πάλιν ἀνεξάρτητος μείνασα, ἀντέστη εἰς τὸν Μιλτιάδην, θελήσαντα νὰ τὴν τιμωρήσῃ ὡς συνταχθεῖσαν μετὰ τῶν Περσῶν (Ἡρδ. ΣΤ, 131. — Nep. Milt. VII)· κατόπιν δ' ἐγένετο φόρου ὑποτελὴς τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ μετὰ Ὀλ. 86 (436 π. Χ.), διότι δὲν μνημονεύεται ἐν τοῖς μέχρι τοῦ ἔτους ἐκείνου καταλόγοις τῶν φορολογουμένων (Rang. Ant. Hell, I. N. 131. — 248. σελ. 310). Κατὰ τὴν διατίμησιν τῶν 425 π. Χ. ὁ ἐπιβληθεὶς αὐτῇ φόρος ἦν 30 ταλάντων (180,000 δραχμῶν) ἐτησίως, ὅπερ ἀποδεικνύει τὴν εὐπορίαν αὐτῆς. Ἀξιόλογον ἐν αὐτῇ εὑρεθὲν μνημεῖον τῆς ἀρχαιότητος ἐστὶ τὸ Πάριον ἢ Ἀρουνδέλιον μάρμαρον (ἴδ.).

Πάροχος, 1) ἴδ. Γάμος. — 2) Ὁ παρὰ τῷ ἡνιόχῳ ὀχούμενος, ἢ συνεπιβάτης τοῦ δίφρου. — 3) Ὁ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἐπιτετραμμένος ἵνα παρέχῃ τοῖς ὁδοιπόροις, ἢ τοῖς στρατιώταις, πρὸ πάντων τοῖς πρέσβεσι καὶ ἄλλοις ἐπισήμοις ξένοις, κατάλυμα, τροφὴν, κτλ. Ἐπίσημος ξενοδόχος, μάλιστα ἐπὶ Ῥωμαίων.

Παροψὶς, μικρὸν πινάκιον ἐφ' οὗ εἰς τὰς τραπέζας παρετίθετο ἔδεσμά τι ἰδίως ἐκ τῶν παρέργων, οὐχὶ πρὸς τροφὴν καὶ χορτασμόν· καὶ αὐτὸ τὸ ἔδεσμα (Ξνφ. Κυρ. π. Α, 3, 4. — Ἀθήν. Θ, 367. — Πολδ. ΣΤ, 56. — Ἡσύχ.).

Παρρασία, ἐπὶ Ὁμήρου (Ἰλ. Β. 608) πόλις ἐν Ἀρκαδίᾳ, εἶτα δὲ χώρα αὐτόθι εἰς τῆς Ἀρκαδίας τὰ νότια, περιλαμβάνουσα 8 πόλεις, ὧν γνωστοτάτη ἦν ἡ Λυκόσουρα (Θουκ. Ε, 33. — Ξνφ. Ἑλλ. Ζ, 1, 28. — Στρβ. Η, 388. — Παυσ. Α, 27, 4). Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Μαντινέων, εἶτα δ' ἀπεδόθη αὐτῇ ἡ ἀνεξαρτησία ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων (Θουκ. Ε, 33).

Παρράσιος, 1) Ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκ τῆς Ἀρκαδικῆς πόλεως (Παυσ. Η, 38). — 2) Υἱὸς τοῦ Λυκάονος, κτίστης τῆς πόλεως ἐκείνης (Αὐτ.). — 3) Εἷς τῶν

περιφημοτάτων ζωγράφων τῆς Ἑλλάδος,υἱὸς Εὐήνορος, Ἐφέσιος, τοῦ Ζεύξιδος σύγχρονος καὶ ἀντίζηλος, κατά τινας καὶ τοῦ Φειδίου σύγχρονος, βεβαίως δ' ἀκμάσας ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, 400 — 380 π.Χ. Καλλιτέχνης παραγωγικώτατος εἰς παραστάσεις θεῶν καὶ ἡρώων, προήγαγε κατὰ Πλίνιον (XXV, 36, 5) εἰς ἐντέλειαν τὸ διάγραμμα τῶν μελῶν, τὴν ἔκφρασιν τοῦ στόματος, τὴν χάριν τῆς κόμης, καὶ τὴν ἐν γένει τῶν παραστάσεων συμμετρίαν, ὥστε καὶ ὡς νομοθέτης τῆς τέχνης ἐξετιμᾶτο. Ἐλέγετο δὲ ὅτι διὰ τὴν περὶ ταῦτα ἐπιμέλειαν καὶ ἀκρίβειαν, ἄριστα ἐπετύγχανεν εἰς τὴν τῆς φύσεως μίμησιν, ὥστε μνημονεύεται ὅτι ἐν διαγωνισμῷ πρὸς τὸν Ζεῦξιν, οὗτος μὲν δι' εἰκόνος παριστώσης κάλαθον σταφυλῶν, ἡπάτησε τὰ πτηνὰ καταπετώμενα νὰ κεντήσωσιν αὐτάς· ἀλλ' ὁ Παρράσιος, παραπέτασμα γράψας, ἠπάτησεν αὐτὸν τὸν Ζεῦξιν, εἰπόντα αὐτῷ ν' ἀποσύρῃ τὸ παραπέτασμα καὶ δείξῃ καὶ αὐτὸς τὴν εἰκόνα του (Pl. XXXV, 36, 4). Ἐκ τῶν Θεῶν τὸν Ἑρμῆν ἔγραψε κατ' ἴδιον ἑαυτοῦ ὁμοίωμα (Θμστ. ΙΔ), τὸν δ' Ἡρακλῆν ἔλεγεν ὅτι ὡς εἶδεν αὐτὸν κατ' ὄναρ (Ἀθν. ΙΒ, 5, 3. 7.— Πλ. Αὐτ.). Ἦσαν δὲ τὰ ἔργα αὐτοῦ τοσοῦτον περίφημα, ὥστε πολλὰ, ἐνίοτε καὶ φαντασιώδη, περὶ αὐτῶν λέγονται καὶ ἐν ἀνεκδότοις καὶ ἐν ἐπιγράμμασιν. Οὕτως ἐλέγετο ὅτι ἵνα παραστήσῃ τὸν Προμηθέα σπαραττόμενον ὑπὸ τοῦ γυπὸς, ἔλαβε παρὰ τοῦ Φιλίππου αἰχμάλωτον Ὀλύνθιον καὶ τὸν ἐφόνευσεν ἐν βασάνοις (Senec. Controv. V, 10). Ἀλλ' ἐπὶ Φιλίππου καὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Ὀλύνθου (Ὀλ. 108, 6) ὁ σύγχρονος τοῦ Φειδίου Παρράσιος δὲν ἦν δυνατὸν νὰ ζῇ. Τὸν περὶ τῶν ὅπλων ἀγῶνα τοῦ Αἴαντος γράψας ἐν διαγωνισμῷ πρὸς τὸν Τιμάνθην, ἠττήθη, ὅτε καὶ εἶπεν ὅτι ἐλυπεῖτο οὐχὶ δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ διὰ τὸν Αἴαντα καὶ δεύτερον ἡττηθέντα (Αἰλ. Π. Ἱ. ΙΒ, 11.—Ἀθν. ΙΒ, 513.—Πλ. Αὐτ.). Ἀπόδειξις τῆς ἱκανότητος αὐτοῦ περὶ τὴν παράστασιν τοῦ ἤθους μνημονεύεται ἡ εἰκὼν τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων, ἐκφράζουσα παντοίους καὶ τοὺς ἀλλήλοις μᾶλλον ἀντιθέτους χαρακτῆρας. Ἦν δ' ὁ καλλιτέχνης οὗτος πλήρης κόμπου καὶ στόμφου, ἐκαυχᾶτο, ἕνεκα τοῦ ὀνόματός του, ὅτι κατήγετο ἐκ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐπεγράφετο ἐπὶ τῶν εἰκόνων του ἁβροδίαιτος, ὅ τις παρῳδῶν μετέγραψεν εἰς ῥαβδοδίαιτος, αἰνιττόμενος τὴν ῥάβδον ἧς ὁ ζωγράφος ποιεῖται χρῆσιν· καὶ διϊσχυρίζετο ὅτι εὗρε τῆς τέχνης τὰ «ἔσχατα τέρματα», καὶ ὅτι ἦν ὁ τὰ «πρῶτα φέρων» ἐν αὐτῇ (Παυσ. Θ, 38. — Ἀθήν. ΙΒ, 543. ΙΕ, 687.—Pl. XXXV, 36, 5).

Παρυάδρης, ὄρος τῆς Ἀσίας, ἀπὸ τοῦ Φάσιδος, κατὰ τὰ Μόσχια ὄρη, πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ ἐκτεινόμενον, περιβάλλει τὸν Πόντον πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ὁρίζει τὴν Ἀρμενίαν πρὸς τὴν Καππαδοκίαν (Στρβ. ΙΑ, 497. 527.—Pl. V, 27, 27 κλπ.).

Παρύσατις, θυγάτηρ Ἀρταξέρξου τοῦ μακρόχειρος, βασιλέως τῆς Περσίας, νυμφευθεῖσα τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Δαρεῖον τὸν Ὦχον, ἐξ οὗ ἔσχε δύο υἱοὺς, τὸν Ἀρταξέρξην (τὸν Μνήμονα) καὶ τὸν Κῦρον, ὃν μᾶλλον ἀγαπῶσα, ὑπεστήριξε κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του εἰς τὴν ἐπανάστασιν καθ' ἣν ἐβοήθησαν αὐτὸν, ἀλλ' ἀνεπιτυχῶς, καὶ οἱ Ἕλληνες, ἐν οἷς καὶ ὁ Ξενοφῶν. Ἡ Παρύσατις ἐδηλητηρίασε τὴν Στάτειραν, γυναῖκα τοῦ Ἀρταξέρξου, καὶ ἔπεισε τὸν Ἀρταξέρξην νὰ θανατώσῃ τὸν Ἀρταφέρνην, ὃν αὐτὴ ἐμίσει, διότι ἦν ὁ πρῶτος καταγγείλας τὰς στασιαστικὰς προθέσεις τοῦ Κύρου (Πλούτ. Ἀρτξ.).

Παρυφὴ, ἡ εἰς τὸ ἄκρον ὑφάσματος ἐνυφαινομένη ἄλλου χρώματος, ἢ ποικιλόχρους ταινία, πρὸς κόσμησιν τῶν ἄκρων τῶν τε γυναικείων καὶ τῶν ἀνδρικῶν ἐνδυμάτων: Ἐν Ἑλλάδι ἦν λίαν ἐν χρήσει, ὡς δεικνύουσι παμπληθεῖς ἐπὶ τῶν ἀγγείων γραφαὶ, οἷα καὶ ἡ ἀπέναντι, καὶ προσέτι καὶ τὰ ἴχνη χρωμάτων διατηροῦντα ἀγάλματα, οἷα τὰ ἐν Ἀθήναις εὑρεθέντα ἀρχαϊκά.

Παρῳδία, ἡ μεταποίησις στίχων ἐκ τῶν γνωστοτέρων καὶ διασημοτέρων ποιημάτων, δι' ἀλλαγῶν τινων περὶ τὰς λέξεις, οὕτως ὥστε τὸ ἐπίσημον καὶ ὑψηλὸν τῆς ποιήσεως νὰ μεταβάλληται εἰς ἀστεῖον καὶ κωμικόν. Συνήθως τὰ δημοτικώτερα καὶ ὑψηλότερα χωρία τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν παρῳδοῦντο οὕτως εἰς μικρολόγους καὶ χυδαίας συνθέσεις. Τὸ ἀρχαιότατον γνωστὸν παράδειγμα ποιήσεως τοιαύτης εἰς παρῳδίαν προσεγγιζούσης ἐστὶ τεμάχιον τοῦ Ἀππίου ἐν Ἀθηναίῳ σωζόμενον (Γ, 125), καὶ εἰς ἐλεγειακὸν μέτρον μεταπεποιημένον. Ἀλλ' ὁ κυρίως ποιητὴς παρῳδιῶν ἐστὶν ὁ Ἱππῶναξ, ὅστις φαίνεται ὅτι καὶ ὅλας καὶ αὐτοτελεῖς παρῳδίας ἐποίησεν. Ἡ μετὰ τῶν ὁμηρικῶν ἔργων καταταττομένη Βατραχομυομαχία, ἐγράφη πιθανώτατα κατὰ τὴν ε' π. Χ. ἑκατονταετηρίδα, οὐδόλως δ' ἔχει τὴν σατυρικὴν τάσιν τοῦ Ἀππίου καὶ τοῦ Ἱππώνακτος. Ἡ ἀττικὴ κωμῳδία ὑπέβαλλε συνεχέστατα τὰ διάφορα εἴδει τῆς ποιήσεως εἰς τὴν παρῳδίαν. Οὕτως ἐν Ἀριστοφάνει πλεῖσται εὐφυέσταται ἀπαντῶνται παρῳδίαι στίχων τοῦ Εὐριπίδου, τοῦ Αἰσχύλου, τῶν Διθυραμβογράφων, κτλ. Ἐν Ῥώμῃ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως σπανίως ἀπαντᾶται.

Πάρωπος, πόλις τῆς Σικελίας, νοτίως κειμένη τοῦ Πανόρμου, θέατρον θριάμβου τοῦ Ἀμίλκα κατὰ τῶν Ῥωμαίων (Πολ. Α, 24, 3).

Παρωρεᾶται, οἱ ἀρχαιότατοι κάτοικοι τῶν νοτίων τῆς Ἠλιάδος, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀλφειοῦ καὶ Νέδας, ἐκ τῶν ἀρκαδικῶν ὀρέων ἐκεῖ μεταβάντες, ἐκδιωχθέντες δ' ὑπὸ τῶν Μινυῶν, ὅτε τούτους οἱ Σπαρτιᾶται ἐξέβαλον (Ἡρδ. Δ, 148.—Στρβ. Η, 336.—Στφ. Βυζ.).

Ὁ ἐν Παρσαγάδαις τάφος τοῦ Κύρου (Σελ. 928.).

Παρώρεια, 1) χώρα μικρὰ τῆς Ἠπείρου πρὸς τῇ Μακεδονίᾳ κατὰ τὸ ὄρος Στύμφην· ἴσως ἡ Παραναία ἐν Στράβωνι. Ὁ Λίβιος (XXXIX, 27. XLII, 51) θέτει τὴν αὐτὴν βεβαίως ἐν Θρᾴκῃ πρὸς τῇ Μακεδονίᾳ. Οἱ κάτοικοι Παρωραῖοι. — 2)

Πόλις κατὰ τὰ νότια τῆς Ἀρκαδίας, ἐγκαταλειφθεῖσα ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Μεγαλοπόλεως.

Παρωτὶς, καὶ οὖς τῷ ὑπερθύρῳ, τὸ ἑκατέρωθεν τοῦ ὑπερθύρου προέχον κόσμημα εἰς μεγάλας καὶ πολυτελεῖς οἰκοδομὰς, ὡς εἰς τὴν θύραν τῆς λαμπρᾶς βορειοδυτικῆς προστάσεως τοῦ Ἐρεχθείου.

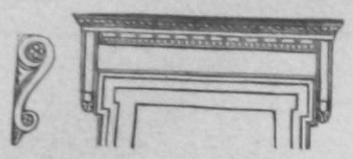

Πασαργάδαι (αἱ), ἢ Πασαργάδα, δηλοῦν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ τῶν Περσῶν τὸ στρατόπεδον ἢ τὸν θησαυρὸν, ἦν ἡ ἀρχαιοτάτη πρωτεύουσα τῆς Περσίας, ἐκτίσθη, ὡς ἐλέγετο, ὑπὸ τοῦ Κύρου εἰς ἀνάμνησιν τῆς νίκης του κατὰ τῶν Μήδων καὶ τοῦ Ἀστυάγους, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κύρου, ἐν τῇ Κοίλῃ Περσίᾳ, κατὰ τὰ μεθόρια τῆς Καρμανίας, νοτίως ἢ κατ' ἄλλους βορειονατολικῶς τῆς αὐτὴν διαδεχθείσης Περσεπόλεως, καὶ διετήρει ἐντὸς ὡραίου παραδείσου ἔτι σωζόμενον ἐπίσημον τάφον τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς (Στρβ. ΙΕ, 730.—Curt. V, 6, 10). Ἴδ.σελ. 927. Κατῳκεῖτο δ' ὑπὸ τῶν εὐγενεστέρων τῆς Περσίας οἰκογενειῶν, αἵτινες τὸ αὐτὸ ἔφερον ὄνομα, καὶ εἰς ἃς ἀνάγονται οἱ Ἀχαιμανίδαι (Ἡρδ.Α, 125. Διον. Περιηγ. 1069).

Πασίας, τοκιστὴς τις ἐν Ἀθήναις. (Ἀρστφ. Νφλ. 21.

Πασιθέα, 1) μία τῶν Χαρίτων ἐρωμένη τοῦ Ὕπνου (Ὁμ. Ἰλ. Ξ, 268). —2) Θυγάτηρ τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος (Ἡσδ. Θγν. 247).— 3) Μία τῶν Ναϊάδων, γυνὴ τοῦ Ἐριχθονίου, βασιλέως τῆς Ἀττικῆς, μήτηρ Πανδίωνος τοῦ πρώτου (Ἀπλλδ. Γ, 14, 6). Κατ' ἄλλους Πραξιθέα.

Πασιθόη, θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος (Ἡσδ. Θγν. 35, 2).

Πασικλῆς, 1) φίλος καὶ ὀπαδὸς Πινδάρου, τοῦ τυράννου τῆς Ἐφέσου (Αἰλιαν. Π. Ἱ.). — 2) Ἀθηναῖος, πατὴρ τοῦ Φιλίστου (Ἡρδ. Θ, 11).

Πασικράτης, ἡγεμὼν τῶν Σόλων ἐν Κύπρῳ, ὑπετάγη εἰς τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον, καὶ ἀνθημιλλᾶτο πρὸς Νικοκρέοντα, τὸν ἡγεμόνα τῆς ἐν Κύπρῳ Σαλαμῖνος διὰ τὴν λαμπρότητα τῆς ὑποδοχῆς τοῦ κατακτητοῦ ἐπιστρέφοντος ἐξ Αἰγύπτου (Πλουτ. Ἀλέξ. ΚΘ.).

Πασιππίδας, στρατηγὸς τῶν Λακεδαιμονίων (Ξνφ.).

Πασιτέλης, γλύπτης Ἕλλην, κατὰ τὴν α' ἑκατονταετηρίδα π. Χ. ἐν Ῥώμῃ ἀξιολόγους ἀπομιμήσεις τῶν ἑλληνικῶν γλυφῶν ἐργαζόμενος (ἴδ. Γλυπτική).

Πασιτελίδης, υἱὸς τοῦ Ἡγησάνδρου, στραγηγὸς τῆς Σπάρτης ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐπέμφθη ἁρμοστὴς εἰς Τορώνην, καὶ περιῆλθεν εἰς αἰχμαλωσίαν τῶν Ἀθηναίων ὅτε ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν ἐκείνην (Θουκ. Δ, 132. Ε, 3).

Πασιτίγρις, καὶ Πασιτίγρης, ποταμὸς τῆς Σοσιανῆς ἐν Περσίᾳ, εἰσέρρεεν εἰς τὸν Εὔλαιον καὶ μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον (Ἀρριαν. Πτλμ.).

Πασιφάη, θυγάτηρ τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Περσηίδος, γυνὴ τοῦ Μίνωος καὶ μήτηρ τοῦ Ἀνδρόγεω, τῆς Ἀριάδνης, τῆς Φαίδρας, τοῦ Κατρέως, Γλαύκου, Δευκαλίωνος καὶ τοῦ Μινωταύρου (Ἀπλλδ. Γ, Ι, 2, 7, 4. — Διόδ. Δ, 79.).

Πασίων, 1) μέτοικος ἐν Ἀθήναις, ἀργυραμοιβὸς ἐπίσημος καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὸ ἔντιμον τοῦ χαρακτῆρός του, δι' ὃ καὶ ἐπολιτογραφήθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· ἀπέθανε δὲ τῷ 370 π. Χ.—2) Μεγαρεὺς, στρατηγὸς, εἷς τῶν μετὰ τοῦ Κύρου κατὰ τοῦ Ἀρταξέρξου ἐκστρατευσάντων (Ξνφ. Ἀνβ.).

Πασσάδαι, Ἰνδοὶ οἰκοῦντες πέραν τοῦ Γάγγου μεταξὺ τῶν ὀρέων Ἰμάρου καὶ Βοσπόρου (Πτλμ.).

Πάσσαλον, μικρὰ πόλις τῆς Θηβαΐδος ἐν Αἰγύπτῳ, μεταξὺ Ἀνταιοπολεως καὶ Πανοπόλεως (Πτλμ. Δ, 5.)

Πάσσαλος, ξύλον ἔχον ὀξεῖαν τὴν μίαν ἄκραν ἵνα ἐμπήγνυται ἢ εἰς τὸν τοῖχον πρὸς ἀνάρτησιν ἐνδυμάτων, ὅπλων, μουσικῶν ὀργάνων (Ὁμ. Ἰλ. Ω, 268), ἢ εἰς τὴν γῆν πρὸς πρόσδεσιν ἵππων (Ἡρδ. Δ, 72).

Πασσαρὼν, μεγάλη πόλις τῆς Ἠπείρου, ἔνθα ἐστέφοντο αὐτῆς οἱ βασιλεῖς, κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τῆς Μολοσσίδος. Εἰς τοὺς Ῥωμαίους ὑπετάγη τῷ 169 π. Χ. (Πλούτ. Πύρρ. Ε.—Liv. XL, 26, 32).

Παστὰς, ἴδ. Γάμος.

Παστοφόροι, ἱερεῖς τινες, μάλιστα Αἰγύπτιοι, οἵτινες περιέφερον θεῶν ἀγαλμάτια ἐντὸς παστῶν, ἤτοι φορητῶν ναΐσκων, ἵσταντο συνεχῶς ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ γονατίζοντες ἀπεκάλυπτον αὐτὰ εἰς κοινὴν προσκύνησιν, καὶ ἐλάμβανον διὰ τοῦτο ἐλεὴ χρηματικὰ (Διόδ. Α, 29. — Κλημ. Ἀλεξ. Γ.2.2.—Pl. H. N. VIII, 71. — Apul. Met. IX, 250. 260. 262).

Παταγεῖον, ἐν γένει καρφίον ἢ κομβίον, ἰδίως δὲ κόσμημα πορφυροῦν ἢ χρυσοῦν ὃ αἱ πλούσιαι γυναῖκες ἔφερον εἰς τὴν ζώνην κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους.

Πάταικοι ἢ **Παταῖκοι,** θεότητες Φοινικικαί, ὧν τὸ ὄνομα ἐδήλου, ὡς φαίνεται, «προστάτιδες θεότητες», καὶ ὧν τὰ ἀγάλματα, ναννώδη ἔχοντα τὴν μορφὴν, ἔθετον οἱ Φοίνικες εἰς τὴν πρῷραν ἢ τὴν πρύμνην τῶν πλοίων των (Ἡρδ. Γ, 37).

Παταῖκὸς, Σικελὸς, πατὴρ τοῦ Αἰνησιδήμου (Ἡρδ. Ζ, 154).

Πάτταλα (τὰ), καὶ Πατταλη, ἡ Πατταλικὴ (χώρα), νῆσος σχηματιζομένη ὑπὸ δύο βραχιόνων τοῦ Ἰνδοῦ, ὥστε καὶ Νῆσος καὶ Δέλτα ἐκαλεῖτο, λίαν εὔφορος, καὶ ὁμώνυμον ἔχουσα πόλιν (Ἀρριαν. ΣΤ, 17. — Στρβ. — Διον. Περ. 1095. — Στφ. Βυζ.).

Παταούϊον, πόλις ἐπίσημος, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ τῆς ἄνω Ἰταλίας εἰς τὴν χώραν τῶν Βενέτων. Ἐλέγετο κτίσμα τοῦ Ἀντήνορος, ἐλθόντος ἐκ Τροίας. Ἦτο δὲ καὶ στρατιωτικῶς ἰσχυρὰ, δυναμένη νὰ παρατάξῃ περὶ τοὺς 20,000 μαχητάς. Ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων ἦν μετὰ τὴν Ῥώμην ἡ πλουσιωτέρα πόλις τῆς ἄνω Ἰταλίας, καὶ κατέστη Ῥωμαϊκὴ ἀποικία. Οἱ Λογγοβάρδοι τὴν ἐλεηλάτησαν. Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὁ ἱστοριογράφος Τ. Λίβιος. Νῦν Πάδουα.

Πάταρα, ἐπίσημος πόλις τῆς Λυκίας ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐπὶ ἀκρωτηρίου εἰς ἀπόστασιν 60 σταδίων ἀνατολικῶς τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ξάνθου. Εἶχε γνωστότατον ναὸν καὶ μαντεῖον Ἀπόλλωνος τοῦ Πατάρεως, χρησμοδοτοῦν μόνον κατὰ τοὺς ἓξ μῆνας τοῦ χειμῶνος (Ἀρριαν. Α, 24, 1.—Στρβ. ΙΔ, 666.— Hor. Od. XIV, 64.—Liv. XXXVII, 15, 17). Ἐρείπια αὐτῆς σώζονται ἐν θέσει Φουρνάς.

Πάταρος, υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Λυκίας, θυγατρὸς τοῦ Ξάνθου, καθ' ὃν δῆθεν ὠνομάσθη ἡ πόλις Πάταρα (Στφ.Βυζ.).

Πατὴρ πατρίδος, τίτλος ὅστις ἐν Ῥώμῃ τὸ πρῶτον τῷ Κικέρωνι ἀπονεμηθεὶς, ἐδίδετο μετὰ ταῦτα ἀνεξαιρέτως εἰς πάντας τοὺς αὐτοκράτορας· ἀλλὰ τινὲς ἠρνοῦντο νὰ τὸν δεχθῶσιν, ὡς ὁ Τιβέριος (Tac. An. XI, 25).

Πατησιάδης, ἔφορός τις ἐν Σπάρτῃ (Ξνφ. Ἑλλ. Β, 3).

Πατεξάνθης, ἀδελφὸς τοῦ Ψευδοσμέρδιος, Πέρσης μάγος (Ἡρδ. Γ, 61).

Πατεράμφης, Πέρσης, ἡνίοχος τοῦ Ξέρξου (Ἡρδ. Ζ, 40).

Πάτμος, μία τῶν Σποράδων, πρὸς

νότον τῆς Σάμου, παρὰ τῇ ἀκτῇ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μετὰ λιμένος καὶ πόλεως ὁμωνύμου εἰς τὴν ἀνατολικὴν αὐτῆς παραλίαν (Θουκ. Γ, 53.—Στρβ. Ι, 488.— Plin. Δ, 12, 23). Σώζεται δ' ἔτι τὸ σπήλαιον ἐν ᾧ διῃτᾶτο ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὅτε ἔγραψε τὰς ἀποκαλύψεις του.

Πάτουμνος, πόλις τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἀραβικοῦ λεγομένου νομοῦ, ἡ κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα «Ἡρώων πόλις» (Ἡρδ. Β, 153). Νῦν Βελβείς.

Πάτρα, πολλαχοῦ, ὡς ἐν Αἰγίνῃ, ἐν Κορίνθῳ, παρὰ τοῖς Ἴωσι τῆς Ἀσίας, τὸ γένος, ἡ ὑποδιαίρεσις τῆς φρατρίας ἢ ὠδῆς.

Πάτραι, πόλις τῆς Πελοποννήσου, ἐπὶ τῆς εἰσόδου εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ ἐπὶ τοῦ Μιλιχίου ποταμίου κειμένη, κατ' ἀρχὰς ὑπὸ Ἰώνων κατοικηθεῖσα καὶ καλουμένη Ἀρόη, εἶτα δ' ὑπό τινος ἐγχωρίου ἥρωος, Πατρέως δ' ἔθεν κα-

λουμένου, ὀχυρωθεῖσα, διὰ περιοίκων εἰς μεγάλην πόλιν συνοικισθεῖσα, καὶ τὸ ὄνομα Πάτραι λαβοῦσα. Ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων ἦν μία τῶν πόλεων τῆς Ἀχαϊκῆς δωδεκαπόλεως, ἐμπορικωτάτη ἕνεκα τῆς θέσεώς της, καὶ ἀρχαιότατον ὁρμητήριον τῶν Πελοποννησίων κατὰ τῶν Αἰτωλῶν (Θουκ. Β, 83. Ε, 58.—Πλουτ. Ἀλκ. ΙΕ.). Ὅτε ὁ Πύρρος ἐξεστράτευσεν εἰς Ἰταλίαν, συνεμάχησαν τότε αἱ Πάτραι μετὰ τριῶν ἄλλων Ἀχαϊκῶν πόλεων, τῶν Φερῶν, τῆς Δύμης καὶ τῆς Τριταίας, πρὸς ἀντίστασιν κατὰ τῶν μακεδονικῶν ἐπιχειρήσεων, καὶ αὕτη ἦν ἡ πρώτη ἀφετηρία τοῦ μετέπειτα συγκροτηθέντος ἀχαϊκοῦ δεσμοῦ. Μετὰ ταῦτα δὲ, ὅτε ἐπὶ τῶν πολέμων τοῦ δεσμοῦ τούτου πρὸς τὴν Ῥώμην, φεύγοντες μετὰ τὴν ἐν Σκαρφείᾳ ἧτταν πάντες οἱ Πατραῖοι, ἐξωλοθρεύθησαν ὑπὸ τοῦ Μετέλλου, τότε καὶ οἱ ἐναπομείναντες ἐγκατέλιπον τὴν πόλιν οἱ πλεῖστοι καὶ διεσπάρησαν (Πολϐ. Μ, 3, 6). Οὐχ ἧττον ὅμως, ἕνεκα τοῦ λιμένος αὐτῶν καὶ τῆς εἰς αὐτὸν προσορμίσεως τῶν στόλων, ἀνέλαϐον μετέπειτα πάλιν αἱ Πάτραι μέχρι τινὸς (Πολϐ. Δ, 6. Ε, 2. 3. 28. — Liv. XXXVI, 21). Ὁ δ' Αὔγουστος ἐκήρυξεν αὐτὴν Ῥωμαϊκὴν ἀποικίαν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Colonia Augusta Aroé Patrensis, καὶ πολλὰς τῇ ἐπεδαψίλευσεν εὐεργεσίας, ἐξ ὧν αὖθις ἀνέθαλεν εἰς ὑλικήν τινα ἀκμήν.

Πατροκλεία, παρ' ἀρχαίοις κριτικοῖς ἡ ῥαψῳδία Π τῆς Ἰλιάδος, καθ' ὃ πραγματευομένη τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου (Αἰλ. Π. Ἱ. ΙΓ, 14).

Πατροκλείδης, δημαγωγὸς ἐν Ἀθήναις, ὃν ὁ Ἀριστοφάνης (Ὄρν. 790) περιγράφει ὡς κακοήθη καὶ φαυλόϐιον.

Πατροκλῆς, 1) Ἀθηναῖος πλούσιος ἀλλὰ φιλάργυρος, δι' ὃ ἐπέϐαλεν εἰς ἑαυτὸν τὴν δίαιταν τῶν Σπαρτιατῶν (Ἀρστφ. Πλουτ. 84). — 2) Υἱὸς ἀδελφοῦ τοῦ Σωκράτους (Πλάτ. Εὐθυδ.).—3) Φίλος ἐπιστήθιος Σελεύκου, τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας, καὶ ναύαρχος αὐτοῦ κατὰ τὴν Κασπίαν. Ἀνὴρ δ' ὢν συνετὸς καὶ φιλομαθὴς, ἐσπούδασε τὰ κατὰ τὰς χώρας ὅσαι ὑπείγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του, καὶ ἔγραψε σπουδαῖα περὶ αὐτῶν συγγράμματα (Πλούτ. Δημτρ. ΜΖ.—Στρϐ. Β, 63.—Παυσ.).

Πάτροκλος, 1) Υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ Πυρίππης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Θεσπίου (Ἀπλλδ. Β, 7, 8). — 2) Υἱὸς τοῦ Μεσιτίου καὶ τῆς Φιλομήλης ἢ Σθενέλης, γεννηθεὶς ἐν Ὀποῦντι τῆς Λοκρίδος. Φονεύσας

εἰς ἀγῶνά τινα τὸν υἱὸν τοῦ Ἀμφιδάμαντος, ἔφυγεν εἰς Φθίαν πρὸς τὸν Πηλέα, καὶ διὰ στενῆς φιλίας συνδεθεὶς μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀχιλλέως, παρηκολούθησε τοῦτον εἰς τὴν Τρωάδα, ἔνθα διεκρίθη ἐν τοῖς πρώτοις δι' ἀνδρείας καὶ γενναιότητος, πολλοὺς φονεύσας τῶν ἐπισήμων Τρώων. Ὅτε δ' ἐπὶ τῆς μήνιος τοῦ Ἀχιλλέως, ἐνδυθεὶς τὰ ὅπλα αὐτοῦ, κατῆλθεν εἰς τὴν μάχην, ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος, καὶ εἰς μνήμην αὐτοῦ μεγάλους τελέσας ἀγῶνας ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀπεφάσισε τότε πρῶτον, ἀποσχὼν τῆς ὀργῆς του κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, νὰ μετάσχῃ καὶ αὐτὸς τῶν μαχῶν (Ὁμ. Ἰλ. Π. Ψ, 84. — Ἀπλλδ. Γ, 13, 8).

Πατρόκλου νῆσος, νησίδιον ἀπέναντι τοῦ Σουνίου, ἀκρωτηρίου τῆς Ἀττικῆς (Παυσ.). Νῦν Γαϊδουρονῆσι.

Πατρονόμος, ἀρχή τις ἐν Σπάρτῃ, τὸ πρῶτον μνημονευομένη ἐπὶ Κλεομένους, ὅστις, ἀντικατέστησεν αὐτὴν ἀντὶ τῶν Ἐφόρων καὶ τῶν Γερουσιαστῶν οὓς κατήργησεν (Παυσ. Γ, 11, 2). Ἐν μετέπειτα δὲ χρόνοις, καὶ μετὰ τὴν ἐκ νέου ἐγκατάστασιν τῶν Ἐφόρων καὶ τῆς Γερουσίας, ἐξηκολούθησεν ἡ τῶν Πατρονόμων ἀρχὴ, ἰσχυρὰ μάλιστα καὶ ἐπίσημος, διότι κατ' ἐπιγραφὴν, πατρονόμος ἦν ὁ τοῦ ἔτους ἐπώνυμος.

Πατροῦχος, ἐν Σπάρτῃ καὶ Κρήτῃ ἡ ἐπίκληρος κόρη, ἡ ἀδελφὸν μὴ ἔχουσα καὶ διὰ τοῦτο τὸν πατέρα κληρονομοῦσα.

Πατρώ, θυγάτηρ τοῦ Θεσπίου, μήτηρ τοῦ Ἀρχεμάχου ἐκ τοῦ Ἡρακλέους (Ἀπολλδ. Β, 7, 8).

Πατρῷοι θεοὶ, οἱ τῶν προπατόρων, οἱ ἀνέκαθεν ἔν τινι χώρᾳ λατρευόμενοι, ὡς ὁ Ἀπόλλων ἐν Ἀθήναις, ἡ Ἄρτεμις ἐν Σικυῶνι, κτλ.

Πάτταλα, χώρα Παταληνὴ, τὸ διὰ δύο βραχιόνων τοῦ Ἰνδοῦ κατὰ τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ σχηματιζόμενον Δέλτα. Ὑπῆρχεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὁμώνυμος πόλις· οἱ δὲ κάτοικοι ἐλέγοντο Πατταλεῖς. Τὸ ὄνομα δηλοῖ εἰς τὴν Ἰνδικὴν τὸν κάτω κόσμον, τὸν Ἅδην (Ἀρρ. Ε, 4, 1).

Παῦλος, 1) Αἰγινίτης, ἰατρὸς διάσημοθ, συγγράψας περὶ ἰατρικῆς βιβλία ἑπτά. —2) Ὁ Ἀπόστολος.—3) Ἀστρονόμος, ζῶν περὶ τὰ 375 μ. Χ., διάφορα συγγράψας, ἐξ ὧν σώζεται ἡ «εἰσαγωγὴ εἰς τὰ ἀποτελέσματα», ἤτοι πραγματεία περὶ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐνεργείας τῶν ἀστέρων (Σουίδ.—Fabric. Bibl. IV, 139). — Πολλοὶ ἐπίσημοι Ῥωμαῖοι ἔφερον τοῦτο τὸ ὄνομα. Ἐξ αὐτῶν οἱ μάλιστα εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ἐπιδράσαντες, 4) Αἰμύλιος Π. κατεναυμάχησε τὸν Δημήτριον καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς ἐν τῇ Ἀδριατικῇ· εἶτα δ' ἔπεσεν ἐν τῇ ἐν Καναῖς μάχῃ κατὰ τῶν Καρχηδονίων.—5) Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Αἰμ. Παῦλος, ὁ ἐπικληθεὶς Μακεδονικός. Ἀφ' οὗ κατετρόπωσε τοὺς πειρατὰς τῆς Λιγουρίας, ἐξηκοντούτης περίπου ἐξεστράτευσε κατὰ Περσέως, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐν αἱματηρᾷ μάχῃ εἰς Πύδναν, τῇ 22 Ἰουνίου 168 π. Χ. (Liv. XLIV, 40), κατετρόπωσεν αὐτὸν, βιασθέντα νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Μακεδονίαν· ὁ δὲ Αἰμύλιος Παῦλος διέτρεξε τότε τὴν Ἑλλάδα, ἐτιμώρησεν αὐστηρῶς τοὺς ὀπαδοὺς τῶν ἐχθρῶν του ἐν Ἠπείρῳ, κατὰ διαταγὴν τῆς συγκλήτου, λεηλατήσας 70 πόλεις· ἀλλὰ πλὴν τούτων ὠργάνωσε τὸν τόπον διὰ συνετῶν νόμων καὶ πολιτικῶν διατάξεων, καὶ ἔδωκεν ἑορτὰς πολυτελεστάτας (Liv. XV, 29), ἀπήγαγεν ὅμως καὶ πλουσιώτατα λάφυρα. Ἦν λίαν ἔμπειρος τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ διακρινόμενος ἐπὶ εὐγλωττίᾳ (Cic. Brat. XX). Ἀπέθανε δὲ τῷ 160 π. Χ.

Παυσανίας, 1) Σπαρτιάτης, υἱὸς τοῦ Κλεομβρότου, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως Λεωνίδου, μεθ' οὗ τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον ἐν Θερμοπύλαις, διετέλεσεν ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου υἱοῦ αὐτοῦ Πλειστάρχου. Τῷ 479 π. Χ. στρατηγῶν 5000 Σπαρτιατῶν, 5000 Λακεδαιμονίων καὶ 35,000 εἰλώτων, ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν ἐκ νέου εἰσβαλόντων Περσῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ συμπαραλαϐὼν καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους, παρὰ τῇ Σαλαμῖνι

δὲ καὶ τοὺς Ἀθηναίους, ἐστρατοπέδευσεν, ἐπὶ κεφαλῆς 38,700 ὁπλιτῶν καὶ 69,500 ψιλῶν, εἰς τοῦ Κιθαιρῶνος τοὺς πρόποδας (Ἡρδ. Θ, 10.—Πλούτ. Ἀριστ. ΙΑ). Μετὰ παντοίας δὲ περιπετείας συνεκροτήθη ἡ μάχη εἰς Πλαταιὰς, καθ' ἣν ἔπεσεν ὁ Μαρδόνιος καὶ κατεστράφη ὁ Περσικὸς στρατὸς, κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 479. Οἱ συναγωνισάμενοι ἤρξαντο ἐρίζοντες περὶ τῶν ἀριστείων· ἀλλ' ὁ Παυσανίας ἐπανέφερε τὴν σύμπνοιαν, ἀποδοὺς αὐτὰ εἰς τοὺς Πλαταιεῖς. Διανεμηθέντων δὲ τῶν λαφύρων, καὶ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης συνομολογηθείσης συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων (Θουκ. Β, 71. Γ, 68), ἐστράφη ὁ Παυσανίας κατὰ τῶν Θηβῶν, καὶ ἐβίασεν αὐτὰς νὰ ἐκδῶσι πρὸς τιμωρίαν τοὺς εἰσηγητὰς τῆς μετὰ τῶν Περσῶν συμμαχίας. Τὸ δ' ἑπόμενον ἔτος ἐξέπλευσε μετὰ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων στόλου, ἵνα ἐκδιώξῃ ἐντελῶς τοὺς Πέρσας, ὑπέταξε τὴν Κύπρον (Θουκ. Α, 94), καὶ μετὰ μακρὰν πολιορκίαν τὸ Βυζάντιον, ὃ κατέστησεν ἕδραν ἰδιαιτέρας ἡγεμονίας (Just. IX, 1, 2. 15). Ἀλλ' ἐκεῖ ἐγνώρισε τὴν Περσικὴν πολυτέλειαν καὶ μεγαλοπρέπειαν, καὶ ἔκτοτε, τοῦ πολέμου ἀφιστάμενος, ἤρξατο ζῶν τοσοῦτον ἐπιδεικτικῶς, παρὰ τὰ Ἑλληνικὰ ἤθη, καὶ εἰς βιαιοπραγίας ἐπιδιδόμενος, ὥστε κοινὴν ἐξήγειρε δυσαρέσκειαν, καὶ οἱ σύμμαχοι ἀπέκλιναν πρὸς τῶν Ἀθηναίων τὴν ἡγεμονίαν (Ἡρδ. Η, 3. — Πλουτ. Ἀρστ. ΚΓ). Δι' αἰχμαλώτων ἐκ τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ, οἷος ἦν ὁ ἐξόριστος Ἐρετριεὺς Γογγύλος, καὶ διὰ τοῦ Ἀρταβάζου ἦλθεν εἰς σχέσεις μετὰ τοῦ Ξέρξου· ἀνακληθεὶς δὲ, ἵνα ἀπολογηθῇ ἐπὶ διαφόρων κατ' αὐτοῦ κατηγοριῶν, διῆλθε διὰ τῆς Θράκης ὡς τις σατράπης Ἀσιανὸς, καὶ ἔφερε τότε ὀπίσω εἰς Σπάρτην καὶ τὰ ὀστᾶ τοῦ Λεωνίδου, πιθανῶς κατὰ τὸ ἔτος 172 (Παυσ. Γ, 14. 1. — Just. IX, 1.—Θουκ. Α, 128). Καὶ ἐτιμωρήθη μὲν διά τινας προσωπικὰς ὕβρεις, ἀλλ' ἠθωώθη ὡς πρὸς τὴν γενικὴν κατηγορίαν· ἀρχηγία στρατοῦ ὅμως πλέον δὲν τῷ ἐνεπιστεύθη. Οὐχ ἧττον μετά τινα χρόνον ἐπέστρεψεν εἰς Βυζάντιον, ἵνα ἐκεῖθεν ἐξακολουθήσῃ τὰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ τῶν Περσῶν βασιλέως. Ἐκβληθεὶς δ' ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἀπῆλθεν εἰς Κλεωνὰς ἐν τῇ Τρωϊκῇ, καὶ ἐκεῖ κήρυξ φέρων τῶν Ἐφόρων σκυτάλην, τὸν ἀνεκάλεσεν αὖθις εἰς Σπάρτην. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν τὸν ἐφυλάκισαν, εἶτα δὲ πάλιν τὸν ἀφῆκαν ἐλεύθερον, εἰ καὶ εἶχον βεβαίας ἐνδείξεις προδοτικῶν σχεδίων αὐτοῦ, καὶ προσπαθειῶν πρὸς ὑποκίνησιν τῶν Εἱλώτων εἰς στάσιν. Ὅτε δὲ τέλος κατώρθωσαν διά τινος πρώην ἐμπεπιστευμένου αὐτοῦ, ἀνθρώπου τινὸς ἐξ Ἀργίλου, νὰ λάβωσιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ Παυσανίου ἀποδείξεις τῆς ἐνοχῆς του, καὶ ἠθέλησαν νὰ τὸν συλλάβωσιν, ἔφυγεν ὁ Παυσανίας εἰς τὸν ναὸν τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς, καὶ τότε οἱ Σπαρτιᾶται ἀποστεγάσαντες τὸν ναὸν, ἵνα μὴ βεβηλωθῇ, καὶ τὰς θύρας τειχίσαντες, τοῦ πρώτου λίθου τεθέντος, ὡς ἐλέγετο, ὑπ' αὐτῆς τῆς μητρὸς τοῦ προδότου, τὸν ἀφῆκαν ἐκεῖ ν' ἀποθάνῃ τῆς πείνης, τῷ 467. Ὁ χρησμὸς ὅμως διέταξε μετὰ ταῦτα ἱλασμοὺς διὰ τὴν βιαιοπραγίαν ταύτην. Τὰ περὶ τῆς συνωμοσίας ταύτης μετὰ τῶν Περσῶν στηρίζονται ἰδίως ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ Θουκυδίδου, καθ' ὃν ἐσχεδίαζεν ὁ Παυσανίας ν' ἀνατρέψῃ δὲ αὐτῆς τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Σπάρτης, καὶ νὰ προβῇ εἰς πάσης τῆς Ἑλλάδος τὴν καθυπόταξιν. Ἀλλ' ἄλλοι ἐκ τῶν ἀρχαίων (Ἡρδ. Ε. 32.—Ἀρστ. Πολ. Ε, 1. ΣΤ. 7, 13) ἀφίνουσι ταῦτα ἐν ἀμφιβόλῳ, ἀμφισβητηθέντα ὑπὸ νεωτέρων ἱστορικῶν (Niebur. Kortüm.) οἵτινες ἐθεώρησαν αὐτὰ ὡς τῶν Ἐφόρων ἐφευρέσεις καὶ διαβολάς.—2) Ἔγγονος τοῦ ἀνωτέρω, ἔτι ἀνήλικος ἐνθρονισθείς, ἀντὶ τοῦ ἐξορίστου πατρός του Πλειστοάνακτος (444-426 π. Χ), ὃν καὶ διεδέχθη θανόντα (408-394). Ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος τοῦ Θρασυβούλου κατὰ τῶν Τριάκοντα, ἐπέμφθη εἰς Ἀθήνας πρὸς ὑποστήριξιν τούτων, καὶ ἐνίκησε μὲν

τοὺς περὶ τὸν Θρασύβουλον ἐν Πειραιεῖ, ἀλλὰ συνήνεσεν εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς δημοκρατίας, εἴτε ἐκ ζηλοτυπίας πρὸς τὸν Λύσανδρον, εἴτε ἐξ ἀρχῶν φιλελευθέρων ὁρμώμενος (Ξνφ. Ἑλλ. Β, 4, 29). Καὶ τότε κατηγορηθη μὲν ἀλλ' ἀπελύθη (Παυσ. Γ, 5, 2), κατηγορήθη δ' αὖθις τῷ 394, ὡς παραμελήσας τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα καὶ ὡς αἴτιος γενόμενος τῆς ἥττης καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Λυσάνδρου διότι ἐβράδυνε νὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειάν του ἐν Ἀλιάρτῳ (Πλουτ. Λυσδρ. ΚΗ. — Ξνφ. Ἑλλ. Γ, 5, 17. — Just. VI, 4), καὶ ἐσώθη μόνον διὰ φυγῆς εἰς Τεγέαν, ἔνθα καὶ ἀπέθανε τῷ 385. — 3) Εἷς ἀντίπαλος Περδίκκου τοῦ Β ἐν Μακεδονίᾳ, τῷ 450 π. Χ. (Θουκ. Α, 61). — 4) Ὁ προκάτοχος Ἀμύντου τοῦ Β, (αὐτόθι) τῷ 394-393.—5) Ὁ πιθανῶς ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας τὸν μακεδονικὸν θρόνον καταλαβὼν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀμύντου, καὶ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ἐκβληθείς.—6) Ὁ φονεὺς Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος, οὗ ἦν σωματοφύλαξ. Ὡρμήθη δὲ πιθανῶς εἰς τὴν βασιλοκτονίαν ἐκ λόγων ἀτομικῆς ἐκδικήσεως· ἀλλὰ πιθανὸν φαίνεται ὅτι καὶ ἐπίσημοι Μακεδόνες, ἴσως καὶ αὐτὴ ἡ Ὀλυμπιὰς, δὲν ἦσαν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἐγκλήματος. Ἐτράπη δ' εἰς φυγὴν, ἀλλὰ συλληφθεὶς ἐσταυρώθη (Πλούτ. Ἀλέξ. Θ. — Just. IX, 6). — 7) Ὁ Περιηγητὴς, κατά τινας Καππαδόκης, ἀλλὰ πιθανώτερον Λυδὸς τὴν καταγωγὴν, ζῶν ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ τῶν Ἀντωνίνων. Αὐτοῦ σώζεται ἡ «Περιήγησις τῆς Ἑλλάδος», εἰς βιβλία δέκα, ἐν Ῥώμῃ συγγραφεῖσα, καὶ περιλαμβάνουσα τὰς περιηγήσεις αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ Μεγαρίδα, τὴν Κορινθίαν καὶ Σικυωνίαν, τὴν Φλιοῦντα, τὴν Ἀργολίδα, τὴν Αἴγιναν καὶ τὰς περὶ αὐτὴν νήσους, τὴν Λακωνίαν, τὴν Μεσσηνίαν, τὴν Ἦλιδα (εἰς 2 βιβλία), τὴν Ἀχαΐαν, τὴν Ἀρκαδίαν, τὴν Βοιωτίαν, τὴν Φωκίδα μετὰ τῆς Ὀζολαίας Λοκρίδος. Τὰ διάφορα μέρη τοῦ συγγράμματος τούτου ἐγράφησαν εἰς ἀπεχούσας ἀπ' ἀλλήλων ἐποχὰς, ὅτε ὁ περιηγητὴς ἐπεσκέπτετο ἕκαστον τῶν μερῶν ἃ περιέγραφεν, οὐχὶ δὲ μετὰ τὸ τέλος τῆς ὅλης περιηγήσεως. Κυρίως δὲ περιστρέφονται αἱ ἀφηγήσεις αὐτοῦ εἰς τὰ θρησκευτικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ περίεργα ἑκάστης χώρας, ἀλλὰ καὶ μετά τινων πολλάκις, ἐν δευτέρῳ μέρει τιθεμένων, γεωγραφικῶν, ἱστορικῶν, ἢ καὶ φυσικοϊστορικῶν σημειώσεων. Ἔστιν ὅτε ἀναφέρει καὶ ἄλλων χωρῶν ὅμοια περίεργα, πρὸς ἀντιπαράθεσιν. Ὑπὸ περιηγητοῦ καὶ διὰ περιηγητὰς συντεταγμένον, ἀπαριθμεῖ τὰ κυριώτερα θρησκευτικὰ ἢ ἄλλα μνημεῖα, καὶ αἱ γεωγραφικαὶ καὶ ἱστορικαὶ εἰδήσεις προστίθενται, οὐχὶ καθ' ὡρισμένον τι σχέδιον, ἀλλὰ μόνον πρὸς διασάφησιν ἐκείνων, καὶ ἐνίοτε οὐχὶ λίαν συναφῶς. Καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ δ' ἔποψις τῶν μνημείων ἐστὶ συμπλήρωμα μόνον τῆς θρησκευτικῆς, ἥτις ἐστὶν ὁ πρωτεύων αὐτοῦ σκοπός. Ὡς δὲ πρὸς τὸ ἀξιόπιστον τῶν περιγραφῶν καὶ τῶν μαρτυριῶν του ἀναμφισβήτητος ἐστὶν αὐτοῦ ἡ ἀγαθὴ προαίρεσις καὶ ἡ φιλαλήθεια· ἀλλ' αἱ ἐντυπώσεις ἐπενεργοῦσιν ἰσχυρῶς ἐπ' αὐτοῦ, ὅθεν προκύπτουσιν οὐ σπανίως ἱστορικαὶ ἀντιφάσεις καὶ κρίσεις οὐχὶ πάντοτε ἀσφαλεῖς. Ἐν εὐσεβείᾳ τοῖς μύθοις πιστεύων, ἀφηγεῖται αὐτοὺς ὡς πραγματικὴν ἱστορίαν· ἂν δέ ποτε ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς ἀληθείας τινὸς παραδόσεως, ὑποδεικνύει ὅτι τὰ διηγούμενα κατ' ἄλλους ἐκτίθησιν. Ἡ γλῶσσά του δὲν διακρίνεται δι' ἀκριβείας, οὐδ' ἔστι πάντοτε ἐκφραστικὴ, ζωηρὰ, εὐγενὴς καὶ εὐάρεστος. Πολλάκις μεταχειρίζεται δημώδεις ἐκφράσεις, καὶ σπανίως τὰς λέξεις ἢ τὰς εἰκόνας τὰς ἀκριβῶς τὴν ἰδέαν ὁριζούσας. Καὶ ἡ ἐξεργασία δὲ τοῦ ὅλου συγγράμματος στερεῖται ἰσορρύθμου ἑνότητος, μάλιστα ἐν τοῖς πρώτοις βιβλίοις, τοῖς ἀφορῶσι τὴν Ἀττικὴν, ἐν ᾧ ἐν τοῖς λοιποῖς παρατηρεῖται μείζων εὐχέρεια καὶ εὐκαμψία περὶ τὴν ἔκθεσιν. — 8) Ἐκ Καισαρείας τῆς Καππαδοκίας, σοφιστὴς τῆς δ' ἑκατονταετηρίδος μ. Χ., μαθητὴς Ἡρώ-

δου τοῦ Ἀττικοῦ, καὶ διδάξας τὴν ῥητορικὴν πρῶτον ἐν Ἀθήναις, ἔπειτα δ' ἐν Ῥώμῃ. Ἔγραψε Περὶ συντάξεως, καὶ Προβλήματα.—9) Ἐκ Δαμασκοῦ, γράψας σύγγραμμα περὶ Συρίας, συγκείμενον τοὐλάχιστον ἐκ βιβλίων ἓξ, καὶ οὗ ἀποσπάσματα σώζονται (Συλλ. Müller, Frgm. Hist. Gr. IV).—10) Ἐκ Λακεδαίμονος, ἱστορικὸς ἐποχῆς ἀγνώστου, ἔγραψε Περὶ Ἑλληνιστόντου, Ἑλληνικά, κλπ. — 11) Ὁ ἐπιλεγόμενος Ἡρακλειτιστής, σχολιαστὴς τοῦ φιλοσόφου Ἡρακλείτου.—12) Χαλκουργὸς ἐξ Ἀπολλωνίας, σύγχρονος τῶν μαθητῶν τοῦ Πολυκλείτου (περὶ 300 π. Χ.), μετ' Ἀντιφάνους τοῦ Ἀργείου, τοῦ Σικυωνίου Δαιδάλου καὶ τοῦ Ἀρκάδος Σαμόλα ποιήσας Ἀπόλλωνα, Νίκην καὶ Ἥρωας Τεγεάτας, πιθανῶς διὰ τὴν νίκην τῶν Τεγεατῶν ἐν Ὀλ. 102, δ'. (Διόδ. ΙΕ, 62.—Παυσ. Ι, 9,6).—13) Ζωγράφος (Ἀθήν. ΙΓ. Σλ. 567). Ἴσως Παυσίας ἴδ.

Παυσίας, υἱὸς Βριήτου, Σικυώνιος, ζωγράφος ἐπίσημος, μαθητὴς τοῦ Παμφίλου, ἀκμάσας ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος, ἰδίως διαπρέψας ἐν τῇ ἐγκαυστικῇ (Pl. XXXV, 40. XL, 24). Ἐζωγράφει κατὰ προτίμησιν εἰκόνας παιδίων, καὶ ἐν γένει μικρὰ πινάκια, καὶ ἔφερεν εἰς ἐντέλειαν τὴν ζωγραφίαν τῶν φατνωμάτων τῶν οἰκοδομῶν. Κατακρινόμενος ὡς βραδυγράφος ἐζωγράφησεν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ παῖδα, ὅστις θαυμασθεὶς ἐπωνομάσθη ἡμερήσιος. Ἐνέκυψε δ' ἐπιμελέστατα καὶ περὶ τὴν δίοψιν, ὥστε καὶ πρῶτος ἐν μεγάλῃ εἰκόνι ἔγραψεν ἀντωπὸν μέγαν ταῦρον λίαν θαυμασθέντα (Plin. XXXV, 40). Μνημονεύονται δὲ καὶ διάφορα παραδείγματα τῆς χάριτος αὐτοῦ περὶ τὴν τέχνην. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἐξέπιπτε καὶ εἰς ἀσέμνους παραστάσεις (Front. Epist. σελ. 170), δι' ὃ καὶ ὑποτίθεται ὅτι ἐστὶν ὁ αὐτὸς τῷ Παυσανίᾳ, οὗ ὡς ἄσεμνα γράφοντος μνημονεύει ὁ Πολέμων ἐν Ἀθηναίῳ (ΙΓ, σ. 567).

Παυσίλυπον, ὡραιοτάτη ἔπαυλις ἐν Καμπανίᾳ παρὰ τῇ Νεαπόλει, ἣν ὁ Πολλίων ἐδωρήσατο τῷ Αὐγούστῳ (Στρβ. Ε. 246.—Senec. Ep. 57). Νῦν μετετέθη τὸ ὄνομα εἰς σπήλαιον ὃ ἠνέωξεν ὁ Ἀγρίππας εἰς λόφον τινὰ παρὰ τῇ Νεαπόλει, καὶ εἰς τὴν εἴσοδον αὐτοῦ δείκνυται ὑποτιθέμενος τάφος τοῦ Βιργιλίου.

Παύσιρις, υἱὸς τοῦ Ἀμυρταίου, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου (Ἡρδ. Γ, 15).

Παύσων, Ἀθηναῖος ζωγράφος, ζῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τῆς Σπάρτης, (397-377 π.Χ.), ἀφιστάμενος ἀπὸ τῆς θεωρίας τοῦ καλοῦ, τ' ἀντικείμενα χείρονα ἢ κατὰ φύσιν παριστῶν, καὶ εἰς μικρολόγα τεχνάσματα ἐνδιατρίβων. Ὁ Ἀριστοτέλης ἀποτρέπει τῆς αὐτοῦ μιμήσεως. Ὁ δὲ Ἀριστοφάνης χλευάζει αὐτὸν (Ἀρστ. Ποιητ. Β. Ἀρστφ. Πλτ. 602. Ἀχρν. 854. Θσμφ. 949.—Σχλ.).

Παφλαγονία, χώρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἰς τ' ἀνατολικὰ κειμένη τῆς Βιθυνίας, πρὸς ἣν ὥριζεν αὐτὴν ὁ ποταμὸς Παρθένιος. Πρὸς νότον ἐχώριζεν αὐτὴν τὸ ὄρος Ὀρμίνιον ἀπὸ τῆς Γαλατίας, πρὸς ἀνατολὰς ὁ ποταμὸς Ἅλυς ἀπὸ τοῦ Πόντου, πρὸς βορρᾶν δὲ κατέληγεν εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον, καὶ ἡ παραθαλασσία αὐτῆς ἐξετείνετο ἐπὶ 40 μίλια. Τὰ μεσημβρινὰ αὐτῆς εἰσὶ μᾶλλον ὀρεινά· αἱ δὲ βόρειοι πεδιάδες οὐχ ἧττον εὔκαρποι ἢ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὸ ὄρος Ὄλγασσος (ὀ) ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Ἅλυος νοτιοδυτικῶς πρὸς τὸ Ὀρμίνιον, καὶ μετ' αὐτοῦ συνέχονται ὁ Σκορόβας, ὅστις ἐπὶ Μιθριδάτου ἦν τὸ ὅριον τοῦ Ποντικοῦ βασιλείου πρὸς τὴν Βιθυνίαν, καὶ ὁ σύνδενδρος Κίτωρος μετὰ τῆς ὁμωνύμου παραλίας πόλεως. Ἀκρωτήρια δ' αὐτῆς ἦσαν ὁ Κόρομβις καὶ ὁ Σύρτας ἢ Λεπτὴ (ἄκρα), ἡ μᾶλλον εἰς τὸν Εὔξεινον προέχουσα ἄκρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ποταμίσκοι ῥέοντες διὰ τῆς χώρας, ὁ Σέσαμος ἢ Ἄμαστρις, ὁ Ὀχοπβάνας, ὁ Ζάλεκος, ἄσημοι πάντες, πηγάζοντες οὐ μακρὰν τῆς ἀκτῆς.

Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ μεγαλήτερος ἦν ὁ Ἀμνίας, ὁμόρρους τοῦ Ἅλυος, παρ' ᾧ ὁ Μιθριδάτης ἐνίκησε τῷ 89 π. Χ. τὸν Νικομήδην, τὸν ἐκ Βιθυνίας, ὁ δὲ Πομπήϊος ἵδρυσε πόλιν αὐτῷ ὁμώνυμον. — Οἱ Παφλαγόνες ἦσαν ἤδη ἐπὶ Ὁμήρου γνωστοὶ (Ἰλ. Β, 851), συρικῆς δὲ καταγωγῆς (Ἡρδ. Β, 104), καὶ διεκρίνοντο ὡς πολεμισταί, μάλιστα δ' ὡς ἱππεῖς. Κατὰ τὰ ἄλλα ὅμως ἐθεωροῦντο ὡς ἄνθρωποι τραχεῖς, ἀφυεῖς καὶ προληπτικοί. Κατ' ἀρχὰς ἦσαν αὐτόνομοι, ἔπειτα δ' ὑπέταξεν αὐτοὺς ὁ Κροῖσος (Ἡρδ. Α, 28), καὶ ἡ θέσις των αὕτη δὲν μετεβλήθη ἐπὶ τῶν μακεδονικῶν χρόνων, διότι ὁ Ἀλέξανδρος δὲν διῆλθε διὰ τῆς χώρας αὐτῶν. Ἐπὶ μικρὸν μόνον ὑπέκυψαν εἰς τὸν Εὐμένην (Just. XXXVII, 1)· ἀλλὰ τέλος ὁ Μιθριδάτης τοὺς καθυπέταξε, καὶ μέρος τῆς χώρας παρεχώρησεν εἰς τὸν γείτονά του, τὸν Νικομήδην, τὸν ἡγεμόνα τῆς Βιθυνίας. Ἐπὶ Ῥωμαίων εἶχε κατ' ἀρχὰς ἡ Παφλαγονία ἡγεμόνας φόρου ὑποτελεῖς· εἶτα δὲ κατέστη μέρος τῆς ἐπαρχίας Γαλατίας. — Ἐκ τῶν παραθαλασσίων αὐτῆς πόλεων μνείας ἄξιαι εἰσὶν, ἐκ δυσμῶν αἱ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι Σέσαμος ἢ Ἄμαστρις, οἱ Ἐρυθινοί, ἡ Κρόμνα, ἡ Κύτορος, ἡ Αἰγίαλος, ἡ Σινώπη, πλουσία πόλις ἐμπορικὴ, πατρὶς τοῦ Μιθριδάτου ΣΤ, καὶ τοῦ κυνικοῦ φιλοσόφου Διογένους· ἡ Κάρουσα· ἐν δὲ τῷ ἐσωτερικῷ, διαιρουμένῳ εἰς ἐννέα τμήματα, ἡ Πομπηϊόπολις, καὶ ἡ Γάγρα, ἡ μετονομασθεῖσα εἶτα Γερμανικόπολις, διατηροῦσα δ' ἔτι τὸ πρῶτόν της ὄνομα (Στρβ. ΙΒ, 544. 562. κλπ.).

Πάφος, πόλις εἰς τὰ δυτικὰ τῆς νήσου Κύπρου, εἰς 10 σταδίων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐπὶ λόφου κειμένη, κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Ζεφύριον καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Βοκάρου (ἔνθα σήμερον τὸ χωρίον Κουκλία), ἦν φοινικικὴ ἀποικία, καὶ ἐκεῖ τῆς θαλάσσης ἀναδῦσα ἡ Ἀφροδίτη, εἶχε τῆς ἐκλογῆς της τὴν διαμονὴν, ἐξ οὗ καὶ Παφία ἐπεκαλεῖτο, καὶ ναὸν πλουσιώτατον, οὗ ὁ ἱερεὺς ἐξήσκει ἀνωτέραν ἐξουσίαν ἐπὶ πάσης τῆς νήσου, καὶ ἐν αὐτῷ εἶχε καὶ μαντεῖον (Ὁμ. Ὀδ. Η, 362.—Hor. Od. I, 30, 1. III, 28, 14. — Tac. Hist. II, 3). Μεταγενεστέρως δ' ἐκτίσθη, εἰς ἀπόστασιν 60 σταδίων, ἢ 3 ὡρῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ἄλλη νέα Πάφος, ἥτις ἔκτοτε καὶ κυρίως Πάφος ἐλέγετο, ἐνῷ ἡ παλαιὰ ἐκαλεῖτο Παλαίπαφος. Ὑπὸ σεισμῶν δὲ πολλάκις βλαπτομένη αὕτη, ἐπὶ Αὐγούστου κατέπεσεν ἐντελῶς, ἀλλ' ἀνῳκοδομήθη πάλιν, μετονομασθεῖσα Σεβαστή, χωρὶς ὅμως ν' ἀπολέσῃ καὶ τὸ παλαιὸν ὄνομά της. Ἡ δὲ (νέα) Πάφος ἦν πόλις λίαν ἐμπορικὴ, καὶ εἶχε πολλοὺς ναοὺς καὶ αὐτή. Σώζονται δ' ἀμφοτέρων ἐρείπια καὶ μάλιστα τῶν ναῶν αὐτῶν.

Πάχης, στρατηγὸς Ἀθηναῖος, ἐκπεμφθεὶς κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 438 π. Χ. κατὰ τῆς Μιτυλήνης, ἥτις εἶχεν ἀποστατήσει, ἐπολιόρκησε τὴν πόλιν, καὶ τὴν ἐβίασε νὰ παραδοθῇ ἄνευ ὅρων. Εἶτα δὲ περιέπλευσε τὴν παραθαλασσίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πρὸς ἀντίκρουσιν τοῦ Σπαρτιατικοῦ στόλου, ἐκυρίευσε τὸ Νότιον διὰ δόλου, καὶ εἰς τὴν Λέσβον ἐπανελθὼν, ἔπεμψεν εἰς Ἀθήνας πολλοὺς αἰχμαλώτους ἐκεῖθεν, μὴ ἐκτελέσας τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ διαταγὴν τοῦ νὰ φονεύσῃ πάντας τοὺς Μιτυληναίους, ἥτις καὶ ἠκυρώθη (Θουκ. Γ, 27). Κατόπιν δ' εὐθύνας δίδων τῆς στρατηγίας του εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ κινδυνεύων νὰ καταδικασθῇ, ἔσυρε τὸ ξίφος του καὶ ηὐτοκτόνησε πρὸ τῶν δικαστῶν.

Παχναροῦνις (ἡ), πόλις ἐν Αἰγύπτῳ, παραθαλασσία, πρὸς δυσμὰς κειμένη τῆς Μένδητος, πρωτεύουσα τοῦ Σεβεννυτικοῦ νομοῦ (Ἱεροκλ.).

Πάχυνος (ὁ καὶ ἡ), τὸ νοτιανατολικὸν ἀκρωτήριον τῆς Σικελίας, μία τῶν τριῶν γωνιῶν τῆς τριγώνου νήσου (Τρινακρίας) (Ov. Met. XIII, 725). Νῦν Πάσσαρον. Ἔχει δὲ παρακείμενον καλὸν ὅρμον, ὅστις λιμὴν Παχύνου ἐλέγετο (Cic. Varr. V, 34), νῦν Πάλον.

Παώτης, ἐν Σπάρτῃ ὁ μὴ πρωτότοκος, ἑπομένως μὴ κληρονομῶν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ κληρονόμου ἀδελφοῦ του τρεφόμενος (Ἡσύχ.).

Πέδη, 1) δεσμὸς τῶν ποδῶν, καὶ ἡ παγὶς ἦν ἐπὶ τῆς θήρας ἔστηνον τοῖς θηρίοις. — 2) Γύμνασμά τι τῶν ἵππων, ἵνα στρέφωνται πρὸς δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ (Ξνφ. Ἱππ. Γ. 5. Ζ, 13. 14).

Πεδιαῖοι, Πεδιάσιοι ἢ Πεδιεῖς, οἱ κάτοικοι τοῦ δυτικοῦ πεδίου τῆς Ἀττικῆς, ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ὅτε ἡ ὅλη χώρα διῃρεῖτο εἰς Πεδίον, μετὰ τῆς Ἀκτῆς, Διακρίας καὶ Παραλίας (Θουκ.Β, 55). Ἰδ. Πολιτικὴ διαίρεσις.

Πεδιαῖος, μικρὸς ποταμὸς τῆς Κύπρου, ἐκβάλλων νοτιοδυτικῶς τῆς πόλεως Σαλαμῖνος.

Πεδιάς, κατὰ τοὺς μύθους θυγάτηρ τοῦ Μίνωος καὶ τῆς Λακεδαίμονος, σύζυγος Κρανασοῦ, τοῦ βασιλέως τῆς Ἀττικῆς, καὶ μήτηρ τῆς Κρανάης, Κραναίχμης καὶ Ἀτθίδος, προσωποποίησις, ἐννοεῖται, τῆς ἐν τῇ Ἀττικῇ πεδιάδος, τῆς βορειοδυτικῶς τῶν Ἀθηνῶν ἐκτεινομένης (Ἀπλλδ. Γ, 14, 5).

Πεδιεύς, πόλις ἐν Φωκίδι, ἐπὶ τοῦ Κηφισοῦ, μεταξὺ Νέωνος καὶ Τριτανίας (Ἡρδ. Η, 33).

Πέδιλα (τὰ), πᾶν εἶδος ὑποδημάτων (Ἡρδ. Ζ, 67. 75), ἰδίως ὅμως τὰ ἁπλούστερα συνιστάμενα εἰς πέλμα μόνον προσδεόμενον εἰς τὸν πόδα (τσαροῦχι). Τὰ τοῦ Ἑρμοῦ, ὡς ἀγγέλου καὶ ὑπηρέτου τῶν θεῶν, εἶχον, ὡς καὶ ὁ πῖλος αὐτοῦ, πτερὰ, φέροντα αὐτὸν διὰ τῶν ἀέρων (Ὁμ. Ἰλ. Ω, 341. Ὀδ. Α, 97. Ε, 45).

Πεζέταιροι, παρὰ Μακεδόσιν ἐκλεκτὸν σῶμα πεζῶν σωματοφυλάκων τοῦ βασιλέως (Δμσθ. Ὀλνθ. Β. — Φώτ.). Κατά τινας (Οὐλπ. εἰς Δμσθ. αὐτθ.) οὗτοι ἦσαν πεζοὶ, ἔχοντες τὸν ἕτερον πόδα μόνον ὡπλισμένον, ὅπερ μόνον ἀποδεικνύει τὴν προφορὰν τοῦ αι ὡς ε ὅτε τοῦτο ἐγράφετο.

Πειθαγόρας, τύραννος τῆς πόλεως Σελινοῦντος ἐν Σικελίᾳ (Ἡρδ. Ε, 46).

Πειθαρχία. Ἡ στρατιωτικὴ πειθαρχία συνείχετο παρὰ τοῖς Ἕλλησι μετὰ τοῦ πολιτεύματος καὶ μετὰ τοῦ χαρακτῆρος ἑκάστου λαοῦ. Ὁ Σπαρτιάτης ἦν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ τὸ πρότυπον τῆς τάξεως καὶ τῆς νομιμότητος, ὥστε ἰδίως ἐπιβαλλομένη πειθαρχία κατὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἦν περιττὴ δι' αὐτόν. Οἱ δύο βασιλεῖς ἦσαν πανίσχυροι αὐτοκράτορες (Ἀριστ. Πολτ. Γ, 9, 2), ἀλλ' ἐξ ἀρχαίων ἤδη χρόνων ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς ἐξουσίας των ὑπὸ τῶν ἐφόρων ἐπιτηρούμενοι (Ξνφ. Λακ. πολ. 13. — Nep. Pans. III)· ἐπὶ ἀνηλικιότητος δὲ βασιλέως ἀντικαθίστα αὐτὸν ὁ ἐπίτροπος αὐτοῦ. Ἀφ' ὅτου δὲ, μικρὸν πρὸ τῶν Περσικῶν, ὁ Δημάρατος, ἐκστρατεύων κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, ἤρισεν ἐκ ζηλοτυπίας πρὸς τὸν ἕτερον βασιλέα, τὸν Κλεομένην, ἐπεκράτησε νὰ ἐκστρατεύῃ μόνον ὁ εἷς. Ὁ πόλεμος ἦν διὰ τοὺς Σπαρτιάτας ἡ ἔνδειξις τῆς ἀγωγῆς, καὶ ἐξακολούθησις τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ διαίτης αὐτῶν· ἡ μάχη καὶ ὁ ἐν αὐτῇ θάνατος ἦν τιμὴ καὶ χαρά. Διὰ τοῦτο ἐκοσμοῦντο κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης ὡς πρὸς ἑορτὴν, καὶ τὴν νίκην ἐξελάμβανον ὥς τι αὐτοῖς ὀφειλόμενον. — Τούτοις ἀντίθεσιν ἀπετέλει παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις τὸ εὐκίνητον τοῦ ἰωνικοῦ χαρακτῆρος. Τούτων ἡ ἐπιδέξιος ζωηρότης ἐπωφελεῖτο ἐκ πάσης στιγμῆς καὶ παντὸς συμβάντος τῆς μάχης πρὸς ἐπίτευξιν τῆς νίκης διὰ προσβολῶν αἰφνιδίων, ἐν ᾧ οἱ Σπαρτιᾶται, εἰς τὴν ἄκαμπτον τάξιν ἐκ χαρακτῆρος δεδεσμευμένοι, δὲν ἐπετρέπετο οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ν' ἀποστῶσιν αὐτῆς. Οὕτω φέρ' εἰπεῖν ὁ στρατηγὸς Ἰσάδας, εἰ καὶ νικήσας, κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν Ἐφόρων εἰς 1000 δραχμῶν πρόστιμον, διότι κατῆλθεν εἰς τὴν μάχην μὴ φέρων τὴν πλήρη στρατιωτικὴν πανοπλίαν ἣν ἡ

στρατιωτικὴ τάξις ἀπῄτει (Πλούτ. Ἀγησ. Λ. — Ξνφ. Λ. Π. Θ, 5). Καὶ παρ' Ἀθηναίοις ὁ ὑπὲρ πατρίδος θάνατος ἐθεωρεῖτο ὡς ἔνδοξος· ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ ἐξεφώνουν λόγους ἐπιταφίους καὶ ὕμνους ἐποίουν, ἐν ᾧ οἱ Σπαρτιᾶται ἐθεώρουν αὐτὸν μόνον ὡς ἐκπλήρωσιν καθήκοντος. Αὐστηρὰ πειθαρχία δυσκόλως ἠδύνατο ν' ἀπαιτηθῇ παρὰ τοῦ Ἀθηναίου πολίτου, ἐμπνεομένου ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας, καὶ ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἀξίᾳ καὶ τοῖς πολιτικοῖς αὐτοῦ δικαιώμασι μέγα φρονοῦντος· ὥστε καὶ ὁ Θουκυδίδης λέγει αὐτοῖς (Ζ, 14). «Χαλεπαὶ γὰρ αἱ ὑμέτεραι φύσεις ἄρξαι». Τοῦτο δ' ἐφαίνετο πρὸ πάντων μετὰ συμβᾶσαν ἧτταν, ὅτε πᾶσα πειθαρχία παρελύετο. Τὸ στοιχεῖον ὅμως τοῦτο τῆς διαλύσεως πάσης τάξεως στρατιωτικῆς ἠλάττου καὶ ἐξουδετέρου ἀφ' ἑτέρου ἡ γενικὴ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος, ὁ πατριωτισμὸς, καὶ ἡ προσδοκία ἄλλων ὠφελημάτων, οἷον λαφύρων, τιμῆς καὶ δόξης, ἀνδριάντων καὶ κληρουχιῶν, ὡς καὶ οἱ ὁρισμοὶ ποινῶν διὰ μὴ ἔντιμον διαγωγὴν ἐπὶ τοῦ πολέμου, ἃς ἠδύναντο νὰ ἐπιβάλλωσι τὰ ὑπὸ τῶν στρατηγῶν προεδρευόμενα δικαστήρια, ἢ καὶ ὁ στρατηγὸς αὐτὸς, ὁσάκις ἦν αὐτοκράτωρ, ἀλλ' αὗται δυνάμεναι νὰ ἐφεσιβληθῶσιν ἐνώπιον τοῦ δήμου ὅτε ἔπαυεν ἡ δικαιοδοσία τοῦ στρατηγοῦ. — Ἐπὶ δὲ Μακεδόνων ἐπεκράτησε τὸ σύστημα τῶν μισθωτῶν, παρ' οἷς ἡ πειθαρχία ἦν κατὰ μέρος μὲν λίαν αὐστηρὰ, κατὰ μέρος δὲ χαλαρά. Οἱ κυρίως Μακεδόνες στρατιῶται, καί τοι λίαν ὑποκείμενοι εἰς τὴν πειθαρχίαν, ἐκέκτηντο ὅμως δικαιώματά τινα καὶ προνόμια, ἃ οὐδ' αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος ἠδύνατο νὰ παραγνωρίσῃ. — Παρὰ δὲ Ῥωμαίοις ἡ αὐστηρὰ πειθαρχία ἦν τὸ θεμέλιον τοῦ μεγαλείου αὐτῶν. Ἂν ἐπὶ χίλια ἔτη ἐδέσποσε τοῦ τότε κόσμου ἡ Ῥώμη, ὤφειλε τοῦτο εἰς τὴν ἀπόλυτον εἰς τοὺς ἀνωτέρους ὑποταγήν. Τοῦτο δ' ἀποδοτέον οὐχὶ εἰς ἠθικήν τινα ἀρχὴν, ἀλλ' εἰς τὸ ὅτι ὁ πατριωτισμὸς καὶ ἡ τάξις ἐνίσχυον τὸ αἴσθημα τῆς τιμῆς τοῦ στρατιώτου, καὶ τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ δυσχερέστεραι ἦσαν αἱ περιστάσεις. Καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις καὶ παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις ὁ ἐν τῷ στρατοπέδῳ βίος ἦν ἐξακολούθησις τοῦ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐνταῦθα μάλιστα ἐπιβλητικώτερον, καθ' ὅσον ὁ στρατηγὸς εἶχε κατὰ τῶν παραβατῶν ἐξουσίαν ζωῆς ἢ θανάτου (Cic. Leg. III, 3). Παραδείγματα οὐ σπάνια ὑπῆρξαν πατρὸς ὅστις ὡς στρατηγὸς κατεδίκασεν εἰς θάνατον τὸν υἱόν του (Liv. VIII, 7. 30. — Val. Max. II, 17). Μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν παραλυσίαν ἐπὶ τῆς δημοκρατίας, ὁ Αὔγουστος, ἵνα ἐπαναφέρῃ τὴν πειθαρχίαν, καὶ κωλύσῃ τὰς παρεκτροπὰς ἃς εἰς τὸν μόνιμον στρατὸν ἐπέφερεν ἡ ἀργία, ἐπέβαλεν αὐτῷ δημόσια ἔργα ὁδοποιίας, κατασκευῆς ὑδραγωγείων, οἰκοδομῆς ἀμφιθεάτρων κτλ. (Tac. Ann. XI, 18. XV, 35). Προσέτι δ' ἐπέβαλε καὶ τὴν ὁπλασκίαν καὶ τὴν γυμναστικὴν, ἣν ἐδίδασκον οἱ ἀρχαιότεροι στρατιῶται ἐπὶ διπλασίῳ σιτηρεσίῳ (Cic. Tusc II, 16). Τὰ στρατόπεδα ἐτείχιζον ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω οἱ στρατιῶται, κατὰ δὲ τὰ πλευρὰ οἱ σύμμαχοι, εἶτα πάντες ὡρκίζοντο ὅτι οὐδὲν θὰ κλέπτωσιν, ὅ,τι δ' εὑρίσκουσι θὰ τὸ ἀποδίδωσι τῷ ἰδιοκτήτῃ αὐτοῦ ἢ τοῖς ἀξιωματικοῖς (Πολδ. ΣΤ, 33). Ἦσαν δὲ, κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Πολυβίου, κανονικῶς ὡρισμένα τὰ σώματα τῆς φρουρᾶς καὶ λοιπῆς ὑπηρεσίας τῶν στρατοπέδων, κατά τε τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα, ὅτε διεδέχοντο ἄλληλα κατὰ τρεῖς ὥρας ὁριζομένας διὰ κλεψύδρας· ἐκτὸς δὲ τοῦ στρατοπέδου ἐφρούρουν διὰ νυκτὸς πρὸ ἑκάστης πύλης ἀνὰ εἷς λόχος πεζῶν, εἷς ἱππέων καὶ προσέτι ψιλοί. Τὸ σύνθημα ἐδίδετο ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ εἰς τοὺς ἀνωτέρους, καὶ ὑπ' αὐτῶν εἰς τοὺς κατωτέρους ἀρχηγοὺς σωμάτων, μετὰ πινακίων περιεχόντων τὰ ἀρχικὰ αὐτοῦ γράμματα, καὶ τὰ πινάκια ταῦτα ὑπὸ πάντων τούτων ὑπογραφέντα, ἐπανήρχοντο εἰς τὸν στρατηγόν. Ἐπὶ Πολυβίου ἀνὰ 4 ἱππεῖς ἐξ ἑκάστης λεγεῶνος ἐπεθεώρουν τοὺς

φρουροὺς καὶ λοιποὺς ἐν ὑπηρεσίᾳ. Διὰ τοὺς παραβάτας προσήγοντο μάρτυρες, καὶ αὐστηρότατα ἦσαν αἱ τιμωρίαι. Ἐπὶ Αὐγούστου ὅμως ἀφῃρέθη τοῖς στρατηγοῖς τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιβάλλειν θάνατον εἰς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς (Δ. Κάσσ. NB, 22. — Suet. Tib XXX). Κατὰ τὰς δύο πρώτας χριστιανικὰς ἑκατονταετηρίδας ἐδόθη εἰς ἑκάστην λεγεῶνα καὶ εἰς στρτοπεδάρχης (praefectus castrorum), ὁ ἐπιμελούμενος ἐν γένει τῆς σταθμεύσεως αὐτῆς (ἐπικαταλυματίας). Διὰ παράβασιν πειθαρχίας κατεγινώσκετο θάνατος, ἢ ὁ καταρραβδισμὸς, καθ' ὃν ὁ ἀρχηγὸς ἔθιγε διὰ ῥάβδου τὸν καταδικασθέντα, οἱ δὲ στρατιῶται ἐπέπιπτον κατ' αὐτοῦ διὰ ῥάβδων καὶ λίθων μέχρις οὗ πολλάκις ἐξέπνεεν. Αὕτη ἦν ἡ ποινὴ τῶν τὴν φρουρὰν παραμελησάντων, κλεπτῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ψευδομαρτύρων, λιποτακτῶν, οἷοι ἦσαν καὶ οἱ ἐξ ἀδείας μὴ ἐγκαίρως ἐπανερχόμενοι, καὶ οἱ ἀπουσιάζοντες ὅταν ἤχει ἡ σάλπιγξ. Παρ' Ἕλλησι δὲ ὁ λιποτάκτης κατεδικάζετο ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, πρὸς ὄνειδος, νὰ κάθηται εἰς τὴν ἀγορὰν γυναικεῖα φορέματα ἐνδεδυμένος. — Ἂν ὅλον σῶμα ὑπέπιπτεν εἰς τοιαύτην ποινὴν, σπανίως ἐπεβάλλετο αὕτη εἰς πάντας, ὡς ἐγένετο εἰς ὁλόκληρον λεγεῶνα κατὰ τὸ Ῥήγιον, εἰς τὸν κατὰ τοῦ Πύρρου πόλεμον (271 π. Χ.)· ἀλλὰ τὸ σῶμα ἐδεκατίζετο μόνον· ἐπὶ δὲ τῶν αὐτοκρατόρων, ἐπὶ τὸ ἠπιώτερον κατεδικάζετο μόνον εἰς στρατιώτης ἐπὶ 20 ἢ καὶ ἐπὶ 100· οἱ ἀξιωματικοὶ ὅμως ἐστιγματίζοντο καὶ ἀπεκεφαλίζοντο. Ἐπεβάλλοντο δὲ καὶ δι' ἐλάσσονας παραβάσεις ἐλαφρότεραι ποιναὶ, ὡς προσωρινὴ στέρησις τῶν ὅπλων, ὑποδιβασμὸς ἀπὸ τοῦ ἱππικοῦ εἰς τὸ πεζικὸν, ἀπὸ τούτου εἰς τοὺς ψιλοὺς, ἐλάττωσις τοῦ μισθοῦ, χορηγία ἄρτου κατωτέρας ποιότητος, ἢ καὶ ἀποβολὴ, πολλάκις καὶ εἰς ὅλα σώματα ἐπιβαλλομένη.

Πειθίας, δημαγωγὸς ἐν Κορίνθῳ (Θουκ. Γ, 70).

Πειθὼ, 1) θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος (Ἡσδ. Θεογ. 309).—2) Προσωποποίησις τῆς πειστικῆς δυνάμεως, ὁπαδὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῶν Χαρίτων, καὶ προσέτι καὶ τοῦ διὰ τῆς εὐγλωττίας του πείθοντος Ἑρμοῦ. Ἐν Σικυῶνι εἶχε ναὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ· προσέτι καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Ἄργει (Αἰσχλ. Ἱκέτ. 539.—Ἡρδ. Η, 111). Ἦν δὲ καὶ ἐπίθετον θεαινῶν τὸ ὄνομα, ὡς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῆς Ἀρτέμιδος. Καὶ μίαν δὲ τῶν Χαρίτων καλεῖ Πειθὼ ὁ Ἑρμιάναξ. Οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον καὶ αὐτοὶ θεὰν, ἥτις κατὰ μετάφρασιν ἐκαλεῖτο Suada, Suadela (Hor. Ep 1, 6, 38.—Cic. Brut. XV, 59).

Πειραιεὺς, ὁ λιμὴν τῶν Ἀθηνῶν, 40 στάδια ἀπέχων αὐτῶν, οὕτω δὲ καλούμενος, εἴτε διότι ἔκειτο πέραν τῶν ἑλῶν ἄτινα ἐχώριζον αὐτὸν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν, εἴτε διότι ἀρχαιότατα, ἕνεκα τῶν ἑλῶν τούτων, εἰς αὐτὸν διὰ θαλάσσης ἐπεραιοῦντο ἐκ τοῦ Φαλήρου, ὅστις ἦν κατ' ἀρχὰς ὁ λιμὴν τῆς πόλεως. Πρὸς τὰ ἔξω, νοτιοδυτικῶς, ἐπερατοῦτο εἰς δύο ἀκρωτήρια τὸν Ἄλκιμον, δεξιῶς τῷ εἰσπλέοντι, καὶ τὴν Ἠετιώνειαν, ἀριστερῶς. Ἐνέκλειε δὲ καὶ δύο μικροὺς κόλπους ἢ λιμενίσκους, τὸν Κάνθαρον πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ τὸν Κωφὸν λιμένα πρὸς τ' ἀριστερὰ ἐν τῷ μυχῷ. Πειραιεὺς δ' ὠνομάζετο καὶ πᾶν τὸ πρὸς νότον καὶ ἀνατολὰς τοῦ λιμένος προέχον ὀρεινὸν ἀκρωτήριον, ἔχον εἰς τὰ νοτιανατολικὰ αὐτοῦ καὶ ἕτερον λιμένα, τὴν Ζέαν, ἔτι δ' ἀνατολικώτερον, ἕτερον λιμενίσκον, τὴν Μουνυχίαν, μεθ' ὑπερκειμένου ὁμωνύμου λόφου. Εἰς τὰ βορειανατολικὰ τοῦ μεγάλου λιμένος ἔκειτο ἡ πόλις, Πειραιεὺς καὶ αὐτὴ καλουμένη, καὶ ῥυμοτομηθεῖσα κατὰ σχέδιον τοῦ ἐπὶ Περικλέους περιφήμου ἀρχιτέκτονος Ἱπποδάμου. Μεταξὺ τῶν ναῶν τῆς πόλεως ἐπισημότερον ἦν τὸ Ἀφροδίσιον, ἀνεγερθὲν ὑπὸ Κόνωνος μετὰ τὴν ἐν Εὐρυμέδοντι ναυμαχίαν. Οἱ Πειραιεῖς ἀπετέλουν δῆμον ἀνήκοντα εἰς τὴν Ἱπποθωοντίδα φυλήν. Ἦν δ' ὁ λιμὴν, ἀφ'

ὅτου ἀντικατέστησε τὸν Φαληρικὸν, εἷς τῶν ἐμπορικωτέρων τῆς Ἑλλάδος, καὶ προσέτι πολεμικὸς, ἔχων νεωσοίκους τῶν τριήρεων εἰς τὸν Κάνθαρον, τὴν Ζέαν καὶ τὴν Μουνυχίαν. Μετὰ τῶν Ἀθηνῶν συνέδεσεν ὀχυρωματικῶς τοὺς λιμένας ὁ Κίμων διὰ δύο μακρῶν τειχῶν, τὸ μὲν περατούμενον εἰς τὸν Πειραιᾶ, τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ πορθμοῦ αὐτοῦ, τὸ δὲ εἰς τὸ Φάληρον. Εἶτα δ' ὁ Περικλῆς ἔκτισε μεταξὺ τῶν δύο τὸ Διὰ μέσου τεῖχος ὀνομασθὲν, καὶ ἀπολῆγον εἰς

τ' ἀνατολικὰ τοῦ Πειραϊκοῦ πορθμοῦ (Θουκ. Β, 13.—Διόδ. ΙΓ.—Παυσ. Α). Ἐπὶ τουρκοκρατίας ὁ Πειραιεὺς ἐλέγετο Δράκος, δι' ἀρχαῖον λίθινον λέοντα ἱδρυμένον κατὰ τὴν εἴσοδον καὶ φέροντα μεταγενεστέραν Ῥουνικὴν ἐπιγραφὴν, ὅστις δὲ μετετέθη εἰς Βενετίαν.

Πειραϊκὴ, 1) ἡ περὶ τὸν Ὠρωπὸν τῆς Βοιωτίας χώρα (Θουκ. Β, 23. Γ, 91), διότι εἰς αὐτὴν ἐπεραιοῦντο ἐκ τῆς ἀντιπέραν. Κατ' ἄλλους δ' ἦν λελανθασμένη γραφὴ ἀντὶ Γραϊκὴ (Στφ. Βυζ.), διότι Γραῖα ἦν τὸ παλαιὸν ὄνομα τῆς Τανάγρας, καὶ χωρίον παρὰ τῷ Ὠρωπῷ (Ὁμ. Ἰλ. Β, 498.) — 2) Πειραϊκαὶ πύλαι ἐν Ἀθήναις, αἱ εἰς ἃς ἀπέληγεν ἡ ἀπὸ Πειραιῶς ὁδὸς (Ἐπὶ Τούρκων Π. τοῦ Δράκου).

Πειραϊκὸς, ζωγράφος, πιθανῶς ἐπὶ Ἀλεξανδρινῶν, γράφων μικροῦ λόγου ἀξια ἀντικείμενα, ὡς ὄνους, ὀψώνια, κουρεῖον κτλ. καὶ διὰ τοῦτο ῥυπαρογράφος κληθεὶς (Plin. XXXV, 37), ἴσως χλευαστικῶς, ἢ κατὰ λάθος, ἀντὶ ῥωπογράφος.

Πείραιον, λιμὴν τῆς Κορίνθου μετὰ φρουρίου ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου (Ξνφ. Ἑλλ. Δ, 5, 3).

Πειραιὸς, ἔρημος λιμὴν τῆς Κορινθίας ἐν τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ, πρὸς τῇ Ἐπιδαυρίᾳ (Θουκ. Η, 10).

Πείρανθος, υἱὸς τοῦ Ἄργου καὶ τῆς Εὐάδνης, σύζυγος τῆς Καλιρρόης, πατὴρ τοῦ Ἀριστορίδου καὶ Τριόπα (Ἀπλλδ. Β, 1, 2. —Σχλ. Εὐρπ. Ὀρστ. 932).

Πειρασία, πόλις τῆς Μαγνησίας ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐπὶ τοῦ Φιλληίου ὄρους (Στφ. Βυζ.).

Πείρασος, υἱὸς Ἄργου ἐκ Τίρυνθος, γλύπτης, κατασκευάσας τὸ ἀρχαιότατον ξόανον τῆς Ἀργείας Ἥρας «ἐξ ἀχράδος» (Παυσ. Β, 17).

Πειραταί. Ἡ πειρατεία ἠσκεῖτο ἐν τῷ Αἰγαίῳ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων (Ἰώδ, ΚΕ. 3. — Εὐρπ. Ἑκδ. 933). Αἱ δὲ

κατοικίαι τῶν πειρατῶν, οἱ λιμένες ὅθεν ὡρμῶντο, ἐλέγοντο πειρατήρια (Ἡρδ. Η),

Λάπιθος ἐκ δυτ. ἀετώμ. Ὀλυμπίας.

Τὰ κυριώτερα τούτων ἦσαν ἐν Ἰλλυρίᾳ, Κιλικίᾳ, Ἰσαυρίᾳ. Οἱ συλλαμβανόμενοι ὑπὸ

τῶν Ῥωμαίων πειραταὶ ἀπεκεφαλίζοντο ἢ ἐσταυροῦντο (Cic. Verr. V, 27).

Πειρὴν, 1) πατὴρ τῆς Ἰοῦς (Ἀπλλδ. Β, 1, 2). Κατ' ἄλλους ὁ Ἴναχος. — 2) Υἱὸς τοῦ Γλαύκου, ἀδελφὸς τοῦ Βελλεροφόντου (Ἀπλλδ. Δ, 3, 1).

Πειρήνη, 1) κρήνη πηγάζουσα ἐκ τοῦ Ἀκροκορίνθου, ἐπώνυμος θυγατρὸς τοῦ Ἀχελῴου ἢ Ἀσωποῦ, μεταμορφωθείσης εἰς κρήνην ὅτε ἡ Ἄρτεμις ἐξ ἀπροσεξίας ἐφόνευσε τὸν ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος υἱὸν αὐτῆς Κεγχρίαν. Τὸ ὕδωρ αὐτῆς ἦν διαυγέστατον καὶ ψυχρότατον, καὶ δι' ὑπογείων ὑπονόμων ἐφέρετο εἰς τὴν πόλιν τῆς Κορίνθου (Plin. IV 4, 5). Παρ' αὐτῇ ὁ Βελλεροφόντης εὗρε τὸν ὑπόπτερον ἵππον Πήγασον (Εὐρπ. Μήδ. 69. — Ἡρδ. — Ἀθήν. Β, 6). Κατ' αὐτὴν καὶ ὁ Ἀκροκόρινθος ἐνίοτε Πειρήνη ἐλέγετο (Πινδ. Ὀλ. ΙΓ, 86). — 2) Μία τῶν Δαναΐδων, φονεύσασα τὸν μνηστῆρα αὐτῆς Ἀγαπτόλεμον (Ἀπλλδ. Β, 1, 4).

Πειρίθοος ἢ Πειρίθους, υἱὸς τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ἰξίωνος καὶ τῆς Δίας, θυγατρὸς τοῦ Δηϊονέως, βασιλεὺς τῶν Λαπίθων ἐν Λαρίσῃ τῆς Θεσσαλίας (Ὁμ. Ἰλ. Β, 741. Ρ, 317. — Παυσ. Ε, 10. — Ἀπολλδ. Α, 8. 2). Μετέσχε καὶ αὐτὸς τῆς θήρας τοῦ Καλυδωνίου κάπρου. Εἰσβαλὼν δ' εἰς τὴν Ἀττικήν, καὶ συναντηθεὶς μετὰ τοῦ Θησέως,

τοσοῦτον ἐθαύμασεν αὐτὸν, ὥστε διὰ στενωτάτης φιλίας μετ' αὐτοῦ συνεδέθη. Νυμφευόμενος Ἱπποδάμειαν, τὴν κόρην τοῦ Λαπίθου

Ἄτρακος, προσεκάλεσεν εἰς τοὺς γάμους του τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν τότε νέων ἡρώων. Ἐπειδὴ δ' ἐκεῖ, μεθυσθέντες οἱ Κένταυροι, ἐπέπεσαν κατὰ τῶν παρισταμένων γυναικῶν, καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν, ὁ Εὐρυτίων, ἠθέλησε ν' ἁρπάσῃ τὴν νύμφην, προέκυψε φοβερὰ καὶ φονικὴ συμπλοκὴ μεταξὺ Κενταύρων καὶ Λαπίθων, ἡ Κενταυρομαχία, ἥτις κατέστη προσφιλὲς τῆς γλυπτικῆς ἀντικείμενον. Ὁ Πειρίθους μετέπειτα ἐβοήθησε τὸν Θησέα εἰς τὴν ἁρπαγὴν τῆς Ἑλένης. Διανοηθεὶς δὲ καὶ αὐτὸς ν' ἁρπάσῃ τὴν Περσεφόνην, συνωδεύθη εἰς τὸν Ἅδην ὑπὸ τοῦ

Θησέως· ἀλλ' ἀμφότεροι, συλληφθέντες πρόσεθέσαν εἰς βράχον, ὅθεν κατόπιν ὁ Ἡρακλῆς ἠλευθέρωσε τὸν Θησέα. Ἦν δὲ Πειρίθους καὶ πατὴρ τοῦ Πολυποίτου (Ὁμ. Ἰλ. Α, 263. Β, 540. Η. 318. Ὀδ. Λ, 640. Φ, 295. — Ov. Met. XII, 210).

Πείροος, υἱὸς τοῦ Ἰμβρίσσου, ἐξ Αἴνου τῆς Θρᾴκης, κομίσας Θρᾷκας ἐπικούρους εἰς τοὺς Τρῶας, καὶ φονευθεὶς ὑπὸ Θόαντος (Ὁμ. Ἰλ. Β, 844. Υ, 484).

Πεῖρος, ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Ἀχαΐας ἐν Πελοποννήσῳ, πηγάζων ἐξ Ἀρκαδίας ἐκβάλλων δ' εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς τῇ πόλει Ὠλένῳ (Ἡρδ. Α, 145. — Στρβ. Η).

Πειροῦσται, λαὸς Ἰλλυρικὸς (Στρβ.).

Πείσανδρος, 1) υἱὸς τοῦ Μαιμάλου, ἡγεμὼν τῶν Μυρμιδόνων, ὀπαδὸς τοῦ Ἀχιλλέως (Ὁμ. Ἰλ. Π, 293). — 2) Υἱὸς Ἀντιμάχου ἐκ Τροίας, ἐν τῇ μάχῃ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος (Ὁμ. Ἰλ. Λ, 122). — 3) Υἱὸς τοῦ Πολύκτορος, εἷς τῶν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης (Ὁμ. Ὀδ. Σ, 399. Κ, 268). — 4) Ἀθηναῖος ἀρχηγὸς τῆς στάσεως τῶν Υ', τῷ 412 π. Χ. — 5) Δημαγωγὸς ἐν Ἀθήναις, ὑπερόπτης καὶ δωροδόκος κατ' Ἀριστοφάνην (Εἰρ. 204. Ὀρν. 1559). — 6) Ἐκ Καμείρου, πόλεως τῆς Ῥόδου, ἐπικὸς ποιητής, περὶ τὰ 648 π. Χ. ἢ ὀλίγον βραδύτερον ἀκμάσας, καὶ ὑπὸ Ἀλεξανδρινῶν ἐν τῷ κανόνι ἀμέσως μετὰ τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Ἡσίοδον ταττόμενος. Ἔγραψεν «Ἡράκλειαν», πιθανῶς τοὺς ιδ' ἄθλους περιέχουσαν, ἐν ᾗ ὁ Ἡρακλῆς περιεγράφετο κατὰ θηρίων καὶ γιγάντων οὐχὶ διὰ τῶν συνήθων ὅπλων τῶν ἡρώων ἀγωνιζόμενος, ἀλλὰ μόνον διὰ τοῦ ῥοπάλου, καὶ ὡς ἀμυντικὸν ὅπλον ἔχων τὴν λεοντῆν ὡς ἔκτοτε παρίστα αὐτὸν ἡ τέχνη, οἷον ἐστὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ Γλύκωνος, τὸ Φαρνέσιον λεγόμενον. Ἐλάχιστα ἀποσπάσματα αὐτοῦ σώζονται (Συλλ. Kin-

Ὁ Φαρνέσιος ἐν Νιαπόλει.

ket, Ep. Greec. fragm. 1) (Θεόκρ.—Παυσ. Ε, 37.—Ἀπλλδ. Α, 8, 5),—7) Ἐκ Λαράνδων τῆς Λυκαονίας, ἐπικὸς ποιητὴς καὶ αὐτὸς ἐπὶ Ἀλεξάνδρου Σεβήρου. Τῷ 222—235 μ. Χ. γράψας κυκλικὸν ποίημα «Ἡρωϊκὰς Θεογαμίας» ἐπιγραφόμενον, δηλαδὴ πιθανῶς περὶ τῶν ἡρώων ὅσοι θεὰς ἐνυμφεύθησαν (Στφ. Βυζ.).

Πεισιάναξ, Ἀθηναῖος, γαμβρὸς τοῦ Κίμωνος, οἰκοδομήσας ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἀθηνῶν τὴν κατ' αὐτὸν Πεισιανάκτιον κληθεῖσαν στοάν, ἥτις μετωνομάσθη Ποικίλη ὅτε ὁ Κίμων κατεκόσμησεν αὐτὴν διὰ ζωγραφιῶν.

Πεισίστρατος, 1) ὁ νεώτατος τῶν υἱῶν τοῦ Νέστορος καὶ τῆς Ἀναξιβίας, ὑποδεχθεὶς τὸν Τηλέμαχον ἐν Πύλῳ, καὶ ὁδηγήσας αὐτὸν εἰς Σπάρτην πρὸς τὸν Μενέλαον (Ὁμ. Ὀδ. Γ, 481. — Ἀπλλδ. Α, 9. 4).—2) Υἱὸς τοῦ Ἱπποκράτους, τύραννος τῶν Ἀθηνῶν, ἐκ τοῦ ἐπισήμου οἴκου τῶν Φιλαϊδῶν καταγόμενος, μητρόθεν δὲ τοῦ Σόλωνος συγγενής, οὗ ἦν κατὰ 30 ἔτη νεώτερος. Πλὴν δὲ τῶν πλεονεκτημάτων τῆς καταγωγῆς καὶ τοῦ πατρικοῦ πλούτου, εἶχε καὶ ἀτομικὰ ἄλλα, τῆς νοημοσύνης, καὶ εὐγλωττίας ἐξόχου. Ταχέως ὅμως ἀνεπτύχθη ἐν αὐτῷ τάσις καὶ διάθεσις φίλαρχος. Ἐπὶ τῆς νεότητός του ἐτάραττον τὰς Ἀθήναις αἱ περιπέτειαι αἵτινες προὐκάλεσαν τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος. Ὅτε δὲ τῷ 571 π.Χ. ὁ Σόλων ἀπῆλθε τῶν Ἀθηνῶν, λαβὼν τὴν δι' ὅρκου ὑπόσχεσιν τῆς ἐπὶ 10 ἔτη τηρήσεως τῶν νόμων του, τότε πρῶτον προῆλθεν ὁ Πεισίστρατος δημοσίως, καὶ ὅτε ἐξερράγησαν αἱ διχόνοιαι μεταξὺ τῶν φατριῶν, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Διακρίων, ὅτε ἀρχηγὸς τῶν Πεδιαίων (τῶν εὐγενῶν) ἀνεδείχθη ὁ Λυκοῦργος, υἱὸς τοῦ Ἀριστολαΐδου, τῶν δὲ Παραλίων ὁ Ἀλκμαιονίδης Μεγακλῆς (ἴδ.) Μέχρις ὅμως τῆς τοῦ Σόλωνος ἐπιστροφῆς ἔμειναν τὰ πάντα ἀμετάβολα. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του ἐσθέσθη ἡ ἐπιρροή του, καὶ εἰς τὴν εὔνοιαν τοῦ λαοῦ διεδέχθη αὐτὸν ὁ Πεισίστρατος, κατορθώσας διὰ φρονήσεως, ἐλευθεριότητος καὶ εὐπροσηγορίας νὰ ἐξασφαλίσῃ ἑαυτῷ τὴν θέσιν ταύτην. Ἀθορύβως ἰσχυρὰν ἑαυτῷ οἰκειωθεὶς μερίδα, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀπετράπη ἀπὸ τοῦ σκοποῦ ὃν ἐπεδίωκε, καὶ ἐπιδεξίως ἐξελέξατο τὸν χρόνον τῆς ἐνεργείας, ὅτε αἱ περιστάσεις τῷ ἐφάνησαν εὔνοες, καὶ ἤξευρεν ὅτι ἰσχυρὰ ὑπῆρχεν ἡ εἰς αὐτὸν πεποίθησις. Ὅπως δ' ἐξεγείρῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ κοινὸν πνεῦμα, παρουσιάσθη εἰς τὴν ἀγορὰν αἱματόφυρτος αὐτὸς καὶ οἱ ἵπποι του, καὶ ὑπὸ τραυμάτων κεκαλυμμένος, ὡς ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του προσβληθείς, καὶ παρεκάλεσε τὸν λαὸν νὰ τὸν προστατεύσῃ· ὁ δὲ λαός, μὴ προσέχων εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ Σόλωνος, ἐξηπατήθη καὶ τῷ ἔδωκε σωματοφυλακὴν 50 ἀνδρῶν κορυνηφόρων (ἤτοι ῥοπαλοφόρων), καὶ χωρῶν καὶ ὑπὲρ αὐτὰς τὰς ἀξιώσεις του, προσέτι καὶ τὴν ἄδειαν τοῦ ν' αὐξήσῃ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ βούλησιν. Οὕτω κατέλαβε τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ τότε εὐθὺς καὶ τὴν τυραννίαν, τῷ 560 π. Χ. (Πλούτ. Σολ. ΚΘ. — Ἡρδ. Α, 59). Ὁ Σόλων ἀπεσύρθη τῶν δημοσίων, μὴ δυνηθέντος ἢ μὴ θελήσαντος τοῦ Πεισιστράτου νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, οἱ δὲ Ἀλκμαιονίδαι ἐγκατέλιπον τὴν πόλιν, διατηροῦντες ὅμως πάντοτε μυστικὰς σχέσεις μετὰ τῆς φατρίας τοῦ Λυκούργου, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ν' ἀνατρέψωτι τὸν Πεισίστρατον. Καὶ ὁ σκοπὸς των τῷ ὄντι ἐπέτυχεν. Ὁ Πεισίστρατος ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ, καὶ νὰ μείνῃ 5 ἔτη ἐξόριστος, δημευθέντων καὶ τῶν κτημάτων του. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον διεφώνησαν αἱ δύο φατρίαι, καὶ ὁ Μεγακλῆς, βλέπων ἑαυτὸν ἐλαττούμενον, προσῆλθεν αὖθις πρὸς τὸν Πεισίστρατον, καὶ τῷ προσέφερε νὰ τὸν βοηθήσῃ ὅπως ἐπαναλάβῃ τὴν τυραννίδα, ἂν συνήνει νὰ νυμφευθῇ τὴν θυγατέρα του Κοισύραν. Οὕτως εἰσήλασεν αὖθις ὡς τύραννος ὑπερηφάνως καὶ πανηγυρικῶς εἰς τὴν πόλιν, ἔχων παρ' ἑαυτῷ ὡραίαν καὶ νέαν Ἀθηναίαν, τὴν Φύην, παριστῶσαν τὴν Ἀθηνᾶν (Ἡρδ. Α, 60), καὶ νυμφευθεῖσαν μετὰ ταῦτα τὸν υἱόν του Ἵππαρχον. Ἐπὶ τῷ λόγῳ δὲ δῆθεν ὅτι ἡ νέα του σύζυγος, ἥτις ἔμενεν ἄτεκνος, παρεπονεῖτο ὡς περιφρονουμένη ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου, ὅλως ἀφοσιωμένου εἰς τοὺς ἐκ τοῦ πρώτου γάμου υἱούς του, ὁ Μεγακλῆς ἤρξατο αὖθις ἀντιπράττων κατ' αὐτοῦ, καὶ ὁ Πεισίστρατος ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ ἐκ νέου, καὶ ἔμει-

νεν ἐννέα ὅλα ἔτη (μέχρι 552) φυγὰς ἐν Ἐρετρίᾳ. Ἀλλὰ τέλος κατώρθωσε καὶ ἐκ δευτέρου, βοηθείᾳ τῶν Θηβαίων, τῶν Ἀργείων καὶ τοῦ Ναξίου Λυγδάμιδος, νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἀρχήν, ἀποβὰς εἰς Μαραθῶνα, καὶ νικήσας ἐν Παλλήνῃ τὴν κατ' αὐτοῦ ἐκπεμφθεῖσαν δύναμιν. Οὕτως ἐντὸς 33 ἐτῶν, μέχρι τοῦ θανάτου του, συμβάντος τῷ 527, διετέλεσε 16 μὲν ἔτη ἐξόριστος, 17 δὲ τύραννος. Ἐπὶ τῆς τρίτης ταύτης περιόδου τῆς ἀρχῆς του ἐδείχθη πως αὐστηρότερος ἢ κατὰ τὰς ἄλλας δύο, καὶ μέρος τῶν προσόδων ἂς ἐπορίζετο ἐκ τῶν Λαυριακῶν ἀργυρείων μετεχειρίζετο εἰς αὔξησιν τῆς μισθωτῆς του φρουρᾶς· καὶ παρὰ τῶν ἐπισημοτέρων οἰκογενειῶν ὁμήρους λαβών, ἔπεμψεν αὐτοὺς εἰς Νάξον. ἣν κυριεύσας εἶχε παραδώσει εἰς τὸν Λύγδαμιν· ἐνίσχυσε δὲ τὴν ἐξουσίαν του καὶ διὰ κατακτήσεως τοῦ κατὰ τὴν Τρωάδα Σιγείου, τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν Μιτυλήνην. Οὐχ ἧττον ὅμως εἶχεν ἡ διοίκησις αὐτοῦ χαρακτῆρα πρᾶον καὶ διαλλακτικόν, προσέτι δὲ φιλόνομον καὶ προνοητικὸν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου συμφέροντος. Τὸ Σολώνιον πολίτευμα παρέμεινεν ἐν τοῖς κυριωτέροις ἐν ἰσχύϊ, ἐκτὸς ὅτι ἀπ' αὐτοῦ καὶ μόνου ἐξηρτᾶτο πᾶσα ἡ τῶν δημοσίων διεύθυνσις. Τοῖς πλουσίοις ἐπέβαλε φόρον μόνον τὸ εἰκοστὸν (5 %) τῆς κτηματικῆς αὐτῶν προσόδου· ὑπὲρ δὲ τῶν πτωχῶν ἐξαιρέτως ἐμερίμνα, καὶ παρεῖχεν αὐτοῖς πόρους ὑπάρξεως διὰ τῆς ἀνεγέρσεως λαμπρῶν οἰκοδομημάτων καὶ τῆς καλλιεργείας τῶν σιτοφόρων πεδίων καὶ τῶν ἐλαιώνων. Ἐμερίμνα δὲ μετὰ πλείστου ζήλου καὶ ὑπὲρ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης. Πρῶτος ἤρξατο τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ὀλυμπιείου, τοῦ Πυθίου, τοῦ Λυκείου, διεσκεύασε τὴν πηγὴν Καλλιρρόην εἰς τὴν ὡραίαν Ἐννεάκρουνον, συνέστησε βιβλιοθήκην, καὶ ἀθάνατον ἐκτήσατο δόξαν συλλέξας, βοηθείᾳ καὶ τοῦ Ὀνομακρίτου καὶ ἄλλων, καὶ μετὰ τῶν καταλλήλων διορθώσεων συναρμολογήσας τὰ ὁμηρικὰ κείμενα. — Οἱ δ' ἐκ τοῦ πρώτου γάμου υἱοί του ἦσαν ὁ Ἱππίας, ὅστις καὶ ὡς πρεσβύτερος, τὸν διεδέχθη εἰς τὴν ἀρχήν, ὁ Ἵππαρχος καὶ ὁ Θεσσαλός. Ἐνυμφεύθη δὲ καὶ ἐκ τρίτου, τὴν Ἀργείαν Τιμώνασσαν, καὶ ἔσχεν ἐξ αὐτῆς υἱὸν, Τιμοφῶντα.

Πεῖσος, υἱὸς τοῦ Ἀφαρέως καὶ τῆς Κρήνης, ἀδελφὸς τοῦ Λυγκέως (Ἀπλλδ. Γ, 10, 3).

Πείσων, εἷς τῶν Τριάκοντα τυράννων ἐν Ἀθήναις (Ξνφ. Ἑλλ.).

Πελάνορ, τὸ σπαρτιατικὸν νόμισμα, ἐκ σιδήρου εἰς ὄξος σβεστοῦ, ὥστε εἰς οὐδὲν ἕτερον ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ. Ἦν δὲ κυκλωτερὲς καὶ μέγα, εἰς σχῆμα πλακοῦντος, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα (Ἡσύχ.). Εἶχε δὲ βάρος μὲν μνᾶς (100 δρ.) (αἰγιναίας) ἀξίαν δὲ 4 χαλκῶν ἢ 1)2 ὀβολοῦ (Πλάτ. Λακ. ἀπφθ. σλ. 220). Δέκα μναῖ ἀπῄτουν ὅλον ζεῦγος ἵνα τὰς σύρῃ, καὶ ὁλόκληρον ἀποθήκην εἰς ἐναπόθεσιν (Πλούτ. Λυκ. Θ).

Πελαγόνες, λαὸς Πελασγικῆς καταγωγῆς, ἐν Μακεδονίᾳ οἰκῶν, καὶ κατ' ἀρχὰς ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἀξιοῦ (Ὁμ. Ἰλ. Φ, 154). Μεταγενεστέρως δὲ μετέβησαν δυτικώτερον πρὸς τὸν Ἐριγῶνα, καὶ ἔκτοτε ἡ περὶ αὐτὸν χώρα ἐκλήθη Πελαγονία. Ἐκεῖ δὲ ἐγένοντο γείτονες τῶν Λυγκαστίων. Καὶ ἡ ἐκεῖ δὲ πρωτεύουσα ἐπίσης Πελαγονία ἐκλήθη· τὰ νῦν Βιτώλια, ἢ Μοναστήριον. Μνημονεύει δ' ὁ Λίβιος (XLII, 53. XLIV, 2. XLV, 29.) καὶ Πλαγονικῆς Τριπόλεως, ἣν ἀπετέλουν αἱ πόλεις Ἄζορον, Πύθιον καὶ Δολίχη, κείμεναι νοτιώτερον, δυτικῶς τοῦ Ὀλύμπου, εἰς τὴν ἄνω κοιλάδα τοῦ Τιταρησίου.

Πελάγων, 1) ἐκ Πύλου, ὀπαδὸς τοῦ Νέστορος (Υἱὸς τοῦ Ἀρχιδάμαντος ἐκ Φωκίδος. Ἐκ τῆς ἀγέλης αὐτοῦ ἦν ἡ δάμαλις ἣν ἠκολούθησεν ὁ Κάδμος ἵνα κτίσῃ τὴν πόλιν τῶν Θηβῶν (Παυσ. Θ, 12. — Ἀπλλδ. Γ, 3, 1). — 4) Υἱὸς τοῦ Ἀσωποῦ καὶ τῆς Μερόπης (Ἀπολλδ. Γ, 12, 6).

Πελάργη, θυγάτηρ τοῦ Ποτνέως, γυνὴ τοῦ Ἰσθμίου, εἰς ἣν ἀπεδίδετο ἡ εἰσαγωγὴ τῶν μυστηρίων τῶν Καβείρων, δι' ὃ καὶ, κατὰ χρησμὸν δελφικὸν, ἐτιμᾶτο διὰ θυσιῶν (Παυσ. Θ, 25).

Πελαργοί. Τοὺς ἀρχαίους Πελασγοὺς οὕτω μετέπλασε κωμικῶς ὁ Ἀριστοφάνης ἐν ταῖς Ὄρνεσί του (832), καί τινες (Στρβ.) ἐξέλαβον τοῦτο ὡς σπουδαίαν μεταλλαγὴν τοῦ ὀνόματος.

Πελασγία, ἐπίθετον, ὡς ὑπὸ Πελασγῶν οἰκουμένη, 1) πᾶσα ἡ Ἑλλὰς (Ἡρδ. Β, 56). — 2) Ἰδίως ἡ Πελοπόννησος (Εὐρπ. Ἰφγ. Αὐλ. 1475), ἢ μόνον ἐξαιρέσει τοῦ Ἄργους (Εὐρπ. Ὀρθ. 958) ἢ προσέτι καὶ τῆς Ἀρκαδίας (Καλλμ.). — 3) Ἀρχαιότατα ἡ νῆσος Λέσβος (Στρβ.).

Πελασγικόν, 1) Μέρος ἀργὸν, ἀκατοίκητον καὶ ἀγεώργητον, ὑπὸ τοὺς βορείους πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν (Θουκ. Β, 17. — Στρβ.). — 2) Πελασγι-

1.

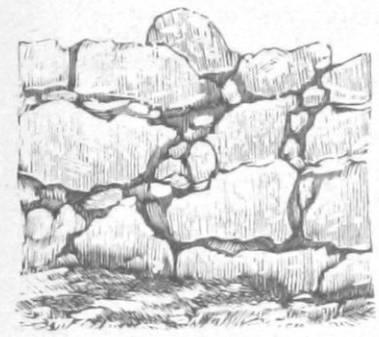

κὸν τεῖχος ἢ κυκλώπιον ἐλέγετο τὸ εἶδος τῆς ἀρχαιοτάτης εἰς τοὺς Πελασγοὺς ἢ εἰς τοὺς Κύκλωπας ἀποδιδομένης τειχοδομίας, καθ' ἣν οἱ λίθοι συνηρμολογοῦντο ἐν πολυγωνίῳ σχήματι, οἱ κυκλώπιοι δὲ καὶ διὰ παρενθέσεως μικροτέρων λιθαρίων, ὡς εἰσὶ τὰ ἐν Τίρυνθι (1), τὸ δ' ἕτερον εἶδος (2) ὡς ἐν Μυκήναις. — 3) Πελασγικὸν, τεῖχος, ἰδίως τὸ βόρειον τῆς Ἀκροπόλεως, τὸ ὑπὲρ τὸ Πελασγικὸν, ὃ ἐλέγοντο κτίσαντες πρῶτοι οἱ ἐν Ἀθήναις ἀρχαιότατα οἰκοῦντες Πελασγοὶ (Θουκ. αὐτ.). — 4) Πελασγικὰ πεδία, ἐν Θεσσαλίᾳ, τὰ ἐκτεινόμενα ἀπὸ τῆς νοτίου ὑπωρείας τῆς Οἴτης μέχρι τῆς πόλεως Φερῶν (Στρβ.).

2.

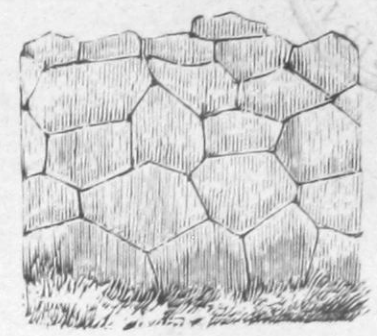

Πελασγιῶτις, ἐπαρχία νοτιανατολικὴ καὶ ὀρεινὴ τῆς Θεσσαλίας, μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου, τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τῆς Φθιώτιδος καὶ τῆς Ἑστιαιώτιδος, ἀρχαιότατα κατοικουμένη ὑπὸ Πελασγῶν (Ἀπολλδ. Β, 4. — Στρβ.), ὧν τὸ ὄνομα διετήρησε.

Πελασγοί, πανάρχαιος ἐν Ἑλλάδι φυλή, ἐνιαχοῦ μὲν, οἷον ἐν Ἀρκαδίᾳ, ὡς αὐτόχθων καὶ γηγενὴς θεωρουμένη (Ἄσιος ἐν Παυσ. Η. 1), ἀλλαχοῦ δὲ ὡς ἐκ βορρᾶ ἢ ὡς ἐκ νότου ἐπιδραμοῦσα, καὶ ὑπό τινων (Ἡρδ. Α. 57. 58. — Ἑκατ. ἐν Στρβ. Ζ, 7, 1. — Σχλ. Ἀπλλν. Ῥόδ. Α, 580) ὡς βαρβάρου ἐκλαμβανομένη καταγωγῆς. Ἀλλὰ κατὰ τὰς γενικωτέρας καὶ μᾶλλον ἀξιοπίστους μαρτυρίας, ἦσαν, φαίνεται, ἀρχαιότατοι Ἕλληνες, ἐν μεταναστεύσεσιν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, καὶ ἐκεῖθεν ἄλλοτε πάλιν πρὸς βορρᾶν μεταβαίνοντες. Ἕλληνας λέγει αὐτοὺς καὶ ὁ Αἰσχύλος (Ἱκέτ. 90) καὶ ὁ Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς (Α, 19). Ὁ δὲ Στράβων (ΙΔ, 4, 26) λέγει τοὺς Αἰολεῖς καὶ τοὺς Δωριεῖς τῆς αὐτῆς φυλῆς, ἐν ᾧ ὁ Ἡρόδοτος διακρίνει τοὺς Αἰολεῖς ἀπὸ τῶν Δωριέων, ἐκείνους μὲν λέγων Πελασγούς, Ἕλληνας δὲ τούτους, τοὺς ὑπὸ πάντων καὶ ὑφ' ἑαυτῶν ὡς κυρίως Πελασγοὺς θεωρουμένους. Καὶ τοὺς Ἴωνας δὲ καλεῖ ὁ Ἡρόδοτος Πελασγικὸν γένος (Α, 56. — Ζ, 94). Οἱ

(ΑΡΧ. ΑΕΞ. Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ ΤΟΜ. Β΄.)

δ' Ἀχαιοὶ ἦσαν ὑποδιαίρεσις τῶν Αἰτωλῶν, ἄρα Πελασγοὶ καὶ αὐτοί. Ὥστε Πελασγοὶ ἦσαν οἱ πανάρχαιοι Ἕλληνες, ὧν τὰ ἴχνη ἁπαντῶντες πανταχοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ οἱ μεταγενέστεροι, ἐξέλαβον αὐτοὺς ὡς ἐπήλυδας «ἐπιπολάσαντας κατὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα» (Θουκ. Α, 3). Ἀρχαιότατα ἐλέγοντο κατοικοῦντες Πελασγοὶ τὴν Ἤπειρον καὶ Θεσσαλίαν (Ὁμ. Ἰλ. Β, 681. Π, 234.—Καλλμ. εἰς Δηλ. 284). Παρὰ τῇ Τρωάδι ᾤκησαν τὴν Λάρισσαν, ὅθεν ἦλθον ἐπίκουροι τῶν Τρώων (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 480. Κ. 429). Μνημονεύονται δὲ καὶ ἐν Κρήτῃ (Ὁμ. Ὀδ. Τ, 177). Ἐν Ἀρκαδίᾳ ἀνεγνωρίζοντο ὡς ἰθαγενεῖς. Καὶ εἰς Ἰταλίαν μετέβησαν (Διον. Ἁλικ. Α.—Σχλ. Ἀπλλν Ῥόδ. Γ, 1089).

Πελασγὸς, ὁ μυθικὸς γενάρχης τῶν Πελασγῶν. 1) Αὐτόχθων Ἀρκὰς, ἢ υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Νιόβης, πατὴρ τοῦ Λυκάονος (Ἀπλλδ. Β, 1, 1).—2) Υἱὸς τοῦ Ἀρέστορος, ἔγγονος τοῦ Ἰάσου, κτίστης τῆς ἐν Ἀρκαδίᾳ Παρρασίας, τὴν κατασκευὴν οἴκων καὶ τὸν ἄλλον πολιτισμὸν εἰς τὴν χώραν εἰσαγαγὼν (Στφ. Βυζ.).—3) Υἱὸς τοῦ Τριόπα ἢ τοῦ Ἀγήνορος, ἢ τοῦ Φορονέως, ἱδρυτὴς τοῦ Ἄργους ἐν Πελοποννήσῳ, ἔνθα καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ ἐδείκνυτο· ὑπεδέξατο ἐν Ἄργει τὴν πλανωμένην Δήμητραν, καὶ εἰσαγαγὼν προήγαγε τὴν γεωργίαν. — 4) ὁ ἱδρυτὴς τοῦ Θεσσαλικοῦ Ἄργους, τοῦ Πελασγικοῦ, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος ἢ τοῦ Αἵμονος καὶ τῆς Λαρίσσης, ἀδελφὸς δὲ τοῦ Ἀχαιοῦ καὶ τοῦ Φθίου, ἢ κατ' ἄλλους, πατὴρ τοῦ Ἄμμωνος, καὶ πάππος τοῦ Θεσσαλοῦ.—5) ἴδ. Γελάνωρ.

Πελάται, οἱ ἕνεκα πενίας ἄλλους δουλεύοντες ἐλεύθεροι, κατὰ διάκρισιν πρὸς τοὺς δούλους πενέστας καὶ εἵλωτας (Ἀρσττ. παρὰ Φωτ. ἐν λ. — Τίμ. Λεξ. Πλατ. ἐν λ.). Οἱ Ἰλλυριεῖς Ἀρδιαῖοι εἶχον 300,000 προσπελάτας (Ἀθν. Ι, 443), οὓς ὁ Θεόπομπος (Αὐτ. ΣΤ, 271) παραβάλλει πρὸς τοὺς Εἵλωτας· καὶ ὁ Πλούταρχος (Ἀγ. ΣΤ) καταχρηστικῶς πελάτας λέγει τοὺς Εἵλωτας.

Πελεθρόνιον, πόλις Θεσσαλικὴ, κατά τινα Πελεθρόνιον, βασιλέα τῶν Λαπίθων (Hygin. Fab. 274).

Πελειάδες, αἱ περιστεραί. Οὕτως ἐλέγοντο αἱ μάντιδες τοῦ Δωδωναίου μαντείου τοῦ Διὸς, ὡς βαρβαρόφωνοι ὄφθεν (Σφκλ. Τραχ. 172.—Νονν. Διον. Γ, 286.—Ἡρδ. Β, 57).

Πελλεκῖνος· ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ, συναρμογὴ ξύλων τοιαύτη, ὥστε ἡ ὀπὴ τοῦ ἑνὸς καὶ ἡ τομὴ τοῦ εἰς αὐτὸ εἰσβιαζομένου νὰ ἔχωσι σχῆμα πελέκεως, ἤτοι τραπεζοειδῶς εὐρύτερον εἰς τὴν μίαν πλευρὰν ἢ εἰς τὴν ἀντιπέραν (Vitr. IV, 7, 4. X, 11, 8).

Πέλεκυς, τὸ ξυλουργικὸν ἐργαλεῖον, οὗ καὶ ὡς ὅπλου ἐγίνετο χρῆσις, μάλιστα παρὰ Ῥωμαίοις, παρ' οὗ κυρίως αὐτὸ ἔφερον οἱ

εἰς τοὺς ἄρχοντας προπορευόμενοι φρουροὶ, οἱ πελεκηφόροι ἢ ῥαβδοῦχοι λεγόμενοι

(lictores), καὶ πέλεκυν ἔχοντες ἐντὸς τῆς δέσμης ῥάβδων ἣν ἐκράτουν ἐπ' ὤμου.

Πελία ἢ **Πυλία,** θυγάτηρ τοῦ Μεγαρέως Πύλαντος, γυνὴ τοῦ Πανδίωνος, βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν (Ἀπλλδ. Γ. 15, 5).

Πελιάδες, (Εὐρπ. Μήδ. 9) ἴδ. Πελίας.

Πελίας, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος, ἢ τοῦ Κρηθέως καὶ τῆς Τυροῦς, θυγατρὸς τοῦ Σαλμονέως, ἐκδιώξας τοὺς ἀδελφούς του Νηλέα, Αἴσονα, Φέρητα καὶ Ἀμυθάονα, καὶ καταλαβὼν αὐτὸς τὸν θρόνον τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Ἰωλκοῦ (Ὁμ. Ὀδ. Λ, 234.—Ἀπλλδ. Α, 9, 9). Νυμφευθεὶς Ἀναξιβίαν, τὴν θυγατέρα τοῦ Βίαντος, ἔσχεν ἐξ αὐτῆς τέκνα τὸν Ἄκαστον, τὴν Πεισιδίκην, τὴν Πελοπίαν, τὴν Ἱπποθόην καὶ τὴν Ἄλκηστιν, τὰς Πελιάδας κληθείσας. Τοῦ ἀδελφοῦ του Αἴσονος τὸν υἱὸν φοβούμενος, ἐξέπεμψεν αὐτὸν εἰς τὴν Κολχίδα ἵνα ἁρπάσῃ τὸ χρυσοῦν δέρας. Παρὰ τὰς προσδοκίας του δ' ἐπιτυχὼν ὁ Ἰάσων καὶ ἐπανελθὼν, ἔπεισε διὰ τῆς Μηδείας τὰς θυγατέρας τοῦ Πελίου αὐταὶ αἱ ἴδιαι νὰ καταμελίσωσι τὸν πατέρα των, ἐπὶ τῇ δοθείσῃ αὐταῖς ἐλπίδι ὅτι οὕτω θ' ἀνεβίου νεώτερος. Μετὰ τὸν θάνατόν του ὅμως τὸν διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἄκαστος, καὶ ἐξεδίωξε τὸν Ἰάσονα καὶ τὴν Μήδειαν (Διόδ. Δ, 51). Ἴδ. Ἀργοναῦται.

Πελέκη, μεγάλη, βαθεῖα, συνήθως ξυλίνη λεκάνη, ὡς ποδονιπτήρ.

Πελιναῖον ἢ **Πελληναῖον,** ὄρος ὑψηλὸν τῆς Χίου, ἔχον λατομεῖον μαρμάρου καὶ ἐπίσημον ναὸν τοῦ Διὸς (Διον. Περ. 535).

Πέλιννα ἢ **Πελινναῖον,** πόλις ὀχυρὰ ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ, ἐν τῇ Ἑστιαιώτιδι τῆς Θεσσαλίας ἀνατολικῶς τῆς Τρίκκης (Πινδ. Πύθ. Ι, 50.—Ἀρρ. Α, 7.—Στρβ. Θ, 437.—Στφ. Βυζ.).

Πέλλα, 1) ἀρχαία πόλις ἐν τῇ Βοττιαίᾳ τῆς Μακεδονίας, ἐπὶ τοῦ Λουδίου ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 120 σταδίων ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ (Ἡρδ. Η, 124). Νῦν ἐρείπια εἰς Πίλαν. Εἰς αὐτὴν γεννηθεὶς Φίλιππος ὁ Μακεδὼν, κατέστησεν αὐτὴν πρωτεύουσαν, καὶ ἔκτοτε ἡ πόλις προώδευεν ἀνθοῦσα καὶ συνεχῶς μνημονεύεται (Liv. XLIV, 46).—2) Ἡ νοτιωτάτη πόλις τῆς Περραίας

ἐν Παλαιστίνῃ, κυριευθεῖσα ὑπ' Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου, καταστραφεῖσα δὲ μετέπειτα ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἰανναίου, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς, ἄποικοι ἐκ Μακεδονίας, ἠρνοῦντο νὰ δεχθῶσι τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν, ὑπὸ Πομπηίου δ' αὖθις παλινορθωθεῖσα, καὶ εἶτα Ἀπάμεια μετονομασθεῖσα (Στρβ.).

Πέλλην, υἱὸς τοῦ Φόρβαντος καὶ ἔγγονος τοῦ Τριόπα, καθ' ὃν ὠνομάσθη ἡ ἐν Ἀχαΐᾳ Πελλήνη (Παυσ. Ζ, 28).

Πελληναῖον, ἴδ. Πελιναῖον.

Πελλήνη (Πελλάνα), ἡ ἀνατολικωτέρα τῶν δώδεκα ἀχαϊκῶν πόλεων, ἐπὶ ὑψηλοῦ λόφου ὠχυρωμένη εἰς 60 σταδίων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ λιμένα ἔχουσα ὅστις Ἀριστοναῦται (κατά τινα ὑπόθεσιν Ἀργοναῦται) ἐκαλεῖτο (Ἡρδ. Α, 145). Ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ κάτοικοι αὐτῆς συνεμάχουν μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων (Θουκ. Β, 9. Η, 3). Ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ πολέμου διεκρίθη ἰδίως ὁ Παλληνεὺς Πρόμαχος· ἐπὶ δὲ τῶν ἀχαϊκῶν καὶ αἰτωλικῶν πολέμων παντοίως ἐβλάβη ἡ πόλις προσβληθεῖσα καὶ κυριευθεῖσα (Στρβ. Η, 385). Ἡ θέσις ἔνθα σώζονται ἐρείπια αὐτῆς, καλεῖται νῦν Ζούγρα.

Πέλλης, πατὴρ τοῦ Ὑπηρεσίου, πάππος τοῦ Ἀστερίου καὶ τοῦ Ἀμφίωνος, ὁ κτίστης τῆς Ἀχαϊκῆς πόλεως Πελλήνης (Ἀπλν. Ῥόδ. Α, 177).

Πελλόπεια, μία τῶν θυγατέρων τοῦ Πελίου, βασιλέως τῆς Ἰωλκοῦ (Ἀπλλν. Ῥόδ. Α, 326).

Πελοπέα, 1) μήτηρ τοῦ Κύκνου ἐκ τοῦ Ἄρεως (Ἀπλλδ. Β, 7, 7).—2) Θυγάτηρ τοῦ Ἀμφίωνος καὶ τῆς Νιόβης, κατατοξευθεῖσα καὶ αὐτὴ μετὰ τῶν ἀδελφῶν της (Ἀπλλδ. Β, 5, 9). — 3) Μήτηρ τοῦ Αἰγίσθου ἐκ τοῦ Θυέστου, αὐτοκτονήσασα ὅτε ἀνεκάλυψεν ὅτι ὁ Θυέστης ἦν πατήρ της (Αἰλ. Π. Ἱ. ΙΒ. 42).

Πελοπίδας, υἱὸς Ἱπποκλέους, ἐξ ἐπισήμου καὶ πλουσίας οἰκογενείας τῶν Θηβῶν, στενὸς φίλος τοῦ Ἐπαμεινώνδου. Χαρακτῆρος εὐγενοῦς καὶ ὑπὸ αἰσθημάτων πατριωτικῶν ἐμπνεόμενος, ἔφυγε μετὰ περίπου 400 ὁμοφρόνων του εἰς Ἀθήνας, ὅτε, τῷ 382 π. Χ., βοηθείᾳ τῶν Σπαρτιατῶν ἐπεκράτησαν ἐν Θήβαις οἱ ὀλιγάρχαι. Καίτοι εἷς τῶν νεωτέρων, ἀνέλαβεν ὅμως τὴν ἀρχηγίαν τῶν πατριωτῶν ὅτε ὁ Ἀνδροκλείδας ἀπέθανε, καὶ ἀφ' οὗ διενηργήθη καὶ ὡρίμασεν ἐν Θήβαις ἡ συνωμοσία, μετὰ 12 ἐκ τῶν φυγάδων, εἰσῆλθε διὰ τῆς Θρίας κρυφίως εἰς τὴν πόλιν, βοηθείᾳ τῶν ἐκεῖ ὁμοφρόνων του ἐφόνευσε τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ὀλιγαρχῶν, ὅτε καὶ αὐτὸς ἐπληγώθη, ἀλλ' ἀποκατέστησεν αὖθις τὴν δημοκρατίαν, κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 379 (Πλούτ. Πελοπ. Η. — Ξνφ. Ἑλλην. Ε, 4). Μετὰ τοῦ Χάρωνος καὶ τοῦ Μέλλωνος ἐξελέγη τότε Βοιωτάρχης, καὶ ἔκτοτε ἀνὰ πᾶν ἔτος τῷ ἀνετίθετο μία τῶν ἀνωτάτων ἀρχῶν τῆς πόλεως. Ὑποκινήσας τὸν Σπαρτιάτην Σφοδρίαν νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ νὰ καταλάβῃ τὸν Πειραιᾶ, διέθεσε διὰ τούτου τοὺς Ἀθηναίους κατὰ τῆς Σπάρτης καὶ ἐκέρδησεν αὐτοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος του· εἶτα δ' ἐπεχείρησε νὰ συνάψῃ πάσας τὰς Βοιωτικὰς πόλεις εἰς κοινὴν συμπολιτείαν, καὶ μεγάλην ἐκέρδησε νίκην ἐν Τεγύρᾳ κατὰ δύο σπαρτιατικῶν μορῶν, αἵτινες ἐπέστρεφον ἐκ Λοκρίδος κατὰ τὸ ἔτος 376 ἢ 375 (Πλούτ. Πελοπ. ΙΣΤ.). Ὡργάνωσε δὲ καὶ τὸν ἱερὸν λόχον 300 νέων ἀνδρείων, ὁμοσάντων νὰ συναποθάνωσιν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, καὶ μετ' αὐτῶν ἐνίκησεν αὖθις ἐν Λεύκτροις (371)· εἶτα δὲ (370 — 369) εἰσέβαλε μετὰ τοῦ Ἐπαμεινώνδου εἰς τὴν Πελοπόννησον· εἰς τὴν ἐπιστροφήν του δὲ κατηγορήθη ὅτι διέμεινεν εἰς τὴν βοιωταρχίαν τέσσαρας μῆνας ὑπὲρ τὸν νόμιμον χρόνον, ἀλλ' ἠθωώθη ἐντίμως, διότι εἰς τοῦτο εἶχε βιασθῇ ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐνδόξων στρατιωτικῶν καθηκόντων του. Μετὰ ταῦτα δὲ (369) ἐστράφη πρὸς τὰ βόρεια, καὶ ὅτε οἱ Θεσσαλοὶ ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν τῶν Βοιωτῶν κατ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Φεραίου, εἰσέβαλεν ἐκεῖ μετὰ στρατιᾶς καὶ ἐβίασε τὸν Ἀλέξανδρον εἰς συμβιβασμόν, ἐξασφαλίζοντα βεβαίως εἰς τὰς πόλεις τὴν αὐτονομίαν. Λαβὼν δὲ τὴν ἐντολὴν νὰ δικάσῃ ἐν Μακεδονίᾳ μεταξὺ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Φιλίππου, ἀπεφάνθη ὑπὲρ τοῦ πρώτου, καὶ παρέλαβε τὸν Φίλιππον ὡς ὅμηρον μεθ' ἑαυτοῦ. Ἀλλ' ἐπὶ πολὺ δὲν ἔμειναν τὰ πράγματα ὡς τὰ ἐκανόνισε, διότι τὸν Μακεδόνα Ἀλέξανδρον ἐφόνευσε Πτολεμαῖος ὁ ἐξ Ἀλόρου, καὶ αἱ Θεσσαλικαὶ πόλεις ἐπιέζοντο αὖθις. Ὁ Πελοπίδας τούτου ἕνεκα ἐπέστρεψεν αὖθις εἰς τὴν Μακεδονίαν· ἀλλ' ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν του, ἠναγκάσθη νὰ συγκατατεθῇ εἰς συμβιβασμὸν καθ' ὃν τὸ κράτος διενεμήθη μεταξὺ τοῦ Πτολεμαίου καὶ τοῦ Περδίκκα (368). Κατόπιν πεμφθεὶς μετὰ τοῦ Ἰσμηνίου πρέσβυς εἰς Θεσσαλίαν, συνελήφθη καὶ ἐφυλακίσθη ὑπὸ τοῦ τυράννου παρὰ τὰ δίκαια τῶν ἐθνῶν· ἀλλ' ἐπελθούσης ἐπικουρίας ἐκ Βοιωτίας, ἀπεδόθη πάλιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν. Ἀμέσως δὲ μετὰ ταῦτα ἐπέμφθη πρέσβυς εἰς Σοῦσα, καὶ ἔτυχε λίαν ἐντίμου ὑποδοχῆς· ἀλλ' οἱ ὅροι ἐφ' ὧν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἠξίου νὰ στηρίξῃ τὴν εἰρήνην ἀπέτυχον, εἰ καὶ ἔκτοτε ἔπαυσεν ἡ εἰρήνη τοῦ Ἀνταλκίδου κανονίζουσα τὰς Ἑλληνικὰς σχέσεις (Ξενφ. Ἑλλ. Ζ, 1). Τῷ 364 ἐξεστράτευσεν ἐκ τρίτου εἰς

βοήθειαν τῶν Θεσσαλῶν· ἀλλὰ τότε ἡλιακὴ ἔκλειψις (τῇ 13 Ἰουνίου 364) ἐγένετο αἰτία τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ νὰ μείνῃ ὀπίσω, καὶ μετὰ μόνων 300 ἱππέων προέβη, πεποιθὼς εἰς τὴν σύγχυσιν καὶ ἀνωμαλίαν τῶν τοῦ τυράννου πραγμάτων. Κατὰ τὰς Κυνὸς Κεφαλὰς προσέβαλε τὴν πολὺ ἀνωτέραν ἐκείνου δύναμιν. Ἀλλ' ἐν ᾧ ὥρμα ἀκατασχέτως κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐφονεύθη ὑπὸ τῆς σωματοφυλακῆς αὐτοῦ. Οἱ Θηβαῖοι οὐχ ἧττον ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν θέαν ταύτην ἐξερεθισθέντες, ἐνίκησαν κατὰ κράτος (Πλουτ. Πελ. ΛΑ κλ.—Διόδ. ΙΕ, 80). Ἔκτοτε ὅμως ἔπαυσαν πλέον τὰς πρὸς βορρᾶν ἐπιχειρήσεις των.

Πελοπόννησος, ἡ πρὸς μεσημβρίαν προέχουσα μεγάλη Χερσόνησος τῆς Ἑλλάδος, ἡ μετὰ τῆς λοιπῆς χώρας διὰ τοῦ σήμερον τεμνομένου Κορινθιακοῦ Ἰσθμοῦ συνεχομένη, καὶ ὁριζομένη βορείως μὲν ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, ἀνατολικῶς δ' ὑπὸ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, νοτίως ὑπὸ τούτου, καὶ δυτικῶς ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους· εἶχε, κατὰ Πολύβιον, περιφέρειαν 4,000 σταδίων. Αἱ ἀρχαῖαι αὐτῆς ἐπωνυμίαι ἦσαν Αἰγιάλεια, Ἀπία, Ἰναχία, Πελασγία, Ἄργος. Πελοπόννησος ἐκλήθη κατὰ Πέλοπα, υἱὸν τοῦ Ταντάλου, ὅστις ἐλέγετο, τρεῖς γενεὰς πρὸ τῶν Τρωϊκῶν, ἐλθὼν ἐνταῦθα μετ' ἀποίκων, καὶ εἰς τῆς χώρας τὴν ἀνάπτυξιν συντελέσας (Ἡρδ. Η, 73. — Θουκ. Ε. — Πολδ.). Ἡ ὅλη Χερσόνησος ἔχει σχῆμα φύλλου πλατάνου, μετὰ βαθέων κόλπων, τοῦ Ἀργολικοῦ πρὸς τὰ νοτιανατολικά, μεταξὺ τῆς Ἑρμιονίδος καὶ τῆς Λακωνίας, τοῦ Λακωνικοῦ, μεταξὺ τῶν ἀκρωτηρίων Μαλέα καὶ Ταινάρου, τοῦ Μεσσηνιακοῦ ἀπὸ τούτου τοῦ ἀκρωτηρίου ἕως τοῦ Ἀκρίτα, καὶ πρὸς δυσμὰς τοῦ Κυπαρισσίου, πρὸς βορρᾶν δὲ τοῦ Κορινθιακοῦ, ἀρχομένου ἀπὸ τῶν ἀκρωτηρίων Ῥίου καὶ Ἀντιρρίου τῆς Λοκρίδος καὶ περατουμένου εἰς τὸν ἰσθμόν. Πᾶσα ἡ Πελοπόννησος διῃρεῖτο εἰς τὰς ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτήτους πολιτείας, ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις ἐνιαχοῦ ὑποδιαιρουμένας καὶ εἰς μικρὰ βασίλεια, τὴν Κορινθίαν, τὴν Ἀργολίδα, Λακωνίαν, Μεσσηνίαν, Ἀρκαδίαν, Ἦλιδα, Ἀχαΐαν, Σικυωνίαν, καὶ ὡς ἀρχαιότατοι αὐτῆς κάτοικοι ἐθεωροῦντο οἱ αὐτόχθονες (προσέληνοι, ἴσως προέλληνες) Πελασγοὶ Ἀρκάδες, «ἄνδρες βαλανηφάγοι», καὶ οἱ Καύκωνες Λέλεγες (Ἡρδ. Η, 73.—Ἑκατ. ἐν Στρβ.), οἷς προσετέθησαν οἱ Δαναοί, λεγόμενοι ὅτι ἦλθον μετὰ τοῦ Δαναοῦ ἐξ Αἰγύπτου, οἱ Ἀχαιοί, καὶ εἶτα οἱ Δωριεῖς καὶ οἱ Αἰτωλοί, ἐκ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος ἐπιδραμόντες. Ἐν γένει ἐστὶ χώρα ὀρεινή, μάλιστα κατὰ τὸ κέντρον, ἐν Ἀρκαδίᾳ. Ἦσαν δὲ τὰ κυριώτερα αὐτῆς ὄρη ἡ Κυλλήνη, τὰ Ἀροάνια, ὅθεν ἐπήγαζεν ἡ Στὺξ, τὸ Παναχαϊκὸν, ὁ Ἐρύμανθος, τὸ Παρθένιον, ὁ Ταΰγετος, τὰ Νόμια. Ποταμῶν δ' οἱ ἐπισημότατοι ὁ Ἀλφειὸς, ὁ Εὐρώτας, ὁ Ἴναχος. Εἶχε δὲ καὶ δύο λίμνας, τὴν Στύμφαλον καὶ τὸν Φενεὸν, ἐκρεούσας διὰ καταβοθρῶν εἰς τὴν θάλασσαν. Τῶν δὲ παμπληθῶν πόλεων αὐτῆς αἱ ἐνδοξότεραι ἦσαν ἡ Κόρινθος, ἀρχαιότατα αἱ Μυκῆναι καὶ ἡ Τίρυνς, τὸ Ἄργος, ἡ Ἐπίδαυρος, ἡ Σπάρτη, ἡ Πύλος, αἱ Πάτραι, τὸ Αἴγιον, ἡ Μαντίνεια, ἡ Μεγαλόπολις, κτλ. (τῆς Ἑλλάς).—Ἐν τῷ Μεσαίωνι, ὑπὸ τῶν Φράγκων ἰδίως, ἡ Πελοπόννησος ἐκλήθη Μωρέας.

Πελοποννησιακὸς πόλεμος, (431—404 π. Χ.), ὑπῆρξεν οὐχὶ τυχαίων περιπετειῶν πρόϊόν, ἀλλὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτήτων ἑλληνικῶν φυλῶν καὶ πολιτειῶν· διότι, μετὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους, καθ' οὓς ὁ κοινὸς κίνδυνος εἶχεν εἰς ἓν συνασπίσει σχεδὸν πάντας τοὺς Ἕλληνας, ἀνεφάνη πάλιν ἀντίθεσις μεταξὺ Ἰώνων καὶ Δωριέων, καὶ ἐπέφερε ῥήξεις μεταξὺ τῶν κυριωτέρων αὐτῶν πόλεων, μετα-

ξὺ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Σπάρτης. Ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ Περικλέους ἐπεδίωκον αἱ Ἀθῆναι τὴν ἡγεμονίαν ἐπὶ τῶν ναυτικῶν πόλεων· αἱ δ' ἀνυπότακτοι, ἐν αἷς μάλιστα ἡ Κόρινθος, ἀπέβλεπον ζηλοτύπως καὶ ἀνησύχως εἰς τὴν ὑπέροχον θέσιν τῶν Ἀθηνῶν (Θουκ. Α, 44), καὶ, πρὸς διατήρησιν τῆς ἀνεξαρτησίας των, κατήρτισαν δωρικὴν συμμαχίαν περὶ τὴν Σπάρτην, ἥτις ὅμως δὲν ἦν ἐπιχειρηματικὴ ὅσον ἀπῄτουν τὰ συμφέροντα τοῦ δεσμοῦ. — Ἡ πρώτη δ' ἄμεσος τοῦ πολέμου ἀφορμὴ ἐδόθη μακρόθεν. Ἐν Ἐπιδάμνῳ ὁ λαός, τῷ 436 π. Χ., ἐξεδίωξε τοὺς ἀριστοκράτας, οἵτινες, ἐπικουρίᾳ τῶν γειτόνων Ταυλαντίων, ἐπετέθησαν κατὰ τῆς πόλεως. Τότε οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐζήτησαν βοήθειαν παρὰ τῶν Κερκυραίων, ὧν ἦσαν ἄποικοι, καὶ ἀποτυχόντες ἐκεῖ, ἐστράφησαν πρὸς τὴν Κόρινθον, ἥτις καὶ ἐξέπεμψε στόλον· ἀλλ' οἱ Κερκυραῖοι ἀντεξέπλευσαν κατὰ τοῦ στόλου τούτου, κατεναυμάχησαν αὐτὸν πρὸ τοῦ Ἀκτίου, καὶ αὐθημερὸν ἐκυρίευσαν καὶ τὴν Ἐπίδαμνον (435, ἢ κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 434) (Θουκ. Α, 34—31). Τὸ ἐπιὸν δ' ἔτος ἐξωπλίσθη αὖθις ἡ Κόρινθος, μείζονα ἀριθμὸν δωρικῶν πόλεων περὶ αὐτὴν συνασπίσασα, ἡ δὲ Κέρκυρα τότε ἀπετάθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες, μετὰ μακρὰς συζητήσεις, παρεδέχθησαν τὴν μετὰ τῶν Κερκυραίων ἐπιμαχίαν. Ὅτε λοιπὸν ὁ Κορινθιακὸς στόλος ἐκ νέου προσέβαλε τὸν Κερκυραϊκόν, ἔσπευσεν εἰς βοήθειαν τούτου ἐκπεμφθεὶς ὁ τῶν Ἀθηναίων, καὶ οἱ Κορίνθιοι ἠναγκάσθησαν νὰ μείνωσιν ἄπρακτοι εἰς τὰς νήσους τὰ Σύβοτα (Θουκ. Α, 56 κλ.—Πλούτ. Περ. ΚΘ). Συνεκλήθη δὲ τότε καὶ σύνοδος τοῦ δεσμοῦ ἐν Σπάρτῃ, ἐν ᾗ κατηγορίαι ἀπηγγέλθησαν κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἰς ἣν καὶ Μεγαρεῖς παρουσιάσθησαν κατὰ τῶν Ἀθηναίων παραπονούμενοι, καὶ οἱ Αἰγινῆται μυστικοὺς ἔπεμψαν ἀποστόλους (Θουκ. Α, 118). Καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀρχίδαμος ἐσυμβούλευσε περίσκεψιν, καὶ ἀποχὴν ἐπισπεύσεως· ἀλλ' οὐχ ἧττον ἀπεφασίσθη νὰ προταθῶσιν εἰς τὰς Ἀθήνας οἱ ἑπόμενοι ὅροι· «ἡ ἀπόδοσις τῆς ἀνεξαρτησίας εἰς τὴν Αἴγιναν καὶ εἰς τὴν Ποτίδαιαν καὶ ἡ ἀκύρωσις τῶν ψηφισμάτων κατὰ τῶν Μεγάρων, καὶ προσέτι ἡ ἀπόδοσις τῆς ἐλευθερίας εἰς πάσας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις.» ἐν περιπτώσει δὲ μὴ παραδοχῆς τῶν ὅρων τούτων ἡ κήρυξις τοῦ πολέμου. Κατὰ προτροπὴν τοῦ Περικλέους ἀπεπέμφθησαν οἱ τὰς προτάσεις ταύτας φέροντες πρέσβεις, καὶ οὕτως ἀπεφασίσθη ὁ πόλεμος, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 431 (Θουκ. Α, 140—145). Πρώτη περίοδος. Ὁ Ἀρχιδάμειος πόλεμος (431-421). Αἱ Ἀθῆναι εἶχον μεθ' ἑαυτῶν συνησπισμένας πολλὰς πόλεις ὑποτελεῖς, ἃς, κατὰ ποιητικὴν πάντως ὑπερβολήν, χιλίας λέγει ὁ Ἀριστοφάνης (Σφ. 707), καί τινας πιστὰς συμμάχους ἀνεξαρτήτους, ὡς τὴν Χίον, τὴν Λέσβον, τὰς Πλαταιὰς, τὴν Ναύπακτον· προσέτι καί τινας συμμάχους ἧττον βεβαίους, ὡς τὸν Μακεδόνα Περδίκκαν, τὸν Θρᾷκα Σιτάλκην, τὴν Κέρκυραν, κλ., καὶ ἠδύναντο νὰ παρατάξωσι περίπου 30,000 ὁπλίτας καὶ 300 τριήρεις· εἶχον δ' ἐν τῇ Ἀκροπόλει κατατεθειμένα 6000 τάλαντα, καὶ τὰ ἐτήσια εἰσοδήματα συνεποσοῦντο εἰς 1000 τάλαντα. Οἱ φόρου ὑποτελεῖς ὅμως σύμμαχοι, καθ' ὃ βαρέως πιεζόμενοι, δὲν ἠδύναντο νὰ θεωρῶνται ὡς ἀσφαλεῖς. Περὶ δὲ τὴν Σπάρτην συνηνοῦτο εἰς ἐλευθέραν συμμαχίαν σχεδὸν πᾶσα ἡ Πελοπόννησος, καὶ τὰ Μέγαρα, ἡ Βοιωτία, ἡ Λοκρὶς, ἡ Φωκὶς, καὶ ἡ συμμαχία ἠδύνατο νὰ παρατάξῃ 60,000 ὁπλίτας, οὐχὶ πάντας ἐξ ἴσου ἀξιομάχους, καὶ ἐστερεῖτο ἐπαρκοῦς στόλου καὶ ἐπαρκῶν πόρων χρηματικῶν, ὃ ἐγνώριζε, καὶ ἐφ' οὗ κυρίως ἐστηρίζετο ὁ Περικλῆς. — Τὸ πρῶτον κίνημα τοῦ πολέμου ἐγένετο ὑπὸ τῶν Θηβαίων, ὅτε κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 431 ἐπεχείρησαν διὰ νυκτὸς τὴν ἀνεπιτυχῆ προσβολὴν κατὰ τῶν Πλαταιῶν (Θουκ. Β, 2). Ἔκτοτε ὁ βασιλεὺς Ἀρχίδαμος εἰσέβαλεν εἰς τὴν

Ἀττικὴν, λεηλασίας φέρων καὶ καταστροφὰς, καὶ ἐπὶ δέκα ἔτη ἐπανελάμβανε τὰς εἰσβολὰς ταύτας κατ' ἔτος, πλὴν τοῦ γ'. καὶ τοῦ ε'. Τοῦτο ἦν τὸ ἀσθενὲς μέρος τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες, καίτοι ὀχυρώσαντες τινὰ μέρη τῆς χώρας, ἀπεσύρθησαν ὅμως πανταχόθεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν· ἀλλὰ διὰ τοῦ στόλου ἐλεηλάτουν καὶ αὐτοὶ τὰς ἀκτὰς τῆς Πελοποννήσου, ἐξεδίωξαν τοὺς Αἰγινήτας, φυγόντας εἰς Θυρέαν τῆς Λακωνίας, καὶ κατεκληροῦχησαν τὴν νῆσον εἰς Ἀθηναίους. Ἀπεφάσισαν δὲ συγχρόνως πάντα τὰ δημόσια εἰσοδήματα νὰ δαπανήσωσιν εἰς τὸν πόλεμον, πλὴν μόνον 1000 ταλάντων, ἃ νὰ φυλάξωσι δι' ἐκτάκτους ἀνάγκας. Κατὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ πρώτου ἔτους ἀπήγγειλεν ὁ Περικλῆς τὸν ἐπιτάφιον λόγον τῶν ἐπὶ τοῦ πολέμου πεσόντων (Θουκ. Β, 10). Τῷ 430 ἡ μεγάλη συσσώρευσις ἐν Ἀθήναις ἐπέφερε τὸν ὀλέθριον λοιμὸν, ὃν φοβηθέντες καὶ αὐτοὶ οἱ Σπαρτιᾶται, ἐπέστρεψαν ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς αὐτῶν. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι δ' ἔπεμψαν πρεσβείαν ἵνα προτείνῃ εἰρήνην· ἀλλ' οἱ Σπαρτιᾶται, ἀρξάμενοι διαπραγματεύσεων μετὰ τῶν Περσῶν, ἀπέκρουσαν αὐτὴν, καὶ τότε ὁ Περικλῆς διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ παραδείγματος ἐνεθάρρυνε τὸν λαὸν (Θουκ. Β, 46-70). Ἐν ἀρχῇ τοῦ 429 παρεδόθη ἡ Ποτίδαια, οἱ Σπαρτιᾶται ἐξεστράτευσαν κατὰ τῶν Πλαταιῶν, ὁ Ἀθηναῖος Φορμίων ἐνίκησεν εἰς τὰς δυτικὰς θαλάσσας· ἀλλ' ἡ πληγὴ τοῦ λοιμοῦ ἐξηκολούθει ἐπινεμομένη τὰς Ἀθήνας, τοὺς ἀρίστους τῶν πολιτῶν ἀναρπάζουσα, καὶ τέλος καὶ αὐτὸν τὸν Περικλῆν, ὅστις ἦν τῆς πόλεως ὁ νοῦς καὶ ἡ δύναμις (Θουκ. Δ, 87.—Πλούτ. Περ. ΛΘ.—Διόδ. ΙΒ, 58). Μετ' αὐτὸν ἔπεται γενεὰ παρακμάσασα, ἣν διηύθυνον ἀρχηγοὶ κοῦφοι καὶ ἰδιοτελεῖς, τὸ πρῶτον ὁ Εὐκράτης καὶ Λυσικλῆς, καὶ μετ' αὐτοὺς ὁ δημαγωγὸς Κλέων, καθ' οὗ σπανίως ὑπερίσχυεν ὁ Νικίας, ἀρχηγὸς τῆς μερίδος τῶν μᾶλλον εὐπορούντων καὶ μετριοπαθεστέρων (Θουκ. Β, 70—100). Συμφοραὶ ἐπέρχονται ἐπὶ τῶν Ἀθηνῶν· ἐν ἄλλοις ἀφίσταται αὐτῶν ἡ Λέσβος, πλὴν τῆς πόλεως Μηθύμνης· καὶ πρὸς νέους ὁπλισμοὺς, ἀναγκάζονται τῷ 428 αἱ Ἀθῆναι ν' αὐξήσωσι τὰς ἀπὸ τῶν κτημάτων ἀποφορὰς καὶ τοὺς συμμαχικοὺς φόρους (Θουκ. Γ, 1-19). Τῷ 427 ἐβίασεν ὁ Πάχης τὴν Μυτιλήνην νὰ παραδοθῇ εἰς τῶν Ἀθηνῶν τὴν διάκρισιν, καὶ ὁ Κλέων προὐκάλεσε ψήφισμα σφαγῆς κατὰ τῶν πολιτῶν αὐτῆς, ὃ, καίτοι μετριασθὲν ὑπὸ τοῦ Διοδότου, ἐπέφερε τὴν εἰς θάνατον καταδίκην 1000 πολιτῶν, τὴν ὑποταγὴν τῶν λοιπῶν ὡς ὑπηκόων ὑποτελῶν, καὶ τῆς αὐτῶν γῆς τὴν κατακληροῦχησιν. Οὐχ ἧττον βαρβάρως προσηνέχθησαν καὶ οἱ Θηβαῖοι καὶ Σπαρτιᾶται κατὰ τῆς τέλος κυριευθείσης πόλεως τῶν Πλαταιῶν· ἐν δὲ Κερκύρᾳ ἀγρίως ἀντεμάχοντο (427—424) δημοκράται καὶ ἀριστοκράται. Ἐκ Σικελίας δὲ πρέσβεως ἐλθόντος τοῦ Λεοντίνου Γοργίου ἵνα ζητήσῃ τὴν ὑπὲρ τῶν ἰωνικῶν τῆς νήσου πόλεων καὶ τῶν τῆς νοτίας Ἰταλίας προστασίαν τῶν Ἀθηνῶν, ἔπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκεῖ στόλον ὑπὸ ναυάρχους τὸν Λάχην καὶ Χαροιάδην, οἵτινες κατέλαβον τὸ Ῥήγιον, τῷ 427, καὶ κατεῖχον αὐτὸ ἐπὶ πολλὰ ἔτη (Θουκ. Γ. 20-86. — Διόδ. ΙΒ, 48). Σεισμοὶ σφοδρότατοι ἐπελθόντες, παρεκώλυσαν τὰς εἰσβολὰς τῶν Σπαρτιατῶν. Ἐξεπέμφθη δὲ μετὰ στόλου ἐξ Ἀθηνῶν ὁ στρατηγὸς Δημοσθένης πρὸς τὰς δυτικὰς θαλάσσας, καὶ ἠττήθη μὲν ἐν Αἰγιτίῳ ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, ἀλλ' ἀπήλλαξεν ἀποκλεισμοῦ τὴν ἀπειλουμένην Ναύπακτον, καὶ ἐν Ὀλπαῖς τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου κατεναυμάχησε τοὺς ὑπὸ τὸν Εὐρύλοχον Ἀμβρακιώτας καὶ Πελοποννησίους, τῷ 426 (Θουκ. Γ, 87-114). Τὸ ἐπιὸν δ' ἔτος ὁ αὐτὸς, μὴ ἐνδοὺς εἰς τὰς ἀντιπαρατηρήσεις τῶν συστρατήγων του, ἐν ᾧ ἔπλεε πρὸς τὴν Σικελίαν καὶ πρὸς τὴν Κέρκυραν, ὑπὸ νηνεμίας ἀναχαιτισθεὶς, κατέλαβε τὴν Πύλον καὶ τὴν ὠχύρωσε. Συνορῶντες δ' οἱ Σπαρτιᾶται τὸ δι' αὐτοὺς κιν-

δυνῶδες τῆς θέσεως, προσέβαλον αὐτὴν διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, ἀλλ' ἡττηθέντες, ἐνεκλείσθησαν εἰς τὴν νῆσον Σφακτηρίαν. Καὶ ἐγένοντο μὲν προτάσεις εἰρήνης πρὸς ἀπελευθέρωσιν αὐτῶν, ἀλλὰ ταύτας ἐματαίωσαν αἱ ἐνέργειαι τοῦ Κλέωνος, καὶ μετὰ μακροχρόνιον ἀποκλεισμὸν ἡχμαλώτευσεν αὐτὸς καὶ ὁ Δημοσθένης τοὺς ἔτι ἐπιζῶντας ἐκεῖ 292 Σπαρτιάτας. Καὶ τότε παρημέλησαν πάλιν αἱ Ἀθῆναι τὴν κατάλληλον πρὸς εἰρήνην στιγμήν. Ἐν Κερκύρᾳ δὲ δι' αἰσχρᾶς προδοσίας συλληφθέντες οἱ ὀλιγάρχαι, ἀπεσφάγησαν, τῷ 424 (Θουκ. Δ, 1-48. — Πλούτ. Νικ. Ζ. Η). Ὁ Νικίας, κυριεύσας τὰ Κύθηρα καὶ τὴν Θυρέαν, ἐπροσπάθησε, διὰ προσβολῆς τῶν Μεγάρων καὶ τῆς Βοιωτίας, νὰ διασπάσῃ τὴν Δωρικὴν συμμαχίαν· ἀλλ' ὁ Βρασίδας ἐματαίωσε τὴν κατὰ τῶν Μεγάρων ἐπιχείρησιν, καὶ ἐν Βοιωτίᾳ ἡττήθησαν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὸ Δήλιον. Τέλος συνιδόντες οἱ Σπαρτιᾶται ὅτι διὰ τῶν ἐπιδρομῶν τῆς Ἀττικῆς μικρὰ κατορθοῦσι, μετέβαλον σχέδιον, καὶ ἐννοήσαντες τὸ τρωτὸν μέρος τῶν Ἀθηνῶν, ἐξέπεμψαν τὸν ἀνδρεῖον Βρασίδαν μετὰ στρατοῦ εἰς Θρᾴκην, ἵνα ὑποσχεθῇ εἰς τοὺς ἐκεῖ Ἕλληνας τὴν ἐλευθερίαν. Οὕτω κατέλαβεν οὗτος πολλὰς τῶν ἐκεῖ πόλεων· τὸ Ἠϊὸν ὅμως ἔσωσεν ὁ Θουκυδίδης, τῷ 423 (Θουκ. Δ, 54-116). Ἐν τούτοις ἡ Σπάρτη, στάσιν τῶν Εἱλώτων φοβουμένη, καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν Ἀθήναις αἰχμαλώτων αὐτῆς μεριμνῶσα, συνωμολόγησεν ἀνακωχήν, καὶ μόνον ἐν Θρᾴκῃ ἐξηκολούθει ὁ πόλεμος (Θουκ. Δ, 122), Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ, πεσόντων ἐν τῇ μάχῃ τῆς Ἀμφιπόλεως (422) ἀφ' ἑνὸς τοῦ Κλέωνος, ἀφ' ἑτέρου τοῦ νικηφόρου Βρασίδα (Θουκ. Ε, 6-10), συνωμολογήθη μεταξὺ Νικίου καὶ Πλειστοάνακτος ἡ κληθεῖσα Νικίειος εἰρήνη (τῇ 91 Ἀπριλίου, 421), ὑπὸ ὅρον ἀποδόσεως πασῶν τῶν ἀμοιβαίων κατακτήσεων καὶ πάντων τῶν αἰχμαλώτων. Περὶ δὲ τῶν Ἀθηναίων συμμάχων ἐπέβαλεν ἡ Σπάρτη τὸν ὅρον τοῦ ν' ἀποτίνωσι μόνον τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀριστείδου ἐπιβληθέντα φόρον, ἄλλως δὲ νὰ ὦσιν ἐλεύθεροι (Θουκ. Ε, 18).

Δευτέρα περίοδος, ἐπὶ τῆς ὑποτιθεμένης εἰρήνης (421-413). Ἡ εἰρήνη ἐπέφερε τὴν διάλυσιν τῆς δωρικῆς συμμαχίας· προὐκήρυξε δὲ νέαν τοιαύτην τὸ Ἄργος, εἰς ἣν προσῆλθον ἡ Μαντίνεια, ἡ Κόρινθος καὶ ἡ Ἦλις (Θουκ. Ε, 27-29). Ἀλλὰ μεταξὺ Σπάρτης καὶ Ἀθηνῶν ἐξηκολούθει ψυχρότης, καὶ οἱ ὅροι τῆς συνθήκης ἀκριβῶς δὲν ἐξεπληρώθησαν. Ἐν τούτοις ἐπιρροὴν εἶχεν ἀποκτήσει ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ ἑλκύσῃ πρὸς τὰς Ἀθήνας τὸ Ἄργος μετὰ τῆς Ἦλιδος καὶ τῆς Μαντινείας· ἡ Κόρινθος ὅμως ἀπέσχε τοιούτων διαπραγματεύσεων, καὶ ἡ Βοιωτία ἀπέβλεπεν εἰς ἰδίαν ἀνεξαρτησίαν. Τῷ 418, σπουδαία μάχη συνεκροτήθη ἐν Μαντινείᾳ μεταξὺ Σπάρτης καὶ τῶν Ἀρκάδων συμμάχων αὐτῆς ἀφ' ἑνός, καὶ Ἄργους, Μαντινείας καὶ Ἀθηνῶν ἀφ' ἑτέρου. Καὶ ἐνίκησαν μὲν οἱ Σπαρτιᾶται, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κωλύσωσι τὸν δεσμὸν μεταξὺ Ἄργους καὶ Ἀθηνῶν. Συνεῖδον ὅμως ταχέως οἱ Πελοποννήσιοι ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐπεδίωκον αὐτῶν τὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἡ δωρικὴ συμμαχία κατηρτίσθη ἐκ νέου, ματαιωθέντων τῶν ἐπὶ τῆς Πελοποννήσου σχεδίων τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ δ' Ἄργος, ἀποκαταστάσης αὖθις τῆς δημοκρατίας, ἐπανέκαμψεν ἐκ νέου πρὸς τὰς Ἀθήνας· αὗται δὲ τῷ 416 κυριεύσασαι διὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου τὴν νῆσον Μῆλον, προσηνέχθησαν ὠμότατα πρὸς αὐτὴν (Θουκ. Ε. 43, κλ. 105). Μικρὸν μετὰ ταῦτα συνέλαβον οἱ ἐν Ἀθήναις πολιτευόμενοι μέγα ἀλλὰ φαντασιῶδες σχέδιον, νὰ καταστρέψωσιν ἐμμέσως τὴν Σπάρτην κατακτῶντες τὴν Σικελίαν καὶ τὴν νότιον Ἰταλίαν. Κληθέντες ὑπὸ τῶν Ἐγεσταίων εἰς βοήθειαν κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ Συρακουσίων, ἔπεμψαν τῷ 415 εἰς Σικελίαν στόλον 134 τριήρεων καὶ πολυάριθμον στρατὸν ὑπὸ τὸν Ἀλκιβιάδην, τὸν Νικίαν καὶ τὸν Λάμαχον (ἴδ. Ἀλκιβιάδης)· καὶ ἐκυ-

ρίευσαν μὲν τὴν Κατάνην, καὶ ὁ Νικίας ἐνίκησε πρὸ τῶν τειχῶν τῶν Συρακουσῶν, καὶ σχεδὸν ἔφερε τὴν πόλιν εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ παραδοθῇ, ὅτε, ἐκ Σπάρτης πεμπόμενος, ἐνεφανίσθη ὁ Γύλιππος (ἴδ.) μετὰ πλοίων κορινθιακῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀπειλουμένης πόλεως, καὶ τότε σχεδὸν πᾶσαι αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις τῆς Σικελίας ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῶν Συρακουσῶν. Εἰς τὸν Νικίαν ἐπέμφθη ἐπικουρία ὑπὸ τὸν Εὐρυμέδοντα καὶ τὸν Δημοσθένην· ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἤρκει πλέον. Ὁ ἀττικὸς στόλος ἡττηθείς, ἐνεκλείσθη εἰς τὸν λιμένα, ἡ δὲ ναυτικὴ δύναμις, ἐπιχειρήσασα ὑποχώρησιν διὰ ξηρᾶς, ἡχμαλωτίσθη, ὁ Νικίας καὶ ὁ Δημοσθένης ἐθανατώθησαν, οἱ δ' αἰχμάλωτοι ἐρρίφθησαν εἰς τὰ λατομεῖα, ἢ ἀπήχθησαν δοῦλοι. Ἡ ἥττα ἦν ἐντελής· τὸ ἄνθος τῆς ἀττικῆς νεολαίας εἶχε πέσει, καὶ ἡ πόλις ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς ἔκνομα μέσα ἵνα πορισθῇ νέους πολίτας. Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 413 ἔφθασεν ἡ λυπηρὰ ἀγγελία εἰς Ἀθήνας· ἀλλὰ πρὸ τούτου ἤδη, ἀπὸ τοῦ ἔαρος, εἶχεν ἐκραγῇ ἐκ νέου ἐν Ἑλλάδι ὁ πόλεμος (Θουκ. ΣΤ, 8 κλ. Ζ, 1 κλ.). Τῷ 417 ἀττικαὶ τριήρεις εἶχον ἤδη λεηλατήσει λακωνικὰς παραλίας· οἱ δὲ Σπαρτιᾶται, συμβουλῇ τοῦ εἰς αὐτοὺς καταφυγόντος Ἀλκιβιάδου, κατέλαβον, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 413, καὶ ὠχύρωσαν τὴν Δεκέλειαν (Θουκ. ΣΤ, 93, Ζ, 19), καὶ οὕτως ἤρξατο ἡ τρίτη περίοδος τοῦ πολέμου, ὁ Δεκελικὸς κληθεὶς πόλεμος (413—404). Οἱ Σπαρτιᾶται, ἀποσπάσαντες τοὺς Πέρσας ἀπὸ τῆς συμμαχίας τῶν Ἀθηναίων, ἐσυνθηκολόγησαν μετὰ τοῦ Τισσαφέρνους. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ὕψος φρονήματος δείξαντες κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, περιώρισαν τοὺς δημοκρατικοὺς θεσμοὺς (ἴδ. Πρόβουλοι), μετεχειρίσθησαν τὰ ἐναπολειπόμενα αὐτοῖς 1000 τάλαντα εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ πολέμου, καὶ ἐνίκησαν τὸν στόλον τῶν Δωριέων. Καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης, ἀναγκασθεὶς νὰ μακρυνθῇ τῆς Σπάρτης, ἀπῆλθε πρὸς τὸν Τισσαφέρνην, καὶ ἀπέτρεψεν αὐτὸν ἰσχυρᾶς ὑποστηρίξεως τῶν Σπαρτιατῶν· συνέδεσε δ' ἐνταυτῷ σχέσεις μετὰ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἐν Σάμῳ στόλου τῶν Ἀθηναίων, τῷ 411 (Θουκ. Η, 1-58). Ἐν Ἀθήναις, ὑπερισχύσασαι αἱ ὀλιγαρχικαὶ ἑταιρίαι, ἐγκατέστησαν ὀλιγαρχικὴν βουλήν, τοὺς Τετρακοσίους, καταργηθεῖσαν ὅμως μετὰ μικρὸν, διότι ὁ ἐν Σάμῳ στόλος ἐκηρύχθη κατ' αὐτῆς. Ἐν τούτοις ἀνεκλήθη ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ αὐτῷ, μετὰ τοῦ Θρασυβούλου καὶ τοῦ Θρασύλλου, ἀνετέθη ἡ ὑπερτάτη ἀρχή. Καὶ τὴν μὲν Εὔβοιαν ἀπώλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐνίκησαν παρὰ τῇ Ἀβύδῳ (Θουκ. Η 81—109), καὶ τῷ 410 κατέστρεψαν τὸν ὑπὸ τοῦ Μινδάρου ναυαρχούμενον στόλον τῶν Πελοποννησίων, πρῶτον πρὸ τῆς Δαρδάνου, καὶ ἔπειτα πρὸ τῆς Κυζίκου (Ξν. Ἑλλ. Α, 1, 12. — Πλούτ. Ἀλκ. ΚΗ). Ὁ Ξενοφῶν ἀρνεῖται τὸ ὑπ' ἄλλων πιστευόμενον, ὅτι ἐγένοντο τότε εἰρήνης προτάσεις. Οἱ Σπαρτιᾶται ἀνεκτήσαντο πάλιν τὴν Πύλον· ἀλλὰ κατὰ θάλασσαν μᾶλλον ἐπιτυχὴς ὁ Ἀλκιβιάδης, κατέκτησε τὴν Χαλκηδόνα, τὴν Σηλυβρίαν, τὸ Βυζάντιον, δι' ὃ καὶ τῷ 409—408, ἐγένετο δεκτὸς ἐν Ἀθήναις μετὰ μεγάλων τιμῶν, καὶ διωρίσθη ἀρχιστράτηγος μετ' ἐντελοῦς πληρεξουσιότητος (Ξνφ. Ἑλλ. Α, 2 — 4). Τῷ δὲ 407 ἔθεντο οἱ Σπαρτιᾶται ἕνα τῶν ἱκανωτέρων ἀνδρῶν, τὸν ναύαρχον αὐτῶν Λύσανδρον, εἰς τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τῶν στρατιωτικῶν, καὶ τότε ὑπεστηρίχθησαν ἐντονώτερον καὶ ὑπὸ τῶν Περσῶν. Ὁ Ἀλκιβιάδης ἐξέπλευσεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στόλου, ἀλλ' αἱ φατρίαι ἐν Ἀθήναις ἐνήργουν κατ' αὐτοῦ· καὶ ὅτε ἐν ἀπουσίᾳ του ὁ Ἀντίοχος, ναυμαχήσας παρὰ τὴν διαταγήν του, πρὸ τῆς Ἐφέσου, ἡττήθη, τότε, ἵνα ἀποφύγῃ νέους καταδιωγμοὺς καὶ κατηγορίας, ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς Θρᾴκην (Ξνφ. Ἑλλ. Α, 5, 1). Οἱ δέκα νεωστὶ ἐκλεχθέντες στρατηγοὶ ἐνίκησαν τῷ 406 κατὰ τὰς Ἀργινούσας νήσους τὸν διάδοχον τοῦ Λυσάνδρου Καλλικρατίδαν,

ἄνδρα σπαρτιατικῶν ἀρετῶν τῶν ἀρχαίων ἡμερῶν, ὀλίγον ὅμως πλέον χρησίμων κατ'ἐκείνους τοὺς χρόνους. Οἱ Σπαρτιᾶται ἐπρότειναν τότε εἰρήνην, ἀλλ' ἡ πρότασις αὐτῶν ἀπεκρούσθη· ἡ δὲ κουφότης καὶ ἡ ὑπεροψία τοῦ ὑπὸ δημαγωγῶν καὶ συκοφαντῶν ἀγομένου τότε καὶ φερομένου δήμου τῶν Ἀθηναίων σαφῶς καταφαίνεται καὶ ἐκ τῆς εἰς θάνατον καταδίκης τῶν νικησάντων στρατηγῶν, διότι δὲν εἶχον κατορθώσει νὰ περισυλλέξωσι καὶ ἐνταφιάσωσι τοὺς ἐν τῇ τρικυμίᾳ ἐπὶ τῆς ναυμαχίας ναυαγήσαντας (Ξνφ. Ἑλλ. Α, 7, 15). Ὁ Λύσανδρος δὲ, δοθεὶς εἰς τὸν Σπαρτιάτην ναύαρχον Ἄρακον ὡς βοηθὸς (Ἐπιστολεύς), αὐτὸς δ'ἀληθῶς ναυαρχῶν, ἀναδιωργάνωσε τὸν στόλον, ἐκυρίευσε τὴν Λάμψακον καὶ ἄλλας παραλίους πόλεις, καὶ, τέλος ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς κατώρθωσε, κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 405, νὰ ἐπιπέσῃ εἰς τὸν στόλον τῶν Ἀθηναίων, ἀρνηθέντων ν' ἀκούσωσι τοῦ Ἀλκιβιάδου τὰς συμβουλὰς, καὶ, παρὰ πάσας τὰς προσπαθείας τοῦ Κόνωνος, νὰ καταστρέψῃ αὐτόν. Θανατώσας δὲ τρισχιλίους αἰχμαλώτους, ἔσπευσε μετὰ τοῦ στόλου εἰς Ἀθήνας, ἐν ᾧ ὁ Ἄγις προὐχώρει πρὸς τὴν Δεκέλειαν (Ξνφ. Ἑλλ. Β, 2, 2.—Πλούτ. Λύσ. ΙΔ). Μετὰ τετράμηνον πολιορκίαν ἀνετέθη εἰς τὸν Θηραμένην ἡ περὶ εἰρήνης συνθηκολογία, καὶ τέλος παρεδόθη ἡ πόλις κατὰ Μάρτιον, 404, ὑπὸ ὅρους ἥττον τραχεῖς ἐκείνων οὓς οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ Θηβαῖοι ἤθελον νὰ ἐπιβάλωσι. Τὰ Μακρὰ Τείχη ἔπρεπε νὰ κατεδαφισθῶσιν, αἱ τριήρεις, πλὴν 12, νὰ παραδοθῶσιν, οἱ ἐξόριστοι ὀλιγάρχαι ν' ἀνακληθῶσι, τὸ πολίτευμα νὰ μετατραπῇ, αἱ Ἀθῆναι νὰ στερηθῶσι πασῶν τῶν ἀποικιακῶν κτήσεων, καὶ νὰ ἕπωνται τοῖς Σπαρτιάταις ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ (Ξνφ. Ἑλλ. Β, 3.—Πλούτ. Λυσ. ΙΕ).

Πελοῦς, νῆσος τοῦ Αἰγαίου, παρὰ τῇ Χίῳ.

Πέλοψ, ἔγγονος τοῦ Διὸς, υἱὸς τοῦ Ταντάλου (ἴδ.), βασιλέως τῆς Σιπύλου ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, καὶ τῆς Διώνης, θυγατρὸς τοῦ Ἄτλαντος. Παῖδα ἔτι, ὁ πατήρ του τὸν ἐφόνευσε, τὸν κατέταμεν εἰς τεμάχια, τὸν ἐμαγείρευσε καὶ τὸν παρέθηκεν εἰς ἑστίασιν ἣν ἔδιδε τοῖς θεοῖς. Ἀλλ' οἱ θεοὶ διϊδόντες τὸ ἔγκλημα καὶ τὸν δόλον, δὲν ἤγγισαν τὸ ἀπαίσιον ἔδεσμα, πλὴν μόνης τῆς Δήμητρος, ἥτις, εἰς θλῖψιν βεβυθισμένη διὰ τῆς θυγατρός της τὴν ἁρπαγὴν, ἐν ἀπροσεξίᾳ ἔφαγε τὸν ἕνα ὦμον. Κατὰ παραγγελίαν τῶν θεῶν ὁ Ἑρμῆς ἐνέκλεισε καὶ ἔβρασεν εἰς λέβητα τὰ τετμημένα μέλη, καὶ νέα ζωὴ ἐδόθη εἰς αὐτὰ, ὡς καὶ ἡ ἀρχαία μορφὴ, πλὴν ὅτι εἰς τὸν ἐκλιπόντα ὦμον ἀντικατεστήθη ἄλλος ἐλεφάντινος (Πίνδ. Ὀλ. Α, 25.— Virg. G. III, 7.—Ov. Met. VI, 404). Ὡς νεανίας μετέβη ὁ Πέλοψ εἰς Πίσαν τῆς Ἠλείας, ὡς μνηστὴρ τῆς Ἱπποδαμείας, θυγατρὸς τοῦ ἐκεῖ βασιλέως Οἰνομάου (υἱοῦ τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς Ἀρπίννης, θυγατρὸς τοῦ Ἀσωποῦ) καὶ τῆς Πλειάδος Στερόπης. Ἐπειδὴ χρησμὸς εἶχε προαγγείλει εἰς τὸν Οἰνόμαον ὅτι θ' ἀπέθνησκεν ὅτε ἡ θυγάτηρ του θὰ ἐνυμφεύετο, διὰ τοῦτο εἶχεν ἐπιβάλει εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸν ὅρον διαγωνισμοῦ διφροδρομίας ἀπὸ τῆς Πίσης μέχρι τοῦ βωμοῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ, καὶ ὃν τινα κατέφθανε νὰ τὸν φονεύῃ ἐκ τῶν νώτων διὰ τῆς

λόγχης. Οὕτω πολλοὶ νέοι εἶχον ἤδη θανατωθῇ, ὅτε ὁ Πέλοψ, ἀγαπητὸς τῷ Ἱππίῳ Ποσειδῶνι, δωροδοκήσας Μυρτίλον, τὸν ἱπποκόμον τοῦ Οἰνομάου, υἱὸν τοῦ Ἑρμοῦ, τὸν

ἔπεισε ν' ἀφαιρέσῃ τοὺς ἥλους ἀπὸ τῶν τροχῶν τοῦ δίφρου τοῦ Οἰνομάου, καὶ οὕτω τοῦ δίφρου ἀνατραπέντος, ἔπεσεν οὗτος καὶ ἐφονεύθη· ἢ, κατ' ἄλλους, ἡττηθεὶς ὁ Οἰνόμαος, ηὐτοκτόνησε. Κατὰ Πίνδαρον (Ὀλ. Α, 87) ἐνίκησεν ὁ Πέλοψ οὐχὶ διὰ δόλου, ἀλλὰ διὰ τῆς ταχύτητος τῶν ἵππων του, οὓς εἶχε λάβει παρὰ τοῦ Ποσειδῶνος. Εἰς τὸν Μυρτίλον εἶχεν ὑποσχεθῇ ὁ Πέλοψ τὸ ἥμισυ τῆς ἐπικρατείας ἣν ἔλαβε μετὰ τῆς Ἱπποδαμείας, ἀλλ' ἵνα ἀποφύγῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑποσχέσεώς του, ἐκρήμνισεν αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τότε ὁ Μυρτίλος τὸν κατηράσθη, αὐτὸν καὶ τὴν γενεάν του, ἡ δ' ἀρὰ αὕτη καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Ἑρμοῦ μεγάλας ἐπέφερε βλάβας εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Πέλοπος. Εἰς τὴν Πίσαν προσέθηκε καὶ τὴν Ὀλυμπίαν, καὶ ἐκεῖ λαμπρῶς ἀναδιωργάνωσε τοὺς ἀγῶνας. Ἀνεδείχθη δὲ ἡγεμὼν ἰσχυρότατος διὰ πάσης τῆς χώρας, ἥτις κατ' αὐτὸν Πελοπόννησος ὠνομάσθη. Ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐτιμᾶτο, δι' αἱματηρῶν θυσιῶν ἐπὶ τοῦ τάφου του, ὡς ἥρως καὶ ἱδρυτὴς τῶν ἀγώνων (Πίνδ. Ὀλ. Α, 90). Ἐκ τῆς Ἱπποδαμείας ἔσχεν ὁ Πέλοψ τὸν Ἀτρέα, τὸν Θυέστην, τὸν Δῖον, τὸν Κυνόσουρον, τὸν Κορίνθιον, τὸν Ἱππάλημον, τὸν Ἵππασον, τὸν Κλέωνα, τὸν Ἀργεῖον, τὸν Ἀλκάθοον, τὸν Αἴλιον, τὸν Πιτθέα, τὸν Τροιζῆνα, τὴν Νικίππην καὶ τὴν Λυσιδίκην· ἀλλὰ, κατὰ Πίνδαρον, μόνον ἐξ υἱούς. Ἐκ δὲ τῆς Ἀξιόχης, ἧ Δαναΐδος, ἔσχε τὸν Χρύσιππον, ὃν ἠγάπα ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους, δι' ὃ οὗτοι τὸν ἐμίσουν, καὶ ὁ Ἀτρεὺς καὶ ὁ Θυέστης, ὑποκινήσει τῆς Ἱπποδαμείας, τὸν ἐθανάτωσαν. Ὁ Πέλοψ ἐξεδίωξε τότε τοὺς υἱούς του, διασπαρέντας ἀνὰ πᾶσαν τὴν Πελοπόννησον. Ὁ Ἀτρεὺς (ἴδ.) καὶ ὁ Θυέστης ἔφυγον εἰς τὴν Ἀργολίδα. Ὁμοίως καὶ ἡ Ἱπποδάμεια. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτῆς ἔφερεν ὁ Πέλοψ τὰ ὀστᾶ της εἰς τὴν Ὀλυμπίαν.

Πέλται, πόλις ἀρχαία καὶ ἐπίσημος τῆς Φρυγίας, πρὸς τὰ βορειανατολικὰ τῆς Ἀπαμίας. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς Πελτηνοὶ (Ξνφ. Ἀνδ. Α, 2, 10 — Εὐρπ. Δ, 3. — Σάρδ. ΙΒ).

Πέλτη, ἀσπὶς μικρὰ καὶ ἐλαφροτάτη, ἐξ αἰγείου δέρματος συνισταμένη (Τιμ. Λξ. Πλατ.—Σχλ. Πλτ. Νμ. Ζ), τὸ πλεῖστον ἡμισεληνοειδὴς, καὶ ἰδίως ἐν χρήσει παρὰ

τοῖς Θρᾳξί. Παρίστα ἡ τέχνη καὶ τὰς Ἀμαζόνας αὐτὴν τὸ πλεῖστον φερούσας. Ὁ δ' Ἀθηναῖος Ἰφικράτης (460 — 350 π. Χ.) εἰσήγαγε τὸ ἀμυντικὸν τοῦτο ὅπλον καὶ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν, ὀργανώσας λόχους τὸν μέσον ἐπέχοντας ὅρον μεταξὺ τῶν ὁπλιτῶν καὶ μεταξὺ τῶν ψιλῶν, καὶ ὧν ὁ ὁπλισμὸς συνέκειτο εἰς ξίφος, ἀκόντιον, καὶ τὴν πέλτην (Ξενφ. Ἑλλ. Δ, Ε, 12).

Πέλωρ, εἷς ἐκ τῶν Σπαρτῶν, τῶν φυέντων ἐκ τῆς γῆς ὅτε ὁ Κάδμος (ἴδ.) ἔσπειρε τοὺς ὀδόντας τοῦ δράκοντος ὃν ἐφόνευσεν ἐν Θήβαις (Ἀπλλδ. Γ, 4, 1).

Πελωρὶς, (Θουκ. Δ, 25. — Cic. Verr. V, 3), ἡ Πελωριὰς τὸ βορειανατολικὸν ἀκρωτήριον τῆς Σικελίας, βορειανατολικῶς τῆς Μεσσήνης, εἰς τὸν Ἰταλοσικελικὸν πορθμὸν, περὶ οὗ ἐλέγετο ὅτι οὕτως ὠνομάσθη κατὰ τὸν ναύκληρον τοῦ Ἀννίβα,

ὃν οὗτος δῄθεν ἐν ὀργῇ ἐνταῦθα ἐφόνευσε καὶ ἐνεταφίασε. Πιθανῶς ἡ λέξις ἦν ἁπλῶς Ἑλληνικὴ «πελωρία ἄκρα». Ἐπὶ τῆς ἄκρας ὑπῆρχε ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ φάρος, ἐξ οὗ καὶ νῦν ἔτι καλεῖναι Capo di Faro (Στρβ. Γ, 171.—Διόδ. Δ, 83).

Πέλωρος, ἰδ. Πελωρίς.

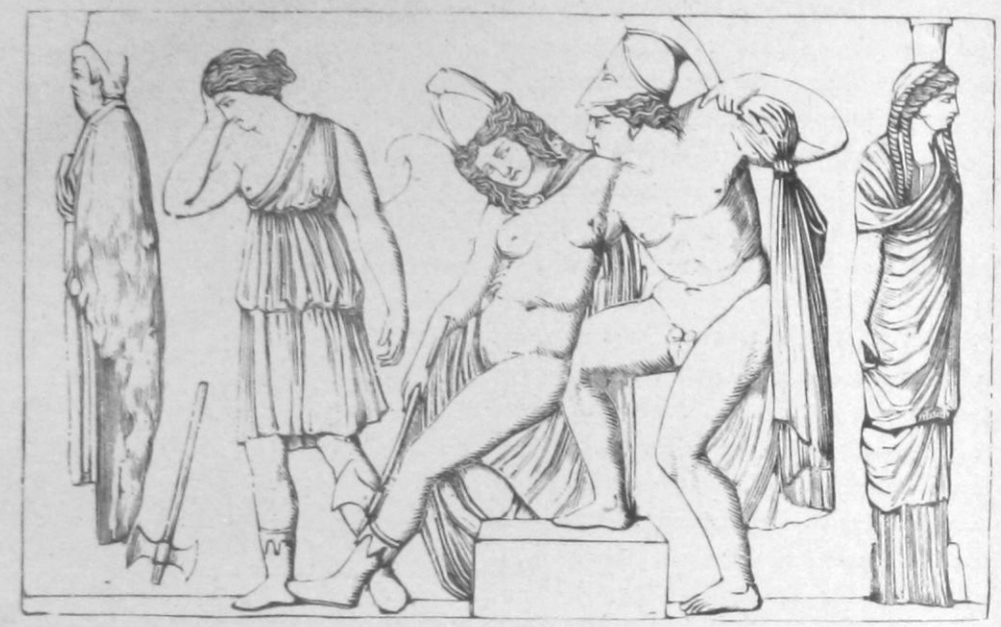

Πενέσται, ἐν Θεσσαλίᾳ, οἱ μετὰ τὴν ὑπὸ ξένων κατάκτησιν τῆς χώρας ἐμπαραμείναντες ὑπὸ ὅρους τινάς, ὡς οἱ Εἵλωτες ἐν Λακωνίᾳ, ἀρχαῖοι τῆς χώρας κάτοικοι, ὅθεν λέγεται ὅτι τὸ πρῶτον Μενέσται ἐλέγοντο, καὶ εἶτα ἡ λέξις εἰς Πενέσται μετετράπη (Ἀρχίμχ. ἐν Ἀθην. ΣΤ, 264), ἐκ τοῦ πένεσθαι, ἢ τοῦ πονεῖν (ἐργάζεσθαι), διότι οὗτοι ἦσαν οἱ ἐπὶ φόρῳ τοὺς κλήρους τῶν κατακτητῶν ἐργαζόμενοι, καὶ πολλοὶ ἐγίνοντο καὶ ἐκείνων πλουσιώτεροι (Ἴδ. καὶ Θουκ. Α, 12. — Ἡρδ. Ζ, 132). Ἐνίοτε δὲ, ὡς καὶ οἱ Εἵλωτες, συνώδευον τοὺς κυρίους αὐτῶν καὶ εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐμάχοντο ἔφιπποι (Δημοσθ. κ. Ἀρστγ. 687). Ἐκαλοῦντο δὲ καὶ λάτρεις, καὶ Θεσσαλοτκέται.

Πενθεσίλεια, θυγάτηρ τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς Ὀτρήρας, βασιλίσσης τῶν Ἀμαζόνων· ἦλθεν ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου εἰς ἐπικουρίαν τῶν Τρώων καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, κατακυριευθέντος ὑπ' ἔρωτος πρὸς τὴν νέαν καὶ ὡραίαν ἡρωΐδα ὅτε εἶδεν αὐτὴν ἐκπνέουσαν (Luint. Smyrn. I. — Iust. II, 4.—Ov Her. XXI, 118. — Virg Æ. I. 490). Ἡ εἰκὼν, παριστῶσα τὸν Ἀχιλλέα θέλοντα ν' ἀνεγείρῃ καὶ ὑποστηρίξῃ τὴν τρωθεῖσαν Πενθεσίλειαν, ἐστὶν ἐξ ἀναγλύφου σαρκοφάγου ἐκ Θεσσαλονίκης, ἤδη ἐν τῷ μουσείῳ τῶν Παρισίων.

Πενθεὺς, υἱὸς τοῦ Ἐχίονος καὶ τῆς Ἀγαύης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, διάδοχος τοῦ πενθεροῦ του εἰς τὸν θρόνον τῶν Θηβῶν. Ἠθέλησε ν' ἀπαγορεύσῃ εἰς τὰς γυναῖκας τοῦ κράτους του τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου· ἀλλ' ἀπαντήσαντα ποτὲ εἰς τὰ ὄρη θίασον Μαινάδων, ἡ μήτηρ του Ἀγαύη, μετ' αὐτῶν συγκαταριθμουμένη, καὶ ἐν τῇ ἐκβαχεύσει της ἐκλαβοῦσα αὐτὸν ὡς θηρίον ἢ ἔλαφον, τὸν ἐφόνευσε καὶ τὸν κατεσπάραξε μετὰ τῶν ἄλλων Μαινάδων, ἰδίως τῶν ἀδελφῶν της Ἰνοῦς καὶ Αὐτονόης (Εὐρπ. Βάκχ. 1142.—Ov. Met. III, 513).

Πενθίλος, υἱὸς τοῦ Ὀρέστου καὶ Ἑριγόνης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Αἰγίσθου, ἐγκαταλείψας τὸν πατρικὸν θρόνον ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Δωριέων εἰς Πελοπόννησον, καὶ ὁδηγήσας ἀποικίαν Αἰολέων εἰς Θράκην (Στρβ. ΙΓ.—Παυσ. Γ, 18).

Πενέα, προσωποποίησις τῆς πτωχίας. Κατ' Ἀριστοφάνην (Πλοῦτ. 415), ἡ ἀντιπρόσωπος κοινωνικῆς τάξεως μέσης, ἀπόρου, ἀλλ' ἰσχυρᾶς καὶ εὐρώστου· κατὰ μῦθόν δέ τινα παρὰ Πλάτωνι (Συμπ. σ. 203), ἔτεκε, κατὰ τὴν γενέθλιον ἡμέραν τῆς Ἀφροδίτης, ἐκ τοῦ Πόρου, θεοῦ τῆς εὐπορίας, καὶ υἱοῦ τῆς Μήτιος, τὸν Ἔρωτα. Ἐλέγετο καὶ ἐφευρέτις τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας (Θεόκρ. ΚΑ, 1. — Plaut. Stich. I, 3, 23).

Πενταετηρὶς, τὸ ἥμισυ τῆς ἐννεαετηρίδος (ἴδ.), ἤτις ἦν ἡ ἀρχαιοτάτη χρονολογικὴ μονάς· ἔκτασις χρονικὴ περιλαμβάνουσα τέσσαρα ἔτη, δι' ὃ καὶ τετραετηρὶς προσέτι ἐλέγετο.

Πένταθλον, ἀγὼν οὗ ἡ ἐπίνοια ἀπεδίδετο εἰς τὸν Πηλέα (Σχλ. Πινδ. Νεμ. Ζ, 9), καὶ εἰς ὃν ὁ Περσεὺς ἐλέγετο φονεύσας τὸν Ἀκρίσιον (Ἀπλλδ. Β, 4. 4)· ἀλλ' ἀληθῶς μεταγενεστέρως προστεθὲν, ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ πληρέστερον τῶν ἀγωνισμάτων (Ἡρδ. Θ, 33. — Παυσ. Γ, 116). Περιελάμβανε δ' ὁμοῦ τὸ ἅλμα, τὸν δρόμον (στάδιον ἢ δίαυλον), τὸν δίσκον, τὸ ἀκόντιον καὶ τὴν πάλην (Σχλ. Πλτ. Ἀντερ. 135. — Σιμνδ. ἐν Ἀνθλ. Τ. Β. Σ. 626), ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀσκούμενα, καὶ ὁ εἰς πάντα ἀνεξαιρέτως νικήσας ἦν ὁ νικητής. Εἰσήχθη δ' ὁ σύνθετος οὗτος ἀγὼν εἰς τὰ Ὀλύμπια τῇ 18 Ὀλυμπιάδι. Τῇ 38 Ὀλυμπιάδι ἐτελέσθη ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ πένταθλον παίδων, ἀλλὰ μόνον ἅπαξ (Παυσ. Ε, 911).

Πένταθλος, ὁ πένταθλον ἀγωνιζόμενος, ἢ ὁ εἰς αὐτὸ νικητής.

Πεντακοσιομέδιμνοι, κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Σόλωνος ἡ ἀνωτάτη τάξις τῶν πολιτῶν ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ οἰκονομικὴν καὶ φορολογικὴν ἔποψιν, ἡ τῶν τοὐλάχιστον 500 μεδίμνους ξηρῶν, ἢ 500 μετρητὰς ὑγρῶν προϊόντων ἐκ τῶν κτημάτων αὐτῶν καρπουμένων (Πλούτ. Σόλ. ΚΓ.).

Πεντάλιθοι, τὸ παίγνιον οἱ ἀστράγαλοι, διότι διὰ πέντε ἀστραγάλων ἢ λιθαρίων ἐπαίζετο (Πολδ. Θ, 7), ὡς τὸ παρ' ἡμῖν πεντώβολον, ὃ ἴσως ἦν αὐτὸ τὸ πεντα λιθίζειν, καθ' ὅσον εἰς αὐτὰς τὰς βαθμίδας τοῦ Παρθενῶνος εὑρέθησαν κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν αὐτοῦ ἐγγεγλυμμένα τοιαῦτα σχήματα πεντωβόλων, βεβαίως κἂν ἀρχαιότερα τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ ναὸς περιῃλθεν εἰς ξένην κυριαρχίαν.

Πεντάπολις. Διάφοροι ὑπῆρχον ἐν τῇ ἀρχαιότητι πενταπόλεις, ἤτοι συστήματα ἐκ πέντε πόλεων πολιτικῶς ἡνωμένων, ὡς 1) ἡ Κυρηναϊκὴ ἐν Λιβύῃ, περιέχουσα τὴν Κυρήνην, τὴν Βερενίκην, τὴν Ἀρσινόην, τὴν Πτολεμαΐδα καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν.—2) Ἡ ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ χώρα τῶν Δωριέων, ἧς αἱ πόλεις ἦσαν ἡ Λίνδος, Ἰάλυσος, Κάμιρος, Κῶς, Κνίδος. Πρὶν Ἑξάπολις (Ἡρδ. Α, 144).—3) Ἡ τοῦ Ἰορδάνου ἐν Παλαιστίνῃ, περιέχουσα τὰ Σόδομα, τὰ Γόμορα, τὴν Ἀδαϊμ, τὴν Ζεβαϊμ, τὴν Ζοὰρ, ἐξ ὧν αἱ τέσσαρες πρῶται ἀπετεφρώθησαν, ἡ δὲ τελευταία διετηρήθη χάριν τοῦ Λώτ.

Πενταπαστος, τροχαλία ἔχουσα πέντε κυλίνδρους πρὸς ὕψωσιν βαρέων σωμάτων, ὡς ὑπῆρχε καὶ μικροτέρα, ἡ τρίσπαστος, κατὰ τὴν εἰκόνα.

Πεντέλεια, ὄρος ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἡ πρὸς νότον ἐπέκτασις τῶν Ἀροανίων ὀρέων, ἐξ οὗ, πρὸς δυσμὰς, πηγάζει ὁ Λάδων. Πρὸς βορρᾶν, παρὰ τῷ Φενεῷ, εἶχε χωρίον ὀχυρὸν, καλούμενον Πεντέλειον.

Πεντέλη, ἐν Ἀττικῇ δῆμος τῆς Ἀντιοχίδος φυλῆς (Στφ. Βυζ.), ἐπὶ τοῦ ὄρους Βρυλησσοῦ, τοῦ κατ' αὐτὸν μετονομασθέν-

τος (Παυσ. Α, 32) καὶ ἔτι καλουμένου Πεντελικοῦ, εἰς τὴν θέσιν τοῦ νῦν μοναστηρίου, οὐ μακρὰν τῶν πλουσίων λατομείων μαρμάρου.

Πεντηκόνταρχος, ὁ πλοίαρχος πεντηκοντόρου (ἴδ.), καὶ ὁ ἀρχηγὸς σώματος πεντήκοντα στρατιωτῶν (Πολ6. Α, 2. — Πολδ. Α, 119. — Ξνφ. — Ἀθην.).

Πεντηκόντορος, ναῦς μακρὰ φορτηγὸς μάλιστα, ἣ ὁλκὰς ἔχουσα πεντήκοντα

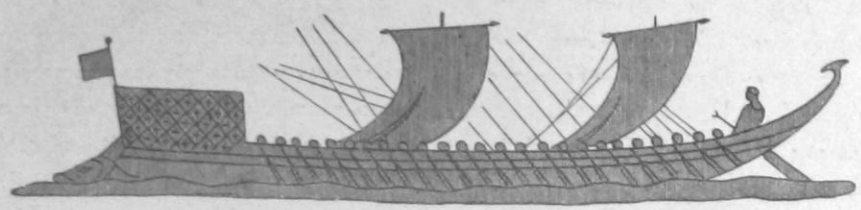

ἐρέτας ἢ κωπηλάτας (Εὐρπ. Ἑλ. 1548).

Πεντηκοστή, φόρος ἐκ 2 %, ἐπιβαλλόμενος ἐν Ἀθήναις εἰς τὰ εἰσαγόμενα καὶ ἐξαγόμενα ἐμπορεύματα, εἰσπραττόμενος δὲ ὑπὸ τῶν πεντηκοντολόγων, οἵτινες καὶ ἀπογραφὴν ἐτήρουν τῶν εἰσπραττομένων. Τὸ καταβάλλειν τὸν φόρον τοῦτον ἐλέγετο πεντηκοστεύεσθαι. Παρὰ τῶν ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς βουλῆς διατελούντων ὠνητῶν ἠγόραζον τὴν πεντηκοστὴν οἱ πλειοδοτοῦντες τελῶναι λεγόμενοι, πολλάκις συνεταιριζόμενοι ὑπὸ ἕνα ἀρχιτελώνην ἢ ἀρχώνην, ὅστις καὶ ἐγγύησιν ὤφειλε νὰ δίδῃ (Δμσθ. κ. Τιμκρ. 713, Κ. Μηδ. 538. κ. Λακρ. 932. π. Φορμ. 909. — Ἀνδκ. π. Μυστ. ΙΖ). Τοῦ δὲ σίτου ἡ πεντηκοστὴ (διότι ἐξαγωγὴ αὐτοῦ δὲν ἐπετρέπετο) ἐξεμισθοῦτο ἰδιαιτέρως (Δμσθ. κ. Νεαίρ. 1353. π. Λάκρ. 941), ὡς ἴσως καὶ ἄλλα τέλη (Αἰσχ. κ. Τμρχ. 16).

Πεντηκοστήρ, ἐν Σπάρτῃ ὁ διοικῶν Πεντηκοστύν, τὸ ἥμισυ τοῦ λόχου, διαιρουμένην εἰς 2 ἐνωμοτίας (Ξνφ. Ἑλλ. ΣΤ, 1, 1).

Πεντήρης, πλοῖον πολεμικόν, μεῖζον τῆς τριήρους, πέντε ἔχον ἐπαλλήλους σειρὰς κωπῶν, ἐν χρήσει μᾶλλον ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις, καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ἰδίως ἐπὶ τοῦ δευτέρου καρχηδονικοῦ πολέμου.

Πεπάρηθος, μία τῶν Κυκλάδων, πρὸς τῇ Θεσσαλίᾳ, ἀνατολικῶς τῆς νήσου Σκιάθου, μετὰ μιᾶς ὁμωνύμου καὶ δύο ἄλλων πόλεων, τῆς Πανόρμου καὶ τῆς Σελινοῦντος, παράγουσα ἄφθονον καὶ ἄριστον οἶνον. Τῷ 342 π. Χ., οἱ Πεπαρήθειοι, προτροπῇ τῶν Ἀθηναίων, προσέβαλον τὴν Ἁλόνησον· τότε δὲ Φίλιππος ὁ Μακεδών, πρὸς τιμωρίαν αὐτῶν ἐπιπεσών, ἐλεηλάτησε τὴν νῆσόν των (Ὁμ. Ὕμν. Α, 39. — Δμσθ. π. Στφ. 248). Νῦν Σκόπελος.

Πέπλος, ὕφασμα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον εὐρύ, ὃ αἱ γυναῖκες κυρίως ἔφερον ὑπὲρ τὴν λοιπὴν ἐνδυμασίαν, συνήθως ὑπὲρ τὸν ἀριστερὸν ὦμον ἐμπορπῶσαι αὐτὸ οὕτως, ὥστε νὰ μένῃ γυμνὸς ὁ δεξιὸς ὦμος μετὰ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος (Εὐστθ. εἰς Ὁμ. Ὀδ. Σ, σελ. 1847), μακρὸς δὲ παρὰ ταῖς ἐπισήμοις καὶ εὐπόροις γυναιξίν, ἃς ἑλκεσιπέπλους καὶ τανυπέπλους λέγει ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. Ζ, 442. Ὀδ. Δ, 305). Πέπλον δ' ἔφερον ἐπίσης καὶ αἱ θεαί, παντοίων χρωμάτων καὶ καταποίκιλτον, ὡς κροκόπεπλος ἦν ἡ Ἠὼς (Ὁμ. Ἰλ. Θ, 1. Ψ, 227), μελάμπεπλος ἦν ἡ Νὺξ (Εὐρπ. Ἴων, 1150), καὶ παντοίας εἶχε παραστάσεις ἐμπεποικιλμένας ὁ πέπλος ὃν ἐν Ἀθήναις αἱ Ἐργαστίναι ἐξεργάζοντο καὶ κατ' ἔτος νέον προσέφερον εἰς τὴν παρθένον Ἀθηνᾶν (ἴδ. καὶ Εὐρπ. Ἴων.

1141.-1162). Ἐν Ἀσίᾳ καὶ οἱ ἄνδρες μνημονεύονται ὡς πέπλον φέροντες (Αἰσχλ. Πέρσ. 182. 474. 1030. 1064)· ἐνίοτε δὲ

Ἐκ ζωοφόρου τοῦ Παρθενῶνος.

καὶ ἐν Ἑλλάδι (Εὐρπ. Ἴων, 1033. — Θεόκρ. Ζ, 17). Παρ' Ὁμήρῳ δ' ἐν γένει πέπλος ἐστὶ καὶ πᾶν ὕφασμα εὐρὺ χρησιμεῦον εἰς οἱανδήποτε ἐπικάλυψιν, οἷον θρόνων, ἐπίπλων, κτλ. (Ἰλ. Ε, 194. Ὀδ. Η, 96).

Περαία, χώρα κειμένη πέραν ὕδατος, ὡς ἦν ἡ Περαία τῶν Ῥοδίων, ἀκτὴ τῆς Καρίας, 1500 σταδίων ἔκτασιν ἔχουσα, καὶ ἐν ἀρχαίοις ἤδη χρόνοις ὑπὸ τῶν Ῥοδίων καταληφθεῖσα ἀπέναντι τῆς νήσου των (Στρβ. ΙΑ, 490). — 2) Ἡ Περαία Τενεδίων, ἀκτὴ τῆς Μυσίας, ἀπέναντι τῆς νήσου Τενέδου, μεταξὺ Σιγείου καὶ Ἀλεξανδρείας Τρωάδος (Στρβ. ΙΓ, 596). — 3) Πόλις τῶν Μιτυληναίων, κατὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Μυσίας, παρὰ τῷ Ἀδραμυττίῳ (Liv. XXXVII 22). — 4) Ἡ πέραν τοῦ Ἰορδάνου Παλαιστίνη, ἰδίως τὸ μεταξὺ Ἰορδάνου πρὸς δυσμάς, Πήλλας πρὸς βορρᾶν, τῆς Φιλαδελφίας καὶ Πετραίας Ἀραβίας πρὸς ἀνατολάς, καὶ τῶν Μωαβιτῶν πρὸς νότον.

Περαιθῆς, μία τῶν κωμῶν τῆς Ἀρκαδίας, ὧν οἱ κάτοικοι μετῴκησαν εἰς Μεγαλόπολιν. Κατὰ Παυσανίαν (Η, 3) Ἀπεραθής.

Πέραιθος, υἱὸς τοῦ Λυκάονος, ἀφ' οὗ τὸ ὄνομα εἰς τὴν κώμην Περαιθηίδα (Παυσ. Η, 3).

Πέρατος, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Καλχινίας, θυγατρὸς τοῦ Λευκίππου, πατὴρ δὲ τοῦ Πλημναίου, διαδεχθεὶς τὸν Λεύκιππον εἰς τὸν θρόνον τῆς Σικυῶνος (Παυσ. Β, 5).

Περγαμηνή (μεμβράνα ἢ διφθέρα), δέρμα προβάτειον, εἰς λεπτὸν ἐξεσμένον, καὶ ἐφ' οὗ ἔγραφον. Καθ' Ἡρόδοτον (Ε) ἡ διφθέρα ἐχρησίμευεν ὡς γραφικὴ ὕλη πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ χάρτου· ἀλλὰ καὶ μετὰ ταύτην ἐξηκολούθησεν οὖσα ἐν χρήσει, καὶ ἐτελειοποιήθη ἰδίως ἐν Περγάμῳ ὑπὸ τῶν Ἀτταλιδῶν. Ἀποδίδεται δ' ἡ ἐκ νέου εἰσαγωγὴ αὐτῆς εἰς τὸν γραμματικὸν Κράτητα τὸν ἐκ Μαλλοῦ.

Πέργαμον, 1) ἴδ. Πέργαμος. — 2) Πόλις τῆς Μυσίας, ἐν τῇ χώρᾳ Τευθρασίᾳ παρὰ τῷ ποταμῷ Καΐκῳ εἰς 20 σταδίων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς θαλάσσης (Ξνφ. Ἀνδ. Ζ, 8, 8. — Στρβ. ΙΓ, 623. — Liv. XXXVII, 18), δεχομένῳ ἐκεῖ καὶ τοὺς ὁμόρρους Σελινοῦντα καὶ Κήτειον, εἰς κλῖμα λαμπρὸν καὶ

θέσιν κατάρρυτον. Ὑπὲρ τὴν πόλιν, εἰς κορυφὴν ἀπότομον, ὑπὲρ τὰ 300 μέτρα ὑψουμένην ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ἔκειτο ἡ Ἀκρόπολις. Οἱ Περγαμηνοὶ ἐθεωρεῖντο ἀρκαδικῆς καταγωγῆς. Ἤρξατο δὲ μάλιστα ἀνθοῦσα ἡ πόλις ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Λυσιμάχου καὶ τοῦ Φιλεταίρου (283 π. Χ.), τοῦ ἱδρύσαντος ἰδιαίτερον Περγαμηνὸν κράτος,

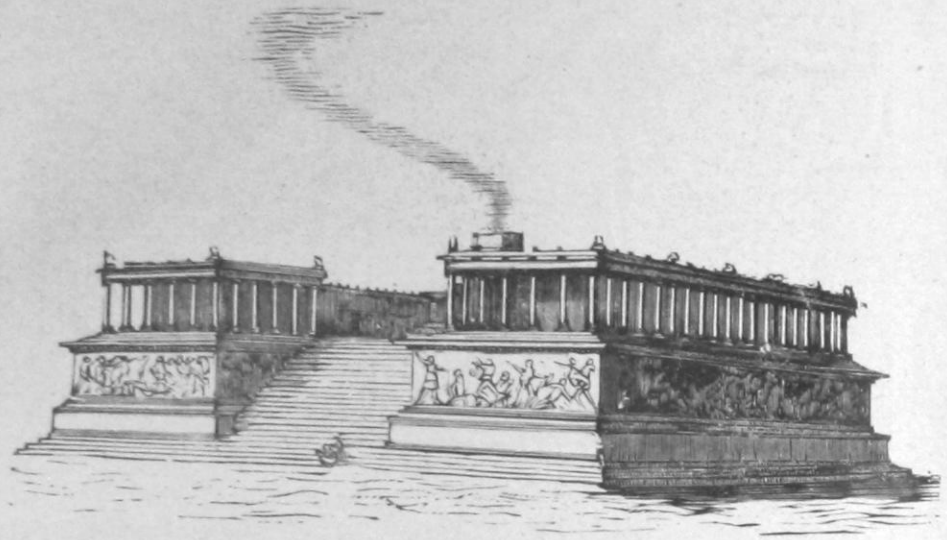

σπουδαίως εἶτα αὐξηθὲν διὰ τῆς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων εἰς τὸν Εὐμένην δωρεᾶς πολλῶν χωρῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ Εὐμένης ἐξέτεινε τὴν πόλιν, καὶ συνέλεξεν ἐκεῖ σπουδαίαν βιβλιοθήκην, παρ' ἣ συνέστη καὶ ἰδία γραμματικῶν σχολή, ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ περιφήμου γραμματικοῦ Κράτητος τοῦ ἐκ Μαλ-

λοῦ (ἴδ.). Πόλις ἀξιόλογος ἔμεινε τὸ Πέργαμον καὶ ἀφ' οὗ τῷ 133, μετὰ τὸν θάνατον Ἀττάλου τοῦ Γ', μετέβη ὑπὸ τὴν Ῥωμην. Οἱ Ἀτταλίδαι εἶχον κατακοσμήσει αὐτὴν διὰ λαμπρῶν μνημείων. Ἰδίως θαυμάσιον ἔργον ἦν μέγιστος βωμὸς ἀνευρεθεὶς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ πέριξ ἔχων εἰς ὑπερανδρομήκη ἐξαίρετα ἀγάλματα περιγεγλυμμένην μεγίστην ζωοφόρον, παριστῶσαν Ἀμαζονομαχίαν, καὶ ἀπὸ τοῦ 1875 μετενεχθεῖσαν εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Βερολίνου. Ὑπῆρχε δ' ἐκεῖ καὶ ναὸς τοῦ Αὐγούστου, ῥυθμοῦ Κορινθιακοῦ, καὶ θέατρον, ἀμφιθέατρον, στάδιον, βασιλικὴ στοά, μεγαλοπρεπεῖς τάφοι κωνοειδεῖς. — Τὸ Πέργαμον ἐστὶ μία τῶν 7 ἐκκλησιῶν τῆς Ἀσίας, εἰς ἃς ἡ Ἀποκάλυψις ἀπευθύνεται. Ἐκεῖ δ' ἐγεννήθησαν ὁ Ἀπολλόδωρος, ὁ Γαληνὸς καὶ ὁ Ὀριβάσιος Pl. V, 30, 33).

Πέργαμος (ἡ), 1) ἀκρόπολις τοῦ Ἰλίου ἐν τῇ Τρωϊκῇ, μετὰ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος (Ὁμ. Ἰλ. Δ, 508. Ε, 446). Μεταγενεστέρως Πέργαμον καὶ Πέργαμα (τὰ) (Ἡρδ. Ζ, 43. — Σφκλ. — Εὐριπ. Ἰφγ. Αὐλ. 552). — 2) Φρούριον τῆς Πιερίας ἐν Μακεδονίᾳ, ἐπὶ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου (Ἡρδ. Ζ, 112). — 3) Πόλις τῆς Κρήτης πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ τὴν Κυδωνίαν, ἔνθα ἀπεβίωσεν ὁ νομοθέτης τῆς Σπάρτης Λυκοῦργος (Πλούτ. Λυκ. ΛΒ). — 4) Υἱὸς τοῦ Πύρρου, υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῆς Ἀνδρομάχης, ἐξ Ἠπείρου μεταβὰς εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ οἰκοδομήσας ἐκεῖ τὴν πόλιν Πέργαμον (Παυσ. Α, 11).

Περγασή, δῆμος τῆς Ἀττικῆς, ἀνήκων τῇ Ἐρεχθηίδι φυλῇ. Διῃρεῖτο εἰς καθύπερθεν καὶ ὑπένερθεν, καὶ ἔκειτο οὐ μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν (Ἀρστφ. Ἱππ. 321).

Πέργασος, πατὴρ τοῦ Δημοκόοντος (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 535).

Πέργη, ἐπίσημος πόλις τῆς Παμφυλίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Κέστρου ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 60 σταδίων ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ, ὄντος μέχρις αὐτῆς πλωΐμου. Τούτου ἕνεκα ἦν καὶ πόλις ἐμπορική. Ἦν πατρὶς τοῦ μεγάλου μαθηματικοῦ Ἀπολλωνίου. Ἐνταῦθα ὁ Ἀπόστολος Πέτρος τὸ πρῶτον ἀπέβη εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἔκειτο δὲ πλησίον τῆς πόλεως περίφημος ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος (Στρβ. ΙΔ, 667). Σώζονται δ' ἐπιφανῆ τοῖς ἀρχαίας πόλεως ἐρείπια εἰς ἀπόστασιν 3 μιλίων βορειοδυτικῶς τῆς Ἀτταλείας.

Περδίκκας. Διάφοροι βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας ἔφερον τὸ ὄνομα τοῦτο. 1) Περδίκκας Α, ὁ ἱδρυτὴς τοῦ κράτους, ἐκ τῆς ἀργείας φυλῆς τῶν Τεμενιδῶν καταγόμενος (Ἡρδ. Η, 137-139), μετὰ δύο δ' εἰς Ἰλλυρίαν καταφυγόντων ἀδελφῶν του ἐλθὼν εἰς Μακεδονίαν, καὶ ἐκεῖ ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν περὶ τὰ 700 π. Χ. Κατ' ἄλλους δὲ, διεδέχθη μόνον τὸν ἱδρυτὴν τοῦ βασιλείου, ὅστις ἐλέγετο Κόρανος (Just. VII, 2). — 2) Περδίκκας Β, υἱὸς τοῦ Ἑλληνοφίλου Ἀλεξάνδρου, διαδεχθεὶς αὐτὸν ἀποθανόντα, τῷ 454, κατ' ἀρχὰς μὲν πιθανῶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν του Ἀλκέτα καὶ Φιλίππου, εἶτα δὲ μόνος (436-413). Πολλοὶ τοῦ θρόνου ἀπαιτηταί, καὶ αἱ κατὰ τὴν παραλίαν κατακτήσεις τῶν Ἀθηναίων ἐδυσχέραναν τὴν κυβέρνησίν του· ἀλλὰ δι' ἐπιδεξίου καὶ ἀλλοπροσάλλου πρὸς τὰς φατρίας συμπεριφορᾶς κατώρθωσε νὰ σώσῃ τὴν ἰσχύν του καὶ ἐξασφαλίσῃ αὐτήν. Καὶ διενήργησε μὲν ν' ἀποσπασθῇ ἡ Ποτίδαια ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἠναγκάσθη νὰ συνομολογήσῃ συμμαχίαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων (Θουκ. Β, 20). Μετ' οὐ πολὺ πάλιν ὅμως κατώρθωσε νὰ τοὺς καταρραδιουργήσῃ, καὶ ν' ἀποσπάσῃ ἀπ' αὐτῶν τὸν Σιτάλκην (Θουκ. Β, 95-100). Τῷ δὲ 424 ἐκηρύχθη ἀναφανδὸν ὑπὲρ τῆς Σπάρτης, καὶ ὑπεστήριξε τὸν Βρασίδαν. Ἀλλὰ καὶ τούτου πιστὸς σύμμαχος δὲν ἐδείχθη, καὶ ἔκτοτε συνεχῶς πάλιν μετέπεσεν ἀπὸ κόμματος εἰς κόμμα (Θουκ. Δ, 78. Ζ, 9). — 3) Περδίκκας Γ', υἱὸς Ἀμύντα Β', πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ Φιλίππου, φονεύσας Πτολεμαῖον τὸν Ἀλωρίτην, ἀνέλαβε τὴν κυβέρνησιν 365-360 π. Χ., καὶ ἔπεσε μαχόμενος κατὰ τῶν Ἰλλυριῶν (Just. VII, 5). — 4) Εἷς τῶν διαδοχῶν, ἐκ τῆς Ὀρεστίδος χώρας καταγόμενος, ἀλλὰ συγγενὴς τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Διεκρίθη τὸ πρῶτον εἰς τῶν Θηβῶν τὴν κατάκτησιν, παρηκολούθησεν ἔπειτα Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν ὡς σωματοφύλαξ αὐτοῦ, καὶ συνεπολέμησεν ἐν Γρανικῷ, Ἰσσῷ καὶ Γαυγαμήλοις (Ἀρρ. Α, 14. Β, 8. Γ, 11. ΣΤ, 6)· ἐπὶ δὲ τῆς ἐκστρατείας κατὰ τῶν Ἰνδιῶν διῴκει τμῆμα τῆς φάλαγγος καὶ ἐδείχθη ἀνδρεῖος, ὅλως τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἀφωσιωμένος, καὶ ἐν πᾶσι πιστὸς εἰς αὐτόν. Ἀποθνήσκων δ' ὁ Ἀλέξανδρος, τῷ ἔδωκε τὸν δακτύλιόν του, εἰς δεῖγμα τῆς ἐμπιστοσύνης ἣν ἔτρεφε πρὸς αὐτὸν (Just. IB, 15. — Curt. X, 4). Οἱ διοικηταὶ τοῦ στρατοῦ, συνεννοηθέντες τότε μετὰ τῆς φάλαγγος ἦν ὁ Μελέαγρος καὶ ἄλλοι ἀρχηγοὶ εἶχον ἐξερεθίσει κατὰ τοῦ ἐξ εὐγενῶν συγκειμένου ἱππικοῦ, καὶ ἀποφασίσαντες ν' ἀνακηρυχθῶσι βασιλεῖς ὁ Ἀρριδαῖος, καὶ ὁ εἰσέτι ἀγέννητος υἱὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκ τῆς Ῥωξάνης, κατέστησαν τὸν Περδίκκαν ἐπιμελητὴν τῆς βασιλείας, καὶ διένειμαν τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους εἰς τοὺς διαφόρους τοῦ Ἀλεξάνδρου στρατηγούς, ὅπως ὑπ' αὐτῶν διοικῶνται. Τότε δ' ὁ Περδίκκας, τὸν Ἀρ-

ριδαῖον συλλαβὼν, ἐθανάτωσεν αὐτὸν μετὰ τριακοσίων ὁπαδῶν του, καὶ ἐπροσπάθησε νὰ ἐξασφαλίσῃ ἑαυτῷ πάντα τὰ δικαιώματα ἃ τῷ παρεῖχεν ἡ νέα του θέσις, καὶ ἐγκατέστησε τὸν Σέλευκον ὡς χιλίαρχον. Τὰ μεγάλα σχέδια τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐγκαταλείψας, περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ καταπνίξῃ διὰ τοῦ Πύθωνος τὴν ἐπανάστασιν τῶν κατὰ τὴν ἄνω Ἀσίαν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν. Νυμφευθεὶς δὲ Νικαίαν, τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀντιπάτρου, πρωτίστην μέριμναν εἶχε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ὑπερτάτην ἀρχήν του. Ἀλλ' οἱ λοιποὶ ἀρχηγοὶ ἀντέπραττον αὐτῷ, ἀφορῶντες εἰς ἀνεξαρτησίαν. Μόνος ὁ Εὐμένης ἔμεινε πιστὸς εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀλεξάνδρου, δι' ὃ καὶ ὁ Περδίκκας διέταξε τὸν Ἀντίγονον νὰ κατακτήσῃ ὑπὲρ τοῦ Εὐμένους τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὴν Παφλαγονίαν. Ἀλλ' ὁ Ἀντίγονος παρήκουσε, καὶ ὁ Περδίκκας ἐβιάσθη νὰ ἐπιχειρήσῃ ὁ ἴδιος τὴν κατάκτησιν (Πλουτ. Εὐμ. Γ. — Just. XIII 6). — Προσεκλήθη ἑπομένως ὁ Ἀντίγονος πρὸ μακεδονικοῦ δικαστηρίου διὰ τὴν ἀπείθειάν του, δὲν προσῆλθεν ὅμως ἀλλ' ἔφυγεν εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐκεῖ συνεμάχησε κατὰ τοῦ Περδίκκου μετὰ τοῦ Κρατεροῦ καὶ τοῦ Ἀντιπάτρου, οἷς συνέπραξε καὶ ὁ Πτολεμαῖος. Τότε ὁ Περδίκκας, διαζευχθεὶς τὴν Νικαίαν, ἐνυμφεύθη τὴν Κλεοπάτραν, θυγατέρα τοῦ Φιλίππου, ἥτις ὅμως ἔφθασε μόνον μετὰ τὴν ἐν Ἀσίᾳ καταστροφήν του. Ἀναθεὶς δὲ τὸν ἐν Ἀσίᾳ πόλεμον εἰς τὸν Εὐμένην, αὐτὸς ἐστράφη κατὰ τοῦ Πτολεμαίου, ὅστις εἶχε διὰ συνέσεως καὶ πραότητος ἤδη στερεωθῆ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ κερδήσει τὰς συμπαθείας πολλοῦ μέρους τοῦ μακεδονικοῦ στρατοῦ, ἐν ᾧ ἐξ ἐναντίας τοῦ Περδίκκου ἡ ὑπεροψία καὶ ἡ ὑπερβολικὴ αὐστηρότης τὴν δυσαρέσκειαν ἐξήγειρον κατ' αὐτοῦ. Ἐκ Δαμασκοῦ μετέβη μετὰ τῶν δύο συμμάχων του βασιλέων εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐστρατοπέδευσεν εἰς Πηλούσιον. Ἀποτυχὼν δὲ νὰ ἐκβιάσῃ διὰ τῶν ὅπλων τὴν ὑπέρβασιν τοῦ Νείλου, κατώρθωσε μόνον παρὰ τῇ Μέμφιδι νὰ διαβῇ μετὰ μέρους τοῦ στρατοῦ του ἕνα τῶν ἀβαθεστέρων βραχιόνων τοῦ ποταμοῦ· ἀλλ' ἡ ἄμμος μετακινηθεῖσα διὰ τῆς συμπατήσεως, ἐβάθυνε τὴν κοίτην, καὶ ἄνδρες περὶ τοὺς δισχιλίους ἐπνίγησαν. Ἠναγκάσθη ἑπομένως ν' ἀποστῇ τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ν' ἀποσυρθῇ. Τότε στάσις ἐξερράγη ἐν τῷ στρατῷ, δυσηρεστημένῳ ἐκ τῶν τοσούτων κακοπαθειῶν, καὶ πολλοὶ τῶν ἀρχηγῶν, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Πύθωνος, τὸν ἐγκατέλιπον, οἱ δὲ μᾶλλον ἐξηρεθισμένοι εἰσώρμησαν εἰς τὴν σκηνήν του καὶ τὸν ἐφόνευσαν, τῷ 321 (Διόδ. ΙΗ, 36). Ἀφ' οὗ δ' ἐματαιώθησαν καὶ αἱ περὶ κανονισμοῦ τῆς ἀντιβασιλείας διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ Πτολεμαίου, ὁ στρατὸς ἀπεσύρθη ὀπίσω εἰς τὴν Ἀσίαν (Διόδ. ΙΖ, 17. ΙΗ, 4).

Πέρδιξ, ἀδελφὴ τοῦ Δαιδάλου, μήτηρ τοῦ Τάλω (Ἀπλλδ. Γ, 15, 9). — Ὁ Ὀβίδιος (Met. VIII, 241) συγχέων, ἀποδίδει τὸ ὄνομα εἰς τὸν Τάλων.

Περεγρῖνος Πρωτεύς, κυνικὸς φιλόσοφος τῆς β' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ἐκ Παρίου τῆς Μυσίας, κατὰ τοῦ Ἑλλησπόντου τὴν εἴσοδον. Πλάνητα βίον ἄγων, μετέβη καὶ εἰς Παλαιστίνην πρὸς τοὺς Χριστιανούς, καὶ εἰς παντοίους διωγμοὺς ἐξετέθη. Τέλος δ' ἀποκατέστη εἰς Ἀθήνας, ἔνθα καὶ τὸν Αὖλον Γέλλιον, τὸν συγγραφέα τῶν Ἀττικῶν νυκτῶν, εἶχε μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν του. Ἵνα δ' ἐφελκύσῃ τὴν κοινὴν προσοχήν, ἢ ἴσως ἐκ ζήλου πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἀρχὰς ἃς ἐπρέσβευε, καὶ αἵτινες τότε ἔτι δὲν ἐννοοῦντο ἐν Ἀθήναις, κατεφέρετο κατὰ τοῦ τὰς Ἀθήνας εὐεργετοῦντος καὶ ὑπὸ πάντων ἀγαπωμένου Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ (Aul. Gell. XII, 11). Εἰς τὰ Ὀλύμπια, τῷ 163 μ. Χ., εἴτε ἐν ἐπιδείξει γοητειῶν, εἴτε ἀφρόνως ἐπιδιώκων γενικὸν θαυμασμὸν, ἢ ἴσως καὶ ἐξ ἀπελπισίας διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἀποτυχίαν τῶν διδαχῶν του, ἐρρίφθη εἰς τὰς φλόγας καὶ κατεκάη. Ὁ σύγχρονός του Λουκιανὸς ἔγραψε διάλογον ἐπιγραφόμενον «περὶ τῆς Περεγρίνου τελευτῆς», ἐν ᾧ παριστᾷ αὐτὸν ὡς ψευδοφιλόσοφον, γόητα καὶ δεισιδαίμονα χριστιανόν. Αὐτοῦ λέγεται ὂν ἓν ἔργον φέρον ἐπιγραφὴν «ἐγκώμιον Πρωτέως τοῦ κυνὸς», ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀτοπως ἀποδιδόμενον εἰς αὐτόν.

Περεὺς, υἱὸς τοῦ Ἐλάτου καὶ τῆς Λαοδίκης, θυγατρὸς τοῦ Κινύρα, ἀδελφὸς τοῦ Στυμφάλου (Παυσ. — Ἀπολλδ. Γ, 9, 1).

Περίακτος, μηχανὴ θεατρικὴ, σχῆμα ἔχουσα πρίσματος τριγωνικοῦ, ἐφ' ἑκάστης δὲ πλευρᾶς ἄλλην ἔχουσα ἐπιγεγραμμένην παράστασιν· ὥστε δύο τοιαῦται ἑκατέρωθεν τῆς σκηνῆς ἐστημέναι, ὅταν ἐστρέφοντο, παρίστων μεταβολὴν τῆς σκηνογραφίας (Πολδ. Α, 126. — Vitr. V, 7). Ἰδ. Θέατρον.

Περίανδρος, 1) Ἡρακλείδης, υἱὸς Κυψέλου, γεννηθεὶς τῷ 668 π. Χ. τύραννος τῆς Κορίνθου, διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του τῷ 628, καὶ ἀποθανὼν τῷ 584, εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 84, ἀφ' οὗ ἐτυράννησεν ἐπὶ 44 ἔτη, εἰ καὶ ὑπάρχουσι χρονολογικαί τινες ἀντιφάσεις ὡς πρὸς αὐτόν. Εἶχεν, ὡς περιγράφεται, εὐρὺ τὸ πνεῦμα καὶ ὑψηλὴν τὴν διάνοιαν, ἦν ἀνδρεῖος ἐν πολέμοις καὶ συνετὸς ἐν τῇ διοικήσει, ἀλλ' ἐνταυτῷ φίλαρχος, ὑπὲρ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως τὸ τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ τυραννίδος τιθέμενος, δύσπιστος, καὶ εἰς μέτρα ἐνίοτε ἐκτρεπόμενος οὐχὶ πάντοτε ἴδια ἀνδρὸς μεγαλόφρονος. Φίλος τῶν φώτων καὶ τῶν τεχνῶν, περιγράφεται ὡς πάσης δεισιδαιμονίας ἀπηλλαγμένος, ὀλίγον ὑποκύπτων καὶ οὐχὶ λίαν πειθήνιος εἰς τὸν χαλινὸν τῆς συνειδήσεως, οὐδ' ἐπίσης λίαν εὐαίσθητος εἰς τῆς θρησκείας τὸν χαλινόν. Κατ' ἀρχὰς ἦρξεν ἠπιώτερον τοῦ πατρός του. Εἶτα ὅμως, εἰς τὰς συμβουλὰς Θρασυβούλου τοῦ τυράννου τῆς Μιλήτου πεισθείς, ἠθέλησε ν' ἀπαλλαγῇ τῶν πρώτων ἀνδρῶν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ κατέστη τραχὺς καὶ βίαιος, καὶ ἵνα ἐξαφανίσῃ τὰ ἐπείσακτα δωρικὰ ἤθη καὶ νόμιμα, ἀπηγόρευσε τὰ συσσίτια καὶ ἄλλα τῆς ἀρχαίας ἀγωγῆς. Προσέτι δὲ, παρὰ τὰς δημοκρατικὰς τοῦ πατρός του ἀρχὰς, ἐξέβαλε τὸν λαὸν ἐκ τῆς πόλεως· ἀλλ' ἐνομοθέτησεν ἀφ' ἑτέρου διάφορα κατὰ τῆς ἀσωτίας καὶ τῆς πολυτελείας. Ὁ χαρακτήρ του βαθμηδὸν ἐτραχύνθη μέχρις ἐσχάτης ὠμότητος, καὶ παρεδόθη εἰς μέθην, οὐδ' ἔμεινεν ὑγιὴς τὰς φρένας. Πρὸς τὴν σύζυγόν του Μέλισσαν (ἢ Λυσίδην), θυγατέρα Προκλέους

τοῦ τυράννου τῆς Ἐπιδαύρου, προσηνέχθη τραχύτατα, καὶ ἐγένετο αἴτιος τοῦ θανάτου αὐτῆς. Προσκαλέσας δ' εἶτα εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Ἥρας τὰς ἐπισημοτέρας γυναῖκας τῆς Κορίνθου, ἐγύμνωσεν αὐτὰς καὶ κατέκαυσε πρὸς ἐξιλέωσιν τὰ ἐνδύματα καὶ εἴ τι πολύτιμον εἶχον. Περιεστοιχίζετο δ' ὑπὸ 600 σωματοφυλάκων, καὶ εἶχε τριήρεις, ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν θαλασσῶν. Καὶ ἠγάπα μὲν τὰς στρατιωτικὰς ἐπιδείξεις, ἀλλὰ πόλεμον φαίνεται ὅτι διεξήγαγε πρὸς μόνον τὸν πενθερόν του Προκλῆν, ὡς γενόμενος αἴτιος τοῦ θανάτου τῆς θυγατρός του. Ἐκ τῆς Μελίσσης εἶχε δύο υἱοὺς, τὸν Κύψελον καὶ τὸν Λυκόφρονα. Τούτους καλέσας παρ' ἑαυτῷ ὁ Προκλῆς, καὶ φιλοφρόνως ὑποδεξάμενος, τοῖς ὑπέδειξεν ὅτι ὁ φονεὺς τῆς μητρός των ἦν ὁ πατήρ των αὐτός. Καὶ ὁ μὲν Κύψελος ἦν ἧττον νοήμων· ἀλλ' ὁ Λυκόφρων ἔδωκεν ὀργῆς ζωηρότατα δείγματα, δι' ὃ ὁ Περίανδρος τὸν ἀπέβαλε τῆς οἰκίας, καὶ ἀνεκήρυξεν

αὐστηροτάτην ποινὴν κατὰ παντὸς ὅστις ἤθελε τὸν ὑπεδεχθεῖς τὸν οἶκόν του ἢ τὸν προσομιλήσει. Οὕτως ὑπὸ πάντων ἀπωθούμενος, κατεσκήνου πλάνης ὁ Λυκόφρων καὶ ἐγκαταλελειμμένος εἰς τὰς στοάς. Τοῦτο ἐλύπησε τὸν πατέρα, δι' ὃ, προσελθών, τὸν προσεκάλεσε νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν πλησίον του, ἀλλ' ἐκεῖνος τῷ ἀπήντησε μόνον ὅτι αὐστηρῶς θὰ τιμωρηθῇ διότι προσωμίλησε τὸν Λυκόφρονα. Ὁ πατὴρ λοιπὸν τὸν ἀπέπεμψεν εἰς Κέρκυραν, ἥτις τότε διετέλει ὑπὸ τὴν Κόρινθον, καὶ ἐκεῖ τὸν ἀφῆκεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη· τὸν δὲ Προκλῆν ἐνίκησε καὶ ἐζώγρησε. Μετὰ ἔτη ὅμως, γέρων ἤδη, καὶ βλέπων ἠρημωμένον τὸν οἶκόν του καὶ ἑαυτὸν διαδόχου ἐστερημένον, ἔπεμψε τὴν θυγατέρα του πρὸς αὐτόν, ἵνα τὸν πείσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἀλλ' ὁ Λυκόφρων ἠρνήθη νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Κόρινθον ἐν ὅσῳ ἦν ἐκεῖ ὁ φονεὺς τῆς μητρός του. Τότε ἐκήρυξεν ὁ Περίανδρος ὅτι καταλείπει τὸν θρόνον εἰς τὸν Λυκόφρονα, αὐτὸς δ' ἀποσύρεται εἰς τὴν Κέρκυραν. Οἱ Κερκυραῖοι ὅμως, ἐκ φόβου μὴ ἔλθῃ πρὸς αὐτούς, ἐδολοφόνησαν τὸν υἱόν. Ἀντεκδικούμενος δ' ὁ Περίανδρος, ἔπεμψε τριακοσίους παῖδας τῶν ἐπισημοτέρων οἴκων τῆς Κερκύρας εἰς Ἀλυάττην, τὸν βασιλέα τῆς Λυδίας, ἵνα κατὰ τὸ ἀνατολικὸν ἔθος ἀποτμηθῶσι. Καὶ τούτους μὲν ἔσωσαν οἱ Σάμιοι καὶ ἀπέδωκαν εἰς τὴν πατρίδα των· ὁ δὲ βασιλεύς, ὃν ὡς τὸν πλουσιώτατον, σοφώτατον καὶ εὐδαιμονέστατον τῶν Ἑλλήνων ὕμνουν οἱ τότε σύγχρονοι ποιηταί, ἀπέθανε καταβεβλημένος ὑπὸ θλίψεως καὶ τύψεων τοῦ συνειδότος, καὶ μόνον ἐπ' ὀλίγα ἔτη διετήρησε μετ' αὐτὸν τὴν ἀρχὴν ὁ ἀνάξιος ἀνεψιός του Ψαμμήτιχος. Ἐπὶ τῶν τελευταίων ἔτι ἡμερῶν τῆς βασιλείας του οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Μιτυληναῖοι ἐξελέξαντο αὐτὸν ὡς διαιτητὴν ἐπὶ τῆς ἀμφισβητήσεως ἣν εἶχον περὶ τοῦ Σιγείου, καὶ παρεδέχθησαν τὴν ἀπόφασίν του, καθ' ἣν ἑκάτεροι ὤφειλον νὰ διατηρήσωσιν ὅ,τι κατεῖχον. Οἱ Κορίνθιοι ἐπέγραψαν εἰς τὸ μνῆμά του ἐπιτάφιον (Διογ. Λαέρτ. Α, 7), ἐν ᾧ ὕμνουν τὴν σοφίαν αὐτοῦ καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν. — Ὁ Περίανδρος πολλὰ καὶ μεγάλα ἔπραξε πρὸς ἐμψύχωσιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς θαλασσοπλοΐας, ἔπεμψεν ἀποικίας, ἠνέωξε διώρυγας, καὶ τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου ἐπεχείρησε νὰ διατάμῃ, ἀλλὰ τέλος ἀπέσχε τοῦ ἔργου. Ἐπροστάτευσε δὲ καὶ τὰ ἔργα τῆς διανοίας καὶ τέχνης, καὶ εἰς ἵδρυσιν μεγαλοπρεπῶν μνημείων ἔχαιρε, θεωρῶν αὐτὰ καὶ ὡς τρόπον τοῦ νὰ προμηθεύῃ ἐργασίαν εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ νὰ φορολογῇ δὲ τοὺς πλουσίους. (Ἰδ. Ἀριων). Ὑπὸ τῶν ἀρχαίων μνημονεύεται ὡς εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν, οὐχὶ ὅμως ὑπὸ πάντων. Ὁ Πλάτων (Πρωταγ. 743) οὐδόλως τὸν καταριθμεῖ μετ' αὐτῶν, ἄλλοι δ' ἄλλον ὁμώνυμόν του ἀντ' αὐτοῦ ἐκλαμβάνουσι (Ἰδ. Ἡρόδ. Α, 20. Γ, 48-51. Ε. 92, 6. 7). — 2) Τύραννος τῆς Ἀμβρακίας, πιθανῶς σύγχρονος τοῦ Κορινθίου (Αἰλ. π. ἱ. ΙΒ, 35).

Περίαπις, θυγάτηρ τοῦ Φέρητος, μήτηρ τοῦ Πατρόκλου (Ἀπλλδ. Γ, 13, 8).

Περίβοια, 1) θυγάτηρ τοῦ Εὐρυμέδοντος, καὶ ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος μήτηρ τοῦ Ναυσιθόου (Ὁμ. Ὀδ. Η, 56. — 2) Θυγάτηρ τοῦ Ἀκεσσαμενοῦ, σύζυγος τοῦ Ἀξιοῦ, μήτηρ τοῦ Πελάγονος, ἡγεμόνος τῶν Παιόνων (Ὁμ. Ἰλ. Φ, 141). — 3) Θυγάτηρ Ἱππονόου, σύζυγος Οἰνέως, μήτηρ τοῦ Τυδέως (Διόδ. Δ, 35. — Ἀπλλδ. Α, 18, 4). — 4) Θυγάτηρ τοῦ Ἀλκαθόου, ἔγγονος τοῦ Πέλοπος, γυνὴ τοῦ Τελαμῶνος, μήτηρ τοῦ Αἴαντος (Ηαυσ. — Ἀπλλδ. Γ, 12, 7). Παρὰ δὲ Πινδάρῳ καὶ Σοφοκλεῖ καλεῖται Ἐρίβοια, θυγάτηρ Πορθάονος, — 5) Γυνὴ Πολύβου, τοῦ βασιλέως τῆς Κορίνθου, ἡ ἀναθρέψασα τὸν ἀνευρεθέντα Οἰδίπουν, υἱὸν τοῦ Λαΐου (Ἀπλλδ. Γ, 5, 7). — 6) Μία τῶν Ναϊάδων, γυνὴ τοῦ Ἰκαρίου, μήτηρ τοῦ Θόαντος, Ἀλήτου, Δαμασίππου καὶ τῆς Πηνελόπης (Ἀπλλδ. Γ, 10, 6).

Περίβλημα, τὸ ἔνδυμα τῶν ἀνδρῶν ὃ ἔφερον ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα, ὡς αἱ γυναῖκες τὸν πέπλον. Ἦν ἐξ ἐρίου, τετράγωνον ἢ ἐπίμηκες, ἐπιπορπούμενον κατὰ τὸν τράχηλον ἢ ὑπὲρ τὸν ὦμον, καὶ πτυσσόμενον ὑπὲρ τὸ σῶμα, κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ φέροντος καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαίρας, εἴτε 1) ἁπλῶς ἀπὸ τοῦ τραχήλου κρεμάμενον ὑφ' ὅλον τὸ σῶμα, εἴτε 2) ὑπὸ τὴν δεξιὰν μάλην, εἴτε 3) ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὤμου εἰς τὸν ἀριστερὸν ῥιπτόμενον.

1. 2.

3.

Περιβραχιόνιον, μέρος τοῦ ὁπλισμοῦ, καλύπτον τὸν βραχίονα ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τῆς χειρὸς, ἐν χρήσει μάλιστα παρὰ τοῖς Πέρσαις (Ξενφ. Κρπ. ΣΤ, 4, 2), εἶτα δὲ καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις μονομάχοις. Τὸ εἰκονιζόμενον εὑρέθη ἐν Πομπηΐᾳ, καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ κρίκοι πρὸς ἀνάδεσιν αὐτοῦ.

Περιγόνη, θυγάτηρ τοῦ λῃστοῦ Σίνιδος, ὃν ἐφόνευσεν ὁ Θησεύς, ἔσχεν ἐξ αὐτῆς υἱὸν τὸν Ἴαξον, καὶ τὴν ἐνύμφευσεν ἔπειτα μετὰ Δηϊονέως, τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐρύτου (Πλούτ. Θησ. Δ).

Περίδειπνον, δεῖπνον παρατιθέμενον μετὰ τὸν ἐνταφιασμὸν εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος ἐντὸς τῆς οἰκίας τοῦ ἐγγυτέρου ἐξ αὐτῶν (Δημοσθ. π. στφ. 288). Ἡ εἰκὼν, ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον. Τὴν νεκρὰν ἀντιπροσωπεύει ἡ πρὸς ἀριστερὰ καθημένη.

Αἱ ἐπὶ τῆς ἄνω ταινίας γλυφαὶ παριστῶσιν, ὡς κοσμητικὰ αὐτῆς ἀντικείμενα, τὰ συνήθως ἐντιθέμενα εἰς τοὺς τάφους.

Περιδέραιον, τὸ περὶ τὸν λαιμὸν κόσμημα τῶν γυναικῶν.

Περίζωμα, ἡ ὀθόνη ἣν κρεμῶσιν ἀπὸ τῆς ὀσφύος εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ σώματος οἱ μάγειροι, οἱ χειρονακτικῶς ἐργαζόμενοι, εἰς προφύλαξιν τῶν ἐνδυμάτων, ἡ ἐμ-

προσθέλλα (Ἀθήν. Ζ, σ. 290), ὡς φέρουσιν ἐν τῇ εἰκόνι οἱ σιδηρουργοὶ τοῦ Ἡφαίστου.

Περιηγητής, ὁ τοὺς ξένους περιάγων καὶ δεικνύων καὶ ἐξηγῶν αὐτοῖς τόπου τινὸς τὰ ἀξιοθέατα, ὁ παρὰ Σικελοῖς Μυσταγωγὸς λεγόμενος, πρὸ πάντων ὅτε ἡρμήνευε τὰ ἐγχώρια ἱερά. Περιηγητὴς δὲ ἦν καὶ αὐτὸς ὁ περιηγούμενος καὶ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ καταγράφων, ὡς ἦν ὁ Διονύσιος κλπ.

Περιήρης, 1) υἱὸς τοῦ Αἰόλου καὶ τῆς Ἐναρέτης, ἢ τοῦ Κυνόρτα, βασιλέως τῆς Μεσσηνίας, σύζυγος Γοργοφόνης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Περσέως, καὶ πατὴρ τοῦ Ἀφαρέως καὶ τοῦ Λευκίππου (Ἀπολλδ. Α, 4, 5).—2) Ἡνίοχος τοῦ Μενοικέως, βασιλέως τῶν Θηβῶν, ὁ τραυματίσας Κλύμενον, τὸν βασιλέα τῆς Ὀγχηστοῦ (Ἀπολλδ. Β, 4, 11).—3) Πατὴρ τοῦ Βώρου (Ὁμ. Ἰλ. Π. 177),—4) Ἐκ Κύμης, κτίστης τῆς πόλεως Ζάγκλης ἐν Σικελίᾳ (Θουκ. ΣΤ, 4).

Περιθοῖδαι, δῆμος ἀττικὸς τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς, κληθεὶς κατὰ Πειρίθουν, τὸν φίλον τοῦ Θησέως (Λουκ. — Στεφ. Βυζ.).

Περιῤῥάντες, δικασταὶ ἐν Ἀθήναις κατ' ἔτος 30 κληρούμενοι, ἀπὸ δὲ τῶν Λ΄, «μίσει τοῦ ἀριθμοῦ», 40, περιερχόμενοι εἰς τοὺς δήμους καὶ δικάζοντες τὰς μέχρι 10 δραχμῶν δίκας, καὶ τὰς μικρὰς ποινικὰς (Ἀρστ. Πολιτ. Δ, 13, 2.—Πολυδ.—Δμσθ. Πνταίν. 976).

Περικάρπιον, κόσμημα τῶν γυναικῶν περὶ τὸν καρπὸν τῆς χειρός. Ἴδ. Ψ έλλιον.

Περικεφαλαία, ἡ γενικὴ ἐπωνυμία

τοῦ ἀμυντικοῦ ὅπλου τοῦ προστατεύοντος τὴν κεφαλήν. Ἐπὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων ἡ λεγομένη αὐλῶπις εἶχεν ὑπὸ τὸ κράνος τὸ καλύπτον τὸ κρανίον προσωπίδα μετὰ δύο ὀπῶν διὰ τοὺς ὀφθαλμούς, ἥτις καταβιβαζομένη ἔκρυπτε πᾶν τὸ πρόσωπον. Ἐπὶ κορυ-

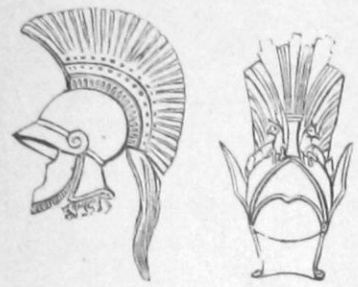

φῆς δὲ τὸ κράνος εἶχε τὸν λεγόμενον κῶνον, εἰς ὃν προσηλοῦτο ὁ λόφος, ὃν ἀπετέλουν ἵππουρις, μία ἢ καὶ πλείονες, μέχρι τριῶν· εἰς τὰ ἔμπροσθεν προεῖχε τὸ γεῖσον, καλύπτον τὸ μέτωπον, ἑκατέρωθεν τὰ παραγναθίδια. Τὸ κράνος εἶχε συνήθως γλυπτικόν τι κόσμημα, ὃ ἐκαλεῖτο φαλὸς, καὶ ὅτε εἶχεν ἀνὰ ἓν ἑκατέρωθεν, ἐλέγετο ἀμφίφαλον. Ἀπετέλει δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ φαλὸς μέρος τοῦ λόφου (Ὁμ. Ἰλ. Ν, 132. 614. Π, 216).

Περικλείδας, ὁ ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πεμφθεὶς ἵνα ζητήσῃ τὴν ἐπικουρίαν κατὰ τῶν Εἱλώτων (Ἀρστφ. Λυσ. 1140.—Θουκ. Δ, 117).

Περικλῆς, Ἀθηναῖος, υἱὸς Ξανθίππου, τοῦ ἐν Μυκάλῃ νικήσαντος, καὶ Ἀγαρίστης, τῆς ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀλκμαιονιδῶν, ἀνετράφη καὶ ἐδιδάχθη ἐν τῇ νεότητί του ὑπὸ Ζήνωνος τοῦ Ἐλεάτου, ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ Δάμωνος, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἐγκρατέστερος τῆς μουσικῆς θεωρίας κατὰ τοὺς τότε καιροὺς, καὶ ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου Ἀναξαγόρου, φωτίσαντος τὸ πνεῦμα αὐτοῦ κατὰ τῶν τοῦ ὄχλου δεισιδαιμονιῶν καὶ εἰς τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων ἐπίγνωσιν. Διακριθεὶς κατ' ἀρχὰς εἰς διαφόρους ἐκστρατείας, ἐν ἡλικίᾳ ὡριμωτέρᾳ, μετὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Θεμιστοκλέους, καὶ ἀφ' οὗ ὁ Ἀριστείδης ἀπεσύρθη τῶν δημοσίων, ἐστράφη πρὸς τὴν

πολιτικὴν, κατὰ τὸ ἔτος 469 π. Χ. Τότε τῶν Ἀθηνῶν προϊστάμενος ὁ Κίμων, ἠγωνίζετο ν' ἀποτρέψῃ τῶν συμπολιτῶν του τὰς φιλοπολέμους διαθέσεις εἰς πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν, σώζων οὕτω τὴν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ὁμόνοιαν, καὶ προλαμβάνων ἀνατροπὰς ἐσωτερικάς. Εἰς τοῦτον ἀντετάχθη ὁ Περικλῆς. Καί τοι δ' ἐκ γενετῆς καὶ ἐκ διαθέσεως ἀριστοκράτης καὶ ὀλίγον ἐντερπόμενος εἰς συνομιλίας μετὰ τῶν δημοτικῶν τάξεων, οὐχ ἧττον ἀντελήφθη τῆς δημοτικῆς μερίδος, καὶ χρηματικὰς χορηγίας εἰς τοὺς δημότας, ὡς τὴν τῆς διωβελίας εἰς τὰ Διονύσια, προτείνας καὶ ἐπιτυχὼν, καὶ τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀπορωτέρων εἰς τὰ δημόσια διενεργήσας, προσεκτήσατο τῶν πολλῶν τὴν ἀγάπην (Πλούτ. Περ. Ζ, κλ.). Συνετάχθη δὲ κατὰ τοῦ Κίμωνος, ὅτε οὗτος, ἐπὶ τῆς κατακτήσεως τῆς Θάσου, κατηγορήθη ὡς δωροδοκηθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας (Πλούτ. Κίμ. ΙΔ)· ἀλλ' ἡ ἐπιρροή του ἰδρύθη πρὸ πάντων ὅτε ἡ προτροπὴ τοῦ Κίμωνος, καὶ παρὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ Περικλέους, τοῖς Σπαρτιάταις κατὰ τῶν Μεσσηνίων πεμφθεῖσα ἐπικουρία ἐπανέκαμψεν ἄπρακτος ἐπὶ προφάσει μηδαμινῇ (τῷ 461), καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κίμων ἐξωστρακίσθη, τῷ 459, καὶ μικρὸν μετὰ ταῦτα, προτάσει τοῦ Ἐφιάλτου, κατηργήθη καὶ ἡ ἀντιδημοκρατικὴ ἰσχὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου (Θουκ. Α, 102). Ἔκτοτε, καὶ μέχρι τοῦ θανάτου του, ἔμεινε διευθύνων τὰ τῆς πόλεως, ἰσχυρὸς τὸν λόγον καὶ τὴν ἐνέργειαν. Ὁ Κίμων, μετὰ τὴν ἀνάκλησίν του, ἔστρεψε τὴν ροσοχήν του μᾶλλον πρὸς τὸ ἐξωτερικόν. Ἱκανὸν καὶ ἔμπειρον ὁδηγὸν εἶχεν ἔτι ἡ ἀριστοκρατία τὸν Θουκυδίδην· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐξωρίσθη τῷ 443. Ὁ δὲ Περικλῆς, συμφώνως πρὸς τὰς διαθέσεις τοῦ δήμου, ἔτεινεν εἰς τὸ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν πατρίδα του τὴν κυριαρχίαν ἐπὶ πάσης τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τῶν ἐτησίων στρατηγῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκλεγόμενος, ἦν συνήθως ἐπὶ κεφαλῆς πασῶν τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων. Κατ' ἀρχὰς, —ὡς τινὲς παραδέχονται, —μετὰ τὴν 30ετῆ εἰρήνην (Πλούτ. Περ. ΙΖ) ἀπεπειράθη νὰ συνενώσῃ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τῶν Ἀθηνῶν τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλ' ἀπέτυχε. Τότε ἐνέκυψεν εἰς τὸ νὰ συνδέσῃ διὰ συνθηκῶν καὶ διὰ τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν ὅ,τι πλείστας Ἑλληνικὰς πόλεις μετὰ τῶν Ἀθηνῶν ἢ εἰς τὸ νὰ ὑποτάξῃ αὐτάς. Ἀλλὰ κατεσπευσμένας καὶ μεμακρυσμένας ἐπιχειρήσεις δὲν ἐνέκρινεν, ὡς τὴν ἐκστρατείαν εἰς Αἴγυπτον (455). Ἅμα ἐπελθούσης τῆς πρὸς τὴν Σπάρτην ῥήξεως, συνωμολογήθη

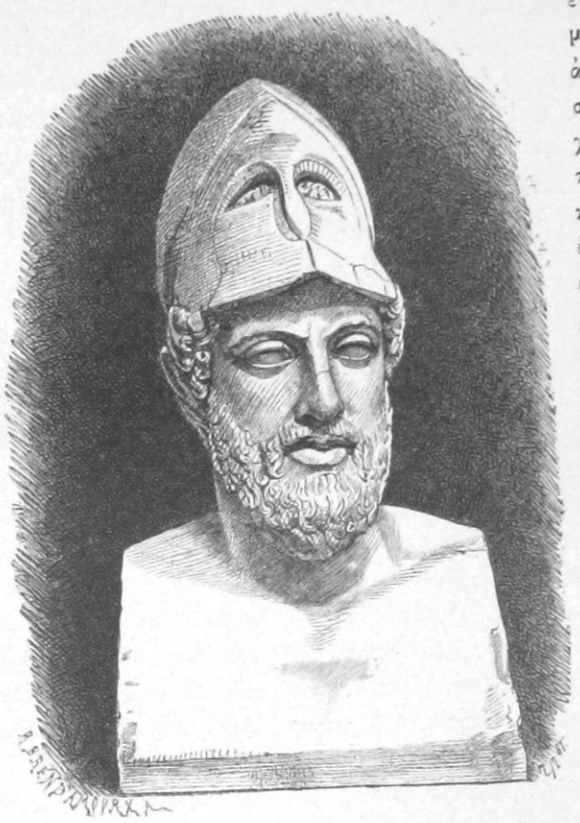

συμμαχία μετὰ τοῦ Ἄργους καὶ τῆς Θεσσαλίας (Θουκ. Α, 102), ἐκυριεύθη ἡ Αἴγινα, καὶ τὰ Μέγαρα προσῆλθον εἰς τὰς Ἀθήνας (Θουκ. Α, 105). Ὁ κατὰ τῆς Σπάρτης πόλεμος εἶχεν ἤδη ἐκραγῆ τῷ 457, ὅτε οἱ Σπαρτιᾶται εἶχον ἐκστρατεύσει ὑπὸ τὸν Νικομήδην κατὰ τῶν εἰς τὴν Δωρίδα εἰσβαλόντων Φωκέων, οἱ δ' Ἀθηναῖοι τοῖς ἀπέκοψαν τὴν ἐπιστροφήν. Εἰς τὴν ἐν Τανάγρᾳ μάχην (457) ἐπολέμησεν ὁ Περικλῆς γενναιότατα, ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι ἠττήθησαν διὰ προδοσίας. Μετὰ ταῦτα ὅμως ὁ πόλεμος ἐξηκολούθησεν ἐπιτυχέστερον δι' αὐτούς. Ἡ Βοιωτία, ἡ Φωκὶς καὶ ἡ Λοκρὶς ἠναγκάσθησαν νὰ προσέλθωσιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ὁ Περικλῆς ἐπιτυχῶς ἐξεστράτευσεν εἰς Σικυῶνα, εἰς Ἀκαρνανίαν, καὶ ἴσως κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον τρόπον καὶ εἰς τὸν Πόντον (Πλούτ. Περ. Κ)· τῷ δὲ 451 διεπράξατο ὁ Κίμων πενταετῆ ἀνακωχήν. Διὰ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν συμμάχων των αἱ Ἀθῆναι εἶχον καταστῆ ἡ σπουδαιοτέρα τῶν κατὰ ξηρὰν Ἑλληνικῶν δυνάμεων, ἀλλὰ δὲν διέμειναν εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἐπὶ πολύ. Ἐν Θήβαις ἐξανέστησαν οἱ ἐξόριστοι ὀλιγάρχαι μετὰ τῆς φατρίας των κατὰ τῶν δημοκρατῶν καὶ τῆς τῶν Ἀθηναίων κυριαρχίας, καὶ τῷ 447 ὁ Τολμίδης ἐνικήθη κατὰ κράτος καὶ ἐφονεύθη εἰς τὴν ἐν Κορωνείᾳ μάχην, τὴν συγκροτηθεῖσαν ἀπροπαρασκεύως, καὶ παρὰ τὴν γνώμην τοῦ Περικλέους. Τότε ἀπεσπάσθησαν καὶ ἡ Φωκὶς καὶ ἡ Λοκρὶς, καὶ προσέτι καὶ τὰ Μέγαρα καὶ ἡ Εὔβοια· οἱ δὲ Σπαρτιᾶται ἐπέδραμον εἰς τὴν Ἀττικήν. Καὶ κατώρθωσε μὲν ὁ Περικλῆς νὰ πείσῃ διὰ δωροδοκίας τὸν Πλειστοάνακτα καὶ τὸν Κλεανδρίδαν ν' ἀποσυρθῶσι, καὶ ὑπέταξεν ἐκ νέου τὴν Εὔβοιαν· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου συνωμολογήθησαν κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους 445 σπονδαὶ τριακοντούτεις, καθ' ἃς οἱ Ἀθηναῖοι ὑπεχρεοῦντο ν' ἀποστῶσι πασῶν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ κτήσεων αὐτῶν, καὶ ν' ἀφήσωσι τὰ Μέγαρα, τὴν Βοιωτίαν, τὴν Λοκρίδα καὶ τὴν Φωκίδα ἐκτὸς τοῦ δεσμοῦ (Θουκ. Α, 114.—Πλούτ. Περ. ΙΗ). Οὕτως ἀποτυχοῦσαι αἱ Ἀθῆναι εἰς τὸ σχέδιον τοῦ νὰ καταστῶσι δύναμις τῆς στερεᾶς, ἠναγκάσθησαν νὰ στραφῶσι πάλιν πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ὁ Περικλῆς δὲ κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως συνδέσῃ μετ' αὐτῶν ὅ,τι στενώτερον τὰς ἐπιθαλασσίους πόλεις. Ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτοῦ ἡ ἡγεμονία ἀπέβη βαθμηδὸν ἀρχὴ (Θουκ. Α, 97), οἱ ἐλεύθεροι σύμμαχοι ἐγένοντο ὑπήκοοι, καὶ αἱ πολεμικαὶ συνεισφοραὶ αὐτῶν ἐγένοντο φόροι, ὁ Περικλῆς δ' ὑπεστήριζε τὴν ἀρχὴν ὅτι αἱ Ἀθῆναι ὤφειλον βοήθειαν τοῖς συμμάχοις καὶ προστασίαν, καὶ οὗτοι ταῖς Ἀθήναις ὑπακοὴν καὶ φόρον. Ἤδη ἐπὶ Κίμωνος ἀπῃτεῖτο παρ' αὐτῶν νὰ χορηγῶσι μόνον κενὰς τριήρεις καὶ χρήματα, δι' οὗ ἐντελῶς ἀφωπλίσθησαν, πλὴν μόνον τῆς Χίου, τῆς Λέσβου καὶ τῆς Σάμου· τὸ δὲ συμμαχικὸν ταμεῖον, προτάσει τῶν Σαμίων, μετενέχθη, τῷ 460, ἀπὸ τῆς Δήλου, ἔνθα ἦν κατατεθειμένον, εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἐθεωρεῖτο ἔκτοτε ὡς ἰδιοκτησία τῶν Ἀθηναίων, ἧς ἐποιοῦντο χρῆσιν καὶ κατὰ τῶν συμμάχων αὐτῶν (Πλούτ. Περ. ΙΒ). Μέχρις ἀρχῆς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὅμως ὁ φόρος δὲν ηὐξήθη πολύ. Ἀπὸ τῶν πλείστων συμμαχίδων πόλεων ἀφῃρέθη ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, καὶ ἐβιάζοντο νὰ καταφεύγωσιν εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις δικαστήρια. Ἔπεμπον δ' εἰς τὰς πόλεις οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἐπιτηρητὰς καὶ μυστικοὺς κατασκόπους, τοὺς ἀπειθοῦντας ἠνάγκαζον διὰ βίας εἰς ὑποταγὴν, εἰ καὶ οὐχὶ μετὰ τῆς ὠμότητος ἐκείνης μεθ' ἧς προσηνέχθησαν ἐν μετέπειτα χρόνοις. Τοὺς ἀποστάντας Σαμίους, Εὐβοεῖς, Αἰγινήτας καὶ Ναξίους καθυπέταξεν αὖθις ὁ Περικλῆς, καταναυμαχήσας τὸν στόλον τῆς Σάμου πρὸ τῆς Τραγίας, μικρᾶς νήσου παρὰ τῇ Σάμῳ, καὶ ἐπὶ δύο μῆνας τὴν νῆσον πολιορκήσας (Θουκ. Α, 115). Εἰς ἐξασφάλισιν τῶν ἀβεβαίων καὶ ἀποσκιρτώντων συμμάχων συνετέλουν καὶ αἱ κληρουχίαι, ἐξ ὧν ὠφελοῦντο καὶ τῶν πολιτῶν οἱ ἧττον εὔποροι. Οὕτως ἔπεμψεν ὁ Περικλῆς 2000 κληρούχους εἰς Εὔβοιαν, 1000 εἰς τὴν Χερσόνησον, 500 εἰς τὴν Νάξον, 250 εἰς τὴν Ἄνδρον, 1000 εἰς τὴν Θρᾴκην. Ἐπέμφθησαν δὲ καὶ τῷ 443 ἄποικοι εἰς Θουρίους, καὶ τῷ 437 εἰς Ἀμφίπολιν· ἀλλ' οὗτοι ἦσαν ἄλλαι κατηγορίαι, διότι συνέκειντο ἐκ κατοίκων διαφόρων χωρῶν τῆς Ἑλλάδος (Πλούτ. Περ. ΙΑ). Ἐκ τῶν ἐννέα ἀρχόντων οὐδέποτε διετέλεσεν ὁ Περικλῆς, ἀλλ' ὡς στρατηγὸς, ὡς διευθύνων τὰ τῶν προσόδων καὶ τὰ τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν, ἐξήσκει ὑπερτάτην ἐπιρροὴν εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς πόλεως. Εἰς τὰ καθέκαστα ὅμως σπανίως ὁ ἴδιος ἀνεμιγνύετο, καὶ ἐνεπιστεύετο αὐτὰ εἰς τοὺς πολιτικοὺς φίλους του, τὸν Ἐφιάλτην, τὸν Χαρῖνον, τὸν Μένιππον. Διὰ τὴν βαθεῖάν του σύνεσιν ὅμως καὶ τοῦ χαρακτῆρός του τὴν ἀξιοπρέπειαν ἦν πάντοτε ἡ ψυχὴ καὶ ὁ ἀνώτατος ὁδηγὸς τῆς μερίδος εἰς ἣν ἀνῆκεν. Οὐδέποτε ἀνείχετο νὰ τὸν παρασύρωσι τοῦ ὄχλου τὰ πάθη, ἐξ ἐναντίας διὰ πολιτικῆς φρονήσεως διηύθυνεν αὐτὸν χωρὶς νὰ τὸν κολακεύῃ. Γενικῶς δ'ἀνεγνωρίζετο τὸ ἀδωροδόκητον αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀκρίβεια καὶ εὐθύτης του περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων χρημάτων (Θουκ. Β, 60. 65.—Ἀρστφ. Νεφ. 835). Τὸ σύστημά του ἦν νὰ καταστήσῃ τὰ δημόσια πράγματα προσιτὰ εἰς πάντας τοὺς πολίτας, ζωογονῶν διὰ τούτου καὶ ἐνισχύων τὴν πολιτείαν. Ὑπεκαίων ὅμως τὴν φιλαρχίαν τοῦ πλήθους, καὶ τὰ ὑλικὰ αὐτοῦ συμφέροντα καὶ τὰς ὀρέξεις ἐξυπηρετῶν, δὲν ἠδύνατο ν' ἀγνοῇ ὅτι ἀνέπτυσσε παρ'αὐτῷ δυνάμεις αἵτινες θ'ἀπέβαινον καταστρεπτικαὶ ἅμα ἔπαυον χαλιναγωγούμεναι ὑπ' ἰσχυρᾶς χειρὸς καὶ ὑπὸ φρονήσεως ἐπιβαλλομένης. Πᾶσαι αἱ τοῦ πολιτεύματος διατάξεις μετεβλήθησαν ἐπὶ τὸ δημοκρατικώτερον· τοῦ Ἀρείου Πάγου περιωρίσθη ἡ δικαιοδοσία· ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἀνετέθη κυρίως εἰς τὰ δημοτικὰ δικαστήρια· τὰ δημόσια βάρη ἐπερρίφθησαν διὰ τῶν λειτουργιῶν σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς πλουσίους· ἀγνοεῖται δ' ἂν, ἢ κατὰ πόσον, εἰς τοὺς ἐπ' αὐτοῦ χρόνους πρέπει ν' ἀποδοθῇ ἡ καθιέρωσις τῆς κληρώσεως ἀντὶ τῆς ἐκλογῆς, ἡ διάταξις τῶν νομοθετῶν, τῶν νομοφυλάκων, τῆς παρανόμων γραφῆς καὶ ἄλλων ἀναλόγων. Ἵνα δὲ καταστήσῃ εἰς πάντα τὸν λαὸν ἐφικτὴν τὴν δημόσιον ὑπηρεσίαν, προὐκάλεσε χρηματικὰς ἀμοιβὰς δι' αὐτὴν, κατ' ἀρχὰς τὸν δικαστικὸν μισθὸν (τριώβολον ἡλιαστικὸν), ἴσως τῷ 459· εἶτα τὸ βουλευτικὸν, τὸν στρατιωτικὸν μισθὸν, καὶ τέλος τὸ θεωρικὸν, διὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὸ θέατρον· ἀλλὰ βεβαίως δὲν μαρτυρεῖται ὅτι πάντα ταῦτα εἰσήχθησαν ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ Περικλέους. Οὕτω διὰ τῶν μισθῶν καὶ τῶν κληρουχιῶν καὶ τοὺς ἀπορωτέρους εἰς τὸν δημόσιον βίον εἰσαγαγὼν, ἐφρόντισε δι' ἄλλων ἐπιχειρήσεων νὰ θεραπεύσῃ ἀνάγκας τοῦ λαοῦ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν πόθον αὐτοῦ πρὸς ἀπολαύσεις, δι' ὧν ἐπροσπάθησε νὰ καλλιεργήσῃ τῶν πολλῶν τὴν φιλοκαλίαν, ὡς καὶ τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν αὐτῶν. Καὶ πρῶτον μὲν συνεπλήρωσε τὴν ὑπὸ τοῦ Κίμωνος ἀρξαμένην οἰκοδομὴν τῶν μακρῶν τειχῶν, δι' ὧν ὀχυρῶς συνεδέοντο μετὰ τῶν Ἀθηνῶν ὁ Πειραιεὺς καὶ τὸ Φάληρον (457), εἰς τὰ δύο προσθεὶς εἶτα καὶ ἄλλο τρίτον, τὸ διὰ μέσου, ἀντικαταστῆσαν, ὡς λίαν μεμακρυσμένον, τὸ Φαληρικὸν (Θουκ. Α, 89. Πλούτ. Θεμ. ΙΒ). Εἶτα δ' ἐπεμελήθη τῆς κατακοσμήσεως τῆς πόλεως διὰ λαμπρῶν ναῶν, ἱερῶν ἀναθημάτων, καλλιτεχνημάτων καὶ τελετῶν. Ὁ Παρθενὼν, συμπράξει τοῦ Φειδίου, ἐπὶ τοῦ κέντρου τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ τὸ Ὠδεῖον ὑπὸ τοὺς νοτιανατολικοὺς πρόποδας αὐτῆς ἐνηγέρθησαν ἀπὸ τῶν ἐτῶν 445-437, τὰ Προπύλαια τῷ 437 - 431. Πᾶσα δ' ἡ πόλις ἀνεδείχθη τότε ἔνδοξον κέντρον τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης. — Καὶ ῥήτωρ ἦν διακεκριμένος ὁ Περικλῆς, εἰ καὶ σπανίως ἀνήρχετο εἰς τὸν ἄμβωνα, καὶ συν-

τόμως ὠμίλει. Ὁ Κικέρων (Brut. XII, 28) θεωρεῖ τὴν εὐγλωττίαν του ὡς τὴν πρώτην λόγου ἀξίαν. Μετ' ἀκατασχέτου δυνάμεως ἐχαλιναγώγει τὰ πάθη τοῦ πλήθους· λαμπρὰ δ' αὐτῆς δείγματα ἔχομεν τὰς δύο δημηγορίας αὐτοῦ, τὴν μετὰ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον, καὶ τὴν τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (Θουκ. Α, 140. Β, 35. 60). Πρότυπον ὢν ἀνεπιλήπτου πολιτευομένου, ἐφιλοτιμήθη καὶ ὡς πρὸς τὰ οἰκονομικά, καὶ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον νὰ διατελέσῃ πάντοτε ἀξιομίμητον παράδειγμα τοῖς συμπατριώταις του, καὶ μόνον τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ ἡ συκοφαντία καὶ ἡ τάσις πρὸς τὴν τῶν εὐγενεστέρων διαστροφὴν ὑπηγόρευσαν εἴς τινας τῶν κωμικῶν καὶ εἰς ἄλλους τὴν εἰς ἰδιοτελεῖς σκοποὺς ἀπόδοσιν τινῶν τῶν μεγαλειτέρων αὐτοῦ ἐπιχειρημάτων. Ἐν τῇ οἰκιακῇ του διαίτῃ ὅμως δὲν ἐδείχθη μομφῆς ἀνώτερος, διότι, ἀποβαλὼν τὴν σύζυγόν του, ἐξ ἧς εἶχε δύο υἱούς, τὸν Ξάνθιππον καὶ τὸν Πάραλον, παρέλαβε παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶτα ἐνυμφεύθη τὴν ἐκ Μιλήτου Ἀσπασίαν, θαμβωθεὶς ἐκ τῶν διανοητικῶν προτερημάτων αὐτῆς. Ἀπὸ τοῦ 444 πολιτικὸν ἀντίζηλον δὲν εἶχεν ἐν Ἀθήναις, καὶ ἠγωνίζετο παντὶ σθένει εἰς ἐξεύρεσιν τῶν τρόπων πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπικειμένου πολέμου, τοῦ μέλλοντος ν' ἀποφασίσῃ τῆς Ἑλλάδος τὴν τύχην, ὃν προέβλεπε μὲν, ἠγωνίζετο ὅμως κατὰ δύναμιν ν' ἀναβάλῃ, δι' ὃ καὶ, ἐφ' ὅσον προΐστατο τῶν οἰκονομικῶν, ἔπεμπε κατ' ἔτος ἀνὰ 10 τάλαντα εἰς Σπάρτην ἵνα ἀντενεργήσῃ κατὰ τῆς φιλοπολέμου φατρίας. Ὅτε δ' ἐξ Ἐπιδάμνου ἐξερράγη τέλος ὁ πόλεμος, θεωρῶν αὐτὸν ἀναπόφευκτον, συνεβούλευσε ν' ἀποδυθῶσιν εἰς αὐτὸν μετὰ θάρρους (Θουκ. Α, 140). Κατ' ἐκεῖνο ὅμως τοῦ χρόνου ἐπετάθη ἡ κατ' αὐτοῦ ἀντίπραξις τῆς φιλολακωνικῆς ὀλιγαρχικῆς μερίδος, ἥτις μὴ δυναμένη αὐτὸν κατ' εὐθεῖαν, προσέβαλε τῷ 433 ἢ 432, διὰ κατηγοριῶν τοὺς περὶ αὐτὸν, τὸν Ἀναξαγόραν, τὸν Φειδίαν, τὴν Ἀσπασίαν (Πλούτ. Περ. ΛΒ), ὑπὲρ ἧς αὐτὸς ὁ ἴδιος συνηγόρησε μετὰ δακρύων καὶ ἰσχυρᾶς συγκινήσεως. Οὐχ ἧττον δὲ διετήρησε τὴν ὑπέροχον πολιτικὴν θέσιν του, καὶ διῴκησε συνετῶς τὰ τῆς πόλεως κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ πολέμου, ἡσύχως μὲν ὑπομένων τῶν ἐχθρῶν του τὰς προσβολὰς, εἰς τὸν λαὸν δὲ θάρρος ἐμβάλλων κατὰ τῶν ἐπερχομένων κινδύνων καὶ κακουχιῶν. Ὅτε δὲ μόνον ἐκορυφώθησαν τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου μετὰ τοῦ συνεπελθόντος λοιμοῦ, τότε πρῶτον, τῷ 430, ἐτόλμησαν οἱ ἐχθροί του, ὁ Κλέων, ὁ Σιμμίας, ὁ Λακρατίδας, νὰ τὸν προσβάλωσιν ἐπὶ κακῇ διαχειρίσει τῶν δημοσίων χρημάτων, καὶ ἐπέτυχον καταδίκην αὐτοῦ εἰς πρόστιμον (Θουκ. Β, 65). Ἀλλὰ ταχέως πάλιν τῷ ἐπανῆλθε τοῦ λαοῦ ἡ ἐμπιστοσύνη, καὶ ὅτε οἱ δύο γνήσιοι υἱοί του ἀπέθανον, τῷ ἐπετράπη νὰ υἱοθετήσῃ καὶ δεχθῇ εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὴν φρατρίαν του τὸν ἐκ τῆς Ἀσπασίας ὁμώνυμον αὐτῷ (Πλούτ. Περ. ΛΖ). Τὸ προσεχὲς ὅμως ἔτος, καταληφθεὶς καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ ὀλετῆρος λοιμοῦ, ἀπεβίωσε.

Περικλυμένη, 1) θυγάτηρ τοῦ Μίνωος, γυνὴ τοῦ Φέρητος, μήτηρ τοῦ Ἀδμήτου (Hyg. Fab. IV). Κατ' ἄλλους Κλυμένη, θυγάτηρ τοῦ Μινύου. — 2) Θυγάτηρ τοῦ Μινύου, γυνὴ τοῦ Φύλακος, μήτηρ τοῦ Ἰφίκλου (Ἀπλλν. Ῥόδ. Α, 230).

Περικλύμενος, 1) υἱὸς τοῦ Νηλέως καὶ τῆς Χλωρίδος, ἀδελφὸς τοῦ Νέστορος, ἀργοναύτης, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Πύλου, εἰ καὶ εἶχε λάβει παρὰ τοῦ Ποσειδῶνος μεγάλην ῥώμην καὶ τὸ δῶρον τῆς μεταμορφώσεως (Ὁμ. Ὀδ. Λ, 288. — Ov. Met. XIII, 556). — 2) Υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Χλωρίδος, θυγατρὸς τοῦ Τειρεσίου, Θηβαῖος, κατὰ τὸν πρῶτον θηβαϊκὸν πόλεμον φονεύσας τὸν Παρθενοπαῖον, καὶ καταδιώξας τὸν Ἀμφιάραον, ὅτε τοῦτον κατέπιεν αἶφνης ἡ γῆ (Εὐρπ. Φοίν. 1157. — Πινδ. Νεμ. Θ, 26).

Περικνημὶς, ἔνδυμα πρὸς προφύλαξιν

ΕΘΝΙΚΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΗΝΑΙ 1942

τῆς κνήμης, σπανίως φερόμενον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, μᾶλλον δ' ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων, ὑπὸ στρατιωτῶν καὶ θηρευτῶν (Διον. Ἁλικρ).

Περικτιόνη, σοφὴ Ἑλληνὶς τῆς Πυθαγορείου σχολῆς, γράψασα, κατ' Ἀριστοτέλην, βιβλίον περὶ σοφίας, οὗ ἀποσπάσματα διετήρησεν ὁ Στοβαῖος.

Περίλαος ἢ Πέριλλος, χαλκοπλάστης ἐξ Ἀκράγαντος. Περὶ αὐτοῦ διηγοῦνται ὅτι ἐπὶ ἀδρᾷ ἀμοιβῇ κατεσκεύασε διὰ τὸν τύραννον Φάλαριν (ἴδ.) ὡς βασανιστήριον, ταῦρον χαλκοῦν, εἰς ὃν ἐγκλειόμενος ἄνθρωπος ἐπυρπολεῖτο διὰ κάτωθεν ἀναπτομένης πυρᾶς, αἱ δὲ κραυγαὶ ἂς ἐξέπεμπεν ἤχουν ὡς τοῦ ταύρου φωνή· ὁ Φάλαρις δὲ αὐτὸν πρῶτον ἐνέκλεισε καὶ ἐφόνευσε κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον (Λουκ. Φαλ. 11. 12. — Plin. XXXIV, 89. — Ov. A. A. I, 653).

Περιμήδη, 1) θυγάτηρ τοῦ Αἰόλου καὶ τῆς Ἐναρέτης, μήτηρ τοῦ Ἱππoδάμαντος καὶ τοῦ Ὀρέστου ἐκ τοῦ Ἀχελῴου (Ἀπλλδ. Α. 7, 3). — 2) Θυγάτηρ τοῦ Εὐρυσθέως, φονευθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων (Ἀπλλδ. Β, 8, 1). — 3) Ἀδελφὴ τοῦ Ἀμφιτρύωνος, γυνὴ τοῦ Λικυμνίου, μήτηρ τοῦ Οἰωνοῦ (Ἀπλλδ. Α, 4, 6). — 4) Θυγάτηρ τοῦ Οἰνέως, γυνὴ τοῦ Φοίνικος, μήτηρ τῆς Ἀστυπαλαίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Παυσ. Η, 4).

Περιμήδης, 1) ἑταῖρος τοῦ Ὀδυσσέως, ἀκολουθήσας αὐτὸν ὅτε κατέβη εἰς τὸν Ἅδην (Ὁμ. Ὀδ. Λ, 23). — 2) Εἷς τῶν εἰς τοὺς γάμους τοῦ Πειρίθου παρευρεθέντων κενταύρων (Ἡσδ. Ἀσπ. 187).

Περιμήλη, 1) θυγάτηρ τοῦ Ἀμυθάονος, μήτηρ τοῦ Ἰξίονος ἐκ τοῦ Ἀντίονος (Διόδ. Δ, 71). — 2) Θυγάτηρ τοῦ Ἀδμήτου, γυνὴ τοῦ Ἄργου, μήτηρ τοῦ Μάγνητος, καθ' ὃν ὠνομάσθη ἡ ἐν Θεσσαλίᾳ Μαγνησία (Ἀντ. Λιβ.).

Πέριμος, Τρὼς ἐκ τῶν ἐπισήμων, υἱὸς τοῦ Μέγητος, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου (Ὁμ. Ἰλ. Π, 695).

Πέρινθος, ἐν Θράκῃ κατὰ τὴν Προποντίδα, Σαμίων εὐπορουσα ἀποικία, ἔχρυσα ὁμώνυμον κόλπον εἰς ὅρους πρόποδας. Ἀντέστη γενναίως τῷ 341 π. Χ. κατὰ Φιλίπ-

που τοῦ Μακεδόνος, ὅστις τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς ἀναγνωρίσας, ἠθέλησε νὰ τὴν κυριεύσῃ. Ἀπὸ τῆς δ' ἑκατονταετηρίδος μ. Χ. προσωνομάσθη καὶ Ἡράκλεια (Πλούτ. Φωκ. ΙΔ. — Διόδ. ΙΣΤ, 74).

Περίοικοι, οἱ μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Δωριέων ἀρχαῖοι κάτοικοι τῶν χωρῶν ὅσας οὗτοι κατέλαβον, οἷον οἱ Ἀχαιοὶ ἐν Λακωνίᾳ. Ἦσαν δὲ φαίνεται οἱ ἑκουσίως, ἴσως διὰ συνθήκης, ὑποταγέντες εἰς τοὺς εἰσελάσαντας, καὶ οἷς ἐδόθη ἰσονομία τὸ πρῶτον (Ἔφορ. ἐν Στρβ. 364), ἐν ᾧ οἱ ἀντιστάντες καὶ διὰ τῶν ὅπλων κατατροπωθέντες ἦσαν, ὡς φαίνεται, οἱ εἰς Εἵλωτας (ἴδ.) (ἐν Κρήτῃ Μνῷτας, ἐν Ἄργει Ὀρνεάτας, ἐν Θεσσαλίᾳ Πενέστας) ὑποδουλωθέντες. Μετ' οὐ πολὺ ὅμως, εἴτε ἐκ φιλαρχίας τῶν νικητῶν, εἴτε ἔκ τινος παραβόλου ἐπιχειρήσεως πρὸς ἀνεξαρτησίαν τῶν ἡττηθέντων, ἡ σχέσις αὐτῶν ἠλλοιώθη, καὶ οἱ περίοικοι κατέστησαν ὑπήκοοι, καὶ κατῴκουν μὲν καὶ εἰς πόλεις, ἀλλὰ μικρὰς (Ἰσοκρ. Παναθ. σ. 307), καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν δὲν τοῖς ἀφῃρέθησαν, ἀλλ' ὑπεβλήθησαν εἰς φορολογίαν (Ἀρστ. Πολ. Β, 4. Ζ, 12)· καὶ ἐστεροῦντο τῶν πλείστων δικαιωμάτων τῆς ἰσοπολιτείας, ὡς τοῦ τῆς μετὰ τῶν Δωριέων ἐπιγαμίας, τῆς ἐκλογῆς εἰς τὰς ἀνωτάτας πολιτικὰς ἀρχάς· ἀλλ' οὐχ ἧττον κατετάττοντο εἰς τὸν στρατὸν (Ἡρόδ. Θ, 6), καὶ ὡς καὶ ναύαρχος ἀπαντᾶται περίοικος (Θουκ. Η. 22). Τὴν κτῆσιν ὅμως πληρεστέρων δικαιωμάτων ἐπιδιώκοντες,

ἀναφέρανται ἐνίοτε συνταττόμενοι μετὰ τῶν ἐπαναστατούντων Εἱλώτων ἢ μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Σπάρτης (Θουκ. Α, 104 — Ξνφ. Ελλ. Γ, 3, 6). Εἰς χεῖρας τῶν περιοίκων ἦν σχεδὸν ἀποκλειστικῶς καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ τέχνη καὶ ἡ βιομηχανία, διότι τὰ ἤθη τῶν Σπαρτιατῶν ἀπέτρεπον αὐτοὺς τοῦ νὰ ἐπιδίδωνται εἰς ἄλλα πλὴν τῶν στρατιωτικῶν. Ὁ Ρωμαῖος Κουίντιος Φλαμινῖνος, ἀποσπάσας ἀπὸ τῆς Σπάρτης τοὺς κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Λακωνίας περιοίκους, ἔθηκεν αὐτοὺς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀχαϊκῆς συμμαχίας (Liv. XXXIV, 29, 30. XXXVIII, 31). Ὁ δ' Αὔγουστος 24 πόλεων περιοίκους κατὰ τ'ἀνατολικὰ τῆς Λακωνικῆς ἀπελευθερώσας ἀπὸ τῆς Σπάρτης, κατέστησεν αὐτοὺς αὐτονόμους, κληθέντας Ἐλευθερολάκωνας (Παυσ.Γ,21).

Περιπατητικός, φιλόσοφος τῆς σχολῆς τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου (ἴδ.).

Περιπόλιον, φρούριον τῆς κάτω Ἰταλίας, πλησίον τοῦ Ῥηγίου, ἐπὶ τοῦ Ἅλικος ποταμοῦ (Θουκ. Γ, 99).

Περίπολοι, οἱ νέοι Ἀθηναῖοι, κατὰ τὸ 18 ἔτος τῆς ἡλικίας των εἰς τὸν στρατὸν ταττόμενοι, ὤφειλον μέχρι τοῦ 20 ἔτους νὰ ὑπηρετῶσιν ὡς περίπολοι ἐν τοῖς μέρεσιν, ἤτοι εἰς τὰ ἐντὸς τῆς χώρας, οὐχὶ δ' εἰς ἐκστρατείας εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Περίπτερος ἦν ἡ οἰκοδομὴ ἡ ἔχουσα

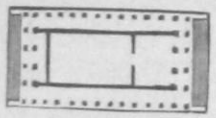

καὶ περὶ τὰς τέσσαρας πλευρὰς ἔξωθεν σειρὰν κιόνων, ὡς ἦν ὁ Παρθενών, τὸ Θησεῖον, κτλ. (ἴδ. Ναός).

Περιῤῥαντήριον, θαλλὸς δι' οὗ, εἰς ὕδωρ ἐμβαπτομένου, ἐῤῥάντιζον πρὸς θρησκευτικὴν κάθαρσιν τοὺς εἰς τὸν ναὸν ἢ εἰς θυσίαν προσερχομένους (Σωκρ. Σωζόμ. Ἐκκλ. ἱστ.). Ἡ εἰκών, κατὰ νόμισμα ρωμαϊκόν, παριστᾷ γυναῖκα τέμνουσαν πρὸς τοῦτο θαλλὸν ἐκ δένδρου, ἐν ᾧ ἄλλος ἀρύεται τὸ πρὸς ῥάντισιν ὕδωρ. Ἀντὶ θαλλοῦ μετεχειρίζοντο καὶ ῥάβδους πρὸς τοῦτο παρεσκευασμένας, ὡς ἐν τῇ ἑτέρᾳ εἰκόνι, ἐπίσης

ἐκ νομίσματος. Οὕτω δ' ἐλέγετο καὶ τὸ ἀγγεῖον τὸ περιέχον τὸ πρὸς ῥάντισιν ὕδωρ (Ἡρδ. Α, 51).

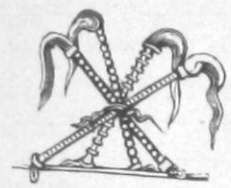

Περισθένης, εἷς τῶν υἱῶν τοῦ Αἰγύπτου, φονευθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικός του, τῆς Δαναΐδος Ἠλέκτρας (Ἀπλλδ. Β, 1, 4).

Περισκελὶς, περισκέλια (τὰ), κατὰ τοὺς λεξικογράφους (Ἡσύχ. Φώτ. Ἐσιδ.), ἔνδυμα κατάσαρκον τοῦ κάτω μέρους τοῦ σώματος, ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ μέχρις ἄνω τῶν γονάτων, ἤτοι βραχὺ βρακίον (ἴδ. καὶ Παλ. Γραφ. Ἐξόδ. ΚΗ. 42. ΛΘ, 28. Λευϊτ. ΙΣΤ, 4.—Hieron. Epist. ad Fabiol.) Τοιαῦτα ἔφερον μάλιστα οἱ Ῥωμαῖοι στρατιῶται οἱ πεμπόμενοι εἰς βορείας χώρας, βαθμηδὸν μακρυνθέντα καὶ κάτω τοῦ γόνατος, κατὰ μίμησιν τῶν βαρβαρικῶν, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι ἐκ τῆς στήλης τοῦ Τραϊανοῦ. Ἀλλὰ καθ' Ὁράτιον (Ep. I, 17, 56),

ἢ μᾶλλον κατὰ τὸν σχολιαστὴν αὐτοῦ, ὑποτίθεται ἡ λέξις δηλοῦσα κόσμημά τι περὶ τὸ σκέλος (περὶ τὴν κνήμην λέγει ὁ σχολιαστής), οἷον ἦν τὸ περιδέραιον περὶ τὸν τράχηλον, τὸ περικάρπιον ἢ βραχιόνιον περὶ τὴν χεῖρα, ἄρα ὡς τὸ τῆς εἰκόνος ἐκ τοιχογραφίας τῆς Πομπηίας. Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου, καὶ ἑτέρου τοῦ Πετρωνίου (Sat. LXVII), ἐν ᾧ γυνὴ

τις χλευάζεται ὡς φέρουσα τὰς περισκελίδας οὕτως ὥστε νὰ φαίνωνται ὑπὸ τὸ ἔνδυμά της,

ἐξήγαγόν τινες τὸ μὴ ὀρθὸν συμπέρασμα ὅτι ἦσαν αὗται κοσμήματα ὑπὲρ τὴν πτέρναν, περὶ τοὺς ἀστραγάλους. (ἴδ. Περισφύριον).

Περιστίαρχοι, ἐν Ἀθήναις δημόσιοι ὑπηρέται οἷς ἦν ἀνατεθειμένον νὰ καθαρίζωσιν, ὡς ἐνομίζετο, τὸν ἀέρα τοῦ θεάτρου, ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἱερῶν, περιφέροντες ὀπτὰ χοιρίδια (Ἀρστφ. Ἐκκλ. 128. — Ἴστρ. Ἀττ.—Ἴστρ. Λξκ. λ. Κάθαρμα).

Περίστρωμα, πολυτελὴς τάπης, μάλιστα ὁ ἐπιστρωννύμενος καὶ περικρεμά-

μενος εἰς τὰς ἐξέδρας τῶν συμποσίων, ἰδίως ἐν Ἀσίᾳ, Αἰγύπτῳ, καὶ Ἰνδίαις (Plaut Pseud. I, 2, 12.—Cic. Plin. II, 27, 67).

Περιστύλιον, ἔκτασις ὑπὸ στύλων (κιόνων) περικυκλουμένη, καὶ οἱ αὐτὴν περι-

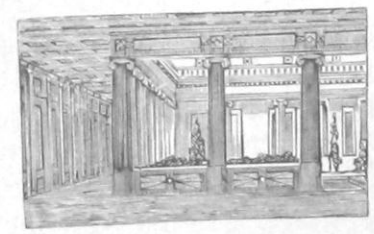

βάλλοντες κίονες· ἰδίως δὲ ἡ ἐντὸς περιβόλου τοιαύτη, ἐν ᾧ ἡ ἐξωτερικὴ στοὰ ἐλέγετο μᾶλλον πτερόν, καὶ τὸ τοιοῦτον ἔχον οἰκοδόμημα περίπτερον. Ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς τῆς Ῥώμης αἱ μεγάλαι καὶ πλούσιαι οἰκίαι εἶχον συνήθως περιστύλια κατὰ τὰς ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ οἴκου ὑπαίθρους καταλειπομένας αὐλάς.

Περισφύριον, κρῖκος μετάλλινος ἢ ἄλλο τι κόσμημα ὃ πολλάκις ἔφερον αἱ γυναῖκες περὶ τὰ σφυρὰ τοῦ ποδὸς (τοὺς ἀστραγά-

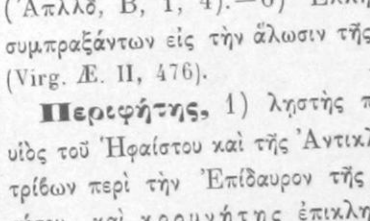

λους), ὡς τὰ ψέλια περὶ τὰς χεῖρας. (ἴδ. καὶ Ἡρδ. Δ, 176). Ἡ Ἀριάδνη τῆς εἰκόνος, ἐκ τοιχογραφίας τῆς Πομπηίας, φέρει καὶ ταῦτα καὶ ἐκεῖνα.

Περίφας, 1) αὐτόχθων ἐξ Ἀττικῆς, πρὸ τοῦ Κέκροπος κτίσας ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἕνεκα δὲ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ εἰς βασιλέα ἀνακηρυχθεὶς καὶ τιμώμενος ὡς θεός, δι' ὃ ὁ Ζεὺς ἠθέλησε νὰ τὸν καταστρέψῃ, ἀλλ' ἐπὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν μετεμόρφωσεν εἰς ἀετὸν (Ov. Met. VII, 400).- 2) Εἷς τῶν Λαπίθων (Ov. Met. XII, 449) —3) Αἰτωλός, υἱὸς τοῦ Ὀγχηστοῦ, ὑπὸ τοῦ Ἄρεως φονευθεὶς πρὸ τοῦ Ἰλίου (Ἰλ. Ε, 342).— 4) Υἱὸς τοῦ Αἰπύτου, κήρυξ τοῦ Αἰνείου (Ὁμ. Ἰλ. Ρ, 323).— 5) Υἱὸς τοῦ Αἰγύπτου, φονευθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικός του, τῆς Δαναΐδος Ἀκταίας (Ἀπλλδ, Β, 1, 4).—6) Ἕλλην ἐκ τῶν συμπραξάντων εἰς τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος (Virg. Æ. II, 476).

Περιφήτης, 1) λῃστὴς περιβόητος, υἱὸς τοῦ Ἡφαίστου καὶ τῆς Ἀντικλείας, διατρίβων περὶ τὴν Ἐπίδαυρον τῆς Πελοποννήσου, καὶ κορυνήτης ἐπικληθείς, διότι διὰ τῆς κορύνης (τοῦ ῥοπάλου) του ἐφόνευε πάντας τοὺς διερχομένους, φονευθεὶς δ' ὑπὸ

τοῦ Θησέως ἀπερχομένου εἰς τὴν Ἀττικὴν πρὸς ζήτησιν τοῦ πατρός του (Παυσ.—Ἀπλλδ. Γ, 16, 1).—2) Ἀπόγονος τοῦ Πέλοπος, υἱὸς τοῦ Κοπρέως ἐκ Μυκηνῶν, πρὸ τῆς Τρωάδος ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος φονευθεὶς (Ὁμ. Ἰλ. Ο, 639).

Πέρκαλος (ἡ), θυγάτηρ τοῦ Χείλωνος, γυνὴ τοῦ Δημαράτου, βασιλέως τῆς Σπάρτης (Ἡρδ. ΣΤ, 65).

Περκώτη, ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Μυσίας ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, μεταξὺ Λαμψάκου καὶ Ἀβύδου (Ὁμ. Ἰλ. Β, 835. Λ, 229.—Ἡρδ. Ε, 117). Παρὰ μεταγενεστέροις (Ξνφ. Ἑλλ. Α, 1, 26) γράφεται Περκώπη. Ἐπὶ τοῦ Στράβωνος (ΙΓ, 585. 590) δὲν ἐσώζετο· πλησίον δὲ τοῦ Παρίου μνημονεύεται Παλαιπερκώτη.

Περμησσός, Περμησσὸς ἢ Τερμησσός, ποταμὸς τῆς Βοιωτίας, πηγάζων ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Κωπαΐδα, βορειανατολικῶς τῆς Ἀλιάρτου (Ἡσδ. Θεογ. Γ. 66.—Στρβ. Θ, 407. Παυσ.).

Περόνη, καρφὶς μακρά, ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, ἐλέφαντος ἢ χαλκοῦ, ἣν ἐπέρων εἰς τὴν κόμην των αἱ γυναῖκες, ἢ πρὸς στερέωσιν τῶν ἐνδυμάτων. Ἴδ. πόρπη.

Περπέρενα, πολίχνη τῆς Μυσίας, πρὸς νότον τοῦ Ἀδραμιτίου,

Περραιβοί, Περαιβοί, ταυτόσημον, ὡς εἰκάζεται, τῷ Περαῖος, ἰσχυρὸς, φιλοπόλεμος, πολεμικὸς λαὸς, οἰκῶν ἐν τῇ Ἑστιαιώτιδι καὶ τῇ Πελασγιώτιδι τῆς Θεσσαλίας, αἵτινες καὶ κατ' αὐτὸν Περραιβία ἐν μέρει ὠνομάσθησαν (Ὁμ. Ἰλ. Β, 749. — Θουκ. Δ, 78. — Liv. XXXI, 43. XXXIII, 15). Αὐτοῖς ἀνῆκον αἱ πόλεις Κυρέτιαι, Μαλλαία, Φαλάνια, Δολίχη, Ἄζωρος, καὶ τὰ ὀρεινὰ φρούρια Ὀλοσσών, Κόνδυλος, Γόννος ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου κτλ. (Στρβ. Θ, 440). Μεταγενεστέρως ὡρίζετο ἡ Περραιβία ὑπὸ τῆς Μακεδονίας καὶ τῶν Καμβουνίων ὀρέων, τοῦ Πίνδου καὶ τῆς Ὄσσης πρὸς ἀνατολάς. Οἱ Περραιβοὶ ἀπετέλουν μέρος τοῦ Ἀμφικτυονικοῦ δεσμοῦ (Στρβ. Θ).

Περράνθης, ἀπότομος λόφος τοῦ ὄρους Κρανείας ἐν Ἠπείρῳ. Εἰς αὐτοῦ τὴν βόρειον κλιτὺν ἔκειτο ἡ πόλις Ἀμβρακία, ἡ νῦν Ἄρτα (Liv. XXXVIII, 4).

Περσαῖος, 1) Δημητρίου, ἐκ Κιτίου, κατ' ἀρχὰς δοῦλος τοῦ Ζήνωνος, εἶτα διδαχθεὶς παρ' αὐτῷ, καὶ φιλόσοφος γενόμενος, ἔζη ἐπὶ Ἀντιγόνου τοῦ Γονατᾶ, καὶ ἀπέθανε πιθανῶς τῷ 243 π. Χ. Συνδιῃτᾶτο δὲ μετ' Ἀράτου, Ἀλεξάνδρου τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ ἄλλων πεπαιδευμένων εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀντιγόνου, ὅστις καὶ στρατηγὸν τὸν ἀνέδειξε (Διογ. Λαέρτ. Ζ, 6. 13 κλ. — Πλούτ. Ἄρατ. ΙΗ. ΚΓ.—Cic. N, D, I, 15, 38).—2) Πατὴρ τῆς Ἑκάτης (Ὁμ. Ὕμν. Δήμ. 24).

Περσαίπολις καὶ Περσέπολις, πρωτεύουσα τῆς Περσίας, κειμένη εἰς ἀπόστασιν 20 σταδίων ἀπὸ τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ, εἶχεν ἀκρόπολιν τριπλοῦν ἔχουσαν περιτείχισμα, τὸ μὲν 16, τὸ δὲ 48, καὶ τὸ τρίτον 6 πήχεων ὕψος ἔχον. Ἐν αὐτῇ δ' ἦν τῶν βασιλέων τὸ ἀνάκτορον, ὁ θησαυρὸς καὶ οἱ τάφοι. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐλεηλάτησε καὶ ἐπυρπόλησε τὴν πόλιν, οὐχὶ ὅμως ἐντελῶς, διότι ἐπὶ τῆς ἐξ Ἰνδιῶν ἐπιστροφῆς του ἦλθε πάλιν εἰς αὐτὴν, καὶ μεταγενέστεροι συγγραφεῖς τὴν ἀναφέρουσιν. Ἐν τῷ μεσαιῶνι ἐκαλεῖτο Ἰσταχὰρ, νῦν δὲ σώζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα Ταχτὶ-Τζεμὰδ μεγαλοπρεπῆ αὐτῆς ἐρείπια (Στρβ. ΙΕ, 729.—Ἀρρ. Γ, 8, 10. Ζ, 1, 1.—Curt. V, 7).

Περσέπτολις, ἔγγονος τοῦ Ὀδυσσέως, υἱὸς τοῦ Τηλεμάχου καὶ τῆς Πολυκάστης, θυγατρὸς τοῦ Νέστορος, ἢ τῆς Ναυσικάας, θυγατρὸς τοῦ Ἀλκινόου (Εὐστθ. εἰς Ὁμ. Ὀδ. Π. 120).

Περσεὺς, 1) υἱὸς τοῦ Διὸς μεταμορ-

θέντος εἰς χρυσῆν βροχὴν, καὶ τῆς Δανάης, ἔγγονος τοῦ Ἀκρισίου καὶ δισέγγονος τοῦ Ἄβαντος, ἐξ οὗ καὶ Ἀβαντιάδης ἐπιλέγεται (ἴδ. Ἀκρίσιος). Ὅτε τὴν μητέρα αὐτοῦ

εἰς κίστην ἐγκλείσας ἔρριψεν ὁ Ἀκρίσιος εἰς τὴν θάλασσαν, ἐκριφθεῖσαν τὴν κίστην εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς νήσου Σερίφου, μιᾶς τῶν Κυκλάδων, περιέσωσεν ἐκ τῶν κυμάτων ὁ Δίκτυς, καὶ ἔφερε πρὸς τὸν ἀδελφόν του Πολυδέκτην, τὸν βασιλέα τῆς νήσου, μετὰ τῆς Δανάης καὶ τοῦ παιδίου της. Ὅτε δ' ἡλικιώθη ὁ Περσεὺς, ὁ Πολυδέκτης, ἵνα μακρύνῃ αὐτὸν τῆς Δανάης, ἣν ἤθελε μόνος νὰ κατέχῃ, ἀνέθετο αὐτῷ νὰ τῷ φέρῃ τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος. Τότε δ' ὁ Περσεὺς ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ὑποστηριζόμενος, ἀπῆλθε πρὸς τὰς τρεῖς Γραίας, αἵτινες εἶχον ὁμοῦ ἕνα ὀφθαλμὸν καὶ ἕνα ὀδόντα, καὶ τὸν ὀδόντα ὡς καὶ τὸν ὀφθαλμὸν αὐτῶν ἀφαιρέσας, τὰς ἐβίασε νὰ τὸν ὁδηγήσωσι πρὸς τὰς Νύμφας, αἵτινες τῷ ἔδωκαν πτερωτὰ πέδιλα, πήραν καὶ τὸν πέτασσον τοῦ Ἅδου τὸν καθιστῶντα ἀόρατον· παρὰ τοῦ Ἑρμοῦ δ' ἔλαβε δρέπανον, καὶ κάτοπτρον παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς. Οὕτως ὡπλισμένος, ἀπῆλθεν εἰς Ταρτησὸν κατὰ τὸν Ὠκεανὸν, καὶ εὗρεν ἐκεῖ κοιμωμένας τὰς Γοργόνας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ θέα αὐτῶν ἀπελίθου, εἶδε τὴν Μέδουσαν διὰ τοῦ καθρέπτου τῆς Ἀθηνᾶς, ἵνα μὴ ἀπολιθωθῇ, τὴν ἀπεκεφάλισε διὰ τοῦ δρεπάνου, καὶ τὴν κεφαλὴν ἔθηκεν εἰς τὴν πήραν τῶν Νυμφῶν. Ἐκ τοῦ ἐκρέοντος δ' αἵματος τῆς Μεδούσης ἀνεπήδησεν ὁ ἵππος Πήγασος καὶ ὁ Χρυσάωρ. Καταδιωχθεὶς δ' ὑπὸ τῶν δύο ἄλλων Γοργόνων, ἔφυγεν, ἀφανὴς διὰ τοῦ πετάσσου τοῦ Ἅδου. Ἐλθὼν δ' εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς Αἰθιοπίας, ἔσω-

σεν ἐκεῖ ἀπὸ θαλασσίου θηρίου τὴν Ἀνδρομέδαν (ἴδ.), καὶ νυμφευθεὶς αὐτὴν, τὴν ἔφερεν εἰς Σέριφον, ἀφ' οὗ καὶ τὸν Ἄτλαντα εἰς ὄρος μετέβαλεν. Ἐκεῖ δὲ διὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδούσης ἀπελίθωσε τὸν Πολυδέκτην, θέλοντα νὰ βιάσῃ εἰς γάμον τὴν μητέρα του, καὶ ἐγκαταστήσας βασιλέα τὸν Δίκτυν, ἐπέστρεψεν εἰς Ἄργος μετὰ τῆς Δανάης καὶ τῆς Ἀριάδνης (ἴδ. Ἀκρίσιος), δοὺς τὸν θρόνον τοῦ Ἄργους εἰς Μεγαπένθην, τὸν υἱὸν τοῦ Προίτου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀκρισίου, λαβὼν δ' εἰς ἀντάλλαγμα τὴν Τίρυνθα, καὶ ἵδρυσε τὴν Μίδειαν καὶ τὰς Μυκήνας. Τὴν κεφαλὴν δὲ τῆς Γοργόνος προσέφερεν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἥτις τὴν ἔφερεν ἐπὶ τοῦ θώρακος ἢ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος της. Τὸν Ἀκρίσιον δ' ἐφόνευσε κατὰ λάθος εἰς ἀγῶνα, διὰ τοῦ δίσκου. Ἐκ τῆς Ἀνδρομέδης ἔσχεν υἱὸν τὸν Ἀλκαῖον, πατέρα τοῦ Ἀμφιτρύωνος, τὸν Σθένελον, πατέρα τοῦ Εὐρυσθέως, καὶ τὸν Ἠλεῖον, τὸν Μήστορα, τὸν Ἠλεκτρύωνα, πατέρα τῆς Ἀλκμήνης (ἴδ. Ἀμφιτρύων), καὶ θυγατέρα τὴν Γοργοφόνην (Ὁμ. Ἰλ. Ξ, 320.— Ἡσίοδ. Θεογ. 280. — Σοφκλ. Ἀντγ. 944.—Ov. Met. IV, 606). Ὁ Περσεὺς εἶχεν ἡρῷα, ἐν τῷ μεταξὺ Ἄργους καὶ Μυκηνῶν, ἄλλο ἐν Σερίφῳ, ἄλλο ἐν Ἀθήναις, μετὰ βωμοῦ τοῦ Δίκτυος καὶ τῆς Κλυμένης, τῶν σωσάντων αὐτόν. Ὡκειοποιήθησαν δὲ τὸν μῦθον καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ διηγοῦντο ὅτι ἡ Δανάη καὶ ὁ Περσεὺς ἐξεβράσθησαν εἰς τὴν Ἰταλικὴν παραλίαν, καὶ ὅτι ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς Πιλοῦμνος ἐνυμφεύθη τὴν Δανάην, καὶ ἵδρυσε τὴν πόλιν Ἀρδέαν. Οὕτως ἔλεγον τὸν ἡγεμόνα τῶν Ῥουτούλων Τοῦρνον, καταγόμενον ἐκ τοῦ Ἀκρισίου (Virg. Æ, VII, 372. 410).— 2) Περσεὺς ἢ Πέρσης, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, υἱὸς Φιλίππου Γ' γεννηθεὶς τῷ 212 π. Χ. ἐκ μὴ νομίμου συζύγου, ἢ ἐκ δούλης (Liv. XXXIX,53. Ἰδ. XL, 4), ὑποβολιμαῖος (Πλούτ. Ἀρατ. ΝΔ). Ἤδη ἐπὶ τῆς πρώτης νεότητός του τὸν ἔπεμψεν ὁ πατήρ του, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἀνδρῶν ἐμπείρων, τῷ 201, κατὰ τῶν Ἰλλυριῶν, οἵτινες συνετάττοντο τότε μετὰ τῶν Ῥωμαίων (Liv. XXXI, 29), ἀλλὰ μετὰ ταῦτα συνώδευσε τὸν πατέρα του κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, συμμαχοῦντα μετὰ τῶν Ῥωμαίων, ἐν τῷ πολέμῳ αὐτῶν κατὰ τοῦ Ἀντιόχου (Liv. XXXVIII, 5). Πρὸς συμβιβασμὸν μετὰ τῆς Ῥώμης ἔπεμψεν ἔπειτα ἐκεῖ ὁ Φίλιππος τὸν ἄλλον υἱόν του Δημήτριον (Liv. XXXIX 27). Διατελέσας καὶ πρὶν ὅμηρος ὁ Περσεὺς ἐν Ῥώμῃ καὶ φίλους τότε ἐκεῖ προσκτησάμενος,

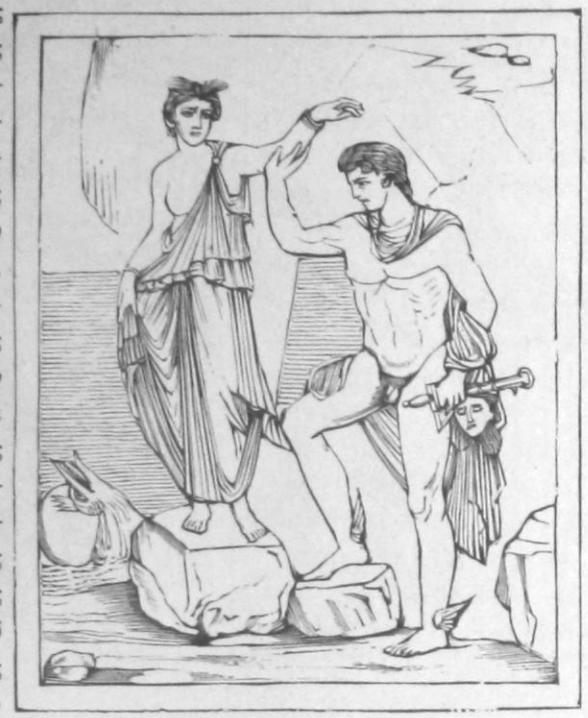

Περσεύς.

κατώρθωσε δι' αὐτῶν νὰ διαθέσῃ τοὺς Ῥωμαίους ὑπὲρ τοῦ πατρός του· ἀλλὰ συγχρόνως διήγειρε διὰ τούτου καὶ διὰ τῆς ἐντίμου ὑποδοχῆς ἣς ἔτυχεν ἐν Ῥώμῃ τὰς ὑπονοίας τοῦ φιλυπόπτου γέροντος καὶ τὸ μῖσος τοῦ Περσέως, βλέποντος ἐν αὐτῷ ἀντίζηλον προτιμώμενον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, δι' ὃ ἀμφότεροι ἐκ συνεννοήσεως τὸν ἐδολοφόνησαν, τῷ 181 (Liv. XL, 24. Ἰδ. καὶ XXXIX, 35. XL, 5.— Πλάτ. Παῦλ. Αἰμίλ. II). Ἐκ βαθείας δὲ τύψεως συνειδότος, καὶ συνορῶν ἤδη τοῦ Περσέως τὴν φίλαρχον τάσιν, ἀπέθανε καὶ ὁ Φίλιππος τῷ 179, καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ Περσεύς. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας του ἐφήρμοσε μέτρα συνετὰ καὶ ἤπια, ἐν ἄλλοις τὴν τῶν φόρων ἐλάττωσιν. Τὴν Ῥώμην ἐμίσει καὶ ἐβυσσοδόμει πόλεμον κατ' αὐτῆς, ἀλλ' ἵνα ἀκωλύτως παρασκευασθῇ, ἐπεδίωξε κατ' ἀρχὰς καὶ διετήρησεν ἐπί τινα ἔτη φιλίαν καὶ συμμαχίαν. Εἶχε δ' ἤδη καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ προεργασθῇ εἰς τὸν ἐξοπλισμόν, αὐξήσας τὸν στρατὸν καὶ τῆς χώρας τὸν πληθυσμὸν, καὶ πλουσίας ἀποθήκας πληρώσας, καὶ θησαυρὸν παρακαταθείς. Συνεμάχησε δ' ὁ Περσεὺς καὶ μετὰ Γεντίου, τοῦ βασιλέως τῆς Ἰλλυρίας, μετὰ Κότυος, τοῦ ἡγεμόνος τῶν Θρᾳκῶν καὶ μετὰ τῶν Βαστάρνων. Ἐν Αἰτωλίᾳ καὶ Βοιωτίᾳ ἐκέρδησεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ μίαν μερίδα, καὶ τὴν Συρίαν ἠθέλησε νὰ προσεταιρισθῇ διὰ συνοικεσίου. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲ, ὅτε ἤρχισαν καὶ αὐτοὶ στρατιωτικὰς παρασκευὰς, εἵλκυσαν πρὸς ἑαυτοὺς Εὐμένην, τὸν βασιλέα τῆς Περγάμου, καὶ πολλὰ κράτη τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς ἔπεισαν εἰς οὐδετερότητα. Ἤρξατο δ' ὁ πόλεμος τῷ 191, ὅτε ὁ ἐμπειροπόλεμος μακεδονικὸς στρατὸς ἐνίκησεν εἰς Συκούριον, παρὰ τῇ Ὄσσῃ ἐν Θεσσαλίᾳ, τοὺς τότε ἔτι ἀγυμνάστους ῥωμαϊκοὺς λεγεῶνας· ἀλλ' ἀντὶ τὴν νίκην του νὰ ἐπωφεληθῇ, ἐζήτησεν εἰρήνην, καὶ ἔλαβε τὴν ὑπερήφανον ἀπάντησιν ὅτι ὤφειλε νὰ παραδοθῇ εἰς τῆς Ῥώμης τὴν διάκρισιν (Liv. XLII, 31). Μετὰ δευτέραν δὲ μάχην ἀμφιβόλου ἐκβάσεως, ἀπεσύρθη ὁ Περσεὺς ὀπίσω εἰς τὴν Μακεδονίαν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἑλλάδα, βαρέως αὐτὴν πιέζοντες. Καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ὅμως ἔτος (170) δὲν ἐπέτυχον οἱ Ῥωμαῖοι, ὅτε καὶ τὸν στόλον αὐτῶν κατενίκησε κατὰ τοὺς Ὠρεοὺς τῆς Εὐβοίας (Liv. XLIII, 3), καὶ διὰ τῶν στρατηγῶν αὐτῶν τὴν ἀνικανότητα πολλάκις καὶ κατὰ ξηρὰν τοὺς κατέβαλεν, εἶτα δ' εἰς Θεσσαλίαν εἰσβαλὼν, κατετρόπωσε καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν Δαρδάνους (Liv. XLIII, 3. XLIV, 18. XLV, 3), καὶ μείζονες θὰ ἦσαν αἱ ἐπιτυχίαι του ἂν ἀπεφάσιζεν ἐλευθεριώτερον νὰ δαπανήσῃ πρὸς αὔξησιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μισθωτῶν του στρατιωτῶν. Τῷ 160, ἀπατήσαντες οἱ Ῥωμαῖοι αὐτὸν, εἰσέβαλον εἰς τὴν Μακεδονίαν, δι' ὃ κατεθορυβήθη οὕτως, ὥστε ὁ Ἀππιανὸς (Μακ. ΙΑ) λέγει αὐτὸν ὑπὸ τῶν θεῶν ἀποτυφλωθέντα. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ὅτε ἀπεσύρετο ὁ ῥωμαϊκὸς στρατὸς, τὸν παρηκολούθησε, καὶ ἐνίκησεν αὐτὸν ἐπανειλημμένως ἐν Θεσσαλίᾳ (Liv. XLIV, 1— 13). Ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τούτοις ἐμεσίτευον ἐν Ῥώμῃ θερμῶς ὁ Προυσίας, ὁ Εὐμένης καὶ οἱ σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων Ῥόδιοι (Liv. XLIV, 14. XLV, 3), ὁ δὲ Γέντιος ἐν Ἰλλυρίᾳ ἀναφανδὸν συνέπραττεν αὐτῷ, καὶ οἱ Βαστάρνοι τῷ ἔπεμψαν ἐπικουρίαν, ἥτις ὅμως τῷ ἔμεινεν ἄχρηστος, διότι ἐκ φειδωλίας ἠρνήθη τοῖς στρατιώταις αὐτῶν μισθὸν (Liv. XLIII, II. XLIV, 23). Τῷ 160 ἐπέμφθη κατ' αὐτοῦ ὁ ὕπατος Λ. Αἰμύλιος Παῦλος, ὅστις τὴν πειθαρχίαν καὶ ἐκγύμνασιν εἰς τὸν Ῥωμαϊκὸν στρατὸν ἐπαναγαγὼν, ἀπέκρουσε τὸν Περσέα ὀπίσω εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ τῇ 22 Ἰουνίου (κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον), κατὰ δὲ Λίβιον (XLV, 1), τῇ 4 Σεπτεμβρίου, ἐνίκησεν αὐτὸν ἐν Πύδνᾳ (Just. XXVIII, 1, 1. — Prop. IV, 11, 39). Τότε μετὰ τῆς οἰκογενείας καὶ τῶν θησαυρῶν του ἔφυγεν ὁ Περσεὺς εἰς Σαμοθρᾴκην, καὶ κατέφυγεν εἰς τὸν ναὸν τῶν Διοσκούρων. Ὅτε δ' ἐπῆλθον οἱ Ῥωμαῖοι,

παρεδόθη αὐτοῖς ἀνάνδρως καὶ ἀναξίως τῆς ὑπερηφανείας ἣν ἐπεδείκνυεν ἐν ταῖς ἐπιτυχίαις, καὶ ἔτυχε μὲν ἐντίμου ὑποδοχῆς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου στρατηγοῦ, ἀλλ' ἐβιάσθη νὰ παρακολουθήσῃ καὶ κοσμήσῃ αὐτοῦ τὸν θρίαμβον· εἶτα δ' ἐνεκλείσθη εἰς εἱρκτὴν ἐν Ἄλβᾳ Δουκεντίᾳ, ἔνθα μετὰ δύο ἔτη ἀπέθανεν, ἀφ' οὗ, μεσιτείᾳ τοῦ νικητοῦ του, ἐμετριάσθη ὁπωσοῦν ἡ κατ' αὐτοῦ αὐστηρότης. Ἡ Μακεδονία ὑπετάγη ἔκτοτε εἰς τὴν Ῥώμην. Αὐτῷ δ' ἐπέζησεν ἐπὶ μακρὸν ὁ νεώτερος τῶν υἱῶν του, Ἀλέξανδρος, καταντήσας νὰ μετέρχηται τὸ ἐπάγγελμα ἁπλοῦ γραφέως ἐν Ἄλβῃ, ἵνα ἀποζῇ (XLV, 49). Ὁ Περσεὺς ἦν ἐν ταῖς μάχαις ἀνδρεῖος, ἐγκρατὴς καὶ ἀφελὴς ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ, καὶ εὐσταθὴς καὶ ἐπίμονος εἰς τὰς πολιτικὰς ἀντιλήψεις του. Ὅτε ὅμως ἤρχετο ἡ τῆς ἐνεργείας στιγμή, κατεβάλλοντο αἱ δυνάμεις του, κατελαμβάνετο ὑπὸ δισταγμῶν, καὶ ἦν ἀνίκανος νὰ ἐκτελέσῃ ὅ,τι ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα ἐσχεδίαζεν. Αὕτη ἡ ἔλλειψις τῆς ἐπιμονῆς εἰς τὰς ἀποφάσεις του, καὶ προσέτι ἡ ἀγενής του φιλαργυρία, κατέρριψαν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θρόνου, καὶ κατεκρήμνισαν τὴν πατρίδα του εἰς δουλείαν, τὴν δ' οἰκογένειάν του εἰς πλήρη ἀφάνειαν (Πολ. ΚΓ. ΚΣΤ. ΚΖ. ΚΘ. Λ).

Περσέφασσα, Περσέφαττα, ἴδ. Περσεφόνη.

Περσεφόνη (καὶ Περσεφόνεια, Περσέφασσα, Φερσέφασσα, Περσέφαττα), θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Δήμητρος (Ὁμ. Ἰλ. Ξ, 326. Ὀδ. Λ, 217), καὶ Κόρη κατ' ἐξοχὴν ἐπικαλουμένη, ἦν, καθ' Ὅμηρον, ἡ σεβαστὴ τοῦ Ἅδου σύζυγος, ἡ φοβερὰ τῶν σκιῶν κυριάρχις, ἡ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν της ἔχουσα τὰς ψυχὰς τῶν ἀποθανόντων (Ὁμ. Ὀδ. Λ, 213. 226. 385) καὶ τὰ ὑποχθόνια τέρατα (Ὀδ. Λ, 633), καὶ μετὰ τοῦ Ἅδου τὰς ἀρὰς τῶν ἀνθρώπων δεχομένη καὶ ἐκτελοῦσα (Ὁμ. Ἰλ. Ι, 457. 569). Καὶ κατὰ τοὺς μεθ' Ὅμηρον χρόνους ἄρχει ἐν τῷ ᾅδῃ ἡ Περσεφόνη μετὰ τοῦ αὐστηροῦ αὐτῆς συζύγου, ἀλλ' αἱ πρὸς τὴν μητέρα σχέσεις αὐτῆς ἀναδεικνύουσι τὸν χαρακτῆρά της γλυκύτερον. Ὅτε ποτὲ ἡ νεαρὰ Κόρη Περσεφόνη, μακρὰν τῆς μητρός της Δήμητρος συνέλεγε μετὰ τῶν συμπαικτριῶν της ἄνθη εἰς τὰ πεδία τῆς Νύσης (ἢ, κατὰ μεταγενεστέρους, περὶ τὴν Ἔνναν τῆς Σικελίας), ἡρπάγη, συγκαταθέσει τοῦ Διός,

ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος, ὅστις ἐπὶ τοῦ τεθρίππου αὐτοῦ τὴν ἔφερεν εἰς τὸν Ἅδην. Ἀφ' οὗ δ' ἡ μήτηρ ἐπὶ μακρὸν ματαίως τὴν ἐζήτησε διὰ πάσης τῆς γῆς, τέλος ὁ Ἑρμῆς, ἐπιταγῇ τοῦ Διός, ἐκόμισεν αὐτὴν ἐκ τοῦ ᾅδου εἰς τὴν Δήμητραν πάλιν. Πρὶν δ' ἢ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν γῆν, τῇ ἔδωκεν ὁ Πλούτων νὰ φάγῃ ἕνα καρπὸν ῥοιᾶς (τὸ ἔμβλημα τοῦ γάμου), καὶ ὁ Ζεὺς ἀπεφάσισε νὰ μένῃ ἡ Περσεφόνη κατὰ τὰ τρία τέταρτα τοῦ ἔτους ἐπὶ τῆς γῆς παρὰ τῇ μητρί της, κατὰ τὸ ἓν τέταρτον δὲ ὑπὸ τὴν γῆν παρὰ τῷ συζύγῳ της (Ὁμ. Ὕμν. εἰς Δήμ.—Ov Fast. IV, 419.—Met. V, 385). Ἐκαλεῖτο δ' ἡ ἑορτὴ αὐτῆς Κόρεια καὶ Κούρεια. (ἴδ. Πλούτ. Δίων, ΝΣΤ). Τοῦ μύθου τούτου οὐδὲν ὑπάρχει ἴχνος εἰς τοῦ Ὁμήρου τὰ ἔπη. Ἐστὶ δ' ἐν αὐτῷ προφανῶς ἡ Περσεφόνη τὸ σύμβολον τῆς φυτικῆς πλάσεως, καθ' ἣν τὸ σπέρμα ἐνθαπτόμενον, καὶ ἐπὶ τρεῖς μῆνας ὑπὸ γῆν μένον, ἀναφύεται εἶτα θάλλον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ἐντεῦθεν καὶ ἐν τοῖς μυστηρίοις τῆς Δήμητρος θεωρεῖται αὕτη ὡς ἔμβλημα αἰνιττόμενον τῆς ψυχῆς τὴν ἀθανασίαν. Ἡ Περσεφόνη τῶν μυστηρίων ἐτέθη εἰς σχέσιν μετὰ τοῦ αὐτοῖς ἐπίσης ἀνήκοντος Ἰάκχου (τοῦ ὕμνου

τῶν μυστηρίων), λεγομένου καὶ αὐτοῦ υἱοῦ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Δήμητρος, ἑπομένως ἀδελφοῦ αὐτῆς, κατ' ἄλλους δὲ μνηστῆρος, ἢ κατ' ἄλλους υἱοῦ αὐτῆς. Παρὰ τοῖς μετέπειτα Ὀρφικοῖς ἐστὶ πανίσχυρος θεότης τῆς φύσεως, ἡ τὰ πάντα παράγουσα καὶ ἐξολοθρεύουσα, ὥστε καὶ μετ' ἄλλων συγχέεται μυστηριωδῶν θεοτήτων, οἷον τῆς Ἑκάτης, τῆς Γαίας, τῆς Ῥέας, τῆς Ἴσιδος. Ὁμοῦ μετὰ τῆς μητρός της εἶχε καὶ τὴν ἐπωνυμίαν Δέσποινα καὶ Μεγάλη Θεὰ, καὶ πολλαχοῦ συνελατρεύοντο αἱ δύο θεαὶ, ὡς ἐν Ἐλευσῖνι, ἐν Βοιωτίᾳ, ἐν Σικελίᾳ. Παριστᾶτο δ' ὑπὸ τῆς τέχνης εἴτε ὡς ἡ αὐστηρὰ τοῦ Ἅδου σύζυγος, ἀναλόγως τῇ Ἥρᾳ, ἢ ὡς ἡ Κόρη τῆς Δήμητρος, ἢ ἡ μνηστὴ τοῦ Ἰάκχου, νέον φέρουσα ἱστέμμα κισσοῦ, δαυλοὺς ἔχουσα εἰς τὰς χεῖρας, κλ.—Ἐν Ῥώμῃ οὐχὶ ἀρχαία Ἰταλικὴ θεότης, ἀλλ' ἐξ Ἑλλάδος ἐκεῖ μεταχθεῖσα, εἶχε τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα εἰς Proserpina παραφθαρὲν, ὁ δὲ σύζυγος αὐτῆς Πλούτων ἐλέγετο καὶ Dis. Ἔκοπτε δὲ, κατὰ τοὺς Λατίνους ποιητὰς (Virg. Æn. IV, 698), ἴουλον ἐκ τῆς κεφαλῆς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀφιέρου αὐτὸν εἰς τὸν θάνατον.

Περσέως σκοπιὰ, μέρος ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν τῷ Βολβινιτικῷ στόματι τοῦ Νείλου (Ἡρδ. Β, 15), κατά τινας εἰς τὸ νῦν ἀκρωτήριον Ἀβουκίρ.

Πέρσης, 1) υἱὸς τοῦ Τιτᾶνος Κρίου καὶ τῆς Εὐρυβοίας, σύζυγος τῆς Ἀστερίας, πατὴρ τῆς Ἑκάτης (Ἡσίοδ. Θεογ. 377. 409). Ἐλέγετο Περσαῖος ὑπό τινων. — 2) Ὁ ἐκ Περσίας (ἴδ.). — 3) Υἱὸς τοῦ Περσέως καὶ τῆς Ἀνδρομέδας, ὁ λεγόμενος γενάρχης τῶν Περσῶν (Ἡρδ. Ζ, 61). — 4) Ἀδελφὸς τοῦ Ἡσιόδου, πρὸς ὃν οὗτος ἔγραψε τὸ ποίημα αὐτοῦ Ἔργα καὶ Ἡμέραι.

Περσία, συνηθέστερον Περσὶς λεγομένη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ Περσικὴ, παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις Φαρσιστὰν, ἦν τὸ κεντρικὸν καὶ κυριώτερον μέρος τοῦ μετὰ ταῦτα εὐρυνθέντος καὶ ἐπὶ πολὺ ἐκταθέντος περσικοῦ κράτους. Ὅρια εἶχε πρὸς ἀνατολὰς τὴν Καρμανίαν, πρὸς βορρᾶν τὴν Καρμανικὴν ἔρημον, τὴν Μηδίαν καὶ τὴν Παρθίαν, πρὸς δυσμὰς τὴν Σουσιανὴν, καὶ πρὸς νότον τὸν Περσικὸν κόλπον. Διὰ τοῦ πρὸς βορρᾶν ὑψουμένου ὄρους Παραχοάθρα ἔφερον πρὸς τὰ βόρεια τῆς Ἀσίας δύο στενωποὶ, ἡ λεγομένη «Μεγάλη κλῖμαξ», καὶ αἱ «Περσίδες πύλαι.» Παρὰ τῷ κόλπῳ δ' ἐγείρεται μεμονωμένον τὸ ὄρος Ὦχος. Ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς χώρας ἦν ὁ Ἄραξος, ὅστις, μετὰ τοῦ Μήδου συμβάλλων, ἐκρέει εἰς μεγάλην ἁλικήν. Καὶ παρὰ τὴν ἀκτὴν δὲ ῥέουσι πολλὰ ποτάμια, ἐκβάλλοντα εἰς τὸν κόλπον. Τὸ κλῖμα ἐστὶν ἐν μέρει τραχὺ, ἀλλ' οὐχὶ κακὸν διὰ τὴν κτηνοτροφίαν· καὶ ἡ μὲν παραλία ἐστὶν ἀφορήτως θερμὴ, ἀλλὰ τὸ μέσον τῆς χώρας εὔκαρπον, ἰδίως παραγωγὸν οἴνου λίαν ἐκτιμωμένου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Οἱ κάτοικοι τῆς χώρας, οἱ Πέρσαι, διηροῦντο εἰς τρεῖς κατηγορίας. Οἱ εὐγενεῖς ἦσαν οἱ Πασαργάδαι, ἐξ ὧν ἦν καὶ ἡ βασιλικὴ γενεὰ τῶν Ἀχαιμενιδῶν, οἱ Μάσπιοι καὶ οἱ Μαράφιοι· οἱ Γεωργοὶ διηροῦντο εἰς τοὺς Πανθιαλαίους, τοὺς Δερουσιαίους καὶ τοὺς Γερμανίους· οἱ δὲ Νομάδες εἰς τοὺς Δάους, Μάρδους, Δροπικοὺς καὶ Σαγαρτίους. Προσετέθη δὲ μετὰ ταῦτα τούτοις πᾶσι καὶ ἡ ἐκ Μηδίας φυλὴ τῶν Μάγων (ἴδ.). Ἡ χώρα πᾶσα διηρεῖτο εἰς νομούς· αἱ κυριώτεραι δὲ πόλεις αὐτῆς ἦσαν αἱ Πασαργάδαι (ἴδ.), ἡ Περσέπολις (ἴδ.), αἱ Γαβαὶ, ἡ Ταύκη, νῦν Βενδὲρ-Βουσὶρ (Ἡρδ. Β, 125.—Στρβ. ΙΕ, 727.—Ἀρρ. Ἰνδ. ΛΗ).

Περσικαὶ, εἶδος σανδάλων γυναικείων, ἐν χρήσει καὶ ἐν Ἑλλάδι (Ἀριστφ. Ἐκκλ. 119).

Περσικὸς κόλπος, ὁ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, μέρους τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους, μεταξὺ Ἀραβίας καὶ Περσίας πρὸς βορρᾶν

εἰσχωρῶν. Ὁ Ἡρόδοτος δὲν μνημονεύει αὐτοῦ παντάπασι· καὶ οἱ μεταγενέστεροι δὲ δὲν εἶχον ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς ἐκτάσεως καὶ τοῦ σχήματος αὐτοῦ. Οὕτως ὁ Στράβων τὸν λέγει (ΙΣΤ, 765) σχεδὸν ἐπίσης μέγαν ὡς τὴν Κασπίαν, καὶ εἰς 20,000 στάδια ὁρίζει αὐτοῦ τὴν περίμετρον· ὁ δὲ Πλίνιος λέγει τὸ μῆκος αὐτοῦ 1125 μιλίων, ὃν ἀληθῶς μόνον 140 μιλίων γεωγραφικῶν.

Περσικοὶ πόλεμοι. Ἀφ' οὗ οἱ Πέρσαι, ἐπὶ Κύρου τοῦ μεγάλου, ὑπερίσχυσαν τῶν Μήδων, ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἐξετάθη μεγάλη ἐπὶ πάσης τῆς δυτικῆς Ἀσίας μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ, καὶ προσέτι ὡς καὶ ἐπὶ εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἀνατολικῶς τῆς Θεσσαλίας, καὶ ἂν οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ κἂν ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν αὐτῶν διετέλουν καὶ αἱ ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ πολλαὶ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, αἵτινες ἄλλως ηὐτονομοῦντο, καὶ αἱ πλεῖσται εἶχον ἰδίους τυράννους, ἕκαστον ἰδιαιτέραν γραμμὴν ἀκολουθοῦντα πολιτικήν, πολλάκις, εἴτε ἐκ διαθέσεως εἴτε ἐξ ἀνάγκης, φίλην τῇ Περσίᾳ. Ὅτε ὁ Ἰστιαῖος (Ἡδ.), ὁ τῆς Μιλήτου τύραννος, ἐφρούρησε τοῦ Δουνάβεως τὴν γέφυραν, δι' ἧς ὁ Δαρεῖος ἐπέστρεψεν ἐκ Σκυθίας, ὁ βασιλεὺς ἐξ εὐγνωμοσύνης τῷ ἐδώρησε τὴν Μύρκινον, χώραν τῆς Ἠδωνίδος ἐν Θρᾴκῃ, καὶ προσέτι ξυλείαν πρὸς ναυπηγίαν, καὶ πλούσια μεταλλεῖα. Ἀλλ' οἱ Πέρσαι δὲν ἠγνόουν τὴν πρὸς ἀνεξαρτησίαν τάσιν τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὅτι ἐπ' αὐτῆς θὰ προσέκοπτον αἱ προσπάθειαι αὐτῶν πρὸς τὴν πανταχοῦ ἐπέκτασιν τῆς δυνάμεώς των, δι' ὃ καὶ ὑπόπτως τοὺς ἐπετήρουν. Συνεπείᾳ τούτου, παρατηρήσας ὁ σατράπης Μεγάβαζος (Ἡδ.), ὅτε ἐπέμφθη εἰς Παιονίαν, ὑπόπτους, ὡς τῷ ἐφάνησαν, παρασκευὰς τοῦ Ἰστιαίου, κατήγγειλεν αὐτὰς τῷ Δαρείῳ, καὶ οὗτος μετεκαλέσατο τὸν Ἰστιαῖον εἰς Σάρδεις, ὡς δεόμενος δῆθεν τῶν συμβουλῶν αὐτοῦ, καὶ συμπαρέλαβεν αὐτὸν εἰς τὰ Σοῦσα, εἰς τὴν αὐλήν του. Τοῦ Ἰστιαίου γαμβρὸς καὶ ἐπίδοξος διάδοχος ἦν ὁ Ἀρισταγόρας (Ἡδ.), ὅστις ἀποτυχὼν εἰς ἐκστρατείαν ἣν εἶχεν ἐπιχειρήσει κατὰ τῆς Νάξου, ὑπεκίνησε, μυστικῇ συνεννοήσει μετὰ τοῦ πενθεροῦ του, ἐπανάστασιν τῶν Ἰωνικῶν πόλεων τῆς μικρᾶς Ἀσίας κατὰ τῶν Περσῶν, εἰς ἣν ὅμως ἐξ Ἀθηνῶν μόνον καὶ ἐξ Ἐρετρίας ἔλαβε μικρὰν ναυτικὴν ἐπικουρίαν, τῶν Σπαρτιατῶν (Ἡδ. Κλεομένης) ἀρνηθέντων πᾶσαν ἀνάμιξιν. Αἱ Σάρδεις κυριευθεῖσαι, ἀνεφλέχθησαν καὶ ἐπυρπολήθησαν. Εὐθὺς ὅμως μετὰ ταῦτα ἠττήθησαν οἱ Ἴωνες καὶ κατὰ ξηρὰν, καὶ παρὰ τῇ νήσῳ Λάδῃ (Ἡδ.), ἀπέναντι τῆς Μιλήτου, κατὰ θάλασσαν. Τότε κατεστράφη ἡ Μίλητος, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς καὶ πολλῶν νήσων μετῳκίσθησαν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας, εἰς τὴν πόλιν Ἄρυσιν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Τίγριδος. Διὰ ταύτην τῶν Ἑλλήνων τὴν μετοχὴν εἰς τὴν στάσιν τῆς Ἰωνίας, ὁ Δαρεῖος, προτραπεὶς καὶ ὑπὸ τῆς γυναικός του Ἀτόσσης, ἣν ἔπεισεν ὁ ἰατρὸς Δημοκήδης (Ἡρδ. Γ. 133), ἀπεφάσισε νὰ πολεμήσῃ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἡ ἐπιχείρησις ἀνετέθη εἰς Μαρδόνιον (Ἡδ.) τὸν σατράπην τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἠναγκάσθη ὅμως οὗτος ταχέως νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἀσίαν, διότι ὁ στόλος του, ἀφ' οὗ ἐκυρίευσε τὴν νῆσον Θάσον, ἐναυάγησεν εἰς τὸν Ἄθω, ὁ δὲ στρατός του, κυριεύσας τὴν Μακεδονίαν, ἠττήθη ἐν Θρᾴκῃ. Ἐνεψύχωσαν ὅμως τὸν Δαρεῖον ὁ πρὸς αὐτὸν ἐξ Ἀθηνῶν καταφυγὼν Ἱππίας, ὁ Πεισιστρατείδης, καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Δημάρατος (Ἡδ.), ὃν εἶχον ἐκθρονίσει ὁ Κλεομένης καὶ ὁ Λεωτυχίδας. Ἀπαιτήσας ἑπομένως παρὰ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων νὰ ὑποταγῶσι, καὶ ἰδὼν τὸ διάβημα τοῦτο ματαιωθέν, ἔπεμψεν ἐκ δευτέρου κατὰ τῆς Ἑλλάδος τὸν στρατόν του ὑπὸ τὸν Δᾶτιν (Ἡδ.) καὶ τὸν Ἀρταφέρνην (Ἡδ.). Ὁ μέγας αὐτῶν στόλος, προσπλεύσας εἰς Εὔβοιαν, καὶ τὴν Ἐρέτριαν κυριεύσας διὰ προδοσίας, ἔπλευσεν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἱππίου εἰς τὸν Μαραθῶνα, ἔνθα 100,000 Πέρσαι

ἀφ' ἑνὸς, 9,000 δ' Ἀθηναῖοι καὶ 1000 Πλαταιεῖς ἀφ' ἑτέρου ἀντιπαρετάχθησαν, τῇ 12 Σεπτ. 490 π. Χ. Ἔνδοξος ὑπῆρξεν ὁ θρίαμβος τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τὸν Μιλτιάδην (Ἡδ.)· ὁ πατὴρ δὲ τούτου Κίμων διενήργησε τοῦ Ἱππίου τὴν δολοφονίαν. Μετὰ τὴν ἧτταν ταύτην τῶν Περσῶν καθυπέταξαν πάλιν οἱ Ἀθηναῖοι τὰς πλείστας τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, τὰς ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πολέμου ἀποσπασθείσας. Ὁ Δαρεῖος διέταξε νέους ἐξοπλισμοὺς, ἀλλ' ἀπέθανε, τῷ 485, πρὶν ἤ τι αὖθις ἐπιχειρήσῃ. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ξέρξης ἠναγκάσθη ν' ἀσχοληθῇ πρῶτον εἰς τὴν καθυπόταξιν τῆς ἐν τούτοις ἀποστάσης Αἰγύπτου (483)· πρὶν ἢ πεισθῇ εἰς τὰς προτροπὰς τοῦ Μαρδονίου καὶ τῶν Ἑλλήνων φυγάδων, τῶν ὀπαδῶν τῶν Πεισιστρατιδῶν καὶ τῶν Θεσσαλῶν Ἀλευαδῶν. Εἰς συμβούλιον τῶν ἐπισημοτάτων Περσῶν, ὃ συνεκάλεσεν ἐπὶ τούτῳ, ὁ Ἀρτάβανος ἀπέτρεψεν ἐπιμόνως ἀπὸ τοῦ πολέμου (Ἡρδ. Ζ, 8—18). Ἀλλ' ὁ Ξέρξης, ἄλλως ἀποφασίσας, συνέλεξε τὰς δυνάμεις παντὸς τοῦ ἀπεράντου του κράτους, καὶ, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 480, ἐκίνησε στρατὸς οἷον μέχρις ἐκείνων ἡ ἀρχαιότης εἰσέτι δὲν εἶχεν ἰδῇ, ἐξ 800,000 πεζῶν, 20,000 ἱππέων ἐκ Σάρδεων· ὁ δὲ στόλος ἐκ 1200 τριήρεων ἀπέπλευσεν ἐκ τῶν λιμένων τῆς Κύμης καὶ τῆς Φωκαίας, καὶ συνηντήθησαν ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἔνθα ὁ κατὰ ξηρὰν στρατὸς ἐπὶ 7 ἡμέρας καὶ 7 νύκτας διέβη ἐπὶ τῶν δύο γεφυρῶν ἃς εὗρεν ἐκεῖ ἐκ τῶν προτέρων χρόνων ᾠκοδομημένας. Ἐν τούτοις δὲ συνῆλθον εἰς τὸν Ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου καὶ οἱ Ἕλληνες (οἱ συνωμόται ὡς λέγουσιν οἱ ἱστορικοὶ) εἰς σύσκεψιν, καὶ ἐπ' αὐτῶν τὴν ἀνωτάτην ἦσκουν ἐπιρροὴν ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ Τεγεάτης Χίλεος, τὰ πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος προτείνοντες. Συνέστη δ' ἐκεῖ δεσμὸς, τεθεὶς, συναινέσει τῶν Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης. Ὁ Σπαρτιάτης Εὐαίνετος καὶ ὁ Ἀθηναῖος Θεμιστοκλῆς ἀνέλαβον, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσαν μετὰ 10,000 ἀνδρῶν νὰ κλείσωσι τὰς τρεῖς κυρίας στενωποὺς τῆς Θεσσαλίας, δι' ὃ οἱ Θεσσαλοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ προσχωρήσωσι τοῖς Πέρσαις. Οἱ Κρῆτες, οἱ Κερκυραῖοι, οἱ Ἀργεῖοι, οἱ Συρακούσιοι ἠρνήθησαν νὰ μετάσχωσι τοῦ συνασπισμοῦ, ἢ δὲν ἐχορήγησαν τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἐπικουρίαν. Εἰς τὰς βορείους ἀκτὰς τῆς Εὐβοίας ἐπέμφθη πρὸς ἐπιτήρησιν, ὑπὸ τὸν Σπαρτιάτην Εὐρυβιάδην, στόλος ἐκ 271 τριήρεων, ὧν αἱ 127 ἦσαν τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐξ 7 ἐλαφρῶν πλοίων· εἰς τὰς Θερμοπύλας δ' ἐτάχθησαν 5500 ὁπλῖται ὑπὸ τὸν Λεωνίδαν (Ἡδ.). Ὅτε ὅμως, δωροδοκηθεὶς ὁ Μαλιεὺς Ἐφιάλτης, ἐπρόδωκε τοὺς συμπατριώτας του, καὶ κατέδειξε τοῖς Πέρσαις στενωπὸν δι' ἧς περιεκύκλωσαν τοὺς Ἕλληνας, τότε διετήρησεν ὁ Λεωνίδας παρ' ἑαυτῷ, μόνον οὓς εἶχε τριακοσίους Σπαρτιάτας, καὶ προσέτι 400 Θηβαίους, οὓς ἤθελε νὰ τιμωρήσῃ διὰ τὰ φιλοπερσικὰ φρονήματα τῆς πατρίδος των. Παρέμειναν δὲ παρ' αὐτῷ ἑκουσίως καὶ 700 Θεσπιεῖς, καὶ τὸ μικρὸν τοῦτο σῶμα ἂν δὲν ἔσωσεν, ἐδόξασε τὴν Ἑλλάδα διὰ τοῦ ἡρωϊκοῦ του θανάτου. Ὁ Περσικὸς στόλος, εἰ καὶ 400 πλοῖα αὐτοῦ εἶχον συντριβῆ ὑπὸ τρικυμίας κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Σηπιάδα, ἀπέναντι τῆς Εὐβοίας, εἶχεν ὅμως ἔτι 1207 πλοῖα, καὶ δι' αὐτῶν ἀπέκλεισε τὰς Ἀφέτας κατὰ τὸν Παγασαῖον κόλπον, καταπλεύσας ἐκεῖθεν εἰς Φάληρον. Ὁ δ' Ἑλληνικὸς, ἀφ' οὗ προσῆλθε καὶ ὁ τῶν συμμάχων ἐκ Τροιζῆνος, εἰς Σαλαμῖνα συγκεντρωθεὶς, εἶχε μόνον 366, κατ' ἄλλους 378 πλοῖα, ὧν 200 ἦσαν τῶν Ἀθηνῶν διὰ τοῦτο, περίφοβοι οἱ Πελοποννήσιοι, ἠθέλησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν θέσιν ἐκείνην καὶ ν' ἀποσυρθῶσιν εἰς τὸν Ἰσθμόν. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ σφάλματος τούτου κατέφυγεν εἰς τέχνασμα ὁ Θεμιστοκλῆς, καὶ ἔπεισε τοὺς Πέρσας νὰ προσβάλωσι τὸν Ἑλληνικὸν στόλον πρὶν ἢ διαλυθῇ. Ἐθριάβευσαν δ' οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν ἔνδοξον ναυμαχίαν (τῇ 20 Σεπτ. 480),

καὶ ὁ ἐχθρικὸς στόλος ἔφυγεν ὅσος δὲν κατεστράφη, τῶν Ἀθηναίων κυρίως προαγωνισαμένων (Ἡρδ. Η, 74.—Αἰσχλ. Περσ. 250 κλ.), καὶ μετὰ πλείστου ζήλου κατεδίωξαν αὐτὸν πρὸ πάντων οἱ Αἰγινῆται. Διὰ νέου δόλου τοῦ Θεμιστοκλέους, πιστεύσας ὁ Ξέρξης ὅτι οἱ Ἕλληνες προὐτίθεντο νὰ διαρρήξωσι τοῦ Ἑλλησπόντου τὴν γέφυραν, ἔσπευσε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Περσίαν, ἀφεὶς στρατὸν 300,000 ἀνδρῶν εἰς Θεσσαλίαν. Τὰ δὲ λείψανα τοῦ στόλου του συνῆλθον πάλιν εἰς Σάμον, περὶ τὰ 300 πλοῖα. Ἡ Ποτίδαια καὶ ἡ Ὄλυνθος ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τῶν Περσῶν, οἵτινες μάτην ἐπροσπάθησαν νὰ κερδήσωσιν αὖθις ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν πρώτην τῶν δύο τούτων πόλεων. Πᾶσα ἡ Ἑλλὰς, καὶ ῥητῶς καὶ ἡ Σπάρτη αὐτὴ, ἀνευφήμησαν τὸν θρίαμβον τοῦ Θεμιστοκλέους ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς κοινῆς πατρίδος· ἐκ δὲ τῶν λαφύρων λαμπρὰ δῶρα ἐπέμφθησαν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα τῶν Δελφῶν. Κατὰ τὸ ἔαρ ὅμως τοῦ 479 προέβη ἐκ νέου ὁ Μαρδόνιος πρὸς τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος, ὅτε καὶ πάλιν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν καταλιπόντες, μετέβησαν εἰς Σαλαμῖνα ἐπὶ τῶν πλοίων των. Τὸν δ' Ἑλλησπόντιον Μουρυχίδην, πεμφθέντα ὑπὸ τοῦ Μαρδονίου πρὸς αὐτοὺς ἵνα τοὺς προσκαλέσῃ νὰ ὑποταγῶσιν, ἀπέπεμψαν, καὶ τὸν Λυκίδην, ὅστις προέτρεψε νὰ ἐνδώσωσιν, ἐλιθοβόλησαν. Οἱ Σπαρτιᾶται, εἰ καὶ τὰ Ὑακίνθια πανηγυρίζοντες, δὲν ἀπετράπησαν ὅμως τῶν πολεμικῶν ἐργασιῶν, ὠχύρωσαν τὸν Ἰσθμὸν, καὶ ἐκεῖθεν μετὰ τῶν συμμάχων πορευθέντες εἰς Ἐλευσῖνα, ἡνώθησαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων. Ἐκεῖθεν δὲ, ὑπερβάντες τὸν Κιθαιρῶνα, κατέλαβον τοὺς δυτικοὺς αὐτοῦ πρόποδας, ἀπέναντι τοῦ Μαρδονίου, στρατοπεδεύοντος πέραν τοῦ Ἀσωποῦ. Ἐστρατήγει δὲ τῶν Σπαρτιατῶν καὶ τῶν συμμάχων ὁ Παυσανίας (ἴδ.). Ὁ Μαρδόνιος δὲ ἀπεσύρθη τότε πρὸς τὰ ἐνδότερα τῆς Βοιωτίας, τὸ Θηβαϊκὸν πεδίον θεωρῶν κατάλληλον διὰ τὸ ἱππικόν. Ἐν Πλαταιαῖς συνηντήθησαν οἱ δύο στρατοὶ, οἱ μὲν Πέρσαι εἰς ἀριθμὸν 300,000, μετὰ 50,000 συμμάχων, οἱ δ' Ἕλληνες ἐν ὅλοις ὄντες 110,000, ἐξ ὧν 8,000 ἦσαν Ἀθηναῖοι ὁπλῖται, ὑπὸ τὸν Ἀριστείδην, ὅστις εἶχεν ἐπιστρέψει ὀλίγον πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας. Ἐπὶ δέκα ἡμέρας ἔμενον οἱ ἀντίπαλοι ἀντιπαρατεταγμένοι, συνεχῶς ἀλλάσσοντες θέσεις· τῇ δ' ἑνδεκάτῃ (Σεπτ. 479) συνεπλάκησαν. Ὁ Μαρδόνιος ἠττήθη καὶ ἐφονεύθη, ὡς καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ, τὸ πλούσιον Περσικὸν στρατόπεδον ἐλεηλατήθη, καὶ αἱ Θῆβαι ἐπολιορκήθησαν. Πολλοὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀρχηγῶν τῆς μηδικῆς μερίδος συνελήφθησαν, καὶ, διαταγῇ τοῦ Παυσανίου, ἐθανατώθησαν ἐν Κορίνθῳ. Μόνον δὲ 40,000 Περσῶν ὑπεχώρησαν ἐν τάξει ὑπὸ τὸν Ἀρτάβαζον πρὸς βορρᾶν (Ἡρδ. Η, 1 κλ. — Πλούτ. Ἀριστδ. ΙΑ, κλ.). Κατὰ τὴν αὐτὴν δ' ἡμέραν συνεκροτήθη ναυμαχία εἰς Μυκάλην τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, ὑπὸ τὸν βασιλέα τῆς Σπάρτης Λεωτυχίδην καὶ τὸν Ἀθηναῖον Ξάνθιππον, ἐξ 120 τριήρεων, συνῆλθε πρῶτον εἰς Αἴγιναν, εἶτα εἰς Δῆλον· ἐπέκεινα δὲ δὲν ἐτόλμων νὰ πλεύσωσι, καὶ ἐπολιορκοῦντο ἐκεῖ ὑπὸ τῶν Περσῶν. Πεισθέντες ὅμως ὑπὸ τῶν Σαμίων, ἐπετέθησαν, καὶ τότε ἀμέσως ἔφυγον οἱ Πέρσαι πρὸς τῆς Μυκάλης τὸ ἀκρωτήριον, ὑπὸ τὴν προστασίαν 60,000 ἐκεῖ ἀναμενόντων πεζῶν. Οἱ Ἴωνες δ' ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν, καὶ οἱ Ἕλληνες μεγάλην ἤραντο νίκην (Ἡρδ. Θ, 90), καταστρέψαντες τὸν στόλον καὶ τὸ στρατόπεδον, καὶ ὁ πόλεμος ἀπὸ ἀμυντικοῦ κατέστη προσβλητικὸς ἔκτοτε (ἴδ. Παυσανίας, 1. Κίμων). Τὴν ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου γέφυραν εἶχον ἤδη καταστρέψει αἱ τρυκιμίαι· καὶ ὁ μὲν Λεωτυχίδης ἐπέστρεψεν εἰς Σπάρτην μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν· ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι, συμπαραλαβόντες καὶ τοὺς Ἴωνας, ἐπολιόρκησαν τὴν πόλιν Σηστὸν ἐπὶ τῆς Χερσονήσου, καὶ, ἀποχωρησάντων τῶν Περσῶν, τὴν ἐκυρίευσαν, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους 478. Ἡ Σάμος, ἡ Χίος, ἡ Λέσβος, καὶ αἱ λοιπαὶ νῆσοι, ἐγένοντο πολιτεῖαι ἐλεύθεραι, καὶ ἀπετέλεσαν συμμαχίαν κατὰ τῶν Περσῶν, ἐξ ἧς οἱ Ἀθηναῖοι, τὸν ἀγῶνα ἐξακολουθήσαντες, οὐ μικρὰ ὠφελήθησαν.—Συγχρόνως δὲ μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν τούτων πολέμων πρὸς ἀνατολὰς, ἐπολέμουν καὶ οἱ ἐν Σικελίᾳ Ἕλληνες κατὰ τῶν Καρχηδονίων. Ὁ Συρακούσιος Γέλων ἐνίκησεν ἰσχυρὸν Καρχηδόνιον στρατὸν ἐν Ἱμέρᾳ, κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης, ὡς κἂν διεδίδετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις (Διόδ. ΙΑ, 20).—Κέντρον τῆς συμμαχίας ὡρίσθη ἡ Δῆλος, ὡς νῆσος ἰωνικὴ, καὶ εἰς τὸν ἐκεῖ ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος κατετέθη τὸ συμμαχικὸν ταμεῖον, περιέχον ἐν ἀρχῇ 460 τάλαντα· πρῶτος δ' Ἑλληνοταμίας ἐξελέγη ὁ Ἀριστείδης, καὶ αἱ Ἀθῆναι ἦσαν ἡ ἡγεμονεύουσα πόλις. Τοῦ Κίμωνος αἱ ἐπιτυχεῖς ἐκστρατεῖαι ἐξέτειναν τὴν συμμαχίαν. Μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Ἡίου ἐπὶ τοῦ Στρυμόνος, οἱ Πέρσαι ἐξεβλήθησαν ἐντελῶς τῆς Εὐρώπης, καὶ ὁ συμμαχικὸς στόλος ἦρχε τοῦ Αἰγαίου καὶ ἐπέβλεπεν αὐτὸ αὐστηρῶς. Μετὰ ταῦτα δὲ κατεδίωξεν ὁ Κίμων τοὺς Πέρσας καὶ εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν θαλάσσας, καὶ τοὺς κατενίκησε διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης πρὸς τῷ Εὐρυμέδοντι, κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Παμφυλίας, τῷ 469 (Θουκ. Α, 100. — Πλούτ. Κίμ. ΙΒ, 13). Ὑπεστήριξαν δ' οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ σύμμαχοι τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰνάρου καὶ ἔπειτα τοῦ Ἀμυρταίου ἐν Αἰγύπτῳ· παρὰ τὴν Μέμφιν ὅμως ὑπέστησαν ἥτταν σπουδαίαν. Ἔληξαν δ' οἱ Περσικοὶ πόλεμοι τῷ 449, ὅτε ὁ Κίμων ἀπέθανεν, ἐκστρατεύων, πρὸ τοῦ Κιτίου ἐν Κύπρῳ. Ἀφ' οὗ δὲ καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του ἐνίκησαν οἱ Ἕλληνες εἰς ναυμαχίαν κατὰ τὴν Σαλαμῖνα τῆς Κύπρου (Θουκ. Α, 112. Πλούτ. Κίμ. ΙΗ, 19), ἔπαυσεν ὁ πόλεμος, εἰ καὶ ἀμφισβητεῖται ἂν ὑπεγράφη ὁριστικὴ εἰρήνη, ἡ Κιμώνιος κληθεῖσα (ἴδ. Κίμων). Αἱ Ἀθῆναι ἀπέστησαν πάσης ἀναμίξεως εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Κύπρον, οὐδὲν περσικὸν πολεμικὸν εἶχεν ἄδειαν νὰ φανῇ εἰς τὸ Αἰγαῖον, καὶ αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἔπαυσαν οὖσαι φόρου ὑποτελεῖς εἰς τὰ Σοῦσα. Οἱ ὅροι οὗτοι, καὶ ῥητῶς ἂν δὲν συνωμολογήθησαν, ἦσαν οἱ οὓς ὁ Κίμων ἐπεδίωξε καὶ ἐπέβαλε, καὶ ἐν γένει ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἐξησφαλίσθη κατὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς Ἀσιανῆς βαρβαρότητος.

Περσὶς, ἴδ. Περσία.

Περφερεῖς, πέντε θεωροὶ ἐκ τῶν ὑπερβορείων πεμπόμενοι μεθ' ἱερῶν δώρων εἰς τὸν ἐν Δήλῳ ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος (Ἡρδ. Δ, 33.—Ἡσύχ.).

Πεσσινοῦς, πόλις ἀρχαία καὶ ἐπισημοτάτη ἐν Γαλατίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐπὶ τῆς νοτίας κλιτύος τοῦ Δινδυμαίου ὄρους κειμένη, ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Μεγάλης Φρυγίας, ἡ κυριωτάτη ἕδρα τῆς λατρείας τῆς Κυβέλης. Ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς ὑπῆρχε ξόανον, κατὰ δὲ Λίβιον (XXI. 10, 11) λίθινον ἄγαλμα, ἐξ οὐρανοῦ πεσόν. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀπήγαγον αὐτὸ εἰς τὴν Ῥώμην, διότι εἰς τοὺς χρησμοὺς τῆς Σιβύλλης εὗρον ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἐξηρτᾶτο τῆς Ῥώμης ἡ τύχη (Στρβ. ΙΒ, 567). Νῦν Βαλα-Ἰσσάρ.

Πέσσιον, πόλις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Σαρματίας, εἰς τὴν χώραν τῶν Ἰαζύγων (ἐν Οὐγγαρίᾳ) (Πτλμ. Γ, 7).

Πεσσοὶ, ἴδ. Πεττεία.

Πεταλία, νῆσος (ἡ, κατὰ Πλίνιον, τέσσαρες νῆσοι) ἔρημος καὶ πετρώδης μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Μαραθῶνος. Νῦν ἔτι Πεταλιοί.

Πεταλισμὸς, ὁ ἐξοστρακισμὸς ἐν Συρακούσαις, εἰσαχθεὶς περὶ τὰ μέσα τοῦ ε' αἰῶνος π. Χ., καὶ ἐπ' ὀλίγον μόνον διαρκέσας. Τὰ ὀνόματα τῶν ἐξοριστέων πολιτῶν ἐγράφοντο εἰς πέταλα, φύλλα ἐλαίας, ἐρρίπτοντο εἰς κάλπην καὶ ἠριθμοῦντο. Ἡ δ' ἐξορία ἦν διὰ πολλὰ ἔτη (Διόδ. ΙΑ, 87).

Πετάσματα, ἴδ. Οἶκος.

Πέτασος, κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, ἐκ

πιλήματος, στρογγύλον ἄνω, τὰ δ' ἄκρα πέριξ ἔχον προέχοντα, κατὰ βραγχῆς καὶ ἡλίου,

δεόμενον δὲ ἢ ὑπὸ τὸν πώγωνα, ἢ ὀπίσω τῆς κεφαλῆς. Τοιοῦτον ἔφερον πρὸ πάντων οἱ ὁδοι-

πόροι, καὶ προσέτι καὶ αἱ γυναῖκες, ἰδίως ἐν τῇ τέχνῃ, ἡ Περσεφόνη, ὡς κατ' ἐξοχὴν ὁδοιπορουῦσα, καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἀλλὰ πτερωτὸν, ὁ Ἑρμῆς. Ὁ Θεσσαλικὸς πέτασος εἶχε τὸν γύρον ἔτι πλατύτερον, καὶ τοιοῦτον ἔφερον μάλιστα οἱ ἱππεῖς, ὡς παριστῶνται καὶ εἰς τὴν ζωοφόρον τοῦ Παρθενῶνος. Τοιούτους ἐπίσης καὶ οἱ Σπαρτιᾶται. Οἱ δὲ ψιλοὶ αὐτῶν καὶ εἰς τὸν πόλεμον (Θουκ. Δ, 34. — Πολδ. Α, 149). Πέτασος ἐρριμμένος εἰς τοὺς ὤμους ἦν ἐν τῇ τέχνῃ τὸ ἔμβλημα τοῦ ὁδοιπόρου.

Πέταυρον, ἡ σανὶς ἐφ' ἧς κοιμῶνται αἱ κατοικίδιοι ὄρνεις. Κατ' αὐτὴν ὠνομάζετο, ἰδίως ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων, καὶ τὸ ἱκρίωμα ἐφ' οὗ παρίσταντο καὶ ᾄσκουν τὴν τέχνην των οἱ πεταυρισταὶ λεγόμενοι σχοινοβάται, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι θαυματοποιοὶ (Μανέθ. Δ, 278. — Juv. XIX 265).

Πετεών, κώμη τῆς Βοιωτίας παρὰ τῇ Ἁλιάρτῳ, ἀνατολικῶς τῆς λίμνης Ὑλίκης, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς μεταξὺ Θηβῶν καὶ Ἀνθηδόνος (Ὁμ. Ἰλ. Β, 500. — Στρβ. Θ, 410).

Πετεώς, υἱὸς τοῦ Ὀρνεοῦ, πατὴρ τοῦ Μενεσθέως· ἐξ Ἀθηνῶν ἐκβληθεὶς ὑπὸ τοῦ Αἰγέως, ἵδρυσε τὴν Στίριν ἐν Φωκίδι (Ὁμ. Ἰλ. Β, 552).

Πετηλία, πόλις ἀρχαιοτάτη τῶν Βρεττίων ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ, ἧς ἡ ἵδρυσις ἀπεδίδετο τῷ Φιλοκτήτῃ. Ἔκειτο εἰς 3 μιλίων ἀπόστασιν βορείως τῆς Κρότωνος, ἐπὶ λόφου ἀποτόμου. Τοὺς κατοίκους, γενναίως ἀντιστάντας κατὰ τῶν Καρχηδονίων, καὶ τοὺς μὲν φονευθέντας, τοὺς δὲ φυγόντας, ἀντικατέστησεν ὁ Ἀννίβας διὰ Βρεττίων. Ἐπανήγαγον δ' ἔπειτα οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς περισωθέντας (Στρβ. ΣΤ, 254. — Πολ6. Ζ, 1, 3. — Liv. XXIII, 30. XXVII, 26). Νῦν ἴσως Στράγγολι.

Πέτρα, 1) ἀρχαία πόλις τῆς Κορινθίας πρὸς τῇ Ἀργολίδι, πατρὶς Ἠετίωνος, τοῦ πατρὸς τοῦ Κυψέλου (Ἡρδ. Ε, 92). — 2) Πολίχνη πλησίον τῆς Ἤλιδος ἐν Πελοποννήσῳ (Παυσ. ΣΤ, 25, 4). — 3) Πόλις ἐν Σικελίᾳ, νῦν Πετραλία καὶ Πετραία.

— 4) Πόλις τῶν Μαίδων ἐν Θράκῃ (Liv. XL, 22). — 5) Πόλις παραλία τῆς Ἰλλυρίας (Cæs. B, G, III, 42) — 6) Πέτρα Σογδιανὴ, πόλις ἐπὶ βράχου ἐν τῇ Σογδιανῇ, πρὸς τῷ Ὄξῳ ποταμῷ (Curt. VII, 11). — 7) Πρωτεύουσα τῶν Ἰδουμαίων, εἶτα δὲ τῶν Ναβαταίων, ἐν τῇ Πετραίᾳ Ἀραβίᾳ, πρὸς τ' ἀνατολικὰ τῆς ἐπαρχίας. Νῦν Βαδὶ Μουσά. Νοτίως τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης κειμένη ἐν μέσῳ ἀμμώδους ἐρήμου, περιεβάλλετο πέριξ ὑπὸ βραχώδους περιτειχίσματος. Πρὸς αὐτὴν ἔφερε στενωπὸς, ἣν διέρρει ποτάμιον διαυγὲς, διακλαδωθὲν τεχνητῶς εἰς διώρυχας, πρὸς ἄρδευσιν τοῦ πέριξ πεδίου. Ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς ἡ πόλις αὕτη ἦν κέντρον ἐμπορικῆς διαμετακομίσεως μεταξὺ Συρίας καὶ Ἀραβίας, καὶ τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀναπτύξεως ἀποδείξεις σώζονται ἀξιόλογα ἐρείπια, ὀπαὶ εἰς τοὺς βράχους ἀνεσκαμμέναι, αἵτινες ἦσαν τάφοι, ναοὶ καὶ πιθανῶς καὶ κατοικίαι, προσέτι θεάτρων λείψανα καὶ ἄλλων οἰκοδομημάτων, κίονες, ἐπιγραφαὶ, ὧν πολλαὶ καὶ Ἑλληνικαὶ καὶ Λατινικαὶ, καὶ γλυπτικὰ κοσμήματα, οὐχὶ τέχνης πάντοτε ἐντελοῦς (Στρβ. ΙΣΤ, 767. 779).

Πετραία, 1) θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ (Ἡσδ. Θεογ. 357. — 2) Π. Ἀραβία, τὸ μέρος τῆς Ἀραβίας οὗ πρωτεύουσα ἦν ἡ Πέτρα (ἴδ.).

Πετραῖος, 1) Εἷς ἐκ τῶν Κενταύρων, εἰς τοὺς γάμους τοῦ Πειριθόου ὑπ' αὐτοῦ φονευθεὶς (Ἡσδ. Ἀσπ. Ἡρ. 185. — 2) Ἐπίθετον ὑφ' ὃ ἐλατρεύετο ὁ Ποσειδῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, ὡς διασχίσας τοὺς βράχους τοὺς κωλύοντας τὸν ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ (Πινδ.).

Πετρίγαλα, πόλις Ἰνδικὴ, ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου (Πτολ. Ζ). Νῦν Βεδούρ.

Πετροβόλος, ὁ καταπέλτης (ἴδ.) ὁ τοξεύων λίθους, καὶ οὐχὶ ἀκόντια ἢ βέλη.

Πετροκούριοι, λαὸς Γαλατικὸς τῆς Ἀκουϊτανίας, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Λίγηρος καὶ Γαρούμνα (Στρβ. Δ).

Πετρώνιος. Τὸ ὄνομα ἦν ὅλου γένους Ῥωμαϊκοῦ. 1) Ἐπὶ Νέρωνος ἀνθύπατος ἐν Βιθυνίᾳ, ἐπιλεγόμενος καὶ Arbiter, φιλήδονος, φίλος τοῦ αὐτοκράτορος, αὐτοκτόνησας τῷ 66 μ. Χ., διότι διεβλήθη ὡς μετασχὼν τῆς συνωμοσίας τοῦ Πίσωνος. Θεωρεῖται ὡς ὁ συγγραφεὺς τῶν Σατυρικῶν (Satyricon libri), περιλαμβανόντων βιβλία 20, περισωθέντων ὅμως εἰς περίληψιν μόνον ἐν ἑνὶ βιβλίῳ, ἔργον ἀγχινούστατον, κατὰ μέρος πεζὸν, κατὰ μέρος ἔμμετρον, περιγράφον πολλοὺς τῶν τότε χαρακτήρων, καὶ κατ' αὐτοὺς τὴν γλῶσσαν μεταχειριζόμενον, ὁτὲ μὲν χυδαίαν, ὁτὲ δὲ ὑψηλὴν, ἐπιτετηδευμένον, ἢ μετὰ λέξεων Ἑλληνικῶν ἀναμεμιγμένον, ὡς ὅταν ὁμιλῶσιν ὁ πεπαιδευμένος Ἕλλην Ἐγκόλπιος, ἢ ὁ πεφυσημένος καὶ δοκησίσοφος ἕλλην ποιητὴς Εὔμολπος. — 2) Π. Πετρ., περὶ 24 π. Χ. διοικητὴς τῆς Αἰγύπτου, ἧς ηὔξησε τὴν εὐφορίαν, πολλοὺς ὀχετοὺς τοῦ Νείλου δι' αὐτῆς διορύξας. Κυριεύσας Νάπατα, τὴν πρωτεύουσαν τῆς Αἰθιοπίας, ἠνάγκασε, τῷ 21 π. Χ. τὴν βασίλισσαν τῆς χώρας Κανδάκην, νὰ δεχθῇ τὴν εἰρήνην (Στρβ. 12, 819. — Δ. Κασσ. ΝΓ, 57). Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατέβαλεν ἐπανάστασιν, καὶ διετέλει εἰς λίαν φιλικὰς σχέσεις μεθ' Ἡρώδου, τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας. — 3) Ἐπὶ Τιβερίου, διοικητὴς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μετέβη, διαταγῇ τοῦ Καλλιγούλα, εἰς Συρίαν, καὶ ἐκεῖ ἀνεδείχθη προστάτης τῶν Ἰουδαίων, ὡς καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Ῥώμῃ, ἔνθα διετέλεσεν ἰδιαίτερος φίλος τοῦ Κλαυδίου.

Πεττεία, πεσσοὶ, εἶδος παιδιᾶς, παιγνιδίου, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Τινὲς συγχέουσιν αὐτὴν μετὰ τῶν κύβων (Εὐστθ. εἰς Ὀδ. Α, σλ. 1397. — Ἡσύχ. λ. Πεττεία). Ἀλλ' αὐτὸς ὁ Ἡσύχιος διακρίνει τὴν πεττείαν, καθ' ἣν κινοῦνται αἱ ψῆφοι ἐπὶ ἄβακος (ἴδ.), τῆς κυβείας, καθ' ἣν ῥίπτονται εἰς αὐτὸν οἱ κύβοι· καὶ ὁ Ἡρόδοτος λέγει ὅτι τοὺς κύβους ἐφεῦρον οἱ Λυδοὶ, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς πεσσούς. Ὁ Πλάτων (Φαῖδ. σ. 274) τὴν πεττείαν λέγει ἐφευρε-

θεῖσαν ὑπὸ Θέφθ, τοῦ Αἰγυπτίου θεοῦ. Ἀλλ' ἐκείνη ἦν μᾶλλον πίναξ ἀστρονομικῶν ὑπολογισμῶν (Σχλ. ἀτ.—Εὐστθ. εἰς Ἰλ. Β). Συνήθως δ' ἀποδίδοται ἡ ἐφεύρεσις αὐτῆς εἰς Παλαμήδην (Εὐρπ. Ἰφγ. Αὐλ. 194. — Ἀλκδμ. εἰς Πλμδ. σ. 74. 77). Ἦτο δὲ γνωστὴ ἐπὶ Ὁμήρου, καὶ δι' αὐτῆς διεσκέδαζον οἱ μνηστῆρες τῆς Πηνελόπης (Ὁμ. Ὀδ. Α, 107). Ὡς εἶδη πεσσῶν ἐθεωροῦντο καὶ ἡ λεγομένη Πηνελόπη (Ἀθήν. Α, 17), ἡ πόλις ἢ πόλεις καὶ ὁ διαγραμμισμὸς ἢ γραμμαί (Πλτ. Πολιτ. Δ. σλ. 423. 437.—Ἔρυξ σλ. 395. Πολδ. Α, 84. Εὐστθ. Ἰλ. Ζ.—Πολδ. Θ, 98. 99). Τὴν κυρίως πεττείαν ὅμως ἀπετέλουν ἃ ὁ Σοφοκλῆς καλεῖ «πεντάγραμμα πεσσὰ» (Ναυπλίῳ Πυρκαεῖ, ἐν Ἠσυχ.).—Ταύτης, κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Πολυδεύκους (Θ, 97), εὐτυχῶς εὑρέθη τῷ 1845 ἐν Σαλαμῖνι ἡ ἀπέναντι πλὰξ ἢ ἄβαξ ἐντελεστάτης διατηρήσεως (A. R. Rang. Ant. Hell. II, Σλ. 580. 590 Ἀρ. 895). Εἰς τὴν παιδιὰν ταύτην ἔπαιζον ἑκατέρωθεν οἱ ἀνταγωνισταὶ διὰ κινητῶν ψήφων ἐπὶ πέντε γραμμῶν, ὧν ἡ μέση ἐλέγετο ἱερά, καὶ ὁ ἐπ' αὐτῆς πεσσὸς ἐλέγετο βασιλεύς, ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον μετακινούμενος, δι' ὃ καὶ τὸ «κινεῖν τὸν ἀφ' ἱερᾶς» εἶχεν ἀποβῆ εἰς παροιμίαν. Ὁ λίθος τῆς Σαλαμῖνος ἔχει ἔνδεκα γραμμὰς, αἵτινες ἦσαν ἢ δύο συστήματα, ἕκαστον δι' ἑκάτερον τῶν παικτῶν, ἔχοντα ἐν τῷ μέσῳ τὴν ἱερὰν ἑκάστου γραμμὴν, διακρινομένην διὰ σταυροῦ εἰς τὸ μέσον· ἡ δὲ μέση, ἤτοι ἡ ἑκατέρωθεν ἕκτη γραμμὴ, ἐπίσης διὰ σταυροῦ διακρινομένη, ἦν ἴσως ἡ χωρίζουσα τὰ δύο ἀντίπαλα συστήματα. Ἢ, κατ' ἄλλην ὑπόθεσιν, αἱ γραμμαὶ ἀπετέλουν 3 συστήματα, ἔχοντα τρεῖς ἱερὰς γραμμὰς, διάφορα ἴσως κατὰ τὴν ἀξίαν, καὶ οἱ παίζοντες ἠδύναντο κατὰ βούλησιν ἓν ἐξ αὐτῶν νὰ ἐκλέγωσιν, ἔχοντες κοινὰς τὰς 5 γραμμὰς, καὶ ἴσως διὰ τῆς ἐγκαρσίου γραμμῆς διαιρούμενοι. Αἱ ἄνω πέντε ἐλάσσονες γραμμαὶ ἦσαν ἴσως ὡρισμέναι διὰ τρίτον παίκτην διαδεχόμενον τὸν ἡττηθέντα, ἢ δι' ὑπολογισμοὺς τοῦ παιγνίου. Οἱ κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς χαρακτῆρες ἐνέφαινον πι-

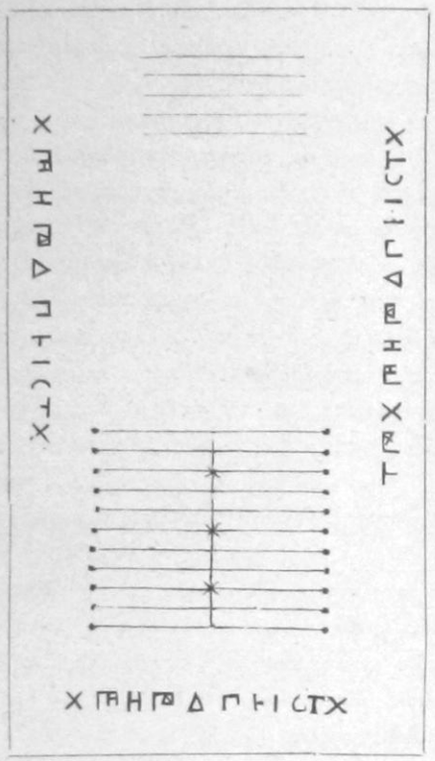

θανῶς τὴν ἀξίαν τοῦ παιγνίου δι' ἑκάστην γραμμὴν, ἀπὸ 1000 δραχμῶν, (ἢ, κατὰ τὴν δεξιὰν γραμμὴν καὶ ἀπὸ ταλάντου) μέχρι τριχάλκου καὶ χαλκοῦ (τοῦ ὀγδόου τοῦ ὀβολοῦ). Εἰς τὰς πεττείας πολλάκις οὐ μικραὶ ποσότητες ἐπαίζοντο, ὡς ὁ Ἀρταξέρξης ἔπαιζε μετὰ τῆς μητρός του διὰ 20,000 δαρεικῶν (Πλουτ. Ἀρτξ. ΙΖ). Λίθινοι ἄβακες πεττείας ὑπῆρχον εἰς τὰς πόλεις πολλαχοῦ πρὸς κοινὴν χρῆσιν (Εὐστθ. Ὀδ. Α· Ἰλ. Β), ὡς καὶ ἐν ναοῖς, ὅθεν ὑπετίθετο καὶ τὴν ἐπωνυμίαν λαβοῦσα ἡ Σκιρὰς (ἴδ.) Ἀθηνᾶ, διότι σκιράφια ἐλέγοντο τὰ κυβευτήρια (Εὐστθ. Ὀδ. Α, 107. — Ἀρστλ. — Ἀρπκρ. — Σουίδ. — Ἡσύχ. —Στφ.Βυζ. λ. Σκίρος).

Πευκανεῖς, ἡ Πευκαλεῖς ἔθνος ἰνδικὸν παρὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν (Διον. Περγ. 1143).

Πεύκελα, πόλις ἰνδικὴ, ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου. Νῦν Πεχλελή. Ἡ πέριξ χώρα Πευκελιῶτις (Ἀρρ. Ἀν. Δ. 22), ἡ Πευκολαΐτις (Στρβ.).

Πευκέστης, στρατηγὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, σώσας τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἐν Ἰνδίαις (Πλούτ. Ἀλξ. ΞΓ.—Curt. IX, 5), δι' ὃ εὐγνωμονῶν ὁ βασιλεὺς τὸν ἐγκατέστησε διοικητὴν τῆς Περσίδος, ἔνθα τὰ ἤθη καὶ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν ἐγχωρίων παραδεξάμενος, καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ἐκμαθών, εὑρέστησε πολὺ τοὺς Πέρσας, τοὺς Μακεδόνας ὅμως καθ' ἑαυτοῦ διέθετο (Ἀρρ. ΣΤ, 30. Ζ, 6). Καὶ μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν θάνατον διετήρησε τὴν θέσιν του, καὶ συνεπολέμησε μετὰ τοῦ Εὐμένους κατὰ τοῦ Ἀντιγόνου. Εἶχε δ' ἀξιώσεις ἀρχιστρατηγίας, καίτοι μὴ πολὺ διαπρέπων εἰς τὴν πολεμικὴν τέχνην καὶ ἐμπειρίαν, ὥστε καὶ ἐγένετο αἴτιος τῆς ἥττης εἰς Γαδάμαρτα τῆς Μηδίας, τῷ 316 π. Χ. Μετὰ τοῦ Εὐμένους τὴν πτῶσιν προσῆλθεν εἰς τὸν Ἀντίγονον, ὅστις ὅμως τῷ ἀφῆρεσε τὴν διοίκησιν (Πλούτ. Εὐμ. ΙΔ. ΙΣΤ).

Πευκετία, μέρος τῆς Ἀπουλίας, εἰς τὴν ἀνατολικὴν τῆς Ἰταλίας ἀκτὴν, ἀπὸ Βαρίου μέχρι Βρουνδουσίου, οὗ αἱ γνωστόσταται πόλεις ἦσαν τὸ Βάριον (νῦν Βάρι), ἡ Ἐγνατία, τὸ Σίλβιον, αἱ Ῥουδιαὶ, τὸ Βουτοῦντον. Οἱ κάτοικοι, Πευκέτιοι, φαίνεται ὅτι κατήγοντο ἐξ Ἠπείρου, ἢ κατ' ἄλλους ἐξ Ἀρκαδίας. Ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις δὲν μνημονεύονται πλέον (Στρβ. Ε, 211. ΣΤ, 277. 281 κλ.).

Πευκέτιος, υἱὸς Λυκάονος τοῦ βασιλέως τῆς Ἀρκαδίας, μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Οἰνώτρου μετὰ Πελασγῶν κατοικήσας τὴν κάτω Ἰταλίαν (Ἀπλλδ. Γ, 8).

Πεύκη, μεγάλη νῆσος τῆς Κάτω Μοισίας κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως, μεταξὺ τῶν δύο νοτιωτέρων βραχιόνων αὐτοῦ, ἐπώνυμος τῶν καλυπτόντων αὐτὴν δένδρων, τὸ σχῆμα τριγωνική, πιθανῶς ἡ νῦν νῆσος τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, μεταξὺ Ἰσμαΐλιου καὶ Βαβᾶ. Καὶ τὸ Ἱερὸν στόμα εἰς μίαν τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ ἔφερε τὸ αὐτὸ ὄνομα. Εἶχε δὲ πόλεις ἐν τῇ ἀρχαιότητι, καὶ οἱ κάτοικοι, Πευκινοὶ, ἦσαν τῆς γερμανικῆς φυλῆς τῶν Βαστάρνων (Στρβ. Ζ, 306. — Ἀπλλν. Ῥόδ.).

Πευσίνιοι, ἢ Σπευσίνιοι, οἱ ἄλλως Σκύθαι λεγόμενοι, ἀστυνομικοὶ μισθωτοὶ φύλακες ἐν Ἀθήναις.

Πεφρηδὼ, μία τῶν Γραιῶν ἢ Φορκίδων, ἀδελφῶν τῶν Γοργόνων (Ἡσδ. Θεογ. 270).

Πηγαὶ, παραθαλασσία πόλις τῆς Μεγαρίδος μετὰ λιμένος (Θουκ. Α, 108). Ἴδ. Παγαί.

Πήγασος, ἵππος πηγῆς, ἵππος πτερωτὸς, ὃν ὁ Ποσειδῶν ἔσχεν, ὡς καὶ τὸν Χρυσάορα, ἐκ τῆς Μεδούσης, κατὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ ὅστις ἀνεπήδησεν ἐκ τοῦ αἵματος τῆς Γοργόνος ταύτης ὅτε ὁ Περσεὺς (ἴδ.) τὴν ἀπεκεφάλισεν. Ἀνέπτη δ' ἀμέσως πρὸς τοὺς ἀθανάτους, καὶ παρέμεινε παρὰ τῷ Διΐ, φέρων αὐτοῦ τὰς ἀστραπὰς καὶ τὸν κεραυνὸν (Ἡσδ. Θεογ. 278 κλ. — Ov. Met. IV, 784. 797. IV, 119), ὥστε ἦν ὁ κεραυνοφόρος ἵππος τοῦ Διός. Παρὰ μετα-

Νόμ. Κορίνθου.

γενεστέροις ἦν ὁ ἵππος τῆς Ἠοῦς, καὶ κατετάχθη καὶ μεταξὺ τῶν ἀστέρων. Συνέλαβε δ' αὐτὸν ὁ Βελλεροφόντης (ἴδ.) πίνοντα ἐκ τῆς Πειρήνης πηγῆς (Πινδ. Ὀλ. ΙΓ, 63 κλ.), ἢ ἔλαβεν αὐτὸν ἐξημερωθέντα καὶ χαλινωθέντα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἢ ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ ἐνίκησε δι' αὐτοῦ τὴν Χίμαιραν, τὰς Ἀμαζόνας καὶ τοὺς Σολύμους (Ἡσδ. Θεογ.

Ἀρχ. διακοσλίθου.

325. — Πινδ. Ὀλ. ΙΓ, 86). Ἦν δ' ὁ Πήγασος καὶ τῶν Μουσῶν ἵππος καὶ εἰς τὸν Ἑλικῶνα ἐξ ἑνὸς κτυπήματος τοῦ ποδὸς αὐτοῦ ἐπήγασεν ἡ πηγὴ τῶν Μουσῶν Ἱπποκρήνη. Κατ' Ὀβίδιον (Met. V 256) δὲ, ἐκτύπησε,συμβουλῇ τοῦ Ποσειδῶνος, τὸν Ἑλικῶνα, φερόμενον πρὸς οὐρανὸν ἐξ ἐνθουσιασμοῦ διὰ τὰ ᾄσματα τῶν Μουσῶν, ἐμποδίσας οὕτως αὐτὸν νὰ ἀρθῇ ὑψηλότερον. Ὁμοίως ἐλέγετο ἀναβλύσασα καὶ ἡ Πιερήνη ἐν Κορίνθῳ, καὶ ἄλλη Ἱπποκρήνη ἐν Τροιζηνίᾳ. Τῆς ποιητικῆς δ' ἐξάρσεως ἔμβλημα κατέστη ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις, συγχισθέντων τῶν μύθων τοῦ Βελλεροφόντου καὶ τῆς Ἱπποκρήνης. Εἰς τοὺς Ἕλληνας δ' ἦν ξένη ἡ ἔποψις αὕτη.

Πῆγμα, πᾶν σανίδωμα, ἰδίως δὲ καὶ αἱ τῶν θυρῶν παραστάδες, καὶ ξύλιναι μηχαναὶ τοῦ θεάτρου, αὐξανόμεναι ἢ σμικρυνόμεναι κατὰ τὴν ἀνάγκην τῆς παραστάσεως (Ἱερών. — Senec. Ep. LXXXVIII. — Phædr. V, 7, 7).

Πηγομαντεία, ἴδ. Μαντεία.

Πήδαιον, μέρος τῆς Τρωάδος, οὗ ἡ θέσις δὲν ὁρίζεται (Εὐστθ. εἰς Ἰλ. Ν, 172).

Πήδαιος, υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος καὶ δούλης, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Μέλητος πρὸ τῆς Τρωάδος (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 69).

Πηδάλιον. Κατ' ἀρχὰς τὸ πηδάλιον πρὸς διοίκησιν τοῦ πλοίου ἦν εὑρεῖα μόνον κώπη προσδεομένη ἔξωθεν διὰ ζεύγλης (Εὐρπ. Ἑλ. 1536) ἤτοι δεσμοῦ σχοινίου,ὡς ἐν τῇ εἰκόνι ὑπ' ἀριθ. 1, ληφθείσῃ ἐξ ἀναγλύφου τοῦ κίονος τοῦ Τραϊανοῦ. Εἰς τοῦ πλοίου τὴν πρύμνην ἦσαν, ἀνὰ ἓν ἑκατέρωθεν, ἔχοντα εἰς μὲν τὰ μεγάλα πλοῖα ἕκαστον τὸν πηδαλιοῦχόν του, εἰς δὲ τὰ μικρὰ ἕνα πηδαλιοῦχον ἀμφότερα. Μετὰ ταῦτα δ' ἐβελτιώθη τὸ σύστημα κατὰ τοῦτο, ὅτι τὸ πηδάλιον διήρχετο δι' ὀπῆς τοῦ πλευροῦ τοῦ πλοίου, καὶ τότε εἰς τὴν λαβήν, Α, (Σχ. 2) τοῦ πηδαλίου προσετέθη καὶ ῥάβδος ἐγκάρσιος, Β,

2. 1.

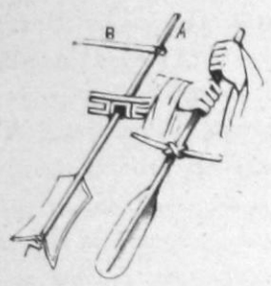

μέρος τοῦ πηδαλίου, τὸ εἰς τὰ κύματα εισδι' ἧς ἐγίνετο ἡ πηδαλιουχία. Τὸ δὲ κάτω

χωροῦν, Γ, ἦν εὐρὺ ἔχον σχῆμα πτεροῦ, καὶ πτερὸν ἐκαλεῖτο.

Πήδασα, πόλις τῶν Λελέγων ἐν Καρίᾳ, μεταξὺ Μιλήτου, Ἁλικαρνασσοῦ, καὶ Στρατονικείας (Ἡρδ. Ε, 121. ΣΤ, 20, Η. 104). Ὑπετάγη ἔπειτα εἰς τοὺς Ἁλικαρνασσεῖς, καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων ἐξέλιπε (Στρβ. ΙΓ, 611), καὶ μόνον τὸ ὄνομα διετήρει ἡ θέσις αὐτῆς.

Πήδασον, πολίχνη τῆς Καρίας, εἰς τὴν θέσιν τῆς Μηλασσοῦ (Ἡρδ. Ε, 151. — Στρβ.).

Πήδασος, 1) πόλις Λελέγων ἐν τῇ Τρωϊκῇ, ἐπὶ τοῦ Σατνιόεντος ποταμοῦ, καθέδρα τοῦ βασιλέως Ἄλτου, κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως (Ὁμ. Ἰλ. Ζ. 34. Υ, 92. Φ. 87)· κατὰ Στράβωνα (ΙΓ, 905), θέ-

σεως ἀγνώστου, κατὰ δὲ Πλίνιον ἡ ἔπειτα Ἀδραμύττιον μετονομασθεῖσα. — 2) Πόλις τῆς Μεσσηνίας (Ὁμ. Ἰλ. Ι, 152), ἡ εἶτα Μεθώνη μετακληθεῖσα (Στρβ.). — 3) Υἱὸς τοῦ Βουκολίωνος, φονευθεὶς εἰς τὴν μάχην ἐν Τρωάδι ὑπὸ Εὐρυάλου (Ὁμ. Ἰλ. Ζ,21). — 4) Εἷς τῶν ἵππων τοῦ Ἀχιλλέως οὓς ἥρπασεν οὐτος παρὰ τοῦ Ἠετίωνος (Ἰλ.Π.152).

Πηλεγών, υἱὸς τοῦ ποταμοῦ Ἀξιοῦ καὶ τῆς νύμφης Περιβοίας, πατὴρ τοῦ Ἀστεροπαίου (Ὁμ. Ἰλ. Φ, 141).

Πηλεύς, υἱὸς τοῦ Αἰακοῦ καὶ τῆς Ἐνδηΐδος, θυγατρὸς τοῦ Χείρωνος. Μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Τελαμῶνος φονεύσας τὸν νεώτερον ἀδελφόν του Φῶκον, ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος του Αἰγίνης εἰς Φθίαν τῆς Θεσσαλίας, καὶ καθαρισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ βασιλέως Εὐρυτίωνος, ἔλαβεν εἰς γάμον τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἀντιγόνην, καὶ τὸ ἓν τρίτον τοῦ βασιλείου, εἰς ὃ ἔφερε καὶ Μυρμιδόνας ἐποίκους ἐξ Αἰγίνης (Διόδ. Δ, 72. — Παυσ. Β, 29). Εἰς τὴν θήραν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου παρευρεθείς, ἐφόνευσεν ἐξ ἀπροσεξίας τὸν πενθερόν του, ἔφυγεν αὖθις καὶ ἐπλανᾶτο ἄνευ σκοποῦ, μέχρις οὗ τὸν ἐκαθάρισε πάλιν ὁ βασιλεὺς Ἄκαστος. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐκινδύνευσε νὰ φονευθῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Πηλίου ὄρους, συκοφαντηθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικὸς τοῦ Ἀκάστου Ἀστυδαμείας. Ἀπῆλθε καὶ εἰς τὴν Κολχίδα μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν, καὶ εἶτα ἔλαβεν εἰς δευτέραν γυναῖκα τὴν Νηρηΐδα Θέτιν, ἥτις μετεμορφοῦτο συνεχῶς ἵνα ἀποφύγῃ τὴν μετὰ θνητοῦ συζυγίαν της, ἀλλ' ἧς ὑπερίσχυσε διὰ συμβουλῶν τοῦ Χείρωνος καὶ ἔσχεν ἐξ αὐτῆς υἱὸν τὸν Ἀχιλλέα, ἀνατραφέντα ὑπὸ τοῦ πάππου του Χείρωνος. Τέλος δ' ἐπανῆλθεν εἰς Φθίαν, καὶ ἐξηκολούθησεν ἐκεῖ εἰρηνικῶς βασιλεύων, καὶ ἐπαι-

Ἀγιογραφία.

νούμενος διὰ τὸ ἐπιεικὲς τοῦ χαρακτῆρός του ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀνδρείαν του (Ὁμ. Ἰλ. Π, 15. 33. Ω, 534. — Ἡσδ. Θεογ. 1006. — Ἀπλλδ. Γ, 12, 6).

Πήλη, νησίδιον κατὰ τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἀπέναντι τῶν Κλαζομενῶν (Θουκ. Η, 31).

Πήληκες, χωρίον Ἀττικῆς ἀποτελοῦν τρικωμίαν μετὰ τῶν Κρωπιδῶν καὶ τῶν Εὐπυριδῶν, δῆμος ἀνήκων εἰς τὴν Λεοντίδα φυλὴν (Στφ. Βυζ.).

Πήληξ, ταὐτὸ τῷ Κράνος (ἴδ.).

Πήλιον, ὄρος τῆς Μαγνησίας ἐν Θεσσαλίᾳ, νοτίως τῆς Ὄσσης, μεταξὺ τῆς Βοιβηΐδος λίμνης καὶ τοῦ Παγασαίου κόλπου, εἰς ὃν ἐκτείνει τὰ δύο ἀκρωτήρια, Σηπιάδα καὶ Αἰάντιον. Ἦτο δασῶδες μετ' ὀπωροφόρων ὡραίων κήπων. Ἐκ τῶν δύο αὐτοῦ κορυφῶν ἡ ὑψηλοτάτη ἀνήρχετο εἰς 1630 μέτρα, καὶ ἔφερεν ἱερὸν τοῦ Διός, ἐπιλεγομένου Ἀκταίου. Τὸ Πήλιον, τὴν Ὄσσαν καὶ τὸν Ὄλυμπον ἐπεσώρευσαν οἱ Γίγαντες ἐπ' ἀλλήλων ἵνα ἀναβῶσιν εἰς τὸν οὐρανὸν, ὅτε ἐπολέμουν κατὰ τῶν θεῶν. Παρὰ τῇ κορυφῇ δὲ τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ πολλὰ φύονται τὰ θεραπευτικὰ φυτὰ, εἶχε σπήλαιον ἐν ᾧ κατῴκει ὁ τῆς ἰατρικῆς ἔμπειρος Κένταυρος Χείρων (Ὁμ. Ἰλ. Β, 743. Ὀδ. Λ, 311. — Πινδ. Πυθ. Η, 15. — Στρβ. Θ, 428. — Hor. Od. III, 4, 49). Νῦν Βουνὸν τῆς Ζαγορᾶς.

Πηλούσιον, πόλις τῆς Κάτω Αἰγύπτου, ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ, τοῦ κατ' αὐτὴν κληθέντος, νῦν δὲ κατακεχωσμένου στομίου τοῦ Νείλου πρὸς τῇ Ἀραβίᾳ, τῆς θαλάσσης 20 στάδια ἀπέχουσα, μεταξὺ δ'ἑλῶν πηλωδῶν κειμένη, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα ἔλαβε(Στρβ. ΙΖ, 803). Ἐν τῇ Π. Γραφῇ ὀνομάζεται Σίν. Ὡς ἡ κλεὶς τῆς Αἰγύπτου ἐξ Ἀσίας θεωρουμένη, εἶχεν ἰσχυρὰς ὀχυρώσεις (Liv. XLV, 11 — Cæs. B. Afr. XXVII), καὶ ὑπέστη πολλὰς προσβολάς. Ἐνταῦθα ὁ Σεθὼν ἀπέκρουσε τὸν Βαβυλώνιον στρατὸν τοῦ Σαγχερίβου (Ἡρδ, Β, 141), καὶ τῷ 525 π. Χ.

ἐπολέμησεν ὁ Ψαμμήνιτος κατὰ τοῦ Καμβύσου (Ἡρδ. Γ, 10). Τῷ 374 ἐπολιορκήθη ἡ πόλις ὑπὸ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τοῦ Ἰφικράτους, καὶ τῷ 309 ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Περσῶν (Διόδ. ΙΕ, 42, ΙΣΤ, 48). Μετὰ την ἐν Φαρσάλοις ἥτταν ὁ Πομπήϊος ἐνταῦθα ἀπέθανε· μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ δὲ ναυμαχίαν ἡ πόλις περιῃλθεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ὀκταβίου (Πλουτ. Ἀντ. ΟΔ).

Πηλώδης λιμὴν, ἐν Ἠπείρῳ, πρὸς τῇ πόλει Βουθρωτῷ (Στρβ.).

Πηνειὸς, 1) Ὁ κυριώτερος ποταμὸς τῆς Θεσσαλίας, πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Πίνδου, ῥέει τὸ πρῶτον διὰ στενῆς κοιλάδος, στρέφεται καμπύλως πρὸς νότον, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς τὰ βορειανατολικὰ, καὶ διαφόρους ὁμόρρους δεχόμενος, ὧν οἱ κυριώτεροι ἀριστερῶς ὁ Ληθαῖος καὶ ὁ Τιταρήσιος, δεξιῶς ὁ Ἐνιπεὺς, διέρχεται διὰ τοῦ περιφήμου διὰ τὸ κάλλος του στενώματος τῶν Τεμπῶν, μεταξὺ Ὀλύμπου καὶ Ὄσσης, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον. Οἱ ποιηταὶ πολλάκις ἔψαλον τὴν ὡραίαν του θέσιν καὶ τὸ διαυγεὺς αὐτοῦ ὕδωρ (Πινδ.Πυθ. Ι, 56.—Virg. G, IV, 317). — 2) Ποταμὸς τῆς Ἤλιδος ἐκ Πελοποννήσῳ, πηγάζει ἐκ τῶν νοτιοδυτικῶν προπόδων τοῦ ὄρους Ἐρυμάνθου, δέχεται, οὐ μακρὰν τῆς Πύλου, τὸν Λάδωνα, διαρρέει τὴν πόλιν Ἦλιν, καὶ ἐξέβαλλεν ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἀνατολικῶς τοῦ ἀκρωτηρίου. Ἀλλ' αἱ ἐκβολαί του ἐπίπεδοι οὖσαι, προσεχώσθησαν, καὶ μετετέθησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους εἰς τὰ νοτιανατολικὰ τοῦ ἀκρωτηρίου (Στρβ. Η, 338). Νῦν ποταμὸς τῆς Γαστούνης, πρὸς ταῖς πηγαῖς δὲ ποταμὸς τοῦ Δερβενίου.

Πηνέλεως, υἱὸς τοῦ Λείτου, ἢ Ἱππαλαίμου καὶ τῆς Ἀστερόπης, πατὴρ τοῦ Ὀφέλτου. Ἀργοναύτης, μνημονευόμενος καὶ ὡς μνηστὴρ τῆς Ἑλένης, εἷς τῶν ἀρχηγῶν τῶν Βοιωτῶν εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, εἰς ὃν ἦλθε μετὰ 50 πλοίων, φονευθεὶς, καθ' Ὅμηρον, ὑπὸ Εὐρυπύλου τοῦ υἱοῦ τοῦ Τηλέφου, κατ' ἄλλους ὑπὸ Πολυδάμαντος, κατὰ τοὺς ἐπικηδείους ἀγῶνας τοῦ Πατρόκλου (Ὅμ. Ἰλ. Β, 494. Ξ, 487. Π, 341. Ρ, 597. — Ἀπλλδ. Α, 9, 16).

Πηνελόπη, θυγάτηρ τοῦ ἐκ Λακεδαίμονος Ἰκαρίου καὶ τῆς Περιβοίας, σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθάκης Ὀδυσσέως, καὶ μήτηρ τοῦ Τηλεμάχου. Ἀφ' ὅτου ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπῆλθεν εἰς τὴν Τρωάδα, ἐπὶ εἴκοσιν ὅλα ἔτη, σώφρων καὶ αὐτῷ ἀφωσιωμένη, ἀπέκρουσε πάσας τὰς προτάσεις πολυπληθῶν

Ἀνάγλ. Βρετ. Μουσείου.

μνηστήρων ἐκ τῆς νήσου καὶ τῶν πέριξ χωρῶν, οἵτινες τὴν περιεστοίχιζον καὶ τὴν ἐζήτουν εἰς γάμον, διϊσχυριζόμενοι ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν θὰ ἐπέστρεφε πλέον· καὶ ὅτε οὗτοι ἐγένοντο βιαιότεροι, τοὺς ἐξηπάτα ὅτι θέλει ἐκλέξει ἕνα αὐτῶν ἅμα περατώσῃ ὃν ὕφαινεν ἐπιτάφιον ἱστὸν τοῦ γέροντος Λαέρτου, τοῦ πατρὸς τοῦ Ὀδυσσέως· ἀλλ' ὅσον ὕφαινε τὴν ἡμέραν, τοῦτο διέλυε κρυφίως διὰ νυκτὸς, μέχρις οὗ τέλος ἐπροδόθη ὑπὸ μιᾶς τῶν θεραπαινίδων της. Ἀλλὰ τότε μετ' οὐ πολὺ ἐπανῆλθε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, παρέστη εἰς τοὺς μνηστῆρας ὑπὸ σχῆμα ἐπαίτου, καὶ μετὰ τοῦ Τηλεμάχου ἐφόνευσεν αὐτοὺς, καὶ ἀπήλλαξεν ἀπ' αὐτῶν τὴν πιστήν του σύζυγον (Ἴδ. Ὀδυσσεύς). Ἐξ αὐτῆς λέγεται ὅτι ἔσχεν ἔπειτα καὶ ἄλλον υἱὸν, τὸν Πτολιπόρθην (Παυσ. Η, 12). Τὴν ἁγνὴν καὶ ὡραίαν ταύτην διήγησιν διέφθειραν ἐν μετέπειτα χρόνοις τινὲς τῶν μυθογράφων, ἰδίως οἱ Ῥωμαῖοι, πλάττοντες ὅτι ἡ Πηνελόπη ἔσχεν ἐκ τοῦ Ἑρμοῦ, ἢ ἐκ τῶν μνηστήρων, υἱὸν

τὸν Πᾶνα, ὅτι, διωχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως, ἀπῆλθεν εἰς Σπάρτην καὶ εἶτα εἰς Μαντίνειαν, καὶ ὅτι ἐνυμφεύθη τὸν Τηλέγονον, υἱὸν τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τῆς Κίρκης, φονεύσαντα τὸν πατέρα του (Hyg. Fab. CXXVI. — Ov. Her. I—Cic N D. III, 22).

Πήρα, δερμάτινον σακκίον, εἰς ὃ, ἐκ τοῦ ὤμου εἰς τὴν πλευρὰν ἀνηρτημένον, οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ὁδοιπόροι ἔφερον τὰ τρόφιμα αὐτῶν· κατὰ μίμησιν δ' ἐκείνων καὶ οἱ κυνικοὶ φιλόσοφοι (Διογ. Λαέρτ. ΣΤ, 13).

Ἐξ Ἀναγλύφου.

Πήρεια, χώρα τῆς Θεσσαλίας (Ὅμ. Ἰλ. Β, 766. — Εὐστθ. — Στφ. Βυζ.). Κατ' ἄλλους ἡ Πιερία.

Πηρώ, 1) μήτηρ τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος (Ἀπλλδ. Γ, 12, 6). —2) Θυγάτηρ τοῦ Νηλέως καὶ τῆς Χλωρίδος, ἐξόχου ὡραιότητος. Ὁ πατὴρ αὐτῆς τὴν ἔδωκεν ὡς ἆθλον εἰς τὸν Μελάμποδα, διότι τῷ ἐκόμισε τὰς βοῦς τοῦ Ἰφίκλου, ἐκεῖνος δὲ τὴν ἐνύμφευσε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Βίαντος (Ὅμ. Ὀδ. Λ, 267.—Ἀπλλδ. Α, 9, 9).

Πῆχυς, τὸ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ τῆς χειρὸς μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, καθ' ὃ ἐκανονίσθη καὶ τὸ μέτρον μήκους τὸ φέρον τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὃν δὲ τὸ τέταρτον τῆς ὀργυιᾶς, ὀλίγον τι μεῖζον 1 1/2 ἀγγλικοῦ ποδὸς, καὶ διαιρούμενον εἰς 2 σπιθαμὰς, εἰς 6 παλαιστὰς, ἢ εἰς 24 δακτύλους.

Πίγρης, 1) ἐκ Παιονίας, πείσας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μιντύου τὸν Δαρεῖον νὰ μετοικίσῃ τοὺς Παίονας ἐξ Εὐρώπης εἰς Ἀσίαν (Ἡρδ. Ε, 12). — 2) Υἱὸς Σελδόμου, ἡγεμὼν τοῦ Καρικοῦ στόλου εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος (Ἡρδ. Ζ, 98). — 3) Ἐκ Καρίας, διερμηνεὺς Κύρου τοῦ νεωτέρου (Ξνφ. Ἀνβ.).

Πίδοκος, Ἀθηναῖος, πατὴρ τοῦ Δημάρχου (Ξνφ. Ἑλλ. Α, 1, 29).

Πιδύτης, ἐπίσημος Τρὼς ἐκ Περκώτης, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως (Ὅμ. Ἰλ. Ζ, 30).

Πιδωρὸς, μεσόγειος πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐν Μακεδονίᾳ (Ἡρδ. Ζ, 112).

Πίελος, υἱὸς τοῦ Πύρρου καὶ τῆς Ἀνδρομάχης, ὁ γενάρχης τῶν βασιλέων τῆς Ἠπείρου (Παυσ. Α, 11).

Πίερες, ἀρχαῖος λαὸς Θρᾳκικὸς, οἰκῶν ἐν τῇ Πιερίᾳ, εἶτα δὲ ἐπὶ τοῦ Παγγαίου, πλησίον τῶν Ἀβδήρων (Ἡρδ. Ζ, 112.—Θουκ. Β, 99).

Πιερία, χώρα εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ τῆς Μακεδονίας, κατὰ τὰ σύνορα τῆς Θεσσαλίας καὶ τὸν Ὄλυμπον, ἀποτελοῦσα τὴν παραλίαν μεταξὺ Ἁλιάκμονος καὶ Ἀξιοῦ, πατρὶς τοῦ Ὀρφέως, καὶ πρώτη λεγομένη τῶν Μουσῶν κατοικία (Ὅμ. Ἰλ. Ξ, 226. — Ἡσδ. —Εὐρπ. Βάκχ. 387). Ἐκεῖθεν ἐξωσθέντες οἱ Πίερες ὑπὸ τῶν Μακεδόνων τῇ ζ' ἑκατονταετηρίδι, μετέβησαν πρὸς ἀνατολὰς, καὶ κατέλαβον τὰ παρὰ τὸ ὄρος Πάγγαιον πέραν τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, ἔνθα ἵδρυσαν πόλεις ἐν ἄλλαις τὴν Πέργαμον καὶ τὴν Φάγρην (ἴδ. Πίερες).—2) Χώρα βορεία καὶ παράλιος τῆς Συρίας, κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Ὀρόντου. — 3) Πόλις τῆς Θεσσαλίας, ἀγνώστου θέσεως, παρὰ τῇ παλαιᾷ Πιερίᾳ (Liv. XXXII, 15. XXXVI, 14).

Πιερικὸς κόλπος, ὁ ὑπὸ τὸ Πάγγαιον ὄρος, κατὰ τοὺς περὶ αὐτὸν κατοικήσαντας Πίερας (Θουκ. Β, 99).

Πιερίς. Αἱ Μοῦσαι ἐπεκαλοῦντο Πιερίδες ἀπὸ τοῦ ὄρους Πιέρου τῆς Μακεδονίας ἔνθα ὑπετίθεντο κατ' ἀρχὰς λατρευόμεναι· ἢ ἀπὸ τοῦ Μακεδόνος Πιέρου, ὅστις ἐλέγετο πρῶτος εἰσαγαγὼν τὴν λατρείαν αὐτῶν εἰς Θεσπιὰς τῆς Βοιωτίας (Ἡσδ. Θεογ. 53.—Πινδ. Πυθ. ΣΤ, 49. — Παυσ. Θ, 29). Ἴδ. καὶ Πίερος, 3).

Πίερος, 1) ἀρχαῖος αὐτόχθων βασιλεὺς

τῆς Ἡμαθίας ἐν Μακεδονίᾳ, οὗ αἱ νέαι θυγατέρες, ἐρίσασαι πρὸς τὰς Μούσας ὡς πρὸς τὴν ψαλτικήν, μετεμορφώθησαν ὑπ' αὐτῶν εἰς πτηνὰ (Ἀστ. Λυδ. 9. — Ον.). — 2) Υἱὸς τοῦ Μάγνητος ἐκ Θρᾴκης, ἀγαπηθεὶς ὑπὸ τῆς Μούσης Κλειοῦς, καὶ ἐξ αὐτῆς ἔχων υἱὸν τὸν Ὑάκινθον (Ἀπλλδ. Α, 3, 3). — 3) Μακεδών, ὁ πρῶτος εἰσαγαγὼν τὴν λατρείαν τῶν Μουσῶν εἰς τὰς Θεσπιὰς τῆς Βοιωτίας (Παυσ. Θ, 29). — 4) Ὄρος τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Πιερίας, πρὸς τῇ βορειοδυτικῇ κλιτύϊ τοῦ Ὀλύμπου, ἱερὸν ταῖς Μούσαις (Θουκ. Ε, 13). Νῦν Φλάμπουρο. — 5) Ποταμὸς ἐν Ἀχαΐᾳ, καὶ Πέτρος λεγόμενος, ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων τὸ ὅριον τῶν χωρῶν Πατρῶν καὶ Δύμης (Παυσ. Ζ, 22, 1) Νῦν Καμενίτσα.

Πιθάκνη, κεράμινος πίθος, πιθάριον μέγα, οὕτως ὥστε καὶ τὰς ὑπογείους κατοικουμένας τρώγλας πιθάκνας λέγει ὁ Ἀριστοφάνης (Ἱππ. 792).

Πιθαύλης, ταὐτὸ τῷ ἀσκαύλης (ἴδ.).

Πιθηκοῦσαι, δύο νησίδια ἀπέναντι τῆς ἀκτῆς τῆς Καμπανίας ἐν Ἰταλίᾳ, Αἰναρία καὶ Προχύτη καλούμενα, καὶ κατοικούμενα ὑπὸ Τυρρηνῶν Χαλκιδέων καὶ ὑπὸ Συρακουσίων (Στρβ.).

Πιθοίγια (τὰ), ἑορτὴ τοῦ Διονύσου ἐν Ἀθήναις, μέρος τῶν Ληναίων ἀποτελοῦσα, καὶ τῇ 11 ἀνθεστηριῶνος πανηγυριζομένη, ὅτε ἠνοίγοντο οἱ πίθοι τοῦ νέου οἴνου.

Πιθολέων, Ῥόδιος ποιητής, ζῶν ἐν Ῥώμῃ, γράφων ἀναμὶξ Ἑλληνιστὶ καὶ Λατινιστὶ (Hor. Sat. I, 10, 22), ἴσως ὁ κατὰ Σουητόνιον (Cæs. LXXV) Πιθόλαος, ὁ γράψας λιβέλλους κατὰ τοῦ Καίσαρος.

Πίθων ἢ Πείθων, ἴδ. Πύθων.

Πικεντίνη, ἐπαρχία τῆς μέσης Ἰταλίας παρὰ τὴν Ἀδριατικήν, μητρόπολιν ἔχουσα τὴν Πικεντίαν, ἀνατολικῶς τοῦ νῦν Σαλέρνου, καὶ ἄλλην ἐπίσημον πόλιν τὴν Ἀγκῶνα. Τοὺς κατοίκους, Πικεντίνους, μετῴκισαν ἐκεῖ οἱ Ῥωμαῖοι ἐκ τῆς μέσης Ἰταλίας (Στρβ. Ε).

Πῖλος, τὸ οὐχὶ δι' ὑφάνσεως, ἀλλὰ διὰ συμπυκνώσεως ἐρίων κατασκεύασμα πρὸς ἔνδυσιν. Ἡ τέχνη αὕτη, ἡ πίλησις, πιθανῶς προηγηθεῖσα τῆν ὑφαντικῆς, ἦν καὶ ἐπὶ Ἡσιόδου (Ἔργ. καὶ Ἡμ. 542, 546) καὶ ἐπὶ Ὁμήρου (Ἰλ. Κ, 265) γνωστή, καὶ τὰ προϊόντα αὐτῆς ἐχρησίμευον κυρίως εἰς κατασκευὴν καλυμμάτων τῆς κεφαλῆς, ἅτινα διὰ τοῦτο μάλιστα πῖλοι ἐλέγοντο, διαφέροντες τοῦ πετάσου (ἴδ.) κατὰ τοῦτο, ὅτι δὲν εἶχον χείλη ἢ γύρον. Οἱ Ἕλληνες σπανίως ἔφερον πῖλον, πλὴν τῶν ἀσθενῶν, τῶν ἐργατῶν, τῶν ἐπαιτῶν, τῶν ναυτῶν, δι' ὃ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς παρεστήθη, τὸ πρῶτον ὑπὸ Νικομάχου (Plin. HN, XXXVI 22), καὶ μετὰ ταῦτα σχεδὸν πάντοτε ἐν τῇ τέχνῃ φέρων πῖλον· ἐπίσης δὲ καὶ ὁ Ἥφαιστος καὶ ὁ Δαίδαλος ὡς ἐργάται. Ἦσαν δὲ διάφορα τοῦ πίλου τὰ σχήματα· ἐν Ἑλλάδι στρογγύλα, ἐφαρμοζόμενα

Α.

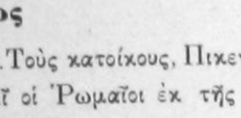

Γ. Δ.

ἀκριβῶς εἰς τὴν κεφαλὴν (Α), ἢ ὠοειδῆ, ὡς τοῦ πίλου τοῦ Ὀδυσσέως (Γ)· ὁ Φρύγιος πῖλος ἦν κυρτὸς πρὸς τὰ ἐμπρὸς (Α), ὡς φέρει αὐτὸν ὁ Πάρις· ὁ δὲ Ἀσιανὸς ἦν κυλινδρικῶς ὑψηλὸς (Δ), ἡ Περσικὴ τιάρα. Ὑπῆρχον δὲ καὶ πιλίδια, καλύπτοντα μόνον τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς (Ε). Παρὰ Ῥωμαίοις ὁ ἀπελευθερούμενος δοῦλος ἐκείρετο, καὶ ἀντὶ τῆς κόμης ἔφερε πῖλον (Διόδ. Ἐκλ. πρεσβ. Β), ὥστε

Ε.

«εἰς πῖλον τινὰ καλεῖν» ἐδήλου ὑπόσχεσθαι αὐτῷ τὴν ἐλευθερίαν (Liv. XXIV, 32).

Πίμπλεια (ἡ), ἀρχαία κώμη τῆς Πιερίας ἐν Μακεδονίᾳ, λεγομένη κατοικία τοῦ Ὀρφέως καὶ ἕδρα τῆς λατρείας τῶν Μουσῶν, αἵτινες ἐνταῦθα Πιμπληίδες ἐπελέγοντο· καὶ ὄρος καὶ κρήνη ὁμώνυμος (Καλλμ. εἰς Δηλ. 7. — Στρβ. — Σχλ. εἰς Ἀπολλν. Ῥόδ. Α, 25). Κατὰ μεταγενεστέρους δὲ (Hor. Od. I, 26, 9. — Mart. XII, 11) ἦσαν ταῦτα πάντα εἰς τὸν Ἑλικῶνα ἐν Βοιωτίᾳ.

Πίναξ, πᾶν σκεῦος ἐντελῶς ἐπίπεδον, οἷον σανίδες ναυτικαὶ (Ὁμ. Ὀδ. Μ. 67), ἢ ἡ μαγειρικὴ σανὶς ἐφ' ἧς ἐτέμνοντο ἢ ἐφέροντο εἰς τὴν τράπεζαν τὰ ὄψα καὶ οἱ

Τοιχογρ. Πομπηίας.

Τοιχογρ. ἐν Ῥώμῃ.

καρποί, ἢ τὸ καὶ πινάκιον, πινακίδιον, πινακίσκος λεγόμενον (Ὁμ. Ὀδ. Α, 141. Π, 49),

ἐφ' οὗ παρετίθεντο ὄψα εἰς τοὺς συνδαιτημόνας, εἰ καὶ οὐχὶ ὅλως ἐπίπεδον, ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις, ἀλλ' ἔχον χείλη, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν τὰ πινάκια, πολλάκις καὶ ἐκ πολυτίμων καὶ διὰ τῆς τέχνης κατακόσμων μετάλλων· ἢ τῶν λύχνων τὰ ἐπίπεδα καὶ πινακίων σχῆμα ἔχοντα μετάλλινα ἐπιθέματα· ἢ, καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς ὁμηρικοὺς χρόνους, σανίδια, ἐφ' ὧν, πιθανῶς παρεσκευασμένων δι' ἐπιχρίσεως κηροῦ, ἔγραφον διὰ βελόνης, καὶ ἅτινα συμπτυσσόμενα καὶ κλειόμενα («πίναξ πτυκτὸς», Ὁμ. Ἰλ. Ζ. 169) ἐχρησίμευον ὡς ἐπιστολαί· ἢ καὶ αἱ σανίδες ἐφ' ὧν ἐζωγράφουν οἱ καλλιτέχναι, καὶ ἐντεῦθεν καὶ αὐτὴ ἡ εἰκών, καὶ ἄν, ὡς μεταγενεστέρως πολλάκις, ἐζωγραφεῖτο ἐπὶ ὑφάσματος. Ἐντεῦθεν πινακοθήκη ἐλέγετο ἐπὶ Ῥωμαίων τὸ μέρος ἔνθα συλλεγόμεναι ἐναπετίθεντο ἐπισήμων ζωγράφων εἰκόνες πρὸς κοινὴν ἐπίσκεψιν, οἷα ἦν ἐν Ἀθήναις ἡ ἐν τοῖς Προπυλαίοις τοῖς Ἀκροπόλεως, κατὰ τὴν βορείαν αὐτῶν πλευρὰν ὑπὸ Παυσανίου (Α, 22, 6) ὡς «οἴκημα ἔχον γραφὰς» μνημονευομένη. Διὰ τὴν χρῆσιν ταύτην ἐξελέγοντο πάντοτε ἡ βορεία τῆς οἰκίας πλευρά, πρὸς προφύλαξιν τῶν χρωμάτων τῶν εἰκόνων κατὰ τοῦ ἡλίου. Οἱ ζωγραφικοὶ πίνακες ἐκρεμῶντο εἰς τοὺς τοίχους τῆς πινακοθήκης, ἢ ἐνετειχίζοντο. Πίνακες ἦσαν καὶ ἐλέγοντο καὶ οἱ ἐφ' ὧν ἐγράφοντο γεωγραφικὰ σχεδιάσματα (Ἡρδ. Ε, 49), ἢ ἀριθμητικοὶ ὑπολογισμοί, ὅθεν ὁ Πυθαγόρειος πίναξ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ. Πινάκιον δὲ προσέτι καὶ ὁ εἰς τὴν ἐκλογικὴν κάλπην ῥιπτόμενος χαλκοῦς κλῆρος (Φώτ. λ.).

Πίναρα, ἀρχαία καὶ ἐπίσημος πόλις τῆς Λυκίας, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Κράγου (Στρβ. — Στφ. Βυζ.).

Πίναρος, μικρὸς ποταμὸς τῆς Κιλικίας ν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ῥέων παρὰ τῇ πόλει Ἰσσῶν.

Πίνδαρος, 1) ὁ μέγιστος καὶ ἐξαισιώτερος λυρικὸς ποιητὴς ἐν τῇ ἀρχαιότητι, εὐπατρίδης ἐξ Αἰγιδῶν, γεννηθεὶς τῇ 65ῃ Ὀλ. (522 π. Χ.) ἐν Κυνὸς Κεφαλαῖς τῶν Θηβῶν, ἐκ πατρὸς μὲν Δαϊφάντου, μητρὸς δὲ Κλεοδίκης. Τὴν μουσικὴν ἐδιδάχθη πιθανῶς τὸ πρῶτον ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ, διότι εἰς αὐτὴν πατροπαράδοτος ἦν ἡ τέχνη τοῦ αὐλεῖν· μετέπειτα δ' ἐγυμνάσθη καὶ ἐξεπαιδεύθη ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ περιφήμου μουσικοῦ καὶ ποιητοῦ Λάσου ἐξ Ἑρμιόνης, καὶ ἐν συναναστροφῇ πρὸς τὰς δύο ἐκ Βοιωτίας ἀοιδούς, τὴν

ΑΡΧ ΛΕΞ. Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ (ΤΟΜ. Β'.)

Μύρτιδα καὶ τὴν Κόρινναν, πρὸς ἃς καὶ ἀντηγωνίσθη ἐν τῇ ποιήσει. Τὸν πρῶτόν του ἐπινίκιον ὕμνον (Πύθ. Ι) ἐποίησε τῷ 502, εἰκοσαετὴς ὤν, καὶ ἔψαλεν ἐν αὐτῷ τὸν Θεσσαλὸν παῖδα, τὸν Ἀλευάδην Ἱπποκλέα.

Ἔκτοτε δ' ἐξηκολούθησεν ἄνευ διακοπῆς τὴν ποίησιν ἀσκῶν μέχρι τέλους τοῦ βίου του, ἀποθανών, τῷ 442, ὀγδοηκοντούτης. Ἐπίσημα συμβάντα δὲν περιέχει ἡ βιογραφία του Ἔζη τὸ πλεῖστον εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννήσεώς του, καὶ ἀπήρχετο τῶν Θηβῶν μόνον ἵνα παρευρίσκηται εἰς τοὺς ἀγῶνας ἐν Ὀλυμπίᾳ, Δελφοῖς κτλ. ἢ ἵνα ἐπισκέπτηται ἰδίους του φίλους ἐν Ἑλλάδι ἢ Σικελίᾳ, καθ' ὅσον διὰ τὴν πασίγνωστον αὐτοῦ ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν, διὰ τὴν εὐγένειαν καὶ τὸ ὕψος τῆς διανοίας του, ὑπὸ πάντων ἐτιμᾶτο καὶ ἠγαπᾶτο, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ξένων τυράννων καὶ βασιλέων, καὶ συνεδέετο διὰ φιλίας μετὰ Ἱέρωνος, τοῦ βασιλέως τῶν Συρακουσῶν, καὶ Θήρωνος τοῦ τυράννου τοῦ Ἀκράγαντος, καὶ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Ἀλευαδῶν. Ὑπερτάτη δὲ τιμὴ ἀπεδόθη αὐτῷ ἐν Δελφοῖς, ἔνθα, διαταγῇ τῆς Πυθίας, ἣν τακτικῶς κεκλημένος εἰς τὰ Θεοξένια, ἤτοι τὸν ἱερὸν δεῖπνον ἐπὶ τῶν Πυθίων, καὶ μετ' αὐτόν, ὡς ἐπιστεύετο, καὶ αὐτοῦ οἱ ἀπόγονοι. Τὰ διασωθέντα ἐκ τῶν ποιημάτων του εἰσὶ, πλὴν ἀποσπασμάτων παντοίων χορικῶν ᾀσμάτων, ἱκανὸς ἀριθμὸς ἐπινικίων ᾠδῶν, καὶ δὴ 14 Ὀλυμπιακαὶ, 12 Πυθικαὶ, 14 Νεμεακαὶ καὶ 7 Ἰσθμικαὶ, ὑμνοῦσαι τοὺς νικητὰς εἰς τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας, ἰδίως εἰς τοὺς τέσσαρας ἐκείνους, τοὺς μείζονας, καὶ ψαλλόμεναι ὑπὸ χοροῦ εἴτε ἐν τῷ τόπῳ τῆς νίκης καὶ ἀμέσως μετ' αὐτὴν, εἴτε εἰς τὴν πατρίδα τοῦ νικητοῦ, ὅτε ἐτέλει τὰ ἐπινίκια, διὰ θυσίας, διὰ πομπῆς ἢ δι' ἑστιάσεως. Αἱ ᾠδαὶ αὗται οὐδαμῶς περιστρέφονται εἰς μακρὰς τῆς νίκης περιγραφὰς, ἥτις ἐστὶ μὲν ἡ βάσις αὐτῶν, ἀλλ' ἐλαφρῶς μόνον ψαύεται. Γενική τις ἰδέα, ἢ ἐκ τῆς νίκης ἢ ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ νικητοῦ λαμβανομένη, χρησιμεύει ὡς κέντρον τῆς ὅλης συνθέσεως, ἐξ οὗ θεωρεῖται καὶ ἀναπτύσσεται ὁ ὅλος βίος τοῦ νικητοῦ, οὕτως ὥστε ἡ ψαλλομένη νίκη νὰ φαίνηται ὡς τὸ εὐκλεέστατον συμβὰν τοῦ βίου αὐτοῦ, καὶ τὸ λαμπρότατον αὐτοῦ χαρακτηριστικόν. Ἐπὶ πολὺ ἐπεκράτει ἡ θεωρία ὅτι ὁ Πίνδαρος, παρασυρόμενος, ἀφίετο εἰς ἀκανονίστους παρεκτροπὰς τῆς ἐμπνεύσεως. Ἀλλὰ βαθυτέρα μελέτη κατέδειξεν ὅτι τὰ διάφορα μέρη τῶν ᾠδῶν αὐτοῦ μετὰ πλείστης περισκέψεως καὶ τέχνης συναρμολογοῦνται εἰς τὸν τοῦ ὅλου καταρτισμόν. Ἡ δυσχέρεια πρὸς κατάληψιν τῶν ποιημάτων του προέρχεται ἐκ τῆς ἀφθονίας καὶ τῆς ἐντέχνου πλοκῆς τῶν ἰδεῶν, αἵτινες αἰφνιδίως φύονται καὶ μετατρέπονται ἐντὸς τῆς πλουσιωτάτης αὐτοῦ διανοίας, ἀλλ' οὐχ ἧττον μετ' εὐμεθόδου ἀλληλουχίας ἀναπτύσσουσι τὴν θεμελιώδη ἰδέαν, ἀναφερόμεναι καὶ εἰς πολυπληθεστάτας σχέσεις καὶ περιστάσεις αἵτινες εἰσὶν ἡμῖν ἄγνωστοι. Οὐδεὶς λυρικὸς ὑπερέβη τὸν Πίνδαρον ὡς πρὸς τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τὴν γονιμότητα καὶ τὴν διαπλαστικὴν δύναμιν, τὸ ἠθικὸν καὶ θρησκευτικὸν βάθος τοῦ αἰσθήματος, τὸ ὕψος τῶν ἰδεῶν καὶ τὴν εὐρύτητα τῶν γενικῶν αὐτοῦ ἀντιλήψεων. Συνετέλει δὲ βεβαίως οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἐξέγερσιν καὶ τὴν δύναμιν τῆς διανοίας αὐτοῦ κα ὁ ἐν γένει μέγας χαρακτὴρ ..ῶν ἐπ' αὐτοῦ χρόνων·

διότι ἐπὶ τῆς πρώτης νεότητός του ἔζη πρὸ τῶν Περσικῶν, ὅτε ἐπεκράτει ἡ αἰολοδωρικὴ ἀγωγὴ, εἰς ἣν καὶ αὐτὸς ἐτράφη, καὶ εἰς ἣν τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ πνεῦμα ἀνέθαλεν ὡς ἡ ὑπερτάτη αὐτῆς ἔκφρασις· ἐπὶ δὲ τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας του καὶ τῆς ἀκμῆς τῆς ποιητικῆς του δυνάμεως, παρέστη εἰς τὰ ἐνδοξότερα συμβάντα τοῦ ἔθνους του καὶ μετέσχεν αὐτῶν, μάρτυς γενόμενος τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ ἀγῶνος τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῶν Περσῶν, τοῦ ἀναπτύξαντος ὅ,τι εὐγενέστερον ὑπῆρχεν ἐν τῷ Ἑλληνισμῷ. Τὸν ποιητὴν τοῦτον καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον «μεγαλοφωνότατον» (Διον. Ἁλκ.), διότι ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἐστὶν ἀνάλογος πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ τὸ ὕψος τῶν ἰδεῶν του, κατάκοσμος δι' εἰκόνων αἵτινες καταπλήττουσιν, ὁτὲ μὲν οὖσαι ὑπερήφανοι, σπουδαῖαι καὶ ὑψηλαὶ, ὁτὲ δὲ φαιδραὶ, τρυφεραὶ καὶ ἀστεῖαι. Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ῥυθμὸς αὐτοῦ ἔχει πλείστην τὴν ποικιλίαν. Ἡ διάλεκτος αὐτοῦ στηρίζεται κυρίως ἐπὶ τῆς Ὁμηρικῆς, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς μιγνύουσα αἰολισμοὺς, καὶ μάλιστα δωρισμούς. — 2) υἱὸς Σκοπελίνου καὶ Μυρτοῦς, πρόγονος, ὡς φαίνεται, τοῦ ποιητοῦ (Σουίδ.).

Πινδένισσος, πόλις τῆς Κιλικίας εἰς τὸ ὄρος Ἀμανὸν, ἣν ὁ Κικέρων ὡς ἀνθύπατος ἐξεπολιόρκησε (Cic ad Att, V. 20. ad Fam. H, 10. XV. 4).

Πίνδος (ὁ καὶ ἡ), 1) μέγα ὄρος πρὸς νότον χωροῦν καὶ τὴν Ἤπειρον διαιροῦν ἀπὸ τῆς Θεσσαλίας. Αἱ ὑψηλότεραι αὐτοῦ κορυφαὶ ἐγείρονται μέχρι 2500 μέτρων, αἱ δὲ πλευραὶ αὐτοῦ εἰσὶ κατὰ μέρος δασώδεις. Τὸ βορειότερον αὐτοῦ μέρος ἀποτελεῖ ὁ Λάκμων. Ἀπ' αὐτοῦ ἐπήγαζον ὁ Πηνειὸς, ὁ Ἀχελῷος, ὁ Ἄραχθος, διαρρέων τὴν Ἤπειρον, κτλ. Ἦν δὲ τὸ ὄρος ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν (Πινδ. — Ἡρδ. Α, 50. Ζ, 129. — Στρβ. Ζ, σ. 469 κλ.). — 2) (ὁ) ποταμὸς ἐν τῇ Δωρίδι, τῆς βορείας Ἑλλάδος (Στρβ.). — 3) (ἡ) πόλις τῆς Δωρίδος παρὰ τῷ ὁμωνύμῳ ποταμῷ, καὶ Ἀκύφας καλουμένη (Ἡρδ. Η, 43).

Πίνειν, ἴδ. Ἑστίασις.

Πίννα, πόλις τῶν Σαμνιτῶν ἐν τῇ μέσῃ Ἰταλίᾳ, ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς, εἰς τῶν Ἀπεννίνων τοὺς πρόποδας (Πτολ. Γ, 1).

Πιξώδαρος, βασιλεὺς τῆς Καρίας, ἀδελφὸς τοῦ Ἑκατόμνου καὶ τοῦ Ἰδριέως.

φονεύσας τούτου τὴν χήραν καὶ ἀδελφὴν Ἄδαν, καὶ διαδεχθεὶς αὐτὴν (345-340 π. Χ.) (Διόδ. ΙΣΤ, 74. — Ἀρρ. Ἀν. Α, 23, 10).

Πιροῦσται, λαὸς ληστρικὸς τῆς Ἰλλυρίας, ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀτελὴς ἀφεθεὶς, διότι προσεχώρησεν εἰς αὐτοὺς (Cæs. B, G. V, 1. — Liv. XLIII, 30. XLV, 26).

Πίρωμις, λέξις αἰγυπτιακὴ, δηλοῦσα τὸν «καλὸν κἀγαθὸν» (Ἡρδ. Β, 143).

Πῖσα, 1) ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Πισάτιδος, ἐπαρχίας τῆς Ἤλιδος ἐν Πελοποννήσῳ, ὑπὸ τοῦ Πέλοπος κτισθεῖσα. Ἡ πόλις αὕτη ἠμφισβήτει τῇ Ἤλιδι τὴν τιμὴν τῆς προεδρείας τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, καὶ ἔλαβε ταύτην τῇ 8ῃ Ὀλυμπιάδι, βοηθείᾳ τοῦ Φείδωνος, τυράννου τοῦ Ἄργους, καὶ αὖθις τῇ 34ῃ Ὀλυμπιάδι, ὑπὸ τὸν ἴδιον αὐτῆς βασιλέα Πανταλέοντα. Τῇ δὲ 52α Ὀλυμπιάδι (572 π. Χ.), οἱ Ἠλεῖοι κυριεύσαντες κατέστρεψαν αὐτὴν, κειμένην πιθανῶς παρὰ τῇ Ὀλυμπίᾳ, ἔνθα ὁ Στράβων ἀναφέρει μόνον πηγὴν καλουμένην Βῖσαν. — 2) Πῖσα καὶ Πῖσαι, πόλις ἀρχαιοτάτη καὶ ἐπίσημος τῆς Τυρρηνίας, ἐπὶ τοῦ Ἄρνου ποταμοῦ, μία τῶν πόλεων τῆς Τυρρηνικῆς δωδεκαπόλεως. Ἐλέγετο κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Νέστορος, κατοίκων τῆς ἐν Ἤλιδι Πίσης, ἀφικομένων εἰς τὴν Ἰταλικὴν παραλίαν ὅτε ἐπέστρεφον ἐκ Τρωάδος· δι' ὃ καὶ ὑπὸ Ῥωμαίων ποιητῶν Ἀλ-

φεία ἐπικαλεῖται. Τῷ 180 π. Χ. ἐκηρύχθη Ῥωμαϊκὴ ἀποικία. Ὁ λιμὴν αὐτῆς, κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἄρνου, ἦτο ἐκ τῶν ἀρίστων. Εἶχε δὲ πρὸς βορρᾶν καὶ μεταλλικὰς πηγὰς (Στρβ. I, 222).

Πισᾶτις, ἐπαρχία τῆς Ἠλιδος, ἧς πρωτεύουσα ἡ Πῖσα (ἴδ.).

Πισαῦρον, ἀρχαία πόλις τῆς Ὀμβρίας ἐν Ἰταλίᾳ, ἐπὶ ὁμωνύμου ποταμοῦ (Cæs. B. C. I, 11.—Liv. XXXIX, 44.—Cic. ad Fam. XVI, 12). Νῦν Πεσάρον.

Πισιδία, εἶτα καὶ Πισιδική, ἐπαρχία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἔχουσα πρὸς νότον τὸ ὄρος Ταῦρον καὶ τὴν Παμφυλίαν, ἧς μέρος ἀπετέλει μέχρι τοῦ δ' αἰῶνος π. Χ., πρὸς ἀνατολὰς τὴν Λυκαονίαν, Ἰσαυρίαν, Κιλικίαν, πρὸς βορρᾶν τὴν Φρυγίαν, καὶ πρὸς δυσμὰς ταύτην καὶ τὴν Λυκίαν. Ἡ χώρα, ὀρεινὴ καὶ ἄδενδρος, διασχίζεται ὑπὸ διακλαδώσεων τοῦ Ταύρου, ἰδίως ὑπὸ τοῦ Σαρδημισσοῦ καὶ τῆς Κλίμακος· οἱ τρεῖς δ' αὐτῆς ποταμοί, ὁ Καταρράκτης, ὁ Κέστρος καὶ ὁ Εὐρυμέδων διαρρέουσι καὶ τὴν Παμφυλίαν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς Πισίδαι, κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος μνημονευόμενοι, ἦσαν λαὸς μάχιμος, ληστρικός, τοῖς Πέρσαις, καὶ αὐτοῖς τοῖς Ῥωμαίοις μὴ εὐκόλως ὑποτασσόμενος, πιθανῶς δὲ συγγενὴς τῶν Ἰσαύρων καὶ Κιλίκων, πρὶν καὶ Συλόμοι καλούμενοι. Αἱ κυριώτεραι αὐτῶν πόλεις ἦσαν ἡ Σαγαλασσὸς μετὰ φρουρίου, νῦν ἐρείπια Ἀγλασοῦν· ἡ Κρέμνα, νῦν Γίρμη· ἡ Πεδνελισσός, ἡ Σέλγη, ἐπὶ τοῦ Εὐρυμέδοντος, νῦν Σίρα· ἡ Τερμησσός, ἧς ἐρείπια ἐν Ἰστάνῳ, ἐπὶ τοῦ Καταρράκτου (Ξνφ. Ἀπμν. Κυρ. παιδ. — Πολ. Ε, 73.—Διόδ. ΙΗ', 5.—Στρβ. ΙΒ, 570.—Plin. V, 27, 24).

Πισίνδα, πόλις τῆς Πισιδίας (Πτλμ.), πιθανῶς ἡ παρὰ Στεφάνῳ Βυζαντίῳ Ἴσινδα.

Πισσούθνης, Πέρσης, υἱὸς τοῦ Ὑστάσπου, σατράπης τῆς Λυδίας τῷ 440 π. Χ. ὑπεστήριξε τοὺς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐκ Σάμου ἐξωσθέντας ὀλιγάρχας, καὶ ταῖς Ἀθήναις δυσμενῶς διακείμενος, φαίνεται ὅτι τῷ 427 ἐβοήθησε τὴν Σπάρτην ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ. Τῷ 414 δὲ, ἐπανέστη κατὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως, καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ Ἀρταφέρνους, ὅστις τῷ ὑπεσχέθη ἀσφαλῆ τὴν ζωὴν, οὐχ ἧττον διαταγῇ Δαρείου Β, ἐθανατώθη (Θουκ. Γ, 31.—Πλούτ. Περ. ΚΕ).

Πίστιος (Ζεύς). Dius fidius, παρὰ Ῥωμαίοις ὁ τῆς συμμαχικῆς καὶ τῆς συζυγικῆς πίστεως προϊστάμενος. Ὁ αὐτὸς καὶ Sancus, παράστασις τοῦ Οὐρανοῦ. Ἑωρτάζετο ἐν Ἰουνίῳ ἐπὶ τῆς νήσου τοῦ Τιβέριος.

Πίστις θρησκευτική. Ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις, τοῖς Πελασγικοῖς λεγομένοις χρόνοις, ἦν ἡ θρησκευτικὴ πίστις παρὰ τοῖς Ἕλλησι φυσιολατρική τις, οὐχὶ ὡς θεῖα ὄντα ἐκλαμβάνουσα καὶ τιμῶσα τὰ εἰς τὰς αἰσθήσεις ὑποπίπτοντα προϊόντα τῆς φύσεως, ἀλλ' αἱ εἰς τὴν φύσιν ἐνεργοῦσαι ζῶσαι δυνάμεις ἐπιστεύοντο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὡς οὖσαι πνευματικαὶ καὶ θεῖαι ἐπιδράσεις, καὶ ἐπροσωποποιοῦντο. Ὁ ἄνθρωπος ἐπίστευε τοὺς θεοὺς πεπλασμένους κατ' εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ σκεπτομένους καὶ πράττοντας ἀνθρωπίνως, καὶ μετὰ τῆς θερμῆς φαντασίας, ἥτις κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως ζωηρότατα ἀναπτύσσεται καὶ παρὰ τοῖς ἀτόμοις καὶ παρὰ τοῖς λαοῖς, ἐξελάμβανε πάσας τὰς σχέσεις καὶ πάσας τὰς ἐνεργείας τοῦ περὶ αὐτὸν κόσμου ὡς πράξεις τῶν θεῶν αὐτοῦ. Οὕτως ἔλαβον σύστασιν οἱ πολυπληθεῖς εἰς τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον πιστευόμενοι μῦθοι. Ἀλλὰ καθ' ὅσον ὁ λαὸς ἀνεπτύσσετο καὶ ὑψοῦτο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς πνευματικώτερον βίον, ἀπεσπῶντο καὶ οἱ τῶν φυσικῶν δυνάμεων παραστάται οὗτοι θεοὶ βαθμηδὸν ἀπὸ τῆς φύσεως, καὶ ἀντεπροσώπευον ἠθικὰς δυνάμεις, ἀπέβαινον ὄντα ἠθικά, πνευματικῶς ἀνεξάρτητα, μὴ μόνον τάξιν καὶ νόμον εἰς τὴν φύσιν πλάττοντα καὶ διατηροῦντα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀνθρώπινον βίον

διέθετον καὶ διέταττον. Οὕτως ἡ Δήμητρα, ἡ «Γῆ μήτηρ», ἡ τὰ τῆς γῆς προϊόντα παράγουσα καὶ τὸν σῖτον τοῖς ἀνθρώποις χορηγοῦσα, ἀπέβη βαθμηδὸν, καθ' ὃ εὑρέτρια καὶ προστάτις τῆς γεωργίας, ἡ θεὰ τῶν μονίμων οἰκήσεων, τῶν γάμων, τῆς πολιτείας, ἡ τῆς ἠθικῆς τάξεως ἱδρυτής. Ἡ μετατροπὴ αὕτη τῆς θρησκευτικῆς θεωρίας καὶ πίστεως ἐξετελέσθη διὰ μακρῶν αἰώνων βεβαίως, καὶ συμπίπτει μετὰ τῶν χρόνων καθ' οὓς, μετὰ συνεχεῖς μεταναστεύσεις καὶ συγκρούσεις, τὴν ἀρχαίαν πατριαρχικὴν κατάστασιν τῶν πελασγικῶν ἐποχῶν διεδέχθη πνεῦμα ἡρωϊκῶς φιλοπόλεμον, τὸ γνησίως Ἑλληνικόν. Ἐπὶ τῆς Δωρικῆς εἰσβολῆς ἡ μετατροπὴ αὕτη εἶχε συμπληρωθῇ, καὶ δύναται ἡ ἐποχὴ ἐκείνη νὰ θεωρηθῇ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν θρησκείαν, ὡς τὸ μεθόριον μεταξὺ τῆς Πελασγικῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς πίστεως. Παρὰ τῷ Ὁμήρῳ, ὅστις ἵσταται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς νέας ταύτης Ἑλληνικῆς περιόδου, καὶ ὅστις βεβαίως ὑπὲρ πάντας τοὺς προκατόχους του ἐπενήργησε διὰ τῆς ποιήσεως ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν ἀντιλήψεων, οἱ θεοὶ παρίστανται ἤδη ὡς προσωπικότητες ἐντελῶς διαμεμορφωμέναι, ἠθικῶς ἐλεύθεραι, καὶ ὀλίγα μόνον ἔτι ὑπολείπονται παρά τισι τῶν θεοτήτων ἴχνη τῆς ἀρχαίας συμβολικῆς τῆς φύσεως. Τὰ ὁμηρικὰ ἔπη εἰσὶν ἡ βάσις τῆς Ἑλληνικῆς μορφώσεως ὡς πρὸς πολλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν πίστιν προσέτι. Αἱ περὶ θεῶν ἀντιλήψεις αὐτοῦ εἰσὶν αἱ αὐταὶ αἵτινες ἐπικρατοῦσι διὰ πάσης τῆς κυρίως Ἑλληνικῆς ἐποχῆς, πλὴν μικρῶν τινων ἐνίοτε μεταβολῶν ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τινῶν τῶν θεῶν, ἢ ἀρχαίων τινῶν ἰδιαιτέρων δογμάτων, ἅτινα διετηρήθησαν τοπικῶς. Διὰ τοῦ Ὁμήρου καὶ τῶν μετ' αὐτὸν καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτωμένων ποιητῶν, ἐν οἷς πρωτίστην θέσιν κατέχει ὁ Ἡσίοδος, διεμορφώθη διὰ πάσης τῆς Ἑλλάδος γενικὴ καὶ ἐνιαία μυθολογικὴ πίστις, κατ' ἀντίθεσιν τῶν κατὰ τόπους εἰδικῶν θρησκευμάτων· διότι, εἰ καὶ ἡ βάσις τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας ἦν μία καὶ ἡ αὐτὴ, ἀλλ' ἐκ τῆς διαφόρου φυλετικῆς καταγωγῆς, καὶ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν θέσεων καὶ τῶν τύπων εἶχε προκύψει ἀνέκαθεν μεγάλη ποικιλία θεοτήτων ἀπ' ἀλλήλων διακρινομένων, ὥστε ἄλλος ἀλλαχοῦ θεὸς ἐλατρεύετο ὡς προέχων, καὶ δὲν ὑπῆρχε σύνδεσμος καὶ ἑνότης τῆς πίστεως. Τινὲς ἐξέλαβον ὅτι ἑκασταχοῦ μία μόνη θεότης ἐλατρεύετο κατ' ἀρχὰς, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα ἐπεκτεινόμεναι καὶ ἀλλαχοῦ αἱ λατρεῖαι αὐταὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν. Ὁ πολυθεϊσμὸς ἐστὶν ἐξ ἐναντίας ἐν τῇ φύσει τῶν θρησκευμάτων ὅσα ἐκ φυσιολατρικῆς προκύπτουσι πίστεως. Κατ' ἄλλας θεωρίας, οἱ Ἕλληνες ἠρύσθησαν τὴν θρησκείαν αὐτῶν ἔξωθεν, ἐκ τῆς Ἀσίας ἢ τῆς Αἰγύπτου. Ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ διϊσχυρισμὸς ἐστὶν ἐσφαλμένος, διότι δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἦν ἀνέκαθεν ἄνευ πίστεως· οὐχ ἧττον βεβαίως σχέσεις ὑπῆρχον ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν γειτόνων αὐτῶν τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, καὶ πιθανώτατα καὶ κοινωνία διαφόρων θρησκευτικῶν δοξασιῶν. Τῷ ὄντι τινὲς τῶν θεοτήτων, ὡς ἡ Ἀφροδίτη φερ' εἰπεῖν, γνωστὸν ἐστὶν ὅτι ἐξ Ἀσίας προῆλθον· ἀλλὰ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἔδωκεν αὐταῖς τὸν τοπικὸν χαρακτῆρα, ὥστε δύνανται νὰ θεωρῶνται καὶ αὗται ὡς οὐχ ἧττον Ἑλληνικαί. Ἐπὶ τῆς παρακμῆς μόνον τῆς Ἑλλάδος αἱ τοιαῦται ξέναι παρείσακτοι λατρεῖαι ἔμενον ἀμετάβολοι.—Ἡ Τιτανομαχία δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ μυθικὴ παράστασις τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν Ἑλληνικῶν θεοτήτων ἀντὶ τῆς ἀρχαίας πίστεως, τῆς φυσιοκρατικῆς. Ἐπίστευον ὅτι πρὸ τῶν θεῶν οὓς ἐπὶ τῆς ἀκμῆς αὐτῶν ἐλάτρευον, ἦρχον ἄλλοι, ὁ Κρόνος μετὰ τῶν ἀγρίων Τιτάνων, ἀντιπροσώπων τῶν ἀγρίων καὶ ἀκανονίστων δυνάμεων τῆς φύσεως, ἀλλ' ὅτι οὗτοι πολεμήσαντες κατεβλήθησαν ὑπὸ τῶν Ὀλυμπίων, τοῦ Διὸς καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, τῶν θεῶν τῆς τάξεως, τοῦ δικαίου καὶ τοῦ νομίμου. Νικήσας δὲ, διενεί-

ματο ὁ Ζεὺς τὴν παγκόσμιον ἐξουσίαν μετὰ τῶν ἀδελφῶν του, τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Ἅδου ἢ Ἀΐδωνέως, οἱ δὲ Τιτᾶνες ἐδεσμεύθησαν καὶ ἐρρίφθησαν εἰς τὸν Τάρταρον, πλὴν τῶν ὑποταγέντων εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τὴν νέαν τάξιν τοῦ κόσμου. Ἐν ταύτῃ τῇ μεταβολῇ τινὲς τῶν φυσικῶν θεοτήτων, αἱ προσδεδεμέναι ἀναγκαίως εἰς τὴν φύσιν, καὶ μὴ δυνάμεναι νὰ μεταβάλωσι τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν, ὡς αἱ τῶν ποταμῶν, τῆς θαλάσσης κτλ. ἐμμένουσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν σχέσιν πρὸς τὴν φύσιν· ἀλλὰ καὶ αὗται ὑπόκεινται εἰς ἀνωτέραν τάξιν, εἰς τοῦ Διὸς τὸν νόμον. Καθ' Ὅμηρον ἦν τὸ Ὀλύμπιον τοῦτο πολίτευμα τῶν θεῶν ὠργανισμένον ἐντελῶς καθ' ὁμοίωσιν τῶν τότε ἀνθρωπίνων πολιτευμάτων· Τῶν ὑπεργείων θεῶν προυκάθητο ὡς βασιλεὺς ὁ Ζεύς, ἔχων περὶ ἑαυτὸν τὴν τῶν ὑψίστων θεῶν βουλήν, ἧς τὰ δίκαια ὁ κυριάρχης ἀναγνωρίζει καὶ σέβεται. Μέλη δ' αὐτῆς, πλὴν τοῦ τὰς θαλάσσας κατοικοῦντος Ποσειδῶνος, εἰσὶν οἱ κυρίως Ὀλύμπιοι, οἱ παρὰ τῷ Διΐ ἐν Ὀλύμπῳ οἰκοῦντες θεοί, ὁ Ἀπόλλων, ὁ Ἄρης, ὁ Ἥφαιστος, ὁ Ἑρμῆς, ἡ Ἥρα, ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ Ἄρτεμις, ἡ Ἀφροδίτη. Ἐνίοτε δὲ συγκαλεῖ ὁ Ζεὺς καὶ ἀγορὰν (Ὁμ. Ἰλ. Υ', 4 κλ.), ἧς μετέχουσι πάντες οἱ θεοί, καὶ αὐτοὶ οἱ ποτάμιοι, καὶ αἱ νύμφαι τῶν δασῶν καὶ ὀρέων. Οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ μεταγενεστέρως μόνον συνεπληρώθησαν εἰς 12, ἐμπεριληφθείσης καὶ τῆς Ἑστίας καὶ τῆς Δήμητρος, ὡς ὁ Ἔννιος ἀπαριθμεῖ αὐτοὺς διὰ τῶν λατινικῶν αὐτῶν ὀνομάτων. Οἱ δύο δ' ἀδελφοὶ τοῦ Διός, ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Ἀΐδωνεὺς ἦσαν ἑκάτερος ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ αὐτοῦ, πιστὰ ἀπεικονίσματα τοῦ Διός, ἄρχοντες ὁ μὲν εἰς τὰς θαλάσσας, ὁ δὲ ἐν τῷ Ἅδῃ, ὡς ὁ Ζεὺς εἰς τὸν Ὄλυμπον, ἀναγνωρίζοντες ὅμως τὴν ἀνωτέραν ἐξουσίαν τοῦ ἰσχυροτέρου καὶ, καθ' Ὅμηρον, πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ. Μετὰ τὴν τριχῇ διαίρεσιν τοῦ παντὸς εἰς τοὺς τρεῖς ἀδελφούς, δύναται καὶ πᾶσα τῶν θεῶν ἡ ὁμὰς εἰς τρία νὰ διαιρεθῇ, 1) εἰς θεοὺς Ὀλυμπίους, τὸ κράτος τοῦ Διός, 2) εἰς θεοὺς θαλασσίους, τὸ κράτος τοῦ Ποσειδῶνος, 3) εἰς θεοὺς καταχθονίους, εἰς ὃν καταριθμητέοι καὶ πάντες οἱ χθόνιοι καὶ τὴν καλλιεργίαν ἐπιμελούμενοι, καθ' ὃ σχέσιν ἔχοντες μετὰ τῶν ὑπὸ τὴν γῆν. Εἰσὶ δ' οὗτοι εἰς ἐντελῆ ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς Ὀλυμπίους, καθ' ὅσον οὗτοι μὲν εἰσὶν οἱ ἐν τῷ φωτὶ, τῇ ζωῇ καὶ τῷ οὐρανῷ διαιτώμενοι, ἐκεῖνοι δ' οἱ ἐν τῷ σκότει, τῷ θανάτῳ καὶ τῇ γῇ, καὶ ἡ ἀντίθετος αὕτη περὶ αὐτῶν πίστις καταδείκνυται καὶ εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς λατρείας αὐτῶν. Αἱ τρεῖς δ' ἐκεῖναι τάξεις τῶν θεῶν δύνανται πάλιν νὰ ὑποδιαιρεθῶσιν εἰς πρωτεύοντας καὶ εἰς δευτερεύοντας, τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας συνήθως μέρη τινὰ μόνον τῆς εἰς τοὺς πρωτεύοντας πίστεως, ὡς αἱ Μοῖραι, ἡ Τύχη, ἡ Δίκη, αἱ Ὧραι, εἰσὶ μέρος μόνον τῆς τοῦ Διὸς δικαιοδοσίας. Τὴν αὐτὴν σχέσιν ἔχει ἡ Νίκη πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν, ἡ Ἥβη πρὸς πάντας τοὺς θεούς. Ἐνίοτε ὅμως τινὲς τῶν δευτερευουσῶν τούτων θεοτήτων εἰσὶ καὶ καθ' ἑαυτὰς, ἰδίαν δικαιοδοσίαν ἔχουσαι καὶ ἰδίαν λατρείαν, ὡς αἱ Χάριτες καὶ αἱ Ὧραι, ἐνίοτε δὲ προσωποποιήσεις μόνον ἄνευ λατρείας. Ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις ἀπεδόθη ὅμως καὶ εἰς αὐτὰς ἐνιαχοῦ λατρεία τις, κυρίως παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις. Οἱ Ὁμηρικοὶ θεοὶ ἦσαν οἱ γενικῶς ἐν Ἑλλάδι πιστευόμενοι καὶ τιμώμενοι· ἀλλ' ἡ λατρεία ἑκάστου ἦν μείζων ἢ ἐλάσσων κατὰ τόπους καὶ κατὰ φυλὰς, ἀναλόγως τῆς ἑκασταχοῦ ἀρχαιότητος αὐτῆς. Συνήθως μία θεότης ἀπελάμβανεν ἑκασταχοῦ ἰδιαιτέρας καὶ ὑπερτέρας τῶν ἄλλων λατρείας, ὡς ἡ Ἀθηνᾶ ἐν Ἀθήναις, ἡ Ἥρα ἐν Ἄργει, ὁ Ἀπόλλων ἐν Δελφοῖς. — Προϊόντος τοῦ χρόνου, καταληπτὰ ἐγένοντο βαθμηδὸν τὰ ἐλαττώματα περὶ τὴν ἀντίληψιν τῆς δημοτικῆς τῶν Ἑλλήνων θρησκείας, ὅτι εἶχε λίαν ἐξανθρωπισθῇ, εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους περιορισθῇ, καὶ δὲν ἐπήρκει πλέον ἵνα ἐπιβάλλῃ τὴν πίστιν εἰς τὸν ἐρευνῶντα νοῦν καὶ ἵνα

ἐπαρκῇ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις βαθέος θρησκευτικοῦ αἰσθήματος. Διὰ τοῦτο ἐγένετο ἡ θρησκεία ἀντικείμενον προσβολῶν τῆς φιλοσοφίας, ἥτις ἤδη ἀπὸ τοῦ 600 π. Χ. εἶχεν ἀρχίσει ἀναφυομένη εἰς τὰς ἀποικίας. Ἀλλ' ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι καὶ παρὰ τῷ λαῷ ἐπὶ πολὺ εἰσέτι ἡ φιλοσοφία δὲν ἐκλόνισε τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις, καὶ ἐπὶ τῶν Περσικῶν καὶ ἐπὶ τῆς μετ' αὐτὰ ἀκμῆς τῆς Ἑλλάδος μετ' ἀκλονήτου πίστεως ἐλατρεύοντο οἱ ἐθνικοὶ θεοὶ, καὶ τὴν πίστιν μάλιστα ηὔξησεν ἔτι ἡ τῇ θαυματουργῷ ἐνεργείᾳ τῶν θεῶν ἀποδοθεῖσα σωτηρία ἀπὸ τοῦ κινδύνου τοῦ ξένου ζυγοῦ. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὅστις ἐγένετο καὶ ἡ ἀφετηρία τῆς πολιτικῆς καταπτώσεως τῆς Ἑλλάδος, ἤρξατο καὶ ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ αὐτῆς παρακμή. Οἱ δισταγμοὶ τῶν φιλοσόφων μετεδόθησαν εἰς τὸν λαὸν, παρασύραντες αὐτὸν καὶ εἰς ἀπιστίαν καὶ εἰς περιφρόνησιν τῆς θρησκείας· τὴν δ' ἀπιστίαν συνώδευσεν ἡ συνήθης αὐτῆς σύντροφος, ἡ δεισιδαιμονία, ὑποτρεφομένη κυρίως ὑπὸ τῶν μυστηρίων καὶ τῆς εἰς μυστικισμὸν στηριζομένης αἱρέσεως τῶν Ὀρφικῶν (Ἴδ. Μυστήρια. Μυθολογία). — Ἡ δὲ τῶν Ῥωμαίων πίστις ἦν ἀνέκαθεν συγγενὴς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν, δι' ὃ καὶ μετὰ ταῦτα εὐκόλως συνεχωνεύθησαν τὰ δύο θρησκεύματα. Ἡ ἀρχικὴ ταυτότης τοῦ θρησκεύματος ὀφείλεται εἰς τὴν Πελασγικὴν καταγωγὴν τῶν Λατίνων· τοὺς δὲ θρησκευτικοὺς τύπους καὶ τὰ ἔθιμα ἐδανείζοντο καὶ παρὰ τῶν πολλῶν ἐν Ἰταλίᾳ ἀποίκων Ἑλλήνων. Ἀλλὰ τὴν φαντασίαν ἧττον πλουσίαν καὶ δραστηρίαν ἔχοντες οἱ Ῥωμαῖοι, ἦσαν ἧττον τῶν Ἑλλήνων εἰς μύθους ἐφευρετικοὶ, καὶ διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον ἐξηνθρώπιζον τοὺς θεούς των. Πρακτικώτεροι τὸ πνεῦμα ἐν γένει, ἐκαλλιέργουν καὶ τὴν θρησκείαν ὑπὸ πρακτικὴν μᾶλλον ἔποψιν, καὶ οἱ σέβας ἐπιβάλλοντες σπουδαῖοι θεοὶ αὐτῶν ἐτιμῶντο ἐπιμελῶς καὶ εὐσυνειδήτως, μετὰ πάσης ἀκριβείας ὡς πρὸς πάντα τὰ ἔθιμα, τάς τε εὐχὰς καὶ τὰς τελετουργίας. Οἱ προπάτορες τῶν Ῥωμαίων, οἱ πρῶτοι Λατῖνοι, ὡς λαὸς ἀγροτικὸς καὶ ἀφελὴς, ἐλάτρευον τοὺς θεοὺς τῶν ἀγρῶν (κατ' αὐτοὺς Faunus (ὁ Πᾶν), Vertumnus, Saturnus, Ops) καὶ τοὺς οἰκιακοὺς (Lares, Penates), καὶ ἑορταὶ αὐτῶν ἐπανηγυρίζοντο καὶ μετὰ ταῦτα διὰ παντὸς μετ' ἀρχαϊκῶν ἐθίμων εἰς τὰς οἰκίας καὶ τοὺς ἀγροὺς, τὰ Saturnalia, τὰ Lupercalia, κτλ. Πολιούχων θεῶν ἡ λατρεία εἰσεχώρησε μετέπειτα, καὶ ὑπερίσχυσε κατ' ὀλίγον. Ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν ἦν ὁ ἱδρυτὴς τῆς Ῥώμης καὶ ἀνώτατος τῶν Ῥωμαίων προστάτης, ὁ Ζεὺς (Jupiter), παρ' αὐτῷ ὁ ὑπέρτατος πρόμαχος τοῦ κράτους Ἄρης (Mars), πατὴρ τοῦ Ῥωμύλου καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ, καὶ Κουϊρῖνος (Quirinus), ὁ ἀποθεωθεὶς Ῥωμύλος. Συνεπροστάτευε δὲ τὴν Ῥώμην καὶ ἡ τριὰς τοῦ Διὸς, μετὰ τῆς συζύγου του Ἥρας (Juno), καὶ τῆς θυγατρός του Ἀθηνᾶς (Minerva). Προσέτι δ' ἐτιμᾶτο μεγάλως καὶ ἡ Ἑστία (Vesta), ἡ θεὰ προστάτις τοῦ οἴκου, ἐφ' οὗ ἡ πολιτεία στηρίζεται. Τοῦ θρησκεύματος τούτου, μάλιστα ὅσον ἀπέβλεπε τὴν πολιτικὴν τάξιν, ἱδρυτὴς καὶ ῥυθμιστὴς ἐθεωρεῖτο ὁ βασιλεὺς Νουμᾶς. Ἐπίσης δὲ, εἰ καὶ εἰς κατώτερον βαθμὸν, ἐλατρεύοντο καὶ αἱ θεότητες ἀφηρημένων τινῶν, ἰδίως ἠθικῶν ἰδεῶν, ἡ Ἀρετὴ (Virtus), ἡ Πίστις (Fides), ἡ Εὐσέβεια (Pietas), καὶ πολλάκις ὑφ' οἵου δήποτε ἐθεοποιοῦντο, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, ἰδέαι, σχέσεις καὶ παντοῖαι περιστάσεις, οἷον ἡ Orbonna, ἡ προφυλάττουσα ἀπὸ ὀρφανείας καὶ ἐν αὐτῇ παραμυθοῦσα· ἡ Fessonia, ἡ βοηθοῦσα ἐν τῷ καμάτῳ· Quias, ἡ Ἡσυχία· Febris, ἡ κατὰ τοῦ πυρετοῦ προστατεύουσα. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάμιξιν μετὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς κάτω Ἰταλίας, προσέλαβον οἱ Ῥωμαῖοι, πλὴν τῶν τριῶν τούτων κατηγοριῶν τῶν φυσικῶν, πολιτικῶν καὶ ἠθικῶν θεοτήτων, καὶ ἄλλους Ἑλληνικοὺς θεούς. Τὸν μαντικὸν καὶ ἀλεξίκακον Ἀπόλλωνα τῶν Δελφῶν μεταξὺ τῶν πρώ-

των ἀναγνωρίσαντες, ἤγειραν αὐτῷ ἐν Ῥώμῃ ναὸν, τὸ πρῶτον τῷ 432 π. Χ., ὡς τὸν λοιμὸν ἀποτρέποντα· τοῖς Διοσκούροις ἀφιέρωσαν ναὸν τῷ 304 π. Χ.· τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὴν λατρείαν παρεδέχθησαν ἐξ Ἐπιδαύρου τῷ 291. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν αἱ λατρεῖαι αὗται, καίτοι ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἀναγνωριζόμεναι, ἔμενον ὅμως ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου θρησκεύματος ἀποκεχωρισμέναι· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ δευτέρου Καρχηδονικοῦ πολέμου ἐπεκράτησεν ἐν Ῥώμῃ, ὡς ἐν τοῖς λοιποῖς, οὕτω καὶ ὡς πρὸς τὸ θρήσκευμα ὁ Ἑλληνισμός. Καὶ παρέμειναν μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ ἀρχαῖα Ῥωμαϊκὰ τῶν θεῶν ὀνόματα καὶ τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα, ἀλλὰ τὰς Ῥωμαϊκὰς διεδέχθησαν Ἑλληνικῆς πίστεως ἀντιλήψεις, καὶ εἰς τὴν φιλολογίαν προσέτι, καθ' ὅσον ἀπέβλεπε θρησκείαν καὶ μύθους, ἐδόθη τύπος Ἑλληνικὸς, δυστυχῶς διὰ τὴν Ῥώμην καθ' ἣν ἐποχὴν θρησκεία καὶ ἤθη ἦσαν ἐν παρακμῇ ἤδη εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οὕτως εἰσεχώρησεν ἐκεῖθεν εἰς αὐτὴν ἡ ἔλλειψις ἑδραίας πίστεως, ἡ ἐπιπολαιότης, καὶ προσέτι αἱ ἐξ Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου ἀπό τινος εἰσχωρήσασαι ξενικαὶ τελεταὶ, μετὰ τῶν δεισιδαιμονιῶν καὶ τῶν πολλάκις ἥκιστα ἠθικῶν ἐθίμων αὐτῶν. Ἠγωνίζετο δὲ μάτην ν' ἀποβάλῃ αὐτὰ τὸ δημόσιον, ὡς ἄτοπα, καὶ ὡς εἰς τὸ ἀρχαῖον ἐγχώριον σύστημα ἀντιστρατευόμενα. Ὁ Αὔγουστος ἠθέλησε, πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ, νὰ ἐπαναφέρῃ ἀρχαίας τινὰς ἑορτὰς καὶ θρησκευτικὰ ἔθιμα, τὰ ξένα ἀπαγορεύων καὶ πολυτελεῖς ναοὺς ἀνεγείρων εἰς τὰς ἀνέκαθεν ἐγχωρίους θεότητας. Ἀλλ' οὐδ' αὐτοῦ, οὐδ' ἄλλων μεταγενεστέρων αὐτοκρατόρων προσπάθειαι κατώρθωσαν νὰ παλινορθώσωσι τὴν θρησκευτικὴν πίσιν καὶ τὴν ἠθικὴν ἐν Ῥώμῃ, εἰς τὴν ὁδὸν εἰσελθούσῃ τῆς παρακμῆς.

Πίστρις, ἴδ. Πρίστις.

Πίστυρος, πόλις τῆς Θρᾴκης μεσόγειος ἐπὶ τοῦ Νέστου ποταμοῦ (Ἡρδ. Ζ, 109). Πίστιρος ἢ Βίστιρον (Στφ. Βυζ.). Πίστειρα (Σουίδ.).

Πιστωρία, πόλις τῆς Τυρρηνίας, μεταξὺ Φλωρεντίας καὶ Λούκας, ἔνθα ἠττηθεὶς ἐφονεύθη ὁ Κατιλίνας, τῷ 62 π. Χ. (Sall. Cat. LVII).

Πιτάνη, 1) δωριστὶ Πιτάνα, μία τῶν πέντε κωμῶν τῆς Λακωνικῆς, ἐπὶ τοῦ Εὐρώτα ποταμοῦ, παρὰ τῇ Σπάρτῃ, ἔχουσα ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος (Εὐρπ. Τρῳάδ. 1101. — Καλλμ. εἰς Ἄρτμ. 172. — Παυσ. Γ, 16). Κατ' αὐτὴν ὁ Πιτανάτης λόχος, διακρινόμενος ἐπ' ἀνδρείᾳ, καὶ συνιστάμενος ἐκ 400 στρατιωτῶν. — 2) Θυγάτηρ τοῦ ποταμοῦ Εὐρώτα, μήτηρ τῆς Εὐάδνης ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος, δοῦσα τὸ ὄνομα εἰς τὴν Λακωνικὴν κώμην (Πινδ. Ὀλ. ΣΤ, 46). — 3) Πόλις μετὰ λιμένος ἐν Αἰολίδι κατὰ τὴν Μυσίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐπὶ τοῦ Καΐκου ποταμοῦ, πατρὶς τοῦ φιλοσόφου Ἀρκεσίλα (Ἡρδ. Α, 149. — Στρβ. ΙΓ, 581, 607).

Πιτθεύς, υἱὸς τοῦ Πέλοπος, βασιλεὺς τῆς Τροιζῆνος, θεοσεβὴς καὶ σοφὸς, τῶν χρησμῶν ἑρμηνευτὴς, προσέτι τὴν εὐγλωττίαν διδάσκων, καὶ Ἐπιδαύριός τις σύγγραμμα περὶ αὐτῆς ἐκδοὺς, διϊσχυρίζετο ὅτι ἦν τοῦ Πιτθέως. Ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Αἴθρα ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Θησέως. Τοῦ Πιτθέως τάφος ἐκ λίθου λευκοῦ ἐδείκνυτο ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς Τροιζῆνος (Παυσ. Β, 31. — Ἀπλλδ. Γ, 15, 7).

Πίτθος, δῆμος τῆς Ἀττικῆς, ἀνήκων τῇ Κεκροπίδι φυλῇ (Δμσθ.). Παρά τισιν (Στφ. Βυζ.) Πίθος, ὡς ἐκεῖ τὸ πρῶτον τοῦ πίθου ἐφευρεθέντος (Σχλ. εἰς Ἡσιοδ. Ἔργ. 2).

Πιθέας, εἷς τῶν ἐφόρων ἐν Σπάρτῃ (Ξνφ. Ἑλλ. Α, 6).

Πιττάκιον, λωρὶς δέρματος, ἐπιτιθεμένη εἰς πληγὰς, ἢ ἐπιρραπτομένη εἰς παλαιὸν φόρεμα· πρὸ πάντων δὲ, ἐπὶ Ῥωμαίων, ἡ ἐφ' ἧς ἐγράφετό τις σημείωσις, καὶ ἰδίως ἐπικολλωμένη εἰς οἴνου φιάλας, καὶ δηλοῦσα τοῦ οἴνου τὴν καταγωγὴν, τὴν ἡλικίαν, κλ. (Διογ. Λαέρτ. εἰς Κράτ. — Petr. Sat. XXXIV. LVI).

Πιττακὸς, εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐν Μυτιλήνῃ τῆς Λέσβου γεννηθεὶς τῷ 648 π. Χ. Ἠλευθέρωσε τὴν πατρίδα του ἀπὸ τῆς τυραννίας τοῦ Μελάγχρου, βοηθείᾳ τοῦ Ἀλκαίου (ἴδ.). Εἶτα ὅμως διεφώνησε πρὸς αὐτὸν, καὶ ὅτε ὁ Ἀλκαῖος ἐπελθὼν ἐπολιόρκησε τὴν Μυτιλήνην, ὁ Πιττακὸς ἐξελέγη αἰσυμνήτης (Πλούτ. Σόλ. ΙΔ). Διεκρίνετο ἐπὶ μετριοπαθείᾳ καὶ ἀνιδιοτελείᾳ, ἔδωκε σοφοὺς νόμους εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ διηύθυνε τὰ κατὰ κατ' αὐτὴν μετὰ πάσης συνέσεως. Ἐν τῷ Σιγειϊκῷ πολέμῳ στρατηγήσας, κατέβαλε δι' ἐπιδεξιότητος Φρύνωνα, τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἀθηναίων, ῥίψας ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του δίκτυον ὃ ἔκρυπτεν εἰς τὴν ἀσπίδα του. Τῆς διοικήσεως φαίνεται ἑκουσίως παραιτηθεὶς τῷ 580, καὶ ἀπέθανεν ἰδιωτεύων, κατὰ τοὺς μὲν ὑπὲρ τὰ 90, κατὰ τοὺς δὲ περὶ τὰ 100 ἔτη γενόμενος. Τὸ ἀγαπητὸν αὐτοῦ ἀπόφθεγμα ἦν «Καιρὸν γνῶθι.» Ὁ Κροῖσος τῷ ἔπεμψε πλουσιώτατα δῶρα, ἀλλ' ὁ Πιττακὸς τὰ ἐπέστρεψε, μηνύσας ὅτι ἔχει δὶς πλείονα τῶν ὅσα ἐχρειάζετο. Ἔγραψε βιβλία περὶ νόμων ἀπολεσθέν, ὡς καὶ τὰ ἐλεγεῖά του. Διετηρήθη δὲ μόνον ἓν μικρὸν ποίημα, καὶ ἡ πρὸς τὸν Κροῖσον ἐπιστολή του (Ἀρστ. Πολτ. Β, 9, 9. — Πλάτ. Πρωτ. σλ. 443 Α. — Στρβ. ΙΓ, 600. — Παυσ. Ι, 24, 1).

Πίτταλος, γνωστὸς ἰατρὸς ἐν Ἀθήναις (Ἀρστφ. Ἀχρν. 1032. Σφ. 1432).

Πιτύα, καὶ **Πιτύσια,** 1) πόλις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐπὶ τῆς Προποντίδος, μεταξὺ Πριάμου καὶ Παρίου (Ὁμ. Ἰλ. Β, 829. — Στρβ. — Ἀπλλν. Ῥόδ. Α, 933. — 2) Νῆσος τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης (Ἀπλλν. Ῥόδ. Δ, 565).

Πιτύνδα, πόλις τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδικῆς (Πτλμ.).

Πιτυοκάμπτης, ὁ ληστὴς Σίνις, ὅστις ἐπὶ τῶν στενωμάτων μεταξὺ Μεγάρων καὶ Κορίνθου συλλαμβάνων τοὺς ὁδοιπόρους, ἔδενε τοὺς δύο πόδας αὐτῶν εἰς τὰς κορυφὰς δύο δένδρων (πιτύων), ἃς ἔκαμπτε διὰ τῶν χειρῶν του, καὶ εἶτα τοὺς ἐσπάραττεν ἀφίνων αὐτὰς ν' ἀνατιναχθῶσι. Τοῦτον τὸν φρικερὸν θάνατον ἐπέβαλε καὶ αὐτῷ ὁ Θησεὺς ὅτε τὸν ἐνίκησε (Παυσ. Α, 37. — Ἀπλλδ. Γ, 16, 2).

Πιτυοῦς, (ὁ), πόλις τῆς Κολχίδος, κατὰ τὸν βορειαναταλικὸν μυχὸν τοῦ Εὐξείνου Πόντου (Στρβ. — Plin. VI, 5).

Πιτυοῦσσα ἢ **Πιτύσσα,** 1) Νῆσος μικρὰ τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου πρὸ τῆς Ναυπλίας, νῦν Βούρζι. — 2) Ἀρχαῖον ὄνομα τῆς Χίου, τῆς Λαμψάκου καὶ ἄλλων πόλεων (Στρβ.).

Πιτυοῦσαι, δύο νῆσοι πρὸ τῆς νοτιανατολικῆς παραλίας τῆς Ἱσπανίας, εἰς ἀπόστασιν ἡμερησίου πλοῦ ἀπὸ τῆς ξηρᾶς νοτιοδυτικῶς τῶν Βαλεάρων. Ἡ μείζων ἐκαλεῖτο Ἔβουσος (νῦν Ἰβίζα), ἡ ἐλάσσων Ὀφιοῦσσα ἢ Κολουβραρία (νῦν Φορμεντίρα) (Στρβ. Β, 123, Γ, 167. — Διόδ. Ε, 16).

Πίτυς, νύμφη ἣν ὁ Βορέας, ἐκ ζηλοτυπίας διότι ἠγαπήθη ὑπὸ τοῦ Πανὸς, συνέτριψεν εἰς ἕνα βράχον, ὅτε καὶ μετεμορφώθη εἰς τὸ ὁμώνυμον δένδρον (τὴν πεύκην). (Λουκ.).

Πλαγγών, κηρόπλαστον ἀγαλμάτιον, παίγνιον τῶν παιδίων. Ἐνίοτε ἀνευρίσκονται ἐν τάφοις ἐκ γῆς ὀπτῆς μετὰ προσθέτων ἄκρων καὶ κινητῶν.

Πλαγκταὶ πέτραι, δύο βραχώδεις νῆσοι ἐν τῇ Μεσογείῳ, παρὰ τῷ Σικελικῷ πορθμῷ (Ὁμ. Ὀδ. Μ, 60. — Ἀπλλ. Δ, 924. — Ἀπλλδ. Α, 9, 25). Ἐκλαμβάνονται ἀντὶ τῶν Λιπάρων.

Πλαγίαυλος, μουσικὸν ὄργανον, κατὰ τοῦτο ὅμοιον πρὸς τὸν σημερινὸν ἡμῶν αὐλὸν (τὸ φλάουτον), ὅτι ἐκρατεῖτο καὶ αὐτὸς πλαγίως, καὶ εἶχε τὴν δι' ἧς ἐφυσᾶτο ὀπὴν εἰς τὴν πλευράν, ἀλλὰ μετὰ μικροῦ σωλῆνος εἰσαγομένου εἰς τὸ στόμα. Ὁ Μίδας ἐλέγετο ἐφευρὼν αὐτὸν, καὶ ἡ τέχνη ἀπέδιδεν αὐ-

τὸν μάλιστα εἰς τοὺς σατύρους καὶ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Βάκχου ἐν γένει (Θεόκρ. Κ, 28.—Αἰλν. Ζ, Ἱστ. Β, 17.—Plin. VII, 57).

Πλακία, 1) πόλις τῆς μικρᾶς Μυσίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, ἐπὶ τῆς Προποντίδος, πρὸς ἀνατολὰς τῆς Κυζίκου, πελασγικὴ ἀποικία (Ἡρδ. Α, 57).—2) Θυγάτηρ τοῦ Ἀτρέως, ἢ τοῦ Λευκίππου, γυνὴ τοῦ Ἴλου, βασιλέως τῆς Τρωάδος (Ἀπλλδ. Γ, 12, 3).

Πλάκος (ἡ), ὄρος τῆς Μυσίας ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, εἰς οὗ τοὺς πρόποδας ὁ Ὅμηρος λέγει (Ἰλ. Ζ. 396. 425) κειμένην τὴν πόλιν Θήβην, πατρίδα τῆς Ἀνδρομάχης. Ἐπὶ δὲ Στράβωνος (ΙΕ, 614) δὲν ὑπῆρχε πλέον.

Πλακοῦς, ἔδεσμα ἐκ ζύμης, πολλάκις μετὰ κρέατος, μετὰ λαχάνων ἢ καὶ μετὰ μέλιτος. Ὁ εἰς τοὺς γάμους (ἴδ.) παρατιθέμενος ἦν ἐκ σησάμου. Ἦν δὲ στρογγύλος τὸ σχῆμα καὶ ἐπίπεδος, ὡς καὶ τὸ ὄνομα ἐμφαίνει (εἶδος πίτας).

Πλανησία, μικρὰ νῆσος πρὸς τῇ Ἱσπανίᾳ, ἀντικρὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Διανίου. Εἰς αὐτὴν ἐξώρισεν ὁ Αὔγουστος τὸν ἔγγονόν του Ἀγρίππαν (Tac. Ann I, 3. 6. II. 39).

Πλανῆται. Ὡς πρὸς τὴν φαινομένην περιοδικὴν κίνησιν τινῶν τῶν οὐρανίων σωμάτων ἀπέναντι τῶν ἑτέρων, τῶν ἀπλανῶν, ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος ἀναφέρουσι μόνον τὴν τοῦ Ἑωσφόρου καὶ τὴν τοῦ Ἑσπέρου, ἐκλαμβάνοντες τούτους ὡς δύο διαφόρους ἀστέρας (Ὁμ. Ἰλ. Χ, 317. Ψ, 296. Ὀδ. Ν, 93.—Ἡσδ. Θγ. 381). Κατὰ Φαβορῖνον δὲ, ὁ Παρμενίδης (500 π. Χ.) ἀνεγνώρισε πρῶτος αὐτῶν τὴν ταὐτότητα. Ἀληθῶς ὅμως αὕτη ἦν ἤδη γνωστὴ τῷ ἀρχαιοτέρῳ αὐτοῦ Πυθαγόρᾳ. Ὁ Δημόκριτος, ἐπὶ Σωκράτους, ἐγνώριζεν ἤδη πλείονας πλανήτας, καὶ ὁ Εὔδοξος, μαθητὴς τοῦ Πλάτωνος, ἔφερεν ἐξ Αἰγύπτου εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν γνῶσιν πέντε πλανητῶν, ὧν διπλᾶ ἦσαν τὰ ὀνόματα ὡς ἔπεται: Ἑρμῆς ἢ Στίλβων· Ἀφροδίτη ἢ Φωσφόρος· Ἄρης ἢ Πυρόεις· Κρόνος ἢ Φαίνων· Ζεὺς ἢ Φαέθων. Κατόπιν δ' ἐκεῖθεν πάλιν προσετέθησαν καὶ ἕτεροι δύο, ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη. Ὅτε δ' ἔπειτα οἱ Ῥωμαῖοι ἔλαβον παρὰ τῶν Αἰγυπτίων καὶ τῆς ἑβδομάδος τὴν διαίρεσιν, τότε εἰς τὰς ἡμέρας αὐτῆς ἔδωκαν τῶν πλανητῶν τὰ ὀνόματα. Τὰ ἐμφαίνοντα δ' αὐτοὺς σημεῖα ἦσαν οὐχὶ τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ἀλλὰ συμβολικὰ, καὶ τὸ μὲν τοῦ Κρόνου ἐνέφαινε τὴν ἅρπην, ἢ τὸ δρέπανον τοῦ θεοῦ· τὸ δὲ τοῦ Διὸς τὸν κεραυνὸν, τὸ τοῦ Ἄρεως τὴν λόγχην καὶ ἀσπίδα, τὸ τοῦ Ἡλίου τὸν ἡλιακὸν δίσκον, τὸ τῆς σελήνης τὴν ἡμισέληνον, τὸ τῆς Ἀφροδίτης τὸ κάτοπτρον τῆς θεᾶς, καὶ τὸ τοῦ Ἑρμοῦ τὸ κηρύκιον. Μεγάλην ἐπιρροὴν ἀπέδιδον οἱ ἀρχαῖοι εἰς τοὺς πλανήτας ἐπὶ τῆς γηΐνης ἀτμοσφαίρας (Plin. XI, 39). Τὰ θεῖα δ' ὀνόματα τῶν πλανητῶν, καὶ αἱ ὑποτιθέμεναι μείζονες ἢ ἐλάσσονες ἀποστάσεις τινῶν ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τῆς πηγῆς τῆς θερμότητος καὶ τῆς ζωῆς, συνετέλεσαν εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀστρολογικῶν προλήψεων. Ἴδ. Ἀστρονομία. (Πλούτ. π. τ. ἀρσκ. Φιλοσ. Β, 14—16. — Διογ. Λρτ. Η, 14. Θ, 23.—Στοβ. Ἐκλ. μουσ. Α, 21, 1. 25, 1.— Ἀχ. Τάτ. Εἰσαγ. εἰς Ἀρατ. Φαιν. 17.—Γεμιν. Εἰσαγ. καὶ τὰ φαιν. Α. —Λυδὸς, π. μην. Ε.—Cic. d. N. D. II, 20. - Pl. II, 6, 8.—Tac. V, 4.— Macrob. Somn. Scip. IV).

Πλάστιγξ (ἡ) ἴδ. Σταθμός.

Πλαστικὴ, τῶν εἰς τὰς ἀνθρωπίνας ἀνάγκας ὑπηρετικῶν καὶ πανταχοῦ ἐκ τῶν ἀπωτάτων χρόνων ἀσκουμένων χειρωνακτικῶν τεχνῶν, τῆς ξυλουργίας, τῆς λιθουργίας, τῆς κεραμευτικῆς, συμπλήρωμα ἐστὶν ἡ πλαστικὴ, τὴν εἰς καλλιτεχνίαν ἀνάπτυξιν τῆς βαναυσουργίας ἐπιδιώκουσα. Καὶ ἔστι μὲν πανταχοῦ ἔμφυτος ἡ πρὸς αὐτὴν τάσις, ἀλλ' ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆς διαφέρει κατὰ τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἐθνῶν καὶ τὴν ἑκάστῳ ἔμφυτον τάσιν πρὸς τὴν φιλοκαλίαν, ὥστε καὶ πολλαχοῦ αἱ πρόοδοι αὐτῆς διὰ μιμήσεως μεταδίδονται. Τὸ πρῶτον, προχειρότερον καὶ εὐεξεργαστότερον ἀντικείμενον τῆς ἀνθρωπίνης βιομηχανίας ἦν φυσικῷ τῷ λόγῳ τὸ ξύλον, καὶ περὶ τῆς ἐξεργασίας αὐτοῦ καὶ τῆς κατασκευῆς σκευῶν ἐξ αὐτοῦ (τοῦ πελεκᾶν καὶ τεκταίνειν) συνεχὴς γίνεται λόγος ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις Ἑλληνικοῖς ποιήμασι(Ὁμ. Ὀδ. Ε, 247). Τὰ ξυλουργήματα δὲ ταῦτα ἤρξαντο βαρθμηδὸν οἱ τεχνῖται νὰ ποικίλλωσι διὰ μεταλλίνων, ἐλεφαντίνων ἢ ἄλλων κοσμημάτων (δαιδάλων), καὶ τῆς τοιαύτης τέχνης, τοῦ πρώτου βήματος τῆς καλλιτεχνίας, προσωποποίησις ἦν ὁ Δαίδαλος (ἴδ.). Τὸ δεύτερον βῆμα πρόοδου μετὰ τὴν ξυλουργίαν ἦν ἡ μεταλλουργία, ἧς προσωποποίησις ἦν ὁ Ἥφαιστος, ἥτις καὶ εἰς τοῦ ξύλου τὴν ἐπικόσμησιν διὰ τῆς ἐμπαιστικῆς (Ἀθήν. ΙΑ, 288), καὶ διὰ τῆς ἐργασίας τῶν μετάλλων καθ' ἑαυτὰ, εἰς μεγάλην πολυτέλειαν ἀνεπτύχθη. Καὶ ἐκ πηλοῦ δὲ ἤρξαντο ἐν τῇ πρώτῃ ἀρχαιότητι παντοῖα κατασκευαζόμενα ἀγγεῖα καὶ σκεύη, διὰ τῆς πηλοπλαστικῆς ἢ κεραμευτικῆς (Ὁμ. Ἰλ. Σ, 600), ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κοσμουμένης διὰ τῆς γραφικῆς, ἐνίοτε καὶ δι' ἀνεχουσῶν παραστάσεων. — Ἀπὸ τῶν ἁπλῶν κοσμημάτων ἐκ συνδυασμοῦ γραμμῶν, ὡς εἰς τὴν κεραμογραφίαν, ἡ τέχνη προέβη βαθμηδὸν καὶ εἰς παράστασιν διαφόρων ἀντικειμένων, φυτῶν, ζώων καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς καὶ θεῶν ὑπὸ μορφὴν ἀνθρωπίνην. Κατ' ἀρχὰς, πρὶν ἢ προκύψῃ ἡ τέχνη, τοὺς θεοὺς παρίστων φυσικὰ ἀκατέργαστα ἀντικείμενα, οἷον λίθοι καὶ ξύλινοι κίονες (Παυσ. Β, Γ, 22. Ζ, 22. Θ, 24. 27. 32. Ι, 24. — Κλημ. Στρωμ. Α, 348. Εὐσέβ. Πρ. Εὐαγγ. 8.—Πλουτ. π. Φιλοφ.). Αἱ δ' ἀρχαιότατα κατασκευασθεῖσαι ἐκ ξέστου ξύλου (ξόανα) ἢ ἐκ πηλοῦ ἢ καὶ λίθου ἀνθρώπων ὁμοιώσεις πρὸς παράστασιν

θεῶν, ἦσαν, ὡς ἦν ἐπόμενον εἰς ἔργα τέχνης νηπιαζούσης, ἀτελῆ ἔτι καὶ ἄμορφα, οὐδὲ τὰ μέλη δεόντως διαστέλλοντα, οὐδὲ τοῦ προσώπου ἔκφρασιν ἔχοντα (Διόδ. Δ, 16). Ταῦτα, ἐκπλήττοντα τοὺς μετὰ ταῦτα Ἕλληνας, ἐθεωροῦντο ἐνίοτε ὡς Διῒ πεσόντα ἐξ οὐρανοῦ πεσόντα, ὡς τὸ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἐν Ἀθήναις(Α. 26.—Διόδ. Ἀποσπ. Β, σλ. 640.—Ἀπλλδ. Γ, 12), ἢ ὡς ἐξ Αἰγύπτου προελθόντα (Παυσ. Α, 42. Β, 19. Δ, 22. Ε, 5), ἐν ᾧ ἐξ ἐναντίας οἱ Αἰγύπτιοι αὐτοὶ ἔλεγον τὰ ἴδια αὐτῶν ἀγάλματα κατὰ τὴν τέχνην τοῦ Δαιδάλου κατασκευαζόμενα (Διόδ. Α, 97).—Τὴν ξυλοτεχνίαν παρηκολούθησε ταχέως ἡ λιθοτεχνία, ἧς τὰ ἔργα ἦσαν κατ' ἀρχὰς ἐπίσης καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν ῥυθμὸν ἀτελῆ, ὡς πλεῖστα παραδείγματα διὰ πάσης τῆς Ἑλληνικῆς ἐποχῆς διατηρηθέντα, ἀνευρέθησαν καὶ σώζονται ἔτι μέχρι τοῦδε. Προϊούσης δὲ τῆς τέχνης ἐξελέγοντο διὰ τὰ ἔργα αὐτῆς οἱ ὡραιότεροι λίθοι, ἰδίως οἱ λευκοὶ, μάρμαρα ἐκ τοῦ μαρμαίρειν, ὧν τὰ κυριώτερα λατομεῖα ἦσαν ἐν Ἑλλάδι τὰ τοῦ Πεντελικοῦ

τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ τῆς Πάρου. Ἐπίσης ἀρχαιότατα ἤρξατο ἐν Ἑλλάδι ἀσκουμένη καὶ ἡ μεταλλουργία ὡς καλλιτεχνία, καὶ ἐπὶ Ὁμήρου ἤδη θεῶν ἀγάλματα κατεσκευάζοντο εἴτε ἐκ ξύλου (Παυσ. Α, 29. Γ, 16), εἴτε ἐκ λίθου ἢ μετάλλου (Ὁμ. Ἰλ. Ζ, 303. — Παυσ. Β, 16. 19. 20. Γ, 12. Ζ, 19). Τὰ τοιαῦτα ξόανα καὶ ἄμορφα ἀγάλματα κατὰ θρησκευτικὸν καθῆκον πλυνόμενα, ἐνεδύοντο (Ὁμ. Ἰλ. Ζ, 303. — Παυσ. Δ. 24· ΣΤ, 25. — Ξνφ. Ἑλλ. Δ, 4, 29), ἐξ οὗ ἐδόθη ἀφορμὴ εἰς τὴν πλαστικήν. ὅτε ἐτελειοποιήθη. πρὸς παράστασιν τῶν καλλιπτύχων ἐνδυμάτων εἰς τὰ ἀγάλματα. Πλὴν δὲ θείων ἀγαλμάτων κατεσκευάζοντο ἐπὶ Ὁμήρου ἤδη καὶ ἀνθρώπινα, πρὸς κόσμησιν τῶν μεγάρων (Ὁμ. Ὀδ. Η, 100), καὶ ἄλλαι παραστάσεις φυσικῶν ἀντικειμένων, ὡς ἡ τοῦ Δουρίου ἵππου ἐν Τρωάδι, ἡ ἔτι σωζομένη τῶν λεόντων εἰς τὴν πύλην τῶν Μυκηνῶν (Παυσ. Β, 16). Καὶ εἰς ἐπικόσμησιν δ' ἐπιπέδων ἐπιφανειῶν ἤρξαντο πρωΐμως κατασκευαζόμενα ἀνάγλυφα, ἅτινα, κατὰ τὴν ἐξοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας δύνανται νὰ διαιρῶνται εἰς τρεῖς κατηγορίας, τὴν τῶν ἐκτύπων, τὴν τῶν ἡμιτύπων καὶ τῶν προστύπων. Ἦν δ' ἡ ἐργασία αὐτῶν γνωστὴ καὶ ἐπὶ Ἡσιόδου, γράψαντος τὴν «ἀσπίδα Ἡρακλέους», καὶ ἐπὶ Ὁμήρου, περιγράψαντος τὴν τοῦ Ἀχιλλέως (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 478 κλ.). Καὶ τὰ μέταλλα δὲ κατεκοσμοῦντο, εἴτε ἀναγλύφως, δι' ἐγχύσεως εἰς τύπους, εἴτε διὰ τῆς τορευτικῆς, ἤτοι τῆς ἐγχαράξεως δι' ὀξέος ἐργαλείου. — Οἱ ἀρχαιότατοι μνημονευόμενοι καλλιτέχναι τῆς πλαστικῆς εἰσὶν ὁ τῆς χαλκουργίας προϊστάμενος θεὸς Ἥφαιστος· ἡ μεταλλουργικὴ συντεχνία τῶν Τελχίνων ἐν Σικυῶνι, Κύπρῳ, Κρήτῃ, Ῥόδῳ (Διόδ. Α, 55. — Διόδ. ΝΕ, 5. — Στρβ. Δ, 653. Ι, 472. — Κλλμ. Ὕμν. εἰς Ἀπόλλ.)· οἱ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι ἐν Κρήτῃ (Στρβ. Ι, 473)· ὁ ἐπὶ Θησέως δῦθεν ἀκμάσας Δαίδαλος, κατά τινας Ἀθηναῖος (Διόδ. Δ, 76-78. — Παυσ. Ζ, 4. Η, 53), κατ' ἄλλους Κρὴς (Εὐστθ. εἰς Ἰλ. Σ, 592. — Auson. Αὐτ. XII), σύμβολον τῆς τέχνης, μάλιστα τῆς ἀρχαϊκῆς (Παυσ. Θ, 3), εἰς ὃν καὶ πολλὰ τῶν ἀρχαιοτάτων ἔργων ἀποδίδονται (Παυσ. Η, 35, 46. Θ, 40. — Ἀρσττ. Θαυμ. Ἀκ. 81. — Στφ. Βυζ. λ. Ἠλέκτ.)· οἱ Δαιδαλίδαι, ἐν οἷς ὁ Τάλως, ἀνεψιὸς τοῦ Δαιδάλου (Παυσ. Α, 21). Ὁ δ' Εὔχειρ, λεγόμενος συγγενὴς (Pl. VII, 57), ὁ Ἔνδοιος, συνοδοιπόρος (Παυσ. Α, 20), ὁ Αἰγινίτης Σμίλις, σύγχρονος αὐτοῦ (Παυσ. Ζ, 4), ἦσαν πολλοὺς αἰῶνας μεταγενέστεροι τῆς τῷ Δαιδάλῳ ἀποδιδομένης ἐποχῆς, Δαιδαλίδαι δὲ μόνον διότι εἰργάζοντο κατὰ τὸν ἀρχαϊκὸν ῥυθμόν. Ἐπειὸς λέγεται ὁ κατασκευάσας ἐν Τρωάδι τὸν Δούριον ἵππον, καὶ ξόανον Ἑρμοῦ ἐν Ἄργει (Παυσ. Β, 29. Ζ, 19), καὶ ὁ Πείρασος εἰργάσθη αὐτόθι ξόανον τῆς Ἥρας ἐξ ἀχράδος (Παυσ. Β, 17). — Ἡ εἰσβολὴ τῶν μαχίμων Δωριέων φαίνεται βλάψασα κατ' ἀρχὰς τῆς τέχνης τὴν ἄσκησιν, ἥτις ἐπὶ βραχὺ μόνον ἀνέκυψεν ἐπὶ τῶν Ἀχαιῶν τυράννων, ὅτε καὶ ἀξιόλογά τινα μνημονεύονται ἔργα. Τοιοῦτο ἦν ἡ περίφημος λάρναξ τοῦ Κυψέλου (Ὀλυμ. 20, α'), ἐκ κέδρου κατεσκευασμένη, καὶ διὰ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος κατάκοσμος καὶ παντοίας σκηνὰς παριστῶσα μετ' ἐπιγραφῶν κατὰ τὰς πέντε αὐτῆς πλευράς (Ἡρδ. Ε, 92. — Παυσ. Ε, 17). Ἄλλο ἔργον τῆς αὐτῆς ἐποχῆς ἐξαίσιον ἦν ὁ εἰς Ὀλυμπίαν κατ' Ὀλ. 30-38 ὑπὸ Κυψέλου ἢ Περιάνδρου ἀνατεθεὶς μέγας χρυσοῦς σφυρήλατος ἀνδριάς (Παυσ. Ε, 214. — Στρβ. Η, 211. — Σχ. Πλτ. Φδρ. σλ. 236. — Σουίδ. λ. Κυψελιδῶν. — Φωτ. Λεξ. σλ. 143). Ὡς πρώτη δὲ πατρὶς τῆς χαλκοχοΐας (Παυσ. Η, 14. Θ, 11), ἡ, ὀρθότερον τῆς χωνεύσεως τοῦ σιδήρου (Παυσ. Γ, 12), ἐθεωρεῖτο ἡ Σάμος, ἀφ' ὅτου, 60 ἔτη μετὰ τὴν δωρικὴν εἰσβολήν, ὁ Ἴων Προκλῆς ἔφυγεν ἐκεῖ ἐκ Τροιζῆνος. Ἦσαν δ' οἱ πρώτιστοι καλλιτέχναι τοῦ ἐργαστηρίου τούτου ὁ Ῥοῖκος καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Θεόδωρος (Παυσ. Ι, 38. — Ἡρδ. Α, 32. — Pl. XXXIV, 8. XXXV, 5?) καὶ Τηλεκλῆς. ἐργασθέντες ὁμοῦ τὸ ἄγαλμα τοῦ ἐν Σάμῳ Ἀπόλλωνος, ὁ μὲν τὸ ἥμισυ ἐν Δήλῳ, ὁ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ ἐν Ἐφέσῳ (Διόδ. Α, 98), ὅπερ χαρακτηρίζει τὴν τότε τέχνην ὡς ἁπλῆν χειρουργίαν, ἐξ ὡρισμένων ἐξαρτωμένην ἀναλογιῶν. Καὶ ἡ ψηφογλυφία δὲ ἢ σφραγιδογλυφία ἠσκεῖτο ἔκτοτε ἤδη, ἐν ᾧ κατ' ἀρχὰς, καὶ εἶτα παρὰ τοῖς πένησιν, ὡς σφραγῖδες ἐχρησίμευον ξύλα θριπόβρωτα ἢ θριπήδεστα (Ἀρστφ. Θεσμφ. 427). Ὁ υἱὸς δὲ τοῦ Τηλέκλους, Θεόδωρος Β, ἔγλυψε τὸν σμαράγδινον δακτύλιον τοῦ Πολυκράτους (Ἡρδ. Γ, 41. — Παυσ. Η, 14). Ἀνάλογος δὲ τῇ τέχνῃ ταύτῃ ἦν καὶ ἡ νομισματογλυφία. Καὶ τὰ μὲν ἀρχαιότερα τῶν νομισμάτων ἦσαν ἐπιμήκεις ὀβελοὶ (ἴδ. Ὀβολός). Πρῶτος δὲ λέγεται κόψας νομίσματα ἐπισεσημασμένα, ἀργυρᾶ, ὁ τύραννος τοῦ Ἄργους Φείδων, ἐν Αἰγίνῃ, 119 ἔτη πρὸ τῆς α' Ὀλυμπιάδος (Στρβ. Η. — Πάρ. μάρμ.), ἢ, ὀρθότερον, μετὰ τὴν ἀρχὴν τῶν Ὀλυμπιάδων (Ἡρδ. ΣΤ, 127). Καθ' Ἡρόδοτον ὅμως (Α, 94), πρῶτοι οἱ Λυδοὶ ἔκοψαν ἄργυρον καὶ χρυσόν. Κατ' ἀρχὰς τὰ νομίσματα ἐπὶ μιᾶς μόνον τῶν ὄψεων εἶχον ἔνσημόν τι ἐντετυπωμένον· ἡ δ' ἄλλη ὄψις αὐτῶν, τὸ ἔμπαλιν, ἐδείκνυε τὰ ἴχνη τῶν ἄκρων τῆς λαβίδος ἐφ' ἧς τὸ νόμισμα στηριζόμενον ἐτυποῦτο, τὸ ἔντυπον λεγόμενον τετράγωνον, ὃ ὅμως καὶ εἰς μεταγενεστέρους χρόνους ἐτυποῦτο τεχνητῶς κατὰ μίμησιν. Οἱ Δωριεῖς δὲ, φύσει ἔχοντες τὸ αἴσθημα τοῦ καλοῦ, ἀνέπτυξαν αὐτὸ ὑπερτάτως ὅτε ἡ εἰς τὰ νότια τῆς Ἑλλάδος κάθοδος αὐτῶν εἰσήγαγε παρ' αὐτοῖς καὶ τὸν πολιτισμὸν, καὶ διέπρεψαν ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ. Τὸ πρῶτον βῆμα ἐπέκειτα τῶν ἀρχαίων ξοάνων ἦσαν τὰ ἀκρόλιθα ἀγάλματα, ξύλινα καὶ αὐτὰ, ἔχοντα δὲ τὰ ἄκρα, τὰ ἐκτὸς τῶν ἐνδυμάτων, κεφαλὴν, χεῖρας, πόδας, λίθινα. Ἤρξαντο δὲ τότε κατασκευαζόμενα χρυσελεφάντινα ἀγάλματα, ὧν ξύλινος ἦν ὁ σκελετὸς ἢ κάναβος. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ, διὰ τοῦ σώματος τὰ γυμνὰ, ἐπεκολλᾶτο δι' ἰχθυοκόλλης ὁ ἐλέφας ἐκ πλακῶν, 15-20 ἑκατ., μαλασσομένων καὶ καμπτομένων κατὰ μέθοδον τὴν σήμερον ἄγνωστον, καὶ ὁ χρυσὸς διὰ τὰ ἐνδύματα, ἐξειργάζετο ὡς συνήθως τὰ μέταλλα, εἰς πάχος μιᾶς περίπου γραμμῆς. Ἐπελήφθη δ' ἔκτοτε ἡ τέχνη, πλὴν τῶν θείων, καὶ ἀνθρωπίνων ἀνδριάντων, τιμητικῶν, μάλιστα τῶν ἐν ἀγῶσι νικώντων, καὶ προσέτι πλαστικῶν κοσμημάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ τῶν ναῶν, κατὰ τοὺς ἀετοὺς διὰ συμπλεγμάτων ὅλων ἀγαλμάτων, κατὰ τὴν ζωοφόρον, συνήθως διὰ σειρᾶς προστύπων ἀναγλύφων, καὶ κατὰ τὰς μετόπας διὰ μεμονωμένων ἀναγλύφων ἐκτύπων. Καὶ αἱ μὲν θεῖαι παραστάσεις πολλάκις καὶ διὰ θρησκευτικοὺς λόγους ἐνέμενον εἰς τὸν ἀρχαῖον ῥυθμὸν, τὸν σκληρὸν μᾶλλον, νευρώδη καὶ ἀποτεταμένον (Λουκ. Φιλοψ. Θ. — Παυσ. Η, 40. — Tac. N, 54. — Cic. Brut. XVIII, 70)· οἱ ἀνδριάντες ὅμως, μάλιστα οἱ τῶν ἀθλητῶν, ταχέως προήγαγον τὴν τέχνην εἰς τὴν παράστασιν τῆς φυσικῆς ἀληθείας, τοῦ ἀνέτου καὶ τοῦ ὑπερτάτου καλοῦ (Α). Τὰ διάφορα κατὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐποχὴν ἀναπτυχθέντα τῆς πλαστικῆς ἐργαστήρια ἦσαν 1) τὸ Κρητικὸν, ἐν ᾧ διέ-

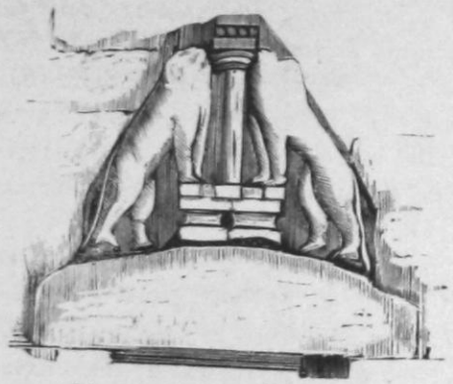

πρεπον οἱ Δαιδαλίδαι, ὑποτιθέμενοι μαθηταὶ ἢ καὶ υἱοὶ τοῦ Δαιδάλου, Δίποινος καὶ Σκύλλις (Παυσ. Β, 15. 42. Γ, 17), αἰῶνας ὅμως μετ' ἐκεῖνον ζήσαντες (Plin. XXXVI, 11), καὶ ἐκ τῶν πρώτων τὸ μάρμαρον ἐργασθέντες· οἱ μαθηταὶ αὐτῶν Ἀγγελίων καὶ Τεκταῖος, οἱ ἐξεργασθέντες ἐν ἄλλοις τὸν Δήλιον Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν (Παυσ. Β, 32.—Πλούτ. π. μουσ. Γ, σλ. 2081.—Ἀθηγ. προθ. ὑ. Χρ. 114). 2) Τὸ τῆς Χίου, οὗ ἀρχαιότατοι τεχνῖται ἦσαν ὁ ἐν τοῖς πρώτοις τὸν λίθον ἐργασθεὶς Μάλας, περὶ τὰς ἀρχὰς τῶν Ὀλυμπιάδων, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μικκιάδης, καὶ ὁ ἔγγονος Ἀνθερμος ἢ Ἄρχερμος, πρῶτος κατασκευάσας ἀγάλματα, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Βούπαλος καὶ Ἄθηνις, ὧν τὰ ἔργα ἀπεκόμισεν ὁ Αὔγουστος εἰς Ῥώμην, ἵνα κοσμήσῃ δι' αὐτῶν τοὺς ναούς του (Plin. XXXVI, 5.—Παυσ. Δ, 30). 3) Τὸ τῆς Σπάρτης, προαχθὲν ἐκ τοῦ Κρητικοῦ, διότι τοῦ Δίποινου μαθητὴς ἦν (Ὀλ. 50—60) ὁ Θεοκλῆς, ἔξοχος τορευτὴς (Παυσ. Ε, 17. ΣΤ, 19). Οἱ ἀδελφοὶ Δωρειαλείδας καὶ Μέδων κατεσκεύασαν χρυσελεφάντινα ἀγάλματα ἐν Ὀλυμπίᾳ· ὁ Σκιάδας καὶ ὁ Χάρτας, κατὰ τὴν 60ην Ὀλυμπιάδα (Παυσ. ΣΤ, 4), ὁ Γιτιάδας, ποιητὴς, ἀρχιτέκτων καὶ γλύπτης, ὁ κατασκευάσας ἐν ἄλλοις τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς τὸν ναὸν καὶ τὸ ἄγαλμα (Παυσ. Γ, 17. 18. Δ, 14)· ὁ ἐκ Μαγνησίας, τῆς Κρητικῆς ἀποικίας, ἐλθὼν πιθανῶς ἐπὶ Κροίσου (Ἡρδ. Α) Βαθυκλῆς, ὁ κατασκευάσας θρόνον κατάκοσμον εἰς τὸν Ἀμυκλαῖον Ἀπόλλωνα, οὗ τὸ ἄγαλμα ἦν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀρχαῖος κίων χαλκοῦς (Παυσ. Γ, 18, 19). 4). Τὸ τῆς Αἰγίνης, ἐνῷ διέπρεπεν ὁ Σμίλις, ὡς φαίνεται (Plin. XXXVI, 19.—Παυσ. Ε, 17), περὶ τὴν 50ην Ὀλυμπιάδα· ὁ Κάλων, περὶ Ὀλ. 65—75 (Παυσ. Η, 18)· ὁ Γλαυκίας, ἔξοχος εἰς παράστασιν τῶν χειρονομιῶν (Παυσ. ΣΤ, 10)· πρὸ πάντων δὲ ὁ, ἀρχαϊκὸς μὲν ἔτι τὸν ῥυθμὸν, ἀλλ' ἐξαίρετος τεχνίτης καὶ παραγωγικώτατος Ὀνατᾶς, περὶ Ὀλ. 75, (Παυσ. Ε, 25). Ἀξιόλογα λείψανα τοῦ ἐργαστηρίου τούτου εἰσὶ τὰ τῷ 1811 ἐν Αἰγίνῃ ἀνασκαφέντα ἀγάλματα τῶν ἀετῶν τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, τὰ τὸ Μουσεῖον τοῦ Μονάχου κοσμοῦντα, παριστῶντα δὲ μάχην μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τρώων, περὶ τὸν νεκρὸν ἴσως τοῦ Πατρόκλου. Ἡ ἐργασία αὐτῶν διατηρεῖ ἔτι τὸν ἀρχαϊκὸν ὑπόσκληρον χαρακτῆρα, ἀλλὰ συγχρόνως πολλὴν δεικνύει τὴν ἐπιμέλειαν περὶ τὴν παράστασιν τοῦ γυμνοῦ, ὡς ἦν ἴδιον τοῖς Δωριεῦσιν, καὶ ὑπολαμβάνονται ὄντα ἔργα τοῦ Κάλωνος. 5) Εἰς τὸ ἐν Σικυῶνι ἐργαστήριον ὁ πρῶτος διαπρέψας ἦν Κυδωνιάτης ἐκ Κρήτης, ὁ Ἀριστοκλῆς. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κλεοίτας, καὶ τούτου οἱ δύο υἱοὶ Ἀριστοκλῆς Β καὶ Κάναχος, ἐξ Ὀλ. 54—80, εἰργάσθησαν καὶ ἐν Ἀθήναις (Παυσ. ΣΤ, 20). Ἀξιόλογον δὲ δεῖγμα τοῦ ῥυθμοῦ τοῦ ἐργοστασίου καὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῶν ἐστὶ τὸ ἐν τῇ Ἀττικῇ εὑρεθὲν ἀνάγλυφον τοῦ Ἀριστοκλέους Β (ἔδ.), τὸ παριστῶν Μαραθωνομάχον, ἀρχαϊκὸν, ἀλλὰ μὴ στερούμενον ἀνέσεως, καὶ ἐμβριθείας περὶ τὴν ἔκφρασιν. Τοῦ δὲ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Κανάχου ἐπισημότατον ἔργον ἦν ὁ Φιλήσιος Ἀπόλλων τῆς Μιλήτου (Παυσ. Ε, 10. Θ, 10), γνωστὸς ἐκ νομίσματος τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ συγγενέστατος τὴν τέχνην πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἀριστοκλέους. 6) Εἰς τὸ Ἀργολικὸν, εἰργάζετο περὶ Ὀλ. 70, μετὰ τοῦ Ἀριστοκλέους καὶ τοῦ Κανάχου ὁ Ἀγελάδας, διδάσκαλος τοῦ Φειδίου, ἐργασθεὶς καὶ ἐν Ἀθήναις ἄγαλμα Ἡρακλέους. Ἄλλοι δὲ γλύπται ἦσαν ὁ Ἀριστομέδων, ὁ Γλαῦκος καὶ ὁ Διονύσιος (Παυσ. Δ, 33. Ε, 6. 27. ΣΤ, 8. 10 — 14. Ζ, 24.— Πρβ. Ἀρστφ. Βατρ. 504). 7) Εἰς τὸ ἐν Κορίνθῳ ἐργαστήριον, ἀρχαιότατος γλύπτης μνημονεύεται ὁ Εὔχειρος (Παυσ. ΣΤ, 4), καὶ ἔργον τοῦ ἐργαστηρίου τούτου, ἀποδεικνύον τὴν συγγένειαν αὐτοῦ πρὸς τὰ σύγχρονα δωρικὰ, ἐστὶν ὁ ἐν Μονάχῳ διατηρούμενος Ἀπόλλων τῆς Τενέας. Ὁ Ἀμυκλαῖος καὶ ὁ Χίονις ἐποίησαν τὴν ἔριν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Ἡρακλέους περὶ τοῦ Τρίποδος (Παυσ. Ι, 19), ἀρχαϊκὴν, ὡς δεικνύουσι πλεῖσται αὐτῆς ἀπομιμήσεις γλυπτικαὶ καὶ ἐπὶ ἀγγείων. 8) Καὶ εἰς Ἰταλίαν δ' ἐκ Κορίνθου μετέβη ἡ πλαστικὴ διὰ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Κυψέλου. Ὁ ἐκ Ῥηγίου Λέαρχος ἢ Κλέαρχος, μαθητὴς τοῦ Διποίνου καὶ Σκύλλιδος, ἀρχαϊκὸς Δαιδαλίδης, εἰργάσθη ἐν Σπάρτῃ Δία χαλκοῦν οὗ τὰ μέρη ἦσαν δι' ἥλων συνηρμοσμένα (Παυσ. Γ, 17, ΣΤ, 4). Μηθητὴς αὐτοῦ ἦν ὁ ἐπίσης Ῥηγῖνος Πυθαγόρας, περὶ Ὀλ. 70, κατὰ Παυσανίαν (ΣΤ, 4) «εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἀγαθὸς τὰ εἰς πλαστικὴν,» καὶ ἰδίως τῆς συμμετρίας ἐπιμεληθεὶς (Διογ. Λρτ. Η. Πυθαγ. 25) καὶ τῆς ἀνατομικῆς ἀκριβείας (Pl. XXXIV, 19, 4), ὡς καὶ τῆς ἐκφράσεως τῶν ψυχικῶν κινήσεων, ἥτις ἦν σπουδαῖον βῆμα προόδου πρὸς τῆς τέχνης τὴν τελειότητα. Μετὰ τὸν Πυθαγόραν δὲ, διακοπείσης τῆς ἀμέσου καλλιτεχνικῆς ἐπιρροῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς Ἰταλίας, ἔπαυσεν ἐκεῖ ἡ πρόοδος, καὶ ἐπῆλθεν ἡ παρακμὴ τῆς πλαστικῆς. 9) Πλὴν τῶν δωρικῶν δὲ, καὶ συμφώνως μετ' ἐκείνων, προώδευσε καὶ ἀνεπτύχθη κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καὶ τὸ ἀττικὸν ἐργαστήριον, εἰς ὃ ἐλέγετο ἀνήκων αὐτὸς ὁ πατὴρ τῆς τέχνης Δαίδαλος, μνημονεύονται δ' ἐν ἄλλοις ὡς τοὺς τυραννοκτόνους καὶ τὴν Λέαιναν ποιήσαντες (Ὀλ. 70—75) Ἀμφικράτης καὶ Ἀντήνωρ· ὁ καθημένην Πολιάδα Ἀθηνῶν ποιήσας Ἔνδοιος (Ὀλ. 75—80), πιθανῶς ἀντίγραφον τοῦ ἀρχαίου ξοάνου (Παυσ. Α, 26. Ζ, 5. Η, 46)· οἱ συνεργαζόμενοι Κρίτιος καὶ Νησιώτης (Ὀλ. 75), κατασκευάσαντες καὶ αὐτοὶ τοὺς τυραννοκτόνους, χαλκοῦς. Μιμήσεις αὐτῶν σώζονται εἰς ἀττικὰ νομίσματα, ἀποδεικνύουσαι ἤδη ἄνεσίν τινα σχετικὴν εἰς τὴν ἐργασίαν, εἰ καὶ ὁ Λουκιανὸς λέγει ἔτι τὰ ἔργα αὐτῶν σκληρὰ καὶ νευρώδη (Φιλοψ. ΙΗ). Πλεῖστα καλλιτεχνήματα τῆς ἀρχαϊκῆς ἐν Ἀθήναις τέχνης ἐσχάτως ἀνευρεθέντα, καὶ ἀνήκοντα, ὡς φαίνεται, εἰς τὸν ὑπὸ τῶν Περσῶν πυρποληθέντα ναὸν τῆς Πολιάδος, ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ πλαστικὴ παρ' Ἀθηναίοις ἐπεδίωκεν ὀλιγώτερον ἢ παρὰ Δωριεῦσι τὴν παράστασιν τοῦ γυμνοῦ, πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν σεμνότητα καὶ εὐπρέπειαν τῆς ἐκφράσεως, καὶ τὴν ἐπιμέλειαν εἰς τῶν ἐνδυμάτων τὴν πτύξιν.—Β) Ἐπὶ τῶν μεγάλων ἡμερῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἀπέβαλεν ἡ πλαστικὴ τὰ ἀρχαϊκὰ αὐτῆς δεσμὰ, καὶ ἀνεπτερώθη εἰς τὴν ἀμίμητον παράστασιν τοῦ ὑπερτάτου καλοῦ. 1) Τὸ κυριώτερον αὐτῆς κέντρον ὑπῆρξεν ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, καθ' ὃ οὖσα τότε ἡ ἕδρα τῆς Ἑλληνικῆς δόξης. Ὡς τὴν μετάβασιν ἀντιπροσωπεύων ἀπὸ τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης εἰς αὐτῆς τὴν πλήρη ἀνάπτυξιν, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ Κάλαμις, οὗ πλεῖστα μνημονεύονται ἔργα μετ' ἐπαίνων (Λουκ. Εἰκ. 6. Διάλ.. ἑταιρ. Γ.—Pl. XXXIV, 19, 11), ἀλλ' ἔτι ὡς οὐχὶ ἀπηλλαγμένα τραχύτητος χαρακτηρίζονται (Quinct. XII, 10). Τούτου σύγχρονος περίπου, ἀλλ' ὀλίγον βεβαίως νεώτερος, ἦν ὁ Φειδίας, ὁ τὴν πλαστικὴν εἰς τὸν ὑπέρτατον αὐτῆς κολοφῶνα ἀναγαγὼν, ὁ προτροπῇ τοῦ ἐπιστηθίου φίλου του Περικλέους τὴν γιγαντιαίαν χρυσελεφαντίνην Ἀθηνᾶν ἐν τῷ Παρθενῶνι ποιήσας «οὐδὲν τῶν Ὁμήρου ἐπῶν φαυλοτέραν» (Μάξ. Τυρ. ΙΔ.—Ὁμ. Ἰλ. Ε, 136), ὡς καὶ τὴν χαλκῆν πρόμαχον ἐκτὸς αὐτοῦ, καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ τὸ ἄλλο ἀθάνατον μεγαλούργημα, τὸν χρυσελεφάντινον Δία, ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου ἐμπνευσθεὶς (Ἰλ. Α, 512. — Macrob. Saturn. V, 13), τὴν τέχνην ἀναβιβάσας εἰς τὴν ἔκφρασιν τῆς ὑψίστης ποιήσεως, καὶ ἔργον παραγαγὼν ἀμίμητον θεωρούμενον ὑπὸ τῆς ἀρχαιότητος (Pl. XXXIV, 8). Πλὴν δ' ἄλλων παμπόλλων ἔργων αὐτοῦ, τῶν πλείστων χρυσελεφαντί-

νων, εἰς τὴν ἔμπνευσιν καὶ ἐπιτήρησιν αὐτοῦ πρέπει ν' ἀποδοθῶσι καὶ τὰ γλυπτικὰ κοσμήματα τοῦ Παρθενῶνος, εἰς οὗ ἐπεστάτει τὴν οἰκοδομὴν, ἴσως δὲ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν γλυφίδα του τινὸ τῶν ἐξαισίων ἀγαλμάτων τῶν μετοπῶν, ὧν τινα σώζονται, ἀνεκτίμητα δείγματα τῆς ἐντελείας κατά τε τὴν ἔκφρασιν καὶ κατὰ τὴν ἐξεργασίαν, μέχρις ἧς ἤλασε κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ τέχνη. Ὁ συμμαθητὴς αὐτοῦ Μύρων ἦν ἀρχαϊκώτερος μὲν τοῦ Φειδίου, ἀλλ' ἐπίσης τὸ ἀνώτατον κάλλος ἐπιδιώκων καὶ τὴν συμμετρίαν, καὶ προσέτι ἐφευρετικώτατος (Plin. XXXIV, 19, 3), πλάσας θεοὺς, ἀνθρώπους, ζῷα, παντοῖα τέρατα. Περιφημότατον ἔργον αὐτοῦ ἦν ὁ δισκοβόλος (Quinct II, 13. — Λουκ. Φιλῳ. 18), οὗ λίθινον ἀντίγραφον σώζεται. Ὁ Ἀλκαμένης, τὰ δευτερεῖα τοῦ Φειδίου θεωρούμενος ὅτι εἶχε (Παυσ. Ε, 10), ἦν ὁ ἐργασθεὶς τὴν ἐν Κήποις Ἀφροδίτην, καὶ τὴν Κενταυρομαχίαν εἰς τὸ ἀέτωμα τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ. Ὁ Καλλίμαχος, εἰς τὰ καθέκαστα κατατήκων τὴν τέχνην, δι' ὃ καὶ «κατατηξίτεχνος» ἐπεκλήθη· ὁ Πύρρος, ποιήσας παρὰ τοῖς Προπυλαίοις Ὑγείαν Ἀθηνᾶν, ἧς μένει τὸ βάθρον· ὁ Ἀπολλόδωρος, ὁ οὕτω τὴν ἐντέλειαν ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἐπιδιώκων, ὥστε δυσαρεστούμενος πρὸς τὰ ἴδια ἑαυτοῦ ἔργα, τὰ συνέτριβε. Καὶ ὁ Σωκράτης ἤσκει ἐν τῇ νεότητί του τὴν γλυπτικὴν, καὶ ἔπλασε τρεῖς Χάριτας ἐνδεδυμένας, στηθείσας εἰς τὰ Προπύλαια. Τοῦ Φειδίου μαθητὴς ἦν ὁ Πάριος Ἀγοράκριτος, οὗ τὰ ἔργα, οἷον ἡ ἐν Ῥαμνοῦντι Νέμεσις, συνεχέοντο μετὰ τῶν τοῦ διδασκάλου του (Παυσ. Α, 3. 33.—Pl. XXXVI, 43). Συνεργάτης τοῦ Φειδείου καὶ Ἀλκαμένους ἦν ὁ τὸν ἕτερον τῶν ἀετῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ κοσμήσας Παιώνιος ὁ Θρᾷξ (Παυσ. Ε, 20). Ὁ Στρογγυλίων κατεσκεύασε τὸν Δούριον ἵππον, οὗ ἡ βάσις ἀνευρέθη εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Ὁ Κυδωνιάτης Κρησίλας παρέστησεν ἀγωνιῶντα τραυματίαν τὸν Διϊτρεφῆ, καὶ Ἀμαζόνα τετραυματισμένην, εἰς τοῦ ἄλγους τὴν ἔκφρασιν ἀποβλέπων, ἀλλὰ καὶ Περικλῆν, ἐν ᾧ ἐνεφαίνετο τὸ εὐγενὲς ὕψος τοῦ χαρακτῆρός του. Β) Σύγχρονος δὲ καὶ συμμαθητὴς τοῦ Φειδίου ἦν ὁ Ἀργεῖος Πολύκλειτος, ὁ κορυφαῖος τοῦ Δωρικοῦ ἐργαστηρίου ὅτε εἰς ἐντέλειαν ἀνεπτύχθη. Αἱ δωρικαὶ ἀρεταὶ, γλαφυρότης καὶ συμμετρία, ἦσαν οἱ χαρακτῆρες τῆς τέχνης του (Quinct. XII, 10, 7), ἧς τὸ ἐξόχώτατον ἀριστούργημα ἦν ἡ χρυσελεφαντίνη Ἥρα ἐν τῷ Ἡραίῳ τοῦ Ἄργους. Ὁ Δορυφόρος αὐτοῦ ἐθεωρεῖτο καὶ ἐσπουδάζετο ὡς κανὼν τῶν ἀνθρωπίνων ἀναλογιῶν [Λουκ. π. Ὀρχ. 75. — Γαλν. π. Ἱππκρ. κ. Πλάτ. σλ. 255.—Pl. XXXIV. 19). Γ) Μετὰ τὸν Πελοννησιακὸν δὲ πόλεμον καὶ τὴν πτῶσιν τῶν Ἀθηνῶν, μάλιστα ἐπὶ Μακεδόνων, ἡ ἐκ τῆς ἐμφυλίου διχονοίας ἀρξαμένη παρακμὴ τῆς Ἑλλάδος, ἐπέφερε βαθμηδὸν καὶ τὴν τῆς τέχνης, ἥτις, παύσασα ν' ἀφορᾷ πρὸς τὸ ἰδανικῶς καλὸν, ἤρξατο ἐπιδιώκουσα τὴν παράστασιν τῆς φύσεως ὡς εἰς τὰς αἰσθήσεις ὑπέπιπτεν. Ὁ ἀνδριαντοποιὸς Δημήτριος (Ὀλ. 80—90), ὁ παραστήσας τὸν στρατηγὸν Πέλιχον ἐντελῶς οἷος ἦν, «αὐτανθρώπῳ ὅμοιον,» ἦν «ὑπερβολικὸς ἐν τῇ ἐκφράσει τῆς ἀληθείας» (Quinct. XII, 10), «οὐ θεοποιός τις ἀλλ' ἀνθρωποποιὸς» (Λουκ. Φιλῳ. 20). Ἐκ τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς πτήσεως ἤρξατο κατερχομένη ἡ τέχνη εἰς τὰ πρὸ ποδῶν, εἰς μίμησιν ἀντὶ τῆς ἐμπνεύσεως. Ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐπὶ μακρὸν εἰσέτι ἐξηκολούθησεν ὑπὸ μεγάλων καλλιτεχνῶν ἀσκουμένη. Τοῦ κατ' Ὀλ. 102 ζῶντος Ἀθηναίου Πολυκλέους ἐθαυμάζετο ὁ Ἑρμαφρόδιτος, ὅστις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔμβλημα τῆς ἐκχαυνώσεως τῶν χρόνων ἐκείνων (Plin. XXXIV, 19, 20). Οὕτω καὶ ὁ Ἀθηναῖος Λεωχάρης ἐποίησε θαυμαζόμενον ἄγαλμα χαλκοῦν τοῦ Γανυμήδους (ἴδ.) ἁρπαζομένου ὑπὸ τοῦ ἀετοῦ, εἰς πολλὰς ἀπομιμήσεις διατηρηθὲν (Νονν. Διονυσ. ΙΕ, 281. — Ἀνθλγ. Παλ·

ΙΒ, 221). Συνειργάσθησαν δὲ μετὰ τοῦ Λεωχάρους εἰς γλυπτικὴν κόσμησιν τοῦ Μαυσωλείου Σκόπας ὁ Πάριος, ὁ Βρύαξις καὶ ὁ Τιμόθεος καὶ ἄλλοι σύμπλεγμα «ἵππων καὶ ἀνδρῶν ἐς τὸ ἀκριβέστατον εἰκασμένων» (Λουκ. Νεκρ. Διάλ. ΚΔ, 2), ἀνευρεθὲν καὶ εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον διατηρούμενον. Καὶ τῶν Μακεδόνων βασιλέων καὶ στρατηγῶν προσέτι ἀνδριάντας εἰργάζοντο. Ὁ δ' ἐπισημότατος τῆς ἐποχῆς γλύπτης ἦν ὁ Ἀθηναῖος Πραξιτέλης, οὗ τὰ ἔργα δύνανται νὰ θεωρηθῶσι τῆς ἀνθρωπίνης καλλονῆς ἡ ἀποθέωσις. Εἰς τῶν θεῶν τὰ ἀγάλ-

ματα παρίστα ὅ,τι ὡραιότερον ἀπήντα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Τὰ συγγενέστερα τῇ γλυφίδι του ἦσαν τὰ τοῦ Διονύσου, τὰ τῶν Σατύρων ὧν εἰς ἐλέγετο «περιβόητος» καὶ ὁ Ἔρως «παῖς ἐν ὥρᾳ» (Λουκ. Ἐρωτ. ΙΑ, 17), ὃν ὑπὲρ πάντα τὰ ἔργα του ἐξετίμα (Ἀθήν. ΙΓ, 591. — Παυσ. Α, 20). Αἱ δ' Ἀφροδῖται αὐτοῦ ἦσαν ἡ ἀποθέωσις τοῦ κάλλους τῶν ὡραιοτέρων ἑταιρῶν ἐν Ἀθήναις (Ἀθήν. Αὐτ. Παυσ. Α, 74. Θ, 27). Ἡ ἐπισημοτάτη αὐτῶν ἦν ἡ «Κνιδία», γυμνὴ, ἀποδυθεῖσα ἵνα λουσθῇ (Λουκ. Ἐρωτ. ΙΓ. Εἰκ. ΣΤ), ὡς δεικνύουσι καὶ τὰ τῶν Κνιδίων νομίσματα, καὶ ὡς καὶ ἐν ἀγάλμασι διατηροῦνται αὐτῆς μιμήματα. Καὶ οἱ Ἀπόλλωνες αὐτοῦ ἦσαν τὰ ἐντελέστατα δείγματα τῆς ἐφηβικῆς καλλονῆς, ὡς ὁ «σαυροκτόνος» (Pl. XXXIV, 19, 10), οὗ ἐπίσης ὡραῖα ἀντίγραφα σώζονται καὶ λίθινα καὶ χαλκᾶ· οὐχ ἧττον καὶ ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφεὶς Ἑρμῆς. Δ) Καὶ ξένων δὲ κέντρον ἦσαν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον αἱ Ἀθῆναι, κατὰ τὸν ἴδιον ἐργαζομένων ῥυθμὸν, οἷος ἦν φέρ' εἰπεῖν ὁ Ὀλύνθιος Ἡρόδοτος, καὶ αὐτὸς ἑταιρῶν ποιήσας ἀγάλματα (Παυσ. Γ. 18). Τοῦ Παρίου Σκόπα ὀνομαστότατον ἔργον

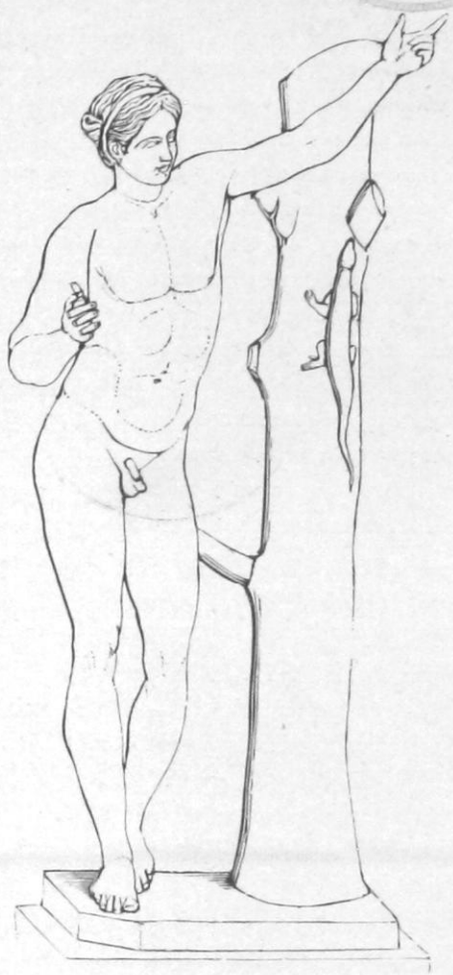

Σαυροκτόνος.

ἦν ἡ «Χίμαιρα Μαινὰς», καὶ ἀνάλογοι αὐτῇ αἱ Ἐριννύες, οὐχὶ μὲν ἄγριαι καὶ φοβεραὶ (Παυσ. Α, 28), ἀλλ' οὐδὲ παραστάσεις τοῦ ἀπολύτου κάλλους. Ἡ θαλασσία πομπὴ τῆς Θέτιδος (Pl. XXXVI, 4, 7), ἡ «πάνδημος Ἀφροδίτη», τὰ συμπλέγματα «Ἔρωτος, Ἱμέρου καὶ Πόθου» (Παυσ. Α. 43), ὁ καθήμενος, πιθανῶς ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης ἀφωπλισμένος

Ἄρης, ἔπνεον ἡδυπάθειαν μᾶλλον ἢ θεῖον ὕψος· ὁ δὲ «κιθαρῳδὸς Ἀπόλλων» αὐτοῦ, σωζόμενος ἐν μιμήσει ἂν οὐχὶ ἐν πρωτοτύπῳ, ἦν πολυτελῶς ἐνδεδυμένος, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον θηλυπρεπῶς. Ἀριστούργημα δ' ἦ αὐτοῦ ἢ τοῦ Πραξιτέλους ἦν τὸ ἐν θαυμασίᾳ μιμήσει σωζόμενον σύμπλεγμα τῶν Νιοβιδῶν (Pl. XXXIV, 4, 8). Ε) Εἰς τὴν Πελοπόννησον, θριαμβεύσασαν τῶν Ἀθηνῶν, ἐξηκολούθει ἀκμάζον τὸ δωρικὸν ἐργαστήριον, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἀπολέσαν τι τῆς ἀρχικῆς αὐστηρότητος καὶ πρὸς τὸ ὑλικώτερον καὶ μᾶλλον ἐπίχαρι ἀποκλίναν. Ὁ Σικυώνιος Λύσιππος περὶ Ὀλ. 110, ἐθεωρεῖτο ὅτι διδάσκαλον ἔλαβε τὴν φύσιν αὐτὴν (Pl. XXXIV, 19, 6), ὁ δ' ἴδιος ἔλεγε, τὸν δορυφόρον, ἤτοι τὰς αὐστηρὰς ἀναλογίας τοῦ Πολυκλείτου (Cic. Brut. LXXXVI), καὶ ἀπέβλεπεν εἰς εὐάρεστον συμμετρίαν μᾶλλον ἢ εἰς τὴν ἔκφρασιν, ἣν ἡ ἀττικὴ σχολὴ ἐπεδίωκε. Διετείνετο δ' ὅτι ἔπλαττε τοὺς ἀνθρώπους οὐχὶ «οἷοι ἦσαν, ἀλλ' οἷοι δόξοιεν ἄν», ὥστε διετήρει εἰσέτι τὴν ἰδανικὴν τάσιν τῆς μεγάλης σχολῆς, κατ' αὐτὴν μεταρρυθμίζων τινὰς τῶν ἀναλογιῶν, τὴν κεφαλὴν φέρ' εἰπεῖν μικρύνων ἵνα αὐξάνῃ τοῦ σώματος τὴν ἐντύπωσιν. Ἐκ τῶν ἐπισημοτάτων αὐτοῦ ἔργων ἦν ὁ Ἡρακλῆς, ὃν πολλαχῶς παρέστησεν, ἀλλὰ πάντοτε οὐχὶ ὡς τὸν ἀκαταμάχητον ἥρωα, ἀλλ' ἀπηυδηκότα, ἀναπαυόμενον, ὑπὸ τοῦ ἔρωτος δαμαζόμενον, ὡς καὶ διάφοροι αὐτοῦ μιμήσεις διατηροῦνται. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀνθρωπίνων του ἀνδριάντων, ἀριστουργήματα ἦσαν οἱ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὃν ἀκριβῶς μὲν ὁμοιότατον εἰς ποικίλας δὲ θέσεις πάντοτε ἔπλασε, θέσεις πνεούσας πάσας μεγαλοπρέπειαν (Πλούτ. Ἀλεξ. Ε. Π. Ἀλξ. ἐρετ. Β, 2). Πολλάκις δὲ τὸν παρέστησε καὶ ἐντὸς μεγάλων στρατιωτικῶν συμπλεγμάτων. Εἰς τὴν εὐγενῆ ταύτην τάσιν τῆς τέχνης, τὴν ἐπιδιώκουσαν μὲν τὴν φυσικὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τῆς τῶν κανόνων τοῦ καλοῦ ἀθετήσεως, ἐνέμειναν ἐφ' ἱκανὸν ἔτι καὶ ἄλλοι τοῦ ἐργαστηρίου τούτου καλλιτέχναι, ὡς ὁ Εὐφράνωρ εἰς τὸν Ἰσθμὸν, ὁ Ὑπατόδωρος ἐξ Ἀργολίδος, ὁ Μεσσήνιος Δαμοφῶν. ΣΤ) Καὶ ἐπὶ Μακεδόνων ἐξηκολούθησαν ἐπί τινα χρόνον ἔτι τοῦ Πραξιτέλους, Λυσίππου καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων καλλιτεχνῶν οἱ μαθηταὶ ἀκολουθοῦντες ὅσον ἐνῆν ἐκείνων τὰ ἴχνη καὶ τὰς διδασκαλίας, ἀλλ' ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πρὸς τὴν ὑλικὴν μίμησιν ἀποκλίνοντες. Οἱ υἱοὶ τοῦ Πραξιτέλους Κηφισόδοτος καὶ Τίμαρχος (Pl. XXXIV, 4, 10, 65) ἦσαν ἐξαίρετοι γλύπται, καὶ τοῦ πρώτου «ἔργον εὐγενὲς» λέγεται ἓν «σύμπλεγμα», ἴσως τὸ σωζόμενον τῶν παλαιστῶν. Πιθανῶς δ' εἰργάσθη καὶ εἰς τὸ πλαστικὸν μεγαλούργημα τῶν Περγαμηνῶν μαρμάρων, τὸ ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Βερολίνου. Τοῦ Λυσίππου υἱὸς Εὐθυκράτης ἐπεδίωκε τὴν ἀρχαίαν αὐστηρότητα (Pl. XXXIV, 19, 7). Ἀπὸ Ὀλ. 120 ὅμως ἐφυγαδεύθη ἡ πρωτότυπος τέχνη ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῶν κατακτητῶν καταπατουμένης Ἑλλάδος, προσωρινὸν καταφύγιον εὑροῦσα εἰς ἡσυχώτερά τινα σημεῖα ἀπόκεντρα. Οὕτως ἐν Ῥόδῳ κατεσκευάσθησαν, πλὴν ἄλλων, καὶ 100 κολοσσοὶ τοῦ Ἡλίου, ὧν τὸν μέγιστον, ἓν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων, ἔπλασεν ὁ ἕτερος υἱὸς τοῦ Λυσίππου Χάρης. Ὁ Ἀγήσανδρος καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Πολύδωρος καὶ Ἀθηνόδωρος ἔπλασαν ἐκ συνεργασίας τὸ ἐν Ῥώμῃ σωζόμενον μονόλιθον μεγαλούργημα τοῦ Λαοκόοντος, ὁ δ' Ἀπολλώνιος καὶ ὁ Τραλλιανὸς Ταυρίσκιος, τὸν ἐπίσης ἀνευρεθέντα Φαρνέσιον ταῦρον (Pl. XXXV, 4, 10). Ἐν Περγάμῳ ὁ Πυρόμαχος (Ὀλ. 125-135) ἔπλασε πρωτοτύπως τὸν Ἀσκληπιὸν, καὶ μετ' ἄλλων συνεργατῶν σύμπλεγμα παριστῶν τὴν νίκην τοῦ Ἀττάλου καὶ Εὐμένους κατὰ τῶν Γαλατῶν (Παυσ. Α, 25. — Πλούτ. Ἀντών. Ξ), ἐξ οὗ οὐχὶ ἀπιθάνως ἀντεγράφησαν ὁ «θνήσκων (ἔδ.) μονομάχος» καὶ τὸ σύμπλεγμα τῶν αὐτοκτονούντων «Ἀρρίας καὶ Παίτου» ἐν Ῥώμῃ. Ὁ Καρχηδόνιος ἢ Καλχηδόνιος Βοηθὸς κατεσκεύασε παῖδας χαριεστάτους (Παυσ. Ε, 17), πιθανῶς τὸν σωζόμενον ἐν Ῥώμῃ καὶ τὴν ἄκανθαν ἀποσπῶντα, καὶ τὸν τὸν χῆνα πνίγοντα (Pl. XXXIV, 19, 24), καὶ τὸν Ἀσκληπιὸν παῖδα καὶ αὐτόν. Ὁ Ἀθηναῖος Βρύαξις κατεσκεύασεν ἐν Ἀντιοχείᾳ τὸν «Δαφναῖον Ἀπόλλωνα», κιθαρῳδὸν κατὰ τὸν τοῦ Σκόπα (Λιβάν. Λογ. ΞΑ), οὗ ἀπεικονίσματα σώζονται ἐπὶ νομισμάτων. Ἡ ταπεινὴ κολακεία ἐπολλαπλασίαζεν, ἰδίως ἐπὶ τῶν διαδόχων, ἀπειροκάλους εἰκόνας αὐτῶν ὑπὸ σχῆμα θεῶν, ὅταν ἀρχαιότερα θεῶν ἢ ἄλλα ἀγάλματα δὲν μετέγραφον εἰς τῶν τότε βασιλέων ὀνόματα. Καὶ τὰς δαπανηρὰς τούτων ἑορτὰς ὑπηρέτει ἡ τέχνη τότε μετὰ σπατάλης μᾶλλον ἢ φιλοκαλίας. Τὸν προορισμὸν δ' αὐτῆς λησμονοῦσα ἡ γλυπτικὴ μετέπεσε καὶ εἰς μικρογραφίαν, «χρόνου παρανάλωμα» (Αἰλν. π. ἰ. Α, 17), ἐπιδεξιότητα χειρουργικὴν μᾶλλον παρὰ μεγαλοφυΐαν δηλοῦσαν, καὶ ὡς εἰς αὐτὴν ἐπιδιδόμενοι μνημονεύονται ὁ Μιλήσιος Μυρμηκίδης, ὁ Λακεδαιμόνιος Καλλικράτης. Εἴς τινας πόλεις ὅμως ἐξηκολούθησαν παραγόμενα ἔργα τινὰ μνήμης ἄξια, τῶν πόλεων αἱ προσωποποιήσεις ἢ Τύχαι, ὡς ἡ τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ Λύσωνος καὶ Λεωχάρους, ἡ τῆς Σπάρτης ὑπὸ Ἀριστάνδρου (Παυσ. Α, 1. Α3. Β, 16. Γ, 18. — Pl. XXXIV, 12), ἡ ἐξαίρετος καὶ σωζομένη τῆς Ἀντιοχείας (ἔδ.) ὑπ' Εὐτυχίδου (Παυσ. ΣΤ, 2), καὶ τοῦ αὐτοῦ ὁ Εὐρώτας (Pl. XXXIV, 16, 6). Ζ) Ἀφ' οὗ δ' ἡ Ἑλλὰς ἔκυψεν ὑπὸ τὴν Ῥώμην, μετὰ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς ἐξέλιπε καὶ ὁ καλλιτεχνικὸς βίος, καὶ ἐξαιρετικῶς μόνον παρήγοντο ἔτι σπάνιά τινα ἀπαυγάσματα τῆς ἀρχαίας φιλοτεχνίας. Οὕτως Ἀγασίου τινὸς ἐξ Ἐφέσου σώζεται εἰς τὸ μουσεῖον τῶν Παρισίων ὁ λεγόμενος «Βοργησιανὸς μονομάχος», ἔργον χρόνων Ῥωμαϊκῶν, ἄριστον διὰ τὴν ἐποχήν του, καὶ εἰς σύμπλεγμα ἀνῆκον, ὡς φαίνεται. Πολλοὶ δ' Ἕλληνες ἤδη ἐνέκυπτον καὶ εἰς πολλαπλασιασμὸν, δι' ἀντιγραφῆς ἢ μιμήσεως, ἀρχαιοτέρων ἀριστουργημάτων, ὡς ἡ «Ἀφροδίτη τῶν Μεδίκων», ὑπὸ Κλεομένους τοῦ Ἀπολλοδώρου, ἐστὶ μετάπλασις, ἐπὶ τῶν τελευταίων Μακεδονικῶν χρόνων, τῆς ἀναδυομένης τοῦ Πραξιτέλους (Ὀλ. 140), καὶ ὁ ῥήτωρ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, Κλεομένους Β, ἔχει ἤδη τὸν χαρακτῆρα Ῥωμαϊκόν. Τοῦ Ἀθηναίου Γλαύκωνος σώζεται ὁ Φαρνέσιος Ἡρακλῆς, ἀντίγραφον τοῦ Λυσιππείου. Ὡραῖον ἔργον, πιθανῶς ὅμως καὶ αὐτὸ ἀντίγραφον, ἐστὶν ὁ Βελβεδέρειος λεγόμενος τοξότης Ἀπόλλων, ἴσως κατὰ τὸν τοῦ μεγάλου συμπλέγματος τῶν Νιοβιδῶν, ἐξ οὗ δυνατὸν νὰ ἐλήφθη καὶ ἡ τῶν Γαβιῶν λεγομένη, οὐχ ἧττον ἀξιόλογος τὴν διάπλασιν, Ἄρτεμις. Η) Ἐξ Ἑλλάδος κατ' ἀρχὰς ἡ πλαστικὴ εἰσήχθη εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ κατὰ τὴν Α ἑκατονταετηρίδα π. Χ. ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλλάδι εἰργάζοντο κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν ῥυθμὸν ὁ Πασιτέλης, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Στέφανος καὶ ὁ τούτου υἱὸς Μενέλαος. Πλεῖστα καὶ τὰ ἐξαισιώτατα ἀριστουργήματα μετέφερον οἱ Ῥωμαῖοι παρ' ἑαυτοῖς, συλοῦντες τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας. Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα ἐπεζήτει ἡ τότε δημοσία καὶ ἰδιωτικὴ πολυτέλεια, ἐπολλαπλασιάζοντο διὰ μιμήσεων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐπιτυχῶν, κυρίως ὑφ' Ἑλλήνων ἐξεργαζομένων, δι' ὧν τὸ πρῶτον καὶ μέχρι τῶν αὐτοκρατόρων, κατεσκευάζοντο καὶ εἴ τινα θεῶν ἀγάλματα ἢ νίκης μνημεῖα ἤγειρον οἱ Ῥωμαῖοι. Τῇ 131ῃ Ὀλυμπιάδι ὅμως μνημονεύεται ἐν Ῥώμῃ μόνος ἐγχώριος μεταλλουργὸς, ὁ Νόβιος Πλαύτιος. Ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν δὲ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ πνεύματος κατέστη ἡ τέχνη ὑλικωτέρα ἔτι καὶ πεζοτέρα ἢ πρίν. Τῆς Ῥωμαϊκῆς ταύτης πλαστικῆς, ἤτοι τῆς ἐπὶ Ῥωμαίων ἀσκουμένης, ὑπάρχουσι καὶ ἐν Ἑλλάδι δείγματα, ὡς τὰς ἀναγλύφους εἰκόνας τῶν Ἀνέμων εἰς τὸν Πύργον Ἀνδρο-

νίκου τοῦ Κυρρήστου ἐν Ἀθήναις, ἀμέσως πρὸ τῶν αὐτοκρατόρων (Varr. d. r rust. II), καὶ αἱ γλυφαὶ στηλῶν ἐπιταφίων. Ἐν Ῥώμῃ δὲ τοιαῦται ὁμοίως, καὶ γλυπτικὰ ἀψίδων καὶ κιόνων κοσμήματα, ὡς τὰ τοῦ κίονος τοῦ Τραϊανοῦ, τὰ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ τῆς ἀψίδος τοῦ Τίτου, πάντα μὲν τὸν κοινὸν χαρακτῆρα συνήθως ἔχοντα τῆς ἐπισωρεύσεως καὶ ὀγκώσεως ἀφ' ὅτου ἔπαυσεν ἐπιζητουμένη καὶ κατορθουμένη ἡ ἐντέλεια καὶ χάρις τοῦ διαγράμματος, καθ' ὅσον δ' ὁ χρόνος προέβαινεν ἀτελέστερα πάντοτε ἀποβαίνοντα. Κατεσκευάζοντο δὲ καὶ πλεῖστα αὐτοκρατόρων ἀγάλματα, τὰ μὲν ἁπλῶς εἰκονικὰ (Suet. XXII), εἴτε ἐφίππων, εἴτε ἐνόπλων, εἴτε φερόντων τὴν συνήθη ἀναβολήν, ὅτε καὶ πολλὰ ἐγλύφοντο τὰ αὐτά, καὶ μόνον ἡ κεφαλὴ ἦν περιαιρετὴ καὶ ἠλλάσσετο· τὰ δὲ ἦσαν ἀποθεώσεις, ὡς ὁ Καλιγούλας ἠθέλησε νὰ ἐπιθέσῃ τὴν ἰδίαν του κεφαλὴν εἰς τὸ ἄγαλμα τοῦ Φειδαϊκοῦ Διός· ἢ παραστάσεις ἐν σχήματι ἡρώων, ὡς τὰ γυμνά, δόρυ φέροντα Ἀχίλλεια (Pl. XXXIV, 10). Ὡς καὶ αἱ αὐτοκράτειραι παριστῶντο ὡς θεαί. Ὁ τὸν κολοσσὸν τοῦ Νέρωνος καὶ ἄλλους κολοσσοὺς πλάσας Ζηνόδωρος ἦν Ἕλλην. Συμβολικὰ ὅμως ἀγάλματα 14 ἐθνῶν ἡττηθέντων ὑπὸ Πομπηίου ἔπλασεν ὁ Ῥωμαῖος Κοπώνιος (Πλουτ. Πομπ. ΜΕ). Ὁ μεγαλεπήβολος καὶ φιλόκαλος Ἀδριανὸς, ἐλπίσας νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν τέχνην εἰς τὸ ἀρχαῖον ὕψος τῆς ἰδανικότητος, προύκάλεσε τὴν κατασκευὴν συμβολικῶν καὶ ἀθλητικῶν ἀγαλμάτων, καὶ ἰδίαν ἀφορμὴν ἔδωκεν εἰς αὐτὰ ὁ θάνατος καὶ ἡ ὑπὸ τῆς κολακείας ἀποθέωσις τοῦ νεαροῦ φίλου τοῦ Ἀδριανοῦ, τοῦ Ἀντινόου. Ἀλλ' οἱ πλεῖστοι τῶν εἰς τὰ ἔργα ταῦτα ἐπιδιδομένων ἦσαν Ἕλληνες. Εἰ δὲ καί τινες, συμφώνως πρὸς τὰς κλίσεις τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἀρχαϊκὰς προσέτι ἀπομιμήσεις ἐπετηδεύοντο, ἡ ἀνόρθωσις ὅμως καθαροῦ ῥυθμοῦ τῆς πλαστικῆς δὲν ἐπετεύχθη, οὐδὲ πᾶσα ἡ τεχνουργικὴ ἐπιμέλεια κατώρθου ν' ἀπαλλάξῃ τὴν τέχνην τοῦ χαρακτηρίζοντος αὐτὴν τοὐντεῦθεν κόμπου μετ' ἰσχνότητος συνδυαζομένου. Ἔτι δὲ μᾶλλον ἐξέπνεεν ἡ τέχνη κατὰ τὴν γ' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα, ὡς ἀποδεικνύουσιν αἱ γλυφαὶ τοῦ κίονος τοῦ Μ. Αὐρηλίου καὶ τῶν ἀψίδων τοῦ Σεπτ. Σεβήρου. Τῶν αὐτοκρατόρων ἔκτοτε κατεσκευάζοντο ἀντὶ ἀνδριάντων προτομαὶ μᾶλλον, ὁσημέραι τὴν ἐργασίαν ξηρότεραι, καὶ πολλάκις διπλαῖ, πατρὸς καὶ υἱοῦ, ἢ συναρχόντων· καὶ τῶν γυναικῶν ἡ κόμωσις παριστᾶτο ὑπερβολικὴ, καὶ ἐνίοτε ἐκ λίθων διαφόρων χρωμάτων, ἢ καὶ περιαιρετή. Αἱ λάρνακες ἢ σαρκοφάγοι τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων εἰσὶ συνήθως κατάγλυφοι· καὶ ἡ μὲν ἐξεργασία αὐτῶν ἐστὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μετρία, κατὰ τοὺς καιροὺς εἰς οὓς ἀνήκουσι, τὸ διάγραμμα ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καλὸν, καθ' ὃ συνήθως λαμβανόμενον ἐξ ἀρχαιοτέρων Ἑλληνικῶν συνθέσεων, καὶ οὐ σπανίως παριστῶσιν ἀρχαίους μύθους, εἰς οὓς δίδοται συμβολικὴ σημασία. Καὶ τὰ ἐξ Ἀσίας περὶ τὰ τέλη τοῦ γ' αἰῶνος παρεισαχθέντα θρησκεύματα, ὡς τὰ Μιθραϊκὰ μυστήρια, αἱ τριπλαῖ Ἑκάται, τὰ Πάνθεια ἀγάλματα, ἐγένοντο ἀντικείμενα τῆς τέχνης, χωρὶς ὅμως νὰ συντελέσωσιν εἰς αὐτῆς τὴν ἀνόρθωσιν. Ἐξ ἐναντίας ἡ κατάπτωσις ἦν ἐντελὴς μετὰ τὴν μετάβασιν τῶν αὐτοκρατόρων εἰς Βυζάντιον, ὡς ἀποδεικνύουσιν ὁ ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ κίων τοῦ Θεοδοσίου καὶ ἡ ἐκεῖ βάσις τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Ὀβελίσκου. Ἔκτοτε δ' ἄρχεται ἡ Βυζαντινὴ τέχνη, ὁ ἔσχατος ὅρος τῆς παρακμῆς τῆς Ἑλληνικῆς. — Τῶν δακτυλιολίθων δὲ, ἐκτύπων ἢ ἐντύπων, ἐξεργαζομένων καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων, καὶ τῶν τύπων τῶν νομισμάτων ἡ καλλονὴ ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῆς καλλιτεχνίας εἰς τὰς ἐποχὰς τῆς ἐξεργασίας των.

Πλάστιγξ, ἡ γλῶσσα τοῦ ζυγοῦ, τῆς ζυγαρίας, ἡ προσκρεμαμένη ἵνα ἐνδεικνύῃ τὴν ἰσορροπίαν· προσέτι καὶ τὰ πινάκια εἰς ἃ ἐνετίθεντο τὰ σταθμιζόμενα ἀντικείμενα. Ὡς ἐκ τοῦ μέρους δὲ καὶ τὸ ὅλον, πολλάκις ὁλόκληρος ἡ ζυγαρία.

Πλάταια (ἡ)· **Πλαταιαὶ** (αἱ)· παρὰ τοῖς Πεζογράφοις (Ὁμ. Ἰλ. Β, 504. — Ἡρδ. Η, 50 κλ. Θουκ. Α, 5. Γ, 61), πόλις τῆς Βοιωτίας κατὰ τὴν βορείαν κλιτὺν τοῦ Κιθαιρῶνος, οὐ μακρὰν τῶν πηγῶν τοῦ Ἀσωποῦ. Ἐκλήθη δ' ἐκ Πλαταίας, τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀσωποῦ, ἢ, κατὰ Στράβωνα (Θ, 406), ἐκ πλάτης τῆς κώπης, διότι δῆθεν ἡ Κωπαὶς ποτε μέχρις ἐκεῖ ἐξετείνετο καὶ οἱ Πλαταιεῖς ἦσαν οἱ ἐκ τῆς κώπης ἀποζῶντες. Καίτοι πόλις Βοιωτικὴ, ἦν ὅμως πάντοτε φίλη τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ εἰς τὸν Μαραθῶνα παρέταξε 1000 ἄνδρας (Ἡρδ. ΣΤ, 108). Εἰς δὲ τὴν ἱστορικὴν μάχην, τὴν πρὸ τῶν τειχῶν αὐτῆς κατὰ τοῦ Μαρδονίου, μετέσχε δι' ὁπλιτῶν 600 (Ἡρδ. Θ. 29). Προκλήσει τῶν Θηβαίων ὁ Ξέρξης κατέστρεψε τὴν πόλιν (Ἡρδ. Α, 50. — Θουκ. Γ, 68). Ἐκ νέου δὲ κατεστράφη ὅτε, κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (403 π.Χ.), μετὰ διετῆ ἐπίμονον πολιορκίαν ἐκυρίευσαν αὐτὴν οἱ Θηβαῖοι μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ τῶν πολιτῶν οἱ μὲν ἐθανατώθησαν, ἄλλοι δ' ἔφυγον εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἄλλοι μετῳκίσθησαν εἰς Σινώπην τῆς Χαλκιδικῆς, ἡ δὲ χώρα αὐτῶν ἐξεμισθώθη ὑπὸ τῶν Θηβαίων (Θουκ. Γ, 68). Μετὰ τεσσαρακοντα δ' ἔτη μόνον, κατὰ τὴν Ἀνταλκίδειον εἰρήνην, ἐπετράπη τοῖς υἱοῖς τῶν εἰς Ἀθήνας προσφύγων ν' ἀνοικοδομήσωσι τὴν πόλιν των, ἥτις ὡς διετέλει καὶ τότε πιε-

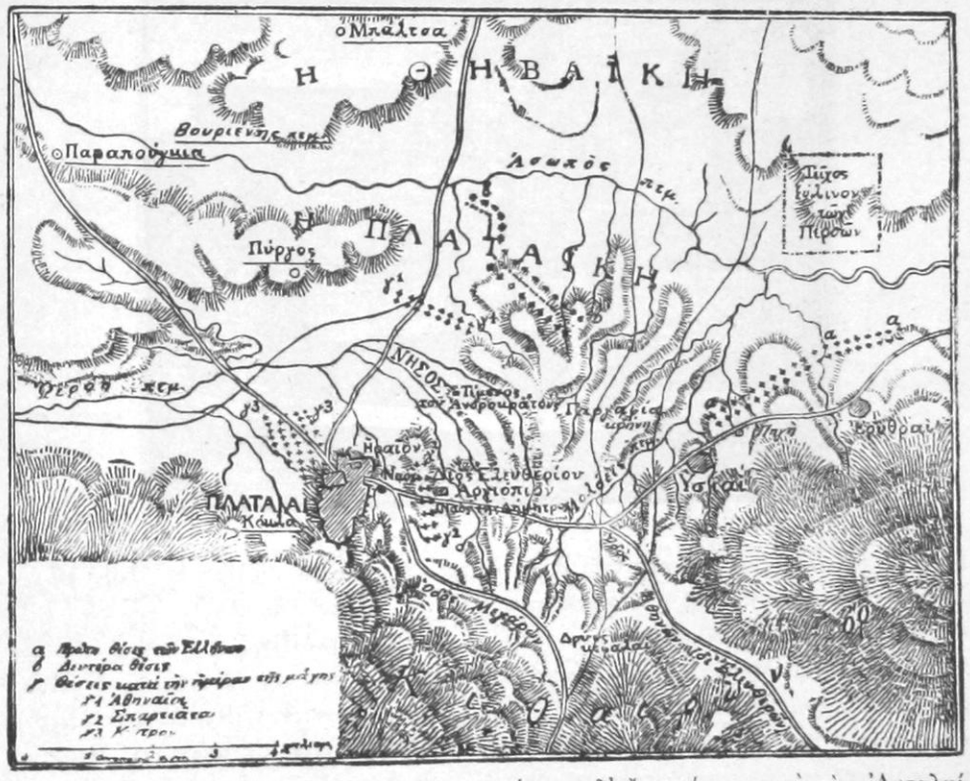

ζομένη ὑπὸ τῆς Σπάρτης. Ὅτε δ' ἐγκατέλιπον οἱ Σπαρτιᾶται τὴν Βοιωτίαν, ἔμεινεν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Θηβῶν, καὶ αὖθις ὑπ' αὐτῶν κατεστράφη, τῷ 576, διότι ἠθέλησε νὰ ἐλευθερωθῇ. βοηθείᾳ τῶν Ἀθηναίων (Διόδ. ΙΕ, 46), ὅτε καὶ ἐκ δευτέρου κατέφυγον εἰς Ἀθήνας οἱ Πλαταιεῖς. Μετὰ τὴν

ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην τοῖς ἀπεδόθη ἡ χώρα των· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα μόνον, βοηθείᾳ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀνῳκοδομήθη ἡ πόλις. Οἱ κάτοικοι, ἐπὶ πατραγαθίαις μεγαλαυχοῦντες, κατηγορεῖντο ὡς οἰηματίαι καὶ καυχηματίαι. ἄλλους Ἕλληνας, καὶ παρ' αὐτοῖς βωμὸς, καὶ ἄγαλμα τοῦ Ἐλευθερίου Διός. Προσέτι δὲ καὶ χαλκῆ στήλη, ἐκ τριῶν ὄφεων συγκειμένη, καὶ φέρουσα τρίπουν, καὶ τὰ ἔτι ἀναγινωσκόμενα ὀνόματα τῶν πόλεων ὅσαι μετέσχον τῆς μάχης, σώζεται νῦν ἐν τῷ ἱπποδρομίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς καὶ μία τῶν ἀποκοπεισῶν κεφαλῶν τῶν ὄφεων. Μέχρι δὲ τῆς 6' μ.Χ. ἑκατονταετηρίδος ἐτελοῦντο παρὰ τῷ βωμῷ θυσίαι, τῇ 16ῃ τοῦ ἀττικοῦ μηνὸς Μαιμακτηριῶνος, καὶ ἀγῶνες εἰς μνήμην τῆς ἐνδόξου νίκης κατὰ Μαρδονίου (Στρβ. Θ, 412). Τοῦ ἱστορικοῦ ἐκείνου μέρους σώζονται ἐπίσημα ἔτι ἐρείπια. Ἦν δὲ τὸ πεδίον τῆς μάχης ἐκείνης τὸ ἀνατολικῶς καὶ πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως ἐκτεινόμενον, μέ-

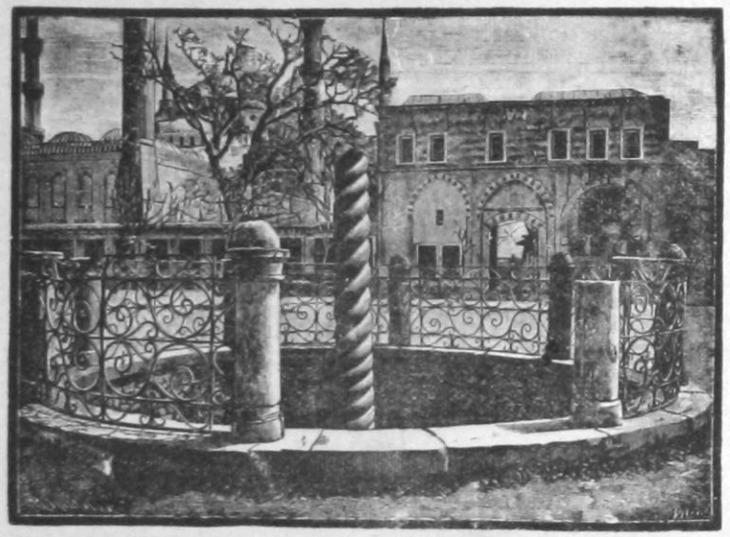

Πρὸ τῆς πόλεως ἦν μέγας ναὸς τῆς Ἥρας· ἀλλὰ τὸ κυριώτερον αὐτῆς ἐγκαλλώπισμα ἦν ὁ μετὰ τὴν ἥτταν τῶν Περσῶν ἐν αὐτῇ ἱδρυθεὶς ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, μετὰ τοιχογραφιῶν τοῦ Πολυγνώτου καὶ κολοσσιαίου ἀγάλματος αὐτοῦ τοῦ Φειδίου. Ἐκτὸς τοῦ ἀνατολικοῦ αὐτῆς τείχους ἦσαν οἱ τάφοι τῶν πεσόντων εἰς τὴν μάχην κατὰ τῶν Περσῶν, εἰς μὲν διὰ τοὺς Ἀθηναίους εἰς διὰ τοὺς Πελοποννησίους, καὶ εἷς κοινὸς διὰ πάντας τοὺς χρι τοῦ Ἀσωποῦ (Ἡρδ. Θ, 13, κλ. — Πλούτ. Ἀριστδ. ΙΑ, κλ.).

Πλαταμώδης, ἀκρωτήριον τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς Μεσσηνίας ἐν Πελοποννήσῳ, τὸ αὐτὸ τῇ Κυπαρισσίᾳ (Στρβ.).

Πλατάνιος, ποταμὸς τῆς Βοιωτίας, ἐκ τοῦ ὄρους Πτώου πηγάζων, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὐβοϊκὸν πορθμὸν (Παυσ. Θ,23).

Πλατανιστοῦς (ὁ), χωρίον ἐν Ἠλιδι (Στρβ.).

Πλάτανος, τὸ δένδρον, λίαν ἀγαπητὸν καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις διὰ τοὺς μακροὺς κλάδους του καὶ διὰ τὰ πλατέα του φύλλα, ἐξ ὧν εἶχε τὸ ὄνομα, καὶ διὰ τὰς βαθείας σκιάς του, ὥστε καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ἦν ἀφιερωμένος τοῖς δαίμοσι (genius) (Ov. Met. X, 95). Πλατάνοις κατεφύτευσεν ὁ Κίμων τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθηνῶν, καὶ πλατανὼν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Πλάτωνος. Οἱ Ῥωμαῖοι ποιηταὶ ἔλεγον τὸ δένδρον στεῖρον (Sterilis), καθ' ὃ ἄκαρπον (Virg. G. II, 40), καὶ caelebs, διότι κλήματα σταφυλῆς δὲν ἀναρριχῶνται εἰς αὐτὸ (Hor. Od. II, 15, 4).

Πλάτανος (ἡ), κώμη τῆς Φοινίκης, κειμένη ἐπὶ τοῦ Ταμύρα ποταμοῦ (Πολδ. Ε, 68).

Πλάτεα, νῆσος ἀπέναντι τῆς Κυρηναϊκῆς ἀκτῆς, ἐν Λιβύῃ, παρὰ τῷ Μενελάῳ λιμένι. Ταύτην κατέλαβον πρώτην οἱ εἰς Λιβύαν, πρὸς ἀποικισμὸν μετὰ τοῦ Βάττου πεμφθέντες Θηραῖοι (Ἡρδ. Δ, 153. 165. 169). Νῦν Βόμβα.

Πλάτων, 1) υἱὸς Ἀρίστωνος καὶ Περικτιόνης (ἢ Πρωτόνης), ἐξ εὐπατριδῶν, πατρόθεν ἐκ τοῦ Κόδρου, μητρόθεν ἐκ τοῦ Σόλωνος καταγόμενος, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 429 π. Χ. 4ῃ τοῦ Θαργηλιῶνος, ἤτοι 9 (21) μαΐου, ἡμέραν καθ' ἣν ἐπανηγυρίζοντο τοῦ Ἀπόλλωνος τὰ γενέθλια, δι' ὃ καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἤδη ἐθεωρήθη ὡς «υἱὸς τοῦ φωτὸς τοῦ κόσμου», καὶ εἰς «θεῖόν τι» ὡρισμένος. Διηγεῖτο δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ ὁ μῦθος διαφόρους ἔκτοτε ἐπινοίας, ὅτι αἱ μέλισσαι ἐπὶ τοῦ Ὑμηττοῦ κατέθηκαν εἰς τὰ χείλη του μέλι, ὅτι κύκνος, ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἔρωτος ἀναπτὰς, κατέπεσεν ἀπηυδημένος εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πλάτωνος, καὶ ἐκεῖ τὰς πτέρυγας ἃς εἶχεν ἀπολέσει αἴφνης ἀναλαβών, ἀνέβη πρὸς τοὺς οὐρανούς, αὐτοὺς καὶ τὴν γῆν καταθέλγων διὰ τῶν μελῳδιῶν του. Κατ' ἀρχὰς ὠνομάσθη κατὰ τὸν πάππον του Ἀρίστων· ἔπειτα ὅμως μετωνομάσθη Πλάτων ὑπὸ τοῦ Σωκράτους, διὰ τὸ πλατύ του στῆθος ἢ μέτωπον, ἢ, κατὰ τοὺς νεοπλατωνικοὺς διὰ τοῦ λόγου του τὴν εὐρύτητα. Ἡ ἐνδοξοτάτη τῆς πατρίδος του ἐποχὴ καθ' ἣν ἔζη καὶ οἱ ἐν παντὶ κλάδῳ διάσημοι καὶ μεγαλόνοες ἄνδρες ἐφ' ὧν ἀνετράφη, ὁ Θουκυδίδης καὶ Ξενοφῶν, ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ Εὐριπίδης, ὁ Ἀριστοφάνης καὶ ὁ Μένανδρος, ὁ Φειδίας καὶ ὁ Πολύκλειτος, τοῦ

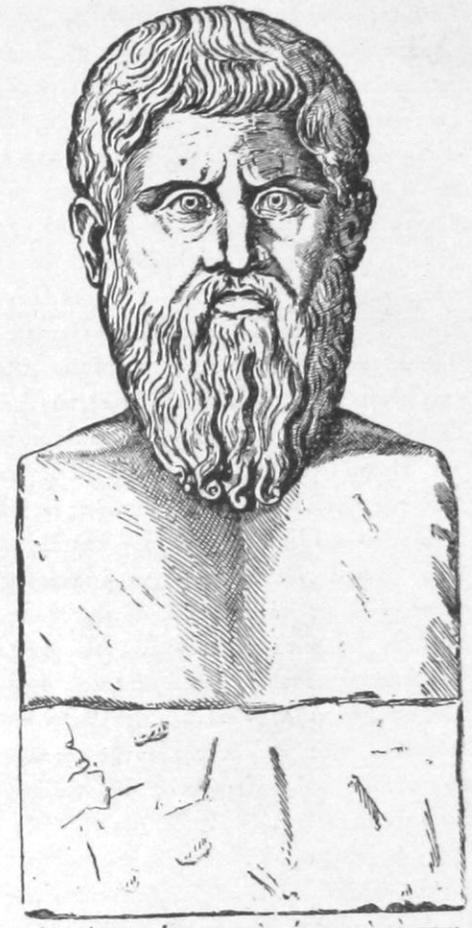

πνεύματός του ἡ ποιητικὴ τάσις καὶ τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἀναγνώσματα, καὶ ἡ ἐκπαίδευσις αὐτοῦ ὑπὸ τοὺς σοφωτέρους ἄνδρας τῶν μεγάλων ἐκείνων χρόνων, τῷ παρεσκεύασαν εὐρὺ καὶ εὐκλεὲς τοῦ βίου τὸ στάδιον. Νεώτατος ἔτι ἤρξατο ὑπὸ τοῦ Κρατύλου τὰς φιλοσοφικὰς δόξας τοῦ Ἡρακλείτου διδασκόμενος καὶ εἰς αὐτὰς τὰς τοῦ Σωκράτους μυούμενος. Εἰκοσαετὴς δὲ ἦν ὅτε ἐγνωρίσθη μετὰ

τοῦ Σωκράτους, καὶ ἕκτοτε ἔμεινε πάντοτε, ἐπὶ δέκα ἔτη, μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ διδασκάλου του, πιστὸς παρ' αὐτῷ. Ἀλλὰ τὴν θεμελιώδη ἀρχὴν τῆς αἰωνίας τῶν ὅλων κινήσεως ἀδυνατῶν νὰ συμβιβάσῃ μετὰ τῆς ὑπερτάτης ἐπιγνώσεως, ἐστράφη πρὸς τοὺς Ἐλεάτας καὶ τοὺς Ἰωνίους φιλοσόφους, ὧν ἀρχηγοὶ ἐπ' αὐτοῦ ἦσαν, ἀνωτάτης ἀπολαμβάνοντες ὑπολήψεως, ὁ Παρμενίδης καὶ ὁ Ἀναξαγόρας. Ἰδίως τὸν εἵλκυσε τὸ δόγμα τοῦ πρώτου ἐξ αὐτῶν, ὅτι ὑπάρχει διπλῆ ἐπίγνωσις, ἡ δοξαστικὴ, ἤτοι ἡ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἐξαρτωμένη, καὶ ἡ διανοητικὴ, ὧν ἡ μὲν πρώτη στηρίζεται ἐπὶ μόνων πιθανοτήτων, ἡ δὲ δευτέρα δύναται νὰ ἔχῃ ἀξίωσιν βεβαιότητος, ἐγκλείουσα τὸ ἓν ἐν πᾶσι, καὶ τὸ ἐν ἑνὶ πάντα, ἤτοι τὸν Παντθεϊσμὸν, οὗ ἐκτὸς οὐσία οὐδεμία ὑφίσταται. Τὰς ἀρχὰς ταύτας, τὰς τῆς διαιρέσεως τῆς ἐπιγνώσεως καὶ τῆς διαφόρου ἀξίας τῶν δύο κατηγοριῶν αὐτῆς παραδεχθεὶς, ἀπέκρουσε τοῦ Ἡρακλείτου τὰς θεωρίας καὶ τὸ δόγμα περὶ τῆς τῶν ὄντων οὐσίας. Ἐγκύψας εἰς τὰ διδάγματα τοῦ Ἀναξαγόρου, δὲν παρεδέχθη αὐτὰ, καθ' ὅσον οὗτος, ἀντὶ νὰ ἐπαναφέρῃ τὰ στοιχεῖα εἰς τὰς ἀρχικὰς αὐτῶν αἰτίας, ἀπέδιδεν εἰς αὐτὰ τὴν δύναμιν τοῦ νοός. Τὰς θεωρίας πάσας ταύτας ἀνεπαρκεῖς θεωρῶν, ἐπεδόθη μᾶλλον εἰς τὴν πρακτικὴν φιλοσοφίαν, πρὸς ἣν ἐκ τῆς αὐτῆς ἀφορμῆς εἶχε στραφῇ καὶ ὁ Σωκράτης, διὰ τοῦ βίου του λαμπρότατον αὐτῆς ὑπόδειγμα χορηγῶν. Ἐκ τῆς ἐνδομύχου ἀφοσιώσεως τοῦ μαθητοῦ εἰς τὸν διδάσκαλον, καὶ ἐκ τῆς ἐντυπώσεως ἣν εἰς τὴν καρδίαν ἐκείνου παρήγαγεν ὁ μαρτυρικὸς θάνατος ὃν ὁ Σωκράτης ὑπέστη ἕνεκα τῆς διδασκαλίας του, ἐπήγασαν τὰ παντοῖα αὐτοῦ φιλοσοφικὰ συγγράμματα, ἐν οἷς ἐκτίθενται μεμιγμένα, οὕτως ὥστε δὲν δύνανται νὰ διακριθῶσι τὰ δόγματα αὐτοῦ μετὰ τῶν τοῦ διδασκάλου του. Καὶ ἀφοσιώσεως δὲ πρὸς αὐτὸν μεγάλα ἔδωκε δείγματα, ἐπὶ τῆς δίκης τοῦ Σωκράτους προσενεγκὼν νὰ πληρώσῃ τὸ χρηματικὸν πρόστιμον. Μετὰ τὴν καταδίκην δ' αὐτοῦ ἐγκατέλιπεν ἐν θλίψει βαθείᾳ τὰς Ἀθήνας, ὧν ἡ ἀναρχικὴ δημοκρατία τῷ ἦτο προσέτι λίαν ἀσυμπαθὴς, καὶ ἀπῆλθε πρὸς τὸν Εὐκλείδην εἰς Μέγαρα· ἀλλ' ἕνεκα τῆς πρὸς ἐκεῖνον διαφορᾶς του ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ Παρμενίδου, δὲν παρέμεινεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἐριστικὴν ἢ Μεγαρικὴν σχολὴν, ἥτις καὶ αὐτὸν τὸν πυρῆνα τοῦ περὶ ἰδεῶν συστήματος αὐτοῦ προσέβαλλεν. Ἐκ πολλοῦ ζήλου πρὸς ἐρεύνας ἐτράπη εἰς ὁδοιπορίας, καὶ εἰς Ἰταλίαν ἀπελθὼν, ἠκροάσθη τοῦ Ταραντίνου Ἀρχύτα καὶ τοῦ Κνιδίου Εὐδόξου, ὧν τὰς Πυθαγορείους διδασκαλίας περὶ μαθηματικῶν, φυσικῆς καὶ ἠθικῆς, ἐντελῶς μετὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀρχῶν συνδυάζων, ἐξέδωκεν εἰς τὰ μεταγενέστερά του συγγράμματα. Ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς Κυρήνην, ἵνα ἀκούσῃ τοῦ Θεοδώρου, διδάσκοντος τὰ μαθηματικὰ, καὶ κατόπιν εἰς τὸν τόπον τῶν θαυμάτων καὶ ἰδιοτύπων θεωριῶν, τὴν Αἴγυπτον, ὅθεν δὲν ἠδυνήθη, ὡς προϋτίθετο, νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀθήνας, παρακωλυθεὶς ὑπὸ τῶν ταραχῶν ἃς ἐπέφερον αἱ παρασκευαὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀρταξέρξου κατὰ τῆς Αἰγύπτου ἐκστρατείας. Ἐπέστρεψεν ἑπομένως εἰς τὴν Ἰταλίαν, (τὸν Τάραντα. Cic. Fin. V, 29, 87), καὶ ἐν Σικελίᾳ ἐφιλοξενήθη ὑπὸ τοῦ Δίωνος, καὶ εἶτα ἐγένετο δεκτὸς παρὰ Διονύσῳ τῷ πρεσβυτέρῳ. Ἀλλὰ τούτου ἐφείλκυσε τὴν δυσμένειαν διὰ τῆς εἰλικρινείας τῆς γνώσσης του, ὥστε καὶ διὰ θαλάσσης ἀπεπέμφθη ὑπὸ τοῦ τυράννου, ὑποδείξαντος ὅτι ὁ θάνατός του θὰ τὸν εὐηρέστει. Δὲν ἐφονεύθη ὅμως, ἀλλ' ἐπωλήθη ὡς δοῦλος, καὶ εἶτα ἀπηλευθέρωσεν αὐτὸν ὁ ἐκ Κυρήνης Ἀννίκερις, ἢ ὁ Δίων ἐκ Συρακουσῶν. Ἐπέστρεψε δ' εἰς Ἀθήνας τῷ 388, καὶ ἤρξατο διδάσκων πρὸς κοινὴν εὐαρέσκειαν ἐν τῷ ἐκτὸς τῆς πόλεως, πρὸς τῷ Κηφισσῷ, κατὰ τὰ Σεπόλια, κείμενον γυμνάσιον τοῦ ἥρωος Ἀκαδήμου. Ἐκεῖ ἀρχηγὸς ἰδίας σχολῆς ἀναδειχθεὶς, συνέταξε πλεῖστα συγγράμματα κατὰ τὰ ἑπόμενα εἴκοσιν ἔτη. Ὅτε δ' εἰς τὸν θρόνον τῶν Συρακουσῶν ἀνῆλθε Διονύσιος ὁ νεώτερος, ὁ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν διατελῶν τοῦ γυναικαδέλφου καὶ συμβούλου του Δίωνος, τότε, τῷ 367, ἐκλήθη ἐκ δευτέρου ὁ Πλάτων εἰς τὴν Σικελίαν. Ἀπῆλθε δὲ παραδοὺς τὴν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ διδασκαλίαν του εἰς Ἡρακλείδην τὸν Ποντικὸν, καὶ ἔτυχε λαμπρᾶς ὑποδοχῆς ἐν Σικελίᾳ. Ἀλλ' ὅτε μετ' οὐ πολὺ αὐλικαὶ ῥᾳδιουργίαι ἀνέτρεψαν καὶ ἐμάκρυναν τῆς αὐλῆς τὸν Δίωνα, μετεβλήθη ἡ θέσις τοῦ Πλάτωνος, ἐγκλεισθέντος εἰς στρατῶνα, ἔνθα ἠναγκάζετο νὰ διατρίβῃ μετὰ βαναύσων στρατιωτῶν, καὶ τέλος τῷ ἐπετράπη ν' ἀναχωρήσῃ, ἐπὶ τῇ προθέσει τοῦ νὰ ἐπιστρέψῃ ἅμα ἀνεκαλεῖτο ὁ Δίων. Μεταμεληθέντος δὲ τοῦ τυράννου, ἀνεκλήθη ἐκ τρίτου ὑπὸ ψευδεῖς ὑποσχέσεις, τῷ 361· ἀλλ' αἱ ἐλπίδες αὐτοῦ καὶ τῶν φίλων του ταχέως ἐψεύσθησαν, καὶ μόλις διὰ πλείστων θυσιῶν καὶ δυσχερειῶν ἀπέσπασεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν κινδύνων, τῷ 360, τοῦ Ἀρχύτου ἡ μεσιτεία. Ἑβδομηκοντούτης τότε, ἐπεδόθη ὅλως εἰς τὴν διδασκαλίαν. Ἐπιστεύετο δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὅτι τότε ἐξειργάσθη νομοθεσίας καὶ πολιτεύματα διὰ τὴν Κυρήνην, τὴν Μεγαλόπολιν, τὰς Θήβας, τὴν Κρήτην καὶ ἄλλας πολιτείας· ἀλλ' ἡ ἀκρίβεια τῆς εἰδήσεως ταύτης ἀμφιβάλλεται, ὡς καὶ πολλοὶ τῶν ἀρχαίων διστάζουσι περὶ τῆς ἀληθείας τῶν τόσων συνεχῶν ἐπανόδων τοῦ Πλάτωνος εἰς Ἰταλίαν, ἃς μόνος ὁ Πλούταρχος διηγεῖται. Ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων ἐτῶν τοῦ βίου του πολλὰ συνέγραψεν, ἰδίως τὸ περὶ νόμων, καὶ ἄλλα ἐσχεδίασεν, ὡς τὸ περὶ πολιτικῶν μεταρρυθμίσεων ἀναλόγων τοῖς χρόνοις. Αἱ σπουδαῖαι καὶ ἀλλεπάλληλοι πολιτικαὶ περιπέτειαι ὧν διετέλεσε μάρτυς, ἀπὸ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου διὰ τῆς βραχείας ἀκμῆς τῶν Θηβῶν μέχρι τῆς ἀρχῆς τῆς μακεδονικῆς ἰσχύος, τῷ ἀπέδειξαν βεβαίως τὸ ἀνεπίτευκτον τοῦ πολιτικοῦ του συστήματος, τοῦ ὡς φαίνεται πρὸς τὰς δωρικὰς ἀρχὰς ἀποκλίνοντος μᾶλλον, καὶ τῷ ἐνέπνευσαν τὸν πόθον πρὸς ἐξεύρεσιν νέας καὶ κρείττονος πολιτικῆς διαρρυθμίσεως. Ἐν ᾧ δὲ τὰ νέα ταῦτα συνέταττε καὶ εἰς τὰ πρότερά του συγγράμματα διορθώσεις ἐπέφερεν, ἀπέθανε τῷ 348, εἰς ἡλικίαν 81 ἐτῶν. — Οἱ μαθηταὶ ἐγκαρδίως τὸν ἠγάπων καὶ τὸν ἐθαύμαζον. Ἐξ αὐτῶν ἦν καὶ ὁ Χαβρίας, καὶ ὁ Φωκίων, καὶ ὁ Δημοσθένης, προσέτι δὲ καὶ γυναῖκες, ὡς φαίνεται, καὶ ἐν γένει ὑπερτάτης εὐλαβείας ἀπελάμβανεν ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Ὁ Πάναινος (Cic. Tuss. II, 32) τὸν ἀπεκάλει τὸν Ὅμηρον τῶν φιλοσόφων, ὁ δὲ Κικέρων (N. D. II, 12) «τῶν φιλοσόφων θεὸν», καὶ ὁ Λογγῖνος «θεῖον»· καὶ διέθωκαν οἱ ὀπαδοί του τὴν διδασκαλίαν του εἰς εὐρὺν κύκλον, καὶ ἐπὶ πολὺ διετηρήθη ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἱδρυθεῖσα Ἀκαδημία, μετατραπεῖσα μετὰ θάνατόν του εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν ἀκαδημίαν τοῦ Σπευσίππου καὶ Ξενοκράτους, τὴν μέσην τοῦ Ἀρκεσιλάου, τὴν νέαν τοῦ Καρνεάδου, αἷς προσετέθησαν καὶ τετάρτη, ἡ τοῦ Λαρισαίου Φίλωνος, καὶ πέμπτη, ἡ τοῦ Ἀντιόχου τοῦ ἐξ Ἀσκάλωνος. Ὁ γλύπτης Σιλανίων ἐποίησεν ἀνδριάντα αὐτοῦ, ὃν ἐν ἔπειτα χρόνοις ἔστησεν ὁ Μιθριδάτης εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ταῖς Μούσαις αὐτὸν ἀναθείς. — Ἡ μέθοδος τοῦ Πλάτωνος ἦν ἡ τοῦ Σωκράτους; διαλογική. Διὰ δὲ τοὺς μᾶλλον προκεχωρημένους τῶν μαθητῶν του ἐπροτίμα ἀκροαματικὰς παραδόσεις, ὧν καὶ ἐλαμβάνοντο σημειώσεις, εἰς τὰ ἄγραφα δόγματα, κακῶς ἐκληφθέντα ἐνίοτε ὡς μυστηριώδεις διδασκαλίας τινάς. Ἐξ ἄλλου ὅμως οἱ ὑπ' αὐτοῦ συγγραφέντες διάλογοι εἰσὶν οὐχὶ αἱ ἐν τῇ σχολῇ ἀληθῶς γενόμεναι συνδιαλέξεις, ἀλλὰ δραματικῶς διατεθειμέναι ἐκθέσεις, ἐν αἷς οὕτως ἀντιλαμβάνονται οἱ συνδιαλεγόμενοι τῶν φιλοσοφικῶν ζητημάτων, ὥστε ὁ Πλάτων αὐτὸς οὐδόλως μετέχει τῶν διαλόγων. Ἐν αὐτοῖς αἱ θεωρίαι ἐκτίθενται ἐντέχνως καὶ ἐν ἀλληλουχίᾳ ὀργανικῇ, οὐδὲ κατατέμνεται τὸ φι-

λοσοφικὸν αὐτοῦ σύστημα εἰς βαθμίδας καὶ μέρη ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένα καὶ ἀνεξάρτητα. Ἐξ ἐναντίας πανταχοῦ ἐν τοῖς διαλόγοις ἐνορᾶται ἡ τάσις πρὸς πλαστικὴν ἑνότητα, οὕτως ὥστε εἰς ἓν σύνολον συναρμολογοῦνται καὶ τὰ μᾶλλον κατὰ τὸ φαινόμενον ἀφεστῶτα καὶ ἀντιφάσκοντα. Οὕτω συμπλέκονται καὶ ἀφῃρημέναι θεωρίαι περὶ τῆς τῶν ἰδεῶν ὑπάρξεως, ὡς μόνης ἀληθοῦς, μετὰ τῆς μαθηματικῆς συνθέσεως τῶν τεσσάρων στοιχείων, καὶ τῆς εἰς τὴν πολιτείαν ἐνσωματώσεως τῆς ψυχολογίας καὶ τῆς ἠθικῆς. Ὁ διαλογικὸς τύπος ἐκλείπει σχεδὸν εἰς τὰ τελευταῖά του συγγράμματα ὑπὸ τὸν πλοῦτον τῶν ἐκτιθεμένων ἰδεῶν, καὶ περιορίζεται συνεχῶς εἰς τὸ ἁπλοῦν Ναὶ ἢ Οὔ. Πανταχοῦ δ' ἐν αὐτοῖς ἐπικρατεῖ διαλεκτικὴ ἀκριβῶς διακρίνουσα, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τάσις τις ποιητικὴ καὶ μυθικὴ, ἥτις παρασύρει οὐ σπανίως τὸν Πλάτωνα. — Τὸ φιλοσοφικὸν δὲ δόγμα του, ὁρμώμενον ἐκ τῆς περὶ οὐσίας θεωρίας τοῦ Παρμενίδου, ἣν μόνην παραδέχεται ὡς ἐπ' ἀληθείας στηριζομένην, ἄγει αὐτὸν εἰς τὴν σκέψιν ὅτι, καίτοι ἀδιακόπου οὔσης τῆς τῶν πραγμάτων μεταβολῆς, οὐχ ἧττον ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ ἐνυπάρχουσιν αἰώνιά τινα καὶ ἀμετάβολα «νοήματα»· ἐξ οὗ συμπεραίνει περὶ τῆς ὑπάρξεως αἰωνίων τινῶν, ἁπλῶν καὶ ἑαυτοῖς πάντοτε ὁμοίων τύπων «ὁμοιωμάτων», ἀπεικονιζομένων εἰς τὰ ἐφήμερα ἀντικείμενα. Οὗτοι εἰσὶν αἱ «ἰδίαι», τὰ σχήματα τῆς παγκοσμίου «οὐσίας», οὐδαμῶς συνεχόμεναι μετὰ τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, οὐδ' ἀφῃρημέναι ἀντιλήψεις ὁμως ἀφ' ἑτέρου, ἀλλὰ τὰ «ὄντα, τὰ ὄντως ὄντα», ἐξ ὧν πηγάζουσι πᾶσαι αἱ ἰδέαι τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ἀληθοῦς. Τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐστὶν ἀναρίθμητον, ἡ συνάφεια αὐτῶν ἀκατάληπτος, καὶ συναποτελοῦσιν ἓν ὅλον, ἀλλ' αἱ γενικώτεραι περιλαμβάνουσι πολλὰς μερικωτέρας, ὡς καὶ ἐν τῷ αἰσθητῷ κόσμῳ ὑφίστανται «ἓν καὶ πολλὰ», τὸ γενικὸν τὸ ἐγκλεῖον τὰ μερικά. Αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων δὲν ἦσαν ἀνέκαθεν καὶ πάντοτε ἐνδεδυμέναι ἐντὸς σώματος ἀσθενοῦς, ἀλλ' ἠδύναντο ν' ἀπολαμβάνωσι τῆς τρυφῆς τῆς αἰωνίας θέας τῶν ἀρχικῶν ἐκείνων εἰκόνων· ἀπ' αὐτῶν ὅμως ἀποστραφεῖσαι, ἐνεκλείσθησαν εἰς τὰ θνητὰ σώματα, ὅθεν ποθοῦσαι στρέφονται πρὸς τὰς εἰκόνας ἐκείνας, καὶ ἡ ἀνάμνησις αὐτῶν ἐστὶ τόσῳ ζωηροτέρα, ὅσῳ ἰσχυρότερός ἐστιν ὁ πνευματικὸς βίος παρ' ἑκάστῳ ἀτόμῳ. Μεταξὺ τῶν ποικίλων («πολλῶν») καὶ αἰωνίων προτύπων ἢ ἀρχικῶν εἰκόνων ὑφίστανται οἱ ἀριθμοὶ, αἰώνιοι, ἢ ἐπαναλαμβανόμενοι. Ἡ θεμελιώδης αὕτη θεωρία ἐπικρατεῖ διὰ πάσης τῆς φιλοσοφίας του. Διαίρεσιν δὲ ταύτης εἰς Διαλεκτικὴν, Φυσικὴν καὶ Ἠθικὴν φαίνεται διαλογισθεὶς, εἰ καὶ μὴ ἐντελῶς ἐκτελέσας, καθ' ὅσον διέκρινε τοὺς κλάδους τῆς φυσικῆς καὶ ψυχολογίας, τῆς ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς, ἀπὸ τῆς διαλεκτικῆς, «τῆς ἐν τοῖς λόγοις σκέψεως», ὑποδείξας τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῆς ἀναλυτικῆς μεθόδου καὶ τῆς συνθετικῆς. Ὡς αἰώνια πρεσβεύει τὸ «ἄπειρον», καὶ τὸν «Νοῦν», ἤτοι τὸν Θεὸν καὶ τὴν ὕλην. Αὕτη ῥέπει διηνεκῶς πρὸς τὴν ἀταξίαν καὶ τὸ κακόν· τὸν «κόσμον», ἤτοι τὴν σύμμετρον τάξιν, ἔπλασεν ὁ «νοῦς», εἰς ἓν ὅλον, εἰς μονάδα μίαν, συνδεόμενος μετὰ τοῦ θείου λόγου, τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς τοῦ κόσμου ψυχῆς. Τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἔπλασεν ὁ Θεὸς ἐξ ἑαυτοῦ, ἐκ μέρους ἑαυτοῦ, ἀθάνατον, διότι ἡ ψυχὴ ἐστὶ τὸ «αὐτὸ ἑαυτὸ κινοῦν», κατ' ἀντίθεσιν τοῦ θνήσκοντος σώματος. Ἔχει δ' ἡ ψυχὴ δύο «μέρη», δι' ὧν συνδέεται μετὰ τοῦ σώματος· «τὸ λογιστικὸν τῆς ψυχῆς» ἢ τὸν «νοῦν», ἐμφωλεύοντα ἐν τῇ κεφαλῇ, καὶ τὸ «ἀλογιστικὸν», οὗ τὸ μὲν «ἐπιθυμητικὸν» ἕδραν ἔχει τὸ κάτω σῶμα, τὸ δὲ «θυμοειδὲς» ἢ ὁ «θυμὸς» τὸ στῆθος. — Οἱ ἐκδόται τῶν διαφόρων συγγραμμάτων τοῦ Πλάτωνος κατέταξαν αὐτὰ, οἱ μὲν κατὰ τὰς βιογραφικὰς αὐτοῦ χρονολογίας καὶ περιστάσεις, οἱ δὲ κατὰ τὴν φιλοσοφικὴν αὐτῶν σχέσιν, καὶ ἄλλοι πάλιν

κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν μορφὴν τῆς συνθέσεως. Ὑπῆρξαν δὲ καὶ οἱ οὐχὶ πάντα, ἀλλὰ μόνον 14 (ὁ Ast) ὡς ἀναμφισβητήτως γνήσια θεωρήσαντες. Ἐν ἀρχαιοτέροις δὲ χρόνοις διῄρουν οἱ ἐκδόντες αὐτὰ εἰς «τετραλογίας», ὡς ὁ Θράσυλλος ἤδη ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἢ εἰς «συζυγίας». Ἐπ' ἐσχάτων δὲ διῃρέθησαν (ὑπὸ Stallbaum) ἐπὶ τὸ μεθοδικώτερον εἰς τὰς ἑπομένας κατηγορίας: α) Εἰς τὴν πρώτην τάξιν περιέχονται τὰ μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Σωκράτους γραφέντα, καὶ μικρὸν μετ' αὐτόν· ὁ Λῦσις, ὑπ' ὀλίγων τινῶν ὑποτεθεὶς μὴ γνήσιος· ὁ Λάχης· Ἱππίας ὁ πρεσβύτερος καὶ ὁ νεώτερος· ὁ Ἴων· ὁ Χαρμίδης· ὁ Μένων· ὁ Ἀλκιβιάδης· ὁ Κρατύλος· ὁ Εὐθύδημος· ὁ Πρωταγόρας· ὁ Γοργίας· ὁ Εὐθύφρων, γραφεὶς μεταξὺ τῆς κατηγορίας καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Σωκράτους· ἡ μετὰ τὸν θάνατον τούτου συνταχθεῖσα ἀπολογία Σωκράτους· ὁ Κρίτων. β) Εἰς τὴν δευτέραν τάξιν ὅσα ἔγραψεν, ἢ καὶ ἐδημοσίευσεν ἀφ' ὅτου ἀπῆλθεν εἰς ὁδοιπορίας, μέχρι τῆς δευτέρας ἐπισκέψεώς του εἰς Σικελίαν, ἑπομένως καὶ ἐπὶ τῆς ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ διδασκαλίας του. Εἰσὶ δὲ ταῦτα, ὁ Θεαίτητος· ὁ σοφιστής· ὁ πολιτικὸς, οὗ μνημονεύει ἀνωνύμως ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ὅστις καὶ διὰ τοῦτο ὑπό τινων τῶν νεωτέρων ὑπετέθη μὴ γνήσιος· ὁ Παρμενίδης· τὸ συμπόσιον· ὁ Μενέξενος, ἐπίσης ὡς μὴ γνήσιος ἐκληφθείς· ὁ Φαῖδρος· ὁ Φαίδων· ἡ πολιτεία, εἰς 10 βιβλία· ὁ Τίμαιος· ὁ Κριτίας. γ) Εἰς δὲ τὴν τρίτην τάξιν ἐτάχθησαν τὰ κατὰ τὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς τοῦ φιλοσόφου συνταχθέντα 12 περὶ νόμων βιβλία, ὧν ἤδη ὁ Ἀριστοτέλης μνημονεύει, ὧν δ' ἡ γνησιότης ἠμφισβητήθη ὑπὸ νεωτέρων. Πλὴν δὲ τούτων, ὡς ἔργα μὴ γνήσια τοῦ Πλάτωνος ἐκλαμβάνονται ὑπὸ τῶν πλείστων κριτικῶν ἡ Ἐπινομὶς, Ἀλκιβιάδης Β', ὁ Θεάγης, οἱ Ἐρασταὶ, ὁ Ἵππαρχος, ὁ Μίνως, ὁ Κλειτοφῶν. Ἀναμφισβητήτως δὲ νόθα ἔργα εἰσὶν ὁ Ἐρυξίας, ἡ Ἀλκυών, ὁ Σίσυφος, ὁ Ἀξίοχος, ὁ Δημόδοκος, οἱ ὅροι, περὶ ἀρετῆς, περὶ τοῦ δικαίου, οὓς ὁ Boeckh ἐνόμισεν ὅτι δύναται νὰ θεωρήσῃ ὡς τοὺς σκυτικοὺς διαλόγους Σίμωνος τοῦ Σωκρατικοῦ. Φαίνεται ὅμως βέβαιον ἀφ' ἑτέρου ὅτι οὐδὲν τῶν γνησίων συγγραμμάτων τοῦ Πλάτωνος ἀπωλέσθη. — 2) Ἀθηναῖος κωμικὸς ποιητὴς τῆς ἀρχαίας καὶ μέσης κωμῳδίας, ζῶν ἐπὶ Σωκράτους, ἐχθρὸς τοῦ Ἀριστοφάνους, γράψας δὲ 28 κωμῳδίας, αἵτινες πολὺ ἐξετιμῶντο καὶ ἀνεγινώσκοντο. Καὶ οὐδεμία μὲν αὐτῶν διεσώθη, ἀλλὰ πολλὰ ἀποσπάσματα παρὰ διαφόροις συγγραφεῦσι (Συλλ. Meinecke, Com. Greec. Fragm.),

Πλαῦτος, κωμικὸς ποιητὴς Ῥωμαῖος, ἀποθανὼν ἑβδομηκοντούτης τῷ 184 π. Χ., κατ' ἀρχὰς πένης, καὶ παρ' ἀρτοποιῷ μυλωθρὸς, ἤρξατο γράφων 30έτης. Εἴκοσι σωζόμεναι αὐτοῦ λατινικαὶ κωμῳδίαι εἰσὶ πᾶσαι κατὰ θέματα Ἑλληνικὰ, ἀλλ' ἀπομιμήσεις ἧττον ἀκριβεῖς τῶν τοῦ Τερεντίου.

Πλέθρον (πέλεθρον Ὁμ. Ἰλ. Φ. 407, Ὀδ. Δ. 577), μέτρον ἐπιφανείας ἐκ 10,000 τετραγωνικῶν ποδῶν, οὗ ἑκάστη πλευρὰ ἦν ἑπομένως ποδῶν 100. Ἐπὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν δὲ χρόνων τὸ ὄνομα ἐφηρμόζετο εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν jugerum, παραλληλεπίπεδον ἔχον 120′ μῆκος καὶ 240′ πλάτος, ἤτοι ἐπιφάνειαν 28,800 τετραγωνικῶν ποδῶν.

Πλειάδες, Πληϊάδες, Πελειάδες, θυγατέρες τοῦ Ἄτλαντος καὶ τῆς Ὠκεανίδος Πληϊόνης, ἢ τῆς Αἴθρας, ἀδελφαὶ τῶν Ὑάδων, ὁ ἀστερισμὸς τῶν ναυτιλλομένων, διότι κατὰ τὴν ἀνατολὴν αὐτῶν ἄρχεται ἡ καλὴ, τὴν δὲ δύσιν ἡ κακὴ ἐποχὴ τῆς θαλασσοπλοΐας (Σχολ. Ἀπλλν. Ῥόδ. Γ, 226). Σύγκεινται ἐξ ἑπτὰ ἀστέρων, ὧν οἱ ἓξ εἰσὶν εὐδιάγνωστοι, ὁ δ' ἕβδομος σκοτεινὸς μᾶλλον (Ἰδ. Μερόπη). Ἐκ θλίψεως διὰ τὸν θάνατον τῶν ἀδελφῶν των Ὑάδων, ἢ διὰ τὴν συμφορὰν τοῦ πατρός των, ηὐτοκτόνησαν αἱ ἑπτὰ παρθένοι καὶ κατηριθ-

μήθησαν μετὰ τῶν ἀστέρων· ἢ ἄλλως, ἐπὶ πέντε μῆνας ὑπὸ τοῦ γιγαντιαίου κυνηγοῦ, τοῦ Ὠρίωνος, διωκόμεναι, μετεμορφώθησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει των εἰς πελειάδας (περιστερὰς), καὶ ἔπειτα εἰς ἀστέρας, δι' ὃ καὶ ὁ ἀστὴρ Ὠρίων ἐπὶ πέντε μῆνας φαίνεται ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος πλησίον τῶν Πλειάδων. Ὁ ἀστερισμὸς οὗτος δύναται τῷ ὄντι νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁμοιάζων πρὸς σύστημα μακρὰν πετομένων περιστερῶν. Καὶ αἱ κατὰ τὸν Δωδωναῖον μῦθον (Ὁμ. Ὀδ. Μ, 59) εἰς τὸν Δία τὴν ἀμβροσίαν φέρουσαι πέλειαι, ὧν ἀνὰ μίαν φονεύουσι πάντοτε αἱ Πλαγκταὶ ἢ κινηταὶ νῆσοι, ἀποκαθισταμένην ἑκάστοτε πάλιν ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς αὐτὸν τὸν ἀστερισμὸν ἀναφέρονται· δι' ὃ πέλειαι ἐλέγοντο καὶ αἱ ἐκεῖ ἱέρειαι τοῦ Διός, καὶ περιστεραὶ ἦσαν τῆς Δωδώνης αἱ μαντικαὶ ὄρνεις. Τὰ συνηθέστερα ὀνόματα τῶν ἑπτὰ ἀδελφῶν ἢ ἀστέρων ἦσαν Ἠλέκτρα (ἡ λάμπουσα), ἐκ τοῦ Διὸς γεννήσασα τὸν Δάρδανον καὶ τὸν Ἠετίωνα· Μαία, ἡ ἐκ τοῦ Διὸς μήτηρ τοῦ Ἑρμοῦ· Ταϋγέτη, ἐκ τοῦ Διὸς μήτηρ τοῦ Λακεδαίμονος· Ἀλκυόνη (πτηνὸν θαλάσσιον ἐπῳάζον κατὰ τὸ ἔαρ ἐπὶ τῆς τῶν Πλειάδων ἀνατολῆς), ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος μήτηρ τοῦ Ὑριέως· Μερόπη (ἡ ἀνθρωπίνη), ἐκ τοῦ Σισύφου μήτηρ τοῦ Γλαύκου· Κελαινὼ (ἡ σκοτεινὴ) ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος μήτηρ τοῦ Λύκου καὶ Νυκτέως· Στερόπη, ἐξ Ἄρεως μήτηρ τοῦ Οἰνομάου. Παρὰ Ῥωμαίοις ἐλέγοντο Vergiliae.

Πλειὰς, οὕτως εἰς τὸν Ἀλεξανδρινὸν κανόνα (ἴδ. Ἀλεξάνδρεια) ἐπικαλεῖται ὁμὰς ἑπτὰ τραγικῶν ποιητῶν, οἵτινες ἔζων ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου. Ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ Ὅμηρος, υἱὸς Ἀνδρομάχου καὶ τῆς ποιητρίας Μυροῦς, γράψας 45 τραγῳδίας· ὁ Σωσίθεος· ὁ Λυκόφρων· Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός· ὁ Φιλίσκος· ὁ Σωσιφάνης· ὁ Διονυσιάδης.

Πλεισθένης, υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, σύζυγος τῆς Μερόπης, καὶ πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου, οὓς, ἐπειδὴ αὐτὸς ἀπέθανε νέος, ἀνέθρεψεν ὁ πάππος των, κληθέντας διὰ τοῦτο Ἀτρείδας (Αἰσχλ. Ἀγμ. — Ἀπλλδ. Γ, 2, 2).

Πλεισταίνετος, Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς Φειδίου, ζωγράφος διάσημος (Πλούτ.).

Πλείσταρχος, 1) Σπαρτιάτης, υἱὸς τοῦ ἥρωος τῶν Θερμοπυλῶν Λεωνίδου, ἐπιτροπευθείς, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του, ὑπὸ τοῦ θείου του, τοῦ στρατηγοῦ Παυσανίου (Ἡρδ. Θ, 19). — 2) Πατὴρ Πύρρωνος, τοῦ σκεπτικοῦ φιλοσόφου. — 3) Ἀδελφὸς Κασσάνδρου, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας.

Πλειστοάναξ ἡ Πλειστῶναξ, Σπαρτιάτης, υἱὸς Παυσανίου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Λεωνίδου, διεδέχθη, ὡς παῖς ἔτι, εἰς τὸν θρόνον τὸν υἱὸν τούτου Πλείσταρχον (458-408 π. Χ.) (Θουκ. Α, 107). Νέος ὢν εἰσέβαλε, τῷ 445, εἰς τὴν Ἀττικήν· ἐπειδὴ ὅμως, πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Περικλέους, κατηγορήθη μετὰ τοῦ συμβούλου αὐτοῦ Κλεανδρίδου ἐπὶ δωροδοκίᾳ, ὁ μὲν Κλεανδρίδας ἐσώθη διὰ φυγῆς, αὐτὸς δὲ, ὑποβληθεὶς εἰς πρόστιμον, ἐξωρίσθη (Θουκ. Β, 21. Γ, 26. — Πλουτ. Περ. ΚΒ), καὶ μόνον μετὰ 19 ἔτη ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Σπάρτην, ἐπροσπάθησε νὰ καταστείλῃ τὸν πρὸς τὰς Ἀθήνας πόλεμον, καὶ τῷ 421 ἔκλεισε τὴν μετὰ τοῦ Νικίου εἰρήνην (Θουκ. Ε, 16). Ἀπέθανε δὲ τῷ 408.

Πλειστὸς, μικρὸς ποταμὸς τῆς Φωκίδος, ῥέων ὑπὸ τοὺς Δελφοὺς διὰ τῆς πρὸς νότον αὐτῶν χαράδρας, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Κρισσαῖον κόλπον (Αἰσχλ. Εὐμν. 27. — Στρβ.)

Πλείστωρος, θεός τις τῶν Θρᾳκῶν εἰς ὃν οὗτοι ἐθυσίασαν τὸν παρ' αὐτοῖς προσφυγόντα Πέρσην Οἰόβαζον (Ἡρδ. Θ, 118).

Πλευρών (ὁ), 1) Υἱὸς τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ τῆς Προνόης, ἀδελφὸς τοῦ Καλυδῶνος, ἱδρυτὴς τοῦ βασιλείου τοῦ Πλευρῶνος (Ἀπλδ. Α, 7. 6). — 2) Ἀρχαιοτάτη πόλις τῆς Αἰτωλίας ἐπὶ τοῦ Κύκνου ποταμοῦ, πρωτεύουσα τῶν Κουρήτων, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πλευρῶνος, υἱοῦ τοῦ Αἰτωλοῦ, καὶ ἔχουσα ναὸν

τῆς Ἀθηνᾶς (Ὁμ. Ἰλ. Β, 639. — Θουκ. Γ, 102).

Πληϊόνη, θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ, μήτηρ τῶν Πλειάδων ἐκ τοῦ Ἄτλαντος (Ἀπλλδ.).

Πλῆκτρον, ῥαβδίον, πολλάκις ἐλεφάντινον ἢ χρυσοῦν, δι' οὗ ἔκρουον τὰς χορδὰς τῆς κιθάρας (Ὁμ. Ὕμν. Ἀπλλν. 185), ὡς τὸ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ τῆς εἰκόνος τῆς ἐκ τοιχογραφίας Ῥωμαϊκῆς. Τὸ δὲ πρὸ αὐτῆς ἐστὶν αὐτὸ τὸ πλῆκτρον ἐκ τοιχογραφίας τῆς Πομπηΐας.

Πλημμύριον (ἄκρον), ἀκρωτήριον τῆς Σικελίας, πρὸ τῶν Συρακουσῶν καὶ νοτίως αὐτῶν, κλεῖον εἰς στενὸν τὸ στόμιον τοῦ λιμένος αὐτῶν, δι' ὃ καὶ ὠχυρώθη ὑπὸ τοῦ Νικίου (Θουκ. Ζ, 4). Ἴδ. Συρακοῦσαι.

Πλημναῖος, ἔγγονος τοῦ Ποσειδῶνος, υἱὸς τοῦ Περάτου ἐκ Κορίνθου, πατὴρ τοῦ Ὀρθοπόλιος, ὃν ἀνέθρεψεν ἡ Δήμητρα (Παυσ. Β, 5).

Πλήμνη (καὶ Χοινικὶς), ἡ ὀπὴ ἢ ὁ σωλὴν τοῦ τροχοῦ, δι' οὗ διέρχεται ὁ ἄξων. Ἡ εἰκὼν, ἀρχαῖος τροχὸς ἐν μουσείῳ τῆς Βιέννης.

Πλημοχόη, μικρὸν ὑδροχόον ἢ οἰνοχόον ἀγγεῖον, καθ' ὃ ὠνομάζετο ἡ ἐνάτη καὶ τελευταία ἡμέρα τῶν Ἐλευσινίων (ἴδ.), ἕνεκα τῶν διὰ τοῦ ἀγγείου τούτου τελουμένων ἱερῶν σπονδῶν.

Πληξαύρα, 1) Θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος (Ἡσίοδ. Θεογ. 353. — 2) Θυγάτηρ τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος (Ἀπλλδ.).

Πλήξιππος, 1) υἱὸς τοῦ Θεστίου καὶ τῆς Εὐρυθέμιδος, ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Μελεάγρου κατὰ τὴν θήραν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου, διότι τὴν δορὰν αὐτοῦ, φονευθέντος, ἠθέλησε ν' ἁρπάσῃ ἀπὸ τῆς Ἀταλάντης (Ἀπλλδ. Α, 6, 10). — 2) Υἱὸς τοῦ Φινέως καὶ τῆς Κλεοπάτρας (Ἀπλλδ. Γ, 15, 3). — 3) Εἷς τῶν υἱῶν τοῦ Αἰγύπτου. (Hygn. Fab. CLXX).

Πλινθένη, πόλις τῆς κάτω Αἰγύπτου, κατὰ τὴν Μαρεῶτιν λίμνην, μεθ' ὁμωνύμου κόλπου (Ἡρδ. Β, 6. — Στφ. Βυζ.).

Πλίνθος, 1) Ἐκ χώματος κατεσκευάζον πλίνθους πρὸς οἰκοδομὴν οἱ ἀρχαῖοι, καὶ

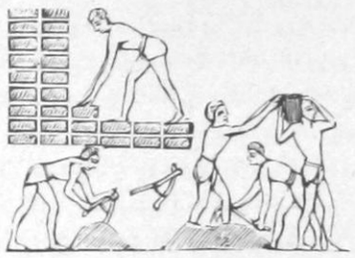

ἰδίως φαίνεται ὅτι ἐπεκράτει ἡ τέχνη καὶ χειρουργία αὕτη ἐν Αἰγύπτῳ (Ἀρστφ. Ὄρν. 1113), ὡς δεικνύει καὶ ἡ εἰκὼν ἐκ τοιχογραφίας τῶν αἰγυπτιακῶν Θηβῶν. Ἐλάμβανον αἱ πλίνθοι ἐντὸς τύπων τὰ κατάλληλα σχήματα καὶ διαστάσεις, τὸ τετράγωνον ἢ τετράπλευρον, ἢ τριγωνικὸν διὰ τὰς γωνίας ὡς τὰ τῆς εἰκόνος ἐκ πρωτοτύπων Ῥωμαϊκῶν, καὶ αἱ μέγισται ἐλέγοντο παρὰ Ῥωμαίοις τετράδωροι, ἔχουσαι 16 δακτύλων μῆκος καὶ πλάτος, καὶ 18-20 γραμμῶν πάχος. Αἱ οἰκοδομικαὶ πλίνθοι ἦσαν ἢ ὠμαὶ

ἢ ὀπταὶ (κέραμοι), καὶ αἱ ὀπταὶ παρὰ Ῥωμαίοις εἶχον συνήθως ἐπιτετυπωμένα ἐμβλήματα καὶ ὀνόματα τοῦ πλινθουργοῦ, τοῦ τόπου τῆς κατασκευῆς, κλπ. Ἐν Βαβυλωνίᾳ αἱ πλίνθοι συνεδέοντο δι' ἀσφάλτου, καὶ εὑρέθησαν μυριάδες τοιούτων, ἔχουσαι ἐντετυπωμένας ἐπιγραφὰς γραμμάτων σφηνοειδῶν, αἵτινες εἰσὶν ὁλόκληροι βιβλιοθῆκαι ἱστορικαὶ καὶ γραμματικαί. — 2) Πλίνθος ἀπαντᾶται λεγόμενον παρὰ Βιτρουβίῳ (IV, 7, 3), καὶ τὸ κατώτατον τετράγωνον μέλος τῆς βάσεως τοῦ ἰωνικοῦ ἢ κορινθιακοῦ κίονος (π).

Πλένιος, 1) ὁ ἀρχαιότερος, Ῥωμαῖος γεννηθεὶς τῷ 23 μ. Χ. ἐν Βερόνῃ, ἀνὴρ σοφώτατος, γράψας ἐν ἄλλοις «φυσικὴν ἱστορίαν» (Historia Naturalis) ἐν 37 βιβλίοις, τὸ μόνον περισωθὲν ἔργον του, ὃν ἡ κυριωτέρα καὶ πασῶν πλουσιωτέρα πηγὴ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας. Τῷ 79 μ. Χ., διοικῶν τὸν Ῥωμαϊκὸν στόλον, καὶ παρὰ τῷ ἀκρωτηρίῳ Μισηνῷ ἰδὼν τὴν φοβερὰν τοῦ Βεσουβίου ἔκρηξιν, τὴν καταστρέψασαν τὴν Πομπηΐαν καὶ τὸ Ἡράκλειον, ἠθέλησε νὰ τὴν σπουδάσῃ ἐκ τοῦ πλησίον, καὶ ἀπέβη εἰς Σταβιάς, ἔνθα ἀπέθανεν ἀποπνιγεὶς εἰς τὴν τέφραν καὶ εἰς τὴν λάβαν. — 2) Πλ. ὁ νεώτερος, υἱὸς Πλινίας, τῆς ἀδελφῆς τοῦ πρεσβυτέρου Πλινίου, ὑφ' οὗ καὶ υἱοθετήθη, μείνας ὀρφανὸς εἰς τρυφερὰν ἡλικίαν. Ἦν φιλομαθὴς καὶ εἰς τὴν σπουδὴν ἐπιδεδομένος. Δεκατετραετὴς ἔγραψε τραγῳδίαν Ἑλληνιστί. Εἰς ἡλικίαν δὲ δεκακτὼ ἐτῶν συνώδευσε τὸν θεῖόν του εἰς Σταβιάς, καὶ παρέστη εἰς τὸν θάνατόν του, ὃν περιγράφει ἐν μιᾷ τῶν σωζομένων ἐπιστολῶν του. Πλὴν αὐτῶν ἔγραψε καὶ πανηγυρικὸν τοῦ Τραϊανοῦ.

Πλοῖον, ἴδ. Ναῦς. Πορθμεῖον. Φορτίς. Προσέτι πλοῖον κοντωτὸν ἐλέγετο τὸ πλοιάριον τὸ ἐπὶ ἀβαθοῦς ὕδατος

διὰ κόντων, οὐχὶ διὰ κωπίων εἰς τὰ ἐμπρὸς ἐλαυνόμενον.

Πλούταρχος, 1) Τύραννος τῆς Ἐρετρίας ἐν Εὐβοίᾳ, ἐπὶ Φωκίωνος καὶ Δημοσθένους, ἐπικαλεσθεὶς τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθηναίων κατὰ τοῦ Κλειτάρχου. Ὁ Φωκίων, μεταβὰς εἰς Ἐρέτριαν, τὸν ἐβοήθησε καὶ τὸν ἐγκατέστησεν εἰς τὴν ἀρχήν· ἀλλ' αὐτὸς μετ' ὀλίγον ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες τὸν ἐξέβαλον τότε (Πλούτ. Φωκ. ΙΒ, ἐπ. — Δημοσθ. π. Εἰρ. Ε). — 2) Συγγραφεύς, γεννηθεὶς ἐν Χαιρωνείᾳ τῆς Βοιωτίας κατὰ τὴν α' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα. Ἐπί τινα χρόνον ἐσπούδασεν ἐν Ἀθήναις, ἔνθα καὶ ἐνεγράφη πολίτης, εἰς τὴν Λεοντίδα φυλὴν καὶ ὁ ἴδιος ὡς διδασκάλου του μνημονεύει τοῦ Ἀμμωνίου, οὗ ἔγραψε καὶ τὴν βιογραφίαν. Ἐν τῇ νεαρᾷ του ἡλικίᾳ περιηγήθη πολλαχοῦ καὶ διέμεινεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν Ῥώμῃ, ἔνθα διετέλεσε φίλος τοῦ Κ. Σωσσίου Σενεκίωνος, τοῦ πολλάκις ὑπατεύσαντος ἐπὶ Τραϊανοῦ, καὶ τῷ προσεφώνησε τὰς βιογραφίας καὶ ἄλλα του ἔργα. Καὶ εἰς τὴν αὐλὴν δὲ προσελήφθη, καὶ ἀνέλαβε τὴν διδασκαλίαν τοῦ μέλλοντος αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Κατὰ Σουΐδαν τῷ ἀπένειμεν ὁ Τραϊανὸς καὶ τοῦ ὑπάτου τὴν ἀξίαν, καὶ τὰς ἐν Ἰλλυρίᾳ ἀρχὰς διέταξεν αὐτοῦ καὶ ὁδηγίας ν' ἀκολουθῶσιν. Ὁ Ἀδριανὸς εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννήσεώς του τὸν ἐγκατέστησεν ἄρχοντα καὶ ἀρχιερέα τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. Ἀπεβίωσε δὲ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Ἀδριανοῦ, περὶ τὰ 120 μ. Χ. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Λαμπρίας ἔγραψε σωζόμενον κατάλογον πλήρη τῶν συγγραμμάτων του

«Ἀναγραφὴ τῶν Πλουτάρχου βιβλίων». Τούτων τὰ κυριώτερα εἰσὶ Α) «Οἱ παράλληλοι βίοι, συνταχθέντες ἐπὶ Τραϊανοῦ, καὶ ἐκδοθέντες ἐν Χαιρωνείᾳ, περιέχοντες δὲ τὰς βιογραφίας ἑνὸς ἑκάστοτε τῶν Ἑλλήνων καὶ ἑνὸς συνήθως τῶν Ῥωμαίων μεγάλων ἀνδρῶν κατ' ἀντιπαράθεσιν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ μετὰ συγκρίσεων. Πάντες οἱ παράλληλοι οὗτοι δὲν σώζονται, ἀλλὰ μόνον οἱ ἑπόμενοι: Τοῦ Θησέως καὶ Ῥωμύλου, τοῦ Λυκούργου καὶ Νουμᾶ Πομπιλίου, τοῦ Σόλωνος καὶ Βαλερίου Ποπλικόλα, τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ Καμίλλου, τοῦ Περικλέους καὶ Φαβίου Μαξίμου, τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ Κοριολάνου, τοῦ Τιμολέοντος καὶ Παύλου Αἰμιλίου, τοῦ Πελοπίδα καὶ Μαρκέλλου, τοῦ Ἀριστείδου καὶ Κάτωνος τοῦ πρεσβυτέρου, τοῦ Φιλοποίμενος καὶ Φλαμινίνου, τοῦ Πύρρου καὶ Μαρίου, τοῦ Λυσάνδρου καὶ Σύλλα, τοῦ Κίμωνος καὶ Λουκούλλου, τοῦ Νικίου καὶ Κράσσου, τοῦ Εὐμένους καὶ τοῦ Σερτωρίου, τοῦ Ἀγησιλάου καὶ τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Καίσαρος, τοῦ Φωκίωνος καὶ Κάτωνος τοῦ νεωτέρου, τοῦ Ἄγιδος καὶ Κλεομένους καὶ τῶν δύο Γράκχων, τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Κικέρωνος, Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ καὶ τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Δίωνος καὶ τοῦ Βρούτου, οἷς προσετέθησαν καὶ αἱ μεμονωμέναι καὶ ἐπιμελέστατα ἐξειργασμέναι βιογραφίαι Ἀρταξέρξου τοῦ Μέμνονος, τοῦ Ἀράτου, τοῦ Γάλβα καὶ τοῦ Ὄθωνος. Εἷς τινας τῶν βιογραφιῶν τούτων ἐλλείπει ἡ «σύγκρισις»· ἄλλαι δέ, ὡς ἡ τοῦ Ἀμμωνίου, καὶ προσέτι τοῦ Ἀριστομένους, τοῦ Ἐπαμεινώνδου, ἴσως καὶ τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τοῦ Μενάνδρου, ἀπωλέσθησαν. Διὰ τῶν βιογραφιῶν τούτων δὲν προυτίθετο νὰ γράψῃ κυρίως ἱστορίαν, ἀλλὰ μᾶλλον διαγραφὴν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν διαθέσεων τῶν ἀνδρῶν περὶ ὧν πραγματεύεται. Καὶ εἰσὶ μὲν ἐπὶ τὸ πανηγυρικώτερον ἐξειργασμέναι, ἀλλ' οὕτως ὥστε νὰ ἐξαίρωσι τῆς νεολαίας τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν διὰ τοῦ θαυμασμοῦ τῶν ἀρετῶν τῶν ἀρχαίων. Διαφαίνεται δὲ πανταχοῦ ἐν αὐτοῖς τοῦ συγγραφέως ἡ ἀρετή, ἡ εὐσέβεια, ἡ ἀγαθότης, ὁ ἐνθουσιασμὸς δι' ὅ,τι μέγα καὶ εὐγενές, καὶ ἡ ἀκριβὴς φιλαλήθεια, ἣν ἀπέδειξαν καὶ αἱ ὑπὸ τῶν νεωτέρων κριτικῶν γενόμεναι ἔρευναι περὶ τῶν πηγῶν αὐτοῦ. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἐστὶν ἡ ἀττική, ἢ μᾶλλον ἡ «κοινή», ἀλλὰ τὸ ὕφος ἀποβαίνει περίπλοκον ἐνίοτε διὰ τὸ μῆκος τῶν περιόδων καὶ διὰ τὴν σώρευσιν τῶν εἰκόνων. Μετάφρασις εἰς τὴν καθομιλουμένην εἶχε γίνει ὑπὸ Γ. Αἰνιᾶνος, ἀλλ' ἀπωλέσθη ἀνέκδοτος. Ἡ ὑπὸ Α. Ῥ. Ῥαγκαβῆ ἐξεδόθη εἰς 10 τόμους. — Β) Τὰ ἠθικὰ ἢ συγγράμματα μικτὰ εἰσὶ συλλογὴ 85 ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων πραγματειῶν περὶ παντοίας καὶ ποικιλωτάτης ὕλης, εἰς ἣν δὲν ἐφαρμόζεται πάντοτε ὁ τίτλος τῶν ἠθικῶν. Τινὲς δ' ἐξ αὐτῶν θεωροῦνται ὡς μὴ γνήσιαι. Μεταξὺ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν συγγραμμάτων τούτων τινὰ εἰσὶν ὕλης ἀρχαιολογικῆς ἢ φιλολογικῆς, ἄλλαι ἀφορῶσι κοινωνικὰ ἢ πολιτικὰ ζητήματα, δημώδη ἔχοντα τάσιν. Ὑπάρχουσι καὶ τὰ θρησκευτικὴν περιέχοντα ὕλην, καὶ ἄλλα ἀφορῶντα εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτῆς. Εἰς ὅλα τὰ ἔργα του ταῦτα ἐμφαίνεται τοῦ συγγραφέως ὁ πρακτικὸς νοῦς καὶ ἡ ἐπιδίωξις σκοποῦ χρησίμου ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἡ φράσις ἐκτείνεται ὑπερβολικῶς, καὶ αἱ περίοδοι, πεπληρωμέναι δι' εἰκόνων καὶ παραθέσεων ἐξ ἀρχαιοτέρων συγγραφέων, ἀποβαίνουσι βαρεῖαι καὶ ἄκομψοι ἢ πεπατημέναι πολλάκις.

Πλοῦτος, (κατ' Ἀριστοφάνην δὲ, Πλοῦτ. 727, καὶ Πλούτων), ἡ προσωποποίησις τῆς εὐπορίας. Ἡ Δήμητρα ἔτεκεν αὐτὸν ἐκ τοῦ Ἰασίωνος ἐπὶ τρὶς ὀργωθέντος ἀκαλλιεργήτου πρὶν ἐδάφους (Ἡσίοδ. Θεογ. 969. Ἴδ. καὶ Ὅμ. Ὀδ. Ε, 125), ὅπερ αἰνίττεται ὅτι ὁ Πλοῦτος ἐστὶ προϊὸν ἐπιμελοῦς καλλιεργείας, γινομένης εὐτύχου καὶ διὰ τῆς βροχῆς (Ἰασίων). Ἐπειδὴ δὲ ἡ εὐπορία

δὲν παρακολουθεῖ πάντοτε τὴν ἀξίαν, διὰ τοῦτο ἐμυθεύθη ὅτι ὁ Ζεὺς ἐτύφλωσε τὸν Πλοῦτον (Ἀρστφ. Πλοῦτ. 90). Ἐν Ἀθήναις ἵδρυτο ἄγαλμα τῆς Εἰρήνης, φερούσης εἰς τὰς ἀγκάλας τὸν Πλοῦτον ὡς βρέφος, ἔργον Κηφισοδότου, τοῦ γυναικαδέλφου τοῦ Κίμωνος (Παυσ. Γ, 19). Ἐν Θήβαις ὁμοίως τῆς Τύχης, ἔργον συγχρόνου γλύπτου, τοῦ Ξενοφῶντος (Παυσ. Θ. 16) καὶ ἐν Θεσπιαῖς τῆς Ἀθηνᾶς Ἐργάνης, ἐχουσῶν αὐτὸν παρ' ἑαυταῖς ὡς παιδίον· καὶ ἐν γένει φαίνεται ὅτι συνήθως παριστᾶτο ὡς παιδίον ἔχον διὰ χειρῶν τὸ κέρας τῆς Ἀμαλθείας.

Πλουτώ, θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος, σύντροφος τῆς Περσεφόνης (Ἡσδ. Θεογ. 355. — Ὁμ. Ὕμ. Δμτρ. 422).

Πλούτων, εἷς τῶν υἱῶν τοῦ Κρόνου οὓς εἶχε καταπίει ὁ πατήρ των, καὶ εἰς ὃν ὁ Ζεὺς, ὅτε ἐπεκράτησεν, ἔδωκε τὸ βασίλειον τοῦ Ἅδου. Ἐν Ὁμήρῳ καὶ Ἡσιόδῳ λέγεται πάντοτε Ἀΐδας ἢ Ἀϊδωνεύς (ὁ μὴ φαινόμενος). Λέγεται δὲ μετονομασθεὶς ἔπειτα Πλούτων (Εὐριπ. Ἡρκλ. μαιν. 1076), διότι δῆθεν ὑπὸ γῆν κρύπτεται ὁ πλοῦτος (Λουκ. Τιμ. 21). Ἐν Ἐλευσῖνι ἥρπασε τὴν Περσεφόνην τῆς Δήμητρος, καὶ μετ' αὐτῆς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρίσταται ὑπὸ τῆς τέχνης καθήμενος ἐπὶ θρόνου, αὐστηρὸς τὴν ὄψιν, ὡς τῶν νεκρῶν δυναστής. Ἐν Κορωνείᾳ τῆς Βοιωτίας εἶχεν ἀρχαῖον ναὸν, καὶ ἱερὸν ἐν σπηλαίῳ ἐν Ἐλευσῖνι, καὶ ἄλσος ἱερὸν εἰς Πύλον τῆς Μεσσηνίας.

Πλούτων, ὑποτιθέμενος ποταμὸς κατὰ τὰ ἀπώτατα δυτικὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, ἔνθα κατῴκουν οἱ Ἀριμασποὶ (Αἰσχλ. Προμ. 812).

Πλουτώνιον ἄντρον, 1) ἐν Φρυγίᾳ πρὸς τῇ Ἱεραπόλει, ἀναδίδον θανατηφόρους ἀναθυμιάσεις (Στρβ.). — 2) Ἄντρον ἐν Καμπανίᾳ, παρὰ τῇ λίμνῃ Ἀόρνῳ, ἔνθα ὑπετίθετο ὅτι ὑπῆρχεν ἡ ἐξ Ἰταλίας εἰς Ἅδου κατάβασις (Στρβ.). Νῦν Ἄντρον τοῦ Κυνὸς παρὰ Ἀβέρνῃ.

Πλυνὸς, λιμὴν ἐν Λιβύῃ κατὰ τὰ σύνορα τῶν Ἀδυρμαχιδῶν (Ἡρδ. Δ, 168).

Πλυντήρια, ἑορτὴ τελουμένη ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Θαργηλιῶνος (ἀρχὰς Ἰουνίου) (Πλούτ. Ἀλκιβ. ΛΔ. —Φώτ. Ἀρπκρ. Σουίδ. λ.), μετὰ τὰ Καλλυντήρια, τελούμενα τῇ 19ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς πρὸς καθαρισμὸν τοῦ ναοῦ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς. Κατὰ δὲ τὰ Πλυντήρια οἱ ἐκ τοῦ γένους τῶν Πραξιεργιδῶν, παραλαμβάνοντες τὸ ἀρχαῖον ξόανον τῆς Ἀθηνᾶς ἐν πέπλῳ ἐνειλιγμένον, ἔφερον αὐτὸ μυστηριωδῶς (Πολδ. Η, 141.—Ξνφ. Ἑλλ. Α, 4, 12) εἰς τὸ Φάληρον, καὶ τὸ ἀπέπλυνον εἰς τὴν θάλασσαν, ἐν ᾧ ἐν τῇ πόλει ἔπαυε πᾶσα ἐργασία (Ξνφ.).

Πλωταὶ νῆσοι, ἀρχαιότατα αἱ Στροφάδες, κατοικία τῶν Ἁρπυιῶν (Ἀπλλδ. Ῥόδ. Β, 285).

Πλωτινούπολις, πόλις τῆς Θράκης, κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ἕβρου ποταμοῦ, παρὰ τοῖς Ὀδρύσαις (Πτλ. Γ, 11).

Πλωτῖνος, ἐκ Λυκοπόλεως τῆς Αἰγύπτου, γεννηθεὶς τῷ 205 μ. Χ., ἐσπούδασεν ἀπὸ τοῦ 30οῦ μέχρι τοῦ 40οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του παρὰ τῷ Ἀμμωνίῳ Σάκκᾳ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, περιηγήθη ἔπειτα εἰς Περσίαν καὶ εἰς Ἰνδίας, καὶ τέλος ἔζησεν ἐπὶ 26 ἔτη ἐν Ῥώμῃ. Ἐκεῖ ἐδίδαξε τὴν νεοπλατωνικὴν φιλοσοφίαν, μίγμα μυστηριωδῶν ἀλληγοριῶν ἑλληνικῶν συστημάτων καὶ ἀνατολικῶν, ἰουδαϊκῶν καὶ χριστιανικῶν θεωριῶν. Ὀπαδοὺς τῷ προσείλκυσαν τὸ ἐνθουσιῶδες τῶν πεποιθήσεών του, καὶ τῶν ἠθῶν του ἡ αὐστηρότης. Ἡ φύσις αὐτοῦ ἦν ὅλως θεωρητική. Ἐπεζήτει τὸν σκοπὸν διὰ τῆς ἑνώσεως μετὰ τοῦ θείου, τῆς διὰ πνευματικῶν ὀφθαλμῶν ἐμβλέψεως εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὰ ἔνδον, πρὸς ὃ ἀναγκαίαν ἐπρέσβευε τὴν ἠθικὴν αὐστηρότητα πρὸς ἀνέγερσιν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τῆς καταπτώσεως αὐτῆς. Ἐνεδύετο ὡς ἀρχαῖος Πυθαγόρειος, καὶ ἤθελε ν' ἀνοικοδομήσῃ μίαν τῶν ἠρημωμένων ἀρχαίων πόλεων τῆς Καμπανίας, ἵνα ἱδρύσῃ ἐκεῖ πολιτείαν κατὰ τὰς πλατωνικὰς θεωρίας· καὶ ὁ μὲν αὐτοκράτωρ Γαλιηνὸς ἔδωκε τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν, ἀλλ' οἱ ὑπουργοὶ ἐξεφράσθησαν κατὰ τῆς προτάσεως, ἥτις διὰ τοῦτο ἀπέτυχεν. Ἀπέθανε δ' ὁ Πλωτῖνος εἰς τὴν ἀγροικίαν φίλου τού τινος ἐν Καμπανίᾳ, τῷ 270. Τὰ μετὰ σκοτεινῆς βαθυνοίας συντεταγμένα συγγράμματά του συνηρμολογήθησαν ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ καὶ βιογράφου του Πορφυρίου (ἴδ.)

Πνιγεύς, κλίβανος (φοῦρνος) παντοχόθεν κλειστὸς καὶ ἄνωθεν πῶμα κοῖλον ἔχων εἰς ὃν μετὰ τοῦ ὀπτωμένου κλείονται ὡς πνιγόμενοι καὶ οἱ ἄνθρακες (Ἀρστφ. Νεφλ. 96).

Πνὺξ, χωρίον ἐν Ἀθήναις ἔνθα συνήρχετο ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου. Κατ' ἀρχὰς θέσις τῶν συνελεύσεων τούτων φαίνεται ὅτι ἦν ἡ ἀγορά· ἀλλ' ἀπὸ Σόλωνος κἂν ἢ ἀπὸ Κλεισθένους μετεβιβάσθη εἰς τὸ ὕψωμα τὸ κατὰ τὰ νοτιοδυτικὰ τῆς πόλεως δυτικῶς μὲν τοῦ Ἀρείου Πάγου, βορείως δὲ τοῦ λόφου τοῦ Μουσείου, τὸ ὄνομα βεβαίως λαβοῦσα ἐκ τοῦ ἐκεῖ συμπυκνουμένου λαοῦ, καθ' ὅσον καὶ ἡ γενικὴ τῆς λέξεως ἐστὶ «Πυκνὸς» καὶ οὐχὶ Πνυκὸς (Θουκ. Η, 97. — Ἡρδν. ἐν Στφ. Βυζ. λ. Πνὺξ κλ.). Τινὲς (Welcker, Πρκτ. Ἀκδ. Βερολ. 1852) ἠμφισβήτησαν τὴν θέσιν ταύτην τῆς Πνυκὸς, ἀλλὰ ματαίως, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐπ' αὐτῆς εὑρέθη στήλη φέρουσα «Ὅρος Πυκνὸς» (Rang. Ant. Hell. II, N. 899). Ἐπὶ τῆς κυρυφῆς τοῦ λόφου τούτου ἦν εἰς τὸν αὐτοφυᾶ βράχον τὸ βῆμα, καὶ «λίθος» λεγόμενον, ἀφ' οὗ ὁ ῥήτωρ ἠγόρευε πρὸς τὸ περιϊστάμενον πλῆθος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἦν πρὸς νότον καὶ ἡ θάλασσα ὁρατή. Ἀλλ', ὡς φαίνεται, ὅτε ὁ Θεμιστοκλῆς ὠχύρωσε τὴν πόλιν, παρέτεινεν ὑπὲρ τὴν κορυφὴν τῆς Πνυκὸς, καὶ ἀκριβῶς ὀπίσω τοῦ βήματος, τὸ ἐκ τοῦ Μουσείου κατερχόμενον τεῖχος, οὗ λείψανα σώζονται ἔτι, ἔχοντα τῆς τειχοδομίας τῶν χρόνων ἐκείνων τὸν χαρακτῆρα, καὶ τότε, ἵνα μὴ στερήσῃ τὸν δῆμον τοῦ τόπου τῶν συνελεύσεων, κατεβίβασεν αὐτὸν ὀλίγον πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς τὴν πόλιν, νέον καὶ πολὺ μεγαλοπρεπέστερον βῆμα λαξεύσας ἐν τοῖς βράχοις, ἐκ δὲ τῶν διὰ τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ ἀφαιρεθέντων μεγάλων λί-

θων ᾠκοδόμησε, βορείως τοῦ βήματος, τὴν ἔτι ὑπάρχουσαν ἡμικυκλικὴν βάσιν τοῦ εἰς θεατρειδῆ σχηματισθέντος τόπου τῶν συνελεύσεων. Ἡ διάφορος δ' αὕτη θέσις καὶ διεύθυνσις τῶν δύο βημάτων ἔδωκε τοῖς μεταγενεστέροις ἀφορμὴν νὰ εἴπωσιν ὅτι οἱ Τριάκοντα ἀπέτρεψαν δῆθεν τὸ βῆμα ἀπὸ τῆς ὄψεως τῆς θαλάσσης

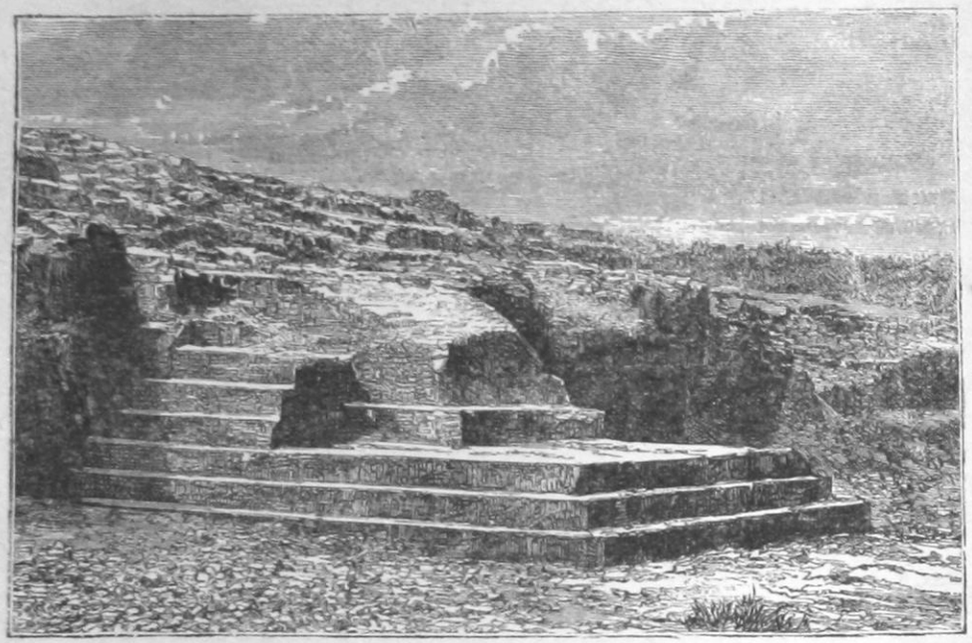

ἵνα περιστείλωσι τὰς φιλοδόξους τάσεις τοῦ δήμου (Πλούτ. Θεμιστ. ΙΗ). Παρὰ τῷ νεωτέρῳ βήματι ὑπάρχει ἡ ἐν τῷ βράχῳ λελαξευμένη θέσις, ἐν ᾗ ἦν ἱδρυμένον τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀγοραίου ἢ Ὑπάτου Διός, καὶ πλεῖστα διατηροῦνται ἴχνη τῶν λάκκων (Αἰσχ. κ. Τιμάρχ. § 81. — Ἀριστφ. Ἐκκλ. 244. Ἱππ. 799) καὶ οἰκοδομῶν, τῶν ἐκεῖ ἀναφερομένων, ἴσως λειψάνων τῶν κατοικιῶν τῶν φρουρῶν τοῦ μέρους τούτου τοῦ τείχους τοῦ ἄστεος καὶ τῶν μακρῶν τειχῶν.

Πνυταγόρας, βασιλεὺς τῆς νήσου Κύπρου (Ἀρριαν.).

Ποδαλείριος, υἱὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἀδελφὸς τοῦ Μαχάονος, βασιλεὺς τῆς Τρίκκης ἐν Θεσσαλίᾳ, εἷς τῶν μνηστήρων τῆς Ἑλένης, πρὸ τῆς Τροίας ἀνδρεῖος πολεμιστὴς καὶ ἔμπειρος ἰατρὸς (Ὁμ. Ἰλ. Β, 732). Κατὰ μεταγενεστέρους (Παυσ. Δ. — Στφ. Βυζ.), ἐπὶ τῆς ἐπανόδου ἐκ Τροίας εἰς τὴν Καρίαν πλανηθεὶς, ἔκτισεν ἐκεῖ τὰς πόλεις Σύριον καὶ Λύβασσον.

Ποδάργη, μία τῶν Ἁρπυιῶν, μήτηρ, ἐκ τοῦ Ζεφύρου, τῶν ἀθανάτων ἵππων τοῦ Ἀχιλλέως (Ὁμ. Ἰλ. Π. 149).

Πόδαργος, ὄνομα ἑνὸς τῶν ἵππων τοῦ Ἕκτορος. Ὁμοίως τοῦ Μενελάου (Ὁμ. Ἰλ. Θ, 185).

Ποδάρκη, μία τῶν Δαναΐδων (Ἀπλλδ. Β, 1, 4).

Ποδάρκης, 1) τὸ ἀρχαιότερον ὄνομα τοῦ Πριάμου, βασιλέως τῆς Τροίας (Ἀπλλδ. Β, 6, 4). — 2) Υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου, ἡγεμὼν τῶν ἐκ Φυλάκης Θεσσαλῶν πρὸ τῆς Τροίας (Ὁμ. Ἰλ. Β, 704).

Πόδειον, ποδεῖον ἢ πόδιον, τὸ ἐνδύον τὸν πόδα μέχρι τῆς κνήμης (ἡ κάλτσα).

Ποδήρης χιτών, ὁ κατερχόμενος μέχρι τῶν ποδῶν, δι' ἀμφότερα τὰ φῦλα. Ἰδίως διὰ τοὺς ἄνδρας ἦν ἔνδυμα τῶν Ἀσιανῶν, ὃ παραδεχθέντες ἔφερον καὶ οἱ Ἴωνες τῆς Ἀσίας. Παρ' αὐτῶν εἰσήχθη καὶ παρ' Ἀθηναίοις ἀπὸ Θησέως, καὶ διετηρήθη

μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους. Εἶχε δὲ τὰς χειρίδας μακρὰς, καὶ εἴτε εὐρείας καὶ ἠνεῳγμένας, εἴτε κατερχομένας στενὰς μέχρι τοῦ καρποῦ. Οἱ Ῥωμαῖοι οὐδέποτε τὸν παραδέχθησαν, θεωροῦντες αὐτὸν ἀνάξιον ἑαυτῶν.

Ἄγαλμα Εὐτέρπης Ἐξ ἀναγλύφου·

Πόδης, υἱὸς τοῦ Ἠετίωνος, ἀνδρεῖος Τρὼς, φίλος τοῦ Ἕκτορος, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Μενελάου εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Πατρόκλου μάχην (Ὁμ. Ἰλ. Ρ, 575).

Ποδοκάκη, ἴδ. Ποδοστράβη.

Ποδονιπτὴρ ἢ ποδανιπτὴρ, λεκάνη εἰς ἣν ἔπλυνον τοὺς πόδας. Ἡ εἰκὼν ἐκ τοιχογραφίας τῆς Πομπηίας, παριστώσης

τὸν Ἔρωτα ἑτοιμάζοντα τὸ λουτρὸν τῶν ποδῶν διὰ τὸν Ἄδωνιν. Ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἀναγλύφου ἡ γραῖα τροφὸς πλύνει εἰς ὅμοιον τοὺς πόδας τοῦ Ὀδυσσέως.

Ποδοστράβη, ποδοκάκη ἢ ποδάγρα, τὸ καὶ ἄλλως ξύλον λεγόμενον, μηχάνημα ἐκ ξύλου ἰδίως σμιλακίνου (Πολδ. Ε. 32), ἐν ᾧ ἐνεκλείοντο οἱ πόδες τῶν ἁλυσσοδέτων, ἢ ἐστρεβλοῦντο οἱ τῶν βασανιζομένων, ἢ συνελαμβάνοντο τὰ ἀγρευόμενα ζῷα, προσέτι χρησιμεῦον καὶ ὡς χειρουργικὸν ἐργαλεῖον πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν στρεβλωθέντων ποδῶν (Ἀρπκρ. — Μ. Ἐτυμ.λ.).

Ποδούκη, πόλις μεσόγειος τῆς Ταπροβάνης, νήσου τῆς Ἰνδικῆς (Πτλμ.).

Ποδωκείη. Οὕτω καλεῖ τὸν δρόμον ὁ Σιμωνίδης, χαρακτηρίζων αὐτὸν ὡς μέρος τοῦ Πεντάθλου. Ἰδ. Γυμνάσιον 5.

Ποίας, εἷς τῶν Ἀργοναυτῶν, ἔγγονος τοῦ Ἰφίκλου, υἱὸς τοῦ Φυλάκου, ἢ τοῦ Θαυμάκου, πατὴρ τοῦ Φιλοκτήτου (Πινδ. — Ἀπλλδ. Α. 7, 6).

Ποικίλη στοὰ, ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὴν ἀγορὰν (Αἰσχ. κ. Κτησ. Σ. 136) παρὰ τὸ μέρος ἔνθα ἵστανται οἱ μεγάλοι Ἑρμαῖ ἀνατολικῶς τοῦ λόφου τοῦ Θησείου (Ἰδ. Ραγκ. Τοπογρ. Ἀθ. Ἅπαντα ΙΗ, Σλ. 57). Κατ' ἀρχὰς ὠνομάζετο Πεισιανάκτιος, ἐκ τοῦ ἀνεγείραντος αὐτὴν Πεισιάνακτος, τοῦ γαμβροῦ τοῦ Κίμωνος. Τὴν νέαν δ' ἐπωνυμίαν ἔλαβε διότι ἐκοσμήθη διὰ ζωγραφικῶν μεγαλουργημάτων τοῦ Πολυγνώτου, τοῦ Μίκωνος καὶ τοῦ Παναίνου (Παυσ. Α, 15. Ε, 11. — Πλούτ. Κίμ. Δ. — Pl. XXXV, 35). Ἐν αὐτῇ ἐκρέμαντο ἀσπίδες, λάφυρα τῶν ἐπισημοτέρων νικῶν τῶν Ἀθηναίων, καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου ἵστατο τὸ ἄγαλμα τοῦ Σόλωνος. Ἐντὸς αὐτῆς ἐδίδασκεν ὁ Ζήνων, ἐξ οὗ καὶ ἡ φιλοσοφία αὐτοῦ Στωϊκὴ ἐπεκλήθη.

Ποιμανδρία, ἡ μετὰ ταῦτα Τάναγρα μετονομασθεῖσα πόλις ἐν Βοιωτίᾳ (Λκφρ.).

Ποινή. Τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἐν Ἀθήναις ἦσαν ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τὰ ἐκ προνοίας φονικὰ, καὶ οἱ ἐφέται, διὰ τὰς λοιπὰς περιστάσεις τοῦ φόνου. Ἐπεβάλλοντο δ' αἱ ποιναὶ ἀναλόγως τοῦ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, οὐχὶ ὑπὸ τῶν διαδίκων, γινομένου χαρακτηρισμοῦ τοῦ ἐγκλήματος, καὶ δὲν ἀπεφασίζοντο αὐθαιρέτως ὑπὸ τῶν δικαστῶν, ἀλλ' ἦσαν ῥητῶς ὡρισμέναι ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἦσαν δὲ αὗται ὁ θάνατος καὶ ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μακρὰ φυγὴ, μετὰ ἢ ἄνευ ἀτιμίας καὶ δημεύσεως.

Ποίννηον, ὄρος, παρέκτασις τῶν Ἄλπεων ἐν τῇ Ἄνω Ἰταλίᾳ (Στρβ.).

Πόλα, πόλις ἀρχαιοτάτη ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, κατὰ τὰ νότια τῆς Ἰστρίας, ἐντὸς κόλπου σχηματιζομένου ὑπὸ ἀκρωτηρίου, δραστηρίας ἐμπορικὰς σχέσεις διατηροῦσα μετὰ τῆς Ἰλλυρίας. Εἰς τὴν

νῦν πόλιν, τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔχουσαν, σώζονται ἐπίσημα ἐρείπια ἀμφιθεάτρου, θριαμβευτικῆς ἀψίδος καὶ πολλῶν ναῶν (Στρ. Ε, 216. — Mel. II. 3, 13).

Πολέμαρχος. 1) ἐν Ἀθήναις εἷς τῶν ἐννέα ἀρχόντων, ὁ τῶν στρατιωτικῶν ἐπιμελητής, καὶ κατ' ἀρχὰς τὰς στρατιωτικὰς δίκας εἰσάγων εἰς τὰ δικαστήρια· ἔπειτα δὲ, ἀφ' οὗ, ἀπὸ τῶν Περσικῶν, ηὔξησε τῶν στρατηγῶν ἡ δικαιοδοσία, ὁ πολέμαρχος περιωρίσθη εἰς τ' ἀφορῶντα τὰς σχέσεις τῶν ξένων καὶ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν δικῶν αὐτῶν, διότι κατὰ τὰς παναρχαίους ἰδέας, οἱ ξένοι ἐταυτίζοντο τοῖς ἐχθροῖς (Ηλούτ. Σόλ. ΙΗ. — Ἀνδκ. π. Μυστ. 38). Διετήρησε δὲ, φαίνεται, ὁ πολέμαρχος, ὡς πρὸς τὰ στρατιωτικὰ, μόνον τὸ καθῆκον τοῦ μεριμνᾶν περὶ τῆς ταφῆς τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων (Πολδ. Η, 91, — ΛΞ. Ρτρ. 290) καὶ περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν υἱῶν αὐτῶν (Σχλ. Δημ. ΙΙ, 172). Τὸ δ' ἀρχεῖον αὐτοῦ ἦν εἰς τὸ Λύκειον. — 2) Ἐν Σπάρτῃ ὁ στρατιωτικὸς ἀρχηγὸς τῆς Μόρας, σύμβουλος τοῦ βασιλέως καὶ ὁμόσκηνος αὐτοῦ ἐν ταῖς ἐκστρατείαις (Θουκ. Ε, 12. — Ξνφ. Λακ. Πλτ. ΙΑ, 6. — 3) Οἱ ἀνώτατοι στρατιωτικοὶ ἄρχοντες ἐν Βοιωτίᾳ. — 4) Ἐν τῷ Αἰτωλικῷ δεσμῷ ὁ ὑπέρτατος στρατιωτικὸς ἄρχων ἑκάστης πόλεως (Πολδ. Δ, 18, 2).

Πολεμοκράτης, υἱὸς τοῦ Μαχάονος, ἐπίσημος ἰατρὸς, εἰς ὃν οἱ Θυρεᾶται ἐν Ἀργολίδι ἤγειραν ναὸν καὶ ἀπέδωκαν θείας τιμὰς, διότι τοὺς ἀπήλλαξεν ἐπιδημίας (Παυσ. Β).

Πολέμων, 1) υἱὸς τοῦ Ἀνδρομένους, ὕποπτος γενόμενος ὅτι μετὰ τριῶν ἀδελφῶν του μετέσχε τῆς κατὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου συνωμοσίας τοῦ Φιλώτα, ἐσώθη διὰ φυγῆς· ἀλλ' ἐπανῆλθεν ὅτε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀμύντας ἐδικαιολόγησεν ἑαυτὸν καὶ τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς. Μετὰ ταῦτα κατετάχθη εἰς τὴν μερίδα τοῦ Περδίκκα, καὶ συνελήφθη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀττάλου (Ἀρρ. Γ, 27). — 2) Υἱὸς Θηραμένους, Μακεδὼν, ναύαρχος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Αἰγύπτῳ. — 3) Μακεδὼν, υἱὸς Μεγακλέους, ὑπὸ τὸν Ἀλέξανδρον φρούραρχος τοῦ Πηλουσίου (Ἀρρ. Γ. 5). — 4) Πολέμων ὁ Περιηγητὴς, ἐν Τρωάδι γεννηθεὶς, ἐπολιτογραφήθη εἰς Ἀθήνας ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Ἐπιφανοῦς (200 π. Χ.). Περιηγήθη δὲ πολλαχοῦ πρὸς ἐπίσκεψιν δημοσίων καταστημάτων καὶ μνημείων, συλλογὴν ἐγχωρίων παραδόσεων, περιγραφὴν καλλιτεχνημάτων, ἑρμηνείαν ἐπιγραφῶν, ἃς ἰδίως μετὰ πλείστου ζήλου συνέλεγεν, ἀντέγραφε καὶ ἐξήγει, δι' ὃ καὶ στηλοσκόπος ἐπωνομάσθη. Ἐν ἄλλοις περιέγραψε τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, τὰ Προπύλαια, τὰ μνημεῖα ἐπὶ τῆς πρὸς Ἐλευσῖνα ὁδοῦ, τοὺς Δελφοὺς, τὴν Ὀλυμπίαν, κτλ. Ἀλλ' ἐκ τούτων σώζονται τεμάχια μόνον, 103 ἐν ὅλοις (Συλλ. Preller). Ἀλλαχοῦ ἐπροσπάθησε νὰ ἐπανορθώσῃ καὶ συμπληρώσῃ τὰς γνώμας ἀνδρῶν ἐπισήμων. Ἔγραψε καὶ πολυμαθεστάτας ἐπιστολὰς πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀφορώσας. Καὶ ἄλλα του δὲ συγγράμματα εἰς ποικίλα περιεστρέφοντο ἀντικείμενα. Οἱ μεταγενέστεροι αὐτοῦ συγγραφεῖς πολλὰ ἠρύσθησαν ἐξ αὐτοῦ, ἰδίως ὁ Ἀθήναιος. — 5) Βασιλεὺς μικροῦ τινος κράτους ἐν τῇ Ποντικῇ, ὃ (Πόντον Πολεμονιακόν) ἔλαβε παρὰ τοῦ Ἀντωνίου δι' ἃς εἶχεν ἀναδείξει αὐτῷ ὑπηρεσίας. Πολεμήσας δὲ, κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀγρίππα, ἀντίπαλόν τινα ὅτε ἀντεποιεῖτο τὸν θρόνον τοῦ Πόντου, ἔλαβε καὶ τοῦτον, τῷ 37 π. Χ. μετ' οὐ πολὺ καὶ τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν, καὶ τέλος, τῷ 14, καὶ τὸ κράτος τοῦ Βοσπόρου· ἀπέθανε δ' ἐν μάχῃ μετὰ ἕτερα 15 ἔτη. Τὸν διεδέχθη δ' ἡ γυνή του Πυθοδωρὶς, μέχρι τοῦ 38 μ. Χ. καὶ ταύτης ὁ υἱὸς Πολέμων Β', ἀνὴρ ἀβρανὴς, ἀναγκασθεὶς ἐπὶ Κλαυδίου ν' ἀποστῇ (τῷ 41 μ. Χ.) πρῶτον τοῦ Βοσπόρου καὶ ἔπειτα καὶ τοῦ Πόντου. Τρία ἐπιγράμματα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ ἦσαν ἔργα ἑνὸς τῶν δύο τούτων βασιλέων. — 6) Π. ὁ σοφιστὴς, ἐκ Λαοδικείας, γεννηθεὶς τῷ 97, ἀποθανὼν τῷ 153 μ. Χ. διέμενεν εἰς τὰ γράμματα ἐπιδιδόμενος, ἐν Σμύρνῃ, καὶ ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ Τραϊανοῦ καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, μεταβὰς καὶ εἰς τὴν Ῥώμην πολλάκις. Πάσχων ἐκ ποδαλγίας, ἐνεταφιάσθη ζῶν, εἰς ἡλικίαν 56 ἐτῶν. Ἡ εὐγλωττία του ἦν θερμὴ, καὶ πρὸ πάντων ἐθαυμάζοντο οἱ αὐτοσχέδιοι λόγοι του. Διετηρήθησαν δ' αὐτοῦ δύο ἐπιτάφιοι δημηγορίαι ἐπὶ Μαραθωνομάχων. — 7) Π. Ὁ φυσιογνωμιστὴς, οὗ σώζεται τὸ «φυσιογνωμικὸν ἐγχειρίδιον» (Franz, script. physiogn. velt.), πιθανῶς τοῦ ἄλλου μεταγενέστερος. — 8) Π. ὁ φιλόσοφος, Ἀθηναῖος, μαθητὴς τοῦ Ξενοκράτους, διδάσκαλος τοῦ Ζήνωνος, ἀπὸ βίου ἐκδεδιηγημένου διὰ μιᾶς μετὰ πλείστου ζήλου πρὸς τὴν φιλοσοφίαν στραφεὶς (Hor. Sat. II, 3, 253). — 9) Ἕτερος ὁμώνυμος φιλόσοφος, ἐκείνου νεώτερος. — 10) Εἷς γραμματικὸς ἐξ Ἀλεξανδρείας. — 11) Εἷς ζωγράφος αὐτόθεν (Pl. XXXV, 40, 43).

Πολεμώνιον, πόλις ἐν τῷ Πόντῳ, ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως Πολέμωνος (ἴδ.), μεταξὺ Ἀμίσου καὶ Φαρμακείας, εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας πόλεως Σίδης. Ἐξ αὐτῆς, διατηρούσης ἔτι τὸ ἀρχαῖον ὄνομα, ἐκαλεῖτο πᾶς ὁ μεσαῖος Πόντος Πολεμωνιακός.

Πολέαγρος, Ἀθηναῖος, ὅστις λέγεται αὐτοκτονήσας διότι ἐχλευάσθη ἀπὸ σκηνῆς ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Αἰλ. π. ἱ. Ε, 8).

Πολέαρχος, Ἀθηναῖος διαβόητος ἐπὶ ἀβρότητι βίου καὶ ἡδυπαθείᾳ (Αἰλ. π. ἱ. Η, 4).

Πολιὰς, ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, ὡς ἐφόρου τῶν πόλεων. Ὑπ' αὐτὸ ἐλατρεύετο ἐν Ἀθήναις, ἔχουσα ναὸν ἐν τῇ Ἀκροπόλει, τὸ ἄλλως Ἐρεχθεῖον, καὶ ἐν Τροιζῆνι καὶ ἐν Ἐρυθραῖς (Παυσ. Α, 16. Ζ, 5. Η, 47).

Πολιεὺς, ἐπίθετον τοῦ Διὸς ὡς προστάτου τῶν πόλεων, πανηγυριζομένου εἰς τὴν ἑορτὴν τὰ Διῖπόλια ἢ Διπόλια.

Πολιορκητὴς, ἴδ. Δημήτριος.

Πολιορκία. Ἐν τῇ Ἰλιάδι διετηρήθη ἐπὶ τὸ ἀκριβέστατον ἡ παράστασις τῆς ἐπὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων πολιορκίας. Οἱ πολιορκοῦντες ἐστρατοπέδευον πρὸ τῆς πόλεως, οἱ δὲ πολιορκούμενοι ἐξήρχοντο ἀπὸ πρωΐας καὶ συνῆπτον μεμονωμένας μάχας μετὰ μείζονος ἢ ἐλάσσονος ἐπιτυχίας, τὸ δ' ἑσπέρας ἀπεσύροντο εἰς τὰ τείχη των πάλιν. Δέκα ὅλα ἔτη ἐκάθητο πᾶς ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς πρὸ τῆς Τροίας, καὶ μόνον διὰ τοῦ στρατηγήματος τοῦ Δουρίου ἵππου κατέκτησεν αὐτὴν τέλος πάντων. Πολιορκητικῆς δὲ τέχνης οὐδ' ἴχνος φαίνεται κατὰ πᾶν τὸ διάστημα. Μέχρι τῶν Περσικῶν, αἱ μείζονες πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἶχον μόνον ὀχυρὰς ἀκροπόλεις, ὧν ἡ κατάκτησις κατωρθοῦτο διὰ δόλου, προδοσίας ἢ κατατροπώσεως τῆς φρουρᾶς. Ἀπ' ἐκείνων δὲ τῶν χρόνων περιετείχισαν πρῶτοι οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν των (Nep. Them. VI), καὶ ἔκτοτε, κατὰ τὸ παράδειγμα αὐτῶν, καὶ αἱ ἄλλαι Ἑλληνικαὶ πόλεις, πλὴν τῆς Σπάρτης. Ἐν τοῖς ἔκτοτε ἐπελθοῦσιν ἐμφυλίοις πολέμοις ἔπρεπε λοιπὸν ἡ κατάκτησις τῶν ὀχυρῶν τούτων θέσεων νὰ θεωρῆται ὡς τῆς πρώτης σπουδαιότητος. Ἀλλ' οἱ πολιορκηταὶ ἀπήρχοντο συνήθως τὸν χειμῶνα εἰς τὰ ἴδια, ἡ δὲ πολιορκητικὴ τέχνη ἦν ἔτι εἰς τὰ σπάργανά της· διὰ τοῦτο τοιαῦται κατακτήσεις ἦσαν σπανιώταται, καὶ αὐτὰς τὰς Ἀθήνας κατέβαλεν ὁ λοιμὸς κυρίως καὶ ἡ προδοσία, οὐχὶ τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν ἡ πολεμικὴ ἐμπειρία. Μόνον μικραὶ πόλεις ἠναγκάζοντο ἐνίοτε ὑπὸ τῶν πολιορκούντων νὰ παραδοθῶσιν, ὡς αἱ Πλαταιαὶ ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (Θουκ. Β, 71. Γ, 20 ἑπ.). Ἐκεῖ δὲ ἤδη βλέπομεν διαφόρους μεθόδους προσβολῆς καὶ ἀμύνης ἐφαρμοζομένας (Θουκ. Β, 76, ἑπ.). Ἀπέναντι τοῦ τείχους τῆς πόλεως οἱ πολιορκηταὶ ἐγείρουσιν ἄλλο τεῖχος, ἵνα ἀπ' αὐτοῦ πολεμῶσιν ἐξ ἴσου ὕψους· οἱ δὲ πολιορκούμενοι ὑποσκάπτουσιν αὐτὸ, καὶ προσέτι κτίζουσιν ἕτερον τεῖ-

χος ἐνδότερον εἰς τὴν πόλιν των, πρὸς νέαν ἀντίστασιν ἂν τὸ ἔξω ἤθελεν ἀλωθῆ. Προσέτι οἱ Πελοποννήσιοι ἔφερον καὶ μηχανὰς κατὰ τῶν τειχῶν, τοὺς κ ρ ι ο ὺ ς λεγομένους· ἀλλ' οἱ Πλαταιεῖς συνελάμβανον τὰ ἔμβολα τῶν μηχανῶν διὰ σχοινίων, ἢ τὰ ἔθραυον ῥίπτοντες δοκοὺς ἐπ' αὐτά. Προσέτι δ' οἱ πολιορκηταὶ καὶ τὰ ὑδραγωγεῖα ἀναζητοῦντες κατέστρεφον, ἵνα στερῶσιν ὕδατος τὴν πολεμουμένην πόλιν (Θουκ. Στ. 100), καὶ τὰ τείχη τοῦ φρουρίου ὑπώρυττον, ἄνωθεν καλυπτόμενοι ὑπὸ τεχνητῆς στέγης, ἥτις χ ε λ ώ ν η δ ι ο ρ υ κ τ ὶ ς ἐκαλεῖτο. Δημήτριος δ' ὁ Πολιορκητὴς ἐποίησε καὶ μετεχειρίσθη ἐντελεστέραν μηχανὴν πολιορκητικὴν, τὴν ἣν ἐκάλεσεν ἑ λ έ π ο λ ι ν. — Κυρίως ὅμως τὰ τῆς πολιορκίας προήγαγον καὶ ἐτελειοποίησαν οἱ Ῥωμαῖοι. Καὶ αὐτοὶ κατ' ἀρχὰς εἶχον τὸ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἀρχαίου τῶν Ἑλλήνων συστήματος, καὶ τὸ πρῶτον τῷ 404 π. Χ., εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Βαίων, ἐπείσθησαν, μετὰ μακρὰν ἀντίστασιν, νὰ διαχειμάσωσι πρὸ τῆς ἀποκεκλεισμένης πόλεως (Liv. V, 1—23), ἀλλ' ὀχυρωθέντες καὶ αὐτοὶ διὰ περιτειχίσματος κατ' ἐξωτερικῶν προσβολῶν τῶν συμμάχων τῶν πολιορκουμένων. Ἔκτοτε καθιερώθη διὰ πάντοτε ἡ τοιαύτη πρόνοια, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπιμελέστατα ἐφήρμοζε τὸ σύστημα τοῦτο, ἀφ' ἑνὸς μὲν κατ' ἐξωτερικῶν προσβολῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατὰ τῆς πόλεως δι' ἐπάλξεων καὶ πύργων, καὶ, ἔνθα ἐνεδέχετο, διὰ ὑγρᾶς τάφρου ἐνδυναμῶν τοῦ στρατοπέδου τὸ περιτείχισμα (Caes. B. G, VII, 69—75, B. G. III, 43). Ἐναντίον δὲ τούτων τῶν τειχῶν ἔκτιζον ἄλλα οἱ πολιορκούμενοι, ὡς οἱ Συρακούσιοι κατὰ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐξορμῶντες κατηδάφιζον ἢ ἐπυρπόλουν τὰ ἔργα τῶν πολιορκητῶν. Ἐνίοτε οἱ πολιορκούμενοι, τὴν πόλιν των διὰ τροφίμων καὶ πάντων τῶν ἀναγκαίων ἐπαρκῶς ἐφοδιάσαντες, ἐπροσπάθουν τὴν πέριξ χώραν νὰ καταστήσωσιν ἔρημον, καὶ δι' ἐξωτερικῶν συμμάχων νὰ κωλύσωσι τὴν προσέλευσιν πάσης προμηθείας εἰς τοὺς πολιορκητάς. Οὗτοι δὲ, ὅταν μάλιστα ἔβλεπον τὰ πολιορκούμενα τείχη ἢ οὐχὶ λίαν ὑψηλὰ, ἢ πεπαλαιωμένα καὶ οὐχὶ ἱκανῶς στερεὰ, προσέβαλλον ἢ τὰ ἀδύνατα μέρη αὐτῶν, ἢ τὰς πύλας διὰ μοχλῶν, ἢ προσῆγον κλίμακας ἵνα τὰ προσαναβῶσι. Τότε οἱ στρατιῶται ὕψουν τὰς ἀσπίδας ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν, ἀποτελοῦντες τὴν λεγομένην χελώνην, ἵνα προφυλαχθῶσι κατὰ τῶν ἄ-

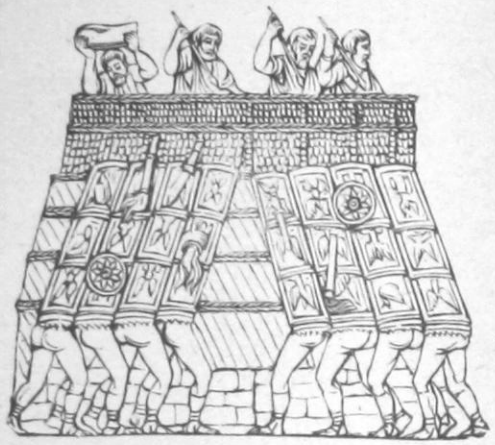

νωθεν ἀκοντίων καὶ βελῶν· ἀλλ' οἱ πολιορκούμενοι κατέρριπτον μεγάλους λίθους καὶ ἄλλα βαρέα σώματα ἵνα τοὺς συντρίψωσι, καὶ κατηκόντιζον τὰς ἀνυπερασπίστους μενούσας πλευράς. Οἱ ἀναβαίνοντες εἰς τὴν ἔφοδον εἵποντο ἀλλήλοις, ἀποτελοῦντες δύο καὶ τρεῖς ἀλλεπαλλήλους χελώνας· ἄνωθεν δ' ἀπωθοῦτο διὰ κόντων καὶ περονῶν καὶ κατεκρημνίζοντο, κάλαθοι πλήρεις λίθων ἐκενοῦντο ἐπ' αὐτῶν, ἢ ἐπεχεῖτο ζέον ὕδωρ ἢ καιομένη πίσσα ἐπ' αὐτούς. Εἰς τὰς μεγάλας καὶ στερεῶς ὀχυρὰς πόλεις ἐζητεῖτο ἡ ῥῆξις τοῦ τείχους διὰ τοῦ κ ρ ι ο ῦ, ἢ ἡ διόρυξις τῶν θεμελίων αὐτοῦ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς δ ι ο ρ υ κ τ ί δ ο ς χ ε λ ώ ν η ς, ἥτις ἐπὶ τροχῶν προσήγετο πρὸς τὸ τεῖχος, εἶχε δὲ τὴν ὀροφὴν κατιοῦσαν μέχρι τοῦ ἐδάφους, καὶ αὐτὴν, ὡς καὶ τὰς πλευρὰς, κεκαλυμμένας δι' ὑγρῶν δερμάτων, δι' ὧν ἐπροφυλάττετο κατὰ τῶν ἄνωθεν σφεδονιζομένων φλογῶν καὶ βαρέων σωμάτων· ἢ τάφρους (ὑ π ο ρ ύ γ μ α τ α ἢ

μ ε τ α λ λ ε ῖ α ὑπέσκαπτον ἀπὸ τῆς πολιορκητικῆς γραμμῆς μέχρις ὑπὸ τὸ τεῖχος, ὑπεστήριζον αὐτὸ διὰ ξυλίνων κιόνων, καὶ ἀλείψαντες τούτους διὰ πίσσης ἢ ἄλλης εὐφλέκτου ὕλης, τοὺς ἀνῆπτον, καὶ τοὺς ἄφινον νὰ καταπέσωσι μετ' ὀλίγον μόνοι των (Πολβ. Ε, 100). Ἐνίοτε τὰς σύριγγας ταύτας ἔφερον μέχρις αὐτῆς τῆς πόλεως, καὶ διὰ νυκτὸς ἐλθόντες δι' αὐτῶν, ἤνοιγον τὰς πύλας ἔσωθεν. Ἅμα δ' οἱ πολιορκούμενοι διεγίνωσκον τὴν πρόθεσιν τῶν πολιορκητῶν, ἰδίως διὰ τῶν σωρευομένων χωμάτων, ἐπροσπάθουν πρὸ παντὸς νὰ ἐννοήσωσι τὴν διεύθυνσιν τῆς διώρυγος· εἰς πολλὰ μέρη παρὰ τὸ τεῖχος, ἢ εἰς τάφρον ἀνορυττομένην ἐντὸς, καὶ αὐτῷ παραλλήλως, βυθίζοντες μετάλλινα πέταλα, ἀσπίδας, κιβώτια, ἀντελαμβάνοντο διὰ τῆς ἀντηχήσεως ποῦ εἰργάζετο ὁ ὑπονομεύς. Τότε δ' ἔπραττον καὶ αὐτοὶ ἐναντίαν ὑπόνομον πρὸς τὰ ἔξω, καὶ ἀπεδίωκον τοὺς ἀπερχομένους ἢ δι' ὑπογείου μάχης, ἢ διὰ καπνοῦ ἢ διὰ σμήνους μελισσῶν ἢ σφηκῶν (Liv. XXIII, 18, XXXVIII, 1). Οἱ πολιορκηταὶ, ἐπειδὴ τὸ τεῖχος ὃ περιῳκοδόμουν ἦν εἰς ἀπόστασίν τινα ἕνεκα τῶν ἐκ τῆς πόλεως τοξευμάτων, ἔφερον ἐξ αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν εὐρέα καὶ ὑψηλὰ χώματα, ἢ ἐνίοτε καὶ ἰκρία, δι' ὧν νὰ φθάνωσιν εἰς ἴσον ὕψος μετὰ τῶν ἀμυνομένων, νὰ ἐκδιώκωσιν αὐτοὺς ἐκ τῶν τειχῶν, νὰ ἐπιβλέπωσι τὰ ἀμυντικὰ ἔργα, καὶ νὰ διευκολύνωσι τὰς προσβολὰς τῶν πλησίον κ ρ ι ῶ ν. Οἱ πολιορκούμενοι ὅμως ἐκρέμων εἰς τὰς ἐπάλξεις ἱστία καὶ δέρματα, παρακωλύοντα τὴν βλέψιν ἐντὸς τῆς πόλεως, καὶ δεχόμενα καὶ ματαιοῦντα τὰ τοξεύματα, ἢ ἔκαιον ἐπὶ τοῦ τείχους πυρὰς ἐξ ὑλῶν αἴτινες παρῆγον πολὺν καπνὸν, ἢ ἠύξανον, διὰ ξύλων ἢ δι' ἐπιτειχίσεως, τοῦ τείχους τὸ ὕψος. Ἀλλ' ὅτε ὁ πολιορκητὴς ἐπετύγχανε νὰ ὑπερνικήσῃ τὰς ἀντιστάσεις ταύτας, ἵδρυεν εἰς τὸ πέρας τοῦ χώματος τῶν π ύ ρ γ ω ν, τὴν ἑ λ έ π ο λ ι ν, πολυώροφον, καὶ ὑπερέκειτο οὕτω τοῦ πέριξ τειχίσματος τοῦ φρουρίου. Οἱ πολιορκούμενοι ἐπροσπάθουν τότε νὰ πυρπολήσωσι τοὺς πύργους, εἴτε στρατιώτας διὰ σχοινίων καταβιβάζοντες μέχρι τῶν βάσεων αὐτῶν, εἴτε π υ ρ φ ό ρ α β έ λ η (Ἀρρ. Β, 18, 6) τοξεύοντες διὰ τῆς χειρὸς ἢ διὰ τόξων καὶ ἄλλων μηχανῶν. Τὰ μικρότερα τῶν βελῶν εἶχον τὸ πῦρ μεταξὺ τῆς ράβδου καὶ τῆς αἰχμῆς, ἐντὸς μικρᾶς σιδηρᾶς διατρήτου σφαίρας, καὶ ἡ ἐμπρηστικὴ αὐτῶν ὕλη λέγεται οὖσα τοιαύτη, ὥστε μόνον δι' ἄμμου ἐσβεῖτο (Amm. Marc. XXIII, 4)· τὰ δὲ πολὺ μείζονα εἶχον περὶ τὴν βάσιν τριποδιαίας τὸ μῆκος αἰχμῆς, περιτετυλιγμένα καιόμενα ἔρια, ἐμβεβαμμένα εἰς ἔλαιον, θεῖον, πίσσαν, κτλ., καὶ ἐσφενδονίζοντο δι' ἀσθενῶν μηχανῶν, ἵνα μὴ ὁ ἀὴρ σβῇ τὴν φλόγα ἐπὶ τῆς ῥιπῆς. Τοὺς πύργους ὅμως κατὰ τῶν τοιούτων ἐμπύρων τοξευμάτων ἐνέδυον οἱ προσβάλλοντες δι' ὑγρῶν, εἰς ὅρος ἐμβεβαμμένων δερμάτων, καὶ τότε εἰς τοὺς πολιορκουμένους ἄλλο δὲν ἔμενεν ἢ νὰ ὑπονομεύωσι τὰ χώματα ἵνα μετὰ τῶν πύργων ὁμοῦ καταρρέωσι. — Νέαν ἀνάπτυξιν ἔλαβεν ἡ πολιορκητικὴ ἀπὸ τοῦ 400 π. Χ. Τότε Διονύσιος, ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν μεγάλας ἐπιχειρήσας παρασκευὰς διὰ τὸν κατὰ τῶν Καρχηδονίων πόλεμον, μετεκαλέσατο πανταχόθεν πάντας τοὺς ἐπισημοτάτους τεχνογνώστας ἵνα νέα ἐφεύρωσι πολεμικὰ μηχανήματα, ἅτινα ἔκτοτε ἤρξαντο βαθμηδὸν ἐφαρμοζόμενα καὶ τελειοποιούμενα, τά τε ἐπιθετικὰ καὶ τὰ ἀμυντικὰ, μάλιστα ἐπὶ τῶν μεγάλων τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκστρατειῶν, συμπληρωθέντα ἔπειτα ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Τὰ λιθόκτιστα τείχη ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀντικατέστησαν τὰ μετὰ παρεντιθεμένου χώματος. Οὕτως ἐκτίζοντο δύο παράλληλοι λίθινοι περίβολοι, εἰς ἀπόστασιν 20′ περίπου ἀπ' ἀλλήλων, καὶ τὸ μεταξὺ ἐπληροῦτο διὰ χώματος. Ἦν δ' ὁ πρὸς τὰ ἔξω ὑψηλότερος τοῦ ἐντὸς, συνήθως 30′ (ὁ τῆς Καρχηδόνος 45′, Ἀππιαν. Η, 95), ὥστε ἡ ἄνω ἐπιφά-

νεια ἦν προσκλινὴς πρὸς τὴν πόλιν καὶ εὔκολος εἰς ἀνάβασιν· εἶχε δὲ πλάτος ἱκανὸν ἵνα παρατάττωνται ἐπ' αὐτῆς οἱ πρόμαχοι καὶ αἱ μηχαναί. Καὶ ἂν δ' ὑπὸ τῶν κριῶν διερρήγνυτο τὸ ἔξω τεῖχος, τὸ ὀπίσω αὐτοῦ χῶμα ἀντεῖχε καὶ παρεκώλυε τὴν ἔφοδον. Τὸ περίγραμμα τοῦ τείχους ἦν γωνιαῖον, πρὸς πολλαχόθεν διασταύρωσιν τῶν τοξευμάτων κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων· εἰς ἀποστάσεις δὲ 150—300′, τὰς τῆς συνήθους βολῆς τοῦ τόξου, ᾠκοδομοῦντο, μάλιστα εἰς τὰς προεχούσας γωνίας, πύργοι λιθόκτιστοι ἰσχυροί, ἱκανοὶ ν' ἀντέχωσιν εἰς τὰς προσβολὰς τῶν κριῶν, καὶ νὰ φέρωσι τὰ μέγιστα βάρη τῶν καταπελτικῶν μηχανῶν. Ἐνιαχοῦ ἀπαντῶνται, ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων μάλιστα χρόνων, καὶ κυκλικοὶ πύργοι· ἀλλὰ τούτους, οὐχ ἧττον καταλλήλους διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ πρὸ αὐτῶν πεδίου καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς μετατειχίων, ἀντικατέστησαν ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις οἱ γωνιαῖοι, παρὰ ταῖς πύλαις μάλιστα πεντάγωνοι καὶ ἑξάγωνοι, ὡς κατάλληλοι διὰ τὰς πολλὰς τῶν βελῶν διασταυρώσεις. Εἰς τούτων τὰ πλευρὰ ἠνοίγοντο θυρίδες διὰ τοὺς τοξότας, καὶ εἶτα καὶ μείζονες διὰ τὰς μηχανάς, ἔχουσαι ἄνωθεν καλύμματα κατὰ τῶν ἔξωθεν βελῶν. Τὰς πύλας ἐνέδυον ἔξωθεν διὰ σιδηρῶν ἐλασμάτων, εἰς προφύλαξιν κατὰ πυρφόρων βολῶν, καὶ προσέτι τὰς κατέβρεχον ἄνωθεν δι' ὀπῶν· Παρ' αὐταῖς δ' ἠγείροντο ἰσχυροὶ πύργοι, παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις εἰς πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ εἰσιόντι, διότι ἐκεῖνο ἦν τὸ τρωτὸν μέρος τοῦ προσβάλλοντος, τῆς ἀσπίδος καλυπτούσης τὸ ἀριστερόν. Τοιοῦτος ἦν καὶ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ἡ προέχουσα βάσις τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Τύρινθα. Ἐν ἔπειτα δὲ χρόνοις εἶχον πρὸ τῶν πυλῶν πολλάκις καὶ προτειχίσματα, ἵνα, ἂν μετ' ἔξοδον ἀποτυχοῦσαν κατεδίωκον τοὺς ἐκβραμόντας οἱ πολιορκηταί, μὴ δύνωνται νὰ εἰσχωρήσωσιν ὁμοῦ μετ' αὐτῶν εἰς τὴν πόλιν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπὲρ τὴν πύλην ἐκρέματο καταρράκτης, ἤτοι σιδηροῦν τι παραπέτασμα κρεμάμενον ἐξ ἀλύσεων, ὃ διὰ μιᾶς κατερρίπτετο ἐπὶ τοὺς προσβάλλοντας, καὶ συγχρόνως παρεκώλυε τὴν ὑποχώρησιν τῶν ἤδη εἰς τὴν πόλιν ἐμπεσόντων. Ἵνα δ' ἀμέσως ἀπ' ἀρχῆς παρακωλύωνται καὶ δυσχεραίνωνται αἱ ἐπιχειρήσεις τῶν πολιορκητῶν, οἱ πολιορκούμενοι πρυλαμβάνοντες ἤγειρον πρὸ τῆς πόλεως χαρακώσεις καὶ προτειχίσματα, περιέχοντα μακρᾶς βολῆς μηχανάς, καὶ πρεσέτι ἡ περὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως ἔκτασις διεσκευάζετο οὕτως, ὥστε παντοίως νὰ κωλύῃ τὴν πρόσοδον τῶν πολιορκητῶν, καὶ περιεσκάπτετο τάφρος μετὰ περιφραγμάτων, καὶ, ὁσάκις ἦν δυνατὸν, ἐπληροῦτο ὕδατος ἵνα μὴ εὐκόλως ὑπερβαίνηται οὐδ' ὑποσκάπτηται. — Οἱ πολιορκηταὶ ἔπρεπε καὶ αὐτοὶ νὰ ἔχωσι τρόπους πρὸς κάλυψιν ἑαυτῶν καὶ τῶν μηχανῶν των. Τινὰ τῶν καλυμμάτων τούτων ἦσαν ἁπλῶς εὐθεῖς, γωνιαῖοι ἢ ἡμικυκλικοὶ τεῖχοι ξύλινοι μετὰ κλάδων ἐνειργασμένων, ἐπὶ τριῶν τροχίσκων κινούμενοι,

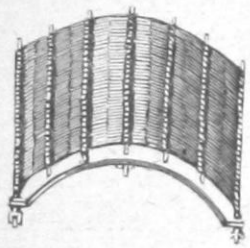

καὶ χρησιμεύοντες εἰς τὸ νὰ προασπίζωσι τοὺς κατατοξεύοντας τοὺς φρουροὺς τῶν ἐπάλξεων. Ἄλλα δ' ἦσαν ὡς ξύλιναι ψιαθόπλεκτοι στοαὶ ἐκ 4-10 στύλων ἐμπηγνυμένων εἰς τὸ ἔδαφος, δι' αὐτὰ παρασκευαζόμενον,

8′ ὕψος, 7′ πλάτος καὶ 16′ μῆκος ἔχοντα, μετὰ ἄλλοτε ἐπιπέδων, ἄλλοτε διπλῶν ὀροφῶν, ἐνίοτε, κατὰ μεταγενεστέρους χρόνους,

μετακινούμενα ἐπὶ κυλίνδρων ἢ καὶ διὰ τροχῶν. Καὶ ταῦτα περιεκαλύπτοντο δι' ὑγρῶν δερμάτων. Τὰ διὰ τὰς ὑπὸ γῆν ἐργασίας, χελῶναι χωστρίδες λεγόμενα, ἦσαν ταπεινὰ καὶ μακρὰ μετ' ὀροφῆς πλινθοκτίστου, πάντοτε διαβρεχομένης καὶ τριγωνικῆς. Ἀπὸ τοῦ ἐμπροσθίου ἀετώματος μέχρι

γῆς ἐξετείνετο γωνιαίως θύρωμα προασπίζον κατὰ πάσης ἔμπροσθεν αἰφνιδίας προσβολῆς, χωρὶς νὰ ἐμποδίζῃ τὴν ἐργασίαν. Προυχώρουν δὲ καὶ ταῦτα ἐπὶ κυλίνδρων. Αἱ δὲ κριοφόροι χελῶναι, προωρισμέναι νὰ σκέπωσι τοὺς τὰ τείχη προσβάλλοντας κριοὺς καὶ τοὺς ὑπηρετοῦντας αὐτούς, εἶχον ἰσχυρὰ τὰ πλευρὰ καὶ τὴν ὀροφὴν, ἦσαν πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἀνοικταὶ ἵνα μὴ παρακωλύωνται τοῦ κριοῦ αἱ κινήσεις, ἄνωθεν δ' αὐτοῦ εἶχον προεξοχήν τινα κατὰ τῶν καταρριπτομένων βελῶν. Ἐνίοτε εἰς τὴν ὀροφὴν αὐτῶν ἐπεκάθητο καὶ πύργος πολυώροφος, ἔχων ὕδατος ἀποθήκην εἰς τὸν κατώτατον ὄροφον πρὸς ἀπόσβεσιν πάσης πυρκαΐᾶς, εἰς δὲ τοὺς ἀνωτέρους, τοξότας ἀντιμαχομένους πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῦ φρουρίου. Καὶ τοῦτο τὸ μηχάνημα ἐκινεῖτο ἐπὶ κυλίνδρων· ὅταν δ' ἔφθανεν εἰς τὴν θέσιν του, ἐστερεοῦτο ἔπειτα διὰ κάλων, ἵνα μὴ, ἐπὶ τῶν προσβολῶν, ἡ ὀπισθοχώρησις τοῦ κριοῦ ἐλαττοῖ αὐτοῦ τὴν δύναμιν. Χελῶναι δὲ χωστρίδες ἦσαν αἱ προστατεύουσαι τοὺς πρὸς ἰσοπέδωσιν ἢ πρὸς ὑπόρυξιν σκάπτοντας. — Οἱ πύργοι τῆς προσβολῆς, ἐπειδὴ τὴν οἰκοδομὴν αὐτῶν δὲν ἐπέτρεπον τὰ ὅπλα τῶν πολιορκουμένων, κατεσκευάζοντο ἐντὸς τῶν ὀχυρώσεων τῶν πολιορκητῶν, καὶ προσήγοντο συρόμενοι διὰ σχοινίων (Διόδ. Κ, 48, 91) πολλάκις καὶ διὰ βοῶν, ἐπὶ 4, 6 ἢ καὶ 8 τροχῶν πρὸς τὰ τείχη. Οὗτοι ἦσαν οἱ κινητοὶ πύργοι, καὶ τὸ πρῶτον αὐτῶν πρότυπον ἦν ἡ Ἑλέπολις τοῦ Δημητρίου, ἔργον Ἐπιμάχου (Vitr. X, 16. 4), ἡ Διοκλείδου τοῦ Ἀβδηρίτου (Ἀθήν. Ε, 296)· οἱ δὲ φορητοὶ ἦσαν οἱ εἰς τεμάχια προπαρεσκευασμένα φερόμενοι κατόπιν τῶν στρατῶν, καὶ ἔνθα ἦν ἀνάγκη συντιθέμενοι, καὶ ἕτοιμοι πρὸς προσβολήν. Ἐνίοτε, ἐν ἔπειτα χρόνοις, πρὸς ἐξαπάτησιν τοῦ ἐχθροῦ ὡς πρὸς τὸ ὕψος τοῦ πύργου, ἵδρυον τοιούτους οὐχὶ ὑψηλοὺς ἐπὶ τῶν προχωμάτων, εἶτα δ' αἴφνης προσέθετον καὶ ἄλλους ὀρόφους, ὧν εἶχον τὸ ὑλικὸν ἕτοιμον. Τὸ τῶν κινητῶν πύργων, ἀναλόγως τοῦ ὕψους τοῦ τείχους καθ' οὗ ἐφέροντο ἢ τοῦ ἐδάφους ἐφ' οὗ ἵσταντο, διέφερεν ἀπὸ

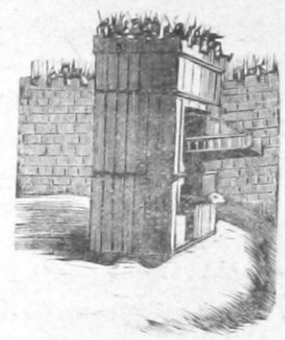

90-180′, καὶ ἀπὸ 10-20 στεγῶν ἡ ὀρόφων, κοινωνούντων διὰ κλιμάκων, καὶ ἐχόντων πρὸς τὰ ἔξω καὶ πάροδον 3′ πλάτους μετὰ πλαγίας κιγκλίδος. Ἀπὸ τῶν ἀνωτέρων δ' ὀρόφων τοῦ πύργου προέκυπτεν εἰς τὸ ὕψος τοῦ πολιορκουμένου τείχους γέφυρα εἰς σχοινίον κρεμαμένη ἢ ἄνωθεν καταβιβαζομένη, ἡ σαμβύκη ἢ ἐπιβάθρα λεγομένη, ἢ ἐκ τοῦ πύργου ὁριζοντίως πρὸς τὰ ἔξω ὠθουμένη, ἡ ἐξώστρα. Ἂν ὅμως τὸ ὕψος δὲν εἶχε καλῶς ἐκτιμηθῇ, καὶ ἡ γέφυρα ἦν χαμηλοτέρα τοῦ τείχους, τότε ἀπετύγχανε τοῦ σκοποῦ του, ἂν δ' ὑψηλοτέρα, ἠδύνατο εὐκόλως κάτωθεν νὰ πυρποληθῇ. Καὶ ἐκ πλοίων πολιορκούντων φρούρια καὶ ἀνὰ 2 συνδεομένων

κατεβιβάζοντο ἐκ τῶν ἱστῶν εἰς τὰ τείχη ὁμοιαι γέφυραι· οἱ δὲ πολιορκούμενοι ἠγωνίζοντο νὰ συντρίβωσιν αὐτὰς διὰ βαρέων λίθων, ἢ δι' ἁρπάγων κατεκρήμνιζον τοὺς ἐξ αὐτῶν ὁρμῶντας, ἢ τοῖς ἀφήρουν τὰς ἀσπίδας ἵνα τοὺς ἐκθέτωσιν εἰς τὰ βέλη των ἄνευ ἀμύνης, ἢ κατέρριπτον δίκτυα κωλύοντα τὰς κινήσεις των (Διόδ. ΙΖ. 42), ἢ ἐσφενδόνιζον κατ' αὐτῶν διέφλεκτον ἄμμον, ἥτις διὰ τῶν ὀπῶν τῶν ὅπλων διερχομένη δριμυτάτους προυξένει πόνους (Διόδ. ΙΕ, 44, — Curt. IV, 3). Ἐκ τῶν πολιορκητικῶν μηχανῶν οἱ καταπέλται λέγονται ἐφευρέσεως συριακῆς. Τῷ 400 π.Χ., Διονύσιος ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν, πολεμῶν κατὰ τῶν Καρχηδονίων, συνεκάλεσε παρ' ἑαυτῷ πάντας τοὺς ἐπισήμους τεχνίτας, δοὺς αὐτοῖς ἐντολὴν ὅ,τι πλείστας τοιαύτας μηχανὰς νὰ ἐπινοήσωσι. Πρὸ πάντων δ' ἀνεπτύχθη ἡ πολιορκητικὴ μηχανικὴ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν Πτολεμαίων ἐν Αἰγύπτῳ, ἐπιστημονικῶς, ὡς ἐφαρμογὴ τῆς μαθηματικῆς ἐξεργασθεῖσα. Κατὰ τῶν πολιορκούντων πλοίων μετεχειρίζοντο οἱ πολιορκούμενοι καὶ τὸν κόρακα ἢ σιδηρᾶν χεῖρα, ἐπίνοιαν τοῦ Ἀρχιμήδου (Πολδ. Η, 8), ἥτις ἦν ἰσχυρὸν ἄγκιστρον κρεμάμενον εἰς σιδηρᾶν ἅλυσσιν, καὶ δι' αὐτοῦ, κινουμένου διὰ μηχανῆς συνελάμβανον καὶ ὑψοῦντες ἀνέτρεπον τὸ ὑπὸ τὸ τεῖχος προσωρμισμένον πλοῖον, καὶ τοῦτο ἔτι εὐκολώτερον ἂν τὸ πλοῖον ἦν καὶ διὰ πύργου ἐπιβεβαρημένον. Καὶ εἶδος δὲ γεράνων μετεχειρίζοντο οἱ πολιορκηταί, ἵνα δι' αὐτῶν ὑψῶσι καλάθους κατεχομένους ὑπὸ στρατιωτῶν, οἵτινες κατεσκόπευον τὰ ἐν τῇ πόλει· ἐπίσης δὲ καὶ οἱ πολιορκούμενοι, ἵνα δι' αὐτῶν σφενδονίζωσι βαρέα σώματα ἐπὶ τοὺς πολιορκητὰς καὶ τὰς μηχανάς των.

Πόλιορ οἶνος, εἶδος οἴνου παρὰ ταῖς Συρακούσαις ἐν Σικελίᾳ, ὑποτιθέμενος ἐπώνυμος ἐπιχωρίου τινὸς ἡγεμόνος (Αἰλ. π. ἱ. ΙΒ. 13).

Πόλις (ἡ), κώμη τῆς Ὀζολαίας Λοκρίδος, κατοικουμένη ὑπὸ τῶν Ὑαίων (Θουκ. Γ, 101).

Πολιτεία, ἡ πλήρης ἀπόλαυσις τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων. Ἐν Ἀθήναις ἐχορηγεῖτο ἐνίοτε εἰς ξένους ὡς ἀμοιβὴ μεγάλων ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν πόλιν (Δημοσθ. κ. Νεαίρ. 1349), καὶ ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν Ἀθηνῶν κατ' ἐξαίρεσιν καὶ δυσκόλως ἀπενέμετο (Ἀρστ. Γ, 1, 3. — Πλτ. Ἀλκ. ΙΗ). Ἐψηφίζετο δ' ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου εἰς δύο ἐπανειλημμένας συνεδριάσεις διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ μόνον διὰ ψήφων ὑπὲρ τὰς 6000 κατὰ τὴν δευτέραν συνεδρίασιν, ὑποκειμένη καὶ πάλιν ἐπὶ ὅλον ἔτος εἰς τὴν «Παρανόμων γραφήν». Ὁ λαβὼν τὴν πολιτείαν ἐθεωρεῖτο ὡς θετὸς τοῦ δήμου υἱός, καὶ ἐνεγράφετο εἰς φυλὴν τῆς ἐκλογῆς του, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς γένος, καὶ ἠδύνατο νὰ καταλάβῃ πᾶσαν ἀρχὴν πλὴν τῆς τῶν 9 ἀρχόντων, ἥτις πρῶτον εἰς τὰ τέκνα του ἐπετρέπετο. Ἐν μετέπειτα δὲ χρόνοις ἐδαψίλευον οἱ Ἀθηναῖοι ἀφειδῶς τὴν δωρεὰν ταύτην, ἥτις διὰ τοῦτο καὶ ἔπαυσεν ἔχουσα τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς ἀξίαν (Δημοσθ. κ. Ἀρπκρ. — Ἀνδκ. π. Ἀποδ. ΚΓ. — Ἰσαῖ. Συμμχ. 268).

Πολιτεύματα. Ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ ὑπερτάτου πολιτικοῦ φιλοσόφου τῆς ἀρχαιότητος, ὁρίζεται (Πολτ. Γ, 5, 1-4) ἡ πολιτεία ὡς προγενεστέρα τοῦ ἀτόμου, καθ' ὃ φύσει κοινωνικοῦ. Ἐπομένως τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς του ἐν τῇ πολιτείᾳ μόνον δύναται νὰ ἐπιδιώξῃ ὁ ἄνθρωπος, διότι ἡ πολιτεία ἐστὶν ἡ «κοινωνία τῶν ἐλευθέρων», ἡ πολιτεία μόνη ἐστὶν «αὐτάρκης», καὶ παρέχει εἰς τὰ μέλη αὐτῆς αὐτάρκη τὴν ὕπαρξιν. Ὡς ὅμως ἐκ τῆς πολιτείας ἀρύεται ὁ ἄνθρωπος πᾶσαν τὴν νόμιμον καὶ πολιτικὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν, οὕτω καὶ εἰς τὴν πολιτείαν ὀφείλει πᾶσαν αὐτῷ ἐπιβαλλομένην θυσίαν, καὶ ἡ πᾶσα αὐτοῦ ἐνέργεια ἀφορᾷ οὐχὶ ἑαυτὸν ὡς σκοπόν, ἀλλὰ τὴν δεομένην αὐτῆς πολιτείαν. Τὴν αὐστηρότητα ὅμως τῆς ἀπολύτου ταύτης κυριαρχίας τῆς πολιτείας ἠλάττου παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἡ ἀρχή, ὅτι ὁ πολίτης ἦν ὄργανον τῆς ἐξουσίας, οὐχὶ τῆς αὐθαιρεσίας αὐτῆς, καὶ ὅτι καὶ αὐτὴ ὑπάγεται εἰς ὅρους μὴ ἐκ τῆς θελήσεως αὐτῆς ἐξαρτωμένους, ἀλλ' αὐτὴν μᾶλλον περιορίζοντας, εἰς τοὺς νόμους (ἴδ. ἄγραφοι νόμοι, Νομοθέτης). Εἰ δὲ καὶ εἰς διαφόρους πολιτείας διάφορος ἐστὶ τῶν νόμων ἡ μονιμότης καὶ τὸ ἀμετάβολον, ἀλλὰ βέβαιον μένει ὅτι ἡ μόνη θέλησις τῆς ἐξουσίας, εἴτε εἰς ἑνὸς μόνου, εἴτε εἰς ὀλίγων, εἴτε εἰς παντὸς τοῦ λαοῦ τὰς χεῖρας ἐναπόκειται αὕτη, δὲν δικαιοῦται ν' ἀνατρέψῃ τὸν νόμον. Εἰ δέ που ἡ ἐξουσία ἀντιποιεῖται τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἐκεῖ, κατὰ τὰς Ἑλληνικὰς ἀντιλήψεις, παύει ἡ ἀληθὴς πολιτεία, καὶ ἡ τοιαύτη κατάστασις, ἀδιάφορον τίς κατέχει τὴν ἐξουσίαν, ἐθεωρεῖτο ὡς ἔκνομος πολιτικὴ κατάστασις. — Ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία διακλαδεύεται εἰς τὰς διαφόρους αὐτῆς ἐνεργείας, καὶ αἱ διάφοραι ἕδραι καὶ τὰ ὅρια τῶν κλάδων αὐτῆς παράγουσι τὴν διαφορὰν τῶν πολιτευμάτων. Εἰσὶ δ' αἱ κυριώτεραι αὐτῆς ἐνέργειαι ἡ βουλευτικὴ, ἡ διοικητικὴ καὶ ἡ δικαστική. Ἡ κυβέρνησις καθ' ἣν ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία, εἰ καὶ ὑπὸ βουλευτικοῦ σώματος περιοριζομένη, ἔγκειται εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς, ἐστὶν ἡ βασιλεία. Ἡ καταστολὴ δὲ τῆς βασιλείας ὑπὸ τῶν γενῶν τῶν μετεχόντων τῆς βουλευτικῆς ἐξουσίας, φέρει, καὶ ἔφερεν ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἀριστοκρατίαν· ταύτης δὲ καταπιεθείσης, καὶ τῆς ἐξουσίας μεταπεσούσης εἰς τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ, προέκυψεν ἡ δημοκρατία. Εἰς τίνα δὲ σχέσιν αἱ τρεῖς ὑποδιαιρέσεις τῆς ἐξουσίας περιῆλθον πρὸς ἀλλήλας κατὰ τοὺς τρεῖς τούτους τύπους τῆς κυβερνήσεως ὡς καὶ κατὰ τὰς διαφόρους μεταρρυθμίσεις αὐτῶν, ἤτοι τὴν τυραννίδα καὶ βασιλείαν, τὴν ὀλιγαρχίαν καὶ τὴν ἀριστοκρατίαν, τὴν ὀχλοκρατίαν καὶ τὴν δημοκρατίαν, δύναται νὰ ἐξηγηθῇ μόνον κατὰ τὴν ἔρευναν ἑκάστης τῶν κατηγοριῶν τούτων τῶν κυβερνήσεων. Ἐν γένει ὅμως οὐδὲν τῶν πολιτευμάτων τούτων σχεδὸν οὐδέποτε ὑφίστατο καθ' ἑαυτὸ ἀμιγῶς ὅλως καὶ καθαρῶς, πολλάκις δ' ἁπαντῶνται μεταβάσεις ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἕτερον, καθ' ὅσον οἵα δήποτε πολιτικὴ ἐξουσία ἀπόλυτος καὶ ἀπεριόριστος, ἐθεωρεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς σφαλερὰ, καὶ ὡς κυβερνήσεως νομίμου παρεκτροπή. — Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας ἁπαντᾶται ἐν Ἑλλάδι ἡ βασιλεία· ἡ δὲ κατάχρησις αὐτῆς, ἡ τυραννὶς, ἐστὶ χρόνων μεταγενεστέρων, καὶ ἐμφαίνει οὐχὶ τὴν μετάβασιν ἀπὸ τῆς μοναρχίας εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν, ἀλλὰ τὴν τῆς ἀριστοκρατίας εἰς τὴν δημοκρατίαν. — Ἐν τῇ πρώτῃ ἀρχαιότητι ὑπῆρχε πιθανῶς ὁ κατὰ φυλὰς ὀργανισμὸς τοῦ λαοῦ· ἀλλ' οὗτος ἀνήκει εἰς προϊστορικὰς ἐποχάς. Ἡ δ' ἱστορία, ἐπὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων, γνωρίζει τὰς πατρικὰς βασιλείας, αἵτινες, ὡς ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν καταφαίνεται, περιελάμβανον τὰ κυριώτερα τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας χαρακτηριστικὰ, κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἔτι τότε ἀφελοῦς κοινωνίας. Οἱ βασιλεῖς ἢ Ἄνακτες ἐθεωροῦντο ὡς ἐκ θεοῦ καταγόμενοι, «διοι, ἐκ Διὸς, διογενεῖς, διοτρεφεῖς», δι' ὃ καὶ ἐγνώριζον τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, τὰ «ἄγραπτα κἀσφαλῆ θεῶν νόμιμα» (Σφκλ. Ἀντγ. 454). Ταῦτα ἦσαν τὰ ὅρια τῆς δυνάμεώς των, πολὺ ἐπομένως ἤδη τότε ἀπεχούσης ἀπὸ τοῦ ἀσιανοῦ δεσποτισμοῦ, εἰ καὶ κυρίως τὴν δύναμιν αὐτῶν οὐδεμία ἔννομος ἀντίπαλος δύναμις περιώριζεν. Ὁ βασιλεὺς ἦν καὶ δικαστὴς, τὸ σύμβολον τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, τὸ σκῆπτρον κληρονομήσας παρὰ τοῦ Διὸς, καὶ στρατηγὸς, καὶ ἀνώτερος ἱερεὺς, ἤτοι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ παρὰ τοῖς θεοῖς. Αἱ εἰσφοραὶ τοῦ λαοῦ ἦσαν ἢ ὡρισμέναι, «ῥητὰ γέρα» (Θουκ. Α, 13), ἢ ἑκούσιαι προσφοραὶ, «δωτῖναι, δῶρα» καὶ προσέτι ὑπῆρχον καὶ βασιλικὰ κτήματα «τεμένη.» Εἶχε δ' ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του «θεράποντας», ὧν κυριώτεροι ἦσαν οἱ «κήρυκες» (ἴδ. Κήρυξ). Αἱ ἀγοραὶ

ἢ συνελεύσεις τοῦ λαοῦ οὐδεμίαν εἶχον ὡρισμένην δικαιοδοσίαν, καὶ συνήρχοντο κυρίως μόνον ἵνα ἀκούωσι τὰ συζητούμενα καὶ ἀποφασιζόμενα. Συνέπιπτεν ὅμως ἐνίοτε, ἐπὶ ἀδίκων ἢ ὠμῶν ἀποφάσεων τῶν βασιλέων, νὰ ἐκρήγνυται ἡ ἀγανάκτησις τοῦ λαοῦ (Ὁμ. Ὀδ. Π, 424). Μόνον δ' οἱ «γέροντες,» οἱ «ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες,» εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ δίδωσι συμβουλὰς εἰς τὸν Ἄνακτα.—Μετὰ τὴν κατάπτωσιν δὲ, ἢ τὴν διὰ τοῦ θανάτου ἀπόσβεσιν τῶν βασιλικῶν γενεῶν, μετέβαινε φυσικῶς ἡ ἐξουσία εἰς τοὺς εὐγενεῖς. Ἡ βασιλικὴ ἐξουσία ἐξασθενεῖται ἔκτοτε, κατατέμνεται, ἀποτρέπεται ἀπὸ τῆς νομίμου κληρονομίας, τὸ ὄνομα βασιλεὺς, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκλεῖπον, ἀντικαθιστῶσι τὰ ὀνόματα ἄρχων, πρύτανις· εἰσαγομένης δὲ καὶ τῆς εὐθύνης, συμπληροῦται ἡ εἰς ἀριστοκρατίαν μετατροπὴ, διότι οἱ ἄρχοντες ἦσαν ἔκτοτε οἱ ἐκ τοῦ ὑπερέχοντος γένους δημόσιοι λειτουργοί. Οὕτως ἐν ἄλλοις φέρ' εἰπεῖν ἐξέλιπε καὶ ἐν Ἀθήναις βαθμηδὸν ἡ βασιλεία, καὶ ἀντικατέστησεν αὐτὴν ἡ ἐξουσία τῶν ἀρχόντων, καὶ αὐτὴ ἐξασθενήσασα βαθμηδὸν (ἴδ. Ἀρχή). Ἐπειδὴ ὅμως οἱ εὐγενεῖς, οἱ εὐπατρίδαι, ἦσαν συγχρόνως καὶ οἱ εὐπορώτεροι, καὶ οἱ ἐμπειρότεροι εἰς τὰ στρατιωτικὰ, μάλιστα εἰς τὸ ἱππικὸν, διὰ τοῦτο ἀπετέλει καὶ ἐκεῖ, ὡς πανταχοῦ καὶ πάντοτε, ἡ ἀριστοκρατία στοιχεῖον συμπαγὲς καὶ τὸ πάντων διαρκέστατον, καὶ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ στρατιωτικὴ αὐτῆς ἱκανότης τῇ ἐλογίζοντο ὡς ἔξοχος ἱκανότης, ὡς ἀρετή. Οὗτοι ἐθεωροῦντο ὡς οἱ ἄριστοι, οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ, οἱ γνώριμοι, κτλ. «Ἡ γὰρ εὐγένεια,» λέγει ὁ Ἀριστοτέλης (Πλτ. Δ, 675) «ἐστὶν ἀρχαῖος πλοῦτος καὶ ἀρετὴ», καὶ ὡς ἐξωτερικαὶ ἰδιότητες ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ παιδεία διαδοχικῶς μεταδίδονται ἐν τῇ αὐτῇ γενεᾷ, ἀπὸ προγόνων εἰς ἀπογόνους. Οἱ ἀριστοκράται διετέλουν ἐν ὁμονοίᾳ συνδεδεμένοι, διότι ἀπειλούμενοι κάτωθεν, καὶ ἐνίοτε ὑπό τινων ἄνωθεν προεχόντων, διὰ τῆς ὁμονοίας μόνον ἐσώζοντο, ἀπελάμβανον πάντες ἴσων δικαιωμάτων, καὶ ἀντετάττοντο εἰς τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ, ὡς κύριοι τῆς ἀρχῆς, εἴτε ὡς ἴδιον σῶμα, εἴτε ὡς οἱ κορυφαῖοι καὶ ἑπομένως ἀνώτατοι ἄρχοντες τοῦ εἰς ἀρχαίας φυλὰς ὀργανισμοῦ τοῦ λαοῦ, ὡς τοῦτο φαίνεται ὅτι συνέβαινεν ἐν Ἀθήναις (ἴδ. Δράκων, Ναυκραρίαι). Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει ἡ κατάστασις τοῦ ἀρχαίου ὀργανισμοῦ καὶ ἡ διάπλασις δήμου ὡς λαοῦ αὐτοτελοῦς ἐνδεικνύει τὴν ἀρχὴν ἤδη τῆς ἀντιθέσεως καὶ τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς διαλύσεως. Τότε ἡ ἀριστοκρατία ἀπέβη ἐξουσία βιαία, ὀλιγαρχία, ἔκτοτε ἤρξατο ἡ πάλη πρὸς τὴν δημοκρατίαν, καὶ πολλάκις ἡ φιλοδοξία ἀτόμων τινῶν τῆς ἀριστοκρατίας ἐπέφερε τοῦ δήμου τὸν θρίαμβον. Κινδυνώδης ἦν ἡ θέσις πάντοτε, ὅτε ἡ ἀριστοκρατία δὲν ἦν ἡ ἀπογονία τῶν ἀρχαίων βασιλέων, ἀλλὰ προήρχετο ἐξ ἐπιδρομέων καὶ κατακτητῶν, διότι τότε ἐστηρίζετο μόνον ἐπὶ τῆς πιέσεως τοῦ ἰσχυροτέρου ἐπὶ τοῦ ἀσθενεστέρου. Οἱ νικηταὶ, ὡς ἐν Σπάρτῃ, ἀπετέλουν τὴν κυρίως πόλιν, οἱ ἡττηθέντες, οἱ περίοικοι, ἦσαν φόρου ὑποτελεῖς, τῆς πολιτείας ἀποκλειόμενοι, καὶ κατὰ μέρος δοῦλοι, πιθανῶς ἔνθα οὐχὶ οἰκειοθελῶς παρεδόθησαν, ἀλλ' εἰς τὴν βίαν τῶν ὅπλων ὑπέκυψαν, ὡς οἱ Εἵλωτες ἐν Λακωνίᾳ, οἱ Κλαρῶται ἢ Ἀφαμιῶται ἐν Κρήτῃ, κτλ. (ἴδ. Εἵλωτες). Ἦν δ' ἡ πίεσις μάλιστα ἐπαισθητὴ, διότι ἀρχαῖαι παραδόσεις δὲν τὴν ἐδικαιολόγουν παρὰ τῷ κατακτηθέντι λαῷ. Κινδυνώδης δ' ἦν ἡ ἀντιπολίτευσις τῶν οὕτως ὑποτεταγμένων, ἔνθα ἡ γῆ δὲν ἦν πρόσφορος πρὸς γεωργίαν, καὶ ἔνθα τὸ ἐμπόριον, κωλύον τὴν κατὰ μικρὰς κώμας (κωμηδὸν) ἐγκατάστασιν αὐτῶν, προυκάλει τὸν εἰς μεγάλας, προσφόρως δ' αὐτῷ κειμένας πόλεις συνοικισμόν. Καὶ ὁ Ἀριστοτέλης παρατηρεῖ ἐν γένει ὅτι εὔφορος χώρα, ὁπλίτας καὶ ἱππεῖς χορηγοῦσα εἰς τὴν στρατιὰν, ἐστὶν εὐνουστέρα πρὸς τὴν ἀριστοκρατίαν, δημοκρατικωτέρα δὲ ἡ ψιλοὺς καὶ ναυτικὸν χορηγοῦσα. — Ἐν τῇ πάλῃ ἥτις ἤρετο μεταξὺ ἀριστοκρατίας καὶ ἀριστοκρατίας, παρενέπιπτε πολλάκις ὡς ὅρος μέσος καὶ σπουδαῖος ἡ τυραννὶς, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς σημασίαν, οὐχὶ κατὰ τὴν μεταγενεστέραν, τὴν ἐνιαχοῦ ἐκ τῆς παραφθορᾶς προκύψασαν πάσης ἀρχῆς ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς. Προέκυπτε δ' ἡ ῥῆξις εἴτε ἐξ ἐπαναστάσεως τοῦ λαοῦ, μὴ ἀνεχομένου τὴν κατάχρησιν τῆς τῶν ὀλίγων ἰσχύος, εἴτε ἐκ διχονοίας τούτων, τῆς μιᾶς μερίδος τὸν δῆμον ἐπικαλουμένης κατὰ τῆς ἀντιπάλου ὡς σύμμαχον. Ὅπως δήποτε πάντοτε ἀπαντᾶται εἷς εὐπατρίδης ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ δήμου ὡς κομματάρχης. Τοῦ δήμου ὁ θρίαμβος ἐπέφερεν ἀμέσως ὑλικὰς ὑπὲρ αὐτοῦ βελτιώσεις, ὡς γῆς ἀναδασμὸν καὶ χρεῶν ἀποκοπήν. Οὕτω καὶ ἐν Ἀθήναις τὸ πρῶτον μέτρον τοῦ Σόλωνος πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς νέας αὐτοῦ νομοθεσίας ἦν ἡ σεισάχθεια (ἴδ. Φυλή). Εἰς ταῦτα προσετίθετο πολλάκις, διὰ τοὺς περιοίκους, ἐπιγαμία, καὶ ἰσοπολιτεία (ἴδ. κατωτέρω). Τὰ κυρίως πολιτικὰ δικαιώματα ἦσαν, ἐν γεωργικαῖς μάλιστα χώραις, δευτερεύοντα διὰ τὸν λαὸν, καὶ πολλαχοῦ μεταγενεστέρως μόνον προκαλοῦσι δημαγωγοὶ παρ' αὐτῷ τοῦ πολιτεύεσθαι τὴν ἀξίωσιν. Ἄλλως, μετὰ τὴν θεραπείαν τῶν ὑλικῶν ἐκείνων συμφερόντων, ἔμενεν ἡ ἐξάσκησις τῆς ἐξουσίας εἰς τὰς χεῖρας τῆς ὀλιγαρχίας, ἢ κατώρθου τῆς δημοτικῆς μερίδος ὁ ἀρχηγὸς, ἢ ἄλλος τις φιλόδοξος εὐπατρίδης, νὰ καταλάβῃ διὰ τοῦ δήμου τὴν τυραννίδα. Οὕτω κατὰ τὴν στ' καὶ ζ' π. Χ. ἑκατονταετηρίδα ἀπαντῶνται πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος τύραννοι, συγγενικὰς ἢ παντοίας ἄλλας σχέσεις ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους. Ἐν Σάμῳ ἦρχεν ὁ Πολυκράτης, ἐν Σικυῶνι οἱ Ὀρθαγορίδαι, ἐν Κορίνθῳ οἱ Κυψελίδαι, ἐν Ἀθήναις οἱ Πεισιστρατίδαι, κτλ. Περιφρουρούμενοι ὑπὸ δορυφόρων μισθουμένων ὑπὸ τοῦ δημοσίου, ἦρχον τῆς πόλεως αὐθαιρέτως, ἀνευθύνως, κατεπίεζον καὶ ἐξέβαλλον τοὺς πλουσίους, καὶ οὕτω διὰ τῆς βίας κατέστελλον τὰς διὰ τῶν ἐμφυλίων ῥήξεων καταστροφάς. Πολλοὶ τῶν τυράννων τούτων ἐποιοῦντο εὐγενῆ χρῆσιν τῆς ἰσχύος αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου συμφέροντος. Πολλοὶ ἤσκουν καὶ ἐπροστάτευον τὰς ἐπιστήμας, ὡς ὁ Πεισίστρατος, ἢ ἤγειρον πολυτελεῖς οἰκοδομὰς, δι' ὧν ἐχορήγουν ἐργασίαν τοῖς ἀπόροις καὶ ἐπίεζον τοὺς πλουσίους. Ἡ ἀνώμαλος καὶ σχεδὸν ἀγρία κατάστασις ἡ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους διαδεξαμένη ἐξέλιπε, καὶ ὑπὸ τὴν εἰρηνικὴν διοίκησιν αὐτῶν νέα ἤρξατο πνευματικὴ καλλιέργεια. Ἡ πολιτικὴ ἀνάπτυξις ἐπήρχετο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὐχὶ εἰρηνικῶς, ὥστε πολλαχοῦ αἱ πόλεις ἀνέθετον ἐπὶ χρόνον τινὰ τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν εἰς αἰσυμνήτας (ἴδ.), ἵνα ἐπαναφέρωσι καὶ κανονίσωσι τὴν νόμιμον τάξιν. Προσφυέστατον παράδειγμα τῶν τοιούτων μεταπολιτεύσεων παρέχει ἡ ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ κατάπτωσις τοῦ πολιτικοῦ αὐτῶν ὀργανισμοῦ προὐκάλεσε τὴν ἀπόπειραν παλινορθώσεως διὰ τῆς μεγάλης αὐστηρότητος τῆς Δρακοντίου νομοθεσίας. Αἱ φυλετικαὶ σχέσεις ἐφ' ὧν ἐστηρίζετο τὸ πολίτευμα εἶχον ἤδη χαλαρωθῇ, καὶ ἵνα μὴ πᾶς ἐκλίπῃ ὀργανικὸς συνδυασμὸς, ἀντικατεστήθησαν αὐταῖς αἱ ἐξ ἀντιθέτου συστήματος ὁρμώμεναι ναυκραρίαι (ἴδ.). Ὁ λαὸς συνερχόμενος, ἤρξατο ἐπεμβαίνων εἰς τὰ δημόσια, καὶ ὁ Κύλων ἠθέλησε νὰ ἐπωφεληθῇ τὴν περίστασιν πρὸς ἐπίτευξιν σκοπῶν φιλοδόξων, ἀλλ' ἀπέτυχεν, ἀποκρουσθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν, οἵτινες ἦσαν τότε οἱ τὴν ἰσχυρὰν ἀριστοκρατίαν ἀντιπροσωποῦντες. Ἀλλὰ καὶ ταύτην ἐβίασαν μετ' οὐ πολὺ αἱ ἐπικρατοῦσαι ταραχαὶ νὰ κύψῃ πρὸ τῶν ἀξιώσεων τοῦ λαοῦ, καὶ ν' ἀναθέσῃ εἰς λαοφιλῆ τινα ἐκ τῶν μελῶν της τὴν ἐπιμέλειαν τῆς διὰ νέων νόμων ἐκ νέου ἀποκαταστάσεως τῆς εἰρήνης καὶ τάξεως ἐν τῇ πολιτείᾳ. Ἦν δὲ οὗτος ὁ Σόλων, ὅστις, θέσιν σχεδὸν αἰσυμνήτου λαβὼν, ἐπροοιμία-

σεν εἰς τὸ ἔργον τῆς εἰρηνεύσεως καὶ τοῦ συμβιβασμοῦ διὰ τῆς σεισαχθείας. Διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν τιμημάτων ὑπέσκαψε τὴν βάσιν τῶν φυλετικῶν διαιρέσεων, καὶ προελείανε τὴν ὁδὸν τῆς καθαρᾶς δημοκρατίας. Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς δημοτικῆς μερίδος τεθεὶς ὁ Πεισίστρατος, κατώρθωσε διὰ τῶν ὅπλων νὰ καταβάλῃ τὰς ἀντιθέτους μερίδας, καὶ νὰ λάβῃ αὐτὸς εἰς χεῖράς του πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν. Ἡ ἐν γένει δὲ μετριοπαθὴς καὶ πραεῖα τυραννὶς αὐτοῦ καὶ τῶν υἱῶν του, καταβαλοῦσα ἐντελῶς τὴν ὀλιγαρχίαν, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς δημοκρατίας, καὶ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν ὑποθάλψασα, ἀνεδείχθη τοῦ λαοῦ παιδαγωγὸς καὶ διδάσκαλος. Οὕτως ἀνεπτύσσετο βαθμηδὸν τὸ δημοκρατικὸν πνεῦμα. Ἀλλ' οἱ πάντοτε εἰσέτι ἰσχυροὶ Ἀλκμαιωνίδαι, οἱ εἰς τὸν Πεισίστρατον, ὡς ἀρχηγὸν τῆς μέσης μερίδος ἀντιταχθέντες, ὠφελήθησαν τότε τῆς περιστάσεως, καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν Κλεισθένης, βοηθείᾳ τῆς Σπάρτης, ἐκ τῆς ἐξορίας ἐπανελθών, ἀνέλαβε τοῦ δήμου τὴν ἀρχηγίαν, ἐξέβαλε τὸν Ἱππίαν, καὶ ὑπερίσχυσε τῶν ἀντιπάλων του, καίτοι κτησαμένων ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν προστασίαν τῶν Σπαρτιατῶν. Αἱ ἀρχαῖαι φυλαὶ (ἴδ.) κατηργήθησαν, ἀντικαταστᾶσαι διὰ δέκα νέων, τοπικῶν, καὶ τοῦτο ἦν ὁ θρίαμβος τῆς δημοκρατίας. — Ἀλλὰ καὶ αὕτη τῆς ἀναπτύξεως ἡ περίοδος διαφόρους διέτρεξε φάσεις. Ἡ ἰσοπολιτεία, ἡ ἰσηγορία, ἡ ἰσονομία ἦσαν ἡ βάσις τῆς δημοκρατίας. Ἡ ἰσότης ὅμως ἐστὶν οὐχὶ ἀπόλυτος πάντοτε, ἀλλὰ μᾶλλον «κατ' ἀξίαν» πολλάκις, ἤτοι τῶν δικαιωμάτων ἀναλογούντων πρὸς τὰς ὑπηρεσίας. Οὕτω μεγάλη περιουσία ἐπέβαλλε μείζονα καθήκοντα καὶ ἐχορήγει διὰ τοῦτο μείζονα δικαιώματα. Αὕτη ἡ συγκεκερασμένη δημοκρατία δι' ἀρχῶν ὀλιγαρχικῶν ἢ τιμοκρατικῶν, ὅτε τὰ δικαιώματα προσεμετροῦντο πρὸς τὴν περιουσίαν, ἐλέγετο ἰδίως πολιτεία, συγχεομένη πολλάκις μετὰ τῆς τιμοκρατίας. Τοιαύτην εἰσήγαγεν ὁ Σόλων διὰ τῆς νομοθετήσεως τῶν τιμημάτων. Ἡ μετάβασις ὅμως ἐκ τοῦ συστήματος τούτου ἦν εὐχερεστάτη εἰς τὴν ἀπόλυτον δημοκρατίαν, ἐν ᾗ ἐπεκράτει τὸ «ἀριθμῷ ἴσον», ἤτοι ἡ ἰσότης τῶν δικαιωμάτων, ἀσχέτως πρὸς καταγωγὴν, κτῆσιν, καὶ προσωπικὰς ἀρετάς. Τούτου ἕνεκεν ἡ τιμοκρατία ἐστὶν οὐχὶ τοσοῦτο συγγενὴς τῇ ἐπὶ τοσούτων πλεονεκτημάτων στηριζομένῃ ἀριστοκρατίᾳ, ὅσον τῇ δημοκρατίᾳ, καὶ ἀριστοκρατικοὶ θεσμοὶ δὲν μετετρέποντο εἰς τιμοκρατικοὺς ἄνευ κλονισμῶν καὶ ἀναστροπῶν τοῦ ὅλου πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ. — Ἡ κυρίως δημοκρατία, ὡς εἰσήγαγεν αὐτὴν ὁ Κλεισθένης, ἀνέπτυξε δ' ὁ Ἀριστείδης ἐν Ἀθήναις, καὶ ἐξέτεινεν ὁ Περικλῆς, ἀπαλλάξας αὐτὴν καὶ τοῦ ἐσχάτου περιορισμοῦ διὰ τῆς μειώσεως τῆς ἐξουσίας τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἔδιδε μὲν εἰς τὴν πόλιν ἀφορμὴν εἰς ἀνάπτυξιν μεγάλης δυνάμεως, προωδοποίησε δὲ τὴν ἀχαλίνωτον τοῦ λαοῦ κυριαρχίαν, ἄγουσαν πρὸς ταχὺν καὶ ἄφευκτον ὄλεθρον, διότι ὁ λαὸς ταχέως παρεῖδεν ὅτι καὶ ἐν τῇ ἀκρατωτέρᾳ δημοκρατίᾳ πρέπει νὰ ἄρχῃ ὁ νόμος, καὶ διὰ δημοτικῶν ψηφισμάτων ἠκύρου τοὺς νόμους, διὰ τῆς ἰσχύος του ἐπίεζε τοὺς πλουσίους δι' ἐπαχθῶν λειτουργιῶν, ἢ τοὺς ὅπως δήποτε ὑπερέχοντας ἐξέβαλλε διὰ τοῦ ὀστρακισμοῦ, καὶ βαθμηδὸν ἡ δημοκρατία ἀπέβη ὀχλοκρατία, ἡ ἐπικράτησις τῶν πενήτων ἐπὶ τῶν εὐπόρων. Τῶν ἀρχόντων ἡ ἐξουσία περιωρίσθη, διότι ὁ λαὸς ἤθελεν αὐτὸς ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ διοικῇ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Τὴν ἐκλογὴν ἀντικατέστησεν ἡ δημοκρατικὴ κλήρωσις, αἱ ἀρχαὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν, ἵνα ὅ,τι πλείονες μετέχωσιν αὐτῶν, ἡ βουλὴ κατεβιβάσθη εἰς δημοτικὴν ἐπιτροπὴν, ἡ διεύθυνσις τῶν δημοσίων μετέβη ἀπὸ τῶν ἀρχόντων εἰς τοὺς ῥήτορας, τὸν ὄχλον περιποιουμένους ἵνα κερδίζωσιν αὐτοῦ τὴν εὔνοιαν, καὶ ἐπιτήδειος δημαγωγὸς ὡς ὁ Κλέων, θεραπεύων τοῦ δήμου τὰ πάθη, ἐξήσκει ἐπὶ τοῦ λαοῦ ἐπιρροὴν οὐχὶ ἐλάσσονα τῆς τοῦ μεγάλου Περικλέους πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Μὴ ἀρκούσης δὲ τῆς τῶν πλουσίων πιέσεως, προέκυψαν καὶ οἱ συκοφάνται (ἴδ.) εἰς τὰ δικαστήρια, ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ταῦτα ἐγκαθιστάμενα, καὶ διὰ δωροδοκίας καὶ μεροληψίας ἐματαίουν τὸ ἔργον τῆς δικαιοσύνης. Κατὰ φυσικὸν λόγον ἡ τοιαύτη ὀλεθρία τάσις ἐπέφερε τὴν ἀντίδρασιν. Οἱ πλούσιοι ἀπετέλεσαν συνωμοτικὰς ἑταρίας, αἵτινες ἐπεδίωκον τῆς Σπάρτης τὴν ὑποστήριξιν ἵνα σκληρῶς ἀντεκδικηθῶσιν. Ἔπεσαν ὅμως καὶ οὗτοι, οἷον οἱ Τριάκοντα, θύματα τοῦ μίσους ὃ ἐξήγειραν τῆς κυβερνήσεως αὐτῶν αἱ ἀποτρόπαιοι καταχρήσεις. Καὶ μετὰ τὴν πτῶσιν δ' αὐτῶν ἐξηκολούθησεν ὀλεθρίως ἐνεργοῦσα ἡ διαφθορὰ, καὶ οὐδ' αὐτοῦ τοῦ μεγάλου πατριώτου, τοῦ Δημοσθένους, ἡ ἐπιρροὴ κατώρθωσε νὰ ἐξεγείρῃ ἐπὶ πολὺ τὸν ἠθικῶς νεναρκωμένον λαὸν εἰς εὐγενῆ ὑπὲρ πατρίδος ἐνέργειαν. Οὕτως ἐξηκολούθησαν αἱ διάφοροι Ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι ὁτὲ μὲν θύματα οὖσαι τυράννων ὠμῶν, ὁτὲ δὲ τῆς τότε πλέον νοσώδους αὐτῶν ἐλευθερίας ἀπολαμβάνουσαι, μέχρις οὗ ὑπέκυψαν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Μακεδόνος κατακτητοῦ (Ῥαγκ. Πολιτικαὶ ἀρχαιότητες. Ἅπαντα, Τόμ. ΙΕ, ΙΣΤ).

Πολίτης, 1) υἱὸς τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἑκάβης, ὠκύπους, σώσας τὸν ἀδελφόν του Δηίφοβον καὶ φονεύσας τὸν Ἐχίον (Ὁμ. Ἰλ. Ν, 339. 533), φονευθεὶς δ' ἐπὶ τῆς ἁλώσεως τοῦ Ἰλίου πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ πατρός του ὑπὸ Πύρρου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως (Ὁμ. Ἰλ. Β, 791. Ο, 339). — 2) Εἷς τῶν ὑπὸ τῆς Κίρκης εἰς χοίρους μεταμορφωθέντων ἑταίρων τοῦ Ὀδυσσέως (Ὁμ. Ὀδ. Κ, 224), ἔχων βωμὸν ἐν Τεμέσῃ τῆς κάτω Ἰταλίας (Στρβ.).

Πολιτικὴ οἰκονομία τῶν Ἀθηναίων. Οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων, ὧν τὰ μὲν τὰ δὲ νὰ καλύπτωσιν, οἷαι ἐκδίδονται σήμερον ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων, δὲν συνετάττοντο ποτὲ πιθανῶς οὔτε ἐν Ἀθήναις οὔτε ἐν ἄλλῃ τινὶ Ἑλληνικῇ πολιτείᾳ. Ἀκριβεῖς ὅμως ἀπολογισμοὶ πασῶν τῶν γινομένων δαπανῶν τακτικῶς ἀνεγράφοντο, καὶ ἐκ τῆς ἐρεύνης προέκυπτεν ἡ γνῶσις τῶν δημοσίων ἀναγκῶν ὡς καὶ τῶν πόρων δι' ὧν ἐκαλύπτοντο. Ἂν δὲν ἐξισοῦντο, ἔπρεπεν ἢ αἱ δαπάναι νὰ ἐλαττῶνται, ἢ νέαι πηγαὶ ἐσόδων διὰ τὸ μέλλον νὰ ἐξευρίσκωνται. Διὰ στιγμιαίας ἀνάγκας ἂν ἐξηντλοῦντο τὰ δημόσια ταμιεύματα, ἐπήρχοντο μεγάλαι δυσχέρειαι, παρακωλύουσαι πολλάκις τῆς πόλεως τὴν τακτικὴν λειτουργίαν καὶ τὴν εὐόδωσιν τῶν τὴν τύχην αὐτῆς ἀφορώντων. Τοῦτο οὐ μικρὸν συνετέλεσεν εἰς τῶν Ἀθηνῶν τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν παρακμὴν (Ἴδ. A. Boeckh, Staatshaushaltung der Athener). — Δαπάναι. Α) Τακτικαί. 1) Ὁ καταρτισμὸς καὶ ἡ διατήρησις δημοσίων οἰκοδομῶν. Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἦν πολλοῦ λόγου ἄξιον, καθ' ὅσον ἄλλα μὲν ἀπέβλεπον εἰς ἱκανοποίησιν μεγάλων καὶ μεγαλεπηβόλων ἀναγκῶν, ἄλλα δ' εἰς παραγωγὴν μεγαλουργημάτων πάντων τῶν κλάδων τῆς καλλιτεχνίας, ἅτινα ἦσαν τῆς δυνάμεως καὶ τῆς δόξης αὐτῆς ἡ λαμπροτέρα παράστασις. Ἐκ τῶν τῆς πρώτης κατηγορίας ἦσαν οἱ λιμένες, ἡ ναυτικὴ σκευοθήκη, τὰ τείχη τῆς πόλεως καὶ τὸ Πειραιῶς μετὰ τῶν Μακρῶν τειχῶν· ἐκ τῶν τῆς δευτέρας, οἱ πολυπληθεῖς ναοὶ καὶ ἕτερα ἱερά, αἱ στοαί, τὰ ἀγάλματα, καὶ πρὸ πάντων τῆς Ἀκροπόλεως τ' ἀρχιτεκτονικὰ μεγαλουργήματα. Διὰ μόνα τὰ Προπύλαια ἐδαπανήθησαν 2012 τάλαντα, ἤτοι ὑπὲρ τὰ 13 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Τῶν δημοσίων ἔργων ὑπῆρχον ἐγκατεστημένοι ἐπιστάται ἀνατιθέντες τὴν ἐκτέλεσιν τῆς οἰκοδομῆς, ἢ οἵας δήποτε ἐπισκευῆς εἰς ἐργολάβους. ἐργῶνας, ἢ μισθωτὰς λεγομένους. Τοῖς ἐπιστάταις δὲ προσετίθεντο καὶ δημόσιοι ἀρχιτέκτονες, αἱρετοὶ διὰ χειροτονίας· ἡ δὲ κατακύρωσις εἰς τοὺς ἐργολάβους ἐγίνετο διὰ τῶν πωλητῶν. Ἐνίοτε τὸ δημόσιον ἐχορήγει μέρος τοῦ ὑλικοῦ. Αἱ δαπάναι διὰ

τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἦσαν φυσικῷ τῷ λόγῳ διάφοροι, κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς ὑπάρχοντας πόρους, καὶ, ὅτε αἱ εἰσπράξεις ἦσαν ἀνεπαρκεῖς, συνέδραμε καὶ τὸ δημόσιον ταμεῖον.—2) Δαπάνας προυκάλει καὶ ἡ ἀστυνομία (ἴδ.) τῶν ὁδῶν καὶ τῆς ἀγορᾶς, περιλαμβάνουσα καὶ τῶν ξένων τὴν ἐπιτήρησιν. Εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν συνετέλει ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις ἡ 200 τοξότας περιλαμβάνουσα φρουρὰ δούλων δημοσίων, οἵτινες καὶ Σκύθαι ἐλέγοντο, καὶ ὧν οἱ ἀρχηγοὶ ἐλέγοντο τόξαρχοι. Ἡ διὰ τὴν φρουρὰν ταύτην δαπάνη ἦν ἐτησίως 36 ταλάντων περίπου. — 3) Αἱ πανηγύρεις κατ' ἀρχὰς τῇ θρησκείᾳ ὑπηρετικαί, εἶτα δὲ καὶ ὡς θεάματα ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπιδιωκόμεναι, ἐγίνοντο μεγίστων δαπανῶν ἀφορμή. Πρὸς κάλυψιν δ' αὐτῶν ἐχρησίμευε τὸ θεωρικόν, ὅπερ ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν περισσευμάτων τῶν δημοσίων ἐσόδων, καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν διενέμετο εἰς τὰ στρατιωτικὰ ταμεῖα, ἐπὶ δὲ Περικλέους ὡρίσθη ἵνα διανέμηται εἰς τὸν λαὸν δι' εἰσιτήρια εἰς τὸ θέατρον καὶ τοὺς ἀγῶνας, εἰς ἑστιάσεις καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ συνετέλεσεν εἴπερ τι καὶ ἄλλο εἰς τὴν κατάπτωσιν τοῦ κοινοῦ πνεύματος καὶ εἰς τῶν Ἀθηνῶν τὴν ἐντελῆ παρακμήν. Τοῦ θεωρικοῦ τὴν διαχείρσιιν εἶχον οἱ ἄρχοντες τῶν θεωρικῶν, οἵτινες καὶ ὑπὸ ἄλλας ἀπαντῶνται ἐπωνυμίας. Ὁ δημαγωγὸς Εὔβουλος ἐπρότεινε καὶ ἔλαβε ψήφισμα καθ' ὃ ὅστις ἂν ἐπρότεινε τὴν αὖθις μετατροπὴν τῶν θεωρικῶν εἰς πολεμικὰ νὰ τιμωρῆται διὰ θανάτου. Καὶ τότε μὲν ἔτυχε γενικῆς ἐπιδοκιμασίας· ἀλλὰ τῷ 339 π. Χ. τὸ ψήφισμα ἠκυρώθη προτάσει τοῦ Δημοσθένους. Προσέτι δὲ, εἰς κάλυψιν τῶν δαπανῶν τούτων συνετέλουν καὶ διάφοροι Λειτουργίαι (ἴδ.), ἡ γυμνασιαρχία, ἡ χορηγία καὶ ἄλλαι. Εἶχον δὲ τὴν διαχείρισιν αὐτῶν διάφοροι ἀρχαί, ὡς οἱ ἐπιμεληταί, οἱ ἱεροποιοί, οἱ βοῶναι, καὶ ἄλλοι.—4) Δαπάνην ἐπέφερον καὶ αἱ διάφοροι εἰς τὸν λαὸν διανομαί, διαδόσεις, οἷα ἦν καὶ ἡ γαιῶν διανομὴ, κληρουχία (ἴδ.), ἡ σίτου διανομὴ, εἰς ἣν κατηγορίαν κατήντησαν καὶ τὰ θεωρικά.—5) Τὸ βουλευτικὸν, ἤτοι ὁ μισθὸς τῶν βουλευτῶν, συνεποσοῦτο εἰς περίπου 25 τάλαντα ἐτησίως, τὸ δικαστικὸν, ἤτοι μισθὸς τῶν δικαστῶν εἰς 100 τάλαντα πιθανῶς ἢ καὶ πλείονα, τὸ ἐκκλησιαστικὸν, ἤτοι τὸ χορηγούμενον τοῖς παροῦσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν πολίταις, εἰς 30-35 τάλαντα. Οἱ δημόσιοι ῥήτορες ἐλάμβανον, ὁσάκις ἠγόρευον ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, ἀνὰ μίαν δραχμήν· οἱ πρέσβεις ἐλάμβανον ὁδοιπορικὰ ἔξοδα, ἐφόδιον ἢ πορεῖον, 3 ἢ 4 δραχμῶν καθ' ἑκάστην ἐπὶ Ἀριστοφάνους· ὅτε δ' ἔφθανον εἰς τὸν τόπον εἰς ὃν ἐπέμποντο, ἔζων ἐκεῖ φιλοξενούμενοι ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως πρὸς ἣν ἐπεδήμουν. Μισθὸν προσέτι ἐλάμβανον καὶ οἱ 10 σωφρονισταὶ καὶ οἱ ἐπίσκοποι, πιθανῶς καὶ οἱ νομοθέται· προσέτι δὲ καὶ πάντες οἱ τῶν ἀρχῶν ὑπηρέται. Τέλος δ' εἰς ταῦτα πρέπει νὰ συγκαταριθμηθῶσι καὶ τὰ χορηγήματα εἰς τοὺς ἀδυνάτους, ἐκ 5-10 ταλάντων.—6) Δαπάνας ἐπέφερον καὶ δημόσιαι ἀμοιβαὶ καὶ διακρίσεις, ὡς ἡ σίτισις ἐν τῷ Πρυτανείῳ, ἡ ἀπονομὴ χρυσοῦ στεφάνου εἰς τὴν βουλὴν, εἰς ἄλλας πόλεις, εἰς ἰδιώτας, ἵδρυσις χαλκῶν ἀνδριάντων, κατ' ἤθη νεωτέρων χρόνων, ὡς ὅτε εἰς Δημήτριον τὸν Φαληρέα ἐντὸς ἑνὸς ἔτους 360 ἀνδριάντες ἐστήθησαν· ἐνίοτε δὲ καὶ χρηματικαὶ ἀμοιβαὶ, οἷαι ἦσαν τὰ μήνυτρα δι' ἀνακάλυψιν κακουργημάτων.—7) Ἡ τακτικὴ δαπάνη διὰ τὸν στρατὸν καὶ τὸν στόλον, περιλαμβάνουσα τὸν ὁπλισμὸν τῶν πτωχῶν καὶ τῶν δούλων, διότι οἱ εὔποροι ὡπλίζοντο ἀφ' ἑαυτῶν· τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς τὸν καταρτισμὸν καὶ τὰς πολυαρίθμους ἀνάγκας τοῦ στόλου. Κατὰ νόμον προκληθέντα ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους, 20 τριήρεις ἀπῃτεῖτο νὰ ναυπηγῶνται ἀνὰ πᾶν ἔτος· ὁ δ' ὁπλισμὸς αὐτῶν ἦν ἔργον τῶν λειτουργιῶν (ἴδ.). Ἐν καιρῷ εἰρήνης ἐμισθοδοτοῦντο περὶ τοὺς 100 ναύτας, τοὺς τῶν δύο πάντοτε ἐν ἐνεργείᾳ διατελουσῶν τριήρεων, τῆς Παράλου καὶ τῆς Σαλαμινίας, ὡς καὶ οἱ ἱππεῖς, ἢ κἂν τινὲς ἐξ αὐτῶν, οἷς ἐδίδετο σῖτος ἵππιος, ἐπὶ δὲ τοῦ πολέμου πλὴν τούτου καὶ ὁ μισθός. Ἦν δ' οὗτος δι' ἕκαστον ἱππέα καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ, ὡς φαίνεται, μία δραχμὴ καθ' ἡμέραν, καὶ διὰ τὸ ὅλον σῶμα ἐτησίως περὶ τὰ 40 τάλαντα. Εἰς ταῦτα δὲ προσετίθετο καὶ ἡ κατάστασις, ἡ πρώτη καταβολὴ διὰ τοῦ ἱππέως τὸν ὁπλισμόν. Ἡ συντήρησις δὲ τῶν πεζῶν καὶ ἐφίππων τοξοτῶν ἀπῄτει καὶ αὐτὴ περὶ τὰ 15 τάλαντα.—Κατὰ τὴν ἐλαχίστην λοιπὸν ἐκτίμησιν, αἱ τακτικαὶ δαπάναι πρέπει νὰ συνεποσοῦντο εἰς 400 τάλαντα, ἤτοι 2,400,000 δραχμὰς, ἢ μᾶλλον τὸ τριπλάσιον τούτου ἕνεκα τῆς τότε ἀξίας τοῦ ἀργύρου. Πολλάκις ὅμως ἡ ποσότης αὕτη θ' ἀνήρχετο καὶ εἰς 1000 τάλαντα, ἤτοι 6,000,000 δραχμὰς (18 ἑκατομμύρια καθ' ἡμᾶς), ποσότητα ἀναλόγως μεγάλην διὰ 500,000 κατοίκων, ἧς ἡ προμήθεια ἐπέφερε τὴν πίεσιν τῶν πλουσίων καὶ τὴν ἐξάντλησιν τοῦ λαοῦ.—Β) Ἐκτάκτους δὲ δαπάνας ἐπέφερον οἱ καιροὶ τῶν πολέμων. Ἦσαν δ' αὗται αἱ ἀπαιτούμεναι διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν ἀπόρων πολιτῶν, αἱ διὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ στόλου, αἱ διὰ τὴν μισθοδοσίαν καὶ τὴν λοιπὴν ἐπιμέλειαν τοῦ στρατοῦ. Εἰ καὶ μόνιμος στρατὸς δὲν ὑπῆρχεν, ἐπέκειντο ὅμως αὗται βαρέως καὶ σχεδὸν διαρκῶς ἐπὶ τοῦ λαοῦ, διότι οἱ πόλεμοι ἦσαν σχεδὸν διαρκεῖς. Ἦν δὲ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατιωτῶν ὑπερβολικὸς ὡς πρὸς τὸν τῶν πολιτῶν, διότι, μετὰ τοῦ ναυτικοῦ, περιλαμβάνοντος ὅμως καὶ μετοίκους καὶ δούλους, ἀνήρχετο ἐνίοτε εἰς 90 χιλιάδας, καὶ μεγάλη ἦν ἡ δαπάνη τῆς μισθοδοσίας αὐτῶν. Οὕτως ἡ τοῦ μισθοῦ τῶν 90,000 στρατιωτῶν, οὓς οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν εἰς τὸν Σικελικὸν πόλεμον, ὑπελογίσθη εἰς 3600 τάλαντα ἤτοι 21,600,000 δρ. ἤ, κατὰ τὴν νῦν τοῦ ἀργύρου ἀξίαν, περίπου 65,000,000. Πλοῖα δὲ, εἰ καὶ ἐν εἰρήνῃ ἐναυπηγοῦντο, ἀλλὰ βεβαίως πολὺ πλείονα πολέμου ἐπικειμένου, καὶ πολλαὶ ἐπισκευαὶ ἐγίνοντο τότε. Τοῦ ὁπλισμοῦ ὅμως τὰς δαπάνας ἐπρομήθευε κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ λειτουργία τῶν τριηραρχιῶν (ἴδ. Λειτουργία).—Εἰς ταῦτα προσθετέαι καὶ αἱ δαπανηραὶ ὀχυρώσεις καὶ κατασκευαὶ πολιορκητικῶν ἔργων καὶ μηχανῶν. Ἡ διετὴς πολιορκία τῆς Ποτιδαίας ἀπῄτησε δαπάνην 2000, ἢ κατ' ἄλλους 2400 ταλάντων. — Ἔσοδα. Τῷ 422 π. Χ. ἦσαν ἐν ὅλοις 2,000 τάλαντα, ἤτοι 12,000,000 δραχμῶν, ἢ 36,000,000 κατὰ τὴν νῦν τοῦ ἀργύρου ἀξίαν. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὑπῆρχον 6,000 τάλαντα εἰς τὸ ταμεῖον, μετὰ δὲ τὴν εἰρήνην τοῦ Νικίου 7,000. Ἐπὶ δὲ Λυκούργου ἀνήρχοντο αὖθις τὰ ἔσοδα εἰς 1200 τάλαντα. Ἦσαν δὲ τὰ ἑπόμενα: Α) Τὰ τακτικά. Προσωπικὸς φόρος ἦν ἐναντίος εἰς τὰς τῶν Ἀθηναίων ἀρχάς· καὶ ἡ τῆς περιουσίας φορολογία σπανίως ἀπαντᾶται, καὶ μόνον εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις. Εἰς 4 κυρίως κατηγορίας δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν αἱ πηγαὶ τῶν τακτικῶν ἐσόδων, ἤτοι: 1) τὰ τέλη, οἷς ἀνήκουσιν αἱ εἰσπράξεις ἐκ τῶν δημοσίων κτημάτων, ἐκ τῶν τελωνείων, ἐκ τῶν προσωπικῶν τελῶν καὶ τῶν τῶν ἐπιτηδευμάτων, καθ' ὅσον ὑπῆρχον. Τὰ δημόσια κτήματα, οἷα εἶχον καὶ οἱ δῆμοι καὶ οἱ ναοὶ, συνίσταντο ἐκ βοσκῶν, δασῶν, ὧν ἐπεμελοῦντο οἱ ὑλωροὶ, ἀγρῶν, οἰκιῶν, ἁλικῶν, μεταλλείων, κτλ. Αἱ οἰκίαι αὐτῶν ἐνῳκιάζοντο εἰς ἐργολάβους οἵτινες ἐλέγοντο ναύκληροι, καὶ ὑπενοικίαζον αὐτὰς εἰς ἰδιώτας, ἀπέτινον δὲ τὸ ἐνοίκιον κατὰ πρυτανείας. Τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ ὡς πρὸς ἄλλα ἀκίνητα. Προσέτι ἐνῳκιάζοντο καὶ τὰ θέατρα. — Τὰ ἐγχώρια μέταλλα (μεταλλεῖα) ἦσαν τοῦ Λαυρίου τὰ ἀργυρεῖα. Ταῦτα ἐξεμισθοῦντο εἰς διαρκὲς ἐνοίκιον εἰς ἰδιώτας, οἵτινες ἠδύναντο νὰ μεταβιβάζωσι τὸ δικαίωμα τοῦ

ἐνοικιαστοῦ διὰ κληρονομίας, δι' ὑπενοικιάσεως ἢ πωλήσεως. Τὴν ἐπιμέλειαν πασῶν τῶν δημοσίων ἐκμισθώσεων εἶχον οἱ πωληταὶ ὑπὸ την ἐποπτείαν τῆς Βουλῆς. Πρὸς ἀγορὰν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἀπετίνετο κεφάλαιόν τι, καὶ προσέτι ἐτησίως ὡς τέλος τὸ $^1/_{24}$ τοῦ εἰσοδήματος. Εἰς κληρονομικὰς ἐκμισθώσεις ἐδικαιοῦντο μόνον πολῖται καὶ ἰσοτελεῖς. Πλὴν δ' αὐτῶν, εἶχον ἀποκτήσει αἱ Ἀθῆναι, διὰ τοῦ Κίμωνος, τῷ 463 π. Χ. μεταλλεῖα καὶ ἐν Θράκῃ, ὧν πλουσιώτατα ἦσαν τὰ ἐν Σκαπτῇ Ὕλῃ χρυσωρυχεῖα, ἐκμεταλλευόμενα πιθανῶς ὡς καὶ τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ. Διάφοροι τελῶν κατηγορίαι ἦσαν· ἡ τῶν τῆς ἀγορᾶς (ἴδ. Ἀγορά. Ἀγορανόμοι), ἡ δεκάτη, ἡ εἰκοστή, τὸ ἑλλιμένιον (περὶ ὧν ἴδε τὰ διάφορα ἄρθρα). Περὶ δὲ τῶν τελῶν τῶν ἐπιτηδευμάτων δὲν ὑπάρχουσιν ἀκριβεῖς πληροφορίαι. Οἱ ξένοι (ἴδ.) ὑπέκειντο εἰς τέλος, τὸ καλούμενον μετοίκιον. Μνημονεύεται δὲ προσέτι καὶ τριώβολον ὡς τέλος τῶν δούλων· καὶ εἰς αὐτὸ ὑπέκειντο καὶ οἱ ἀπελεύθεροι, πλὴν τοῦ καταβαλλομένου εἰς τοὺς ἀρχαίους κυρίους των διὰ τὴν προστασίαν αὐτῶν. Οἱ ἐνοικιασταὶ πάντων τούτων τῶν τελῶν ἐλέγοντο τελῶναι, καὶ ὤφειλον ἐπὶ τῆς ἐκμισθώσεως νὰ παρουσιάζωσιν ἐγγυητὰς (ἢ ἐγγύους). Ὅσοι δὲ δὲν ἐπεμελοῦντο αὐτοπροσώπως τῶν εἰσπράξεων, ἀνέθετον αὐτὴν εἰς τοὺς λεγομένους ἐκλογεῖς, ἢ, κατὰ τὴν φύσιν τοῦ τέλους, δεκατολόγους, ἐλλιμενιστὰς, κτλ. Ἐνίοτε τὴν ἐνοικίασιν ἀνελάμβανον ἑταιρίαι, καὶ τότε ὁ πρόεδρος αὐτῶν ἐλέγετο ἀρχώνης ἢ τελωνάρχης. Ὤφειλον δὲ καταβάλλειν (τὰς καταβολὰς τοῦ τέλους), καταθεῖναι, διαλύσαι, ἀποδοῦναι, ἤτοι νὰ πληρώνωσι τὰ τέλη, εἰς τὸ Βουλευτήριον, καὶ μάλιστα κατὰ προκαταβολήν. Εἰς τὸν μὴ ἐγκαίρως καταβαλόντα ἐδίδετο προθεσμία μέχρι τῆς ἐπομένης πρυτανείας, καὶ μετ' αὐτὴν ἐδιπλασιάζετο ἡ ὀφειλή. Ἂν δὲ καὶ τότε δὲν ἐγίνετο ἡ ἀπότισις, ἐδημεύετο τοῦ ὀφειλέτου ἡ περιουσία, καὶ προσέτι ἠδύνατο ὁ καθυστερῶν ὀφειλέτης, ἄνευ ἄλλης διαδικασίας, νὰ δεθῇ καὶ φυλακισθῇ. — 2) Τὰ τιμήματα (πρόστιμα), ἅτινα ἦσαν πολλάκις βαρύτατα, καὶ ἐν γένει αἱ δικαστικαὶ καταβολαί, ὡς ἦσαν ἡ παράστασις, τὰ πρυτανεῖα, ἐνίοτε ἡ παρακαταβολὴ (ἴδ. ταῦτα, καὶ Δίκη). — 3) Οἱ φόροι τῶν συμμάχων, εἰσαχθέντες τὸ πρῶτον ὑπὸ Ἀριστείδου τῷ 476 π. Χ., καὶ ὁρισθέντες εἰς 460 τάλαντα, πρὸς σκοπὸν τῆς κοινῆς ἀμύνης, διεχειρίζοντο κατ' ἀρχὰς ὑπὸ πάντων κοινῶς, δι' ἀρχῆς ἥτις ἐκαλεῖτο Ἑλληνοταμίαι, ἐδρευούσης ἐν Δήλῳ. Ἀπὸ δὲ τοῦ 460, ἐνεργείᾳ τοῦ Περικλέους, μετεκομίσθη τὸ συμμαχικὸν ταμεῖον (ἴδ. Συμμαχία) εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ αἱ εἰσπράξεις αὐτοῦ ἐδαπανῶντο εἰς ἀνάγκας τῶν Ἀθηνῶν, ἰδίως εἰς τῆς Ἀκροπόλεως τὸν καλλωπισμόν. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου αἱ εἰσπράξεις αὐτοῦ εἶχον ἀναβιβασθῇ εἰς 600 τάλαντα. Ἀλλὰ τῶν συμμάχων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπιβαρυνομένων, προέβη τὸ ταμίευμα μέχρι 1300 ταλάντων. Εἶτα δὲ ἤρξαντο κανονιζόμενοι οἱ φόροι κατὰ πενταετίαν. Μετὰ δὲ τὴν ἀναρχίαν τοῦ ἔτους 377 π. Χ., ὅτε ἀνενεώθη ἡ συμμαχία, ἵνα ἐκλίπῃ τὸ μισητὸν ὄνομα φόρος, μετωνομάσθησαν συντάξεις. Τὸ δέκατον αὐτῶν ἐδίδετο ὡς ἀπαρχὴ εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐκομίζοντο δὲ εἰς Ἀθήνας καὶ παρεδίδοντο τοῖς Ἑλλανοταμίαις κατ' ἔτος εἰς τὰ κατὰ τὸ ἔαρ πανηγυριζόμενα Διονύσια. — 4) Αἱ ἐγκύκλιοι (ἤτοι τακτικαὶ) λειτουργίαι (ἃς ἴδε ἐν τῇ λέξει). Εἰσπράξεις εἶχε τὸ δημόσιον καὶ ἐκ τῶν κληρουχιῶν (ἴδ.). — Τὸ ἐκ τῶν περισσευμάτων ταμεῖον τῶν ἱερῶν χρημάτων τῆς Ἀθηνᾶς ἦν κατατεθειμένον ἐν τῷ Ὀπισθοδόμῳ τοῦ Παρθενῶνος. Εἶχον δὲ ναοὶ καὶ ἄλλων θεῶν ταμεῖα, καὶ ταῦτα διεχειρίζοντο 10 ταμίαι, κληρούμενοι ἐκ τῶν πεντακοσιομεδίμνων. — Β) Ἔκτακτα ἔσοδα ἦσαν αἱ ἔκτακτοι εἰσφοραὶ ἐκ τῶν περιουσιῶν καὶ ἡ ἔκτακτος λειτουργία (ἴδ.), ἡ τριηραρχία. Αἱ πρῶται ἐπεβάλλοντο ἐν ἐξαιρετικαῖς περιστάσεσι πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν δαπανῶν τοῦ πολέμου. Δὲν ἦσάν δὲ τέλος προσωπικὸν, ἀλλ' αὔξησις τῶν κτηματικῶν εἰσφορῶν, δι' ὃ καὶ εἰς τὸν καθυστεροῦντα ἐπεβάλλετο δήμευσις, οὐχὶ δὲ καὶ ἀτιμία ὡς εἰς τοὺς ἄλλους ὀφειλέτας τοῦ δημοσίου. Τὸ πρῶτον παράδειγμα τοιαύτης εἰσφορᾶς, ἐκ 200 ταλάντων, ἀπαντᾶται τῷ 428 π. Χ., ὅτε ἡ πολιορκία τῆς Μυτιλήνης εἶχεν ἐξαντλήσει τοὺς πόρους τῆς πόλεως (Θουκ. Γ, 19). Ἀλλ' ἤδη αἱ κλάσεις εἰς ἃς ὁ Σόλων διῄρεσε τὸν λαὸν εἰς τοῦτον ἀπέβλεπον τὸν σκοπόν. Μετὰ δὲ τὸ 428 ἐπανελήφθη πολλάκις τῆς τοιαύτης εἰσφορᾶς ἡ ἐπιβολὴ, οὐδ' ἐπετρέπετο ἡ ἀπ' αὐτῆς ἀπαλλαγὴ οἵου δήποτε, οὐδ' αὐτῶν τῶν ὀρφανῶν, ὧν ὅμως αἱ οὐσίαι ἦσαν ἀπηλλαγμέναι τῶν λειτουργιῶν. Ὡς βάσις τῆς ἐπιβολῆς αὐτῶν ἐλαμβάνοντο τὰ Σολώνια τιμήματα τῶν πεντακοσιομεδίμνων, ἱππέων, ζευγιτῶν καὶ θητῶν, τῶν τελευταίων τούτων ὄντων παντάπασιν ἀτελῶν. Ἕκαστος τῶν πρώτων, τὸ εἰσόδημα κεκτημένος ἀνώτερον τῶν 500 μεδίμνων σίτου ἢ 500 δραχμῶν, ἐθεωρεῖτο ἔχων τοὐλάχιστον 6000 δραχμῶν κεφάλαιον· ὁ δ' ἱππεὺς, ἐπὶ εἰσοδήματος 300 δραχμῶν, κεφάλαιον δραχμῶν 3000, καὶ ὁ ζευγίτης, ἀπέναντι εἰσοδήματος 150 δραχ. κεφάλαιον δραχμῶν 1800. Τούτων δὲ τῶν ἐκτιμήσεων διέφερον τὰ τιμήματα. Ὁ σκοπὸς ὃν ὁ Σόλων ἐπεδίωκεν ἦν ὁ τῆς βαθμιαίας φορολογίας, εἰς ἣν αἱ μεγαλείτεραι περιουσίαι νὰ ὑποβάλλωνται βαρύτερον τῶν μικροτέρων, ἀφ' ὧν, μετ' ἀφαίρεσιν τῶν πρὸς ζωὴν ἀναγκαίων, ἔμενε περίσσευμα ὀλιγώτερον. Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τούτου δὲν ὥριζεν ἐξ ἑκάστης κλάσεως διάφορα ποσοστὰ ὡς τέλη, ἀλλ' εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις μόνον εἰς μέρος τοῦ κεφαλαίου ἐπέβαλλε τέλη, ταῦτα ὅμως ἐξ ἴσου ἐπὶ πάντων τῶν τιμημάτων ἢ φορολογητῶν κεφαλαίων καὶ τῶν τριῶν τάξεων. — Ἐξετίμα δ' ἕκαστος ἑαυτὸν· ἀλλὰ καὶ ὑποτίμησις, δηλαδὴ ἀναθεώρησις τῆς τιμήσεως, ἐπετρέπετο. Πρὸς διευκόλυνσιν δὲ τῆς φορολογίας ὑπῆρχε κτηματολόγιον, συμπληρωθὲν εἶτα εἰς πλήρη κατάστασιν τῶν οὐσιῶν. — Μεταβολήν τινα ὑπέστη τὸ σύστημα τοῦτο, τηρουμένης ὅμως τῆς βάσεως τοῦ Σολωνίου ὀργανισμοῦ, ἐπὶ Ναυσινίκου ἄρχοντος, τῷ 377 π. Χ., ὅτε ὡρίσθη διὰ τὴν πρώτην τάξιν, τὴν τῶν πεντακοσιομεδίμνων, τὸ πέμπτον τῆς οὐσίας ὡς τίμημα, ἤτοι ὡς κεφάλαιον φορολογητὸν, εἰς δὲ τὰς κατωτέρας μέρη ἐλάσσονα τῆς περιουσίας. Ὡς τίμημα τοῦ ἔτους ἐκείνου μνημονεύεται ἡ ποσότης 5750 ταλάντων. Ἐστὶ δὲ τοῦτο οὔτε ἡ ὅλη περιουσία τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον, οὔτε ἡ ποσότης τῆς εἰσφορᾶς, ἀλλὰ τὸ μέρος τῆς οὐσίας, ἐξ οὗ ἡ εἰσφορὰ ἐλαμβάνετο, ὥστε ἡ ὅλη περιουσία τῶν κατοίκων πρέπει νὰ ἐκτιμηθῇ εἰς ποσότητα μείζονα τῶν 30,000 ταλάντων = 180 ἑκατομ. τῶν τότε δραχμῶν = 540 ἑκατομμυρίοις τῶν νῦν χρυσῶν. — Διὰ τὴν φορολογίαν ταύτην, ὡς μετέπειτα διὰ τὰς λειτουργίας (ἴδ.), ἐγκατέστησαν συμμορίαι, ἤτοι σύνδεσμοι πολιτῶν ἀνίσων οὐσιῶν, αἵτινες ὤφειλον ἴσα ν' ἀποφέρωσι τέλη. Ἦσαν δ' αὐταὶ 20, διότι ἐν ἑκάστῃ φυλῇ 120 τῶν εὐπόρων ἀπετέλουν 2 συμμορίας. Ἐξ ἑκάστης συμμορίας 15, οἱ πλουσιώτεροι, ὑπεχρεοῦντο εἰς προεισφοράν· καὶ οἱ λοιποὶ δὲ πάντες μὴ ἀτελεῖς πολῖται προσετίθεντο εἰς ἑκάστην τῶν συμμοριῶν, αἵτινες ἐφορολόγουν αὐτοὺς κατὰ τὰς περιουσίας των. Προΐσταντο δὲ τῶν συμμοριῶν ἡγεμόνες, ἐπιμεληταὶ καὶ διαγραφεῖς ἢ ἐπιγραφεῖς, οἱ τὰ τέλη ἑκάστου ὁρίζοντες. Ἐπετρέπετο δὲ καὶ ἡ τῶν οὐσιῶν ἀντίδοσις (Δμσθ. κ. Ἀφόβ. Β, 841. κ. Μηδ. 540) ἤτοι ἡ ἀνταλλαγὴ ἣν ἐζήτει ὁ διατεινόμενος ὅτι ἐφο-

ρολογεῖτο περισσότερον ἄλλου οὐ τὴν περιουσίαν ἐξετίμα ὡς μεγαλειτέραν. — Ἡ ἀνωτάτη οἰκονομικὴ διαχείρισις ἀνῆκε τῇ Βουλῇ, ὑπευθύνῳ δι' αὐτὴν οὔσῃ, καὶ πρὸ πάντων ἐπιμελουμένῃ τῆς ἐκμισθώσεως πασῶν τῶν τακτικῶν προσόδων. Ὑπ' αὐτὴν δ' ἦσαν οἱ δέκα πωληταί, ἐπιμελούμενοι τῶν ἐνοικιάσεων καὶ πωλήσεων τῶν δημευομένων κτημάτων. Πρόστιμα δ' εἰσεπράττοντο ὑπὸ τῶν πρακτόρων, ὅτε δὲν διωρίζοντο πρὸς τοῦτο, διὰ τὴν σπουδαιότητα τῆς περιστάσεως, ἔκτακτοι ζητηταὶ ἢ συλλογεῖς. Τὸ δὲ ταμεῖον τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὸ τῶν ἄλλων θεῶν διεῖπον ἀνὰ δέκα (ἐνίοτε ὁμοῦ δέκα) ταμίαι, κληρούμενοι ἐκ τῶν μᾶλλον φορολογουμένων. — Ὁ ἐπισημότερος τῶν ἀρχόντων τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως ἦν ὁ ταμίας ἢ ἐπιμελητὴς τῆς κοινῆς προσόδου, ἢ ὁ ἐπὶ τῆς διοικήσεως, ἐπὶ τετραετίαν αἱρετὸς διὰ χειροτονίας, ὅστις ὑπερτάτως διηύθυνε τῶν δημοσίων προσόδων τὴν χρῆσιν. Οἱ δὲ πορισταὶ ἐφρόντιζον περὶ προμηθείας ἐκτάκτων πόρων. — Τὴν διαχείρισιν τῶν δικαστικῶν χρημάτων, μισθοδοσίαν τῶν δικαστῶν, ἐπιμέλειαν τῆς κτήσεως ἐν τῷ Πρυτανείῳ, εἶχον ἀπὸ Κλεισθένους οἱ Κωλακρέται, πρὶν κωλαγρέται, ὡς οἱ τὰ κῶλα τῶν ἱερείων κατὰ τὰς θυσίας ἀγείροντες. — Πᾶσαι δ' αἱ λοιπαὶ πρόσοδοι περιήρχοντο εἰς τοὺς ἀποδέκτας, οἵτινες παρέδιδον αὐτὰς εἰς τοὺς διαφόρους ταμίας. Ἦσαν δὲ καὶ ἄλλοι τῶν οἰκονομικῶν λειτουργοί, οἱ ἐπιστάται, ἐπιμεληταί, ἐργολάβοι, οἱ ἐπὶ τῶν θεωρικῶν, κτλ.

Πολιτικὴ χώρα, ἐν Λακεδαιμονίᾳ, τὸ μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Δωριέων αὐτοῖς ἐπιφυλαχθὲν μέρος τῆς χώρας, διαιρεθὲν εἰς 4500 ἢ 6000 κλήρους, μετὰ δὲ τὸν Μεσσηνιακὸν πόλεμον αὐξηθὲν εἰς 9000.

Πολίχνη, 1) πόλις κατὰ τὰ βορειανατολικὰ τῆς Λακωνίας (Πολδ. Δ, 36). — 2) Πόλις εἰς τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Μεσσηνίας, δυτικῶς τῆς Ἀνδανίας. — 3) Χωρίον ἐπὶ τῆς νήσου Χίου (Ἡρδ. ΣΤ, 26) — 4) Μικρὰ πόλις εἰς τὴν Κρήτην, παρὰ τῇ Κυδωνίᾳ (Ἡρδ. Ζ, 170. — Θουκ. Β, 85). — 5) Μικρὰ πόλις ἐν Ἰωνίᾳ παρὰ ταῖς Κλαζομεναῖς (Θουκ. Η, 14, 23). — 6) Χωρίον ἐν Μεγαρίδι (Στρβ.).

Πόλιχος, υἱὸς τοῦ Λυκάονος, βασιλέως τῆς Ἀρκαδίας (Ἀπλλδ. Γ, 8, 1).

Πόλλης, βασιλεὺς τῶν Ὀδομάντων ἐν Θράκῃ (Θουκ. Ε, 6).

Πόλλις, 1) Σπαρτιάτης, τῷ 389 π. Χ. πρέσβυς πεμφθεὶς παρὰ Διονυσίῳ εἰς Συρακούσας, καὶ κατὰ τοῦ Πλάτωνος κακουργήσας, διότι, παραλαβὼν αὐτὸν ἐκεῖθεν, τὸν ἐπώλησε δοῦλον εἰς Αἴγιναν. Μετὰ ταῦτα ἐπὶ τοῦ κατ' Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν πολέμου, ἐναυάρχει τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τῷ 376 ἐνικήθη εἰς τὴν Νάξον ὑπὸ τοῦ Χαβρίου. Ἐφονεύθη δ' ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἑλίκης ἐν Ἀχαΐᾳ (Ξεν. Ἑλλ. Δ, 8, 11. — Πλούτ. Δίων Ε). — 2) Ἀργεῖος, πρέσβυς εἰς τὴν Περσίαν πεμφθεὶς (Θουκ. Β, 67). — 3) Τύραννος τῶν Συρακουσῶν, ὑποτιθέμενος Ἀργεῖος τὴν καταγωγήν, ἐπὶ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, πρῶτος καλλιεργήσας περὶ τὰς Συρακούσας τὸν κατ' αὐτὸν κληθέντα καὶ περίφημον ἀποβάντα Πόλλιον οἶνον (Ἀθήν. Β, 31. — Αἰλ. π. ἱ. ΙΒ. 31).

Πόλος, 1) σοφιστὴς ἐξ Ἀκράγαντος, μαθητὴς τοῦ Γοργίου, οὗ ὁ Πλάτων ψέγει τὸ ὑπὲρ τὸ δέον ἔντεχνον καὶ κατάκοσμον τοῦ λόγου (Φαῖδρ. Σλ. 267). Ἔγραψε «Τέχνην», ἣν φαίνεται ὅτι ὁ Πλάτων ἐγνώριζεν. Ἀλλ' οὐδ' αὐτῆς οὐδ' ἄλλων αὐτῷ ἀποδιδομένων συγγραμμάτων ἐσώθη τι. — 2) Πυθαγόρειος, γράψας περὶ δικαίου, ἐξ οὗ μικρὸν διετηρήθη ἀπόσπασμα (Στοβ. Ἀγ. ΝΑ). — 3) Τραγικὸς ἠθοποιὸς ἐν Ἀθήναις, τῶν χρόνων τοῦ Δημοσθένους (Πλούτ. Δμ. ΚΗ).

Πόλος. Ἀφ' ὅτου ἐπὶ Θάλητος ἐπεκράτησεν ἡ ἰδέα ὅτι ὁ οὐρανὸς ἦν κοίλη σφαῖρα, στρεφομένη περὶ τὴν γῆν, πόλοι ἐρρέθησαν τὰ ἄκρα τοῦ ἄξονος αὐτῆς, καὶ ἐνίοτε ἐκ τούτου, παρὰ ποιηταῖς, αὐτὸς ὁ οὐρανὸς (Αἰσχλ. Πρμθ. 427. — Εὐρπ. Ὀρστ. 1685. — Ἀρστφ. Ὀρν. 179. — Ψ. Πλάτ. Ἀξίοχ. 371. — Ἀθήν. Ξ), καὶ μετὰ ταῦτα καὶ τὰ ἐκείνοις ἀντιστοιχοῦντα σημεῖα τῆς γῆς. Κατὰ τὴν κοιλότητα δὲ τοῦ οὐρανοῦ, κοῖλα ἐγένοντο, ἰδίως παρὰ Βαβυλωνίοις (Ἡρδ. Β, 109), καὶ τὰ πρῶτα ἡλιακὰ ὡρολόγια, οἷς ἐπίσης κατ' ἀρχὰς τὸ ὄνομα πόλος διὰ τοῦτο ἐδόθη, καὶ ὁ γνώμων ἐδείκνυε τὰς διαιρέσεις τῆς ἡμέρας διὰ τῆς σκιᾶς του ἐπὶ τῶν γραμμῶν τῶν κεχαραγμένων ἐπὶ τοῦ πόλου.

Πολτυοβρία, ἡ Αἶνος ἐν Θράκῃ (Στρβ.), πόλις τοῦ Πόλτυος, διότι βρία παρὰ Θρᾳξὶν ἐδήλου τὴν πόλιν.

Πόλτυς, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος, βασιλεὺς τῆς Αἴνου ἐν Θράκῃ, φιλοξενήσας τὸν Ἡρακλέα ἐπιστρέφοντα ἐκ τῆς Τροίας (Ἀπλλδ. Β, 5, 9).

Πολύαινος, 1) ἐκ Μακεδονίας, ἐν Ῥώμῃ οἰκῶν καὶ εἰς τὰ στρατιωτικὰ ἐπιδοθείς, συνέγραψεν ὀκτὼ βιβλία ἐπιγραφόμενα στρατηγήματα ἢ στρατηγηματικά, καὶ ἀνέθηκεν αὐτὰ εἰς τοὺς αὐτοκράτορας Μ. Αὐρήλιον καὶ Λ. Οὐῆρον, ὅτε ἐξεστράτευον κατὰ τῶν Πάρθων, τῷ 162-165 μ. Χ. Ὁ τίτλος ὅμως δὲν ἀνταποκρίνεται ἐντελῶς εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ συγγράμματος, διότι αὐτό, πλὴν τῶν στρατηγημάτων, περιέχει καὶ πλεῖστα παραδείγματα συνέσεως, ὡς καὶ δόλου καὶ πονηρίας ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ καὶ ἐν τῷ πολιτικῷ, μετὰ μεγάλης ἐπιμελείας συλλεγέντα ἐκ πλείστων συγγραφέων, δι' ὃ καὶ ἐστὶ πολυτίμως διδακτικόν, εἰ καὶ δὲν ἐλλείπουσι σφάλματα καὶ παραποιήσεις ἐνίοτε. Τὸ ς' βιβλίον καὶ τὸ η' εἰσὶν ἀτελῆ. Ἔγραψε δὲ καὶ τακτικὴν εἰς 3 βιβλία, καὶ ἄλλα περὶ Θηβῶν καὶ περὶ Μακεδονίας· ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἀπωλέσθησαν. (Ἔκδοσις Κοραῆ, 1809). — 2) Ἐκ Λαμψάκου μαθηματικός, ἀλλὰ τῇ μαθηματικῇ ἀποταχθεὶς ὡς ψευδεῖ ἐπιστήμῃ, ἀφ' ὅτου ἐγένετο τοῦ Ἐπικούρου φίλος καὶ μαθητής (Cic. Acad. II, 33. Fin. I, 6).

Πολυάνθης, Κορίνθιος, διοικῶν τῷ 413 π. Χ. τὸ ναυτικὸν τῆς πατρίδος του, καὶ τοὺς Ἀθηναίους νικήσας ἐν Ἐρινεῷ (Θουκ. Ζ. 34). Μετέπειτα ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς τῆς δημοκρατικῆς μερίδος ἐν Κορίνθῳ (Ξνφ. Ἑλ. Γ, 5, 1).

Πολυάρχης, ἴσως ὅμως, κατὰ χειρόγραφον, ὀρθότερον Πολυχάρης, εἷς τῶν τριάκοντα τυράννων ἐν Ἀθήναις (Ξνφ. Ἑλλ. Β, 3, 2).

Πολύας, κήρυξ τῶν Ἑλλήνων ἐξ Ἀντικύρας ἐν Θεσσαλίᾳ (Ἡρδ. Η, 21).

Πολυβιάδης, στρατηγὸς Σπαρτιάτης, τῷ 380 π. Χ. κατὰ τῶν Ὀλυνθίων ἐκστρατεύσας, πολλάκις νικήσας, καὶ τέλος βιάσας αὐτοὺς νὰ συνομολογήσωσιν εἰρήνην μετὰ τῆς Σπάρτης (Ξεφ. Ἑλλ. Ε. 3, 20).

Πολύβιος, 1) Ἐκ Μεγαλοπόλεως τῆς Πελοποννήσου, υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ Λυκόρτα, τοῦ ἐπιστηθίου φίλου τοῦ Φιλοποίμενος, ἐγεννήθη περὶ τὰ τέλη τῆς γ' π.Χ. ἑκατονταετηρίδος (212-204). Τὰ τῆς νεανικῆς αὐτοῦ ἡλικίας εἰσὶν ὀλίγον γνωστά. Διὰ παντὸς ὅμως τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ ἔργου διαφαίνεται ὅτι ἀνεπτύχθη πρακτικῶς, πρὸς ὃ παρεῖχον αὐτῷ πᾶσαν ἀφορμὴν αἱ περιστάσεις ἐφ' ὧν ἔζη, καὶ εἰς ἃς δραστηρίως συνέπραξεν. Εἰς τὴν σχολὴν τοῦ πατρός του καὶ τοῦ Φιλοποίμενος ἐμορφώθη εἰς τὴν στρατηγικὴν καὶ τὴν πολιτικήν, καὶ εἰς ἀμφοτέρους τούτους τοὺς κλάδους ἀσκηθείς, καὶ διὰ τῆς πείρας αὐτῶν πλουτισθείς, ἐπεδόθη εἰς τὴν ἱστοριογραφίαν. Τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἀχαϊκοῦ δεσμοῦ ἐπιδιώκων, συνεβούλευσεν αὐτῷ ἀπόλυτον οὐδετερότητα εἰς τὸν μεταξὺ Ῥώμης καὶ Περσέως πόλεμον, εἰ καὶ μετ' εὐθυκρισίας ἀνεγνώριζεν ὅτι ἐπικίνδυνος θὰ ἦν ἡ ἐξακολούθησις τῆς οὐδετερότητος ἂν ὁ Περσεὺς ἡττᾶτο, καὶ ἡ γνώμη αὕτη ἦν ἡ ὑπερισχύσασα βαθμηδόν. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἐπροβιβάσθη ὁ Πο-

λύβιος εἰς ἵππαρχον, τὴν ἀνωτάτην στρατιωτικὴν ἀξίαν μετὰ τὴν τοῦ στρατηγοῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ τοῦ Περσέως τὴν ἧτταν ὑπερίσχυσε παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς ἡ τὰ τῶν Ῥωμαίων φρονοῦσα μερὶς, παρητήθη ὁ Πολύβιος, καὶ ὡς ὕποπτος τοῖς Ῥωμαίοις, συμπεριελήφθη μετὰ τῶν 1000 ἐπισήμων Ἀχαιῶν οἵτινες τῷ 160 π. Χ. ἐπέμφθησαν ὡς ὅμηροι εἰς Ῥώμην καὶ ἐκρατήθησαν ἐκεῖ ἐπὶ ὅλα 17 ἔτη. Ἐν Ῥώμῃ ἤρξατο νέα ἐποχὴ τῆς ζωῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ ῥωμαϊκὸν πολίτευμα οὗ ἔλαβε πεῖραν, ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιβαλλομένη τάξις ἀντὶ τῶν φατριαστικῶν διχονοιῶν αἵτινες κατέτρυχον τὴν Ἑλλάδα, αἱ φιλικαὶ σχέσεις ἃς συνέδεσε μετὰ τῶν ἀρίστων ἐκ τῶν Ῥωμαίων τῆς ἐποχῆς του, καὶ αὐτὸς ὁ πρακτικὸς χαρακτήρ του, συνάδων μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ μᾶλλον ἢ μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ, μετέβαλον ἐντελῶς τὰ πρὸς τὴν Ῥώμην αἰσθήματά του, καὶ τὸν εἵλκυσαν πρὸς αὐτήν. Ἀναλαβὼν τὴν ἀγωγὴν τῶν υἱῶν τοῦ Λ. Αἰμυλίου Παύλου, ἔτυχε φιλικωτάτης ὑποδοχῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ κατέστη φίλος καὶ σύμβουλος Σκιπίωνος τοῦ Αἰμυλιανοῦ. Διὰ τῆς μεσιτείας τούτου ἐπέστρεψε τῷ 150 εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῶν ὀλίγων εἰσέτι ἐπιζώντων ἐκ τῶν χιλίων Ἀχαιῶν. Μετὰ ἓν ἔτος ὅμως συνώδευσε τὸν Σκιπίωνα εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ ἐν ᾧ ἐκεῖνος ἐπολιόρκει τὴν Καρχηδόνα, περιέπλευσεν ὁ Πολύβιος τὴν βόρειον καὶ δυτικὴν Ἀφρικὴν, καὶ ἐκ τῆς περιηγήσεως ταύτης ἐπανῆλθε πρὸ τῆς ἁλώσεως ἔτι τῆς Καρχηδόνος, εἰς ἣν λέγεται συντελέσας διὰ τῶν συμβουλῶν του πρὸς τὸν Σκιπίωνα. Ὅτε δ' ἐξερράγη ὁ πόλεμος μεταξὺ Ῥώμης καὶ Ἀχαιῶν, ὁ ἀπολήξας εἰς τὴν ἅλωσιν καὶ καταστροφὴν τῆς Κορίνθου, καὶ εἰς τῆς Ἀχαΐας τὴν ὑποδούλωσιν εἰς Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν, ἔσπευσε νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, ἦλθε πρὸ τῆς Κορίνθου μικρὸν μετὰ τὴν ἐξόντωσιν αὐτῆς, καὶ ἐπροσπάθησε πάσῃ δυνάμει νὰ ἐλαττώσῃ τὰς συμφορὰς τῆς πατρίδος του, εἰς ὃ καὶ κατὰ πολὺ συνετέλεσεν, ἀπὸ πολλῶν πόλεων ἀποτρέψας τὴν λεηλασίαν, ἀπὸ πολλῶν κατοίκων τὴν εἰς δουλείαν ἀπαγωγήν· ἔπεισε δὲ καὶ τὸν Μούμμιον ν' ἀποδώσῃ τοὺς ἀνδριάντας τοῦ Ἀράτου καὶ Φιλοποίμενος, οὓς εἶχεν ἤδη ἀποκομίσει. Οἱ Ῥωμαῖοι, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ἱκανότητα αὐτοῦ ἐκτιμῶντες, τῷ ἔδωκαν τὴν ἐντολὴν νὰ περιέλθῃ πάσας τὰς πόλεις, νὰ κατευνάσῃ καὶ εἰρηνεύσῃ τὰς ἐν αὐταῖς διαιρέσεις, καὶ νὰ μυήσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς τῶν πραγμάτων τὴν νέαν τάξιν. Ἐξεπλήρωσε δὲ τὸ ἔργον τοῦτο πρὸς εὐχαρίστησιν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ὥστε καὶ ἑκατέρωθεν τιμαὶ τῷ ἀπεδόθησαν καὶ τῷ ἱδρύθησαν ἀνδριάντες, περὶ ὧν μαρτυρεῖ καὶ ἡ τῷ 1877 ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφεῖσα βάσις ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, ὑπὸ τῶν Ἠλείων ἀνεγερθέντος. Ἔκτοτε φαίνεται ἐπιδοθεὶς ὁ Πολύβιος εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας του, πρὸς ὃν σκοπὸν καὶ πολλάκις περιηγεῖτο. Ἀφ' οὗ δ' ἐπεράτωσε τὸ ἔργον τοῦτο, ἀπέθανεν ἐν Ἑλλάδι τῷ 122 εἰς ἡλικίαν 82 ἐτῶν, ἐξ ἵππου πεσών. — Τὸ ἱστορικὸν αὐτοῦ ἔργον διηρεῖτο εἰς 40 βιβλία· ἐξ αὐτῶν δὲ σώζονται τὰ πρῶτα 5 πλήρη, τῶν δὲ λοιπῶν ἀποσπάσματα μόνον. Ὑποτίθεται ὅτι τὸ ὅλον σύγγραμμα ἦν ἱ σ τ ο ρ ί α κ ο ι ν ὴ, κ α θ ο λ ι κ ὴ, ἤτοι τῆς Ῥωμαϊκῆς οἰ κ ο υ μ έ ν η ς, ἀρχόμενον ἐκ τῶν 53 ἐτῶν τῆς αὐξήσεως τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως, 220-168 π. Χ., ἤτοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλ. 140 συμμαχικοῦ ἐν Ἑλλάδι πολέμου, τοῦ ἐν Κοίλῃ Συρίᾳ τῆς Ἀσίας, καὶ τοῦ Καρχηδονικοῦ ἐν Ἰταλίᾳ (Α, 3), μέχρι τῆς κατακτήσεως τῆς Μακεδονίας (Γ, 1). Ὡς πρόβλημα κυρίως προτίθεται νὰ ὁρίσῃ πῶς, πότε, καὶ διὰ τίνων τρόπων πάντα τὰ γνωστὰ μέρη τῆς γῆς ὑπέκυψαν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν κοσμοκρατορίαν, ἣν θεωρεῖ ἀπὸ τοῦ 168 ἤδη ἐδραιωθεῖσαν. Τὸ ὅλον διακρίνεται εἰς τρία μέρη. 1) Β ι β λ ί α Α-Β, ἡ π ρ ο π α ρ α σ κ ε υ ὴ, ἤτοι αἱ πρῶται ἀρχαὶ τῆς ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας. 2) Βιβλ. Γ-Λ, ἡ κ α τ α σ κ ε υ ὴ, ἤτοι ἡ ἀπὸ 220 μέχρι 168 ἵδρυσις αὐτῆς. 3) Βιβλ. ΛΑ-Μ, αἱ θεμελιώδεις ἀρχαὶ καθ' ἃς διεχειρίζετο ἡ Ῥώμη τὴν ἐξουσίαν. αἱ κατ' αὐτῆς ἀντιπράξεις, καὶ τῶν ἀντιπράξεων ἡ καταπολέμησις, 168-146. Τῶν μερῶν τούτων τὰ προγράμματα διαγράφει αὐτὸς ὁ Πολύβιος, τοῦ μὲν πρώτου ἐν Α, 13, τῶν δὲ δύο ἄλλων ἐν Γ, 2. Μέθοδος τῆς διηγήσεώς του ἐστὶν ἡ σ υ γ χ ρ ο ν ι κ ὴ, ἀλλὰ μετ' ἐκθέσεως τῶν αἰτίων καὶ τῶν συνεπειῶν ἑκάστης πράξεως, ὥστε ἀποβαίνει εἰς πραγματικὴν ἱστοριογραφίαν, δι' ὃ καὶ αὐτὸς χαρακτηρίζει τὸ σύγγραμμά του ὡς π ρ α γ μ α τ ι κ ὴ ν ἱ σ τ ο ρ ί α ν, ἢ π ρ α γ μ α τ ε ί α ν ἁπλῶς, ὁ εἰσηγητὴς γενόμενος νέου τρόπου συγγραφῆς, δι' οὗ εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἐμβαθύνωσιν εἰς τὰ τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς διπλωματίας παρίστησι τὰς «πράξεις τῶν ἐθνῶν καὶ πόλεων καὶ δυναστῶν» καταδεικνύων τὴν αὐτῶν «ἀρχὴν, αἰτίαν καὶ πρόφασιν». Γράφει κυρίως διὰ τοὺς συμπατριώτας του, θέλων νὰ καταστήσῃ αὐτοῖς φορητὴν τὴν λυπηρὰν τύχην των· καταδεικνύει δὲ συγχρόνως καὶ αὐτοῖς τῶν Ῥωμαίων τὸ μεγαλεῖον πάσης ὃν ὑπέροχον ἀντιστάσεως. Παρὰ τοῦ ἱστοριογράφου ἀπαιτεῖ πολιτικὴν πεῖραν καὶ τὴν δι' αὐτοψίας γνῶσιν τῶν ἱστορουμένων· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἀναγνωρίζει καὶ τὴν σπουδαιότητα ἀσφαλῶν πηγῶν, ἀκριβῶς ἐλεγχομένων ὑπ' ἐμβριθοῦς κριτικῆς. Αἱ ἐκθέσεις αὐτοῦ εἰσὶν ἀξιόπιστοι βεβαίως, διότι ὁ Πολύβιος ἦν ἀνὴρ πολύπειρος, φιλαλήθης καὶ ὀρθὴν ἔχων τὴν κρίσιν. Ἀλλὰ δὲν πρέπει καὶ νὰ παραβλέπηται ἡ μεγάλη σχέσις ἣν ὁ ἴδιος εἶχε πρὸς τοὺς Σκιπίωνας, καὶ τὸ ὑπὲρ τῆς Ῥώμης ἐνδιαφέρον αὐτοῦ, ἐξ οὗ ἐπήγαζεν ἡ ἰδιαιτέρα του θέσις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ῥώμης, ἴσως ἐνίοτε μὴ οὖσα ἄνευ ἐπιρροῆς τινος εἰς τὰς ἐκτιμήσεις του. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ δὲν διακρίνεται ἐπ' εὐφωνίᾳ καὶ ἁρμονίᾳ, οὐδ' ἐπὶ χάριτι καὶ ἐλαφρότητι ἐκφράσεως, διὸ καὶ σ τ ρ α τ ι ω τ ι κ ὸ ν ἀπεκάλεσάν τινες ἐνίοτε τὸ τραχὺ καὶ μονότονον ὕφος του. — 2) Ἐπίσης Μεγαλοπολίτης, ἀρχηγὸς τῶν Ἀχαιῶν ὑπὸ τὸν Φιλοποίμενα κατὰ τὴν μάχην τῆς Μαντινείας, τῷ 207 π. Χ. (Πολύβ. ΙΑ, 15). — 3) Ἀπελεύθερος τοῦ Αὐγούστου, ὁ ἀναγνοὺς τὴν διαθήκην αὐτοῦ πρὸ τῆς Βουλῆς (Suet. Oct. CI). — 4) Ἀπελεύθερος τοῦ Κλαυδίου, ἐπιδιδόμενος μετ' αὐτοῦ εἰς σοφὰς σπουδὰς, καὶ ἐπιρροὴν ἐξασκῶν (Senec. Consol. ad Polyb.). Ἐθανατώθη διὰ μηχανορραφιῶν τῆς Μεσσαλίνης (Suet. Claud. XXVIII).

Πολύβοια, παρθένος, ἀδελφὴ τοῦ Ὑακίνθου (Παυσ. Γ, 19).

Πόλυβος, 1) ὁ βασιλεὺς τῆς Κορίνθου, οὗ ἡ γυνὴ Περίβοια, ἢ Μερόπη, ἀνέλαβε καὶ ἀνέθρεψε τὸν Οἰδίποδα (ἔδ.) (Σοφ. Οἰδ. Τύρ. 774. — Ἀπλλδ. Β, 5, 7. — 2) Υἱὸς τοῦ Ἀντήνορος ἐκ Τροίας (Ὁμ. Ἰλ. Λ, 59). — 3) Πατὴρ τοῦ Ἀντήνορος, ἑνὸς τῶν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης, φονευθεὶς ὑπὸ Εὐμαίου (Ὁμ. Ὀδ. Χ, 243). — 4) Ἐν Θήβαις τῆς Αἰγύπτου, μετὰ τῆς γυναικός του Ἀλκάνδρας φιλοξενήσας τὸν Μενέλαον (Ὁμ. Ὀδ. Δ, 128). — 5) Υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Χθονοφίλης, πατὴρ Λυσιανάσσης γυναικὸς τοῦ Ταλαοῦ, ὃν διεδέχθη ὁ Ἄδραστος εἰς τὸν θρόνον τῆς Σικυῶνος (Παυσ. Β, 6).

Πολυβώτης, εἷς τῶν Γιγάντων, ὃν ὁ Ποσειδῶν ἐν τῇ Γιγαντομαχίᾳ κατεπλάκωσεν ὑπὸ ἓν τμῆμα τῆς νήσου Κῶ (Παυσ. Α, 2, — Στρβ. — Ἀπλλδ. Α, 6, 2).

Πολύγνωτος, ἐκ τῆς νήσου Θάσου, υἱὸς τοῦ ζωγράφου Ἀγλαοφῶντος, ἐν Ἀθήναις οἰκῶν ἐπὶ Κίμωνος ἤδη καὶ ἐπὶ Φειδίου (470-440 π. Χ.). Ζωγράφος, ὃν ὁ Ἀριστοτέλης λέγει «ἀγαθὸν ἠθογράφον» (Ποιητ. ΣΤ, 15), ἤτοι δραματικὸν μᾶλλον εἰς τὰς συνθέσεις του, καθ' ὃ παριστῶντα, ἐξ ἐμπνεύσεως τοῦ Ὁμήρου, τ' ἀντικείμενα «κρείττονα ἢ κατὰ φύσιν» (Αὐτ. Γ, 3). Ἦν δ' ἔξοχος καὶ εἰς τὴν παράστασιν τῆς γυναικείας καλλονῆς, καὶ

εἰς τὴν ζωγραφίαν τῶν διαφανῶν ἢ μᾶλλον τῶν τὸ σχῆμα τοῦ σώματος ἐλεγχόντων ἐνδυμάτων (Λουκ. Εἰκ. Η. — Plin. XXXV, 35), καὶ ἐν γένει καλλιτέχνης μεγαλοφυὴς καὶ ἐφευρετικός. Ἐκ τῶν πλείστων μνημονευομένων ἔργων αὐτοῦ τὰ ἐπισημότερα ἦσαν 1) μία τῶν τεσσάρων μεγαλογραφιῶν δι' ὧν ἐκοσμήθη ἡ κατ' αὐτὰς Ποικίλη κληθεῖσα στοὰ τῆς ἐν Ἀθήναις ἀγορᾶς. Ἔγραψε δ' αὐτὴν δωρεὰν, καὶ παρέστησεν ἐν αὐτῇ τὴν δίκην τοῦ Αἴαντος διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Κασσάνδρας, καὶ ἐν αὐτῇ, ὡς Λαοδίκην, τὴν ὡραιοτέραν τῶν θυγατέρων τοῦ Πριάμου, (Ὁμ. Ἰλ. Γ, 124), ἔγραψεν Ἐλπινίκην, τὴν ἀδελφὴν τοῦ Κίμωνος, ἣν ἐλέγετο ὅτι ἠγάπα (Πλούτ. Κίμ. Δ. — Παυσ. Α, 15). 2) Ἐν τῇ Πινακοθήκῃ τῶν Προπυλαίων ἦσαν αὐτοῦ διάφοροι εἰκόνες ἐπὶ Παυσανίου (Α, 22), τινὲς αὐτῶν ἤδη κατὰ μέρος ἐξηλειμμέναι, δύο δὲ παριστῶσαι Ὀδυσσέα μετὰ Ναυσικάας, καὶ Ἀχιλλέα ἐν Σκύρῳ. 3) Ἴσως αἱ ἐντὸς τοῦ Θησείου τοιχογραφίαι, παριστῶσαι Κενταυρομαχίαν. Ἀμαζονομαχίαν, ἆθλα Θησέως (Ἁρπκρ. λ. Πολύγν. Walckenaer). 4) Ἐν τῷ προνάῳ τῆς Ἀρείας Ἀθηνᾶς ἐν Πλαταιαῖς, ὁ Ὀδυσσεὺς φονεύων τοὺς μνηστῆρας (Παυσ. Θ, 4), ὡς ἀλληγορία τοῦ κατὰ τῶν Περσῶν θριάμβου. 5) Τὸ πάντων ἀξιολογώτατον καὶ ἐνδοξότατον, δύο μέγισται εἰκόνες ἐν τῇ λέσχῃ τῶν Δελφῶν, ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Νεοπτολέμου, ἀναθήματα τῶν Κνιδίων, παριστῶσαι ἡ μὲν Ἰλίου πέρσιν, ἡ δὲ Νεκυίαν ἢ τὴν εἰς Ἅδου κάθοδον. Εἰς περιγραφὴν καὶ ἐκτίμησιν αὐτῶν ἀφιέρωσεν ὁ Παυσανίας ἑπτὰ ὅλα κεφάλαια (Ε, 25-31). Θαυμάζοντες δὲ τὸν καλλιτέχνην καὶ εὐγνωμονοῦντες αὐτῷ, οἱ Δελφοὶ τῷ ἐδωρήσαντο ξενίαν.

Πολύγονος, υἱὸς τοῦ Πρωτέως υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐν μονομαχίᾳ (Ἀπλλδ. Β, 5, 9).

Πολυδάμας, 1) υἱὸς τοῦ Πανθόου καὶ τῆς Φρόντιδος, Τρὼς, ἀνδρεῖος μαχητὴς καὶ οἰωνοσκόπος, εὔγλωττος καὶ νουνεχὴς, οὗ τὰς συμβουλὰς περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο ὁ Ἕκτωρ. Ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Αἴαντος (Ὁμ. Ἰλ. Μ, 60, 196. Π, 535. Σ, 249. Χ, 100). — 2) Ἑταῖρος τοῦ Ἀλεξάνδρου ὁ κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ τὸν γέροντα Παρμενίωνα θανατώσας (Curt. VII, 2). — 3) Υἱὸς Νικίου ἐκ Σκοτούσσης τῆς Θεσσαλίας, ἰσχυρὸς ἀθλητὴς καὶ ὀλυμπιονίκης, πνίξας λέοντα ἐπὶ τοῦ Ὀλύμπου. Ἐλέγετο δ' ὅτι ἀπέθανε πλακωθεὶς ἐν σπηλαίῳ ὑπὸ ὄρους καταπεσόντος (Πλατ. — Παυσ. Ε, 5. — Λουκ. Συμπ.).

Πολυδάμνα, Αἰγυπτία, γυνὴ τοῦ Θῶνος, δοῦσα τῇ Ἑλένῃ διάφορα θαυματουργὰ φάρμακα (Ὁμ. Ὀδ. Δ. 228).

Πολυδέγμων, ἴδ. Ἅδης.

Πολυδέκτης, 1) Ἐπίθετον τοῦ Ἅδου (ἴδ.). — 2) Υἱὸς τοῦ Μάγνητος καὶ τῆς Ναΐάδος, βασιλεὺς τῆς νήσου Σερίφου, ὅστις ἀγαπήσας τὴν Δανάην ἐκβρασθεῖσαν εἰς τὴν νῆσόν του μετὰ τοῦ βρέφους αὐτῆς Περσέως, ἵνα μακρύνῃ τοῦτον, τὸν ἔπεμψε νὰ φονεύσῃ τὴν Μέδουσαν. Ὁ δὲ Περσεὺς, ἵνα ἀπαλλάξῃ τὴν μητέρα του ἀπὸ τοῦ Πολυδέκτου, ἀπελίθωσεν αὐτὸν διὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδούσης καὶ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον τὸν ἀδελφόν του Δίκτυν (Πίνδ. — Ἀπλλδ. Α, 916). 3) Υἱὸς τοῦ Εὐνόμου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ Λυκούργου, ὅστις μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπετρόπευσε τὸν ἀνήλικον υἱόν του Χαρίλαον (Παυσ. Θ. 7, 2. — Πλούτ. Λυκ.).

Πολυδεύκης, 1) Ὁ ἕτερος τῶν Διοσκούρων (ἴδ.). — 2) Ἰούλιος Πολυδεύκης, ἐκ Ναυκραρίας τῆς Αἰγύπτου, Ἕλλην ῥήτωρ καὶ λεξικογράφος. Παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Κομμόδου ἔλαβε θέσιν διδασκάλου τῆς ῥητορικῆς ἐν Ἀθήναις, ἔνθα καὶ διέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του. Εἶχε δὲ περισσοτέραν ἐπιμέλειαν ἢ ἱκανότητα, δι' ὃ καὶ ἐνίοτε χλευάζεται ὑπὸ τοῦ Λουκιανοῦ (Λεξιφάνης, ῥητόρων διδάσκαλος). Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ σώζεται μόνον τὸ Ὀνομαστικὸν, εἰς βιβλία 10, οὐχὶ δ' ἀλφαβητικῶς, ἀλλὰ καθ' ὕλην διατεταγμένον. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἀποδεικνύει μὲν πολλάκις ἔλλειψιν κριτικῆς καὶ ἀκριβείας περὶ τὰς γνώσεις, ἀλλ' οὐχ ἧττον ἐστὶ πολύτιμον διὰ τὴν σπουδὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἀρχαιολογίας. — 3) Εἷς τῶν δούλων Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ (Λουκ).

Πολυδώρα, 1) μία τῶν Ὠκεανίδων, θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος (Ἡσδ. Θεογ. 354). — 2) Θυγάτηρ τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Ἀντιγόνης, γυνὴ τοῦ Βώρου, ἐκ δὲ τοῦ Σπερχειοῦ ποταμοῦ μήτηρ Μενεσθέως (Ὁμ. Ἰλ. Π. 175). — 3) Θυγάτηρ τοῦ Μελεάγρου καὶ τῆς Κλεοπάτρας, γυνὴ τοῦ Πρωτεσιλάου, αὐτοκτονήσασα μετὰ τούτου τὸν θάνατον (Παυσ. Δ, 2).

Πολύδωρος, 1) Υἱὸς τοῦ Κάδμου καὶ τῆς Ἁρμονίας, βασιλεὺς τῶν Θηβῶν, σύζυγος τῆς Νυκτηίδος, θυγατρὸς τοῦ Νυκτέως, καὶ πατὴρ τοῦ Λαβδάκου (Ἀπολλδ. Γ, 5, 5). — 2) Ἔκγονος τοῦ Κάδμου, υἱὸς τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Αὐτονόης καὶ τοῦ Ἀρισταίου (Ἡσδ. Θεογ. 977). 3) Ὁ νεώτατος υἱὸς τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Λαοθόης, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως (Ὁμήρου Ἰλ. Υ, 407. Χ, 46). Οἱ δὲ τραγικοὶ ποιηταὶ λέγουσιν αὐτὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἑκάβης, ὃν ὁ πατήρ του, προβλέπων τῆς Τρωάδος τὴν πτῶσιν, ἔπεμψε μετὰ πολλῶν θησαυρῶν εἰς τὸν φίλον του, τὸν βασιλέα τῆς Θρᾳκικῆς Χερσονήσου Πολυμήστορα ἢ Πολυμνήστορα, οὗτος δὲ, μετὰ τοῦ Ἰλίου τὴν πτῶσιν, τὸν ἐφόνευσεν ἵνα κυριεύσῃ τὸν θησαυρόν. Ἡ δ' Ἑκάβη, ἀφ' οὗ ἡ θυγάτηρ της Πολυξένη ἐθυσιάσθη εἰς τὴν σκιὰν τοῦ Ἀχιλλέως, εὑροῦσα εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς Χερσονήσου, ἔνθα οἱ Ἕλληνες τὴν εἶχον φέρει αἰχμάλωτον, τὸ πτῶμα τοῦ υἱοῦ της ὑπὸ τῶν κυμάτων ἔξω ῥιφθὲν, πρὸς ἐκδίκησιν ἐφόνευσε μετὰ τῶν συναιχμαλώτων της Τρωάδων τὰ δύο τέκνα τοῦ Πολυμήστορος, καὶ ἐτύφλωσε καὶ αὐτὸν (Εὐρ. Ἑκάβη, — Virg Æ. III, 49. — Ov. Met. XIII, 432). Κατ' ἄλλους, ἰδίως παρὰ Ῥωμαίοις, ἡ Ἰλιόνη, θυγάτηρ τοῦ Πριάμου καὶ σύζυγος τοῦ Πολυμήστορος, ἀναλαβοῦσα τὸν εἰς αὐτὴν πεμφθέντα ἀδελφόν της, ἀνέθρεψεν αὐτὸν, λέγουσα ὅτι ἦν ὁ υἱός της Δηΐφιλος ἢ Δηΐπυλος, τὸν δ' υἱόν της ἐκεῖνον παριστῶσα ὡς τὸν Πολύδωρον. Θέλοντες δ' οἱ Ἕλληνες νὰ ἐξολοθρεύσωσι τὴν γενεὰν τοῦ Πριάμου, ἐζήτησαν παρὰ τοῦ Πολυμήστορος νὰ θανατώσῃ τὸν Πολύδωρον, ὑποσχεθέντες αὐτῷ πρὸς ἀνταλλαγὴν θησαυροὺς, καὶ τὴν Ἠλέκτραν ὡς σύζυγον. Συγκατανεύσας δ' ὁ Πολυμήστωρ, ἐφόνευσεν ἐξ ἀγνοίας τὸν ἴδιον υἱόν του. Τοῦτο μαθοῦσα ἡ Ἰλιόνη παρὰ τοῦ Πολυδώρου, ἐτύφλωσε καὶ ἐφόνευσε τὸν σύζυγόν της (Hor. Sat II, 3, 61. — Cic. Acad. II 27. — Tusc. I, 44). 4) Υἱὸς τοῦ Ἱππομέδοντος, εἷς τῶν Ἐπιγόνων. — 5) Υἱὸς τοῦ Ἀλκαμένους, ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Ἄγιδος, βασιλεύσας ἐν Σπάρτῃ μετὰ τοῦ Θεοπόμπου ἐπὶ τοῦ πρώτου Μεσσηνιακοῦ πολέμου, τιμώμενος ἐν Σπάρτῃ ἐπὶ ἀρετῇ καὶ ἀνδρίᾳ, φονευθεὶς δ' ὑπὸ Σπαρτιάτου τινὸς ὀνόματι Πολεμάρχου (Ἡρδ. Γ, 204). — 6) Ἀδελφὸς τοῦ Ἰάσονος, τυράννου τῶν Φερῶν ἐν Θεσσαλίᾳ (Ξνφ.).

Πολύευκτος, Ἀθηναῖος, ἐκ τοῦ δήμου Σφηττοῦ, ῥήτωρ πολιτευόμενος, φίλος τοῦ Δημοσθένους, καὶ, ὡς αὐτὸς, τοῖς Μακεδόσιν ἀντιπολιτευόμενος, καὶ περιπλακεὶς καὶ εἰς τοῦ Ἁρπάλου τὴν δίκην. Ἐκ τῶν δημηγοριῶν του σώζονται μόνον μικροῦ λόγου ἄξια λείψανα (Δμσθ. Φιλπ. Γ, 72. — Δείνρχ. ἐν Δμσθ. 100). — 2) Ἐκ τοῦ δήμου τῶν Κυδαντιδῶν ἐν Ἀττικῇ, δημαγωγὸς καὶ συκοφάντης κατὰ Δημοσθένην, ὀπαδὸς τοῦ Εὐβούλου (Δμσθ. Μιδ. σλ. 544)

Πολύζηλος, 1) Ἀδελφὸς Ἱέρωνος, τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν (ἴδ. Ἱέρων). — 2) Ῥόδιος, ἱστοριογράφος τῆς πατρίδος του, ἐποχῆς ἀγνώστου. — 3) Ἀττικὸς ποιη-

τῆς τῆς τελευταίας ἐποχῆς τῆς παλαιᾶς κωμῳδίας.

Πολυΐδος καὶ Πολυείδος, 1) δισέγγονος τοῦ Μελάμποδος, ἔγγονος τοῦ Ἄβαντος, υἱὸς τοῦ Κοιράνου καὶ πατὴρ τοῦ Εὐχήνορος, τῆς Ἀστυκρατείας καὶ τῆς Μαντοῦς, ἐπίσημος οἰωνοσκόπος ἐν Κορίνθῳ ἢ ἐν Ἄργει. Κατὰ τὰς συμβουλὰς αὐτοῦ ὁ Βελλεροφόντης ἠδυνήθη νὰ δαμάσῃ τὸν Πήγασον· τὸν δὲ Γλαῦκον, υἱὸν τοῦ Μίνωος, ἑτοιμοθάνατον ἐκ βαρείας νόσου, ἐπανέφερεν εἰς τὴν ζωὴν (Ὁμ. Ἰλ. Ν, 663. — Πινδ. Ὀλ. ΙΓ, 105. — Ἀπλλδ. Γ, 3, 1). — 2) Υἱὸς τοῦ Τρωὸς Εὐρυδάμαντος, ὑπὸ Διομήδους φονευθεὶς (Ὁμ. Ἰλ. Ε, 148). — 3) Εἷς διθυραμβογράφος. Ἴδ. Διθύραμβος.

Πολυκάστη, θυγάτηρ τοῦ Νέστορος καὶ τῆς Ἀναξιβίας (Ὁμ. Ὀδ. Γ, 464), γυνὴ τοῦ Τηλεμάχου (Ἡσίοδ.).

Πολυκάων, υἱὸς τοῦ Λέλεγος, ἀφήσας τὴν Λακωνίαν εἰς τὸν ἀδελφόν του Μύλον, καὶ πρῶτος ἱδρύσας τὸ κράτος τῆς Μεσσηνίας (Παυσ. Δ, 1).

Πολύκλειτος, 1) ὁ κορυφαῖος τῶν γλυπτῶν τοῦ Πελοποννησιακοῦ ἐργαστηρίου, Σικυώνιος τὴν πατρίδα (Pl. XXXIV, 19, 19), ὑπ' ἄλλων δὲ (Πλάτ. Πρωτ. σλ. 311) Ἀργεῖος λεγόμενος, διότι ἐν Ἄργει κυρίως εἰργάζετο, μαθητὴς τοῦ Ἀγελάδα, συμμαθητὴς τοῦ Φειδίου, πρὸς οὗ τὸν Δία ἀνάλογος καὶ ἀνθαμιλλωμένη ἦν τοῦ Πολυκλείτου ἡ Ἥρα ἐν τῷ Ἀργολικῷ Ἡραίῳ, χρυσελεφάντινος καὶ αὐτή, μεγαλοπρεπῶς εὔθρονος, γυμνοὺς ἔχουσα ἐξ ἐλέφαντος τοὺς βραχίονας, διάθημα περιδεδεμένη ὃ ἐκόσμουν αἱ Χάριτες καὶ αἱ Μοῖραι, βοῶπις, καὶ ὑπερτάτην, ἐμβριθῆ καὶ ἀκμαίας νεότητος ἔχουσα τοῦ προσώπου τὴν καλλονήν (Παυσ. Β, 17. — Μαξ Τυρ. Διατ. ΙΔ, 6). Ταύτης ὡραῖον ἀντίγραφον θεωρεῖται ἡ ἐν τῇ Λευδοβικίᾳ ἐπαύλει τῆς Ῥώμης διατηρουμένη προτομὴ (ἴδ. καὶ Ἥρα), ὡς καὶ ἡ ἐπὶ νομίσματος, εἰς ἃς ὅμως, ἕνεκα τῶν διαστάσεων, αἱ ἐπὶ τοῦ διαδήματος γλυπτικαὶ παραστάσεις ἀντικατεστάθησαν δι' ἁπλῶν κοσμημάτων. Πιθανῶς δὲ, ὡς ὁ Φειδίας ἐπεμελήθη τῶν γλυπτι-

κῶν κοσμημάτων τοῦ Παρθενῶνος, κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν συνετέλεσε καὶ ὁ Πολύ-

κλειτος εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν τοῦ Ἡραίου, ὧν πολλὰ, τῷ 1855 ἀνασκαφέντα, εἰσὶ κατατεθειμένα εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Ἄργους. — Καὶ ἐποίησε μὲν καὶ ἄλλα θεῶν ἀγάλματα, οἷον Ἑρμᾶς, Ἡρακλεῖς (Pl. XXXIV, 19, 2. — Cic. d. Or. II, 16)· ἀλλ' ἡ κυρίως εἰδικότης αὐτοῦ ἦν ἡ παράστασις τοῦ νεανικοῦ, οὐχὶ τοῦ θείως ἰδανικοῦ, ἀλλὰ τοῦ ἀπολύτου ἀνθρωπίνου κάλλους, πηγάζοντος ἐκ τῆς ἀκριβεστάτης τῶν μερῶν συμμετρίας· δι' ὃ καὶ ἐν ἔργον αὐτοῦ, ὁ δορυφόρος, ἐπεκλήθη κανὼν (Γαλην. π. Ἱποκρ. κ. Πλάτ. Ε, σλ. 255. — Λουκ. π. Ὀρχ. 75. — Quinct. XII, 10, 7), ὡς ὑπογραμμὸς χρησιμεύων τοῖς ἐπισημοτάτοις τῶν τότε καὶ μετέπειτα καλλιτεχνῶν (Cic. Brut. 86). Κατ' αὐτὸν ἐποίησε διάφορα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων θαυμαζόμενα ἀγάλματα, ὡς τὸν ἀποπτερνίζοντα (Pl. αὐτ.), βεβαίως ἀθλητήν· τὸν ἀποξυόμενον, ὁμοίως, οὗ ἄριστον ἀντίγραφον

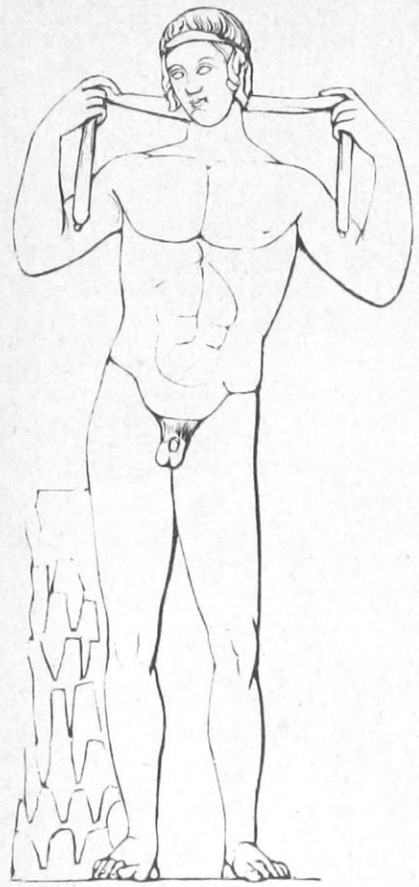

ὑπάρχει ἐν Ῥώμῃ· τοὺς ἀστραγαλίζοντας, πιθανῶς οὓς Ἔρωτα καὶ Γανυμήδην ἀποκαλεῖ ὁ Λουκιανός· τὸν περίφημον χαλκοῦν διαδούμενον, νέον ἀθλητὴν περιδεδεμένον τῆς νίκης του τὸ διάδημα, πωληθέντα δὲ, κατὰ Πλίνιον, 100 ταλάντων (= 1,800,000 τῶν νῦν δραχμῶν). Τούτου θαυμάσιον λίθινον ἀντίγραφον εὑρέθη καὶ διατηρεῖται ἐν τῇ Φαρνεσιανῇ ἐπαύλει τῆς Ῥώμης. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ εἶδος ἐνίκησε καὶ αὐτὸν τὸν Φειδίαν εἰς διαγωνισμὸν, ἐν Κυζίκῳ, πρὸς διάπλασιν Ἀμαζόνος (Pl. Αὐτ.). — Καὶ ὡς ἀρχιτέκτων δ' ἐφήρμοζε «τὴν ἁρμονίαν καὶ τὸ κάλλος» εἰς ὃ ᾠκοδόμησε θέατρον ἐν Ἐπιδαύρῳ (Παυσ. Β, 27. — Λουκ. Περεγρ. τελ. 9), οὗ σώζονται ἀξιόλογα λείψανα. — 2) Πολύκλειτος ὁ νεώτερος (Παυσ. ΣΤ, 6), μαθητὴς τοῦ Ναυκίδου, πιθανῶς ἀδελφὸς Πολυκλείτου τοῦ πρεσβυτέρου, περὶ τὴν 95ην Ὀλυμπιάδα, ἐργασθεὶς ἀγάλματα καὶ ἀθλητῶν καὶ θεῶν, ἐν ἄλλοις καὶ τὴν παρὰ τῷ Ἀμυκλαίῳ Ἀφροδίτην, ἐκ τῆς δεκάτης τῆς παρ' Αἰγὸς Ποταμοῖς ναυμαχίας (Παυσ. Β, 17).

Πολυκλῆς, 1) Ἀθηναῖος, παρὰ Δημοσθένει ὑπὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου κατηγορούμενος, διότι, τῷ 362 π. Χ., ἐγένετο αἴτιος ὅπως τὰ βάρη τῆς τριηραρχίας ἐξακολουθήσωσιν ἐπὶ πέντε μῆνας ὑπὲρ τὸν νομίμως ὡρισμένον χρόνον ἐπιβαλλόμενα τῷ Ἀπολλοδώρῳ. — 2) Μακεδὼν στρατηγὸς, φονευθεὶς τῷ 321 π. Χ. ἐν τῷ κατὰ τῶν Αἰτωλῶν πολέμῳ (Διόδ. ΙΗ, 38). — 3) Μακεδὼν, πιστὸς τῇ Εὐρυδίκῃ, φυγὼν τὴν Ὀλυμπιάδα, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς καταδιωχθεὶς καὶ συλληφθεὶς, τῷ 317 π. Χ. (Διόδ. ΙΘ, 11). — 4) Γλύπτης Ἀθηναῖος, περὶ Ὀλ. 102 (363 π. Χ.) ἐργασθεὶς ὡραῖον ἄγαλμα Ἑρμαφροδίτου (Pl. XXXIV, 19, 20) χαρακτηρίζον τὴν τότε ἤδη ἐπὶ τὸ θηλυπρεπέστερον ἔκπτωσιν τῆς καλλιτεχνικῆς φιλοκαλίας. Ἀντίγραφα εἰσὶν ἴσως τινὰ τῶν σωζομένων. Ἐποίησε δὲ καὶ ἀνδριάντα Ἀλκιβιάδου (Διον. Χρσστ. Λ. ΛΖ, Β, σλ. 122). — 5) Ἕτερος γλύπτης τῆς 156ης Ὀλ. (153 π. Χ.) (Παυσ. ΣΤ. 4. — Pl. XXXIV 19).

Πολυκράτης, 1) Σάμιος, υἱὸς Αἰάκου. Περὶ τὰ 530, ἢ κατ' ἄλλους ἤδη τὰ 565 π. Χ. τοὺς ἰσχυροὺς γεωμόρους καταβαλὼν βοηθείᾳ τῶν ἀδελφῶν του Συλοσῶνος καὶ Πανταγνώτου, ἐμάκρυνεν εἶτα αὐτοὺς,

τὸν μὲν ἐξορίσας, τὸν δὲ φονεύσας, καὶ ἀνεδείχθη τύραννος τῆς πατρίδος του, πολυτελῆ καταρτίσας αὐλήν, καὶ κατακοσμήσας αὐτὴν ἐπὶ τὸ λυδικώτερον, φιλοξενῶν δὲ καὶ ποιητὰς εἰς αὐτήν, οἷον τὸν Ἀνακρέοντα. Τὴν νῆσον δὲ πᾶσαν εἰς τὴν ἀπόλυτον θέλησίν του δουλώσας, διὰ σωματοφυλακῆς μισθωτῶν, ναυπηγήσας καὶ στόλον 100 πεντηκοντόρων, κατέστησε τὴν Σάμον δύναμιν ναυτικὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ, ὑπέταξε πολλὰς παρακειμένας νήσους καὶ πόλεις τῆς Ἰωνικῆς παραλίας, καὶ ἐπεζήτησεν ἰσχυρὰς συμμαχίας, ὡς τὴν τοῦ Ἀμάσιδος, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, ὅστις ὅμως τῷ ἠρνήθη, ὡς ἐλέλεγετο, τὴν φιλίαν του, μὴ πιστεύων εἰς τῆς εὐτυχίας του τὴν ἐξακολούθησιν, ὅτε, κατὰ τὰ ἱστορούμενα, ὁ ἴδιος θέλων ν' ἀποφύγῃ τὸν φθόνον τῆς τύχης, ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν πολύτιμόν τινα δακτύλιον ὃν ἠγάπα, ἀλλ' ἁλιεὺς μετ' ὀλίγον τῷ ἔφερεν ἰχθὺν, εἰς οὗ τὰ ἐντόσθια ὁ δακτύλιος ἀνευρέθη (Παυσ. Η, 14, 8). Εἶτα δὲ συνεμάχησε μετὰ τοῦ Καμβύσου· ἀλλ' ὁ εἰς βοήθειαν αὐτοῦ πεμφθεὶς στόλος, ἀποστὰς, ἐστράφη ἐναντίον αὐτοῦ. Καίτοι δὲ ἦτταν τὸ πρῶτον ὑποστὰς κατὰ θάλασσαν, ἐνίκησεν ὅμως ἔπειτα καὶ τοὺς ἀποστάντας καὶ τοὺς ὑποστηρίζοντας αὐτοὺς Σπαρτιάτας. Ἀλλ' ἡ θαλασσοκρατορία του κατελύθη διὰ τῶν συμβάντων τούτων. Τῷ δὲ 522, διὰ δόλου, καὶ προφάσει συνεννοήσεως ἐπὶ συμμαχίᾳ εἰς Μαγνησίαν κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Πέρσου σατράπου Ὀροίτου, συνελήφθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀπηγχονίσθη εἰς τὸ ὄρος Μυκάλην, κατέναντι τῆς Σάμου. (Ἡρδ. Γ, 39. 54. 120.—Στρβ. ΙΔ, 638. —Cic. Fin. V, 30, 92).—2) Ῥήτωρ Ἀθηναῖος, διδάσκαλος τοῦ Ζωΐλου, ἐν Κύπρῳ ἐπὶ πολὺ διαιτώμενος, γράψας κατηγορίαν Σωκράτους (Αἰλ. π. ἱ. ΙΑ, 10). — 4) Εἷς τῶν δορυφόρων τοῦ Διονυσίου, τυράννου τῶν Συρακουσῶν, μεθ' οὗ οὗτος ἐνύμφευσε τὴν Ἀρήτην, γυναῖκα τοῦ Δίωνος (Αἰλ. π. ἱ. ΙΒ, 47).

Πολύκριτος, 1) υἱὸς Κρίου, Αἰγινήτης, ἀριστεύσας κατὰ τῶν Περσῶν εἰς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν (Ἡρδτ. Α, 93). —2) Ἐκ Μένδης τῆς Μακεδονικῆς Χερσονήσου Παλλήνης, ἰατρὸς παρὰ τῷ Ἀρταξέρξῃ (Πλούτ. Ἀρτξ. ΚΑ).—3) Ἴσως ὁ αὐτὸς, γράψας ἐν πολλοῖς βιβλίοις μακρὰν ἱστορίαν τῆς Σικελίας, ἧς ἀποσπάσματα μόνον σώζονται (Συλλγ. Müller, script. hist. Alex.). — 4) Ἀθηναῖος πεμφθεὶς πρέσβυς εἰς Φίλιππον τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας (Δημσθ.).

Πολύκτωρ, 1) Υἱὸς τοῦ Αἰγύπτου καὶ τῆς Καλιάνδης (Ἀπλλδ. Β, 1, 4). — 2) Υἱὸς τοῦ Πτερελάου, ὁ μετὰ τοῦ Ἰθάκου καὶ Νηρίτου πρῶτος τὴν Ἰθάκην οἰκίσας, καὶ κρήνην ἐν αὐτῇ ἀνασκάψας (Ὁμ. Ὀδ. Ρ, 207). — 3) Πατὴρ τοῦ Πεισάνδρου, εἷς τῶν ἐν Ἰθάκῃ ἀρίστων (Ὁμ.)

Πολύλαος, υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Εὐρυβίας, θυγατρὸς τοῦ Θεσπίου (Ἀπλλδ. Β, 7, 8).

Πολυμέδων, νόθος υἱὸς τοῦ Πριάμου (Ἀπλλδ. Γ, 12. 5).

Πολυμήγη, θυγάτηρ τοῦ Αὐτολύκου, γυνὴ τοῦ Αἴσονος, μήτηρ τοῦ Ἰάσονος (Ἀπλλδ. Α, 9, 16). Κατ' ἄλλους (Ἀπλλν. Ῥόδ. Α, 233), Ἀλκιμήδη.

Πολυμήλη, 1) θυγάτηρ τοῦ Φύλαντος, ἐκ τοῦ Ἑρμοῦ μήτηρ τοῦ Εὐδώρου, εἶτα δὲ γυνὴ Ἐχεκλέως, υἱοῦ τοῦ Ἄκτορος (Ὅμ. Ἰλ. Π, 179). — 2) Θυγάτηρ τοῦ Πηλέως, γυνὴ τοῦ Μενοιτίου, μήτηρ τοῦ Πατρόκλου (Ἀπλλδ. Γ. 13, 8). Κατ' ἄλλους Φιλομήλη.—3) Θυγάτηρ τοῦ Αἰόλου, ἀγαπηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως ὅτε ἦλθεν εἰς τὴν νῆσον τοῦ πατρός της, εἶτα δὲ νυμφευθεῖσα Διώρην, τὸν ἀδελφόν της (Παρθ.Β).

Πολυμήστωρ, ὁ βασιλεὺς τῆς Θρᾳκικῆς Χερσονήσου εἰς ὃν ὁ Πρίαμος ἔπεμψε τὸν υἱόν του Πολύδωρον (ἴδ.).

Πολύμνηστος, 1) ἐκ Θήρας, πατὴρ τοῦ Βάττου, ὁ κτίστης τῆς Κυρήνης ἐν

Λιβύῃ (Πινδ. Πυθ. Δ, 105. — Ἡρδ. Δ, 155).—2) Ποιητὴς ἐκ Κολοφῶνος τῆς Ἰωνίας, γράψας ἄσεμνα, πρὸς αὐλὸν ψαλλόμενα ᾄσματα, ἐξ ὧν Πολυμνήστεια ποιεῖν ἐδήλου αἰσχρὰ ᾄσματα γράφειν (Ἀρστφ. Ἱππ. 1287).—3) Πυθαγόρειος φιλόσοφος ἐκ Φλιοῦντος.

Πολύμνια, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ Μνημοσύνης, μία τῶν ἐννέα Μουσῶν, ἔφορος τῆς λυρικῆς ποιήσεως, μήτηρ τοῦ Ὀρφέως ἐκ τοῦ Οἰάγρου (Ἡσδ. Θεογ. 78. — Σχλ. Ἀπλλν. Ῥόδ. Α, 23.—Ἀπλλδ.).

Πόλυμνις, ἐκ Θηβῶν, ὁ πατὴρ τοῦ Ἐπαμεινώνδα. Παρ' αὐτῷ, καίτοι ἐξ ἀφανοῦς οἰκογενείας, διῃτᾶτο ὡς ὅμηρος ὁ Φίλιππος τῆς Μακεδονίας πρὶν ἢ βασιλεύσῃ (Πλούτ.—Ἐπαμ. Α.—Αἰλ. π. ἱ, Γ, 17).

Πολύμιτος. Πέπλοι ἢ ζῶναι πολύμιτοι (Αἰσχλ. Ἱκέτ. 446. — Ἀρριαν. Περπλ. Ἐρθρ. 28), διότι ὑφαίνοντο διὰ πολλῶν μίτων (ὑφαδίων), οὐχὶ δι' ἑνὸς ἁπλοῦ, ὥστε ἢ δι' αὐτῶν διαφόρως διερχομένη κρόκη νὰ σχηματίζῃ διάφορα ποικίλματα.

Πολύμυξος, ὁ λύχνος ὁ ἔχων πολ-

λὰς μύξας (φωτύλια), οἷοι πολλοὶ ἀρχαῖοι εὑρίσκονται.

Πολυνείκης, υἱὸς τοῦ Οἰδίποδος, ἀδελφὸς τοῦ Ἐτεοκλέους ἐν Θήβαις. Ἀμφότεροι ἐφονεύθησαν δι' ἀλληλοκτονίας. Ἴδ. Οἰδίπους. Ἄδραστος.

Πολύνεικος, Λακεδαιμόνιος, πρέσβυς τοῦ στρατηγοῦ Θίμβρωνος (Ξενοφ. Ἀναβ. Ζ, 6).

Πολυνόη, ἴσως ἡ αὐτὴ καὶ Πολυνόμη, θυγάτηρ τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος (Ἡσδ. Θεογ. 258. — Ἀπλλδ. Α, 2, 6).

Πολυξένη, 1) θυγάτηρ τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἑκάβης, ἣν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐζήτησεν εἰς γάμον, ὑποσχεθεὶς νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εἰρήνην μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τρώων. Τελουμένου δὲ τοῦ γάμου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θιμβραίου Ἀπόλλωνος, ὁ Πάρις προδοτικῶς κατετόξευσε τὸν Ἀχιλλέα. Ὅτε δ' οἱ Ἕλληνες ἀπήρχοντο νικηφόροι, ἀπάγοντες καὶ τὴν Πολυξένην αἰχμάλωτον, εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς Θρᾴκης ἡ σκιὰ τοῦ Ἀχιλλέως ἐπιφανεῖσα ἐζήτησε νὰ τῷ τὴν θυσιάσωσι πρὸς ἐξιλέωσιν, καὶ τότε τὴν ἐθανάτωσεν εἰς τὸν τάφον του ὁ υἱός του Νεοπτόλεμος (Εὐρπ. Ἑκ. 75. — Ἀπλλδ. Γ, 12, 5)· ἢ κατ' ἄλλους (Τζέτζ.), ηὐτοκτόνησεν ἡ ἰδία οἰκειοθελῶς. — 2) Μία τῶν Δαναΐδων (Hygin. Fab. CLXX).

Πολύξενος, 1) Ἡγεμὼν τῆς Ἐλευσῖνος (Ὅμ. Ὕμν. Δημ. 154). — 2) Ἡγεμὼν τῆς Ἤλιδος ἐν Πελοποννήσῳ, παρὰ τῶν υἱῶν τοῦ Πτερελάου τὰς βοῦς τοῦ Ἠλεκτρύωνος λαβών (Ἀπλλδ. Β, 4, 6).—3) Ἔγγονος τοῦ Αὐγείου, υἱὸς τοῦ Ἀγασθένους, ἡγεμὼν τῶν Ἐπειῶν, εἷς τῶν μνηστήρων τῆς Ἑλένης, μετασχὼν τῆς Τρωϊκῆς ἐκστρατείας (Ὅμ. Ἰλ. Β, 623. — Παυσ. Β, 3). — 4) Υἱὸς τοῦ Ἰάσονος καὶ τῆς Μηδείας (Παυσ. Β, 3).—5) Συρακούσιος ἐκ τῶν ἐπισήμων, μεθ' οὗ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος ἐνύμφευσε τὴν ἀδελφήν του ἵνα στηριχθῇ εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Ὅτε ἐξερράγη στάσις, συνεβούλευσε τὸν τύραννον νὰ φύγῃ. Τῷ 387 π. Χ. τὸν ἔπεμψεν ὁ Διονύσιος μετὰ στόλου εἰς ἐπικουρίαν τῶν Σπαρτιατῶν. Μετὰ ταῦτα δὲ πρὸς τὸν τύραννον διενεχθεὶς ὁ Πολύξενος, ἀπῆλθε τῶν Συρακουσῶν (Ξνφ. Ἑλλ. Ε, 4.—Διόδ. ΙΔ, 8. 73.—Πλούτ. Δίων ΚΑ).

Πολυξὼ, 1) Νύμφη, γυνὴ τοῦ Δαναοῦ, μήτηρ δώδεκα θυγατέρων (Ἀπλλδ. Β, 1. 4). — 2) Γυνὴ τοῦ Νυκτέως, μήτηρ τῆς Ἀντιόπης (Ἀπλλδ. Γ, 10, 1). — 3)

Φίλη τῆς βασιλίσσης Ὑψιπύλης ἐν τῇ νήσῳ Λήμνῳ, συμβουλεύσασα αὐτῇ νὰ φιλοξενήσῃ τοὺς ἐκεῖθεν διαβαίνοντας Ἀργοναύτας (Ἀπολλν. Ῥόδ. 688).—4) Ἐξ Ἄργους, συγγενὴς τῆς Ἑλένης τοῦ Μενελάου, γυνὴ τοῦ Τληπολέμου, υἱοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ὃν συνώδευσε μέχρι Ῥόδου, ἀπερχόμενον εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον. Κατά τινα δὲ παράδοσιν ἐκδικοῦσα τὸν ἄνδρα της, φονευθέντα ἐν Τροίᾳ, συνέλαβε τὴν Ἑλένην, προσορμισθεῖσαν εἰς Ῥόδον, καὶ τὴν ἐκρέμασεν εἰς δένδρον (Παυσ. Γ, 19. 10).

Πολυπαίδης ἢ Πολυπαίδη, φίλος ἢ φίλη τοῦ ποιητοῦ Θεόγιδος (Θεογν. 25. 57. 79).

Πολυπήμων, ὁ Προκρούστης (ἴδ.) ἐπιλεγόμενος, διαβόητος λῃστὴς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Κορίνθου εἰς Ἐλευσῖνα (Παυσ. Α, 38, 5), ἢ, κατ' ἄλλους (Ἀπλλδ. Γ, 16, 2), σύζυγος τῆς Συλέας, πατὴρ τοῦ αὐτόθι καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον λῃστοῦ Σίνιδος.

Πολυποίτης, 1) υἱὸς τοῦ Πειριθόου, βασιλέως τῶν Λαπίθων ἐν Θεσσαλίᾳ, καὶ τῆς Ἱπποδαμείας, εἷς τῶν μνηστήρων τῆς Ἑλένης, εἰς Τροίαν συνεκστρατεύσας μετὰ 40 πλοίων, καὶ ἐπ' ἀνδρείᾳ διακριθείς. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου ἀπῆλθεν εἰς Παμφυλίαν, καὶ ἔκτισεν ἐκεῖ τὴν πόλιν Ἄσανδρον (Ὁμ. Ἰλ. Β, 740). — 2) Υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Φθίας, ἐν Αἰτωλίᾳ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Αἰτωλοῦ (Ἀπλλδ. Α, 7, 6).

Πολυπρέπων, αὐλητὴς περίφημος ἐν Ἀθήναις (Λουκ.).

Πολύπτυχα γραμματεῖα, βιβλιάρια ἔχοντα πολλὰς σελίδας διὰ σημειώσεις, ὀγκωδέστερα τῶν διπτύχων.

Πολυρρηνία, πόλις τῆς Κρήτης ἐπίσημος, ἐπὶ τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς νήσου, τὸ ὄνομα ἔχουσα ἐκ τοῦ πλήθους τῶν περὶ αὐτὴν τρεφομένων προβάτων (ὁ ἡ ν) (Στέφ. Βυζ.).

Πολύσπαστον, μηχανὴ ἔχουσα πολλὰς τροχαλίας, δι' ἧς αἴρονται βαρέα σώματα (Ἀπλλδ. Μαθ. Πολ. Σλ. 48).

Πολυσπέρχων, εἷς τῶν ἀρχαιοτάτων στρατηγῶν τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, ἀνὴρ χαρακτῆρος εὐθέος, παρευρέθη εἰς τὰς μάχας ἐν Ἰσσῷ καὶ ἐν Γαυγαμήλοις (Ἀρρ. Γ, 11), ἐκυβέρνησεν ἐν Βακτρίᾳ, καὶ παρηκολούθησε τὸν Ἀλέξανδρον εἰς Ἰνδίας (Ἀρρ. Ε, 11. ΣΤ, 5). Ἀφ' οὗ δ' ἐπέστρεψεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Βαβυλῶνα, τῷ 324 π. Χ. καὶ μικρὸν πρὶν ἀποθάνῃ, τὸν διέταξε νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς ἀπομάχους εἰς Μακεδονίαν. Ὅτε δ' ὁ Ἀντίπατρος, μετὰ τοῦ βασιλέως τὸν θάνατον, ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀνέθετο εἰς τὸν Πολυσπέρχοντα ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του τὴν διοίκησιν τῆς Μακεδονίας, καὶ πρὶν ἢ ἀποθάνῃ τὸν ἐγκατέστησε (τῷ 319 π. Χ.) ἐπίτροπον τοῦ κράτους, διότι, εἰ καὶ γέρων, ἦν γνωστὸς καὶ γενικῶς ἐκτιμώμενος ἐπὶ ἱκανότητι καὶ στρατιωτικῇ ἐμπειρίᾳ (Διοδ. ΙΗ, 48). Ἀλλὰ τότε δὲν ἐδικαίωσεν ἐντελῶς τὰς ἀπ' αὐτοῦ προσδοκίας, μὴ κατορθώσας νὰ διατηρήσῃ τὴν ἡσυχίαν καὶ ἔχων ν' ἀντιμετωπίσῃ, κατ' αὐτοῦ συνδεθέντας, οὐ μόνον τὸν Ἀντίγονον καὶ τὸν Πτολεμαῖον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν Κάσσανδρον, υἱὸν τοῦ Ἀντιπάτρου, δυσαρεστούμενον κατὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ Πολυσπέρχων ἐξεπλήρου τὴν ἐντολὴν τοῦ πατρός του. Ἐπειδὴ δ' ἐν Ἑλλάδι ἰδίως ἡ συμμαχία ἐκείνη ἐπροσπάθει νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῶν ἑκασταχοῦ ὀλιγαρχῶν, ἐπεζήτησεν ὁ Πολυσπέρχων τὴν ὑποστήριξιν τῶν δημοτικῶν μερίδων, καὶ προσέλαβεν εἰς τὴν μερίδα του καὶ τὴν βασίλισσαν Ὀλυμπιάδα (Διόδ. ΙΗ, 57. — Πλούτ. Εὐμ. ΙΓ). Ἐκστρατεύσας εἰς τὴν Ἑλλάδα μεθ' ὑπερβαλλούσης στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἀπέτυχεν οὐχ ἧττον, καὶ ἠναγκάσθη ν' ἀποσυρθῇ, καὶ οὐδὲ κἂν ἠδυνήθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν, διότι ἐκεῖ ὁ Κάσσανδρος τὴν Ὀλυμπιάδα ἀποβαλὼν, κατέλαβεν αὐτὸς τὴν ὑπερτάτην ἐξουσίαν ἐπιτρόπου τοῦ κρά-

τους. Τότε, μετά τινας μάχας, ὧν διάφορος ὑπῆρξεν ἡ ἔκβασις, συνεδέθη μετὰ τοῦ πρὶν ἐχθροῦ του, τοῦ Ἀντιγόνου, καὶ νικήσας τὸν Κάσσανδρον, εἰσβαλόντα εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὸν ἐβίασε ν' ἀποσυρθῇ (Διόδ. ΙΗ, 69). Ἀλλὰ μόνον τῷ 317 π. Χ. ἠδυνήθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Μακεδονίαν, ὅθεν πάλιν μετὰ ταῦτα ἐφυγαδεύθη, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπροσπάθησε νὰ ἱδρύσῃ ἐκεῖ ἀνεξάρτητον κράτος (Διόδ. ΙΘ, 57. 74). Τῷ 310 ὑπερμαχῶν ὑπὲρ Ἡρακλέους, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλεξάνδρου, περιεποιήσατο τὴν ὑποστήριξιν τῶν Αἰτωλῶν, καὶ δι' αὐτῶν προὐχώρησε πρὸς τὴν Μακεδονίαν. Ἀλλ' ὁ πονηρὸς Κάσσανδρος, συμβιβασμὸν προτείνων αὐτῷ, τὸν ἔπεισε νὰ θανατώσῃ τὸν Ἡρακλῆν (Διόδ. Κ, 28.—Just. XV, 2). Διὰ τοῦτο ὅμως, τῆς κοινῆς ὑπολήψεως στερηθεὶς, ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν πλείστων, καὶ ἠναγκάσθη, μέχρι τοῦ 303 τοὐλάχιστον, νὰ μείνῃ εἰς τὴν Λοκρίδα ἀποσυρθείς, διότι ὁ Κάσσανδρος μόνον ἐν μέρει ἐξεπλήρωσε τοὺς ὅρους τῆς νέας συνθήκης του. Τοῦ θανάτου του δὲ τὸ ἔτος ἐστὶν ἄγνωστον (Διόδ. Κ, 103).

Πολύστρατος, Ἀθηναῖος, στρατηγῶν μοίρας μισθωτῶν ὑπὸ τὸν Ἰφικράτην (Δημοσθ. κ. Φιλιπ.—Ἀρστφ. Πλ. 173).

Πολυτίμητος, ποταμὸς ἐν Σογδιανῇ τῆς Ἀσίας, βυθιζόμενος εἰς τὴν ἄμμον (Ἀρρ.—Στρβ.).

Πολύτροπος, στρατηγὸς τῶν Λακεδαιμονίων (Ξνφ. Ἑλλ. Ε, 5, 11).

Πολυφείδης, ἔγγονος τοῦ Μελάμποδος, υἱὸς τοῦ Μαντίου, πατὴρ δὲ τοῦ Θεοκλυμένου, μάντις περίφημος καὶ προσφιλὴς τῷ Ἀπόλλωνι (Ὁμ. Ὀδ. Ο, 249).

Πολύφημος, 1) υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς νύμφης Θοώπης (Ὁμ. Ὀδ. Δ, 69) ἢ Εὐρώπης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Τιτυοῦ (Ἀπλλν. Ῥόδ. Α, 40). Κύκλωψ μονόφθαλμος καὶ γιγαντιαῖος, ζῶν μετὰ τῶν ἄλλων Κυκλώπων εἰς τὴν νῆσον Τρινακρίαν, ἔνθα, ἵνα μὴ καταφαγωθῇ ὑπ' αὐτοῦ τὸν, ἐμέθυσε καὶ ἐτύφλωσεν ὁ Ὀδυσσεὺς (ἴδ.).—2) Υἱὸς τοῦ Ἐλάτου, ἢ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἱππέας, ἀδελφὸς δὲ τοῦ Καινέως, Λαπίθης ἐκ Λαρίσσης, σύζυγος τῆς Λαονόμης, ἀδελφῆς τοῦ Ἡρακλέους, παρευρέθη εἰς τοὺς γάμους τοῦ Πειριθόου, συνεξέπλευσε μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν, καὶ ὅτε ἐξελθόντα εἰς Μυσίαν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Ὕλα τὸν ἐγκατέλιπον οὗτοι ἐκεῖ, ἔκτισε τὴν πόλιν Κίον, τὴν νῦν Προῦσαν, καὶ ἐφονεύθη ἐν μάχῃ κατὰ τῶν Χαλύβων (Ὁμ. Ἰλ. Α, 264.—Ἀπλλν. Ῥόδ. Α, 1241.—Ἀπλλδ. Α, 9, 16, 19).

Πολυφόντης, 1) Θηβαῖος, υἱὸς τοῦ Αὐτοφόνου, ὑπὸ τοῦ Τηδέως φονευθεὶς ἐν ᾧ ἦν ἐν ἐνέδρᾳ (Ὁμ. Ἰλ. Δ, 395).—2) Εἷς τῶν Ἡρακλειδῶν, φονεύσας Κρεσφόντην, τὸν βασιλέα τῆς Μεσσηνίας, νυμφευθεὶς τὴν χήραν αὐτοῦ Μερόπην, καὶ κύριος τοῦ κράτους γενόμενος, εἶτα δὲ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Αἰπύτου (Πολδ. Δ, 22.—Ἀπλλδ. Β, 8, 4).—3) Ἡνίοχος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Λαΐου, ὃν πρὸς τοῖς Δελφοῖς ἐφόνευσεν ὁ Οἰδίπους (ἴδ.) ὅτε καὶ τὸν πατέρα του ἐξ ἀγνοίας. Λέγεται δ' ὑπό τινων καὶ Πολυφήτης (Ἀπλλδ. Γ, 5, 7).

Πολύφρων, τύραννος τῶν Φερῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, ὃν διεδέχθη ὁ ἀδελφὸς ἢ ἀνεψιός του Ἰάσων (Ξνφ. Ἑλλ. ΣΤ, 11).

Πολύχαρμος, ἵππαρχός τις ἐν Σπάρτῃ (Ξνφ. Ἑλλ. Ε, 2, 41).

Πομπή, ἡ πανηγυρικὴ πορεία, κυρίως πρὸς ναὸν, ἢ πρὸς συνόδευσιν ἱερῶν ἀντικειμένων. Ἐν Ἀθήναις ἡ ἐπισημοτάτη ἦν ἡ τῶν Παναθηναίων, ἧς σκοπὸς ἦν νὰ φέρῃ ἐτησίως, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων, νέον πέπλον κατασκευαζόμενον διὰ τὸ πανάρχαιον ξόανον τῆς Παλλάδος. Βορείως τοῦ Ἀρείου Πάγου, μεταξὺ τῆς Πειραϊκῆς πύλης καὶ τοῦ Διπύλου, ὑπῆρχε κατάστημα καλούμενον Πομπεῖον (κατὰ τὴν Ἁγίαν Παρασκευὴν), ἐν ᾧ διετηροῦντο τὰ εἰς τὴν πομπὴν ἀναγκαῖα σκεύη. Μετὰ τούτων οἱ πομπεύοντες πεζοὶ, ἱππεῖς, διφρηλάται

παρελάμβανον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀρείου Πάγου μηχάνημα ἔχον σχῆμα πλοίου κινουμένου κατὰ τὸ φαινόμενον διὰ κωπίων, ἀλλ' ἀληθῶς διὰ κεκρυμμένων τροχῶν, ἐκρέμων εἰς αὐτὸ τὸν πέπλον ὡς ἱστίον, καὶ ἐκ τοῦ Διπύλου ἢ τῶν Θριασίων Πυλῶν (Ἁγία Τριὰς) ἐχώρουν πρὸς τοὺς Ἑρμᾶς (ὧν τρεῖς σώζονται βορείως τῆς Βλασταροῦς), ἔνθα πλῆθος συνήγετο θεατῶν (Ἀθήν. Δ, 168), καὶ διὰ τῆς Ἀγορᾶς διήρχετο τὴν εὐρεῖαν καὶ εὐθεῖαν ὁδὸν ἥτις Δρόμος ἐκαλεῖτο, μέχρι τοῦ Ἐλευσινίου (περὶ τὴν νῦν μητρόπολιν), περὶ τοῦτο δὲ στραφέντες πρὸς τὰ δεξιά, ἐπέστρεφον ὑπὸ τὴν βορείαν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως (ὑπὸ τὸ Πελασγικὸν καὶ τὸ Πύθιον, ἢ ἄντρον τοῦ Ἀπόλλωνος), καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον, ἀπέθετον πάλιν ἐκεῖ τὴν ναῦν, τὸν δὲ πέπλον ἀνεβίβαζον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν διὰ τῶν χειρῶν. Τῆς πομπῆς ταύτης γλυπτικὴ παράστασις ἐστὶν ἡ κοσμοῦσα τὴν ζωφόρον τοῦ Παρθενῶνος (Φιλόστρ. εἰς Ἡρδ. Ε, σλ. 550. — Ἡλιόδ. Αἰθ. Α, 10. — Ἰμέρ. Γ, 12).

Πομπήϊα ἡ Πομπαία, πόλις ἐν Καμπανίᾳ τῆς Ἰταλίας, πρὸς νότον τῆς

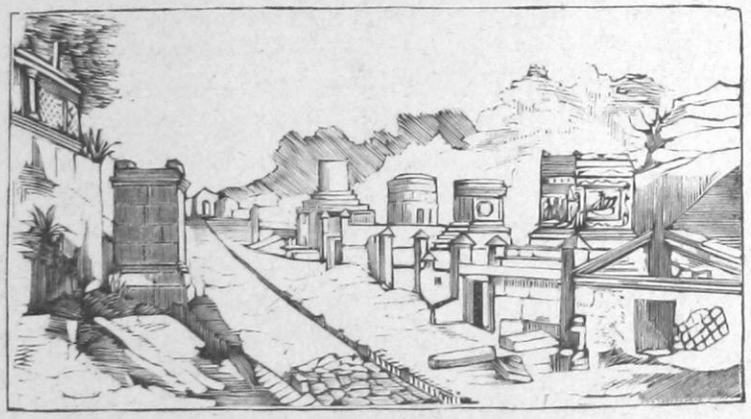

Νεαπόλεως ὑπὸ τὸν Βεσούβιον, πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ποταμοῦ Σάρνου, κατ' ἀρχὰς Ὀσκική, εἶτα Σαμνιτική, τέλος, ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Σύλλα, Ῥωμαϊκὴ ἀποικία ἢ δῆμος, ἔνθα πλουσίας εἶχον ἐπαύλεις πολλοὶ ἐπίσημοι Ῥωμαῖοι, ἐν ἄλλοις ὁ Κικέρων (ad. Att. I, 17. Ad. Fam. VII, 1), καὶ ὁ Κλαύδιος. Τῇ 5 Φεβρ. 63 μ. Χ. ἐβλάβη μεγάλως ὑπὸ σφοδροτάτου σεισμοῦ· τῇ δὲ 24 Αὐγ. 79, ἐπὶ φοβερᾶς ἐκρήξεως, κατεχώσθη ὅλως, αὐτὴ μὲν ὑπὸ τῆς τέφρας εἰς ὕψος 14′ τὸ δ' Ἡράκλειον καὶ αἱ Σταβιαὶ ὑπὸ τῆς λάβας τοῦ ἡφαιστείου (Plin. jun. Ep. VI, 16. 20 — Δ. Κάσσ. ΞΣΤ, 21). Τῶν κατοίκων οἱ πλεῖστοι ἐσώθησαν, οὐχ ἧττον ὅμως μέχρι τοῦ 1878 ἀνευρέθησαν ἐν τοῖς ἐρειπίοις 429 σκελετοί, ἀπεπνίγη δὲ καὶ Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος, προσελθὼν νὰ σπουδάσῃ τὸ φαινόμενον. Περὶ τὰ τέλη τῆς ιε′ ἑκατονταετηρίδος, καὶ εἶτα τῷ 1689, ἀνεκαλύφθη τυχαίως ἡ ὕπαρξις ἐρειπίων εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, καὶ ἀπὸ τοῦ 1748 ἤρξατο ἡ ἀνασκαφὴ αὐτῶν, μὴ κωλυομένη, ὡς διὰ τὸ Ἡράκλειον, ὑπὸ πόλεως ἐποικοδομηθείσης. Τὰ δύο πέμπτα τῆς Πομπηΐας ἀνεσκάφησαν ἤδη, καὶ παριστῶσι τὸ καταπληκτικὸν, ἐπαγωγὸν καὶ διδακτικώτατον θέαμα πόλεως ἀρχαίας, εὐπρεποῦς, πλουσίας, μετὰ τῶν ὁδῶν καὶ πλατειῶν, τῶν οἴκων, τῶν ναῶν, τῶν δημοσίων αὐτῆς καταστημάτων, ἀφ' ὧν μόνον αἱ ὀροφαὶ καὶ τὰ ξύλινα μέρη τῶν οἰκοδομῶν ἐλλείπουσι, κεκοσμημένης δὲ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τὸ Ἑλληνικώτερον, κατὰ τὰ ἐπικρατοῦντα παρὰ τοῖς πλουσίοις Ῥωμαίοις ἤθη καὶ ἔθιμα ἐπὶ τῆς ἀκμῆς αὐτῆς. Πάντα δὲ τὰ ἀπειράριθμα ἐν αὐτῇ εὑρεθέντα σκεύη, καὶ ἄλλα κινητὰ ἀντικείμενα, πολυτιμότατον ἀποτελοῦντα ἐπιστημονικὸν θησαυρὸν, μετηνέχθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Νεαπόλεως. Ἡ πόλις, ὠοειδὲς ἔχουσα σχῆμα, καὶ περιφέρειαν ὑπὲρ τὰ 3800 βήματα, περιεβάλλετο ὑπὸ Κυκλωπείων τειχῶν, 8 πύλας ἐχόντων, ὧν διατηρεῖται ἡ μία, ἡ ἄγουσα

ἐκ τῆς ἐν τῷ προαστείῳ ὁδοῦ τῶν τάφων. Ἀγορὰς εἶχεν ἡ πόλις τέσσαρας, ὧν ἡ μία, ἡ πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ, περιεκλείετο ὑπὸ στενῶν, πολυτελῶν δημοσίων καταστημάτων, καὶ μεγαλοπρεπῶν ναῶν, ὡς τὸν τοῦ Διὸς, τῆς Ἀφροδίτης, κλπ. Πρὸς τὰ βορειανατολικὰ εὑρέθη τὸ Θέατρον καὶ ἐν Ὠδεῖον, καὶ πρὸς ἀνατολὰς τὸ 30,000 θεατῶν πειρλαμβάνον ἀμφιθέατρον. Πολλαὶ τῶν οἰκιῶν κοσμοῦνται ἔτι δι' ὡραίων τοιχογραφιῶν, γνησίων δειγμάτων τῆς ἀρχαίας τέχνης, μάλιστα τῆς Ἑλληνικῆς, ἧς αἱ πλεῖσται εἰσὶν ἀντίγραφα.

Πομπήϊος (Γν.), ὁ μέγας, ἐν Ῥώμῃ, υἱὸς τοῦ Πομπηΐου Στράβωνος, γεννηθεὶς τῷ 106 π. Χ., διακριθεὶς ἐκ πρώτης νεότητος διὰ τῆς ἀνδρείας του. Τὸ ἐπώνυμον μέγας τῷ ἔδωκεν ὁ Σύλλας, ὅτε, εἰκοσιπενταέτης μόλις, διεκρίθη ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τοῦ Μαρίου. Ἐν Ἱσπανίᾳ (τῷ 76) ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Σερτορίου. Τῷ 67 κατεπολέμησε καὶ ἐξωλόθρευσε τοὺς πειρατὰς ἐν τῇ Μεσογείῳ· τῷ ἑπομένῳ ἔτει δὲ, ἐκστρατεύσας κατὰ τοῦ Μιθριδάτου, τὸν ἐδίωξεν εἰς τὸν Κιμμέριον Βόσπορον, ὑπέταξε τὸν Τιγράνην, βασιλέα τῆς Ἀρμενίας, ἐκυρίευσε τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ κατέστησε τὴν Συρίαν ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Ἐν Ἰταλίᾳ, τῷ 60 π. Χ., ἀπετέλεσε μετὰ τοῦ Καίσαρος, οὗ ἐνυμφεύθη τὴν ἀδελφὴν Ἰουλίαν, καὶ μετὰ τοῦ πλουσίου Κράσσου, τὴν Τριανδρίαν. Ἀλλ' εἶτα, ἀφ' οὗ τῷ 54, ἡ Ἰουλία ἀπέθανεν, ὁ Πομπήϊος ὑποβλέπων τὸν Καίσαρα, ὅστις ἀπὸ τοῦ 58 ἀνέπτυσσε διὰ θριάμβων ἐν Γαλλίᾳ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐπιρροήν του, διεσπάσθη πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐξερράγη ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ὁ καταλήξας εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν Φαρσάλων (47). Τότε ὁ Πομπήϊος ἔφυγεν εἰς Αἴγυπτον, ὅπου ἀποβιβαζόμενον, ὁ Πτολεμαῖος τὸν ἐδολοφόνασε τῇ 29 Σεπτ. 48, τῷ 58 ἔτει τῆς ἡλικίας του, καὶ τὴν κεφαλήν του ἔφερεν εἰς τὸν Καίσαρα ὅτε μετ' ὀλίγον ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον. Ἀλλ' ὁ Καῖσαρ ἀπέστρεψεν ἔνδακρυ βλέμμα, καὶ ἐτιμώρησε τοὺς δολοφόνους διὰ θανάτου (Πλούτ. Πομπ. — — Δ. Κάσσ.).

Πομπηϊούπολις, 1) πόλις μεσόγειος τῆς Παφλαγονίας, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πομπηΐου, εἰς ἀνάμνησιν τῶν κατὰ τοῦ Μιθριδάτου νικῶν του (Λουκ.). Νῦν Τόκια. — 2) Ἡ ἄλλως Σόλοι, πόλις τῆς Κιλικίας (Στρβ.). — 3) Ἡ ἄλλως Πομπεῖον, ἐν Ἱσπανίᾳ, τὸ ὄνομα λαβοῦσα ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Πομπηΐου.

Ποντία, 1) Ἐπίθετον τῆς Θέτιδος, τῶν Νηρηίδων, καὶ ἐν Ἑρμιόνῃ τῆς Ἀφροδίτης, ἐχούσης ὑπ' αὐτὸ ναὸν καὶ κολοσσιαῖον ἄγαλμα (Παυσ. Β, 24, 11). — 2) Ἕν, τὸ μέγιστον, νησιδίων τινῶν, ἅτινα Ποντίναι νῆσοι ἐλέγοντο, καὶ ἔκειντο εἰς 250 σταδίων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τοῦ Λατίου. Ἦν πετρῶδες, ἀλλὰ καλῶς καλ-

λιεργούμενον, καὶ ἐχρησίμευεν ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων ὡς τόπος ἐξορίας (Suet. Tib. LIV. Calig. XVI). Νῦν Πόνζα.

Ποντῖνα (ἡ Πομπτῖνα) ἅλς ἡ ποντῖναι λίμναι, χώρα ἑλώδης κατὰ τὸ Λάτιον, 7 μιλίων μῆκος, καὶ τὸ ὀλιγώτερον 2 μ. πλάτος ἔχουσα, πρὶν διαρρεομένη ὑπὸ τριῶν ποταμῶν, εὐφορωτάτη, καὶ 23 περιέχουσα πόλεις, ὧν ἡ μία Πομπτία ἢ Ποματία ἐλέγετο. Πᾶσαι αἱ τῶν ἀρχαίων προσπάθειαι πρὸς ἀποξήρανσιν αὐτῶν ἀπέτυχον, καὶ μόνον ὁ Καῖσαρ κατώρθωσε νὰ διελάσῃ δι' αὐτῶν ὁδὸν καὶ μίαν κἂν τάφρον, ἔργα καταστραφέντα ἔπειτα καὶ ἀνανεωθέντα μόνον πρὸ μιᾶς ἑκατονταετηρίδος.

Ποντομέδουσα, μία τῶν Νηρηίδων (Ἀπλλδ. Α, 2, 6).

Ποντόνοος, κήρυξ τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων Ἀλκινόου (Ὁμ. Ὀδ. Θ, 179).

Ποντοπόρεια, μία τῶν Νηρηίδων (Ἡσδ. Θεογ. 256).

Πόντος, ἡ προσωποποίησις τῆς θαλάσσης, υἱὸς τῆς Γῆς ἀφ' ἑαυτῆς (Ἡσδ. Θεογ. 132, 233), ἢ αὐτῆς καὶ τοῦ Αἰθέρος (Hygin.), καὶ ἐξ αὐτῆς πατὴρ τοῦ Νηρέως, τοῦ Φόρκυνος, τῆς Κητοῦς καὶ τῆς Εὐρυβίας.

Πόντος, ἡ βορειανατολικὴ χώρα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, συνορεύουσα δυτικῶς πρὸς τὴν Παφλαγονίαν καὶ τὸν ποταμὸν Ἅλυν, βορείως πρὸς τὸν Εὔξεινον Πόντον, ἀνατολικῶς πρὸς τὴν Μεγάλην καὶ τὴν Μικρὰν Ἀρμενίαν καὶ τὴν Κολχίδα, κατὰ τὸν Ἀκαμψιν ποταμόν, νοτίως πρὸς τὴν Μικρὰν Ἀρμενίαν, τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὴν Γαλατίαν, κατὰ τὰ ὄρη Ἀντίταυρον καὶ Παρνάδρην. Ἔχει δὲ πλάτος, τὸ ἐλάχιστον μὲν 5, τὸ μέγιστον δὲ 25 μιλίων. Πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς νότον ἐστὶ τραχεῖα καὶ ὀρεινή, κατὰ δὲ τὰ παράλια καὶ τὰ πρὸς δυσμὰς πεδινὰ αὐτῆς μέρη σιτοφόρος, εὔκαρπος, ἐλαίου παραγωγὸς, πλουσία εἰς θήραν, εἰς ξυλικὴν καὶ ὀρυκτὰ, ἰδίως σίδηρον καὶ χάλυβα ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Χαλύβων, ἔνθα καὶ νῦν ἔτι εἰσὶν ὀρυχεῖα ἐν ἐνεργείᾳ. Τὰ κυριώτερα ὄρη τοῦ Πόντου ἦσαν ὁ Παρεάδρης καὶ ὁ Σκοιδίσης ἢ Σκορδίσκος, συνδέοντα τὸν Ταῦρον μετὰ τοῦ Καυκάσου. Πρὸς βορρᾶν δὲ διεκλαδεύοντο ἐξ αὐτῶν ὁ Λίβρας καὶ ὁ Ὄφλιμος, περιβάλλοντες βορειοδυτικῶς τῆς Ἀμασείας τὴν εὔφορον πεδιάδα Φανάροιαν· κατὰ τὴν παραλίαν δ' ὑψοῦται τὸ ἱερὸν ὄρος, προέχον εἰς τὴν θάλασσαν δυτικῶς τῆς Κορδύλης. Ὁ δὲ Θήχης ἐστὶν ὑψηλὴ κορυφὴ κατὰ τὰ μεθόρια τῶν Μακρόνων, τῆς Τραπεζοῦντος νοτιανατολικῶς. Ἀκρωτήρια δ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ δυτικοῦ πέρατος, ἦσαν τὸ Ἡράκλειον (ν. Κάλτα), τὸ Ἰασώνιον, ἡ Βοῶν ἄκρα, τὸ Ζεφύριον, τὰ Κόραλλα, πάντα διατηροῦντα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τὰς ἀρχαίας ἐπωνυμίας των. Μεταξὺ δ' αὐτῶν ἔκειντο ὁ κόλπος τῆς Ἀμισοῦ (ν. Σαμπούν), ἀνατολικῶς μέχρι τοῦ Ἰασωνίου, καὶ ὁ τῶν Κοτυώρων (ν. Βουρλοῦ ἢ Βουισοὺ Καλὲ) μέχρι Κυράλλων. Ποταμοὶ δὲ, ἐκ τῶν ἀνατολικῶν ὁ Ἀκαμψις, πιθανῶς ὁ αὐτὸς τῷ Ἁρπάσῳ τοῦ Ξενοφῶντος (Ἀνδ. Δ, 8, 2) (νῦν Ταρούα)· ὁ Ἄψαρος (νῦν Μακρύαλος)· ὁ Ἄρχαβις (ν. Ἀρκάβα)· ὁ Ῥίζος· ὁ Ὕσσος· Τρίπολις· Μελάνθιος· Θερμόδων (ν. Τερμαί)· Ἶρις (ν. Ἰρμὰν), δεχόμενος ἐξ Ἀνατολῶν τὸν Λύκον (νῦν Κελκὲτ ἢ Γερμείλ)· ὁ Λύκαντος· ὁ Ἅλυς (νῦν Κισίλ). Οἱ κάτοικοι συνέκειντο ἐκ πολλῶν λαῶν, οἵτινες ἔφερον διάφορα ὀνόματα, οἷον, ἀπὸ τῆς δυτικῆς παραλίας ἀρχόμενοι, Τιβαρηνοὶ, Μοσύνοικοι, Μάκρωνες, Βάχιρες· ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, Χάλυβες, Σάννοι, Σάσπειρες. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐθνῶν τούτων ὑπέκειντο ὀνόματι μᾶλλον ἢ πράγματι εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Περσίας, ἐπί τινα δὲ χρόνον καὶ εἰς τοὺς τῆς Παφλαγονίας. Ἐπὶ Ἀρταξέρξου Ε' κατώρθωσεν ὁ σατράπης αὐτοῦ Ἀριοβαρζάνης νὰ καταρτίσῃ κράτος Ποντικὸν ὀπωσοῦν μέγα, καταστὰν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυρὸν ἀπὸ τοῦ 185 π. Χ.,

ἰδίως δὲ ἐπὶ Μιθριδάτου ΣΤ, τοῦ Εὐπάτορος, ὑπερβὰν καὶ τὰ ἀρχαῖα κοινὰ τῆς χώρας ὅρια. Ὅτε δὲ, τῷ 65 π. Χ., ἡττήθη οὗτος ὑπὸ τοῦ Πομπηίου, ἤνωσαν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ μέσον μέρος τοῦ κράτους αὐτοῦ μετὰ τῆς Βιθυνίας εἰς μίαν ἐπαρχίαν· τὸ δὲ λοιπὸν αὐτοῦ ἐδωρήσαντο εἰς διαφόρους Ἀσιανοὺς ἡγεμόνας. Τὸ δυτικὸν μέρος, τὸ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἅλυος καὶ Ἴριδος, ἔλαβεν ὁ τῆς Γαλατίας ἡγεμὼν Δηϊόταρος, δι' ὃ καὶ ὠνομάσθη αὐτὸ Πόντος Γαλατικός· τὸ ἀπὸ Ἴριδος μέχρι Φαρνακίας ἔδωκεν ὁ Ἀντώνιος εἰς τὸν ἔγγονον τοῦ Μιθριδάτου Πολέμωνα, καθ' ὃν καὶ ἡ πρωτεύουσα πόλις Πολεμώνιον ἐκλήθη, καὶ ἡ μικρὰ ἐπικράτεια Πόντος Πολεμωνιακός· τὸ δ' ἀνατολικὸν μέρος, μέχρις Ὑσσοῦ, προσέλαβεν ὁ Ἀρχέλαος ἐκ Καππαδοκίας, κληθὲν Πόντος Καππαδόκιος. Ὁ Νέρων δὲ, τῷ 62 ἢ 63 μ. Χ., κατέστησε τὸν Πόντον Ῥωμαϊκὴν ἐπαρχίαν. Κατὰ τὴν παραλίαν πλεῖσται πόλεις ἦσαν Ἑλληνικαὶ, μάλιστα Μιλήσιαι ἀποικίαι, οἷον ἡ Ἀμισὸς (νῦν Σαμπούν)· ἡ Θερμίκυρα (νῦν Τέρμη)· τὸ Πολεμώνιον (νῦν Βούλεμαν)· ἡ Βοών· τὰ Κοτύωρα (ν. Ὀρδού)· τὸ Ζεφύριον· τὰ Κόραλλα· δύο φέρουσαι τὸ ὄνομα Κερασοῦς, ὧν ἡ δυτικὴ εἶτα ἐκλήθη Φαρνάκεια (νῦν Κερασοῦντα)· ἡ Τραπεζοῦς· Ὑσσός· Ὀφιοῦς· Ἀθῆναι. Ἐν δὲ τῷ ἐσωτερικῷ ἡ Γαζελῶν· Φαζερών· Ἀμάσεια, πρωτεύουσα τοῦ κράτους ἀναδειχθεῖσα ὑπὸ Μιθριδάτου ΣΤ, ἡ Ζῆλα, διατηροῦσα τὸ ὄνομα· ἡ Γαζιούρα· Κόμανα τὰ Ποντικὰ, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν Καππαδοκικῶν, ἔχουσα ἐπίσημον ναὸν τῆς Ἀναΐτιδος (Σελήνης) (Στρβ. ΙΒ, 557) (Νῦν Γυμενέα)· Κάβειρα ἢ Νεοκαισάρεια (ν. Νικσὰρ) (Στρβ. ΙΒ 540.—Mela I, 19.—Plin. VI, 3, 4).

Πόντος Εὔξεινος, (ἡ νῦν Μαύρη Θάλασσα), μεταξὺ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Κολχίδος, Σαρματίας, Σκυθίας, Μοισίας, Θρᾴκης, περιῳκεῖτο τὸ πρῶτον ὑπὸ λῃστρικῶν φυλῶν, δι' ὃ, καὶ διὰ τὸ τρικυμιῶδες αὐτοῦ, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἄξεινος (Πινδ. Πυθ. Δ. 362), καὶ κατ' εὐφημισμὸν Εὔξεινος λέγετο· καὶ ταύτης τῆς ἐπωνυμίας ἀξιώτερος ἐγένετο ὅτε πολυάριθμοι Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, μάλιστα ἐκ Μιλησίων, ἐξημέρωσαν πολλὰς τῶν περιοικουμένων χωρῶν. Αἱ ἀντιλήψεις τῶν ἀρχαίων περὶ τῆς ἐκτάσεως καὶ τοῦ σχήματος τοῦ πελάγους τούτου ἦσαν λίαν ἀνακριβεῖς. Πρὸ τοῦ Πτολεμαίου τὸν ἔλεγον τὸ σχῆμα ἔχοντα τόξου Σκυθικοῦ, οὗ χορδὴ ἦν ἡ Μικρὰ Ἀσία, ἡ δὲ Ταυρικὴ Χερσόνησος τὸ προέχον μέσον τοῦ τόξου. Ἐφαντάζοντο δ' αὐτὸ διαιρούμενον εἰς δύο μεγάλας λεκάνας διὰ δύο ἀκρωτηρίων, 1500 στάδια ἀπ' ἀλλήλων ἀφισταμένων, ὧν ἓν ἦν τὸ Κριοῦ Μέτωπον ἐν Εὐρώπῃ, ἄλλο ὁ Κάραμβις ἐν Ἀσίᾳ. Πρῶτος δ' ὁ Πτολεμαῖος ἀνεγνώρισεν ὅτι τὰ δυτικὰ τοῦ Πόντου ἐκτείνονται μᾶλλον πρὸς βορρᾶν. Ἐξελαμβάνετο ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦν θάλασσα ἐντελῶς κεκλεισμένη, διασχίσασα εἶτα τὸν Βόσπορον καὶ Ἑλλήσποντον καὶ ἐκρεύσασα δι' αὐτῶν, δι' ὃ καὶ ὑπετίθετο ὅτι εἶχε ῥεῦμα μόνον πρὸς δυσμὰς ῥέον, οὐχὶ δὲ καὶ πρὸς ἀνατολάς. Μητέρα δὲ τοῦ Πόντου λέγει ὁ Ἡρόδοτος (Δ, 86), τὴν Μαιῶτιν, λίμνην κατ' αὐτὸν, ἴσην τῷ Πόντῳ, καὶ ῥέουσαν εἰς αὐτόν.

Πόπανον, ἄρτος ἢ πλακοῦς, πλατὺς, λεπτὸς καὶ περιφερὴς (Σχλ, Πλάτ.), εἰς τὰς θυσίας ἰδίως προσφερόμενος (Ἀρσφ. Θσμφ. 235.—Σουίδ.).

Πορθάων καὶ Πορθεὺς (Ὁμ. Ἰλ. Ξ, 115), υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος καὶ τῆς Ἐπικάστης, πατὴρ τοῦ Οἰνέως, Ἀγρίου, Ἀλκαθόου, Μέλανος, βασιλεὺς τῆς Καλυδόνος (Ἀπλλδ. Δ, 7, 7).

Πορθμεῖον, τὸ πλοιάριον πρὸς διάπλουν στενοῦ πορθμοῦ ἢ ποταμοῦ, καὶ τὸ μέρος ἔνθα ἡ διαπόρθμευσις ἐστὶν ἡ εὐκολωτέρα (νῦν πέραμα εἰς ἀμφοτέρας τὰς σημασίας). Τὰ πορθμεῖα δὲ, ὁ διὰ τὴν διαπόρθμευσιν διδόμενος μισθός.

Πορθμὸς, ὡς κύριον ὄνομα τοπικὸν, 1) λιμὴν νοτίως τοῦ Εὐβοϊκοῦ πορθμοῦ, παρὰ τῇ Ἐρετρίᾳ, ἀποτειχισθεὶς ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος τῷ 342 π. Χ. (Δημοσθ. Φλπ. Γ, 119. 125.—Στρβ. I, 447).—2) Ὁ Σικελικὸς, ὁ κατὰ τὴν Μεσσήνην, μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Σικελίας (Θουκ. Δ, 25).

Πορισταὶ, ἐν Ἀθήναις ἄρχοντες πιθανῶς ἐν δυσκόλοις καιροῖς ἐκτάκτως ἐγκαθιστάμενοι ἵνα σκεφθῶσι περὶ ἐξευρέσεως πόρων (Ἀντφ. π. Χορ. 791. — Λξκ. Ῥητ. 294).

Πόρπαξ (ὁ), ἄλλως καὶ ὀχάνη, λαβὴ ἢ κρίκος εἰς τὸ ἔνδον τῆς ἀσπίδος, ὃν ἐκράτει ὁ ἀσπιδοφόρος διὰ τῆς χειρὸς ἵνα τὴν διευθύνῃ.

Πόρπη, ἡ περόνη ἢ τὸ θηλυκωτήριον δι' οὗ, συνισταμένου ἐκ καρφίδος καὶ κλειδὸς (Ὁμ. Ὀδ. Σ. 293) συνεδέοντο καὶ ἐστερεοῦντο ἐπὶ τοῦ σώματος τὰ ἄκρα τῶν ἐνδυμάτων, μάλιστα τῶν γυναικείων (Ὁμ. Ἰλ.. Σ, 401. Ὑμν. Ἀφρ.

164), ἢ τῶν χλαμύδων ἐπὶ τοῦ ὤμου ἢ τοῦ στήθους, ἢ εἰς σύνδεσμον τῆς ζώνης. Αἱ συνή-

θεις ἦσαν χαλκαῖ, παρὰ δὲ τοῖς πλουσίοις πολλάκις πολυτελεῖς, χρυσαῖ ἢ ἀργυραῖ ὡς ἡ εἰκονιζομένη, εὑρεθεῖσα ἐν Ἡρακλείῳ. Παρὰ Ῥωμαίοις ἐχαρίζοντο τοιαῦται καὶ τοῖς στρατιώταις ὡς ἀμοιβὴ (Liv. XXXIX,31).

Πορφύρα, ὄστρακον ἐξ οὗ οἱ ἀρχαῖοι ἐξῆγον τὸ πορφυροῦν χρῶμα δι' οὗ ἔβαφον τὰς χλαμύδας τῶν βασιλέων καὶ ἄλλων ἐπισήμων μεγιστάνων. Τὴν τέχνην ταύτην ἤσκουν τὸ πρῶτον οἱ Φοίνικες, δι' ὃ καὶ διέπλεον τὰς Ἑλληνικὰς θαλάσσας, ἔνθα ἄφθονα εὑρίσκοντο τὰ ὄστρακα ταῦτα. Ἀλλὰ μετέπειτα ἐξετάθη ἡ τεχνουργία καὶ πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, καὶ προσέτι καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, ὡς ἀποδεικνύουσι μέγιστοι σωροὶ τοιούτων ὀστράκων καλύπτοντες ἐπὶ τῶν πρώτων ἀνασκαφῶν πολὺ μέρος τῆς νοτιανατολικῆς πλευρᾶς τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς τῷ Ἀσκληπιείῳ, ἀποκομισθέντες δ' ἔπειτα ἐκεῖθεν μέχρις ἴχνους.

Πορφύριος, γεννηθεὶς ἐν Τύρῳ τῷ 233 μ. Χ. Τὸ φοινικικὸν αὐτοῦ ὄνομα ἦν Μάλχος (βασιλεύς). Ὅτε δὲ μετέβη εἰς Ἀθήνας, ὁ Λογγῖνος, ὅστις τῷ ἐδίδαξε τὴν γραμματικὴν καὶ τὴν ῥητορικὴν, μετέφρασεν αὐτὸ εἰς Πορφύριος (ὁ τὴν πορφύραν φέρων), καὶ τοῦτο τῷ ἔμεινεν ἔκτοτε. Εἶτα δὲ, τριακοντούτης, μετέβη εἰς Ῥώμην, καὶ μετὰ μεγίστου ζήλου ἐμαθήτευσεν ἐπὶ 6 ἔτη παρὰ τῷ Πλωτίνῳ. Εἰς μελαγχολίαν δ' ἐμπεσὼν, ἴσως ἕνεκα τοῦ ὅτι πολὺ ἐνέκυψεν εἰς τὰς σπουδὰς, ἀπῆλθεν εἰς Σικελίαν πρὸς ἀνακούφισιν, καὶ μετὰ 5 ἔτη ἐπέστρεψεν ἐν πλήρει ὑγείᾳ καὶ τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν, εἰς τὴν Ῥώμην. Ἐκεῖ, μετὰ τοῦ Πλωτίνου τὸν θάνατον, ἐδίδαξε, κατ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα καὶ σύστημα, τὴν πλατωνικὴν φιλοσοφίαν, ἐξηγῶν τὰ συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ ἔγραψε καὶ βιογραφίαν τοῦ Πλωτίνου. Τῶν μαθητῶν του ὁ ἐπισημότερος ἦν ὁ Ἰάμβλιχος. Ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἐνυμφεύθη ἄπορον χήραν, τὴν Μαρκέλλαν, ἑπτὰ τέκνα ἔχουσαν, ἀγαπήσας τὴν ἰσχυρὰν αὐτῆς κλίσιν πρὸς τὴν φιλοσοφίαν· ἀπέθανε δ' ἐν Ῥώμῃ ἑβδομηκοντούτης περί-

που. Ἦν ἀντίπαλος τοῦ Χριστιανισμοῦ· ἀλλ' οὐχ ἧττον ἡ εὐρεῖα παιδεία του εἰς πάντας τοὺς κλάδους, καὶ εἰς τὴν γραμματικὴν, τὴν ῥητορικὴν, τὴν ἀριθμητικὴν, τὴν γεωμετρίαν, τὴν μουσικὴν, ἡ φιλοσοφική του βαθύνοια, τῆς γλώσσης του ἡ ἀκρίβεια καὶ τὸ ἔντιμον τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ ἀναγνωρίζονται καὶ ἐκτιμῶνται καὶ ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ, τῶν χριστιανῶν συγγραφέων· ἀφ' ἑτέρου ὅμως πρωτοτυπία δὲν δύναται ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸ φιλοσοφικὸν αὐτοῦ σύστημα, διότι ἦν αὐτὸ τὸ τοῦ Πλάτωνος, οὐδὲ τὸ ὕφος αὐτοῦ ἐξισοῦτο κατὰ τὴν δύναμιν πρὸς τὸ τοῦ Πλωτίνου. Ἐκ τῶν πολλῶν συγγραμμάτων του τὰ πλεῖστα καὶ σπουδαιότατα ἀπωλέσθησαν· διατηροῦνται δὲ, 1) Πυθαγόρου βίος, οὐχὶ ἐντελῶς διασωθείς· 2) Περὶ Πλωτίνου βίου καὶ τῆς τάξεως τῶν βιβλίων αὐτοῦ· 3) Πρὸς τὰ νοητὰ ἀφορισμός· ·) Περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων (κατὰ τῆς κρεωφαγίας)· 5) Εἰσαγωγὴ, καὶ κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν, δύο ἔργα περὶ τῶν κατηγοριῶν τοῦ Ἀριστοτέλους· 6) Πρὸς Μαρκέλλαν γυναῖκα, τὴν σύζυγόν του· 7) Ζητήματα Ὁμηρικὰ, καὶ περὶ τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ τῶν Νυμφῶν ἄντρου, ἐξήγησις ἀλληγορικὴ τοῦ Ὁμηρικοῦ χωρίου Ὀδυσ. N. 103-112.

Πορφυρὶς, ἀρχαῖον ὄνομα τῆς πρὸς τῇ Κῷ νήσου τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἥτις ἔπειτα μετωνομάσθη Νίσυρος (Στεφ. Βυζ).

Πορφυρίων, 1) εἷς τῶν Γιγάντων, ὁ διώξας τοὺς ἵππους τοῦ Ἡλίου ἐκ τῆς Ἐρυθείας, φονευθεὶς δ' ὑπὸ Ἡρακλέους ἐν τῇ Γιγαντομαχίᾳ (Πινδ. Πυθ. Η. 15. — Ἀπλλδ. Α, 6, 2).—2) Πανάρχαιος βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς, πρὸ τοῦ Ἀκταίου, εἰς ὃν ἀπεδίδετο ἡ ἵδρυσις τοῦ ἐν Ἀθήναις ναοῦ τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης (Παυσ. Α, 14).

Ποσείδειον, 1) πόλις μικρὰ τῆς Ἀσίας, ἐπὶ τῶν συνόρων μεταξὺ Συρίας καὶ Κιλικίας, ἀπέναντι τῆς Κύπρου, κτίσμα τοῦ Ἀμφιλόχου (Ἡρδ. Γ, 91.—Στραβ.). Νῦν Πάσεδα.—2) Ἀκρωτήριον τῆς Βιθυνίας ἐπὶ τῆς Προποντίδος (Πτολ.).

Ποσειδιον, ὄνομα διαφόρων ἀκρωτηρίων, ὡς καθιερωμένων τῷ Ποσειδῶνι, οἷον, 1) τῆς Ἠπείρου, ἀπέναντι τῆς Κερκύρας, πλησίον τοῦ Πηλώδους λιμένος (Στρβ. Ζ, 324).—2) Ἐν Φθιώτιδι τῆς Θεσσαλίας, ἡ δυτικὴ ἄκρα τοῦ Παγασαίου κόλπου (Στρβ. Ζ, 330). Νῦν Σταυρός.—3) Ἐν Λευκανίᾳ, ἡ νοτιανατολικὴ ἄκρα τοῦ κόλπου τῆς Ποσειδωνίας (Στρβ. ΣΤ, 252) Τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ἀκρωτήρια ὑπῆρχον καὶ εἰς Σάμον, Χίον, Καρίαν, Κιλικίαν.

Ποσειδῶν, (δωριστὶ καὶ Ποτειδᾶν, Ποτιδάων) υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ἀδελφὸς τοῦ Διὸς (Ἡσδ. Θεογ. 455), καθ' Ὅμηρον μὲν ὁ νεώτερος, καθ' Ἡσίοδον δ' ὁ πρεσβύτερος, λαβὼν, μετὰ τῶν Τιτάνων τὴν ἧτταν, ἐπὶ τῆς διανομῆς τῆς παγκοσμίου ἐξουσίας, τὴν τῶν θαλασσῶν (Ὁμ. Ἰλ. Ο, 187), ἣν κυανοχαίτης, διὰ τὸ χρῶμα τῶν κυμάτων, γαιήοχος, ὁ περιέχων καὶ συνέχων τὴν γῆν, εὐρυκρείων, πανίσχυρος, ἄναξ, ἐνάλιος, θαλάσσιος, εὐρυθάλασσος, κύριος πασῶν τῶν θαλασσίων θεοτήτων, τὰ δώματα αὐτοῦ ἔχων εἰς τὰ βάθη τῶν θαλασσῶν, ἐν Αἰγαῖς (Ὁμ. Ἰλ. Ν, 21. Ὀδ. Δ, 381). Ἀνεγνωρίζετο δὲ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Διὸς ὡς ὁ «πρεσβύτατος καὶ ἄριστος θεῶν» (Ὁμ. Ὀδ. Ν, 142). Πάντα τὰ θαλάσσια φαινόμενα ἐξ αὐτοῦ ἐκπορεύονται· αὐτὸς πέμπει τὰς τρικυμίας, καὶ φέρει τὴν γαλήνην ὀπίσω. Ὅταν μετὰ τῶν θυμοειδῶν χαλκοπόδων του ἵππων διατρέχῃ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ταπεινοῦται αὕτη εἰς ἤρεμον πεδιάδα· ὅταν ὅμως κτυπᾷ ὀργίλως αὐτὴν διὰ τοῦ φοβεροῦ ὅπλου του, τῆς τριαίνης, ἀναπηδῶσι τὰ κύματα μετ' ἀφρῶν, καταποντίζουσι πλοῖα, πλημμυροῦσι γαίας, κατακλύζουσι πόλεις. Ὁ ἐνοσίγαιος, ἐνοσίχθων, κινάκτωρ γαίας, ὁ ἀνατινάσσων τὴν γῆν, σείει αὐτὴν καὶ συντρίβει τοὺς βράχους διὰ τῆς τριαίνης

ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ ΣΑΚΟΥΛΑ ΘΠ 1942 ΑΘΗΝΑΙ

του. Οὕτως ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅτε ὁ Πηνειὸς κατεπλημμύρισε τὴν χώραν, διέσχισεν ὁ θεὸς διὰ τῆς τριαίνης τῶν Τεμπῶν τὴν χαράδραν, καὶ παρέσχεν ἐκροὴν εἰς τὰ ὕδατα· διὸ καὶ

Ἐπ' ἀρχαίου Κορινθιακοῦ πινακίου

παρὰ Θεσσαλοῖς Πέτραιος ἐλέγετο. Ὁρμητικὴ καὶ ἀκάθεκτος, ὡς τὸ στοιχεῖον ἐφ' οὗ ἦρχεν, ἦν καὶ ἡ διάθεσις τοῦ θεοῦ, καὶ ὀργίλως κατεδίωκε τοὺς εἰς αὐτὸν ἀσε-

Ἐκ νομίσμ. Δημ. Πολιορκητοῦ.

Ἐμ νομίσμ. Ἀδριανοῦ.

βοῦντας. Οὕτω τὸν Ὀδυσσέα, τυφλώσαντα τὸν υἱόν του Πολύφημον, τὸν Κύκλωπα, περιεπλάνα ἐπὶ τῶν θαλασσῶν, καὶ τὸν ἐμάκρυνε τῆς πατρίδος του, μέχρις οὗ ὁ Ζεὺς, ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺ ἐνέδωκεν εἰς τὴν ὀργήν του, ἐπωφεληθείς ποτε τὴν ἀπουσίαν του, μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν διενήργησε τὸν νόστον τοῦ δυστυχοῦς ἥρωος (Ὁμ. Ὀδ. Α, 11). Κατὰ τῆς Τροίας ἔτρεφε χόλον διαρκῆ ἀφ' ὅτου ὁ βασιλεὺς Λαομέδων τῷ ἠρνήθη τὴν ἀμοιβὴν ἣν τῷ εἶχεν ὑποσχεθῆ (Hor. Od. III, 3, 22), ὅτε μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ᾠκοδόμησε τὰ τείχη τῆς πόλεως (Ὁμ. Ἰλ. Η, 452. Φ, 443)· διὰ τοῦτο ἔπεμψε κατὰ τῆς χώρας τέρας θαλάσσιον, εἰς ὃ ὁ Λαομέδων ὤφειλε νὰ ἐκθέσῃ εἰς βορὰν τὴν θυγατέρα του Ἡσιόνην (ἔνθ.), καὶ ἐπὶ τῆς πολιορκίας ὑπεστήριζε παντοίως τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἐτόλμα ὡς καὶ κατὰ τοῦ Διὸς ἐνίοτε νὰ ταχθῇ, εἰς ὃν ὅμως, ὡς ὑπερτάτως ἄρχοντα καὶ πάντων τῶν θεῶν καὶ αὐτοῦ, καὶ ὡς πρεσβύτερον αὐτοῦ, ὑπέκυπτεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ὑπήκουε (Ὁμ. Ἰλ. Α, 400. Ο, 185). — Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Πελασγοῖς ὁ Ποσειδῶν ἦν θεὸς οὐ μόνον τῆς θαλάσσης, ἀλλ' ἐν γένει πάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῇ γῇ ὑδάτων, τῶν λιμνῶν, τῶν πηγῶν καὶ τῶν ποταμῶν· διὰ τοῦτο ἦν ὁ τὰ φυτὰ διατρέφων, φυτάλμιος ἐν Ἑρμιόνῃ, ἐν σχέσει διατελῶν μετὰ τῆς Δήμητρος, τῆς μητρὸς Γῆς, καὶ ἐπομένως ἐλατρεύετο καὶ εἰς μέρη πρὸς τὴν θάλασσαν ἄσχετα. Ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἐθεωρεῖτο ὡς ἀποκλειστικῶς θεὸς τῆς θαλάσσης, ἔπαυσε βαθμηδὸν ἡ εἰς τοιαῦτα μέρη λατρεία του, καὶ ἀντικαθίστων αὐτὸν ἄλλοι θεοί. Αὕτη πιθανῶς ἐστιν ἡ σημασία τῶν ἐρίδων ἃς ἡ μυθολογία τῷ ἀποδίδωσι πρὸς ἄλλους θεοὺς διὰ διαφόρων τόπων κυριαρχίαν, καὶ αἱ πολλαὶ τοιούτων ἐναλλαγαί. Οὕτως ἤρισε πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν διὰ τὴν ἐπικράτησιν ἐπὶ τῆς

Ἀττικῆς (ἔνθ. Κέκροψ) καὶ Τροιζῆνος, μετὰ τῆς Ἥρας διὰ τὴν τῆς Ἀργολίδος· τὴν δ' ἐν Δελφοῖς μερίδα του ἀντήλλαξε μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀντὶ τῆς Καλαυρίας. — Ἦν δὲ καὶ Ἵππιος ὁ Ποσειδῶν, κυρίως διότι τὰ ἐξηγριωμένα κύματα παραβάλλονται μετὰ θυμοειδῶν ἵππων. Ἐλέγετο δὲ αὐτὸς πλάσας τὸν ἵππον, τρεφόμενον εἰς πεδιάδας χλωρὰς καὶ εὐύδρους, καὶ διδάξας τὴν ἱππηλασίαν, δι' ὃ καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς προστάτης τῶν ἱππικῶν ἀγώνων, καὶ θυσίαι προσεφέροντο καὶ ἐπικλήσεις ἐγίνοντο αὐτῷ εἰς τὰ ἱπποδρόμια. Συνεχῶς δ' ἀπαντᾶται ὁ Ἵππιος Ποσειδῶν μετὰ τῆς Ἱππίας Ἀθηνᾶς, ἥτις ἐλέγετο ἐφευρέτις τοῦ χαλινοῦ. — Σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος ἦν ἡ Ἀμφιτρίτη· ἀλλ' οὐχὶ ὁ Ὅμηρος, πρῶτος δ' ὁ Ἡσίοδος μνημονεύει αὐτῆς ὡς τοιαύτης, καὶ μητρὸς τοῦ Τρίτωνος (Θεογ. 930). Καὶ ἐξ ἑτέρων δ' ἔσχεν ὁ Ποσειδῶν πολλὰ τέκνα, πρὸ πάντων ἥρωας καὶ κτίστας τῶν πόλεων ἐν αἷς ἰδίως ὁ θεὸς ἐλατρεύετο. Ἦν δὲ πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος διαδεδομένη ἡ λατρεία αὐτοῦ, μάλιστα εἰς τὰς παραλίας καὶ νήσους, καὶ συνεχεστάτη ἐν Πελοποννήσῳ. Ἐν Αἰγίνῃ εἰς τὰ Ποσειδόνεια ἡ Φρύνη ἐδείχθη γυμνὴ εἰς τοὺς πανηγυρίζοντας, ἀναδυομένη ἐκ τῆς θαλάσσης (Ἀθήν. ΙΓ, 590. — Θεοδώρ. Ἑλλ. Θεραπ. παθ. Ζ). Καθ' Ὅμηρον ἐτιμᾶτο ὁ Ποσειδῶν πρὸ πάντων ἐν Πύλῳ, τῇ πόλει τοῦ ἀπογόνου του Νέστορος (Ὀδ. Λ, 253). Ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου ἐτελοῦντο αὐτῷ κατὰ τριετίαν τὰ Ἴσθμια. Ἤδη δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου μνημονεύεται ἡ ἐν Ὀγχηστῷ τῆς Βοιωτίας πανήγυρίς του (Ἰλ. Β, 506). Ὡς ἐθνικὸν δὲ θεὸν ἐθεώρουν τὸν Ποσειδῶνα οἱ Ἴωνες, καὶ εἰς τὴν βόρειον παραλίαν τῆς Πελοποννήσου, εἰς Αἰγὰς καὶ Ἑλίκην (Ὁμ. Ἰλ. Θ, 203), ἐξηκολούθησε λατρευόμενος, καὶ ἀφ' οὗ οἱ Ἴωνες ἐκεῖθεν μετῴκησαν. Μετηνέχθη δ' ὑπ' αὐτῶν ἡ λατρεία τοῦ Ἑλικωνίου Ποσειδῶνος καὶ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ εἰς τὸ ἱερὸν αὐτοῦ ὃ ἵδρυσαν ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Μυκάλης ἐπανηγύριζον τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ἑορτήν, τὰ Πανιώνια (Ἡρόδ. Α, 188). Καὶ εἰς τὴν Λιβύην δὲ μνημονεύει λατρείας τοῦ Ποσειδῶνος ὁ Ἡρόδοτος (Β, 5 , Δ, 183), λέγων, ἀλλ' ἐσφαλμένως, ὅτι ἐκεῖθεν αὕτη εἰσήχθη εἰς τὴν Ἑλλάδα. — Ἱερὰ δ' ἦσαν τῷ Ποσειδῶνι, πλὴν τοῦ ἵππου, ὁ δελφὶν, καὶ ἐκ τῶν δένδρων ἡ πίτυς, διὰ τὸ βαθὺ αὐτῆς πράσινον χρῶμα, τὸ ὁμοιάζον τῷ τῆς θαλάσσης, καὶ διότι τὸ ξύλον αὐτῆς ἦν χρήσιμον εἰς ναυπηγίαν. Ἐθύοντο δ' αὐτῷ ταῦροι, ἰδίως μέλανες, καὶ προσέτι κριοὶ καὶ κάπροι· ἐν Ἀργολίδι δὲ ἐβυθίζοντο πρὸς τιμήν του ἵπποι κεχαλινωμένοι εἰς τὴν πηγὴν Δείνην. Πολλάκις παριστᾶτο ἐν συνοδείᾳ τῆς Ἀμφιτρίτης καὶ ἄλλων θαλασσίων θεοτήτων, περιστοιχιζομένων ὑπὸ δελφίνων. Καὶ ἔχει μὲν ὑψηλὸν τὸ ἦθος καὶ ἰσχυρὸν, συγγενὲς πρὸς τὸ τοῦ Διὸς, ἀλλὰ τῷ ἐλλείπει ἡ ἤρεμος ἐκείνου μεγαλοπρέπεια· ἔχει δὲ, συμφώνως πρὸς τὸν ἀποδιδόμενον αὐτῷ χαρακτῆρα, ἀνήσυχόν τι ἐν τῇ ἐκφράσει, ὀργίλον καὶ βίαιον. Κατὰ τὸ σῶμα παριστᾶται ἰσχνότε-

ρος τοῦ Διὸς, ἀλλ' ἰσχυρότερον ἔχων τῶν μυώνων τὸ σύστημα· αἱ γραμμαὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ εἰσὶ μᾶλλον γωνιαῖαι, οὐχὶ ὡς

ἐκείνου ἀνειμέναι καὶ καθαραί, ἡ δὲ κόμη μᾶλλον ἀνωρθωμένη καὶ συγκεχυμένη. — Οἱ Ῥωμαῖοι ἑταύτισαν τὸν ἀρχαῖον αὐτῶν θεὸν Neptunus μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ποσειδῶνος, καὶ ὄντες λαὸς ἧττον ναυτικὸς, τὸν ἐλάτρευον κυριως ὡς Ἵ π π ι ο ν, θεὸν τῶν ἱπποδρομίων.

Ποσειδωνία, πόλις ἐν Λευκανίᾳ εἰς τὰ δυτικὰ τῆς Ἰταλίας, 5 μίλια νοτίως τοῦ Σιλάρου ποταμοῦ κειμένη, ἀποικισθεῖσα ὑπὸ τῶν Συβαριτῶν τῷ 524 π. Χ. Οἱ ἐγχώριοι Λευκανοί, κυριεύσαντες καὶ μεταθέντες αὐτὴν εἰς τὰ ἐνδότερα, διότι ἐστερεῖτο ὕδατος, μετωνόμασαν αὐτὴν Παῖστον. Ἔκτοτε ἀπώλεσε τὴν σημασίαν της, καὶ ἐτησίως ἐτέλει πένθιμον ἑορτὴν εἰς μνήμην τῆς καταπτώσεως

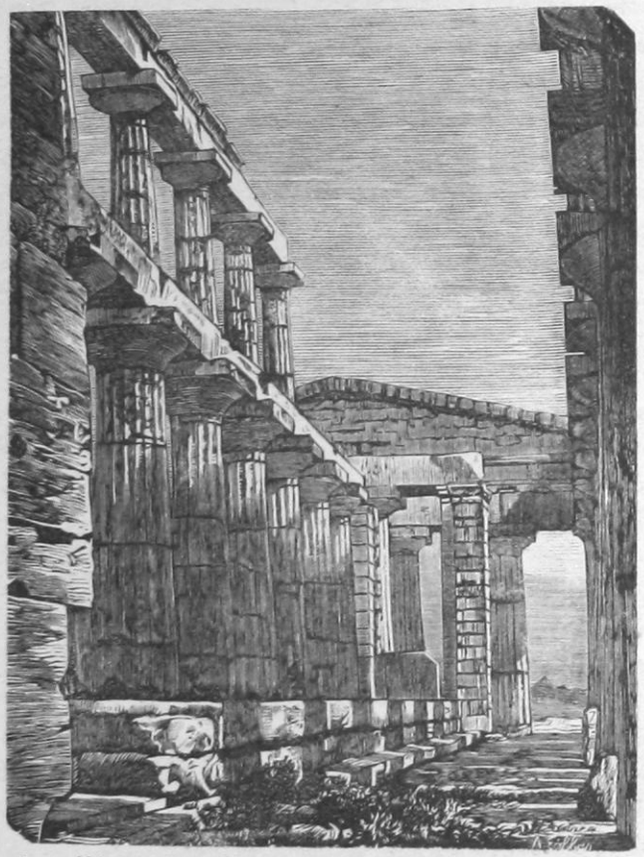

αὐτῆς (Ἀθήν. ΙΔ, 632). Εἰς ἀπόστασιν 50 σταδίων νοτίως αὐτῆς ἔκειτο ὁ ναὸς τῆς Ἀργείας Ἥρας· βορειοδυτικῶς δὲ σώζονται ἀξιολογώτατα ἐρείπια τῶν τειχῶν τῆς ἀρχαίας πόλεως, ἐχόντων μιᾶς ὥρας περιφέρειαν, καὶ περικλειόντων τρεῖς λαμπροὺς ναοὺς δωρίου ρυθμοῦ, καὶ λείψανα τοῦ θεάτρου. Τὰ σπουδαιότατα ταῦτα ἐρείπια εὑρέθησαν τῷ 1750.

Ποσειδωνιὰς, μία τῶν τεσσάρων φυλῶν, εἰς ἃς, θεῶν φερούσας ὀνόματα, ἐλέγετο διαιρέσας ὁ Ἐριχθόνιος τὸν λαὸν τῆς Ἀττικῆς (Ἴδ. Φ υ λ ή).

Ποσειδώνιον, ἀκρωτήριον δυτικῶς τῆς Μακεδονικῆς Χερσονήσου Παλλήνης, ὑπὸ τὴν Μένδην (Θουκ. Δ, 129)· κατὰ Λίβιον (XLIV, 11) Π ο σ ε ί δ ι ο ν. Νῦν Ποσείδι ἢ Κασσάνδρεια.

Ποσειδώνιος, 1) εἷς τῶν Σπαρτιατῶν τῶν ἀριστευσάντων εἰς τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην κατὰ τῶν Περσῶν (Ἡρδ. Θ. 71). — 2) Στωϊκὸς φιλόσοφος ἐξ Ἀλεξανδρείας, μαθητὴς τοῦ Ζήνωνος. — 3) Ὁ Ῥόδιος ἐπικαλούμενος διὰ τὴν μακρὰν διαμονήν του ἐν Ῥόδῳ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐν Συρίᾳ Ἀπαμείας καταγόμενος, στωϊκὸς φιλόσοφος καὶ αὐτός· περὶ τὸ 135 π. Χ. γεννηθείς, ἦλθε νεώτατος εἰς Ἀθήνας, καὶ ἠκροάσθη ἐκεῖ τοῦ Στωϊκοῦ Παναιτίου, μεθ' οὗ τὸν θάνατον μετέβη εἰς Ἰταλίαν, Ἱσπανίαν καὶ ἄλλας χώρας, καὶ τέλος ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην καὶ διηύθυνεν ἐκεῖ τὴν ὑπὸ τοῦ Παναιτίου ἱδρυθεῖσαν στωϊκὴν σχολήν. Οἱ περιφημότεροι τῶν μαθητῶν του ὑπῆρξαν ὁ Φανίας, ὁ Ἀσκληπιόδωρος καὶ ὁ Ἰάσων. Ἐκεῖ ἠκροάσθη αὐτοῦ καὶ ὁ Κικέρων (Cic. Tusc. II, 25. N. D. I, 3. Fin. I, 2. Fat. III. Ad. Att. II. 1. — Πλούτ. Κικ. 4). Πρὸ πάντων δ' ἐξετίμα αὐτὸν καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ συναναστροφὴν ὁ Πομπήϊος (Πλούτ. Πομπ. ΜΒ). Καὶ εἰς τὰ πολιτικὰ δὲ δὲν ἔμεινε ξένος ὁ Ποσειδώνιος, καὶ οἱ συμπολῖται αὐτοῦ, πρύτανιν αὐτὸν ἐκλέξαντες, τὸν ἔπεμψαν πρέσβυν εἰς Ῥώμην. Ἀπεβίωσε δὲ τῷ 51, εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 84. Συνέγραψε πλεῖστα καὶ φιλοσοφικὰ καὶ ἱστορικογεωγραφικά, ἐξ ὧν ἓν, «αἱ ἱ σ τ ο ρ ί α ι», ἐστὶ τοῦ Πολυβίου ἐξακολούθησις· προσέτι δὲ καὶ μαθηματικὰ καὶ γραμματικά. Ἀλλὰ πάντων ἀποσπάσματα σώζονται μόνον (Συλλ. Müller, Fragm. Hist. Graec. III). — 4) Σοφιστὴς καὶ ἱστοριογράφος ἐξ Ὀλβιοπόλεως, τῆς δ' ἑκατονταετηρίδος μ. Χ., συνέταξέ τινα ἱστορικὰ καὶ γεωγραφικά, ἀπολεσθέντα. — 5) Ἐφέσιος, χαλκοπλάστης καὶ τορευτὴς τῶν χρόνων τοῦ Πομπηΐου (Pl. XXXIII, 12, 55. XXXIV, 8, 19).

Ποσείδιππος (ἢ Π ο σ ε ί δ ι π π ο ς), 1) ἐκ Κασσάνδρας τῆς Μακεδονίας, εἷς τῶν ἀρίστων ποιητῶν τῆς νέας κωμῳδίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ 280 π. Χ., συνέγραψε περὶ τὰ 40 δράματα. Ἐμιμήθησαν δ' αὐτὸν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι μετέπειτα, καὶ φαίνεται ὅτι κωμῳδία τις αὐτοῦ «Δ ί δ υ μ ο ι» ἐπιγραφομένη, ἐχρησίμευσε τῷ Πλαύτῳ ὡς πρότυπον τῶν Μεναίχμων του. Ὀλίγα ἀποσπάσματα αὐτοῦ σώζονται ἐκ 17 διαφόρων κωμῳδιῶν, συνεχῶς ἀναφερόμενα εἰς μαγείρων χαρακτηρισμόν (Συλλ. Meinecke, Fragm. Com. Graic. IV). — 2) Εὐφυὴς ἐπιγραμματογράφος τῶν Ἀλεξανδρινῶν χρόνων, οὗ ἐπιγράμματα σώζονται ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ. Ὑποτίθεται καταγόμενος ἐκ Σικελίας.

Πόταμις, στρατηγὸς τῶν Συρακουσίων (Θουκ. Η, 85. — Ξνφ.).

Ποταμὸς, ἀττικὸς δῆμος τῆς Λεοντίδος φυλῆς πρὸς τῷ Θωρικῷ, κατὰ τὰ νοτιανατολικὰ τῆς χώρας, βορείως τοῦ Λαυρίου, διηρεῖτο εἰς Κ α θ ύ π ε ρ θ ε ν καὶ Ὑ π έ ν ε ρ θ ε ν. Ἐκεῖ ἐλέγετο τεθαμμένος ὁ Ἴων. Κατηγοροῦντο δ' οἱ κάτοικοι αὐτοῦ ἐπ' ἀμεριμνείᾳ κατὰ τὴν χορηγίαν πολιτικῶν δικαιωμάτων εἰς ξένους (Στρβ. Θ, 398. — Παυσ. Α, 31, 3).

Ποτάμων, 1) Εἷς τῶν υἱῶν τοῦ Αἰγύπτου (Ἀπλλδ. Β, 1, 5). — 2) Ῥήτωρ τις ζήσας 90 ἔτη (Λουκ.).

Ποτήρ, πᾶν ἀγγεῖον ἐξ οὗ πίνομεν (Εὐρπ. Κυκλ. 171), ἔχον διαφόρους ἐπωνυμίας κατὰ τὴν διαφορὰν τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ σχήματος. Τὸ μικρὸν καὶ συνηθέστατον ἦν τὸ π ο τ ή ρ ι ο ν (Ἡρδ. Ζ, 110. — Ἀρστφ. κλπ.), μετάλλινον, συνηθέστατα περιτετορευμένον, ὅθεν καὶ π ο τ η ρ ι ο γ λ ύ π τ η ς ἓν ποίημα, ἀπολεσθὲν, τοῦ Θεοκρίτου (Σχλ. Θκρ. Β, 2).

Ποτίδαια, πόλις ὀχυρὰ ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τῆς Χερσονήσου Παλλήνης ἐν Μακεδονίᾳ, ἀποικία τῶν Κορινθίων (Θουκ. Α, 56. 63. Δ, 120). Τοῖς Πέρσαις γενναίως ἀντιστᾶσα, ἠναγκάσθη ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου νὰ παραδοθῇ τοῖς Ἀθηναίοις, οἵτινες τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων αὐτῆς μετῴκησαν εἰς Ὄλυνθον (Ἡρδ. Ζ, 123. Η, 126. — Θουκ. Α, 56. Β, 58. 70), πέμψαντες ἐκεῖ ἰδίους κληρούχους (Θουκ. Δ, 120). Μετὰ τοῦτο, τῷ 356 π. Χ., κατεστράφη ἡ Ποτίδαια ὑπὸ Φιλίππου Β, τοῦ Μακεδόνος· ἕνεκα ὅμως τῆς ἀξιολόγου αὐτῆς θέσεως ἀποκατέστη αὖθις ὑπὸ Κασσάνδρου ὑπὸ τὸ ὄνομα Κασσάνδρεια (Δμσθ. Φιλπ. Β, σλ. 70), καὶ κατέστη μία τῶν σπουδαιοτάτων πόλεων τῆς Μακεδονίας. Καὶ ἐκ νέου δὲ κατηδαφίσθη ὑπὸ τῶν Οὔνων καὶ ἀνῳκοδομήθη ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Ἔκτοτε δὲ μνεία δὲν γίνεται πλέον αὐτῆς ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἀλλὰ διετήρησε τὸ ὄνομα Κασσάνδρα (Στρβ. Ζ, 330).

Ποτιδανία, φρούριον κατὰ τὰ νοτιανατολικὰ τῆς Αἰτωλίας πρὸς τῇ Λοκρίδι, ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ὑλαίθου ποταμοῦ (Θουκ. Γ, 96. — Liv. XCVIII, 8).

Πότνιαι, (αἱ σεβασταί), ἐπίθετον τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης, καὶ ἐπίσης ἐπίθετον εὐφημιστικὸν τῶν Ἐριννύων.

Πότνιαι καὶ Ποτνιαί, πολίχνη ἐν Βοιωτίᾳ ἐπὶ τοῦ Ἀσωποῦ, 10 στάδια ἀπέχουσα τῶν Θηβῶν, μεταξὺ τούτων καὶ τῶν Πλαταιῶν. Παρ' αὐτῇ, κατὰ τὸ νῦν χωρίον Ταχὺ, πηγάζουσι πολλαὶ ἄφθονοι πηγαί, αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν Δίρκην. Εἶχον δ' ἐνταῦθα ἱερὸν, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Ποτνίων, ἡ Δήμητρα καὶ ἡ Κόρη (Εὐριπ. Φοίν. 1124.—Ξνφ. Ἑλλ. 4, 51). Τινὲς ἐξέλαβον αὐτὴν ὡς τοῦ Ὁμήρου (Ἰλ. Β, 505) τὰς Ὑποθήβας· (Παυσ. Θ. 8, 1).

Πόσις, ἴδ. Συμπόσιον.

Ποῦς, 1) ἀλληγορικῶς, ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου ποδὸς, πᾶσα βάσις ἐφ' ἧς τι στηρίζεται, ὡς καὶ τοῦ ὄρους οἱ πρόποδες.—2) Μέτρον μήκους κατὰ μέσον ὅρον τοῦ ἀνθρωπίνου ποδὸς, περιέχον 16 δακτύλους ἢ 4 παλαιστάς. 1 ½ ποῦς ἀπετέλει ἕνα πῆχυν, 6 πόδες μίαν ὀργυιὰν, καὶ 600 πόδες ἓν στάδιον. Ἦν δ' ὁ Ἑλληνικὸς ποῦς μικρὸν μείζων τῶν 3 ὑποδεκαμέτρων (0,308 μ.). Ὁ δὲ Ῥωμαϊκὸς ποῦς ἦν κατά τι μικρότερος (0,29μ.). Κατὰ πρῶτον μνείαν ποιεῖται αὐτοῦ ὡς μέτρου ὁ Ἡρόδοτος (Β, 149.—Ξνφ. Συμπ. ΣΤ, 8). — 3) Ἐν τῇ στιχουργικῇ μετρικῇ ὁ στοιχειώδης ῥυθμικὸς συνδυασμὸς μακρῶν καὶ βραχειῶν συλλαβῶν, διότι διὰ τῆς κρούσεως τοῦ ποδὸς ἐσημειοῦτο ὁ τῶν στίχων ῥυθμὸς (Ἀλλ' ἴδ. καὶ Σχλ. Ἡφαιστ. Ἐγχρ. σλ. 81). Ἐμετροῦντο δ' οἱ

στίχοι εἴτε κατὰ μονοποδίαν, εἴτε κατὰ διποδίαν, τοῦτο ὁσάκις ἐκ τῶν δύο ποδῶν ὁ εἷς ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἀκριβῆ τὸν ῥυθμὸν, εἰς δὲ τὸν ἕτερον ἐπετρέπετο αὐτὸς ἀνετώτερος. —4) Τὸ τὰς κάτω γωνίας τοῦ ἱστίου τῶν πλοίων δένον καὶ διοικοῦν σχοινίον (Ὁμ. Ὀδ. Ε, 260. Κ, 32. Εὐρπ. Ἑκ. 930, 1010. Ὀρέστ. 704, καὶ οἱ σχολιασταὶ καὶ ἐξηγηταί, ὧν ὅμως τινὲς ἐκλαμβάνουσιν ὅτι ὁ Ὅμηρος πόδα λέγει τὸ πηδάλιον).

Πραγματικοί, ἐπὶ Ῥωμαίων οἱ νομομαθεῖς, εἰς οὓς κατέφευγον οἱ ῥήτορες καὶ οἱ δικηγόροι ἵνα παρ' αὐτῶν πληροφορῶνται τὰ καθέκαστα τῶν νόμων καὶ τῆς δικονομίας ἐφ' ὧν εἶχον νὰ στηρίξωσι τὰς ἀγορεύσεις των (Cic. d. Or. I, 59. — Quint. XII, 3, 4).

Πραίνεστος, κατὰ τοὺς Λατίνους υἱὸς τοῦ Λατίνου, ἔγγονος τοῦ Ὀδυσσέως, καθ' ὃν ὠνομάσθη μία ἐν Λατίῳ πόλις (Στεφ. Βυζ.).

Πραίνεστος (ἡ), Πραίνεστον ἢ Πραινεστινῶν πόλις, ἀρχαιοτάτη πόλις ἐν Λατίῳ τῆς Ἰταλίας, λεγομένη ἐπώνυμος ἐγγόνου τοῦ Ὀδυσσέως, 20 μίλια τῆς Ῥώμης ἀπέχουσα πρὸς τὰ νοτιανατολικὰ, ἐπὶ βραχώδους ὑψώματος κειμένη, δι' ὃ κατέφευγον εἰς αὐτὴν οἱ πλούσιοι Ῥωμαῖοι τὸ θέρος ὡς εἰς δροσερὰν κατοικίαν. Εἶχε ναὸν καὶ χρηστήριον τῆς Τύχης (Fortuna), καὶ ἕτερον τῆς Ἥρας (Στρβ. Ε, 328.—Cic. Div. II, 41.—Cat. I, 3.—Suet. Tib. LXIII. Dom. XV). Νῦν Παλαιστρίνα, μετ' ἀρχαίων τειχῶν καὶ ἄλλων ἐρειπίων.

Πραῖσος, πόλις κειμένη εἰς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Κρήτης, κατοικουμένη ὑπὸ τῶν

Ἑτεοκρητῶν, καὶ ἔχουσα ναὸν τοῦ Διὸς (Ἡρδ. Ζ, 170.—Στρβ.).

Πραίτωρ, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ στρατηγὸς λεγόμενος, ἄρχων παρὰ Ῥωμαίοις, δικαστικὴν ἐξασκῶν ἐξουσίαν, κατ' ἀρχὰς εἷς, συνάρχων τῶν ὑπάτων, εἶτα δύο, ὁ μὲν διὰ τὰς μεταξὺ πολιτῶν δίκας, ὁ δὲ διὰ τὰς μεταξὺ ξένων, ἢ πολιτῶν καὶ ξένων.

Μετὰ ταῦτα δὲ, ἀπὸ τοῦ 237 π. Χ., ἕνεκα τῶν ἐξωτερικῶν κατακτήσεων τῆς Ῥώμης, ἐδιπλασιάσθη πάλιν ὁ ἀριθμὸς τῶν Πραιτόρων, ἐτριπλασιάσθη, καὶ βαθμηδὸν ηὔξησεν εἰς 12, 16 ἢ 18, μειουμένης ἀναλόγως τῆς δικαιοδοσίας των.

Πράκτιος, ποταμὸς τῆς Τρωάδος ἐν Μυσίᾳ, πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Ἴδης, ῥέων μεταξὺ Λαμψάκου καὶ Ἀβύδου, καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἑλλήσποντον (Ὁμ. Ἰλ. Β, 835.—Ἀρρ. Δ, 12, 6). Νῦν Βεργάς.

Πράκτορες, ἐν Ἀθήναις οἱ εἰσπράκτορες τῶν δημοσίων προστίμων, ἃ ἀνεγράφοντο ἐπὶ σανίδος εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. «Ἐγγράφειν τοῖς πράκτορσιν ὃ τῷ δημοσίῳ γίγνεται» (Δμσθ. Μαρτ. 1075). Ἂν δ' ὀφειλέτης δὲν κατέθετε τὸ πρόστιμον μέχρι παρελεύσεως τῆς ἐνάτης πρυτανείας, ἐδιπλασιάζετο αὐτὸ, ἐδημεύετο ἡ περιουσία του, καὶ τοῦτο δὲν ἦν πλέον τῶν πρακτόρων καθῆκον (Δμσθ. Πνταίν. 973, Θκρν. 1322. Νεαίρ. 1347.—Αἰσχν. Τίμαρχ. 3).

Πράμνειος οἶνος, (Ὁμ. Ἰλ. Α, 638. Ὀδ. Κ, 235) εἶδος οἴνου μέλανος καὶ στυφοῦ, μὴ ἀρέσκοντος τοῖς Ἀθηναίοις (Ἀριστοφ. Ἱππ. 107), προϊόντος τῶν περιχώρων τῆς Σμύρνης ἢ τῆς Ἐφέσου (Ἀθήν. Α, 24), ἢ τοῦ ὄρους Πράμνης τῆς νήσου Ἰκαρίας (Εὐστθ. εἰς Ὅμ. αὐτθ.), καθ' ὃ καὶ ὠνομάσθη. Κατ' ἄλλους (Ἑρμ. εἰς Αἰλ. π. ἱ. ΙΒ, 31) δ' ἐκαλεῖτο οὕτως ἐκ τοῦ παραμένειν, ὡς ἔχων τὴν ἰδιότητα ἐπὶ πολὺν χρόνον νὰ διατηρῆται.

Πράμνη, ὄρος τῆς νήσου Ἰκαρίας, καθ' ὃ ὑπετίθετο ὀνομασθεὶς ὁ πράμνειος οἶνος (Εὐστθ.).

Πραξαγόρας, 1) ἐπίσημος ἰατρὸς εἰς τὴν νῆσον Κῶ, κατὰ τὸ μέσον τῆς δ' ἑκατονταετηρίδος π. Χ., ἦν τῆς σχολῆς τοῦ Ἱπποκράτους, καὶ διεκρίθη ἰδίως ἐν τῇ ἀνατομίᾳ καὶ τῇ παθολογίᾳ. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἀπωλέσθησαν· αἱ δ' ἀρχαὶ καὶ τὸ σύστημά του περιῆλθον εἰς γνῶσιν ἡμῶν μόνον δι' ὅσων μνημονεύουσιν ὁ Γαληνὸς καὶ ὁ Καίλιος Αὐρηλιανός.—2) Πατὴρ τοῦ ποιητοῦ Θεοκρίτου (Θεόκρ. Ἐπ. 22).—3) Ἀθηναῖος ἱστοριογράφος, ζῶν ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ἔγραψεν ἱστορίαν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, καὶ τῶν βασιλέων τῶν Ἀθηνῶν, καὶ μόνον ὀλίγα αὐτοῦ ἀποσπάσματα σώζονται παρὰ Φωτίῳ (Συλλγ. Müller, Script. Alex. Magn. fragm.).

Πραξίας, γλύπτης Ἀθηναῖος, μαθητὴς τοῦ Καλάμιδος, ἐν Μελίτῃ οἰκῶν, εἰργάσθη εἰς τὴν ζωοφόρον τοῦ Ἐρεχθείου, πρὸ πάντων ἵππους, καθ' ὅσον γνωστὸν (Rang. Ant. Hell. I, σλ. 54, § σλ. 60, § 2), καὶ ἐκόσμησε τοὺς ἀετοὺς τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ, δι' ἀγαλμάτων παριστώντων ἀφ' ἑνὸς πιθανῶς τὴν Ἀπόλλωνος γένεσιν (Λητὼ, Ἀπόλλωνα, Ἄρτεμιν, Μούσας, δύοντα ἥλιον), ἀφ' ἑτέρου ἴσως Βάκχου θρίαμβον (Διόνυσον, Θυάδας) (Παυσ. Ι, 19).

Πραξιδάμας, Αἰγινίτης, ὁ πάππος τοῦ Νεμεονίκου Ἀλκιμίδου (Πινδ. Νεμ. ΣΤ, 27).

Πραξιδίκη. Ἐν Ἁλιάρτῳ τῆς Βοιωτίας θεότητες συμβολικαὶ τῶν ἀρετῶν, θυγατέρες τοῦ Σωτῆρος Ὁμονόη, Ἀρετὴ καὶ Πραξιδίκη καλούμεναι. Ταύτης παριστᾶτο μόνη ἡ κεφαλή. Εἶχον δ' ἱερὸν πρὸς τῷ Τιλφουσίῳ ὄρει, ἔνθα καὶ ὅρκοι ἐδίδοντο (Ὀρφ. Ἀργ. 27.—Παυσ. Βοιωτ. ΛΓ).

Πραξιθέα, 1) θυγάτηρ τοῦ Θεσπίου, μητηρ τοῦ Νήφου ἐκ τοῦ Ἡρακλέους (Ἀπλλδ. Β, 7, 8).—2) Θυγάτηρ Φρασίνου καὶ Διογενείας, γυνὴ τοῦ Ἐρεχθέως, βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν (Ἀπλλδ. Γ, 15, 1).—3) Θυγάτηρ τοῦ Λέω (ἴδ.) ἐν Ἀθήναις, θυσιασθεῖσα μετὰ τῶν ἀδελφῶν της ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος της (Αἰλ. π. ἱ. ΙΒ, 28).

Πραξίλεως, ἐξ Ἁλικαρνασσοῦ, πατὴρ τοῦ Ξεναγόρου, σατράπου τῆς Κιλικίας (Ἡρδ. Θ, 107).

Πραξίλλα, ποιήτρια, γράψασα ποιήματα ἐκ τῶν λεγομένων σκολιῶν (Ἀρστφ.).

Πραξῖνος, πλοίαρχος νηὸς Τροιζηνίας, τῆς πρώτης κυριευθείσης ὑπὸ τῶν Περσῶν κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα (Ἡρδ. Ζ, 180).

Πρᾶξις, ἐπίθετον ὑφ' ὃ ἡ Ἀφροδίτη εἶχε ναὸν ἐν Μεγάροις μετὰ παναρχαίου ἐλεφαντίνου ἀγάλματος (Παυσ. Α, 43).

Πραξιτέλης, Ἀθηναῖος, Εἰρεσίδης τὸν δῆμον (Pl. XXXVI, 24.—Boeckh, C. J. G. N. 1604), κατ' ἄλλους δὲ Κνίδιος (Κεδρ. Χρον. Σλ. 322), Πάριος (Peprt. III, 17, 16) ἢ Ἄνδριος (Ἀνθλ. II, Σλ. 40), ἦν ἀνεψιὸς τοῦ Φωκίωνος καὶ πιθανῶς υἱὸς τοῦ Κηφισοδότου· γλύπτης διάσημος, ὁ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου κορυφαῖος τῶν καλλιτεχνῶν, καὶ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀρχαίους μάλιστα εἰς τὴν γλυφὴν διαπρέψας τοῦ λίθου (Pl. XXXIV, 19, 10), ὃν καὶ διὰ λεπτῶν πολλάκις ἐπεκόσμει χρωμάτων (Pl. XXXV, 40, 28). Τὰ ἔργα αὐτοῦ ἦσαν ἡ ἐξαίσιος παράστασις τῆς ἀνθρωπίνης νεανικῆς καλλονῆς, οὐχὶ παθαινομένης, ἀλλ' ἠρέμου καὶ ἑαυτὴν μόνον ἐνδεικνυούσης, τῶν τῆς Φειδαϊκῆς δὲ σχολῆς κατὰ τοῦτο ἐλαττούμενα, ὅτι δὲν ἠξίουν ν' ἀναπτερώσωσι τὴν τέχνην μέχρι τοῦ ἰδανικοῦ τῆς θείας μεγαλειότητος. Θεῶν ἀγάλματα πολλὰ μνημονεύεται πλάσας, οἷον τὰ τῶν δώδεκα θεῶν ἐν Μεγάροις (Παυσ. Α, 40), Κρόνον καὶ Ῥέαν ἐν Πλαταιαῖς (Παυσ. Θ. 2), Ἥραν αὐτόθι καὶ ἐν Μαντινείᾳ (Παυσ. Η, 9), ἁρπαγὴν Περσεφόνης, χαλκῆν (Pl. XXXIV, 19, 10). Συγγενέστεραι πρὸς τὴν τάσιν αὐτοῦ ἦσαν αἱ μορφαὶ τοῦ Διονύσου, τοῦ Ἀπόλλωνος, τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἔρωτος, ἐν αἷς ἠδύνατο νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἐντελεστάτην τοῦ κάλλους παράστασιν. Διόνυσος αὐτοῦ μνημονεύεται ἐν Ἤλιδι (Παυσ. ΣΤ, 26.—Καλλίστρ. Εἰκ. Η), καὶ ἄλλοι ἐν συμπλέγμασι μετὰ σατύρων (Pl. XXXIV, 19, 10)· εἷς δὲ Σάτυρος αὐτοῦ ἐλέγετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Περιβόητος (Παυσ. Α, 20. — Ἀθήν. ΙΓ, 591), καὶ ἦν πιθανώτατα ὁ οὗ ὑπὲρ τὰ τριάκοντα διατηροῦνται ἐν τοῖς διαφόροις μουσείοις ἀντίγραφα, δεικνύοντα πῶς ἐξῆρεν ὁ Πραξιτέλης καὶ τὰς ἀγενεστέρας

μορφὰς εἰς φαιδρὸν καὶ ἐξαίσιον κάλλος. Ἑρμῆν αὐτοῦ φέροντα Διόνυσον βρέφος εἶδεν ὁ Παυσανίας (Ε, 17) ἐν Ἤλιδι, καὶ τὸ ἀριστούργημα τοῦτο ἐπὶ τόπου ἐσχάτως ἀνασκαφὲν, ἐστὶ ζῶσα ἀπόδειξις τῆς ἀπαραμίλλου καλλιτεχνίας τοῦ Πραξιτέλους, καὶ τὸ πολυτιμότερον τεχνικὸν ἐγκαλλώπισμα τῆς Ἑλλάδος. Αἱ Ἀφροδίται αὐτοῦ ἦσαν ἡ σχεδὸν ἀποθέωσις τοῦ κάλλους τῶν ἑταιρῶν, τοῦ ἐπικρατοῦντος ἤδη τότε εἰς τὴν ἠθικῶς ἐκπεσοῦσαν κοινωνίαν· ἡ πασῶν δ' ἐπισημοτάτη ἦν ἡ Κνιδία ἐπικληθεῖσα, διότι οἱ Κνίδιοι ἠγόρασαν αὐτὴν, ἀναδυομένη, ἐντελῶς γυμνὴ, ἀπαράμιλλος τὴν καλλονὴν καὶ τὴν χάριν (Λουκ. Ἐρωτ. ΙΓ. Εἰκ. ΣΤ), οὐχὶ δ' ἐστερημένη σεμνότητος, εἰ καὶ ἦν ἀπεικόνισμα τῆς ἑταίρας Κρατίνης, ἢ μᾶλλον τῆς Φρύνης (Κλ. Ἀλέξ. Προτρ. σλ. 16. — Ἀρνδ. κ, Ἐθν. ΣΤ, 13. — Ἀθήν. ΙΓ, 591) ἣς καὶ ἄλλους ἐποίησεν ἀνδριάντας, ἕνα μάλιστα ἐξαίσιον τὴν ἔκφρασιν, κλαυσίγελων ἐπικληθέντα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, διότι παρίστα αὐτὴν συγχρόνως κλαίουσαν καὶ γελῶσαν (Ἀθήν. Αὐτ. — Pl. XXXIV, 19, 10). Τῆς Κνιδίας παράστασις φαίνεται ἐπὶ Ῥωμαϊκοῦ νομίσματος, καὶ αὐτῆς ἀντί-

γραφον, ὀλίγον μεταπλασθὲν, ἐστὶν ἡ ἐν Ῥώμῃ Μεδικία λεγομένη. Ἄλλην δὲ, ἐνδεδυμένην Ἀφροδίτην τοῦ Πραξιτέλους, ἠγόρασαν οἱ Κῶοι, προτιμήσαντες ὡς σεμνοτέραν αὐτήν. Τῆς αὐτῆς κατηγορίας μετὰ τῆς Ἀφροδίτης ἦσαν καὶ οἱ Ἔρωτες αὐτοῦ, οὓς παρίστα, οὐχὶ, ὡς οἱ μετὰ ταῦτα, πτερωτὰ βρέφη, ἀλλὰ νεανίας προσήβους (Λουκ. Ἐρωτ. ΙΑ, 17), τῆς ἡλικίας καθ' ἣν τὸ πρῶτον ὑποφώσκει τὸ τρυφερὸν ἐκεῖνο αἴσθημα. Ὁ περιφημότερος ἦν ὁ ἐκ πεντελικοῦ λίθου μετὰ πτερύγων χρυσῶν (Λουκ. αὐτ. — Ἰουλιαν. Β. Σλ. 54), περὶ οὗ διηγοῦντο (Παυσ. Ε, 4. —Ἀθήν. ΙΓ, 591) ὅτι ἡ Φρύνη, ἐπιτραπεῖσα νὰ ἐκλέξῃ ὃ ἤθελε τῶν ἔργων τοῦ καλλιτέχνου, ἐτεχνάσθη νὰ τῷ ἀγγελθῇ δι' ὑπηρέτου ὅτι ἐπυρπολεῖτο τὸ ἐργαστήριόν του. «Ἂν μόνον σωθῶσιν ὁ Ἔρως μου καὶ ὁ Σάτυρος!» ἀνέκραξεν ὁ Πραξιτέλης· καὶ οὕτω

φωτισθεῖσα, ἔλαβεν αὐτὸν, καὶ τὸν ἀνέθηκεν εἰς τὰς Θεσπιάς. Ὁ Ἔρως τοῦ Βουρβωνικοῦ μουσείου ἐν Νεαπόλει ἐκρίθη, διὰ τὴν καλλονήν του, ἄξιος ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν γλυφίδα τοῦ Πραξιτέλους. — Ἀντικείμενον ἁρμόδιον τῇ γλυφίδι του ἦν προσέτι κατ' ἐξαίρετον λόγον καὶ ὁ Ἀπόλλων, ὃν ἔπλαττε νεανίαν καλλονῆς τρυφερᾶς καὶ σχεδὸν παρθενικῆς. Ὁ περιφημότερος τῶν Ἀπολλώνων αὐτοῦ ἦν ὁ χαλκοῦς, ὁ ἐπικαλούμενος Σαυροκτόνος, διότι παριστᾶτο ἐνεδρεύων προσερπούσῃ σαύρᾳ (Plin. XXXIV, 19, 10). Ἴδ. σελ. 1070. Τούτου σώζονται ἀπομιμήσεις πολλαὶ, καὶ μία τῶν ἀρίστων ἐστὶν ἡ τοῦ Μουσείου τῶν Παρισίων.

Πραξιφάνης, φιλόσοφος περιπατητικὸς Μυτιληναῖος ἢ Ῥόδιος, ζῶν τῷ 322 π. Χ., μαθητὴς τοῦ Θεοφράστου, ἱδρυτὴς

ἔπειτα ἰδίας σχολῆς, εἰς ἣν λέγεται μαθητεύσας καὶ ὁ Ἐπίκουρος. Πρὸ πάντων ἠσχολεῖτο εἰς μελέτας γραμματικὰς, καὶ λέγεται μετὰ τοῦ Ἀριστοτέλους συνδιαπλάσας τὴν γραμματικήν. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἀπωλέσθησαν· ἐπεγράφετο δὲ ἓν ἐξ αὐτῶν «περὶ ποιητῶν», ἄλλο «περὶ ποιημάτων».

Πρᾶς (ἡ, τῆς Πραντὸς), πόλις τῆς Περραιβίας ἐν Θεσσαλίᾳ (Ξενφ. Ἑλλ. Δ, 3.—Στφ. Βυζ.).

Ἴδ. ἐν Πραξιτέλει Σαυροκτόνος.

Πρασαί, 1) ἀττικὸς δῆμος τῆς Πανδιονίδος φυλῆς, ἔχων λιμένα καὶ ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐξοῦ ἀπήρχετο ἡ θεωρία διὰ τὴν Δῆλον, καὶ προσέτι τάφον τοῦ Ἐρυσίχθονος, υἱοῦ τοῦ Κέκροπος (Παυσ. Α, 31, 2). Νῦν Πόρτο-Ράφτι. Τὸ δ' εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος νησίδιον λέγεται Πρασονήσι.

Πρασιὰς λίμνη, ἡ καὶ Κερκινῖτις, ἐν Μακεδονίᾳ, ἀνωτέρω τῆς Ἀμφιπόλεως. Αὐτὴν διαρρέει ὁ Στρυμὼν ποταμὸς (Ἡρδ. Η, 25, 1. ΙΑ, 3). Νῦν Ταχίνον.

Πράσιοι, ἰσχυρὸς λαὸς παρὰ τῷ Γάγγῃ. Ἡ πρωτεύουσα αὐτῶν ἐλέγετο Παλίβοθρα παρὰ τοῖς Ἕλλησι, Παταλύπατρα παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς. Κατὰ τὰ 300 π. Χ. λέγονται παρατάξαντες κατὰ τοῦ Σελεύκου βασιλέως τῆς Συρίας, ὑπὸ τὸν ἴδιον ἑαυτῶν βασιλέα Σανδράκοττον, στρατὸν 4-600,000 ὁπλιτῶν καὶ 9,000 ἐλεφάντων (Curt. IX, 2, 3.—Plin. VI, 18, 21),

Πρᾶσις, ἡ ἀγορὰ, ἐν ἄλλοις καὶ τῶν δούλων. Δοῦλος δυσαρεστούμενος κατὰ τοῦ κυρίου του, ἠδύνατο ἐν Ἀθήναις, ἐρχόμενος καὶ καθήμενος παρὰ τῷ Θησείῳ, «πρᾶσιν αἰτεῖν», ἤτοι νὰ ζητῇ ν' ἀγορασθῇ ὑπ' ἄλλου δεσπότου. Ἦν δ' ἡ συνήθης τιμὴ ἀγορᾶς δούλου 2-5 μνῶν (200-500 δραχμῶν), ὡς ἡ τῆς ἡμιόνου. Δι' ἐξαιρετικὰ ὅμως προτερήματα ἐτιμῶντο ἐνίοτε πολὺ περισσότερον, ὡς ὁ Νικίας λέγεται ἀγοράσας ἀντὶ ταλάντου (6,000) δρ., δοῦλον ὃν ἔταξεν ἐπιστάτην τῶν ἀργυρείων του.

Πράσον, ἀκρωτήριον εἰς τὰ νοτιανατολικὰ τῆς Ἀφρικῆς (Πτλμ. Α, 9). Νῦν Ῥάδον.

Πρατίνας υἱὸς Πυρρωνίδου, ἐκ Φλιοῦντος τῆς Σικυωνίας, δι' ὃ καὶ Φλιάσιος ἐπελέγετο· εἷς τῶν ἀρχαιοτάτων τραγικῶν ποιητῶν. Ὅτε ποτὲ, ἐν Ὀλ. 70, διηγωνίζετο πρὸς τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Χοιρίλον περὶ τοῦ βραβείου, ἔπεσαν τὰ ἱκρία ἤτοι ἡ ξυλίνη σκηνὴ, ἣν ὁ Θέσπις πρῶτος εἶχεν ἱδρύσει, καὶ τοῦτο ἐν ἄλλοις ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς οἰκοδομὴν τοῦ πρώτου λιθίνου θεάτρου ἐν Ἀθήναις. Κατὰ Σουίδαν ἔγραψε κατ' ἀρχὰς σατυρικὰ δράματα· δηλαδὴ τοὺς ἐν τῇ πατρίδι του συνήθεις σατυρικοὺς χοροὺς

ἐδραματοποίησε, καὶ τὰ δράματα αὐτοῦ ἦσαν τὸν ἀριθμὸν τοὐλάχιστον 32. Ἔγραψε δὲ καὶ ὑπορχήματα (ἴδ. Λυρικὴ ποίησις), ὧν τινὰ σώζονται ἀποσπάσματα (Συλλ. Bergk, Poet. lyr. graec.).

Πρείγιστος ἢ Πράγιστος ἐν Σπάρτῃ, ὁ πρεσβύτερος πρόεδρος τῆς γερουσίας.

Πρεπέρινθος, νῆσος μικρὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, μεταξὺ Μήλου καὶ Σίφνου (Στρβ.).

Πρέπις, Ἀθηναῖός τις ἀβροδίαιτος, ἐμπαιζόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Ἀχρν. 843).

Πρέσβυς, ὁ γέρων. Ἐν Σπάρτῃ ὁ ἀρχαιότερος, ὁ πρόεδρος τινῶν ἀρχῶν, ὡς τῶν ἀγορανόμων (Ἐπιγρ. Boeckh, C. J. N. 1241-1277). Γενικῶς ὅμως, μάλιστα παρὰ τοῖς ποιηταῖς (Αἰσχλ. Ἱκέτ. 741. — Ἀρστφ. Ἀχρν. 93), ἐν ᾧ παρὰ τοῖς λογογράφοις μᾶλλον πρεσβευτὴς, ὁ πρὸς ξένην κυβέρνησιν πεμπόμενος ἐπὶ σκοπῷ πολιτικῶν διαπραγματεύσεων. Ἐν Ἀθήναις οἱ πρέσβεις ἐλάμβανον, πλὴν τῶν ἐφοδίων, καὶ ἀνὰ δύο δραχμὰς ἕκαστος τὴν ἡμέραν κατ' Ἀριστοφάνην (Ἀχρν. 66), καὶ ὑπέκειντο εἰς εὐθύνας διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων των (Δμσθ. π. Πρπρσβ. 367). Ἐν Σπάρτῃ δ' ἀπέστελλον αὐτοὺς οἱ βασιλεῖς, οἱ ἔχοντες τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων, ἢ πολλάκις καὶ αὐτοὶ ὡς πρέσβεις ἀπήρχοντο (Ἀρστ. Πλτ. Β, 6, 20). Ἀλλὰ μεταγενεστέρως τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν ᾠκειοποιήθησαν οἱ Ἔφοροι, λαμβάνοντες πολλάκις αὐτοὺς ἐκ τῶν ἀντιπάλων τῶν βασιλέων (Ξνφ. Ἑλλ. ΣΤ, 5. 4. Ἀγσλ. Β, 25).

Πρέσβων, υἱὸς τοῦ Φρίξου καὶ τῆς Χαλκιόπης, ἐκ Κολχίδος εἰς Βοιωτίαν ἐπανελθών, καὶ ἐπανακτησάμενος τὸν πατρικὸν θρόνον (Παυσ. Βοιωτ. 34).

Πρηξάσπης, Πέρσης εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως Καμβύσου, καθ' οὗ τὴν ἐντολὴν ἐθανάτωσε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Σμέρδιν, ὃν ὑπέβλεπεν ὡς ὕποπτον ὁ Καμβύσης. Μετὰ τοῦτου τὸν θάνατον ἠρνήθη τὴν πρᾶξιν· ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Μάγου τοῦ διαδεχθέντος τὸν θρόνον βιασθεὶς, ἀνέβη εἰς ὑψηλὸν πύργον καὶ ἐκεῖθεν δημοσίως ὁμολογήσας τὸ ἔγκλημα, κατερρίφθη καὶ ηὐτοκτόνησε. Μετὰ ταῦτης ὅμως τῆς διηγήσεως τοῦ Ἡροδότου (Γ, 30, 34, 66, 75) δὲν συμφωνεῖ ἡ τοῦ Κτησίου.

Πρίαμος, υἱὸς τοῦ Λαομέδοντος καὶ τῆς Στρυμοῦς, βασιλεὺς τῆς Τρωάδος. Κατ' ἀρχὰς Ποδάρκης καλούμενος, μετωνομάσθη Πρίαμος, διότι ἡ ἀδελφή του Ἡσιόνη τὸν ἐξηγόρασεν ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ Ἡρακλέους (ἴδ.). Ἐπὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, ὃν προυκάλεσεν ὁ υἱός του Πάρις, ἦν ἤδη γέρων, ὥστε δὲν κατήρχετο εἰς τὰς μάχας (Ὁμ. Ἰλ. Π, 487, 500). Ἅπαξ δὲ μόνον κατῆλθε μεταξὺ τῶν μαχομένων ἵνα διαπραγματευθῇ τὰ περὶ μονομαχίας μεταξὺ τοῦ Πάριδος καὶ τοῦ Μενελάου (Ὁμ. Ἰλ. Γ, 250). Ὅτε ἐφονεύθη ὁ Ἕκτωρ, μετέβη, ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ, εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως, ἵνα ἱκετεύσῃ αὐτὸν νὰ τῷ ἀποδώσῃ τοῦ υἱοῦ του τὸ σῶμα (Ὁμ. Ἰλ. Ω, 470). Πρὸ τῶν Τρωϊκῶν μνημονεύει ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. Γ, 184) ἐκστρατείας τοῦ Πριάμου κατὰ τῶν Ἀμαζόνων καὶ ὑπὲρ τῶν Φρυγῶν. Περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ οὐδὲν λέγει ὁ ποιητής. Κατ' ἄλλους δὲ, ὅτε οἱ Ἕλληνες εἰσέβαλλον εἰς τὴν πόλιν, ὡπλίσθη ὁ Πρίαμος ἵνα ἀντιστῇ καὶ πέσῃ πολεμῶν· ἀλλ' ἡ σύζυγός του Ἑκάβη τὸν ἔπεισε νὰ καταφύγῃ μετ' αὐτῆς καὶ τῶν θυγατέρων των ὡς ἱκέτης εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ἑρκείου Διός. Ἐκεῖ ὁ Νεοπτόλεμος ἐφόνευσε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὸν υἱόν του Πολίτην. Ἐν ἀπελπισίᾳ ὁ γέρων ἐσφενδόνισε κατ' αὐτοῦ δι' ἀσθενοῦς βραχίονος τὸ ἀκόντιόν του, καὶ ἐκεῖ ὑπ' αὐτοῦ κατεσφάγη (Εὐριπ. Τρωάδ. 17. — Virg. Æ, II, 512). Ἡ σύζυγός του Ἑκάβη ἦν θυγάτηρ τοῦ Φρυγὸς Δύμαντος (Ὁμ. Ἰλ. Π, 716. Χ, 234), ἢ τοῦ Κισσέως ἢ τοῦ

Σαγγαρίου. Πρώτην γυναῖκα εἶχε τὴν Ἀρίσβην, θυγατέρα τοῦ Μέροπος, καὶ ἐξ αὐτῆς υἱὸν τὸν Αἴσακον. Ταύτην ὅμως παρεχώρησεν εἰς τὸν Ὕρτακον. Ἡ Ἑκάβη ὠνειρεύθη ὅτι ἔφερεν εἰς τὸν κόλπον της καίουσαν δᾷδα, καὶ τοῦτο ἐπηλήθευσε διὰ τῶν δεινῶν ἃ ἐπέφερεν εἰς τὴν πατρίδα του ὁ υἱός της Πάρις (Virg. Æ, VII, 319. X, 784). Μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τρωάδος ἀπεκομίσθη ὡς αἰχμάλωτος ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως. Ἐν Θράκῃ τυφλώσασα τὸν Πολυμήστορα (ἴδ. Πολύδωρος), μετεμορφώθη εἰς κύνα, καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν· ὁ δὲ τάφος αὐτῆς (Κυνὸς σῆμα), ἦν σημεῖον ὁδηγοῦν τοὺς ναυτιλλομένους (Εὐρπ. Ἑκ. 1228. — Ov. Met. XIII, 423). — Ὁ Πρίαμος εἶχε 50 υἱοὺς ὧν οἱ 19 ἦσαν τῆς Ἑκάβης (Ὁμ. Ἰλ. Ω, 495), καὶ εἶχεν ἐπίσης καὶ θυγατέρας πολλάς. Ὁ πρεσβύτερος καὶ διασημότατος τῶν υἱῶν τοῦ Πριάμου καὶ τῆς Ἑκάβης ἦν ὁ Ἕκτωρ, ἡνίοχον ἔχων τὸν ἑτερομήτριον ἀδελφόν του Κεβριόνην (Ὁμ. Ἰλ. Θ, 318· Λ, 521. Π, 736)· ὁ δεύτερος ἦν ὁ Πάρις μεθ' ὃν εἵποντο Κρέουσα, ἡ σύζυγος τοῦ Αἰνείου· Λαοδίκη, γυνὴ τοῦ Ἑλικάωνος (Ὁμ. Ἰλ. Γ, 123)· ἡ Πολυξένη (ἴδ. Ἀχιλλεύς)· ἡ Κασσάνδρα (ἴδ.)· ὁ Δηίφοβος (ἴδ.)· ὁ Ἕλενος οἰωνοσκόπος καὶ μάντις (Ὁμ. Ἰλ. Ζ, 76. Η, 44), ὁ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων αἰχμαλωτευθείς, ἢ ἑκουσίως εἰς αὐτοὺς μεταβάς, καὶ αὐτοῖς προειπὼν ὅτι ἡ Τρωὰς μόνον βοηθείᾳ τοῦ Νεοπτολέμου καὶ Φιλοκτήτου θὰ ἐκυριεύετο. Τὸν Νεοπτόλεμον παρηκολούθησεν εἰς τὴν Ἤπειρον, ἔλαβε, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, μέρος τῆς χώρας εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐνυμφεύθη τὴν Ἀνδρομάχην (Σοφκλ. Φιλκτ. 390. 601. — Virg. Æ, III, 294. Ov. Met. XIII, 99. 723, XV, 438)· ὁ Τρωΐλος (Ὁμ. Ἰλ. Ω, 257), εἷς τῶν νεωτέρων, φονευθεὶς ὑπὸ Ἀχιλλέως, ἢ αἰχμαλωτευθεὶς καὶ ἀποπνιγεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ἢ φυγὼν πρὸ τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θυμβραίου Ἀπόλλωνος, ἔνθα ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν ἀπέσφαξεν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν εἰς ἣν ἔπειτα καὶ αὐτὸς ἐφονεύθη (Virg. Æ, I, 474. — Hor. Od. II, 9, 16. — Cic. Tusc. I, 39)· ὁ Πολίτης (ἴδ.).

Πρίαμος, ἢ ἴσως μᾶλλον Πρίαπος, πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας (Ἀρρ. Ἀνβασ. Α, 12).

Πριάπεια, ποιημάτια εἰς Πρίαπον ἀστεῖα, καὶ τὸ πλεῖστον ἄσεμνα, οἷα μόνον λατινικά τινα (87) σώζονται, τοῦ Κατούλλου, Τιβούλλου καὶ ἄλλων.

Πρίαπος, υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης, ἢ Χιόνης, ἢ Ναΐδος, καὶ τοῦ Διονύσου, ἢ Ἑρμοῦ, ἢ Πανὸς, ἢ Ἀδώνιδος, ἢ Σατύρου, θεὸς τῆς γονιμότητος, προσέτι καὶ τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν ποιμνίων, καὶ τὴν εὐφορίαν προστατεύων τῶν κήπων καὶ τῶν ἀμπέλων, καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἰχθύων καὶ τῶν σίμβλων τῶν μελισσῶν. Ὁ Ὅμηρος καὶ οἱ ἀρχαιότεροι ποιηταὶ οὐδεμίαν ποιοῦνται μνείαν αὐτοῦ. Ἐν μετέπειτα χρόνοις τὰ ἀγάλματα αὐτοῦ, φέροντα καρποὺς εἰς τὸν κόλπον, ἢ συνήθως ὄντα τετράγωνοι Ἑρμαῖ ἐν ἀσέμνοις συμβόλοις, ἱδρύοντο εἰς ἀμπέλους καὶ κήπους. Θυσίαι δὲ προσεφέροντο εἰς αὐτὸν αἱ ἀπαρχαὶ τῶν προϊόντων τῆς γῆς, καὶ προσέτι γάλα, μέλι, κριοί, ὄνοι, κλπ. Κυρίως ἐτιμᾶτο ἐν Λαμψάκῳ τῆς Μυσίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, καὶ ἐκεῖθεν ἡ λατρεία του ἐξετάθη ἐπὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα (Στρβ. ΙΓ. 587).

Πρίαπος, πόλις τῆς Μυσίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐπὶ τῆς Προποντίδος, οἰκισθεῖσα ὑπὸ Μιλησίων, κυριωτέρα ἕδρα τῆς λατρείας τοῦ Πριάπου (Θουκ. Η, 107. — Στρβ).

Πρίασος, υἱὸς τοῦ Καινέως, ἀδελφὸς τοῦ Φώκου, εἷς τῶν Ἀργοναυτῶν (Hgin. Fab. XIV).

Πριήνη, πόλις ἐν Καρίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, κατέναντι τῆς Σάμου κειμένη, ἐπὶ τοῦ ποταμίου Γαίσου ἢ Γαίσωνος, εἰς τὴν παραλίαν τοῦ λατμίου κόλπου· ἀλλ' εἶτα, διὰ τοῦ Μαιάνδρου τῆς ἀκτῆς προσχωσθείσης, ἔμεινεν εἰς 40 σταδίων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΑΚΟΥΛΗ ΟΠ 1942

θαλάσσης, εἰς τὴν ἀπότομον πλευρὰν τοῦ ὄρους Μυκάλης. Ἡ Πριήνη, μία τῶν πόλεων τοῦ Ἰωνικοῦ δεσμοῦ, εἶχε στόλον, καὶ ἦν πατρὶς τοῦ φιλοσόφου Βίαντος (Ἡρδ. ΣΤ, 6. — Θουκ. Α, 115. — Ξνφ. Ἑλλ. Γ, 2, 17. Δ, 8, 17. — Στρβ. ΙΒ, 551. 577). Νῦν Σαμνοῦν.

Πριμικήριος, ἦν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου ὁ δεύτερος τῶν αὐλικῶν ἀξιωματικῶν, ὁ καὶ τὸν πρῶτον, κωλυόμενον, ἀντικαθιστῶν. Τὸ ὄνομα εἶχεν ἐκ τῆς τότε ἐκκλησιαστικῆς ἐθιμοταξίας, ὡς ὁ πρῶτος τὸ κηρίον κρατῶν.

Πριόλας, υἱὸς τοῦ Δασκύλου, ἀδελφὸς τοῦ Λύκου, συνοδεύσας τὸν Ἡρακλέα ὅτε ἐπολέμησε τοὺς ἐν Βιθυνίᾳ Βεβρυκας (Ἀπλλν. Ῥόδ. Β, 782).

Πρίστις, ἡ, εἶδος κήτους (Ἀρσττ. Ζω. ἱστ. ΣΤ, 12), εἰς ὃ πολλάκις τερατώδης ἀποδίδοται μορφὴ (Flor. III, 5, 16. — Plin. IX, 2), κεφαλὴ ὄφεως, λαιμὸς καὶ

στῆθος ἵππου, μεγάλαι δὲ ὡς πόδες αἱ πτέρυγες (Virg. Æn. III, 427). Οὕτως οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ εἰκονογράφοι παρίστων τὸ κῆτος τοῦ Ἰωνᾶ. Καὶ πλοῖον δέ τι ἔφερεν αὐτὸ τὸ ὄνομα, ἢ διὰ τὰς διαστάσεις του, ἢ διότι τοῦτο τὸ ἔμβλημα ἔφερεν εἰς τὴν πρῴραν.

Πρίφερνον, πόλις τοῦ Λατίου ἐν Ἰταλίᾳ, ἄριστον οἶνον παράγουσα (Στρβ. Α). Νῦν Πίπερνον.

Πρίων, χωρίον παρὰ τῇ Καρχηδόνι ἐν Ἀφρικῇ (Πολϐ.).

Πρίων, τὸ πριόνιον, ἐργαλεῖον ἀρχαιότατα γνωστὸν ἐν τῇ ξυλουργικῇ, καὶ οὗ ἡ εὕρεσις ἀπεδίδετο εἰς τὸν Δαίδαλον, ἢ μᾶλλον εἰς τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Τάλων, σιαγόνα ὄφεως εὑρέντα, καὶ αὐτὴν ἐν σιδήρῳ ἀπομιμηθέντα (Διόδ. Δ, 76. — Ἀπλλδ. Ε, 16). Ὁ διὰ τοῦ πρίονος ἐργαζόμενος ἐλέγετο

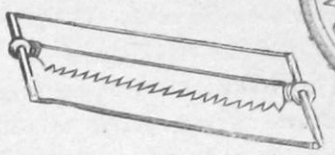

πρίστις ἢ πριστὴρ, καὶ συνήθως, κατὰ τὰς σωζομένας εἰκόνας, ἀνὰ δύο διεχειρίζοντο ἕνα πρίονα.

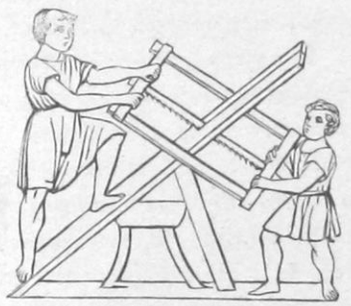

Πριώνοτον ὄρος καὶ ἀκρωτήριον, τῆς Πετραίας Ἀραβίας εἰς τὰ νότια αὐτῆς παράλια κατὰ τὸν Σαχαλιτικὸν κόλπον (Πτολ. Ε, 17. ΣΤ, 7).

Προαγωγεῖς. Κατὰ προαγωγέων, προκαλούντων εἰς ἀκολασίαν αὐστηρὰς ἐπέβαλλον ποινὰς οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος. Ὁ ἐλάχιστος αὐτῶν ὅρος, ἴσως δι' ἑταίρας μόνον, ἦν πρόστιμον δραχμῶν εἴκοσι (Πλούτ. Σόλ. ΚΓ), ἄλλως, κατὰ τοῦ διὰ τοῦ αἰσχροῦ αὐτῶν ἐπαγγέλματος διαφθείροντος τὰ ἤθη τῶν ἐλευθέρων ἐκινεῖτο γραφὴ προαγωγῆς, καὶ ἐπεβάλλοντο μέγιστα ἐπιτίμια (Αἰσχν. κ. Τιμάρχ. 3, 26), μέχρι καὶ θανάτου (Δεινάρχ. κ. Δμσθ. 93). Τοιαύτη γραφὴ λέγεται εἰσαχθεῖσα καὶ κατὰ τῆς Ἀσπασίας (Ἀρστφ. Ἀχρν. 527. — Πλούτ. Πρκλ. ΛΒ).

Προβασκάνιον, φυλακτήριον προσδεόμενον εἰς τὸν τράχηλον τῶν παιδίων, ἢ δακτύλιος μετ' ἐπικεχαραγμένων σημείων, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο, σκοπὸν ἔχον νὰ προφυλάττῃ ἀπὸ βασκανίας.

Προβάλινθος, μία τῶν πόλεων τῆς Μαραθωνικῆς τετραπόλεως, δῆμος ἀνήκων εἰς τὴν Πανδιονίδα φυλήν. Ὁ δημότης Προβαλίσιος (Στρβ.). Νῦν Βρανά.

Προβολή, ἐν Ἀθήναις ἐλέγετο ἡ ὑπὸ ἰδιώτου αἴτησις ἀδείας τοῦ δήμου ἵνα ἐγκαλέσῃ τινὰ δικαστικῶς («προβάλλεσθαί τινα») δι' ἔγκλημα ἀφορῶν τὸ δημόσιον συμφέρον, ὡς τὸν δημόσιον λειτουργὸν διὰ μὴ καλὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος, τὸν συκοφάντην, τὸν κατακρατοῦντα δημόσια κτήματα, τὸν πρὸς τὰ ἱερὰ ἀσεβοῦντα. Ἂν ὁ δῆμος ἀπεχειροτόνει, ἀπηλλάττετο ὁ κατηγορούμενος, ἂν κατεχειροτόνει, παρεπέμπετο εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἦν ὁ ἀγὼν τιμητὸς, ἤτοι ὁ ἐνάγων ὥριζε τὴν ζημίαν εἰς ἣν ἀπήτει νὰ ὑποβληθῇ ὁ κατηγορούμενος, δι' αὐτὸν δὲ, τὸν ἐγκαλοῦντα, ἦν ἀζήμιος, διότι δὲν ἐνδιέφερεν αὐτὸν, ἀλλὰ τὸ συμφέρον τοῦ δήμου (Bekk. Anecd. σλ. 288. —Δμσθ. κ. Μειδ.).

Προβούλευμα, ἐν Ἀθήναις πᾶσα πρότασις δεκτὴ γενομένη παρὰ τῆς βουλῆς πρὶν ἢ εἰσαχθῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου. Καὶ ἄνευ μὲν τῆς κυρώσεως τῆς ἐκκλησίας τὸ προβούλευμα οὐδεμίαν εἶχεν ἰσχὺν, πλὴν εἴς τινας περιστάσεις, ἐπὶ μόνον τὸ ἔτος καθ' ὃ ἐψηφίσθη· ἄνευ δὲ προβουλεύματος οὐδὲν ἐπετρέπετο νὰ νομοθετηθῇ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἑπομένως οὐδὲν νομοσχέδιον «ἀπροβούλευτον» νὰ εἰσαχθῇ εἰς αὐτήν.

Πρόβουλοι, 1) οἱ ἄνδρες ἐμπιστοσύνης οἵτινες εἰς σπουδαίας περιστάσεις ἐξελέγοντο ἵνα σκεφθῶσι περὶ τῶν κοινῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων, ἢ συσκεφθῶσι μετὰ τοῦ δήμου τὰ καθέκαστα τῶν αὐτὸν ἀφορώντων (Ἡρδ Ζ, 172). Οὕτω μετὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ καταστροφὴν τῶν Ἀθηναίων, τῷ 413 π. Χ., ἐξελέγησαν, τῷ 411, δέκα ἄνδρες πρεσβύτεροι ἐκ τῶν ἀριστοκρατῶν ἵνα προβουλεύσωσι περὶ τῶν πραγμάτων (Θουκ. Η, 1). καὶ οὗτοι προωδοποίησαν τὴν διὰ τῶν 400 ἐπάνοδον τῆς ἀριστοκρατίας, ὅτε τοῖς ἐδόθησαν καὶ εἴκοσιν ἄλλοι πάρεδροι, καὶ οἱ τριάκοντα ὁμοῦ ἐκλήθησαν συγγραφεῖς (Θουκ. Β, 67.—Ἀρπ. σλ, 278. — 2) Οἱ ὑπὸ τῶν Ἰωνικῶν πόλεων εἰς τὸ Πανιώνιον πεμπόμενοι πληρεξούσιοι.

Προγάμεια, ἴδ. Προτέλεια.

Προγεύστης, παρὰ τοῖς Πέρσαις καὶ ἄλλοις Ἀσιανοῖς δοῦλος, καθῆκον ἔχων νὰ γεύηται τῶν ἐδεσμάτων πρὸ τοῦ κυρίου του, ἰδίως τοῦ βασιλέως, εἰς ἀπόδειξιν ὅτι δὲν ἔχουσι δηλητήριον (Ξνφ. Κυρ. Π. Α, 3). Τὸ ἔθος ἐπεκράτησεν εἶτα καὶ ἐν Ῥώμῃ.

Προγυμνάσματα, ἐλέγοντο αἱ προπαρασκευαὶ τῶν ἀθλητῶν, ἵνα ἀξίως καταβῶσιν εἰς τοὺς ἀγῶνας, καὶ διὰ τὰ Ὀλύμπια μάλιστα ἤρχοντο πρὸς τοῦτο εἰς τὴν Ἦλιδα τριάκοντα ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος. Οὕτως ἀπεκάλουν καὶ οἱ ῥήτορες τὰ ῥητορικὰ αὐτῶν γυμνάσματα, καὶ εἰσαγωγὰς, δι' ὧν συνώδευον τὴν θεωρίαν τῆς τέχνης των, οἷα ἐν ἄλλοις ἔγραψαν ὁ Ἑρμογένης (ἴδ.), ὁ Ἀφθόνιος (ἴδ.), ὅστις καὶ μελέτας προσέθηκεν ἐν εἴδει παραδειγμάτων, καὶ ὁμοίως ὁ Θέων, ὁ Δοξοπάτηρ καὶ ἄλλοι.

Προδικασία, Πρόδικος δίκη, Ἴδ. Δίκη.

Πρόδικος, ἐν Σπάρτῃ ὁ ἐπίτροπος ἀνηλίκου βασιλέως, καὶ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ τὸν στρατὸν διοικῶν· ὁμοίως καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν βασιλέων ὡς πρὸς τὰς κληρονομικὰς σχέσεις (Ἡρδ. ΣΤ, 57).

Πρόδικος, ἐξ Ἰουλίδος τῆς νήσου Κέω, σοφιστὴς σύγχρονος τοῦ Σωκράτους, ἐπέμφθη ἐν τῇ νεότητί του διὰ πολιτικὰς τῆς πατρίδος του ὑποθέσεις εἰς Ἀθήνας, καὶ ἐκεῖ ἡ εὐφράδειά του εἵλκυσε τὴν προσοχὴν καὶ ἐκίνησε τὸν γενικὸν θαυμασμὸν, δι' ὃ καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς ῥητορείας ἐπὶ μισθῷ. Φαίνεται δ' ὅτι ἔκτοτε ἀποκατέστη μονίμως ἐν Ἀθήναις, ἔνθα καὶ ἐσχετίσθη μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων ἐκ τῶν συγχρόνων του, τοῦ Σωκράτους, Ξενοφῶντος, Δάμωνος, Κριτίου, Θουκυδίδου, Θηραμένους, Εὐριπίδου, Ἰσοκράτους. Τινὲς αὐτῶν λέγονται μαθηταί του, καὶ ἀναμφισβήτητος ἐστὶν ἡ ἐπιρροὴ ἣν ἐξήσκει διὰ τῆς κοινωνίας καὶ τῆς διδασκαλίας του. Ὁ Πλάτων μνημονεύει αὐτοῦ μετὰ θαυμασμοῦ ἀλλὰ περὶ τῶν λόγων τοῦ Προδίκου οὐδὲν γνωρίζομεν ἀκριβὲς, οὐδὲ σώζονται αὐτῶν ἀποσπάσματα· ἑνὸς δὲ μόνου διετήρησεν ὁ Ξενοφῶν (Ἀπμν. Β, 1, 21) τὴν περίληψιν, ἐξαιρέτου διά τε τὴν ἠθικὴν τάσιν καὶ διὰ τὸ ἐπίχαρι τῆς ἀλληγορίας αὐτοῦ, καθ' ἣν εἰς τὸν Ἡρακλέα, κατὰ τὴν διακλάδωσιν τῆς ὁδοῦ, προσέρχονται, ὡς δύο γυναῖκες, ἡ κακία καὶ ἡ ἀρετὴ, καὶ προσπαθοῦσιν ἑκάστη νὰ τὸν ἑλκύσῃ πρὸς ἑαυτήν. Καὶ ὁ Πλάτων μνημονεύει ἄλλων του πραγματειῶν, εἰς ἃς ἐνδείκνυται ὁμοία τάσις τοῦ πνεύματος. Ἐπίθετα τῷ ἀπεδίδοντο «ὁ δεινὸς, ὁ σοφὸς», καὶ παροιμιακῶς ἐλέγετο διά τινα ἐπαινούμενον ἐπὶ μεγάλῃ σοφίᾳ «σοφώτερος Προδίκου». Τὸ ὕφος αὐτοῦ μαρτυρεῖται ὡς ὡραῖον, κατάκοσμον, ἀλλ' οὐχὶ πεφυσημένον, μετ' ἀκριβείας καὶ πλούτου γοητεῦον τοὺς ἀκούοντας, εἰ καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ῥήτορος ἦν ὀπωσοῦν τραχεῖα ἐκ φύσεως.

Προδομία, ἡ Ἥρα ἐν Σικυῶνι, εἰς τὸν ναὸν ὃν ἤγειρεν αὐτῇ ὁ υἱὸς τοῦ Τημένου (Παυσ. Β, 11).

Πρόδομος, ἴδ. Ναός. Οἶκος.

Προδοσία, ἦν πᾶσα ἐκ προθέσεως καὶ ἰδιοτελείας ἐνέργεια κατὰ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος καὶ κατὰ τῶν νενομισμένων, οἷον ἡ μετ' ἐχθρῶν μυστικὴ συνεννόησις, ἡ ἄνευ ἀνωτέρας ἀνάγκης παράδοσις φρουρίου, στόλου, στρατοῦ, ἡ ἐπιβολὴ εἰς τυραννίδα, εἰς παράνομον κατάλυσιν τοῦ πολιτεύματος, ἡ ἐπὶ σκοπῷ καταπάτησις τῶν πρὸς ἀσφάλειαν διατεταγμένων κτλ. (Δμσθ. π. Στφ. 238, 242. π. Στφ. τριηρρχ. 1220. π. Λπτ.481. 487, π. πρπρσβ. 433. — Λυσ. κ. Ἀγορ. 130.—Λκργ. κ. Λκρ. 150 κλ.). Φυσικῷ τῷ λόγῳ δὲ οἱ πολιτευόμενοι καὶ οἱ ῥήτορες συνεχῶς ἐδράττοντο καὶ πάσης προφάσεως ἵνα κατηγορῶσιν ἐπὶ προδοσίᾳ τοὺς ἀντιπάλους των (Ἀρστφ. Ἱππ. 236. 475. 862. Σφκ. — 483. 953). Ἡ ἐπ' αὐτῇ εἰς δίκην εἰσαγωγὴ ἐν Ἀθήναις ἐγίνετο δι' εἰσαγγελίας, ἤτοι καταμηνύσεως εἰς τὸν δῆμον, ὅστις αὐτὸς ἀνελάμβανε τὴν δίκην ὡς κατήγορος, καὶ ἡγεμόνες (ἴδ.) τοῦ δικαστηρίου ἦσαν οἱ Θεσμοθέται. Αἱ δὲ ποιναὶ τῶν ἐνόχων ἀποδειχθέντων ἦσαν θάνατος, ἀπαγόρευσις τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ ἐνταφιασμοῦ, κατεδάφισις τῆς οἰκίας, δήμευσις τῶν κτημάτων, στηλίτευσις τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ κακουργήματος τοῦ προδότου, ἀτιμία ἀτομικὴ ἢ καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους μεταβαίνουσα.

Πρόδρομοι, ἄνεμοι βορειανατολικοὶ πνέοντες ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ Σιρίου, οἱ πρῶτοι ἐτησίαι.

Πρόεδρος, ἐν Ἀθήναις ὁ ἐπὶ μίαν ἡμέραν προεδρεύων ἑκάστης τῶν μὴ πρωτευουσῶν φυλῶν, κληρούμενος ὑπὸ τοῦ Ἐπιστάτου. Ἴδ. Βουλή.

Προεισφορά. Ὅτε ἐν Ὀλ. 105, γ (358 π. Χ.) ὁ ἀττικὸς δῆμος ὠργανώθη εἰς συμμορίας, πρὸς σκοπὸν ἰδίως τῆς ναυτικῆς φορολογίας, οἱ πλουσιώτεροι ἑκάστης συμμορίας, οἱ ἐπιμεληταὶ ἢ ἡγεμόνες τῶν συμμοριῶν, προκατέβαλλον τοὺς ὀφειλομένους ὑφ' ἑκάστης φόρους, καὶ εἰσέπραττον εἶτα αὐτοὺς παρὰ τῶν μελῶν. Αὗται ἦσαν αἱ προεισφοραί. Αὗται ἔδιδον ἀφορμὴν ἐνίοτε εἰς δίκας προεισφορᾶς (Δμσθ. π. Πντν.977. Φαινπ. 1046. Πλκλ. 1208), κατὰ τῶν μὴ ἀποτινόντων τὰ ὑπὲρ αὐτῶν προκαταβληθέντα. Ὑπήγοντο δὲ αἱ δίκαι αὗται, ὡς πᾶσαι αἱ περὶ φόρων, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατηγῶν.

Πρόερνα (ἡ), πόλις τῆς Φθιώτιδος ἐν Θεσσαλίᾳ, μεταξὺ Φερῶν καὶ Θαυμακίας (Στρβ.-Στφ. Βυζ.).

Προηρόσια (τὰ) ἢ προηροσίαι (αἱ), τελετὴ ἢ θυσία τέλουμένη πρὸ τῆς

ἀρώσεως τῶν ἀγρῶν, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆς, Προηροσία (ἡ), καὶ ἐπίθετον τῆς Δήμητρος, εἰς τὰς τελετὰς ταύτας ἐπικαλουμένης· καὶ ἐν γένει προηρόσιοι θεοὶ (Πλούτρχ.).

Πρόθεσις, ἴδ. κηδεία.

Προθεσμία δικαστική, μεθ' ἣν δὲν ἐπετρέπετο ἡ καταδίωξις ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων (Δμσθ. ὑπ. Φορμ. 952-3. — Ἰσκρ. Ἀρχδμ. § 26), ὑπῆρχε διὰ χρέη καὶ δι' ἐπιτροπείας πενταετὴς (Δμσθ. ὑπ. Φρμ. 952. πρ. Ναυσ. καὶ Ξν. 993)· δι' ἐγγυήσεις ἐτησία (Δμσθ. πρ. Ἀπατούρ. 901)· ὁμοίως καὶ διὰ γραφὴν παρανόμων (Ὑποθ. Δμσθ. κ. Λεπτ. 453), δι' ἣν ὁ προτείνας νόμον ἔμενεν ἀκαταδίωκτος μετὰ παρέλευσιν ἔτους ἀφ' οὗ ἡ πρότασις αὐτοῦ ἐψηφίζετο. Διὰ τοὺς καταστρέφοντας ἱερὰς ἐλαίας καὶ διὰ τὰ μεγάλα ἐγκλήματα προθεσμία δὲν ὑπῆρχε (Λυσ. κ. Ἀγοράτ. 161). Καὶ διὰ τὰς εὐθύνας τῶν ἀρχόντων ὑπῆρχε προθεσμία (Πολδ. Η, 45), ἀλλ' ἀγνοεῖται πόση.

Προθοήνωρ, Ἀρειλύκου υἱός, ἡγεμὼν Θηβαῖος πρὸ τῆς Τροίας (Ὁμ. Ἰλ. Β, 495. Ξ, 450).

Πρόθοος, 1) υἱὸς Ἀγρίου (Ἀπλλδ. Α, 8, 6).—2) υἱὸς Τευθρηδόνος, Μάγνης, πρὸ τῆς Τροίας (Ὁμ. Ἰλ. Β, 756). — 3) Υἱὸς τοῦ Λυκάονος (Ἀπλλδ. Γ, 8, 1).

Πρόθυρον καὶ πρόθυρα (τὰ), τὸ πρὸ τῆς ἐξωτερικῆς θύρας τῆς οἰκίας μέρος (Ὁμ. Ἰλ. Λ, 777. Σ. 496), κυρίως δὲ τὸ

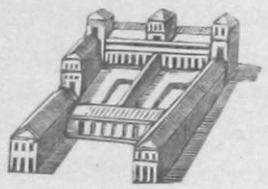

πρὸ τῆς θύρας ταύτης προαύλιον (Ὀδύσσ. Α, 103. Τ, 355. Φ, 299). Ἐν τοῖς ἔπειτα, τοῖς Ῥωμαϊκοῖς μάλιστα, χρόνοις, αἱ πολυτελεῖς οἰκίαι ἐξέτεινον τὰς πλαγίας πλευράς των ἑκατέρωθεν αὐτοῦ.

Προῖξ, Ἐπὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων ὁ ἀνὴρ ὁ θέλων νὰ νυμφευθῇ ἔδιδε δῶρα (ἐδνα) (Ὁμ. Ἰλ. Λ, 244. Π, 178. 190), ἃ τῷ ἀπεδίδοντο ἂν ἡ γυνὴ ἀπεδείκνυτο ἐγκληματήσασα (Ὁμ. Ὀδ. Θ, 318)· καὶ εἰς τὰς κόρας δ' ἐδίδετο προῖξ, φερνή, (Ἰλ. Ι, 147.—Αἰσχν. π. Πρπρσβ. 33), ὥστε καὶ «πολύδωροι ἄλοχοι» λέγονταί τινες αὐτῶν παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Ζ, 394. — Ω, 294)· καὶ αὗται βεβαίως ταῖς ἀπεδίδοντο ἂν ἤθελον ἀποπεμφθῇ παραλόγως (Ὁμ. Ὀδ. Β, 132). — Ὁ νόμος τοῦ Σόλωνος ἀπήτει νὰ φέρῃ ἡ νύμφη ὡς μόνην προῖκα τρία ἱμάτια καὶ τινα μόνον σκεύη μικροῦ λόγου ἄξια (Πλούτ. Σόλ. Κ)· ὁ δὲ Λυκοῦργος ἀπηγόρευσεν ἐντελῶς τὴν προῖκα, δοτίνην παρὰ Δωριεῦσι (Πλούτ. Λυκ. ΙΔ)· ἀλλ' οἱ νόμοι οὗτοι περιέπεσαν μετὰ ταῦτα εἰς ἀχρηστίαν, καὶ αἱ ἐπίκληροι νύμφαι ἦσαν πολλάκις πλουσιώταται, ὥστε ἐπὶ Ἀριστοτέλους (Πολιτ. Β, 6, 30) ἐν Λακωνίᾳ τὰ δύο πέμπτα τῆς ὅλης χώρας αὐταῖς ἀνῆκον, καὶ ἐν Ἀθήναις ὁ Δημοσθένης (κ. Στφ. Α, 1112, 1124) μνημονεύει προικῶν 5 ταλάντων (30 χιλ. δραχμῶν, ἤτοι τῶν νῦν 90,000), καὶ ἡ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἱππονίκου ἦν διπλασία. Ἡ πόλις δ' ἐπροίκισε τὰς θυγατέρας τοῦ Ἀριστείδου, πρὸς 30 μνᾶς, 3000 (νῦν 9000) δραχμὰς ἑκάστην (Πλούτ. Ἀρστ. ΚΖ). Καὶ μεταγενέστερος νόμος μάλιστα (Δμσθ. πρ. Μακάρτ. 1068) ἐπέβαλλεν εἰς τὸν ὀφείλοντα ἀλλὰ μὴ θέλοντα νὰ νυμφευθῇ πτωχὴν ἐπίκληρον, νὰ προικίζῃ αὐτήν, ὁ μὲν πεντακοσιομέδιμνος διὰ 500 δραχμῶν, ὁ δ' ἱππεὺς διὰ 300, καὶ ὁ ζευγίτης διὰ 150. Ἐξησφαλίζετο δ' ἡ προῖξ ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς δι' ἀποτιμήματος, ἤτοι ὑποθήκης κτηματικῆς ἢ ἄλλου ἐνεχύρου (Ἀρπκρ. εἰς Δμσθ. π. Ὀνήτ. 866.—Πολδ. Η, 142). Ἀπεδίδετο δὲ εἰς τοὺς οἰκείους τῆς γυναικὸς, ἂν αὐτὴ ἀπέθνησκεν ἄτεκνος, ἢ ἂν ἀπεπέμπετο ἄνευ λόγου. Ἐκινεῖτο δὲ «δίκη προικὸς καὶ σίτου» ὑπὸ τοῦ κυρίου εἴτε χήρας

κατὰ τῶν κληρονόμων τοῦ ἀνδρὸς (Ἰσ. Πυρ. κλ. ΜΕ), εἴτε γυναικὸς ἀδίκως ἀποπεμφθείσης, ἂν κατεκρατεῖτο ἡ προίξ της, καὶ ἡ προικὸς δίκη ἦν ἔμμηνος (Πολδ. Η, 63, 101), ἔπρεπε δηλαδὴ νὰ διεξαχθῇ ἐντὸς τοῦ μηνός.

Προιτίδες, 1) αἱ θυγατέρες τοῦ Προίτου Λυσίππη, Ἰφινόη καὶ Ἰφιάνασσα. Παραφρονήσασαι ἐξ ὀργῆς τῆς Ἥρας ἣς ἐκαυχῶντο ὅτι ἦσαν ὡραιότεραι, ἢ τοῦ Διονύσου, ὡς περιφρονήσασαι τὴν λατρείαν αὐτοῦ, περιέτρεχον τὴν Πελοπόννησον, νομίζουσαι ὅτι ἦσαν δαμάλεις, καὶ ἐνέβαλλον εἰς μανίαν παιδοκτονίας τὰς γυναῖκας τῆς Ἀργολίδος, μέχρις οὗ ὁ μάντις Μελάμπους, θεραπεύσας δύο ἐξ αὐτῶν, ἐνυμφεύθη τὴν Ἰφιάνασσαν (Ἀπλλδ. Β, 2), ὁ δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ Βίας τὴν Λυσίππην, τῆς Ἰφινόης θανούσης ἐν Σικυῶνι, καὶ ἔλαβον παρὰ τοῦ Προίτου καὶ τὰ δύο τρίτα τῆς χώρας, εἰς ἀμοιβὴν τῆς σωτηρίας τῶν ἀδελφῶν του (Ἡρδ. Θ, 34).—2) Αἱ ἀνατολικαὶ πύλαι τῶν Θηβῶν, διότι παρ' αὐταῖς κατῴκησεν ὁ Προῖτος φεύγων ἐκ τῆς Ἀργολίδος (Αἰσχ. Ἑπτ. ἐπ. Θήβ. 379. —Παυσ. Θ, 12).

Προῖτος, υἱὸς τοῦ Ἄβαντος, βασιλέως τοῦ Ἄργους καὶ τῆς Ὠκαλίας, δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ Ἀκρισίου, πρὸς ὃν ἐρίσας διὰ τοῦ θρόνου τὴν διαδοχήν, ἐξεβλήθη, καὶ ἀπῆλθε πρῶτον εἰς Θήβας, εἶτα δὲ πρὸς Ἰοβάτην τὸν βασιλέα τῆς Λυκίας. Τούτου δὲ νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα Ἀντειαν (ἢ Σθενέβοιαν), ἐπανῆλθεν ἐκεῖθεν μετ' ἐπικουρίας, καὶ διένειμε τὴν ἀρχὴν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, αὐτῷ μὲν ἀφεὶς τὸ Ἄργος, ὁ ἴδιος δὲ λαβὼν τὴν Τίρυνθα, ἧς μέρος παρεχώρησε τῷ Μελάμποδι (ἴδ. Προιτίδες) (Παυσ. Β, 16, 72, 35, 7). Εἷς τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Μεγαπένθης. Τὸν Βελλεροφόντην, διαβληθέντα αὐτῷ ὑπὸ τῆς γυναικός του, ἔπεμψε μετ' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Ἰοβάτην, παραγγελλόμενον νὰ τὸν θανατώσῃ (ἴδ. Βελλεροφόντης).

Προκλῆς, 1) υἱὸς Ἀριστοδήμου καὶ Ἀργείας, εἷς τῶν ἐπὶ τῆς καθόδου τῶν Δωριέων εἰς τὴν Πελοπόννησον εἰσβαλόντων Ἡρακλειδῶν, ἐβασίλευσεν ἐν Σπάρτῃ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Εὐρυσθένους, ὅθεν οἱ δύο τὴν Σπάρτην ἔκτοτε διοικοῦντες βασιλεῖς (Ἡρδ. ΣΤ. 52. Η, 131).—2) Ἀπόγονος τοῦ ἐξωσθέντος βασιλέως τῆς Σπάρτης Δημαράτου, ἄρχων ἐπὶ μικρᾶς τινος χώρας τῆς Ἀσίας (Ξνφ. Ἑλλ. Γ, 1, 6).—3) Ἡγεμὼν τῆς Ἐπιδαύρου, οὗ τὴν θυγατέρα ἐνυμφεύθη ὁ τύραννος τῆς Κορίνθου Περίανδρος (Ἡρδ. Γ, 50). — 4) Εἷς τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (Θουκ. Γ, 50).

Πρόκλησις, ἡ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἔγγραφος ἢ καὶ προφορικὴ ἀπαίτησις τοῦ διαδίκου ὅπως ὁ ἀντίδικος λάβῃ ὅρκον, ἢ ὑποβάλῃ τὸν δοῦλόν του εἰς βάσανον, ἢ ἐμφανίσῃ ἀντικείμενα δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἀπόδειξιν (Δμσθ. κ. Στφ. 1106. — Πρ. Παντάσν. 978).

Πρόκλος, ὁ ἐπικαλούμενος Διάδοχος, περίπυστος νεοπλατωνικὸς, γεννηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 412 μ. Χ. ἐκ γονέων καταγομένων ἐκ Λυκίας, ἐσπούδασε τὴν φιλοσοφίαν ὑπὸ τὸν Ἀριστοτελικὸν Ὀλυμπιόδωρον, καὶ τὴν μαθηματικὴν ὑπὸ τὸν Ἥρωνα· εἶτα δὲ, μεταβὰς εἰς Ἀθήνας, ἠκροάσατο ἐκεῖ τῶν δύο μεγίστων Πλατωνικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τοῦ Συριανοῦ καὶ τοῦ Ἀθηναίου Πλουτάρχου. Ὡς τούτου διάδοχος, ἐξ οὗ εἶχε καὶ τὸ ἐπώνυμον, ἐδίδαξεν ἐν Ἀθήναις τὴν Πλατωνικὴν φιλοσοφίαν μέχρι τοῦ θανάτου του. Ζῶν βίον ἐγκρατῆ καὶ ἀσκητικῶς αὐστηρὸν, ἐδαπάνα τὴν πᾶσαν περιουσίαν του εἰς ἀγαθοεργίας, ἃς ἠξευρε νοημόνως νὰ ὁρίζῃ καὶ νὰ ἐκλέγῃ. Ἦν ἀνὴρ ὡραῖος, εὐγενοῦς μορφῆς καὶ ἀξιοπρεποῦς, ἀντίπαλος δὲ τοῦ Χριστιανισμοῦ· καὶ ἐν ὅσῳ οὗτος ἐπεδίωκε τὴν ὑποστήριξιν τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, ἐπὶ τοσοῦτον ὁ Πρόκλος ἠγωνίζετο νὰ διατηρῇ παρὰ τῷ λαῷ τὴν προσήλωσιν εἰς

τὴν εἰδωλολατρείαν διὰ τῆς αὐστηρᾶς τηρήσεως ἀρχαίων καὶ πρὸ πολλοῦ ἐκλιπόντων ἐθίμων, καὶ ν' ἀναζωογονῇ αὐτὴν διὰ τῶν φιλοσοφικῶν του θεωριῶν. Ἀπεβίωσε δὲ τῷ 485, εἰς ἡλικίαν ἐτῶν 73. — Συγγράμματα συνέταξε παντοῖα καὶ περὶ πάσης ὕλης. Ἐκ τῶν ποιητικῶν αὐτοῦ συνθέσεων σώζονται δύο ἐπιγράμματα καὶ ἓξ ὕμνοι εἰς γλῶσσαν ῥέουσαν καὶ καθαράν, κατὰ πολὺ ἀνώτεροι τῶν ὀρφικῶν, οἵτινες εἰσὶ μεταγενέστεροί πιθανῶς. Ἐκ τῶν ἀστρονομικῶν δὲ καὶ μαθηματικῶν ἔργων του διατηροῦνται α) ἐπιτομὴ τῶν κυριωτέρων συστημάτων τοῦ Ἱππάρχου, τοῦ Ἀριστάρχου, τοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου κ. ἄ. β) Τὸ σύγγραμμα τὸ ἐπικαλούμενον σφαῖρα, καὶ πραγματευόμενον περὶ τῶν οὐρανίων κύκλων. γ) Παράφρασις εἰς τὴν Πτολεμαίου τετράβιβλον. δ) Σχόλια εἰς Εὐκλείδην, οὐχὶ ἐντελῶς πλήρη. Σύγγραμμα ἕτερον αὐτοῦ «περὶ ἀποτελεσμάτων (de effectibus) τῶν ἡλιακῶν καὶ σεληνιακῶν ἐκλείψεων» ἐστὶ μόνον ἐν λατινικῇ μεταφράσει μέχρι τοῦδε γνωστόν. Μεταξὺ δὲ τῶν γραμματικῶν ἔργων του ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων εἰσί· α) Σχόλια εἰς Ἡσιόδου Ἔργα καὶ Ἡμέρας, οὐχὶ ἐντελῶς πλήρη· β) Τὸ ὑπὸ τοῦ Σουίδα μνημονευόμενον «περὶ χρηστομαθείας», οὗ «ἐκλογὰς» ἐγνώριζεν ὁ Φώτιος, καὶ τὰ ὑπὸ τούτου ἐξ αὐτῶν δημοσιευόμενα ἀποσπάσματα εἰσὶν αἱ κυριώτεραι ἡμῶν πηγαὶ πρὸς γνῶσιν τῶν Κυκλικῶν. Τινὲς τῶν νεωτέρων κριτικῶν (ὁ Βαλέσιος καὶ ὁ Βέλκερ) ἐκλαμβάνουσιν ὅμως τὸν συντάκτην τῆς χρηστομαθείας ὡς ἄλλον, πολὺ ἀρχαιότερόν τινα Πρόκλον, φρονοῦντες ὅτι ὁ Κύκλος εἶχε πιθανῶς ἀπολεσθῇ πολὺ πρὸ αὐτοῦ. Τὰ φιλοσοφικὰ δὲ συγγράμματά του εἰσὶ τινὰ μὲν σχόλια καὶ παραφράσεις Πλατωνικῶν διαλόγων (εἰς Τίμαιον, Ἀλκιβιάδην πρῶτον, Παρμενίδην), ἄλλα δὲ πραγματεῖαι αὐτοτελεῖς φιλοσοφικῶν τινων κλάδων καὶ ζητημάτων. Ἡ γλῶσσα τοῦ Πρόκλου ἐστὶ καθαρά, σαφὴς, καὶ κλασικωτέρα, ἢ ἡ τῶν πλείστων συγγρόνων του· ἐνίοτε ὅμως ἐπιδιώκει τὴν σαφήνειαν δι' ὑπερβολικῆς καὶ οὐχὶ ἀναγκαίας πολυλογίας (Ἔκδ. V. Cousin, 1820-5).

Προκοιτῶν, τὸ πρὸ τοῦ κοιτῶνος δωμάτιον. Ἡ λέξις ἦν κυρίως ἐν χρήσει κατὰ τοὺς Ῥωμαϊκοὺς χρόνους (Pl. Ep. II, 17, 10, 23.—Varr. R. R. II, Pl.).

Προκόμιον, τὸ ἐμπρὸς, τὸ εἰς τὸ μέτωπον πίπτον μέρος τῆς κόμης, ὅ ἐνίοτε, καὶ κατ' ἐποχῶν τινων συρμὸν, ἐπεζητεῖτο

ὡς ἐξαίρετον κόσμημα, καὶ πολλάκις κυρίως παρὰ βαρβάροις, προσετίθεντο καὶ ξένα «περίθετα» (Ἀθήν. Β, σλ. 523), καὶ οἱ Πέρσαι φαίνεται ὅτι ἀπῄτουν νὰ τοῖς πέμπωσιν οἱ Λυδοὶ τὰς πρὸς κατασκευὴν αὐτῶν χρησίμους τρίχας (Ἀρστ. Οἰκον. Β, 34). — Οὕτω δ' ἐλέγετο καὶ τὸ εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ἵππου καταβιβαζόμενον μέρος τῆς χαίτης αὐτοῦ (Ξνφ. Ἱππ.).

Πρόκνη, θυγάτηρ τοῦ Πανδίωνος, δευτέρου βασιλέως τῆς Ἀττικῆς. Πρὸς ἀγρίαν ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ ἀνδρός της Τηρέως, ἐξυβρίσαντος τὴν ἀδελφήν της Φιλομήλαν, ἔσφαξε καὶ παρέθηκεν αὐτῷ εἰς τὴν τράπεζαν τὸ παιδίον των Ἴτυν· μετεμορφώθη δ' εἶτα εἰς χελιδόνα, ἡ δ' ἀδελφή της εἰς ἀηδόνα, καὶ ὁ Τηρεὺς εἰς ἔποπα (Θουκ. Β, 29.—Ἀνακρ. ΙΒ).

Προκόννησος καὶ Προικόννησος, νῆσος ἱκανῶς μεγάλη τῆς Προποντίδος, νοτιοδυτικῶς τῆς Δολιωνίδος Χερσονήσου καὶ τῆς Κυζίκου, παράγουσα ἐξαίρετον οἶνον καὶ ἀξιόλογα λευκὰ μάρμαρα, ὅθεν καὶ

αὐτῆς καὶ τῆς Προποντίδος τὸ μεταγενέστερον ὄνομα Μαρμαρᾶς. Οἱ πρῶτοι αὐτῆς κάτοικοι ἦσαν Μιλήσιοι (Ἡρδ. Δ, 14.—Στρβ. ΙΓ, 588.—Pl. V, 32, 44).

Προκόπιος, ἐκ Καισαρείας τῆς Φοινίκης, σοφιστὴς καὶ συγγραφεὺς, ἐν Κωνσταντινουπόλει ζῶν τῷ στ' αἰῶνι μ. Χ. Τῷ 526 τὸν συμπαρέλαβεν εἰς τὸν Περσικὸν πόλεμον ὁ Βελισάριος, ὃν καὶ εἰς τὰς ἑπομένας ἐκστρατείας παρηκολούθησε σχεδὸν πάντοτε ὡς γραμματεὺς καὶ μυστικοσύμβουλος. Μετὰ ταῦτα διωρίσθη γερουσιαστὴς, καὶ πολιτικὸς διοικητὴς τῆς πρωτευούσης. Ἀλλὰ τῷ 562, συνεπείᾳ συνωμοσίας, ἐξεβλήθη τοῦ ἀξιώματός του, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀπέθανεν αἰφνιδίως.—Ἦν δὲ εἷς τῶν ἀξιολογωτέρων ἱστοριογράφων τῆς ἐποχῆς του, γλῶσσαν μεταχειριζόμενος ζωηρὰν, κεκοσμημένην, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἀφελῆ. Ἔγραψε δὲ α) εἰς βιβλία 8 ἱστορίαν τῶν ἐπὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ πολέμων πρὸς Πέρσας, Βανδάλους καὶ Ὀστρογότθους. β) «Περὶ κτισμάτων, παινηγυρικὸν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἀπαριθμοῦντα καὶ πάντα τὰ δημόσια καταστήματα τὰ ὑπὸ τὸν αὐτοκράτορα τοῦτον πανταχοῦ τοῦ κράτους ἐκ δημοσίων χρημάτων ἀνεγερθέντα. γ) Ἀνέκδοτα, οὕτως ἐπιγραφέντα, διότι ἕνεκα τοῦ περιεχομένου αὐτῶν ἐξεδόθησαν μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συγγραφέως. Ὑπό τινων τῶν νεωτέρων ἠμφισβητήθη, ἀλλ' ἄνευ λόγου, ὅτι ὁ Προκόπιος ἦν τοῦ ἔργου τούτου ὁ συγγραφεύς. Ἐν αὐτῷ ἐκχέει τὴν σφοδρὰν αὐτοῦ ἀγανάκτησιν κατὰ τῶν τότε τὰ δημόσια διεπόντων μετὰ πικρίας ὑπερακοντιζούσης πᾶν μέτρον εὐγενοῦς εὐπρεπείας, καὶ μὴ φειδομένης ὑπερβολῶν. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ὁ λίβελλος οὗτος ἐστὶ διδακτικὸς καὶ περίεργος διὰ τὰ καθέκαστα τῆς ἱστορίας ἐκείνων τῶν χρόνων.

Πρόκρις, 1) θυγάτηρ τοῦ Θεσπίου, ἐκ τοῦ Ἡρακλέους μήτηρ τοῦ Ἀντιλέοντος καὶ τοῦ Ἱππέως (Ἀπλλδ. Β, 3, 8). — 2) Θυγάτηρ Ἐρεχθέως, βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν, φονευθεῖσα εἰς τὴν θήραν κατὰ λάθος ὑπὸ τοῦ ἀνδρός της Κεφάλου, ἐκλαβόντος αὐτὴν ἀντὶ κεκρυμμένου θηρίου (Ἀπλλδ. Γ, 15, 2).

Προκρούστης, εἷς τῶν κακούργων τῶν φονευθέντων ὑπὸ τοῦ Θησέως ἐπὶ τῆς πρώτης μεταβάσεώς του ἐξ Ἐρμιόνης εἰς Ἀθήνας. Ἄλλως Πολυπήμων ἢ Δαμάστης καλούμενος, διέμενεν ἐπὶ τοῦ ὄρους Κορυδαλοῦ (ὑπὲρ τὸ Δαφνίον), καὶ ἐκεῖ συλλαμβάνων τοὺς διαβαίνοντας, ἁπλου αὐτοὺς εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μὲν βραχυτέρους αὐτῆς ἐξήρθρου, τοὺς δὲ μακροτέρους ἠκρωτηρίαζεν ἵνα τοῖς δώσῃ ἴσον μῆκος πρὸς αὐτήν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸν ἐθανάτωσεν ὁ Θησεὺς (Πλούτ. Θησ. ΙΑ). Ἦν δὲ πατὴρ τοῦ ἑτέρου λῃστοῦ, τοῦ Σίννιδος (Παυσ. Α, 38).

Πρόλοχος, εἷς τῶν Λαπίθων οἵτινες ἐπολέμησαν πρὸς τοὺς Κενταύρους εἰς τοὺς γάμους τοῦ Πειριθόου (Ἡσδ. Ἀσπ. 180).

Προμετρητής, ἐν Ἀθήναις, ὁ ὑπὸ τοὺς μετρονόμους τὰ φορολογητέα σιτηρὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ καταμετρῶν (Ἁρπκρ.).

Προμετωπίδιον, ἔλασμα χαλκοῦν τιθέμενον εἰς τὰ μέτωπα τῶν ἵππων πρὸς κόσμησιν, μᾶλλον δὲ πρὸς ἀσφάλειαν εἰς τὰς μάχας (Ἡρδ. Ζ, 70. — Ξνφ. Ἀνδ. Α, 8. 7).

Πρόμαχος, υἱὸς τοῦ Παρθενοπαίου, (ἴδ.) εἷς τῶν ἐπιγόνων, φονευθεὶς πρὸ τῶν Θηβῶν (Ἀπλλδ. Γ, 7, 2). — 2) Υἱὸς τοῦ Αἴσωνος, ὃν μετὰ τοῦ πατρός του, νήπιον ἔτι, ἐφόνευσεν ὁ Πελίας, ἀφ' οὗ ἐξέπεμψε τὸν ἀδελφόν του Ἰάσωνα εἰς ἀναζήτησιν τοῦ χρυσοῦ δέρατος (Ἀπλλδ. Α, 9, 27).—3) Υἱὸς τοῦ Ἡρακλέους καὶ τῆς Φηγίας, ἀδελφὸς τοῦ Ἐχέφρονος (Παυσ. Η, 24). — 4) Υἱὸς τοῦ Βειωτοῦ Ἀλεγήνορος, πρὸ τῆς Τροίας (Ὁμ. Ἰλ. Ξ, 475). — 5) Ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς (Σχλ. Δμσθ. κ. Ἀνδρτ. σλ. 597), ἧς περίφημον χαλκοῦν ἄγαλμα ἐποίησεν ὁ Φειδίας ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, μεταξὺ τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ Παρθενῶνος, ἐκ τῶν ἀποτεταμιευμένων Περσικῶν τοῦ Μα-

ραθῶνος λαφύρων, ἐπὶ βάθρου, οὗ ἡ θέσις φαίνεται ἔτι. Ἦν δὲ πρὸς τὴν εἴσοδον ἐστραμμένη τὴν ἀσπίδα ἀνέχουσα, ὡς ἂν ἤθελε ν' ἀποκρούσῃ τοὺς ἐπερχομένους ἐχθρούς, καὶ τοσοῦτο ὑψηλή, ὥστε τὸν λόφον καὶ τὴν αἰχμὴν αὐτῆς ἔβλεπον ὑπὲρ τὸν Παρθενῶνα οἱ ἐκ τοῦ Σουνίου προσπλέοντες. Εἰς δὲ τὴν ἀσπίδα αὐτῆς ἐπετόρευσε, πιθανῶς μετὰ ταῦτα, ὁ γλύπτης Μῦς τὴν Γιγαντομαχίαν (Ἡρδ. Ε, 77.—Δμσθ. Πρπρσδ. § 272.—Παυσ. Α, 20. Η, 34, 18.—Ζώσιμ. Ε, 6). —Ἀπεδίδετο δὲ καὶ εἰς τὸν Ἑρμῆν ἐν Ταν́αγρᾳ καὶ εἰς τὸν Ἡρακλῆν ἐν Θήβαις τὸ ἐπίθετον Πρόμαχος (Παυσ. Θ. 11, 22).

Προμένεια, ἡ ἀρχαιοτάτη τῶν ἱερειῶν τοῦ Διὸς ἐν Δωδώνῃ (Ἡρδ. Β, 55).

Προμηθεύς, υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ (ἴδ.) καὶ τῆς Κλυμένης (κατ' ἄλλους τῆς Ἀσίας ἢ τῆς Θέμιδος), εἷς τῶν Τιτάνων, ἀδελφὸς τοῦ Ἄτλαντος, τοῦ Μενοιτίου, τοῦ Ἐπιμηθέως. Ἐκεῖνος μὲν ἦν, ὡς τὸ ὄνομά του ἐδήλου, ὁ προνοῶν, ὁ πρὸ τῆς πράξεως σκεπτόμενος, ὡς Ἐπιμηθεὺς ἦν ὁ μὴ σκεπτόμενος ἐν καιρῷ, ἀλλὰ κατόπιν τῆς πράξεως. Ὁ Ἡσίοδος διηγεῖται (Θεογ. 520-586) ὅτι ὅτε, μετὰ τὴν ἧτταν τῶν Τιτάνων οἱ θεοὶ

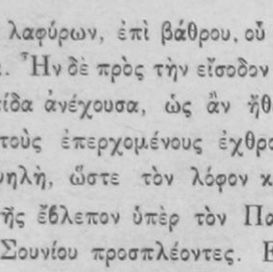

ἐν Μηκώνῃ (τῇ Σικυῶνι), προϊσταμένου τοῦ Διὸς, ἐκανόνιζον τὰς ἀποδοτέας αὐτοῖς θυσίας ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ὁ Προμηθεύς, τοὺς ἀνθρώπους ἀντιπροσωπεύων, διῄρεσε πονηρῶς τὸν σφαγέντα μέγαν βοῦν εἰς δύο, καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἔθηκε τὰς σάρκας, τὰ ἔγκατα καὶ τὸ λίπος, ἐγκλείσας αὐτὰ εἰς τὴν γαστέρα τοῦ δέρματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ὀστᾶ, περικαλύψας αὐτὰ διὰ λίπους λευκοῦ, καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν Δία νὰ ἐκλέξῃ· ὁ δὲ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ. Τοιαύτην δίδει ἐξήγησιν εἰς τὸ ἔθος τοῦ νὰ προσφέρωνται ταῦτα τὰ μέλη εἰς θυσίαν, ἐν ᾧ ἡ ἀληθὴς αἰτία ἦν ὅτι οἱ ἱερεῖς ἐφύλαττον τὰ βρώσιμα δι' ἑαυτούς. Παροργισθεὶς διὰ τὸν δόλον ὁ Ζεὺς, ἀφῄρεσε τὸ πῦρ ἀπὸ τῆς γῆς· ἀλλ' ὁ Προμηθεὺς τὸ ἔκλεψε πάλιν ἐντὸς κοίλου νάρθηκος ἐκ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ ἔφερεν ὀπίσω εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τότε δ' ὁ Ζεὺς ἔτι μᾶλλον χολωθείς, ἐπενόησε κακόν τι κατὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ διαταγῇ αὐτοῦ ὁ Ἥφαιστος ἔπλασεν ἐκ γῆς ὁμοίωμα παρθένου περικαλλοῦς, ἣν κατακοσμηθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἔπεμψεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους πρὸς μεγίστην των βλάβην. Τὸν Προμηθέα δ' ἐδέσμευσεν εἰς κίονα, καὶ ἔπεμψεν ἀετὸν νὰ τῷ τρώγῃ καθ' ἑνάστην τὸ ἦπαρ, ἀναγεννώμενον ἀνὰ πᾶσαν νύκτα, μέχρις οὗ τὸν ἠλευθέρωσεν ὁ Ἡρακλῆς, φονεύσας τὸν γύπα, ἀδείᾳ τοῦ Διὸς, θελήσαντος νὰ δοξασθῇ διὰ τούτου ὁ υἱός του. Καὶ ἐν τοῖς Ἔργοις καὶ Ἡμέραις (στ. 48 ἑπ.) διηγεῖται τὸν αὐτὸν μῦθον ὁ ποιητὴς κατά τι διάφορον. Ὁ Ἥφαιστος ἐκ γῆς καὶ ὕδατος ἔπλασε παρθένου μορφὴν ὡραιοτάτην, ταῖς θεαῖς ὁμοίαν, τῇ ἔδωκεν ἀνθρωπίνην φωνὴν καὶ δύναμιν· ἡ Ἀθηνᾶ τὴν ἐδίδαξε τὰ γυναικεῖα ἔργα· ἡ Ἀφροδίτη τῇ ἐχάρισε τὴν χάριν, καὶ τὴν τέχνην τοῦ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ σώματος· ὁ δ' Ἑρμῆς εὐτολμίαν καὶ πονηρίαν· καὶ ὠνομάσθη αὕτη Πανδώρα, διότι παρὰ πάντων τῶν θεῶν ἔλαβε δῶρα. Τότε ὁ Ἑρμῆς τὴν ἔφερε πρὸς τὸν Ἐπιμηθέα, ὅστις, παρὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ ἀδελφοῦ του, τὴν ἐδέχθη, καὶ τότε ἐξερράγησαν πάντα τὰ κακὰ κατὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκ πίθου οὗ τὸ πῶμα ἤγειρεν ἡ Πανδώρα· εἰς αὐτοῦ δὲ τὸν πυθμένα μόνη ἔμεινενἡ ἐλπὶς ὅτε πάλιν ἔκλεισεν ἐπιθεὶς τὸ πῶμα. Ἐν τῷ μύθῳ τούτῳ τοῦ Ἡσιόδου ὁ Προμηθεὺς ἀντιπροσωπεύει τὸ σκεπτόμενον ἀνθρώπινον πνεῦμα, τὸ εἰσάγον, μετὰ τῆς χρήσεως τοῦ πυρὸς, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ κακὰ πάντα ὅσα παρομαρτοῦσιν εἰς

-ὴν κοινωνίαν τὴν μακρυνομένην ἀπὸ τῆς φυσικῆς καταστάσεως τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀφέλειαν. Διὰ τῆς γυναικὸς ἐνέσκηψε τὸ μέγιστον τῶν κακῶν εἰς τὸν κόσμον, ὁ θάνατος, διότι ὁ πολλαπλασιασμὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καθίστησι τὴν εἰς ἀθανασίαν παράτασιν τῆς ζωῆς ἑνὸς ἑκάστου ἐντελῶς ἀδύνατον. Ὁ Προμηθεὺς, ὁ τὰ τῷ ἀνθρώπῳ διαγεγραμμένα ὅρια ὑπερπηδῶν, καὶ ἀξιῶν ν' ἀνταγωνισθῇ πρὸς τοὺς θεοὺς, καὶ ἀρνούμενος αὐτοῖς τὴν τιμὴν ἣν τοῖς ὤφειλεν, ἔπρεπε νὰ δεσμευθῇ ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ νὰ βασανισθῇ, μέχρις οὗ ὁ Ἡρακλῆς, ὁ ἄνθρωπος ὅστις δι' ἀγώνων καὶ δι' ὑποταγῆς εἰς τὴν θείαν θέλησιν τὴν ἀθανασίαν ἀπέκτησεν, ἐφόνευσε τὸν σπαράττοντα αὐτὸν ἀετὸν, καὶ τὸν ἀπήλλαξε τῶν βασάνων του. Τὴν παράδοσιν ταύτην τοῦ Προμηθέως ἦν ὁ Ἡσίοδος ἐξέφερε σκοτεινῶς πως καὶ συγκεχυμένως, ἔλαβεν ὁ Αἰσχύλος ὡς ὑπόθεσιν τριλογίας, ἧς τὸ πρῶτον δρᾶμα ἀφώρα τὸν τὸ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ κομίζοντα, τὸ δεύτερον, καὶ μόνον σωζόμενον, τὸν δεσμώτην Προμηθέα, καὶ τὸ τρίτον τὸν ἀπελευθερούμενον, καὶ ἀνέπτυξεν αὐτὴν εἰς μεγαλοφυεῖς διαστάσεις. Κατ' αὐτὸν, εἰς τὸν κατὰ τὸν Τιτάνων πόλεμον ὁ Προμηθεὺς, συμβουλῇ τῆς μητρός του Θέμιδος, ἐτάχθη μετὰ τοῦ Διός. Μετὰ τὴν νίκην του δὲ ὁ Ζεὺς ἠθέλησεν, ἵνα νέαν εἰσαγάγῃ τάξιν πραγμάτων, νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸ κτηνῶδες καὶ τραχὺ γένος τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ πλάσῃ ἕτερον, κρεῖττον αὐτοῦ. Ὁ Προμηθεὺς ὅμως, φίλος πάντοτε τῶν ἀνθρώπων, ἀντέστη, ἔκλεψεν ἀπὸ τοῦ Ἡφαίστου καὶ ἔφερεν αὐτοῖς τὸ πῦρ, καὶ τοὺς ἀνέπτυξεν εἰς ὑψηλοτέραν διάπλασιν, διάφορα διδάξας αὐτοῖς, ὡς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, τὴν ἀστρονομίαν, τὴν γραφὴν, τοὺς ἀριθμοὺς, τὴν ναυτιλίαν, τὴν μαντικὴν, τὴν ἰατρικὴν, κτλ. Τότε ὁ Ζεὺς ἐπέτρεψε μὲν τὴν περαιτέρω ὕπαρξιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸν Προμηθέα ὅμως πρὸς τιμωρίαν διότι ἀντέστη αὐτῷ, προσκαθήλωσε διὰ τοῦ Ἡφαίστου καὶ τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ, τοῦ Κράτους καὶ τῆς Βίας, εἰς βράχον τῆς ἀγρίας Σκυθικῆς χώρας. Ἐκεῖ προσελθόντες ὁ Ὠκεανὸς καὶ αἱ Ὠκεανίδες, τὸν προτρέπουσι νὰ ὑποταγῇ εἰς τὴν ὑπερτάτην τοῦ Διὸς ἐξουσίαν. Ἀλλ' ὁ Προμηθεὺς διαδηλοῖ αὐτοῖς ὅτι αὐτὸς μόνος δύναται, γνωστοποιῶν ἓν μυστήριον ὃ ἠξεύρει, νὰ σώσῃ τὸν Δία ἀπὸ κινδύνου ἀνατροπῆς τῆς ἐξουσίας του. Ἤξευρε δὲ ὅτι ὁ Ζεὺς ἐκ θεᾶς τινος (τῆς Θέτιδος) θὰ ἀπέκτα υἱὸν ὅστις θὰ τὸν ἐξεθρόνιζεν. Ἵνα μάθῃ τὸ μυστήριον τοῦτο, πέμπει τότε ὁ Ζεὺς τὸν Ἑρμῆν πρὸς τὸν Προμηθέα· ἀλλ' οὗτος ἀρνεῖται νὰ τὸ εἰπῇ, πρὶν ἢ ὁ Ζεὺς τὸν λύσῃ ἀπὸ τοῦ βράχου καὶ τὸν ἱκανοποιήσῃ διὰ τὸ ἐπιβληθὲν αὐτῷ ὄνειδος. Τότε σφενδονίζει ὁ Ζεὺς κατ' αὐτοῦ κεραυνὸν, ὅστις μετὰ τοῦ βράχου τὸν κρημνίζει εἰς τὴν ἄβυσσον. Ἐνταῦθα λήγει ἡ τραγῳδία. Ἡ δὲ τῆς ἑπομένης, τῆς ἀφορώσης τὴν ἐλευθέρωσιν τοῦ Προμηθέως, ὑπόθεσις ἦν τοιαύτη. Μετὰ χρόνον μακρὸν ἐπανέρχεται αὖθις ὁ Προμηθεὺς εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ εἰς τὸν βράχον του, ἔνθα ὁ ἀετὸς ἐξακολουθεῖ καθ' ἑκάστην σπαράττων τὸ ἦπάρ του, μέχρις ὁ Κένταυρος Χείρων, δεινῶς πάσχων ἐξ ἀθεραπεύτου πληγῆς ἣν τῷ ἐπέφερε δηλητηριώδες βέλος τοῦ Ἡρακλέους, παραιτεῖται οἰκειοθελῶς τῆς ἀθανασίας καὶ ἀποφασίζει δι' αὐτὸν ν' ἀποθάνῃ. Τότε, ἀδείᾳ τοῦ Διὸς, κατατοξεύει ὁ Ἡρακλῆς τὸν ἀετὸν καὶ λύει τὸν Προμηθέα, οὗτος δὲ, πρὶν ἢ λυθῇ, λέγει τὸ μυστήριον ὃ ἐγνώριζεν. Εἰς πᾶσαν ταύτην τὴν ποιητικὴν ἀντίληψιν, τῷ ὑψίστῳ καὶ πανσόφῳ κοσμοκράτορι, τῷ Διΐ, ἀνθίσταται ὡς ἀνυπόπτακτος καὶ προκλητικὸς προστάτης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὁ Προμηθεὺς, τὴν κοσμικήν του σοφίαν ἀντιτάττων τῇ ὑπερτάτῃ σοφίᾳ. Τὰ ἀγαθὰ ἃ δαψιλεύει τοῖς ἀνθρώποις, θεωρῶν αὐτὰ ὡς τὰ μέγιστα, εἰσὶ μόνον γήϊνα, τὴν γήϊνον ἀφορῶντα εὐημερίαν, τὰ δὲ ὕψιστα, τὰ ἠθικὰ ἀγαθὰ, τὰ ὑπὸ τοῦ Διὸς δαψιλευόμενα, εἰσὶν αὐτῷ ἄγνωστα, οὐδὲ δύναται νὰ χορηγήσῃ αὐτά.

Θαρρῶν ἐπὶ τῇ κοινῇ συνέσει καὶ δυνάμει τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἀρνεῖται νὰ ὑποταγῇ εἰς τὴν πανίσχυρον θείαν δύναμιν τοῦ Διός, καὶ ὑποβάλλεται τούτου ἕνεκεν εἰς βασάνους, μέχρις οὗ ἀποστῇ τῆς προπετοῦς ἀντιστάσεως. — Κατ' ἄλλους δὲ μύθους ἔπλασεν ὁ Προμηθεὺς τοὺς ἀνθρώπους ἐκ γῆς ἢ ἐκ γῆς καὶ ὕδατος, εἴτε ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς (Ov. Met. I, 81), εἴτε μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς, κατόπιν τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος. Ἦν δ' υἱός του ὁ Δευκαλίων, ἔχων μητέρα τὴν Ἡσιόνην, ἢ τὴν Ἀξιοθέαν, ἢ τὴν Πανδώραν, ἢ τὴν Κλυμένην. Ὁ δ' Ἡρόδοτος σύζυγον τοῦ Προμηθέως καλεῖ (Δ, 45) τὴν Ἀσίαν. Συνεβούλευσε δ' ὁ Προμηθεὺς τῷ Δευκαλίωνι, πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, ἵνα σωθῇ αὐτοῦ, νὰ ναυπηγήσῃ πλοῖον. Ἐν Ἀθήναις ὁ Προμηθεὺς συνελατρεύετο μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς, μεθ' ἧς πολλαχῶς συνδέεται, ὡς καὶ μετὰ τοῦ Ἡφαίστου. Εἶχε δ' ἱερὸν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ, ἔνθα ἐτελοῦντο τὰ Προμήθεια μετὰ λαμπαδοφορίας.

Πρόμηθος, υἱὸς τοῦ Κόδρου, βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν, κτίσας μετὰ τοῦ Δαμασίχθονος τὴν ἐν Φρυγίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πόλιν Κολοφῶνα (Παυσ.).

Πρόμοχθοι, εἰς τοὺς Δωρίους ναοὺς τὰ εἰς τὴν κατωτέραν πρόκλινῆ ἐπιφάνειαν τοῦ γείσου προέχοντα τετράγωνα σταγώνων, ἐκ 18 ἕκαστον.

Προναία, ἐπίθετον ὑφ' ὃ ἡ Ἀθηνᾶ εἶχεν ἱερὸν πρὸ τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος (Αἰσχ. Εὐμ. 21. — Ἡρδ.).

Πρόναος, 1) τὸ πρὸ τοῦ κυρίως σηκοῦ τοῦ ναοῦ κατὰ τὴν εἴσοδον περίστυλον μέρος αὐτοῦ (ἴδ. ναός). — 2) Ἐπίθετον θεῶν ὧν τὰ ἀγάλματα ἵσταντο καὶ ἀπελάμβανον λατρείας πρὸ τῆς εἰσόδου ναοῦ τινος ἄλλης θεότητος, οἷον τοῦ Ἑρμοῦ ἐν Θήβαις πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἰσμηνίου Ἀπόλλωνος.

Πρόννος, πολίχνη ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Κεφαλληνίας (Θουκ. Β, 30. — Πολδ. — Στρβ.).

Προνόη, 1) Θυγάτηρ τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος (Ἡσδ. Θγν. 261). — 2) Θυγάτηρ τοῦ Φόρβαντος, γυνὴ τοῦ Αἰτωλοῦ, μήτηρ τοῦ Πλευρῶνος καὶ Καλυδῶνος (Ἀπλλδ. Α, 7).

Πρόνοος, 1) υἱὸς τοῦ Φηγέως ἐκ Ψωφίδος, φονεύσας τὸν Ἀλκμαίωνα καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τῶν υἱῶν αὐτοῦ (Ἀπλλδ. Γ, 7, 6). — 2) Τρὼς ἐκ τῶν ἐπισήμων, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου (Ὁμ. Ἰλ. Π, 399).

Προξενία. Πρόξενος. Ἰδ. Ξένος.

Προξενίδης, 1) Εὔπορος Ἀθηναῖος καὶ κομπάζων ἐπὶ τῷ πλούτῳ του, δι' ὃ Κομπαστὸς ἐπελέγετο κατ' Ἀριστοφάνην (Σφ. 342). — 2) Ἀγωνοδίκης ἐν Ἤλιδι (Ξνφ.).

Πρόξενος. 1) Ὁ Βοιώτιος, μαθητὴς τοῦ Γοργίου καὶ φίλος τοῦ Ξενοφῶντος, συνεκστρατεύσας μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τῶν μυρίων. Ἐπὶ τῆς ἐπιστροφῆς δὲ συλληφθεὶς ἐφυλακίσθη ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρνους, καὶ, παραδοθεὶς τῷ Ἀρταξέρξει, ἐθανατώθη ὑπ' αὐτοῦ (Ξνφ. Ἀνδ. Α, 1, 11. Β, 6, 16, ἔνθα εἰκάζεται καὶ ὁ χαρακτὴρ του. Γ, 1, 4. Ε, 3, 5). — 2) Τεγεάτης, ἀρχηγὸς, μετὰ τοῦ Καλλιβίου, τῆς ἀντισπαρτιατικῆς μερίδος (Ξνφ. Ἑλλ. ΣΤ, 5, 6), δραστηρίως ἐνήργησεν ὑπὲρ τοῦ συνοικισμοῦ τῆς Μεγαλοπόλεως, ἀλλὰ δὲν ἐπέζησε νὰ ἰδῇ αὐτὸν, φονευθεὶς ἐν ἐμφυλίῳ ῥήξει εἰς τὴν πατρίδα του (Παυσ. Η, 27, 2). — 3) Ἀρχηγὸς τοῦ σώματος τῶν Θηβαίων τοῦ πεμφθέντος εἰς βοήθειαν τῶν Ἀμφισσέων κατὰ τοῦ Φιλίππου, τῷ 339 π. Χ., ὃν διὰ δόλου ἐνίκησεν ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων Χάρης (Πολυαιν. Στρατ. Δ, 2. 8). — 4) Εἷς Πελληνεὺς (Ξνφ. Ἑλλ. Ζ, 2, 16). — 5) Ἀθηναῖος ἐξ Ἀφίδνης, στρατηγὸς κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τοῦ ἱεροῦ πολέμου, 347 π.Χ. (Αἰσχ. πρπρσβ. 37).

Πρόπλασμα, τὸ ἐκ πηλοῦ κατασκεύασμα, ἵνα χρησιμεύῃ ὡς πρότυπον πλαστικῶν ἔργων. Πολλάκις, διὰ τὰ συμπλέγματα, ἐγίνετο ἕκαστον πρόπλασμα ἰδίως, καὶ

εἶτα συνετίθεντο, ὅπως κρίνῃ ὁ καλλιτέχνης περὶ τοῦ καταλλήλου αὐτῶν συνδυασμοῦ (Cic. ad. Att. XII, 43. — Pl. XXXV, 4).

Προπνιγεῖον, οὕτως ἐλέγετο τὸ πρὸ τοῦ κλιβάνου (φούρνου) οἰκοδόμημα, δι' οὗ

εἰσήγετο ἡ καύσιμος ὕλη, ὡς ἐν τῇ εἰκόνι κλιβάνου χρόνων Ῥωμαϊκῶν, ἀνασκαφέντος ἐν Νορθαμπτῶνι τῆς Ἀγγλίας (Vitr. V, 10, 2).

Προποντίδες, παρθένοι ἐν Ἀμαθοῦντι, αἵτινες ἀρνηθεῖσαι τὴν θεότητα τῆς Ἀφροδίτης, μετεμορφώθησαν πρὸς ποινὴν εἰς λίθους (Ov. Met. X, 221).

Προποντὶς, τὸ μικρὸν πέλαγος ὃ συνδέει πρὸς ἀνατολὰς ὁ Θρᾳκικὸς Βόσπορος μετὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου, πρὸς δυσμὰς ὁ Ἑλλήσποντος μετὰ τοῦ Αἰγαίου. Ὁ Ἡρόδοτος ὁρίζει εἰς 1400 στάδια τὸ μῆκος, εἰς 500 τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ αἱ διαστάσεις αὗται εἰσὶ σχεδὸν ἀκριβεῖς. Εἰς τὴν νοτίαν παραλίαν ἔχει τὸν Κυάνεον κόλπον (τῆς Προύσης), καὶ τὸν Ἀστακίνιον. Ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἔκειντο Ἑλληνικαὶ πόλεις ἐπίσημοι, ὡς ἡ Ἡράκλεια, ἡ Πέρινθος, τὸ Βυζάντιον, ἡ Κύζικος, παρὰ τῇ ἀκτῇ δὲ νῆσοι ἡ Ὀφιοῦσα, ἡ Ἐλαφόννησος, ἡ Προκόννησος, ἡ Βίσβυκος, κτλ. (Στρβ. Β, 124. ΙΒ, 541. 574).

Προπύλαια, ὁ τῆς εἰσόδου τοῦ ἔξω περιβόλου τῶν ναῶν ἢ ἱερῶν τεμενῶν ἀρχιτεκτονικὸς κόσμος. Τὰ ἐπισημότερα καὶ λαμπρότερα τῶν ἐν Ἑλλάδι ἦσαν τὰ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις, ὅτε αὐτὰ ἐκτίσθησαν, ἐθεωρεῖτο πᾶσα ὡς χῶρος ἱερὸς τοῖς

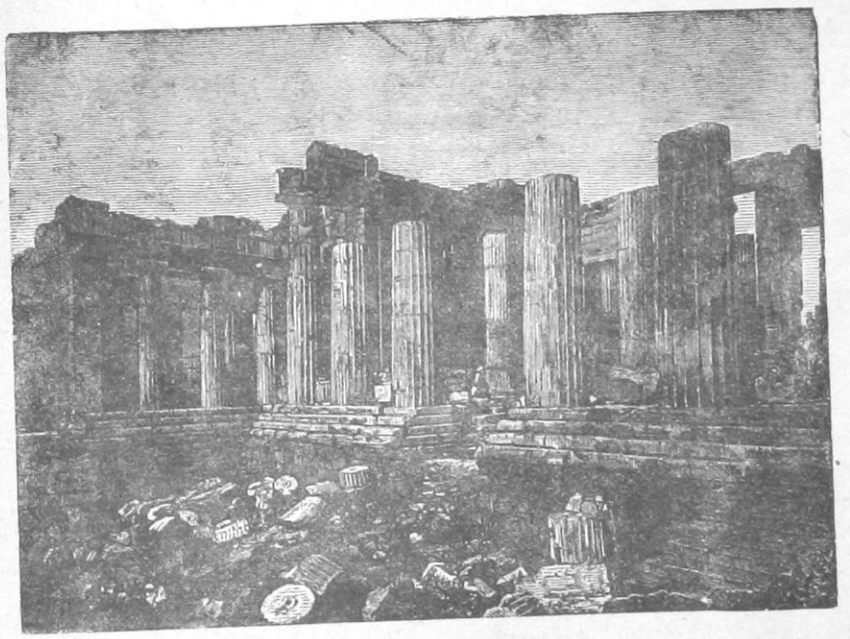

θεοῖς. Πρὶν, τὸ φρούριον ἐκλείετο ὑπ' ἐννέα πυλῶν, ὡς ὑπετέθη, συνεχῶν, πλησίον ἀλλήλων, πᾶν τὸ πλάτος τῆς πρὸς δυσμὰς ἀνόδου ἀποκλειουσῶν, ἂν τὸ μνημονευόμενον Ἐννεάπυλον τὸ Πελασγικὸν (Bekk. Anecd. σλ. 419, 29) δὲν ἐδήλου ἴσως πᾶν

τὸ τεῖχος τοῦ φρουρίου ἢ κἂν τὸ βορειοδυτικὸν αὐτοῦ ἥμισυ, συμπεριλαμβάνον μετὰ τῶν πυλῶν τῆς δυτικῆς εἰσόδου καὶ ἄλλας πρὸς βορρᾶν εἰς τὴν πόλιν καθόδους. Τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην εἴσοδον, εἴτε κατεδαφισθεῖσαν ὑπὸ τῶν Περσῶν, εἴτε πρὸς καλλιτεχνικώτερον καὶ τῷ ἱερῷ χαρακτῆρι τῆς Ἀκροπόλεως μᾶλλον ἀνταποκρινόμενον ἐξωραϊσμὸν, ἀνῳκοδόμησεν ὁ Περικλῆς ὅτε ἤγειρε τὸν Παρθενῶνα, ἀμέσως μετ' αὐτὸν, μετὰ τοσοῦτον θαυμαστῆς μεγαλοπρεπείας (Δημσθ. π. Συντξ. ΙΒ. — Ἀρπκ. — Φλστρ. Β, Ἀπλλν. Τυαν. Β, 5), ὥστε ὁ Ἐπαμεινώνδας ἔλεγεν ὅτι θέλει νὰ μεταφέρῃ εἰς Θήβας αὐτὰ, αἰνιττόμενος τὴν δόξαν τῶν Ἀθηνῶν (Δμσθ. Πρπρσβ. 32). Ἀνήγειρε δ' αὐτὰ ἀρχιτέκτων ὁ Μνησικλῆς, ἀπὸ Ὀλ. 85, δ — 87, α (432-437 π. Χ.), δαπάνῃ 2012 ταλάντων

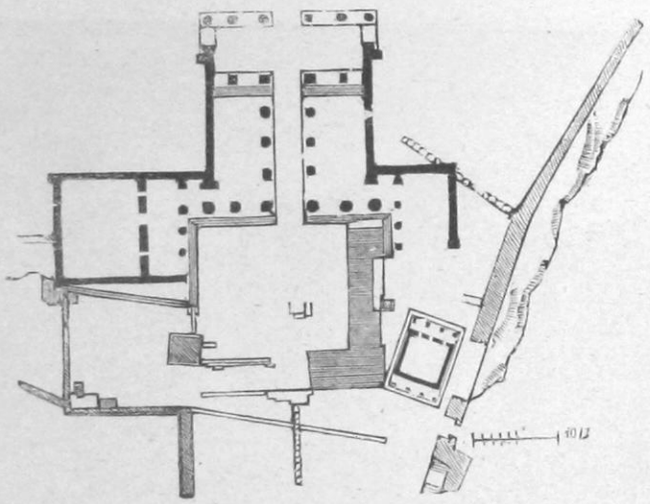

(10,072,000 τῶν τότε = 30,316,000 τῶν νῦν δραχμῶν (Ἀρπκ. λ. Προπύλαια). Ἡ διεύθυνσις αὐτῶν ἐστράφη ὀλίγον μᾶλλον πρὸς νότον, ὡς φαίνεται ἐκ μικροῦ μέρους σωζομένου τοῦ ἀρχαίου περιβόλου. Ἡ πρὸς δυσμὰς μόνη κυρίως βατὴ ἄνοδος τῆς Ἀκροπόλεως εἶχε πλάτος 168'. Ἐξ αὐτῶν τοὺς 58' ἐν τῷ μέσῳ ἔκλειε τοῖχος ἐκ λίθου πεντελησίου ἔχων 5 πύλας, ὧν ἡ μείζων ἦν ἡ μεσαία, ἀνὰ δύο δὲ μειούμεναι ἑκατέρωθεν. Καὶ ἔξωθεν μὲν, κατὰ πέντε βαθμίδας κατώτερον, ἐξετείνετο τοῦ αὐτοῦ πλάτους λιθόστρωτον ἐπίπεδον, κοσμούμενον εἰς τὰ ἐμπρὸς (πρὸς δυσμὰς) ὑπὸ στοᾶς 6 δωρίων κιόνων, ὧν οἱ δύο μέσοι ἔχουσι σχεδὸν διπλασίαν τὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν, διότι δι' αὐτῶν ἦν ἡ κυρίως εἴσοδος. Ἀπὸ τῶν δύο δὲ τούτων μεσαιτάτων ἔφερε πρὸς τὴν μεγάλην πύλην ἄλλη στοὰ ἐγκάρσιος, ἐπίσης ἑξάστυλος, ἀλλ' ἰωνική. Ὀπίσω δὲ τῶν πυλῶν, πρὸς ἀνατολὰς, εἰς ἀπόστασιν 18' ἐξετείνετο παραλλήλως τῷ τοίχῳ πάλιν στοὰ δώριος ἑξάστυλος, ἐν πᾶσι τῇ προσθίᾳ ὁμοία· καὶ πᾶν τὸ οἰκοδόμημα ἦν ὑπ' ὀροφὴν, ἧς τινὲς τῶν λιθίνων δοκῶν, ὀγκωδέσταται, ἔχουσι μῆκος 22'. Παρὰ τῇ ἐξωτερικῇ δὲ, τῇ δυτικῇ, πλευρᾷ προέχουσιν ὀρθογωνίως δύο πτέρυγες κοσμούμεναι ἑκατέρα κατὰ τὰ ἐμπρὸς διὰ τριῶν δωρίων κιόνων ταπεινοτέρων καὶ ἰσχνοτέρων τῶν τῆς στοᾶς, μετὰ ζώνης τριγλύφων, ἄνευ ἀετωμάτων. Ἐκ τῶν πλευρῶν τούτων ἡ μὲν ἀριστερὰ (τῷ εἰσιόντι) ἦ βορεία, ἔχει ὀπίσω τῶν κιόνων κεχωρισμένον εὐρύχωρον δωμάτιον. εἰς ὃ, εἰς πινακοθήκην χρησιμεῦον, διετηροῦντο μεγαλογραφίαι τοῦ Πολυγνώτου καὶ ἄλλων ἐπισήμων καλλιτεχνῶν («οἴκημα ἔχον γραφὰς» Παυσ. Α, 22)· ἡ δὲ δεξιὰ ἦ νοτία, πολὺ στενωτέρα, καὶ πρὸς δυσμὰς ἀναπεπταμένη. ἐνέκλειε πιθανῶς τὸν Προπύλαιον ἢ «ἀμύητον» Ἑρμῆν, ἴσως καὶ τὰς τρεῖς Χάριτας τοῦ Σωκράτους, καὶ ἐμπρὸς αὐτῆς ἐξετείνετο ὁ ἀρχαῖος προμαχὼν, ὁ εἰς πάντα τὰ ἀρχαῖα φρούρια τὰ δεξιὰ τῆς εἰσόδου ὀχυρῶν, καὶ ἐχρησίμευε τότε εἰς ἐξαίσιον βάθρον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης. Ἐπὶ Ῥωμαίων δὲ, τῷ 27 π. Χ. (Ἴδ. Ῥαγκ. Ἅπαντ. Τ. ΙΗ, σλ. 105), ἐκτίσθη μεγάλη ἐκ λευκοῦ λίθου ἀναβάθρα, ἰσοπλατὴς τοῖς προπυλαίοις, ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ λόφου φέρουσα εἰς αὐτὰ, καὶ ἧς, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἀθηνῶν, ἀνευρέθη καὶ ἀνῳκοδομήθη τὸ νότιον μέρος. — Οἱ Φράγκοι δοῦκες ἐγκατέστησαν εἰς τὸ «οἴκημα τῶν γραφῶν» τὸ ἀρχεῖον αὐτῶν, εἰς δὲ τὴν νοτίαν πλευρὰν ἔκτισαν πύργον εἰς φρυκτόριον τηλεγραφικὸν, ἀποκομισθὲν ἐπ' ἐσχάτων φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ κ. Σχλιεμάννου. Οἱ τοῦ λαοῦ ἡμιμαθεῖς ὠνόμαζον ἐν τῷ μεσαίωνι τὰ Προπύλαια παλάτιον τοῦ Θεμιστοκλέους, καὶ εἶτα Ὁπλοστάσιον τοῦ Λυκούργου. Οἱ δ' Ὀθωμανοὶ, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῶν Ἀθηνῶν, τῷ 1455, μετεχειρίσθησαν αὐτὰ εἰς ὁπλοθήκην καὶ πυριταποθήκην, μέχρι τοῦ 1636, ὅτε ἐνσκήψας κεραυνὸς καθ' ἣν ὥραν, ὡς μνημονεύεται, ὁ φρούραρχος τῆς Ἀκροπόλεως ἡτοιμάζετο νὰ καταπυροβολήσῃ τοὺς εἰς τὸ ἐκκλησίδιον τοῦ ἁγίου Δημητρίου (τοῦ Βομβαρδάρη) πανηγυρίζοντας Χριστιανοὺς, κατέστρεψεν αὐτά. Ἀλλ' ὁ θριγγὸς τῆς δυτικῆς αὐτῶν στοᾶς ἐσώζετο ἔτι τῷ 1687 (Fanelli, Athene Atticæ). Εἶτα δ' οἱ Ὀθωμανοὶ, ἐξακολουθήσαντες τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς, καὶ ἐπιτειχίσαντες καὶ ἐπιθολώσαντες αὐτὰ, τὰ μετέβαλον εἰς κανονοστάσια μεθ' ὑπογείων ἀποθηκῶν, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις τέλος τὰ ἀνέσκαψε διατηρήσασα ὅ,τι αὐτῶν ἐσώζετο.

Προσακτιος, ποταμὸς τῆς Μεγάλης Μυσίας παρὰ τῇ Λαμψάκῳ (Ἀρρ. Ἀνβ. Α, 12) ἴσως ὁ ἄλλως Πράκτιος (Ὁμ. Ἰλ. Β, 835).

Προσγναθίδιον, λαιμοδέτης σκοπὸν ἔχων νὰ προφυλάττῃ ἰδίως τὰς γνάθους, τὸ κάτω μέρος τοῦ προσώπου· οὐχὶ συνήθως μέρος τῆς ἀναβολῆς, ἀλλ' ἰδίως ἐν χρήσει ἀσθενῶν, κτλ. Εἶτα δ' ἐπὶ Ῥωμαίων φαίνεται ὅτι εἰσήχθη γενικῶς εἰς τὰ στρατεύματα τὰ πολεμοῦντα ἐν βορείαις χώραις, διότι ἐμφανίζεται ἀνεξαιρέτως εἰς πάσας τὰς παραστάσεις τῶν στρατιωτῶν τοῦ Τραϊανοῦ, τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου καὶ τοῦ Σ. Σεβήρου, ἀλλ' ἁπλῶς περὶ τὸν τράχηλον περιδεδεμένον (Hor. Sat. II, 3, 255. — Quinct. XI, 3, 144).

Προσέλληνοι, οἱ ἀρχαιότεροι τῆς σελήνης, οἱ πρὸ τῆς σελήνης ὑπάρχοντες. Οὕτως ἀπεκάλουν καὶ ἐθεώρουν ἑαυτοὺς οἱ αὐτόχθονες Ἀρκάδες, οἵτινες ὡς ἀρχαιότατα ἐν ἀγρίᾳ διαίτῃ τὴν Ἀρκαδίαν οἰκοῦντες περιγράφονται (Παυσ. Η, 1). Ὑπετέθη ὅμως καὶ ὅτι ἡ λέξις ἐδήλου κατ' ἀρχὰς κυρίως «προέλληνες» (διότι πολλάκις ἐναλλάσσεται τὸ σ καὶ ἡ δασεῖα), ὡς πρὸ τῶν Ἑλλήνων (Δωριέων) τὴν χώραν οἰκοῦντες (Daecrlzin).

Προσκεφάλαιον, τὸ μέρος τῶν στρωμάτων ἐφ' οὗ κλίνομεν τὴν κεφαλὴν (τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ) εἰς τὴν κλίνην (Ἀρστφ. Πλοῦτ.). Ἐγίνοντο δ' αὐτοῦ καὶ ἄλλαι χρήσεις, ὡς ὅτε ἐκάθηντο ἐπὶ προσκεφαλαίων εἰς τὰς ἑστιάσεις, εἰς τὰ θέατρα καὶ εἰς τοὺς δίφρους (Πλτ. Πολ. Α).

Προσκήνιον, εἰς τὰ ἀρχαῖα θέατρα (ἴδ.), ἀπέναντι τῶν θεατῶν, καθημένων εἰς

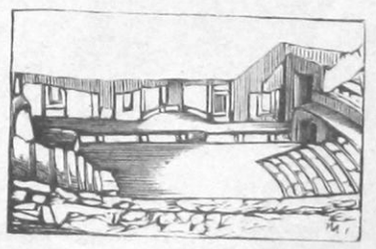

τὸ Κοῖλον, πέριξ τῆς ἡμικυκλικῆς ὀρχήστρας, παρετείνετο, ὡς διάμετρος ἡ χορδὴ αὐτῆς, ἡ σκηνὴ, πόδας τινὰς ὑπὲρ αὐτὴν

ὑψουμένη, καὶ ἐπὶ ταύτης παρίσταντο οἱ ὑποκριταί, ἐν ᾧ ὁ χορὸς, ἐν ὅσῳ χορὸς εἰσήγετο εἰς τὰ Ἑλληνικὰ δράματα, ἵστατο καὶ ἔψαλλεν ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ. Ὁ ἐμπρόσθιος τῆς σκηνῆς τοῖχος, ἐφ' οὗ αὐτὴ, ἢ μᾶλλον τὸ ἐμπρόσθιον αὐτῆς μέρος, τὸ ἐκ σανίδων συνιστάμενον λογεῖον, ἐστηρίζετο, ἦν τὸ προσκήνιον, ὡς φαίνεται καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ μῆκος εἰς τὴν εἰκόνα τὴν παριστῶσαν τὸ ἐρείπιον τοῦ θεάτρου τῆς Πομπηίας. Ὀπίσω αὐτοῦ ἦσαν τὰ ὑποσκήνια, τὰ ὑπὸ τὴν σκηνὴν ὑπόγεια διὰ τὰς μηχανὰς, κτλ. Πολλάκις δ' αὐτὸ ἦν κατάκοσμον διὰ γλυφῶν, ὡς εὑρέθη εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Διονυσιακὸν θέατρον. — Κατά τινας δ' αὐτὸ τὸ λογεῖον τῆς σκηνῆς, τὸ πρὸς τὴν ὀρχήστραν ἄκρον, οὕτως ἐλέγετο, ἢ καὶ τὸ πρὸ τῆς σκηνῆς, εἰς τὸ ἄκρον καὶ πρὸς ἀπόκρυψιν αὐτῆς αἰρόμενον παραπέτασμα (Σουίδ.).

Πρόσκλησις, ἴδ. Δίκη.

Προσκλύστιος, ἐπίθετον τοῦ Ποσειδῶνος ἐν τῷ ναῷ ὃς ἐκτίσθη αὐτῷ ἐν Ἀργολίδι ὅτε κατέκλυσε τὴν χώραν (Παυσ. Β, 2).

Προσκύνησις, ἡ ἀποδιδομένη ἔνδειξις βαθέος σεβασμοῦ ἐκ τοῦ κύω (φιλῶ), ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κύων, διότι οἱ μὲν βάρβαροι, οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Αἰγύπτιοι προσεκύνουν θεοὺς καὶ βασιλεῖς γονυπετοῦντες καὶ εἰς τὴν γῆν, ὡς τετράποδες κῦνες, κλίνοντες (Ἡρδ.

Ζ, 136. Η, 118), οἱ δὲ Ἕλληνες, μόνον ἁλαφρῶς τὸ γόνυ καὶ τὸ σῶμα κλίνοντες, τὴν χεῖρα φιλοῦντες καὶ δι' αὐτῆς εἶτα ἐγγίζοντες τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας των (Ἡρδ. Α, 134).

Πρόσοδοι, ἴδ. Πολιτικὴ οἰκονομία.

Πρόσπαλτα (τὰ), δῆμος ἀττικὸς τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς. Νῦν κατά τινας Σπάτα, κατ' ἄλλους Πρινάρι.

Πρόσταξις, ἐν Ἀθήναις τὸ ψήφισμα τὸ ὁρίζον τὸν βαθμὸν τῆς ἐπιβαλλομένης ποινῆς τῆς ἀτιμίας, ὅταν αὕτη ἦν μερικὴ καὶ οὐχὶ ἀπόλυτος, ὡς οἱ ἐπὶ τῶν Λ' μείναντες ἐν Ἀθήναις στρατιῶται ὑπεβλήθησαν, μετὰ τούτων τὴν πτῶσιν, διὰ προστάξεως, εἰς τὸ μὴ ἐκλέγεσθαι ἐν τῇ βουλῇ (Ἀνδκ. Π. Μυστ. 73).

Προστὰς, πρόδωμα, προαύλιον. Ἴδ. Πρόθυρον.

Προστασία, ἐπίθετον ὑφ' ὃ ἐλατρεύετο ἡ Δήμητρα μετὰ τῆς Κόρης εἰς ναὸν καὶ ἄλσος μεταξὺ Ἄργους καὶ Σικυῶνος (Παυσ. Β, 11).

Προστατήριος ἢ Προστάσιος, ὁ Ἀπόλλων ὑπὸ τὸ ἐπίθετον τοῦτο λατρευόμενος ἐν μικρῷ τινι ναῷ ἐν τῇ Ἀττικῇ (Παυσ. Α, 44).

Προστάτης, 1) Ἐν Ἀθήναις ὁ ἀπελεύθερος καὶ ὁ μέτοικος δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ παρουσιασθῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὸ δικαστήριον, ἢ νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος εἰς οἱανδήποτε σχέσιν μετὰ τοῦ δημοσίου, ἀλλ' ἔπρεπε πρὸς τοῦτο νὰ ἐκλέγῃ πολίτην τινὰ, ὅστις ἐλέγετο ὁ προστάτης αὐτοῦ, ὅστις καὶ ἐφρόντιζε καὶ ἠγγυᾶτο περὶ τῶν δημοσίων ὀφλημάτων αὐτοῦ. Ὁ χαρακτὴρ δὲ τοῦ προστάτου ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ μέτρον τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ ἐκλεξαμένου αὐτὸν (Ἀρστφ. Εἰρ. 683. — Λυσ. κ. Φιλον. Θ. — Ἰσκρ. π. Εἰρ. ΙΕ). — 2) Ἐν Σπάρτῃ προστάται ἦσαν οἱ κατώτεροι διοικηταὶ (ὑπαξιωματικοὶ) τῶν τμημάτων τῆς ἑνωμοτίας.

Προστίμημα, ἐν τῇ ἀττικῇ δικονομίᾳ, ἡ ἐπιβάρυνσις τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένης ποινῆς, ἐπιτρεπομένη μόνον ὅταν, ἕνεκα τοῦ μεγέθους τοῦ ἐγκλήματος, διὰ ψηφίσματος δίδεται ἄδεια εἰς τὸν βουλόμενον

νὰ προτείνῃ τοιαύτην εἰς τὸ δικαστήριον (Δμσθ. κ. Τριηρ. 733).

Πρόστιμον, ἐν Ἀθήναις ἡ ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ἐπιβαλλομένη οὐχὶ ἀποζημίωσις, ἀλλὰ ποινὴ, ὑπὸ μὲν τῆς βουλῆς οὐχὶ ἀνωτέρα τῶν 500 δραχμῶν, ὑπὸ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν ὅμως καὶ πολλῶν ταλάντων, ὅτε καὶ ἀτιμίαν συνεπέφερε (Αἰσχ. κ. Κτησιφ. — Λυσ. κ. Φιλοκρ. κλ.).

Πρόστοον, ἡ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ Ρωμαϊκῇ οἰκίᾳ ἐσωτερικὴ στοὰ τῆς αὐλῆς τοῦ ἀνδρωνίτου (Πλάτ. Πρωταγ.). (ἴδ. Οἶκος).

Πρόστυλος, ναὸς (ἴδ.) κοσμούμενος

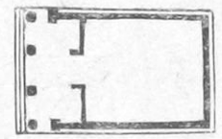

ἐξωτερικῶς διὰ σειρᾶς κιόνων μόνον κατὰ τὴν πλευρὰν τῆς εἰσόδου, τὴν ἀνατολικήν.

Πρόστυπον, ἀνάγλυφον ἐπίπεδον, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ ἐκτύπου, ἀναγλύφου προέχοντος (Ἀθήν. Ε, 30).

Προσύμνα, 1) θυγάτηρ τοῦ ποταμοῦ Ἀστερίωνος, τροφὸς τῆς Ἥρας (Παυσ. Β, 17), πιθανῶς προσωποποίησις τῶν εἰς τὴν Ἥραν ὕμνων. — 2) Κατ' αὐτὴν κληθεῖσα πόλις τῆς Ἀργολίδος, ἔρημος ἐπὶ Στράβωνος, διότι οἱ κάτοικοι εἶχον μετοικήσει εἰς Ἄργος (Στρβ. — Παυσ.).

Πρόσχιον, πόλις Αἰτωλικὴ κατὰ τὴν νοτιοδυτικὴν πλευρὰν τοῦ ὄρους Ἀρακύνθου (Θουκ. Γ, 102), κειμένη, κατὰ Στράβωνα (Ι, 451), περίπου εἰς τὴν θέσιν τῆς Ὁμηρικῆς Πυλήνης (Ὁμ. Ἰλ. Β, 639).

Προσωπῖτις, νῆσος τῆς κάτω Αἰγύπτου, κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νείλου, μεταξὺ τοῦ Σεβεννυτικοῦ καὶ τοῦ Κανωπίου στομίου καὶ τῆς διώρυχος τῶν Φαρῶν. Περιεῖχε πόλεις τὴν Ἀφροδιτόπολιν, Νικόπολιν, κλ. (Ἡρδ. Β, 165. — Θουκ. Α, 109).

Πρόσωπον ἢ προσωπεῖον, τὸ τεχνητὸν, ξύλινον καὶ κεχρωματισμένον, ὅ ἔφερον οἱ ὑποκριταὶ εἰς τὸ θέατρον. Πρῶτος εἰσαγαγὼν τὴν χρῆσιν αὐτοῦ λέγεται ὁ Χοιρίλος, ὑπ' ἄλλων ὁ Θέσπις ἢ καὶ ὁ Αἰσχύλος (Hort. ad Pis. 278), παραχθεὶς εἰς τοῦτο ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ νὰ δώσῃ εἰς ἕκαστον τῶν ὑποκριτῶν τὸν ἀνήκοντα αὐτῷ τύπον, ὃν καὶ ἡ ἀτεχνία τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν, συνήθως μὴ ὄντων ἐξ ἐπαγγέλματος ἠθοποιῶν, καὶ αἱ μεγάλαι τῶν θεάτρων διαστάσεις καθίστων

χωρὶς αὐτοῦ δυσδιάκριτον. Γυναικεῖα προσωπεῖα εἰσήγαγε, κατὰ Σουίδαν, πρῶτος ὁ Φρύνιχος (Ἐν λ.). Τίς δὲ καὶ ὁ εἰς τὴν κωμῳδίαν προσωπεῖα πρῶτος δεχθεὶς ἀγνοεῖται (Ἀρστ. Ποιητ. Β, 22). Τὰ πλεῖστα τῶν προσωπείων ἐκάλυπτον οὐ μόνον τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν κεφαλὴν διὰ κόμης, κτλ. Διεκρίνοντο δὲ τὰ προσωπεῖα κατὰ τὸ φῦλον ὃ παρίστων (διότι καὶ τὰ γυ-

ναικεῖα πρόσωπα ἄνδρες ὑπεκρίνοντο), κατὰ τὴν ἡλικίαν, κατά τινας γνωστοὺς τύπους θεῶν ἢ ἡρώων, καὶ κατὰ τοὺς τῶν διαφόρων κοινωνικῶν τάξεων. Γενικῶς πάντα τὰ προσωπεῖα εἶχον εὐρέως διεσταλμένον τὸ στόμα, ἵνα μὴ καταπνίγηται ἡ φωνὴ τοῦ ὑποκριτοῦ· ἐξηροῦντο δὲ μόνα τὰ τῶν βωβῶν

προσώπων. Τραγικῶν προσώπων τύποι ὑπῆρχον, κατὰ Πολυδεύκην (Δ, 133), 25, ἤτοι γερόντων 6, νεανιῶν 7, γυναικῶν 9, δούλων 3, πάντα ἰδίως χαρακτηριζόμενα, οἷον

ξυρίας (ἐσχατόγηρος), λευκὸς (γέρων), ξανθὸς (νέος), κτλ. πλὴν τῶν εἰδικῶν, ἐπὶ μυθολογικὰ πρόσωπα καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὁ δὲ χορὸς τῶν τραγῳδιῶν παρουσιάζετο

ἄνευ προσωπείων. — Τὰ κωμικὰ δὲ πρόσωπα ὑπερβολικὰ καὶ μᾶλλον γελοιογραφικά, λέγει ὁ Πολυδεύκης τεσσαράκοντα τριῶν τύπων ἢ κατηγοριῶν, πλὴν τῶν ἀτομικῶν ἀπεικονίσεων, ὡς φέρ' εἰπεῖν τοῦ Κλέωνος ἐν τοῖς Ἱππεῦσι τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τῶν ὁμοιώσεων ζῴων, κλπ. οἷοι οἱ βάτραχοι, αἱ σφῆκες, αἱ ὄρνιθες, εἰς τοὺς χορούς τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ. Τὰ δὲ τῶν Σατυρικῶν δραμάτων πρόσωπα παρίστων κυρίως Σατύρους καὶ Σιληνοὺς κατὰ διαφόρους ἐκφράσεις καὶ ἡλικίας. Αἱ πλεῖσται τῶν εἰκόνων ἐλήφθησαν ἐκ θεατρικῶν τοιχογραφιῶν τῆς Πομπηίας. — Εἰς τὰς ἐν Μυκήναις ὑπὸ τοῦ κ. Σχλίεμαν γενομένας ἀνασκαφὰς τοῦ τάφου τοῦ Ἀγαμέμνονος εὑρέθησαν μεταξὺ ἄλλων πολυτίμων προϊστορικῶν ἀντικειμένων καὶ περιεργότατα χρυσᾶ προσωπεῖα, καλύπτοντα τὸ πρόσωπον τινῶν ἐκ τῶν νεκρῶν, ἀναλόγως πρὸς τὸ αἰγυπτιακὸν καὶ φοινικικὸν ἔθιμον, εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα μοναδικόν.

Προτέλεια (τὰ), θυσία προηγουμένη ἱερᾶς τινος τελετῆς, ἰδίως δὲ τῆς τοῦ γάμου (Πλάτ. Νομ. ΣΤ.), ἡ καὶ προγάμια λεγομένη, καθ' ἣν ἡ νύμφη ἤγετο εἰς τὸν ναὸν μίαν πρὸ τοῦ γάμου ἡμέραν (Ἡσύχ.).

Προτομή, κατ' ἀρχὰς τὸ πρόσωπον τοῦ ζῴου, ἀπὸ τοῦ μετώπου καὶ κατωτέρω (Πολδ. Β, 49). Εἶτα δὲ, μάλιστα ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις, ἐκλήθη οὕτως ἡ γλυπτικὴ παράστασις μόνου τοῦ ἄνω μέρους τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, «μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ» λέγει ὁ Πολυδεύκης (Β, 47), ἀλλ' ἀληθῶς καὶ ἔτι βραχυτέρου. Ἐν τοῖς κλασικοῖς χρόνοις τοιαῦται προτομαὶ δὲν κατεσκευάζοντο ἐκτὸς τῶν Ἑρμῶν, οἷς κεφαλὴ ἐπετίθετο ἐπὶ τετραγώνου στήλης. Οἱ Ῥωμαῖοι ὅμως κατεσκεύαζον καὶ διετήρουν κηροπλάστους προτομὰς τῶν προπατόρων ἐντὸς ναϊδίων εἰς τὸ ἐπιφανέστερον μέρος τῆς οἰκίας (Πολδ. ΣΤ, 53. — Pl XXXV, 3). Ἐκεῖθεν ἐπεκράτησε καὶ ἡ τῶν λιθίνων προτομῶν κατασκευὴ ὧν τινας ἐνίοτε καὶ δικεφάλους παρίστων.

Πρότονοι (οἱ), τὸ ἰσχυρὸν σχοινίον δι' οὗ εἰς τὰς νῆας τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὁ ἱστὸς ἀπὸ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ ἐδέετο καὶ ἐστερεοῦτο εἰς τὴν πρύμνην καὶ εἰς τὴν πρῴραν, καὶ δι' οὗ, ὅταν ἐχαλᾶτο, κατεβιβάζετο (Ὁμ. Ἰλ. Α, 434. Ὀδυσ. Β, 425. — Αἰσχλ. Ἀγ. 906. — Εὐρπ. Ἑκ. 114). Ἐν δ' ἔπειτα χρόνοις τὸ σχοινίον, δι' οὗ ἐκτείνετο, συνεστέλλετο ἢ ἐξετείνετο τὸ ἱστίον.

Προτρυγαία (ἡ), ἑορτὴ πρὸ τοῦ τρύγους, ἀγομένη τῷ Προτρύγῳ Διονύσῳ καὶ τῷ Ποσειδῶνι ἐν Τύρῳ (Ἀχιλλ. Ττ. Β. — Αἰλ. Π. Ἱ. Γ, 41. — Ἡσύχ. ἐν λ.).

Πρότυπον, τύπος κοῖλος ἐκ ξύλου ἢ ἐκ γῆς ὀπτῆς, δι' οὗ ἐνειργασμένον ἀνάγλυφον ἀπετυποῦτο εἰς πολλὰ ἀντίτυπα ἐκ πηλοῦ.

Προυσίας, 1) Υἱὸς Ζήλου, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας, νεώτατος διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του τῷ 236 π. Χ. Τὴν χώραν του, πιε-

ζομένην πρὸ πάντων ὑπὸ τῶν Γαλατῶν, ἀπήλλαξεν αὐτῶν εἰς νικηφόρους μάχας περὶ τὸ 213, καὶ διὰ τῆς δραστηριότητος καὶ συνέσεώς του ηὔξησε τὴν σπουδαιότητα τῆς μικρᾶς του ἐπικρατείας (Πολδ. Δ, 50. Ε, 90. 111. Η, 17), καὶ ἐπικουρίᾳ Φιλίππου Β, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἐκυρίευσε τὴν Ἡράκλειαν καὶ τὰς αὐτῇ ὑποκειμένας πόλεις. Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου μεταξὺ Ῥωμης καὶ Ἀντιόχου, τοῦ ἡγεμόνος τῆς Συρίας (190), συνετάχθη ἐξ ἀνάγκης μετὰ τῆς Ῥώμης. Ἀλλ' οὐδεμίαν ἔσχεν ἐκ τούτου ὠφέλειαν (Πολδ. ΚΑ, 9. ΚΒ, 27. — Liv. XXXVII, 25), δι' ὃ καὶ, ἀντεκδικούμενος ἐδέχθη παρ' ἑαυτῷ τὸν Ἀννίβαν φυγόντα. Ἀπέθανε δὲ τῷ 186 (Just. XXXII, 4. — Nep. Hann. X). Κατ' αὐτὸν ἐκλήθη ἡ πόλις Προῦσα ἄνω τῆς Κίου. — 2) Προυσίας Β, υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ πρώτου, ἡγεμὼν ἄνευ ἠθικῆς δυνάμεως καὶ δραστηριότητος, τὸν Ἀννίβαν ἐκδοὺς ἐκ φόβου τῶν Ῥω-

μαίων, κατὰ τὰ νεύματα τῆς Ῥώμης δουλικῶς κυβερνήσας, καὶ τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν διὰ τῆς δειλίας του ἀτιμάσας (Πολδ. ΚΔ, 1. 3. ΚΘ, 3. Λ, 16. ΛΒ. 35). Τῷ 148 π. Χ. ἐδολοφονήθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του Νικοδήμου (Πλδ. ΛΖ, 2. — Just. XXXIV, 4. — Λουκ.).

Προυσιὰς, πόλις τῆς Βιθυνίας, πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ, ἐπὶ τοῦ Ὑπίου ποταμοῦ κατὰ τὴν Κέων, ἥτις ἦν πιθανῶς ὁ λιμὴν αὐτῆς, καταστραφεὶς ὑπὸ Φιλίππου, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας. Ἐκτίσθη δ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως Προυσίου Α' (Στρβ. — Στφ. Βυζ.). Νῦν Προῦσα.

Προφήτης, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὐχὶ ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ τὰ μέλλοντα προλέγων, ἀλλ' ὁ ἑρμηνεύων τοὺς χρησμοὺς τῶν θεῶν (Πλάτ. Τίμ. σλ. 392).

Προχειροτονία, ἡ ἐν τῇ βουλῇ χειροτονία προβουλεύματος πρὶν ἢ ὑποβληθῇ εἰς χειροτονίαν τοῦ δήμου (Φώτ.).

Προχοΐς (ἡ), μικρὸς πρόχους. Ἀλλὰ συνήθως μικρὸν ἀγγεῖον λεμβοειδὲς (ἀμίς), ῥητῶς ἀποκλειόμενον ἀπὸ τῶν συμποσίων (Ξνφ. Κυρπ. Η, 8, 10.—Ἡσύχ.).

Πρόχοος, πρόχους (ὁ), ἢ προχύτης, ἡ λάγηνος ἐν ᾗ ἔφερον τὸ ὕδωρ διὰ τὴν ἀπόνιψιν τῶν χειρῶν εἰς τὰς τραπέζας, πολλάκις καὶ ἐκ πολυτίμων μετάλλων (Ὁμ. Ἰλ. Ω, 334. Ὀδ. Α, 116).

Προχύται, ἴδ. Ὁλοχύται.

Προχύτη, νῆσος τῆς ἀκτῆς τῆς Καμπανίας, μεταξὺ τοῦ Μισηνοῦ ἀκρωτηρίου, οὗ ἀπέχει 30 στάδια καὶ τῆς νήσου Πιθηκούσης, ἀφ' ἧς ἐνομίζετο ὅτι δι' ἐκρήξεως ἀπεσπάσθη (Στρβ. Β, 123. Ε, 247. — Pl. II, 88).

Προχύτης, ἴδ. Πρόχοος.

Πρυμνεύς, εἷς τῶν ἐπισήμων Φαιάκων (Ὁμ. Ὀδ. Θ, 112).

Πρύμνη, εἰ καὶ ἐνίοτε παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Η, 383. Ο, 704) πᾶσα ἡ ναῦς, ἀλλὰ συνήθως καὶ κυρίως τὸ ὄπισθεν μέρος αὐτῆς. Αἱ δὲ φράσεις «ἐπὶ πρύμναν κρούεσθαι», «πρύμναν ἀνακρούεσθαι» (Ἡρδ. Η, 84.—Φώτ.) σημαίνουσι τὸ ὀπισθοδρομεῖν ἄνευ στροφῆς, τῆς πρύμνης ὡς πρῴρας χρησιμευούσης.

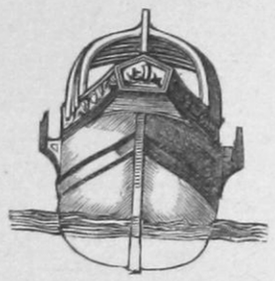

Πρυμνησία (ἡ), πόλις τῆς μεγάλης Φρυγίας ἐν Ἀσίᾳ (Στφ. Βυζ.).

Πρυμνήσια (τὰ), τὰ σχοινία δι' ὧν τὸ πλοῖον ἐκ τῆς πρύμνης προσεδέετο εἰς τὴν ξηράν (Ὁμ. Ἰλ. Α, 436 — Ὀδσ. Β, 418), τὰ αὐτὰ καὶ ἀπόγεια· ὥστε «πρυμνήσια λύειν» ἦν ταὐτὸ τῷ ἀποπλέειν.

Πρυμνώ, θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Τηθύος (Ἡσδ. Θεογ. 350).

Πρυτανεία, ἡ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τὸ ἓν δέκατον τοῦ ἔτους διεύθυνσις τῆς βουλῆς ὑπὸ μιᾶς τῶν δέκα φυλῶν, διὰ 50, εἶτα 40, κληρωτῶν μελῶν αὐτῆς, ἅτινα κατὰ τὸ διάστημα ἐκεῖνο ἐλέγοντο Πρυτάνεις. Ἐπρυτάνευε δ' ἐν τῷ ἔτει ἑκάστη φυλὴ οὐχὶ κατὰ σειρὰν μόνιμον, ἀλλὰ κατὰ τάξιν ἣν ἐπίσης ὁ κλῆρος ὑπεδείκνυε· δι' ὃ καὶ εἰς τὰ ψηφίσματα, ἔνθα αἱ πρυτανεῖαι εἰς ὁρισμὸν τῆς χρονολογίας μνημονεύονται, γράφεται «ἐπὶ τῆς δεῖνος (Ἀκαμαντίδος, Ἱπποθοοντίδος κτλ.) πρυτανείας, πρώτης, δευτέρας κτλ. πρυτανευούσης. Δὲν ἦσαν δὲ πᾶσαι αἱ πρυτανεῖαι ἴσης διαρκείας, ὅπερ ἄνευ κλάσματος τῆς ἡμέρας ἦν ἀδύνατον, ἀλλ', ὡς φαίνεται (Rang. Ant. Hell. I, σλ. 393), κατὰ τὰ κοινὰ ἔτη αἱ πρῶται τρεῖς διήρκουν ἀνὰ 35 ἡμέρας, αἱ λοιπαὶ ἐναλλὰξ ἀνὰ 36 καὶ 35· εἰς δὲ τὰ ἔτη τὰ ἔχοντα 355 ἡμέρας, ἡ ἕκτη εἶχεν ἡμέρας 37· εἰς τὰ ἐμβόλιμα δὲ, αἱ πρῶται τρεῖς εἶχον ἀνὰ 38 ἡμέρας καὶ αἱ λοιπαὶ ἐναλλὰξ ἀνὰ 39 καὶ 38. Καθ' ἑκάστην, ἐκ τῶν 50 πρυτάνεων ἐκληροῦτο εἷς, ὁ ἐπιστάτης, προεδρεύων τῶν συνεδριάσεων τῆς βουλῆς καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου· αὐτὸς δ' ἐκλήρου καὶ ἐξ ἑκάστης τῶν ἄλλων φυλῶν ἀνὰ ἕνα βουλευτὴν λεγόμενον Πρόεδρον (Πολυδ. Η, 96), καὶ μεταγενεστέρως, ὑπερισχύοντος τοῦ δημοτικοῦ πνεύματος, τὴν κυρίως προεδρείαν καὶ διεύθυνσιν τῶν δημοσίων κατέλαβον, ἀντὶ τοῦ ἐπιστάτου, οἱ ἐννέα οὗτοι πρόεδροι, κληροῦντες καὶ αὐτοὶ ἕνα ἑαυτῶν πρόεδρον, ὅστις ἐλέγετο ἐπιψηφίζων πρόεδρος (Εὐστθ. Ὀδ. Ρ, 455). Ἐπὶ Δημοσθένους δ' ἐνομοθετήθη νὰ προεδρεύῃ τῆς ἐκκλησίας ἑκάστοτε μία τῶν μὴ πρυτανευουσῶν φυλῶν (Αἰσχ. κ. Τμρχ. 14).

Ἐπὶ Ἀδριανοῦ, προστεθείσης εἰς τὰς 12 καὶ μιᾶς ἄλλης φυλῆς, τῆς Ἀδριανίδος, καὶ τῆς βουλῆς συγκειμένης πάλιν ἐκ 500 μελῶν, 6 φυλαὶ ἔδιδον ἀνὰ 39 πρυτάνεις, 6 ἀνὰ 38 καὶ μία 37, οἷς, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀρτίου ἀριθμοῦ, εἰς 38, προσετίθετο ἡ Ἀθηνᾶ (Böckh, C. 3. Ἀρ. 189). Διέμενον δ' οἱ πρυτάνεις ἐν διαρκεῖ συνεδριάσει δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, καὶ ἐν ἀνάγκῃ καὶ διὰ νυκτὸς (Ἀνδκδ. π. Μυστ. 45), καὶ συνηστιῶντο δημοσίᾳ δαπάνῃ (Δμσθ. Πρπρσβ. 400.—Πλούτ. Κίμ. Α). Ἐκληροῦτο δὲ καὶ εἰς γραμματεὺς κατὰ πρυτανείαν, ἀλλ' οὐχὶ ἐκ τῶν Πρυτάνεων λαμβανόμενος.

Πρυτανεῖα, τὰ ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων καταβαλλόμενα εἰς πολιτικὰς δίκας, καὶ ὄντα 3 δρ. δι' ἀμφισβητούμενον κεφάλαιον 100—1000 δρ., 30 ἀπὸ 1000—10,000 (Πολδ. Α, 38), διδόμενα δὲ μετὰ τὴν δίκην τοῖς δικασταῖς ὡς μισθός.

Πρυτανεῖον, τὸ ἀρχεῖον πάσης Ἑλληνικῆς πόλεως. Ἐν Ἀθήναις ἔκειτο ὑπὸ τοὺς βορείους πρόποδας τῆς Ἀκροπόλεως πρὸς τῇ Ἀγορᾷ (Παυσ. Α, 18), ἐγκλεῖον ἄγαλμα τῆς Ἑστίας καὶ τῆς Εἰρήνης, πιθανῶς δὲ καὶ τὸν ἄσβεστον λύχνον ἐξ οὗ ἐλάμβανον πῦρ οἱ ἀποικιζόμενοι (Ἀθν. Ε, 187. — Στρβ. Θ, 416. — Πολδ. Α, 7). Ἦσαν δ' ἐν αὐτῷ ἀνηρτημένοι καὶ οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος. Ἐκεῖ προσέτι ἐσιτοῦντο, δημοσίᾳ δαπάνῃ, πλὴν τῶν Πρυτάνεων καὶ τῶν ἀεισίτων, ἤτοι τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου, οἱ ξένοι πρέσβεις, καὶ ἐκεῖνοι ὅσοις διὰ ψηφίσματος πρὸς τιμὴν ἐδίδετο σίτισις (τὸ δικαίωμα τῆς ἐκεῖ ἑστιάσεως). Ἐν τῷ Πρυτανείῳ ἤδρευον καὶ οἱ Ἐφέται, ὅταν ἐδίκαζον τὰ ὄργανα φόνου γενόμενα ἄψυχα ἀντικείμενα, ἃ καὶ ἐξεβάλλοντο τῶν ὁρίων ὡς βέβηλα (Δμσθ. κ. Ἀριστφ. Σλ. 645.—Παυσ. Ζ, 11, 2).

Πρύτανις, γενικῶς ὁ πρόεδρος σωματείου. Πλὴν τοῦ μέλους τῆς πρυτανείας (ἴδ.), ἐκαλεῖτο οὕτως ἐν Ἀθήναις καὶ ὁ πρόεδρος τῶν ναυκράρων (ἴδ.) (Ἡρδ. Ε, 71), καὶ ὁ τῶν δέκα πωλητῶν (ἴδ.) (Πολδ. Η, 99.—Ἁρπκρ.). — Ἐν Κορίνθῳ δὲ, ἐν ἀρχαιοτάτοις χρόνοις (700 π. Χ.), Πρύτανις ἐλέγετο ὁ ἐτησίως ἐκλεγόμενος ἐκ τῆς ἀριστοκρατικῆς τάξεως τῶν Βακχιαδῶν, καὶ βασιλέως ἐξασκῶν ἐξουσίαν (Διόδ.).

Πρύτανις, 1) Εἷς τῶν ἐπισήμων Λυκίων, τῶν συμμαχούντων μετὰ τῶν Τρώων (Ὁμ. Ἰλ. Κ, 678).—2) Υἱὸς Εὐρυφῶντος, ἔκγονος τοῦ Προκλέους, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης (Ἡρδ. Β, 131.—Παυσ. Γ, 7). — 3) Μικρὸς ποταμὸς τῆς ἐν Ἀσίᾳ χώρας τοῦ Πόντου, πρὸς τῇ θαλάσσῃ ῥέων, ἀνατολικῶς τῆς Τραπεζοῦντος. Ὁ Πτολεμαῖος καλεῖ αὐτὸν Ἄρκαδιν.

Πρώναξ, υἱὸς τοῦ Ταλαοῦ καὶ τῆς Λυσιμάχης, πατὴρ τοῦ Λυκούργου. Οἱ ἐν Νεμέᾳ ἀγῶνες ἐλέγοντο ὑπό τινων εἰς τιμὴν αὐτοῦ συστηθέντες (Αἰλ. Π. Ἱ. Δ. 5. —Ἀπλλδ. Α, 9, 13).

Πρώνησος, ἴδ. Πρόννοι.

Πρῷρα, τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τοῦ

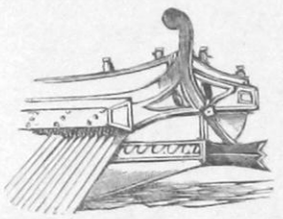

πλοίου, ἔχουσα συνήθως τὸ ἔνσημον, καὶ εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα τὸ ἔμβολον.

Πρῳράτης ἢ Πρῳρεύς, ὁ εἰς τὴν πρῷραν τοῦ πλοίου ἱστάμενος ναύτης, καὶ

ἐκεῖθεν διὰ σχημάτων τῆς χειρὸς τὸν πηδαλιοῦχον εἰς τὴν πρύμνην καθοδηγῶν, «διά-

κονος», ἤτοι *ὑπάλληλος τοῦ κυβερνήτου (Ξνφ. Οἰκον. Η, 14.—Πλούτ. Ἀγησ. ΙΕ).

Πρωρεύς, εἷς τῶν ἐπισήμων Φαιάκων, ἔχων ὄνομα ναυτικὸν, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν Φαιάκων παρ' Ὁμήρῳ (Ὁμ. Ὀδ. Θ, 113).

Πρωταγόρας, εἷς τῶν περιφημοτάτων σοφιστῶν, ἐξ Ἀβδήρων, ὀλίγον ἀρχαιότερος τοῦ Γοργίου καὶ τοῦ Προδίκου, ζήσας κατὰ τὰ ἔτη 480-410 π. Χ. Περὶ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς διδασκαλίας του σπάνιαι εἰσὶν αἱ πληροφορίαι. Ὑπό τινων λέγεται μαθητὴς τοῦ Δημοκρίτου· ἀλλὰ τοῦτο πιθανῶς δὲν ἔχεται ἀκριβείας, ἢ ὑπάρχει τις ἐναλλαγὴ ὀνομάτων, διότι ὁ Πρωταγόρας ἦν περὶ τὰ 20 ἔτη πρεσβύτερος τοῦ Δημοκρίτου. Βέβαιον μόνον φαίνεται ὅτι εἶχεν ἐπιμελῶς σπουδάσει καὶ ἐγνώριζε τὰ δόγματα τοῦ Ἡρακλείτου καὶ τῶν ἀρχαίων Ἐλεατῶν. Πρὶν δ' ἢ ἐπιδοθῇ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν φιλοσοφίαν, κατεγίνετο εἰς τὴν γραμματικὴν καὶ τὴν ὀρθοέπειαν (Πλάτ Φαῖδρ. 267). Εἶτα δ' ἐνέκυψε καὶ εἰς διαφόρους τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, καὶ οὕτως ἀνεδείχθη εἷς τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων σοφιστῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Κατ' ἀρχὰς αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπεκάλει σοφιστὴν, καὶ ἐλάμβανεν 100 μνᾶς (10,000 τῶν τότε, 30,000 τῶν νῦν δραχμῶν) ὡς δίδακτρα. Μεγάλως ἐξετιμᾶτο ὑπὸ τοῦ Περικλέους, καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐπέμφθη μετὰ μετοίκων εἰς Θουρίους, ἵνα ἀναθεωρήσῃ τὴν νομοθεσίαν τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ μεταρρυθμίσῃ αὐτὴν κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς. Ὁ Πλάτων καὶ ἄλλοι σύγχρονοι συγγραφεῖς μνημονεύουσί τινων τῶν διδαγμάτων αὐτοῦ, ἅτινα ἐξ αὐτῶν γνωρίζομεν. Ἐδίδασκε φερ' εἰπεῖν ὅτι πάντα εἰσὶν ὅσα καὶ οἷα εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον φαίνονται. Ὑπέσχετο δὲ καὶ νὰ διδάσκῃ πῶς «τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν», ἤτοι πῶς τὸ ἀσθενὲς καὶ κακὸν νὰ δύναταί τις νὰ μετατρέπῃ εἰς ἰσχυρὸν καὶ εἰς ἀγαθὸν, ἐννοῶν πιθανῶς τὰ ἐπὶ σοφισμάτων στηριζόμενα ἐπιχειρήματα, δι' ὧν μετεπλάττετο ἡ ἀλήθεια. Συνεπῶς πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταύτην καὶ πρὸς ἣν ἐπρέσβευεν ἀρχὴν «δύο λόγους εἶναι περὶ παντὸς πράγματος ἀντικειμένους ἀλλήλοις», ἔγραψε «λόγους ἐριστικοὺς» καὶ «τέχνην ἐριστικῶν», καὶ τὰς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον ἀφορώσας «θέσεις». Ἐν συγγράμματι «περὶ θεῶν» ἔγραφεν ὅτι ἀγνοεῖ ἂν ὑπάρχωσι θεοὶ ἢ ἂν δὲν ὑπάρχωσιν, ἢ ὁποῖοι εἰσί. Διὰ τοῦτο ἐν Ἀθήναις ἐθεωρήθη ὡς ἄθεος, ἐξωρίσθη τῆς πόλεως, καὶ τὰ συγγράμματά του ἐπυρπολήθησαν. Ἔφυγε δ' ἐπὶ μικροῦ ἀκατίου, καὶ ἐρρέθη ὅτι ναυαγήσας ἐπνίγη. Ὑπὸ τοῦ Κικέρωνος (Brut. XII. 45) μνημονεύονται αὐτοῦ οἱ «κοινοὶ τόποι» (loci communes). Κυριωτέρα δὲ πηγὴ περὶ τῶν θεωριῶν του ἐστὶν ὁ Πρωταγόρας τοῦ Πλάτωνος (Ἰδ. καὶ Πλάτ. Θεαίτ. στλ. 152 156. 160.— Cic. Acad. XLVI, 142. N. D. I, 2, 12, 29).

Πρωτέας, 1) Ναύαρχος τῶν Ἀθηναίων (Θουκ. Α, 45). — 2) Ἀδελφὸς τοῦ Κλείτου, υἱὸς Λανίκης ἢ Ἑλλανίκης, σύντροφος καὶ συμπαίκτης Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, διαβόητος οἰνοπότης (Αἰλ. Π. Ἱ. ΙΒ, 25.—Ἀθήν.).

Πρωτείρηνες ἢ πρωτεῖραι, ἐν Σπάρτῃ οἱ ὑπερβάντες τὴν ἡλικίαν τῶν εἰρήνων (Ἰδ.), οἱ εἰκοσαετεῖς νέοι (αὐτ. λεξ.).

Πρωτεσίλαος, υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου καὶ τῆς Ἀστυόχης ἢ Διομηδείας, ἔγγονος τοῦ Αἰολίδου Φυλάκου, βασιλεὺς τῆς Φυλάκης ἐν Θεσσαλίᾳ. Πρῶτος πάντων τῶν Ἑλλήνων ἐξεπήδησεν εἰς τὴν Τρωϊκὴν γῆν (Ὁμ. Β, 695), ἀλλὰ καὶ πρῶτος, ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος, ἐφονεύθη (Ov. Met. XII, 67), μεθ' ὃ διεδέχθη αὐτὸν εἰς τὴν στρατηγίαν τῶν Θεσσαλῶν ὁ ἀδελφός του Ποδάρκης. Εἶχε νυμφευθῇ Λαοδάμειαν τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀκάστου, ἢ Πολυδώραν, τὴν θυγατέρα τοῦ Μελεάγρου, καὶ τοσαύτη ἦν ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη τῶν δύο συζύγων, ὥστε ὅτε ὁ Πρωτεσίλαος ἀπέθανεν, εἰσακούσαντες αὐτὸν οἱ θεοὶ, τῷ

ἐπέτρεψαν νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τρεῖς ὥρας εἰς τὴν ωήν· ὅτε δ' ἐκ δευτέρου ἀπέθανε, τότε συναπέθανε καὶ ἡ γυνή του. Ὁ τάφος αὐτοῦ ἐδείκνυτο ἐν Ἐλεοῦντι τῆς Θρᾳκικῆς Χερσονήσου, ἔνθα εἶχε καὶ ναὸν πλούσιον, ὡς καὶ ἐν Φυλάκῃ εἶχεν ἱερὸν, ἔνθα ἐτελοῦντο αὐτῷ καὶ νεκρικοὶ ἀγῶνες (Ἡρδ. Ζ, 33. Θ, 116. 120.—Pl. XVI, 99).

Πρωτεύς, θαλάσσιος δαίμων, τῷ Ποσειδῶνι ὑποκείμενος, κεκτημένος τὴν δύναμιν τοῦ μαντεύειν καὶ μεταβάλλειν μορφὴν κατὰ θέλησιν. Συνήθως διέτριβεν εἰς Φάρον, τὴν αἰγυπτιακὴν νῆσον, ὁδηγῶν τῆς Ἀμφιτρίτης τὰ θαλάσσια ποίμνια. Ἐν ᾧ ποτε μετ' αὐτῶν περὶ μεσημβρίαν ἀνεπαύετο εἰς τὴν ἀκτὴν ὑπὸ σκιὰν βράχου, ὁ Μενέλαος ἐπὶ τῶν πλανήσεων κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπιστροφήν του εἰς τὴν Φάρον ῥιφθεὶς, ἀπήντησε τὴν Εἰδοθέαν, θυγατέρα τοῦ Πρωτέως, καὶ, κατὰ συμβουλὴν αὐτῆς, κοιμώμενον τὸν Πρωτέα καταλαβὼν, τὸν ἐβίασε, καίτοι παντοίας μεταβάλλοντα μορφὰς, νὰ τῷ μαντεύσῃ πῶς εἶχε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του (Ὁμ. Ὀδ. Δ, 351). Κατὰ μεταγενεστέρας ἑρμηνείας τοῦ μύθου, ἦν ὁ Πρωτεὺς βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ἐν Φάρῳ, Κῆτος καλούμενος, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ σύζυγος τῆς Ψαμάθης (τῆς θαλασσίας ἄμμου), πατὴρ δὲ τοῦ Πολυγόνου ἢ (Τμώλου), τοῦ Τηλεγόνου, τοῦ Θεοκλυμένου καὶ τῆς Θεονόης (Εὐρπ. Ἑλ. 9. 13). Κατ' Εὐριπίδην δὲ (Αὐτ.), τὸν μὲν Πάριν παρηκολούθει ἴνδαλμα τῆς Ἑλένης, ἡ δ' ἀληθὴς Ἑλένη, ὅτε ἡρπάγη, ἐκομίσθη ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ πρὸς τὸν Πρωτέα, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν σύζυγόν της μόνον μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Τρωάδος (Ἡρδ. Β, 112. 118). Ἐξ Αἰγύπου δ' ἐπιστεύετο μεταβὰς ὁ Πρωτεὺς εἰς τὴν Θρᾴκην, ἔνθα ἐνυμφεύθη τὴν Τορώνην. Ἀλλὰ τοὺς υἱούς του Τμῶλον καὶ Τηλέγονον, ἕνεκα τῆς βιαίας κατὰ τῶν ξένων διαγωγῆς των, ἐθανάτωσεν ὁ Ἡρακλῆς, κα τότε ὁ Πρωτεὺς, παρακαλέσας τὸν Ποσειδῶνα, μετηνέχθη πάλιν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Πρώτη, 1) νῆσος ἀπέναντι τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τῆς Μεσσηνίας, οὐ μακρὰν τῆς Πύλου, πρὸς βορρᾶν (Θουκ. Δ, 13). Νῦν Πρόδανον. — 2) Ἡ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔτι φέρουσα νῆσος τῆς Προποντίδος, παρὰ τῷ Βυζαντίῳ (Στφ. Βυζ.).

Πρωτογένεια, 1) θυγάτηρ τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς Πύρρας, ἐκ τοῦ Διὸς μήτηρ τοῦ Ὀπούντος καὶ τοῦ Αἰθλίου (Πινδ. Ὀλ. Θ, 62.—Ἀπλλδ. Α, 7, 2).—2) Θυγάτηρ τοῦ Καλυδῶνος, ἐκ τοῦ Ἄρεως δὲ μήτηρ τοῦ Ὀξύλου (Ἀπλλδ. Α, 7 7).

Πρωτογένης, περίφημος ζωγράφος ἐπὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν πρώτων χρόνων τῶν διαδόχων, ἐκ Ξάνθου, ἢ μᾶλλον ἐκ Καύνου τῆς Λυκίας, ἐν Ῥόδῳ ἐγκατεστημένος (Παυσ. Α, 3.—Πλούτ. Δμτρ. ΚΒ. —Pl. XXXV, 36. 20.— Σουίδ. — Κνστν. Πρφργν. π. Θεμάτ. ΙΔ). Κατήγετο ἐκ μικρᾶς καὶ πτωχῆς οἰκογενείας καὶ ἦν ἐργατικώτατος, εἰς τὴν τελειότητα τῶν ἔργων του ἐπιμένων, δι' ὃ καὶ αὐτὰ ἦσαν ὀλίγα, καὶ ἐθεωροῦντο ἔχοντα χαρακτῆρα κατάπονον. Εἰς τὴν κυρίως καλλιτεχνίαν λέγεται ἐξώρας ἐπιδοθεὶς, ἐν τοῖς πρώτοις δὲ χρόνοις ζωγραφῶν ἢ χρωματίζων πλοῖα. Ἀφορμὴ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως, ἢ ἴσως μαρτυρία αὐτῆς ἦν ὅτ ἐν τῷ οἰκήματι τῷ βορειοδυτικῷ τῶν Προπυλαίων τῶν Ἀθηνῶν διετηροῦντο ἔργα αὐτοῦ ἡ «Πάραλος» καὶ ἡ «Ἀμμωνιὰς», αἱ δύο ἱεραὶ τριήρεις τῶν Ἀθηναίων, εἴτε εἰς δύο εἰκόνας, εἴτε εἰς μίαν ὁμοῦ, καὶ, ὡς ὑπό τινων τῶν νεωτέρων ὑπετέθη (Sillig. Catl. Artifc.), παριστῶσαι εἰς σύμπλεγμα συμβολικὰ πρόσωπα, αἰνιττόμενα τὰ δύο πλοῖα. Διηγοῦνται ὅτι ὁ Ἀπελλῆς, ἐλθών ποτε εἰς Ῥόδον, τὸν ἐπεσκέφθη, καὶ μὴ ἐντυχὼν αὐτῷ κατ' οἶκον, ἐχάραξεν, ἀντὶ τοῦ ὀνόματός του, λεπτοτάτην γραμμὴν ἐπὶ πίνακος. Ἰδὼν δ' αὐτὴν ὁ Πρωτογένης, τὴν ἐδιχοτόμησε κατὰ μῆκος δι' ἄλλου χρώματος· ὃ ἰδὼν αὖθις ὁ

Ἀπελλῆς, ἔσυρεν ἐν αὐτῇ ἄλλην ἔτι λεπτοτέραν, ὅτε ὁ Πρωτογένης ἀνεγνώρισεν ὅτι τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ ᾖ ἄλλου ἔργον πλὴν τοῦ Ἀπελλοῦ. Ὁ δ' Ἀπελλῆς ἐπ' αὐτοῦ τέως παραγνωριζομένου εἵλκυσε τὸν γενικὸν θαυμασμόν, ἀγοράσας 50 ταλάντων ὅσα εἶχεν ἔργα, καὶ εἰπὼν ὅτι θέλει νὰ τὰ πωλήσῃ ὡς ἴδια ἑαυτοῦ. Τὸ περιφημότερον τῶν ἔργων αὐτοῦ ἦν ὁ νέος Ῥόδιος ἥρως Ἰάλυσος, ὃν παρέστησε θηρεύοντα, καὶ λέγεται ὅτι μὴ ἐπιτυγχάνων κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του εἰς τὴν παράστασιν τοῦ ἀφροῦ εἰς τὸ στόμα τοῦ τρέχοντος κυνὸς, ἔρριψεν ἀγανακτῶν τὸν σπόγγον εἰς τὸν πίνακα, καὶ ἡ τύχη κατώρθωσεν ὅ,τι ἡ τέχνη δὲν ἠδυνήθη. Εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην εἰργάσθη ἐννέα ἢ ἑνδεκα ὅλα ἔτη, διὰ τετραπλῆς ἐπιθέσεως χρωμάτων, καὶ εἰς αὐτὴν ὁ Ἀπελλῆς κατέκρινε μόνον τῆς τέχνης τὴν ὑπερβολήν. Ὅτε δ' ὁ Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς ἐπολέμει τὴν Ῥόδον, δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν πυρπολήσῃ ἵνα μὴ καταστραφῇ τὸ μέγα ἀριστούργημα τοῦτο. Ἐπ' αὐτῆς δὲ ταύτης τῆς πολιορκίας ἐξηκολούθησεν ὁ Πρωτογένης ζωγραφῶν ἡσύχως τὸν ἀναπαυόμενον Σάτυρόν του, διότι, ἔλεγεν, εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ Δημήτριος ἐπολέμει τοὺς Ῥοδίους, οὐχὶ τὴν τέχνην. Γράψας δ' ἐπὶ δένδρου τῆς εἰκόνος ταύτης πέρδικα, ὅτε εἶδεν ὅτι οἱ Ῥόδιοι ἐθαύμαζον αὐτὴν μᾶλλον ἢ τὸν Σάτυρον, τὴν ἐξήλειψεν (Στρβ. ΙΔ, 652). Ὁ Πετρώνιος τὸν λέγει (LXXXIV) μέχρι φρίκης ἀκριβῆ τῆς φύσεως μιμητήν. Συνέγραψε δὲ καὶ περὶ γραφικῆς καὶ περὶ σχημάτων (Σουίδ.).

Πρῶτος λόγος, ἴδ. Ὕδωρ.

Πρωτόμαχος, στρατηγὸς Ἀθηναῖος (Ξνφ. Ἑλλ.).

Πρωτομέδεια, θυγάτηρ τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος (Ἡσδ. Θγν. 249).

Πρωτομέδουσα, ἡ Ποντομέδουσα, θυγάτηρ Νηρέως καὶ Δωρίδος (Ἀπλλδ. Α, 2, 6).

Πρωτοστάτης, εἰς τὰς παρατάξεις ὁ στρατιώτης ὁ ἐμπρὸς ἄλλου ἱστάμενος, ὅστις ἐλέγετο αὐτοῦ ἐπιστάτης.

Πρωτὼ, θυγάτηρ Νηρέως καὶ Δωρίδος (Ὁμ. Ἰλ. Σ, 43.—Ἡσδ. Θγν. 248).

Πταρμὸς, τὸ πτέρνισμα, λέξις πεποιημένη. ὑπὸ μὲν τοῦ Ἱπποκράτους (Ἀφορ.) καὶ τοῦ Γαληνοῦ (Ὑπμν.) φυσιολογικῶς ἐξηγουμένη, ἐν γένει ὅμως παρὰ τῶν ἀρχαίων, ὡς καὶ σήμερον παρὰ πλείστοις καὶ παντοχοῦ, δεισιδαιμόνως θεωρουμένη ὡς οἰωνὸς, ὥστε καὶ ἕξις ἢ μᾶλλον καθῆκον ἦν νὰ λέγωσι ζῆθι ἢ Ζεῦ σῶσον, ὅταν τις πταρῇ (Ἀνθολ. Ἐπιγρ. Β, Κεφ. ΙΓ, 11), ὡς σήμερον λέγομεν «Ὑγεία σας», καὶ προσεκύνουν τῷ θεῷ (Ξνφ. Ἀνδ. Γ, 2, 5), καὶ αὐτῷ τῷ παρνυμένῳ (Εὐστθ. εἰς Ὁμ. Ρ). Καὶ ὁ πταρμὸς ἐλογίζετο καὶ αὐτὸς ὢν θεὸς, ἢ κἂν χρησμὸς τοῦ θεοῦ (Ἀρσττ. Προβλ. ΛΓ, 7. 11). Λίαν πρωΐ, καὶ λίαν ἠχηρὸς, ἐθεωρεῖτο ὡς κακῶν ἄγγελος, ἐξ ἐναντίας ὡς καλῶν τὴν μεσημβρίαν. Ἐξ ἀριστερῶν ἀκουόμενος, ἐξελαμβάνετο ὡς ἀποτρέπον σημεῖον, ἐκ δεξιῶν δὲ ὡς προτρέπον καὶ ἐνθαρρύνον. Καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς θεοῖς ἐθεωρεῖτο ὡς ἐκδηλῶν ἔγκρισιν.

Πτελέα, 1) ἀττικὸς δῆμος τῆς Οἰνηΐδος φυλῆς, ἀγνώστου θέσεως. — 2) Τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς πόλεως Ἐφέσου ἐν Ἀσίᾳ (Διον. Περιηγ. 820. — Στφ. Βυζ.). — 3) Τόπος οἰνοφόρος κατὰ τοὺς μὲν ἐν Ἰωνίᾳ, κατὰ τοὺς δὲ εἰς τὴν νῆσον Κῶ, ὅθεν ἦν ὀνομαστὸς ὁ Πτελεατικὸς οἶνος (Θεόκρ. Εἰδ. Ζ, 63).

Πτελεὸν, 1) πόλις ἐν τῇ Θεσσαλικῇ Φθιώτιδι, μετὰ λιμένος εἰς τὸ νοτιοδυτικὸν πέρας τοῦ Παγασαίου κόλπου (Ὁμ. Ἰλ. Β, 697). Κατεστράφη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τῷ 171 π. Χ. (Liv. XLII, 67). Διατηρεῖ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα.—2) Πόλις τῆς Ἤλιδος, ἐν Τριφυλίᾳ, ἄποικος τῆς Θεσσαλικῆς (Ὁμ. Ἰλ. Β, 394.—Θουκ. Α, 18. — Εὐστθ.). Ἐπὶ Στράβωνος δὲν ὑπῆρχε πλέον. — 3) Πόλις παρὰ τῇ Καρδίᾳ ἐν Θρᾴκῃ (Δμσθ. Ἀλον. 39).—4) Φρούριον ἐν Ἰωνίᾳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, παρὰ ταῖς Ἐρυθραῖς (Θουκ. Η, 24, 31, 5.—Στφ. Βυζ.—5) Πόλις τῆς Λακωνίας (Θουκ. 8. Ε, 18).

Πτελέων, ὁ διὰ προσφορᾶς ἑνὸς χρυσοῦ στεφάνου τὸν ἔρωτα τῆς Προκρίδος εἰς ἑαυτὸν περιποιήσας (Ἀπλλδ. Γ, 15, 1).

Πτερίλαος, υἱὸς Ταφίου τοῦ βασιλέως τῆς νήσου Τάφου. Ὁ Ποσειδῶν τῷ ἐδώρησε χρυσῆν τρίχα δι' ἧς διέμενεν ἀθάνατος καὶ ἀήττητος. Ἡ θυγάτηρ δ' αὐτοῦ Κομαιθὼ, ἐρασθεῖσα τοῦ Ἀμφιτρύωνος (ἴδ.) ὅστις ἐπολέμει τὴν Τάφον, ἀπέσπασε τὴν τρίχα, καὶ ἐπέφερε τὸν θάνατον τοῦ πατρός της καὶ τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος της. Καὶ ἐξ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἔπεσαν πολεμοῦντες κατὰ τοῦ Ἀμφιτρύωνος (Ἀπλλδ. Β, 4, 5).

Πτερία, πρωτεύουσα ἐπαρχίας ἐν Καππαδοκίᾳ (Ἡρδ. Α, 76), κατὰ δὲ Στέφανον τὸν Βυζάντιον ἐν Μηδίᾳ.

Πτερνιστήρ, ὀξὺ ἔμβολον εἰς τὴν πτέρναν τοῦ ἱππέως ἁρμοζόμενον, ἵνα δι' αὐτοῦ κεντᾷ τὸν ἵππον, κατὰ τὴν εἰκόνα, ἐκ πρωτοτύπου εὑρεθέντος ἐν Ἡρακλείῳ. Πρὸς τοῦτο προσεδέοντο ἱμάντες περὶ τὰ σφυρὰ,

ὡς ἐν τῇ εἰκόνι, ἐξ ἀγάλματος Ἀμαζόνος (ἐν τῷ Βατικανῷ), παριστώσῃ τὸν δεσμὸν πλαγίως καὶ ὄπισθεν. Φαίνεται δ' ἐκ τοῦ ἀγάλματος τούτου ὅτι μόνον ἕνα πτερνιστῆρα ἔφερον οἱ ἱππεῖς κατὰ τὸν ἀριστερὸν πόδα (Virg. Æn. VI, 882.—Plaut. As. III, 3, 118).

Πτερὸν, 1) ἡ περὶ οἰκοδόμημά τι, κυρίως ναὸν, ἐξωτερικὴ σειρὰ κιόνων, ἐξ οὗ περίπτερος ναὸς, ὁ πέριξ καὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν του διὰ κιόνων κοσμούμενος. — 2) Πλευρὰ προέχουσα οἰκοδομήματος, εἰ καὶ ἄνευ κιόνων.—3) Βραχὺ ἐπίβλημα ἔχον τὰ ἄκρα ὀξέα (Πλούταρχ.).

Πτερόπους, ἐπίθετον τοῦ Ἑρμοῦ, κατ' ἀρχὰς μὲν διὰ τὴν ταχύτητα τῶν πο-

δῶν του, εἶτα δὲ, διότι, ὡς ἐξ αὐτῆς, παριστᾶτο πτερὰ ἔχων εἰς τοὺς πόδας.

Πτέρυγες, κατ' ἀναλογίαν τῶν πτερύγων τῶν πτηνῶν ἐν γένει αἱ δύο ἀντίθετοι προέχουσαι ἄκραι οἰκοδομῶν ἢ οἱουδήποτε εἰς μῆκος ἐκτεινομένου ἀντικειμένου· οὕτω φέρ' εἰπεῖν καὶ τοῦ παρατεταγμένου στρατοῦ. Ἰδίως δὲ τεχνικῶς αἱ δύο κοπίδες ξίφους

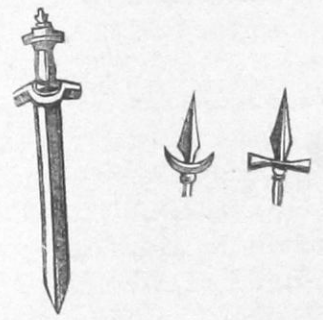

ἑκατέρωθεν ὀξέος, καὶ αἱ ὑπὸ τὴν αἰχμὴν τῆς λόγχης ἐνίοτε προέχουσαι κοπτεραὶ ἐξο-

χαί. Καὶ τοῦ πηδαλίου ἡ κάτω ἑκατέρωθεν εὐρεῖα σανίς.

Πτέρωμα, ταὐτὸ τῷ πτερὸν (ἴδ.) ὑπὸ ἀρχιτεκτονικὴν σημασίαν.

Πτερωτὸν ἀγγεῖον ἐλέγετο ἡ κύλιξ ἢ κοτύλη, ἡ ὦτα ἔχουσα ἑκατέρωθεν.

Πτοιόδωρος, Κορίνθιος, πατὴρ τοῦ Θεσσαλοῦ, ἰσθμιονίκης (Πινδ. Ὀλ. ΙΓ. 39).

Πτολεμαῖος, (**Α**) Ἐν Μακεδονίᾳ. 1) ὁ γαμβρὸς Ἀμύντου Β, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, διενεχθεὶς μετὰ τοῦ πενθεροῦ του τὸν θάνατον πρὸς Ἀλέξανδρον Β. Οἰθηβαῖοι, ὑπὸ τὸν Πελοπίδαν, διήλλαξαν αὐτούς· μετ' οὐ πολὺ ὅμως, ὡς ἐπίτροπος τοῦ Περδίκκου Γ' κατέλαβεν ὁ Πτολεμαῖος τὴν ἐξουσίαν· ἀλλὰ μετὰ 3 ἔτη τῷ ἀφῆρεσαν ταύτην, καὶ ὁμοῦ καὶ τὴν ζωήν, τῷ 365 π. Χ. (Πλούτ. Πλπ. ΚΣΤ. Διόδ. ΙΕ, 71.—Just. VII, 4).—2) Υἱὸς τοῦ Φιλίππου, παρῆν εἰς τὴν ἐν Γρανικῷ μάχην, καὶ ὑπέταξεν ἔπειτα τὴν Καρίαν.—3) Υἱὸς τοῦ Σελεύκου, ἔπεσε μαχόμενος ἐν Ἰσσῷ.—4) Ἀνεψιὸς τοῦ Ἀντιγόνου, ὑπεστήριξεν αὐτὸν ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐπιτυχέστατα ἀπὸ 319 -312 π. Χ., ἀλλ' ἀπιστήσας μετὰ ταῦτα, συνέδεσε σχέσεις μετὰ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Πτολεμαίου, ὅστις καὶ τὸν ἐθηλητηρίασε τῷ 309. — 5) Εἷς ἐκ τῶν κατὰ Φιλίππου Γ' ἐπαναστάντων ἵνα καταβάλωσι τὸν Ἄρατον, θανατωθεὶς δὲ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς συνωμοσίας. — (**Β**) Ἐν Θράκῃ, υἱὸς τοῦ Λυσιμάχου, ἐπολέμησε κατὰ Πτολεμαίου τοῦ Κεραυνοῦ, ἀντιποιούμενος τὴν ἐπὶ Θράκης καὶ Μακεδονίας ὑπερ-τάτην ἀρχὴν (Just. XXIV, 2).—(**Γ**) Ἐν Ἠπείρῳ· 1) Υἱὸς τοῦ Πύρρου, ἀνέλαβεν, ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ πατρός του εἰς Ἰταλίαν, τὴν διοίκησιν τοῦ κράτους, κατεναυμάχησε τοὺς Κερκυραίους, κυριεύσας τὴν νῆσον, τῷ 274 π. Χ., ἐνίκησε τὸν Ἀντίγονον Γονατᾶν, καὶ τῷ 272, συνεκστρατεύσας μετὰ τοῦ πατρός του εἰς Πελοπόννησον, ἐφονεύθη ἐκεῖ (Just. XVIII, I. XXV, 4).—2) Ὁ τούτου ἀνεψιὸς ἐπὶ βραχὺ κυβερνήσας τὴν Ἤπειρον, ἔπεσεν ἐν μάχῃ.—(**Δ**) Ἐν Αἰγύπτῳ. 1) Πτολεμαῖος Α, Σωτὴρ, υἱὸς τοῦ Λάγου, ἀσήμου καταγωγῆς, εἷς τῶν ἐνδοξοτέρων καὶ εὐτυχεστέρων στρατηγῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Ἡ εἰς αὐτὸν ἀφοσίωσίς του τὸν ἐξέθηκεν εἰς τὴν καταδίωξιν τοῦ Φιλίππου. Ἀλλὰ μετὰ τοῦτου τὸν θάνατον ὁ Ἀλέξανδρος τὸν κατέταξεν εἰς τὴν σωματοφυλακήν του. Εἰς τὴν ἐν Ἰσσῷ μάχην συνεπολέμησε, καὶ ἔκτοτε διεκρίθη εἰς πᾶσαν περίστασιν, νικήσας τὸν Βῆσσον, ὑποτάξας τὴν ὀρεινὴν χώραν Σογδιανὴν, ἐνδόξως πολεμήσας ἐν Ἰνδίᾳ κατὰ τοῦ Πώρου, καὶ μετέπειτα κατὰ τῶν Κοσσαίων, καὶ ὑπὸ πάντων ἀγαπώμενος, ἐξετιμᾶτο ἰδίως ὑπὸ τοῦ βασιλέως διὰ τὴν σύνεσιν, τὴν ἡμερότητα τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ἱκανότητα, καὶ διὰ πλείστων ἀντημείφθη τιμῶν. Μετὰ τὸν πρόωρον δὲ θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ἐμβριθὴς στρατηγὸς, ὅστις βασιλικὴν ἐφαίνετο μᾶλλον ἔχων τὴν φύσιν, ἐκηρύχθη τὸ πρῶτον κατὰ τῶν παιδίων τοῦ κατακτητοῦ, τῶν γεννηθέντων ἐκ Περσίδων μητέρων· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐνέδωκε, καὶ διεπράξατο τὴν διανομὴν τῶν κατακτήσεων, ἐπιφυλαξάμενος εἰς ἑαυτὸν τὴν πλουσίαν καὶ διὰ τὴν θέσιν αὐτῆς ἐξαίρετον Αἴγυπτον, ταχέως τὴν ἀγάπην τῶν κατοίκων αὐτῆς δι' ἔμφρονος διοικήσεως προσκτησάμενός, καὶ πολυπληθεῖς ἀποίκους Ἕλληνας προσελκύσας. Ἐνισχύθη δὲ προσκατακτήσας καὶ τὴν Κυρήνην, καὶ συνεδέθη μετὰ τοῦ Ἀντιπάτρου. Τὸ σῶμα τοῦ Ἀλεξάνδρου, μετακομιζόμενον εἰς Μακεδονίαν, κατέλαβε καὶ ἔφερεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, διότι συνετέλει τοῦτο εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἰσχύος του· τῷ δὲ 321 π. Χ. ἀπέκρουσε δραστηρίως καὶ ἐπιτυχῶς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Περδίκκου. Οὐκ ὀλίγον δὲ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐνίσχυσίν του ἡ εὐλάβεια ἣν ἐπεδείξατο πρὸς τῶν Αἰγυπτίων τὰ ἔθιμα,

τὰ μνημεῖα καὶ τὰς θρησκευτικὰς διατάξεις. Ἔστρεψε δ' ἰδίως τὴν προσοχήν του καὶ εἰς τὴν ὁμορον Συρίαν, κατέλαβεν αὐτὴν, καὶ εἵλκυσε καὶ ἐκεῖθεν πολλοὺς κατοίκους, μάλιστα Ἰουδαίους. Εἶτα δ' ὑπεστήριξε διὰ στόλου τὸν συγγενῆ του Κάσσανδρον, καὶ συνεμάχησε μετὰ τοῦ Ἀντιγόνου, Σελεύκου καὶ ἄλλων κατὰ τοῦ Εὐμένους, ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη αὐτοῖς ἀντιταχθεὶς, ἐφονεύθη τέλος τῷ 316. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἀπεσπάσθη τοῦ πανισχύρου Ἀντιγόνου, καὶ ἤδη τῷ 315 ἐπολέμει πρὸς αὐτὸν, καὶ κατέκτησε μὲν τὴν Κύπρον, ἀλλ' ἀπώλεσε τὴν Συρίαν καὶ τὴν Φοινίκην. Τῷ 313 κατέστειλε πολλὰς ἐπαναστάσεις, τῷ 312 κατενίκησεν ἐν Γάζᾳ Δημήτριον, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀντιγόνου, ἀνεκτήσατο τὴν Φοινίκην· ἀλλ' ὅτε ἐπῆλθεν ὁ Ἀντίγονος, ἠναγκάσθη ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Μικρὸν ὅμως μετὰ ταῦτα συνωμολογήθη εἰρήνη μεταξὺ τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ βραχεῖα καὶ αὕτη, ὥστε τῷ 309 ἤρξατο ὁ πόλεμος πάλιν. Καὶ ὁ μὲν Δημήτριος ἐνίκησε τοὺς Αἰγυπτίους ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ· ἀλλ' ὁ Πτολεμαῖος μεγάλας εἶχεν ἐπιτυχίας εἰς τὰς Ἑλληνικὰς νήσους, καὶ ὑπέταξε τὰς ἀσιανὰς παραλίας, μέχρις οὗ, ἡττηθεὶς ἐν Κύπρῳ τῷ 306, ἠναγκάσθη νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς Αἴγυπτον. Τότε ὁ Ἀντίγονος περιεβλήθη τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως, καὶ εὐθὺς ὅ,τε Πτολεμαῖος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἔσπευσαν ν' ἀκολουθήσωσι τὸ παράδειγμά του. Ἀλλ' ὅτε ὁ Ἀντίγονος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, τῷ 305, ὁ Πτολεμαῖος τὸν ἀπέκρουσε γενναίως καὶ ἐπιτυχῶς, καὶ προσέτι ἠλευθέρωσε τοὺς ὑπὸ τοῦ Δημητρίου πιεζομένους Ῥοδίους, ἐξ οὗ καὶ πρὸς τιμὴν ἐπωνομάσθη Σωτήρ. Ἔπειτα δὲ, συλλαβόντες ὁ Ἀντίγονος καὶ ὁ Δημήτριος τὸν φιλόδοξον σκοπὸν τοῦ νὰ πολεμήσωσι τὸν Κάσσανδρον ἐν Μακεδονίᾳ, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἱδρύσεως μακεδονικῆς παντοκρατορίας, ἀνενέωσαν αὖθις τὴν συμμαχίαν μετὰ τοῦ Πτολεμαίου, τοῦ Σελεύκου καὶ τοῦ Κασσάνδρου· ἀλλ' ὁ Ἀντίγονος ἠττήθη ἐν Ἰσσῷ καὶ ἐφονεύθη τῷ 301. Τὸ συμβὰν τοῦτο ἐγένετο νέων συνδυασμῶν ἀφορμή. Κατ' ἀρχὰς ἐδιχονόησαν ὁ Πτολεμαῖος καὶ ὁ Σέλευκος, ὅστις ἦν ὁ πάντων ἰσχυρότερος εἰς κτῆσιν χωρῶν, ἀλλὰ ταχέως διήλλαγησαν πάλιν, καὶ αὐτοῖς προσετέθη καὶ αὐτὸς ὁ Δημήτριος, μνηστευθεὶς μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ Πτολεμαίου. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ, ἐκ φιλοδοξίας κινούμενος, ἀπεσπάσθη καὶ ἐτράπη, τῷ 298, κατὰ τοῦ μέλλοντος πενθεροῦ του, καὶ τότε ὁ Πτολεμαῖος, ὁ Σέλευκος καὶ ὁ Λυσίμαχος συνεδέθησαν κατ' αὐτοῦ, καὶ νικήσας ἠχμαλώτευσεν αὐτὸν ὁ Σέλευκος. Ἦν δὲ, ὡς ἐν πολέμῳ, οὕτω καὶ ἐν εἰρήνῃ μέγας ὁ Πτολεμαῖος, καὶ σοφὸς ἐδείχθη εἰς τοῦ κράτους του τὴν διοίκησιν. Τὴν δύναμίν του ἐστήριζον ἰσχυρὸς στόλος καὶ πολυάριθμος καὶ γεγυμνασμένος στρατὸς μισθωτῶν. Ἕδραν δὲ κυρίαν εἶχε τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸ ἵδρυμα, ἀνθοῦσαν διὰ τοῦ θαλασσίου ἐμπορίου, καὶ κατεκόσμησεν αὐτὴν διὰ λαμπρῶν οἰκοδομημάτων. Τὴν Ἑλληνικὴν εὐφυΐαν μετὰ τῆς σοβαρότητος τοῦ πνεύματος τῶν λαῶν οὓς ἐκυβέρνα συνδέων, ἐδείκνυτο εὐμενὴς πρὸς τοὺς ἐγχωρίους καὶ εὐλαβὴς πρὸς αὐτῶν τὸ θρήσκευμα, προσπαθῶν συγχρόνως νὰ ἐκτείνῃ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὸν πολιτισμὸν δι' ἱδρύσεως ἑλληνικῶν πόλεων. Εἰ δὲ καὶ ὑπερεῖχε πάντοτε κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὁ Αἰγυπτιακὸς πληθυσμὸς, ἀλλ' εἰς τὴν χώραν ἐπέβαλλε μᾶλλον τὴν σφραγῖδα αὐτοῦ ὁ Ἑλληνισμὸς, διὰ καλλιεργείας προσέτι καὶ τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἧς παράδειγμα πρῶτος ἔδιδεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ὡς συγγραφεὺς ἀσχολούμενος. Τὸ περίφημον Ἀλεξανδρινὸν Μουσεῖον καὶ τὴν πρώτην μεγάλην βιβλιοθήκην ἵδρυσεν ἐκεῖ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς βασιλείας του. Εἰς τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον περίπου πρέπει νὰ ταχθῇ καὶ τῶν Ἑβδομήκοντα ἡ μετάφρασις. Οἱ κυριώτατοι ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς τῶν χρόνων ἐκείνων διέτριβον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὡς ὁ Κῷος Φιλήτας, ὁ Ζηνό-

ΕΘΝΙΚΗ Σ. ΣΑΚΟΥΛΑΣ ΕΘΝΟΠ 1942

δοτος, ὁ Ἑκαταῖος, ὁ Εὐκλείδης. Ὡς δὲ τὴν παιδείαν καὶ τὴν φιλολογίαν, οὕτως ἐξετίμα καὶ ἐπροστάτευεν ὁ συνετὸς βασιλεὺς καὶ τὴν καλλιτεχνίαν, ἥτις καὶ ἐξ εὐγνωμοσύνης τὸν ἐτίμησε διὰ παντοίων της ἔργων. Ἀπεβίωσε δὲ τῷ 283, κατὰ τὸ 84ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὑπὸ τῶν συγχρόνων του θαυμαζόμενος, καὶ δοξαζόμενος διὰ τῶν αἰώνων καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ ἐκ τῆς τετάρτης συζύγου του Βερενίκης ἀγαπητότατος υἱός του. —2) Πτολεμαῖος Β, ὁ Φιλάδελφος, γεννηθεὶς τῷ 309 π. Χ. εἰς τὴν νῆσον

Κῶ, ἐπὶ ἐκστρατείας τοῦ πατρός του. Ἐμαθήτευσε δὲ παρὰ τῷ γραμματικῷ Ζηνοδότῳ καὶ τῷ ποιητῇ Φιλήτᾳ, καὶ ὑπὸ τοῦ ἔμφρονος πατρός του ἐδιδάχθη τὰ τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ὑπηρεσίας, καὶ διὰ τῆς ἐμβριθοῦς ἀγωγῆς του χρηστὰς ἐλπίδας ἐνέπνευσεν εἰς τὸ ὑπήκοόν του ἀπὸ τῆς πρώτης ἀναβάσεώς του εἰς τὸν θρόνον. Δὲν ἦν ὅμως ἀπηλλαγμένος τῶν ἐλαττωμάτων φιληδονίας καὶ ἀσωτίας, κορυφωθέντων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον παρὰ τοῖς διαδόχοις του. Πρὸς τὸν ἀγαπητὸν τοῦ πατρός του Δημήτριον τὸν Φαληρέα προσηνέχθη μετ' ἀγενοῦς τραχύτητος. Εἰς ἀρχαῖον καὶ ἀπηρχαιωμένον Ἑλληνικὸν ἔθος στηριχθείς, ἐνυμφεύθη τὴν ἰδίαν ἀδελφήν του Ἀρσινόην, ἀποβαλὼν τὴν νόμιμον σύζυγόν του, ἄλλην Ἀρσινόην, θυγατέρα τοῦ ἐν Θρᾴκῃ Λυσιμάχου, καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον βεβαίως ἐκλήθη Φιλάδελφος ἢ διὰ τὴν πρὸς τὸν πρεσβύτερον ἀδελφόν του συμπεριφοράν, ἥτις ἦν ἥκιστα ἀδελφική. Ἐν Κυρήνῃ ἦρχεν ὁ ἑτεροθαλὴς ἀδελφός του Μάγας. Πρὸς τοῦτον ἐπολέμησεν· ἀλλ' ὁ πόλεμος οὐδὲν ἔσχεν ὁριστικὸν ἀποτέλεσμα, καὶ ὁ Μάγας παρέμεινεν εἰς τὴν θέσιν του. Εἶτα δὲ προσέβαλε τὴν Συρίαν, ἵνα διατηρήσῃ τὴν κυριότητα ἐπὶ τῆς Κοίλης Συρίας, Φοινίκης καὶ Παλαιστίνης. Διὰ νέου πολέμου ἐν ἔτεσι 258-248 κατέλαβε τὰς Ἀσιανὰς παραλίας καὶ ἵδρυσε πολλὰς πόλεις ἐκεῖ. Θελήσας δὲ νὰ ἐπιβληθῇ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐκυρίευσε τὰς Κυκλάδας νήσους, ἀλλ' ἡττήθη ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόνου ἐν ναυμαχίᾳ κατὰ τὴν Κῶ, καὶ ἐν γένει τὰ κατὰ τῆς Ἑλλάδος σχέδια αὐτοῦ δὲν ἐπέτυχον. Τότε συνῆψε σχέσεις μετὰ τῆς Ῥώμης, αἵτινες ἔμελλον νὰ ἐπιφέρωσιν ὄλεθρον εἰς τοὺς διαδόχους του. Καὶ ὑπὸ ἐμπορικὴν δὲ ἔποψιν ἀπέβλεψεν οὐ μόνον εἰς τὴν Συρίαν, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἰταλίαν, καὶ μάλιστα τὰς Συρακούσας, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ ἔστρεψε τὴν προσοχὴν τῶν ὑπηκόων του καὶ πρὸς τὴν προσοδοφόρον ταύτην χώραν (Θεόκρ. ΙΕ), ἣν καὶ ὁ ἴδιος ἐπεσκέφθη. Ἐξέπεμψε δ' ἀποστολὴν καὶ εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ ἐξ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς φυσικῆς ἱστορίας διέταξεν ἐπιστημονικὰς καὶ ἐμπορικὰς ἐρεύνας εἰς τὰς ἀπωτάτας νοτίας χώρας (Διόδ. Α, 37. Γ, 38. 42. — Pl. VI, 17). Ἀνεδείχθη δὲ προστάτης καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῆς φιλολογίας, ἰδίως τῆς ποιήσεως, δι' ἧς ἐφαίδρυνε πολλάκις τὴν κατηφῆ καὶ μελαγχολικήν του διάθεσιν. Γενναίας ἀμοιβὰς ἔδιδεν εἰς τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν ποιητῶν, ὡς τὸν Καλλίμαχον, τὸν Φιλήταν καὶ ἄλλους, καὶ ἐπροστάτευε τὸ Μουσεῖον, ηὔξησε τὴν ἤδη πλουσιωτάτην βιβλιοθήκην, πολλὰ προσωνούμενος χειρόγραφα καὶ ἐκλεκτὰ ἀντίγραφα, κατεκόσμησε τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ πολυτελῶν ἀνακτόρων, ναῶν καὶ ἄλλων μνημείων, καὶ ἐξέτεινε μεγάλως τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς χώρας. Κατὰ τὰ τελευταῖά του ἔτη τὸν κατέβαλον αἱ θλίψεις ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς ἀδελφῆς καὶ συζύγου του Ἀρσινόης καὶ τῆς θυγατρὸς Βερενίκης, ἣν, πρὸς δυστυχίαν της, εἶχε νυμφεύσει μετ' Ἀντιόχου τοῦ Β' τῆς Συρίας, καὶ διάφορα σωματικὰ πάθη, συνέπειαι τῶν ἀσωτιῶν του, καὶ ἀπέθανε κατὰ τὸ

ἔτος 246. — 3) Διεδέχθη δ' αὐτὸν Πτολεμαῖος Γ, ὁ Εὐεργέτης, ὅστις ἅμα ἀνα-

βὰς εἰς τὸν θρόνον, ἐπεχείρησε πόλεμον κατὰ τῆς Συρίας καὶ διεξήγαγεν αὐτὸν δραστηρίως καὶ ἐπιτυχῶς, κατακτήσας τὴν παράλιον Ἀσίαν καὶ τὰς χώρας τοῦ Εὐφράτου, μέχρις Ἰνδοῦ προελάσας, καὶ μετὰ πλουσίων λαφύρων, ἐν ἔτει 243 π. Χ., εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπιστρέψας (Διόδ. Α, 46. 47. 55. — Just. ΚΖ, 1). Εὐεργέτης δ' ἐπωνομάσθη ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων εὐγνωμονούντων διότι ἔφερεν ὀπίσω τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν των, ἃ τοῖς εἶχον ἄλλοτε ἁρπάσει οἱ Πέρσαι, καὶ πολυπληθῆ μνημεῖα ἵσταντο ἐπὶ πολὺ μαρτυροῦντα περὶ τῶν θριάμβων του. Ἀπ' αὐτῶν τὸν ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν Αἴγυπτον στάσις ἐκεῖ ἐκραγεῖσα, ἣν ὅμως ταχέως κατέβαλε. Τῷ 239 συνωμολογήθη εἰρήνη, ἐξασφαλίσασα αὐτῷ τὴν Συρίαν καὶ πολλὰς τῶν Ἑλληνίδων πόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἤδη δὲ ἀπὸ τοῦ 243 εἶχεν ἐκλεγῇ, προτάσει τοῦ Ἀράτου, ἀρχιστράτηγος τῶν Ἀχαιῶν, ἐξ οὗ προέκυψαν πόλεμοι μετὰ τῆς Μακεδονίας καὶ Ἀντιγόνου τοῦ Δώσοντος, ὅστις κατέλαβε τὰς ἐν Καρίᾳ αἰγυπτιακὰς πόλεις. Ὅτε δ' ὁ Ἄρατος ἀπώλεσε τὴν ἐπιρροήν του, καὶ ὁ Κλεομένης ἐκ Σπάρτης ἀνέλαβε τὸν κατὰ τῆς Μακεδονίας ἀγῶνα, τότε ὑπεστήριξεν αὐτὸν κατ' ἀρχὰς ὁ Πτολεμαῖος, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὸν ἐγκατέλιπε τῷ 221, συνδιαλλαγεὶς μετ' Ἀντιγόνου τοῦ Δώσοντος. Φυγάδα ὅμως τὸν Κλεομένην ὑπεδέχθη φιλοφρόνως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ τόσον ὑπ' αὐτοῦ κατεθέλχθη, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ τὸν ὑποστηρίξῃ, καὶ νὰ τὸν πέμψῃ μετὰ στρατοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἀλλ' ὁ θάνατος τὸν ἐκώλυσεν. Ἐν Αἰθιοπίᾳ καὶ Ἀραβίᾳ ἵδρυσεν ὁ Εὐεργέτης πολυαρίθμους ἀποικίας, δι' ὧν ηὔξησε τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις καὶ συγκοινωνίας, ἐπομένως καὶ τὰ ἔσοδα τῆς Αἰγύπτου. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο οὐ σπανίως κατέφευγε καὶ εἰς μέτρα αὐστηρὰ καὶ καταθλιπτικά. Οὕτω κατώρθου μέγαν στόλον νὰ διατηρῇ καὶ στρατὸν ἰσχυρόν, καὶ τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας νὰ προστατεύῃ ὡς οἱ προκάτοχοί του, καὶ ἀποστολὰς γεωγραφικὰς καὶ φυσικοϊστορικὰς νὰ διενεργῇ. Τῆς ἰδιαιτέρας δ' εὐνοίας αὐτοῦ ἀπελάμβανον ὁ Ἐρατοσθένης, ὁ Ἀπολλώνιος, Φύλαρχος ὁ ἱστορικὸς, καὶ ἄλλοι πεπαιδευμένοι καὶ ποιηταί. Διὰ πολυτίμων προσθηκῶν ἐπλούτισε τὴν βιβλιοθήκην. Εὐλαβῶς δ' ἐφείδετο καὶ τῶν θρησκευτικῶν διατάξεων καὶ ἐθίμων τῶν Αἰγυπτίων. Τοὺς Ἰουδαίους ηὐνόει ἰδίως, καὶ ἀπένειμεν αὐτοῖς τὴν Ἑλληνικὴν πολιτείαν, καὶ πρὸς μέγα ὄφελος τοῦ ταμείου, ἀλλὰ πρὸς μεγάλην δυσαρέσκειαν τοῦ λαοῦ του, εἰς Ἰουδαῖον, τὸν Ἰώσηπον, ἐξεμίσθωσε τὰς εἰσπράξεις τοῦ δημοσίου ταμείου. Ἀπεβίωσε δὲ τῷ 221. Οὗτος ἦν τῶν ἀγαθῶν Πτολεμαίων ὁ ἔσχατος. — 4) Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πτολεμαῖος Δ, Φιλοπάτωρ ἢ Τρύφων,

ἀμέσως ἀρχόμενος ἐμάκρυνε τοὺς ἐγγυτέρους συγγενεῖς, διέταξε τὸν φόνον τοῦ Σπαρτιάτου Κλεομένους ἐν ἔτει 220 π. Χ. (Just. XXVIII, 4), καὶ ἔκτοτε παρεδόθη ἀκαθέκτως εἰς τὰς τρυφάς. Παιδείας δὲν ἐστερεῖτο· ἐξ ἐναντίας ἔγραψεν ὁ ἴδιος τραγῳδίαν ἐπιγραφομένην «Ἄδωνις», ἐτίμα τὸν Ὅμηρον, ἤγειρε ναούς· ἀλλ' ἡ πνευματική του νωθρότης τὸν παρήγαγεν εἰς οἰνοποσίαν καὶ εἰς παντοίας ἄλλας ἀσωτίας. Τὴν κυβέρνησιν δ'

ἐν τούτοις κατέλιπεν εἰς ἀνθρώπους ἀναξίους, πρὸ πάντων εἰς χεῖρας τοῦ Ἀγαθοκλέους καὶ τοῦ Σωσιβίου. Τὴν ἀδράνειαν αὐτοῦ ἐπωφεληθεὶς ὁ Ἀντίοχος ἐκ Συρίας, προσέβαλε τὴν Κοίλην Συρίαν, ἀλλ' ἀπέτυχε κατ' ἀρχάς, ἐπανέλαβε δὲ τὴν ἐπιχείρησιν τῷ 219, καὶ μόνον τῷ 217 κατώρθωσεν ὁ Πτολεμαῖος δι' Ἑλλήνων καὶ ἄλλων μισθωτῶν νὰ νικήσῃ ἐπίσημον νίκην ἐν Ῥαφίᾳ τῆς Παλαιστίνης, μεθ' ἣν ἀνακωχὴ ἐξησφάλισεν αὐτῷ τὴν κτῆσιν τῶν παρακειμένων χωρῶν τῆς Συρίας. Μετὰ τοῦτο δὲ κατέβαλε μετ' ὠμότητος στάσιν ἣν προὐκάλεσεν ἐν Αἰγύπτῳ ἡ αὐθαίρετός του κυβέρνησις. Ἡ ἀπάνθρωπος ὅμως καταδρομή του κατὰ τῶν Ἰουδαίων, οὓς εἶχον προστατεύσει οἱ προκάτοχοί του, ἐβοήθησε τὸν Ἀντίγονον νὰ τῷ ἀποσπάσῃ τὴν Παλαιστίνην, τῷ 204.—5) Ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ, Πτολεμαῖος Ε', ὁ Ἐπιφανής, ἦν τετραέτης μόνον ἐπὶ

τοῦ θανάτου τοῦ πατρός του, συστήσαντος αὐτὸν εἰς τῶν Ῥωμαίων τὴν προστασίαν. Τὸν ὑπουργὸν Σωσίβιον ἐθανάτωσεν ὁ λαὸς ἐξηγριωμένος, καὶ πλήρης ἀλλαγὴ ὑπουργῶν καὶ ἐπιτρόπων παρέδωκε τὴν ἐξουσίαν εἰς Ἀριστομένην τὸν Ἀκαρνᾶνα, ὅστις ἐκυβέρνησεν ἠπίως, καὶ κατ' ἀρχὰς θερμῶς ἠγαπᾶτο ὑπὸ τοῦ νεαροῦ βασιλέως, ἔπειτα ὅμως, διαταγῇ αὐτοῦ, ἐθηλητηριάσθη, ἀντικαταστὰς ὑπὸ Πολυκράτους, ὅστις, συμπράξει καὶ τοῦ ἱκανοῦ Ἀριστονίκου, ἐκυβέρνα τὸν ἀσθενῆ καὶ θελήσεως στερούμενον βασιλέα. Ἀποσπασθεῖσα τῆς Αἰγύπτου, ἡ Φοινίκη τῷ 199 π. Χ. προσετέθη εἰς τὴν Συρίαν· καὶ ἄλλας θὰ ὑφίστατο ζημίας ὁ Ἐπιφανής, ἂν οἱ Ῥωμαῖοι δὲν τὸν ἐβοήθουν. Στάσις ἐξερράγη ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον διήρκεσε, κατασταλεῖσα μόνον τῷ 196. Ἐνυμφεύθη δ' ὁ νέος βασιλεὺς Κλεοπάτραν, τὴν θυγατέρα Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου· ἀλλ' οὐχ ἧττον συνεδέθη μετὰ τῶν Αἰτωλῶν κατὰ τούτου συμπραττούσης καὶ τῆς Κλεοπάτρας ἐξ ἀφοσιώσεως εἰς τὴν νέαν πατρίδα της. Διέθεσε δ' ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοὺς Αἰγυπτίους ἱερεῖς διὰ δώρων καὶ ἀποκοπῆς φόρων, κατήνασε πολλὰς ἐπαναστάσεις διὰ σκληροτάτων ποινῶν, παρεσκεύασε πόλεμον κατὰ τῆς Συρίας, συνεμάχησε μετὰ τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ἀπέθανε τῷ 180 (Πολ. ΚΕ, 7).—6) Αὐτὸν διεδέχθη ἑξαετὴς ὁ υἱὸς τοῦ Πτολεμαῖος ΣΤ', ὁ Φιλομήτωρ, ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τῆς μη-

τρὸς του διατελῶν. Ἡ Παλαιστίνη καὶ ἡ Φοινίκη ἐπανῆλθον τότε πάλιν εἰς τὴν Συρίαν· ὅτε δ' ἡ μήτηρ ἀπέθανεν, εὐνοῦχοι κατέλαβον τὴν ἀρχήν, καὶ κατεπίεζον τὸ κράτος, ἤδη ἐντελῶς παραλελυμένον. Ὁ βασιλεὺς τῆς Συρίας, Ἀντίοχος ὁ Δ' εἰσέβαλε τότε εἰς τὴν Αἴγυπτον· ἀλλ' ὅτε ἠθέλησε νὰ λάβῃ τὸ στέμμα ὁ ἴδιος, ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων τῷ 170 π. Χ., καὶ εἰς τὸν Φιλομήτορα ἐδόθη συνάρχων ὁ νεώτερος ἀδελφός του, Εὐεργέτης Β' ἢ Φύσκων. Ὁ Ἀντίοχος εἰσέβαλεν ἐκ δευτέρου, καὶ εἰς μέγαν κίνδυνον περιῆλθε τότε ἡ χώρα, ἀφ' οὗ ἔσωσεν αὐτὴν ἡ παρέμβασις τοῦ Ῥωμαίου πρέσβεως Ποπιλλίου Λαίθα τῷ 168 (Liv. XLV, 11). Ἐπῆλθον δὲ καὶ διενέξεις μεταξὺ τῶν δύο βασιλευόντων ἀδελφῶν, ὧν ὁ πρεσβύτερος ἦν ἔκδοτος εἰς ἀσωτίας ἀλλὰ πράου οὐχὶ ὅμως ἀσθενοῦς χαρακτῆρος, ὁ δὲ νεώτερος ἦν ὠμὸς, καὶ αἱ διαφωνίαι αὐτῶν παρέλυον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰ πράγματα ἐν Αἰγύπτῳ. Ὁ Φιλομήτωρ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του ἀποδιωχθεὶς, κατέφυγεν εἰς Ῥώμην·

ἐγκατέστη πάλιν εἰς τὸν θρόνον του ὑπὸ τῆς βουλῆς, τῷ 157, καὶ ἐσυγχώρησε τὸν ἀδελφόν του. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲ, ἵνα ἐξασθενῶσι τὴν Αἴγυπτον, ὑπέτρεφον τὰς διαφωνίας μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν· καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὁ Φιλομήτωρ δι' εὐθυκρισίας καὶ διαγωγῆς εὐσταθοῦς, ἔσωσεν ἀπέναντι τῶν Ῥωμαίων τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας του. Πολεμῶν ἐν Συρίᾳ τῷ 144, ἔπεσεν ἐν μάχῃ πρὸ τῆς Ἀντιοχείας. Καὶ ἐπ' αὐτοῦ δὲ πολλοὶ πεπαιδευμένοι ἤκμασαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὡς ὁ ποιητὴς Μόσχος, ὁ γραμματικὸς Ἀρίσταρχος.—7) Διεδέχθη δ' αὐτὸν ὁ ἀδελφός του Πτολεμαῖος Ζ, Εὐεργέτης Β' ὁ καὶ Φύσκων, θανατώσας τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καταπλημμυρήσας τοῦ αἵματος τῶν ὑπηκόων του, οἵτινες τὸν ἐμίσουν διὰ τὴν ὠμότητα καὶ τὴν ἀκολασίαν του. Πρὸ τῆς κοινῆς ἀγανακτήσεως ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ εἰς Κύπρον· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπανελθὼν ἐτιμώρησε διὰ θανάτου τοὺς ἀντιπάλους του. Αἱ λόγιαι σπουδαὶ ὅμως δὲν τῷ ἦσαν ξέναι, καὶ πρὸ πάντων ἠσχολεῖτο περὶ διορθώσεις τοῦ Ὁμήρου, καὶ συλλογὰς τῶν ἀξιομνημονεύτων εἰδήσεων περὶ ἀγνωστοτέρων λαῶν καὶ τόπων. Ἀπέθανε δὲ μετὰ 27 ἐτῶν βασιλείαν, τῷ 117 π. Χ.—8). Αὐτὸν κατ' ἐντολήν του διεδέχθη ἡ γυνή του Κλεοπάτρα, ἥτις συμπαρέλαβε κατ' ἀρχὰς ὡς σύναρχον τὸν πρεσβύτερον αὐτοῦ υἱὸν, Πτολεμαῖον τὸν Η' ἢ Σωτῆρα Λάθυρον· μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἀποβαλοῦσα αὐτὸν, ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον 9) Πτολεμαῖον τὸν Θ' ἢ Ἀλέξανδρον Α', τὸν ἀδελφὸν ἐκείνου· ἀλλ' ἀπαιτήσει τοῦ λαοῦ ἠναγκάσθη νὰ μετακαλέσῃ πάλιν τὸν Λάθυρον, καὶ συνεβασίλευσε μετ' αὐτοῦ 10 ἔτη ἐν ὁμονοίᾳ. Τότε ὅμως τὸν ἠνάγκασεν ἐκ νέου νὰ φύγῃ, πρῶτον μὲν εἰς Κύπρον, εἶτα δ' εἰς Συρίαν, ὅθεν, ὁπλισθεὶς, ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς μητρός του. Ὁ ἕτερος υἱός της, Ἀλέξανδρος, ἵνα σώσῃ τὴν ζωήν του, ἐγκατέλιπε τότε τὴν φιλόδοξόν του μητέρα, καὶ συνετέλεσεν εἰς τὴν καταστροφήν της. Οἱ δ' ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀνεκάλεσαν καὶ ἐδέχθησαν τὸν Λάθυρον. Στάσιν δ' ἐκραγεῖσαν ἐν Θήβαις κατώρθωσε νὰ καταβάλῃ αὐτός. Οἱ Ῥωμαῖοι, τῷ 88 π. Χ., ἀπῄτησαν παρ' αὐτοῦ νὰ ἔλθῃ διὰ τοῦ στόλου του εἰς ἐπικουρίαν αὐτῶν κατὰ τοῦ Μιθριδάτου, ἀλλὰ δὲν συνῄνεσεν. Ἀπέθανε δὲ τῷ 81, καὶ τὸν διεδέχθη ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Βερενίκη, ἥτις, ἐνεργείαις τοῦ Σύλλα, εἶχε νυμφευθῇ τὸν ἑτερομήτριον αὐτοῦ υἱὸν, 10) Πτολεμαῖον Ι' ἢ Ἀλέξανδρον Β' ἐπικληθέντα, ὅστις εἶχεν ἀνατραφῇ εἰς τὴν νῆσον Κῶ. Ἀλλὰ μικρὸν μετὰ τὸν γάμον ἐθανατώθη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν δ' ἐφόνευσεν ἐξαγριωθεὶς ὁ λαὸς τῆς Ἀλεξανδρείας. Κατέλαβον δ' ἔπειτα τὸν θρόνον τινὲς οὐχὶ γνήσιοι ἀπόγονοι τοῦ μετ' Ἀλεξάνδρου Β' ἀποσβεσθέντος γένους τῶν Πτολεμαίων, καὶ πρῶτος 11) Πτολεμαῖος ΙΑ, ὁ νόθος, ὁ πατὴρ τῆς περιφήμου Κλεοπάτρας, ὁ ἄλλως ἐπικληθεὶς Αὐλητὴς διὰ τὴν κλίσιν αὐτοῦ πρὸς τὸ αὐ-

λεῖν. Μισούμενος ὑπὸ τῶν ὑπηκόων του, ἦν ἁπλοῦν ὄργανον τῆς πολιτικῆς τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες ἐξεμεταλλεύοντο καὶ ἐξήντλουν τὴν Αἴγυπτον, ὡς καὶ ὁ ἴδιος ἔπραττεν

Ἐπαναστάσεις ἐπῆλθον ἐπάλληλοι, ἃς μετὰ δυσκολίας κατέστελλεν. Ἡ πρόθεσις τῶν Ῥωμαίων τοῦ νὰ κατακτήσωσι τὴν Αἴγυπτον καθίστατο ὁσημέραι προφανεστέρα. Τὴν Κύπρον ἥρπασαν (τῷ 58 π. Χ.) ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Αὐλητοῦ ὅστις ἦρχεν αὐτῆς, καὶ ηὐτοκτόνησεν ἐξ ἀπελπισίας. Τοῦτο ἐξηρέθισε τὸν λαὸν τῆς Αἰγύπτου κατὰ τῆς Ῥώμης· ἀλλ' ὁ ἄνανδρος Αὐλητὴς, ἀρνηθεὶς νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ κινήματος, ἐδραπέτευσε, καὶ ὁ λαὸς ἐνεθρόνισε τὴν θυγατέρα του Βερενίκην. Μετὰ τρία ἔτη ὅμως ὁ Αὐλητὴς ἐγκατέστη πάλιν διὰ τοῦ Ῥωμαίου ἀνθυπάτου Γαβινίου, καὶ ὁ ἀπαίσιος τύραννος ἐθανάτωσε τὴν θυγατέρα του, τῷ 55. Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ ἴδιος, τῷ 52 π. Χ. Διεδέχθησαν δ' αὐτὸν ἡ νεωτέρα θυγάτηρ του, ἡ περίφημος Κλεοπάτρα, καὶ οἱ υἱοί του 12) Πτολεμαῖος ὁ ΙΒ', καὶ 13) Πτολεμαῖος ὁ ΙΓ' (Στρϐ. ΙΖ, 795).—14) Πτολεμαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Κεραυνὸς, ὁ πρεσβύτερος υἱὸς Πτολεμαίου τοῦ Α' καὶ τῆς Εὐρυδίκης, τῆς ἀποϐληθείσης συζύγου του, πρὸς τὸν πατέρα ἕνεκα τούτου διχογνωμῶν, εἶχε φύγει εἰς Θράκην, πρὸς τὸν Λυσίμαχον. Ἐκεῖ ἐφόνευσε, τῷ 280 π. Χ., τὸν Σέλευκον ἐκστρατεύοντα εἰς Μακεδονίαν, καίτοι ὑποσχεθέντα νὰ τὸν βοηθήσῃ ν' ἀναλάϐῃ τὴν ἀρχὴν τῆς Αἰγύπτου μετὰ τοῦ πατρός του τὸν θάνατον, προσεποιήσατο τὴν εὔνοιαν τοῦ στρατοῦ τοῦ δολοφονηθέντος διὰ τῆς μεγίστης του δραστηριότητος, δι' ἣν καὶ ἐπωνομάσθη Κεραυνὸς, κατέκτησε διὰ τῆς δυνάμεως ταύτης τὴν Μακεδονίαν, ἣν διετήρησε, φονεύσας τοὺς ἀντιπάλους του· μετὰ ἓν ἔτος δὲ, ἔπεσεν ἐν μάχῃ κατὰ τῶν εἰσϐαλόντων εἰς τὴν Μακεδονίαν Γαλατῶν (Just. XVII, 2. XXIV, 48).—15) Πτολεμαῖος Φιλάδελφος υἱὸς τῆς Κλεοπάτρας καὶ τοῦ Ἀντωνίου, ἔλαϐε παρὰ τοῦ πατρός του τὴν Συρίαν καὶ τὴν δυτικὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Ἀντωνίου ἐσυγχωρήθη ὑπὸ τοῦ Ὀκταβίου. — **Ε**) Ἄλλοι Πτολεμαῖοι ἦσαν 1) Πτολεμαῖος ὁ Μενναῖος, Σύρος, πολεμήσας κατ' Ἀρήτα, βασιλέως τῶν Ναϐαταίων ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἀραϐίᾳ, εἰς ληστείας δ' ἐπιϐοθεὶς δι' ἃς ἠθέλησε νὰ τὸν τιμωρήσῃ ὁ Πομπήϊος, ἀλλὰ τὸν ἐσυγχώρησεν ἀντὶ χρημάτων ἃ ἔλαϐε παρ' αὐτοῦ.—2) Ὁ βασιλεὺς τῆς Μαυριτανίας, υἱὸς Ἰούϐα Β' καὶ Κλεοπάτρας, τῆς ἐξ Ἀντωνίου θυγατρὸς Κλεοπάτρας τῆς Αἰγυπτίας. Ἐπαναστάντας τοὺς Μαυριτανοὺς κατέϐαλεν ἑνωθεὶς μετὰ τῶν Ῥωμαίων, δι' ὃ καὶ πολλῶν ἔτυχε τιμῶν, καὶ, προσκλήσει τοῦ Καλιγούλα, ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην· ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ, δυσπιστήσας πρὸς αὐτὸν, διότι εἵλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ λαοῦ, τὸν ἐφόνευσε (Δ. Κάσσ. ΝΓ, 26. ΝΘ, 25.—Πλούτ. Ἀντ. ΠΖ. — Tac. Ann. IV, 23, 28. — Suet. Cat. XXVI, XXXV) Οὗτος ἐπροίκισε τὰς Ἀθήνας διὰ Γυμνασίου μετὰ ϐιϐλιοθήκης, καὶ τῷ ἀνηγέρθη ἐκεῖ ἀνδριάς. Ἴδ. Πτολεμεῖον.—**ΣΤ**) Συγγραφεῖς, 1) Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγησάρχου ἐκ Μεγαλοπόλεως, πιθανῶς σύγχρονος Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάτορος, οὗ καὶ τὴν ἱστορίαν ἔγραψεν εἰς 3 ϐιϐλία. Σώζονται δ' αὐτῆς ἀποσπάσματα (Συλλογ. Müller, Fragm. Hist. graec. III).—2) Ἐκ Μένδης ἐπὶ τοῦ Δέλτα τοῦ Νείλου, ἱερεὺς, γράψας ἱστορίαν τῆς Αἰγύπτου ὑπὸ τὸν τίτλον «Χρόνοι», ἧς συνεχῶς μνημονεύουσιν οἱ χριστιανοὶ συγγραφεῖς. — 3) Ὁ ἐπιλεγόμενος Χέννος, Ἀλεξανδρεὺς, γραμματικὸς ζήσας ἐπὶ Νέρωνος μέχρι Νερούα, συνέγραψε πλὴν ἄλλων καὶ «περὶ τῆς εἰς πολυμαθίαν καινῆς ἱστορίας», εἰς ϐιϐλία 7, ἧς ἀποσπάσματα διετήρησεν ὁ Φώτιος, διαφόρου ὕλης μυθολογικῆς ἢ ἱστορικῆς.—4) Ὁ ἐπικαλούμενος Μαραθὼν, σοφιστὴς τῆς 6' μ. Χ ἑκατονταετηρίδος, γράψας λόγους ἐπιδεικτικοὺς, ἐν οἷς πρὸ πάντων ἐμνημόνευε τῶν Μαραθωνομάχων, καὶ οὓς ἀπήγγελλεν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταϐαίνων. Ἀπέθανε δ' εἰς γῆρας ϐαθύ.—5) ὁ ἐπικληθεὶς Ἐπιθέτης, γραμματικὸς τῆς σχολῆς τοῦ Ἀριστάρχου, ἔγραψε «περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ πλεγῶν», καὶ σχόλια εἰς Ὀδύσσειαν. — 6) Ὁ ἐπικληθεὶς Πινδαρίων, υἱὸς Ὀρσάνδρου, γραμματικὸς καὶ αὐτὸς, τῆς ἰδίας σχολῆς τοῦ Ἀριστάρχου, γράψας «ὁμηρικὰ ὑποδείγματα».—7) Γραμματικὸς Ἀλεξανδρεὺς, λεγόμενος ὑπ' ἄλλων πατὴρ, ὑπ' ἄλλων υἱὸς τοῦ Ἀριστονίκου, ἐδίδαξεν ἐν Ῥώμῃ, καὶ μνημονεύεται ὡς ἐκδοὺς τὰ ἑπόμενα· «Τὰ ὁμοίως εἰρημένα τοῖς τραγικοῖς»· «περὶ Ὁμήρου» ϐιϐλία 50· «τὰ περὶ Μουσῶν καὶ Νηρηίδων» κτλ. Ἀλλὰ πάντα ἀπωλέσθησαν.—8) Πτολεμαῖος ὁ Κλαύδιος, ἐπίσημος γεωγράφος, μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος, καταγόμενος πιθανῶς ἐκ τῆς Πτολεμαΐδος τῆς Ἄνω Αἰγύπτου, ζῶν ἐπὶ Ἀντωνίου τοῦ εὐσεϐοῦς. Ἐν Σεραπείῳ τῆς Ἀλεξανδρείας διαμένων, ἐπεδίδετο ἐκεῖ εἰς τὰς ἀστρονομικάς του παρατηρήσεις, καὶ συνέταξε πολυάριθμα συγγράμματα, δι' ὃ καὶ ὁ Σουίδας Ἀλεξανδρινὸν αὐτὸν ἀποκαλεῖ. Αἱ μαθηματικαὶ γνώσεις του ἦσαν πολύτιμοι ϐάσεις τῶν ἀστρονομικῶν καὶ γεωγραφικῶν μελετῶν του, καὶ ἐθεωρήθη ὡς ὁ ἀναμορφωτὴς τῶν δύο τούτων ἐπιστημῶν (ἴδ. Γεωγραφία. Μαθηματικὴ Γεωγραφία). Τὰ ἑπόμενα συγγράμματα αὐτοῦ διατηροῦνται· α) «Γεωγραφικὴ ἀφήγησις» εἰς ϐιϐλία 8, ὑπὸ τῶν Ἀράϐων εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν μεταφρασθεῖσα, καὶ κυρίως τὰ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας πραγματευομένη. Τῶν γνώσεων ἃς ἔχομεν τῆς ἀρχαίας γεωγραφίας ἐστὶν ἡ κυριωτάτη πηγή· στηρίζεται δὲ πρὸ πάντων ἐπὶ τῆς γεωμετρίας, καὶ ἐν αὐτῇ ἐπικρατεῖ ἡ ἀπαρίθμησις τῶν ὀνομάτων καὶ ἀριθμῶν· ϐ) «Μεγάλη σύνταξις τῆς ἀστρονομίας», ϐιϐλία 13, τὸ πρώτιστον τῶν ἀστρονομικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, περιέχον τὴν διδασκαλίαν τῆς κινήσεως τῶν ἀστέρων καὶ πάσης τῆς οὐρανίας σφαίρας. Τὸ σύστημα αὐτοῦ, τὴν γῆν παραδεχόμενον ὡς κέντρον τοῦ παντὸς, γενικῶς ἐπεδοκιμάσθη, καὶ σώζονται τὰ διευκρινίζοντα αὐτὸ σχόλια τοῦ Πάππου καὶ τοῦ Θέωνος. Τὸ σύγγραμμα δὲ τοῦτο κατὰ πρῶτον ἐγένετο γνωστὸν διὰ ἀραϐικῆς μεταφράσεως, ἥτις λέγεται Ἀλμαγέστ. — γ) «Τετράϐιϐλος σύνταξις μαθηματικὴ», περὶ ἀστρολογικὰ περιστρεφομένη· δ) «Καρπὸς», τὸ συμπέρασμα τῶν συγγραμμάτων του, περιέχον 100 ἀστρολογικὰ θέματα, δι' ὃ καὶ λατινιστὶ centiloquium ὠνομάσθη. ε) «Φράσεις ἀπλανῶν ἀστέρων καὶ συναγωγὴ ἐπισημασιῶν», πίναξ τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως τῶν ἀστέρων μετὰ παρατηρήσεων ἀτμοσφαιρικῶν. Ἡ γνησιότης αὐτοῦ ἐτέθη ὑπό τινων εἰς ἀμφιϐολίαν. στ) «Ὑποθέσεις καὶ πλανωμένων ἀρχαί». ζ) Περὶ ἀναλήμματος», τὰ ἡλιακὰ ὡρολόγια ἀφορῶν· η) «Ἁπλωσις ἐπιφανείας σφαίρας», ὑπάρχον μόνον εἰς λατινικὴν μετάφρασιν «Planisphaerium», ἐξ ἀραϐικῆς μεταφράσεως· θ) «Ἁρμονικὰ» εἰς ϐιϐλία 3, πολλοῦ λόγου ἄξιον σύγγραμμα περὶ μουσικῆς.—ι) Περὶ κριτηρίου καὶ ἡγεμονικοῦ» φιλοσοφικὸν καὶ ψυχολογικόν· ια) «Κανὼν ϐασιλειῶν», πίναξ χρονολογικὸς τῶν ϐασιλέων διαφόρων χωρῶν, ἀπὸ τοῦ Ναϐονασσὰρ μέχρις Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεϐοῦς, ἐπὶ ϐάσει χρονολογίας αἰγυπτιακῆς.

Πτολεμαΐς, 1) πόλις τῆς Φοινίκης, Ἄννη πρὶν καλουμένη, παραθαλασσία, 32 μίλια πρὸς νότον τῆς Τύρου ἀπέχουσα, ἀπὸ Κλαυδίου δὲ Ῥωμαϊκὴ ἀποικία, ἐπίσημος ἕνεκα τῆς θέσεως καὶ τοῦ ἐμπορίου της, ἡ ἐν τῷ Μεσαίωνι καὶ ἐπὶ τῶν Σταυροφόρων γνωστοτάτη ὡς «Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Ἄκρας» (S. Jean d' Acre) (Στρϐ. ΙΣΤ, 758).—2) Πόλις τῆς Ἄνω Αἰγύπτου ἐν τῇ Θηϐαΐδι, κατὰ τὴν δυτικὴν ὄχθην τοῦ Νείλου, ἐπιλεγομένη Ἑρμείου, μετὰ τῆς Μέμφιδος ὑπὸ τοῦ Στράϐωνος κατὰ τὸ μέγεθος παραϐαλλομένη, πιθανῶς ἡ πατρὶς τοῦ περιφήμου γεωγράφου Κλ. Πτολεμαίου (νῦν ἐρείπια εἰς Μερσιὲ) (Στρϐ. ΙΖ.—Πτολ. Δ, 5).—3) ἡ ἐπιλεγομένη «Θηρῶν», κατὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Αἰθιοπίας. — 4) Μία τῶν πόλεων τῆς Κυρηναϊκῆς Πενται-

πόλεως ἐν Λιβύῃ, πρὸς τῷ λιμένι τῆς Βάρκης.—5) Πόλις τῆς μεσαίας Αἰγύπτου ἐν τῷ νομῷ Ἀρσινόης, ἐπὶ τοῦ Νείλου. — 6) Οὕτως οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πρὶν Ἀντιγονίδα κληθεῖσαν φυλὴν αὐτῶν μετωνόμασαν περὶ Ὀλ. 140 κατὰ Πτολεμαῖον τὸν Εὐεργέτην (Καλλμ. Ἐπ. ΙΑ.—Στφ. Βυζ.—Πλδ. Ε. 106).

Πτολεμεῖον, γυμνάσιον ἐν Ἀθήναις ἐντὸς τοῦ Κεραμεικοῦ, παρὰ τῇ ἀγορᾷ, περιέχον καὶ βιβλιοθήκην καὶ ἄγαλμα Πτολεμαίου τοῦ Ἰόβα, εἰς ἣν θέσιν νῦν κατέχει ἡ ἐκκλησία τῆς Φανερωμένης (Παυσ. Α, 17, 1.—Borckh, C. J. Ἀρ. 360. — Ῥαγκ. Ἀπαν. Τ. ΙΗ, Σελ. 58).

Πτολιπόρθης, υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως, γεννηθεὶς μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπιστροφήν του (Παυσ. Η, 12). Κατ' ἄλλους υἱὸς τοῦ Τηλεμάχου καὶ τῆς Ναυσικάας, θυγατρὸς τοῦ Ἀλκινόου, βασιλέως τῶν Φαιάκων (Δικτ.).

Πτύον, τὸ πτυάριον, ἔχον εἰς μακρὸν καὶ ἐλαφρὸν ξύλον σίδηρον ἡμικυκλικῶς προέχον, δι' οὗ ἀνεσκάλευον τὴν ἤδη ἐσκαμμένην γῆν, ὡς ἡ ἀπέναντι εἰκὼν νεκροθάπτου ἐξ ἀρχαίας τοιχογραφίας χριστιανικῶν χρό-

νων, καὶ ὡς ἡ ἄλλη, λικμητὴν σίτου εἰς τ' ἀλώνια παριστῶσα.

Πτυχία (ἡ) νησίδιον μεταξὺ Κερκύρας καὶ Ἠπείρου, μετὰ φρουρίου ἄλλοτε, εἰς ὀχύρωσιν τοῦ βορειοτέρου τῶν τριῶν λιμένων τῆς νήσου (Θουκ. Δ, 46). Νῦν Βίδον.

Πτῶον, ὄρος τῆς Βοιωτίας, τρεῖς ἔχον κορυφάς, καὶ ἀπὸ τῆς νοτιανατολικῆς ὄχθης τῆς Κωπαίδος νοτίως πρὸς τὸ παράλιον ἐκτεινόμενον· ἱερὸν τῷ Ἀπόλλωνι (Ἡρδ. Η, 135. — Στρβ. Θ, 413). Νῦν Σκορπονέρι

Πτῶος, 1) υἱὸς τοῦ Ἀθάμαντος καὶ τῆς Θεμιστοῦς (Ἀπλλδ. Α, 9, 2). — 2) Υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Εὐίππης, καθ' ὃν ἐκλήθη τὸ ὄρος Πτῶον. — 3) Ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος, λατρευομένου ἐπὶ τοῦ ὄρους Πτώου.

Πτωχὸς, ἐκ τοῦ πτῶξ, ὁ ἐπαίτης ἤδη παρ' Ὁμήρῳ. «Πτωχῷ λευγαλέῳ ἐναλίγγιος» (Ὀδ. Π. 273. Ρ, 18. 202. Ω. 157.—Ἡστ. Ἔργ. 26·—καὶ Ἡρδ. Γ 14). Καὶ ὁ Ξενοφῶν (Ἀνδ. Α, 2, 29) λέγει «προσαιτεῖν ὥσπερ τοὺς πτωχούς». Ὁ δ' Ἀριστοφάνης (Πλοῦτ. 552) διακρίνει οὕτω τὸν πτωχὸν τοῦ πένητος. «Πτωχοῦ μὲν γὰρ βίος . . . ζῆν ἐστὶ μηδὲν ἔχοντα· τοῦ δὲ πένητος ζῆν φειδόμενον καὶ τοῖς ἔργοις προέχοντα· περιγένηται δ' αὐτῷ μηδὲν μὴ μέντοι μηδ' ἐπιλείπειν». Εἰς τοιχογραφίαν τοῦ Ἡρακλείου παριστᾶται πτωχὸς τυφλὸς, ὑπὸ κυνὸς ὁδηγούμενος, εἰς ὃν νέα γυνὴ δίδει ἐλεημοσύνην.

Πυανέψια, ἑορτὴ ἀγομένη τῇ 7 τοῦ μηνὸς πυανεψιῶνος (περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου) εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν τῆς γῆς μακρυνόμενον ἥλιον, εἰς τὴν Σικράδα Ἀθηνᾶν

(Πλουτ. Θησ. ΚΒ) καὶ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Κίμωνος, ὡς νομίζεται, εἰς τὸν Βάκχον προσέτι, ὅτε, ἐξαντληθέντων τῶν χλωρῶν καρπῶν τῆς γῆς, ἤρχιζον ἑψηνόμενα τὰ πύανα, ἤτοι τὰ ὄσπρια καὶ οἱ κύαμοι. Ἐπιστεύετο ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θησέως ὅτε ἐπανῆλθεν ἐκ Κρήτης. Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην παῖδες περιέφερον ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν τὴν λεγομένην Εἰρεσιώνην, κλάδον ἐλαίας μετὰ καρπῶν τοῦ φθινοπώρου ἐν ἐρίοις τετυλιγμένον, καὶ ἔψαλλον ᾄσμα «εἰρεσιώνην» καλούμενον καὶ αὐτό. Ἐν τούτων σώζεται, εἰς τὸν Ὅμηρον ἀποδιδόμενον, καὶ οὕτως ἔχον (Πλούτ. αὐτ.). «Εἰρεσιώνη σῦκα φέρει καὶ πίονας ἄρτους καὶ μέλι ἐν κοτύλῃ καὶ ἔλαιον ἀναψήσασθαι καὶ κύλικ' εὔζωρον, ὡς ἂν μεθύουσα καθεύδῃ» (Ἴδ. καὶ Κλημ. Ἀλξ. Στρμ. Δ, 474.—Εὐστθ. εἰς Ἰλ. Μ, Σλ. 1283.—Σουΐδ. ἐν λ.—Ἀλλὰ καὶ Μ. Ἐτμ.). Καὶ νέαν εἰρεσιώνην ἐκρέμων τότε πάντες εἰς τὰς θύρας των. Ἐπειδὴ δὲ τοὺς ψάλλοντας τὴν εἰρεσιώνην ἐφιλοδώρουν οἱ οἰκοδεσπόται, ἔλαβεν ἡ λέξις τὴν σημασίαν καὶ ἐπαιτικοῦ ᾄσματος.

Πύγελα ἢ **Φύγελα,** μικρὰ πόλις παρὰ τῇ Ἐφέσῳ ἐν Λυδίᾳ τῆς Ἰωνίας, ἥτις ἐλέγετο ὑπὸ Ἀγαμέμνονος ἱδρυθεῖσα, καὶ εἶχε ναὸν τῆς Μουνυχίας Ἀρτέμιδος (Ξνφ. Ἑλλ. Α, 2, 2.—Στρβ. ΙΔ, 639.).

Πυγμαῖοι, λαὸς νάννων (πυγμῆς ἐχόντων ἀνάστημα), ὅστις ἐμυθεύετο οἰκῶν περὶ τὰς ἀκτὰς τοῦ νοτίου Ὠκεανοῦ, καὶ πολεμῶν κατὰ τῶν γεράνων ὅτε οὗτοι ἀνὰ πᾶν φθινόπωρον ἐπέτων πρὸς αὐτῶν τὰ κλίματα (Ὁμ. Ἰλ. Γ, 2). Μεταγενεστέρως τοὺς ἔθετον πρὸς ταῖς πηγαῖς τοῦ Νείλου, δι' ὃ καὶ ὑπετέθη ὅτι ὁ κατὰ τῶν γεράνων πόλεμος ᾐνίττετο συμβολικῶς τὴν πλημμύραν καὶ τὴν πτῶσιν τοῦ ποταμοῦ (Ἀρστ. Ζω. ἱστορ. Η, 18.—Pl. VI, 35. VII, 2). Ὁ Ἑκαταῖος τοὺς ἔλεγεν ἔθνος γεωργικόν, ἀποδιῶκον τοὺς γερανοὺς ὡς βλάπτοντας τοὺς ἀγρούς· ὁ δὲ Κτησίας μετέθετεν αὐτοὺς εἰς τὰς Ἰνδίας, τὸν τόπον πάντων τῶν θαυμάτων, καὶ ἄλλοι πρὸς βορρᾶν καὶ τὴν Θούλην (Pl. IV, 18. —Just. XIII, 167), ἢ καὶ εἰς τὴν Καρίαν (Pl. V, 29) ὁ δ' Ἀπολλόδωρος ἠρνεῖτο παντάπασιν αὐτῶν τὴν ὕπαρξιν. Ἡ τέχνη πολλάκις ἐπὶ τὸ κωμικώτερον ἀντέταττε τοὺς πυγμαίους εἰς τὸν Ἡρακλῆν· τινὲς δ' ἀπέδιδον τὰ περὶ αὐτῶν εἰς τὸν πόλεμον τῶν βατράχων καὶ τῶν γεράνων (Ἴδ. Ov. Fast. VI, 176. Met. VI, 90). Σύγχρονοι ὅμως περιηγηταὶ εὗρον ἐν Ἀφρικῇ, εἰς τὴν χώραν Ἄκκαν, πρὸς τῷ Ἰσημερινῷ, λαὸν νανώδη, ὅστις ἴσως αὐτὸς ἦν ὁ τῶν Πυγμαίων τῆς ἀρχαιότητος.

Πυγμαλέων, 1) Υἱὸς τοῦ Βήλου, ἀδελφὸς τῆς Διδοῦς, βασιλεὺς τῆς Τύρου, κατὰ Βιργίλιον.—2) Βασιλεὺς τῆς Κύπρου, πατὴρ τῆς Μεθάρμης, μητρὸς τοῦ Ἀδώνιδος. Κατ' Ὀβίδιον (Met. X, 243.—Ἀπλλδ. Γ, 14, 3), καλλιτεχνήσας ἰδίαις χερσὶν ἄγαλμα νεάνιδος (Ἀφροδίτης), τόσον περικαλλὲς εὗρε τὸ ἔργον του, ὥστε ἠράσθη αὐτοῦ. Ἡ Ἀφροδίτη, ἐπὶ παρακλήσει του, ἔδωκε ζωὴν εἰς τὸ ἄγαλμα, καὶ ὁ Πυγμαλίων, νυμφευθεὶς αὐτό, ἀπέκτησεν ἐξ αὐτοῦ υἱὸν τὸν Πάφον.

Πυγμάχος ἢ **Πύκτης,** ὁ εἰς τὸ ἀγώνισμα τὸ καλούμενον πυγμὴν ἢ πυγμαχίαν ἐπιδιδόμενος, καθ' ὃ οἱ ἀντίπαλοι ἐκτυπῶντο διὰ τῆς πυγμῆς (τοῦ γρόνθου), συνήθως ὡπλισμένης δι' ἱμάντων μετὰ στρογγύλων μολυβδίνων ἢ χαλκῶν ἥλων (Ἴδ. Πύξ).

Πύδνος, ποταμὸς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐκρέων εἰς τὸν Ἑλλήσποντον παρὰ τῇ Ἀβύδῳ (Θουκ. Η, 106).

Πύδνα (ἡ), πόλις ἐν τῇ Μακεδονικῇ Πιερίᾳ, μεταξὺ Μεθώνης καὶ Δίου, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ὀλόκρου, πρὸς τῷ θερμαϊκῷ κόλπῳ ὑφ' Ἑλλήνων κτισθεῖσα, εἰς τοὺς Μακεδόνας δὲ βασιλεῖς ὑποκειμένη (Θουκ. Α. 61. 137). Ὁ Φίλιππος ὁ Μα-

κεδὼν τὴν ηὔξησε, τὴν ἐκαλλώπισε καὶ ὠχύρωσε. Τῷ 168 π. Χ. παρ' αὐτῇ νικήσας ὁ Λ. Αἰμύλιος Παῦλος τὸν Περσέα, ὑπέταξε πᾶσαν τὴν Μακεδονίαν (Πλούτ. Αἰμ. Παῦλ. ΙΣΤ. — Lix. XLV, 42). Κατὰ Στράβωνα (Z, 330), ἡ ἔκτοτε παρακμάσασα πόλις μετωνομάσθη ἔπειτα Κίτρον, ὅθεν τὸ νῦν ὄνομα Κατερίνα· κατὰ δὲ Στέφανον τὸν Βυζάντιον καὶ Μελᾶν, ἐλέγετο πρὶν καὶ Κύδνα.

Πυελὶς, εἰς δακτύλιον τὸ κενὸν ὃ ἀφίε-

ται εἰς ἔνθεσιν τοῦ δακτυλιολίθου. Τὸ αὐτὸ καὶ σφενδόνη.

Πυθάγγελος, 1) τραγικὸς ποιητὴς ἐν Ἀθήναις, ὡς μικροῦ λόγου ἄξιος κωμῳδούμενος ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Βάτρ. 87). —2) Ἐπίσημος Βοιωτὸς (Θουκ. Β, 2).

Πυθαγόρας 1) ὁ περίφημος φιλόσοφος, οὗ ἡ βιογραφία πρωϊμώτατα συνανεμίγη μετὰ μυθευμάτων οὕτως, ὥστε δύσκολός ἐστιν ἡ ἑκατέρων διάκρισις. Πιθανώτατα κατήγετο ἐκ Σάμου, ἔνθα ἐγεννήθη μεταξὺ 580 καὶ 568 π. Χ. Διδάσκαλοι αὐτοῦ λέγονται ὁ Θαλῆς, ὁ Βίας, ὁ Ἀναξίμανδρος· προσέτι καὶ ὁ Φερεκύδης. Μετὰ ταῦτα μνημονεύονται αἱ ὁδοιπορίαι αὐτοῦ καὶ ἰδίως ἡ εἰς Αἴγυπτον (Ἡρδ. Β, 81. 123). Οἱ Νεοπλατωνικοὶ τὸν λέγουσιν ἁρυσθέντα τὴν σοφίαν του ἐκ τῆς λατρείας καὶ τῶν μυστηριωδῶν διδασκαλιῶν τῆς Ἀσίας. Τῷ 40ῳ ἔτει τῆς ἡλικίας του λέγεται μεταβὰς εἰς Ἰταλίαν, καὶ διατρίψας ἐν Κρότωνι, ἔνθα ἵδρυσεν ἑταιρίαν, τὰς σοφάς του διδασκαλίας, ἰδίως τὰς μαθηματικὰς καὶ μουσικὰς θεωρίας του, ἐπὶ ζωῆς του ἔτι εἰς πάσας τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος διαδίδουσαν. Μεταγενέστερα, ἰδίως νεοπλατωνικὰ διηγήματα, παντοῖα θαυμάσια ἐμπλέκουσιν εἰς τὰ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ζωῆς του, τὴν καταγωγήν, τὴν μετὰ θεῶν κοινωνίαν του, τὰς ἐνθυμήσεις αὐτοῦ περὶ τῆς ἰδίας προγενεστέρας ὑπάρξεως. Καὶ ὁ δεσμός, ἡ ἑταιρία ἣν ἵδρυσεν, ἡ τῶν Πυθαγορείων, εἶχε κατ' αὐτοὺς ὀργανισμὸν μυστηριώδη κατὰ τὰ ἔθιμα καὶ τὰς τελετάς. Οὕτω τὰ μέλη αὐτῆς ἐγίνοντο δεκτὰ μετ' αὐστηρὰν διετῆ μέχρι πενταετοῦς δοκιμασίαν εἰς ἀπόλυτον σιωπήν. Διῃροῦντο δ' εἰς ἐξωτερικοὺς ἢ ἀκουσματικοὺς καὶ ἐσωτερικοὺς ἢ μαθηματικούς, Σεβαστικούς. Οἱ κυρίως Πυθαγόρειοι ἔζων ἐν κοινοκτημοσύνῃ, κατ' αὐστηρὰς διατάξεις, ἕνεκα τοῦ δόγματος τῆς μετεμψυχώσεως ἀπέχοντες κρεωφαγίας καὶ κυάμων, ὡς ἔντομα περιεχόντων· δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἐνταφιάζωνται ἐριοῦχα ὑφάσματα φέροντες, κτλ. Φαίνεται τοὐλάχιστον βέβαιον ὅτι ὁ δεσμὸς οὗτος ἐπεδίωκεν ἠθικοθρησκευτικὴν μεταρρύθμισιν τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου, καὶ πρὸς τῆς δωρικῆς ἀριστοκρατίας τὴν πολιτικὴν ἀποκλίνων, ἀπέκτησε μεγάλην ἐπιρροήν. Περὶ τοῦ τέλους τοῦ Πυθαγόρου διάφορα ἐλέγοντο. Κατά τινας ἀπώλετο μετὰ 300 τῶν ὀπαδῶν του ἐπὶ ἐπαναστάσεως τῆς δημοκρατικῆς μερίδος ἐν Κρότωνι· κατ' ἄλλους ἔφυγεν εἰς Μεταπόντιον, καὶ ἐκεῖ ἀπέθανεν ὀγδοηκοντούτης ἢ ἐνενηκοντούτης. Ἐπὶ πολὺ δ' ἐπεκράτησεν ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλλάδι ἡ ἐπιρροὴ καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Πυθαγόρου, καὶ ἐν τέλει ὑπὸ τὸν Ἀρχύταν ἐν Τάραντι. Μαθήτριαν καὶ σύζυγόν του λέγουσιν οἱ μεταγενέστεροι τὴν Θεανώ· τὴν θυγατέρα του καλοῦσι Δαμὼ καὶ τὸν υἱόν του Τηλαύγην. Ἀλλ' ἡ ἀκρίβεια τούτων τῶν πληροφοριῶν ἀμφιβάλλεται. Ἐπίσημοι Πυθαγόρειοι ἦσαν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ὁ Φιλόλαος, ὁ Κλεινίας, ὁ Εὔρυτος καὶ ὁ Ἀρχύτας ἐπὶ Πλάτωνος. Τὰ μόνα βέβαια λείψανα συγγραμμάτων τοῦ Πυθαγόρου εἰσὶ τοῦ Φιλολάου τὰ ἀποσπάσματα. Ὁ δὲ «ἱερὸς λόγος», τὰ «χρυσᾶ ἔπη», εἰσὶν 71 ἑξάμετροι, ξηροὶ, ἀσυνάρτητοι, ἁπλῶς συνερραμμένοι, καὶ οὐδὲν προτέρημα τύπου καὶ σχήματος ἔχοντες· κρίνονται δ' ὡς βεβαίως μὴ γνήσιοι. Τοσαῦτα δὲ καὶ ποικίλα περὶ τοῦ μεγάλου φιλοσόφου καὶ αἱρεσιάρχου ἐπενόουν καὶ διηγοῦντο οἱ μεταγενέστεροι, ὥστε δύσκολος ἐστὶν ἡ κρίσις περὶ τοῦ τίνα ἦσαν τὰ ἀληθῆ αὐτοῦ δόγματα. Ἀλλ' ὡς βέβαιον θεωρεῖται ὅτι δὲν εἶχεν ἤδη ἐξεύρει τὰς κοσμικὰς θεωρίας ἃς ἐδημοσίευσεν ὁ Φιλόλαος. Τὸ σφαιροειδὲς σχῆμα τῆς γῆς δὲν ἐδίδασκεν· ἐξ ἐναντίας φαίνεται βέβαιον ὅτι συμφώνως πρὸς τὰ δόγματα τῶν φυσιοδιφῶν τῆς Ἰωνικῆς σχολῆς, ἐξελάμβανε καὶ ὁ Πυθαγόρας τὴν γῆν ὡς δίσκον κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ παντὸς, ὄντος σφαιροειδοῦς. Γεωκεντρικὸν ἦν αὐτοῦ τὸ σύστημα. Αἱ ἑπτὰ σφαῖραι τῶν πλανητῶν, κινούμεναι ἀδιακόπως περὶ τὴν γῆν, ἀπετέλουν ἁρμονίαν, ἧς δὲν μετεῖχεν ἡ γῆ, ἀκίνητος μένουσα ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν· ἑπομένως οὐχὶ ἀληθής ἐστιν ὁ τὸ πάλαι πολλάκις ἐπαναληφθεὶς διϊσχυρισμὸς ὅτι ἡλιοκεντρικὸν ἦν αὐτοῦ τὸ σύστημα, παραδεχομένου τὴν γῆν περὶ τὸν ἥλιον στρεφομένην, καὶ ὀρθῶς δὲν κατεδικάσθη τὸ Κοπερνίκειον δίδαγμα ὑπὸ τῆς παπικῆς ἀπαγορεύσεως τῆς 6 Μαρτ. 1616 ὡς «ψευδὲς Πυθαγόρειον δόγμα» (falsa doctrina Pythagorica). Ἡ κυριωτέρα πηγὴ πρὸς γνῶσιν τῆς Πυθαγορείου φιλοσοφίας εἰσὶ τὰ συγγράμματα καὶ τ' ἀποσπάσματα τοῦ Ἀριστοτέλους. Τὸ κυριώτερόν του ἀξίωμα ἦν «Τὸ πᾶν ἀριθμὸς», ὅτι δηλαδὴ τὰ πάντα οὐ μόνον κατ' ἀριθμοὺς εἰσὶ κατατεταγμένα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ, ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν, ἐξ ἀριθμῶν σύγκεινται. Μέρη δὲ τῶν ἀριθμῶν εἰσὶ τὸ «ἄρτιον» καὶ τὸ «περιττὸν», τὸ «ἄπειρον» καὶ τὰ «περαίνοντα», (τὸ πέρας)· ὥστε ἐν γένει οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ παρεδέχοντο ἕνα, πανταχοῦ ὑφιστάμενον, δυασμόν· ἀλλ' ἔπειτα ἐξέτειναν αὐτὸν εἰς σχῆμα πληρέστερον, εἰς τὴν «ἱερὰν δεκάδα», προσθέντες εἰς τὰς δύο ἐκείνας διπλᾶς ἀντιλήψεις προσέτι καὶ τὰς ἑπομένας ὀκτὼ, «τὴν μονάδα καὶ πλειότητα», «τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν», τὸ «ἄρρεν καὶ θῆλυ», τὸ «ἀκίνητον καὶ τὸ κινητὸν», τὸ «εὐθὺ καὶ κυρτὸν», τὸ «φῶς καὶ τὸ σκότος», τὸ «ἀγαθὸν καὶ κακὸν», τὸ «τετράγωνον καὶ τὸ ἑπίμηκες». Ὁ ἀριθμὸς ἐστὶν ἁρμονία, ὡς μονὰς τῶν ἀντιθέτων, ὅθεν καὶ ὁ διϊσχυρισμὸς ὅτι τὰ πάντα εἰσὶν ἁρμονία, σύνδεσμος ἀντιθέτων διὰ μέτρου καὶ ἀριθμοῦ. Ἐφήρμοσαν δ' οἱ Πυθαγόρειοι τὸ περὶ ἀριθμῶν σύστημά των εἰς τὴν σύνολον τοῦ κόσμου κατασκευὴν, δεκαδικῶς ὁρίζοντες τὸν ἀριθμὸν καὶ τὰς ἀποστάσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων. Εἰς τὸ μεσαίτατον τοῦ σφαιροειδοῦς τοῦ κόσμου συστήματος ἐξελάμβανον τὸ κεντρικὸν πῦρ, τὴν πρωτίστην ἕδραν τῆς τὸ πᾶν διαρρεούσης θείας ζωογόνου δυνάμεως. Ἡ γήϊνος ζωὴ ὀλιγώτερον τοὺς ἀπησχόλει. Διὰ τῶν πέντε κανονικῶν σωμάτων, τῆς πυραμίδος, τοῦ ὀκταέδρου, τοῦ εἰκοσαέδρου, τοῦ κύβου καὶ τοῦ δωδεκαέδρου, ἐπεδίωκον τὸν καθορισμὸν τῶν στοιχείων, πυρὸς, ὕδατος, ἀέρος, γῆς καὶ αἰθέρος. Καὶ διὰ τὴν ψυχὴν, προσέτι καὶ διὰ τοὺς διαφόρους βαθμοὺς τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ζωῆς εἶχον ἐπινοήσει ἐκφράσεις μαθηματικάς. Αἱ ψυχαὶ, θείας οὖσαι καταγωγῆς, κατεβιβάσθησαν καὶ εἰσήχθησαν εἰς τὰ σώματα ἐπὶ ποινῇ· ἡ δὲ μετεμψύχωσις ἐστὶν αὐτῶν ἐξαγνισμὸς, καὶ ἡ ἐν τῷ Ταρτάρῳ τιμωρία ἐπιφυλάττεται εἰς τοὺς ἁμαρτωλοὺς τοὺς θεραπείας ἀνεπιδέκτους. Ἡ θεία δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ διὰ πᾶν ἔγκλημα ἀνάλογον ποινὴν, καὶ μετὰ τῆς δοξασίας ταύτης συνδέεται ἡ πίστις εἰς τοὺς δαίμονας καὶ ἡ ἐπ' αὐτῆς στηριζομένη ἠθική. Ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα ὅμως, οἱ σωζόμενοι ἀφορισμοὶ εἰσὶ λίαν γενικοὶ ὥστε νὰ διευκρινίζωσι καὶ αὐτά. Ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ὁ Πυθαγόρας εὗρε τὸ πολύτιμον θεώρημα τὸ διατηρῆσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅτι «ἐν ὀρθογωνίῳ τριγώνῳ τὸ τετράγωνον τῆς ὑποτεινούσης ἐστὶν ἴσον πρὸς τὸ κεφάλαιον τῶν τετραγώνων τῶν δύο καθέτων», καὶ ἐκ τούτου «Πυθαγόρειοι ἀριθμοὶ» λέγονται οἱ εἰς τὸ θεώρημα τοῦτο ἀνταποκρινόμενοι, οἷον 3, 4. 5, διότι $3^2+4^2=5^2$.

— Ἀρ' οὐ ἐπὶ 200 — 300 ἔτη τὸ πυθαγόρειον φιλοσοφικὸν σύστημα εἶχε λησμονηθῆ, ἀνεβίωσε πάλιν μίαν π. Χ. ἑκατονταετηρίδα. Εἰσὶ δ' οἱ γνωστότατοι τῶν νεοπυθαγορείων Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεὺς ἐκ Καππαδοκίας, Νικόμαχος ὁ ἐκ Γεράσων ἐν Ἀραβίᾳ, Μοδεράτος ὁ ἐκ Γαδείρων, κλ. — 2) **Πυθαγόρας** ὁ Ζακύνθιος, μουσικὸς, ὁ πρῶτος τὸ πυθαγόρειον «Αὐτὸς ἔφα» παροιμιακῶς μεταχειρισθεὶς (Cic N. D. I, 5.—Quint. XI, 1, 27).—3) Ναύαρχος Λακεδαιμόνιος(Ξνφ. Ἀνδ. A, 4, 2).—4) Εἷς τῶν ἐν Μιλήτῳ προϋχόντων (Ἡρδ. E, 126). — 5) **Πυθαγόρας** ἐκ Ῥηγίου τῆς Ἰταλίας, ἐπισημότατος γλύπτης, μαθητὴς τοῦ Ῥηγίνου Κλεάρχου, μαθητοῦ τοῦ Κορινθίου Εὐχείρου. Ὑπὸ Πλινίου (XXXIV, 19) τάττεται εἰς τὴν 87ην Ὀλυμπιάδα (430 π. Χ.)· ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἦν ἀρχαιότερος, διότι ἔγλυψεν ἀνδριάντας Ὀλυμπιονικῶν τῆς 75, 74 καὶ 73 Ὀλυμπιάδος (485 π. Χ.). Καὶ ὁ μὲν Παυσανίας γενικῶς λέγει (ΣΤ, 4) περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν «εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἀγαθὸς τὰ ἐς πλαστικὴν», καὶ χαρακτηρίζει ἓν τῶν ἔργων αὐτοῦ (ΣΤ, 18) ὡς «θέας ἐς τὰ μάλιστα ἄξιον»· ὁ δὲ Διογένης ὁ Λαέρτιος (Η, Πυθαγ. 25) τὸν ἐπαινεῖ ὡς «πρῶτον δοκοῦντα ῥυθμοῦ καὶ συμμετρίας ἐστοχάσθαι», καὶ, κατὰ Πλίνιον (XXXIV, 19, 4) «πρῶτος παρέστησεν ἐπιμελέστατα φλέβας, νεῦρα καὶ κόμην», ὅπερ ἦν σπουδαία μετέβασις ἀπὸ τῆς σκληρᾶς ἔτι ἀρχαϊκῆς τέχνης, οἵα ἦν ἡ τῆς συγχρόνου αἰγινιτικῆς, εἰς τὴν ἀνετωτέραν τῆς φύσεως μίμησιν. Καὶ μέχρι τῆς ἐκφράσεως δὲ προήγαγε τὴν τέχνην, παραστήσας, κατὰ Πλίνιον, τραυματίαν χωλὸν (ἴσως Φιλοκτήτην), «εἰς οὗ τὰς πληγὰς ἐξεφράζετο ὁ τοῦ ἄλγους βαθμός». Ὡς τούτου παραστάσεις ἐξελήφθησαν δύο σωζόμενοι δακτυλιόλιθοι. Εἰργάζετο δ' ὁ Πυθαγόρας οὐ μόνον εἰς λίθον, ἀλλὰ καὶ εἰς χαλκὸν, ἐκτὸς πλείστων ἀθλητῶν, προσέτι καὶ θεῶν, καὶ ἄλλα ἀγάλματα μυθικὰ ἢ ἱστορικὰ, ὡς τὸν ἐν Θήβαις κιθαρῳδὸν Ἀπόλλωνα, οὐχὶ κατ' ἀρχαϊκὴν σκληρότητα, ἀλλὰ βαθύκολπον, διότι κρύψας τις,ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ χρυσίον του εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἀγάλματος, ἀνεῦρεν εἶτα αὐτὸ, ἐξ οὗ καὶ ὁ Ἀπόλλων οὗτος ἐπωνομάσθη Δίκαιος (Pl.). Μνημονεύεται δ' αὐτοῦ καὶ Περσεὺς ὁ Γοργοφόνος (Δ. Χρυσόστ. ΛΖ), καὶ Εὐρώπη ἐπὶ τοῦ Ταύρου, καὶ ἀλληλοκτονία τῶν υἱῶν τοῦ Οἰδίποδος (Tatian. C. Gr. 51).

Πυθέας, 1) Δημαγωγὸς καὶ ῥήτωρ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος, ἀντίπαλος τοῦ Δημοσθένους, ὅστις ἐν τῇ γ' αὐτοῦ ἐπιστολῇ τὸν χαρακτηρίζει ὡς ξένον, διὰ μὴ λίαν ἐντίμων ἐνεργειῶν πλοῦτον, ὑπόληψιν καὶ τὴν πολιτείαν κτησάμενον. Οἱ λόγοι του, εἰ καὶ μᾶλλον βάναυσοι, ἤρεσκον ὅμως εἰς τοὺς πολλοὺς διὰ τῆς φυσικῆς εὐφυίας των (Πλούτ. Φωκ. ΚΑ). Ἐπὶ τοῦ Λαμιακοῦ πολέμου ἀποδιωχθεὶς, ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ πρὸς τὸν Ἀντίπατρον.(Πλούτ. Δμσθ. Η. Κ). Κατ' αὐτοῦ ἔγραψε δύο λόγους ὁ ῥήτωρ Δείναρχος.—2) Ἐκ Μασσαλίας, ζῶν ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἀριστοτέλους, τολμηρὸς θαλασσοπόρος καὶ ἐπίσημος γεωγράφος, περιπλεύσας τὰς ἀκτὰς τῆς δυτικῆς καὶ βορείας Εὐρώπης, ἐκ Γαδείρων μέχρι Θούλης (ἴδ.), καὶ τὰς ἀνακαλύψεις του δημοσιεύσας εἰς ἓν σύγγραμμα ἢ εἰς περισσότερα. Αἱ παράδοξοι καὶ σχεδὸν ἀπίστευτοι διηγήσεις του ἐξέπληξαν τοὺς συγχρόνους του, καὶ παρά τισιν ἐξ αὐτῶν προσέκρουσαν εἰς ἀπόλυτον δυσπιστίαν. Μνημονεύονται αὐτοῦ «τὰ περὶ Ὠκεανοῦ», «γῆς περίοδος», καὶ εἰς «περίπλους». Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν συγγραμμάτων τούτων ἐπραγματεύθη καὶ ζητήματα ἀστρονομικῆς γεωγραφίας, καὶ περιέλαβε παρατηρήσεις ὧν τὴν σπουδαιότητα ὁμολογεῖ καὶ ὁ Ἵππαρχος. Πρῶτος ὁ Πυθέας ὥρισεν ἀκριβέστερον τὴν θέσιν τοῦ πόλου ὡς πρὸς τοὺς ἐγγυτέρους ἀστέρας, καὶ πρῶτος Ἕλλην αὐτὸς ἐξετέλεσε καταμέτρησιν τοῦ ὕψους τοῦ ἡλίου, παρατηρήσας εἰς τὴν πόλιν

τῆς γεννήσεώς του τὴν ἀναλογίαν τοῦ γνώμονος πρὸς τὸ μῆκος τῆς σκιᾶς αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς θερινῆς τροπῆς. Ὅτι ἐγνώριζε τὸ ἀληθὲς σχῆμα τῆς γῆς ἐστὶ μᾶλλον ἢ πιθανὸν, οὐχὶ δὲ βέβαιον καὶ ὅτι κατεμέτρησε καὶ ὥρισε τὴν περιφέρειαν αὐτῆς(Συλγ. Ἀποσπ. Schmeckel 1848).—3) υἱὸς Λάμπωνος, ἐξ Αἰγίνης, παγκρατιαστὴς νικήσας εἰς τὰ Νέμεα (Πινδ. Νεμ. E).

Πύθερμος, Φωκαεὺς, ὑπὸ τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων εἰς τὴν Σπάρτην ὡς πρέσβυς πεμφθεὶς, ἵνα ἐπικαλεσθῇ τὴν ἐπικουρίαν αὐτῆς κατὰ Κύρου τοῦ μεγάλου (Ἡρδ. A, 152)

Πυθεὺς, 1) ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος (Θουκ. E, 53).—2) Εἷς τῶν ἀρχιτεκτόνων τοῦ Μαυσωλείου (Vitr. VI. Praef 12). Ἄλλως καὶ **Πυθόδωρος.**

Πυθὴν, ναύαρχος Κορίνθιος ἐπὶ τῆς κατὰ τῶν Ἀθηναίων ἐκστρατείας ἐν Σικελίᾳ (Θουκ. ΣΤ, 104).

Πύθης, 1) υἱὸς Ἰσχονόου, εἷς τῶν ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ διαπρεψάντων Αἰγινητῶν (Ἡρδ. Θ, 78).—2) Πατὴρ τοῦ Νυμφοδώρου ἐξ Ἀβδήρων (Ἡρδ. Z, 137. — Θουκ. B, 22).

Πυθία, ἡ χρησμοδότις ἱέρεια τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Δελφοῖς (ἴδ.).

Πύθια, μία τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ἑορτῶν τῆς Ἑλλάδος, πρὸς τιμὴν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, ἐπανηγυρίζετο παρὰ τοῖς Δελφοῖς ἐπὶ τοῦ Κρισσαίου πεδίου, παντὸς τῷ θεῷ ἱεροῦ, καὶ, κατὰ χρησμὸν, ὀφείλοντος νὰ μένῃ ἀκαλλιεργήτου. Ἐκεῖ ἦν ὁ ἱππόδρομος, τὸ 100 ′ μακρὸν στάδιον, καὶ τὸ θέατρον. Κατὰ τὴν παράδοσιν ἐγκατέστησε τὸν ἀγῶνα ὁ Ἀπόλλων, ἀφ' οὗ ἐφόνευσε τὸν ὄφιν Πύθωνα, κατ' ἀρχὰς ἀγῶνα μουσικὸν, ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ μουσηγέτου καὶ κιθαρῳδοῦ θεοῦ, καὶ καθ' ὃν οἱ ἀγωνιζόμενοι ἔψαλλον ὕμνον εἰς τὸν νικηφόρον θεόν. Ἡ δ' ἱστορικὴ ἐποχὴ ἄρχεται κατὰ τὸ 586 π. Χ., ὅτε, μετὰ τὸ τέλος τοῦ Κρισσαϊκοῦ πολέμου, ἀνεδέχθησαν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἀγώνων οἱ Ἀμφικτύονες, καὶ ἐπανηγύρισαν τὸ πρῶτον τὴν α' Πυθιάδα. Τότε ὁ μουσικὸς ἀγὼν ἐξετάθη εἰς κιθαρῳδοὺς, αὐλῳδοὺς καὶ αὐλητάς· προσετέθησαν δὲ τούτοις, κατὰ παράδειγμα τῶν Ὀλυμπίων, καὶ γυμνικοὶ ἀγῶνες καὶ ἱππικοὶ, καὶ ὁ ἀγὼν, ὅστις ἦν τέως χρηματίτης, ἤτοι ὁ νικητὴς ἐλάμβανεν ὡς ἆθλον χρήματα, ἐγένετο ἀπὸ τῆς δ' πυθιάδος στεφανίτης, ἤτοι ἐδίδετο αὐτῷ στέφανος ἐκ δάφνης, ἢ ἐνίοτε καὶ μῆλα (Λουκ. Ἀναχρ. Θ). Ὡς δ' εἰς τὰ Ὀλύμπια, οὕτω καὶ ἐνταῦθα βαθμηδὸν ηὔξανον καὶ ἐποικίλλοντο τὰ εἴδη τῶν ἀγώνων. Ἐπανηγυρίζοντο δὲ τὰ Πύθια κατὰ τὸ γ' ἔτος ἑκάστης Ὀλυμπιάδος (ὥστε ἦσαν πενταετηρικὰ καὶ αὐτὰ), κατὰ τὰ μέσα Αὐγούστου, ἢ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ μηνὸς Μεταγειτνιῶνος, ὅστις ἐν Δελφοῖς ἐκαλεῖτο Βουκάτιος. Περὶ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης καὶ ἐν γένει τῶν Δελφικῶν μηνῶν, ἴδε τὰς πολυπληθεῖς σωζομένας Δελφικὰς ἐπιγραφὰς ἐν Rang. Ant. Hell. II, Σελ. 303 κλ. Ἀγωνοθέται ἦσαν κατ' ἀρχὰς οἱ κάτοικοι τῶν Δελφῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 586 οἱ Ἀμφικτύονες. Οἱ θεαταὶ ἦσαν πολυπληθέστατοι πάντοτε, διότι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ μεγάλου χρησμοδότου θεοῦ. Πιθανῶς δ' ἔπαυσαν τὰ Πύθια ὅτε καὶ τὰ Ὀλύμπια, περὶ τὰ 394 μ. Χ. Πλὴν δὲ τῶν μεγάλων τούτων Πυθίων, πολλαὶ πόλεις ἑώρταζον καὶ μικρὰ Πύθια. Ἐξ ἐπιγραφῶν 24 τοιαῦται εἰσὶ γνωσταὶ, πρὸ πάντων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Πυθιὰς, 1) χρονολογικὸν διάστημα, πενταετηρὶς, ἀπὸ γ' εἰς γ' ἔτος Ὀλυμπιακὸν, καθ' ὃ ἐτελοῦντο τὰ Πύθια.— 2) **Πυθιὰς ὁδὸς,** ἡ ἐκ Δελφῶν πρὸς τὰ Τέμπη ἄγουσα, καὶ εἰς ἣν οἱ Δελφοὶ ἀνὰ πᾶσαν ἐνεαετηρίδα ἔπεμπον θεωρίαν ἐξ εὐγενῶν παίδων, ἵνα προσφέρωσι θυσίαν εἰς τὸν ἐκεῖ ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος (Λίλ. π. ἱ. Γ, 1).

Πύθιος ἢ **Πείθιος,** λακωνιστί. Ἐν Σπάρτῃ ἕκαστος τῶν βασιλέων εἶχε τὸ δι-

καίωμα νὰ ἐκλέγῃ ἀνὰ δύο ἄνδρας ἐξ ἐκείνων οὓς τὰ μάλιστα ἐτίμα, τοὺς καλουμένους Πυθίους, διότι ἐπέμποντο εἰς Δελφοὺς ἵνα φέρωσι τοὺς τὴν διοίκησιν ἀφορῶντας χρησμοὺς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως, οὗ ἦσαν ὁμόσκηνοι, καὶ ὁμοτράπεζοι, ἀνεγίνωσκον καὶ ἐξήγουν αὐτοὺς (Ἡρδ. Στ. 571.—Ξνφ. Λ. Πολ. ΙΕ, 5. — Φώτ. λ.), ὅπερ μεγάλως ἐνίσχυε τῶν βασιλέων τὴν ἐπιρροήν.

Πύθιον, 1) πόλις τῆς Θεσσαλίας (Πλούτ.).—2) Ὁ ἐν Δελφοῖς ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος.

Πυθιονίκη, ἑταίρα ἐν Ἑλλάδι, ἧς ἠράσθη ὁ Ἅρπαλος καὶ ἐνυμφεύθη αὐτὴν ἐν Βαβυλῶνι, θυγατέρα ἐξ αὐτῆς ἀποκτήσας. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτῆς, ἤγειρεν αὐτῇ μνημεῖον λαμπρὸν ἐν Βαβυλῶνι, καὶ ἕτερον θέας ἄξιον ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς πρὸς τὸ Ἀφροδίσιον κατὰ τὸ Δαφνίον (Παυσ. Α, 37.—Ἀθν. ΙΓ. Σλ. 594). Τοῦ μνημείου τούτου ἐρείπια σώζονται, καὶ περίεργα ἀγάλματα εὑρέθησαν καὶ μετεκομίσθησαν εἰς τὸ μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν.

Πύθιος, υἱὸς τοῦ Ἄτυος, ἐκ Κελαινῶν τῆς Λυδίας, μέγιστον ἔχων πλοῦτον, ὃν ἐλέγετο ἐκ μεταλλείων κτησάμενος. Ὅτε ὁ Ξέρξης ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ὑπεδέξατο αὐτὸν καὶ πάντα τὸν στρατόν του, καὶ προσέφερεν εἰς τὸν βασιλέα δῶρον 2,000 ταλάντων. Ἀλλ' ὅτε παρεκάλεσε ν' ἀπαλλαγῇ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ὁ εἷς τῶν υἱῶν του, ὁ βάρβαρος βασιλεὺς διέταξε καὶ κατέσφαξαν τοῦτον (Ἡρδ. Ζ, 21. 38. — Sen. de ir. III, 17).

Πυθογένης, Σικελὸς, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ζάγκλης, τοῦ καλουμένου Σκύθου (Ἡρδ. ΣΤ, 23).

Πυθόδημος, (Ἀρριαν. Ἀνβ. Α, 1) ἢ Πυθόδωρος (Διόδ. ΙΣΤ, 91), ἐπώνυμος ἄρχων τῶν Ἀθηνῶν κατ' Ὀλ. 111 γ'.

Πυθόδωρος, 1) υἱὸς Ἰσολόχου, μαθητὴς τοῦ Ζήνωνος, πολιτευόμενος καὶ στρατηγός. Ὅτε δὲ διεδέχθη τὸν Λάχην ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, τῷ 425 π. Χ., τῷ προσήφθη ἀνικανότης (Θουκ. Γ, 115. Δ, 2). Μετὰ τῶν Ἀθηναίων τὴν ὑποχώρησιν ἐν Σικελίᾳ, κατηγορήθη μετὰ τῶν συστρατήγων του, καὶ ἐξωρίσθη (Θουκ. Δ, 65). Ἀλλὰ τῷ 414 ἀπαντᾶται αὖθις εἷς Ἀθηναῖος ἀρχηγὸς τοῦ ὀνόματος τούτου εἰς τὰ Λακωνικὰ παράλια (Θουκ. ΣΤ, 105). —2) Ἴδ. Πυθεύς.—3) Δύο τὸ αὐτὸ ὄνομα φέροντες γλύπται, ἐργασθέντες κατὰ τὴν α' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα εἰς τὴν δι' ἀγαλμάτων κατακόσμησιν τῶν ἀνακτόρων ἐπὶ τοῦ ἐν Ῥώμῃ Παλατίνου.

Πυθοκλείδης, ἐκ Κέας, σοφιστὴς, εἰς τὸν Περικλέα διδάξας τὴν μουσικὴν (Πλάτ. Πρωτ. Σλ. 316).

Πυθοκλῆς 1) Ἀθηναῖος, πατὴρ τοῦ Φαίδρου (Πλάτ. Φαῖδρ. Σλ. 244.—2) Υἱὸς τοῦ Πυθοδώρου, ῥήτωρ Ἀθηναῖος, τὰ τῶν Μακεδόνων φρονῶν, εἰς θάνατον καταδικασθεὶς μετὰ τοῦ Φωκίωνος (Πλούτ. Φωκ. Α. Ε').

Πυθόπολις, 1) Πόλις τῆς Καρίας, ἡ ἄλλως Νύσα καλουμένη (Στφ. Βυζ.).—2) Πόλις τῆς Μυσίας (Πλούτ. Θησ.) ἢ τῆς Βιθυνίας (Στφ. Βυζ.).

Πυθώ, κατ' ἀρχὰς ἡ χώρα ἔνθα ἔκειτο τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος (Ὁμ. Ὕμν. Ἀπλλ. 372) εἶτα δὲ καὶ ἡ ἐκεῖ κτισθεῖσα πόλις, ὅτε Δελφοὶ ἐλέγοντο οἱ κάτοιτοι (Ἡρδ. Α, 57). Ἡ παραγωγὴ δὲ τῆς λέξεως ἐκ τοῦ πύθεσθαι (σήπεσθαι), διὰ τὸν σαπέντα ὄφιν τὸν φονευθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος (Ὁμ. αὐτ.), ἢ ἀπὸ τοῦ Πυθέσθαι (ἐρωτᾶν), εἰ καὶ διάφορος ἡ προσῳδία τοῦ υ· ἴσως δὲ μᾶλλον ἐξ ἀμφοτέρων, σηπομένων πιθανῶς ὑδάτων τῆς Κασταλίας ἢ ἄλλων ἐν ταῖς χαράδραις, καὶ τῆς λέξεως δούσης ἀφορμὴν εἰς τὸν μῦθον τοῦ Πύθωνος, καὶ, διὰ τὴν σχεδὸν ταὐτωνυμίαν, εἰς τὴν ὕπαρξιν τοῦ μαντείου.

Πύθων, 1) φοβερὸς ὄφις ἢ δράκων, υἱὸς τῆς Γῆς, γεννηθεὶς ἐκ τοῦ ἐναπολειφθέντος ὕδατος μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τοῦ Δευκαλίωνος, καὶ Δελφίνης καλούμενος, (Ἀπλλδ. Α, 4, 1), πολλὰς ἐπιφέρων καταστροφὰς εἰς τὴν πρὸς νότον τοῦ Παρνασσοῦ χώραν, φονευθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, οὗ, κληθέντος ἐκ τούτου Πυθίου, ἱδρύθη ἐκεῖ ὁ ναὸς καὶ τὸ μαντεῖον. — 2) Πύθων ἢ Πίθων ἢ Πείθων, υἱὸς τοῦ Κρατεροῦ, εἷς τῶν σωματοφυλάκων τοῦ Ἀλεξάνδρου (Ἀρρ. ΣΤ, 28, 4), ἔλαβεν ἐπὶ τῆς διανομῆς τοῦ κράτους μεταξὺ τῶν διαδόχων, τὴν Μικρὰν Μηδίαν, καὶ ἐπέμφθη ὑπὸ τοῦ Περδίκκου κατὰ τῶν ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις ἀνυποτάκτων Ἑλλήνων. Ἐπροσπάθησεν ὅμως δι' ὑποσχέσεων νὰ ἑλκύσῃ αὐτοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ· ἀλλὰ μυστικῇ διαταγῇ τοῦ Περδίκκου οἱ Μακεδόνες ἐπέπεσαν ἐπ' αὐτοὺς καὶ τοὺς κατέσφαξαν. Αὐτὸς δὲ πανταχοῦ ἐδείχθη στρατηγὸς ἀνδρεῖος καὶ εὔτολμος (Διόδ. ΙΖ, 3). Μετὰ τοῦτο παρηκολούθησε μὲν τὸν Περδίκκαν εἰς Αἴγυπτον, ἀλλ' ἦν εἷς ἐκ τῶν διενεργησάντων τὴν κατ' αὐτοῦ στάσιν, ἥτις καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπέφερε. Προτάσει τοῦ Πτολεμαίου, ἐξελέγη μετὰ τοῦ Ἀρριδαίου ἐπίτροπος τοῦ κράτους· ἀλλὰ μὴ δυνηθέντες ἀμφότεροι νὰ διατηρηθῶσιν εἰς τὴν θέσιν ταύτην, τὴν παρέδωκαν σχεδὸν ἀμέσως, τῷ 321, εἰς τὸν Ἀντίπατρον (Διόδ. ΙΗ, 36. 39). Αὐξήσας τὴν σατραπείαν του, ἐζήτησε νὰ ἱδρύσῃ ἴδιον κράτος εἰς τὰς ἀνατολικὰς χώρας· ἀλλ' ἠναγκάσθη κατὰ τὰ ἔτη 317 καὶ 316, νὰ τραπῇ εἰς πόλεμον κατὰ τοῦ Εὐμένους, συμμαχῶν μετὰ τοῦ Σελεύκου καὶ Ἀντιγόνου (Διόδ. ΙΘ, 18-20). Μετὰ τὴν ἧτταν δὲ καὶ τὸν θάνατον τοῦ Εὐμένους, διεχείμασεν ὁ Ἀντίγονος μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς Μηδίαν. Τότε ἐπροσπάθησεν ὁ Πύθων νὰ κερδήσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ δι' ὑποσχέσεων τὸν στρατόν· ἀλλὰ προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀντιγόνου πρὸς συνέντευξιν εἰς τὸ στρατόπεδόν του ἐδολοφονήθη (Διόδ. ΙΘ, 46).—2) Υἱὸς Ἀγήνορος, διοικητὴς τοῦ πεζικοῦ σώματος τῶν νέων εὐπατριδῶν κατὰ τὴν εἰς Ἰνδίας ἐκστρατείαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἔμεινεν ἐκεῖ ὡς διοικητὴς, καὶ κατεπολέμησε τὸν Μουσκιανὸν, τῷ 325 π. Χ. Καὶ ἐπὶ τῶν δύο δὲ διανομῶν τοῦ κράτους, τῷ 323 καὶ 321, μνημονεύεται ὡς διοικητὴς τῶν Ἰνδικῶν ἐπαρχιῶν. Μετὰ δὲ τὴν φυγὴν τοῦ Σελεύκου, τῷ ἔδωκεν ὁ Ἀντίγονος τὴν Βαβυλῶνα, καὶ φαίνεται ὅτι παρηκολούθησε τοῦτον εἰς τὰς ἐκστρατείας του, διότι, ὅτε ὁ Σέλευκος ἐπέστρεψεν εἰς Βαβυλῶνα, μνεία αὐτοῦ δὲν γίνεται πλέον. Ὑπό τινων ἐρρέθη ὅτι ἔπεσεν ἐν Γάζᾳ, εἰς τὴν μάχην ὑπὸ Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν, ἐν ἔτει 312 (Ἀρρ. ΣΤ, 6, 15.—Διόδ. ΙΘ, 56. 80. 85.— Curt. IX, 8). Ἐνίοτε συγχέουσι τινὲς τῶν ἀρχαίων τοὺς δύο ὁμωνύμους (Just. XIII, 4).

Πυθῶναξ, πολίτης τῆς Ζελείας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ (Δμσθ. Φλππ. Γ).

Πυλαγόρας, ἡ ἑτέρα τῶν κατηγοριῶν τῶν ἐν Δελφοῖς Ἀμφικτυόνων, ἑκάστου λαοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸν δεσμὸν πέμποντος ἀνὰ ἕνα μὲν κληρωτὸν Ἱερομνήμονα, ὅσους δ' ἤθελεν αἱρετοὺς Πυλαγόρας ἢ καὶ ἀγορατροὺς λεγομένους, πιθανῶς τοὺς τὰς προτάσεις διὰ λόγου ὑποστηρίζοντας, ἔχοντας δὲ πάντας ὁμοῦ μίαν ψῆφον. Ἴδ. Ἀμφικτύονες καὶ Ῥαγκ. Ἀπ. Τ. ΙΕ, Σλ. 42 κλ.

Πυλάδης, 1) υἱὸς Στροφίου, τοῦ βασιλέως τῆς Φωκίδος, καὶ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ἀγαμέμνονος Ἀναξιβοίας, ἢ τῆς Ἀστυόχης. Ἐγένετο στενὸς φίλος τοῦ Ὀρέστου, πεμφθέντος εἰς τὴν Φωκίδα ὅτε ὁ Αἴγισθος ἐφόνευσε τὸν Ἀγαμέμνονα. Ἐν Ταυρίδι, ὅτε συλληφθεὶς ὁ Ὀρέστης ἔμελλε νὰ φονευθῇ ὑπὸ τοῦ Θόαντος, προσέφερεν ὁ Πυλάδης ἑαυτὸν ἑκουσίως εἰς θάνατον. Μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς Λακεδαίμονα, ἐνυμφεύθη τὴν Ἠλέκτραν, ἀδελφὴν τοῦ Ὀρέστου, καὶ ἔσχεν υἱοὺς τὸν Μέδοντα καὶ τὸν Στρόφιον (Πινδ. Πυθ. ΙΑ, 13. — Εὐρπ. Ὀρστ. 764.—Σφκλ. Ἠλέκτρ. Σχλ.). —

2) Τραπεζίτης Ἀθηναῖος (Δημοθ. κ. Ἀφόβ.). — 3) Περίφημος δραματικὸς ὑποκριτής, ἐκ Κιλικίας, ἐπὶ Καίσαρος ἐν Ῥόδῳ διαμένων, καὶ ἐπινοητὴς λεγόμενος τῆς παντομιμικῆς (Ἀνθλ.).

Πύλαι, ἐν γένει πᾶσα στενὴ διάβασις μεταξὺ ἀποτόμων ὀρέων. Αἱ κυριώτεραι μνημονευόμεναι εἰσὶ 1) αἱ Θερμοπύλαι (ἴδ.), μεταξὺ ὄρους καὶ θαλάσσης, ἄγουσαι ἐκ Θεσσαλίας εἰς Λοκρίδα. — 2) Αἱ Βαβυλώνιαι πύλαι, στενωπὸς διὰ τῶν ὀρέων τῶν λεγομένων τειχῶν τῆς Μηδίας, ἄγουσα ἐκ τῆς Μεσοποταμίας εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, 20′ πλάτος ἔχουσα, καὶ διερχομένη παρὰ τὴν πόλιν Κουνάξαν (Ξνφ. Ἀνδ. Α, 5. 5). — 3) Πύλαι τῆς Κιλικίας, ταύτην μετὰ τῆς Καππαδοκίας συνδέουσαι διὰ τοῦ ὄρους Ταύρου, μεταξὺ τῶν ποταμῶν Λάμου καὶ Κύδνου, καὶ ἐκτεινόμεναι εἰς μῆκος πέντε μιλίων γεωγραφικῶν (Ξνφ. Ἀνδ. Α, 2, 23. — Ἀρρ. Ἀνδ. Β, 4), — 4) Πύλαι Σύριαι, ἢ τῆς Συρίας καὶ Κιλικίας, αἱ συνδέουσαι τὰς δύο ταύτας χώρας· ἦσαν δύο δίοδοι, ἡ μὲν, αἱ κυρίως Σύριαι πύλαι, παραθαλασσία, μεταξὺ τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου· ἡ τοῦ Ἀμανοῦ ὄρους, διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Κέρσου ποταμοῦ, ἔφερεν ἀπὸ Κιλικίας εἰς Ἀσσυρίαν· ἡ δὲ, αἱ καὶ Ἀμανικαὶ λεγόμεναι πύλαι, διὰ τοῦ Ἀμανοῦ ἦγεν εἰς τὴν Ἀρκτῳάν Συρίαν, καὶ τὸ πεδίον τὸ διαρρεόμενον ὑπὸ τοῦ Πινάρου. Διὰ τῶν πρώτων διέβη ὁ Κῦρος ἐκστρατεύων κατὰ τοῦ Ξέρξου (Ξνφ. Ἀνδ. Α, 4, 4. 5. — Ἀρρ. Ἀνδ. Β, 3, 1)· τὴν δευτέραν διέβη ὁ Δαρεῖος, πορευόμενος εἰς Ἰσσοὺς ἔνθα ἡττήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου (Ἀρρ. Ἀνδ. Β, 7, 1). — 5) Αἱ Κάσπιαι πύλαι, νοτίως τῆς Κασπίας θαλάσσης, δι' ἀποτομωτάτων ὀρέων, 8 σταδίων μῆκος ἔχουσαι (Ἀρριαν. Ἀνδ. Γ, 29).

Πυλαία (ἡ), οὕτως ἐλέγετο ἡ σύνοδος τῶν Ἀμφικτυόνων, διότι ἐν ἀρχαιοτέροις χρόνοις συνήρχετο πρὸς ταῖς Θερμοπύλαις, ἐν Ἀνθήλῃ, κώμῃ τῆς Φωκίδος ἐπὶ τοῦ Ἀσωποῦ, δὶς τοῦ ἔτους, κατ' ἔαρ καὶ φθινόπωρον (Ἡρδ. Ζ, 213), εἶτα δὲ, καίτοι διατηρηθέντος τοῦ ὀνόματος, κατὰ τὰς ἀνάγκας, ἐνίοτε δὲ ἐν Δελφοῖς, ὡς ἀπέδειξαν εὑρεθεῖσαι ἐπιγραφαὶ (Boerch. C. J. I, Σλ. 808).

Πυλαιμάχος, ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, ὡς προμαχομένης τῶν Προπυλαίων τῶν Ἀθηνῶν (Ἀρστφ. Ἱππ. 1172).

Πυλαιμένης, βασιλεὺς τῆς Παφλαγονίας, ἐπίκουρος τῶν Τρώων, φονευθεὶς πρὸ τῆς Τροίας ὑπὸ Μενελάου (Ὁμ. Ἰλ. Β, 831. Ε, 576). Πολὺ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Ἰλιάδι (Ν, 643) ὁ Πυλαιμένης μνημονεύεται αὖθις ὡς συνοδεύων τὴν κηδείαν τοῦ υἱοῦ του Ἀρπαλίωνος, φονευθέντος ὑπὸ τοῦ Μηριόνου. Τοῦτο τινὲς προτείνουσιν ὡς ἐπιχείρημα καὶ ἀπόδειξιν ὅτι ἡ Ἰλιὰς συνέστη ἐκ τεμαχίων ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτήτων. Ἄλλοι δὲ παραδέχονται δύο Πυλαιμένας.

Πύλαιος, υἱὸς τοῦ Λήθου, ἡγεμὼν τῶν Πελασγῶν, σύμμαχος τῶν Τρώων (Ὁμ. Ἰλ. Β, 842).

Πυλαῖτης, ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, κατὰ Τζέτζην (εἰς Λκφρ. 356) διὰ τὰ ἐπὶ τῶν πυλῶν τῶν πόλεων τιθέμενα ἀγάλματα αὐτῆς. Πιθανῶς συνώνυμον τοῦ Πυλαιμάχος, πρόμαχος τῶν πυλῶν.

Πυλάργη, μία τῶν Δαναΐδων, φονεύσασα τὸν μνηστῆρα αὐτῆς Ἴδμονα (Ἀπλλδ. Β, 1, 4).

Πυλάργης, 1) Τρὼς ἐκ τῶν ἐπισήμων, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου (Ὁμ. Ἰλ. Π, 696). — 2) Ἐπίθετον τοῦ Πλούτωνος, ἀναφερόμενον εἰς τὰς πύλας τοῦ Ἅδου (Ἴδ. Ἅδης).

Πύλας, υἱὸς τοῦ Κτήσωνος, ἔκγονος τοῦ Λέλεγος, βασιλεὺς τῶν Μεγάρων, νυμφεύσας τὴν θυγατέρα του Πελίαν μετὰ Πανδίονος, τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν, εἰς ὃν καὶ παρέδωκε τὸ βασίλειον τῆς Μεγαρίδος, ὅτε φονεύσας Βίαντα, τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἰδίου πατρὸς, ἔφυγε μετ' ἀποικίας εἰς Μεσσηνίαν τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἔκτισεν ἐκεῖ τὴν Πύλον (Παυσ. Α, 5, 3. — Ἀπλλδ. Γ, 15, 5).

Πυλάων, υἱὸς τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Χλωρίδος, φονευθεὶς μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους (Ἀπλλδ. Α, 9, 9).

Πύλη, ἡ κυριωτέρα εἴσοδος παντὸς μεγάλου οἰκοδομήματος, οἷον ναῶν, ἢ περιβόλου, καὶ ἰδίως ἡ τῶν πόλεων, ὅτε καὶ πληθυντικῶς λέγεται «αἱ πύλαι», εἴτε ἕνεκα τῶν διπλῶν κλισιάδων ἢ θυρωμάτων, εἴτε διότι πλείονες τῆς μιᾶς ἵσταντο παρ' ἀλλήλαις, τρεῖς, τῆς μέσης δι' ἱππεῖς καὶ ἁμάξας, τῶν πλαγίων, μικροτέρων, παραπυλίδων λεγομένων (Ἡλιόδ. Η, 394), διὰ τοὺς πέζούς. Εἰς τὰ Προπύλαια τῶν Ἀθηνῶν εἰσὶ πέντε. Τῆς μέσης τὸ ὑπέρθυρον ἔχει μῆκος 47′.

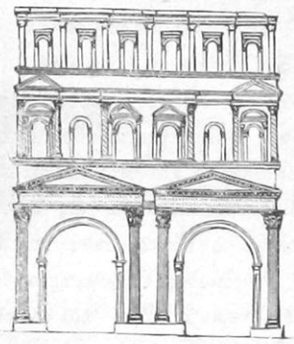

Τῆς πύλης τῆς Πομπηίας ἐν Ἰταλίᾳ, κτισθείσης πρὸς σκοπὸν ὀχυρωματικὸν, σώζονται ἐντελῶς τὰ ἴχνη, καθ' ἃ ἡ πύλη ἀπετέλει ὁλόκληρον οἰκοδόμημα. Τὸ πρὸς τὰ ἔξω μέρος αὐτοῦ ΒΒ ἐκλείετο μόνον διὰ καταρράκτου ἄνωθεν καθιεμένου, κατ' ἴχνη σωζόμενα εἰς ΓΓ, ἡ δὲ πύλη ὑπῆρχε πρὸς τὴν πόλιν, κατ' ἐπίσης σωζόμενα ἴχνη, εἰς ΔΔ. Οἱ ἑκατέρωθεν διάδρομοι εἶχον παραπυλίδας Β, Β καὶ Ε, Ε, καὶ ἄνω οἰκοδομὰς ὑποστέγους, ἐξ ὧν ἡ φρουρὰ ἠδύνατο νὰ ὑπερασπίζῃ τὴν κατὰ τὸ μέσον ὕπαιθρον κεντρικὴν ὁδὸν Α, τὴν πρὸς τὴν πύλην ἄγουσαν, ἂν ἔξωθεν εἶχε καταστραφῇ ὁ καταρράκτης. Παρὰ ταῖς πύλαις τῶν φρουρίων, δεξιῶς τῷ εἰσιόντι ἠγείρετο σχεδὸν πάντοτε προέχων πύργος ὑπερασπίσεως· ἐν αὐτῷ δὲ

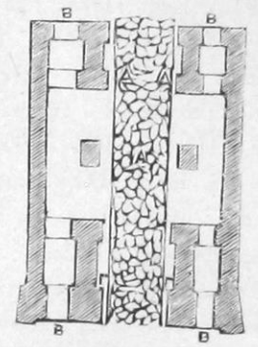

ἢ ὀπίσω αὐτοῦ, ἐντὸς τοῦ φρουρίου διέμενον οἱ πυλωροὶ, ἢ φύλακες τῶν πυλῶν, ὧν τὸ οἴκημα πυλῶνα λέγει ὁ Πολύβιος (Η, 20, 23, 24). Ἐνίοτε, ὡς ἐν τῇ σωζομένῃ εἰσόδῳ τῆς Βερόνης ἐν Ἰταλίᾳ, εἰσὶ δύο αἱ πύλαι, μία διὰ τὴν εἴσοδον καὶ μία διὰ τὴν ἔξοδον, ἔχουσαι ἄνωθεν πολυτελῶς ᾠκοδομημένας θυρίδας διὰ τὴν ὑπεράσπισιν. Ἔνθα παραπυλίδες δὲν ὑπῆρχον, ἠνοίγετο εἰς μίαν τῶν κλισιάδων ἡ καλουμένη ῥινοπύλη, ἣν ὁ πυλωρὸς ἤνοιγεν ἐν ἀνάγκῃ ὅτε αἱ πύλαι ἦσαν κλεισταί. Αἱ δὲ κλισιάδες (τὰ κινητὰ πτερὰ τῶν πυλῶν) ἐκλείοντο δι' ὀγκωδῶν ξυλίνων μοχλῶν, οὓς σιδηροῦς κύλινδρος, ὁ βάλανος, εἰσαγόμενος εἰς ὀπὴν τοῦ μοχλοῦ λεγομένην βαλανοδόκην, καὶ μόνον διὰ τῆς βαλανάγρας ἀποσπώμενος, ἐστερέου εἰς τὴν κλισιάδα (Θουκ. Β, 4. Δ, 111. — Ἀρστφ. Σφ. 200. Ὀρν. 1159. — Πολβ. Η, 23. 24. — Αἰν. τακτ. 18. 19). — Παρὰ Πέρσαις πύλαι ἦσαν τὰ προπύλαια εἰς ἃ ἐπετρέπετο τοῖς ὑπηκόοις καὶ τοῖς ξένοις νὰ προσέρχωνται πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα (Ξενοφ.), ὅθεν καὶ παρέμεινε παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς ἡ ἐπωνυμία δηλοῦσα τ' ἀνάκτορα.

Πυλήνη, τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τῆς πόλεως Προσχίου ἐν Αἰτωλίᾳ (Ὁμ. Ἰλ. Β, 639. — Στρβ.).

Πυλὶς, ἴδ. Πύλη.

Πύλος (ὁ καὶ ἡ). Τὸ ὄνομα τοῦτο εἶχον τρεῖς διάφοροι πόλεις τῶν δυτικῶν τῆς Πελοποννήσου· ὅθεν τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Ἱππ. 1059). «Ἔστι Πύλος πρὸ Πύλου. Πύλος μέν γε ἔστι καὶ ἄλλη». 1) Πόλις κατὰ τὰ βόρεια τῆς Ἠλείας πρὸς τῷ ποταμῷ Πηνειῷ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς μεταξὺ Ὀλυμπίας καὶ Ἤλιδος. Καὶ ἐπίσημος μὲν αὕτη δὲν ἦν ὡς πόλις, ἀλλὰ στρατηγικῶς σπουδαία, καθ' ὃ ὑπερκειμένη τῆς ὁδοῦ ἥτις ἦγεν εἰς Ἀρκαδίαν ἐξ Ἤλιδος, διερχομένη διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ παρ' αὐτὴν τὴν Πύλον εἰς τὸν Πηνειὸν ἐκβάλλοντος Λάδωνος (Ξνφ. Ἑλλ. Ζ, 4, 16. 26.—Στρβ. Η, 339). — 2) Πύλος ὁ Τριφυλιακὸς ἢ Λεπρεατικὸς, ἐν Τριφυλίᾳ, παρὰ τῷ Μαμάῳ ποταμῷ, κατὰ τὴν νῦν Πισκίνην. Οἱ Λεπρεᾶται ἐν ἀρχαίοις χρόνοις καταστρέψαντες καὶ ἐρημώσαντες τὴν πόλιν, μετῴκισαν τοὺς κατοίκους αὐτῆς εἰς Λέπρεον (Στρβ. Η, 337. 344, κλ.).—3) Πόλις κατὰ τὰ δυτικονότια τῆς Μεσσηνίας, ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Κορυφασίου, ὑπερκειμένη ὡραιοτάτου λιμένος, ὃν ἐκάλυπτεν ἡ πρὸ αὐτοῦ ἐκτεινομένη νῆσος Σφακτηρία (ἐν μεσαιῶνι Ναβαρῖνον). Οἱ

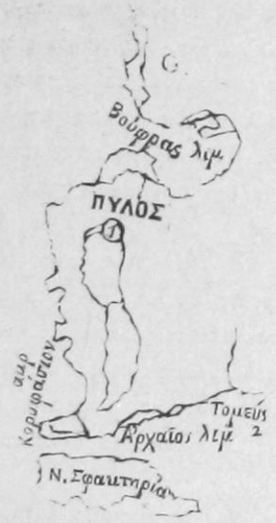

Ἀθηναῖοι κατέλαβον, τῷ 425 π. Χ., τὴν σπουδαίαν, ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ ἔρημον θέσιν ταύτην, καὶ παρέμειναν ἐν αὐτῇ ἐπὶ 15 ἔτη, εἰ καὶ εἷς τῶν ὅρων τῆς συνθήκης τοῦ 412 ἦν ἡ ἀπόδοσις αὐτῆς (Θουκ. Δ, 3, κλ. Ε, 35). Διέμεινε δ' ἔκτοτε καὶ μετὰ ταῦτα σπουδαία ἡ πόλις (Liv. XXVII, 30). Εἰς τὴν βόρειον κλιτὺν τοῦ ὄρους τῆς αὐτῆς Ἀκροπόλεως ὑπάρχει βαθὺ σπήλαιον ἔχον σταλακτίτας, καὶ ὑπὸ τοῦ λαοῦ νῦν Βοϊδοκοιλιὰ καλούμενον, αὐτὸ ἐκεῖνο εἰς ὃ, κατὰ τὸν ἀρχαῖον ἐπιχώριον μῦθον, ὁ Ἑρμῆς ἔκρυψε κλέψας τοὺς βόας τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ ἔσφαξέ τινας ἐξ αὐτῶν (Ὁμ. Ὕμν. Ἑρμ. 105 κλ. 399 κλ.).—Μιᾶς τῶν ὁμωνύμων τούτων πόλεων μνημονεύει ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. Β, 77. Ι, 153. Ν, 671), ὡς κατοικίας τοῦ Νέστορος πρὸς τῷ Ἀλφειῷ. Καὶ ὁ μὲν Στράβων (Η, 336. 339. 350) ἐκλαμβάνει ὡς τοιαύτην τὴν Τριφυλιακήν· ἀλλ' ὁ Φερεκύδης, ὁ Ἑλλάνικος, ὁ Παυσανίας (Δ, 38. Ἀλλὰ καὶ ΣΤ, 22), τὴν Μεσσηνιακήν.

Πύξ. Ἐπειδὴ ἡ πυγμαχία ἢ πυγμοσύνη ἐστὶ τὸ στοιχειωδέστατον εἶδος τῆς μάχης, καὶ ὅπλα ἔτι ὅτε δὲν ὑπῆρχον, διὰ τοῦτο ἀρχαιότατα καὶ θεοὶ καὶ ἥρωες λέγονται ἐπιδιδόμενοι εἰς αὐτὸ, ὡς ὁ Ἀπόλλων, ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Πολυδεύκης, ὁ Τυδεὺς, ὁ Θησεὺς, λεγόμενος ἐπινοητὴς αὐτοῦ (Σχλ. εἰς Πινδ. Νεμ. Ε, 89), καὶ ἐν γένει οἱ Ὁμηρικοὶ ἥρωες (Ὁμ. Ἰλ. Ψ, 691. Ὀδ. Θ. 103.—Παυσ. Ε, 7, 4. 8, 2.—Θεόκρ. ΚΔ, 113.—Ἀπλλδ. Γ, 6, 4). Εἰς τὰ Ὀλύμπια εἰσήχθη τῇ 23ῃ Ὀλυμπιάδι, παίδων δὲ τῇ 37ῃ (Παυσ, Ε, 8, 3). Ἦν δ' ἡ τῶν παίδων εἰσηγμένη καὶ ἐν τοῖς Ἰσθμίοις καὶ ἐν τοῖς Νεμέοις. Οἱ πύκται κατ' ἀρχὰς ἠγωνίζοντο γυμνοὶ, ἱμάντας μόνον περιδέοντες περὶ τὴν πυγμὴν (Ὁμ. Ἰλ. Ψ, 683. — Virg. Aen. V, 421). Τὸ πρόβλημα τῶν ἀγωνιστῶν ἦν νὰ πλήττωσι τὸν ἀντίπαλον, κυρίως εἰς τὴν κεφαλὴν, ἀλγεινοτάτας καὶ πολλάκις ἐπικινδύνους πληγὰς ἐπιφέροντες, κυρίως διὰ τῆς δεξιᾶς, καὶ νὰ προφυλάττωνται ἀπὸ τῶν πληγῶν ἐκείνων, κυρίως διὰ τῆς ἀριστερᾶς· καὶ ἡ μεγίστη ἐπιδεξιότης συνίστατο εἰς τὸ ν' ἀμύνωνται κατὰ τοῦ ἀντιπάλου μέχρις ἐντελοῦς ἀπαυδήσεως αὐτοῦ, χωρὶς νὰ

τὸν προσβάλλωσι (Δίων Χρυσόστ. Μελαγκ. Β' λόγ. 29.—Εὐστθ. εἰς Ἰλδ. Σλ. 1322. Ἰωάν. Χρυστ. Ὁμιλ. Ζ, 1. — Πλούτ. Συμποσ. Β. 5. — Παυσ. ΣΤ, 12, 3). Τὰ ὦτα, ὡς μᾶλλον ἐκτεθειμένα, ἐκάλυπτον διὰ τῶν καλουμένων χαλκῶν ἀμφωτίδων (Πολδ. Β, 82), ἴσως εἰς τὰ γυμνάσια μόνον, ἢ οἱ παῖδες· οἱ δ' ἐξ ἐπαγγέλματος Πύκται τὰ περιέκοπτον (Πλάτ. Γοργ. Σλ. 516, Πρτγ. 342). Ἐνίοτε αἱ πληγαὶ ἀπέβαινον καὶ θανατηφόροι, ἀλλ' ἂν τις ἐκ προθέσεως ἐφόνευε τὸν ἀντίπαλον, ἐτιμωρεῖτο αὐστηρότατα (Παυσ. Η, 10, 3. ΣΤ, 9, 17). Νὰ συμπλέκωνται οἱ πύκται καὶ ὑποσκελιζόμενοι νὰ ῥίπτωνται κατὰ γῆς δὲν ἦν ἐπιτετραμμένον (Λουκ. Αὐχρσ. 3. — Πλούτ. Συμπόσ. Β, 4). Κλίμαξ ἐλέγετο ἡ πυγμὴ ὅταν ἀμφότεροι οἱ πυγμάχοι ἵσταντο ἀπέναντι ἀλλήλων ἀκινητοῦντες τὸ σῶμα, καὶ μόνον διὰ τῶν χειρῶν, ἄνευ ἱμάντων ἐμάχοντο (Παυσ. Η, 40, 3. — Εὐστθ. Ἰλ. Ψ, 1324). Ἔπαυε δ' ὁ ἀγὼν μόνον ὅταν θάτερος τῶν ἀγωνιζομένων, εἴτε ἐκ καμάτου, εἴτε δι' ἃς ἔλαβε πληγὰς, ἠναγκάζετο νὰ ὁμολογήσῃ ἑκατὸν ἡττημένον (ἀπαγορεύειν) ὑψῶν τὴν μίαν χεῖρα (Πλουτ. Λυκοῦργ. ΙΘ. —Παυσ. ΣΤ, 19, 1). Τὴν πυγμαχίαν ἐθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι ὡς ὠφέλιμον γύμνασμα, καὶ ἐνίοτε καὶ θεραπευτικὸν (Λουκ. Ἀνχρσ. Γ. —Πλούτρχ. Κατ. πρεσβ. Κ. — Ἀρετ. π. θεραπ. ὀξ. καὶ χρονικ. παθ. Α, 2). Εἰς τὸ ἀγώνισμα τοῦτο διέπρεπον μάλιστα οἱ Σάμιοι. Ἐν Σπάρτῃ ὅμως ἀπηγορεύετο (Πλούτ. Λυκ. ΙΘ.—Παυσ. ΣΤ, 1. 4).

Πύξα, μικρὰ πόλις ἐπὶ τῆς νήσου Κῶ (Θεόκρ. ΣΤ, 130).

Πυξὶς, μικρὰ λάρναξ, τὸ πρῶτον κατασκευαζομένη ἐκ ξύλου πύξου, τοῦ εὐχερεστάτου παρὰ τοῖς ἀρχαίοις διὰ τὴν στερεότητα καὶ τὸ εὐκατέργαστον αὐτοῦ, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα, εἶτα δὲ καὶ ἐκ πολυτιμοτέρων ὑλῶν, ἐλέφαντος, ἀργύρου, χρυσοῦ, συνήθως ἐπιμήκης τετράγωνος ἀσφαλῶς κλειομένη, τῶν

ἄκρων τοῦ καλύμματος εἰσχωρούντων εἰς τὰ πλευρὰ (Plin. IX, 12), Εἰς τὰς πλουσίας γυναῖκας ἐχρησίμευεν αὕτη πρὸς φύλαξιν τῶν πολυτίμων αὐτῶν κοσμημάτων. Πολλάκις κατεκοσμεῖτο ἔξωθεν διὰ τορευμάτων καὶ γλυφῶν, ὡς ἦν ἡ λάρναξ τοῦ Κυψέλου (ἴδ.), καὶ ὡς ἡ πολυτίμοις λίθοις κεκοσμημένη, εἰς ἣν ὁ Νέρων ἐγκλείσας ἀνέθηκεν εἰς τὴν Ἀφροδίτην τὸν πώγωνά του ὅτε τὸ πρῶτον ἔκειρεν αὐτὸν (Suet. Ner. XII).

Πυξοῦς, πόλις τῆς Λευκανίας ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ, ἀποικία τῆς ἐν Σικελίᾳ Μεσσήνης (Στρβ. ΣΤ). Παρὰ ΛατίνοιςBuxentum. νῦν Πυλέκαστρον.

Πυρὰ (ἡ), τὰ σεσωρευμένα ξύλα ἐφ'

ὼν κατετίθετο τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ εἰς ἀποτέφρωσιν. Συνήθως ἐδίδετο αὐτοῖς σχῆμα πυραμιδοειδές, ὡς τὸ τῆς εἰκόνος, παριστῶν τὴν πυρὰν τοῦ Πατρόκλου, ἐκ τοῦ ἀναγλύφου τοῦ

καλουμένου «Ἰλιακὸς πίναξ». Ἐνίοτε παρεσκευάζετο πολυτελῶς, ὡς αἰνίττεται ἡ ἄλλη εἰκών, παριστῶσα τὴν πυρὰν τῆς Διδοῦς, καὶ ληφθεῖσα ἐκ τοῦ ἐν τῷ Βατικανῷ χειρογράφου τοῦ Βιργιλίου. Παραβόλως δὲ πολυτελὴς

μνημονεύεται ἡ τοῦ Ἡφαιστίωνος (Διόδ. ΙΒ, 115.—Πλούτ. Ἀλέξ. ΟΒ), ὑπὸ Δεινοκράτους κατασκευασθεῖσα ὡς τετράγωνος πυραμὶς, σταδιαίαν ἔχουσα τῆς βάσεως τὴν πλευρὰν καὶ ὕψος 130 πήχεων, τριακοντάδρομος. Ἕκαστος αὐτῆς δρόμος εἶχε κορμοὺς φοινίκων εἰς ὀροφὴν, καὶ κοσμήματα ἄλλοι ἄλλα, ὁ μὲν πρῴρας χρυσᾶς, ἄλλοι βᾶδας, ἄλλοι ἀετοὺς, ἄλλοι ζῷα, ἄλλοι ὅπλα, κτλ. Εἰς τὸ ἐφήμερον δὲ καὶ διὰ τὰς φλόγας προωρισμένον τοῦτο οἰκοδόμημα ἐδαπανήθησαν 12 χιλιάδες τάλαντα (=72,000,000 τῶν τότε ἢ 216,000,000 τῶν νῦν δραχμῶν) Ὁμοίως ματαιοφρόνως πολυδάπανος ἦν καὶ ἡ ὑπὸ Τιμαίου διὰ τὸν νεκρὸν Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου κατασκευασθεῖσα πυρά. (Ἀθήν. Ε, 306).

Πυράγρα, ἡ λαβὴ δι' ἧς εἱ σιδηρουργοί, τὸ διάφλεκτον μέταλλον ἐκ τοῦ πυρὸς

λαμβάνοντες, ἐκράτουν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ἄκμονος, ὡς παριστῶνται πολλάκις ὁ Ἥφαιστος

καὶ οἱ ἐργάται αὐτοῦ ἐν ἀναγλύφοις ποιούμενοι· χρῆσιν αὐτοῦ.

Πυραίχμης, στρατηγὸς τῶν Παιόνων, ἐξ Ἀμυδόνος εἰς βοήθειαν τῶν Τρώων ἐλθών, καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου (Ὁμ. Ἰλ. Β, 848).

Πυρετικὸς, ζωγράφος. Ὀρθότερον Πειραϊκός. Ἴδ.

Πυράκμων, εἷς τῶν Κυκλώπων. Ἴδ.

Πυραμὶς, οἰκοδομήματα αἰγυπτιακὰ, κολοσσιαῖα, πολλάκις κατά τινας καλούμενα οὕτω κατ' ἀραβικὴν λέξιν, δηλοῦσαν «φρέαρ νεκρῶν», κατ' ἄλλους κατὰ τὴν αἰγυπτιακὴν «Πουρομὰ», δηλοῦσαν «τάφους βασιλέων», ἢ «πηρὰμ», σημαίνουσαν τὸ ὑψηλόν· ἴσως ὅμως, ὀρθότερον ὅλων τούτων, ἐκλήθησαν οὕτως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, σημαίνουσαι τὸ «μικρὸν πλακούντιον», κατ' ἀντίφρασιν, ὡς καὶ οἱ ὀβελίσκοι. Ἐκ μεγάλων λίθων ᾠκοδομημέναι, ἔχουσι τὴν βάσιν ὀρθογώνιον, καθ' ἣν αἱ δύο ἀντιστοιχοῦσαι πλευραὶ εἰσὶν ἴσαι πρὸς ἀλλήλας· λήγουσι δὲ, κατὰ διάφορον κλίσιν, πρὸς τὰ ἄνω εἰς κορυφὴν ὀξεῖαν. Ἀντιστοιχοῦσι δ' αἱ 4 πλευραὶ ἀκριβῶς εἰς τὰ 4 σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ. Εἰς 12 διάφορα μέρη τῆς Αἰγύπτου, δυτικῶς τοῦ Νείλου, ὑπάρχουσι συστήματα τοιούτων πυραμίδων. Αἱ ἐπισημότεραι εἰσὶν ἐν Γιζὲ ἀπέναντι τοῦ Καίρου· ἐν Σαχάρᾳ· ἐν Μεϊδοὺν· ἐν Δασχέρ. Διάφοροι ἐξηνέχθησαν εἰκασίαι ὑπ' ἀρχαίων καὶ νεωτέρων περὶ τοῦ

σκοποῦ καὶ τοῦ προορισμοῦ τῶν πυραμίδων. Κατά τινας ἦσαν ἱεραὶ, κατὰ Πλάτωνα ἀστεροσκοπεῖα, κατ' ἄλλους συμβολικαὶ παραστάσεις τῆς ἀθανασίας· ἄλλοι πάλιν τὰς εἶπον ὕδατος μεγάλας δεξαμενὰς ἢ σίτου ἀποθήκας. Σήμερον ὅμως ἐστὶν ἀναμφισβητήτως ἀποδεδειγμένον ὅτι εἰσὶ τάφοι βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη, περὶ τὰς Θήβας, οἱ τάφοι ἐσκάπτοντο εἰς τὸ ὄρος, καθιστάμενον οὕτω τὸ μέγα μνημεῖον τῶν ἐπισήμων νεκρῶν. Εἰς τὴν κάτω Αἴγυπτον ὅμως, ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου καὶ σχεδὸν κινητῆς ἄμμου, ἀνηγείροντο διὰ τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν τοιαῦτα οὕτως εἰπεῖν κτιστὰ ὄρη. Ἐν Γιζὲ σώζεται κατὰ μέγα μέρος ὅλον νεκροταφεῖον, περιέχον καὶ ἐλάσσονας τάφους καὶ πυραμίδας, ὧν ἡ μεγίστη σωζομένη ἐστὶν ἡ ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου (Β, 124-125) λεγομένη τοῦ Χέοπος (Χουφίου), βασιλέως, κατὰ τὰς ἐπιγραφὰς, τῆς δ' δυναστείας, ἥτις ὑποτίθεται ἄρξασα 4000 ἔτη π.Χ. Κατ' αὐτὸν ἦν τετράγωνος, καὶ ἕκαστον κῶλον (πλευρὰ) ἦν ὀκτάπλεθρον, ἤτοι 800′ μήκους κατὰ τὴν βάσιν (ἀληθῶς 728×699), καὶ ἴσον ὕψος (σωζόμενον μόνον εἰς 448′), οὖσα κεκαλυμμένη ἔξωθεν ὑπὸ λίθων ξεστῶν ἑκάστου ἔχοντος μῆκος 30′ τὸ ἐλάχιστον. Λέγει δ' ὅτι ᾠκοδομήθη ἐντὸς 20 ἐτῶν ὑπὸ 100,000 ἐργατῶν πλὴν τῶν ταμόντων καὶ μετακομισάντων τοὺς λίθους. Κατὰ Στράβωνα δὲ (ΙΖ, 449) εἶχεν εἰς ὑψηλὴν θέσιν ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς τῶν πλευρῶν, λίθον ἐξαιρέσιμον, φέροντα εἰς τὴν θήκην. Καὶ τοῦ μὲν ἐπικαλύμματος οὐδὲν μέρος σώζεται οὐδ' εἰς αὐτὴν, οὐδ' εἰς οὐδεμίαν ἄλλην πλὴν μιᾶς κατὰ τὴν κορυφήν· τὰς λοιπὰς δ' ἐγύμνωσαν οἱ Ἄραβες πρὸς σκοποὺς οἰκοδομικούς. Τοῦ δὲ περιαιρετοῦ λίθου κατὰ τύχην εὑρεθέντος καὶ ἀφαιρεθέντος, ἀνεκακύφθη εἰς ὕψος 45′ πάροδος φέρουσα πρὸς τὸ κέντρον τῆς πυραμίδος, καὶ διασχιζομένη εἰς δύο, εἰς ἀνωτέραν ἄγουσαν πρὸς δωμάτιον περιέχον τὴν λάρνακα τοῦ βασιλέως, συληθεῖσαν τῷ η' αἰῶνι μ.Χ. ὑπὸ Καλίφου τινὸς, καὶ εἰς κατωτέραν, ἄγουσαν πρὸς ἕτερον δωμάτιον, ὑποτεθὲν ὡρισμένον διὰ τὴν βασίλισσαν, ἴσως ὅμως ἀληθῶς μικρὸν ἱερὸν εἰς τὸν τάφον ἀνῆκον. Ἐκ

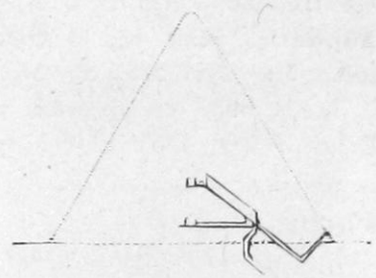

τοῦ σημείου τῆς διαιρέσεως τῶν παρόδων τούτων φρέαρ βαθὺ φέρει ὑπὸ τοῦ Νείλου τὴν ἐπιφάνειαν. Παρ' αὐτῇ σώζονται καὶ δύο ἄλλαι μέγισται πυραμιδες, ὡς τάφοι τῶν διαδόχων τοῦ Χέοπος, Χεφρὴν (Χαφρὲ) καὶ Μυκερίνου (Μενκερὲ), οὗ καὶ τὸ σῶμα ἐν αὐτῇ ἀνευρέθη. Ὑπάρχουσι δὲ περὶ τὰς μεγάλας καὶ πλεῖσται μικραὶ πυραμίδες, ὀσημέραι καταστρεφόμεναι καὶ συλούμεναι, καὶ πολλοὶ, κατὰ τὰς αὐτὰς θέσεις, μέγιστοι σωζόμενοι τάφοι λίαν πιθανῶς ἦσαν, εἰ οὐχὶ πάντες, πολλοὶ ὅμως, κεκαλυμμένοι ἐπίσης ὑπὸ πυραμίδων αἵτινες ἐξηφανίσθησαν. Τινὲς ἐξ αὐτῶν εἶχον ἐξωτερικῶς ἢ ἐσωτερικῶς ἱερογλυφικὰς ἐπιγραφὰς, καὶ γλυπτικὰ κοσμήματα (Ἡρδ. Β, 148). Ὑπῆρχον δέ τινες, ὡς ἡ τοῦ Δεσχοὺρ, κεράμιναι καὶ ἐπίλιθοι. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ εἰς τὴν Ἄνω Νουβίαν, 43 εἰς Γουρκὰβ, 80 δὲ εἰς Ἀσσοὺρ, μὴ ἔχουσαι ὕψος ὑπὲρ τοὺς 80′, καί τινες τοιαῦται καὶ εἰς τὴν κάτω Αἴγυπτον.—Καὶ ἐν Ἑλλάδι ἀπαντῶνται σπάνιαι πυραμίδες, πιθανῶς ἐξ Αἰγύπτου ἀρχαιότατα τοῦ σχήματος προελθόντος, ὡς ἐν Κεγχρεαῖς μεταξὺ Ἄργους καὶ Τεγέας· ἄλλη μεταξὺ Ἄργους καὶ Ἐπιδαύρου.

Πύραμος, 1) Κατ' Ὀβίδιον (Met. IV, 55), νέος Βαβυλώνιος, ἐραστὴς τῆς Θίσβης (ἴδ.).—2) Ἐπίσημος ποταμὸς τῆς Κιλικίας ἐκ τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ Κατανίας πηγάζων·

ρέει διὰ στενῆς χαράδρας τοῦ Ταύρου, καὶ ἐκβάλλει πρὸς τῇ Μαλλῷ εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸ πλάτος εἶχε σταδιαῖον κατὰ πάντα τὸν ῥοῦν αὐτοῦ (Ξνφ. Ἀνδ. Α, 4, 1. —Στρβ. ΙΒ, 536.—Ἀρρ. Β, 5, 8).

Πύρασος, πόλις τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Φθιώτιδος, ἥτις εἶχεν ἱερὸν τῆς Δήμητρος (Ὁμ. Ἰλ. Β, 695), δὲν ὑπῆρχε δὲ πλέον ἐπὶ Στράβωνος (Θ, 435). Εἶχε δ' ὀνομασθῆ ἐκ τῶν πέριξ σιτοφόρων πεδίων.

Πύργοι, 1) ἢ καὶ Πύργος, πόλις νοτία τῆς Τριφυλίας ἐν Ἤλιδι, παρὰ τοῖς μεθορίοις τοῖς Μεσσηνίας, ἀποικία τῶν Μινυῶν (Ἡρδ. Δ, 148.—Πολδ. Δ, 77.—Στρβ. Η, 348.—Liv. XXVII, 32). Διατηρεῖ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα.—2) Πόλις πλουσία κατὰ τὸν λιμένα τῆς Καίρης ἐν Τυρρηνίᾳ, λεηλατηθεῖσα ὑπὸ Διονυσίου τοῦ Συρακουσίου. Νῦν Ἀγ. Σιβέρου, διατηροῦσα ἐρείπια κυκλωπείων τειχῶν, ναοῦ τῆς Εἰλειθυίας κλπ. (Στρβ. Ε, 225.—Cic. de Or. II, 71.—Liv. XXVI, 3.—Suet. Ner. V).

Πύργος, εἰς τὰς ὀχυρώσεις τὸ προέχον μέρος τοῦ τείχους, κυρίως κατὰ τὰς γωνίας καὶ τὰς πύλας, εἰς ταύτας δὲ εἴτε ἑκατέρωθεν, εἴτε κᾷν πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ εἰσιόντι, ἵνα ἐκεῖθεν οἱ φρουροὶ προσβάλλωσι τοὺς ἐπιτιθεμένους κατὰ τὸ πλευρὸν τὸ μὴ καλυπτόμενον ὑπὸ τῆς ἀσπίδος. Ἀλλὰ καὶ τὰ μακρότερα καὶ εὐθυτενῆ μέρη τοῦ τείχους ὠχυροῦντο, ὅπου ἡ θέσις τὸ ἀπήτει, διὰ πύργων μὴ πολὺ ἀπεχόντων ἀπ' ἀλλήλων, ὥστε νὰ

Σωζόμενον τεῖχος τῆς Ῥώμης.

διασταυρῶνται τῶν ἐχθρῶν τὰ βέλη. Ἦσαν δ' οἱ πύργοι ἢ τετράγωνοι ἢ στρογγύλοι, καὶ εἶχον ἐπάλξεις καὶ θυρίδας διὰ τοὺς ὑπερασπιστάς.—Πύργοι δὲ καὶ κινητοὶ ἐπεφέροντο

Ἐξ ἀναγλύφου.

κατὰ τῶν τειχῶν πολιορκουμένων πόλεων ἐπὶ τροχῶν (ἴδ. πολιορκία).—Καὶ πυργωταὶ δὲ νῆες ὑπῆρχον ἤδη ἐξ ἀρχαίων χρόνων. Τοιαύτας εἶχε, καθ' Ἡρόδοτον, ἤδη ὁ Κῦρος. Ἐπὶ τῶν διαδόχων δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὁ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἀνέπτυξεν ἔτι μᾶλλον τὴν χρῆσιν αὐτῶν, ὅτε δύο πλοῖα ὁμοῦ ἐχρησίμευον ὡς ἑνὸς πύργου στηρίγματα. Καὶ ὁ Μάρκελλος ἐποιήσατο χρῆσιν τοιούτων πρὸ τῶν Συρακουσῶν (Liv. XXIV, 34). Καὶ ὁ Καῖσαρ μνημονεύει τοιούτου πλοίου (B. G. III, 40), καὶ προσέτι καὶ ὅλου στόλου πυργωτῶν πλοίων κατὰ τῶν πολὺ ὑψηλοτέρων πύργων τῶν Βενέτων (B. G. III, 14). Ὁ Σέρβιος (ἐν Virg. Æ. VIII. 693) ἀποδίδωσιν εἰς τὸν Ἀγρίππαν τὴν χρῆσιν τοιούτων πύργων, ἀλλ' ἐννοεῖ ἁπλῶς μόνον τὴν ἐπινόησιν τῆς προσθήκης αὐτῶν εἰς οἷον δήποτε πλοῖον ὅτε παρουσιάζετο ἡ ἀνάγκη, ἐν ᾧ πρὶν τὰ πυργωτὰ πλοῖα τοιαῦτα ἐναυπηγοῦντο. Ἐκ τοῦ ὕψους τῶν πύργων σφενδονιζόμενα ὅπλα ἢ βάρη, καθίσταντο πολὺ βλαπτικώτερα (Tac. Ann. XV, 9). Εἰς τὰς ἐπάλξεις αὐτῶν ἵσταντο οἱ τοξόται. Ἐδίδετο δ' εἰς

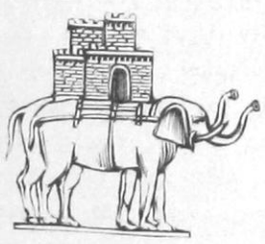

Ἐκ δακτυλιολίθου.

τοὺς πύργους τοῦ αὐτοῦ στόλου ἓν καὶ τὸ αὐτὸ χρῶμα, ἵνα εὐκόλως διακρίνωνται (Ἀππ.).

Ὁμοίως δὲ πύργοι προσηλοῦντο καὶ εἰς τὰ νῶτα τῶν ἐλεφάντων, ἐξ ὅτου ἐγένετο χρῆσις τῶν θηρίων τούτων (Liv XXXVII, 40).

Πυργοτέλης, σφραγιδογλύφος τῶν χρόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοσοῦτον ἐπίσημος, ὥστε εἰς αὐτὸν μόνον ἐπέτρεπεν ὁ κατακτητὴς νὰ ἐργάζηται εἰκόνας αὐτοῦ ἐπὶ σφραγίδων καὶ δακτυλιολίθων (Pl. XXXVII, 4).

Πυρετὸς, ποταμὸς τῆς Σκυθίας, ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἴστρον. Παρὰ τοῖς Σκύθαις Πόρατα (Ἡρδ. Δ, 48). Νῦν Προῦτος.

Πυρηναία, ἡ Ἀφροδίτη, εἶχεν ὑπὸ τὸ ἐπίθετον τοῦτο ναὸν ἐπὶ τοῦ νοτιανατολικῶς τῶν Πυρηναίων Ἀφροδισίου ἀκρωτηρίου ἐν Ἱσπανίᾳ τῇ Ταρακωνικῇ (Στρβ. — Liv. XXXIV, 8).

Πυρήνη ἢ Πυρηναῖα ὄρη, τὸ ὕψιστον ὄρος τὸ ἀπὸ τῆς Μεσογείου εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν ἐκτεινόμενον, καὶ διαιροῦν τὴν Ἱσπανίαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας, ἤδη ἀμυδρῶς γνωστὸν καὶ εἰς τὸν Ἡρόδοτον, μνημονεύοντα (Β, 23) πόλεως ἥτις ἐκαλεῖτο Πυρήνη καὶ παρ' ἣ λέγει τὸν Ἴστρον πηγάζοντα. Πρὸς τὴν Γαλλίαν ἀπότομον, ἔχει πρὸς Ἱσπανίαν ὁμαλωτέρας τὰς κλίσεις, καλυπτόμενον ὑπὸ μεγάλων δασῶν καὶ πυκνῶν, καὶ διατεμνόμενον ὑπὸ ὡραίων κοιλάδων, ὧν δὲ εἰς μέταλλα πλούσιον. Ἡ πρὸς δυσμὰς παρέκτασις αὐτοῦ ἐκαλεῖτο ἐπὶ Ῥωμαίων ἄλμα Οὐασκόνων, καὶ γνωσταὶ ἦσαν τότε τρεῖς ὁδοὶ φέρουσαι ὑπὲρ τὴν σειρὰν τῶν ὀρέων, τὴν κατὰ τὰς Καράσας (νῦν Γάρις) πρὸς τῇ Κανταβριγικῇ θαλάσσῃ, ἥτις καὶ νῦν ἔτι ἐστὶ βατή· τὴν μέσην, ἐκ Καισαραυγούστης εἰς Βενεχάρνον (νῦν Barège)· τὴν νοτίαν, τὴν ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ τὴν σήμερον συνηθεστέραν, παρὰ τῇ παραλίᾳ τῆς Μεσογείου κατὰ τὴν Ἰουγκαρίαν. Τὸ ὅλον τῶν Πυρηναίων μῆκος ἦν 3,000 σταδίων κατὰ Διόδωρον (Ε, 35.—Πολδ. Γ, 34, 35).

Πυρήνη, 1) νύμφη, μήτηρ τοῦ Κύκνου ἐκ τοῦ Ἄρεως (Ἀπλλδ. Β, 5, 11).—2) Θυγάτηρ τοῦ Βέρβυκος, ἐρωμένη τοῦ Ἡρακλέους, τεθαμμένη παρὰ τὰ κατ' αὐτὴν ὀνομασθέντα Πυρηναῖα ὄρη (Νατ.).

Πυριατήριον ἢ πυρίαμα, τὸ καὶ ἄλλως Λακωνικὸν λεγόμενον, μέρος ἡμικυκλικὸν τοῦ βαλανείου ἢ λουτρῶνος, τὸ ἰσχυρῶς θερμαινόμενον δι' ὑποκαύστου καὶ διὰ

κοίλων τοίχων, δι' ὧν ἡ θερμότης διήρχετο, ἔχον κατὰ τὸ μέσον δεξαμενὴν ἐξ ἧς ὁ λουόμενος περιεχεῖτο διὰ θερμοῦ ὕδατος, καὶ εἰς τὴν ὀροφὴν στρογγύλον ὀπαῖον (φεγγίτην), κλειόμενον κατὰ θέλησιν διὰ μεταλλίνου δίσκου ἐξ ἀλύσσεων κρεμαμένου, ὡς φαίνεται εἰς τὸ ἔτι σωζόμενον βαλανεῖον τῆς Πομπηίας. Εἰς τὰ ἐν αὐτοῖς λουτρὰ, τὰ πυριάματα λεγόμενα, καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ Εὐρώτᾳ ψυχρολουσίαν περιωρίζοντο οἱ Σπαρτιᾶται (Ξεν. Ἑλλ. Ε, 4, 28. — Πλούτ. Ἀλκδ. ΚΓ), ἀποφεύγοντες τὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι προσφιλῆ χλιαρὰ λουτρά.

Πυριλάμπης, Ἀθηναῖος, θεῖος τοῦ Χαρμίδου, πεμφθεὶς πρέσβυς εἰς Περσίαν, καὶ διὰ τὸ κάλλος του φημιζόμενος (Ἀρστφ. Σφ. 98.—Πλτ.).

Πυρίπνοος, εἷς τῶν Γιγάντων, φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους (Πτολ. Ἡρ. Β).

Πυρίππη, θυγάτηρ τοῦ Θεσπίου, μήτηρ τοῦ Πατρόκλου ἐκ τοῦ Ἡρακλέους (Ἀπλλδ. Β, 7, 8).

Πυριφλεγέθων, ἢ καὶ Φλεγέθων, ὁ περιβάλλων τὸν Τάρταρον ὑποχθόνιος ποταμός. Ἴδ. Ἅδης.

Πυρομαντεία, ἴδ. μαντεία.

Πύρρα, 1) Θυγάτηρ τοῦ Ἐπιμηθέως καὶ τῆς Πανδώρας, γυνὴ τοῦ Δευκαλίωνος (ἴδ.).—2) Πόλις μετὰ λιμένος εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ τῆς νήσου Λέσβου, πρὸς τῷ κατ' αὐτὴν κληθέντι Πυρραϊκῷ Εὐρίπῳ (Θουκ. Γ, 18. 25. 35. Η, 23.—Στρβ. ΙΓ, 616). Νῦν Καλονή, μετ' ἐρειπίων.—3) Ἀκρωτήριον τῆς Φθιώτιδος ἐν Θεσσαλίᾳ κατὰ τὸν Παγασαῖον κόλπον. Πρὸ αὐτοῦ δύο νησίδια ἐκαλοῦντο Πύρρα καὶ Δεκαλίων.

Πύρανδρος, συκοφάντης ἐν Ἀθήναις, χλευαζόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Ἱππ. 901).

Πυρρίχη, ὄρχησις πρὸς αὐλὸν στρατιωτικὴ ἢ ἔνοπλος, ἧς ἐπινοηταὶ ἐλέγοντο οἱ Κουρῆται, ὧν ἐπίσης ὑπῆρχε μία ἐπώνυμος ὄρχησις. Ἄλλοι λέγουσιν αὐτῆς ἐπινοητὴν τὸν Κάστορα, ἢ τοὺς Διοσκούρους, ἄλλοι τὸν Διόνυσον, ἢ καὶ τὴν Ἀθηνᾶν. Ἐκ τῶν μυθικῶν δὲ περὶ αὐτῆς παραδόσεων προκύπτει ὅτι πιθανώτατα προῆλθεν αὕτη ἐκ Κρήτης ἢ ἐκ Σπάρτης. Ὁ Πλάτων (Νομ. Ζ. Σλ. 815, Α) περιγράφει αὐτὴν ὡς μιμικὴν πολεμικὴν ὄρχησιν, καθ' ἣν διὰ τῶν κινήσεων τοῦ σώματος, κατεδεικνύετο ὁ τρόπος τῆς ἐν μάχαις ἐπιθέσεως καὶ τῆς ἀποφυγῆς τῶν ἐχθρικῶν προσβολῶν· ὁ δ' Ἀθήναιος (ΙΔ, 629) λέγει τὴν Πυρρίχην παρὰ Σπαρτιάταις «προγύμνασμα τοῦ πολέμου». Πολλὰ σώζονται ἀνάγλυφα κατὰ διαφόρους κινήσεις παριστῶντα τοὺς ὀρχουμένους, ἐνόπλους πάν-

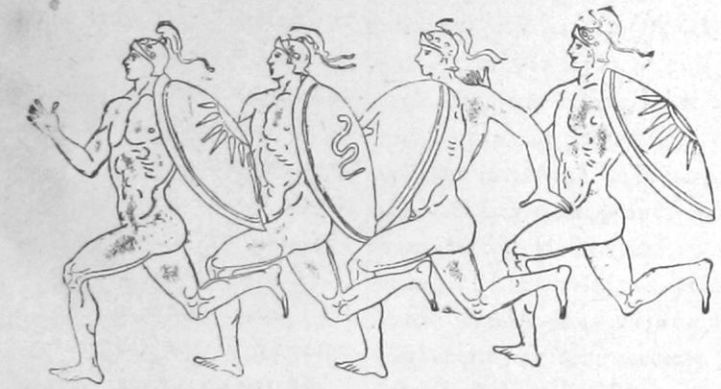

τοτε, καὶ τακτικῷ, νῦν μὲν βιαίῳ, νῦν δ' ἡσύχῳ βήματι κατ' ἀλλήλων χωροῦντας. Ἐν Σπάρτῃ ἦν ἡ πυρρίχη ἐν τῶν πρωτίστων μερῶν τῶν γυμνοπαιδιῶν· ὠρχοῦντο δ' αὐτὴν καὶ ἐν Ἀθήναις οἱ ἔφηβοι εἰς τὰ μεγάλα καὶ εἰς τὰ μικρὰ Παναθήναια, καὶ ἡ παρασκευὴ καὶ ὁ καταρτισμὸς αὐτῆς ἦν μία τῶν λειτουργιῶν τῆς χορηγίας. Ὁ Ξενοφῶν (Ἀνδ. Ε, 9, 5) περιγράφει καὶ ὀρχήστριαν χορεύουσαν τὴν πυρρίχην. Καὶ ἐν Ἀσίᾳ δ' ὑπῆρχεν ἡ ὄρχησις αὕτη· καὶ ἐν Ῥώμῃ πρόσετι ἐμιμοῦντο αὐτὴν παῖδες ἐπὶ Καλιγούλα, Νέρωνος καὶ τῶν μετέπειτα αὐτοκρατόρων, καὶ παρελήφθη μετὰ ταῦτα εἰς τὰ γυμνάσματα (Suet. Caes. XXXIX Ner. XII). Ἐν Ἑλλάδι δὲ ἀπέβη ἔπειτα σκηνικὴ ὄρχησις, παριστῶσα τοῦ Διονύσου τὰς τύχας καὶ τὰ κατορθώματα.

Πύρρος. 1) Υἱὸς τοῦ Ἀχιλλέως. Ἴδ. Νεοπτόλεμος. — 2) Βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου, υἱὸς Αἰακίδου καὶ Φθίας ἐξ Αἰακοῦ καὶ Ἀχιλλέως ἀξιῶν ὅτι κατήγετο, καὶ ἰδίως ἐκ τοῦ υἱοῦ τούτου, τοῦ Νεοπτολέμου, ἐκ μητρὸς δ' Ἡρακλείδης. Ὅτε ὁ πατήρ του ἐξώσθη τοῦ θρόνου, διετὴς αὐτὸς μόλις ἐσώθη ὑπὸ πιστῶν ὑπηρετῶν, καὶ μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης ἀνέλαβε καὶ ἀνέθρεψεν αὐτὸν Γλαυκίας, ὁ ἡγεμὼν τῶν Ἰλλυριῶν Ταυλαντίων. Ἀφ' οὗ δ' ὁ πατήρ του ἀπέθανε, τῷ 313 π. Χ., ἡ Ἤπειρος περιῆλθεν εἰς ἄλλας χεῖρας, καὶ μόνον τῷ 307 κατώρθωσεν ὁ Γλαυκίας ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἤδη πρόση-

βον Πύρρον τὴν πατρικήν του κληρονομίαν (Just. XVII, 3). Μετὰ 5 ἔτη πάλιν ὅμως, ἐν ᾧ ἀπουσίαζεν οὗτος εἰς ἐπίσκεψιν παρὰ τῷ Γλαυκίᾳ, ἐπαναστάντες οἱ Μολοσσοί, τὸν ἐξέβαλον, καὶ τότε ἀπελθὼν πρὸς Δημήτριον τὸν Πολιορκητήν, ἐπολέμησεν ὑπ' αὐτὸν ἀνδρείως ἐν Ὑψῷ, τῷ 301 (Πλούτ.

Πύρρ. Δ), καὶ μετὰ τὴν μάχην μετέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Ἐκεῖ δ' ἐνυμφεύθη προγονήν τινα τοῦ Πτολεμαίου, καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ χρήματα καὶ στρατόν, ἐπέστρεψε τῷ 296 εἰς Ἤπειρον, ἐλαβε παρὰ τοῦ κατακρατοῦντος τὴν ἐξουσίαν Νεοπτολέμου μέρος τοῦ κράτους ὀπίσω, καὶ εἶτα, μετὰ τὸν βίαιον αὐτοῦ θάνατον (295), πᾶσαν τὴν ἐπικράτειαν. Κατόπιν δὲ, προσπαθήσας νὰ ἐκτείνῃ τὴν ἀρχήν του καὶ εἰς τὰς παρακειμένας χώρας, περιῆλθεν εἰς πόλεμον πρὸς τὸν Δημήτριον, γενόμενον βασιλέα τῆς Μακεδονίας, καὶ μετ' ἀμφιρρόπους τύχας ἐνίκησεν ἕνα τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ (Πλούτ. Πύρρ. Ζ), καὶ ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του ἐπωνομάσθη «ἀετός»· εἰς δὲ τοὺς Μακεδόνας ἡ ἀνδρεία του, ἡ διάπυρος τόλμη του, τὸ φιλοπόλεμον καὶ ἐπιχειρηματικὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἡ μορφή του, ἀνεπόλουν τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον (Πλούτ. Πυρρ. Η, Ι. Δμτρ. ΜΑ). Εἶτα ἀνεκτήσατο ὁ Πύρρος πάλιν τὴν ἀπὸ τῆς Ἠπείρου ἀποσπασθεῖσαν Κέρκυραν, καὶ εἰσήλασεν εἰς τὴν Μακεδονίαν· ἀλλ' ἐκεῖ ἐνικήθη, καὶ συνήνεσεν εἰς εἰρήνην, ἥτις ὅμως ὀλίγον διήρκεσε, διότι ὁ Πτολεμαῖος, ὁ Σέλευκος καὶ ὁ Λυσίμαχος, τὸ ἀνήσυχον καὶ πάντοτε εἰς νέας ἐπιχειρήσεις τεῖνον πνεῦμα τοῦ Δημητρίου φοβούμενοι, συνεμάχησαν κατ' αὐτοῦ, καὶ συμπεριέλαβον καὶ τὸν Πύρρον εἰς τὸν δεσμόν των. Τότε εἰσέβαλεν οὗτος εἰς τὴν Μακεδονίαν, κατέλαβεν αὐτὴν, τοῦ Δημητρίου ὁ στρατὸς ηὐτομόλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ οἱ Μακεδόνες τῷ προσήνεγκον τὸ στέμμα τοῦ ἐξ ἰδίας ἀπρονοησίας ἐκβληθέντος βασιλέως των, τῷ 287 π. Χ. (Πλούτ. Πύρρ. ΙΑ.—Just. XVI, 2). Ἀλλ' ὁ Λυσίμαχος ἐπελθὼν τὸν ἀπέκρουσεν ἐκ νέου, μόλις κατορθώσαντα νὰ διατηρηθῇ ἐν Ἠπείρῳ. Δὲν συνεφώνει ὅμως πρὸς τὸν χαρακτῆρά του ἡ ἀπραξία εἰς ἣν ὡς βασιλεὺς τῆς Ἠπείρου ἦν καταδεδικασμένος, καὶ προθύμως ἐδέχθη τῷ 281 τὴν πρότασιν τῶν Ταραντίνων τοῦ νὰ βοηθήσῃ αὐτοὺς κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἐλπίζων νὰ εὕρῃ ἐν Ἰταλίᾳ ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀπολεσθεῖσαν Μακεδονίαν, καὶ νὰ κατορθώσῃ ὅ,τι πρὸ 40 ἐτῶν ματαίως εἶχεν ἐπιχειρήσει ὁ συγγενής του Ἀλέξανδρος, καὶ προσέτι, πιστεύων ὅτι ὡς ἀπόγονος τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῶν Αἰακιδῶν, εἶχεν ἐντολὴν νὰ πολεμήσῃ τοὺς ἀπογόνους τῶν Τρώων (Πλούτ. Πύρρ. ΙΓ. — Παυσ.

ΙΒ, 1. — Just. XVIII, 1). Συμμάχους δ' ἔχων καὶ βοηθοὺς τὸν Πτολεμαῖον Κεραυνὸν, ὅστις ἠξίου ν' ἀνακτήσῃ τὴν Μακεδονίαν, τὸν Ἀντίγονον τὸν Γονατᾶν καὶ τὸν Ἀντίοχον, ἀπέπλευσε κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 280 μετὰ πλειόνων τῶν 25,000 ἀνδρῶν καὶ 20 ἐλεφάντων, καὶ βιαίαν ὑποστὰς τρικυμίαν, προσωρμίσθη τέλος εἰς Τάραντα, ἔνθα εἶχεν ἀφιχθῆ πρὸ αὐτοῦ ὁ ὑπουργός του Κινέας μετὰ 3000 Ἠπειρωτῶν. Βαθμηδὸν ἀνέπτυξε πολλὴν αὐστηρότητα κατὰ τῶν ἐκτεθηλυμένων Ταραντίνων, οἵτινες προσεκάλουν ἄλλους νὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ δὲν ἤθελον νὰ κινδυνεύσωσιν εἰς τὸν ἀγῶνα, ἐβίασε τοὺς στρατευσίμους τῶν νέων νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὸν στρατὸν, καὶ μετὰ παντοίας διαπραγματεύσεις πρὸς τὴν Ῥώμην, αἵτινες ἀπέτυχον, ἐξεστράτευσε τέλος (Πλούτ. Πύρρ. ΙΣΤ.—Ζωναρ. Η, 2), καὶ ἐνίκησε τοὺς Ῥωμαίους κατὰ τὴν Ἡράκλειαν ἐπὶ τοῦ Σίριος, ἰδίως διὰ τῶν ἐλεφάντων του. Ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ αἱ ζημίαι δὲν ἦσαν μικραὶ, καὶ συνέλαβε περὶ τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς πειθαρχίας τῶν Ῥωμαίων ἄλλας ἰδέας ἢ ἃς εἶχεν ἐρχόμενος. Εἰς τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ἀπεθαύμαζε τὰς ἐντίμους πληγὰς ἃς ἔφερον εἰς τὰ ἐμπρὸς τοῦ σώματος, διέταξε τὴν κήδευσιν αὐτῶν μετὰ πάσης εὐλαβείας καὶ ἐξεπλάγη μεγάλως ὅτε οἱ αἰχμάλωτοι ἠρνήθησαν νὰ ταχθῶσιν εἰς τὸν στρατὸν του ὅτε τοῦτο τοῖς ἐπροτάθη (Διον. Ἀλ. ΙΗ, 1.—Πολ6.ΙΗ. 11.— Flor. I, 18). Πλῆθος ὅμως Σαμνιτῶν, καὶ Λευκανῶν συνέρρευσαν ὑπὸ τὰς σημαίας του μετὰ τὴν νίκην, καὶ εἰς ἐπίμετρον προσῆλθον καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις τῆς κάτω Ἰταλίας. Τότε ὁ Πύρρος ἐκινήθη πρὸς τὴν Καμπανίαν καὶ κατὰ τῆς Ῥώμης· ἀλλ' ἰδὼν τὴν ἐχθρικὴν κατ' αὐτοῦ διάθεσιν τῶν πόλεων τοῦ Λατίου καὶ τὰς μεγάλας πολεμικὰς τῆς Ῥώμης παρασκευὰς, ἀπεσύρθη καὶ ἔπεμψεν εἰς Ῥώμην τὸν εὔγλωττον Κινέαν, ἵνα προβῇ εἰς διαπραγματεύσεις. Καίτοι δ' ἱκανώτατος στρατηγὸς, δὲν κατώρθωσεν ὅμως εἰς τὴν περίστασιν ταύτην νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς νίκης ἣν ἤρατο, ὅπως ἐπιφέρῃ ὁριστικὸν θρίαμβον. Οὔτε τὴν ὀργανιστικὴν ἐπιτηδειότητα, οὔτε τὴν πολιτικὴν ἱκανότητα εἶχε τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἰς οὗ τὰ ἴχνη ἐφίετο νὰ βαδίσῃ ἱδρύων κράτος Ἑλληνοϊταλικόν. Τούτου ἕνεκεν ἔμενον αἱ ἐπιχειρήσεις του ἡμιτελεῖς, καὶ ἐπροσπάθει νὰ κερδήσῃ διὰ τῆς εὐγλωττίας τῶν πρέσβεών του ὅ,τι δὲν κατώρθου διὰ τῶν ὅπλων. Τοῦ Κινέου ἡ ἀποστολὴ ἀπέτυχεν· αἱ προτάσεις αὐτοῦ ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τῆς βουλῆς τῶν Ῥωμαίων, τῆς συνελεύσεως ταύτης τῶν «βασιλέων», ὡς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐχαρακτηρίσθη, καὶ ἐπίσης ἐματαιώθη ἡ ἀπόπειρα τοῦ νὰ κερδήσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν Ῥωμαῖον στρατηγὸν Φαβρίκιον. Ἡ ὑπερήφανος, καὶ ἔκτοτε εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐπαναληφθεῖσα ἀπάντησις τῶν Ῥωμαίων, ὅτι «ἡ Ῥώμη δὲν διαπραγματεύεται ἐν ὅσῳ ξένος στρατὸς διαμένει ἐπὶ Ἰταλικοῦ ἐδάφους», καθίστα ἀναπόφευκτον τὴν διὰ τῶν ὅπλων ἀπόφασιν. Ὁ Πύρρος ἐνίκησε μετὰ τοῦτο καὶ αὖθις, τῷ 279, περὶ τὸ Ἀούσκουλον τῆς Ἀπουλίας. Ἀλλὰ κατανοήσας ὅτι οἱ Ἰταλοὶ οὓς ἐστρατολόγει οὐδαμῶς ἐπήρκουν πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἀνδρείων συντρόφων του οὓς ἀπώλεσεν ἐν ταῖς μάχαις, σύνοιδεν ὅτι δὲν εἶχε τὰς ἀπαιτουμένας δυνάμεις ἵνα καταβάλῃ τοὺς Ῥωμαίους. Αἱ νίκαι του κατ' οὐδὲν συνετέλεσαν εἰς τὴν εὐόδωσιν τῶν πολιτικῶν του σχεδίων· διὰ τοῦτο πρὸς ἄλλα ἀπεφάσισε νὰ στραφῇ, καὶ ἀποκρούσας τὰς παρακλήσεις τῶν Ταραντίνων, ἀφῆκε φρουρὰν μόνον παρ' αὐτοῖς καὶ εἷς τινας ἄλλας πόλεις, καὶ ἄλλως ἀφεὶς αὐτοὺς εἰς τὴν τύχην των, ἐτράπη εἰς τὴν Σικελίαν, πρὸς βοήθειαν τῶν Συρακουσίων, ἀπειλουμένων ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων, οἵτινες εἶχον συμμαχήσει κατ' αὐτοῦ μετὰ τῆς Ῥώμης, χορηγήσαντες αὐτῇ τοῦ ἰδίου στόλου τὴν ὑποστήριξιν (Πλούτ. Πύρρ. ΚΒ. — Πολ6. Γ, 26.—Just. XVIII, 2). Παραιτηθεὶς λοιπὸν τῆς Ἰταλίας, ἤλπισε νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ σχέδιά του εἰς τὴν Σικελίαν, καίτοι ὢν συγγενὴς τοῦ Ἀγαθοκλέους. Ἐν Κατάνῃ καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς νήσου ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς γενόμενος, ἐβίασε τοὺς Καρχηδονίους νὰ λύσωσι τὴν πολιορκίαν τῶν Συρακουσῶν, καὶ νὰ περιορισθῶσιν εἰς μόνην τὴν κτῆσιν τοῦ Λιλυβαίου κατὰ τὴν δυτικὴν ἄκραν τῆς νήσου (Πλούτ. αὐτ.—Διον. Ἀλκ. ΙΘ, 6). Ἐνισχύσας δὲ τὸν στρατόν του πολλαχόθεν, ἠρνήθη τὴν εἰρήνην ἣν οἱ Καρχηδόνιοι ἐπρότειναν ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ διατηρήσωσι τὸ Λιλυβαῖον, σπουδαιότατον χωρίον δι'αὐτοὺς, διότι ἠδύναντο πάντοτε νὰ ἔχωσιν αὐτὸ ὡς ὁρμητήριον ὅτε ποτὲ ἤθελον εὑρεθῇ εἰς εὐνουστέρας περιστάσεις. Ὡπλισεν ἐπομένως στόλον ἵνα ἀποκλείσῃ τὸ ὀχυρὸν φρούριον ὡς διὰ ξηρᾶς οὕτω καὶ διὰ θαλάσσης. Τὴν προσβολὴν ὅμως αὐτοῦ ἀπέκρουσαν οἱ Καρχηδόνιοι, καὶ ἡ ἐπιτυχία αὐτῶν αὕτη τοσαύτην ἐντύπωσιν ἀπετέλεσεν εἰς τοὺς ἀσταθεῖς Σικελοὺς, ὥστε ἐτράπησαν πρὸς τοὺς Καρχηδονίους οὓς τέως ἐμίσουν (Πλούτ. Πύρρ. ΚΓ. —Διον. Ἀλ. ΙΘ, 7). Ὁ Πύρρος ἀπεφάσισε τότε νὰ προσβάλῃ τοὺς ἐχθροὺς εἰς αὐτὴν αὐτῶν τὴν πατρίδα, καὶ ἔπλευσε κατὰ τῆς Καρχηδόνος. Ἀλλὰ τότε οἱ Σικελοὶ, δυσηρεστημένοι καὶ διὰ τὴν αὐστηρότητα εἰς ἣν εἶχεν ἀναγκασθῇ νὰ καταφύγῃ κατ' αὐτῶν, ἐπανέστησαν ἐπὶ τῆς ἀπουσίας του, καὶ πολλαὶ πόλεις ἠνώθησαν μετὰ τῶν Καρχηδονίων. Καὶ ἐνίκησε μὲν ὁ Πύρρος, ἀλλ' οὐχ ἧττον κατενόησεν ὅτι ἡ ἐξουσία του ἐπὶ στερεῶν βάσεων δὲν ἐστηρίζετο (Πλούτ. αὐτ.), καὶ μὴ ὢν ἐκ τῶν ἀκαταγωνίστων ἐκείνων χαρακτήρων, τῶν πρὸ οὐδενὸς ὑποχωρούντων κωλύματος, ἐγκατέλιπεν αὖθις τὴν νέαν του ἐπιχείρησιν πρὶν φέρῃ αὐτὴν εἰς πέρας, οὐδὲ σταθερὸν καὶ συνεπὲς ἔχων ἐνεργείας σχέδιον, ἐγκατέλιπε τὴν Σικελίαν ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς βοήθειαν τῶν κινδυνευόντων καὶ ἐκ νέου ἐπικαλεσαμένων αὐτὸν Ταραντίνων, τῷ 276 (Just. XXIII, 3). Ὁ στόλος αὐτοῦ, προσβληθεὶς ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων, ὑπέφερε σπουδαίας ζημίας· οὐχ ἧττον, ἀποβὰς εἰς Λοκροὺς, ἔφθασεν εἰς Τάραντα, ἐνεδυνάμωσε τὸ στράτευμά του, καὶ ἐκινήθη κατὰ τοῦ Ῥωμαίου ὑπάτου Μ. Κουρίου Δεντάτου, ἐστρατοπεδευμένου εἰς Βενεβέντον. Οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον ἐν τούτοις γυμνασθῇ νὰ μὴ φοβῶνται καὶ ν' ἀποφεύγωσι τοὺς ἐλέφαντας· καὶ ἡ τῷ 275 συγκροτηθεῖσα αἱματηρὰ μάχη ἀπέβη ὅλως κατὰ τοῦ Πύρρου, μόλις κατορθώσαντος νὰ διαφύγῃ τὴν σφαγὴν μετ' ὀλίγων ἱππέων. Ἀπετάθη τότε εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν, ζητῶν ἐπικουρίαν, ἀλλὰ μὴ τυχὼν αὐτῆς καὶ ματαιωθείσας βλέπων τὰς ἐλπίδας καὶ τὰς προθέσεις του, συνέλεξε τὰ λείψανα τοῦ στρατοῦ του, καὶ, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 274 ἐπέστρεψεν εἰς Ἤπειρον (Πλούτ. Πύρ. ΚΣΤ. — Just. XXV, 3)· εἰς Τάραντα δ' ἀφῆκε φρουρὰν ὑπὸ φρούραρχον τὸν Μίλωνα, ὅστις καὶ αὐτὸς ἐβιάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πόλιν τῷ 272. Ἐπανελθὼν δ' εἰς τὸ κράτος του, δὲν ἔμεινεν ἠρεμῶν ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἐξ ὀργῆς κατὰ τοῦ Ἀντιγόνου ὅστις τῷ ἠρνήθη βοήθειαν, καὶ ἐκ φιλοδοξίας, ἐξεστράτευσεν εὐθὺς κατ' αὐτοῦ καὶ τῷ ἀπέσπασε μέρος τῆς Μακεδονίας. Δὲν τῷ ἤρκεσεν ὅμως ἡ κατάκτησις αὕτη, καὶ πρὶν ἢ μεριμνήσῃ περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως καὶ τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτῆς, μετ' ἀμεθόδου ἀπληστίας καὶ ἄνευ ὡρισμένου πολιτικοῦ σχεδίου ἐστράφη εὐθὺς μετὰ ταῦτα πρὸς τὴν Πελοπόννησον, δεχθεὶς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Κλεομένους, ὅστις ἤθελε νὰ προσβάλῃ τὴν πατρίδα του Σπάρτην (Πλουτ. Πυρ. ΚΖ.—Παυσ. Α, 13). Ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἐπιπέσῃ καὶ καταλάβῃ ἐξ ἐφόδου τὴν περίφημον πόλιν, ἐβράδυνεν ἀδεξίως, καὶ οἱ Σπαρτιᾶται, καλῶς παρασκευασθέντες, ἀντέστησαν ἀνδρειότατα, καὶ τὸν ἠνάγκασαν ν' ἀποσυρθῇ. Ἀπερχόμενος δὲ, ἀπήντησε τὸν Ἀντίγονον ἐν τῇ Ἀργολίδι, καὶ ἠθέλησε νὰ καταλάβῃ τὸ Ἄργος· ἀλλ' ἀντετάχθησαν αὐτῷ οἱ Μακεδόνες καὶ οἱ ἐπελθόντες Σπαρ-

τιᾶται, καὶ αἱματηρὰ μάχη συνεκροτήθη ἐντὸς τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως. Ὁ Πύρρος, τραυματισθεὶς ὑφ' ἑνὸς Ἀργείου, ὥρμησεν ἵνα φονεύσῃ αὐτὸν, ὅτε ἡ μήτηρ τοῦ ἀπειλουμένου, ἐκ τοῦ δώματος τῆς οἰκίας της, ὅθεν ἐπέβλεπε τὴν συμπλοκὴν, ἐσφενδόνησε κέραμον κατὰ τοῦ Πύρρου, ὅστις καταπεσὼν, ἐφονεύθη ὑφ' ἑνὸς τῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἀντιγόνου. Οὕτως ἀπώλεσε κράτος καὶ βίον τῷ 272 ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὅστις θὰ συγκατηριθμεῖτο μετὰ τῶν μεγάλων τῆς ἀρχαιότητος, ἂν ἴσην τῇ ἀνδρείᾳ καὶ τῇ φιλοδοξίᾳ του εἶχε τὴν πολιτικὴν σύνεσιν (Πλούτ. Πυρρ. ΛΑ. — Just. XXV, 5. — Παυσ. Α, 13, 9). Ὁ Ἀντίγονος ἀπέδωκε τιμὰς εἰς τὸν νεκρὸν αὐτοῦ. Μνημονεύεται δὲ ὅτι καὶ πολλὰ συνέγραψεν ὁ Πύρρος περὶ τέχνης πολεμικῆς (Πλούτ. Πυρρ. Η. — Liv. XXXV, 14. — Cic. ad fam. Θ. 25). — 3) Γλύπτης Ἀθηναῖος ἐπὶ Περικλέους, ποιήσας τὸ ἐν τῇ Ἀκροπόλει χαλκοῦν ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς Ὑγιείας κατ' ἐπιγραφὴν (Rang. Ant. Hell I, ἀρ. 43), κατὰ μαρτυρίαν καὶ τοῦ Πλινίου (XXXIV, 19, 16, 20. — Ῥαγκ. Ἀπ. ΙΓ, Ἱστ. Καλλ. Α, σλ. 313. — 4) Λέσβιος ποιητὴς ᾀσματογράφος, σύγχρονος τοῦ Θεοκρίτου (Θεόκρ. Δ, 31).

Πύρρου χάραξ, ὀχυρὰ θέσις ἐν Μολοσσίδι τῆς Ἠπείρου, ἔνθα εἶχε στρατοπεδεύσει ὁ Πύρρος ποτὲ (Πολύβ. Ε, 19. — Liv. XXXV, 27).

Πύρρων, 1) ἐξ Ἤλιδος, υἱὸς τοῦ Πλειστάρχου, ὁ ἱδρυτὴς τῆς σκεπτικῆς σχολῆς ἐπὶ Ἀριστοτέλους. Κατ' ἀρχὰς λέγεται ὅτι ἦν ζωγράφος· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἤκουσε τὰς παραδόσεις διαφόρων ἐπισήμων φιλοσόφων, καὶ αὐτὸς ἐγνώρισε τοὺς γυμνοσοφιστὰς ἐν Ἰνδίαις καὶ τοὺς μάγους. Λίαν δὲ τιμώμενος ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ἀρχιερεὺς παρ' αὐτῶν ἐκλεχθεὶς, καὶ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πολιτογραφηθεὶς, ἔζησε μέχρις ἡλικίας ἐννενήκοντα ἐτῶν, ὅτε ἐρρέθη ὑπό τινων ὅτι ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, διότι ἐζήτησε τὸν θάνατον ἑνὸς Πέρσου σατράπου. Σύγγραμμα οὐδὲν κατέτελιπεν, ἀλλ' ἀνέθηκεν εἰς τοὺς μαθητάς του Τίμωνα, Αἰνεσίδημον, Νουμήνιον, Ναυσιφάνην καὶ ἄλλους νὰ καταγράψωσι τὰ διδάγματά του, ὥστε αἱ ἀρχαὶ τοῦ συστήματος αὐτοῦ ἐξάγονται μόνον ἐκ μεμακρυσμένων ὑποδείξεων. Ἐξ αὐτῶν καταφαίνεται ὅτι τὴν ἀρετὴν ἐθεώρει ὡς πρώτιστον καὶ κυριώτατον σκοπὸν πρὸς ὃν πρέπει νὰ τείνῃ ἡ ἀνθρωπίνη ἐνέργεια. Ὡς ἀνέφικτον δ' ἐξελάμβανε τὴν ἐπίγνωσιν τῶν ὄντων κατὰ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὑπόστασιν, καὶ ἐπομένως καὶ τὴν τῆς ἀληθείας, ἣν οὔτε αἱ αἰσθήσεις οὔτε αἱ γνῶμαι ἡμῶν κυροῦσιν. Ἡ ἀρχὴ αὕτη κλονίζει βεβαίως καὶ τὰς ἠθικὰς βάσεις οὐχ ἧττον· ἀλλὰ τὴν ἐφήρμοζε κυρίως εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεύνας. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ συστήματος αὐτοῦ ἐκαλοῦντο **Πυρρώνιστα**ί, **ἀπορητικοὶ, σκεπτικοὶ, ζητητικοί**, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς **δογματικούς**. Εἰς τὸν Ἀλέξανδρον λέγεται γράψας ποίημα, δι' ὃ δαψιλέστατα ἀντημείφθη. — 2) Πυθαγόρειος φιλόσοφος ἐκ Μεταποντίου.

Πυρφόρος, ἱερεὺς τοῦ Ἄρεως ἐν Σπάρτῃ, φέρων πρὸ τοῦ στρατοῦ ἄσβεστον τὸ πῦρ ὃ ἐλάμβανε παρὰ τοῦ βασιλέως ἐκ τῆς ἐν Σπάρτῃ πρὸ τῆς ἐκστρατείας ἀγομένης θυσίας τῷ **Διὶ τῷ ἀγήτορι**, καὶ ἐπὶ τῆς τελευταίας ἐξόδου ἐκ τῶν ὁρίων, τῷ Διὶ καὶ τῇ Ἀθηνᾷ.

Πύτνα, λόφος τοῦ ὄρους Ἴδης ἐν Κρήτῃ, ἐφ' οὗ ἔκειτο ἡ πόλις Ἱεράπυτνα (Στρβ.).

Πώγων, λιμὴν τῆς Τροιζῆνος ἐν Ἀργολίδι, ἐκ τοῦ σχήματος οὕτω κληθεὶς (Ἡρδ. Η, 42. — Στρβ.).

Πώγων, τὸ γένειον, ἐτρέφετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις μετ' ἐπιμελείας, καὶ «πώγων βαθὺς καὶ δασὺς» ἦν ἀνδρικότητος καὶ ἀνδρείας ἔνδειξις. Οἱ φιλόσοφοι ἔτρεφον αὐτὸν πάντοτε, καὶ ὑπὸ τοῦ Περσίου (Sat. IV, 1) λέγεται ὁ Σωκράτης magister barbatus. Καὶ ἐπὶ Ὁμήρου οἱ μὴ ὅλως νεαροὶ ἥρωες ἦσαν πωγωνοφόροι, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Αἴας, ὁ Μενέλαος, ὁ Ὀδυσσεὺς (Ἰλ. Χ, 71. Ω, 516. Ὀδυσσ. Π, 176), καὶ οἱ ἐπίσης μὴ ὅλως νεαροὶ θεοὶ παριστῶνται ὑπὸ τῆς τέχνης βαθυχαῖται καὶ βαθυπώγωνες, ὡς ὁ Ζεὺς, ὁ Ποσειδῶν, ὁ Πλούτων. Ἐπὶ Ἀλεξάνδρου ἐπεκράτησε τὸ πρῶτον ἡ ἕξις νὰ κείρωνται (Χρύσιππος παρ' Ἀθην. ΙΓ, 565), ἴσως κατὰ μίμησιν τοῦ νέου βασιλέως, καὶ ὁ πρῶτος ὅστις ἀπέκοψε τὸν πώγωνά του ἔλαβε τὸ ἐπωνύμιον **κόρσης**. Κατὰ Πλούταρχον δὲ (Θησ. Ε), αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε νὰ κείρωσιν οἱ πολεμισταὶ τὸν πώγωνα, διότι ἦν αὐτὸς «προχειροτάτη λαβὴ» εἰς τοὺς ἀντιπάλους. Εἰς Ῥώμην οἱ πρῶτοι κουρεῖς ἐφάνησαν τῷ 300 π. Χ. (Varr. L. II. 11. — Plin. VII, 52), καὶ ἐκείροντο ἔκτοτε οἱ Ῥωμαῖοι. Ἀπὸ τῆς α' ἑκατονταετηρίδος μ. Χ. οἱ νέοι διετήρουν τὸν πώγωνα (barbatuli) μέχρι τοῦ 21 ἔτους τῆς ἡλικίας των. Ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ φιλόσοφοι παριστῶνται εἰς τὰς εἰκόνας ἀγένειοι, εἰ καὶ αὐτοὶ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους ἐπέμενον εἰς τὸ ἀρχαῖον ἔθος, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, «πωγωνοτροφία φιλόσοφον οὐ ποιεῖ», «καὶ ἐκ πώγωνος σοφὸς» ἐλέγετο ὁ ψευδοφιλόσοφος (Gell. IX, 2. — Quint. XI, 1). Ἦν δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις Ἕλλησι τὸ κείρεσθαι σημεῖον πένθους, ἐν ᾧ τὸ ἐναντίον παρὰ Ῥωμαίοις, τὸ τρέφειν πώγωνα. Ὁ Ἀδριανὸς ἔφερε πώγωνα ἵνα καλύψῃ ἃ εἶχεν ἐκφύματα ἐπὶ τοῦ προσώπου, καὶ ἔκτοτε πάλιν ἐπεκράτησεν ὁ συρμός.

Πωληταὶ, ἐν Ἀθήναις δέκα τὸν ἀριθμὸν, ἀνὰ εἷς ἐκ φυλῆς ἑκάστης, ἐκλέγοντες ἐξ ἑαυτῶν πρόεδρον ὅστις ἐλέγετο **πρύτανις** (Πλδ. Η, 99. — Ἀρπκρ. ἐξ Ἀρστ.), συνεδρίαζον ἐν τῷ **πωλητηρίῳ**, καὶ εἶχον τὴν ἐπιμέλειαν τῆς πωλήσεως τῶν δημευμάτων, ἃ ἐλάμβανον παρὰ τῶν Ἕνδεκα, καὶ τῆς μισθώσεως τῶν φόρων καὶ τῶν δημοσίων κτημάτων, οὐχὶ ὅμως καὶ τῶν δημοτικῶν οὐδὲ τῶν ἱερῶν, ἐκμισθουμένων ὑπὸ τῶν προϊσταμένων αὐτῶν.

Πῶλος, 1) σοφιστὴς ἐξ Ἀκράγαντος τῆς Σικελίας, μαθητὴς τοῦ Λικυμνίου, ὀπαδὸς τοῦ Γοργίου, ἐπινοητὴς διαφόρων τετεχνευμένων καὶ ἐπιτετηδευμένων σοφιστικῶν φράσεων, εἰς οὐδὲν χρησίμων, μόνον δὲ τοὺς ἀκροατὰς εἰς ἔκπληξιν ἀγουσῶν, καὶ πολλάκις μνημονευόμενος ὑπὸ Πλάτωνος (Φαῖδρ. Σλ. 276. Γοργ. 448). — 2) Περίφημος δραματικὸς ὑποκριτὴς ἐπὶ Δημοσθένους ἐν Ἀθήναις (Λουκ.). — 3) Λακεδαιμόνιός τις οὗ μνημονεύει ὁ Ξενοφῶν.

Πῶμα, τὸ ἄνωθεν καλύπτον τὰ ἀγγεῖα, ὡς τὸ ἐν τῇ ἀπέναντι τοιχογραφίᾳ ἐν Πομπηΐᾳ.

Πωμέτιον, πόλις τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν χώραν τοῦ Λατίου (Στρβ. — Διον. Ἁλικ. Δ, 6). Λατιν. Suerra Pometia.

Πῶρος, βασιλεὺς τῶν μεταξὺ Ὑδάσπου καὶ Ἀκεσίνου Ἰνδιῶν, ἡγεμὼν ἐξόχου διανοίας καὶ μεγαλοπρεποῦς παραστάσεως. Ὁ Ἀλέξανδρος, νικήσας αὐτὸν, τὸν ἀφῆκε πάλιν κύριον τῆς ἐπικρατείας του, προσαυξήσας ἔτι αὐτήν. Ἔμεινε δ' αὐτῆς κυριάρχης, μέχρις οὗ ἐδολοφόνησεν αὐτὸν προδοτικῶς ὁ ἐν Ἰνδίᾳ διαμείνας ἐπίτροπος τοῦ Ἀλεξάνδρου Εὔδημος (Ἀρρ. Ε, 18. 19. — Πλούτ. Ἀλέξ. Ξ. — Curt. VIII, 14). Ἀλλὰ νεώτεροι ἱστορικοὶ (ὁ Γερμανὸς Δρόϊσεν) διϊσχυρίζονται ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ Εὐδήμου φονευθεὶς Πῶρος ἦν ὁ ἀνεψιὸς τοῦ ἀρχαιοτέρου Πώρου.